71
2

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
13 L
22

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

74 3 10

74
e
10

74
e
24

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

IOANNIS DANIELIS MYLII,
Vetterani Haſſi, M. C.

ANTIDOTARIVM MEDICO-CHYMICVM REFORMATVM:

CONTINENS QVATVOR LIBROS diſtinctos.

QVORVM

I. Generaliora in pharmaciam requiſita explicat.
II. Tractat de quibuſdam exoticis in noſtris Baſilicis omiſſis.
III. Tradit præcepta Galenic. & Chymicorum de præparatione medicamentorum.
IV. Reſoluit formas & diuidit medicamenta tam Galen. quam Chymicorum.

FRANCOFVRTI
Sumptibus LVCÆ IENNIS.
M. DC. XX.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA
Digitized by Google

Digitized by Google

Dedicatio Carminica.

AMPLISSIMIS, NOBILISSIMIS, CLARISSIMIS, CONSVLTISSIMIS ET PRVDENTISſimis, Inclytæ Imperialis Mœno-Francofurtenſis Reipublicæ Conſulibus, Doctoribus ac Senatoribus, Patriæ Tutoribus & Conſeruatoribus,

Dominis, Mœcenatibus, Fautoribus & Affinibus, omni animi obſeruantia humiliter in æternum mihi colendis.

Miles vt emeritus, multum terraq; mariq;,
Inter iactatus Mauortia prælia, pacem
Expetit, & requiem, virtutis præmia digna,
Poſt exantlatos duros varioſq; labores:
Vtque miſer pelagi ventis agitatus & vndis,
Nauita depoſitis poſt mille pericula remis,
In portu feſſus conatur ſiſtere nauem:
Sic qui doctrinam ſpacioſo tempore & artes
Effreni infudit Medicinam ornando, cohorti,
Quiq; tulit pondus graue, Siſyphiumq; laborem,

Viribus amiſsis, demum ingrediente ſenecta,
Mollia tranquillæ deſiderat ocia vitæ.
O mihi ſi tantum blando fortuna ſecunda
Aſpiret vultu, poſt tædia longa laborum!
At vos, doctrinâ rerum qui excellitis vſu,
Præſtantes pietate viri, ſapientia & arte,
Conſilioque graues, claris virtutibus aucti,
Deſpicere extremum precor hunc nolite laborem,
Veſter erit labor hic, veſtraque, vt ſpero, cohorti
Vtilis, inprimis quibus eſt diuina medela
Curæ, gemmato quouis precioſior auro.
Nam qui longæuam validoq; in corpore ſano
Mente cupit ſana conſtantem ducere vitam,
Huc iter intendat, celeres huc dirigat ipſe
Greſſus, hucque pedes rebus ſimul acriter addat.
Quid iuuat immenſos Cræſi glomeraſſe theſauros,
Et tamen ad tumidos ſic ingemuiſſe pedesque?
Quid genere & vana prodeſt turgeſcere fama,
Delituiſſe thoro obſcuro (res vana fit) ægrum?
Mens ſana in ſano quærenda eſt corpore primum,
Cætera cuncta bonis ſuccedent robora votis.
Hoc docet illuſtri præſens ratione Libellus,

Priſtina

Digitized by Google

Priſtina forte dabant ſimilem cui tempora nulla.
Non opus eſt hederæ generoſo ſtipite vino,
Nec Liber ipſus eget virtutum lampada luci:
Phœbus Acerſecomes, Podalirius atque Machaon,
Hippocrates, Cheiron, Paracelſus, Duxq; Galenus,
Hic habitant flores Medici, lux Chymica, Odores,
Vraniesq; thymi, Naturæ hic fulguris halant.
Plura Liber monſtrans morborum examina mille,
Quæ cum morte gerunt vicina prælia Auerni,
Omnis nam generis Medicinas continet hicce
Dona ſalutis habet, ſat honoris & æris habebit,
Quicquid & hic vſus Medicinæ poſcit & eſus:
Quin & Alexicaci, quin monſtrat Apollinis artem,
Ipſius hoc ſtudiũ, decus hoc, labor hocce meretur.
Phillyridis breuis eſt Liber, Antidotonq; profatur,
Dum morbi hic cauſas ſcrutãdo inquirit, & apte
Certa manu docta commiſcet pharmaca, tandem

Digitized by Google

Hoc duce lethiferum morborum proruit agmen,
Auxilium optatum, ductore hoc, percipit æger.
O felix igitur, ſemel, & bis, terque beatus,
Qui primum potuit rerum cognoſcere cauſas,
Cui fuit inque domos ſuperas benè ſcandere cura!
Aonidum verè hic decus immortale ſororum,
Lumina pompoſo qui haud tollit turgida faſtu,
Namq; à terrigenis aliena ſuperbia res eſt,
Approbat humanos homines vt maſſa lutoſa.
Ceu vincit reliquos Auroræ præuius ignes
Phoſphorus, ætherio cum iam iubar ore refulget:
Sic inter doctos Medicus ſplendeſcit honores,
Clarior atq; viros claros re, & nomine vincit.
Nunc redeo, vnde abij: Vos magnos oro Patronos,
Quos Deus ad tantos clemens euexit honores,
Vt Nutritores ſitis ſacra lumina rerum,
Excipite has æquis animis, vultuque ſereno.
Scit Deus ipſe, nihil quod nunc ardentius opto,
Quam requiem, æternam pacem, finemque malorum,
Et quæ promeruit mihi ſanguine præmia Chriſtus
Noſtra Deus merces, cœloq; repoſta corona,

Quam

Digitized by Google

Quam Ioua æterno nobis imponet honore,
Expectata diu quando vltima fulſerit hora.
Oro Deum Patrem, cœli, terræque Monar-
cham,
Ut contra inſultus Satanæ, mundiq; furores,
Maieſtate ſua vos protegat atq; gubernet,
Conſilioq; iuuet, nulla eſt Reſpublica felix
Absq; Dei nutu, ſtat firma iuuante Jehoua.

IOANN-DANIEL MYLIVS,
VETTERANVS, HASSVS, M.C.

Digitized by Google

IOHANN·DANIEL MYLIVS WETTERANVS HASSVS. ME DICINAR CANDIDAT. ÆTATIS SVÆ 33. Aº 1618
Vin Speculū, Lector, Paracelſi? Vinq; Galeni?
MYLIVS, en! Speculum certé Vtriusq; tibi.

INDEX CAPITVM, QVÆ IN ANTIDOTARIO hoc Medico-Chymico continentur.

LIBER PRIMVS HABET CAPITA ſequentia.

Cap. I. De Pharmacia & Pharmacopœo. pag. 1.
II. De Inſtrumentis ad officinam neceſſariis. 15
III. De Mineralibus & Metallis in officina neceſſariis. 23
IV. De Medicamenti Definitione, Diuiſione ac Facultate. 35
V. De Facultatibus Medicamentorum, quæ ab effectis & ſignaturis deſumuntur. 46
VI. De amuletis ſiue pentaculis & morborum ſignaturis. 60.
VII. De Venenis, eorum ſignaturis, & venenoſorũ morborum per propria Antidota curatione. 79
VIII. De Electione & Collectione Medicamentorum. 84

LIBRI SECVNDI

Cap. I. De Exoticis calidis, vt Zingibere, Galanga, Zedoaria & Cinnamomo. pag. 97
II. De Caryophyllo, nuce Moſchata, Cardamomo, Santalo & Pipere. 109

Digitized by Google

III. De Chyna, Saſſafras, Sarſaparilla, Behen ſecachul, Cubebis, & Carpobalſamo. 121
IV. De Aſpalatho, Agallocho, Coſto, Siliquaſtro, granis Paradiſi, & Kermes. 129
V. De Ambaro, Succino, Gummi Arabico, & Ammoniaco. 137
VI. De Lacca, Sanguine Draconis, Aſa fœtida, Sagapeno, Galbano, Opoponace ac Sarcocolla. 155
VII. De Gummi, Hedera, Reſina, Pice, Bitumine, Benzoino ac Thure. 168
VIII. De Terebinthina, Euphorbio ac Styrace. 179
IX. De Maſtiche, Camphora, Myrrha, Bdellio, Opio ac Laudano. 203

LIBRI TERTII

Cap. I. De Corruptione. pag. 217
II. De Limatione & raſura. 220
III. De Pulueriſatione ſeu Tritura: item Cõtuſione, Friabilitate & Læuigatione. 221
IV. De Inciſione, Fractione, & Granulatione. 234
V. De Laminatione, Toſtione & Cinefactione. 237
VI. De Extinctione, Coctione, Elixatione, & Aſſatione. 243.
VII. De Lotione, Infuſione, & Humectatione. 259
VIII. De Maceratione, Diſſolutione, Liquatione, Fuſione & Deliquio. 266
IX. De Mollitione, Induratione & Exſiccatione. 291
X. De Expreſſione, Cribratione, Filtratione, Calfactione, Refrigeratione, & Inſolatione. 297
XI. De Deſpumatione, Euaporatione, Exhalatione, Coagulatione, Clarificatione, & Aromatiſatione. 306

XII. De

Digitized by Google

XII. De Coloratione, Conditura, Confectione, Nutritione, Conſeruatione & Miſtione. 316
XIII. De Putrefactione, Fermentatione & Cohobatione. 320.
XIV. De Calcinatione & Præcipitatione. 328
XV. De Fumigatione, Stratificatione, & Emplaſticatione. 342
XVI. De Amalgamatione, & Separatione. 346
XVII. De Deſtillatione & Rectificatione. 354
XVIII. De Sublimatione, Extractione & Expreſſione. 369
XIX. De Digeſtione. 377
XX. De Coagulatione. 384
XXI. De Cæmentatione & fulminatione. 389
XXII. De Generatione. 396
XXIII. De Inceratione & Circulatione. 402
XXIV. De Fixatione. 407

LIBRI QVARTI

Cap. I. De præludiis quibuſdam Medico-Chymico neceſſariis. pag. 409
II. De Aquis & Spiritibus deſtillatis. 419
III. De Tincturis, Extractis ſiue Eſſentiis. 579
IV. De Syrupis. 663
V. De Antidotis liquidis roborantibus, & ad multos morbos curandos, nec non ad peſtẽ conducentibus. 714
VI. De Theriacis & Alexiteriis. 731
VII. De Electuariis & Miſturis. 754
VIII. De Decoctis. 810
IX. De Vinis. 832
X. De Oxymelitum & Hydromelitum medicatorum varia compoſitione. 848

XI. De Electuariis purgantibus. 861
XII. De Pilulis. 868
XIII. De Puluëribus purgantibus, confortantibus, &c. 922
XIV. De Eclegmatis & Loch. 944
XV. De Trochiſcis. 953
XVI. De Conſeruis. 962
XVII. De Conditis. 966
XIIX. De Confectionibus. 972
XIX. De Iulebiis, emulſionibus, & ſuccis medicatis. 981
XX. De Antidotis Opiaticis. 986
XXI. De Salibus, Magiſteriis, Crocis, Floribus & Præcipitatis. 998
XXII. De Oleis & Balſamis. 1010
XXIII. De Vomitoriis. 1020
XXIV. De Collutionibus oris, & Gargariſmis. 1024
XXV. De Apophlegmatiſmis. 1025
XXVI. De Dentifriciis. 1027
XXVII. De Glandibus & Clyſteribus. 1028
XXVIII. De Errhinis & Ptarmicis. 1034
XXIX. De iniectione in vterum & peſſis. 1038
XXX. De iis, quæ peni & veſicæ immittuntur. 1040
XXXI. De iis, quæ auribus immittuntur. 1041
XXXII. De Collyriis. 1042

ANTI-

ANTIDOTARII MEDICO-CHYMICI

LIBER I.

DE NECESSARIIS IN PHARMACOpœiam Medico chymicam requiſitis.

Capvt I.

De Pharmacia & Pharmacopæo.

QVÆ Natura, Summi Dei Miniſtra, rerum omnium genetrix ac procreatrix gibbo Terrę ex gratia & ſinu Altiſſimi vel expoſuit, vel adhuc dum viſceribus incluſit, eorum major pars homogeneaque portio homini Microcoſmo inſeruit, non tam alendo quam medicando; Nec ſemper, aut quavis hora, loco aut tempore, dum rei neceſſitas exigit, illius penetralia ſubire, aut cis maria confeſtim perquirere licet: ſed juſtis ad artem rationibus ac ſapientia, Medicinæ Proceres ac Parentes Antiqui ſtatuerunt, vt in Pharmacopolijs ad futuros vſus ſelecta Eſſenſificata, Homogenea, arte ſapientiæ perfecta ac concinnata Medicamenta,

 tanquam

tanquam in penu & ſcrinio pro Microcoſmi vſu neceſſario aſſeruarentur, perindeac olim in Æſculapij templo eorundem Formulæ à peritioribus magis probatæ, & expertæ deſcribebántur. Plin.cap.1.lib. 28. Hip. Epiſtol. ad Abderit. Herophil. &c.

Tunc vero Dei donum ſummum ſit Medicina, & Deorum manus Medicamenta, officina Pharmaceutica, ſi non diuitiis, ſaltem dignitate gynæceo quouis eſt præſtantior, in qua, quicquid totus complectitur orbis, quod ſanitati tuendæ, aut reſarciendæ conferre poteſt, tanquam in ſacra pixide coarctatur. Nihil enim Medicum è pelagi ſinu, aut abyſſi profundo eruitur, nec ab aere quicquam ad ima nutat delabiturque, quo non luxuriet Pharmacopolium Medicochymicum. Ex eo ſiquidem tot Medicamenta depromuntur, quibus humani corporis hoſtes Morbi, cauſæ & ſymptomata dimicantur, expugnanturque, ſeu à Dietæ vitio exoriantur, ſiue Aſtraliter, ſeu extrinſecus adueniant &c.

Verum quid obſtat cur magno Euchomio pharmacia Medicochymica non ſit celebranda? An non Medicinæ Inſtrumenta atque Medicamenta ſuggerit ac miniſtrat? Vide de hoc Baſilicam noſtram Medicam lib. 3. cap. 1. Dicimus hanc à primordio mundi non ſolum extitiſſe, ſed & ab Altiſſimo ortam, teſte ſacra pagina: Eccleſ. 38. Animantia namque, ſtirpes, vniuerſamque materiem Medicam Deus creauit, (Geneſ. lib. 1.) qua prioris ſæculi magnates ſuæ ſanitati feliciter proſpiciendo multos ad annos ætatem duxerunt. Rex Ezechias lib. 4. Reg. c. 20. ægrotauit vſq; ad Mortem, & Eſaiæ præſcripto Malagmate ex ficubus ſuper affecta parte admoto conualuit. Mithridates ab omni peſte & veneno ſeſe vindicauit, (Gal. lib. 2. de Antid.) Antidoto quæ

abi-

Digitized by Google

ab ipſo nomen habet, cui cum ceſſiſſet toxicũ ſumptum, ferro in viſcera adacto ſibi mortem conſciuit. Imperatores olim Regium putarunt parare Medicamenta, vel parata ſecũ ferre, & his offerre quorum gratiam aucupabantur. Eam ob rem vnguenta & aromata miſit Cambyſes Ægyptiorum Regi, quib. ſuam optime tueretur ſanitatem. Præſtat enim Regem, vel ducem militum in caſtris eſſe ſine clypeo & caſſide, quã ſine Medicamentis. Hinc ſapiẽter multi pluris faciunt aliquod ſalutare Medicamentum, quam Theſaurum. Dariũ aiunt tanti feciſſe quoddam Balſamum, vt non modo inter pretioſiſſimam ſuppellectilem reponeret, ſed cunctis opib. præponeret. Idem ſcribitur de Tyberio Imperatore, qui Trochiſcos ad Herpetas apud ſe perpetuo ſeruabat. Nunc Reges ad caſtra non modo pixidem, aut paruulam lagenam oleo, Eſſentia aut Balſamo plenam, ſed officinam Medicochymicam circumferri iubent, præſidiorum omni genere refertam, quib. & ſe & totum exercitum ab ingentibus malis & morte ſæpe liberant.

Medici olim Dii vocabantur tutelares, & apud Galenum Deorum filii: Herophilus Medicamenta Deorum manus vocabat, quod præſenti quaſi numine & ſanandi celeritate ægros ab interitu vindicarent.

Sic Antidotus quædam ἰσόθεος appellatur, quod parem Deo vim obtinet.

Sic eſt Antidotus ἀχάριστος ab Antiquis dicta, eo, quod ipſi digna gratia referri non poſſit.

Antidotus θεοδώρητος ab ipſis dicta, quaſi Diuinum munus conferens Internis, & Emplaſtrum Diuinum Externis.

Antidotus ἀθανασία ſic appellata ob immenſam eius efficaciam, quod videatur propemodum ſuo vſu homines reddere immortales.

Digitized by Google

Antidotus πάνχρηστος, hoc eſt, ad multos affectus accommodata.

Antidotus σύμφωνος à concordi & conuenienti efficacia ad affectus, quibus eſt deſtinata, curandos.

Antidotus ἐκλογὴ, quaſi ſelecta.

Antidotus σωτήρειος, id eſt, ſalutaris.

Antidotus πανάκεια, ſic nuncupata ab omni medelæ efficacia.

Antidotus ἀργυροφορὰ, ita dicta ob eius præſtantiam, quod ſcilicet ſit ſumptuoſa, nec mediocrem pecuniæ collectionem exigat.

Antidotus ſanitas, & Antidotus Myſterium, ita nominatæ ab admirabili vtriusq; effectu in ſanitate perdita reſtituenda, & integra cõſeruanda. Infinita penè ac mirandę virtutis è ſuo penu Medicamina promit ars Pharmaceutica, quibus nulla domus aut Ciuitas, ſine magna ciuium iactura & Reipub. detrimento carere poteſt. Hac ſiquidem arte noluit Deus carere Tabernaculũ teſtimonij, quod vnxit Moyſes vnguento ſancto, Exod. cap. 30. Ex myrrha, cinnamomo calamo, caſia & oleo, opere vnguentarij compoſito. Et Ioſeph magni duxit Pharmaciã, qui mortuo patre Iacob, Geneſ. cap. 50. præcepit ſeruis ſuis & pharmacopœis, vt corpus eius aromatis condirent. Non igitur vulgari digna eſt commendatione pharmacia, quæ ſano corpori conſeruationem, ægrotanti ſalutem, mortuo honorem præſtat.

Pharmacopœus nominatur, qui ſcit & docet legitima methodo pharmaca ex arte præparare, facere, componere & diſponere; Hinc Pharmacopola dicitur, qui rudes tãtum & magna ex parte ſimplices medicamentorum materias, & præſertim Exoticas vendit. Apothecarius dicitur ab Apotheca, id eſt à loco, in quo Medicamẽta reconduntur & ve-

neunt.

Digitized by Google

neunt, olim ſeplaſiarius, à Seplaſia foro Capuæ, in quo Vnguenta optima conficiebantur.

Cum verò idem ſubiectum Pharmaciæ & Medicinæ, nempe corpus humanum, quatenus ſanitatis eſt vel morbi ſuſceptiuum, multa habent inter ſe communia Medicus & Pharmacopœus, vt prudentiam, probitatem, diligentiam, & medicamentorum cognitionem. Sed cum Pharmacia inſeruiat, miniſtret, atq; Medicinæ ſit ſubiecta, habeatq; tantum pro obiecto Medicamentum, & pro ſcopo & fine formam debitam Medicamenti, dum vlterius progredi Pharmacopœus audet, pro Pharmacopœo veneficus & circulator habendus eſt. Verum vitæ probitas non tam in Philoſopho, quam in Pharmacopœo, qui vel tuendæ, vel reſarciendæ ſanitatis, Medicamenta parat & porrigit, expetitur, in eius enim manibus morbus & ſanitas, vita & mors. Atque illi cum mala mens eſt, vel neſcia recti, libera patet nocendi & necandi poteſtas: Sicq; præſtat Pharmacopœum eſſe virum bonum quam Socratem.

Medicus deſcribendus eſt ab ingenio, doctrina, moribus &c. eiuſque officium non ſolum à bonis animi, verum etiam corporis & fortunæ petendum eſt. Quo ad bona animi inprimis Dei & veritatis erit amans, Pius, Logicus, Philoſophus naturalis & moralis, ſimulac totius Medicinæ peritus, ac chymiæ artifex: Cuiuſmodi erit qui reminiſcentia fuerit facili, recto iudicio, tenaci memoria, ſolers & promptus in remediis inueniendis, qui ſimplicium mineralium ac metallorum effectus ſumma cura tenuerit: Dexter in operibus, comis & affabilis erga ægrotantes, nullo modo nauſeabundus in quantitate medicaméti, miſericors erga pauperes: manſuetus ac facilis erga ſuæ facultatis homines: Audax & animo intrepidus in rebus tutis ac neceſſariis:

Digitized by Google

Prudens ac circumſpectus in præſagiendo: Bona auguria denuntiare debet, ac ſi quid mali minatur infirmitas, amicis vel aſtantibus tantum ſignificare fas eſt. Cæterum Medicus multa experientia exercitatus in iis præſertim, quæ certa ratione excogitata ſunt, & frequenti vſu confirmata eſſe debet. Nam peregrina remedia ſemper quęrere, & pretioſa duntaxat, imprudentis eſt oſtentationis: In curandis ægrotis non multos ſuſcipiat: Variis enim morbis & mens opprimitur, & corpus fatigatione languet. Inſanabiles & deſperatos morbos, niſi habeat catholica, & vniuerſalia, non curet, ne hominem occidiſſe exiſtimetur. Ad ægros veniens manum non protinus appræhendet, ſed primum hilari vultu reſideat, ſermone leui ſollicitudinem ſubmoueat, nam & Medici conſpectus, ac alia multa, facile pulſuum rationem turbat. Bis die patientes conueniat: Tutè, celeriter, & iucundè curet, citra tamen nimiam feſtinationem & voluptatem. Victus norma & remediis, quoad eius fieri poterit, pro virili parte, non ad vllam ægrotantium offenſionem, iniuriamue, ſed ad eorum duntaxat commodum atq; ſalutem vtatur: Quæ noxia ſunt & lædunt, remoueat. Nemini rogatus potionem mortiferam, vel mulieri medicamentum abortum faciens neq; exhibeat, neq; etiam manifeſtet. Famoſi namque veneni vires, aut abortiendi modum, vel quæ conceptum inhibeant, indicare ſcelus eſt. Officinas bis vel ſemel ſaltem in anno, vnà cum iis à magiſtratu ordinatis, viſitet, inutilia ſegregando, cæteroſq; errores fideliter magiſtratui indicando. Cum Pharmacopœis pactum, aut contractum vllum in vendendis remediis ne ineat, conſulenteſque cum ſuis receptis, quo velint ire, parandis, permittat. Porro quo ad Medici corpus attinet, ſit temperatus & caſtus: non ebrioſus, non crapulæ deditus,

non

Digitized by Google

non luxurioſus & libidinoſus: Quoad fortunam, ſit liberalis, pecuniæ non nimis cupidus & auarus. Carnificis namque eſt, vel inter ipſos cruciatus ingens pretium exponere. Dabit igitur operam Medicus, qui vir bonus eſſe volet, vt & moribus & medicamentorum vſu, quoad eius fieri poterit, Medicinæ dignitatem tueatur: De his pluries vide præfationem noſtram Baſilicæ Medicæ, &c.

Præterea ſunt requiſita Pharmacopœi, vt Latinæ linguæ ſit peritus, quo non modo Medicorum Recepta, deſcriptiones, item Dioſcoridem, Galenum, Meſuam reliquoſque herbarios rectè legere, verum etiam Chymicorum libros, de præparatione Eſſentiarum, Bezoarticorum, Magiſteriorum, Tincturarum, Diaphoreticorum ac Diureticorum, &c. exactè intelligere poſſit. Neq; etiam Arithmeticæ imperitus eſſe debet, vt pondera ſimplicium & proportiones inter ſe rectè computare queat, vt quando Antidoti alicuius tertia, quarta vel octaua pars tantum requiritur, quantum cuiuſque ſit accipiendum. Simplicium cognitionem ritè teneat, quarum deſcriptiones ex præſtantiſſimis authoribus petat. Herbas, Flores, Fructus, Semina, Radices, & reliqua ſimplicia debito influentiæ tempore colligat ſelectiſſima, probeque ſine ardore ſolis exiccet, ordine diſponat, mineralia, gemmas, ac Metalla ſciat ab impuritatibus ſequeſtrare & purgare, & quo genere vaſorum & inſtrumentorum vnaquæque Medicina ſit præparanda, tractanda, conſeruanda, diſtillanda, extrahenda, ſublimanda, putrefacienda, concoquenda, &c.

Recepta ac proceſſus abſque Medici nomine ſubſcripto aut iuſſu non recipiat: iis nec addat, neque demat, ſed purè ac præcisè, ſicut ipſe Doctor ordinauit, componat, nec medicamenti alicuius valentis quantitatem augeat. Nec

temere

temere etiam conficiat recepta non intellecta, nec ſuppoſititia ſeu quid pro quo accipiat, ſed Medicum conſulat.

Alium modum, quàm Doctor dedit ſumendi Medicinas hominibus non perſuadeat, vt multi falſi ac glorioſi Pharmacopœi faciunt, dicentes, ſumat duplum ipſius medicamenti, aut triplum, quia nimis debile eſt, aut ſumat medietatem, quia fortiſſimum eſt. De practica nullo modo ſe intromittat, ſed conſulentes ad Medicos approbatos dirigat, vel conducat. Taxationem communem vel à ſummo ſibi Magiſtratu ordinatam, fideliter obſeruet.

Officina in loco ſalubri ſit ſita, quam nec venti perflent, nec ſol permeet, nec fumus, nec teter odor vllus moleſtet: variis præterea reponendis conſeruandiſque accommodam: Nonnulla ſiquidem locis ſubterraneis, pleraq; editioribus præparanda & conſeruanda ſunt. Laboratorium etiam idoneum ſit in promptu, quod contineat vaſa vitrea & terrea: Inſtrumenta, Furni, &c. quo ſingula, quæ ad Medicinam ſpectant, deſtillari, exprimi, reſolui, eſſenſificari, cohobari, abſtrahi & corrigi poſſint. Hortum inſuper habeat, vt ſemper in promptu ſint recentes plantæ, quarum ſucco ſubinde indigemus: vt herbæ rariores in eo alantur: Et locum aliquem ſoli aut aeri expoſitum, in quo & ſiccare quæ ſiccanda ſunt, aut pulueriſare ea, quæ indigent, poſſit, &c. In his omnibus ex Medicorum preſcripto viuere neceſſarium eſt. Pharmacopœus erit vigilans & circumſpectus in Medicamentis compoſitis diſpenſandis: nec ſecundum propriam Phantaſiam, aut ex diſpenſatoriis non authenticis conficiat, ſed ex approbatis: Diſpenſata Medico perito offerat, vt ſimplicia videat, ſi quid de Mineralibus, ſiue Animalibus continent examinet, & ſi quæ nihil proſunt, vel inualidæ, abijciat.

Pharma-

Pharmacopœus non ſit aleę, aut ſimilibus ludis deditus, nec cõpotationibus gaudeat, aut alioqui vinoſus, vel ebrioſus, neque fœdis amoribus implicatus teneatur. Alea enim negligentiam parit, ebrietas errores, obliuionem & ſtuporem inducit: Turpis etiam amor veneficia illi extorquere poſſet. Quare omninò, ſi fieri poteſt, maritus ſit, cui cum vxore rectè conueniat. Munditiei ſit ſtudioſiſſimus & bona conſcientia prædítus, vt nihil in ſua profeſſione temerè aut negligenter agat, quo Deus aut homines offendantur: ſit pius, humanus, placidus, affabilis, benignus, alacris, inprimis autem mitis erga pauperes, & commodus erga imperitos: non etiam in eorum ineptias, ſed in neceſſitatem ægroti reſpiciat, ac Deum omnium inſpectorem ac Iudicem præ oculis habeat, qui rectè agenti longe maiora & beatiora pręmia largietur quam ab vllo mortalium perſolui poſſint. Adulterata Medicamenta non vendat: Medicinas inueteratas oſtendat ac manifeſtet, nec quicquam ex his Phyſicum celet: vel ſingulis menſibus, aut ſæpius etiam omnia perluſtret, & diligenter conſideret, vt corrupta, putrida, mucoſa, exoleta, & quouis modo inutilia, vel inefficacia reddita, reiiciat bona fide, nec in iis quærat lucrum, quibus ægroto crearetur vitæ periculum, ſed ſit animo liberali & magno, cogitetq; paruum illud damnum, fide ſua iam perſpecta, maioris ſibi lucri cauſam fore. Venenoſa vt Arſenicum, Mercurius ſublimatus, item Narcotica indoctis Empiricis, aut Tonſoribus, Hiſtrionibus, Monachis, Sacerdotibus, Monialibus, Iudæis, ſeplaſiariis, circulatoribus, nullo modo vẽdat, ſiue ſimplicia ſiue compoſita fuerint, niſi Medici approbati iuſſu: Nec vllo modo vetulis, aut obſtetricibus Medicinas abortũ, aut menſtrua prouocantes niſi propter neceſſitatem à Doctore aliquo fuerint ordinatæ: nihil

Digitized by Google

vel amore, vel odio, vel metu, vel pretio, vel ignorantia peccet. Medicamentorum compoſitorum nimiam quantitatem non conficiat ad euitandum expenſas, & cum hoc ne longo temporis curſu, vetuſtate virtutes amittant. Diuitias ſaltem mediocres adeſſe oportet, inprimis autem animum liberalem ab auaritia ſordibuſque alienum. Diuitiæ enim hoc præſtare poterunt, vt commodè habet, & Medicinas quæ emendæ ſunt, ſuo tempore quam optimas coemat. Animus autem liberalis, minimeq; auarus cauebit, ne compendii aut lucri ſit cauſa, deteriores vili pretio libentius, quam præſtantiſſimas paulò largiore, comparet.

Miniſtros habeat doctos ſuæ artis, itē in Chymia verſatos qui vſum non vulgarem componendorum medicamentorum habeant, nō errones, hiſtriones, bibulos, ſodaliciis aut aliis rebus inhoneſtis deditos. Omninò indigni ſunt Pharmacopœi nomine & dignitate ſcurræ, mimi, garruli, impoſtores, agyrtæ, tenebriones, & circulatores, qui nugis, fraude, iactationibus, promiſſis vanis, adulatione & mendacio plebeculam decipientes, ipſius crumenam exhauriunt: nihil enim Reipub. magis infenſum id genus hominibus cane quouis peioribus & angue. Sunt etiam qui verborum lenocinio (vt Gallia) ditiores mulierculas decipiunt, quas argento non tantum emungunt, ſed fucos & purgantia gratiſſima, vt temerè loquuntur, exhibēdo morbidas in poſterum relinquunt. Sunt & horum nonnulli, qui viros etiam prudentiores, vt ſenatores quoſdam ſuis technis circumueniant: Medicos enim ſimulant, pulſum contrectant, vrinam inſpiciunt, ac de morborum cauſis, ſymptomatis, prognoſi & curatione differentes, ridicula multa fingunt & dicunt: ſicque impiè ſuam falcem immittunt in Medicorum meſſem, & iniquiſſimè pharmaciam exerçent

Digitized by Google

exercent maximo mortalium damno. Nec ſciolis quibuſdam fidendum, qui medicamenta quæuis, modo benigna,quouis tempore ſine conſilio, poſſe tutò exhiberi pronuntiant. Lactuca enim non oportunè, & nimia quantitate ſumpta interficere poteſt, vt cicuta; Et vino licet familiariſſimo, plures ſæpe pereunt, quam gladio; licet enim ſit valdè cardiacum & veluti ſenum lac, ac principiorum vitæ reſtauratiuum, datum tamen non apto tempore, valde nocet. Pharmacopœi eſt medicamēta ſolummodò tractare, atq; ad vſum ſalutarem medici probati iuſſu adhibere. Quod vt fœliciter cōſequatur, primo debet ſeligere, ſecundo ex arte & methodo homogenea præparare, alkoholiſare, abluere, purum ab impuro ſequeſtrare, &c. Tertio componere, eſſenſificare, cōmiſcere, & abſoluere, &c. Sed antequam ſeligatur medicamentum, quodnam & quid illud ſit artis ingenio dignoſcendum eſt. Sæpiſſimè ex negligentia Pharmacopœorum fit, vt ægri in maximum diſcrimen vitæ incurrere ſoleant, quare magiſtratus, qui poteſtatem gerit, vel qui prouincias ac ciuitates regit, non ſolum magnam ſalutis ſubditorum rationem habebit, verum etiam prauos errores corrigere, atque in eos, qui perperam medicinam factitant, animaduertere debet. Quare medicos peritos & approbatos pharmacopœosque exercitatos, atq; diligentes ſummo ſtudio habere, ac iuramētum ab eis accipere procuret, quo ſuum quiſq; officium proprium melius ac fidelius exequi valeat peragatq;. Nulli praxim exercere permittat, niſi medicus fuerit peritus, graduatus & approbatus: cæteris vero vt circulatoribus, hiſtrionibus, erronibus, exorciſtis, tonſoribus, aniculis, & his ſimilibus empiricis imperitis tanquam carnificibus, & nulla ratione morbos curantibus, omnibus modis prohibere nitatur & in-

terdicat: officinas non plures permittat, quam pro praxis magnitudine neceſſariæ videbuntur, atque vt ante dictum eſt, eæ quotannis bis, vel ſaltem ſemel à Medicis, & ad id ordinatis viſitatoribus perluſtrentur, præcipiat, malaque & corrupta, vtpote ad humani generis perniciem ſeruientia ſemoueantur, publiceque effundantur, vel igne conſumantur. Medicos in chymia ſimul eruditos & Pharmacopœos Chymicos approbatos, libertate donare non grauetur, ne communi ciuium onere grauati ſuo fungi officio minus poſſint: Communem medicamentorum taxationem ne Pharmacopœi tranſcendant, animum adhibeant: neque Aromatariis, aliiſque omnibus Pharmacopœis exceptis, Medicinas componere, neque etiam vendere permittat: Et vt omnia ſummatim comprehendam in omnes eos, quos à recta via aberrare deprehenderit, prudens Magiſtratus animaduertat. Et ne curationes interrumpantur, vt aliquando vel ab ægris aut aſtantibus fieri ſolet, paucis admonendum eſt, quo & ſuo munere perfungi cogantur. Quod ad Ægrotos attinet, debent ii parere Medicis non ſecus ac ſerui Dominis ſuis, & in nullo proprio indulgere voluptati: patienter ferre omnia, quæ fiunt à Medico, nec timere, nec de ſalute deſperare, verum omnibus mandatis Medici obtemperare. Aſtantes ſeu Aſſidentes idoneos eſſe decet, cuiuſmodi ſunt periti, exercitati diu, prudentes & patientes, vt ſciant occaſionem, & patienter ægro inſeruiant, ſciantque recitare ea Medico, quæ circa ægrum contigerint. Sint præterea diligentes & fideles, vt ea, quæ de cibi & potus, vel medicamentorum qualitate & quantitate Medicus mandauerit, poſſint fideliter adminiſtrare atque in nullo delinquere.

IVSIVRANDVM MEDICORVM SEcundum Hippocratem.

Apollinem medicum, & Æſculapium, Hygeamque ac Panaceam iuro, deosque omnes itemque deas teſtes facio, me hoc iusjurandum, & hanc conteſtationem conſcriptam pro viribus & iudicio meo integre ſeruaturum eſſe.

Præceptorem ſane qui me hanc edocuit artem, parentum loco habiturum, vitam communicaturum eaque quibus opus habuerit impertiturũ, eos item qui ex eo nati ſunt pro fratribus maſculis iudicaturum artemq; hanc ſi diſcere voluerint, abſque mercede & pacto edocturum: præceptionum, ac auditionum reliquæque totius diſciplinæ participes facturum, tum meos tum præceptoris mei filios, imo & diſcipulos qui mihi ſcripto cauerint, & medico iureiurando addicti fuerint, alij vero præter hos nulli.

Cæterum quod ad ægros attinet ſanandos, diætam ipſis conſtituam pro facultate & iudicio meo commodam, omneque detrimentum & iniuriam ab eis prohibebo.

Neque vero vllius preces apud me adeo validæ fuerint, vt cuipiam venenum ſim propinaturus, neque etiam ad hãc rem conſilium dabo.

Similiter neque mulieri talum vuluæ ſubdititium, ad corrumpendum conceptum, vel fætum dabo.

Porro præterea & ſancte vitam & artem meam conſeruabo.

Nec vero calculo laborantes ſecabo, ſed veris chirurgiæ ope ratiis eius rei faciendæ locum dabo.

Digitized by Google

In quaſcunq; autẽ domos ingrediar, ob vtilitatem ægrotantium intrabo, ab omnique iniuria voluntaria inferenda, & corruptione cum alia, tum præſertim operum venereorum abſtinebo, ſiue muliebria, ſiue virilia, liberorumue hominum aut ſeruorum corpora mihi contigerint curanda.

Quæcumque vero inter curandum videro aut audiero, imo etiam ad medicandum non adhibitus, in communi hominum vita cognouero, ea ſi quidem offerre non contulerit, tacebo: & tanquam arcana apud me continebo: Hoc igitur iuſiurandum mihi integre ſeruanti, & non confundenti, cõtingat & vita & arte feliciter frui, & apud omnes homines in perpetuum gloriam meam celebrari.

Tranſgredienti autẽ & peieranti, his contraria eueniant.

IVSIVRANDVM PHARMACOpœorum.

RErum creatorem, vnum in Trinitate Deum, quem pia mente colo, palam teſtor, hæc omnia me præſtiturum.

In Chriſtiana fide victurum & moriturum.

Parentibus debitum honorem perſoluturum.

Medicis & præceptoribus quibus operam dedi, obſequium omne redditurum.

Nullum ex antiquiorib. ordinis noſtri, vt nec alium quidem, conuitiis laceſſiturum.

Artis dignitatem pro virili exornaturum.

Eius arcana non eliminaturum.

Nihil inconſulto, aut ſpe tantum lucri facturum.

In acutis ſine Medicorum conſenſu purgantia non daturum.

Nullius

Digitized by

Nullius illicite verenda, niſi cauſa medicandi, contrectaturum.

Secreta nullius detecturum.

Venena nulli vnquam exhibiturum.

Nec danda, etiam hoſti, ſuaſurum.

Conceptui perdendo medicamentum nequaquam propinaturum.

Nec fœtui excludendo, niſi Medicis imperantibus, paraturum.

Medicorum præſcriptiones non immutaturum.

Succedanea ſine conſilio non adhibiturum.

Empiricorum exitioſam praxim improbaturum.

Opem licite concedendam nemini negaturum.

Exoleta, improbataq; Medicamenta in pharmacopoliis non ſeruaturum. (Hæc vouenti & facienti Diuinum faueat auxilium.)

CAPVT II.

De inſtrumentis ad officinam neceſſariis.

IVdicamus ſuppellectilem officinæ, vtilem ac neceſſariam: Vtilis aut raro poteſt inſeruire, vel in apparatum maiorem, ornatumue expeti, eius generis eſt argenteum vel deauratum. Neceſſaria ſuppellex inſeruit medicamẽtis vel reponendis, vel parandis: Vaſa repoſitoria multa ſunt, terrea, vitrea, argentea, ſtannea, plumbea, cuprea, ænea, marmorea, & aurea: Vt pro ſyrupis, Opiatis, Electuariis, oleis, Eſſentiis, Antidotis, Anodynis, pulueribus, ſpiritibus, aquis, ceratis vnguẽtiſue &c. deſtinata. Inſtrumẽta ac vaſa præparatoria ſunt varia, vt pilæ, mortaria, piſtilla, ſpathulæ, cacabi,

cacabi, Lebetes, pelues, patinæ, patellæ, Frixoria, ſartagines, limæ, mallea, ſcalpra, Cribra, colatoria, torcularia, manicæ, trutinæ, Forfices, cultri, marmoreæ tabellæ, Alembici, cucurbitæ, retortæ receptacula, infundibula, ſeparatoria, canales refrigeratorii, veſicæ & id genus alia multa, quibus aut raro, aut frequenter vel ſemel etiam tantum in anno Pharmacopœum vti contingit. Cultrorum in pharmacopœia eſt quædam varietas: Alii aliis maiores ſunt, alii oblongi, alii breuiores, alii aliter formati. In frequentiore vſu ſunt oblongi & mucronati, his raduntur ac purgantur Radices, ſimulac finduntur rami minutiores lignorum, item ſcinduntur herbarum cauliculi. Breuiores quidam ſunt non acuminati, ſed obtuſi, & dorſo ſub parte aciei oppoſita valde craſſi, his ſaccharum in fruſta ſecatur. Alii breues ſunt, ſed latiſſimi, figura lunari, ac his ſimiles quibus coria ſutores diuidunt, his ſemina quædam oleagina, & cortices cōditæ quæ piſtillo in puluerem attenuari non queunt, minutiſſime ſecantur. Eſt & alius culter omnibus longior, cuius mucro ita reflectitur vt hamulum efficiat, qui alio hamo in tabula defixo inuncatus, mira vi ligna aut radices diuidit, dum altera manu illius manubrium premitur. Nullum æque deſideratur inſtrumentum in officina neceſſarium, nec in vſu etiam adeo frequens eſt, atq; mortarium, vix enim quicquam apparatur, aut apparatum in vſum venit absque illius ope, multa enim in mortario tritura diuidenda ſunt, item ducenda, læuiganda & cum aliis admiſcēdis ſubigenda. Cum autem Materia vniuſmodi non ſit ſed varia ac multiplex, idcirco pilæ ſeu mortaria ex varia materia fieri conſueuerunt, vt ex Marmore, Achate, Alabaſtro, aut alio lapide, ex ſtanno, plumbo, ferro, ære ſiue cupro, item ex vitro, Ebore, Argento & Auro. Inter hæc multa ſunt

Digitized by

ſunt multiplicis magnitudinis, vt alia potioni, alia clyſterib. diſſoluendis aut Electuariis magna quantitate parandis: Alia etiam ſunt minora pro moſcho, ambra, ribetho, Bezoarticis, Magiſteriis, Diaphoreticis & aromatis læuigandis &c. Totidem etiam piſtilla, quot mortaria & ex conſimili Materia ſolent haberi. Mortaria etiam ſua habent opercula ſiue tegmenta ne puluis tenuior euolet ac pereat, vel moleſte nares tundentis feriat: Quæ teruntur minutiſſime & in Alkohol rediguntur, indigent marmorea tabula, aut porphyrio lapide à nobis ſic dicto.

His inſequuntur ſpatulæ & cochlearia, quæ veluti ſecundæ ſunt manus Pharmacopœorum, quandò enim Pharmaca in mortario teruntur, vel patinis incoquuntur, hiſce inſtrumentis verſantur, vt medicamentorum fiat adæqualis commixtio, puluerisatio atque concoctio, deinde cum iiſdem etiam apte in vaſa ſua recondunt, ac viciſſim vſus tempore eximunt: Dicuntur ſpatulæ quod altera parte latiſſimæ ſint, inſtar oſſium ſcapularum, à Barbaris dicuntur ſpatulæ; Omnium figura ferme eadem eſt, triquetra nempe & oblonga, ſed materia diuerſa; Quædam fiunt ex argento, vt paruæ, his vtuntur ex parte chirurgi, aliæ ex ligno, vt palmæ ramo, cuiuſmodi ea eſt rudicula, qua Emplaſtrum palmeum verſatur, inter coquendum; aliæ ex ferro, vt reliquæ fere omnes, vel magnæ vel minores, quibus pharmacopœi medicamenta molliuſcula & Electuaria mollia & ſimiles cõfectiones attingunt. Cochlearia quæ ad officinam excuduntur plurimum ſunt ex ferro & Orichalco: Lignea tamen & argentea meliora ſunt in noſtra Pharmacopœia; paruula adhuc fiunt ex Ebore & Cornu, vt quæ minutis ſpeciebus, & quibuſuis pulueribus inſeruiunt aſſumendis, & ad trutiam committendis; requiruntur etiam interdum foraminulen-

nulenta pro deſpumãdo ſacharo, melle, ſyrupis & aliis: Hic officinæ miniſtri ſedulo cauere debent, ne ferrea ſiue ærea æruginem contrahant, & ſordida diutius aſſeruẽtur, ſed ſtatim vbi inquinata fuere diligenter abſtergantur. Ahenum proprie eſt vas, ex ære ductum, profundũ, operculatum, atq; altera parte tantum anſam habens, qua manibus teneri ſolet, & pro arbitrio claudi vel aperiri.

Patina eſt vas aliud æneum, multo latius & amplius, in quo Medicamenta ſimplicia coquuntur, compoſita parantur, & fructus coquũtur. Huic confixæ ſunt velut aures duæ, ſeu anſæ, vtrinque vna, vt igni adhiberi, & ab eo remoueri facilius poſſit. Super ferreo inſtrumento tripode, ad ignem apponitur ſuppoſitis prunis ardentibus, vt incaleſcat, & cõtentus liquor ferueat. Patinæ vas aliud eſt affine, æneum & paruum, attamen patulum, quod patella dicitur, cui velut caudex longus, ſeu manubrium ferreum configitur, vt commodius imponatur igni, & alterutra manu, absq; noxa, ſeu vſtione teneatur. Inſeruiunt autem patinæ, quãdo paruum aliquod medicamentum, ex vna vel duabus doſibus, deſideratur, vt pro paruo aliquo Electuario tabulato coquendo, vel zulapio roſaceo &c.

Sartago aliud patellæ genus eſt, valde patulũ, ferreum, ac in longum appẽdice protenſa caudatum, quo ſemina, vt coriandrũ cum aceto, vel milium cũ vino aut alio liquore caſtigãtur &c. Cacabus, Græcis lebes, Barbaris caldariũ, eſt vas æneum, quod crematuræ vnco præhenſum ſupra focũ pendet, vt quicquid in eius cõcauo retinetur ebulliat & coquat̃.

Requiruntur etiam in officina Torcularia parua ſeu præla, eaq; conſtant ex duabus breuibus trabiculis, magnitudine & forma ſimilibus, quarum ſingulæ duo habent foramina ita affabre excauata, vt intro ſint velut inſculpti circuli in ſeipſos

Digitized by Google

ipſos non recurrentes inſtar ſpirarum, quib. introducuntur duæ cochleæ, quæ dum extrorſum vertuntur trabeculas abducunt, aperiuntq́; cum introrſum, adducũt & claudũt, atq; materiã interpoſitam premunt, & ſuccum exprimunt, vel aqueũ, vel oleoſum, propterea duo ſemper in officinis haberi debent, pro aqueis & fructib. ac virentibus, alterũ pro oleis & pinguibus: hic etiam in expreſſione notandum, quædam indigere coctione vel tritura antequam exprimantur: Deinde etiam pro validiori compreſſione quædam inuoluuntur panno, vel cãnabino, aut ſetaceo, vt praxis docet. Cribra ſunt inſtrumenta, quib. purior ac tenuior tritorum Medicamentorum portio à craſſiore ſeparatur, aliis dicuntur incernicula: ſunt vero ea varia, & præter ruſticorum, alia è crinib. equorum in telę modum cõtexta, farinæ à furfuribus ſecernendæ gratia, excogitata, ob id à piſtoribus Farinaria dicta, his vtuntur aromatarii, ad pulueres cernendos, & medullam prunorum vel caſſiæ fiſtularis ab acinis repurgandam, atque ab ipſis ſubcernicula ſetacea vocantur, & aliquando excuſſoria incernicula, quod inter manus agitata, pollinẽ, ſeu puluerem tenuem excutiant. Fiunt etiam interdum ex ligno, vt cortice tileaceo, in fibras tenues & longas diſcerpto, & cancellatim cõnexo, ad puluerum craſſiuſcule tritorum cribrationem. Eſt eius generis aliquod induſtrio contextum artificio, hoc Tamiſium vocant: Fiunt vel ex tela equina, ſæpe ex ſyndone, ſeu linteo tenui, vel panno ſericeo, & inferne, ac ſuperne operculo exemptili, ex pelle arietina clauſo, vt puluis ſuperiore capſula exceptus arceatur, nec inter excutiendũ euolet, ſed per intermediã telã traiiciatur, & ſine vlla iactura deſcendat in inferiorẽ: Alia aliis ſunt minora, pretioſis puluerib. cernẽdis magis idonea, hæ manib. ſine violentia molliſſime verſantur. Alia non niſi percuſſu

in Abacum pharmacarium ſuccuſſantur. In vſu quoq; frequenti eſt aliud, forma pixidis ligneæ grandiuſculæ in cuius medio tela quædam intenditur, per quam excepti pulueres ſuperne tranſmittuntur inferius ſuperpoſito cum pulueribus pondere quodam ſtanneo, aut argenteo, vt id ſuo motu & grauitate, dum excuſſorium Incerniculum, vna tantum manu in corpus aliquod ſolidum, vt abacũ impellitur, puluerum traiectionem breuiorem reddat ac faciliorem: Omnia porro cribra & incernicula, quæ ſiccis rebus cernẽdis inſeruiunt, mouentur & agitantur; humidis quæ accedunt, quieſcunt, ac immota manent, ſed iuuatur rerum cernẽdarum traiectio, cochleari aut ſpatula &c. Opus etiam habet officina colatoriis multis, ſetaceis, lineis, cannabinis, laneis & ſtamineis vocatis, quorum alia rara ſunt alia denſa, alia inter ambo media; quædam noua, alia pene detrita: Illa in vſu ſunt frequentiore, quod compreſſu validiore, totus ſuccus rei colandæ, abſq; telæ crepatura traijciatur; At vero pro diuerſa ſuccorũ conſiſtentia, modo hæc, modo illa ſumuntur. Quæ ex ſe tenuia ſunt, denſo colo egent, vt quicquid ineſt ſordium non tranſmeet, ſed tantum ſucci pars tenuior. Quę craſſa ſunt ac lenta, vix niſi colo raro traiici poſſunt: Quæ Media ſunt, Mediocris texturæ colatorium poſtulant. Tria v. poſtulant craſſa & viſcida vt probe colentur, vt humore ampliore diluantur, vt colo rariore, ac nouo traiiciantur, & ante colaturam calefiant diutius: ſic enim illorum denſitate magis rarefacta, ne patulum habent, vt commodius ipſe liquor affundatur: Multis coloribus variegatis diuerſiſque Figuris exornantur, & ſyrupis reponendis, ac tuto conſeruandis deſtinantur. Præter iſta vaſa, alia quædam admodum parua, vrceolorum inſtar habentur, vitrea ac fictilia, in quibus pulueres cordiales dicti cuſtodiuntur, hæc ſi vitrea

trea

Digitized by Google

trea vel argentea ab intus deaurata eſſent, non ſolum ornatiora, verũ & virtutis cõſeuandæ gratiora dicerentur. Alia etiam habent parua ſtannea, operculata, in quibus variæ pilularum maſſæ corio ſingulæ ſingulo inuolutæ reponuntur: ſunt etiam lignea vaſa ad medicamentorum repoſitiones, vt ſportæ, arculæ, pixides. Sportæ ex ramulis vimineis, vel juncis contextæ, fructibus multis reponendis dicantur; fereque in taberna reconduntur poſteriore, aut altero officinæ angulo: Cum tamen paruæ ſunt ad huius contignationem ſæpius ſuſpenduntur. Arculæ quadrilateræ, ſunt ex quinque tenuibus & breuibus aſſerculis præter operculum affabrè iunctis conſtructæ, his reponuntur cortices, ligna, fungi, flores, tabellæ, oſſa, cornua, vngues & ſiccatæ partes animalium. Pixides rotundæ ſunt atque profundæ, atque vel torno, vt olim, vel lato ac tenui aſſerculo in circulum adducto, vt nunc formam teretem aſſequutæ, in quibus ſucci ſicci, lacrymæ, gummi, mineralia, radicesq; exſiccatæ includuntur, &c. Alia præterea etiam vaſa requirunt officinæ, qualia ſunt primo Lagenæ, quæ aut vitreæ aut fictiles, in his reponuntur liquores aut aquæ deſtillatæ, ſiue ſyrupi, &c. Deinde ſunt Lecythi, hi ſunt vel figulini, aut ſtannei, operculo obducti, vt ad nutum claudi valeant & aperiri, in ipſis olea per infuſionem para commodiſſimè reponuntur & ſeruantur. Requiruntur etiam ollæ, quarum maior portio ex ſtanno, nonnullæ ex terra figulina, paucæ verò ex plumbo: Hæ inſeruiunt variis vnguentis ſecurè conſeruandis. Capruncula fictilia ſunt omnia, intus candore, læuoreque nitentia, altera tantùm parte auſam, quum manu teneri queant, altera tubum habentia, quo liquorem admiſſum effundant. Os verò admodum ſupermulto facilius tranſmeant. Et multa vix niſi calidiſſima percolantur, alia

facilè etiam frigida, quædam tepida tantum: Et nonnulla colatura tantum egent vnica, quædam duabus, alia pluribus, vt perfectè clareſcant. Prima quidem in colo raro; ſecunda, in denſo, tertia in magis compacto, vt ſordes omnis tranſitu prohibeatur. Quæ conſiſtentiam habent valde liquidam, etiam ſi bis, aut ter colanda ſint, eodem panno traduci queunt, &c. Colatoria inter numerantur lanea quædam cola oblonga, ac figura pyramidis vel potius cuculli formata, quæ caligas, vel manicas Hippocratis appellant, quibus vinum Hippocraticum vulgò dictum, ter quaterque colatur, donec clarum euaſerit: Inſeruiunt adhuc Melicrato, gelatinis & decoctis pluribus percolandis, vt res quædam extranea, ſi quæ forſan admixta ſit, per iſtam traiectionem ſeparetur, ac liquor tantum ſyncerus remaneat.

Præter hæc Chymica etiam inſtrumenta in officina requiruntur, vt cucurbitæ, retortæ, phiolæ, alembici roſtrati vel cæci, veſicæ, matratia, vaſa item digeſtoria & putrefactoria, item pro tincturis, eſſentiis, filtrationibus, coagulationibus, abſtractionibus, deſtillationibus, per balneum per arenam, per cineres, per deſcenſum, per aſcenſum, per latus, & id genus aliis, &c. de his vide lib. 2. Baſilicæ noſtræ philoſophicæ. Item & Fornaces in officinis neceſſariæ, aliæ pro decoctionibus quæ excipiunt cacabos, patinas, ahena & alia vaſa in quibus ſimplicia vel coquuntur vel componuntur: Aliæ deſtillationibus quæ cucurbitas, retortas, veſicas, ollas & alia vaſa excipiunt, his accommodata deſtillationibus, quæ vel per aſcenſum vel per deſcenſum ſuſcipiuntur: Quæ deſtillationibus inſeruiunt, ſeu materiam ex qua fiunt, ſeu formam ſpectemus, multifariam extruuntur. Aliæ ex ferro, aliæ ex cupro

Digitized by Google

pro, aliæ ex terra figulina, aliæ ex argilla vulgari, lateribus & reliquis quæ ſtructuram connectunt & firmant: Elegans fornacum conſtructio depicta eſt in lib. dicto 2. Baſilicæ noſtræ philoſophicæ, in quem librum pharmacopœum recommendamus.

CAPVT III.

De mineralibus & metallis in officina neceſſariis.

LOnge non ſolum errant qui à medicamentorum cenſu mineralia & metalla prorſus excõmunicant & ablegãt, verum etiam qui ſola ad morborum omnium expugnantiam vſurpant & adhibent: Morbis enim vt omnibus vix conferre, ſic multis aliquando prodeſſe certum eſt. Nam ex mineralibus & metallis omne medicamentorum genus habemus, veluti teſtantur aliquot libri noſtræ Baſilicæ Chymicæ: Ex iis facimus confortantia, diaphoretica, cathartica, alterantia, diuretica, narcotica, anodyna, magiſteria, melanagoga, cholagoga, phlegmagoga, panchymagoga, elixiria, &c. in 5. part. præfationis Baſilicæ multa egregia ab antiquis tradita medicamenta poſuimus quæ capiunt aurum: lib. 2. & 3. Baſilic. Chymicæ tradidimus antiquorũ vſum argenti, Mercurii, Veneris, Iouis ac Martis, lib. 4. eiuſdem Baſil. tradidimus virtutes lapidum ac gemmarum. lib. 5. tractauimus vſum egregium mineralium, &c.

Sed qua fronte hodie damnantur eiuſmodi remedia ex metallis ſiue mineralibus parata, preſertim ſi ea ſolertis medici induſtria, ſecundum artis & naturæ leges, non per ignarum quemdam empiricum aut ſophiſtam præparentur? cum

cum eorundem vſus apud antiquos, & quidem citra vlam præparationem paſſim occurrat? Sicut videre ex veterum ſcriptis, quæ nos allegauimus in aliquot libris noſtræ Baſilicæ Chymicæ ſimulac in S. parte præfat. noſtræ in Baſilicam Chymicam.

Nicolaus Myrepſus inter Græcos celeberrimus auctor, præclaram narrauit operam in locupletanda pharmacia, & collectis ſelectioribus anteceſſorum ſuorum remediis, lib. de Antidotis conſcripſit, in quo plus quam centum reperies Antidotos, vel ſelectiſſimas etiam, in quarum compoſitione metallica ſiue mineralia, hodie à multis damnata, cruda inſuper & ſine præparatione ingrediuntur. In Antidoti Tripheræ è ferro, (Myrepſ. de Antid. cap. 221.) Compoſitione, additur libra vna ſtomatidis ferri, vt vocat, quod ingrediens reliquorum omnium doſin ſuperat. Creditur illa conducere ad frigidos affectus, & ſtomachi cruditates. Paratur hodie ex chalybe, ſine aceto & igne, puluis, ex quo cum ſpeciebus quibuſdam corroborantibus tabellæ conficiuntur, quæ in Cachexiis mirandos edunt effectus. Horum, inquam, remediorum ingredientia præcipua ſunt ex mineralium familia deſumpta: preparatio vero eorundem planè chymica eſt. Cum igitur tanta ex mineralibus efflореſcat vtilitas, quis, quæſo, illa temere flocci faciet aut vituperabit? Sulphur, quia facile inflammatur, à multis calidiſſimum & prorſus igneum iudicatur, & idcirco è remediorum ordine excluditur: ſed quomodo id ſequatur, non ſatis perſpicio. Camphora enim quæ vel in aqua ardet, communi omnium conſenſu frigida potius quam calida cenſetur. Accedit, quod & eadem ſapore ſatis acri ſtipetur, ſulphur autem omnis acrimoniæ expers ſit. Cur vero hodie abrogatur & damnatur id, quod veteres olim vno ore comproba-

Digitized by Google

probarunt? In eodem enim Myrepſo viginti plus minus ſeſe offerunt antidota, quorum alia ſpecifica putantur remedia contra febres & inflammationes internas, in quibus tamen ſulphur viuum & plane crudum, tanquā præcipuum inter alia ingrediens non prætermittitur. Vide lib. 5. Baſil. Chymicæ de mineralibus cap. 3. de ſulphure. Nimis vero longum foret, ſingula minutim hic recenſere, præcipua igitur tantum pro aſſertionis noſtræ confirmatione, in medium hic adferam.

In Antidoto Pauli, quam Myrepſus ad Aphoniam, ſpirandi difficultatem, aſthma, dyſenteriam, & cholicos dolores conferre ſcribit, ſulphur non omittitur. Sic in antidoto, panacea appellata, cui adſcribit vim, febres, aliaq; infinita mala ſanandi, ſulphur ingredientis locum habet. Idem ſulphur ingreditur compoſitionem Perſicæ antidoti, quæ inſigne creditur remedium eſſe contra omnis generis morbos, contra cephalalgiam, icterum, & febres intermittentes omnes. Imo in eadem compoſitione tanti ab illo æſtimata, addūtur etiam Arſenici crudi drach. quinq;. Sic in Antidoto cap. 303. Muſæ Appollonio adſcripta, idem Arſenicum ingreditur, quam tamen Antidotum omnibus hepatis affectibus vtiliſſimam eſſe affirmat: ſed abſit vt eius vſum comprobare poſſim. In aliis antidotis, eidē Appollonio, c. 301. 302. 303. adſcriptis, quantum vltima aphraſtos nominatur (tanquam res pretioſiſſima, nec temerè cuiuis communicanda, ſed per aurem tantum clam inſuſurranda ſit) ſulphur quoque additur. Sed optarem inter alia huius antidoti ingredientia maiuſculis conſignari literis, ſtercus bouillum. Ecquid enim lautius aut iucundius excogitari poſſit pro delicatulis? in quorum ſcilicet gratiam ſolum id forſan additum eſt. Denique ſulphur in tanto olim vſu pretioque

D fuit,

Digitized by Google

fuit, vt Myrepſus plures antidotos à ſulphure tanquam illarum præcipuo ingrediente appellarit, vt eſt antidotus de ſulphure vel lexopyretos, & aliæ, vti videre eſt cap. 339. 358. & 359. Quæ iuxta eundem authorem, omnes conferunt ad tuſſim inueteratam, febrem tertianam & quartanam, cõtra ipſum quoq; morbũ caducũ. Cum igitur ſulphur crudum, & multis adhuc impuritatibus inquinatum, veteribus olim adeo vſitatũ fuerit, qui fit, quod hodie eius vſus damnetur in iis, qui ſingulari artis induſtria, eius cruditatem & impuritatem tollunt, ex eoq; ſumma & optima præparant remedia? Flores enim albi nec non lac ſiue butyrum dulce, arte præparatum, multò ſunt præſtãtiora remedia cõtra tuſſim, aſthma, phtiſin & ceteros thoracis affectus, quam ſulphur, crudum exhibitum. Sic balſamum rubicundiſſimum, inſtar rubini, philoſophice extractum, & ad guttas aliquot cum juſculo aut alio conuenienti liquore exhibitum, iiſdem affectibus, & imprimis pulmonũ vlceribus prodeſt, cuius viribus longè impar eſt ſulphur vulgare. Aciditas præterea ſulphuris extracta, & ab oleaginoſa illa & aduſtibili qualitate ſeparata, febrilem calorem penitus extinguit, tantum abeſt, vt eundem foueat, augeat, &c.

Ex vitriolo quoq; optima præparari poſſunt etiam interna medicamina, quia verò id veteribus non ſatis cognitum fuit, ex remediorum cẽſu immerito hodie expungitur. Galenus lib. 9. ſimpl. vbi de vitriolo tractat, non ſatis demirari poteſt, quod ſub tam inſigni eius adſtrictione, tãta caliditas delitefcat: ob quam cauſam carnibus tantũ humidioribus, à corruptione vindicandis, vtiliſſimum eſſe ſtatuit. Paulus & Oribaſius eiuſdẽ ſunt opinionis cum Galeno. Sed huius admirationis nodũ ſoluit interna vitrioli Anatomia. Quod enim interius in eius occulto continetur, id exhibetur per artem.

Digitized by Google

artem ſpagyricam: cuius beneficio ex eodem extrahuntur
tria: phlegma ſubdulce, ſpiritus acidus, & oleum acerri-
mum. Præter hæc etiam, per artificioſam hanc diſſectionē,
ſeparari ex eo poſſunt ſal, citra moleſtiam vomitum ciens,
perq; ſudores & vrinas purgans, & ſulphur dulce ſeu Nar-
coticum, quod verum Anodynum eſt ad quoſuis dolores
mitigandos, citra ſtuporem, qui alias vulgaria illa opiata &
narcotica plerumque comitari ſolet. vide præpar. varias ex
vitriolo lib. 5. Baſil. Chymicæ cap. 2.

Hanc internam rerum anatomiam ſi calluiſſet Galenus,
duas præterea qualitates planè cõtrarias, ſub eadem vitrioli
aciditate, deprehendiſſet, (quod periti norunt artifices) quarũ
una corpora ſolida & dura, veluti lapides, & alia huius gene-
ris diſſoluit: altera contra, ſpiritus volatiles, vt aquam vitæ
ue ſpiritum vini, & ſpiritales ſubſtantias, quæ nullo frigore
xterno vel violentiſſimo cõſtringi aut condenſari poſſunt,
oagulat. Vnde liquido conſtat, eadem vi, ab eo in corpore
umano diſſolui arenulas & calculum, & contra ſpiritales
umoſosq; vapores coagulari: à quibus alias varia producũ-
ur ſymptomatum genera, niſi coagulationis fræno, tan-
uam ſummo illorum remedio, compeſcantur. Quod
vir ille ſummus reuiuiſceret hodie, quanta haud dubie ad-
iratione, quantoque deſiderio & amore complecteretur
m ſublimem ac raram philoſophiam, quæ non conſiſtit in
iuolis diſputatiunculis, nec in dubia opinionũ fallacium
ctuatione: ſed certiſſimo potius & tutiſſimo experien-
e fundamento inconcuſſa nititur, & iis tandem acquie-
it, quæ oculi vident, & manus tenent. Dioſcorides vi-
olo crudo non tantum ad externos, ſed internos etiam
ectus vtitur: cuius drachmam vnam cum melle exhibet
ntra aſcarides & vermes, & ad ciendum vomitum iis, qui

ex nimio fungorum eſu torquentur. N. Myrepſus, libro citato, inter varii generis antidotos, quarum compoſitionem ingrediuntur chalcitis, Miſy & Alumen, quæ naturam vitrioli obtinent, vnam cap. 157. Chryſippo attributam: alteram eclogam, hoc eſt, ſelectiſſimam dictam, deſcribit: Hanc inprimis prodeſſe docet cruētæ ſpuitioni, & hæmorrhagiæ. Chalcitis item cōpoſitioni Theriacæ additur. Quæ omnia eum in finem à nobis dicuntur, vt conſtet, veluti & à nobis in Baſilica Chymica noſtra ſatis probatum, veteres quoque mineralia eiuſmodi, vel cruda, vel impura, imo plumbum ipſum, ſolummodo vſtum, (vt in Mithridatii cōpoſitione à Myrepſo c. 412. deſcripta, videre eſt) vſurpaſſe, tantū abeſt, vt illa contempſerint aut odio adducti, ex remediorum aluo deleuerint: ſicut nonnullos hodie factitare videmus, ſed vt libere dicamus, eorū vſum in medicina probare non poſſumus, priuſquā ſecundum artem optimè præparata fuerint. Oleum vitrioli, cuius tāta eſt acrimonia, vt coriū & pannum corrodat, Matthiolus tāquam ſummū remedium ad calculi cōminutionem & vrinæ ſuppreſſionem, ad aſthma item & ſpirandi difficultatē, cū cōuenienti liquore exhibet: & quorundam admixtione, vim ipſius acerrimā corrigit, ſed vulgares ſunt eiuſmodi corr[illegible]ones: verus philoſophus, pernicioſam illam acrimoniam omninò tollit (vide Baſil. noſtram Chymicā c. 2. de vitriolo) eamq; cum liquore ſalis Tartari, quantumuis acriori, ſubdulcē reddit, vt nō ſecus ac ſyrupus limonum, per os exhiberi poſſit. Pauci his fidem adhibent: ſed veritatē dictis ineſſe norunt illi, qui in perueſtigādis naturę ſecretis, dies noctesq; cōſumunt. Antimonium, tanquā lethale venenū hodie à multis proclamatur: iuxta Dioſcoridem tamē & veteres facultatē habet adſtringendi & refrigerandi: ob quā cauſam vſus eius eſt in collyriis oculorū. Gale-

nus

Digitized by Google

nus ipſi vim exſiccandi & adſtringendi attribuit: ita vt neq; à Dioſcoride, neque ab ipſo Galeno, aliisve ex veteribus, inter venena ſimpliciter recenſeatur. Sed demus, id eſſe venenum, num propterea ipſius vſus in Medicina prorſus interdicendus? Lapis enim lazuli, & lapis Armenius, licet ambo inter venena annumerentur, ex remediorum tamen purgãtium numero, nullo modo excluduntur. Diſplicet multis in Antimonio nimia purgandi vis & violentia, tam per vomitum, quam per ſeceſſum: quam ipſemet non laudo. Veruntamen eius vis tam vehemens & pernitioſa non eſt ac tithymali, thapſiæ, hellebori albi, & aliorum violentiſſimorum remediorum, quæ conuulſiones excitant, & ad venenorum claſſem, ſub quibus Antimonium non continetur, iam relata ſunt. Scias in vitrificatione non conſiſtere eius veram præparationem, ſed hanc omnes veri Philoſophi improbant. Attamen infinita remediorum genera ex Antimonio præparantur, teſte Baſilica noſtra chymica lib. 5. c. 1. Hodie quidem multi celebriores Medici in Germania exiſtunt, qui vitrificato Antimonio, ad vomitum ciendum, felici cum ſucceſſu vtuntur. Verum ab illis interdum ita præparatur, vt vomitum citra vllam moleſtiam; interdum ſolam ſaluationem prouocet. Neque contemnenda eſt illa purgandi ratio, olim Hippocratis tempore admodum frequens & vſitata. Ex eo porro varia purgantia præparantur, quæ morbum eiusq; cauſam, citra vehementem corporis perturbationem, radicitus tollunt. Varia quoque hydropica, Diuretica, imo roborantia & Bezoartica, magnæ virtutis remedia, ex eo cõficiuntur. Nec mirum id videri debet, tot tamque contrarias facultates vnico ſubiecto ineſſe. Notum enim eſt omnibus, in Guaiaco tres diuerſas ineſſe proprietates: Diureticam nempe in ſpiritu acido: ſudoriferam

in oleo: cuius guttæ aliquot cum vino aut iuſculo infuſæ exhibentur: & vim purgantem in ſale: cuius vnus vel duo ſcrupuli, cum aqua propria, ſeu liquore acido, pro doſi ſufficiũt. Quod ſi antiqui & Anteceſſores noſtri non ſatis comprehenderint, tot diuerſas naturarum proprietates in vnico cõtineri ſubiecto: num propterea rei veritas tollitur? Veteres ne per ſomnium quidem cogitarunt, ipſum Antimonium, cum tam nigri coloris, tamq; terrenæ & craſſæ ſit ſubſtãtiæ, in vitrum candidum & pellucidum, inſtar cryſtalli, & rubrũ inſtar Rubini, ſola calcinatione & fuſione tranſmutari poſſe: neq;, opinor, ſuſpicati ſunt vnquam, in eo tam inſignem latere purgandi vim: ſicuti certo conſtat, illud in exigua doſi, 4. tantum aut 5. granorum, in vino vel aqua maceratum, & ſumptum, tanta vehemẽtia corpus turbare, vt tam ſuperne quam inferne, valentiſſime purget: ponderis & virtutis quantitate non imminuta. Quoties enim idem denuo infunditur, toties nouam purgandi vim liquori impartitur, citra virium ponderisq; imminutionem. Hinc liquet eiuſmodi operationes plane contrarias eſſe adſtrictioni, quam ipſi attribuerunt veteres: quia ab externa Anatomia eius ſuperficietenus depinxerunt qualitates. Sed valeat vitrum iſtud, quamuis Empirici in Medicorum ſæpe numero opprobriũ, grauiſſimos & deſperatos plane morbos eodem ſanent. Medicinæ enim virtus, vti diximus, non conſiſtit in vitrificatione, ſed in vera eius præparatione, quam docet Baſilius Valẽtinus, Monachus ordinis S. Benedicti, ſummus philoſophus & Medicus: qui in libris ſuis, longe ante natum Paracelſum, Germanico Idiomate conſcriptis, quinquaginta remediorum genera ex Antimonio edocet. Vnde conſtat quantam induſtriam olim hic vir, nec non alii politiori ingenio præditi adhibuerint, in optimorum remediorum peruestigatione:

tione: quæ conſecuti, magni fecerunt, & pretioſi loco theſauri habuerunt.

Sed quærimus, cur nunc Antimonium, tanquam lethale venenum reijciatur, cum certum ſit, eius vſum in præcipuis veterum Antidotis non fuiſſe improbatum? vide Antidotum è Zingibere, à Myrepſo deſcriptam, quæ, iuxta eundem authorem, confert plurimum Apoplexiæ, maniæ & quartanæ febri: In hac lapidis Lazuli & lapidis Armenij drach. tres, & tantundem lapidis Antimonii, omnia tamen cruda, & impuritatum adhuc plena, ingrediuntur. Sed audimus nonnullos hic inferre, pro Antimonio Artimonium eſſe legendum: Artimonium autem idem ſignificare ac pyrethrum. Sed quam præpoſtera & ſiniſtra hæc ſit interpretatio, Leonhardus Fuchſius vir doctiſſimus & celeberrimus, conſpicue demonſtrat in verſione Myrepſi vltima: qui præterquam quod Antimonium, ex ſententia Serapionis, Lapidem appellet, nominatim inſuper ſtimium id eſſe, in cõmentariis addit. Pyrethrum autẽ quantum differat à lapide, & ab ipſo ſtimio, nemo non nouit. Taceant ergo in poſterum illi, qui vocabulum hoc in alium torquere ſenſum conantur, quam Fuchſius, ſummus ille vir, id acceperit: cum quo hic errare malumus, quam cum nõnullis inferioris notæ bene ſentire. His nõ obſcure ſuffragari videtur Mathiolus, magnum illud Medicorum Lumen, qui de Antimonii vitro, eiuſque virtutibus, comment. in Dioſcorid. cap. 9. in hæc ſcribit verba: Quo fit vt non poſſim non mirari nonnullorum Medicorum ingenium, qui ſtibium venenum eſſe mortiferum contendunt. Siquidem ſe Medicos eſſe profitentur, miror quidem eos hactenus non obſeruaſſe, rara admodũ, vel fortaſſe nulla reperiri medicamẽta, aluum electiue exoluẽtia, tã priſcis, q̃ recentiorib. Medicis vſurpata, q̃ venenoſam vim nõ ſortiantur, Elleborum.n. vtrũq;, Tithy-

malorum omne genus, Pityuſa, Elaterium, Colocynthis, Turpetum, Thapſia, Bryonia, Scammoniũ, Thymelæ, Chamelæa, Cyclaminus, & inter foſſilia Armenius atque cæruleus lapis, quin etiam æris ſquama, qua paſſim vſi ſunt antiqui ad cutem ſubeuntes aquas, venenoſitatis haud ſunt expertia. Atqui quid dicent de ſandaraca atrociſſimo veneno? An non tandem propinat cum melle, aut in catapotiis Dioſcorides aſthmaticis, & aliis in diſcrimine laborantibus? Nõne & Auicenna Arſenicum quoque propinat? Hoc mihi dixiſſe ſat eſt, vt illorum negligentiam, ne dicam inſcitiam palam faciam, qui ſuis opinionibus (profectò ridendis) inhærentes, non vident, dum ſtibium vituperant, interim tamen à præſcriptis Medicamẽtis non abſtinent, imo iis quotidie vtuntur, quorum nõnulla longe magis ſumentibus nocent, quã ſtibium: cuius vſus (vbi recte in morbis cõueniat) ſæpe miraculi ſpeciem affert, & præſertim vbi propinetur ex catapotiis ex Gal. hiera paratis. Quam rem optime ij dicunt ac intelligunt, qui in deploratis fere morbis diuturnis, ipſiſque pituitoſis & Melancholicis curandis ſtibium Dei manum appellant. Vel ſola tanti viri autoritas ſufficere deberet, ad redarguendam illorum opinionem, qui Antimonii vitrum adeo deleterium eſſe opinantur. Addit inſuper autor duas hiſtoriolas, ad maiorem veritatis confirmationẽ: quarum altera eſt de Georgio Hantſchio, percelebri Medico, qui peſte cõflictatus vitri illius vſu cõualuit. Altera eſt de Andrea Gallo Tridentino inſigni quoque Medico, qui, cum in grauiſſimum incidiſſet morbum, & morti proximus, nihil prorſum opis à vulgaribus ſentiret pharmacis, ex deſperatione quaſi ad Antimonium confugit, & autoritate Georgii Hantſchii, qui nõ Empiricus, ſed celebris erat Medicus, & propria experientia edoctus, Antimonii vſum iam antea

Digitized by Google

antea ſatis comprobarat, fretus, ſumtis tribus eius vitri granis, ſtatim per vomitum, vltra 4. vncias puræ putæ choleræ euomuit: ex quo vno actutum leuatus, paulo poſt integræ ſanitati reſtitutus fuit. Nouimus inſignes aliquot Medicos, Hippocraticæ Medicinæ addictos, & neutiquam Paracelſiſtas, vt vocant, qui Antimonio vtebantur: non tamē in ſubſtantia ſua craſſa, ſed per infuſionem, aut ſingulari quodam artificio præparato. Inter hos occurrit Theodorus Zwingerus, felicis memoriæ, ſingulare ſeculi noſtri lumen, quem præceptoris ac parentis inſtar ſemper coluimus: Nec non ſummus ille vir Felix Platerus, in inclyta & antiqua illa Rauracorū Academia, primarii Medicinæ Profeſſoris ſiue Archiatri officium, maxima cum laude & dignitate hactenus geſſit: Hic inter alia ſua arcana media Antimonio non poſtremum locum tribuit: quod ad peculiarem quendam modum, non cuiuis cognitum, ab ipſo præparatum, & tempore opportuno exhibitum, nullam omnino noxam aut perniciem corpori infert, nec malam in partibus diatheſin, vt falſo quidam cauillantur, poſt ſe relinquit. Hunc, de Antimonii vſu vel abuſu loquentem, cæteri audiant: qui ab experientia propria, non ex auditu, qui ex ſcientia, non opinione, de huius generis præſtantiſſimis remediis ſincerum poteſt proferre iudicium, non corruptum, vt quidam harum rerum Apirici & inexperti facere ſolent. Fatemur quidem eius in corpore humano turbando magnam eſſe actionem & violentiam, interim tamen huius generis remedia non plane reiicienda, imo vulgaribus pleriſque (analogia vtrobique ſeruata) anteponenda eſſe exiſtimamus. *Sin* vero neceſſitate vrgente, ad huiuſmodi remediorum vſum confugiendum ſit: præparatione pernitioſa illorum qualitas vtiq; tollenda prius eſt.

Sic Helleborus rite præparatus (quem & Hippocrates & poſt illum Meſuæus non ſolum vſurpabant, ſed ſummis etiã laudibus euehebant) in affectibus deploratis, in quib. eccoprotica nimis languida comperiuntur, ſummum & ſalutare eſt remedium. Venenata enim & maligna eius qualitas præparatione prorſus ſecernitur, quemadmodum id in Baſilica noſtra chymica, vna cum aliorum plurium remediorũ præparationibus, copioſius docuimus. At vero, ſi tanta mali ſit pernities ac contumacia, vt neque Helleboriſmo, neq; ſimilibus remediis, è vegetabiliũ familia petitis expugnari poſſit: cur ægri in tantis morborum anguſtiis cõſtituti, ad thermas, ſeu balneas metallicas & naturales ablegantur? Nonne quia illarum admirandi & potentiſſimi effectus, in perſanandis morbis, ſeſe indies manifeſte produnt? Sed videmus, virtutem eiuſmodi aquarum mineralium, non continuo vigere, ſed certis tantum ſtatisq; temporibus cum magno emolumento efflorеſcere. Ne igitur interea temporis æger ex morbi vehementia forte pereat, nonne ipſi magis c ſultum foret, remediis quibuſdam metallicis ſiue mineralibus, à docto Medico præparatis, vt vi ſua ſpecifica præſenti morbo profligando conuenientibus vti? In cachexia enim ad Hydropiſin inclinante, thermæ Forgenſes, quæ ferri naturam participant, pro remedio ſpecifico præſcribi ſolent: Si v. æger vel temporis iniuria, vel morbi magnitudine impeditus, illas adire nequeat: cur quæſo non liceat huic exhibere vinum chalybeatum: tãta artis induſtria præparatum, vt potentiſſimam præſentis mali exſcindendi & prorſus tollendi vim obtineat? ſicuti in huiuſmodi affectibus, hoc contingere, felici cum ſucceſſu, quotidie experimur. Ex quibus omnibus meridiana luce patet clarius, Metallica eiuſmodi remedia non eſſe repudianda, ſi præſertim à Medico

docto

Digitized by Google

docto & perito rite præparata & adminiſtrata fuerint. Sed plena nunc omnia agyrtarum & circulatorum, qui Medicinam profeſſi, non niſi impoſturam faciunt. Excuſatione igitur aliqua digni mihi videntur, qui tam acerrime Antimonii vitrum, voce & ſcripto oppugnant. Hoc enim vnico fucato remedio impoſtores illi, incognitis prorſus ægrotum temperamentis, morborum cauſis, aliisve circumſtantiis, promiſcue & perperam vtuntur: Imo neque vim & efficaciam proprii remedii agnoſcũt audaculi iſti, qui ſola copioſorum excrementorum vomitione & deiectione, morbi curationi ſatisfactum putant: in quo tamen turpiter fallunt & falluntur. Nihilominus & hi odio ſunt perſequendi, qui ſine ratione & experientia: ſine legitima vocatione & doctrina, ex Hippocratis & Galeni fontibus, hauſta, Medicinam exercendam temerario ſuſcipiunt auſu &c. hæc paucis dicta ſufficiant de Metallorum ac mineralium vſu, multa ſane adhuc proferri poſſent, ſed ea ſuo loco applicabimus.

CAPVT IV.

De Medicamenti Definitione, Diuiſione, ac Facultate.

MEdicamentum eſt omne id quod naturam ſiue corpus noſtrum immutare & quocunque licet modo vincere poteſt, ſiue id intro ſit ſumptum, vel foris admotũ: vt piper, pyrethrum, Nymphea, Cichorium, Euphorbium &c. Medicamento velut è Diametro eſt oppoſitum Alimentum, quod intro ſumptum corpus noſtrum nutrit, & auget: vt Panis, vinũ, caro animalium volatilium & quadrupedũ, non v. rapaciũ. Quæ enim viuunt ex rapto, praui ſunt ſucci, prauumq; ſanguinem generãt, & tanquam

quam immunda reijcienda. Propterea diuina ſanctione prohibitum eſt filiis Iſrael, ne comederent aquilam, vulturem, gryphem, coruum, accipitrem & ſimilia: Et prudenter nunc iuxta diuinum hoc decretum abſtinemus à carne vulpium, luporũ, Leonũ, & ſimilium rapacium.

Inter vtrumq; medium eſt alimentum medicamẽtoſum, quod ſc. vtriuſq; eſt particeps; partim enim nutrit, partim alterat & immutat, vt lactuca, raphanus, cucurbita, alliũ, & infinita alia. De medicamento hoc opere propoſitum eſt, agere ſiue proprie ſiue Improprie ſumpto, non autem de alimento. Placuit tamen hæc ita diſtinguere, iuxta illud accuratum in Topicis Ariſtotelicis decretum, contẽplatio differentiarũ vtilis eſt, & ad inductiuas rationes, & ad ſyllogiſmos, & ad definitionum aſſignationem, & ad claritatem ſecũdum eam rem faciendam.

Medicamentum omne aut ſimplex eſt, aut compoſitum: ſimplex dicitur q; tale eſt vti natura produxit, vt caſſia, rhabarbarum, polypodium, colocynthis, & infinita alia, quæ naturalem tantum compoſitionem, ex quatuor videlicet Elementis ſunt cõſecuta. Compoſitum eſt omne id, quod ex multis virtute diuerſis arte & induſtria ſimul vnitis conſtat.

Medicamentorum ſimplicium differentiæ ſumũtur, vel ab eorum materia, vel à facultatib. Ex materia cum triplex ſit Dioſcoridi & Galeno, Tres ſtatuuntur Medicamentorũ generales differentiæ. Aut enim ex plantis ſumuntur, aut ex mineralibus, aut ex animalibus.

In primo genere continentur omnium ſtirpium genera, earum partes, & quæ ab ipſis proueniunt; Radices, ligna, cortices, rami, folia, flores, fructus, ſemina, gummi, reſinæ, ſucci, fungi, liquores, viſci, aquæ, muſcus, lanugo, nucamenta &c.

In ſecundo continentur ſeptem metalla, mineralia, lapides ſiue gemmæ, omnia genera ſalium, item & ſucci ex terra.

In tertio genere continentur Animalia, vel integra, vel eorum partes. Integra ſunt, vt gallus gallinaceus annoſus in iuſculo ad cien-

dam

Digitized by Google

dam aluum & corporis nutricatum, hirundo in paſtu ad oculorum aciem, Galerita aſſa ad colicum dolorem, cancri fluuiatiles tabidis, ſcorpiones triti ad ipſorum puncturas ac morſus, cantharides ad ruptoria. Animalium partes ſunt, cerebellum paſſeris ad ſtimulum veneris, cerebellum leporis ad odontalgiam infantulorum, pulmo vulpis ad phtiſin, hepar lupi ad vitia iecoris, hepar aſini ad epilepſiam, inteſtina lupi, ad colicum dolorem, ſcincorum renes ad mentulæ tentiginem, ſanguis hirci ad frangendum calculum, fel perdicis & milui ad viſus claritatem, oſſa cranii ad morbum caducum, os de corde cerui ad animi deliquium, dentes apri ad pleuritim naſcentem, pudendum cerui ad natam & progreſſam, dentes elephanti ad cordis robur, cornu cerui, cornu vnicornu ad infringenda venena, vnguis alces ad morbum ſacrum ſiue comitialem. Præterea ſunt & partes animalium, medullæ, ſeuum, pinguedo, lac, caſeus, butyrum, ſerum, coagulum, oua, teſtæ, pili, excrementa, &c.

Hæc, inquam, omnia naturalia ſimplicia in officiis appellantur, quæ nullam adhuc præparationem ſunt experta. Sunt namque & alia etiamnum in pharmacopœorum officinis dicta ſimplicia, non tamen à natura, ſed arte parata, vt aquæ ſtillatitiæ ſimplices, olea, ſimplicia, ſyrupi ſimplices, & his ſimilia, quæ collatione cum magis compoſitis eiuſdem formæ medicamenti talia dicuntur, viceque verſa compoſita dici merentur. Horum omnium exacta cognitio medico non tantum vtilis eſt, ſed etiam neceſſaria, vel ipſo Galeno medicorum coryphęo multis in locis illud atteſtante, com. *3*. in aph. 1. ſect. 5. & *6*. Epid. Idem Galenus hanc methodum medicamenta præparandi atque componendi fuſe ac docte tradidit in ſuo opere de compoſitione medicamentorum ſecundum genera.

Porro medicamentorum omnium tam ſimplicium, tum compoſitorum materia vel ex mineralium, vel ex vegetabilium, vel deniq; ex animalium familia depromitur, vt iam dictum eſt. Quorum omnium perfecta cognitio conſiſtit in delectu, præparatione, mixtione, compoſitione, quantitate, proportione atq; forma, & præterea in omnium tam ſimplicium, quam compoſitorum adminiſtratione atq; vſu

 legitimo.

legitimo. Electio fit ex arte, indicatione ſumpta à ſubſtantia medicamenti, vel, vt nuperi quidam profundius philoſophantes voluerunt, à totius ſubſtantiæ proprietate, à qualitatibus omnis generis, earumq; gradibus primis, ſecũdis, tertiis, quartis. horumque latitudinibus, à quantitate, numero, figura, ſitu, loco, & poſtremò à tempore tum durationis, tum collectionis, quæ omnia breuitatis cauſa fuſius hic non exponuntur, ſed de his veteres ſunt conſulendi: Præparationem verò, mixtionem, compoſitionem, quantitatem ſeu Doſin, proportionem atque formam in ſequentibus Deo dante docebimus. Quando ſimplicia medicamenta, duas habent facultates, & aliquando tres ſimul: tum prima dicitur ſimplex & elementaris, quæ ex elementorum quatuor permixtione conſurgit. Altera materialis, ac ſecunda, quæ ex commoderatione, & conſiſtentia materiæ, cui diuerſa proportione quatuor qualitates inhęrent, emergit. Præter has nonnunquam tertia conſpicitur, nempe purgatoria, quam Fernelius occultam nominat. Syluius cum aliis non vulgarioris doctrinæ quatuor ſimplicium medicamentorum facultates in vniuerſum conſtituit ſed tertiam parum notam, & quartam adhuc incognitam eſſe aſſerit, verum vtraque pro vnica paſſim vſurpatur.

Facultas prima medicamentorum communis eſt, & tanquam baſis reliquarũ, ex ipſis elementis prodiens. Eaq; conſiſtit maximè in calefaciendo, refrigerando, humectando, ſiccando: In quibus ſingulis obſcurè conſpicitur, vt cum primo gradu agit, vel manifeſtè, vt ſecundo, vel vehementer, vt tertio, vel ſummè vt quarto: Atque in horum ſingulorum, aut principio, aut medio, aut fine: Ita vt medicamentorum calidorum, & frigidorum, & humidorum, & ſiccorum ordines duodecim conſtituantur.

Hoc etiam in his locum habet, quæ coniugatas ſortiuntur qualitates quæ ſcilicet vires habent calefaciendi & humectandi, vel calefaciendi

ciendi & ſiccandi, vel refrigerandi & humectandi, vel refrigerandi & ſiccandi: Has ſiquidem non exerunt tantum obſcurè, manifeſte, vehementer aut ſummè, ſed in ſinguli gradus principio tantum, aut medio, aut fine.

Qualitates ſecundæ primas, ſeu elementares ac ſimplices comitantur, earumque adiutu vt ſint, & vires ſuas patefaciant, opus habent: Nam aperiendi facultas, rarefaciendi, attrahendi, tenuandi calefactionem ſequitur: Craſſandi, denſandi, claudendi, repellendi, refrigerationem: Molliendi, humectationem: Indurandi, ſiccationem. Vires & qualitates ſecundæ in auſteris, acerbis, acribus, amaris, aperientibus, tenuantibus, reſoluentibus, contrahentibus, emollientibus, ſtupefacientibus & dolorem lenientibus ſunt manifeſtiſſimæ, atque euidenti ratione quod poſſunt præſtant, perinde ac primæ ſeu elementares.

Tertia facultas magnam habet latitudinem, complectiturque ſub ſe purgantia, morbos occulta & magnetica vi curantia, partem quandam reſpicientia, amuleta, pentacula, venena, &c. Verum medicamentorũ purgantiũ facultatis diſquiſitio multorum exercuit ingenium: In illa enim dignoſcenda tot capita, tot ferè ſenſus, quare in alium locum, hanc de ea diſſertationem, reponemus.

Præter purgantia innumera & mira etiam ſunt medicamenta ſimplicia, quæ per os ſumpta, aut exterius tantum adhibita, cæci vi, ac ſpecifica proprietate morbos futuros arcent, & factos perfectè ſanant, aut mirabiles alios effectus proferunt: Et illa occulta facultas, non in plantis modo, verum in animalibus & mineralibus cernitur. Monumenta literarum fidem faciunt, Chriſtianiſſimum ac potentiſſimum Galliarum Regem ſolius manus attactu ſtrumas ad perfectam reduxiſſe ſanitatem.

Quartæ occultæ qualitates apparent, in tribus naturalibus muniis, quarum vna in corporibus demortuis, altera in ſuffocatis & tertia in ſuſpenſis cernitur.

Gallorum vetulorum jus ventrem mouet, caro ſiſtit: Idem

Idem aſſerit Galenus de oſtreis & cochleis marinis: lib. de Ther. cap. 6. Hinc videmus quaſdam res contrarias habere facultates, ita lactis pars ſeroſa ac butyroſa ſubducit ventrem, caſeoſa cohibet & ſiccat.

Miraculo etiam tribuit Galenus, quod trifolii decoctum morſibus phalangii aut viperæ pro fotu adhibitum, ſtatim dolores ſedet & virus adimat: Parti verò ſanæ idem admodum dolores ſimiles his quos inuehit, excitat.

Idem cernitur in plantis: nam flores chamæmeli olfactu proſunt capitis dolori, folia ſummè nocent, ſi Galeno (cap. 2. lib. 2. comp. Med.) fides non denegatur.

Lapathi folia aluum ſubducunt, ſemen aſſumptum retinent.

Braſſicæ decoctum aluum ſoluit, ipſa braſſica commeſta, vel comprimit vel pigriorem reddit.

Præterea occultam facultatem habet viperæ exuuium, pulueratum & impoſitum Alopeciis mirum in modum pilos regenerat: Idem pollicentur murium capita partibus glabris ex melle illita.

Caro leporis vſta, trita & pota calculos atterit & expellit.

Hepar lupi hepaticos proprietate ſpecifica iuuare ſcripſit Gal. lib. 8. c. comp. local.

Galerita ſeu Alauda criſtata aſſata, vel elixa ſæpe comeſta colicis affectibus obnoxios, vel detentos efficaciſſimè iuuat: Gal. lib. de Theriac.

Vngula capræ aut eius veſica vel etiam ouilla, cremata, & ex poſca ſumpta, medetur qui noctu ſtragulas permingunt.

Aſpidis ſenecta puluerata ex melle illita viſum facit acutiſſimum.

Renes ſcincorum triti & cum vino poti, aut cum homogenea

Digitized by Google

genea conſerua ſubacti & ſumpti veretri tentiginem excitant & ad Veneris ludibria potenter mouent.

Priapus cerui ſiccatus, in puluerem contritus, & cum aqua cardui aut tuſſilaginis ſumptus, pleuriticos valdè juuat: Idem efficit dens apri in ſcobem tenuem redactus & hauſtus, maximè in huius morbi principio.

Cornu monocerotis mirabiliter cor tuetur à venenis & peſtilentibus morbis omnibus ſuccurrit: Effectus verò ſimiles experiuntur qui cornu cerui ſiue Rhinocerotis ſumunt.

Bouis aſtragalus cum oxymelite potus lienem minuit.

Hanc proprietatem occultam in multis ſtirpibus admiratione dignam obſeruamus, ſalſaparilla, quajacum, ſaſſafras, item radix chyna, an non ſpeciali & occulta proprietate luem veneream perfectè curant?

Satyrium & eruca penem erigunt, venerem accendunt, & frequentiores congreſſus efficiunt: Vitex & nymphea contra, libidinis ardores corrigunt, mitigant, ſemen extinguunt & teſtium accretionem impediunt.

Viſcus quernus tritus & potus epilepſiã feliciter curat.

Vua paſſa familiaritate quadam ſubſtantiæ hepati benefacit.

Braſſica & hedera ebrietati reluctantur.

Ptarmica & elleborus ſternutationem mouent.

Vt conyſa pulices, ſic ſtaphyſagria pediculos enecat.

Opium phreneticos & delirantes juuat, placidum etiam ſomnum conciliat.

Fraxinus ſerpentes fugat, & eorum medetur venenis.

Dictamus facultate ſua abdita ſpicula euellit.

Lithoſpermon, ſaxifraga, & ſanguis hirci calculos pellunt.

F Sabina

Sabina menſes & fœtum ſeu mortuum ſeu viuum educit.

Veronica vlcera maligna corrigit, & ad ſanitatem accelerat.

Symphitum maius ſicuti & therebintina, balſamum eſt optimum, quod facilimè & citiſſimè omnia vulnera ſanat.

At quid dicendum erit de mineralibus vt antimonio, vitriolo, ſulphure, Mercurio, ſale, arſenico, item gemmis, &c. annon horum facultates, virtutesque occultæ ac ferè diuinæ, vti teſtantur libri noſtri Baſilicæ Chymicæ, de his ſpeciatim ac fuſius in ſequentibus Deo dante tractabimus, & diſputabimus.

Sunt etiam quædam ſimplicia medicamenta, quæ certis partibus tanta amicitia coniunguntur, vt eas vel ſumpta, vel admota, vel ſæpe ſolo odore iuuent, reficiant, & à morbis multis liberent, non tamen vt omnes earum affectus tollant, aut aliis quoque partibus nōn conferant, ſed ſpeciali dote, quædam hanc potius quam illam partem reſpiciant & tueantur, alia aliam.

Sic cephalica dicuntur, quæ tota ſua ſubſtantia capiti ſunt amica & conferentia, idque probat longa comprobata authoritas & vſus doctorum virorum, vt inter aromata moſchus, ambra, zibethũ, caryophilli, macis, calamus aromaticus, camphora, ſchœnanthum, inter alia ſimplicia vulgatiora, roſmarinus, ſaluia, maiorana, betonica, ſtœchas, meliſſa, viſcus quercinus, myrthus, flores arantiorum lilior. cōuall. tiliæ arboris, anthos caryophillatæ, betonicæ, radix hellebori, ſem. pœoniæ, papaueris, caſtoreum, formicæ, argentum, nitrum, cryſtallus, ſmaragdus, lapis Armenius & cyaneus, vitriolum, cranium hominis, &c. Ophthalmica ſunt, euphraſia, chelidonium, fœniculum, hormium, ruta, vitriolũ, ſulphur, tutia, Saturnus, cadmia, ſpodium, litharg. lapis

lapis calaminaris, odontica, quæ dentes roborant & nitidiores reddunt, ſunt laurus, ſaluia, lentiſcus, mirtus, camphora, cariophylli, &c. Auribus conueniunt calamintha, abſynthium, fol. capparis, allium, amygdal. amara, vrina antiqua, mel, ariſtolochia, &c.

Naribus appropriantur, veronica, fœnumgræcum, ſatureia, pulegium, burſa paſtoris, polionon, proſerpinaca, corallia, lapis hematites, judaicus, vitriolum, arſenicum, cera, ferrum, antimonium, Mercurius, &c.

Faciem reſpiciunt, hebenum, fraxinum, quaiacum, juniperus, braſſatella, ſerpentaria, perſicaria, lithargyrium, ſal, lac fœminæ, acetum, &c.

Linguam ac fauces curare poſſunt, pulegium, origanum, mentaſtrum, prunella, pyretrum, vrtica, iris, roſa, viola, morus, ſaluia, thus, myrrha, maſtix, nitrum, cancri, &c.

Pulmonibus conueniunt paſſæ, piſtacia, dactyli, jujubæ, pulmonaria, abſynthium, iris, praſſium, hyſſopus, vitriolum therebintina, mel, ſulphur, ſacharum, rad. Aronis, acori, pimpinellæ, ſuccinum, ambra, antimonium, oculi cancri, &c.

Thoracem in genere reſtituunt meliſſa, betonica, ciclamen, ſemen carduibened. ſulphur, nitrum, therebintina, c.cerui, &c.

Cardiaca ſunt, borrago, chelidonia, meliſſa, bugloſſum, ſcabioſa, carduus benedictus, vlmaria, viola, roſa, oxytriphillum, crocus, cinnamomum, macis, perlæ, coralli, ſmaragdus, terra ſigillata, aurum, lapis bezoar, ſuccinum, vitriolum, tartarus, ſulphur, &c.

Stomachica ſunt abſynthium, mentha, anethum, calamus aromatic. rad. Aronis, betonica, zingiber, cubebę, galanga, macis, cydonia, piper, aniſum, maſtix, nux moſchata,

 antimo-

antimonium, vitriolum Romanum, vitriolum Veneris, ſaphirus, perlæ, ſal, gemmæ, ſal marinum, ſal fuſum, vinum, ſynapi, &c.

Hepatica ſunt, agrimonium, cichoria, fumaria, rhabarbarum, eupatorium, cichorea, mentha ſylueſtris, amaranthus, vitriolum, antimonium, lapis aſius, ferrũ, Mercurius, ſtannum, vitriolum, myrrha, curcuma, lapis cabrates, ſantalum, &c.

Fellis accidentia curant mentha rubea, flores herbæ trinitatis, chelidonia, rhabarbarum, veronica, ſatureia, ſpica, cichorea, endiuia, arantia, ſantala, pellicula flaua de pedibus & ventriculis gallinarum, centaurea minor, ſal vrinæ, tartarus, antimonium, cœlum verò fellis eſt Mars.

Splenetica ſunt tamariſcus, ſcolopendria, capparis, epithymus, ceruicaria, china, ceterach, tartarus, ferrum & vitriolum. Meſenterio appropriantur tartarus, antimonium & Mercurius.

Inteſtina reſpiciunt, therebintina, hirundinaria, centaurea, pirola ſyluatica, vinum, pinguedo taxi, chamomilla, iuniperus, imperatoria, angelica, pimpinella, burſa paſtoris, plantago, biſtorta, acorus luteus, flores Perſici amaranthi, folia betulæ, ſtœchas, abſynthium. Lapilli qui in capitibus piſcium reperiũtur, corallia, terra ſigillata, Lemnia, lignum fraxinum, thus, ſuccinum, maſtix, aſa dulcis, camphora, cera, bolus Armenus, hæmatites, ferrum, maſtix, ſantala, fel tauri, vermes terreſtres, ſtannum, Venus, vitriolum, amygdala amara, &c.

Ani curam gerunt therebintina, chamomillæ, oua, vitriolum, ſulphur, fœnumgræcum, veronica, condrys, cuſcuta, lunaria, meliſſa, bolus Armenus, maſtix, balauſtia, copulæ glandium, ſaluia, corallia & ferrum.

Renibus

Renibus proſpiciũt,ſaxifragia,Betonica,verbena, ſaluia, ſcordiũ, Baccæ laureæ,Betonica,pulegium,Arthemiſia, cinis fabarum,petroſelinũ, pentaphyllum,ſal Tartari, vitriolum, Vinũ, Lapis Iudaicus,Lyncis,Nephriticus, Microcoſmicus,cicer ſatiuum nigrum ac rubrum, Rad. Ononidis, Eringii,graminis, Aſparagi,Reſina arietis,Rad.vrticę,pimpinellæ minoris, ſanguis hirci,puluis leporis combuſti, lapis, ex veſica apri, oſſiculum è leporis articulo poſteriore, oſſa Meſpilorum, lithoſpermon,gummi prunorum, coralli, lapilli aſtacorum, teſtæ ouorum, lapilli ex capitibus piſcium &c.

Veſicæ opitulantur cryſtallus, Tartarus, cancri fluuiatiles,ſanguis leporis cum pelle eius combuſtus,ſaxifragia,fœniculum, petroſelinum,piper, Apium, milium ſolis, Aſparagus,hedera terreſtris, ſal prunellæ,ſal Tartari,ſal Antimonii,corallia,perlæ,cantharides, Helenium, Mercurius, vitriolum,ſal marinum,commune & ſal gemmæ.

Scroto cõueniunt,Herniaria, Enula Campana,Ruta,ſalia,oppoponacum, Vitriolum,vinum,Therebintina &c.

Vterum reſpectant, Hirundinaria, plantago, Centaurea,pyrola ſyluatica,hippogloſſa,mumia, Mercurius, Reſina ſolis,corallia, vitriolũ Veneris, ſulphur,chamomilla, Amarãthus,oua,ſplen bouis caſtrati,ferrum,vitriolum,corallia,terra ſigillata, Hematites. Galenici in ſiſtendis mẽſtruis præſcribunt vegetabilia hæc, vt, limonium, ſolanum, ſymphitum, ſemper viuum, Burſam paſtoris, Myrtum, Nymphæam, Fragariam, Hyoſciamum, Lyſimachiam, Flores Nympheæ,fructus berberis, vuam paſſam cum nucleis, ſemina Amomi,Aſparagi,Aniſi,Dauci,Apij,Fœniculi,petroſelini.ſeſeleos,ciceris Liguſtici &c. Ad menſes prouocandos Hypericon,flores cẽtaurii,chamomillæ, iunci odorati,

Digitized by Google

Leucorii, Meliſſæ, pœoniæ, viticis, ſaluiæ, Roriſmarini, nuclei perſicorum, Baccæ hederæ, capparis, piper, ſemina pœoniæ, Antheram, cuminum, Rad. Valerianæ, Aſari, acori, Ariſtolochiæ longæ. Menſtrua mouet Gagates, Gonorrhæam vero curant perlæ, & Radix Bryoniæ.

Sunt etiam præſentanea Medicamenta in affectibus Matricis vitriolum Veneris, Item crocus cum ſale armoniaco, Item cornu cerui & Vinum: ſpecificum ſuffocationis curat ſuffitus de ficu cutis. Ad procidentiam matricis applicatur & inſeritur pila cum cera, obducta & confecta, ad claudendam vuluam, clauſtris pudendorum applicatur ſacculus ex Meliſſa, cumino, mentha criſpa, Arthemiſia rubea, Abſynthio, ex roſis rubeis, omnibus in aceto coctis: Interna cura fit per Myrrham, Therebintinam, Nicotianam vel Tabacum.

Articulos ac neruos proprietate roborant ac curant Iuniperus, ſaluia, Roſmarinus, primula veris, camæpithys, Vitriolum, mumia, ſal vitrioli, Mercurius ſolaris, vnicornu minerale ſiue Antimonium.

Quæ reliquas partes ſpeciatim ac morbos reſpiciunt, nolumus huc referre, cum his lector facile contentus eſſe poterit, nunc nos conuertemus ad Medicamentorum facultates, quæ ab effectis & ſignaturis denominantur.

CAPVT V.

De Facultatibus Medicamentorum quæ ab effectis & ſignaturis denominantur.

HActenus Medicamenta, quæ ſpecifica virtute quaſdam partes reſpiciũt ac roborãt vt cephalica caput, ophthalmica oculos, odontica

Digitized by Google

ca dentes &c. Nunc de iis quæ ab Effectis ſuam habent Nomenclaturam breui dicemus, vt in promptu ſint Medicinam facturo, ad propoſitos & conſequendos effectus, Medicamentorum qualitate requiſita dignotio & appellatio. Verba enim cum ſint notæ rerum, ſi ipſis conuenientiſſime, vt decet, aptentur, aptius docent, & artificem melius regunt & dirigunt. Medicamenta autem pene omnia Idioma Græcorum, à quibus primo impoſitum fuit, retinent: Nonnulla ex Arabum balbutie profecta vix ad antiquam Euphoniam redierunt, & annorum lapſu quandam gratiam compararunt: Ab effectu igitur Medicamenta ſic à claſſicis authoribus appellantur.

Catharticum Medicamen dicitur, quod modo quouis à corpore noxios humores ſeu per vomitum, ſeu per ſeceſſum educat.

Cholagogon Medici vocant, quod Bilioſum humorem ducit.

Phlegmagogon quod apprehēdit pituitoſum humorem è corpore educendum.

Melanagogon ſic Melancholicum humorem expurgat.

Hydragogum dicitur, quod aquas ſeu ſeroſos humores purgat.

Panchymagogon eſt, quod omnes educit humores.

Polychreſtum ſic nominatur, quod multos exhibet vſus.

Eccoproticon inter benigna Medicamenta numeratur, atque id dicitur, quod tantum feces deturbat.

Hypercathartica, hoc eſt, ſuperpurgantia ſunt, quæ primum humorem ſibi familiarē purgant, dein alios ad ſequēdum paratiores, poſtremo ſanguinem, adeo vt Dyſenteriam ſuſcitent.

Emetica vocantur, quæ vomitum excitant, & foras humores per os excludunt, & dicuntur vomitoria.

Allioti-

Alliotica, hoc eſt, alterantia, quę intemperiem quandam emendant, vt calida frigidam, frigida calidam, humida ſiccam.

Euchyma & Cacochyma ad alimenta ſpectant; Illa quæ ſanguinem optimum, hæc quæ paruum gignunt, dicuntur.

Epiceraſtica, quæ ſuccum optimum ſufficiunt paulatim in locum praui paulatim vacuati, vnde Epicraſis.

Hypnoticum, quod ſomnum potius, quam ſoporem conciliat.

Narcoticum, quod non modo ſoporem, ſed ſtuporem & ſæpe necroſim, ſiue mortificationem adducit: quale eſt opium hyoſciamus, mandragora &c. Vreticum, quod vias diducendo, laxando & pellendo vrinas & arenas mouet & ſæpe expellit, dicitur etiam diureticum.

Anodynum dicitur, quod moderato calore dolorem aliquem delinit & ſedat. Vocatur quoq; Paregoricum, & aliquando Lyſiponium, hoc eſt, laborem ſoluens, ſeu dolorem ſedans.

Lithontriptica ſeu Saxifraga, quæ lapides ſeu calculos frangunt, ſeu atterunt & foras eijciunt.

Chalaſticum Medicamentum generali ſignificato vocatur, quod partem quamdam cui adhibetur lenit, & temperato calore ſolatur: ſtrictius vero ſumptum, quod relaxat & tenſioni medetur, ſine qualitatis exceſſu vt adeps, butyrum &c.

Anaſtomoticon dicitur, quod venarum orificia diducit ac reſerat, & ſanguinem ad exitum ſuo calore, & acrimonia excitat: cuiuſmodi eſt allium, porrum, ſabina, ciclamen & alia plurima.

Repercuſſiuum Medicamentum Græci ἀποκρουστικὸν nominant

Digitized by Google

ninant, quod qualitate refrigerante & aſtringente humo-
es in membra irruentes repellit, vt plantago, piloſella, ſor-
æ. Quædam tamen ſola qualitate refrigerante repellunt,
t aqua & alia ſimplicia repercuſſiua. Galenus cap. 90. lib.
e art. & lib. 14. method. Omnia autem repellentia Medica-
nenta tantum admouenda ſunt in principio fluxionis, ex
Gal. & Oribaſio. Helcticũ, ſeu rupipaſticum vocatur, quod
umores ex alto euocat, contrariumq; eſt repellẽtibus; Ca-
dum.n.eſt, & partium tenuiũ, Repercuſſiua frigida & craſ-
ſiorum. Et quodcumq; calidum trahit; frigidum quoduis re-
ellit. Quod gradu ſecundo calidum eſt, manifeſte trahit:
uod tertio, partim trahit, partim digerit, vocaturq; μεταϛυγ-
τικόν. Attrahentium autem Medicamentorum tres ſunt
ifferentiæ. Quædam enim qualitate Elementari tra-
unt, vt quæ calida ſunt ſecundo receſſu; Alia caſu vt putre-
ctione, eoque modo fermentum eſt validiſſimum tra-
orium. Alia quadam ſimilitudine, vt venena venenum;
ia occulta proprietate, vt Dictamnus ſpicula, Magnes fer-
m.

Diaphoreticum eſt, quod ſeu intro ſumptũ, ſeu foris ad-
bitum, attenuando & detergẽdo non ſolum meatus ape-
, ſed obuios humores incidit, digerit, ac ſudore vel habitu
ſoluit. Eorum duo traduntur diſcrimina, quædam debi-
ra ſunt, ἀραιωτικὰ dicta, hoc eſt relaxantia, quæ calida quidẽ
nt ac tenuium partium, ſed non deſiccant, & magis hu-
ores ad reſolutionem apparant, quam reſoluant. Mate-
reſoluentium multa eſt: nam quæ à medio ſecundi gra-
s ad finem tertii calefaciunt, & ſunt tenuium partium, re-
uunt.

Στεγνωτικὸν ſeu συνακτικὸν, hoc eſt, ſtipans ſeu obſtruens, ana-
mætico contrarium eſt: Vaſorum enim oſcula claudit, &

vacuationes ſiſtit: Eorum ſiquidem ſubſtãtia craſſa eſt, proinde facile occludens.

Πυκνωτικὸν ſeu condenſans, vim quidem habet occludendi, ſed imbecilliorem, atque cutis tantum meatus ſtipat; ſtegnoticum orificia venarum.

Ἐμπλαστικὸν ſeu glutinoſum vocatur, quod parti cuipiam illitum tenaciter adhæreſcit, & cutis meatus obſtruit, multoque imfarctu implet, vt Reſinæ & Gummi. Multa eadem ſunt Emphractica, quæ ſcilicet poros ſuo lentore obſtruunt & viſciditate opplent. Incraſſans Græcis παχυντικὸν dictum ſuccos conſiſtentia tenues & liquidiores, multo craſſiores reddit: Illius vis ſita eſt in materia craſſa & terreſtri, acrimoniæ omnis experte.

Huic contrarium eſt λεπτυντικὸν, quod nempe craſſos & compactos humores attenuat, varieq; diſſoluit. Valde tenui ſubſtantia conſtat, ſeu frigidum ſit, vt acetum; ſeu calidum, vt aqua vini, quam vulgus aquam vitæ nominant.

Ἐκφρακτικὸν, id eſt infarctu liberans, quod humore viſcido & lento vias expedit. Eius autem facultas varia eſt, pro varia humoris obſtructionem committentis ratione. Nam, quæ à glutinoſo ſucco naſcitur, Ecphractico attenuante & incidente opus habet; Quæ ſimul duritiem coarctat, emolliente qualitate ſimul eget.

Μαλακτικὸν ſeu emolliens appellatur, quod durum corpus, vt Scirrhum emollit, & in ſtatum naturalem reducit, eſtque gradu ſaltem ſecundo calidum, & in humiditate & ſiccitate temperatum. Quod in calore temperatius eſt, potius ſuppuratoriũ exiſtit. At, quod duritiei ex ſiccitate natæ adhibetur, eſſe debet humidius, & in calore moderatius, vt oleum, & medullæ multæ.

Διαπυητικὸν ſeu ſuppuratorium vocatur, quod noſtræ naturæ ſimi-

Digitized by Google

:æ ſimilimum eſt, atque calore & humiditate quaſi ſymme-trum; vnde manus admota cuipiam parti, in qua materiam in pus vertere cupimus, ſi in ea diutius detineatur, facilem ſuppuratum efficiet & mouebit. Remollientia vero calidio-ra ſunt, non ita tamen, vt ea qualitate humiditatem exupe-rantem diſcutiant. Itaq; ſuppurantia potius quantitate, re-mollientia qualitate id ipſum quod pollicentur, præſtare di-cuntur.

Πεπαστικὸν ſimillimum eſt, ſed peculiariter id dicitur, quod humorem concoquit, Diapyeticum quod in pus mutat.

Ῥυπτικὸν ſeu detergens ac mundificatiuum humores quoſ-uis craſſos & tenues, & ſordes omnes expurgat, vnde pur-gatiuum quoq; dicitur: Sapore id fere amarum eſt, aut ſalſu-ginoſo & aliquantum exiccante.

Ἔναιμον dicitur quod cruentis vulneribus adhibetur; vo-atur ἴσχαιμον, hoc eſt, ſanguinem ſiſtens.

Σαρκωτικὸν, quaſi Incarnatiuum, ſeu Medicamentum, quod im regenerandæ carnis habet, dicitur. Eſtque ſiccum pri-no gradu & modice ac ſine morſu detergens.

Κολλητικὸν, hoc eſt, glutinatorium Medicamentum appel-atur, quod agglutinat & coniungit ſolutas partes, vt in na-uralem vnitatem redeant. Dum cruentis vulneribus adhi-etur Ἔναιμον & τραυματικὸν, à quibuſdam ſymphiticum & ag-regatiuum dicitur.

Καταγματικὸν, quod fractis oſſibus ſolidandis & poro ſarcoi-e citius meliusq; ferruminandis conuenit.

Ἐπουλωτικὸν vel ſynuloticum, quod vlceri cicatricem in-ucit, hocque præſtat efficaciſſima ſiccitate & aſtrictione noderata; ſiccitat enim tertio receſſu, Colleticum ſecun-o, Sarcoticum primo tantum.

Καθαιρετικὸν Medicamentum eſt, quod ſuperfluam carnē,

cui adhibetur abſumit, & ad natiuam ſuperficiem reducit; Vnde à quibuſdam σαρκωφαγὸν nominatur: Calidum eſt in 3. gradu.

Ἐσχαρωτικὸν, quaſi cruſtificum quod vehementiſſimo ac igneo calore partem adurendo ei cruſtam relinquit, cuiuſmodi eſt ſublimatum & pyrotica.

Σηπτικὸν, id eſt putrefaciens, malignæ qualitatis eſt particeps, & partem quam attingit fœtorem & prauam qualitatem inducendo deſtruit ac putrefacit, vt ſandarach, aconitum & alia. Quædam ἐκτιλλωτικὰ dicuntur quæ callum abſumunt, quæ vere Cathæretica ſunt, aut hæc facile in illorum locum ſubſtituuntur, &c. Nunc de ſignaturis plantarum, humana membra ſimilitudine repræſentantium.

Medicamenta ſimplicia quæ habent capitis ſignaturam hæc ſunt, vt Papauer, quod corona ſua repræſentat caput & cerebrum, & ideo in multis affectibus capitis vtiliter adhibetur.

Iuglandes habent integram capitis ſignaturã: Cortex exterior ſeu herbaceum inuolucrum, pericranii, qua de cauſa ſal corticum ad vulnera pericranii ſingulare eſt: Cortex interior durior, ſeu ligneum putamẽ, cranii: Pellicula circumdans nucleum meningum & membranarum cerebri. Nucleus ipſius cerebri figuram habet: ideo etiam ad cerebrum cõducit, & venena hebetat. Nam nucleus tritus ſi cũ quinta eſſentia vini humectatus vertici capitis imponatur, confortat cerebrum & caput potenter.

Folliculus floris pœoniæ concluſus adhuc, habet ſignaturam & analogiam quandam capitis cum ſuturis, item venulis cerebrum confortantibus: Flores mox excludendi aperiunt externam pelliculam cranium repræſentantem, & hac

& hac via ſicuti etiã ſemen poſtea exiliendo fulminis inſtar :pilepſiam ſeu ſyderatum morbum expellunt.

Agaricum excreſcentia eſt laricis arboris veluti fungus, & caput purgat.

Sic ſcylla ad epilepſiam mirum in modum cõmendatur.

Capillorum ſignaturam habent: Lanugo malorum cy-loniorum refert aliquo modo capillos: ideò decoctum eius n reſtituendis capillis à lue venerea defluxis efficaciſſi-num eſt.

Muſcus oblongus arboribus adhæreſcẽs pilorum inſtar: ius decoctum ſimiliter commendatur in defluuio ſiue caſu apillorum.

Herba quædam in paluſtribus creſcit, pilos oblongos ɔrma penitus referens, aquis innatat, & floſculo albo con-ɔicitur: cuius decoctum etiam conducit, ab extra adhibi-ım, ad caſum capillorum.

Adiantum, trichomanes & polytrichon Apuleii, ſunt tiam capillares plantæ, quæ rigidiuſculis cincinnis, exili-usq; fibrillis capillorum faciem exprimunt, & crines den-ɔs, criſpos & pulchriores reddunt.

Thapſia folio fœniculaceo ſeu capillaceo: Auicenna di-tillam parem non habere in operiendo capillis capite in lopecia.

Aurium ſignaturam tenent, folia Aſari, ideo ex floribus ɔnſerua paratur, quæ comeſta & auditum & memoriam urimum confortat.

Deinde notandum cochleas auriculis prælongis ſigna-s coqui in aqua & ſale & deſpumari, poſt exiccationem acerantur in oleo ſuccini, & deinde deſtillatio inſtituitur; :omanans inde oleum mirificum eſt ad recuperandum ıditum.

Digitized by

Oculorum ſignaturæ ſunt: Grana nigra herbæ Paris ſeu Aconiti ſalutiferi, habent pupillæ ſignaturam: Oleum inde Chymica arte prolectum vel expreſſum ad oculorum affectus efficaciſſimum eſt medicamentum, à nonnullis anima oculorum vocatum.

Flos euphraſiæ habet anatomiam omnium vitiorum oculi: ideo oculis mirè conducit.

Anthemis, caltha, hieracium (qua herba accipiter oculis hebetudinem diſcutit) argemone, anemone, ſcabioſa, flos aſteris attici: Hæc omnia propter ſignaturam oculis conducunt.

Flos potentillæ pupillam in oculo repræſentat: Aqua eius deſtillata eſt ſingularis.

Lapis Beloculus, quia in albo orbiculo, circinata nigra pupilla conſpicitur, vnde nomen adeptus, manibus geſtatus claritatem viſus conciliat: idem faciet cryſtallus.

Naſi formam refert folium mentaſtri aquatici: herba illa eſt quæ folia anguſta hirſuta habet, flore è puniceo albicante: extractum eius ſpecificum in amiſſione odoratus.

Sedum minus muris adhærens habet gingiuarum ſignaturam: Ideo ſuccus eius expreſſus in ſcorbuto ſeu ſtomacace plurimum commendatur.

In Hyoſciamo receptaculum ſeu ſiliquæ ſeminis habent dentis maxillaris figuram: Ideo oleum eius ſeu liquor per ſe expreſſus, vel decoctum radicis cum herba Perſicaria in aceto, elotione calida, dentium dolores efficaciſſimè ſiſtit.

Acini mali punici dentes repræſentant, ad gingiuarum vitia & dentium firmitatem valet decoctum.

Digitized by Google

Pinei nuclei inciſorios optimè dentes mentiuntur: Ideo pini folia cum aceto decocta, dolores dentium mulcent.

Dentaria herba, cuius Radix miro naturæ artificio compactili ſquammatum ſerie conſpicitur.

Gutturis ſignaturam habent pyrola, ideo vtimur in gargariſmis, deinde vuularia & ceruicaria.

Iecoris ſignata ſunt: hepatica, lichen, fungus betulinus & quercinus, habent etiam peculiarem jecinoris ſanguinis officinæ ſignaturam: quo nomine puluis vtriuſque ad miraculum vſque ſanguinem è naribus ac vulneribus erumpentem inſperſione ſiſtit.

Iecoraria parietibus fontium adhærens, quæ contra hepatis affectus & ſcirrhos peculiariter valet.

Pira habent quodammodo ſignaturam jecoris, ideò ad iecur etiam conducunt.

Citrium ſui fructus effigie cor repræſentat.

Anthoræ radices duæ quaſi corcula oſtendunt.

Alleluia in cauliculorum ſummo profert folia cordis figuram.

Meliſſophyllon cordis ſpeciei fert folium.

Cardiaca ſeu molucca folia meliſſæ profert.

Nardus, myrobalanum, mala cydonia; omnium eximiæ ſunt dotes ad cor.

Pulmonis ſignatura eſt ipſa pulmonaria tam ſaxis quam arboribus adhærens: Item pulmonariæ quædam ſpecies pulmonis maculas ſubalbicantes referunt: ideo omnium decoctum in variis pulmonum affectibus conducit.

Specula pennarum pauonis, habent mammillarum & vberum formam: ideo hauſta ſanant vbera mulierum malè affecta.

Herba-

Herbaceum viride inuolucrum iuglandis, ſi ſuccus eius exprimitur viridis, aſſimilatur ſucco fellis colore & ſapore, & conducit ad fellis expurgationem.

Lienis ſignata ſunt, ſcolopendrium verum, aſplenum, ceterach, lingua ceruina & vulgaris phyllitis.

Lupinus ſua effigie lienem demonſtrat: ideo eius decoctum prodeſt lienoſis.

Ventriculum ſignant folia cyclaminis ſaltem: radicem enim membra paralytica reddere tradunt. Deinde Zingiber, & Galanga, eſt externus ventriculus, per quam internus ſeruatur.

Vmbilici ſignatura eſt, vmbilicus Veneris ſeu cotyledon concauum adfert folium rotundum, læue, fœmineum, vmbilicum imitatum, craſſum, carnoſum & ſucculentum. Ad amatoria valere affirmat Dioſcorides, quia Medici vmbilicum luxuriæ ſedem dicunt.

Inteſtina ſignat calamus aromaticus, & caſſia fiſtula.

Veſicæ ſignaturæ ſunt, alkekengi, haliacacabum, veſicaria veſiculas referens humanis ſimiles, intus acinum incluſum gerit, cuius celeberrimus vſus ad calculos lotiumque ciendum.

Item veſicaria repens, ſtaphylodendros: colutea, & ſolanum.

Pudenda referunt: Aron præter piſtillum execti fere genitalis effigie, integrum generationis inſtrumentum demonſtrat. Sunt qui putent ſatyrion erythroneum ſeu verum Paracelſi ſatyrion eſſe Aron ſeu omnes dracontii ſpecies, quæ habent ſignaturam totius pudendi & poſt maturationem in gramine ſupra terram inſtar ſerpentis incuruatæ iacent.

Fabæ etiam habent integram pudendorum & colis glandis

iis anatomiam: ideò à Pythagora damnatæ: Farina illarum ad inflationem pudendorum commodè à proprietate ſimilitudinis adhiberi ſolet. Cichorii piſtillum erectum, veretrum oſtentat cuius decoctum intra & extra adhibitum ſingulare pro maleficiatis ex incantatione. Hieracii caulis concauus: Decocti eius cum aqua communi quotidianus hauſtus calidus, ſpecificum eſt in inflammatione purulenta penis. In Cicere & maximè in Lupino mentulæ forma apparet. Vt & eandem Pini fructus repræſentant: Ideo nuclei eius & Piſtachiorum eſus, Veneris exercitiis conducunt. Sic glans ſummam colis partem oſtendit, quam præputium tegit.

Teſtium ſeu genitalium ſignata ſunt: è Bulbaceo genere omnes orchidum ſpecies à ſimilitudine teſticulorum Veneris ſunt incentiuæ, ſi cui deſit facultas: alter alterius potu reſoluitur, ſuperior, maior & plenior ad ſtimulandos coitus, mollior ac rugoſior ad inhibendos valet: Natura hominum generationi ſatagens hac teſticulorum imagine ad vires venereas, conceptum & prolem eos valere ſignificauit, ſiquidem etiam ſeminis odorem habent. Ideò ſatyrii eſſentia in reſtituenda amiſſa virilitate viris frigidis efficaciſſima eſt: ſiquidem hominum & animalium luxurioſorum teſtes ita affabrè mentiuntur, vt nemo ſit qui videat, qui ſe eos cognoſcere non fateatur.

Tragorchis hircinus teſticulus hircum olet, & ſpirillis aruncis caprillam barbam ementiens ad Venerem inflammat, omnium bulborum valentiſſimus, vt hircus animalium luxurioſiſſimus.

Satyrium erythronium, id eſt rubrum, pſeudohermodactylus Matthioli & Italorum, cortice radicis gracili ruffo, intus albo: non ſecus atque ſcincus libidinem excitat, etiamſi

iamſi manu teneatur, & magis ſi bibatur è vino, teſte poſt Dioſcoridem Lobelio. Dracunculus maior radice bulboſa donatus rotunda, inſtar teſticuli, in vino ſumptus Venerem proritat. Porrum adeò ſcroto ſimile vt prouerbium abierit: etiam Venerem excitat.

Flores Cynoſorchi homines ad fœcunditatem & laſciuiam inuitant, Venerem conciliantes, irritantes, augentes, & ſopitam vellicantes.

Boletus ceruinus pudendorum habet ſignaturam, ideò non ſolum ab intra confortando conducit, verum etiam ab extra, inflaturis teſticulorum vtiliter imponitur. Phallus ab Adriano Iunio peculiari ſcripto in hunc eundem vſum commendatus. Vtriuſq; ſexus genitalium ſignaturam habent vuarum acini: Ideo veteres non ſine cauſa dixerunt ſine Baccho frigere Venerem *Zach. 9. v. 17.* Ariſtolochia rotunda fœminei vteri formam imitatur, & optimè puerperis opitulatur. Sic & Piſa. Item interior cortex betulæ viridis habet ſignaturam Matricis cum venulis ſanguineis: Ideo decoctum eius purgat Matricem. Sabina etiam habet ſignaturam venarum Matricis: Ideo diſſoluit Tartarum in venis muliebribus.

Malum granatum ſeu punicum glabrum eſt, membrana tegitur, malicorium dicta, ſole hiat cortex aperiturque leuiſſima vel aeris iniuria: Sic etiam infans maturationis tempore exitum è matrice parat. Cyclaminus ſuo cincinnato Radicis Bulbo, muliebrem vterum affabre demonſtrat effigiatum: Theophraſtus eius bulbum ad amatoria valere dixit.

Leontopetalon cuius Radix fœminæ, pubem lanuginoſo mollique flocco pubeſcentem ſuo interitu & ſimilitudine perbelle demonſtrat: Dioſcorides tradit appen-

ſam

ſam ad amorem valere. Macis matricis ſignaturam etiam refert: Includit enim nucem myriſticam (fœtus in vtero ſignaturam) macis, vt matrix embryonem.

Portulaca ſuam ſignaturam habet ad Renes.

Nymphæa habet ſignaturam ſecundinæ: & ideo eam etiam expellit.

Spinam Dorſi repræſentat equiſetum, item filix fœmina, ideò eius decoctum (in Iſchiade & doloribus ſpinæ) & fomentatio è vino & aqua per multos dies præſtantiſſimum eſt ex arte ſignata remedium: Spinæ dorſi enim effigiem non obſcurè repræſentat.

Gratia Dei ſeu geranium habet ſignaturam oſſis Tibiæ: ideò puluis eius ſingularis in oſſibus fractis. Sic Oſſiſana ſeu Lapis ſabuloſus propè Spiram & Darmſtadium repertus, miraculoſus in conglutinandis oſſibus ruptis, idque propter ſignaturam eius Magicam.

Plantago habet ſignaturam integram neruorum, imò & manuum & pedum Chiromanticam figuram, ſiquidem manus herbarum ſunt folia. Sauina venarum habet ſignaturam.

Pororum cutis ſignaturam habent folia perforata Hypericonis: Tollunt enim eorum obſtructionem & pellunt ſudorem. Manum demonſtrant, Palma Chriſti: Item folia ficus: Ideò articulorum doloribus conferunt, &c. hæc de ſignaturis.

CAPVT VI.

De amuletis ſiue pentaculis & morborum ſignaturis.

INter medicamenta occulta & magnetica vi ægritudines ſoluentia referuntur pentacula, ſiue amuleta, hoc eſt, quæ alligata & ſuſpenſa remedia vocantur. Ea duum putantur eſſe genera: Alia ſolis characteribus & verbis conſtant; alia collo, aut alteri membro appenduntur.

Fernelius ſummus ille Medicus & Philoſophus, noſtra ætate inter clariſſimos maximus magnam vim verbis & omnibus amuletis tribuit: & certe ſi Hebræos virtutis & omnium diſciplinarum optimos authores ſequi velimus, maiorem in verbis, quam rebus vim inueniemus. Quicquid enim, aiunt, eſt in mente, in voce, in verbo, in oratione, totum hoc in ſcriptura eſt, cuius literæ myſteriorum cœleſtium pleniſſimæ ſunt, ac in ſiderum poſitionem exaratæ: Vnde rerum altiſſimus creator ſeipſum nomine duarum literarum A & Ω vocare voluit.

Præterea ſecretiores Hebræorum Mechubales ex literarum figura, & ſimplicitate, compoſitione, tortuoſitate, defectu, abundantia, coronatione, apertura, ordine, transmutatione, colligantia, & reuolutione literarum, punctorum & apicum omnia explicare promittunt. Verba igitur & characteres vim habere dicuntur ad multorum morborum profligationem, hancque curandi viam Trallianus non omiſit circa finem lib. 11. Ad podagram, inquit, curandam, effodito ante ſolis occaſum, cum Luna eſt in Aquario, aut piſcibus altercum herbam, dicaſque: Adiuro te herba ſacra per ſancta nomina Iaoth, Sabaoth, Adonai, Eloi, Deus qui terram formauit, & fixit mare fluuiis abundans fluentibus, & qui exſiccauit vxorem Loth in ſtatuam ſalinariam. Adiuro, inquam te, vt ſiſtas fluxionem pedum.

Ad dentium dolorem ridiculum hoc à nonnullis appenditur, Galbes, Galbat, Galde, Galda.

Ad fluxum ſanguinis ſiſtendum quidam hæc verba obmurmurant, Charat, Cara, Sarite, Confirma, Conſona, Imaholite.

Ad Canis rabidi morſum, pani comedendo hæc verba à quibuſdam inſcribuntur, Irioni, Rhiciori, Eslera, Rhuder, fere, vel pomi fruſtulo, Hax, Pax, Max, Deus, adimax, deinde voratur.

Vulgare

Digitized by Google

Vulgare eſt illud Quint. Sereni Samonici aduerſus Hemitritæum Abracadabra, quod ita depingitur, vt in conum ad extremam vſque literam deſinat, ſicque collo appenditur.

Lamella aurea, in qua voces hæ ſculptæ ſunt ὀρύω, ὑγρώδη. collo ſubnexa lippientem ſanat, ex Marcello.

Profluentem ſanguinem vt ſiſtas, digito annulari partem tanges, & vicies ſepties dices, & quoties volueris repetes, donec fluorem peruincas, ſocnon, ſocnon, mire prodeſt.

Ad paronichiam digito parietem continges, inquit Marcellus, & rurſum digitum ducens, dices ter Pu, pu, pu, Nunquam ego te videam per parietem reperi.

Inepte ſic mederi ſuadet lippitudini Marcellus cap. 8. lib. de Med. De manu ſiniſtra, inquit, muſcam capies, & dum capies, dicere debebis nomen eius, cui remedium facturus es, te ad curandos oculos eius muſcam prendere: tum viuam eam ligabis in linteo, & ſuſpendes collo dolentis, nec retro reſpicies. Quamplurima farinæ ſimilis exempla leguntur apud Mercurium, Marcellum, Trallianum, Albertum, Villanouanum, & inter recentiores apud Fernelium, qui omnes grauiſſimi viri verbis tantam ineſſe vim, pronuntiant. Apulejus vir perdoctus aſſerit magico ſuſutramine omnes amnes agiles reuerti, mare pigrum colligari, ventos inanimes expirari, ſolem inhiberi, ſtellas auelli, diem tolli, noctem teneri, de quibus ſic ait Poeta:

> Carmine vel cœlo poſſunt deducere Lunam,
> Carminibus Circe ſocios mutauit Vlyſſis.
> Frigidus in pratis cantando rumpitur Anguis,
> Atque ſatas alio vidi traducere meſſes.

Et Ouid.

> Cum volui, ripis ipſis mirantibus, amnes
> In fontes rediere ſuos, concuſſaque ſiſto.

Item Lucanus,

> Ceſſauere vices rerum, dilataque longa
> Hæſit nocte dies, legi non paruit æther,
> Torpuit & præceps audito carmine mundus.

Vis autem verborum maxime patet in morborum profligatione. Illa enim prolata & inſcripta ac geſta multos affectus mira celeritate ſoluunt.

Quod Medici cuiuſdam talia demirantis non parum exercuit ingenium, vt refert Pomponatius: quum enim duorum puerorum curam ſuſcepiſſet, quorum alter morbo velut Eryſipelate laborabat, alter vero in ignem inciderat, quidam ſuperuenit, qui hos pueros ſolis verbis & carminibus liberauit: Additque alium fuiſſe, cui ferrum infixum erat, quod nulla arte Medicorum poterat euelli, ab eodem tamen eadem curandi methodo euulſum.

Quidam aſſerere non erubuit ſe à febre liberatum ex Amuleto, cui hæc erant inſcripta, ſancti Petre & Paule ſtultum hunc perſanate. Alius hoc Amuleto conualuit, Rapiat eum Dæmon, & ſimiles eius. Hæc ex parte ægre feruntur, de aliis ex fundamento naturæ probabilioribus nunc noſter ſermo inſtituetur. Quæ amuleta ſimplicibus medicamentis ſuſpenſis & alligatis conſtant non omnino à Medicis improbari, vera enim vi occulta & magnetica effectus ſæpe ſalutares proferunt.

Radix pœoniæ collo appenſa Epilepſiam ſanat, ſecũdum Experientiam: idem præſtat viſcus quercinus, vti etiam vngula Aloes annulo tantum incluſa.

Stercus Lupi ad Ilia geſtum, inſtar amuleti, inquit Aetius cap. 31. tet. 3. ſer. 4. colicos dolores ſedat: ſimilis effectus tribuitur ipſius inteſtinis ſiccatis, & ventri adhibitis.

Radix Cynogloſſi circa collum alligata linguæ nigredinem, quam vulgus imperite cancrum nominat, delet: Res enim paruæ molis ſolo tactu nonnunquam maximas inducunt alterationes, ait Galen. lib. 6. cap. 5 de loc. aff.

Dictamnus adhibit⁹ incredibili ꝓprietate ſpicula trahit.

Hydrargyrus ſeu Mercurius viuus geſtatus à morbis peſtilentibus tuetur: ſingulari etiam artificio geſtatur alligatus cum cingulo corpori, & omnis lues venerea quæ intra geſtantem ſunt, apparent curabiles in illo loco, vbi cingulum eſt cingulum.

Ætites Lapis inter mammas, aut ventriculo alligatus fœtum retinet, fœmori adnexus, præcipitat: quod & de radice Hyoſciami traditur.

Seleni-

Digitized by Google

Selenites annulo incluſus nudæ carnis contactu ſanguinem è parte quauis manantem ſiſtit.

Viridis Iaſpis quadam proprietate auxiliatur ſtomacho & ori ventris appenſus, ait Aetius cap. 35. tet. 1. ſerm. 2.

Heraclius Lapis, magnes vulgo dictus, præter miram vim quam habet ad trahendum ferrum, manu tantum detentus Chiragricorum & podagricorum dolores leuat.

Qui geſtabit pedes & chelidas anteriores cancri, aprorum incurſum vitabit. Democritus in Geopon.

Sed quid præterea dicemus de characterib. aſſignatis metallis, item virtutibus Aſtralibus metallorum per varias inter ſe mixturas combinatis & vnitis? Hic audiendus eſt Theophraſtus Paracelſus in Archidoxis lib. 1. tom. 1. fol. 111. vbi ſic inquit.

Dubium mihi non eſt, quin ſi ſcripta hæc noſtra in lucem proferentur, quāplurimi oppido admiraturi ſint inſignes has & abſconditas virtutes, in metallis, artificio manuali præparatis, latentes. Pars namque alia illas pro ſuperſtitioſis, magicis & ſupernaturalib. habitura eſt: Pars alia inter abominanda & idololatrica media, illas recenſebit, quaſi coniurationibus Diabolicis ad illarum rerum confectionem opus eſſet. Sic enim illi inſtabunt: Qui quæſo fieri poſſet, vt metalla cum ſuis aſſignatis characteribus, literis & nominibus eiuſmodi virtutes operarentur, niſi magica & Diabolica opera interueniente præpararētur & conficerentur? Sed his reſponſo tali occurro. Credis ergo vt audio, quod ſi Diaboli ope talia conficiantur, ſuas virtutes & operationes habeant? Quin igitur hoc credis, quod Creator quoque naturæ, DEVS in cœlis habitans, adeo potens ſit, vt virtutes & operationes illiuſmodi metallis, radicibus, herbis, lapidibus & ſimilibus aliis ſimiliter indere ac conferre poſſit? Quaſi vero Diabolus fortior, ingenioſior, omnipotentior & valentior ſit vnico, æterno, omnnipotente ac miſericorde Deo, qui dicta hæc metalla, lapides, herbas, radices, & ſimilia omnia, quæ ſupra & intra terram, in aere & aquis viuunt, vigentque, in ſalutem & commoditatem

tem Hominis creauit, & gradibus ſuis exegit? præterea certum omnino, ac per ipſam experientiam euidens eſt, mutationẽ temporis ſingulares vires & operationes habere, maxime ſi metalla quędam peculiarib. temporib. mutuo confundantur, & elaborentur. Nam hoc multis modis per experientiam conſtat, & in propatulo eſt. Porro etiam nemo demonſtrare poteſt, metalla ipſa mortua, & vitæ expertia eſſe. Illorum namque olea, ſalia, ſulphura, quintæque eſſentiæ, quæ Reſeruatiua ſumma ſunt, ad vitam humanam fouendam & ſuſtentandam vim maximam habent, & in hoc cæteris omnibus ſimplicibus præpollent, ſicuti in noſtris Remediis euidens eſt. Quid ſi illa vitæ quidem expertia eſſent, quo quæſo pacto in ægris, & jam prope emortuis hominum membris ac corporibus recentem, viuidamq; vim reſuſcitare, & quaſi poſtliminio reſtituere poſſent? Notum enim eſt hoc de reſolutis & contractis, de calculoſis, de gallicis, de Hydropicis, de Epilepticis, de Maniacis & Podagribus, & cæteris omnibus quos breuitatis cauſa hoc loco omitto. Audacter ergo aſſero, metalla ac lapides æque ac Radices, herbas, & fructus cæteros vita ſua pollere, diſcrimine tamen interueniente illo, prout metalla ſecundum tempus præparantur & elaborantur.

Tempus enim notoriam efficaciam ac vim habet: quod multis quidem doceri argumentis poſſet, niſi illa, ceu publice iam nota, omitti hic ſatius eſſet. Quæ enim cõmunia, & publice nota ſunt hoc loco tradere minime decreuimus: ſed tantum illa, quæ difficilia & ſenſibus incomprehenſibilia & propemodum aduerſa occurrunt.

Porro ſuas vires & efficacias habent etiam ſigna & Characteres, & literæ. Iam ſi metalli natura ac proprietas, cœli item ac planetarum influentia & operatio, characterum denique, ſignorumque & literarum ſignificatio & conditio, vna cum obſeruatione temporum, dierum ac horarum cõſentiunt ac concordant, quid obſtaret obſecro, cur confe-

ctum

Digitized by Google

ctum huiuſmodi ſignum aut ſigillum ſuam vim & operationem non haberet? Cur hoc ſuo tempore non prodeſſet capiti, aut ſuo tempore illud non commodaret viſui? aut iſtud ſuo tempore non vſui eſſet renibus & calculo? Et iis quidem cumprimis, qui intro in corpus aſſumere remedia alia faſtidiunt? Nihil tamen horum fieri aut ſperari debet ſine addita ope aut auxilio ipſius Medicinæ parētis, IESV CHRISTI, veri & vnici Medici.

Inſurgunt hic illi, & obijciunt, verba ſiue characteres vim nullam habere, & Nullam (ceu vocant) æque efficacem eſſe, ac eſt crux, cum mera ſigna ſeu figuræ ſint. Obtendunt præterea ὀθοχύνδροξ in Græca lingua plus non ſonare quam in Latina, ſerpentes occidere. Sic apud Germanos Heiß/ idem eſſe quod apud Latinos Ardens. Sed reſponde tu mihi, vndenam ſit hoc, quod ſerpens in Heluetia, Algouia, aut Sueuia Idioma Græcum, Oſy, Oſya, Oſy, &c. intelligat, cum tamen nec apud Heluetios, nec Algouios, nec Sueuos hoc ſeculo adeo vulgaris lingua Græca ſit, vt venenoſi vermes eam addiſcere queant? Dic, inquam, mihi, qui, aut vbi, quibusve ex cauſis, ſerpentes verba hæc intelligunt, aut quibus in Academijs ea didicerunt, vt ad primum illico illorum auditum cauda retorta aures ſibi obſtruant, ne iterato verba illa audire cogantur? Quamprimum enim illa audiunt, præter ſuam naturam & ingenium è veſtigio immoti iacent, & morſu venenato nullum hominem inſectantur læduntque, cum tamen alias ad quemlibet ingreſſum hominis auditum derepente aufugiant, & ad cauernas ſuas diuertant. Si reſponderis mihi, id quidem facere naturam; Bene eſt. Hoc vnum abs te exſpecto. Si ergo natura id facit in ſerpentibus, cur ſimilia non faciat etiam in aliis? Si reſpondes aliud, in cauſa eſſe terrorem, quo ſerpentes perculſi, hominis aſpectum vereantur, obmuteſcant, & quieti iaceant: Iam mihi reſpondebis etiam, cur, ſi magno cum tumultu, vel clamitans, vel tormentum elidens, vel aliter alte crepidans, homo incedat, non ſimili quoque modo ſerpens immotus iaceat? Vnde euincitur characteres, verba, & ſigilla reconditam latentemque in ſeſe vim habere, quæ naturæ ipſi minime aduerſetur, nec cum

ſuperſtitione coniuncta ſit. Quod ſi tu vrgeas, non ipſa per ſe verba, ſed concurrentem hominis clamorem, talia præſtare, iam aperte tibi contradico. Nam etſi verba hæc tantum in membranam ſeu pergamenum aut chartam idoneo tempore deſcribas, & illam ſerpenti imponas, tamen non minus immobilis ille iacebit, ac ſi alta voce verba eadem ingeminares. Præterea mirum admodum, & incredibile tibi videri non debet, à Medicina iuuari poſſe hominem, etſi intro illam in corpus non aſſumat, ſed ſigilli modo & more de collo tantum ſuſpenſam geſtet. Vides enim ſimilem operationem fieri in veſica à Cantharidibus. Nam vrina ſanguinolenta fit, ſi cantharides ſaltem manu contineas, cum tamen veſica, quæ conceptaculum vrinæ eſt, interius in imo corpore conſiſtat, manus vero, extra corpus poſita, à veſica quam longiſſime abſit.

Quod ſi mortuis etiam rebus vis aliqua inſit, Alcedinis adducto exemplo probo. Illius enim mortui cutem ſi diſtringas, & ſuſpendas: videbis, ipſam etiam reſiccatam quotannis plumas veteres excutere, & eiuſdem coloris alias recentes producere: Nec vno tantum id anno, verum continuis aliquot fieri obſeruabis. Hic ſi tu porro quæras, apud quemnam ſcriptorem auctoremue iſta legerim, & talia reuera fieri cõpererim, Sophiſtæ tibi, & Diuinorum operum contemtori iſta reſpondeo. Dic, amabo, mihi, quiſnam vrſo inſpirarit, vt, quoties ex immoderata ſanguinis copia hebetari ſibi viſum intelligit, ad apum alueos feſtinet, & ab apibus venas turgidas ſibi pungi tundique expetat, donec humorum & ſanguinis copia extracta, viſum acutiorem recipiat? Quis ceruo, Diptamum ſibi Medicinam eſſe, prodidit? Quis angui ſerpentariam, quis cani gramen, theriacam ſibi ac purgationem eſſe, oſtendit? Quis Ardeam docuit, vt aqua marina roſtro hauſta, & in anum profuſa, veluti clyſtere anum ſibi proluat? Et animalium quidem iſtorum, quæ ſingula ſingulas ſuorum morborum curas norunt & moliuntur, nullus plane numerus eſt. Quæ vbinam illas hauſiſſe artes dices? Si di-

xeris,

Digitized by Google

xeris, iſtos inſtinctus eſſe naturæ: Laudo proboque. Interim ſi in animalibus iſta natura præſtat, quanto magis in homine, qui ſecundum imaginem rerum vniuerſarum creatoris factus, cerebrum etiam inſuper rationale ad hæc omnia conſideranda & effingenda accepit? Ceterum, res quidem extra corpus poſitas, pro ſanandis morbis nihil facere, id vero falſum & temerarium eſt.

Sol enim ſplendorem & lucem nobis afferens, res occultas quoque ita penetrat, vt vel intimas quaſque ſedes, & cauernas calore ſuo late feriat. Nemo enim inficiari poteſt, verno tempore penitiſſimas etiam terræ partes vndiquaq; incaleſcere: cum tamen ſupernas & extimas tantum ſol colluſtret. Vnde creſcentia omnia vim ſuam, ſuccumque ac veluti vitam nouam ſuſcipiunt. An non igitur naturæ quoque ver, & influentia cæleſtium Aſtrorum ac planetarum, vna cum remediis aliis, quæ ex metallis, herbis, lapidibus & ſimilibus aliis depromimus, intro in corpus fulgere queat, ad abdita ſcilicet membra, neruos, venas, & ipſos morbos, qui in carne & ſanguine hominis vndecumq; progreſſu temporis ex cauſis variis colliguntur & fiunt? Vt enim morbi & accidentia ſunt varia: ita variæ quoque ſunt curationes & auxilia, quæ ipſis opponuntur ſecundum qualitates, & peculiaria tempora, & dies.

Quæ morbis ſunt contraria, veluti metalla, alia ſunt alio tempore, quoad præparationem vſumque. Quod ſi lepram auro expugno, quid obſtaret quo minus & oleo, ex auro præparato, ac lepræ illito, malum id emendari poſſet? Aut ſi oleum Mercurij lui Gallicæ illinerem, putaſne illam eo remedio ſanatum iri? Haud dubie, iſto tamen diſcrimine, vt debitum tempus diligenter obſeruetur & æſtimetur. Sine hac enim cautela, inunctio omnis irrita foret. Et licet totus quidem in oleo Mercurii lauiſſem, alia tamen remedia, quæ viribus Mercurij in nonnullis caſibus aduerſarentur, adhibenda eſſent. Quod ſi non fieret: nō ſaltem obſeruatio temporis, ſed omnis etiam inunctionis labor & opera irrita eſſet, & æger plus ſubinde infirmaretur.

Abſolute enim verum eſt, quod ab aſtris ſuperioribus, & horum viribus maxima morborum pars hominibus infligatur, & in corpora illorum penetret. Hi tamen nec adeo violenter, nec tam ſenſibiliter irruunt, vt confeſtim ſentiantur, veluti à percuſſione aut horrore Epilepſia concitatur: ſed colliguntur illi ſenſim, circa manifeſtum ſenſum, donec collecta labes inualeſcat, ſicut oleum, quod guttatim ſtillat, & tandem iuſta mole collectum ſentitur. Sic enim & homo tandem malum ſuum perſentiſcit, nempe vel paralyſin membrorum, vel inappetentiam cibi, vel auerſionem potus, vel quemcunque alium affectum, pro cuiuslibet morbi natura & conditione, prout longo temporis protractu aſtra operata fuerint adiuta aliis accidentibus, per attractum aerem præparatis. Hactenus Paracelſus Theophraſtus ex quo videmus & characteres cum pentaculis in Medicina habere ſuos neceſſarios vſus abſque ſuperſtitione; vide inſuper etiam Crollii noſtri Baſilicam fol. 237. In ſpecie quidem multa huc proferre poſſem in exemplum, ſed noſtri in hoc libro non eſt inſtituti, ideoque pergimus ad Anatomiam plantarum, ex quibus morbos poſſumus ſignare.

Hactenus de characteribus & pentaculis diximus, quibus morbi in microcoſmo feliciſſime poſſunt curari, nunc videnda ſunt Medicamenta quæ ab extra ſignant, quod ab intra curant.

Apoplexiam deſignant: Flos lilii conuall. habens ſignaturã guttæ, quia flos quaſi gutta pendet: & ideo in hoc morbo magnus eius eſt vſus. Deinde eſt carpionis lapis ſemilunari forma ſupra oculos exiſtens, commendatur in illa Apoplexia quæ cum commotione & contractione muſculorum ſupra oculos inuadit.

Epilepſiam deſignant: Viſcus quercinus cum ſuo glutine, maturat morbum. Sic Grana pœoniæ circularia ac

nigr

Digitized by Google

nigricantia, præſertim quæ à prima emergunt fœtura (quia matura è capitibus ſpontè exiliunt)expellunt.

In epilepſia crux ſeu oſſiculum iſtud eſt præſtantiſſimum medicamentum, quod alii volunt in craniis epilepticorum, alii verò in ſtrangulatorum, vbi iuncturæ committuntur: quia quilibet ferè ſtrangulandus epilepſia in agone corripitur, dum ſpiritus vitæ interclusus exitum quærens, ſuffocatur: Tunc commiſſuras capitis hac vehementia ſeparari neceſſe eſt: In principio paroxyſmi ſub exaltatione Lunæ datur. Item paſſer in caduco peſtis à Paracelſo commendatur.

Phantaſiam præ ſe ferunt: Fibræ ſuper folia Hypericonis habent ſignaturam: quod perforata certo tempore & debito modo collecta omnia phantaſmata, & ſpiritus phantaſticos ſine ſuperſtitione ab homine & extra hominem pellit, qui ſpiritus etiam vermium ſpiritum in aliam phantaſiam adigit, vt illorum ſpiritus animalis ab hoc ſpiritu fugiat. Nomen Græcum denotat, quod ὑπὲρ εἰκόνας ſuper imagines & ſpectra dominium habeat, fuga Dæmonum vocatur: Ideo fumigatio ſeminis eius, vt dicit expertiſſimus Philoſophus Lullius, fugat omnem Dæmonem à proprietate corporis, vel à domo: Portus Neapolitanus affirmat obſeſſos nec odorari nec ſupra ſe ferre valere: Vt enim ſol cœleſtis ſua luce fugat omnes malignos ſpiritus in tenebris gaudentes: ſic Hypericon (inter herbas ſolares numeratur præcipua) à Paracelſo ſolis terreſtris nomine inſignitum, eiuſdem efficaciæ deprehenditur.

Sic Ruta, propter crucis ſignum ſemini impreſſum, item crux baccis Iuniperinis innata, præſertim magnis granis, nucis auellanæ quantitatem æquantibus, qualia inter peregrinandum in copia prouenire vidit Crollius noſter in agro

I 3 Neapoli-

Neapolitano ad littus maris Tyrrheni: Ideo experientia demonſtrat, quod proſint maximoperè à ſpiritibus malignis obſeſſis. Deinde & Antirrhinum contra phantaſmata & incantationes: Semen enim quaſi ſceleton repræſentat, defunctique hominis caluariam oſtendit.

Hæmorrhagiam ſignant: ſantalum rubrum, cuius decoctum in vino rubro ſtyptico mire compeſcit Hœmorrhagiam. Idē & radix tormentillæ. Sic hæmatites, corneolus lapis maximè, ſarda, corallium, quæ omnia ſanguinem ſiſtunt, ex anatomia, manibus ſi includantur.

Sextum geranii genus dictum ſanguinarium radice rubra, tantoperè in ſiſtendo ſanguinis profluuio prædicatum. Imò & chalcanthum combuſtum, ſanguinei coloris euadit, erumpentem ſanguinem è cerebri vena, & è pectore mirabiliter cohibet.

Deinde & Anagallis Mas, ſanguineo flore, manibus detenta, vbi incaluit, impedire ferunt ſanguinis effluxum ex inciſa vena.

Ad Hydropem: Radix pœoniç habet ſignaturam pedum Hydropicorum: Ideo extractum aquas ducit: Item radix Mœchoacæ: Item dentaria ſeu AneBlattum cordi habet etiam ſignaturam inflationis Hydropicæ.

Deinde medulla ligni ſambuci, preſſura etiam relinquit cauum veſtigium, quale videmus in pedibus Hydropicorum: Ideo ſuccus arboris conducit, ſicuti etiam fungorum ſambucinorum deſtillata aqua.

Et mala Perſica habent etiam ſignaturam: Ideo flores Perſici & folia cum nucleo ſiccata & puluериſata omnia debita quantitate leuiter purgant in tumoribus & Hydrope.

Icteritiæ ſignaturam tenent: Chelidonia, crocus, quæ duo à ſimilitudine flaui coloris juuant. Item radix curcummæ, cen-

mæ, centaurea, ſcarabæi flaui, pediculi: cutis interior flaua oxyacanthæ: Item medianus flauus cortex ſambuci. Item lapis in felle bouis repertus flauus.

Sic Anchuſæ aruenſis radix colore rubro & ſapore amaro: Horum decocta juuant. Tenca viua ſupra vmbilicum ponitur, donec moriatur, præſertim in ictero peſtis. Anthos roſarum peculiariter confert. Doſis drachma ſemis.

Lepræ ſignaturæ: Fraga habent ſignaturam: ideo illorum deſtillata aqua palliat rubicũdam leproſorum faciem, ſi bibatur & liniantur maculæ: quo nomine etiã Raymundus Lullius. Fragorum in ſpiritu vini maceratorum vſum in pallianda lepra plurimum commendat in libro de Quinta Eſſentia. Ita & viperæ: quoniam illarum caro præparata leproſis cum commodo offertur.

Prunellæ: Sal Armoniacum: Ideo liquor eius deſtillatus cum ſucco Aizoi eſt Euporiſton medicamentum: Extrahit enim Tartaricum ſublimatum Realgar, gutturi ſeu collo adhærens, & linguam nigredine afficiens. Item Flores Brunellæ ſua forma guttur repræſentantes, commendantur etiam vt plurimum hoc morbo.

Puncturæ: Laterum Carduus benedictus ſuis punctionibus curam pleureſis indicat, vt & Carduus Mariæ: vtriuſq; ſtillatitius liquor vel decoctum plurimum confert. Item Hippogloſſum alterum folium gerit maximè acutum, non ſine maximo aſpicientiũ miraculo, & naturę raritate: ad laterum puncturas valere neotericorũ conſtat experimento.

Puncturis in corpore maxilla ſeu crux Lucii Piſcis contrita & potui data ſubuenit. Item Conſolida Regalis, cuius tres vel nouem flores comedantur.

Lumbricorum ſignaturam habent vitiæ, ideò decoctum illarum conducit in expellendis lumbricis. Item in caui-

tate

tate Roſæ caninæ interiore tineæ quædam candidæ interdum occluduntur, quibus puluerisatis ad expellendos vermes inteſtinorum, multi feliciter vtuntur.

Menſtruum rubeum ſignant: Artemiſia rubra: ideo efficaciſſimis virtutibus prædita herba, in ſiſtendis & corrigendis menſibus ſuperfluis. Membrorum tabidorum ſignata: Salix non fert ſemen, ſed virgula abſciſſa etiam ferè emarcida ſola infixione in terram creſcit: ideò balneum è decocto ſalicis præſtantiſſimum ad membra tabida.

Calculi: Omnia quæ calculum pellunt ſunt Magicè ſignata à ſimilitudine, & morbum ſignificant ſuis imaginibus. Cryſtallus, ſilex, lapis citrinus, judaicus, lyncis: Lyncis vrina coit in lapidem: ideo eius vrina ad veſicæ ſtillicidia peroptima eſt. Item calculus microcoſmi: Radices ſaxifragiæ: Lithoſpermon ſeu milium ſolis calculos candore & rotunditate Margaritarum ferens, duritia lapidea cum aliis ſeminibus ſaxeis ad comminuendos calculos valet.

Sic fructus & ſiliquæ Ononidis, item lachryma Iobbea ad deturbandos calculos nunquam ſatis laudata. Sic fructus Alkekengi, nuclei ceraſorum, perſicorum, meſpilorum. Item fructus Roſeti rubei: Item plurimi alii in ſenticetis rubro colore in autumno ad maturitatem prouenientes: ſic cæpæ etiam habent ſignaturam calculi.

Cancrum ſignant: Dactyletus, ideò ſecundum Paracelſum hauſtus cancrum curat: alii putant eſſe Hermodactylum exoticum officinarum cum radice rotunda ſeſe in centrum contrahente, non aliter vt cancer facere conſueuit. Item Lunaria quæ ſignaturam habet cancri, cum qua Carrichter affirmat ſe omnes mammillarum cancros curaſſe. Sic & Ros ſolis ſiue Roſella.

Colicæ ſignatura: Conuoluulus in ſegetibus proueniens

inteſtina

Digitized by Google

inteſtina repræſentat: ideo decoctum eius in Colica ſingulare: ſic Anguilla in Colica peſtis.

Cicatricum ſignata: Olea, vlmus, reſiniferæ omnes, quæ caudicis ſciſſuras ſuſtinent, ad cicatrices & vulnera certiſſimo experimento vtiliſſimæ.

Dyſenteriæ: Acori aquatici lutei radix in Maio effoſſa, & collecta, ſingulare amuletum cõtra Dyſenteriam appenſum ad ventriculi regionem: habet enim colorem & ſignaturam excrementorum. Ita baccæ ſambuci conferunt.

Eryſipelatis: ſemen oxylapathi, quod ſemper carneum colorem, non plane rubrum habet: decoctum eius hauſtum efficaciſſimum eſt: ſic cholcothar vitrioli fortiſſimè calcinatum: Ideo exterius in aqua plantaginis ſolutum vtiliter imponitur.

Et acorus paluſtris: quo nomine de collo geſtatur.

Excreſcentiæ: Agaricum & reliquæ arborum excreſcentiæ, quæ ſupra Ramos & frondes contra naturæ ordinem excreſcunt, humanorum artuum excreſcentibus partibus medentur.

Exanthemata ſignant: ſemen raparum, ac lentes ideò decoctum illorum expellit.

Ficus Ani: Scrophularia maior & minor, habent integram ſignaturam: ideò decoctum in exterendis ficubus mariſcisve non ſolum vtiliter bibitur, verum etiam pro amuleto de collo ad orificium ſtomachi virtuoſe appenditur.

Fiſtulæ: Iunci Aquatici habent ſignaturam; ideò ſal artificiosè extractum, intra & extra corpus cum iuuamento offertur: Sic rapunculus herba Carrichteri flore cœruleo eandem habet ſignaturam & efficaciam.

Fœtus in vtero: Ætites lapis veluti prægnans, cum quatitur alio in vtero ſonante, grauidis continet partus, cum

vterus parum tenax ſiniſtro brachio mulierum alligatur, donec partus hora inſtet, tunc ſiniſtræ coxæ imponitur, vt feliciter ſine labore & periculo enitatur, poſt fœtum excluſum tollitur confeſtim, ne vterus ſubſequatur.

Fœtus vtero adnati: Conferunt à ſimilitudine grana florum Tiliæ, ſupra pedunculum dimidia ex parte folio adnatorum. Dantur infantibus adnatis illorum granorum quinque vel ſex vna vice, vel etiam mulieri grauidæ, cui fœtus adnatus: Colliguntur in feſto decapitationis Iohannis & cortex exterior abiicitur.

Faſcini: Conferunt herbæ quæuis quæ ſciſſuram aut foramen ſaxi, aut lapidis alicuius enaſcuntur.

Herniæ & rupturæ: Radix Aronis, perfoliata, herniaria, Telephii Radix: Folia fraxini, ideo oleum è ligno deſtillatum illitum, efficaciſſimè medetur.

In foliis vlmi folliculi quidam ſeu veſiculæ erumpunt & innaſcuntur menſe Maio humore plenæ admodum vulnerario, ad Enterocela valent. Poma foliis quercinis adnaſcentia in Maio colligantur, & in vitris ſuſpenſa per ſe in ſole in liquorem redigantur: Hic liquor inunctione plurimum confert. A ſignatura Magica obſeruentur animalia quæ ſe extendunt & contrahunt: Ita Elephas proboſcidem extendit & retrahit: Ideo ſpodium calcinatum hic prodeſt.

Similiter teſtudo ſe contrahit, cuius calcinatæ puluis etiam conducit. Item hirudo ſpinoſa ſe contrahit, cuius aqua deſtillata vel cinis combuſtus, miras habet in hoc affectu vires: Sola olei eiuſdem inunctione hernioſi curati ſunt.

Hæmorrhoidum ſignaturæ: Omnes villoſæ plantæ, & mollia herbarum lanuginoſa, quæ lanoſiore flocco, quaſi cane-

ſi caneſcunt, conducunt etiam ex ſympathia hæmorrhoidibus, aſperum tactum horreſcentibus. Sic folia verbaſci, quæ cana denſaque lanugine, bombaceoque tomento veſtiuntur, cuius decoctum conducit.

Oculi populi arboris, oleo oliuarum macerati & inſolati, mirè vtiles: ſemen coloris ſanguinei planè repræſentat nates. Item pes leporis herba, etiam lanuginoſa eſt, & decoctum vtile.

Item ſcrophularia, quæ tuberculis & papilloſis capitulis ſcatet. Sic Aron minus, tonſillas & hæmorrhoides mulcet. Inter verbaſci Nomenclaturas eſt lupina cauda, à pilorum molli lanugine, quam imitatur: eius decoctum etiam prodeſt.

Lentiginum: Betulæ cortex albis interlitus maculis, vt videatur ſturnum imitari, lentigines & faciei maculas abſtergit. Sic flores ſambuci etiam maculati ſunt: Ideo fotus ex decocto florum in aqua commendatur.

Macularum: vt Allium, Arum, Ariſarum, Dracontium, Perſicaria, Hirundinaria minor. Omnes item maculoſæ plantæ maculas corporis noſtri abſtergunt.

Nodorum in carne: Mercurialis cum nodis: ideò decoctum eius cum Mæchoaca, nodos cutis tollit.

Panaricii: Archangelica ſeu vrtica alba habet ſignaturam, contuſa & impoſita confeſtim necat.

Peſtis ſignaturæ ſunt: Bufo, Cochlea, Rana: Ideo vtiliter ab extra imponuntur, ſiquidem venenum attrahunt: Futuræ autem inſtantis peſtis ſigna in linguis ranarum maculatis apparent, ac vbi cateruatim ſeſe mutuo conſcendunt, tot funera ſimul ſepelienda prædicere ſolent.

Anthracis & carbunculi ſignatura eſt in ſapphiro, in

quo eſt peculiaris virtus anthracem ſine corroſiuo tollendi & in Eſcharam promouendi. Similis eſt etiam in lacerta, ideo extrahit Eſcharam.

Gamandræa cum rotundo pomo etiam peſtis ſignaturam habet: Ideo infecti herbam hanc ſed ſub ſuo climate productam magno iuuamine macerant in quotidiano potu; Ita tubercula rotunda quercubus adnaſcentia ſiue recentia ſiue puluerifata feliciter imponuntur peſti: Sic & puluis nuciſtarum maceratarum applicatus extrahit venenum.

Seminis profluuii ſeu gonorrhœæ: vrtica mortua, galeopſis: ideo Carrichter decoctum eius in vino plurimum commendat.

Scrofulæ: Scrofularia mas & fœmina: Item ſcrofularia minor ſeu chelidonium minus, cuius ſtrumoſa radix è multis granis frumenti videtur coaluiſſe.

Squinanthiæ: Fructus mori habent ſquinanthiæ ſignaturam: ideo ſuccus eius & folia gargariſando conducunt perquam optimè.

Scabiei corporis & pedum: Arbuta ſeu piceę coni ſquammulis loricati: decoctum illorum cum capite mortuo vitrioli præſtantiſſimum medicamentum externum eſt. Deinde ſcabioſa in ſummis caulium capitulis florum calices promit compactili ſquammarum ordine ſtructos: Ideo ſcabiei medetur. Polypodium in dorſo ſcabriciem habet: Ideo à proprietate ſua decoctum eius pellit ſcabiem.

Squammarum cutis: Vitis & reſiniferæ quæ corticem abiiciunt, ad cutem deglubendam & ſquammarum vitia conducunt. Sic ad ſquammas capitis herba filicis vel filiculæ conducit.

Squammoſorum pedum: Scoria ferri habet ſignaturam oſtraco-

oſtracoſorum labiorum vlceris: Vt enim ſcoria hæc inter fundendum à ferro ad ſuperficiem eijcitur: Ita etiam ab interno hominis Archæo ſeu Arte naturæ fit ſeparatio mineralium & excrementorum in corpore microcoſmo: Ideo Crocus Martis & oleum eius in tali caſu plurimum proſunt.

Spaſmi: Limaces vix commoti contrahunt ſe: oſſiculum exiguum in Limacibus albis per medium ſciſſis, in papyro reconditur, & in ſpaſmo efficaciſſime exhibetur. Poples Leporis animalis velociſſimi in curſu, itidem prodeſt.

Strumarum: Gladiolus radice geniculata conſtat, paruorum Bulborum modo ſuper alium inſidente, inferior gracilis, ſuperior vegetior, ſtrumis certo medetur. Scrophularia radicem habet tuberculis aſperam & papilloſis capitulis donatam, ſtrumoſo ſubtus porrecto ceſpite: Vlceribus ſtrumoſis & tuberculis ab humore frigido glaciatis emolliendo opitulatur.

Ficus ſtrumæ modo tument, valent ad eaſdem. Sic ſpongiæ marinæ. Iris radix ſtrumoſa delet ſtrumas. Eſt & ſcrophularia minor dicta herbula foliis hederæ, habet radices quodam callo pendentes paruas, complures, vt grana tritici in acerui modum collectas, quarum tres vel quatuor in longius protenduntur. Hac recentiores in eximendis ſtrumis, ficubus & Mariſcis, magna vi & experimento vtuntur.

Sal Vngaricum ſeu Tranſyluanicum natiuũ multas grumas ſtrumæ inſtar habet, cuius frequentem vſum vt & ſalis gemmæ Paracelſus in depellendis ſtrumis ſtudioſe commendat.

Sugillationum: Perſicariæ folium litura maculæ modo conſcriptum, quæ cornicularis Lunæ imaginem refert, ſugillata delet. Chelidonium minus, etiam propter foliorum

Magicam ſignaturam in hoc caſu ſpecificum eſt: nec ſolum ab extra vnguentis admixtis illinitione delet maculas externas, ſed etiam in vino macerata & quotidie ter vel quater hauſta, ab intra ſanguinem concretum è corpore ad miraculum expellit. Tartari ventriculi: Caſſutha ſeu Cuſcuta ſignaturam habet: Eius decoctum maximopere commendatur.

Vrinæ retentæ: Medulla in Calami anſerini concauitate contenta: Siccata & tuſa mire in vino remoratam vrinam pellit. Item anima Halecis (vt vulgus nuncupat) coloris argentei repræſentat etiam cauum penis ductum: pulueriſata & exhibita efficaciſſime vrinam ciere ſolet.

Verrucarum: Culmorum nodi habent verrucarum ſignaturam: ideo etiam Magnetica cura per illos tolluntur.

Vulnerum ſignaturæ: Sapena Riparum ſeu Hydropiper in aquis pigro lapſu repentibus naſcens propter maculas ſanguineas in foliis, medetur vulnerum recentium ſuperuenientibus ſymptomatibus: ſiquidem fluxus ſanguinis in ſanguineo perſicariæ pedunculo, ſoli obiecto apparet. Hæc perſicaria à Paracelſo vocatur Mercurius terreſtris, & dicit in illa eſſe influentiam carnalem ſeu attractiuum influētiale non aliter, vt ſol & omnia ſydera ab inferioribus attrahunt & inferiora viciſſim à ſuis ſuperioribus: Guttæ in foliis habent ſignaturam.

Hypericonis folia innumeris foraminulis quaſi acu traiectis perforata videntur: Ideo ad omnes externas & internas cutis læſiones proſunt: Et quia flores etiam poſt putrefactionem in formam ſanguinis abeunt, ſignant vſum peculiarem ad vulnera. Sic millefolium, & Betonica lancinatis & inciſis foliis.

Item

Item Gentianella ſeu Cruciata cuius radix in modum crucis transfoſſa eſt. Item Aſcyrum. Et vlmus etiam perforata folia habet: Et ſic omnes plantæ perforatis foliis ad vulnera corporis valent.

Capvt VI.

De Venenis, eorum ſignaturis, & venenoſorum morborum per propria Antidota Curatione.

Venena quoque habent ſuas occultas & magneticas facultates, & deſumuntur tam à plantis, item animalibus & mineralibus. De illis loquetur Medicus, vt logicus de ſophiſmate & fallaciis, quas docet aduertere & auertere, Theologus de vitiis, quæ monet fugere: Nec mala ſuadet, vt inde bona contingant; in quo ſane diſcrepat à Medico, qui nefarios quidem veneficos damnat, de venenis tamen loquitur, quatenus in corporibus noſtris vel generantur, vel mala ſorte ingeruntur, vel ad malignorum morborum curationem expetuntur, alioquin eorum tractatio pernitioſa: & reuera eos damnat Gal. cap 42. lib. 2. de Antid. qui venenorum compoſitionem tradiderunt, vt Horum Mendoſium, Aratum, Heliodorum Athenienſem, & Orpheum. De ſimplicibus autem venenatis libere ſcribit, vt ante hunc Dioſcorides, & poſt vtrumque Nicander, vt dignoſcantur, vitentur, & in quibuſdam morbis fœliciter à docto Medico vſurpentur. Ad carnem enim vlcerum cadaueroſam arſenicum aliquando adhibetur; oleum viperarum ad luis Indicæ ſtigmata, puſtulas & duritates gummoſas: Oleum ſcorpionum ad ipſorum ictus; Pilus canis rabidi ad vulnus ex ipſius demorſu inflictum: Trochiſci de vipera intus & extra ad venenatos quoſdam affectus.

In corpus vero non ſolum ingeruntur, ſed aliquando generantur, ſimilesq; producũt & affectus & effectus his, qui pernitioſo epoto veneno contingunt: teſte Galeno lib. 6. c. 5. loc. aff. Nam peſtis venenum eſt, quæ interdum ſponte ſine cauſa manifeſta (nos dicimus per influentiam) in corpore generatur, atq; in mulieribus hiſtericis retentum ſemẽ venenatæ qualitatis eſt particeps. Et canes per æſtatem feruidiſſimam facile rabie percelluntur. Hæc autem Medicis præſcienda ſunt, vt ſanitatem ab omni labe tueantur & morbos quoſuis profligent.

Inter

Inter plantas venenatas Galenici numerãt papauerum genera, Hyoſciamum, Mandragoram, horumque venenatam perhibent qualitatem, cum tamen eorum vſus ad morborum curationem feliciter ab eis in multis locis celebretur: ſed addunt, quæ hominibus ac belluis aliquando ſunt præſentiſſimum venenum, ſæpe ſunt ſecurum auxilium, ſi rite tractentur & dentur, Ergo ſpagyrica arte opus eſt, quæ ſcit impurum à puro ſequeſtrare.

Aconitum pharmacum quidem toxicum eſt, oculorum tamen Medicamentis leuandi doloris gratia adiicitur: Et cicuta ſacros ignes & vlcera ſerpentia illitu reſtinguit: Nerium quoq; ſerpentium morſus præſidium eſt è vino potum. Sedum majus Eryſipelata & herpetas extinguit. Solanum omne adhibitum dolores quosvis mitigat. Dioſcoridi omnia hæc ſunt venena, vt Ranunculus, Eſula, Hermodactylus, quorum vt quotidianus, ſic ſaluberrimus eſt Vſus. Præterea Napellus, herba Paris, Taxus, ſtibium, & alia multa variaque ſunt & Medicamenta & venena, interficiunt enim & medentur. Sic Fungi dicuntur Medicamenta, aliquando alimenta, aliquãdo venena; Horum enim vſu quinque ingenui Adoleſcentes Lutetiæ literis operam dantes interierunt; Aulici tamen talium eduliorum auidiſſimi ſunt liguritores.

Sed hic mirum occurrit, quod aliquando venena deleteria, conſuetudine fiunt alimenta. Eſt enim nota Hiſtoria, de puella quadam, cuius Auicenna, Ruffus & Gentilis meminerunt, quæ à primis annis ſolo veneno educata, halitum peſtiferum, & proxime aſtantibus deleterium inſpiraret. Alia Agrippinæ vixit, referente Alberto, quæ araneas in delitiis haberet, cum tamen pauco vino epoto in quo ſuffocata ſit aranea multi perire poſſint. Porus quidam Rex Indorum ſerpentibus & venenis quotidie veſcebatur, hocque alimenti genere diutiſſime alitus, adeo venenoſus factus eſt, vt cæteros homines vel tactu, vel halitu, vel ſcreatu perinde ac ſerpentes alii perimeret.

In Helleſponto eſt quoddam genus hominum, qui venenis ſolum alũtur, ophiogenes propterea dicti. Marſi & Pſillii ſimili victu delectabantur, nec ſerpentum morſus & venena reformidabant: cuius rei certum dedit experimentum vnus ex iſta familia Exagon vocatus, qui cõſulum Roman. juſſu in dolium ſerpentibus plenum iniectus, intactus euaſit: Plinius cap. 29. lib. 6. Athenagoras Argiuus dicitur à ſcorpionib. nunquam lædi potuiſſe, vt neq; Æthiopes Hydaſpidis fluuij incolæ.

Gale-

Digitized by Google

Galenus refert lib.3. ſimpo. cap. 17. Anum quandam Athenienſem innoxie magnam ſæpe cicutę quantitatem eſitaſſe. Idem narrat ſex. Empiric. de alia vetula. De Liſide ferunt hiſtoriæ, quod opii vnciam dimidiam ſine ſanitatis iactura vorabat. Nemoxij fuit mulier, quæ quotidie ſemidrach. ſumebat. Familia quædam in Creta ſolo aſpectu faſcinabat & pueros in tabem deducebat. Quid plura? Venenis aſſueti ab his tandem ſunt immunes.

Ex animalibus quoque venenatis Medicamenta quotidie parantur: Nam caro ſcincorum pigrioribus maritis ad ciendum libidinis œſtrum ſæpe datur. Viperæ Elephanticis & venenatis affectibus detentis quaſi miraculo proſunt. Item & colubri, quorum, vt decet, apparata caro multa ad venena ſecutiſſimum eſt Alexipharmacum, de quo vide Baſil. noſtræ chym. lib. 7.

Narrant Hiſtoriæ de Drachone Marino: Is enim aculeum oſſeum in dorſo gerit, adeo homini infenſum, vt quæcumque punxerit, niſi mature ſuccurratur, ad interitum præcipitet. Illius autem caro ſalubriter & ſuauiſſime hominem alit, vulgus Gallorum viuam nominat, ſicque mirum videtur, quod animalia quædam ſimul & alimentum & Medicamentum, & nonnunquam homini venenum ſuggerant. In ipſorum enim parte quadam vita eſt, in alia interitus. Hoc valde adhuc mirari venit, animalia venenata, cum ſuis corporibus noſtro prorſus inimica ſint, ſubitoque nos interimant, morſibus ac puncturis à ſe illatis ſecure mederi, & fere ſola ab eiuſmodi vulneribus & periculis liberare; quia nempe, ſimile ſibi ſimile allicit, & quaſi ſuam ſubſtantiam reuocans, partem læſam à veneno & damno vindicat. Sic à Crocodilo læſos ipſius adeps impoſitus ſanat, & à ſcorpionibus icti, ab iiſdem tritis & admotis conualeſcunt. Sic & admiratione dignum, venena non ſolum venena trahere, ſed plurima etiam ſpicula & aculeos è corporibus noſtris ſine dolore foras educere, quæ ante vix vi, aut arte vlla extrahi potuerant. Multa animalcula homini venefica ſunt, vt cantharides, Bupreſtis, pinorum erucæ, ſalamandra, Lepus marinus, Rubeta, rana paluſtris muta, non tamen ſemper inutilia & ſanitati incommoda: Nam Cantharidibus, Lacertis, ſcorpionibus, formicis & ſimilibus animalibus extra audacter vtimur, interius vero non ita libere: ſed nonnulla etſi malefica, quæque vel morſu vel inſtratu lædunt, ab expertis artificibus veluti noſtris Spagyricis præparata & do-

ctiſſime præſcripta, opportune etiam data, non modo non nocent, ſed mirabiles & ſalutares præſtant effectus. Vinum enim in quo vipera quodam caſu extincta fuit, Elephanticum iamdiu à communi ciuium ſocietate ſeiunctum perfecte ſanauit. Idem polliceri & præſtare poteſt coluber: de quo vide noſtræ Baſil. chym. lib. 7 de animalibus.

Venenorum ſignaturæ etiam ſunt: vt ſyderica, Dracontium maius, in quolibet folio habet ſignaturam ſerpentis: Inde magico indicio confirmamur, quod decoctum contra ictus ſerpentum ſit efficaciſſimum.

Sic Dracunculus minor ludentis naturæ miraculum ad primos ſerpentum vernationes exerit ſe terra, & cum iis in terram cōditur, nec omnino occultato eo apparet ſerpens: officioſo naturæ munere remedium demonſtrantis & formidinis tempus præmonentis.

Biſtorta, ſerpentariâ, colubrina, ad viperarum & ſerpentum morſus. Ophioglоſſum, vt & præcedens herba figuram habet ſerpentinæ linguæ cupientis lædere. Item inter allii genera ophioſcorodō ſignatum eſt. Omnes autem plantæ, quæ ſerpentis exuuium maculoſum exprimunt, & verſicolores viperarum maculas oſtendunt, imo ſerpentum effigiem ex omni ſua parte cōſpicuam reddunt, contra eorum morſus valent.

Sic venenoſi morbi plerumque propriis ſanantur Antidotis: Aconitum medetur morſui viperarum & ſcorpionum.

Araneus mus qui morſum intulit diſſectus ſi apponatur, ictus ſui maleficia luit.

Apum aculeos fixos mel ſanat.

Bufonio lapide in capite bufonis reperto eius morbi curantur.

Bufonius puluis morſui venenato impoſitus venenum attrahit.

A Bufo-

A' Bufone permiſti, Bufone ſicco cum iuuamento ſe demulcent. Canis rabidi morſui eiuſdem canis primo pili imponuntur ab extra vulneri, ſiquidem venenum attrahunt, ſimiliter exuſti propinantur, deinde iecur rabioſi toſtum, demorſum ſi comedit liberat & tuetur, ne tẽtetur aquæ metu, quo nomine etiam eiuſdem canis dentem exemptum, & pelliculæ inditum pro amuleto, brachio annectunt.

Crocodili adeps vt ante dictum ſuos morſus ſanat.

Murium morſus, murium combuſtus puluis ſanat.

A' Muribus permiſti, eorundem cinerem inſpergunt antequam carnem exedat.

Os cordis cerui venenatæ caudæ ceruinæ depaſtatæ ſuccurrit. Serpentũ axungia etiam cõmendatur aduerſus ſuos morſus. Contra ictus ſerpentum, capita ſerpentum trita, vel exta illorum, præcipue fel impoſitum.

Scorpius ipſe, qui ictum vibrauit, tritus, & percuſſo loco impoſitus, ſuæ plagæ remedium eſt, ob cæcam quandam naturarũ diſcordiam, vnde profectũ malum, inde emanat remedium. Sic etiam oleum ſcorpionis aduerſus ſuos ictus.

Sic aliquando geminata, commixtaq; contrariæ facultatis venena, remedio ſunt non exitio: Fuerunt qui Bubonẽ peſtiferum exciſum & exiccatum puluériſarunt, & infectis exhibuerunt, non abſimili modo, vt ſcorpionis oleum contra venenum ſcorpionis adminiſtratur, atq; ſic venenum ſibi congeneris veneni exterminium molitur.

Quemadmodũ ab ouo frigore congelato per impoſitionem in aquam frigidiſſimam ad tempus, frigus inſtar glaciei extrahitur, & in integrũ reſtituitur, ita ẽt membra frigore vitiata ſanãtur, per impoſitionẽ aquæ frigidæ niualis: Ita frigus extrahit frigus. Simili modo, mẽbra ſupra modũ incaleſcẽtia reſtaurãtur, per appoſitionẽ ſpiritus vini rectificatiſ-

ſimi, (qui merus eſt ignis vel ſulphuris quinta Eſſentia) ſic calor vi magnetica extrahit calorem.

Notandum: Ex chiromanticis lineis Remedia homini conuenientia ſciri poſſunt: Ita qui Lineam Architectam in manu habet, ille obnoxius eſt colicæ, & ex illa moritur: Ideo Linea Architecta in Herbarum foliis, Medicina in colica eſt. Sic Linea Anchora eſt Linea Apoplexiæ: Ideo linea Anchora in Acoro eſt Medicina Apoplectica &c.

CAPVT VII.

De Electione & collectione Medicamentorum.

PHarmacopœus, artis ſuæ qui vult eſſe peritiſſimus, tria bene noſſe debet, primo ſimplicia nempe Medicamenta rite ſeligere, ſecundo eadem præparare, Tertio componere. Electio prænuntiat cognitionem, vix enim à malo bonum ſecernet, illudque ſeliget, niſi vtrumque nouerit. Præparatio quoque ſupponit induſtrium artificem, qui in arte diu exercitatus, multis modis, aqua, igne, manu ſimplicia maligna caſtigat, bona meliora reddit, impura depurat, imbecilla valentiora & efficaciora efficit. Compoſitio autem ſine electione & præparatione nulla: ſimplicium namq; cumulus confuſio, non compoſitio eſt. Delectus Medicamentorum, primum pharmacopœorum officium, definitur quod ſit boni à malo diſcretio ac diſtinctio, noxii ab innoxio, malefici à benigno. Benignum Medicamentum purgãs, quod clementer purgat, dicitur, ſimulac placide aluum ſubducit, talis eſt mãna, caſſia, Thamarindi, Rhabarb. &c. Malignum & inſalubre, quod violenter trahendo purgat, noſtraq; corpora cõturbat. Medicamentum malignum dicitur duplex: Vnum quod toto genere tale, alterum vero quod ſpecie aliqua tãtum tale eſt.

Deſu-

Deſumitur autem electio purgantis medicamenti, ex ipſius Eſſentiæ ſeu natura & facultatibus. Bonam vel malam medicamenti purgantis Eſſentiam, oſtendunt illius ſubſtantia, qualitates primæ, ſeu temperamentum, qualitates ſecundæ, temperamentum ſequentes, & diſpoſitio extrinſecus acquiſita.

Subſtantiæ nomine intelligitur materiæ commoderatio & conſiſtentia, quæ ab elementis certa inter ſe proportione miſtis, naſcitur, vnde alia grauia, vel leuia, alia denſa, vel rara, alia craſſa vel tenuia, alia lenta vel friabilia dicuntur. Ex quibus differentiis diſpoſitio quædam naſcitur & virtus ipſi medicamento, per quam in eodem genere bonum à malo diſtingui poteſt.

Secundo ſumitur delectus à primis qualitatibus, hoc eſt à temperamento, cuius octo conſtituuntur differentiæ, calidum, frigidum, humidum & ſiccum, quæ ſimplices qualitates vocantur, & totidem compoſitæ, calidum humidum, calidum ſiccum, frigidum humidum, frigidum ſiccum, quibus adiungitur medium temperamentum ſeu temperatum, in quo conſiſtit hominis natura à qua cum variè recedant aliæ temperaturæ, quædam vno, quædam duobus, quædam tribus & quædam quatuor gradibus, ob eam cauſam gradus varii exceſſus diſtinguuntur.

Medicamentorum electio tertiò ſumitur à ſecundis qualitatibus, quæ quatuor potiſſimũ generibus diſtinguuntur: Etenim aliæ tactiles ſunt, aliæ odoratiles, aliæ guſtatiles, aliæ viſibiles: Audibiles omittuntur, quoniam ab his certus non poteſt deſumi medicamentorum delectus: Tactiles dicuntur, quæ tactus iudicio diſcernuntur, quarum aliæ ſunt elementorum propriæ, quibus ſcilicet qualitates primæ, calidum, frigidum, humidum, ſiccum, tactu diiudicantur. Aliæ temperamentum ſequuntur, & dicuntur ſecundæ, quarum ratione medicamentum graue dicitur, ac leue, durum vel molle, lentum vel friabile, aſperum aut leue, &c.

Quartò ſeliguntur medicamenta ab odore, qui vaporoſa quædam eſt ſubſtantia, quæ à re odorabili expirans, & ad nares delata ſenſum mouet odoratus. Eius autem tot ſunt ſpecies, quot ſaporum:

Odores enim ſaporibus proportione reſpondent, ab hiſque denominationem plerumque mutuantur. Non ita tamen ſunt diſtinctæ ſpecies odorum atque ſaporum, quia ſenſus odoratus in hominibus eſt admodum obtuſus, hinc fit, vt mille ſint odorum ſpecies, qui propriis nominibus careant: Generaliter tamen omnia odorabilia in beneolentia & graueolentia diſtinguuntur.

Quintò à ſapore de medicamentorum delectu ſumitur indicium, certius quidem quam ab odore, quia ſaporum quam odorum magis ſint ſpecies diſcretæ. Eſt enim ſapor qualitas guſtu perceptibilis, cuius nouem conſtituuntur differentiæ, quarum tres à vincenti caliditate, à ſubſtantia vel craſſa vel tenui, ortum habent, acer nempe, amarus, ſalſus, tres ab exuperante frigiditate, acidus ſeu acetoſus, auſterus, acerbus, & tres à moderato calore, dulcis, pinguis, inſipidus, horum poſtremus ad frigiditatem, dulcis & pinguis ad calorem magis inclinant.

* Medicamenta ſextò ſeliguntur à diſpoſitione extrinſecus acquiſita, quæ oritur à tempore aut loco. Meſue addit magnitudinem, paruitatem & numerum, his enim medicamenti qualitas validior aut imbecillior redditur, de temperiei delectu medicamentorum à colore & ſono certa ſatis & vniuerſalis regula ſtatui non poteſt, per quam maligna à benignis diſcerni queant. Cum enim potiſſimum à ſubſtantia, temperamento & facultatibus benignitas vel malitia medicamenti pendeat, in ſingulis coloribus frigida, humida, calida ac ſicca reperiuntur, nec colores ipſi medicamentorum temperamenta inſinuant: poteſt enim facilimè calor medicamenti extrinſecus immutari. A ſono etiam vt à colore incertiſſima eſt benignitatis vel malignitatis medicamentorum indicatio: Vniuerſalis n. non eſt illa dignotio, ſed particularis tantũ & ex accidenti in quibuſdam, vt in caſſia, carthamo, & paucis quibuſdam. Hęc in genere dicta ſunto de electione medicamentorum, quomodo autẽ in ſpecie & particulariter id fiat, hoc perquirere poteſt lector apud varios de his dictantibus medicos, nunc de tempore colligẽdi medicamenta.

De tempore colligendi medicamenta, inquiunt Galenici, tria ſcitu digniſſima ſint: primum quando ſunt colligenda. Se-

di. Secundum, ad quod vſque tempus vis eorum integra perduret. Tertium, quo tempore melior ac vtilior exiſtat.

Quædam enim recentia meliora ſunt quam vetera: Alia contra vetera, quam recentia: Alia medio tempore. Primum quod attinet, medicamenta poſſunt colligi, quando eorum vis melior ac vtilior eſt. Verum enimuero non æquè ac vno & eodem tempore omnium ſtirpium partes efficaces ſunt & ſalutares. Nam alio tempore radices, alio tuſi ſeu caules, alio folia, alio flores & fructus, ſemina, ſucci, lachrymæ colligi debent: ſicque radices ſingulis anni conſtitutionibus poſſunt colligi & non autumno tantum vt placuit Dioſcoridi, Auicennæ & aliis multis: Neque etiam vere ſolo, vt voluit Saladinus: ſed nonnullæ quouis tempore effodi queunt & colligi, quæ ſcilicet ſemper vegetæ ſunt & ſucculentæ, licet caulis aruerit, cuiuſmodi ſunt radices bugloſſi, aceroſæ, Glycirrh. Apii, ruſci, Cyperi, cyclam: liliorum, altheæ & aliorum quamplurium. Nonnullæ cum primum ſuis foliis exuuntur, quo videlicet tempore vis plantæ confugit ad radicem, tuncq; magis percoctus eſt humor, quam alio tempore vt Enula Campana, Angelica, pæonia, brionia, bugloſſum. Quædam vero euellendæ ac colligendæ antequã in ſtolones, folia, flores & ſemen tota plantæ vis abeat, vt polypodium, iris, ſigillum Beatæ Mariæ, gentiana, ſatyrium: quædam tamen vere & autumno collectæ optimæ ſunt, vt radix altheæ, liliorum, acori, eringiorum, oxalidis, raphani & multorum, quæ copioſum naturalem ſuccum continent. Stipites autẽ & caules colligendi ſunt cum perfecti fuerint: folia & flores antequam ſponte decidant, ſemina cum ſiccari cœperint & antequã excidant, tunc n. magna ex parte perfecta ſunt: fructus vbi maturuerint: ſucci herbarum & foliorum germinantibus adhuc cauliculis. Lachrimæ verò eliciendæ & exprimendæ inciſo caule per adoleſcentiam, vt vere nouo, aut æſtatis initio, dum in ſtipitem ſuccus aſcendit. Omnia verò, ſi fieri poſſit, cœli conſtitutione ſerena colligenda ſunt, conſilio Dioſcoridis.

Quamdiu autem vis medicamenti non modò purgantis, ſed etiam alterantis & roborantis perduret, non definitè ſtatui poteſt ac iudicari. Cum enim ſua ſit cuiuſq; ætas, & ſuum ac ſingulis vetuſtum ac recens, nõ idem eſt omnium durationis tempus. Nam Rhabarbarum trium annorum adhuc recens eſt ac maſculum,

hoc eſt

Digitized by Google

hoc eſt potens ac validum. Alia citius exoleſcunt, vt ex radicibus quæ tenues ſunt ſubſtantiæ raræ, veluti radix Aſari, ſatyrionis, phu, quæ efficaces & valentes anno tantum durant. Nonnullæ quinque vel ſex, vt Ariſtolochia, Cyperus, Ruſcus: Aliæ decem vt centaurium minus. Et vt placet Theophraſto, aliæ triginta annos durant vt veratrum, aliæ quadraginta, vt Chamæleo niger, & quædam centum, vt elaterium, & ſi vera narrat idem author, elaterium repertum eſt ducentorum annorum, quod optimum erat ac pretioſum.

Tertium ſupereſt inueſtigandum, quo ſcilicet tempore vis medicamentorum purgantium ſit melior, cum alia recentia ſint meliora, quam vetera, alia contrà, alia ætate media. Atque vt hæc dignotio certa ſit, & electio optima fiat, deſumi debet ex quibuſdam ſaporum differentiis & ex ſubſtantiæ varietate, quibus iudicandum, recentia quædam vetuſtis eſſe meliora, vt ſtyptica, vt amara: Quæ cum propter inſitam ſiccitatem mala ſint, vetuſtate fiunt deteriora, quia ſiccitas in his tempore augetur. Recentia vero humiditatem obtinent, quæ in ipſis exceſſum tum caloris tum ſiccitatis temperat. Quæ etiam virtute imbecilla ſunt, vt flores violarum, borraginis, hyacinthorum, bugloſſi, roriſmarini, vel quorum in ſuperficie virtus eſt poſita, ob idque facilè reſolubilis, propter ſubſtantiæ raritatem, ea recentia vetuſtis ſunt meliora, vt flores pene omnes, quorum præſertim odor citò perit. Contra verò vetuſta quædam recentibus meliora ſunt, primum quidem acria, quæ tenuium ſunt partium, quia igneus calor in ſuperficie poſitus, à quo mordent & vrunt, vetuſtate expirat. Quæ verò acrimonia intus remanet, tempore miteſcit ac frangitur, vt de Euphorbio narrat Galenus. De allio & cepa non eſt eadem ratio, quoniam acrimonia à calore eſt cum humiditate multa coniuncto, qua aſſumpta, redduntur acriora: proinde recentia ſunt meliora. Secundo quæ validam habent à temperamento virtutem, & difficilè reſolubilem, ob ſubſtantiæ denſitatem, nec in ſuperficie poſitam, ſed intus reconditam, ea vetera recentibus ſunt meliora: Quæ enim in his eſt excrementitia humiditas, ac ſuperflua, tempore abſumitur, manente naturali, ob ſubſtantiæ denſitatem. Media verò ætate multa meliora ſunt. Primo dulcia: Secundo inſipida: Tertio ſalſa. Dulcia quidem, quia recens collecta ob humiditatem multam indigeſtam flatulenta ſunt, vetuſtate verò

amare-

Digitized by Google

amareſcunt. Inſipida etiam recentia humore ſuperfluo abundant à quo flatulenta ſunt & nauſeabunda, antiqua verò exanimata ſunt. Salſa denique nec valdè recentia, nec vetuſta debent eſſe: Hæc enim propter auctam ſiccitatem & abſumptam humiditatem propriam amara fiunt & acria, proinde deteriora, illa vero propter ſuperfluam humiditatem ventriculum turbant ac ſubuertunt. Antiqua autem & recentia pro cuiuſque natura, non ex dierum, menſium, vel annorum pari numero ſunt intelligenda: Vnde vetuſtum ac recens in omnibus æque ſtatui non poteſt, cum non eodem dierum numero omnia perdurent omnino, ſed alia citius, alia tardius ſeneſcant.

Nec parui momenti erit medicamentorum purgantium delectum obſeruare ex loco, quare paucis abſoluemus.

Locus in quo planta & medicamenta à plantis deſumpta proueniunt, vel eſt congeſtitius, & fimo, cœno, tetriſque halitibus conſpurcatus, vel liber ab omnibus olidis inquinamentis, vel calidus aut frigidus, humidus aut ſiccus. In loco libero, cloacarum ſentinam & ſordes non admittente, plantę medicamentoſæ, atque etiam alimentares proprietatem acquirunt ſuo generi & propriæ naturæ debitam ac conuenientem, dum naturali ſua facultate attractrice humorem ex terra ſibi familiarem attrahunt, & in ſui nutricatum conuertunt, vt quæ dulci gaudent humore, dulcem, quæ amaro, amarum, quæ ſalſo & nitroſo, ſalſum & nitroſum. In loco verò nō libero & coacto, vt ſunt horti ſuburbani, qui magis fimum quam terram redolent, alioqui melones, cucumereſque alere minus idonei, non ſuo generi, vel naturæ debitam, ſed rei admixtæ, vt fimi vel alterius rei acquirunt proprietatem. Proinde melones, lactucæ, aliaq; olera, quæ in eiuſmodi locis putidis aluntur, inſalubriores: Et omnia medicamenta quæ in loco libero naſcuntur, meliora, & potius eligenda: Quæ verò immoderatè calida ſunt, in loco calidiore nata, deteriora ſunt, frigida in frigidiore. Loci enim ad plantas ſimilitudo qualitatem & malitiam intendit & auget, diſſimilitudo temperat ac reprimit: Vnde quæ humido abundant excrementitio, vt turpethum, hermodactyli, polypodium in loco humidiore nata & educata, quia propter humiditatem terræ ſiccitas & acrimonia retunditur, vt ex pyrethro, hydropipere & aliis quam multis eſt notum. Vicinia autem & ſocietas plantæ vnius ad alteram, qualitatem aliquando meliorem, & ſæpe deteriorem efficit: Proinde nec

M eſt ad

Digitized by Google

eſt ad medicamentorum delectum aſpernanda. Lupini enim vitem meliorem reddunt, quod racemos ferat dulciores, ſi iuxta eam ſerantur, Raphanus Hermodactylos: Epithymus ex Thymo laudatur: Improbatur qui ex ocymo: Polypodium quernum optimum eſt: Quod ex muris & parietibus vetuſtis colligi ſolet, damnatur. Caſſia quoque arbor in agro ſola, vel eiuſdem arboris vnica ſiliqua melior. Contrarium verò de colocynthide.

A loco autem ſubſolari, ſeu ſoli, vel aſtris quibuſdam magis propinquo aut remoto, quædam meliora exiſtunt, aut deteriora. Sic ſena Orientalis, Iris Illyrica & Florentina, Angelica Hiſpanica, Thymus Creticus, bitumen Iudaicum, cuminum Æthyopicum, Petroſelinum Macedonicum, capillus Veneris Mompellienſis, ſtœchas Arabica, opium Thebaicum, amomum Scythicum, Maſtiche Chia, Pruna Damaſcena, Manna Calabrienſis, Rhabarbarum, hoc eſt, radix Barbariæ, Arantia ex agro Narbonenſi aduecta meliora, quam aliunde creduntur, ob terræ proprietatem, & cauſæ efficiẽtis nempe cœleſtis virtutem. Sed quantum faciat collectio plantarum & medicamẽtorum ſecundum aſtra collectarum, norunt omnes Medici, ſano iudicio præditi, de quibus vide Herbarium Doctoris Bartholomei Carrichteri, item & eius tractatum de quatuor ſpiritibus mundi: In coronam huius libri, quam hoc capite abſoluere volumus, dabimus Galenicis varia adhuc medicamẽta à ſimilitudine iuuantia, deprehendimus enim ex hac Anatomia, ſimilia curari ſimilibus.

Arſenicus vlceribus arſenicalibus ſubuenit: inter omnes fructus aquæ, non eſt maius venenum, quam in materia Reſinorum, & omnis venenoſitas, Reſinorum, confirmante Paracelſo, confluxit in Arſenico, tanquam in vnum corpus.

Aconitum ex vino tepido datum percuſſis à vipera aut ſcorpione

ſcorpione ſalutiferum eſſe expertum eſt à nonnullis medicis peritiſſimis, adeo venena plerumque venenatis ſeu venena.

Boletus ceruinus fungus eſt, quem ad res venereas adhibent, è ſemine eius genitali oritur.

Cancer, quia corpus ipſius tumet, ideo carcinomata & perniunculos, cum decocto melle lenit: fluuiatilium Cancrorum cinis vtiliter etiam inſpergitur.

Cancer item viuus, ligatis chelis cancro imponitur, donec moriatur: Ita cancer cancrum interficit, qui ſi ſit exulceratus, poſtea quoduis opodeltoch curatur.

Cardiacam tollit puluis cordis perdicis.

Capilli hominum ſi deſtillentur, egreditur ſuccus, qui capillis prolongandis inunctione prodeſt.

Cerebrum ſuillum, phreneticis prodeſt: Ideo etiam ii, qui memoriam amiſerunt, cum iuuamento veſcuntur cerebro porcino, cum myriſtica & cinamomo aromatiſato.

Cor motacillæ cum ſucceſſu appenditur in congelatione, vbi cor riget.

Cor hominis in cardiaca & ſyncope corroborat eſſentia præparata de cordis cerui oſſibus.

Coli cruciatus demulcet particula de vmbilico infantis recenter nati, in argentea capſula, vel annulo incluſa, & ita geſtata vt carnem attingat, certiſſimo experimento acceptum.

Cranium & cerebrum hominis epilepſiæ ſubuenit, ſumatur autem pars anterior, non poſterior, & fœminæ fœmineum, mari maſculum accommodetur.

Cucumeris ſylueſtris fructus maturi, leuiter contrectantem maculant, dum de ſe ſolo tactu ſuccum eiaculantur: ſic huius coagulati ſucci ſeu elaterii vſus, hoc Magico indicio, ſeroſos humores corporis humani vehementer expurgat.

In dyſenteria maximo cum juuamine adhibetur rubra illa medulla, quæ in lapicidinarum juncturis reperitur & eruitur, vulgus jecur lapideum vocat.

Epilepſia, Alcis & Hirundines corripiuntur: ita etiam contra eundem morbum ſpecificè inſtar Amuleti conducunt Alcis poſterioris pedis dextra vngula, quam auriculæ ſiniſtræ ingruente paroxyſmo immittunt, ſeq; hoc pacto à paroxyſmo liberant: Ex hirundinibus aqua AntiEpileptica ſingularis paratur.

Fœtum excludit exuuii ſerpentis cingulum, quo ſi inſtante partu nudum grauidæ corpus cingatur, feliciter enititur. Flauam bilem expurgat Rhabarbarum eiuſdem coloris.

Fungi in agro Neapolitano propè vrbem Sanam, quotannis è lapidibus terra ſaltem obrutis enaſcuntur, qui ſiccati & pulueriſati pondere drachmæ ſemis, in aqua appropriata manè & veſperi exhibiti, ad miraculum omnem calculum comminuunt, & inſtar farinæ expellunt.

Gladiolus tuſus & impoſitus, ſpicula & ſpinas extrahit à ſimilitudine.

Globus ſeu pila à ſcarabæo conglomerata ſuppoſita, extrahit globos plumbeos è corpore.

Hæmorrhoides in locis obſcænis ſe manifeſtant, ſanantur à ſcarabæis in excrementis equorum latitantibus, in cinerem prius redactis & inſperſis.

Hydro-

Digitized

Hydrophobiam tollit inopinatus, ſubitusque impulſus in aquas: Ita metus metu diſcutitur.

Iecur lupinum confert Iecinoris infirmitatibus.

Linguæ Hircinæ ſemen, Echium, viperinis capitulis ſimile: Ideo viperarum, ceterorumque ſerpentum morſibus medetur, & prophylacticum eſt Medicamentum.

Lumbrici maioris & minoris mundi lumbricis hominis medentur: Eiuſmodi autem vermes exſiccati, & in puluerē redacti, propinati ac in lacte caprillo exhibiti lumbricos in ventriculo & inteſtinis morantes interficiunt, & è corpore eijciunt ac expellunt.

Lūbricus viuus per viginti quatuor horas Panaricio circumligatus, donec moriatur, interficit ipſum.

Lupus corporis humani, curatur beneficio vnguētorum & cataplaſmatum è carne & pinguedine lupina præparatorum.

Matrícis Gallinæ puluis in collum matricis iniectus, eiuſdem fluorem exiccat, & ſterilitatem fœminis inde cauſatam tollit, & conceptionem iuuat.

Mammarum muliebrium fiſſuris medetur inunctio Glutinis ex vberibus vaccinis præparati.

Naſcuntur in podice veluti fructus mori cruenti, molles, & in ſcroto, qui ex fructuum mori, frondiumque puluere ſanantur.

Oculi bouis humor cryſtallinus deſtillatus omnibus oculorum vitiis medetur.

Pedum anſerinorum abſtracta cutis pedibus refrigeratis (vt & Panaricio) ſuccurrit, cum Artemiſia fiat decoctum, quod vtiliter imponitur.

Priapus tauri aut cerui, penis ἀτονίαν aufert, & Venerem ſuſcitat: Horum enim animalium natura luxurioſa.

Profluuium menſtrui immodicum, dum purus ſanguis ſimul effluere incipit, ſiſtunt tres vel quatuor guttæ puriſſimi illius ſanguinis vltimo effluentis, fæminæ patienti inſciæ in vini vel cereuiſiæ potu exhibiti.

Pulmo vulpis afflicto pulmoni prodeſt.

Renouat noſtra corpora & iuuentutem reſtituunt, quæcunque animalia habent in ſe virtutem renouatiuam, vt de vipera & ſerpentibus traditur.

Sanguis è naribus & venis profluens, torrendo friabilis factus, narium & venarum Hęmorrhagiam inſufflatus & inſperſus ſiſtit. Datur etiam intra corpus.

Similiter ſanguis è vulneribus effluxus calide vulneri iterum immittitur, vt nimiam Hæmorrhagiam eius ſiſtat.

Sagittas extrahit herba ſagittalis in pratis ad ripas creſcens, & ſagittam repræſentans.

Scorzoneræ rad. x ad ſerpentis cuiuſdam Scorzone dicti formam effigiata, contra eiuſdem morſum vnicum Antidotum.

Serpens ſi filo lineo ſuſpendatur & ſuffocetur, funiculus ille in angina & Apoſtematib. faucium valet plurimum.

Contra Synouiam offertur ipſi patiēti aliquid ſupra particulam panis præſentaneo ſucceſſu.

Secundinam ſecundina lota ac in fictili torrefacta, & drachmæ ſemis pondere in iuſculo gallinarum exhibita, mirifice educit.

Stomachi lupi corium geſtatū ſtomachi iuuat digeſtionem: Ita etiam vulturis & oloris pelles ab alutario præparatæ.

Spiritus Tartari fœtor, fœtorem humorum putridorum in peſte è corpore humano expellit.

Tarta-

d by Google

Tartarus ſeu ſal vrinæ hominis, contra Tartarum & calculum ſingularis eſt.

Tormentillæ radix nodoſa, tuſa & impoſita nodos in cute tollit.

Torſionibus inteſtinorum in colica conducit inteſtini lupi exiccatum cingulum, vt & excrementa eius geſtata.

Tumori ſeu Gummi, quod noſtris membris innaſcitur, diſſoluendo medetur Gummi illud è Ceraſo deſudans, aceto diſſolutum & appoſitum.

Variolis infantum, ſeminis Raparum & Lentium decoctum medetur à ſimilitudine.

Vertigine non corripiuntur Damæ & ſerpentes loca inuia accedentes: ideo illarum pinguedo ſi de illa tantillum temporibus illinatur, contra vertiginem maximopere confert: Vt & Ciconiarum eſſentia Quinta, ſiquidem ciconiæ longo tempore in aere in gyrum circumuolitare conſueuerunt.

Vitalis ſpiritus ſeu vita in muſculis forma refert animam halecis, vt ita loquuntur, ſeu argentum argento viuo ſuperinductum: vbi in ſanguine refrixit, euaneſcit, punctim vero vel cæſim vulnerato, vbi in ſanguine profluente apparet ſine mora patienti in potu exhibetur, non ſine manifeſto iuuamento.

Veſica Bouis omnibus veſicæ morbis medetur.

Veſicam ſuis, quæ terram non attigit, pubi impoſitam, vrinam ciere dicit Plinius.

Veſica ouilla vel caprina cremata, & ex poſca bibita, iis, qui vrinam inuiti reddunt, benefacit.

Veſica Carpionis ſiccata & pulueriſata, ſingulariter prodeſt

prodeſt parturientibus in ipſo enixu adeo læſis, vt aquam continere non poſſint, & vrinam inuitæ reddant.

Cum veſicis nigris in pedibus ſubortis, vuæ verſæ, ſeu aconiti ſalutiferi folia nigra cum baccis ſignaturam habent. Cum hac herba Phædro magnetice, vt & Paracelſus cum perſicaria, admiranda in deploratis vlceribus curandis ſe præſtitiſſe affirmat.

Ventriculus Gallinæ ſiue Ciconiæ, male affecto ventriculo ſubuenit.

Zibetta Colicæ ſtercora expellit, &c. Sequitur liber ſecundus.

ANTI-

Digitized by Google

ANTIDOTARII MEDICO-CHYMICI

LIBER II.

DE QVIBVSDAM VEGETABILIBVS.

CAPVT I.

De Exoticis calidis, vt Zingibere, Galanga, Zedoaria, & Cinnamomo.

SVPRA in libris noſtris Baſilicæ Chymicæ examinauimus quædam tantum vegetabilia, & mineralia, ſed nullā fecimus mentionem de Exoticis gummi & reſinis &c. Quod ergo proſpere cadat, initium ſumemus à zingibere.

Zingiber vel Gingiber, Græcis ζιγγίβερις Germ. Ingber. radix nemini hodie incognita. Naſcitur in Arabia, & Troglodytica: in India tamen copioſiſſime, montibus vallibuſque ſolo rubro. Radix illius repit geniculatis internodiis, folia arundinacea proferens, quæ bis terue in anno reuireſcunt. Naſcitur in multis Indiæ regionibus ſe-

N mine,

mine, aut radice ſitum. Optimum cenſetur quod ex Malanar defertur, vbi frequentiſſimũ eſt, & cura multa colitur, alioquin minime bonũ. Cum eruitur internodium radicis in ſcrobe defoſſo relinqui ſolet ad plantæ perennitatem; Terra namq; opertum anno ſequenti germinat, & radices alias, ac folia noua profert. Tenella radix in taleolas ſecta, cum aceto, oleo & ſale in acetariis ſuauiter editur: Ad nos tamen non niſi ſicca aduehitur, aut ſaccharo condita: nulla enim arte in noſtro ſolo poteſt cicurari. quid vero ſit diſcriminis inter Zinziber, Zedoariam & zerumbet mox aperietur.

Calidum eſt Gingiber in tertio ordine, humidum vero in primo, quæ cauſa eſt cur cariei, niſi probe ſiccatum fuerit, ſit obnoxium. Arabiæ & Troglodyticæ regionis populi foliis gingiberis contra venena aliaq; noxia in cibo & potu vtũtur. Radix ipſa vim habet aperiendi, & cibaria concoquẽdi. Venerem ſtimulat. Ventos diſcutit. Hebetudini viſus, quæ ab humiditate prouenit, prodeſt: aciemq; oculorum acuit. Vẽtriculi & iecoris humiditati eſt vtile: glutinoſis item lentiſq; humoribus, ſi duarũ drachmarũ pondere, cum pari ſacchari quãtitate in aqua calida bibatur, vt Conſtantinus eſt autor.

Potus Hippocraticus, Auguſtani: Recipe Cinnamomi vnc.j.ß. Zingiberis vnc.ß Caryophyi drach.ß. Cardamomi, macis, Gran.Paradiſi, Galangæ drach. j. ß. Sem. Aniſi drach. ß. vini lib.x. Sacchari albi lib.j.ß. fiat potus ſecundum artem.

ALIVS, Recipe Cinnamomi electi vnc.j.ß. Zingiberis vnc.ß. Caryophyl.drach.ij.Gran.paradiſi Piperis longi ana drach j.mellis lib.j.ß.Sacchari lib.ij.vini rubri menſuras ij. Miſce & fiat Hippocraticum.

Species pro clareto: Recipe Zingiberis vnc.vij. Cinnamomi l.ß. Caryophyl. Piperis longi, nucis moſchatæ ana vnc.ß Cardamomi, Melegetæ ana drach.j.vini menſ ij.Sacchari lib.j.fiat claretum.

Aliæ ſpecies pro clareto: Recipe Zingiberis vnc.ij. Cinnamomi vnc.j.ß.Caryophyl.nucis moſchatæ ana vnc.j.Gran paradiſi dr.ß.Galãgæ ſcrup.ij.Sacchari lib j.ß.vini opt.l.ij.ß Miſce & fiat Claretum.

Dia-

Diazingiber Nicolai: Recipe Zingiberis, Galangæ, Caryophyl. Cinnamomi, nucis moſchatæ, Granorum paradiſi, Piperis longi, macis, Cardamomi, ſpicæ Indicæ, Rhabarbari, Roſarum rubrarum ana G. xv. Pinearum mundatarum vnc.ß. Piſtaciorum drach.ij. ſem. Aniſi, fænicu-li ſem. Glycyrrhizæ raſæ, croci ana drach.ß. Sacchari albi quantum ſuffi-cit. Fiat electuarium. Conſeruatur per annum. Stomachum confor-tat, digeſtiuam virtutem adiuuat, vitio pectoris ex frigiditate valet, re-nes confortat, libidinem potenter incitat.

Confectum Zingiberis eodem modo fit, vt Cinnamomi.

Morſellata alba: Recipe Sacchari clarificati, & coctionis nō per-fectæ lib.j. agitetur optime cum baculo, & poſt longam eius ductionem addantur Zingiberis minutim inciſi drach.ij. Deinde Saccharum perfe-cte coquatur, & in morſellis incidatur.

Galanga: Duorum eſt generum, maior ac minor, & vtraq; in eodem ſolo prouenit: verum minor quæ odoratior eſt, læ-tius & vberius in Sinarū regione fruticat, maior in Iauar & Malabar. Eſtq; duorum cubitorū alta, & ſæpe amplior, præ-ſertim in pingui ſolo ſata. Folia ei longa ſunt duorum fere cubitorum, ſuperne multū, inferne minus virentia. Caulis ex eorumdem inuolucris veſtitur, vt in Orchidum generib. videtur: flos candidus & inodorus: ſemen paruū: radix iuxta caput craſſa, bulboſa & arundinis modo nodoſa. In reliquis partib. zinziberi admodū ſimilis, ſimiliterq; propagatur, ra-dice nēpe non ſemine: ſataq; mirum in modum luxuriat, ac ſolobeſcit: iridi tamen videtur ſimilior, nō modo radice ſed folijs & facie. Minor galāga palmos tantū duos alta eſt, foliis myrtheis, radice nodoſa & vltro ſæpius naſcēs. Male nōnulli calamū aromaticū & acorum cū galanga confundunt. Chy-nenſes & Malabarēſes frequēter vtuntur galanga in cibis & medicamētis. Calefacit & ſiccat ordine tertio: ventriculū ro-borat, colicos dolores ſanat, flatus diſcutit & frigidis morbis ſuccurrit. Seligenda vero minor, vt prçſtātior. Cōmanduca-ta fœtentē oris halitū corrigit. Cócoctionē ſtomachi iuuat,

N 2 & do-

& dolores eiuſdẽ ex frigida cauſa natos ſedat, ac vniuerſum denique corpus recreat & confortat, ventoſitates diſcutit, renum obſtructioni & frigiditati confert: matricis item inflationibus, ſingultus & ructus ſedat. Eadem præſtat in vino decocta & calida pota. Ventriculum enim iuuat, & eius flatus diſſipat: Ex ſucco plantaginis datur iis, quibus cor palpitans micat: Bonum ſanguinem quocunque modo ſumpta ſanat, naribus indita cerebrum corroborat, ore detentum naturam alacrem reddit.

Diagalanga Meſuæi: Recipe galangæ. ligni aloes ana drach. vj. caryoph. macis, liguſtici ana drach. ij zingib. Macropip. leucopi. calami aromat. cinnam: ana drach j ß. calamint: ſiccæ, menthæ ſiccæ, cardamomi maioris, ſpicæ Indicæ, ſem. Apii, Fœniculi, Aniſi, carui ana drach j. Sachari albi vnc. x. mellis deſpumati q. ſ. F. Electuarium. Valet aduerſus craſſiores flatus, acidos ructus, prauamque concoctionem: Item actiones ventriculi & iecoris à frigiditate impeditas robuſtiores reddit, eaſdemque emendat.

Vinum Hippocraticum: Recipe Galangæ drach. iij cinnam. electi vnc. j. zingib. drach. j. Caryophyl. ſcrup. ij. N. Moſcha. ſcrup. j. Sachari lib. j. vini menſuram j F. vinum Hippocraticum, vt artis eſt.

Vel: Recipe Galangæ drach. ij. Zingib. vnc. ß. cinnam. vnc. j. Granorum paradiſi drach. ij Caryophyl. drach. j. Sachari albi vnc. viij. Vini optimi q. ſ. miſce, cola, & cum lacte amygdal. dulcium clarifica ſ. a. vel R. Galangæ vnc. j Zingib. vnc. ij. Cinnam. vnc. iv. Caryoph. vnc ij.

Singula trita ac cribrata M. Deinde croci orientalis vnciam bene tritam ſeorſim ſeruabis. Claretum facturus, mellis lib. ij. ad ignem, in fictili nouo feruefacies: & cum bullire cœperit, aufer ab igne, & parua mora interpoſita deſpumato. Deinde menſuras ij. vini opt. accipies, & admiſcebis ei de ſpeciebus vnc. ij. Croci drach. j. aut amplius. Deinde per ſacculum colabis, cui pars ſuperior linea ſit, inferior lanea per vnam tertiam totius ſacci, aut paulo plus. Cum vinum ſatis colatum fuerit, fæces infundere poteris in hydromeli aut apomeli, vt vulgo paratur, vt ꝙ reliquum virium eſt, in id deponat. Hoc vino ſi mulier vti debeat, aut delica-

Digitized by Google

delicatus aliquis, pro melle ſacharum pones: Alias galarga etiam ſeu ſpecies eius in colica maximum ſunt medicamentum &c.

Zedoaria vulgo & officinis, alias zador, zeduar, geiduar & zaduræ dicitur Arabibus. Meſue hanc radicē rotundam eſſe ſcribit, quæque zinziberis faciem refert: odoratior tamē eſt, vtcumq; amara, nec adeò, vt zinziber acris & calida.

Deuehitur è Sinarum regione & ab extremis Indiæ finibus. Affinis eſt Zerumbetho, ſed vulgatior & notior: verum vtraq; planta Europęis integra ferè inuiſa. Cypero zedoariam ſimilem eſſe ſcripſit Auicennas, alii coſto, de quo alibi. Omnia vero aromatica, & viribus, quàm vultu ſimiliora. Calefacit, ſiccatq; zedoaria ordine ſecundo, flatus diſcutit, animaliũ venenatorum morſibus medetur, colicis doloribus opitulatur, alui tineas enecat, & antidotis optimè miſcetur.

Vinum Zedoarticum: Recipe Zedoariæ, Cinnam: ana vnc. ß. Galangæ drach. ij. M. F. puluis in ſacculo ligandus, atque in doliolo muſti cocti pleno ſuſpendendus.

Species pro vino zedoartico: Recipe zedoariæ drach. vj. Cinnam. vnc. iij. Caryophyll. N. Moſcha. Gran. Paradiſi, Cardam. ana vnc. ß. Cubebarum, piperis longi ana drach. ij. contunde craſſiuſcule, miſce pro ſacculo.

VEL: Recipe Zedoariæ drach. j. Cinnam. vnc. ij. Zingib. vnc. ß. Caryophyl. Piperis longi, Cardamomi, Cubebarum, Galangæ gran. Paradyſi ana drach. ß. Trita M. Craſs. pro ſacculo, Oleum ad capitis dolorem à cauſa frigida. Recipe Zedoariæ, Ladani ana vnc. j ß. Caryophyll. Galangæ tantundem, Maſticis, Cinnamomi, N. Moſch. ana drach. j. Reſinæ Terebint. lib j. ſucci Ebuli, ſucci cucum. ſylueſt. ana vnc. j. Terenda terantur, & vitreis organis deſtillentur ſecundũ artem.

Zerumbet, ſiue zurumbet, zedoaria & zinziber plantæ ſunt peregrinæ & cognatæ, ſed vix cognitæ omnibus omnes. Nam ex Arabibus Serapio, ex authoritate ſua aſſerit zerumbet radices eſſe rotundas, ariſtolochiæ ſimiles, colo-

re & ſapore zinziberis. Et alibi ſcribit arborem eſſe magnam in montibus Indiarum Orientalium. Auicenna lib. 2. ait Zerumbet eſſe lignum cypero ſimile. Nonnulli putant eſſe Arnabo, cuius meminit Paulus Ægin. falluntur tamen, nam Arnabo multorum opinione, arbor procera eſt, ſuauiſſimè fragrans, vel vt aliis placet, planta quædam nunc illo nomine incognita. Zerumbet vero graminacea ſtirps eſt, quæ partim ſeritur in prouincia Malauar, partim ſponte prouenit in locis quibuſdam ſyluoſis huiuſce regionis, ibique zinziber ſylueſtre vocatur. Eius ſiquidem vultus vt & radices cum zinzibere magnam habent affinitatem: In Zurumbet tamen omnia maiora, nam folia longiora ſunt & latiora, & radices craſſiores, quæ erutæ conciduntur & ſiccantur, deinde in Perſiam & Arabiam deuehuntur, vnde poſt in Europam. Zerumbet inopia, zedoaria rotunda poni rectę poteſt, nam planta vt nominis, ſic virtutis & forſan generis eiuſdem non male putatur, non ſecus quam cyperus longus & rotundus. Commendatur plurimum Zerumbet aduerſus venena, & ad cor exhilarandum, atque ad partes interiores roborandas & conſeruandas.

Cinnamomum Græci & Latini appellant, officinæ Canellam. German. Canell. Arbuſcula eſt ſui generis, cuius cortex eiuſdem nominis ad nos adfertur. Arbuſcula hæc deſcribitur breuis, repreſſa & humilis, ſurculoſa, duum cubitum altitudine, nec amplius, aſpectu arida, folio origani, quum viret parum odorata, ſterileſcens imbre. Cortex detractus reponitur, vt areſcat, antè enim gignitur, torridus, nigricans, varius, leuibus internodiis, qui nulla ei vis nec gratia. Probatur cortex qui in planis ruptus puluiſculum odoratum exhalet. Ac certiſſima eſt probatio & æſtimatio, ne ſit ſcaber, atque inuicem tritus

con-

contumaciter frietur & inhorreſcat, guſtu mordax, & cum ſalſedine feruens. Reprobatur mollis vel albus. Sunt autem multæ eius ſpecies, vt Dioſcorides quoque teſtatur: Præfertur Moſyleticum, quod caſiæ, cui Moſyliti nomen eſt, ſimilitudine accedit, quod nos hodie habemus. Reliqua quinq; genera, vide apud Dioſcoridem. Eſt enim mõtanum, aſperius craſſiuſque, colore ſubrufo. Tertium nigricans, odore vehementer jucundo, qui caſiam æmuletur: ſurculoſum, paucioribus geniculis interſtinctum. Quartum fungoſum, candicans, aſpectu tuberoſo vilique, protinus fragile, radice grandi, caſiam redolente. Quintum cortice rufum, caſiæ colore æmulum, ſolidum firmumque, tactu neruoſum, odore caſiæ rubræ, ſtirpibus craſſis. Sextum in Syria naſcitur, quod caryopon vocant, multum à veri Cinnamomi ſurculo differens, gratia tamen vicinum. Septem à locorum differentia numerat ſpecies Aetius.

Cinnamomum omne, ait Dioſcorides, excalfacit, emollit, concoquit, eſtque diureticon. Optimum verò Cinnamomum calidum eſt & ſiccum in gradu tertio, tenuiumq; partium.

Cinnamomum, quocunque modo ſumptum fuerit, capiti confert, deſtillationes eius exiccando. Ventriculum calfacit & confortat, phlegmaticos humores diſcutit.

Hydropicis & jecoris obſtructioni eſt ſalutare. Vrinam & menſes, potum vel ex myrrha impoſitum, pellit. Contra venena & morſus venenatorum ſumptum confert. Magni eſt ad omnia vſus. Aſſeruatur autem commodè hunc in modum, vt docet Dioſcorides: Tritum vino miſcetur, & in paſtillos digeritur, vmbraque ſiccatum reconditur.

Ad vnguenta pretioſa expetitur oleum & eodem conficitur. Caliginem oculorum, & craſſitiem diſcutit. Lentigines & cutis vitia in facie extergit. Ad collyria vtiliter additur. Cum aceto quoque cutem purgat.

Ex eodem conficitur confectio, Dia Cinnamomum appellata, cujus compoſitionem docet Meſue. Confert ea ad abundantes ventriculi humores, & in eo putrefactionem. Phlegma digerit, & digeſtionem adiuuat.

Oleum Cinamomi.

Oleum Cinamomi legitimè præparatum, inter efficaciſſima confortantia ſpagyrica referri poteſt.

Et licet eius præparandi modus cuiuis in Chymicis exercitato ſit obuius: hic tamen obiter admoneo, aromata deſtillanda in puluerem non eſſe redigenda, vt quidam præpoſtere facere ſolent, ſed tantum in fruſta confringenda, modicumque contundenda, alioquin dimidio minus tibi olei ſuppeditabunt, vt periculo facto aliquoties ſum expertus.

Hac via maior olei copia haberi poteſt, quam vulgaribus deſtillationibus. Contractum ſelectiſſimum Cinamomum in retortam vitream immittas, & in balneo vaporoſo deſtilles, tunc erit aqua & oleum ſimul: illam aquam recenti ligno affunde & perge in deſtillatione, quam ſi continuaueris aliquoties dicto modo, habebis magnam copiam aquæ & olei, fæces in fundo omninò aridas ſubnigras & inſipidas.

Vires & vſus.

1. Omnia principalia membra corporis confortat, inprimis ventriculum frigidum, cor & cerebrum, anhelitusque fœtorem abigit, eiuſque ſuauitatem inducit.

2. In vniuerſum Balſamo naturali (ſicuti etiam oleum Caryophyllorum) reſpondet, intus putrefactionem ar-

cet

cet: Extrinſecus omnia recentia vulnera ſeu vlcera conſolidat.

3. Tollit tuſſim frigidam,& capitis dolorem.

4. Cor exhilarat & omnia membra confortat ſi illo inungantur.

5. Prouocat menſes.

6. Partum promouet.

7. In deliquiis animi ſingulare eſt medicamentum: ſicuti etiam croci eſſentia, per aquam vitis extracta, ſumma eſt medicina vbi aliquis quaſi ad deſperationem è nimia triſtitia venit.

Doſis.

2. vel 3. guttæ è vino, aqua meliſſæ, vel alia ſpecifica.

Hac via verè ex omnibus aromatibus olea elicere poteris longè efficaciora & ſubtiliori quam vulgari via præparata: è caryophyllis ſcilicet, nuce muſcata, macere, &c.

Hæc olea ſi in vſum medicum adhibere volueris, fiat hoc aluo aperta, & grauidis vltra guttam non offerenda: vſus olei cinamomi conuenientior hyeme quam æſtate.

Fuerunt qui mediantibus hiſce oleis aromaticis calci auri peculiariter præparato extraxerunt eſſentiam coloratam magno ægrotantium iuuamine in vſum medicum adhibitam.

Claretum: Recipe Cinamomi vnc. ij. Zingiberis, Galangæ ana vnc. j. Caryophyll. drach. ij. Granorum Paradiſi, Piperis longi ana drach. j. Mellis lib. j. ß. Sachari lib. ij. vini albi menſuras IV. Alii cum ſolo melle parant, & aliquid ſpicæ & N. Moſchatæ addunt, & cum albumine oui clarificant.

Species pro clareto: Recipe Cinnam. Electi vnc. ij. Zingiberis drach. ij. Caryophyll. Galangæ ana drach. j. gran. Paradiſi drach. ß. Sachari lib. j. ß. vini Menſ. ij. ß. fiat claretum.

O Claretum

Claretum ſiue nectar optimum: Recipe Cinnam. lib. j. Galangæ, Zingib. Cardamomi, gran. paradiſi, Caryophyll. cubebarũ, macis ana vnc. ij. piperis longi, nigri ana vnc. ß. ſpicæ nardi, N. moſchatæ ana vnc. iij. ſquinanthi, croci drach. j. Terantur omnia minutiſſime & M. Nectar ſic facies. Pone vinum totum in vaſis. Deinde ſpecies pone in aliquo panno lineo ſatis amplo: & in barili quo nectar facere volueris, pannum intromitte cum ſpeciebus, ita quod latera panni ſupereminеant aliquantulum ſupra os barilis. Poſtea in aliquo vaſe pone lib. iv. mellis & fortiter cum vino miſce, ita vt totum ſatis clarum ſit. Tum vinum ſupra ſpecies colando infunde & poſtremo vinum cum melle. Demum clauſa barili ſpecies in eo relinque cum panno per biduum. Tandem aufer fortiter comprimendo: & habebis nectar optimum. Si vero pro principe aut diuite aliquo parare volueris, adde ſupra dictis, ligni aloes optimi, folii ana vnc. ß. moſchi drach. ß. & loco mellis pone ſacharum minutiſſime tritum in mortario, deinde ſolutum in vino.

Syrupus de cinnamomo: Recipe miuæ cotoneorum vel ſyr. cort. mali citri lib. ß. Quintæ eſſentiæ cinnam. vnc. ß. vel olei cinnam. drach. ij. tincturæ auri drach. ij. M. optime vel: Recipe ſyr. cort. mali citri vnc. iv. Q. eſſentiæ cinnamomi circulatæ vnc. ß. tincturæ auri vitæ drach. ij. M. pro ſenibus.

Aqua ad præcauendam peſtem ac venena: Recipe Cinnamom. lib. j. Flauedinem citreorum, ſummitates meliſſæ, ſemen Angeli: Extilla ex 4. lib. maluatici, & rhodoſtagmatis tantundem.

Aqua ad conuulſiones: Recipe aquæ cinnam. aquæ flor. tiliæ ana vnc. j. olei juniperi per ebullitionem aquæ extracti gutt. iv. olei ſuccini ſcrup. ß. ſpiritus vitrioli gutt. ij. miſce & potui exhibe.

Aqua tartarea Paracelſi: Recipe cinnam. electi contuſi lib. j. aquæ roſar. lib. iv. Liquoris tartari correcti vnc. j. M. & macerentur in B. M. per horas 24. & deſtillentur: propria ei facultas ineſt abſtergendi, ventriculum roborandi & jecur, atque eorum compunctiones ſedandi.

Diacinnamomum: Recipe cinnam. drach. xv. caſſiæ ligneæ, cymini, rad. enulæ ana vnc. ß. galangæ drach. vij. caryophyll. piperis longi, cardamomi maioris, minoris, macis, zingib. N. Moſcha. ligni

aloes.

aloes an. drach. iij. croci drach. j. ſachari vnc. v. moſchi ſcrup. ij. excepta mellis deſpumati lib. ij. drach. iix. coque, F. electuarium. Doſis drach. j. ad drach. ij.

Confectum cinnamomi: Recipe cinnamomum à ſuperiori cortice excorticatum, quantum volueris. Per parua fila inciditur, & in vaſe æneo penſili ſuper carbones ponitur, ſuperinfundendo ſacharum cum cochleari ferreo, paruo foramine forato. Et in principio, videlicet per tres vices, ſacharum ſit leuis concoctionis, poſtmodum vſque in finem fortis, vas hinc inde bene agitando, hoc tantiſper continuetur, quouſque ſatis craſſi reddantur. Quidam poſt primam ſachari proiectionem, aſpergunt zinziber puluerizatum, vt fiant fortiores, acrioreſque.

Syrupus cinnamomi ex propria aqua: Recipe cinnamomi craſſo modo contuſi vnc. iij. vel iv. inijciatur in alembicum ſuperaffundendo aquæ fontanæ q. ſ. maceretur in loco frigido per biduum vel triduum, dein deſtilletur. Huius aquæ deſtillatæ accipe lib. j. ſach. li. ß. & coque in conſiſtentiam ſyrupi, qui totum cinnamomi odorem ac ſaporem refert.

Ad hunc modum fieri poſſunt ſyrupi ex qualibet aromatum ſpecie, ex omnibus ſeminibus herbis & floribus calefaciendi proprietatibus præditi. *Correctio ſyrup.*

Syrupus ſimplex cinnamomi cum vino: Recipe cinnamomi craſſo modo contuſi vnc. iv. Maceretur in vini Maluatici lib. ij. per triduum, idque in vaſe vitreo ad lentum ignis calorem: coletur, colaturæ adde ſachari lib. j. ß. lentè omnia coquantur, & fiat ſyrupus ſ. a. ſi vinum Maluaticum fortè deſideretur, eius loco vinum album optimum ſubſtituendum erit. Hic ſyrupus ob ſaporis ſuauitatem ac vtilitatem præſtat cunctis aquis cinnamomi, quæ cordi ſunt appropriatæ, multiſque aliis affectibus congruæ.

Sic ſyrupus N. Moſchatæ confert ventriculo: ſyrupus piperis quartanis prodeſt febribus. Syrupus caryophyllorum conducit ad lipothymiam, cordis deliquia, affectus lethargicos, tormina ventris & colicam paſſionem.

Syrupus ſimplex, alio modo paratus cum aqua vitæ: Recipe Cinnamomi (aut alterius aromatis) vnc. ij. vel iij. Craſſo

O 2 modo

Digitized by Google

modo contuſum indatur in matracium, capax aut in vitrum aliquod ſimile ac aptum, ſuperaffundendo ſpiritum vini fortiſſimum, vt materia tres vel IV. digitos ſupereminæat: Vaſe optime clauſo macerentur omnia per triduum, aut quatriduum, in loco frigido, ne ſpiritus vini exhalet, & interea temporis aqua dotes ac virtutes cinnamomi extrahet, iisq; tingetur & imprægnabitur: Tunc id, quod tinctum eſt & clarefactum, effunde: & vnciis octo liquoris adde tres vel IV. vncias ſachari candidi pulueriſati, de in ſubiecto igne ſacharū in liquore illo diſſoluatur: & accenſa charta ignis transferatur & admoueatur ſpiritui vini ſiue aquæ vitæ, quæ ſi fuerit bona, & ab omni phlegmate ſeparata, ſicut optima eius conditio poſtulat in momento flammam concipiet: omnia interim continuò agitentur longiori ſpatula, donec aqua vitæ exuſtione illa tota conſumpta fuerit, & ſyrupus in fundo remaneat, cuius vtique guſtus gratiſſimus eſt: vireſque ac proprietates eius adeò ſunt efficaces & præſtantes, vt vel optimas cinnamomi aquas multis poſt ſe ſtadiis relinquat. Si eius vires fortiores reddere velis, aqua vitæ paulo ante, quam tota exuratur, ſuffocanda erit patina argentea: vel euaporatio fieri poterit orbe aut quadra argentea, & intercluſo aere, aqua vitæ in momento ſuffocabitur: & ita multo fortior erit ſyrupus, ſaporemque cinnamomi redolebit. Sufficit pro Doſi ſemicochleare in omni cordis deliquio, lipothymia, imbecillitatibus, cruditatibus & flatibus ventriculi, quos huiuſmodi remedium illicò reſtituit. Hoc medicamentum ſingulare quoque eſt ad accelerandum partum in grauidis mulieribus: ſi ex ſimplici hoc ſyrupo compoſitum, & ad certum morbum, vt ad epilepſiam expugnandam, aptum reddere velis, cum dicto cinnamomo ſimul maceranda, adde ſemen pæoniæ, flores tiliæ arboris exſiccatos, & ſimilia, procedendo in cæteris, vt ſupra. Dentur de hoc ſyrupo cochlearia duo infanti vel adultiori in inſultu epileptico, & mira præſtabuntur. Ad Apoplexiam & Paralyſin macerentur cum cinnamomo caryophylli, flores roriſmarini, ſaluiæ, & calendulæ exſiccati, & procedatur, vt ſupra. Ita conſequenter varii ſyrupi ad varii generis affectus componi poterunt.

CAPVT

CAPVT II.

De Caryophyl. nuce Moſchata, Cardamomo, ſantalo, & pipere.

CAryophyllon, quaſi dicas Folium nucis, aut nucifoliū: Caryophilli ſunt grana, quæ Germanis vocantur Neglin, hoc eſt, claui à forma, quod nimirum claui figuram fructus referat: Naſcitur in Inſulis Moluccis, lauri forma & magnitudine, foliis perſicæ, vel magis ſalicis, aliquantum anguſtis; ſurculis multis: flore copioſo, primum albo, dein vireſcente, tum ruffeſcēte; qui vbi ſolis æſtu induruit nigricat, & rudimētum quoddam fructus, ſeu imperfectum fructum & exſiccatum refert tanquam clauum, quatuor velut exertis apicibus in extremo exaſperatum. Fructus hic adhuc virens ſuauitate omnes alios ſuperat: erumpit in extremis ſurculis, claui modo, vnde vulgus clauum gyrofleum vocitat. Rectius enim claui cuiuſdam refert effigiem quam nucis aut nuci-folij, vt recepta videtur notare nomēclatio. Nam Caryophyllum dicere, nuci folium dicere eſt. Calefacit & ſiccat vltra ſecundum ordinem. Plurimus eſt eius ad eſculenta condienda, & ad medicamina vſus. Cordi & cerebro benefacit: Iecori & ſtomacho auxiliatur: oris fætorem emendat, & halitum gratiorem reddit: coctionem iuuat: oculorum aufert caligines, & viſum acuit, Venerem ſtimulat & obſtructiones tollit. Confectum ex caryophyllis maximarum eſt virtutum. Aerem peſtilentem & infectum purgant. Vnde Trochiſcis pro aere purgando confectis admiſcentur. Suffitus eorum naribus exceptus catarrhum diſcutit, & cerebri obſtructiones aperit.

Digitized by Google

Claretum: Recipe caryophyl. vnc.ij. Zingiberis vnc.ij. Cinnam. vnc. iv. Galangæ vnc. ij. ſingula ſubtiliter trita cribrataque M. Deinde croci orientalis vnciam bene tritam ſeorſim ſeruabis. Claretum facturus, mellis lib ij. ad ignem, in fictili nouo feruefacies: & cum bullire cœperit, aufer ab igne; Deinde menſuras ij. vini optimi accipies, & admiſcebis ei de ſpeciebus vt artis eſt.

Aqua ad morbum gallicum: Recipe Caryophyll. cinnamomi ana vnc ij. N. Moſch. num. j. Eaque omnia in puluerem redacta, raroque linteo inuoluta bulliant in vini albi optim. vnc. viii. aquæ fontanæ vnc. iv. ad medietatis conſumptionem, clauſis optime rimis, foramine in ſummo operculi recluſo, quo ſpirare poſſit. Vbi refrixit, expreſſo in vinum linteo adde ligni guaiaci inciſi lib. ß. macerenturque horis xxiv. mox deſtillet, igne leui, aqua, qua Tumores à Lue gallica madeſcant purgato prius corpore: Et ſi robore virium valido ægrotus fuerit, ſumat manè ad vnc. ij. ſin infirmus vnc. j. Hoc eodem modo vtere ad Hydropem, & ad venena. Diaphoretica eſt aqua. Ex caryophyllis etiam deſtillatur oleum, veluti oleum gran. Iuniperi, item & l. artis ex floribus eiuſdem acetum præſtantiſſimum. Cum oleo ſic procede, R. Caryophyll. puluerat. lib. j. Aquæ ſimplicis vel quod melius aquæ vitæ lib. vj. digere in fimo equino per 4. dies poſtea deſtilla per alembicum cum refrigerio.

Balſamus: Recipe Caryophyll. N. Moſchatæ ana vnc. j. Ceræ flauæ lib. j. Terebint. Claræ lib. j ß deſtillentur per retortam: rediſtilla cum tritis lateribus & habebis oleum Balſamicum.

Aromat. Caryophyllatum: Recipe Caryophyl. drach. vij. macis, Zedoariæ, Galangæ, ſantal. citr. Trochiſc. Diarrhodon, cinnamom. ligni aloes, ſpicæ Indicæ, Piperis longi, cardamomi major. ana drach. j Roſar. drach. iv. Glycirrhi: raſæ, Galli. moſch. veræ ana drach. ij. folij, cubebarum ana ſcrup. ij. gr. v. Ambræ drach. j. moſchi ſcrup. ß. His tenuiſſ. tritis & cum ſyr. è citro, ſachari albi an. q. ſ. permiſtis, fiat electuarium.

Nux Moſchata, nux myriſtica & Myrepſica ab odoris ſuauitate Moſchocaryon, Moſchocarydion, caryon aromaticum & nux vnguentaria dicta à pingui & oleoſo, quo madet,

madet, ſucco, adeo vt in vnguentum exteri poſſit: Germanis Muſcaten. Naſcitur in Indiæ partibus, in Inſula Banda, vbi palla, & magis Buna palla nominatur. Arbos Perſico vulgari ſimilis fertur, flore roſeo & nuce, quæ membranoſo primum veſtitur calyce, foliato, fiſſili, per extrema fimbriato, flaueſcente: mox lignoſo tegitur putamine, fragili, cui compactilis ſubeſt globus, nuclei vice, ab vmbilico læuibus quaſi ſtriis extrorſum virgatus, fungoſo corpore, cæterarum nucum modo minime cauernoſo: ſed coalitu intus rariore, intercurſantibus venis rubris, candicantibus interuenijs. Recens ſucco madet pingui & oleoſo, ita vt in vnguentum exprimi poſſit, vnde nomen etiam accepit: Odorem ſpirat gratiſſimum. Probatur recens, quæ cariem non ſenſit, ponderoſa, præpinguis, quæ acu tacta oleaginum ſtatim humorē remittat, colore in rubrum inclinato. Reprobatur leuis, exucca, nigricans. Porro duobus veſtita corticibus ad nos defertur, quorum is qui nucem propius ambit, vt durus, lignoſus & inutilis abijcitur, alter vero qui hunc circundat, macis eſt ſeu macer, hodieque eo nomine officinis dictus, ſed non eſt hic extremus nucis cortex, vt multi putant. Nam præter hunc adhuc tertius eſt, vt ſe vidiſſe Valerius Cordus teſtatur, qui hunc in modum nucem myriſticam depingit: Eſt nux moſchata iuglandi adhuc in arbore cum omnibus corticibus hærenti, magnitudine & forma omnia ſimilis, corticem habens exteriorem carnoſum craſſumque quale eſt viride & carnoſum illud hoc macer eſt, quod deinde lignoſum corticem, nucleum ipſum, quem nucem moſchatam vocant, in ſe continentem, ambit. Quales fuerunt qui anno à Chriſto nato 1538. Francofordiam ex India ab Hiſpano quodam afferebantur. Fuit hæc

nux.

Digitized by Google

nux eiuſq; cortex Dioſcoridis tempore res adhuc noua, vnde velut corticem alicuius arboris exiſtimatum, macin inter arbores deſcribit corticem. Nux myriſtica, ſimiliter & macis, temperamēto ſunt calido & ſicco. Nux myriſtica, ſtomacho, iecori frigido, & ſpleni prodeſt: in cibo vel per ſe ſumpta, halitum oris commendat, concoctionem adiuuat, ventoſitates diſcutit, lienem minuit aluique fluxus cōſtipat. Eædem vires maci tribuuntur: eſt tamen in operatione aliquanto ſubtilius. Dyſenteriæ & matricis adfectioni medetur. Sanguinem recentem gignit. Ventoſitates diſcutit. Suffitus aut puluis eius dolorem capitis ſedat, ventoſq; Phlegmaticos humores educit.

Oleum nucis moſchatæ eodem modo fit, vt oleum macis. Ventriculum frigidum calefaciendo roborat, ſuperfluosque eius humores conſumit, & inflationem tumoremque prohibet: flatus diſcutit: colicos dolores ſedat: oris halitum commendat, veſicæ affectibus ſuccurrit, trium aut quatuor guttarum inſtar ex primo cochleari iuſculi, aut vino cretico aſſumptum.

Oleum nucis Moſch. aliter: Recipe Tertiam vel quartam partem aquæ vitæ deſtillatæ, & nuces moſchatas minutim conſcinde: imponantur bociæ omnia, ita vt per tres digitos aquæ vitæ, nucis moſchatæ partes cooperiantur: relinquātur in infuſione horis vigintiquatuor, & aqua vitæ colorem flauum acquiret, quam in aliud vitrum effunde, vt prius, idque repetito toties, quoad colore non inficiat aquam vitæ. Quo facto aquam vitæ ſic coloratam omnem, in bocia, in balneo Mariæ ſecundum artem deſtilla, vt aſcendat aqua vitæ, & oleum nucis moſchatæ remaneat, in priore bocia in fundo: & ſic habebis oleum nucis moſchatæ paratum. Eodem penitus modo poteſt ex omnibus aromatibus oleum diſtillari.

Aliter: Recipe nuces moſchatas quot voles, pulueriza, & affunde duas menſuras aquæ ſimplicis: pone in cucurbita vitrea, luto ſapientiæ optime perlutata, vt ſolent ij cucurbitas perlutare, qui aquam fortem parant: poſtea capitello impoſito, eodem luto perluta, ſimiliter & re-

& recipientem (tantum in iunctura) ne ſpiritus euaneſcant. Tum ita ad ignem pone, & primo fac ignem lentum, ſecundo maiorem, tertio fortem, eo modo, quo ſolent aquam fortē diſtillare: & habebis oleum optimum, ſupernatans aquæ in recipiente, quod collige, & eſt magnæ virtutis.

Puluis Magiſtralis: Recipe Stæchadis, nucis moſchatæ, Betonicæ, Rad. Betonicæ, Seſeleos, maioranæ, Ligni aloes, Caryophyllorum ana drach. j. Moſchi, Ambræ Gr. ij. fiat puluis.

Puluis ad calfaciendum caput: Recipe nucis Moſchatæ, macis, Galangæ ana drach. ij. Granorum tinctorum, cinnamomi ana dr. j. flor. Stæchadis, Roſarum, Roriſmarini, Chamemillæ ana drach. j. ß. corr. citri ſcrup. j. Schænanthi, ſpicæ Celticæ ana ſcrup. ß. fiat puluis tenuiſſimus: quo vtendum in declinatione lethargi, aut in ſomno profundo, maxime ſi addatur caſtoreum, vel coſtus.

Morſelli ad impinguanda corpora emaciata: Recipe Pulpæ caponum elixorum, pupæ Perdicis ana vnc. ß. Nucleorum pini, piſtaceorum in vino maluatico maceratorum ana vn. ß. Amygdal. dulcium vnc. j. Cinnamomi, Caryophyllorum, nucis Moſchatæ ana vnc. j. ß. Sacchari fini. q. ſ. fiant ſ. a. morſelli.

Nuces moſchatæ Indicæ recentes conditę ad nos Luſitanorum nauigationibus ex India conuehuntur; noſtris iuglandibus amplioribus perſimiles, cortice viridi, carnoſo, & alio lignoſo, inter quos eſt macis, & ſub lignoſo ipſa nux moſchata. Valet ad cordis & ventriculi robur, & intemperiem frigidam.

Cardamomum, Græcis, Latinis & officinis communi nomine appellatur. Germanis **Cardamömlin** &c. Peregrina planta eſt, naſcitur in India, eiuſque duo traduntur genera, maius vnũ, quod Arabes Cacolaa quebir, & Cacula quebir, minus alterum, quod hayl ſeu Kakolahil appellant. Vtrumque ex planta cubitali & ſiliquoſa naſcens, non ex arbore procera, vt quidam autumarunt. Leguminoſa verò eſt illa, & vbi adoleuit, ſiliquas multas profert, & ſingulæ ſiliquæ multa grana, cacolaa barbaris nominata, quibuſdam

grana paradiſi, alia tamen huius nominis dignitate inſignita circunferuntur, malagetæ à prouincia Meleguera, vnde aduehuntur, dicta. Cardamomum, nunc notiſſimum eſt & vulgare, licet peregrinum, atque medicis vſibus vtrumque optatiſſimum: Sed minus, vt odoratius eſt, ſic præſtantius, & magis expetitum; maius, minus. Vtrumque cardamomum calefacit, partes quæ principatum tenent recreat, calorem natiuum roborat, flatus diſcutit, & coctionem iuuat.

De Santalis: arboris cuiuſdam peregrinæ & proceræ iuglandis ritu lignum ad nos defertur, quod in Inſula Tymor, vbi frequens eſt, chandama, in Arabia Santal; in Europa, Santalum vocatur: cuius tria dignoſcuntur genera, album, pallidum, vtrumq; in Inſula dicta vberrime luxurians & rubrum, q alibi, nẽpe in Inſula Tanaſarim prouenit, vt ex Garcia ab horto narratur, qui tantam affinitatẽ eſſe ſcribit inter arbores ſantalorũ, vt vix pallida à candida queat diſcerni, niſi forte ab ipſis incolis, qui eas arbores cædunt; cæſas mercatorib. vendunt. Facies. n. vtriuſq; ſimilis, folia eadẽ, admodũ virentia, lentiſci æmula, flores ex ceruleo nigricãtes, fructus ceraſorum magnitudine, primum virides, tum nigri, fere inſipidi & facile decidentes. Pallida ſeu citrina ſantalorum arbor, in locis apricis lætior prouenit, odoratior & præſtãtior, eiuſq; lignum albo, album rubro longe præſtat. Rubrum vero inodorum eſt, berſilio valde ſimile, ſed non dulce eſt, nec inficit vt braſilium, nec ita durum ac ponderoſum. Vires autem eximias veteres ſantalis dedere: Cor. n. & partes vitales exhilarant & roborant, ait Auicenna: Calidis morbis, vt febribus aduerſantur, obſtructiones liberãt, & hepar valde recreant. Album frigidum eſt & ſiccum in ſecũdo gradu. Rubeum ac citrinum frigida ſunt in gradu tertio, ſicca vero in ſecundo. Santalum citrinum fluxus ſiſtit, & ventriculum cõfortat:

fortat: Tritum ex ſtillatitio roſarum liquore cordis calorem impoſita mitigat: Camphora admixta temporibus illitum, dolorem capitis ex calore natum compeſcit. Sitim cum ſaccharo compeſcit, ſanguinem bonum generat, cor cõfortat. Santalum rubeum cum ſolani ſucco mixtum, podagram adiuuat. Cum Lactucæ ſylueſtris liquore ſtillatitio applicatum iecoris æſtum reprimit.

Diatrion ſantalon: ℞ Santali albi, rubri, citrini, Roſarũ, Sacchari candi. ana drach. iij. Rabarbari, Spodij ſucci, Glycyrrhizæ, ſem. Portulacæ ana ſcrup. vj. ß. Amyli, gummi arabici, Tragacãthæ, melonis, cucumeris, citrulli, cucurbitæ, ſcariolæ ana drach. j. ß. Caphuræ ſcrup. j. Sacchari quantum ſufficit. Fiat electuarium. Aduerſus hepatis & ventriculi calorem vtilis eſt: præterea mirum in modum tabidis & regio morbo correptis prodeſt.

Puluis capitalis temperatus: Recipe Santali albi, Roſarum, Labruſcæ, Betonicæ, ſtæchadis, Rad. Pęoniæ, ſaluiæ, maioranæ, caryophyllorum, ſandaracæ ana drach j. Terantur tenuiſſime.

Tragema hepar refrigerãs, corroboransque: Recipe ſpec. Diarrhod. Abb. triaſantali ana drach. j. ß. ſem. Endiuiæ: cichorij ana drach. j. melonum, citrulli, cucurbitæ ana drach j. ß. Roſarum rubrarũ drach. ß. Santalorum omnium ana ſcrup. j. Sacchari albiſſimi vnc. v. miſce, & fiat tragema.

Puluis pro epithemate cordis refrigerans: Recipe Sãtali albi, rubri, citrini ana vnc. ß. Been albi, rubri, ſerici grano tinctorio infecti, oſſis de corde cerui ana vnc. j. Sericum minutim incidatur, reliqua per ſe terantur: miſce, conſerua in pyxide vitrea.

Puluis pro epithemate hepatis refrigerans: Recipe Santali albi, rubri, citrini ana vnc. ß. Roſarum, coralli, ſpodii ana drach. j. caphuræ ſcrup. j. Terantur vt ſupra.

Electuarium cor calidum alterans & refrigerans: Recipe Diarrhodonis Abbatis ſine moſco drach. iij. ſpec. trium ſandalorum vnc. j. ß. conſer. roſatæ, ſyrupi violati ana vnc. j. ß. fiat electuarium.

Conditum ad calorem iecoris: Recipe ſpec. Triaſantali drac. ij. ſpecierum Diamarg. frig. Diarrhod. Abb. ana. ſcrup. ij. Conſeruæ

Cichorij, violarum ana drach. j. ß. Sacchari albiſſimi ex qua intybi, vel cichorij diſſoluti quantum ſatis eſt, nempe ad vnc. iij. ß. fingun tur hinc teſſellæ, quæ drachmas duas aut tres penderint.

Tabulæ Triaſantali: Recipe Spec. Triaſantali vnc. ß. vel drach. vj. Sacchari albi, in qua cichorii diſſoluti lib. ß. fiant tabulæ ſecundum artem: pollent aduerſus iecoris & ventriculi calorem mirum in modum: tabidis & regio morbo correptis proſunt.

Tabulæ & Hepatis refrigerationem: Recipe conſeruæ flor. Cichorij, Nenupharis ana drach. j Spec. Triaſantali, Diatrag. frig. ana vnc. ij. Sacchari albi, in qua endiuiæ diſſoluti vnc. iv. fiant Tabulæ ſecundum artem.

Trochiſci ſantalorum: Recipe Santalorum citrinorum drach. ij. Gummi arabici, ſem. Citrulli ana drach. j. Lactucæ, Portulacæ, Tragacanthi, ſucci Glycyrrhizæ ana drach. ß. fac trochiſcos: vtere, vt prius.

Cholagogum Quercetani: Recipe ſuccorum perfecte depuratorum, centauri minoris, roſarum rubrarum, pallidarum ana lib. j. Succi Rad. Oxylapathi identidem depurati lib. ß. In quibus macera ad ignem Baln. Mar. per triduum. Rhabarbari elect. vnc. ij. Folicul. ſenæ vnc. iiij. Cinnamomi, Santali rubri, Aniſi ana vnc. ß. Hæc omnia in vas vitreum indita macerentur & digerantur per tres dies: dein fiat expreſſio & colatura, cui adde Pupæ prunorum dulc. lib. ß. Sacchari lib. j. Syrupi ex nouem infuſionibus viol. & muccag. ſem. pſyll. ana vnc. iiij. coquantur lento igne ad mellitam conſiſtentiam, cui adde Scammonij præparati, vnc. j. Pulueris Rhabarbari & fol. ſenæ ana vnc. j. ß. ſpec. Diatriaſantali & trochiſc. de Berber. ana drach. iij. ſem. Scariolæ, Portulacæ, Lactucæ ana drachm. ij. Fiat electuarium.

Puluis cholagogus: R. Rhabarb. Electi vnc. iij. flor. violarum drach. ij. Roſ. pallid. Hyperici ana drach. j. ſpec. Diatriaſantali, maſtiches, cinnamom. ana ſcrup. ß. Scammonii præpar. ſcrup. j. ſachari violati vnc. ß. M. Fiat puluis: Doſis drachm. j. ſumatur ex iuſculo.

Puluis

Puluis purgans hydropicorum aquas: Recipe Aſari, Mechoacæ, ana drach. Eſulæ præpar. ſoldanellæ ana drach. j. Spe. Diacarthami drach. j. ß. ſcam̃on. præpar. fœculæ bryoniæ & ireos ana ſcrup. iv. Trochiſ. de Rhabarb. de Eupatorio ana ſcrup. ij. ſpecierum triumſantal. Cinnam. macis ana ſcrup. j. Croci Martis drach. ß. Sachari roſati ad pondus omnium. Miſce F. puluis doſis drach. j. cum juſculo aut vino juniperino.

Extractum cholagogum ſolutiuum: Recipe, Rhabar. vnc. j. Folior. ſenæ vnc. iv. ſcammon. præpar. vnc. j. Spicæ Nardi, ſantali Citr. Cinnam. an. vnc. ß. Trochiſ. Berberis vnc. ij. His affunde ſucci Roſa: pallidarũ opt. depurati q. ſ. digere, cola, & exprime omnia calidè per torcular, fac extractum in conſiſtentia ſapæ: cui addes æquali pondere extract: ſiue Eſs. Aloes ſeorſim paratam, M. & decoque omnia ad ignem lentum, vſque ad eam conſiſtentiam, vt pilulam inde magnam, vel duos minores inde formare poſſis. Purgat ſufficienter omnes humores ſeroſos, calidos & bilioſos. Doſis ſcrup. j. ß. Si voles addes huic extracto (loco aloes) extracti caſſiæ tamarind. & pruno. dulcium ana æquale pondus extracti ponderi reſpondens, coquantur omnia in formam opiatæ. Doſis drach. ij. ad iij. in forma boli vel ſyr. violaceo.

Piper, Græcis πίπερι. Planta variè ab autoribus fructus nomini non eſt notus, eſtque in triplici differentia. Aliud enim eſt album, aliud nigrum, aliud longum, fructus hæc diuerſitas collectionis ratione. Fructus enim initio, veluti ſiliqua, betularum groſſulis non diſſimilis dependet, quem longum piper vocant. Habet hæc ſiliqua intus parua grana ceu milii, quę in perfectũ tandem piper euadunt, quę aucta & immatura adhuc collecta piper albũ appellantur. Sole tandem aſſata & ſiccata piper apellantur nigrum. De ipſa planta inter ſcriptores nõ conſtat, quaſi varię diuerſis regionibus piperiferæ arbores naſcantur. In India plurimæ proueniunt, locisque calidis, crepidinibus potiſſimum, lociſq; hominibus inacceſſis, vbi ſimiæ cauernas montium & cuniculos incolunt. Plinius junipero ſimilem piperiferam

P 3 deſcribit:

deſcribit arborem, Philoſtratus vitici cōparat cum fructu, tum reliquo arboris habitu. De fructu vero Dioſcorides, Theophraſtus & Plinius conſentiunt, vt initio deſcriptus eſt. De collectione piperis hæc traduntur: Accedētes ad radicem montis Indi, factis ſub arboribus areis, decerpentes baccas arboribus interdiu adrepunt, & lectum inibi piper congerunt in aceruos, quaſi rem neglectui datam, æſtimatamque minimi eo proiiciant: circumſtantes vero ſimiæ, atque in auiis abditæ vindemiam hanc eminus intuentur: quum aduesperaſcit, Indorum opus imitatæ, bacciferos arborum termites magno mentiendi ſtudio in areas aceruatim conferunt: ac vbi illuxit dies, piperis magnos cumulos asportant, quos nullo labore, ſed noctu partos conquiſiuerunt. Tradunt qui nouum orbem deſcripſerunt, fruticem piper producere, albæ viti in ſepibus proreptāti ſimilimum vicinas arbores ſcandentem, qui racemoſum fructū oſtendat, primum viridem, nec aliter quam in Liguſtro coaceruatum. Hunc antequam legitima maturitate nigreſcat, lectum, ſub ſole palmeis tegetibus expandunt: ſic baccas ſolis æſtu corrugari: vel paſſos nigreſcere. In eodem frutice longum aut album piper offendi negant, ſed alias eſſe arbores, quæ ſapore piperis nonnihil ferant oblongum, compactilibus callis racematim cohærentibus, veluti Ponticæ nucis Iulum, quod inibi longū piper incolæ nominant. Radix eius coſto ſimilis, guſtu magis acris quam piper. Inanes piperis fructus & caſſi Braſma, Dioſcoride teſte, appellātur. Excalfactoria omnibus eſt facultas. Longum tamē eſt humidius, qua de cauſa cito perforatur, & tardè, ſed diu linguam mordet, vt Arus. Nigrum quoq; albo eſt acrius, & ſuauius, adque condimēta vtilius. Exiccant item & digerunt. Eligitur grauiſſimum, plenum, nigrum, ſine multis rugis, recēs, minime furfu-

furfuroſum. Radix in viribus eſt fructu fortior. Cum vino ante febris acceſſionem potum piper vehementer febrium concuſſiones prohibet. Prodeſt quoq; morſis à ſerpẽtibus, frigidis, item iecinoroſis, pituitoſis, & crebrò tuſſientibus. Quinq; aut ſex eius grana ad horam vnam duaſve ante cibum commãducata, aut integra ſtomacho ingeſta, eundem paulatim calfaciunt, concoctionemq; iuuant, ventoſitates quoq; ex malis natas humoribus diſcutiunt. Cum recentibus lauri baccis potum tormina diſcutit. Vtile eſt pręſertim ſenibus & frigidis hominibus. Cum vua paſſa manducatum pituitã è capite, vt autor eſt Dioſcorides, elicit. Decoctum piperis calidum ore detentum, idem efficit. Cum melle tuſum anginæ inungitur. Cum nitro illitum vtiligines exterit, & ſcabiem malam ſanat. Cum pice ſtrumas diſcutit. Ad condituras item, electuaria triturasq; additur.

Diatrion pipereon Galeni: Recipe piperis nigri, albi, longi ana drach. L. aniſi, thymi, zingib. ana vnc. j mellis q. ſ. fiat electuarium. Recipit etiã vniuſcuiuſq; generis piperũ vnc. iij. ventriculi refrigerationib. acido ructui, quartanis, reſolutis, hepaticis, & inflationibus auxiliatur.

ALIUD: ℞. Trium piperum ana drach. v. zingib. thymi, aniſi, ana drach. ij Spicæ Indicæ, ammi, amomi, cinnam. ana drac. j. caſſiæ ligneæ, ſem. apii, ſeſeleos, aſari, rad. Enulæ ana drac. ß. mellis q. ſ. fiat electuariũ. Hoc magis fluxionibus, quæ à capite ad thoracẽ deſcendunt, conuenit.

Athanaſia Mithridatis: ℞. piperis albi gr. XL. coſti, mei, acori, agarici, ſcordii, dauci, petroſelini ana drach. IV. croci, myrrhæ an. drach. viij. cinnam. caſſiæ, ſchænanthi ana drach. xij. mellis q. ſ. compone vt a. eſt. Facit ad venena, & omnium venenatorum morſus, quibuſque cibus in ventriculo aceſcit, ſanguinemque reiiciunt: antiquas tuſſes, hepatis, lienis, veſicæ, & vteri morbos ſanat.

Electuarium ad libidinem augmentandam: ℞ piperis, pyrethri, ſem. ſeſeleos, erucæ, aniſi, lini, ſeſami purgati, farinæ Cicerum an. drach. ij. Tere, & conſice cum oleo ſeſamino recenti: Adde penidiorum ad pondus omnium. Mellis q. ſ. fiat electuarium.

Pilulæ

Pilulæ Anodynæ: ℞ piperis Indici in aceto macerati per noctem & puluerisati drach. j. Croci ſcrup. ij. Myrrhæ ſcrup. j. opii Thebaici diligentiſſime tuſi cum piſtillo ferreo calido, diſſolutique in vino generoſo drach. ij. Moſchi gr. iij. miſce, & fiant pilulæ, ad quantitatem piſæ. Dantur iij. vel v. ad ſummum ante ſomnum cum vino. Colicos dolores mitigant: ſomnumque inducunt.

Pilulæ bechicæ cum Therebint. ℞. piperis, caſſiæ, cinnamomi ana drach. ij. Galbani, Therebint. ana drach. j. mellis deſpumati q. ſ. fiant pilulæ.

Species fortes finæ: ℞. piperis nigri vnc. ij. Zingiberis vnc. j. Croci Orientalis drach. j. Caryophyll. Galangæ ana drach. ij. Puluериſentur omnia tenuiter.

Oleum piperis eodem modo fit, quo oleum macis ac Caryophyll. omnibus facultatibus, quibus & ipſum piper præditum eſt: niſi quod ignea illa vis, quam linguæ imprimit piper, in oleo eiuſmodi nō ſentitur. Eſt enim oleum piperis nihil aliud, quam elementum æreum, ſeparatum à reliquis elementis quemadmodum etiam in oleo vitrioli & ſulphuris deſtillato, inquit Euonymus. In colicis & partibus, multa tenaci pituita & lenta repletis, dantur duæ vel tres eius guttæ cum juſculo, ad incidendam eam & diſſipandam. Exhibui (inquit idem ille) in tertiana febre, poſt purgationem & venæ ſectionem, dando huius olei guttas tres, cum ſcrup. j. Myrrhæ duabus horis ante paroxyſmum, frigus & tremorem, ipſamque etiam febrem prohibuit inuadere, ſi non prima vice, at ſaltem ſecunda. lib. j. piperis dat drach. j. olei.

Oleum de piperibus Meſuei: ℞. piperis longi, nigri, albi ana vnc. iij. Myrobal. Chebul. Belleric. Emblicorum, Indorum ana drach. v. Rad. Apii, Fœniculi an. drach. iij. ß. Sagapeni, opoponacis, Hyoſciami albi ana drach. ij. ß. Turbit drach. ij. Zingiberis drach. iij. ſurculorum Hyſſopi, rutæ viridis ana M. j coquantur ſ. a. in aquæ quantitate ſufficienti ad tertias. Colaturæ adde olei de cherua lib. ij. & iterum coque ad conſumptionem. Iuuat neruoſum morbos frigidos, vt paralyſin, ſpaſmum, ſpaſmum cynicum, tremorem, epilepſiam, affectus vteri, coli, renum, veſicæ, &c.

CAPVT

CAPVT III.

De Chyna, ſaſſafras, ſarſaparilla, behen ſecachul, cubebis, & carpo balſamo.

CHyna Indicæ luis eſt antidotus, radix nempe quædam inſignis quæ vt & tota planta à Chyna nomen apud nos habet: In ſolo vero patrio patrium nomen retinēs lampatan vocatur. Naſcitur in Chinarũ vaſtiſſima regione Indiæ Orientalis Scythiæ cōtermina, nec in montibus & fundo ſicciore, vt arbitrati ſunt quidam, ſed locis vdis, paluſtribus & aquoſis, arundinum more, vt juxta maris litus, & cuiuſdam Lybiæ fluuii oras. Radix ei craſſa eſt & nodoſa, vt arundinibus dura & tuberoſa, vt rubo, rubea & tortuoſa, vt biſtortæ. E radice tenues cauliculi erumpunt & imbecilli, foliis admodũ raris cincti, qui licet humiles, vt rectius ſtent, fulcro indigent, quo nitantur. Vulgaris nunc eſt iſta radix, quam antiquior ætas aut non vidit, aut oſcitanter prætermiſit. Nunc vero lippis & tonſoribus notiſſima, neque datur tyrunculus vllus qui de Chyna radice non garriat, qua tanquam medicamento polychreſto vtuntur Indi ad omnium morborum, atq; eorum maximè, qui alia remedia illis conſueta temnunt, curationem. Valet autem plurimum Chyna ad luis venereæ curationem. Vertigini quoq; prodeſt, ſtomachi dolorem ſanat, hydropi cōuenit ex Cardano, colicis doloribus & affectionib. vteri prodeſt, obſtructiones tollit, meatus aperit, vrinam mouet, ſudores elicit, conuulſioni & paralyſi cōfert, & articulorum dolores leuat. Carolus enim Imperator huius nominis quintus, ab aliis medicamentis nullum, à Chyna maximum leuamē, aduerſus arthritidem, quæ ſæpe eum malè exercebat, percepit. Sunt qui tabidis prodeſſe cōtendunt, calidiorem tamen puto, quam vt atro-

Digitized by Google

phiam tollere, intemperiẽ ſicciorem emendare; & habitũ optimũ reſarcire poſſit. Garcias n. ob eius vſum in tantos ardores hepatis incidit, vt totũ penè corpus inflãmatione obſeſsũ fuerit; & re vera nunc rarior ſolito eius incipit eſſe vſus.

Decoctũ Rad. Chynæ: ℞. Radicũ cinæ opt. vnc. j. aquæ fontanæ li. xij. Radices incidãtur minutatim, & in prædicta aqua tepida per horas 12. infundantur in vaſe terreo vitreato: deinde igne lento coquantur vſque ad conſumptionem tertiæ partis: poſtea cola, & ſerua pro ſyrupo. Aliqui vſq; ad lib. 8. aliqui ad medietatis conſumptionem coquunt.

Decoctum Radicis Chynæ: ℞. Alia ratione curatur morbus Gallicus, quæ non eſt præcedẽti admodum diſſimilis. Fit a. decoctio radicis Chinarum, quæ apios dicitur. Itaq; poſt vniuerſales purgationes, præſcribimus victum tenuem, non tamen vſq; adeò ſiccum atq; cum decocto guaiaci. Siquidẽ decoctum radicis Chinarum vehemẽtius ſiccat, quam guaiaci, quod ex ſiti facilè deprehenditur. Sic autem parabitur: Radicum Chinarum, in tenues orbiculos ſectarum vnc. j. vel vnc. j. ß. Aquæ puriſſimæ lib. x. Coquantur in vaſe terreo vitreato ad medias. Vas vero tam exacte cooperiatur, vt nihil exhalet. Deinde coletur decoctum, ac ſuper cineres cõtinuo calidum ſeruetur. Huius decocti dentur vnc. viij. vel ix. pro viribus ægrotantis, ac ſudet tres horas: ſudor diligenter abſtergatur: prandeat hora nona, vel decima & rurſum hora tertia à meridie eandem decocti doſin ſumat: lectum ingrediatur, & ſudet: cænabit autem hora ſexta: ac frugalior erit cœna quam prandium.

Decoctum radicis Chinæ, pro potu ordinario: Recipe fæces ſuperioris decocti, aquæ puriſſimæ lib. xij. coquantur ad tertias. Poteſt tertium & quartum fieri decoctum, ſi addideris radicis Chinę drac. ij. Si tamen vino abſtinere non poſſit, eo ſaltem decocto vinũ diluatur.

Decoctum Chinæ Quercetani: Recipe: Raſuræ rad. Chinæ vnc. j. aquæ fontanæ lib. vj. ſucci limonum vnc. iij. macerentur, per 24. horas, deinde coquantur ad tertiæ partis conſumptionem, ac tandem transcolentur per manicam Hippocratis. Doſis vnc. vj.

Saſſafras Hiſpanis dicitur, Indis paccame, florida quædam arbor pręgrandis, caudice procero, cortice cinereo, ac tenui veſtito: ramis in cacumine expanſis: foliis ficulneis, in tres angulos diremptis: radicibus nunc craſſis, nunc tenuibus,

nuibus, pro arboris ætate, per ſummos terræ ceſpites expā-ſis, aliquantum aromaticis, & fœniculum ſpirantibus. Arbos hæc læta fruticat in locis maritimis & temperatis. Radix eius omnibus aliis partibus præfertur, præſertimq; eius cortex, qui calidus & ſiccus eſt initio tertii ordinis. Cæteræ eius partes gradu tantum ſecundo qualitatem vtramq; ſortiuntur. Præter qualitates iſtas elemētares aliæ quædam peculiares agnoſcuntur ad multa perutiles & expertę. Sed ob raritatē circulatores interdum buxi ſcobē & fœniculi ſemē ſimul terunt, & pro puluere ſaſſafras vēdunt: Sat n. eſſe putant fallendę plebeculæ, ſi pro vero ſaſſafras, q; fuluo colore & fœniculi odore commēdatur, puluerem flaueſcentem & fœniculum exhalātem exhibeant. Decoctū ſaſſafras, inquit Cluſius, commēdatur in omni morborum genere, præſertim in obſtructionibus tollendis, partibus internis roborandis, morbis mulierum multis, & venereæ lui curandæ.

Sarſaparilla: ex Inſulis occiduis & maximè ex Peru, & prouincia Honduras, radix quædam prælonga & vniformis defertur, quæ nunc Sarſaparilla, nunc Salſaparilla, & Sarzapariglia vocatur, quam Matthiolus & Dodonæus putant eſſe eandem cum ſmilace noſtrati: diſſident tamen inter ſe multum, nam ſmilacis aſperæ radix nodoſa eſt, & geniculata, graminis ritu, multoq; breuior & mollior. Enodis vero eſt Sarſaparillæ radix, nullis geniculis aſperata, dura, fibroſa, rugoſa, & aliquando viginti pedes longa, atq; viminis inſtar facilè finditur, cæteræ eius partes ſmilaci ſimiles ſunt, & ſimili modo frutices vicinos ſcandunt & amplexantur. Sarſaparilla primis qualitatibus calefacit, ſed moderatè calidis àperit & ſudorem prolicit, tertiis venereum virus extinguit. Eius cremore vtuntur Indi ad venereæ luis, quæ illis vernacula & Endemialis eſt, curationem.

Decoctum Sarſæparillæ: Recipe Rad. Zarzæ Parillæ vnc. iv.

Aquæ fontanæ lib. xij. radices primo vino albo lauentur, deinde minutatim incidantur, & in ſupra dicta aqua, per horas duodecim infundantur in vaſe figulino benè operculo & pannis obſtructo: mox coquantur igne lento vſque ad conſumptionem librarum octo: poſtea coletur, atque in vaſe vitreo optimè cooperto pro ſyrupo ſeruetur. Secundum decoctum pro potu ordinario fit, vt ligni guaiaci potus.

ALIVD: Recipe zarzæ parillæ vnc. iij. cort. ligni vnc. j. rad. Chinæ drac. ij. hermodactylorum vnc. j. polypodii, rapontici, turbith. cap. veri. liliorum alb. apii, aſparagi, fœniculi, petroſelini, glycyrrhicæ ana drac. ij. fol. ſenæ vnc. ß. decoquantur omnia ſ. a. in lib. xx. aquæ ad lib. v. & hoc pro ſyrupo, capiat bis in die manè & veſperi vnc. vi. calidæ. In reſiduo infundo lib. xx. aquæ, & decoquantur ad lib. xij. Et iſtam aquam bibat loco vini, & de octo in octo dies purget humorem peccantem: & debet ſumi per dies xv. ad minus.

Behen vel ben vox eſt Arabica, arborem quamdam in Æthiopia naſcentem & tamariſci ſimilem deſignans, cuius granum dicitur Abelbam, ex quo oleum manat Muſcillinum dictum: Qua voce ipſa etiam planta inſignitur: Nam Ben ſecundum Rhaſim & Arabes Muſcillinum dicitur. Quænam verò ſit illa planta dilucidius non explicat, vt nec etiam Auicenna, qui dum quærit, quid eſt Ben? Reſpondet ipſe, fruſta lignea, aut radices eſſe cõtractas, ex ſiccitate habentes rugas, ſeu lineationes, ac duplici ſub ſpecie contentas, quarum vna alba eſt, altera rubra, vtraque calida & ſicca in gradu ſecundo. Alibi tamen vtrumque Ben ſiccum primo receſſu ſcripſit, & rubeum albo calidius eſſe. Contrarium tamen videmus in iſtis duabus radicibus in officinis Ben nomine celebratis: Nam quæ albicat, calidiſſima eſt, & acriter fauces & linguam ferit: Rubra id ſolummodo præſtat languidè & ignauè. Serapio plantam vtramque non clarius depingit: Ben, ait, ſpecies ſunt duæ, & ambæ magnitudine radicis paſtinacæ paruæ, & quædam tortuoſæ. Deferuntur ab Armenia: odor earum bonus & ambæ

ambræ viſcidæ, calidæ humidæ. Cum igitur Arabes antiqui de planta indigena ſolum nominetenus conueniant, quid ſi noſtrates in ea deſcribenda, aut obmuteſcant, aut pauca quædam & probabilia tantum enuntient? Nullis ſane Pharmacopolijs non cognitæ ſunt duæ radices, quæ paſſim Behen nomine albi & rubri celebrantur: Illa tamen dignotio penes tantum ſuperficiem eſt, nec dum veram quis ipſius effigiem dedit. Ex Arabum autem ſententia, Ben corroborat, corpus impinguat, ſemen auget, confert tremori & alia multa commoda præſtat, quæ vix in noſtro vulgari albo agnoſcuntur. Ob id Syluius radicem Eryngii ſubſtituit, ego angelicam noſtratem vel Hiſpanicam prætulerim vt magis cardiacam, aut tormentillam. Sunt qui polemoniam opinentur ben album eſſe, & biſtortam, rubrum, ſed leuiori coniectura, quam vt pluribus ſit opus improbare.

Confectio pomi ambræ: Recipe ceræ virgineæ vnc. iv. olei oliuarum, Terebinthinæ ana vnc. ß. Been albi ac rubri ana drach. j. Ladani drach. iij. Olibani, maſticis ana drach. j. ß. Myrrhæ ſtyracis calamitæ ana drach. ij. Roſarum rubr. menthæ ſiccæ, maioranæ, caryophyllorum, Cardamomi, ſantalis albi & rubri, cinnamomi, nucis Moſchatæ ana drach. j. Ligni aloes, caphuræ ana drach. j. Ambræ, moſchi fini ana drach. ß. Pulueriza, & fac pomum, prout decet.

Scecachul varie nominari ab Arabibus comperio, vt lochachium, Lichimum, habet, alithimum; apud quos illius ſemen, ſeu potius granum culcul dicitur, & folium, inquiunt, eſt ſimile folio Albena, ſeu Iulben. Hæc ſiquidem vocabula apud Serapionem & authorem Pandectarum videntur confundi & pro Scecachul vſurpari, ſecundũ quos caula eſt breuicaulis, venoſæ & nodoſæ radicis, è cuius ſingulis geniculis folia emergũt balſami, Serapio dicit baſai, ſimilia. In illius ſummitate circa veris initium flores erumpunt vio-

Digitized by Google

lacei, violis tamē maiores, nec ſimiles, quorum occaſum ſequuntur grana nigra ciceris magnitudine, humiditate dulci ſatura, quæ grana culcul barbara gens nominat. Rhaſis tamē ſuo idiomate Kilkil mauult appellare, cuius qualitates recēſet lib. 23. calidumque & humidum ſecundo receſſu tenet: Serapio in vtraque qualitate tantum primo. Ambo autem plurimum valere ad rem veneream excitandam ſcribunt: Auget enim ſemen, erectionem veretri facit, & ad congreſſum pigros alacres reddit, naſcitur Scecachul, ſeu Secacul in locis vmbroſis, atq; iuxta radices arborum. Neque a. radices, neq; grana Secacul ad nos deferuntur: Et cum è plāta prorſus exotica & herbariis recentiorib. incognita deſumantur, à formulis remediorum debent expungi. Abſurdum enim eſt à Barbaris ea mendicare, quibus facile carere poſſimus, vel forſan ipſi carent, cum illorum nullus adhuc Secacul accurate deſcripſerit, aut ad nos mitti curarit, vel ſaltem venale in ſuis emporiis, perinde ac reliqua ſimplicia rariora oſtenderit. Cum rebus Venereis inſeruiat, quoties dicta planta opus erit, vel ſatyrium præſcribendum, aut iam præſcriptum augendum, aut piſtacia, aut nuclei pinei, aut ornithogloſſum, aut alia illius quę ludibria mouent ſubſtituēda.

Cubebas Auicēna, carpeſium, ſerapia, myrtū ſylueſtrem nominat. Planta ex qua colliguntur ſylueſtris eſt, ac ſponte naſcens, imbecilla & fruticibus ſmilacis, aut piperis modo adhæreſcens, foliis myrtheis, fructibus racematim congeſtis, ſed ſingulis granis cohærentibus pediculis longioribus. Fructus hic in Iaoa & aliis regionibus in quibus prouenit, tanti fit, vt ab incolis decoquatur, antequam venalis detur inſtitoribus. Verentur enim ne alieno in ſolo ſatus radices agat & luxuriet. Turpiter errant qui cubebas, viticis ſemen, auruſci fructum eſſe contendunt, cum inter ſtirpes has

omnes

omnes nihil ſit cognationis & ſimilitudinis. Actuarius magis tolerandus, qui Auicennam ſequutus, combebas, ſic enim loquitur, carpeſium affirmat eſſe: nam aromatica & calefactoria eſt in ambobus qualitas; verum effigies diuerſa: Nam carpeſia ex Galeno, feſtucæ ſunt tenues, ſurculis cinnamomi, facultate & odore ſimiles vocati Phu, ſed validiore, & nonnihil aromatico, quem guſtus percipit. Quia tamen ſunt tenuiora, viſcerum obſtructiones expeditius tollunt, & vrinam mouent, & calculum pellunt. Non tamen adeo tenuia ſunt, vt cinnamomum. Cubebæ admodum raræ ſunt: ventriculum calefaciunt & roborant, hepar infarctu liberant, flatus diſcutiunt, intemperiem vteri frigidam emendant, & Veneris ſopitam vim excitant.

Sacculus odoratus: Recipe cubebarum drach. ß. Caryophyllorum ſcrup j. Nigellæ toſtæ vnc. j. ß maceris ſcrup. ij. Contuſa & trita diligenter ſerico induntur ad odorandum.

De carpobalſamo. Balſamum arbuſcula eſt peregrina, olim in Iudæa, Ægypto & in valle Syriæ, ac maxime in Hiericho naſcens, aſpectu nõ valde grata, colore cinericia, ramis tenuibus, foliis ſampſuchi, quæ quotãnis Decembri labuntur, medio vere repullulant: floribus ad paruũ laſminum luteum accedentibus, quos paruum conſequitur ſemen, aromaticũ, flaueſcens, plenũ, guſtu mordax, & acre, atq; modice opobalſamũ redolens, q; carpobalſamũ nominatur. Planta hæc ad radicem vſq; ſarmentoſa, cuius ſurculi tenues admodũ ſunt, fului, odorati, frequentib. nodis aſperati, balſamelæum nonnihil ſpirante. Vbi adoleuerũt ſarmenta præſcinduntur, emunturq; ab inſtitoribus, qui in aduenas regiones deferũt, quæſtus magni gratia: vbiq; n experũtur, & magno ſemper væneunt, ob inſignes quib. pollent facultates: Xylobalſamum Medici nominant. Nonnunquã fruticis huius abſcindũtur ſurculi, quib. appendũtur lagenulę cera oblitæ,

in quas

Digitized by Google

in quas guttatim oleoſus eximiæ fragrantiæ liquor ſtillat. Sæpius tamẽ ineunte autumno cultellis vitreis, aut oſſeis, vt eburneis truncus, aut rami craſſiores vulnerantur: nam ægerrime ferrum ferũt, quorum ſcarificatu ſuccus craſſior oleo perquam ſimilis, & ſuauiter ſpirans emanat, qui Balſamelæon & opobalſamum nominatur. Inter olea quæuis & balſama omnia laudatiſſimum hoc eſt, præſtantiſſimum & toto orbe maxime celebratum, vt quod vires habeat abigendis morbis nulli medicamento ſecundas, ſiue interius aſſumatur, vt aliquando, ſiue exterius adhibeatur, vt ſæpe fit, vel aliis commiſceatur medicamentis. Laudatur Syriacum tenue & perſpicuum, quale in vaſis aqua pleni fundum delabi ac ſubſidere ſolet, quod omnibus balſamis legitimis commune eſt, atque ei maxime, quod ex horto celebri Turcarum imperatoris habetur, in quo magna ſedulitate paruula dicta arbos colitur & cuſtoditur, ex qua nempe tres partes excerpuntur, ad multorum morborum expugnationem vtiles, lignum, liquor, ſemen. Xylobalſamum, opobalſamum, & carpobalſamum propriis & vſitatis vocibus medici deſignant: quæ quod rariſſima ſint, & in paucis regionibus læte prouenientia, à regibus tantum, vel ſolis magnatibus poſſidentur. Nam vulgare carpobalſamum, legitimum non eſt, tanquam viribus ignauum: fere inodorum, vietum, rancidum, exoletum, nec ſuauiter ſpirans. Idem dicendum de ligno quod Xylobalſamum nominant, nam ſurculi ſunt lentiſci, plerumque carioſi, aut ita vetuſti, vt & inſipidi ſint, inodori & inefficaces. His tribus medici ſuccedanea analoga, prout materiæ medicę concedit vbertas, adinuenerunt, vt carpobalſamo cubebas, Xylobalſamo lentiſcum recentem, opobalſamo oleum caryophyllorum & nucis moſchatæ, vt etiam lacrymam limpidiſſimam terebinthi

inſtar

inſtar olei tenuem. Nam terebinthina ipſa balſamum eſt, & omnium balſamorum artificialium veluti mater, cuius omnes partes optime reſpondent vero & naturali balſamo. Alia nunc aut Balſama incipiunt circunferri, vnum Peruuianum, quod ex nouo orbe aduehitur ex fructu quodam mediocris magnitudinis in Peru naſcente elicitum, cuius meminit Cluſius. Alterum à regione quadam Indica balſamum de Tolu vocatur. Stillat hoc ex arbore ſauciata pumillis pinis ſimili. Vtrumque vires habet eximias, & in ſyriaci locum poterit optime ſubſtitui.

Pilulæ alephanginæ: Recipe Carpobalſami, cinnamomi, cubebatum, ligni aloes, calami aromatici, macis, nucis moſchatæ, cardamomi, caryophyllorum, Rad. Aſari, maſticis, ſchenanthi, nardi Indicæ ana vnc. j. Abſinthii, roſar. rubr. ana drach. v. Terantur craſſius, & in lib. xii. aquæ communis diem macerata, coquãtur ad dimidii cõſumptionem, deinde fricentur, & colentur: & in colaturæ lib. ij. iniice. Aloes ſæpius lotæ ſecundum artem, & in puluerem redactæ lib. j. Inſolabis donec ſiccentur ſæpius agitando: & addes myrrhæ, maſticis ana drach. v. croci drach. iij. Tere curioſe: prædicti decocti reliquum ipſis affunde, agita in ſole, donec ſiccentur, & in iſtam craſſitiem reducantur, vt fieri poſſint pilulæ ſecundum artem. Seruentur ad annum dimidium, vel integrum. Doſis à drach. j. vſq; ad drach. ij. confici debent hæ pilulæ menſe Iunio, vel Iulio. Ventriculum, cerebrum, & ſenſoria humoribus craſſis, putribus, pituitoſis purgant, & inde natum dolorem diſſipant, ventriculum roborant, & concoctionem eius iuuant.

CAPVT IV.

De Aſpalatho, Agallocho, coſto, Siliquaſtro, granis paradyſi & Kermes.

ASpalathus vel Aſphalthus, alias Eryſiſceptrum Dioſcoridi, Officinis lignum Rhodium, Germa. Rhodiſ-

R holtz.

holtz. Frutex eſt ex deſcriptione Dioſcoridis, ſurculoſus, multis ſpinis horrẽs, in Iſtro, Niſyra, Syria & Rhodo naſcẽs, quo vnguentarij ad ſpiſſanda olea vtuntur. Eligitur grauis, detracto cortice rubens, aut in purpurã inclinans, tactu prędurо, odore ſuaui, guſtu amaro. Atq; videtur hic, cum Ruellio, eſſe id quod Officinæ lignũ Rhodium vocant. quidam alii volunt eſſe Agallochum, ſeu lignum Aloes. Deſcriptionẽ fruticis ligni Rhodij à negotiatorib. Rhodiis acceptam tradit Ruelius: Fruticẽ eſſe humilem crebris ſpinis aculeatum flore roſæ: Quæ ad deſcriptionem Dioſcoridis ſane accedunt. Alterum quoq; genus facit Dioſcorides, candidum, lignoſum, ſine odore, quod deterius habetur. Aliud vero longe & diuerſum eſt Aſphalton, ꝙ libro quoq; primo c. 83. Dioſcorides deſcribit, quod Bitumen dicitur, Germ. Erdbech/ quod ſubſtantia & virib. pici reſpondeat, & in terra naſcatur, quod propter nominis ſimilitudinẽ indicare libuit. Calfactoriam vim cum adſtrictione Dioſcorides attribuit. Diſſimilib. autẽ cõflantur partibus: acribus, quib. excalfacit: & auſteris, quibus refrigerat: ideoq; reſiccat. Vide Ruell. Decoctum eiꝰ aluum ſiſtit. Sanguinis reiectiones cohibet. Vrinæ difficultatẽ & inflationes diſcutit. Decoctus cum vino, tetra oris hulcera collutione adiuuat. Ad genitalium nomas & ſordida hulcera infunditur. In peſſo ſubditus, partum extrahit.

Agallochum officinis, hodie Xyloaloe ſecundum Græc. itẽ Lignum Aloes & Lignum Paradiſi: Auicennæ Agalugen dictum. Arbor eſt oleæ inſtar, interdum maior, non cute, vt ſcribit Dioſcorides, ſed cortice craſſo veſtita. Lignum eiuſdem odoratum eſt, nigricans, cinereis venis diſcurrentib. & velut punctis maculatum, ponderoſum, craſſum, cõpactum, ſucculẽtum, igni adhibitum, & accenſum (ægre autẽ flagrat) liquoris plurimum exudans. Eius autẽ odor non per vniuerſam

ſam

ſam ligni materiã diffuſus percipitur, ſed in meditullio fragrantior eſt & vegetior: atq; in ſicciore quã in vireſcẽte, aut recens ſecto. Rariſſima eſt arbor, in India ſolũ naſcens, & maxime in his regionib. & promontorijs, in quib. Tigres & ferociſſimæ belluę victitant & cõmorantur: Vnde nõ niſi ſummo cum periculo arbor grandiuſcula cædi poteſt, aut iunior euelli, & ſine vitæ diſcrimine tranſportari. Hinc antiquioris ætatis ſimpliciſſima gens inepte credidit, eam in ſolo terreſtri paradyſo naſci. Huius plures ſunt ſpecies, ſumma tamen quatuor numerantur genera: Videlicet, Indicum, ꝗ notius, Sapphicum, Speon & Hygrõ, cuius quatuor aliæ ſpecies recenſentur. Ex harum quoq; ordine faciunt aliqui, quod officinæ lignum Rhodium vocant: ſed negat Ruel. aſſerẽs illud eſſe Aſphalatũ ſeu Aſpalathum, de quo mox dicetur. Officinæ ſæpe pro Agallocho Aſphalathum ſubſtituunt, ſed deprehenditur facile error: Nam Agallochum maculis interſtinctum ac punctis quibuſdam eſt variatum: Aſphalathus vero ſubrubeſcit, ſubque cortice atra quadam purpura rutilat, vnico colore. Præterea Aſpalathus ſpinis veſtitur, Agallochum vero eſt glabrum. Vtrumque iucundum ſpirat odorem, ſed Agallochum fragrantiorem. Omnia Agallochi genera, vt Aetius autor eſt, calfaciendi vim habent, ventrem ſiſtunt, ſed maxime Aygron, proximo loco Indicum, reliqua longe minus. Radix Agallochi, Dioſcoridis teſtimonio, drachmæ vnius pondere epota, humida ſtomachi vitia corrigit. Ventriculum corroborat, eiusque æſtum mitigat. Intranea roborat. Iecoris vitijs prodeſt: inteſtinorum exulcerationib. & torminibus ex aqua medetur. Commanducatum aut ſuffitum commendat oris halitum. Suffimentis thuris vice additur. Corpori aſperſum ſudores arcet.

Aqua ad melancholiam: Recipe Roſarum drach. xv. Glycyrrhicæ mundæ drach.vij. Agallochi, Santalorum ana drach. iij. Cinnamomi drach.v.Macis,caryophyllorum ana drach.ij. ß. Gummi arabici, Tragacanthæ ana drach.j.ſcrup.ij.nucis moſchatæ,cardamomi, Galãgæ ana drach j.Spicæ ſcrup.ij. Ambræ ſcrup.ij.moſchi ſcrup.j. Aquæ roſarum ſtillatitiæ,vini optimi an.q.ſ.eſt. Macerentur omnia,deinde lento igne excipiatur vitreis vaſis aqua. Quæ ſtomacho ieiuno, ob frigiditatem, ac humiditatẽ languenti egregie erat, cordique mirifice opitulatur. Qui tamen calidiori ſunt temperamento,cordis præſertim, aut aliquarum meſenterio,cæteris vel locis partium inflammatione laborant, ea temere non vtantur.

Balſamum leonelli: Recipe Ligni aloes vnc.j. Opoponacis, Reſinæ pineæ,Bdellij,Galbani,myrrhæ, maſticis, ſarcocollæ ana vnc.ß. Olei benedicti vnc. j. ß.Ladani vnc.j. Carpobalſami, Xylobalſami, opobalſami ana vnc. ß. Olibani,Daphnelæi, ſanguinis drach.Coſtorei, ſpicæ nardi, Galangæ,cubebarum,maceris, cinnamomi,cardamomi, melicetorum, corticum citri ana vnc.ß. Olei terebinthinæ ad pondus omnium olei veteris lib j.ß. Piſtentur omnium ſubtiliter: deinde ſuperinfunde tantum vini aduſti, vt alia obruat,aut obtegat:poſtea ponatur in balneo Mariæ per triduum ad digerendum:poſt reliqua adde, puluerizanda puluerizentur:&addito oleo terebinthinæ,& oleo communi,iterum digerantur in balneo, vel fimo equino per dies quatuordecim: demum deſtillentur in cineribus igne lento,ſecundum artem. Precioſiſſimum eſt ad paralyſim,& alia permulta.

Coſtus planta peregrina eſt, à veteribus quidem celebrata,ſed ſuis lineamentis non ſatis accurate ſignata, ac deſcripta: vnde vera illius dignotio perfecte nondum recentioribus patuit. Omnes quidem vno ore radicem eſſe pronuntiant,ſed ea quanam ſtirpe,& an ex vnica tantum, vel diuerſis,nullus adhuc indubitanter aſſeruit. Quod ſi antiquis fides non denegetur(vt certe in his potiſſimum, quæ probe norunt,celebrarunt,& longo comprobarunt vſu, non niſi denegabitur iniuſte) tria coſti genera agnoſcemus, Arabicum,Indicum & Syriacum. Arabicus candidus eſt, leuis, &

odoris

odoris ſuauitate cæteris præſtans, recens, abundè plenus, denſus, non carioſus. Indicus leuis quidem, ſed niger & amaricans. Syriacus flaueſcens, tuberoſus, guſtu acer, odoratus, ac ſuauiter fragrans. Arabes verò tantum eius duo genera conſtituunt, amarum & dulce: Credit tamen Cluſius genus coſti duntaxat vnicum eſſe, nec niſi collatione quadam cum amariore, vel acriore coſto dulcem nominari: quam ſaporis diuerſitatem in plantis omnibus agnoſcimus quotidiè, quæ recentes dulciores ſunt ac ſuauiores, vetuſtiores, teredinibus eroſæ & corruptæ, acriores, amariores & inſuauiores. Coſtus autem vſibus medicis nunc receptus & vulgaris, radix ferè eſt zinziberis effigie, intus albida, læuis, parum grauis, exterius è pallido flaueſcens, ſubamara, ſuauiſſimè fragrans, ac ſæpe tam odorata, maximè cum adhuc recens eſt, vt importunè caput feriat. Naſcitur in multis Indiæ tractibus, vt in Guzarate, & circa Amadabar vrbem iſtius regionis percelebrem. Græci & Latini Arabum nomenclaturam retinuerunt, omneſq; vno ore Coſt, aut Goſtum efferunt. In Pharmacopoliis nonnulli pro coſto radicem quandam aromaticam plantæ nunc vulgaris vſurpant, quæ è *Seſeleos* genere deprompta videtur: Ad Æthiopicum enim Mathiolo dictum proximè accedit, radice, foliis, caule, magnitudine, facie, viribus. A quibuſdam pſeudocoſtus, ab aliis Coſtus Belgarum, ab aliis Coſtus officinarum ſolet appellari. Qui hunc pro vero ſubſtituere verebitur, angelicam illi ſumere licebit. Coſtus cum ſubamarus ſit, modicè aſtringit, & quia acer, calefacit inſigniter, ſuaque odoris eximii gratia cor & ſpiritus reficit & exhilarat. Coſtus vrinam & menſes ciet: vuluæ vitiis & fotu & ſuffitu prodeſt. Contra viperarum morſus bibitur. Cum mulſo Venerem excitat. Ex aqua latas ventris tineas pellit. Ante fe-

 brium

brium acceſſiones, & in neruorum vitiis inungitur. Cum aqua vel melle, vitia cutis in facie extergit: Miſcetur antidotis & malagmatis.

Oleum coſtinum: ℞. coſti amari vnc. ij. caſſiæ ligneæ veræ vnc. j. ſummitatum ſampſuchi vnc. iij. vini, q. ſ. olei oliuarum, vel ſeſamini lib. iij. Trita macerentur biduo: deinde coquantur in duplici vaſe, ad conſumptionẽ vini. Calfacit, obſtructa aperit, neruoſum genus roborat, vt neruos, muſculos, tendones, ligamenta, ventriculũ præter hæc, hepar & capillos: canitiẽ ob id moratˁ, & corporis colorem ac odorẽ cõmendat.

Achariſtum: ℞. coſti, galbani, opii, phænici Indi, hyſſopi, ſem. lini ana drac. j. ſpicæ, croci, coralli, xylobalſami, caſſiæ fiſt. xylocaſſiæ, calam. arom. rhapõtici, myrrhæ, ſtyracis calamitæ, opoponacis, bdellii, ammoniaci, olibani, cicidon, ſpicæ celticæ, abrotani, acori, aſari, brathyos, roris ſyriaci, ſcillæ, diaphiridon, pyrethri, amomi, aniſi, pſyllii, ocymi, dauci, leuiſtici, marathri, meconis, melanopiperis, macropiperis, leucopiperis floris ſyriaci ana drac. ij. elenii ſcrup. j. ß. Hellebori nigri, zinziberis, ana ſcrup. j. mellis q. ſ. ſumatur cum vino calido in ſero. Datur contra catarrhum, & omne vitium pectoris.

Diacoſtum: ℞. Coſti candidi, aromatici, amari, caſſiæ ligneæ verę. cinnamomi ana drac. v. ſem. apii, aniſi, ſchænanthi, rhabarbari an. drac. iij Aſari drac. iv. croci, ariſtolochiæ rotundæ, myrrhæ ana drac. ij. Sacchari vel mellis q. ſ. Fiat electuarium. Seruetur per annum. Valet ad dolorem viſcerum & oppilationem in eis, & ad principium hydropis.

Siliquaſtrum, Germanicum piper appellatur, guſtu & viribus piperi non impar. Eius meminit li. 20. cap. 17. Plinius, ipſa forma & facultas manifeſtè oſtendunt. Auicenna zinziber appellat caninum. Siliquaſtrum autem dictum eſt à magnis oblongiſq; ſiliquis. Alias à guſtu piperis piperitis nominatur, diuerſa tamẽ à Lepidio, quę piperitidis nomine venit. Alias piper Hiſpanicum & Indicum, & piper è Calechut. German. Indianiſcher Pfeffer / Teutſcher Pfeffer. Duobus diſtinguitur generibus: maiore ſcilicet & minore. Caule naſcitur rubro & longo, geniculis frequentibus, floribus candidis

candidis,ſemine,in ſiliquis oblongis & magnis, albo vel potius flaueſcente, tenui, guſtu piperis acerrimi: Radice vna, ſubalba, capillamẽtis fibrata. In maiore autem ſiliquæ ſunt maiores & ſubnigræ, in minore vero minores & puniceæ q̃ æſtate poſt florẽ ſtatim ꝓdeunt. Naturæ eſt vehemẽter calidæ & ſiccæ, perinde atq; piper, cuius loco pleriq; hu9 ſemine vtuntur. Ad eoſdẽ ergo cum pipere effectus ſumi poterit.

Grana paradiſi, Gallis malagreta, & melligreta Hiſpanis. Germ. Paradiſikörner. Officinæ pro amomo maiore hæc exhibẽt. Sed diuerſa eſſe ſapor & odor monſtrat. Fructus quidem ipſi & in eo incluſi grana Cardamomũ referunt. Auellanæ enim magnitudine conſpicitur, granis intus anguloſis refertus: Verum ſapore piper referunt, quo à cardamomo recedunt. Vulſam granorum paradyſi herbam ſe vidiſſe, teſtatur Ruellius, hac deſcribens forma. Scapo naſcitur ſtriato, foliis longis, in cuius culmine caput emicat, papauerino longius, rugoſum, in formam pyri turbinatum, & ex vmbilico ſummatim foliatum, in quo ſemina Ciceris obnigri ſimilia jacent, intus candidiſſima, tenuibus membranulis diſcreta, intercurſante per inanitatem ſepto duriore, quadrifariam digeſto: Atq; hac etiam ratione grana quę ad nos adferuntur, conſpiciuntur. Calfaciunt & exiccant ſicut cardamomum, roborant, diſcutiunt, ventriculum formant. Vires cum cardamomo non diſſimiles obtinet. Cum Serapio roſaceo bilem vomentibus ſunt ſaluberrima.

Species pro clareto: ℞. Granorũ paradyſi vnc. ij. Cinnam. electi zingiberis albi ana vnc. j. caryophyll. N. Moſchatę ana drac. iij. macis, cardam. an. drac. ß. Galãgæ. coriandri præparati ana ſcrup. j. fiat puluis.

Aliæ ſpecies pro clareto: ℞. Cinnamomi electi drac. vj. zingiberis drac. ij Granorum Paradyſi, caryophyllorum, N. Moſchatæ ana drac. ij. Calami aromatici macis. cardamomi an. dra. fiat puluis. de quo drac. vj. lib. ß. vini boni lib. ij Per manicam Hippocratis fiat claretum.

Nectar

NECTAR: Recipe cinnamom. drac. IX. zingiberis drac. IV. Nucis Moſchatæ, piperis longi ana drac. iij. galangæ, granorum paradiſi, macis, cubebarum ana drac. ij. caryophyllorum drac. ij. Spicæ Nardi ſcrup. j. croci ſcrup. ß. ſacchari lib. j. vel mellis pintam. j. quod bullierit in pauca aqua, aliud ad conſumptionem aquæ, benè deſpumati. Miſce in ſeſquilotum vini.

Kermes, ſeu Karmas, vt aliquando loquitur Serapio, nomen ſuffruticis ex ilicum genere, & grani cuiuſdam ei adnaſcentis, quod coccus baphica, ſeu granum infectorium vulgò nominatur. Naſcitur tum in dictis regionibus peregrinis, tum in multis Gallo-prouinciæ Arelatenſis & Italiæ locis calidioribus, atque his maximè quæ ad mediterraneum mare vergunt, reponiturque inter aculeatas ilices. Multiplex enim agnoſcitur ilicum varietas, aliæ ſiquidem glandiferæ ſunt, quæ in proceras arbores adoleſcunt, aliæ coccigeræ perpetuò humiles; quædam bacciferæ inter ambas mediæ, vt aquifolia, in ſeptentrionali ſolo frequens & viuax. Nonnulli tamen ab ilicum excludunt numero, licet duæ priores tantam inter ſe non habeant affinitatem, quanta poſteriori cum illis intercedit ſimilitudo. Eſt ergo planta cui adnaſcitur Kermes, puſilla quædam ilex, plures ſæpe ſurculos, præduros à radice proferens, foliis obtenebratos, perpetuò virentibus, oblongis, in ambitu crenatis, denſis, ſinuoſis angulosis, ſpinoſis, aculeatis, horridis, quæ ima ſui parte, vere primo granum quoddam, tanquam ouum paruulum cõcipiunt, & supernè reflexis ſpinis obuallant, quod poſtea augeſcens, ex albido cinereum, tãdem matureſcens purpureum, ac perelegantem colorem acquirit. Totũ enim granum id ſatur ac prægnans eſt ſanguineo cruore, qui poſt maturitatem perfectam diutius in membranula coactus in vermiculos abit, veſicula tenui vacua penè relicta, qui vbi adoleuerint, nonnunquam fiunt alati, & volati aufugiunt. Ante

Digitized by Google

Ante tamen ipſorum procreationem ſtudioſè liquor dictus elici ſolet, ad ſyrupi de kermes apparatum, vel ſericum tingendum antequam accedat ad nobilem huius nominis confectionem. Impeditur dictorum animalculorum generatio, vel interitus citò citatur, ſola aceti aſpergine, qua examinata cadauerula colligũtur, in maſſam miniatam, coguntur, Scoletium dictam, Plinius Cuſculium dicit, ad tincturam purpurei coloris, quem vulgus Scarlatũ nominat. Non eſt Coccus, ſeu granum illud kermes fructus ilicis, ſed potius excrementum & tanquam ſaliua rubens & lucida in parua kiſti concluſa quæ circa foliorum exortum naſcitur, hæc enim illex pumilla non tantum coccigera, ſed glandigera quoq; eſt, in cuius nempe præſertim vetuſtæ ſurculis, glandes quernis longiores & nigriores adnaſcuntur: Verum tunc deſinit coccum eructare, propterea eius præſcinduntur ſurculi, vt ex nouorum regeneratione, noua fiat coccorum productio. Kermes vim habet eximiam, cor & facultates omnes roborandi. Neruis quoque præciſis vtiliter adhibetur, vt & vulneribus, quibus coaleſcendis ſua vi aſtrictoria prodeſt. Alkermes confectionem deſcripſimus ſupra in parte 5. præfat. Baſilicæ Chymicæ, vbi videre eſt.

Capvt V.

De Ambaro, Succino, Gummi Arabico & Ammoniaco.

Ambarum griſeum bituminis quoddam eſt genus ex maris fontibus & alueis, procellarum vi in littus eructatum, quod aeri expoſitum illico denſatur, vt ſolent pleraque alia in mari orta, quæ ſub aquis adhuc tenella, molliaque ſunt: Aqua verò eruta, exſiccantur & indurantur, vt

 electrum,

electrum, ſeu ſuccinum. Forſan, vt narratur, in ventre cuiuſdam Balenæ quãtitas ambræ multa reperta eſt, ſed quam viua mediis in fluctibus attigerat & ingeſſerat: Nam abſurdum eſt arbitrari illius excremẽta, ac prauam illuuiem ambram eſſe, cum ea etiam optima à quouis cete ac phyſetere deuorata, ſtatim bonitatem ac ſuauitatem amittat. Quod ſubolfecit Simeon Sethi, qui ambram bituminis modo è fontibus quibuſdam manare aſſeruit, peſſimamq; eam eſſe, quæ à piſcibus deuoratur. Garcias ab horto quamdam odoratæ terræ ſpeciem eſſe annuere videtur, cum non ſolũ fragmentum trium ferè millium pondo repertum ſit, ſed & inſulæ ex puro ambaro viſæ ſint: hocq; probabile aſt. uit, cum terræ ſint infinitæ varietates & in colore & qualitatibus: Atque ea generali acceptione, cum bitumen poſſit etiam dici terræ ſpecies, non illius veriſimilitudinem impugno. Et re vera nonnulli terrã pretioſam nec improprie vocant. Sic breuiter ambræ hiſtoriam refero: variam enim eorum qui de ea ſcripſerunt ſententiã diſcutere, nec ſuſcepi, nec breues noſtræ præferre poſſunt annotationes. Probatur ambarum quod odoratiſſimũ eſt, à ſordibus repurgatum, quodq; acu perfoſſum multum ſucci pinguis reſudat, ac cineri, non nigri eſt coloris. Improbatur enim nigrum & valdè cãdidum. Excalfacit, reſoluit cor, cerebrũ & partes principes recreat, ſpiritus reficit, lipothymiæ medetur, vires erigit, mentem exhilarat, & palmo conducit. Calidum eſt & ſiccum in primo gradu. Digerendi vim poſſidet. Membris paralyticis medetur. Cor & cerebrum confortat. Pectus purgat. Memoriam cuſtodire aiunt. Contra vertiginem capitis, & vertiginem ex ea prouenientem: Recipe Ambari ȝ. j. ligni aloes ℥. ſ. Oſſis de corde cerui dicti ℥. ij. Diſſoluatur cum aqua roſacea, fiantq; pilulæ. Fumus ambræ & cornu cerui, æquali quanti-

quantitate prunis impoſitorum, comitiales, ſi ore excipiatur, recreat. Procidentem matricem, per inferna ſuffitus idem admiſſus & aſa fœtida, naribus admota, retrahit. Senibus natura frigidis vſus Ambari eſt ſalutaris. Rationem ex frigore debilitatam confortat. Melancholiam pellit.

Pomum odoriferum: ℞. Ladani, ſtyracis calam. ana vnc. ß. cinnamomi ſcrup. j. macis, caryophyll. ana ſcrup. ß. cōtundantur & cum mucilagine tragacanthi: fiat maſſa, adde moſchi ziberi ana gr. iiij. ambrę gr. ij. miſce.

Pomum ambræ: ℞. Sem. Nigel. nigr. caryophyllorum N. Moſchatæ cinnam. opt. roſarum rubearum ana drac. j. Laudani drac. iij. Benzoi drac. ß. Succini albi ſcrup. j. moſchi gr. v. zibeti gr. iij. ambræ gr. ij. camphoræ gran. j. cum aquarum roſarum, maioranæ, meliſſæ diſs. ana q. ſ. miſce. Fiat pomum, adde olei cinnamomi gran. ij.

Trochiſci pro fumo: ℞. pul. ligni aloes drac. j. ß. ſantali citrini drac. j. ſcru. ij. Benzoi vnc. j. ſacchari candidi rubei vnc. v. moſch. gr. v. zibet gran. iiij. ambræ gr. ij. ß. cum infuſione tragacanthi & aquarum roſarum, fiat maſſa.

Sacculus cordialis: ℞. florum meliſſæ m. j. anthos m. ſ. flor. borrag. bugloſſæ, violarum, betonicæ, lauendulæ ana p. iij. ſem. ocymi, caryophyllorum, macis ana drac. j. ambræ gr. ij. quæ omnia includantur ſacculo ex ſerico panno interſuto qui poſtea maluatico vino vel aqua meliſſæ irroretur & applicetur cordi.

Aqua deſtillata ad palpationem cordis: ℞. Spiritum vini à 6. menſuris vini maluatici per M. B. deſtillati, huic nodulum impende ex ſpeciebus recipe ß. ceti, rhabarb. ſel. an. vnc. ſperma ambræ dra. j. moſchi ſcrup. j. in Syndone colligantur & ſuſpendantur in ſpiritu vini hoc.

Diambra Meſuei: ℞. cinnamomi, doronici, ſeu zedoariæ, caryophyllorum, macis, nucis moſchatæ, folii, aut ſuccedanei, galangę an. drac. iij. Spicæ Indicæ, cardamomi maioris, minoris ana drac. 1. zingiberis drach. j. ß. ligni aloes, ſantali citrini, piperis longi ana drac. ij. ambrę drac. j. moſchi drac. ß. excipiantur ſyrupi roſati, aquæ roſaceæ, ſacchari albi ana q. ſ. Conſeruatur in vaſe fictili vitrato, ad annos duos. Dantur

Digitized by Google

drac.iij.vel iv. Cerebrum, cor, ventriculum, ac ventrem reliquum inferiorē calefacit & roborat, exhilarat, coctionem iuuat, affectibus vterinis, & omnib. aliis frigidis prodeſt, ſenibus ob id ac mulierib. ſalubre.

Orbiculi diambræ: Recipe ſpec. diambræ vnc. vj. ſacchari albi in qua fœniculi vel maioranæ diſſoluti lib. j. ſaccharum ad exactum perfectionē coquitur. deinde ab igne remotū, ligneo piſtillo agitatur, & ſpecies inijciuntur, ac probè miſcentur: poſtea per plicam, lebetis in tabulā, farina vel puluere aliquo, vt cinnam. ſtratam, ſpatula aſſidue ſaccharū pari & æquali quantitate extrahatur: ꝙ decidens, placentulæ modo in orbē concreſcit. Si quid vero remanet in lebete, dureſcit iterū, ſed pauca aqua affuſa liqueſcit: deinde extrahatur vt prius, rotulæ cōcretæ digitis ſingillatim auferātur, & farina ſuperficiei inferiori adhærēte penicillo aut panno abſterſa, in cribrum conijciantur, & vlterius in calido loco exiccentur in ligneis arculis ex tilia aut ſimili materia inodora condantur. Poſtea in ſicco & calido loco reponantur. Cerebrum, cor, & ſtomachum confortant.

Succinum, Græcis electrum, à Perſis & Mauritanis Charabe, hoc eſt, rapiens paleas, à Germanis Gleſum/ id eſt, vitrum, quod vitri modo ſplendeſcat, Agtſtein/ &c. Nonnullis ambra citrina. A Romanis vocatur ſuccinū, quod vitri modo ſplendeſcat ex ſucco ac velut bitumine marino cōcreto proueniat, non autem ex ſucco pineæ arboris, aut populi nigræ, vt multi dixerunt. Nam inter vada & in ipſo maris littore reperitur ex ſucco pingui terræ, mariſq; concreto. Illa autem materia cum lenta ſit, viſcida & pinguis, ante deſiccationem, & duritiem multa animalia, vt muſcas, pulices, formicas & ſimilia inſecta inuiſcat & includit, quæ illic cōmoriuntur, exſiccantur, & ſimul cum ſuccino indurantur. Eſt verò ſuccinum vel candidum, vel fuluum. Candidum quod leuius ſit & odoratius, optimū cenſetur. Optimum quoq; & fuluum quod pellucidum & attritu calefactum roriſmarini refert odorem paleaſq; trahit. Succinum pulueratum & liquore idoneo datum, valet ad album vteri fluorem, viſcera roboran-

roboranda ſanguinem fluentem cohibendum. Profluuio ſeminis drachmę vnius pondere ex ouo ſorbilli datum conuenit, vt & tabidis inteſtinorum difficultatibus, hæmoptoicis & à longo tempore tuſſientibus.

Oleum Succini: Recipe, Succinum modice conteritur, & ampullæ incuruatæ (Retortam vocant) luto probe obductæ imponitur, ſilicibus paruulis interim cõmixtis: hæc deinde in fornace locatur deorſum vergens, & oleum igne mediocri extructo elicitur, hoc poſtea aceto calido perfunditur, & ex cineribus calidis, vel arena per retotulum rurſus euocatur. Alii panis cibarij cruſtam veſicæ primum indunt: deinde ſuccino iniecto acetum affundũt: poſtea ex igne diſtillant, & à fæcibus ſeiungunt. Alii Succinum in puluerem redactum ex vino ſtillatitio macerant in cineribus calidis, mox extillant: dum rurſus fundunt: idq; tandiu repetũt, donec in fundo oleum appareat. Alii, licet nunc per deſcẽſum, nunc his, nunc aliis inſtrumentis eliciant: tu tamen ſi diligentem ignis curam habueris, iuxta illum quam antea recitauimus modum, oleum odore, ſapore & colore præſtantiſſimum parare potueris, quod ipſum ſuccinum longe viribus ſuperat. Vnciæ ſedecim ſuccini dant vnc. x. olei. Capitis affectibus, neruorum reſolutioni, morbo attonito & comitiali occurrit, guttæ vnius inſtar mane ex qua Betonicæ, Lauendulæ, vel Tiliæ potui ſumptũ: ab omni veneno & aere peſtilenti præſeruat, naribus inunctum, vel medicamentis in id idoneis cõmixtum: ſingulare eſt remedium in renum & veſicę morbis diſcutiendis, calculis educendis, vrinariisq; meatibus reſerandis, ex vino Maluatico, aqua petroſelini, vel ſimili humore exhibitum: colico morbo medetur: vteri ſtrangulatui prodeſt, naturalib. illitum: fœtum euocat, partumq; facilẽ reddit, ſi gutta eius ex aqua verbenæ parturiẽti

propinetur: omnes corporis facultates imbecilles reficit, roboratq; humores conſumit, & cerebrum confirmat, aperitque, vnde oleum hoc, medicinis ad capitis defluxiones feliciter, ſicut & aliis corporis partibus inſcriptis, miſcetur.

Pilulæ ad vrinam: ℞ carabe drach. j. gum. prunorũ, vel ceraſorũ ſcr. j. Aſari, ſeſeli ana ſcr. j. ſem. apii, petroſelini, ſpicæ celticæ ana ſcrup. ß. cũ ſucco apii, vel Braſſicæ marinæ, fiant pilulę, quæ ſumantur ventriculo purgato, & oxymelite ſuperbibito, cum aqua Graminis, aſparagi & apii.

Trochiſci de Charabe: ℞ Charabe drach. ix. cornu cerui vſti, gummi arabici aſſati, coralli rubri vſti, Tragacanthæ, Acacię, Hypociſtidis, Balauſtiorũ maſtiches, baccæ, papaueris, nigri aſſati ana dr. iij. Thuris, croci, opii ana drach. ij. gr. xv. mucilaginis pſyllij q. ſ. Formentur trochiſci. Seruantur in charta ceræ liquatæ intincta. Durant annos duos. Vtiles ſunt ad conſtringendũ ſanguinẽ vndecunq; fluentem, menſtrua, ſputum, fluxum ſanguineum, & hæmorrhoidalem: & cõſolidant vlcera pectoris & pulmonis.

Oleum ſuccini iuxta Oſwaldum noſtrũ Crolliũ Vetteranum: in hoc parando diligentia nõ vulgari opus eſt, requirit enim conuenientẽ & debitum ignem. Albo ſuccino è puriſſimo & mero Bitumine in mari generato, in medicina vtimur, non flauo.

℞ ergo Fragmẽtorum ſuccini albi (exẽpli gratia duas vel 3. libras) & craſſo modo tundas, non in puluerem tenuẽ teras: eluantur prius ſi opus ſit aqua communi ſordes, deinde ponatur in cucurbita vel alẽbico non minus alto, & affundatur bona quantitas aquæ Roſaceæ & Betonicæ (quod fit ne oleũ comburatur, & vt harum aquarum vehiculo facilius ſtillare incipiat) imponatur capitellum capax cum roſtro ſatis amplo, & vas recipiens adaptetur, & in arena, clauſis vtrobique pro more vitrorũ iuncturis, ſeruato ignis gradu cõuenienti, & continuo ne refrigeſcat (alioquin inſtar picis nigreſcit & vitrũ frãgit) deſtillatio abſoluatur. Caue ẽt ne ignis nimium inualeſcat, alioquin recipiens periclitatur.

Primo

Primo egreditur aqua & oleum album cum ſpiritibus nubiũ inſtar, deinde nõ amplius ſpiritus egreditur viſibilis, ſed in capitello ſtriæ apparẽt, vt in deſtillatione ſpiritus vini videre eſt: tandem venit oleũ flauum, hic ceſſandum à deſtillatione, vel mutato recipiẽte excipe ſeorſim oleum rubeo nigrum ſubſecuturum: vltimo aſcendit ſal ſublimatione. Caput mortuum in fundo manet, ſtriabile, nigrum & leue.

Antequam oleum ſuccini albi rectificetur, bene abluatur prius in aqua communi, voluẽdo ſæpius, poſtea rectificetur lente in B. M per aquam Roſarum vel Maioranæ. Poſt rectificationẽ poteſt ẽt vlterius cum noua Roſarũ vel maioranæ aqua aliquoties miſceri, ſemper poſt reſidentiã & ſeparationem olei ab aqua, renouando aquam. Sic fœtor perire ſolet.

A libra vna ſuccini poſt rectificationem vix tres vel quatuor lotones veri olei albi haberi poſſunt.

Sal ſuccini.

Salẽ ſublimatione vi ignis aſcẽſum collige & ſolue in aqua Maioranæ & filtra, aquã in B. paulatim abſtrahe: iterũ ſolue, filtra & coagula: hoc aliquoties reiteretur: tunc habetur Sal Diureticum efficaciſſimum, cuius ſuperius facta eſt mentio.

Vires olei Succini.

Efficaciſſimum opobalſamum Europæum merito vocari poteſt, quia ſua facultate omnia alia remedia ſuperat in Apoplexia & Epilepſia curanda: olim ſacrum appellabatur, propter vires eius nimirum admirandas & arcanas.

1. In Peſte vna gutta mane & veſperi naribus affricatur, ſic nullum venenum cor inficere poteſt: correpto datur à ſcrupulo j ad duos in aqua cardui benedicti.

2. Vehemẽter prodeſt illis, qui periculoſos capitis morbos timẽt, qualis eſt Apoplexia, Paralyſis, Epilepſia. Nã ſi quis in aquis appropriatis, puta Betonicæ, Filiæ, Lauẽdulæ, ceraſorũ nigro-

nigrorum &c. vnam atque alteram guttulam olei illius ieiuno ſtomacho aſſumat, nil periculi erit ab iſtis morbis: idem præſtant placentulæ ſeu Rotulæ ex Saccharo confectæ, quibus aliquot guttæ olei immixtæ ſunt. Etſi Apoplexia, Epilepſia, Paralyſi quis corripiatur, vix eſt præſtantius remedium, quam olei ex Succino albo deſtillati guttæ aliquot in ſpiritum Epilepticum infuſæ & exhibitæ. Prodeſt etiam ceruicem & nares vngere dicto oleo, & certo pellitur morbus, & recipientes ſe, ſenſum & motum recuperãt correpti, nõ aliter ac ſuffitus eiuſdem Succini albi ſupra carbones naribus Epileptici admotus, paroxyſmum ipſi ſedat.

3. Nerui, venæ aut partes neruoſæ Spaſmo aut ſimilibus contracturis infectatæ, vngantur hoc oleo: ita vtere, vt pauxillum immiſceatur, vnguentis, quibus nerui refocillari ſolent.

4. Vna atq; altera guttula aquæ Petroſelini immixta & aſſumpta calculos & alias ſuperfluitates meatuum vrinalium pellit.

5. Scrupulus ſemis vel integer ſi aquæ verbenæ vel Artemiſiæ, vel Maluiatico infundatur, mulieri parturienti propinetur, partum promouet.

6. Prodeſt frigidis defluxionib. capitis, qui huius vſu conſumuntur, & cerebrum reficitur.

7. Guttulæ aliquot naribus & cordis foſſulis ſeu pectoris ſi illiniantur, illis mulieribus, quæ ſuffocationes, præcipitationes & ſtrangulationes vteri habent, ſedat matricis motum. Similis efficaciæ ſunt Rotulæ ex oleo Succini cum Saccharo confectæ, ſi vna atq; altera aſſumatur.

8. Confert quoque in deliquio animi, languore & palpitatione cordis.

9. Confortat non ſolum facultatem Virtutis vitalis cordis, verum

verum etiam animalis cerebri ac naturalis hepatis, ideoque in concoctione & digeſtione magnas vtilitates ciere ſolet.
10. In Febribus tres guttę in aqua cardui benedicti ante paroxyſmum expectato ſudore aſſumuntur, ſic Febres pelluntur.
11. In Retentione vrinæ tres vel quatuor guttæ, in aqua Fragariæ vel vino ſumantur, mirabiliter promouet illam.
12. In exiccatione catharri conducit.
13. Dolores dentium è defluxionibus exortos curat, ſi cum aqua Plantaginis miſceatur & inde gargariſmus fiat.
14. In icteritia datum cum aqua endiuiæ, cuſcutæ, cichor. chelidon.
15. In Colica ſcrupulus vnus vel drachma ſemis exhibetur in cereuiſia.
16. In Suffocatione matricis ſeptem vel octo guttæ in aqua Pulegii.
17. In Expulſione fœtus & ſecundinæ ſeptem vel octo guttæ in aqua Sauinæ, Artemiſiæ.
18. In menſium retentione 7. vel 8. guttæ in aqua Meliſſæ.
19. In contractura quidam contractus in manibus & pedibus fuit reſtitutus ope illius olei ſuccini.
20. In Vomitu ſanguinis tres guttæ in aqua Tuſſilaginis, Tormentillæ, prunorum ſylueſtrium.
21. Vertiginem & Scotomiam curat.
22. Cerebri ſtuporem miraculoſe remouet.
23. Viſum cum aqua fœniculi confortat.
24. In punctura lateris efficaciter adhibetur.

Doſis.

A guttis 4. 6. 7. 10. vſque ad ſcrupulum vnum, ratione mor-

ne morbi & complexionis.

Balſamum Apoplecticum. Recipe olei nuciſtæ expreſſi vncias duas. Ambræ griſeæ drachm. vnam, nigræ drach. j. & ſemis. Moſchi drachm. j. & ſemis: Zibettæ drachm. duas & ſemis. Oleorum ſtillatitiorum Lauendulæ, in quo Lilii conuallii flores maduerint drachm. ſemis. Cinnamomi ſcrupulum ſemis. Maioranæ drachm. ſemis. Caryophyllorum gutt. 6. Succini drachm. j. Rutæ drachmam ſemis. Ex his omnibus ſecundum artem mixtis fiat in iuſta conſiſtentia Balſamum: qui volet aliquid de Balſamo Peruuiano odorifero addere, ei erit integrum.

Vires & Vſus.

1. Apoplecticis, Epilepticis, & vertiginoſis mire confert, ſi extremitates narium, tempora, vertex, interius etiam palatum, exigente neceſſitate inungantur, noctu & die per interualla.

Pro præſeruatione ſingulis ſeptimanis tantillo, alæ narium mixta hac pulpa modice pollice inuncto, vna cum vertice ſemel atque iterum inungantur.

2. Contra malignam & peſtiferam auram.

3. Omnes animales & vitales ſpiritus recreat.

4. Arcanum in colica, ſi vmbilicus eo inungatur.

5. Matricis ægritudinibus mire confert, ſi inungatur ventriculus & vmbilicus, etiam naturalia mulieris ſuffocationem patientis, tunc confeſtim recreatur: ad nares autem illarum eo tempore fœtida adhibeantur, qualia ſunt caſtoreum, Aſſa fœtida.

Vſus ab extra ſaltem eſt: tantillum extremitatibus narium admouetur pro libitu: per vnum aut alterum diem ſuauis ille odor vix euaneſcit.

Magi-

Google

Magiſterium ſuccini: Recipe ſuccini flaui vel albi q. v. contere minutiſſime in marmore cum aqua lilii conuall. ſine poſtea exſiccare, ac ſuperfunde ſpiritus vini rectificati ad eminentiam aliquot digitorum, ſine digerat in leni calore arenæ aut B. & intra dies aliquot apparet ſpiritus vini aurei coloris, quem effundes, rurſusque alium ſuperfundes, hoc toties reiterabis quoties ſpiritum videbis tinctum, poſtea totum menſtruum coniunge & in B. Mariæ abſtrahe, vt remaneat inſtar ſucci alicuius. Et Magiſterium ſeu ſuccini eſſentia eſt præparata, quam exhibebis tali modo prout oleum. Doſis gran. x. ad xv. In colica, vertigine, Apoplexia &c. Alij & ſic deſtillant ſuccinum: Recipiunt ſuccini lib. j. ſilicum contuſorum lib. ij. Deſtillant aperto igne per retortam duplex: oleum vnum album, alterum flauum, ſeparant & album rectificant. Hic vſum olei ſuccini commendare placet, ex probato authore, tali modo.

1. In Apoplexia: Recipe olei ſuccini guttas v. aquæ lauendulæ gut. xx. aquæ Beton. gut. x.

2. In Epilepſia: Recipe olei ſuccini, cinnam. ana gut. iij. olei vitrioli gutt. iij. M.

3. In cancro & fiſtulis: Recipe olei ſuccini gutt. vj. olei Antimon. gutt. x. Turbit ſolis gran. iv. cum oleo oliuarum & cera F. Vnguentum.

4. Ad confort. neruorum in contracturis: Recipe olei ſuccini Iuniperi ex granis ana vnc. ſemis. olei maſticis vnc. j. Miſceantur.

5. In ſpaſmo: Recipe olei ſuccini drach. iij. olei de ceruo, piſcis lupi ana vnc. j. M. pro Vnguento.

6. In Anorexia: Recipe olei ſuccini gutt. iv. Auri potab. gutt. ij. olei vitrioli gutt. vj. Detur cum vino ad duas vices.

Digitized by Google

7. In calculo & Arena: Recipe olei ſuccini gutt. IV. olei de vitro, tantundem, olei Rad. petroſ. gutt. x. cum aqua petroſ. ad duas vices.

8. Ad purgandam matricem & expellẽdum fœtum mortuum: Recipe olei ſuccini gutt. IV. olei Macis tantum, olei verbenæ gut. v. cum aqua liliorum.

9. Ad dolores matricis: Recipe olei ſuccini gut. v. olei caſtorei, Anethi ana gutt. iij. cum aqua meliſſæ.

10. Ad Tremorem & palpitationẽ cordis: Recipe olei ſuccini gut. ij. Eſſentiæ auri tantundem, olei perlarum in oleo N. Moſchatæ ſolut. gut. v. cum aqua lil. conuall. Miſceantur.

11 Ad purgationem capitis: Recipe olei ſuccini, gut. iij. olei fœniculi gut. v. olei maior. gut. iij. Cum aqua Endiuiæ M.

12. Ad confortationem ſtomachi: Recipe olei ſuccini gutt. ij. olei de Abſinth. gut. IV. olei de caſſia gutt. iij. in aqua galangæ.

13. In Paralyſi: Recipe olei ſuccini gutt. iij. Rutæ, gut. v. olei Roriſmarini, gut. v. cum Tinctura Amethyſtorum.

14. Ad conciliandum ſomnum: Recipe olei ſuccini gutt. iij. pœoniæ gutt. IV. olei florum Marini gutt. v. vel VIII. cum aqua papaueris.

15. In ſputo ſanguinis: Recipe olei ſuccini, Roſmarini, meliſſæ, ana gutt. iij. cum cochleari de ſucco vel ſyr. cydoniorum.

16. Ad amiſſionem olfactus: Recipe olei ſuccini guttas duas, Helenii, olei cinnamomi ana gut. iij. cum aqua Roſmarini.

17. Ad Ficus: Recipe olei ſuccini drach. ß. Hermodactylor. Althææ ana drach. iij. M. fiat Inunctio.

18. In pulmonis exculeratione: Recipe olei ſuccini, gutt. iij. olei ſulphuris gutt. ij. olei myrrhæ gutt. IV. cum aqua Roriſmarini.

19. In melancholia & Mania: Recipe olei ſuccini, Meliſſæ, Thymi ana gutt. iij. In cochleari pleno Eſſentiæ Zedoariæ.

20. Ad phthiſin membrorum: ℞. olei ſuccini vnc. ß. olei ſulphuris, vnc. j. olei adipis humani drach. ij. F. Vng.

21. Ad

21. Ad infectionem aeris: Recipe olei ſuccini gutt. 3. olei camphoræ gut. ij. olei de cupreſſis gut. v. ſanguinis ciconiæ eſſentificatæ gutt. vj. M. detur manè jejuno ſtomacho.

22. In lienteria, dyſenteria & diarrhæa: Turbith Solis, vel Martis appropriabis cum olei ſuccini gutt. ij. coriandri gutt. iij. olei thuris tantundem, cum aqua chalybeata.

23. In colica ſiue iliaca: Recipe olei ſuccini gutt. iv. olei rhabarb gutt. vj olei aniſi gut vj. turpeti mineralis q. perſonæ conuenit. M. cum violarum.

24. In puncturis cordialibus: ℞. olei ſuccini gut. ij. olei croci gut. iij. olei flor. Borrag. M. cum aqua cinnam.

25. In cancro matricis: ℞. olei ſuccini vnc. j. olei Saturni drac. vj. olei antimonii vnc. j. M. cum butyro non ſalſo.

26. Ad ſiſtendum menſtruum: ℞. olei ſuccini gutt. viij tragacant. gut. vx. myrrhæ albæ gut. viij. cum aqua ſcyllæ.

27. Ad confirmat. dentium: ℞. olei ſuccini, olei vitrioli ana gutt. iv. olei ex nucleis vuarum gutt. vj. M. pro vng.

28. In Gonorrhæa: ℞. olei ſuccini gutt. iij. olei perla. in oleo cinnam. ſolut. gutt. viij. olei viol. flau. gutt. x. cum guttis vj. olei campho. miſce.

29. In deliquio animi: ℞. olei ſuccini, gutt. iij. olei Garyophyl. gut. iv. N. Moſch. gut. vj. cum aqua vitæ.

30. Ad promouendam concoctionem: ℞. olei ſuccini, olei vitrioli ana gut. iij. olei zingib. gut. vj. in aqua abſinthii.

31. Tempore peſtis: ℞. olei ſuccini, tormentillæ, ana gut. iij. Helenii gut. 4. cum aqua geranij.

32. Ad inquietudinem matricis: ℞. olei ſuccini, gut. v. olei de caſtoreo gut. iij. olei de matricaria gut. vj. cum aqua Hyſſopi.

Ad purificandum ſanguinem: ℞. olei ſuccini, thereb. ana gutt. iij. olei piperis gut. iv. tinct. corall. gut. x. miſce.

34. Ad tumores frigidos: ℞. olei ſuccini gut. iij. olei tartari gut. v. therebint. gut. iv. cum vino aduſto.

35. In narium obſtructionibus, polypo &c. ℞ olei ſuccini,

Digitized by Google

gutt. 3. ceræ guttas iv. olei antim. gutt. iij. tinct. perlatum guttas x. miſce.

36. Ad inflammationem & rubedinem oculorum: Recipe olei ſuccini gut. j. olei violacei, gutt. ij. olei fœniculi gutt. vj. M. pro externo curatiuo: poſtmodum ablue cum vrina. Hæc ſunt egregia ſane ſuccini appropriata.

Trochiſci de Charabe: Recipe Charabe drac. ix. cornu cerui vſti, gummi Arabici aſſati, coralli rubri vſti, tragacanthæ, acaciæ, hypociſtidis, balauſtiorum maſtiches, laccæ, papaueris nigri aſſati an. drac. iij. thuris, croci, opii ana drac. ij. gran. xv. mucilaginis pſyllii q. ſ. formentur trochiſci, ſeruantur in charta ceræ liquatæ intincta. Durant annos duos. Vtiles ſunt ad conſtringendum ſanguinem vndecunque fluentem, menſtrua, ſputum, fluxum ſanguineum, & hæmorrhoidalem: & conſolidant vlcera pectoris & pulmonis.

Gummi Arabicum, hoc nomẽ depromptum eſt ab Arabibus, & abſolutè dum ponitur, idipſum eſt intelligendum, quod officinæ priuilegio quodã Arabicum, Galenus Thebaicum, nonnulli Babylonicum, alii Acanthinum nominant. Ex arbuſcula quadam manat, quã Dioſcorides Acaciam nominat, cuius duas ſpecies conſtituit, prior recta aſſurgens virgulta profert lignoſa, ſpinis exertis, & duris, hinc inde ſtipata: folia longa, quaſi ex multis foliolis cohærentibus compoſita, flores albidos: ſiliquas breues, planas, lupinorum ritu, ſemen glabrum & ſplendens. Male depictam eius iconem tradit Matthiolus. Altera Acacia in Cappadocia & Ponto prouenit, ait Dioſcor. priore minor, tenerior, humilior, folia habens rutæ, & virgulta quibuſdam aculeis ſpinoſa, & hac ſuccus quidam educitur, qui arbuſculæ nomen retinens, Acacia dicitur, ſed ob eius raritatem ſubſtitui ſolet, ſuccus ſylueſtris pruni, quam Dodon. Germanicam nominat. Ex illa gummi profluit Arabicum, quod laudatur vitri modo pellucidum, ſyncerum, in vermiculorum ſpeciem contractum, dein candidum: ſordidum ac reſino-

ſum

ſum inutile. Calidum eſt & humidum in primo gradu. Tuſſi & hulceribus pulmonis medetur. Potus eius hebetudinem oculorum corrigit. Laxatiuis præterea medicamentis additur. Cum cinnamomo tritum ex vino ſumptum, vomitiones aſſiduas ſedet. Cum roſacea, aut pluuia aqua ſanguinem excreantibus auxiliatur.

Balſamum artificiale Fiorauanti: Recipe terebinthinæ puriſſimæ lib. j. olei laurini vnc. iiij. galbani vnc. iij. gummi Arabici drac. iv. olibani myrrhę, gummi hederæ, ligni aloes ana vnc. iij. galangæ, caryophyllorum, conſolidæ min. cinnamomi, N. moſchatæ, zedoariæ, zingiberis, dictamni albi ana vnc. j. moſchi, ambræ ana dra. j. Aquæ ardentis optimæ lib. vj. Terenda terantur, miſceantur, & macerentur per dies nouē: inde calore cinerū eliciatur liquor: primo igni mediocri, deinde aucto, quouſq; omnis liquor emanauerit: oleum ab aqua ſeparetur, & ſeruetur ad vſum. Ad vulnera capitis potiſſimum valet, aliaq; infinita.

Gummi tragacanthum eſt gummi pellucidum, album, ſubdulce, leue ac ſyncerum, quod à radice cuiuſdam plantæ ſpinoſæ vulnerata, nominis eiuſdem manat. Ea radix ſummo ceſpite nititur, & humiles, rigidoſq; ſurculos emittit, in quibus minuta folia, multa & tenuia, quæ ſub ſe ſpinas occulunt, albas, rectas & firmas. Arbuſcula hæc tragacantha græcè, ſpina hirci latinè dicitur. Naſcitur in Creta & multis Aſiæ locis, lachrymamq; non inciſura, ſed ſponte profluere contra Dioſcoridem aſſeruit Theophraſtus, hāc enim cædere, inquit, opus nequaquam eſt. Licet autem omnino peregrina ſit, & à noſtratibus herbariis rarò viſa, cicuratam tamen & ſatis lætè virentem in horto Ioan. Gonerii rei medicamentariæ peritiſſimi vidimus. Illius verò coagulatus ſuccus ſeu gummi gentilitio nomine, tragacanthum & officinis Dragaganthum dictum, ipſis etiam tyronibus notiſſimum eſt, quod non facilè, vt obiter dicam, læuigatur, niſi pilis & piſtillo calidis.

Frigidam

Digitized by Google

Frigidam in ſecundo & humidã in primo gradu faciunt. Alba integrum decenniũ incorrupta aſſeruari valet, medicamentisq; refrigerantibus admiſcetur. Cum gummi Arabico pari pondere aduerſus pectoris obſtructiones bibitur. Pilulæ aduerſus tuſſim ea conficiuntur eiuſmodi: Recipe ſuccum glycyrrhizæ, miſce cum tragacantha & per noctis ſpacium imbue, hinc colato, & admixto puluere tragacanthæ fiant catapotia, quæ ſub lingua diſſoluta tuſſim mitigant & ſitim eadem ſedant. Cum aqua roſacea diſſoluta, admixto amylo, labiis propẽdentibus illinitur. Cum roſacea aqua, & camphora faciei cutem emendat.

Diatragacanthum calidum: ℞. Gummi tragacanthæ, hyſſopi an. vnc. iv. Pinearum nucleorum mundatorum, amygdalarum amararum purgatarum ana drac. vj. ſem. lini, fœnogræci, cinnamomi an. vnc. ß. glycyrrhicæ raſæ, ſucci glycyrrhicæ, zingiberis drac. ij. ſacchari q. ſ. fiat electuarium per annum conſeruandum. Valet tuſſientibus ex frigido phlegmate & non valentibus eiicere, aſtmaticis, empycis, anheloſis, ſuſpirioſis, peripneumonicis, phthiſicis, & ad omnem coarctationem pectoris: ſtomachum confortat, digeſtionem procurat.

Diatragacanthum frigidum: ℞. Tragacanthæ albiſſimæ vnc. ij. gummi Arabici vnc. j. drac. ij. amyli drac. ß. glycirrhycæ, ſem. citrulli, melonis ana drac. ij. vrticæ papaueris albi ana drac. iij. caphuræ ſcrup. ß. penidiorum vnc. iij. ſacchar. albi q. ſ. fiat electuarium, conſeruatur per annum. Medetur omnibus pulmonum & thoracis vitiis aridis, maximè tabidis, macie confectis: inflammatione lateris laborantibus, omnibusq; tuſſibus calidis & ſiccis, exaſperationi linguæ & faucium: deuoratum tamdiu ęgrotans in ore contineat, quod liquefactum perfectè exugatur.

Diacurcuma magna: ℞. Tragacanthæ drac. i. croci, aſari, ſem. petroſelini, apii, dauci, aniſi ana drac. iv. rhabarbari optimi, meu ſpicæ nardi, i. e. Indicæ ana. drac. vi. coſti ſeu zedoariæ, myrrhæ, caſſiæ ligneæ, ſchænanthi, carpobalſami ſeu cardamomi, rubiæ tinctorum, ſucci abſinthii, ſucci Eupatorii Meſuæ, olei caryophyllorum ana drac. ij. calami aromatici, cinnamomi ana drac. j. ſcordii, ceterach, id eſt, aſpleni, ſucci glycyr-

glycyrrhicæ ana drac. ij. ß. Trita, & melle deſpumato, quantum ſufficit, excepta, fiat electuarium. Ventriculi, iecoris, lienis morbos frigidos, ob idq; diuturnos ſanat: & hinc orta ſymptomata, vt hydropem, cachexiam, colorem corporis fœdum, humorum in ventriculo corruptelam, renum & veſicæ vitia frigida vrinamque euocat.

Clyſter dolores dyſſentericos ſedans: Recipe tragagãthi dra. ij. in roſarum decocti vnc. iv. ſoluuntur. His cremoris, Oryzæ tantundem per clyſterem infundatur.

Pilulæ ad fluxiones tenues, in articulos, & vlcera pulmonum: Recipe tragacanthi, gummi Arabici ana drac. j. Amyli drac. ß. cort. thuris ſtyracis ana ſcrup. j. myrrhæ, ſucci glycyrrhizæ ana ſcrup. j. opii ſcrup. j ſapa excipiantur, formenturq; catapotia x. quæ drac. pendeant: Ex his duo vel tria longiſſime à cibo dormituris exhibentur.

Aliæ eiuſdem: Recipe tragacanthi, gummi Arabici ana drac. ij. acaciæ, balauſtii ana drac. j. cinnamomi craſſi drac. ß. balauſtium contundatur: ſiccatum mortario teratur. Cætera poſtridie ex aqua macerentur, deinde omnia ex ſyrupo roſarum ſiccatum redigantur in pilulas fabæ magnitudinis: quæ ſub lingua tenendæ exhibentur.

Pilulæ bechicæ emplaſticæ: Recipe gummi, tragacanthæ ana vnc. ß. ſucci glycyrrhizæ vnc. j. ſapæ q. ſ. fiant pilulæ.

Tabulæ diatragacanthi frigidi: R. Spec. diatragacãthi frigidi, vnc. ß. vel drac. vi. ſacchari albi in qua violarum diſſol. lib. ß. fiant tabulæ ſecundum artem. Omnibus pulmonum & thoracis vitiis aridis, maximè tabidis, macie confectis, medentur: inflammatione lateris laborantibus, omnibuſq; tuſſibus calidis & ſiccis, &c.

Ammoniacum gummi Græcis Ἀμμωνιακὸν & Ἀμμωνιακὸν θυμίαμα: Latinis Hammoniacum, Hammoniacum thymiama, Ammoniacum & Ammoniacum thymiama: Item gutta Armoniaca, Plinius Ammoniacum thymiatum: vulgares medici vocant Armoniacum: Apud Serapionem Arabicè Raxach: Auicennæ Altarhut: apud Andream Bellunenſem Alaſſach, Aſſegi & Aſſach: Apud gloſſographum Auicennæ Alaſceau: Aliis Arabibus Medicis turſiæ, vaſac, ho-

die Arabibus Vſach: Italis Armoniaco & Ammoniaco, Hiſpanis Aguaxaque & Armoniaque: Gallis Armonia: Germ. Armoniac. Herbarii vocant Ferulam Ammoniaciferam. Herba ex qua hoc gummi colligitur Græcis dicitur Ἀγάσυλλις, & Ἀγάσυλλος, & Κριόθεος: Latinis Agaſyllus, Agaſyllis, Criotheum, Heliuſtrum & Eliuſtrum: Serapioni de ſimpl. cap. 258. Arabicè vocatur Aſios, Auicenna lib. 2. tract. 2. Altorcut & Turſis: apud Authores Arabes Altharthut. Diſcrimen autem faciunt inter illud gummi: vnum vocant Arabes, Plinius ac Dioſcorides Θραυστὸν, & Θραῦσμα, Latinis Thrauſtrum & Thrauſma: Serapioni carniſima hoc in odore æquipollet Thuri: Alterum genus dicunt eſſe impurum, Græcis vt Dioſcoridi Φύραμα Latinis Phyrama: Serapioni Chironia. Probatur quod nullis arenis, terra, aut aliis rebus extraneis ſordeſcit, in thuris maſculi ſimilitudinem effigiatur, odore caſtoreum vtcumque refert, & ſapore amaricat. Calidum eſt in tertio, ſiccum verò in primo gradu. Tuſſim ex humiditate natam pellit, diſpnæam in ouo ſumptum tollit: Pectus purgat. 6. vel 7. pilulæ confectæ ex Armoniaco, contra pectoris laterumq; hulcera ex ſorbili ouo ſumuntur. Conficitur ex eo vnguentum aduerſus carnis excreſcentias, verrucas & tubercula efficax. Contra ſplenis duritiem ſiniſtro lateri illinitur, noctem vnam in aceto maceratum, admixto galbano puluere abſinthii, origani, & modica cera Fumus ex Aſa fœtida, Galbano & Ammoniaco per inferna admiſſus, menſes muliebres ciet. Vermes vẽtris cum ſucco abſinthii jeiuno ſumptum ſtomacho interimit. Idem efficit ſi diſſolutum in aceto extrinſecus ventri illinatur. Dentem Ammoniaco & ſucco Hyoſciami perunctum excidere aiunt.

Oleum Ammoniaci. ℞. Gummi Ammoniaci quantum ſufficit:

Diſſolue

Diſſolue ex vino ſtillatitio, vel ex aceto: deinde lapillis iniectis per cineres, aut arenam diſtilla: poſtea corrige. Valet ad tophos podagricos diſcutiendos. Sic etiam paratur ex colophonia, vel pice.

Pilulæ de Ammoniaco Quercetani: ℞. Aloes vt ſupra præparatæ vnc. iiij. Gummi ammoniaci in aceto ſcyllitico diſſoluti & per ſetaceum traiecti, myrrhæ præparatæ ana vnc. ß. maſtiches ſpec. diatriaſantali, ana drac. j. ß. croci ſcrup. ij. ſalis fraxini, vel abſynthii ſcrup. iiij. cum ſyrupo de ſtæchade. vel de ſucco roſarum fiat pilularum maſſa.

CAPVT VI.

De Lacca, ſanguine draconis, Aſa fœtida, ſagapeno, galbano, opoponace ac ſarcocolla.

LAcca: Serapio, Paulus, & inter recentiores Matthiolus Laccam, Cancamum Dioſcoridis eſſe firmiter credunt. Braſauolus, Garcias ab horto, & Cluſius rem diuerſam tenent. Qui veritatis perdiſcendæ cupidi varios orbis tractus luſtrarunt, Cancamum Dioſcoridis non modo à Lacca varium, ſed incognitum putant: nam cum ad ſuffimenta præſertim vſurpetur, aliaque multo fragrantiora & ſuauiora thymiamata habeamus, negligitur. Adde quod ex arbore peregrina, Arabica nempe profluere perhibeatur, nec à regionibus tam lōginquis mercatores hanc ad nos deuehere lachrymam dignātur. Vtut ſit, gummi quoddam eſt, ſapore viroſum, odore probatum, & valde rarum. Lacca autem vtraque qualitate deſtituitur, frequēs inuenitur, nec Chermes Arabum exiſtit, neq; ex ſorbi, aut meſpili, aut myrti ramis colligitur, vt nonnulli putant, neq; myrrhæ ſimilis eſt, vt ſcripſit Auicēnas, cui forſan ignota fuit. Sed ſi vera loquitur Garcias ab horto, quędā veluti fauago eſt, & liquor in arboris vaſtæ ramis concretus & formicarum alatarum ſuctu & ope coactus. Hæc autem arbor in Arabia nō naſcitur, ſed in India, & maximè in prouincia Pegu, vbi Lacca, Trec, vo-

V 2 catur,

catur, vt etiam in Bengala & Malauar, vbi, loc, & lac, vnde Lacca, dicitur. Hanc opinionem & ratione & enarratione multa tueri conatur Garcias, & ex Amato Luſitano efficere cõtendit cancamum, id aroma eſſe, quod alio nomine Anyme vocat, cuius duo facit diſcrimina, vnum album, quod Dioſcoridis cancamum eſt, ſuadente Briſſoto Medico Pariſienſi, alterũ ſubnigrum, quod eſt myrrha, ſeu potius Mynea, aut Amynea. Sic rei cuiuſdam obſcuritas cogit ad vocum affinitatem confugere, perquirendæ veritatis gratia. Vt tamẽ liberè dicam, credo Anyme, ſeu amyneam, vt quidam loquuntur, myrrham & cancamum res planè diuerſas eſſe: Laccam autem officinarum quadã vſurpatione, cancamum veterum incuria vocitari, qui vocularum aliquot è gente Barbara depromptarum ignari, quæ minus fideliter audiere, crediderunt. Sicque longo vſu laccam cancamum nominantes, hanc veluti præſcriptionem & loquendi libertatẽ ætati poſteriori reliquerunt. Sunt qui illorum ſententiam tuentur, dicuntq; , tres laccæ varietates aſſignari: Prima eſt Cancamum Dioſcoridis, nulli ferè viſum. Secunda Lacca vulgaris. Tertia factitia eſt, qua infectores vtuntur: cuius adhuc plures differentiæ notantur, quas breuitatis gratia omitto. Vulgaris dura, pellucida & rufa eſt, myrrhæ admodum ſimilis, ſurculos arboris exoticæ circulatim inuoluens, quam ſuctu à formicis Indis ex arbore elicitam, elaboratam & ramis cohibitam eſſe, vt aſſeruit Garcias, vix credibile eſt, ſed potius lachrymarum & reliquorum gummi modo, ſpontè exudaſſe & concreuiſſe. Nam cùm animalia ex Philoſopho laborent & pugnent pro victu & coitu, quæ in hyemem futuram tota æſtate panem illis familiarem quæritant, aut panificium quoddam elaborandum ſuſcipiunt, non ramis arborum, aut loco aeris & cœli iniuriis

riis obuio exponunt, ſed in latibulis recondunt. Formicas autem Indicas Laccam fruſtra, nec pro cibo congerere & cogere, ſed deſerere, perpauci credunt. Quæ ad nos adfertur, baccillos arboris circumueſtit, eſtque dura & pellucida, & facile aqueis diſſoluitur; hæcque trochiſcos de carabe & Dialaccam ingreditur, non factitia, vt perperam ignari quidam putant. Non tantum ad medicos ſed alios plures mechanicos vſus celebratur, vt ad ceram, quæ litteris obſignandis inſeruit, inficiendam, & ad tincturas, quæ ligneis ſuppellectilibus inficiendis dicantur, parandas atque ad eos colores excipiendos, qui Laccæ commixti elegantius micant. Cauchamum ſeu Laccam obeſa corpora extenuare, ſi ternum obolorum pondere ex aqua aut mulſo aceto per aliquot dies bibatur, ſcribit Dioſcorides. Prodeſt lienoſis, comitialibus, & ſuſpirioſis. Cum aqua mulſa menſes trahit. Oculorum cicatrices emendat. Ex vino hebetudinibus eorundem opitulatur. Gingiuis humore prægnātibus, & dentium dolori efficaciſſimum præbet remedium. Additur ad ſuffimenta. Veſtes eodem, & ex ſtyrace & myrrha ſuffiuntur.

Dialacca maior: Recipe Laccæ lotæ, Rhabar. ana drach. iij. ſpicæ nardi, id eſt, Indicæ, maſticis, ſem. Apij, ſucci abſin. ſucci Eupat. Meſuæ, id eſt, agerati ſem. omnia, Sabinæ, Amygdal. amar. coſti ſeu Zedoariæ, Myrrhæ, Rad. Rubiæ, fœnic. aniſi. Aſari. Rad. Ariſtolo. rot. Gentia. Croci, cinnam. Hyſſopi, caſſiæ ligneæ veræ, ſchænanthi, Bdellij ana drach. j. ß. piperis Zingib. ana drach. j. Myrrham & bdell. in vino infunde, cætera tenuiſſime tere, & melle deſpumato quantum ſatis eſt, excipe: fiat electuarium. Ventriculum, & hepar roborat, hepatis obſtructiones aperit: eius ſcirrhum diſſoluit & ex his naſcentem cachexiam & hydropem ſanat, vrinas mouet, lapidemque renum & veſicæ frangit.

Dialacca minor: Recipe Laccæ lotæ, croci, coſti, ſchænanthos,

Rubiæ, Ariſtol. longæ, Glycir. piperis ana drach. j. ß. Rhab. drachm. iij. Myrrhæ, Bdellii ana drach. j confice.

Dialacca Iſaac: Recipe Laccæ mundæ drach. xx. coſti dulcis, ſpicæ nardi, Xylobalſami, caſſiæ lig. Aſari, cinnam. flor. ſchœnan. Rhabarb. maſticis ana drach. j. ß. Rubiæ tinct. myrrhæ, Gentianæ, marathri, apii mont. cymini, caryophyll. abſinthii recent. Eupatorij, N. moſch. cardamomi, cubebarum ana Aur. ij. mellis deſpumati lib. iij. per biennium ſeruatur in pyxide ex ligno Tamariſci. Doſis eius drach. ij. vel iij. cum Apozemate radicum. Reſpicit proprie virtutem naturalem, ſecundario humiditates facientes oppilationes hepatis ex frigida cauſa: melius etiam iſto, quam cum alio aliquo curantur ſcirrhi, apoſtemata hepatis ſtomachi & ſplenis: & ſtomacho confert infrigidato, & omni ſuſpectioni hydropiſis ſubuenit.

Tabulæ Dialaccæ: Recipe ſpecierum Dialaccæ dr. vj. ſachari albi, in aqua Eupator. diſſol. lib. ß. F. Tabulæ l. a. Lienis & hepatis obſtructiones, inflationes & renum durities ſanant: aquæ intercutem cauſas omnes diſcutiunt, menſes mouent, &c.

Trochiſci de Lacca: Recipe laccæ, ſucci glycirrh: Eupatorii, abſinthii, Berberis, Rhab. Ariſtolo: longæ, coſti, Aſari, amygdal. amar. rubiæ, ſem. aniſi, apii, ſchœnanthi ana drach. j. vini q. ſ. Formentur trochiſci. Siccantur in vmbra, & reponuntur in charta munda, ceræ liquatæ intincta. Durant annum vnum. Valent ad obſtructiones hepatis & lienis; Et inde natas febres varias antiquas, & aſcitem per vrinas mouent.

Sanguinis Draconis perueſtigatio iamdiu multorum exercuit ingenium. Quidam enim Plinii erroneam opinionē ſecuti, draconis animalis ab Elephante colliſi ſanguinē eſſe crediderunt. Quem errorem nō modo ſequitur Solinus, ſed cinnabarin ſanguinem draconis officinarum tenet. Serapio ſcribit eſſe ſuccum plantæ cuiuſdam, illi Sidrichis & Egilos dictæ, quam herbarii noſtrates quartam ſyderitis ſpeciē exiſtimant. Ignari quidam pharmacopæi pro ſanguine draconis, rem quamdam è terra ſyriopica, rubia tinctorum & quibuſdam aliis factitiam, in rotulas cōuolutam, ab impoſtoribus

bus eruunt. Braſauolus inepte tria ſanguinis draconis facit diſcrimina, primum ex pſeudobolo factitium, ſecundum lachrymam cuiuſdam arboris dicit, tertiũ gummi. Sed vt ſanguis draconis adulteratus verus nõ eſt, ſic improprie duplex eius cõſtituitur ſpecies, vna quæ lachryma, altera quæ gummi ſit eiuſdem arboris: omne ſiquidẽ gummi, quod lachrymatim ex arbore ſtillat, generali ſignificato lachryma dici poteſt. Aloyſius Cadamuſtus, patritius Venetus, ſic melius originem illius expreſſit. Eſt, inquit, inſula, cui nomẽ portus ſanctus, (è Canariis vna eſt.) Sanguis draconis qui lachryma eſt arboris: nam ſtato anni tempore, arbores ferro ſauciant, quæ vbi inciſæ ſunt, anno ſequente, gummi per inciſiones emittunt, id ahenis coctum, defecatumq; ſanguis efficitur, quem draconis nominant. Eius arbor fructum inſtar ceraſi profert, menſe Martio, guſtu eximium, coloris veneti. Nic. Monardus huic opinioni videtur aſſentiri, & ſanguinẽ Draconis, non alicuius animantis ſaniem, ſed arboris lacrymam eſſe, ſic aſſerit. Attulit, inquit, ante paucos dies, ex noui orbis continenti epiſcopus Carthaginẽſis fructum arboris, ex qua manat lachryma illa, quam ſanguinem draconis vocant. Eſt autem hic fructus admirandus, nam ſublata, qua integitur pelle, ilico dracunculus apparet tanto artificio à natura fabrefactus, vt à peritiſſimo aliquo artifice è marmore ſculptus videatur, collo oblongo, ore hiante, ſpina aculeis horrida, cauda oblonga, & pedibus conſpicuus. Ab eo fructu nomẽ arbor ſumpſit & eius lacryma, quæ vulnere illato effluit. Et laudatiſſima ex Carthagine peruana defertur. Arbos illa procera eſt, cortice ſatis tenui, & facilis vulneratu, cuius nomen cum veteres ignorarent, de ſanguinis draconis natura & origine nihil certi tradiderũt. Cluſius illam vidit & accurate deſcripſit. Sanguis igitur Draconis & arboris cuiuſ-

dam

dam exoticæ, gummi in ipſius rami concreti, duri, purpurei nomen eſt. Vim habet collectiuam & agglutinatoriam: ob id vulneribus coaleſcendis conuenit, & partibus laxioribus & ſtringendis & roborandis. Ante vſum facile aqueis diſſoluitur. Frigidus & ſiccus eſt in gradu tertio, ſanguinis narium impetum, puluis eius inſperſus & affrictus, quod adhæſerit, ſiſtit. Cum albumine oui & aqua roſacea temporibus illitus, idem præſtat. Sanguinem mingentibus cum gummi Arabico ex aqua roſacea vtiliter bibitur.

Trochiſci ad phthiſim, & vlcera pulmonis: Recipe Balauſtiarum, Roſ. ſiccatum ana vnc. ß. ſanguinis drach. medullæ tritici, olibani ana drach. ij. Gummi Arabici, Tragacanthi, Maſticis ana drach. iij. Acaciæ, Croci ana drach. ß. Carabæ, Myrrhæ ana drach. j. Anarcinæ drach. v. Terantur & conficiantur cum miua cydoniorum, deinde fiant trochiſci aur. i. pendentes, exiccentur in vmbra, & dentur in potu.

Dentifricium ad candorem dentibus conciliandum: Recipe coralli rubri vnc. j. Terræ maioricæ vnc. ß. oſſis ſepiæ, pumicis ana drach. ij. Caryophyllorum, cinnamomi, maſtiches ana ſcrup. j. vnionum electorum drach. j. ſanguinis draconis drach. ij. moſchi gran. j. In puluerem redacta, ex Tragacantho aqua Roſacea macerato, in maſſam redigantur, vnde fingantur dentifricia, ſeu penicilla.

Aſa fœtida: Multi ex veterum quorumdam opinione Aſam duplicem conſtituunt, dulcem ſeu odoratam, & fœtidam: hanc Altit Arabum eſſe, illam Belzoinum officinarũ: atque vtrumque è Laſere, ſeu Laſerpitio prouenire contendunt. Verum quid ſit Aſa dulcis, nondum compertum eſt: Et forſan tam eſt ignota recentioribus, quam vix perfecta veteribus fœtida; cuius haud ſcio ſi meminerint. Nunc vero tam frequens eſt in Pharmacopoliis, vt importune tyronum nares feriat. Innaſcitur ferulaceæ ſtirpi, vt Beniuinum arbori proceræ, cui Aſæ nomen nuſpiam inditum inuenimus. Vt igitur ſingulorum diuerſus odor, ſapor, & origo, ſic diuerſa

diuerſa nomenclatio. Eſt autem Aſa fœtida excrementum, ſeu gummi Laſeris ſeu Laſerpitii, quod Silphion Dioſcorides, Auicennas altit, ſiue antit, Indi, Aniudem, Officinæ Aſſam, ſed magis proprie Aſam, quaſi Laſer ex quo depromitur, nominant: nam Laſer lachryma eſt, Laſerpitium planta, ex qua elicitur Laſer, ſeu Aſa, non Aſſa, quæ ſecundum Rhaſim, herba eſt quibuſdam yſopus, aliis thymum dicta. Laſerpitium vero ferulacea eſt ſtirps, caule annuo, quem Maſpetum vocitant; foliis apio ſimilibus, ſed flaueſcentibus, ſemine lato, foliaceo, radice nigra, craſſa, longa ac interdum cubitali. Audacter quidem Garcias Aſam lacrymam eſſe laſerpitii contendit, ſed timide ac ieiune nimis eius deſcriptionẽ exhibet: tantum enim de foliis breuiter loquitur, quæ coryli ſimilia credit. Peculiare huius culta fugere loca: quamobrem ſi colatur, miteſcatq; ſolum, deuiat, atq; omnino degenerat, vtpote natura culturæ aſpernãs, inquit Theophraſtus, ferocitatisque conſtans vernaculum. Singulas autẽ huius plantæ partes ſpeciali nomenclatura deſignari compeгio: nam radicem nonnulli Magudarim vocant; caulem, Silphion: folia maſpetum: ſemen, folium: nam folium id, ſemẽ eſt, ait Theophr. Magydarim tamen à laſerpitio differre annuit. Seu autem pars ſit eiuſdem vel planta affinis, Aſa laſerpitij lachryma eſt, ſeu gummi quoddam, quod vel è radice, vel è caule carpitur: illud Radicarium; hoc ſcaparium ex Theophraſto vocatur. In Armenia, Media, Lybia, Syria naſcitur; vnde aliquando ſuccus vocatur Lybicus, interdum Medicus & Syriacus, olim Cyrenaicus, quod ex Cyrenenſium agro copioſus & laudatiſſimus haberetur: ſed is nunc plane defecit Barbarorum nequitia, qui odio quodam in Cyrenenſes ducti, radices laſerpitii pene omnes eruerunt, vt ex Strabone docetur. Poſt Cyreniacum, Syriaco magna

X autho-

authoritas datur, deinde medica, qui nempe è Media deuehitur. Traduntur autem Aſæ duæ varietates, vna pura, ac ſyncera & translucens, altera turbida, & impura, cui nempe farina, aut furfur, & ſecundum quoſdam ſagapenum permiſcetur, cuius halitum apprime refert, ſimulque virorem quemdam ac odorem teterrimum. Hinc Germani diaboli ſtercus nominant. Vtraque odoratiſſima eſt, grauis tamen; nec in eorum facile deſcendo ſententiam, qui priorem Aſam dulcem, ad fœtidæ diſcrimen vocant; eius namque halitus nō niſi cum faſtidio toleratur. Vnde mirari ſubit, quod ſcribit Garcias ab horto, nullum medicamentum ſimplex per totam Indiam maiore eſſe in vſu, quam Aſam fœtidā, cum in medicamentis, tum in condiendis cibis. Eam autem ſolent Indi ſuis iuſculis & oleribus commiſcere confricato primum ex ea lebete, nec alio condimento vtuntur omnib. in cibis, ipſamq; ſumunt, vt appetitus deiecti faſtidia tollāt. Verum ſi hoc fabula non ſit, ex duobus alterum cōiecto, aut Aſam fœtidam in India nō fœtere, aut Indos æneum guttur, vt vulgo fertur, habere. Adeo autem nobis eſt ingratus illius odor ſaporque, vt venia quadam dignū cenſemus Matthæū ſyluaticum, qui inter venena repoſuerit. A' Dioſcoride tamen commēdatur cibis, aut ſali permiſta. Aſæ vires tot tantasq; agnouit Dioſcorides, vt eas recenſuerit ad faſtidium; recentiores efficaciſſimas quidem credunt, ad paucos tamē affectus, nec frequentiſſime vſurpant, niſi in vteri aſcenſum, aut aberratione, & paucis quibuſdam morbis muliebribus.

Sagapenum, & Officinis ſerapinum liquor eſt concretus, qui in media ex ferulaceæ ſtirpis radice ſauciata manauit. Eius autem plātæ deſcriptionem ſubticuit Dioſcorides, quod eam fortaſſis minus nouerit, quam ſuccum. Illam vero nondum

dum videre, nec illius hiſtoriam à probatis authorib. enarratam legere mihi cõtigit. Exotica enim planta cum ſit, vix cicuratur, aut cicurata ſterilis eſt, exucca & marcida. Ideoque tantum ad nos eius ſuccus concretus aduehitur, & copioſiſſimus & optimus. Laudatur translucidus, foris colore fuluo, intus albido, guſtu acri, odore graui, ſubſtantia craſſa. Sagapenum calefacit ordine tertio, ſiccat ſecundo: purgat pituitam craſſam & alios humores lentos, Meſuæi teſtimonio. Ignaua tamen eſt multum illius purgatoria facultas, ſed alias multo potẽtiores vires habet. Potum enim aut ſuppoſitum menſes euocat, fœtum enecat, dolori & præfocationi vteri prodeſt: Reſoluit, attenuat, diſſipat, mouet, ſoluit. Vide ſupra inter herbas calidas ſagapenum, ibi pluribus.

Pilulæ Scribonij: Recipe Sagapeni, Myrrhæ ana drach. ij. Opij, cardamomi, caſtorij ana vnc. ß. Piperis albi ſcrup. j. ß. Sapæ q. ſ. fiat maſſa. Exiccetur, & papyro, ceræ liquatæ intincta, ſeruetur ad annos tres. Doſis, à ſcrup. j. ad drach. j. Phthiſicis, ſanguinem reiectantibus, ſuppuratis educunt pelliculas, & repurgant ſufficiẽter: verum immorari pharmaco oportet.

Pilulæ fœtidæ maiores: Recipe Sagapeni, Ammoniaci, Opopanacis, Bdellij, colocynthidis, Rutæ agreſtis, Aloes, Epithymi ana drac. v. Hermodactylorum, Eſulæ ana drach. ij. ſcammonij præparati drach. iij. Turbith. vnc. ß cinnamom. Nardi Indicæ, Croci caſtorei ana drach. j. Zingiberis drach. j. ß Euphorbij ſcr. ij. Diſſoluantur lacrymæ in ſucco porri, & fiat maſſa. Siccetur, & ſeruetur in charta, ceræ liquatæ intincta, per annum. Doſis à ſcrup. ij. ad drach. j. vacuam pituitam, craſſam, crudam: ob id conferunt affectibus inde natis, arthritidi, podagræ, gonagræ, dolori ſpinæ, & aliarum iuncturarum, ventriculi, colico, alphis, elephãtiæ, aliiſque cutis vitiis.

Pilulæ fætidæ minores: Recipe Sagapeni, Ammoniaci, opopanacis, Bdellij, myrrhæ ana drach. v. Turbith drach. x. colocynthidis dr. vj. fiant vt priores. Idem pollent.

Pilulæ ex Sagapeno: Recipe Sagapeni, Ammoniaci, Bdellij, opo-

panacis, Aloës, coſtorij, rutæ agreſtis ana drach. ij. colocynthidis drach. iij. ſalis gemmæ drach. j. ſucci porri q. ſ. fiat maſſa. Siccetur, ſeruetùrque in papyro, ceræ liquatæ intincta, per annos duos. Doſis à ſcrup. ij. ad dr. j. Pituitam lentam purgant: ob id iuuant paralyſim, ſpaſmum, dolorem iuncturarum, dorſi, podagramque frigidam.

Aqua ad oculorum nebulas & ſuffuſiones: Recipe ſucci fœniculi, ſucci chelidonij ana vnc. ij. mellis roſacei vnc. x. Rutæ p. j. Euphragiæ m. ij. fellis verueeis vnc. iv. Sarcocollæ dr. ij. ß. Sagapeni vnc. j. Caphuræ ſcru. ij. miſce, ac deſtilla.

Balſamum ad articulorum dolores: Recipe reſinæ terebinthinæ lib. j. opopanacis, Galbani, Sagapeni ana vnc. ß. Granorum iuniperi M. ij. Thymiamatis lib. j. Igne primum leui: mox auctiore; tandem vehementi deſtillentur.

Vnguentum fuſcum: Recipe olei lib. j. ß. ceræ nouæ vnc. iv. picis Græcæ nigræ ana vnc. ij. maſticis, Galbani, Thuris ana vnc. j. Sagapeni vnc. ij. Terebinthinæ vnc. j. fiat vnguentum. Sanandi vim habet, & extrahendi.

Emplaſtrum ceroneum: Recipe picis naualis bene colatæ, ceræ, ana vnc. j drach. iij. Sagapeni vnc. ij. Hammoniaci, Terebinthinæ, colophoniæ, croci ana vnc. j. drach. iij. Aloes, Thuris, Myrrhæ ana vnc. j. opopanacis, ſtyracis calamitæ, galb. maſticis, Aluminis, fænigræci ana drachm. vj. fæcis ſtyracis liquidæ, Bdellij ana drachm. iij. Lithargyrii drach. j. ß.

Galbanum quoq; ferulæ Syriacæ in Amano monte luxuriantis ſuccus concretus, quem aliqui Metopium nominãt. De ipſius autem plantæ dignotione nihil Dioſcorides ſcripto reliquit, vt qui gummeum illius ſuccum, magis quam plantam agnoſceret. Vt vero ſunt ferulæ, ſic earum liquores & ſucci, nõ modo cõſiſtentia, ſed colore, odore, ſapore, viribus; nam Galbanũ aſpectu Aſari non male refert, odore Opoponacẽ. Laudatur cartilaginoſum, ſyncerũ, ad ſimilitudinẽ Ammoniaci, minimeq; lignoſũ, & in quo nõnihil ſeminis ferulæ ſit immiſtũ, odore graui, neq; valde humidũ, neq; ſquali-

ſqualidũ. Aqua, aceto vino facile dilui poteſt, vt omnia gũmi. Vim habet excalfactoriam, extractoriã & diſcuſſoriam. Menſtrua & partus accelerat, & appoſitu & ſuffitu. Aceto dilutũ & pauco nitro mixtum lentigines delet: furunculis quoque diſcutiendis prodeſt, ſtrumis & iuncturarum nodis: aduerſatur venenis & ſerpentes fugat. Vide ſupra inter herbas Galbanifera.

Balſamum: Recipe Galbani lib. j. gummi hederæ vnc. iij. minutim conterantur, & miſceantur terendo ſimul & mittantur in bociam vitreatam cum ſuo alembico, diſtillentur in balneo Mariæ: hoc diſtillatum commiſce cum olei laurini vnc. j. terebinthinæ lib. j. Diſtillentur, & aqua ab oleo ſeparetur. Mirabiliſſimæ virtutis eſt in tremoribus, paralyſi, vſus eſt vt collocetur patiens paralyſim, cõtractionem, ſpaſmum, & tremorem, reſupinus, & infunde de hoc oleo calido temperate in fundo vmbilici ſui & videbis mirabiliſſimam operationem, potius diuinam quam naturalem.

Opoponax ſuccus eſt panacis, nomen enim ipſum indicat, & Dioſcorides prodidit, ſed cum multa ſint panacis genera, ex quonam illorum profluat, non ſatis apertè liquet, ob variam eorum, qui ea de re ſtatuerũt, opinionem. Meſue ex ferulaceo Panace manare ſcribit: Dioſcorides ex Heracleo, nõnulli ex Chironio. Dodoneus ex peregrino quodam, vt pote Syriaco, quod foliis eſt amplis, ex aliis pluribus commiſſis, aliquantum aſperis & hirſutis, longis latiſque. Caulis ei geniculatus, ferulaceus, tres aut quatuor cubitos altus, ſuperna parte plures in ramulos diremptus: floſculi ex amplis vmbellis exeunt lutei, quos ſequitur ſemẽ latum, planum & ſubflauum: Radix albicans & longa, ſucculenta & odorata. Ex vulnerato caule, maximè circa radicem æſtate, gummeus ſuccus, ſponte concreſcens effluit, qui Plinii, multorumque aliorum judicio opoponax eſt, ad vſus plurimos commendatiſſimus, quod indicare videtur plan-

ta,ex qua eruitur nomenclatio,nam Panax ſeu Panaces dicitur, quod omnem morbum & dolorē abigat, vel omnibus remedia promittat: hinc multi Agyrtæ & Pſeudomedici, medicamenta quædam,ſępe morbis ipſis periculoſiora,Panaceas nominãt. Sic ſæpe dum viueret aulicos & nimis credulos fefellit medicus quidam, hominum mendaciſſimus, bibaciſſimus,vaniſſimus, ſalaciſſimus. Opopanax inter gũmi locum habet & aqueis facile diſſoluitur. Excalfacit ordine tertio, ſiccat ſecundo: Emollit, digerit, attenuat, flatus diſſipat, lenit, expurgat. Probatur valdè amarus, interne albus, aut ſubfuluus, pinguis, tener, friabilis, ſtatim liqueſcens, odore graui. Niger ac mollis improbatur. Vide ſupra Panax.

Balſamum pro vulneribus neruorum & tuſſi: Recipe Terebinthinæ lib.ij.olei communis lib.iij. olei laurini vnc.vj.cinnam. vnc.ij. euphorbii,caryophyllorum,baccarum lauri, gummi hederæ,ſagapeni, ammoniaci, opopanacis galbani ana vnc.j. thuris, maſtiches ana drac. ij. Fiat vt deſtillatio: neruorum prodeſt vulneribus, vt tuſſi pectori illitum.

Vnguentum ex panno lineo: ℞. Opopanacis vnc. j. Raſuræ panni linei tenuis,puri, antiqui vnc.ß. vini,mellis,olei roſati ana vnc. v. litargyrii,aloes,ſarcocollæ, myrrhæ ana drac. j. ß. Tere paulatim,affundendo nunc vinum, nunc mel, nunc oleum, mirabile ad vlcera maligna,fiſtuloſa,carne implenda.

Pilulæ ex opopanace: ℞ Opopanacis, hermodactylorum, ſagapeni, bdellii, ammoniaci, colocynthidis ana drac. v. croci caſtorii, myrrhæ, zingiberis, piperis nigri, longi, caſſiæ ligneæ, myrobalanorum citrinarum. Indarum bellicarum, emblicarum ana drac. j. ſcammonii præparati drac. ij. turbith. vnc. ß. aloes vnc. j. ß. ſucci braſſicæ q. ſ. fiat maſſa: ſiccetur & ſeruetur in charta, ceræ liquatæ intincta, loco ſicciore, per annum. Doſis ſcrup. ij. vſq; ad drác. j.

Sarcocolla cuiuſdam arboris peregrinæ & gũmi ab ipſa manantis nomen eſt. Naſcitur in Perſide fruticoſa & ſpinoſa, ramis nodoſis & arbori appreſſis, ex quibus ſauciatis & in-

& interdum ſponte profluit lachryma thuris, pollini ſimilis, colore ſubruſa, amara ſapore. Calefacit ordine ſecundo, ſiccat minus: coquit, tergit, carne implet & glutinat, vnde Sarcocollæ nomen: nam cruentis vulneribus, ac diuturnis vlceribus mirificè medetur. Ea quippe propria dote à ſordibus mundat, carne noua replet & cicatrice obducit. Arabes non tantum ſarcocollam ventrem ſubducere, ſed humores craſſos & glutinoſos è partibus diſſitis, vt articulorum cauitatibus educere ſcriptitarunt. Ratio tamen id videtur denegare, nec effectus comprobare. Efficaciter autem vulnera conglutinat, oculorum fluxiones inhibet, & ex Galeno digerit, ſed minus quam galbanum: lacte aſinino quinque dies macerata in vaſe vitreo, quotidie lacte mutato mirifice prodeſt oculorum albugini, nubeculis & cicatricibus.

Balſamum: ℞. Terebinthinæ claræ lib. ij. olei lini lib. j. Reſinæ, pini vnc. vj. thuris, myrrhæ, aloes, maſticis, ſarcocollæ ana vnc. iij. macis, ligni aloes ana vnc. ij. croci vnc. ß. Ponantur hæc omnia in retortam, diſtillentur primo lentiſſimo igne, & exibit aqua clara: paulo poſt vero ſequetur oleum rubicundum: tum augmenta ignem ſemper magis magiſque intendendo ad finem diſtillationis. Quo facto, ſepara oleum ab aqua, & vtrumque ſeorſim ſerua. Aqua ſuccedente tempore rubeſcit, & oleum acquirit rubini colorem. Oleum valet vulneribus, præcipuè verò partium neruoſarum, oſſium, venarum: cito enim & ſine dolore conſolidat.

Pilulæ de Sarcocolla: ℞. Sarcocollæ drac. iij. turbith. vnc. ß. colocynthidis, zingiberis ana drac. j. ß. ſalis gemmei drac. j. aquæ roſarum q.ſ. fiat maſſa quæ vt præcedens ſeruanda. Doſis drac. j.

Pituitam vacuant, ob id pituitoſis affectibus commodant.

* *
*

CAPVT

CAPVT VII.

De Gummi hedera, reſina, pice, bitumine, benzoino ac thure.

GVmmi hederæ: è maioris hederæ trunco vulnerato & interdum ſpõte lachryma quædam, ſeu gummeus ſuccus exit ex flauo rubeſcens, odore grauis, ſapore multum acer, quem gummi hederæ nominant. Eſt verò hedera, arbor ſcanſoria, quæ muros interdum veſtit, interdum arbores vicinas quas ſuo multiplici complexu & virore interimit. Sunt autem eius prima genera duo, vna maior, quæ in altitudinem ſeſe erigit, altera minor, quę vitunculis tenuioribus & obſequioſis, humi defixa repit, nec florem, aut fructum vllum profert. Maior triplici notatur varietate, quædam enim dicitur alba, quæ fructum gerit album, alia nigra, quæ nigrum, tertia Helix, quæ nullum, & à nullis pro minore hedera ſumitur. Alba nonnunquam corymbos, ſeu fructus, aliquando folia alba exhibet & intermedia folia emittit velut brachia, ſeu capreolos, quibus tam arctè complectitur arbores, vt totum humorem ſugendo enecet, inopia enim ſucci marceſcẽtes facilè emoriuntur, vel tam pertinaciter parietibus hæret, vt vix poſſit ſeiungi. Nam tot initia & radicum rudimenta effert, quot brachia, quibus muris obrepit, & ita viuax permanet, vt pluribus locis interciſa, non tabeſcat. Nigra & magis vulgaris, quam Dionyſiam vocant, ait Dioſcor. vbique per parietes & macerias reptat, & arbores etiam proceras radicoſis velut digitis amplectitur: folia promit anguloſa, in principio verò triangula, dein magis rotunda, dura & perpetuo virore nitentia: flores exiles, baccas primum herbaceas, mox nigras, oblongis pediculis

quaſi

Digitized by Google

quaſi racematim adhærētes. Cætera ad genus hederaceum ſpectantia notiora ſunt, quam vt longiore diſcurſu & explicatione indigeant. Hedera omnis calida eſt, raroq; medicis inſeruit vſibus, folia ſi exceperis, quæ fonticulis, ex pyrotico relictis, Sparadrapi loco nonnunquam adhibentur, vt ichores & ſeroſos humores ad partē alliciant Eius gummi lentes interimit, inſigniter calefaciendo ſenſum aduſtionis imprimit, & pilos deſtruendo caput nudat, illitu enim eſt pſylothron efficax.

Balſamum: Recipe Galbani vnc. ß. Gummi hederæ vnc. v. terito & alembico diſtillato & cum lib. j. ſebeſten commiſta denuo diſtillato. Expertum eſt ad neruorum mollificationem, ſeu paralyſin, & ipſorum contractionem, ſpaſmumve, mo:bum comitialem, vel epilepſiam, tremorem, omnemque morbum frigidum: memoriam etiā auget, atq; intellectum, ſi occiput, ceruixq; ſomni tēpore, eius momento liniatur.

Balſamum pro vulneribus conglutinandis: ℞. Terebinth. lib. j. Galbani vnc. ij. gummi elemi vnc. ij. gummi hederæ vnc. ij. thuris, maſticis, myrrhæ ana vnc. ij. aloes, xyloaloes, galangæ, cinnamomi caryophyllorum, nucis moſchatæ, cubebarum ana vnc. j. aquæ vitæ vnc. iij. Simul per diem macerent & noctem: poſtea bis diſtillentur: & oleū illud ſtillatitium tanquam balſamum pretioſum ſeruabis.

Oleum ad paralyſin: Recipe galbani, gummi hederæ ana lib. ß. olei laurini vnc. ij. terebinthinæ lib. ij. Deſtilla: & tertio liquore vtere.

Reſina Ῥητίνη Græcis dicta, lacryma, ſeu liquor eſt, pinguis ac oleaginoſus, ſponte ſæpius ex arbore, & interdum ea vulnerata defluens. Qui nullo vulnere proſilit αὐτόῤῥυτος, & à quibuſdam σφαλέῤῥυτος, dicitur. Omnis reſina cum partium tenuitate ſubſtantiam habet oleoſam, ob id in oleoſis, vtpote cognatis prompte ſolubilem, atque in eo à gummi diſſidentem, quod cum aquea magis ſubſtantia cōſtet, aqueis, expeditius & accuratius permiſcetur. Sunt autem reſinarum, ſi conſiſtentiam ſpectemus, duæ generales differen-

tiæ, vna dicitur liquida, Græcis ὑγρὰ, hoc eſt, humida, ſeu fluxilis, vt terebinthina, alia durior & ſiccior, quam φρυκτὴν, id eſt, frigidam, ſeu toſtam ſubinde vocant, cuiuſmodi eſt Colophonia, ſic dicta, quod ex Colophone olim advehebatur, quæ omnium ſicciſſima, flauiſſimaque, in puluerem tamen redacta alba eſt. Hæc præ ceteris nuncupatur φρυκτὴ, & aliquando συγκομιστὴ, quaſi confuſa, quod ex multis ſimul congeſtis in maſſam indurauerit. Contingit enim ſæpe vt primi: flua reſina negligentius collecta arenas, ſilices, lignoſas quiſquilias aut alias ſordes contrahat & retineat, à quibus vt repurgetur, igni liquatur, extranea reiiciuntur, & purior redditur, ſicque durior & ſiccior. Eſt alia ex ſe citò correſcens abſque ignis ope, ξηρὰ, Græcis, ſicca Latinis dicta, quæ minus, quod ſit pinguedinis particeps, areſcit, φύσημα πιτυΐνον, quaſi germinatio picea, à Galeno nuncupatur. Quæ venalis proſtat in officinis, dura, flaueſcens & friabilis, confuſa quædam eſt reſina, ex abiete nempe Strobilina, & Pitynia conſtans, fumum quæ reddit, dum accenditur thuris æmulum. Strobilinæ paſſim meminit Galenus, quam alii ex pinu, alii ex picea, alii ex pineis nucibus, quas Strobilos vocant, manare dicunt. Hæc reſinarum calidiſſima eſt, terebinthina ambabus qualitatibus omnium moderatiſſima, omnes ſiquidem reſinæ calefaciunt & exſiccant, ſed hæ magis, illæ minus: Omnium ſicciſſima eſt, quam nonnulli frictam, alii Colophoniam vocant, vt & omnis quæ igne purgatur & in frictā mutatur ex Galen. Abietina vtraque qualitate media eſt inter calidiſſimam & ſicciſſimam, quæ malè à quibuſdam dicitur Colophonia, nam liquida diu durat, parum ſiccat, & naſcitur admodum modica, ob id pretioſior. Omnibus reſinis præfertur terebinthina, deinde lentiſcina, quæ etiam gummi-reſina eſt, tum quæ de Abie-

de Abiete colligitur, poſtea quæ de pinu & picea. Vſus reſinarum multus eſt, non tantum in arte Pharmacaria, ſed in rebus aliis plurimis. Emolliunt, calfaciunt, digerunt, & commodiſſimè emplaſtris & vnguentis ad vlcerum & vulnerum curationem dicatis, admiſcentur.

Pix dicitur reſinæ combuſtæ fluxus: ſic tamē melius, pinguis eſt & reſinoſus liquor, ex accenſa teda colliquatus & eductus. Eſt verò teda non arboris genus, vt falſo putauit Plinius, ſed morbus arboris, pini videlicet per ſenectutē nimia pinguitudine veluti ſtrangulatæ. Vbertas n. reſinoſæ materiæ, qua torū pini lignum refertur, illi interitus eſt, & ferè tota in tedam abit, quæ artificioſa ſedulitate accenſa picē fundit, quam Piſſam Græci nominant. Palimpiſſa quaſi iterata pix, ac ſecundo cocta dicitur quādo ſc. è liquida coctione & elaboratione craſſeſcit, purgatur, atq; durior & ſiccior euadit, ξηρὰ πίσσα quoque, id eſt, ſicca pix dicitur. Zopiſſa eſt pix à nauibus maritimis deraſa, quæ propter ſalſuginem quamdam ab aqua maris contractam, omni pice ad exſiccandum & diſcutiendum eſt efficacior. A nonnullis Apochyma nominatur. Pix naualis proprie in pharmacopoliis dicitur à nauibus picandis, non iam diu picatis, vt zopiſſa. Et quum abſolutè pix naualis ponitur illa ſumēda, vt hæc dum zopiſſæ deſignatio notatur. Diſſaphaltum eſt bitumen Pici commixtum, quod ad mortuorum cōdituram olim vſurpabatur. Dioſcoridi tamen nō videtur mixtura artificioſe parata, ſed naturaliter talis: Naſcitur, inquit, in Apolloniatarū agro circa Epidaurum, q̄ piſſaphaltū nuncupatur. Differt a. pix à reſina, quod illa per ignem tranſierit, hæc ſponte effluxerit: vtraq; arborum earumdem ſoboles, verum pix eſt veluti reſina cocta & ignis adiutu educta. In pice autem educenda ſic fere proceditur, vt in carbonis faciendi modo.

In loco lapidibus aut lateribus artificioſe ſtrato, tedæ in haſtulas conciſæ aggeruntur: Superponuntur rami abietum & picearum: Omnia ita conteguntur terra, aut luto, aut alia materia non vſtibili, vt ne rimula quidem circumquaq; pateat, ſed in vertice tantum, aut alia parte magis idonea foramen relinquatur, per quod ignis immitti & flãma primum emitti queat: accenſis tedis, omnia arctiſſime occludéda, ne flãma erũpat, & picis expectatio pereat. Quod ſi rimula quędam hiarit, & flãmam aut fumũ admiſerit, terra aut luto obſtruenda. Tum aſſulæ tedæ vi ignis æſtuantes copioſum liquorem exprimunt in canales affabrè conſtructos, per quos & ipſe deducitur in ſcrobes ac vaſa idonea, fluenti pici excipiendæ dicata. Nigredinem autẽ acquirit à fumo & calore, vnde pix nigra ſolet eſſe, nam quæ flaua eſt reſina potius dicenda. Quæ primũ extillat, fluxior eſt, humidiorq;, & pix liquida officinis, Cedria Plinio, Piſſelæon Dioſcor. dicitur, ꝙ maximè tale euadit, ſeparato, qui ſupernatat pici, ſicuti lacti ſerũ, aquoſo humore. Separatur verò dum pix coquitur, vellerib. mundis ſupra halitũ eius expãſis, & cum eo pręmaduerint expreſſis. Verius tamẽ Piſſelæon medicamentũ ex oleo & pice cõpoſitum, quam ſimplex dicitur. Quę ſecunda fluit, craſſior, ſicciorq;. Quæ vltima, craſſiſſima & duriſſima, & ad exſiccãdum efficaciſſima. Ad liquidã refertur alia quędam grauis odoris, quam Seplaſiarii nunc oleum cadinum, nunc rakinum vocitant, cuius vſus ad pecudum, genus transfertur. Cum pix vniuerſa vel liquida, vel ſiccior, vtraq; ſyncera, lęuis & ſplendens laudatur. Illa emollit, digerit, dolorem lenit, coquit. pus mouet, ſcabros vngues extricat, impetigines emendat, & duritias vuluæ & ſedis diſcutit. Siccior hæc omnia pręſtat, ſed imbecillius, potentius verò ſiccat, & coaleſcendis vulneribus magis conuenit.

Bitumen,

Bitumen, Aſphaltos Græcis dictum, eſt veluti terræ pinguitudo aquis ſupernatans quæ ad littus diſiecta concreſcit, denſatur,ac dura, tenaciſſimaque redditur, & facile flammam concipit. Quamdiu bitumen innatat aquis molle eſt; vbi exemptum eſt,ſpiſſatur, fitque pice etiam ſicca durius; ſed facile adhibitum igni liquatur. Bituminoſi vero ſunt lacus multi: ſed maxime inſignis & bituminoſus eſt,qui in Iudæa cernitur: obid Aſphaltites dictus. Vocatur & mare mortuum,tum ob vaſtitatem, tum quia ipſius aqua fere manet immota,nō procelloſa,grauis,ſalſa,craſſa, fætida,in qua nec plantæ, nec animalia naſcuntur, nec iniecta nutrit, nec in ipſius ſinum admittit. Inter bitumina ſolida numeratur à quibuſdam aliud foſſile & terrenum, nonnullis male terra ampelitis, aliis melius, carbo petræ dictum: Cuius generis eſſe videtur Gagates, ſeu obſidianus lapis, ex quo globuli precarii & imagunculæ ſæpe fiunt, quæ peregrinorum pileis geſtantur. Non eſt vero bitumē omne denſum ac durū, ſed quoddam datur liquidum perpetuo ac fluidum, Naphta nominatum,quod Bituminis Babylonii eſt colamen,colore candidum, ignis rapaciſſimum. Tanta enim eſt huic cum igne cognatio, vt protinus tranſiliat in ipſum, vndecunque viſum. Inuenitur etiam quoddam nigrum. Vt vero bitumen Iudaicum ac Sodomæum ad nos minime defertur verum & natiuum, ſed eius loco piſſaphaltum, aut quid factitium ex petroleo, pice & aliis quibuſdam, ſic neque etiam naphta: cuius loco cognatum quoddam liquamen aſſumi poteſt, ex agro Mutinenſi deciduum, quod Saxolæum, ſeu Petroleum, quaſi oleum è petra deductum nominãt. Vtriusq; enim eadem conſiſtentia,color, virtus. Eſt vero piſſaphaltos picis & bituminis cōmixtio,vt nomen ipſum indicat,quam nonnulli pro mumia vſurpant. Bitumen omne diſcutit, emollit,

glutinat, ab inflammatione tuetur, proptoſim vteri, & ſtrangulationes, olfactu, ſuffitu & impoſitu emendat: ſed raro niſi adulterinum inuenitur. Naphta extenuat, incidit, digerit, penetrat, frigidos & craſſos humores ex quauis parte corporis abſumit: Neruorum reſolutioni, tremori, & articulorum morbis à cauſa frigida medetur. Inter bitumina recenſetur adhuc quædam velut pinguitudo furfuroſa, quæ à nonnullis ſperma ceti, ab aliis ambra ſubalbida, à multis flos maris dicitur: colligitur enim in mari cuius eſt aliqua pinguis ſpuma & tanquam flos innatans, & à quibuſdam putatur eſſe ἁλὸς ἄνθη Dioſcoridis.

Beniuinum officinis Belzoinum dictum, nec Laſerpitii, ſeu Cirenaici ſucci, nec myrrhę ſpecies eſt, vt nonnulli contendunt, nec Angelicæ vulgo dictæ, aut Imperatoriæ ſuccus reſinoſus, vt innuere videtur Ruellius. Laſer enim ſeu Aſa ex Syria, Cyrene, & India in alias regiones: Beniuinum in Indiam ex aliis regionib. vt Samatra & Sian aduehitur, naſciturque non in ferulacea ſtirpe, ſed in arbore præcelſa, cuius caudex craſſus & durus eſt, multis ramis brachiatus, ordine pulcherrimo diſpoſitis, & in latum extenſis: folia oblonga, citri æmula, mucronata, & non vſque adeo virētia, ſed auerſa parte candicātia. Ligni materia dura eſt, odorataq;. Sponte ſæpe naſcitur in multis ſyluis, tum Malacę tum aliarum regionum, quas ob Tygridum frequentiam ſæpe periculoſum eſt adire. In quib. hæc animalia ferociſſima rarius viſuntur; vulnerātur arbores, quæ huius odoratiſſimæ reſinæ copiam effundunt, quam Chinēſes Cominhan, Arabes Louaniaoy, Guzaratæ & Decan incolæ Vdo vocant. Tria autem notantur Beniuini diſcrimina, vnum dicitur Amygdaloides, quod maculas candidas amygdalarum delibratarum inſtar refert, quod maxime ab inſtitoribus expetitur. Alia duo admodū

nigra

nigra ſunt, quorũ alterum parum fragrat, & vilioris eſt pretii; alterum ſuauiſſime ſpirat, & è nouellis arborib. exudat; & Samatræ incolis Benini de Boninas nuncupatur. Omniũ cenſetur optimum, pellucidum, globulis candidis refertum, thuris æmulum & ſuauiſſime ſpirans. Beniuinum cor, ſpiritus & facultates omnes roborat & thymiamatis, antidotis & medicamentis, ornatui dicatis vtiliter permiſcetur. Oleaginoſis autem perinde ac reſinæ aliæ facile diſſoluitur.

Oleum Belzoinum: Recipe Aquæ vitæ, Belzoini pulueriꝫati ana partes æquales. Ponantur in retortam latam, & vna cum ſuo capitello in iunctura clauſam, diſtillentur in cineribus lento igne, quoad extracta fuerit aqua: quæ reſeruanda eſt ad ſuos vſus. Poſtea fortificetur igni paulatim, vbi oleum apparuerit, magis magiſque, vſque quo totum oleum extraxeris. Tandem in fine ſequetur gummi quoddam, inſtar mannæ: quod valet ad faciendam aquam odoriferam, vna cum aqua puteali, aut roſarum.

Aliter: Recipe Belzoini lib. j. puluериza ſubtiliter: pone in alembicum ad diſtillandum: tunc affunde pulueri, aquæ roſarum lib. ij. obtura diligenter alembicum, & lento igne ſubtus accenſo primo, quoad aqua cæperit diſtillare, deinde augmentetur paulatim, vſque dum oleũ conſpexeris. Quo apparente mutetur recipiens, & fortiori igne elice oleum, quod in ſole rectificandum. Eodem penitus modo diſtilletur oleum ſtyracis calamitæ & liquidæ.

Aliter: Recipe Beniouini contuſi vnc. vj. ſtyracis calamitæ vnc. j. Ladani vnc. ß. nucis myriſticæ vnc. ij. moſchi gr. iv. Aquæ vitæ vnc. ij. fimo macera, ac diſtilla oleum: omnes vires firmat.

Trochiſci de Benzoi: Recipe Benzoi vnc. vj. Ligni aloes vnc. iix. Styracis calamitæ vnc. iij. moſchi drachm. ß. Ireos vnc. ij. Sacchari candi. lib. iij Pulueriꝫatis omnibus fiant trochiſci cum aqua roſar. Delicati ſunt & ſumptuoſi, ad delicias maxime ſuo odore accommodati, ſuffitu & vaporatione grati. Cor & cerebrum roborant.

Trochiſci pro fumo comitiſſæ Arnsburgenſis: Roſarũ alb. viridium

Digitized by Google

viridium contuſarum vnc.iv. Belzoini in aqua Roſacea per diem & noctem macerat. vnc.ij. Ambræ Gr.iij. moſchi gr.ij Zibetti gr.j. Trita contunde cum Roſis. Omnibus adde Sacchari opt. vnc. ß. Atque hæc ita contrita per biduum in mortario bene obturato ſinas. Poſtea in modũ maſſæ forma, atque inde effinge trochiſcos. Admiſcere autem oportet gummi Tragacanthæ, in aqua Roſar. macerati, ſingulosque trochiſcos ponere in cochlearium gummi draconis, vt tanto firmius coaleſcant.

Trochiſci pro fumo S.V. Recipe Ligni aloes, ladani ana drach. ij. Belzoini drach. ij. ſtyracis calamitæ drach. ß. Sacchari candi. vnc. iij. moſchi gr. ij. miſce cũ aqua Roſacea, & ex paſta ſubactæ fac trochiſcos: qui tempore vſus mag s redolebunt, ſi irrorãdo aſpergas eis pauxillum aquæ roſaceæ. Peſſus ad vteri præcipitationem: Recipe Beniouini, ſtyracis, caryophyllorum ana drach. j. Galliæ moſchatę drach. ß. moſchi gr. vj. fiat puluis exceptus bombace, imponatur in vterum.

Thus arbuſculæ cuiuſdam in Arabia naſcentis lachryma eſt reſinoſa, quæ ab incolis vernacula lingua modo conder, modo Louan appellatur. Eius duo traduntur genera, vnum dicitur olibanum, ſeu thus maſculum, quod ex albo flaueſcit, limpidumque, pellucidum, pingue ac ſiccum eſt, & reſinæ cedriæ puritatem, atq; ſuccini nitorem æmulatur. Forſan Olibanum dicitur præpoſito & adnexo articulo Græco, ὁ, cum ſatis eſſet thus libanum enuntiare, quod è monte Libano deferatur. Alterum dicitur fœmininum, quod reſinoſum magis eſt, ac molle & cito ardens, quodq; bonitate maſculo cedit. Vtrumque ex planta manat, vix dum cognita, niſi de paucis notis, quia arbor eſt peregrina, Arabiæ indigena, puſilla, foliis lentiſcinis: cuius duæ traduntur differentiæ: vna dicitur montana, quæ tantum in montibus confragoſis & aſperis fruticat, optimumque thus profert. Altera in locis tantum planis viret lætius, ex qua copioſum quidem thus promanat, ſed multo minus bonum. Vtrumq; facile oleaginoſis diluitur. Thuris cortex eſt pinguis, odoratus,

tus,læuis,minime ſcaber & ſine membranis. Vis ei eadē quæ thuri,ſed calidior, aſtringentiorq; & craſſiorum eſt partium quam thus. Mannam thuris vocant, micas ipſius concuſſu eliſas,quod dū conuehitur euenit,vt alibi demonſtrauimus. Intus & foris thus vſurpatur, & aduerſus morbos multos magnæ eſt vtilitatis. Vires ſiquidem habet pene innumeras, quæ recenſere longum nimis foret. In primis qualitatibus calefacit ordine ſecundo,ſiccat tertio, & puris mouendi facultatem habet,ſed non valde efficacem. Manna thuris vim habet magis aſtringentem à portione thuris, quam habet admixtam, in eoque differt à thure,quod minus aſtringit & coquit. Thus calidum eſt in ſecundo, & ſiccum in primo ordine: adſtringit & tergit modice. Manna thuris eādem cum thure vim habet,ſed aliquando imbecilliorem. Cortex thuris vehementius quam thus ipſum adſtringit & ſiccat. Thus ad vulnera glutinanda, & putredines arcendas prodeſt. In vino ſanguinem excreantibus bibitur, omnesq; ad fluxus tā virorum, quam fœminarum. Cum melle mariſcis illinitur. Cum aceto & oleo impetiginem ſanat, & cutis vitia emendat. Cum vino dulci aurium tinnitui inſtillatur. Oculorum hulceribus ſuffitus eius confert. Cor confortat, ſanguinem bonum generat. Mannæ thuris earundem cum thure ſunt virium. Fuligo thuris oculorum inflammationibus, & fluxionibus eſt auxilio. Vlcera purgat,caua explet,carcinomata curat. Cortex ſanguinem excreātibus in potu vtiliter datur. In peſſo vuluæ fluxionib. ſubuenit. Ad oculorum cicatrices,& caua ſordesq; pollet. Toſtus lippitudinibus ſcabris fert opem.

Oleum Thuris: Recipe Thuris in puluerem redacti lib. ß. Ampullæ orificio magno præditæ indatur: Deinde vitrum calicis modo formatum,quali in potu quotidiano vti cōſue-

uimus imponatur, vt in medio ampullæ conſiſtat, idemque aqua calida impleatur: poſtea operculum in vertice perforatum applicetur, cuius foramini Infundibulum coaptetur, & oleum commiſſuris oblitis euocetur. Inter deſtillandum v. aqua calida per illud in vitrum, quod dixi, guttatim ſtilletur: ita tamen, ne hoc repleto ita effluat, atq; ſic cum aquæ vapore oleum ſimul aſcendit ſuauiſſimum, & odoriferum, odore Thuris, quod alioquin ſine hoc vapore peſſime olet.

Puluis ad omnem Hæmorrhagiam: Recipe Thuris vnc. j Aloes vnc. ß. F. puluis, qui cum oui albumine ſubactus ad mellis craſſitiem, pilis molliſſimis Leporis excipietur.

Puluis Incarnans: Recipe olibani, Aloes, ſarcocollæ, ſang. Draconis, Rad. Ireos ana q. ſ. Terantur & F. puluis.

VEL: ℞. Thuris, maſtichis, Fœnugræci ana q. ſ. Miſce fiat puluis.

Puluis ad cicatricem: Recipe cort. Thuris, Myrrhæ, lithargyri, cort. mali granati ana part. æquales, fiat puluis tenuiſſimus, & modice inſpergatur.

Trypherum Gal. Recipe Thuris, amyli ana drach. iix. cadmiæ lotæ drach. xvj. ceruſſæ drach. xliix. opii drach. vj Gummi drach. xvj Aquæ q. ſ. fiat collyrium. Siccatur & per ij. annos ſeruatur.

Siet de Thure: Recipe Thuris drachm. x. Ammoniaci, ſarcocollæ ana drach. v. Croci drach. ij. mucilag. fœnugræci q. ſ. F. collyrium. Siccatur & per annos duos ſeruatur.

Puluis cephalicus: Recipe Iridis drachm. iv. pollinis Thuris, Ariſtoloch. rotundæ ana drach. ij. Reducantur in pollinem tenuem cum cort. Rad panacis vnc. ß.

Balſamum Romæ factum: Recipe Terebint. vnc ß. olibani vnc. vj Aloes ſuccocitrini, maſticis, Galangæ, cinnam. croci, N. moſch. caryophyll. cubebarum ana vnc j. gummi hederæ vnc. ij Pulueriſentur & miſceantur cum Terebint. exponantur in Alembico vitreo: & addantur caphuræ, Ambræ griſeæ ana vnc. ij. & deſtillentur lento igne: prima aqua eſt alba & clara, & vinum Balſami: ſecunda crocea, & vocatur oleum: tertia magis crocea, & eſt Balſamum verum.

Puluis cephalicus: Recipe Thuris, Iridis, Ariſtolo. rot. Erui ana drach. j. Reducantur in pollinem tenuem: nonnulli addunt Rad. Panacis, & cadmiam lotam, cum myrrha & aloe &c.

CAPVT VIII.

De Terebinthina, Euphorbio, ac ſtyrace.

TErebinthina vera ex Terebintho, ſeu Termintho, vt Græci dicunt, habetur. Eſt enim liquor pinguis ex eius trunco & ramis defluens. Optima eſt clara, perlucida, alba, acris & odorata, quæ prædictis dotibus ſubflaueſcit, nõ improbãda. Laudatur quæ ex Chio Inſula defertur, Chia ob id nũcupata, quæ odore & guſtu cæteris antecellit, & plus Terebinthi refert. Poſt hanc Lybica probatur, etiã Andromachi teſtimonio, dein Pontica. Minus celebratur Cypria, Syriaca, Iudaica, Arabica. Eſt autem Terebinthus arbor contorta, fruticoſa ac mediocri magnitudine, caudice craſſo, ramis multis, oblongis, foliis fraxini modo longis, ex multis ad vnam coſtam cohærentibus, ſed craſſioribus & pinguioribus, quorum ſingula laurinis ſimilia cernuntur: flores admodum parui ſunt, muſcoſi & purpuraſcentes: fructus exigui baccarum ritu racematim cohęrentes, rotundi, oblongi, duri, pingues ac reſinoſi & manus contrectantium inficientes. Fert præterea, veluti quamdam ſiliquam oblongam, inſtar corniculi incuruam, in qua vermiculi ſimiles culicibus reperiuntur. Aliquando etiam humor quidam, vt in vlmorũ veſiculis cõtinetur. Materia lignilenta, neo valde dura eſt, radices validæ in profundo. Terebinth. quędã maſcula dicitur, quæ ſterilis eſt; alia fæmina, quæ fruct⁹ gerit. Hæc adhuc pro fructus vario colore duplici differentia ſignatur, vna cui fructus lentis magnitudine rubet; altera cui & grandior &

Digitized by Google

pallidus eſt, & ſuauius fragrat. Naſcitur copioſa in regionib. calidis, atque his potiſſimum læta viret; à quibus eius liquor nomen & laudem aſſumit, vt in Inſula Chio, in Cypro, Syria & circa Idam & Macedoniam. Sunt qui perhibent ad nos deuehi terebinthinam duram ſiccamque, ſic ignis ope cõcretam, quæ pro reſina venditur: vix tamen ſuſpicor nõnullos adeo eſſe mentis inopes, vt terebinthinam coquẽdo deteriorem & viliorẽ reddant, & è longinquis regionibus adferant. Terebinthina enim qualiſcunq; fuerit, ſemper pluris emitur, quam ea ipſa reſina, induſtria qualibet concreta. E larice quædam reſina humidiſſima habetur, quę Terebinthinæ quod ſit valde ſimilis, pro ea ſæpe ab inſtitorib. exhibetur & venditur ignorantibus eas diſcernere, inquit Gal. Sed laringa odore, guſtu, & facultate, quam Terebinthina acrior, atq; tenuioribus partibus & maiori diſcutiendi virtute prædita eſt. Ex reſinis omnibus, principatus debetur Terebinthinæ, poſt eam Lentiſcinæ ſecundum Dioſcor. tum ei quæ de picea educitur & abiete: poſt quas Pinea, ſtrobilinaque numeratur. Galenus tamen lentiſcinam terebinthinæ præfert. Terebinthina reſinarum mitiſſima eſt, vulnerũ familiare balſamũ: moderate calfacit, mollit, expurgat, diſcutit, renes purgat, vrinam mouet, atq; optimum eſt in multiplices vſus accõmodatum præſidium. Quibus polleat virib. eximiis, norunt ſatis, qui virulenta gonorrhœa laborarunt.

Pilulæ ex Terebinthina: Recipe Terebinthinæ coctæ vnc. j. Rhabarb. electiſſ. drach. iij. ſuccini albi, ſucci Glycirrhi. ana drachm. ß. cinnam. electi drachm. j. miſce & F. maſſa, de qua formentur pilulæ mediocres. Accipiuntur autem de his 9. ante cœnam; deinde niſi aluum ſubduxerint, plures. Difficultati & ſuppreſſioni vrinæ conferunt.

Spiritus Terebinthinæ: Recipe Terebinthinæ claræ q. p. Inde in veſicã ęneam cũ refrigeratorio aqua propemodũ repletam.

pletã. Sic elicietur ſpiritus, qui aquæ innatabit, & per B.M. rectificari poterit. Vſus eius in medicina multiplex eſt. Tuſſim, pleuriſin curat: venenis peſtilentialibus reſiſtit: ventriculum ab illuuie ſordida & viſcida mundat, vrinam prouocat odoram, inſtar violarum: calculũ & arenas pellit: ſtranguriam & vlcera veſicæ ſanat: Neruoſas partes aperit, & confortat: vaſa ſpermatica calefacit, & libidini ſtimulos addit, ſanguinem coagulatum diſſoluit: Vterum purificat: ac propterea ſuffocationi matricis valdè vtilis eſt. Extrinſecus in contuſionibus maximus eius vſus & vtilitas.

De Terpentina audiendus & Theophraſtus, qui ſic ait: Conſultum mihi viſum eſt, præ cæteris commentari de Natura & proprietate terpentinæ. Eſt enim hoc creſcens peculiare pręceteris omnibus arboribus Germanicis. Sicut balſamus ſuæ regionis arbores, ita Germaniæ arbores terpentina ſuperat.

Fas ergo eſt deſcribi horam & tempus, colligendi & carpendi ea, quæ de terpentina in vſus neceſſarios collaturi ſumus: nec enim quauis promiſcuè hora conueniens eſt: ſed obſeruanda eſt conſtellatio & influentia cœleſtis. Medicum ergo ante omnia decet eſſe Aſtronomum, qui ex præceptis Aſtronomicæ inclinationis diſcat idoneam horam, citra quam nihil incipiendum eſt. Tam potens enim eſt operatio cæleſtis, vt medicus citra illius coniunctionis obſeruationem feliciter nihil exſequi poſſit. Hac neglecta, fit interdum, vt medicina vna efficax ſit, altera minus, cum tamen vtraque in eodem horto nata ſit. Sed exemplum pro illuſtranda re afferemus.

Videtis, varia ac diuerſa à natura creſcere, quorum vnum quodlibet conſtitutum creſcendi terminum habet. Eo termino exacto, operatio cæleſtis completa eſt: & tum demum

creſcens carpendum eſt. Idem etiam de terpentina iudicandum, ſi æquo maturius carpitur aut colligitur, non minus vitioſum eſt, ac pyrum pomumve immature carptum. De ſapientia ergo Aſtronomica dico, per ipſam debere inueniri terminum: quod fuſius hic iam non explico. Eam enim jam ante quilibet Doctor ac Medicus callere debet, cum vna ſit ex 4. columnis, quibus medicina incumbit.

Planioris intellectus cauſſa etiam hoc exemplum tenete. Creſcentia ex terra varia emergunt, quorum quodlibet ſuam peculiarem formam & colorem habet. Ita peculiaris quoque cuilibet ortus & origo eſt. Quodlibet etiam creſcens fructum ſuum, homini vſui futurum in peculiari ſubſtantia diſcernendum offert. Sic animalia lactifera ſuum fructum lacte promunt, cuius gratia condita ſunt. Sic arbores poma & pyra proferunt. Nec quoduis illico & à prima origine eſt id, quod eſſe debet, verum ex ſubſtantia vna tranſmutatur, vt comprehenſum eſt. Gramen vertitur in lac: lac in butyrum, hoc in hominem. Eodem modo & Larix donũ ſuum, homini à Deo per ipſam præſtitum, ſpecie reſinæ, quæ terpentina eſt, offert. In hac quærenda ſunt, quæ Deus in ipſa operatus eſt, abſoluendo & ad vltimam eſſentiam ipſam reducendo, ſicut natura perficit gramen in lactiferis. Similis enim eſt generatio Reſinæ generationi lactis in Vacca, quoad naturam & complexionem. Sicut Vacca omnia deſumit à terra: ſic à terra quoque ſumit omnia Larix. Sicut autem mel ex floribus ſugitur ac ab apibus in mel mutatur: ita apum loco Medicus quoque præparationem complere debet, vt remedium eius reſpondeat melli, quod ab animali bruto factum eſt. Quod autem mel apes faciunt, id hominibus vſui eſt.

Hoc modo mirabiliter Deus homini de neceſſitatibus

per

per naturam proſpexit, vt hæc exemplo ſint medico, quod eadem ratione remedia præparare debeat, vt nimirum prudens Medicus videatur, ſuaque ſapientia ipſam imitetur naturam, artificem omnium præſtantiſſimam, ad quam ſi omnem ſuam ſcientiam homo conferat, vix dignus erit, vt ei vincula calceorum ſoluat.

Loci ratio poſtulare videtur, vt etiam de electione Terpentinæ aliquid dicatur: Sed de hac cur ſileam, cauſſæ geminæ ſunt. Prima eſt, quod oculi ipſi cognitionem optimam præbeant. Qui ergo eius cognoſcendi creſcentis ſtudio tenetur, is eò peregrinetur, vbi creſcens naſcitur, ſuiſque oculis ſpectet, quomodo id à Deo conditum ſtet, nec ſperet, ſe puluinar premendo, opera DEI addiſcere, aut ex picturis & literis aſſequi ſatis poſſe. Talia in ſudore vultus ſui cognoſcat: ita duplex teſtimonium viuum habiturus eſt, & pro Medico verace, prudente, proboque habebitur, ſecus quàm profugi Ludimoderatores aut deſperati alii cornuti iudicare ſolitant. Cauſſa ſecunda hæc eſt, quod, etſi quidem omnia ſcripta de his docentia legantur coloreſque omnes & lineamenta expreſſa facie addantur: Per hæc tamen omnia ex vero fundamento ſolidè addiſci minime queant. Scriptura enim parit imaginationem, vt de rebus, veluti de coloribus cœco diſſerendum ſit, ac homines meros aureos montes in Hiſpania ſomnient. Inſuper & Pharmacopœi adeò doloſi & fraudulenti ſunt, vt ſendatarios illos Doctores ludos faciant, dicentes: Domine Doctor, hoc eſt id, iſtud eſt hoc. Ita Aſini ſibi mutuò ſcabunt, & Apothecarius Medicus Quid pro Quo ſubdit, eique merdam pro Balſamo oſtendit. Væ his ægrotis, qui talium curæ ſe ſubiecerunt.

Præterea

Præterea videtur etiam æquum eſſe, vt pro veterum Auctorum methodo de terpentinæ complexione aliquid etiam dicamus, ſed omitti id, nihil referr. Nihil enim quicquam in terpentina operatur, aut humiditas, aut ſiccitas, aut calor, aut frigus, aut temperies. De his enim omnibus nulla in medicina diſputatio mouetur.

Ea ſunt magnalia Dei, adeò vt mera arcana, in quibus terpentinæ virtutes conſiſtunt, neglectis omnibus quatuor complexionibus, meritò conſideranda ſint. Fatuitas eſt, quærere aliquid in eo, in quo nihil eſt. De ſubſtantia tamen terpentinæ dicendum aliquid, cur terpentina ſit producta in forma Reſinali, non Mercuriali, Metallica, &c. Sed cauſſa hæc eſt. Quicquid Deus creauit, ei addidit ſubſtantiam ſimilem ei, ad quod ſpectat, vt ſubſtantia & arcanum ſibi iuuicem in operatione correſpondeant, velut vir & fœmina ſibi mutuò aſſimulantur.

Dixi in priore capite, debere Medicum Aſtronomiæ peritum eſſe, vt ſciat tempus carpendi & colligendi ſimplicia, nec temere imperitorum conſuetudinem ſectetur, qui colligunt, vbi & quando offertur. Sed ex arte quodlibet per ſe ſeorſim colligi debet, vt in natiua ſua virtute, quam Deus ipſi indidit, conſiſtat & vigeat. Hoc non de terpentina tantum, ſed quolibet creſcente alio verum eſt. Sic Hypericon juſto tempore carptum, pro conſtellatione & influentia ſua, vermes ex corpore expellit. Quod ſi non fit, iam medici vermes ex hominis corpore exigere minime poſſunt. Sic ergo cum dedecore Doctores illi ac Pharmacopœi ægros tractant. Medicinam quidem porrigunt, ſed non ſecundum influentiam. Sic & in terpentina vires eximiæ ſunt. Quam ſi medicus conuenienti tempore colligit, iam magnalia eiuſdem in effectum proferentur.

Notan-

Digitized by Google

Notandum autem primo, ipſam verum & naturalem eſſe balſamum. Quæ cadauera eo inunguntur, nunquam putreſcunt. Nec de carne ſaltem dico hominum aut brutorum: verum etiam de lignis & herbis. Non ergo immeritò terpentina pro excellenti balſamo habita eſt. Multa enim Romanorum, &c. corpora terpentina condita & delibuta, poſt aliquot centenos annos incorrupta reperta ſunt, ipſis etiam veſtibus illæſis. Quod ſi ergo Aſtronomiæ, vt fas eſt in Medicina, attendatur: Arcana eiuſmodi ſuas operationes habent. Nullumque arcanum, per ſe naturaliter præparatum, viuum eſt aut efficax, niſi iuſto tempore collectum ſit. Alias enim idem fit, ac ſi anima à corpore ſuo ſeparetur. Hæc quæ vobis indico, moleſtè non feretis. Eo enim fine id facio, vt deinceps ex integra medicina operemini, nec ruſticos ſectemini, qui fœnũ ſecant, quando ſibi & vaccis opus eſt. Ventrem enim ſatiare & morbos ſanare, duo ſunt. Oculos quæſo conuertite ad ſolertiam figulorum & lignariorum. Hi argillum effodiunt, & ligna cædunt ſub conſtellatione certa, vt ne grylli aut vermes alii illis innaſcantur. Sunt etiam conſtellationes certæ, quibus, ſi arbores cædantur, tunc ligna ea nec augeſcunt, nec minuuntur. Huiuſmodi vires & impreſſiones plures ſunt in Aſtronomia docendæ. Hora ea ſi non obſeruetur, virtus ſe illa minime exſeret. Ideo multa paſſim conficiunt remedia, quæ nec Doctores, nec Apothecarii intelligunt, cum tantum ſunt Catoniſtæ, aut Grammatiſtę, &c. quorum in libris ſcientiæ Aſtronomicæ minime continentur.

Pro his jam ergo ſciendum eſt, virtutem in terpentina latentem, & in cœlo cum Aſtrali influentia conjunctam, inſignem & eximiam eſſe. Eſt enim terpentina verus & naturalis balſamus, ipſo Indico non inferior, qui diuturnitate

temporis aliam inſuper in balſamatione Eſſentiam concipit, vt alteri omnino ſimilis fiat. In probatione tamen conditionem terpentinæ recipit, quo ab Indico Balſamo diſtat. Sic ergo duo nomina habet. Si ſecundum balſameam influentiam colligatur, vocatur balſamus de Botin. Si non: vocatur terpentina, ſeu reſina laricis.

In terpentina ergo virtutes geminæ deſcribendæ ſunt. Altera eſt conſtans, aſciſcens naturam balſami. Altera eſt inconſtans, balſameam virtutem non participans. Ideoque exemplum notate. Balſamus de Botin purgat. Ita & terpentina. Balſamus autem purgat forma ſpecifica: terpentina purgat conditione ſeu natura fluxili. In his operationibus iam diſcrimen eſt. Quicquid more balſameo operatur, id perfectè aufert, ita vt nulla corruptio ſequatur, faciendo membra incorruptibilia, ne à putredine inuadi queant. Idem altera terpentinæ vis perficere non poteſt. Sed attendite, ne ex hoc meo indicio fors decipiamini à tali, qui dicere poſſit, ſe balſamum habere, cum tãtum habeat terpentinam. Eo vſque enim hodierni Medici impietatis progreſſi ſunt, vt ob vile lucrum impudentiſſimè mentiri auſint, corpus & animam Diabolo oppignorando, ſaltem vt fidem impetrent. Quilibet ſibi ipſi caueat. In his enim magiſtratus nulla cenſura & pœna animaduertitur.

Prçter jam dicta ſciendum etiam eſt, terpentinam quoq; extra balſameam impreſſionem juſto tempore conſeruandam eſſe. Si enim immatura, nec virtutibus ſuis ſatis dotata ſumatur, ciet diarrhæam, colicam, dyſuriam, teneſmum, & alia plura infligit, per imperitiam doctorum & pharmacopœorum. Sicut enim lac grumeſcit, corrumpitur, aceſcit, &c. ita idem etiam patitur in corpore terpentina.

Et hæc medicinæ ſecreta ſunt, medico præcipue tãquam

princi-

principale in philoſophia notanda Qui enim philoſophiæ cognitione (non loquor de morali aut Ethica, aut Philologia, in quo Eraſmus ſeſe exercuit) caret, ac quomodo naturales vires eleuentur, ignorat, is ad medicinam penitus ineptus eſt. Debet enim Medicus callere fundamentum id, quod ipſa medicina dignum eſt.

Quo philoſophiam de terpentina, vndenam & quî generetur rectius intelligatis: hæc hactenus ad vos ita præfari volui, vt ex illis ipſa cognoſcatur, morbuſq; ac philoſophia in vna cõcordantia conueniant, quo vnum alterum declaret, & medicina genuina conſtituatur. Etſi verò veterum quidem ſcriptorum methodum (quæ nauci eſt) non obſeruem: tamen id hac ſaltem de cauſſa factum eſt, quia libri eorum meræ Rhapſodiæ ſunt. Rhapſodus enim eſt, qui, quæ audit, annotat, nec an vera vel falſa ſint, curat, rei de ſuo colorem & fucum addens, veluti Titus Liuius, Saluſtius & alii. Hinc eorum ſtultitia patet, qui mel Gentianæ inungunt. Eiuſmodi vero deſcriptio cum fundamento careat, in medicina nimis ſordida eſt, quales ſunt etiam doctores, qui ex libris artes ſuas diſcunt, ad verum tamen medicinæ fundamentum nunquam penetrant.

Dicto modo rem quamlibet à ſe creatam, DEVS, maximè vero creſcentia naturalia in ſemen ſuum digeſſit. In illo ſemine eſt vltima materia. Et ſemen illud ita craſſum, eſt materia prima. Iam vero materia prima homini nihil prodeſt, ſed materia vltima. Semen ſimile eſt infanti. Infans vt infans loquitur. Si grandeſcit, loquitur pro ſuæ ætatis decentia. Quod bonum, indolem maturè exſerit, id ſecundum naturæ lumen finem bonum attingit. Hæc jam eſt materia vltima. Diſcrimen tamen aliquod eſt, ex ſequenti exemplo noſcendum. Semen extra ſe agit ac

 pellit,

temporis aliam inſuper in balſamatione Eſſentiam concipit, vt alteri omnino ſimilis fiat. In probatione tamen conditionem terpentinæ recipit, quo ab Indico Balſamo diſtat. Sic ergo duo nomina habet. Si ſecundum balſameam influentiam colligatur, vocatur balſamus de Botin. Si non: vocatur terpentina, ſeu reſina laricis.

In terpentina ergo virtutes geminæ deſcribendæ ſunt. Altera eſt conſtans, aſciſcens naturam balſami. Altera eſt inconſtans, balſameam virtutem non participans. Ideoque exemplum notate. Balſamus de Botin purgat. Ita & terpentina. Balſamus autem purgat forma ſpecifica: terpentina purgat conditione ſeu natura fluxili. In his operationibus iam diſcrimen eſt. Quicquid more balſameo operatur, id perfectè aufert, ita vt nulla corruptio ſequatur, faciendo membra incorruptibilia, ne à putredine inuadi queant. Idem altera terpentinæ vis perficere non poteſt. Sed attendite, ne ex hoc meo indicio fors decipiamini à tali, qui dicere poſſit, ſe balſamum habere, cum tãtum habeat terpentinam. Eo vſque enim hodierni Medici impietatis progreſſi ſunt, vt ob vile lucrum impudentiſſimè mentiri auſint, corpus & animam Diabolo oppignorando, ſaltem vt fidem impetrent. Quilibet ſibi ipſi caueat. In his enim magiſtratus nulla cenſura & pœna animaduertitur.

Preter jam dicta ſciendum etiam eſt, terpentinam quoq; extra balſameam impreſſionem juſto tempore conſeruandam eſſe. Si enim immatura, nec virtutibus ſuis ſatis dotata ſumatur, ciet diarrhæam, colicam, dyſuriam, teneſmum, & alia plura infligit, per imperitiam doctorum & pharmacopœorum. Sicut enim lac grumeſcit, corrumpitur, aceſcit, &c. ita idem etiam patitur in corpore terpentina.

Et hæc medicinæ ſecreta ſunt, medico præcipue tãquam

princi-

principale in philoſophia notanda Qui enim philoſophiæ cognitione (non loquor de morali aut Ethica, aut Philologia, in quo Eraſmus ſeſe exercuit) caret, ac quomodo naturales vires eleuentur, ignorat, is ad medicinam penitus ineptus eſt. Debet enim Medicus callere fundamentum id, quod ipſa medicina dignum eſt.

Quo philoſophiam de terpentina, vndenam & quî generetur rectius intelligatis: hæc hactenus ad vos ita præfari volui, vt ex illis ipſa cognoſcatur, morbuſq; ac philoſophia in vna cōcordantia conueniant, quo vnum alterum declaret, & medicina genuina conſtituatur. Etſi verò veterum quidem ſcriptorum methodum (quæ nauci eſt) non obſeruem: tamen id hac ſaltem de cauſſa factum eſt, quia libri eorum meræ Rhapſodiæ ſunt. Rhapſodus enim eſt, qui, quæ audit, annotat, nec an vera vel falſa ſint, curat, rei de ſuo colorem & fucum addens, veluti Titus Liuius, Saluſtius & alii. Hinc eorum ſtultitia patet, qui mel Gentianæ inungunt. Eiuſmodi vero deſcriptio cum fundamento careat, in medicina nimis ſordida eſt, quales ſunt etiam doctores, qui ex libris artes ſuas diſcunt, ad verum tamen medicinæ fundamentum nunquam penetrant.

Dicto modo rem quamlibet à ſe creatam, DEVS, maximè vero creſcentia naturalia in ſemen ſuum digeſſit. In illo ſemine eſt vltima materia. Et ſemen illud ita craſſum, eſt materia prima. Iam vero materia prima homini nihil prodeſt, ſed materia vltima. Semen ſimile eſt infanti. Infans vt infans loquitur. Si grandeſcit, loquitur pro ſuæ ætatis decentia. Quod bonum, indolem maturè exſerit, id ſecundum naturæ lumen finem bonum attingit. Hæc jam eſt materia vltima. Diſcrimen tamen aliquod eſt, ex ſequenti exemplo noſcendum. Semen extra ſe agit ac

 pellit,

pellit, quicquid intra ipſum eſt. Infans autem expulſorem alium nõ habet, quam vagos ſenſus. Id enim ſemen ſi ſeminatur, excreſcit in vltimam materiam, & quodlibet in eo contentum, ſeparatur ab alio. Ita quodlibet in creſcente illo, peculiarem naturam adipiſcitur, aliam quidem in radice, aliam in floribus, &c. Hoc iam terpentinæ accõmodandum eſt, ac ſciendum, quod ipſa vndicumq; confluat, & ab omnibus arboribus membris comportetur. Et licet ſub vna ſubſtantia appareat: ſubſtantia tamen vna non eſt, ſed corpora multa. Sicut in generatione ferri corpus vnum præſto nõ eſt, ſed plura, velut chalybs & ferrum, &c. ita & hic balſamus terpentinæ permixtus eſt. Vna eſt impreſſio, ipſam auferendi & colligendi. Nondum tamen ſeparatio adeſt, quam tertia medicinæ columna, nempe Alchimia docet. Non autem ea Alchimia, quæ aurum & argentum facere docet, cuius profeſſorum jam paſſim plena Lerna eſt, ſed ea quæ cuiuslibet myſterii ſeparationem in peculiare reſeruaculum docet: nec eo quidem modo, vt per deſtillationẽ id fiat, ſed citra ignem & ſui corporis diſſolutionem. Sic enim ſeparantur balſamus & terpẽtina, velut argentum & ſcoria.

Ceterum cum de ſemine prius dixerim, quomodo hæc ex ipſo enaſcantur: ſciendum eſt, res quatuor eſſe, quæ ſemen perficiant. Primum ſunt *Aſtra* & *Influentiæ*, eo quod ſemen aſtra attrahat, velut magnes ferrum. Et ſicut peculiaris dos ineſt magneti, qua ſolum ferrum, nec quicquam aliud attrahit: ita ſua quoque ſemini proprietas eſt, ſola aſtra balſamea attrahendi.

Hinc balſamus: qui in terpentina latet, ſicut nucleus in nuce: & tantum operantur aſtra in terpentinam. Quod ſi plantanda eſt, ſub eandem influentiam plantari debet.

Secunda virtus terpentinam proferens eſt *Liquor terræ*,

qui

qui & ipſe à terpentina attrahitur loco cibi potusq;. Is cibus quoque ab Influentia conſeruatur. Ex hoc Terpentina corpus ſuum & ſubſtantiam, in qua reperitur, aſſumit. Sic corpus & anima in vnum coagmentata ſunt.

Tertio, concurrit etiam *Operatio ſolis*, non tanquam aſtri alicuius, ſed tanquam ignis, qui naturalem ſuperfluitatem conſumit, quæ nulla vi aut arte ignis conſumi poteſt. Omnia enim conſumerentur, nec quicquam remaneret.

Quartò, accedit etiam eius *ætas* ſeu *terminus*, qui hora ea eſt, qua Deus ipſam perficit, deinceps eandem non amplius tractaturus, ſed homini ipſam traditurus, vt eam conuertat in id, quod ei opus eſt, veluti piſtor, qui panē ſuum ante furnum vendit. Hæc ita Terpentinæ origo eſt: de qua conſtat, Balſamum eius in ramis potius quam arboris caudice latere, & plus quidem ſeu vberius in locuſtis, quam partibus ceteris. Hæc in ſeparatione omnia euidentia fiunt. Terpentina ergo in ſuis præparationibus omnium efficaciſſima eſt, ſi ſecundum cæleſtem influentiam plantetur, & adhuc efficacior, ſi tranſplantetur. Nam influentia ſeminauit ipſam in locum commodum. Et ſi ab Influentia in locum commodum ſeminatur, ibi terreſtreitas eius omnium optima eſt. Et ſi inde iterum tranſplantetur in idem ſolum, aduerſus vētum Borealem directum, hincque porro iterum tranſplantetur in auſtralem ventum, ſecundum definitam ætatem: tunc Balſami ditiſſima eſt. Ita ſe mundi machina in ſua operatione habet, quam ſcire debet Medicus, niſi vagans, aut Balneator aut Agyrta audire malit.

His de ortu Terpentinæ prææmoratis, vt deinceps etiā aliquid de ſeparatione Balſami & Terpētinæ dicamus, proceſſus iam triplex ſequitur: triplex ad Balſamum, triplex ad Terpentinam: & tamen proceſſus ſaltem vnicus erit. Hoc

modo vires ex Balſamo velut & Terpentina in ſuam gradationem aſcendunt, vt nimirum quælibet virtus in peculiari ſuo corpore inconfuſa conſiſtat.

Multi haud dubie ſunt, qui iactant ac gloriantur, ſe hanc meam informationem artemque iam pridem ad vnguem callere. Hos quiuis frugi homo caueat. Mentiri ipſis procliuius, quam panem edere. Horum nonnulli ſunt Doctores, tonſores, & alia Medicinæ monſtra. Curant ſibi conſtrui fornaces, Vulcanum ad opus accommodant, alunt Laboratores, conſtruunt Athanar, altum quid crepant de Realgare: deniq; quicquid de quacunque arte audiunt, id omne iam tritum & familiare ipſis eſt. Interim nec Magiſter nec miniſter fungo digni ſunt, ac tum ſibi, tum aliis otioſe mentiuntur. Hi digni non ſunt, vt vel maximum vel minimum in Receptis præſcribatur ipſis, ne quid fors diſcant, quo fraudes ſuas ad medicinam accommodent, & ſic mea ſcripta irreprehenſa relinquant. Et tamen ego propter geminos Medicos, & ægrorum vtilitatem hæc tanti momenti ſupprimere minime volui: ſperans fore, vt à quouis ſano mendacium à veritate facile dignoſcatur.

Prima ergo ſeparatio Balſami à Terpentina ita ſe habet. Qua hora collecta Terpentina fuerit, in vaſculum ſeu doliolum illico inijciatur, & ad ſummum vſque impleatur, & confeſtim in fimum digeſtum imponatur vſque ad medietatem. Ita ebulliendo ſuas ſordes eijciet, velut muſtum. Poſt hanc operationem, ita calida in Flaccum effundi debet per infundibulum, ita duo colores ſe mutuo ſeparabunt, vnus clarus in ſublime, alter turbidus in decliue. Hunc horis 60. ſine digeri per primum gradum caloris, & diſtributum ſecundum gradus duodecim. Supernus color eſt

lor eſt Diaphanus: eſtque Balſamus, quouſque quidem perſpicuitas illa panditur vel proditur. Alterum in decliui ſeu imo, eſt Terpentina pura. Ita ſe habet duorum iſtorum corporum à ſe inuicem facta ſequeſtratio, veluti chalybis & ferri. In hoc Balſamo ſecreta admiranda latent, & longe plura, quam mea mihi ætate experiri licuit. Poſſet tamen experientia plena ſtabiliri, ſi Medici tanto ſtudio expugnandis ęgrotorum morbis operam darent, quando expilandis crumenis inhiant, aut ſi vi coercerentur, vt fierent tales, quales ſe iactant & profitentur. Suam experientiam requirit ſutor, quo tamen carere poſſumus. Imperito autem Medico committitur corpus, quod is per inſcitiam conficit & iugulat. Hinc enata ſunt illa prouerbia, Vitulo-Medicus, Doctor Grallatorius, Magiſter Gimpelius, &c. quæ quidem ruſtici ex illorum medicorum ipſis operibus confinxerunt.

Repetite hic vobiſcum, quam triplicem initio diſtributionem feci, triplicem panem edendi in Terpentina: triplicem in Balſamo, ita triplicem in Terpentina: edendi panem vnum, & vnam laborationem, ſed duas tamen in deſcriptione, hoc eſt, aliud Receptum eſt ad conditionem balſameam, aliud ad Terpentinæ proprietates. Quibus prodeſt Terpentina, iiſdem multo magis prodeſt Balſamus. Balſamus tamen illo diſcrimine, quod impreſſis morbis, & ex cæleſti Influentia natis aduerſetur. Quod enim cœlum imprimit ac generat, id impreſſione ſua facit, & quidem poſt ſuum tempus & exaltationem. Sic ſi ſedet in ſolio peſtilentiali, graſſatur peſtis. Si eſt vernalis, dominantur pleureſes, &c. Sicut hæc ex facultate Medica ſcire quoslibet Medicos fas eſt. Qui vero morbi alii ſunt, minime aſtrales, eos Terpentina ſatis abigit.

Sequun-

Sequuntur iam deinceps Recepta, qui quotue modis Balſamus & Terpentina in vſum venire poſſint, vna cum ſuis Deſcriptionibus & peculiaribus nominibus, ex quibus vtrumque per ſe cognoſci poſſit: Poſtea explicatio illorum virtutum, & duo illa genera ſeu ſpecies, deſcriptioque ac explicatio ſub duobus nominibus comprehenſa. Primo deſcriptio ſub nomine *Lumen Apothecariorum maiorum*, aut *Lumen Alchimiſtarum præparationum*. Secundo explicatio ſub nomine *Declaratio*. Quod tamen ratione primi nominis additum eſt vocabulum *Maius*, ideo factum eſt, vt iurulenti illi Apothecarii, quibus iam omnes officinæ ſcatent, cognoſcantur & diſcernantur à Maioribus, quibus nomen Alchimiſtarum à ſeparationibus, longo vſu probatis, vere debetur & conuenit.

Sic gemini & adulterini Pharmacopœi inuicem diſcernuntur, & nomen hoc, *Lumen Apothecariorum* (non addito *Maiorum*) iurulentis illis imponitur. *Maiorum* autē defertur *Maioribus*, propter ſolidam & confirmatā experientiam. Etſi n. multis centenis annis Lumen iurulentorum illorū durauit, tamen probro id & ignominiæ eo maiori eſt Medicis illis, quod (vt prouerbio dicitur) Ioannes in eodem ſemper maneant.

Lumen Apothecariorum Spagyrorum.

Deſcriptio Tripoliton Botini fiſtulaci. ℞. *Supradicti Balſami* libræ quadrantem, *Colcothar. ſarrephthi* vnciam j. *Caphuræ* drach. ij. Miſce & digere donec vernicis conditionem adipiſcatur. Cola & reſerua.

Tripoliton Cancrenum ita paratur: Recipe *Balſami Botini vncias* duas & ſemis. *Olei Martis*, vnc. j. *Zuccari Saturnini*, vnc. ſemis. Digere diebus nouem.

Receptum aliud. Traxenum magnum vocatum: Recipe Balſami lib. j.

mi lib. j. *Olei de Arſenico* vnc. ij. Digerantur ad æqualitatem ſubſtantiæ. Reſerua. Hactenus Paracelſus. Sequuntur nunc varia ex Terebinthina medicamenta.

Oleum Terebinthinæ: Recipe oleum terebinthinæ per cineres ex ampulla erecta non alta nimis, vel ex incuruata potius optime diſtillatur, addita arena lota, ne ebulliat. Alij Terebinthinæ libras tres, ſalis manipulum, & vini ſtillatitij modicum prius macerant: deinde diſtillant. Frigidis neruorum affectibus, ac omnibus ægritudinibus frigidis ac flatuoſis conuenit: in aſthmate, & anhelitus difficultate mirificũ eſt, ſi duæ drachmæ ſingulo mane ſumantur. Eſt & in empyemate proficuum, & in omni praua thoracis affectione ex pituita: colicis etiam doloribus & omnibus flatuoſis conuenit, cicatrices decorat, & corrigit. Penna illitum naribus valet ad ſcabiem, & rimas earum: cerebrum hoc modo calefacit & pituitam abſque ſternutamentis detrahit: ſanat & rimas vberum in mulieribus. Ad memoriam, ſurditatem & ſpaſmum principatum obtinet. Vt vulnera citiſſime conſolidentur: recipe oleum Terebinthinæ, & calefactum iuxta ignem commiſce ei viridis æris partem æqualem, & ſerua vſui.

Aliter: Recipe Terebinthinæ lib. xij. Aquæ fontanæ, lib. xxx. (ne vrantur ſpiritus) ex organis Aquæ vitæ eliquetur oleum. Lente exardeſcat primo ignis: vnam olei libram præbent libræ quatuor: Etenim quod relictum fuerit, ilico antequam refrixerit, in aquam frigidam effunditur, ac in colophoniam abit. Hæc in oleum vertitur hac arte. Libra eius remiſcetur vnciis duabus butyri ac tenui igne liquantur, inditaque retortæ extillantur, efferetur oleum rubrum, ac parum fæcis reſtabile erit.

Oleum Terebinthinæ: Recipe Terebinthinæ claræ, quantum videbitur: & pro qualibet libra accipe cineris è ligno duro vnc. iij & in retorta fornaci accommoda. A principio fiat ignis lentus, ad humiditatis diſtillationem: poſtea augeatur ignis ad olei deſtillationem. Vulnera ſimplicia intra horas 24. ſanat. Valet neruis contractis à frigiditate, accipiendo drach. j. cum vino: vrinam mouet, & omnes diſſoluit corporis ventoſitates. Punctiones lateris curat: mirabiliter febribus peſtilentibus confert eodem pondere, per os accipiendo: & vngendo ſtomachi orificium, digeſtionem promouet.

Aliter: Recipe Terebinthinæ lib. ij. inde retortæ, ac quartam ſaltem parem eius impleat: arenæ ſicciſſimæ vnc. iix. ſenſim foco caleſcant, nec efferueſcant. Primo, limpidus ac acidus liquor fluet. Secundo, oleum limpidum, aqueo candore. Tertio, fuluum manabit, maiori vi ignis tollendum. Quarto, æſtu foci, ſtillat craſſum rutilans, plurimum olei Terebinthina fundit. Sed vſui interno melius id, quod ab affuſa aqua elicitur. Similiter ex qualibet reſina elici poteſt.

Aliter: Recipe, Maximum ſecretum eſt apud quoſdam oleum ex Terebinthina extrahere abſque periculo effuſionis: ab effuſione enim ingentis incendij eſt metus. Deſtilletur itaque in veſica ænea, ſemiplena aqua, vt aromata exſtillantur: album fundit oleum: ſed cinis vnde ſapo coquitur, vocant Vveaſche, remiſceri debet. Huius enim duo vel tres manipuli aquæ iniici debent, in qua deſtillari debet Terebinthina.

Aliter Quercetanus: Oleum Terebinthinæ elicitur leuiſſimo etiam calore, præſertim per balneum vaporoſum, quem ego diſtillandi modum magnopere probo. Hoc oleum eſt calidum, ac tenue alteque penetrans, pluſquam ipſa terebinthina: frigidiſq; neruorum & articulorum affectibus medetur.

Balſamum magiſtrale: Recipe Terebinthinæ lib. ij. Olei veteris vnc. vj olei laurini vnc. iv. Cinnamomi, ſpicæ nardi vnc. ij. Tegularum recentium bene coctarum vnc. viij. Tritis triturandis per alembicum diſtilla. Vrinam mouet, lapidem frangit, vermes enecat, aurium tinnitui à flatu craſſo, paralyſi, ſpaſmo cynico, iſchiadi gonagræ, podagræ, & cæterarum iuncturarum doloribus prodeſt, potum aut inunctum: ſed parua eius portio, aquæ affectui aptæ miſta bibatur.

Oleum balſami: Recipe Myrrhæ, Aloes, ſpicæ nardi, Sanguinis draconis, Thuris, mumiæ, Opopanacis, Carpobalſami, Bdellii, Ammoniaci, Sarcocollæ, Croci, maſticis, gummi arabici, Styracis liquidæ ana drach. ij. Ladani, caſtorei ana drachm. ij. ß. moſchi drach. ß. Terebinthinæ ad pondus omnium. Tritis conterendis, miſceantur omnia, & alembico diſtillentur ſecundum artem. Eadem poteſt, quæ præſcriptum, & efficacius.

Balſa-

Balſamum aliud: Recipe Terebinthinæ lib. j. mellis puri lib. ß. Aquæ vitæ lib. ij. Ligni aloes triti, Santalorum omnium ana drach. iij. olibani, gummi hederæ, oſſis de corde cerui, Zedoariæ, piperis longi ana drachm. iij. gummi arabici vnc. j. nucis moſchatæ, Galangæ, cubebarum, Cinnamomi, carui, maſticis, Caryophyllorum, Spicæ nardi, Croci, Zingiberis ana drachm. ij ſcrup. j. moſchi fini, pondus denarij. Deſtillentur, vt lento igne elicias primam aquam, quæ clara eſt, vt aqua fontis: ſecunda erit ignita, vt carbo: & tum auge ignem, & tertia elicitur nigra. Reuiuiſcere & iuueneſcere facit.

Balſamum aliud: Recipe Terebinthinæ abiegnæ vnc. xviij. Ceræ optimæ vnc. vij. cinerum vitis vnc. vj. Ponantur ſingula in retortam lutatam, diſtillentur in cineribus, donec nihil amplius ſequatur. Vbi diſtillatio fuerit finita, videbis ceram circa retortæ collum: & hoc ipſum ſignum eſt finitæ diſtillationis. Quod ſi diſtillauit, ſeruetur in vitro diligentiſſime clauſo. Iuuentutem conſeruat, ſi quis bis in menſe hoc oleo fuerit inunctus: omnia impoſita à corruptione aut putredine cuſtodit. Vulnera qualiacunque, ter quaterque eo illita ſanat. Cui vrina fuerit retenta, drachmæ duæ datæ per os, vrinam prouocant & ſimili modo datur contra vermes, puncturas lateris, tuſſim, catarrhum, febres peſtilentes, & ſimilia.

Balſamum aliud: Recipe Terebinthinæ vnc. iv. Thuris vnc. ß. Ligni aloes drachm. ij. maſticis, Caryophyllorum, Galangæ, Cinnamomi, Zedoariæ, nucis moſchatæ, cubebarum drachm. ij. Gummi elemi vnc. j. ß. miſce, & diſtilla ſecundum artem. Lepram curat intra & extra ſumptum: & multos alios morbos incurabiles, vt cancrum & fiſtulas, &c.

Balſamum aliud: Recipe Terebinthinæ lib. ij. myrrhæ, caſtorei, maſticis ana vnc. iij. olibani, Aloes ſuccocitrini ana vnc. iv. Rad. conſolidæ minor. vnc. j Tormentillæ, Gummi hederæ, nucis Indicæ, Zedoariæ ana vnc. ß. cubebarum drachm. j. Macerentur ad ignem lentum per biduum: deinde diſtillentur. Vulnera curat, cum linteo impoſitum, febres, ventriculum infra coſtas tumentem, aſthmaticos, phthiſicos tumores, conuulſiones ſedat, ſpaſmum & paralyſim ex frigore, moribūdos data gutta recreat.

Balſamum ſeu oleum Benedictum: Recipe Terebinthinæ li. j.

Thuris, Myrrhæ, maſticis, ſarcocollæ ana vnc. j. Aquæ vitæ vnc. iix. Ponantur omnia in retortam lutatam, & diſtillentur in cineribus: & oleum ab aqua ſepara. Curat & conſolidat breuiſſimo tempore ſine dolore omnia vulnera, præſertim capitis, claudendo eo vulnus, & in ſuperficie imponendo &c.

Aliud: Recipe Terebinthinæ lib. j. Euphorbij ſulphuris ana vnc. ß. Salis vnc. j. Olei lib. j. coquantur per horas duas lento igni, colentur, & eo oleo calenti vulnus fouebis, vulnera glutinat.

Balſamum aliud: Recipe Reſinæ terebinthinæ lib. j Thuris, maſticis, myrrhæ ana vnc. ß. Ladani, nucis moſchatæ, caryophyllorum, Galangæ, Zedoariæ, carpeſij ana vnc. ß. fol. Daphnoidis p. j. ſucci ebuli, ſucci cucumeris agreſtis ana vnc. iij. Rediguntur in puluerem, quæ redigi apta ſunt, omnibus deinde mixtis, deſtillatione excipitur aqua. Apum, veſparum, canum rabidorum, vt plurimum conducens: magna autem vtilitate Hydropicorum ventres inungi tradunt.

Aliud: Recipe Terebinthinæ lib. j. ß. ceræ flauæ lib. j. nucis myriſticæ, caryophyl. ana vnc. j. Retorta lente extillentur: diſtillato adde laterum vnc. iv. & iterum diſtilla.

Oleum philoſophorum: Recipe Terebinthinæ claræ vnc. xiix. ceræ flauæ vnc. xij. cineris vitium vnc. vj. miſce & calore cinerum per retortam deſtillentur. confert vulneribus, tuſſi, catarrho, vermibus, laterum puncturis.

Aqua mirabilis: Recipe Terebinthinæ vnc. j. Thuris maſculi vnc. ij. Aloes hepatiæ, maſticis, Caryophyllorum, Galangæ, Cinnamomi, Croci, nucis moſchatæ, cubebarum ana vnc. j. Gummi hederæ vnc. v. Omnia ſubtiliſſime pulueriƷentur: deinde in alembico bene lutato diſtillentur lento igne. Prima aqua erit clara & alba, donec incipiat croceari & inſpiſſari: tunc remoue ipſam, & collige ſecundam, quæ erit crocea, ſpiſſa, & priori ſupernatat. Cum autem color ille croceus magis intenditur, remoueatur ſecunda, quia venit tertia: quæ eſt ſicut mel clarum, & proprie balſamum vocabitur, & eius facultates quoque obtinet. Si eius guttam cum cuſpide cultelli in fundo cyathi aqua pleni poſueris, non diſſoluitur, quemadmodum verum balſamum: poſtquam ſteterit per vnam horam, venit in ſuperficie aqua

cie aqua ſine diſſolutione. Ardet quoque. Deinde congelat lac ſi in vna libra lactis ponatur vna gutta tepida, ſtatim congelat illud, ſicut balſamum.

Balſamum artificiale: Recipe Terebinthinæ finiſſimæ lib. j. Olei laurini vnc. iv. Galbani vnc. iij. ß. Gummi arabici vnc. iv. Thuris myrrhæ, Gummi hæderæ, Ligni aloes ana vnc: iij Galangæ, Caryophyllorum, Conſolidæ minoris, Nucis moſchatæ, Cinnamomi, Zedoariæ, Zingiberis, Dictamni albi ana vnc: j. Moſchi, ambræ ana drac: j. contundantur omnia ſimul, & retortæ imponantur, quibus adde Aquæ vitæ optimæ lib. vi. In aqua vitæ madefiat pannus, qui accenſus imponatur retortæ, vt aqua ardeat, commiſcendo materiam, ſicque relinquantur omnia in infuſione nouem diebus, ac tandem in cineribus fiat diſtillatio: ita diſtillabit aqua candida, vna cum oleo ſemper procedendo cum igne lento, donec colorem olei mutatum animaduerteris ad nigredinem quandam. Quo viſo mutetur recipiens, & adaucto igne diſtillatio perficiatur. Finita diſtillatione, aqua ab oleo ſeparanda, & ſingula ſeorſim ſeruanda: id quod etiam de prima aqua eſt intelligendum. Aqua prima candida, vocatur aqua balſami: & oleum primum ſeparatum, dicitur oleum balſami. Secunda aqua nigricans, vocatur mater balſami: liquor vero ſeparatus ab aqua nigra, eſt id quod balſamum artificioſum vocant: quod ceu precioſiſſimum, eſt diligenter cuſtodiendum.

Balſamum artificiale: Recipe Reſinæ Terebinthinæ, Abiegnæ, ana lib. j. Thuris albi, Laudani ana vnc: vi. Nardi Indicæ drac: ij. Rad. Valerianæ, Indis, Acori, Aſari, Cyperi ana drac. j Maſticis, Galangæ, Caryophyllorum, Caſiæ odoratæ, Zedoariæ ana drach. vj. Nucis moſchatæ vnc. iv. Macis vnc. j. Achallochi vnc. ij. Lacrymæ Oleæ Aethiopicæ drac. vj. Aloes hepaticæ, Myrrhæ ana vnc. j. ß. Caſtorei drac. x. oſſium cariotarũ, Styracis calamitę, Laſeris odorati ana vnc. j Lacrymæ ſang. draconis vnc. ij. ß. Florum lauendulæ vnc. iv. Olei glandis vnguentariæ vnc. vj. Arida in puluerem teruntur, liquoribuſq; miſcentur, & diligentiſſime vi ignis commenſurati diſtillantur. Primum aqua clariſſima effluit, admodum ſubtilis, quæ igni admota, admirabili quodam modo flagrat, atque balſami aqua vocatur: mox oleum coloris aurei emanat, quod balſamum appellant: deinde profluit, ruffo colore præditum. Aqua, quæ prius extillauit hauſta ventriculi imbecillitatem

 mirifi-

mirificè iuuat: nam tum pituitam, tum flatus valenter conſumit: quia verò acerrima exiſtit, ſola per ſe dari nequit, niſi ex vino, aut iuſculo aliquo: liquor qui ſecundo diſtillauit, cæteris præfertur: neruorum vulneribus, articulorum cruciatibus, cõuulſis, reſolutis, comitialibusq; mirabili modo ſuccurrit. Oleum poſtremo hæc omnia ſimiliter præſtat, ſed imbecillius.

Euphorbium: Ab Euphorbo Iubæ Regis Mauritaniæ Medico Euphorbium primum nomen accepit, & hucuſque ſeruauit. Eſt autẽ Euphorbium Dioſcoridi, arbor ferulę ſpeciem gerens, acerrimo ſucco prægnans, cuius eximium feruorem expaueſcentes incolæ, ouillas pelles arbori circum ligant, & eminus contho ramos eius vulnerant: è plaga tum copioſus ſuccus in pelles defluit, qui poſtea concretus colligitur. Dodones vero nõ arbor, ſed herba potius eſt, foliis oblõgis, craſſis & virentibus, in rotunda figura anguloſis, multis albicãtibus, ſpinis, ordine duplici armatis, ex quibus ſauciatis liquor acerrimus, mordaciſſimus, facileq; concreſcens effluit. Eſt n. vt ſcripſit Galenus, cauſticæ, & exulcerãtis facultatis, & vſq; adeo calefacit extenuatq;, vt in hoc cætera liquorum concretorum genera ſuperet. Ob tam vehementẽ acrimoniam & ſummam tenuitatem non niſi magna cum moleſtia pulueratur, cuius rei gnari pharmacopolæ ruſticis quibuſdam, ac cõditionis infimæ viris terendũ cõmittunt, monẽtq; vt à pila, in qua teritur, vultum auertant: nũquam tamen ab eius feritate intacti redeunt, nam eius polline & vapore ſurſum elato tam importunè feriuntur, nares & cerebrũ, vt ſternutatio, acrimonia, calor, dolor cõfeſtim ac ſimul ingruant. Euphorbii plãta primum videtur herba, ſed quæ ætate arboreſcit. Præter calorẽ eximium & acrimoniam inſignem, purgandi quamdam facultatem habet, qua non tantum pituitam, ſed aquam ducit: per ſe tamẽ nunquã datur per os, nec cum aliis niſi rara & parua quãtitate. Datur

ex aqua

ex aqua mulſa trioboli pōdere ad pituitā ſeu potius aquam ſubducendam. Eſt autem celerrimū & maximè ignea vi flagrans: vnde colicis & aluum frigidiorem habentibus datur. Cæteros vehementer conturbat, aluum ciet. Nonnihil etiam exodoratis ſeminibus, aniſo, maſtiche, & ſpica nardi miſcēdum. Adduntalii, cum oleo mixtum hydropicis vtiliter illini: jecoris item & ſplenis doloribus pari illitu ſubuenire: cum oleo ſpicæ fronti & vertici illitum, capitis hulcera pellere, & ſenſus corroborare: collo verò tonſillas ſanare.

Pilulæ de Euphorbio Quercetani: Primo omnium optime mundetur ab omni fæce: poſtea in exigua redigatur fruſtula, ex quibus cum limonibus ſiue citriis, in orbiculos ſiue rotulas diſſectis vna cum ſuis corticibus fiat S. S. S. adeo vt primum & vltimum ſtratum conſtet ex limonum orbiculis, & totum hoc paſtæ inuolucro includatur in panis formam, qui in furno mediocriter calefacto coquatur, idq; in modū biſcocti. hoc eſt, panis ille ſemel coctus remittatur in furnum, & coquatur ſecunda vice. Quo facto, aperi panē, & Euphorbium inde perquam accuratiſſime ſepara, ſimul cum orbiculis limonum, quibus illud adhærebit, & albiſſimum ſimul apparebit, ſeparata & abolita omni eius vi venenata. Huic euphorbii præparationi, quam aliunde acceptam fero, nondum acquieſco, ſed illud ita præparatum in matracium aut vitrum aptum & capax iniicio, ſuperaffundendo ſucci limonum vel granatorum acidorum optime depurati tantum, vt ſupernatet tribus vel quatuor digitis: dein omnia colloco in bal. Mar. feruentiſſimum ad digerendum, donec euphorbium diſſoluatur à dictis ſuccis, quibus omnibus per linteum traiectis, ſucci poſtea per euaporationem ſeparētur, & euphorbium remanebit in fundo depuratiſſimum, vtpote à quo omnis calor exuperans & qualitas venenata penitus ſit ſeparata. Sed vt ad chymicos ſermonem noſtrum conuertamus, cum phlegmate vitrioli totali & integro ſuo ſpiritu imprægnato, vel cum cidoniorum aut pomorum corripendulorum aquis, acido ſulphuris vel ipſius vitrioli ſpiritu tinctis & acidulis redditis, multo adhuc præſtantior fiet eiuſdem euphorbii præparatio, quod licet alibi iam diximus, non tamen hic piget idem adhuc ſemel obiter tantū repetere. Vt igitur ex euphorbio cōcinnentur pilulæ aduerſus peſtem efficaciſſimæ, hoc ſequenti modo procedendum erit.

Pilulæ

Pilulæ de euphorbio contra peſtem Quercetani: Recipe Euphorbii vt ſupra præparati vnc.j. Extracti nucis vomicæ, extracti croci orientalis ana drac. ij. extracti rad. angelicæ & tormentillæ ana vnc. j. ß. extracti theriaces vnc. ij. confect. alkermes, & de hyacintho ana vnc. j. Eſſentiæ corallorum vnc. j. ß. Terræ ſigillatæ veræ q. ſ. vt reducantur in pilularum conſiſtentiam: doſis ſcrup. j ß. Qui peſte correpti ſunt, vtentur iis mane in doſi præſcripta, confeſtim ſuperbibendo aquæ benedictæ vnc. ij. & ſtragulis tecti multum ſudabunt: quo modo venenum à centro ad circumferentiam prouocabitur, & admirandum percipietur remedium.

Oleum miræ potentiæ polychreſton: ℞. olei communis, terebinthinę, olei laurini ana lib. j. miſce, & cucurbitæ immittantur, lentoq; igne diſtillentur: quæ prima emanat aqua inutilis eſt: reſtibili materiæ adde Cinnamomi, Caryophyllorum ana vnc j. ß. Euphorbii, Galbani, Ammoniaci, Gummi hederæ, Opopanacis, Thuris albi, maſticis, Baccarum lauri detruſis corticibus ana drach. iij. Caſtorei, Ligni aloes, Ladani, Olei ſpicæ, vel diſtillati ex lauendula ana drach. ij. Miſceantur cuncta ac digerantur. Hinc lapidem laterinum in fabaceas partes confringens, & in pruuis vrito, donec excanduerint, ac Oleo reſtinguito, & paulatim aucto igne deſtillentur.

Oleum de Euphorbio: Recipe Euphorbii vnc. ß. Olei Cheyrini vnc. v. Vini odoriferi vnc. v. Coque ſecundum artem, vſque ad conſumptionem vini. Iuuat maximè frigidos cerebri & neruorum affectus, cephalalgiam, hemicraniam, lethargum, naribus immiſſum: articulorum quoque, & hepatis, & ſplenis dolores illitum iuuat.

Extractum Euphorbii: Euphorbium vt præparetur, reſolui debet prius in aceto roſato albo, in Bal. vaporoſo diſtillato, & per ſetaceum tranſmitti: hocque ter faciendum, quo terreſtreitas omnis ſeparetur, & purior remaneat hæc lachryma: abſtrahatur acetum, vt ipſius emendetur acrimonia reiterata ablutione in aqua roſarum. Itaque Euphorbio per acetum reſoluto, vt iam dictum, & abluto, affunde vini ſpiritum, quo eſſentiam extrahes, fæcibus, ac impuritatibus ſepoſitis, omnia circulato cum nouo alcoole ſacharino per x. dies: deinde ſeparato menſtruo, coagula igne lentiſſimo, addendo ſub finem olei maſtichini ſcrup. ij. Olei aniſi ſcrup. j. eſſentiæ corallorum ſcrup. ß. Fiat mixtura. Do-

ra. Doſis eſt ſcrup.j. cum decocto competenti: paralyſi, arthridi, ſpaſmo, hydropi valdè conducit, & pituitam quantumuis lentam, craſſam, & impactam neruis ipſis, & inuncturis, ſine aliqua perturbatione euacuat.

Pilulæ de Euphorbio: ℞. Euphorbii, colocynthidis, agarici, bdellii, ſagapeni ana dra.ij. aloes drac. v. Succi porri q.ſ. fiat maſſa. Siccetur leuiter, & in charta munda ceræ liquatæ intincta, ſeruetur per annum. Datur à drac. j. ad ſcrup. jv. Ad emittendam hydropicorum flauam aquam, & materiam tumoris diſcutiendam valent, opem quoq; afferunt lumborum doloribus, & podagræ humida cauſa concitatæ.

Styrax Syriacæ cuiuſdam arboris, gummeus reſinoſuſq; eſt ſuccus, concretus, aridus, nullus huius nominis, liquidus, humidus, fluxilis, vt imperitè multorum inhaſit animis qui & liquidum & ſiccum ſtyracem non modo conſtituerunt, ſed ex eadē arbore vtrumq; manare profitentur. Sed reuera arbor ſtyraciflua lacrymam tantum extillat coagulabilem, quæ ſcilicet mox tota concreſcit in molem denſam, pinguem & reſinoſam: nullaq; eius portio in liquorē fluxilem abit, vt jampridem falſa, vetusq; Arabum increbuit opinio: quam qui ſectantur, vocum affinitate decepti ſtyracem pro ſtacte nimis oſcitanter vſurpant. Vtriuſq; enim vt diuerſa conſiſtentia, odor, ſapor, qualitas, ſic origo & natura, nam ſtacte eſt pinguitudo myrrhæ recentis, cum pauca aqua tuſæ & expreſſæ, atq; in vnguenti liquidioris formā redactæ: aut ſi mauis, pinguiſſimus eſt myrrhæ flos, vel eiuſdem recentis tuſæ & expreſſæ perpingue ſerum, vel tortiuum ius machinis quibuſdam eductum. Melior judicatur ſtacte, quæ olei miſtionem admiſerit. Qualitatem myrrhæ non modo calefactoriam habet, ſed virium quoq; eſt compos plurimarum. Storax vero, vt cum Seplaſiariis loquar, vel potius ſtyrax, quia ſtiriatim ex arbore extillat, vbi ex arbore proſilit, mox concreſcit in glebam denſam, ſolidam, reſinoſam, aliquot grumis albicantem, ſuauiſſime fragrantem. Laudatiſ-

ſimus calamita, quod in calamis è Pamphilia ferebatur, nuncupatus, pinguis, lentus, fragmentis albicantibus, odore perſeueranti. Improbatur furfuroſus, cano ſitu obductus, inodorus. Optimus quoq; ex Cypro, Sidone, & Piſidia ad nos aduehitur. Ex arbore malo cotoneæ ſimili manat, cuius tamen folia minora ſunt, minuſq; rigida, & auerſa parte cana: flos albidus Arantiæ magnitudine, nõ odore: baccæ admodum paruæ ternis vngulis exceptæ, ac pediculis longis hærentes ſurculis adnaſcuntur. Eius autem arboris concretus liquor plurimum laudatur, qui præter dotes ſuperius dictas, diutiſſimè in ſua odoris ſuauitate permanet. Styrax omnis calefacit, emollit, cõcoquit, tuſſi medetur, grauedini, raucedini, vuluæ præcluſæ, & menſibus ciendis extra & intra datus conuenit, vtiliter adhibetur antidotis cardiacis & lætificantibus: aduerſatur venenis quæ vi refrigeratoria nocent & interimunt, & illitu ſtrumas & neruorum nodos diſcutit.

Oleum ex ſtyrace: ℞. ſtyracis vnc. iij. olei communis lib. j. vini q. ſ. coque in duplici vaſe ad vini conſumptionem. Calefacit: ob id confert dolentibus à frigore renibus, veſicæ, vtero, neruis, muſculis, tendonibus, iuncturis.

Pilulæ de ſtyrace: ℞. ſtyracis liquidæ, thuris, myrrhæ, ſucci glycyrrhicæ, opii ana drac. j. fiat maſſa. Durat annos duos vel tres. Doſis eadem cum ſuperioribus. Ad eadem efficaces, ad quæ ſequentes.

Pilulæ ſtyracis: ℞. ſtyracis drac. ix. opii, myrrhæ ana vnc. ß. ſapæ q. ſ. fiat maſſa. Seruatur ad annos tres. Datur à ſcru. j. vſq; ad dra. j. faciunt ad tuſſim recentẽ, & hæmoptoicos, dolorẽ leuant, ac ſomnũ inducunt.

Aliæ, ejuſdem: ℞. myrrhæ, piperis, opii, ſtyracis, caſtorii, galbani ana drac. ij. ſapæ quantum ſufficit: fiat maſſa. Seruatur per annos tres. Doſis eadem cum ſuperioribus. Faciunt ad deſtillationem dolorem capitis, ægre ſpirantes, peripneumonicos ad veſicæ & vteri affectiones.

Pomum Ambræ: ℞. ſtyracis drac. iij. caryophyllorum, cinnam. ana drach. ij. maceris N. Moſchatæ ana drach. j. ß. ligni aloes drach. ß.

Moſchi

Moſchi, Ambræ ana Gr. iij. maſtiches drach. j. ß. trita & cribrata, liquore ſtillatitio maioranæ, & ſtacte quod ſatis eſt excipiantur, finganturque orbiculi odorati.

VEL: ℞. ſtyracis calamitæ vnc. j. caryophyllorum dra. ij. Beniovini vnc. ß. Ambræ drac. ß. moſchi gr. xv. pulueris violarum prædicti q. ſ. aquæ roſarum q. ſ. ad cogendum.

CAPVT IX.

De Maſtiche, Camphora, Myrrha, Bdellio, Opio, ac Laudano.

MAſtiche, gummi, reſina eſt omnium optima, è Lentiſco exudans. Præſtantior cenſetur, quæ in Inſula Chio prouenit, odorata, candida, ſplendens, friabilis, adulta & retorrida. Deterior vireſcẽs & nigra, Ægyptia dicta, aut Pontica, & bitumini ſimilis. Maſtichem adhuc ſpinam Ixinam reddere Theophraſtus author eſt, ſed Lentiſcinam quauis alia (ſi quæ detur) præſtantiorem artis medicæ proceres ſtatuunt. Eſt autem Lentiſcus maſtichem eructans, arbor admodum procera, Græcis dicta, ex cuius radice multi ſtolones coryli modo concreſcunt, ramis lentis & flexilibus brachiati. Folia ab vno pediculo ferè octona cohærent, foliis glycyrrhicæ non multum diſſimilia, ſed duriora: flores muſcoſi plurimi, pediculis longis adhærent: quibus baccæ ſuccedunt erui magnitudine, initio virides, & vbi maturuerint nigræ, ſubſtantia quadam pingui & nucleo intus nigro & duro turgidæ. Præter folia, flores & fructus lẽtiſco adnaſcuntur, velut vtriculi intorti, corniculorũ ritu, in quibus initio liquor continetur, ex quo inſecta quædam culicibus ſimilia velut in vlmi veſicis naſcuntur. Ex eius ligno dentiſcalpia fiunt optima, quibus non modo repurgantur dentes, ſed roborãtur, gingiuę cõſtringuntur, & ori ſuauitas conci-

liatur. Ob vires eius eximias nō malè ſubſtituitur pro xylobalſamo. Ægre lentiſci fruticant. Lutetiæ duas tamen vidi in horto Ioan. Gonerii rei herbariæ ſtudioſiſſimi, ſed quæ ſæuitiam hyemis ægrè perferunt. Maſtiche ad multa commendatur, ſed maximè ad ſtomachi & ventriculi affectus: nam ſumpta, vel admota, dolores illius ſedat, nauſeam & cibi faſtidium tollit, retinendi potentiā roborat & coctionem iuuat. Prodeſt & hemoptoicis intinctu cum ſyrupo conueniente, vt etiam veteri tuſſi: commanducata oris halitum emendat & pituitam è cerebro blandè attrahit. Vt optimè pulueretur, debet & ſolet parum aquæ commiſceri. Diſſoluitur autem facilè & aqueis & oleaginoſis.

Apophlegmatiſmus ad dolores dentium ex materiæ influxu: ℞. Maſtiches vnc. j. piperis, pyrethri ana drach. j. ß. mellis q. ſ. fiant paſtilli inſtar lupinorum. Mane ante cibum in ore per horam circiter dimidiam contineantur.

Apophlegmatiſmus ad dolorem capitis ex bile: ℞. Maſticis contritæ, vnc. ß. mellis q. ſ. fiant paſtilli.

Apophlegmatiſmus ad deſtillationem capitis: ℞. Maſtiches vnc. j cort. capparis drach. ij. Pyrethri drach. iij. piperis nigri drac. j. ß. vuatum paſſarum vnc. ß. mixta, pannoq; lineo raro inuoluta, ad horæ dimidium ante cibum mandantur.

Apophlegmatiſmus ad morbum comitialem: ℞. pyrethri, maſtiches ana vnc. j. ceræ q. ſ. fiant paſtilli auellanæ magnitudinis, manducenturque ad horæ dimidium, ita vt pituita ſemper expuatur.

Balſamum: ℞. Maſticis, thuris, ana vnc. ij. ligni aloes vnc. j. caryophyllorum, galangæ, cinnam. zedoariæ, nucis moſchatæ, cubebarum ana drach. vj. myrrhæ, aloes, ladani, ſarcocollæ, caſtorei ana vnc. ß. Bacc. Lauri, nucleor. pini ana vnc. j. gummi elemi, opoponacis, belzoini ana vnc. ij. ſucci Iuæ, herbæ paralyſis ana vnc. iij. terebinthinæ ad pondus omnium. Exibit primò aqua, ſecundo oleoſum quid, tertio quaſi mel.

Vnguen

Vnguentum ad Lienteriam frigidam: Recipe olei Maſtichini, de Abſinthio, ana vnc. j. Cyperi, caryophyllor. N. moſch. vini maluatici, Limaturæ cort. thuris drachm. j. Ceræ albæ q. ſ. fiat vnguentum.

Camphora nec bituminis genus, nec medulla eſt, nec Medicamentum compoſitum, ſed Gummi reſina quædam pellucida, Dioſcoridi & græcis veteribus incognita, ex arbore peregrina manans, quam Garcias ab horto iuglandi nuci ſimilem dicit, ſed foliis magis candicantibus: Ligni materia cinericii eſt coloris, & interdum nigrioris, nec leuis, aut fungoſa multum, ſed mediocriter denſa & ſolida. Procera eſt hæc arbos, ramos quaqua verſum fundens, & aſpectu perpulchra; quæ non lacrymas vberius exudat cœlo coruſcante, aut crebro tonitru crepidante, quam placido ac ſereno, vt inſciẽter putarunt multi. Effluit autem iſta lachryma per arboris rimas reliquorum gummi ritu, ſyncera ac candida, nec coctione ad conciliandum candorem egens. Si namq; puluerem, ſordes, aut lapidum vel ligni fragmenta ſimul habuerit admiſta, id fit eorum qui colligunt oſcitantia & errore. Seligenda autem cryſtalli modo ſplendens, ſyncera, odora. Præcipuæ v. duæ eius agnoſcuntur differentiæ, prima dicitur caphura de Burneo, quæ præſtãtiſſima eſt, & apud nos nunquam, aut raro defertur. Altera cognomen à Chyna, vnde ſolet aduehi, nunquã in pharmacopoliis ſeruatur. Magnus eſt eius vſus in his regionibus, in quibus prouenit, adeo vt inter cibos interdum admittatur. Calidam multi aſſeruerũt: Alii frigidam & ſiccam in tertio abſceſſu: capitis dolores ex calore natos mulcet: Inflammationes incandeſcẽtes, præſertim quæ occupant iecur, reſtinguit. Renes & vaſa ſeminaria refrigerat, ſanguinemque cogit. Aetius maximis morbis, & præcipitibus præſertim auxiliari eſt autor.

 Somnum

Somnum prætercea conciliare nonnulli aiunt. Sed nimius eius vſus cauendus, quoniam peruigilia tandem adferet. Sanguinem narium ſiſtit, Veneris ſtimulos arcet & conceptum ac coitum impedit: & cum vuæ acerbo ventrem ſupprimit: cum cineribus ſiue ſale Abſinthij & Bolo redigitur in ſummum ſecretum, arcanum ſiue oleum ad multos affectus præſtantiſſimum.

Q. eſſentia caphura: ℞ caphura in aqua calida diſſoluitur, & quod ſupernatat, ſeiungitur: hoc vitro imponitur, vinoque ſtillatitio perfuſum in balneo digeritur: tandem igne diſtillatur. Alij oua ad duritiem vſque percoquunt, & vitellis exemptis, caphuram non adulteratam includunt, reconduntque, & in cella vinaria ſuſpendunt filo, vt oleum in vas ſubiectum defluat. Datur ex humore idoneo ad febres ardentes, continuas, peſtilẽteſque, & laterum inflammationes: extrinſecus expurgandis curandiſque vlceribus malignis cum oleo caryophyllorum, aut baccarum Iuniperi vtiliter adhibetur.

ALITER: Recipe Oleum amygdalarum dulcium, cui miſce camphoram, & in maſſam coge, ſole digeratur: hinc exprime oleum, cui ſpiritus vini affundes quaternum digitum altitudinem, & octo dies alembico cæco digeratur. Hinc fauillis ſurrigatur ſpiritus vini: etenim fundus retinet oleum Amygdalorum. Tandem tum eliquatum vini ſpiritum, repente balneo auferes: nam fundus tenuiſſimũ oleum habebit.

Vnguentum caphuratum album: Recipe olei roſati lib. j. ceræ albæ vnc. iij. ceruſſæ vnc. xij. Albi ouorum num. vj. Caphuræ diſſolutæ cum aqua roſ. ex arte drach. iij. fiat vnguentum ſecundum artem.

Vnguentum rubeum, caphuratum: Recipe olei roſati lib. ß. Lithargyri vnc. ij. minii vnc. iij. ceruſſæ vnc. j. ß. Turhiæ, Caphuræ ana drach. iij. ceræ vnc. ij. in æſtate: ſed in hyeme vnc. j. fiat vnguentum in pila plumbea cum piſtillo plumbeo.

Myrrha Græcis Smyrna dicta, concretus eſt gummeus ſuccus cuiuſdam arboris, quæ in multis Arabiæ regionibus & montoſis & planis, vt circa Sabe, Adramyta, Citibæna & Mamali naſcitur. Eſt autem arbos hęc myrrhiflua, mediocri magni-

magnitudine, caudice duro, contortoque iuxta terram, cortice lęui ad portulacam accedente, folio aculeato, vlmeo ſimili. Dioſcorides Ægyptiæ ſpinæ non diſſimilem facit, alii Terebintho, Diodorus Lentiſco æquat: Sic tamen vt ſpinoſior ſit & humilior. Nam quinis cubitis raro eſt altior. Naſcitur ſæpe & læte in locis ſabuloſis & areſcentibus, atq; vt plurimum incultis, vberius tamen, & lætius viret ac fruticat in culto ſolo. Incidi ſolet à radice ad ramos adhuc ſatis conſpicuos, & ex illato vulnere extillat myrrha: Sed ante corticem ferro ſolutum, ſponte & ſine plaga, ſed veluti cutis hiantibus poris, quaſi ſaliuam quamdam exudat & ſtillatitium rorem, quem ſtactem nominant, quam imperite multi ſtyracem liquidum dicunt, vtrumque ex eadem arbore manare mentientes. Verum ex arboribus diuerſis effluere, & ſtyracem, liquidum dari nullum, aut ſi detur, Stactem non eſſe nuper fuſiſſime demonſtrauimus. Redeo igitur ad myrrham & arbuſculam è qua manat, quæ prorſus exotica eſt ac peregrina, ſcabra, ſpinoſa, foliis aſperis & aculeatis, ſapore Iuniperi: in eodemque ſolo & cælo, vbi thus naſcitur, delectatur & abunde fruticat. Ex eius vulnere lacryma coagulata, ipſiuſmet nomine donatur laudaturque; fragilis, læuis, vndique concolor, minutis glebis, amara, acris, odorata, & quæ confracta venas vnguium modo candidas & læues oſtendit. Quæ ex ſatiua arbore colligitur, ſemper præfertur ei quæ ex ſylueſtri: Sed omnibus antefertur, quæ à loco, vnde conuehitur, nomen trahens Troglodytica nuncupatur: quæ colore ſubuiridis eſt, ſplendens ac mordax. Quædam adhuc dicitur Pediaſimos, alia Gabi: vtraque quoque bona & copioſam ſtactem emittens: Duæ ſunt aliæ malæ, Caucalis, quæ nigra & retorrida eſt, & ergaſima, omnium deterrima, macra & cano ſitu obducta. Eſt

& quæ-

& quædam mynæa dicta, peſſima. Tanta eſt myrrhæ cum bdellio affinitas, vt multi non differre contenderint: Male tamen, vt mox videbimus. Operoſa eſt, nec accurata vtriusque cum in oleis, tum in aqueis diſſolutio. Myrrha calefacit & ſiccat gradu ſecundo: vuluam præcluſam aperit, menſes ciet, & partus celeriter extrahit: cõmanducata graues oris halitus emendat. Stacte mira ſuauitate & efficacia commẽdabilis, ſubſtituique poteſt pro opobalſamo: verum hoc illa rarior eſt: Stomachum & partes pręcipuas roborat, putredinem arcet, ſpiritus recreat, morbis ab vtero & cerebro multis conducit.

Trochiſci de myrrha: Recipe myrrhæ drachm. iij. Lupinorum drachm. v. Foliorum Rutæ, mentaſtri, pulegii, cumini, Rubiæ, Aſæ fœtidæ, ſagapeni, opopanacis ana drach. ij. Diſſoluuntur gummi in aceto, formanturque trochiſci cum ſucco Abſinthij. Siccantur in vmbra, & in charta munda, ceræ liquatæ intincta, ſeruantur annum. Prouocant menſtrua, & ſedant dolores, qui ex retentis menſtruis proueniunt.

Vnguentum Apoſtolicum: Recipe Ceræ albæ, Terebinthinæ, Reſinæ Hammoniaci ana drach. xiv. Ariſtolochiæ longæ, Thuris, Bdellij ana drachm. vj Myrrhæ, Galbani ana vnc. iv. Lithargyrij drachm. ix. Opopanacis, Aeruginis ana drach. ij. Olei communis lib. ij. Hyenæ vero lib. iij Gummi in aceto albo ſoluta, coque cum oleo, cera, reſina, terebinthina & lithargyro ad aceti conſumptionem: deinde reliqua adde tenuiſſime trita. Efficax eſt contra vulnera & vlcera difficilia, & fiſtulas, conſumit carnem mortuam, & conſumptam reſtaurat, duram mollit, & plagas ſanat.

Oleum benedictum Fiorauanti: Recipe Albuminum ouorum ad duritiem coctorum vnc. xij. Terebinthinæ claræ vnc. xiv. myrrhæ electæ vnc. iij miſce, & deſtillentur in retorta, primo calore leui, deinde aucto, quouſque omnis liquor manauerit. Oleum ab aqua ſeparetur, & ſeruetur in vaſe vitreo, optime obturato.

Vnguentum ad hæmorrhoidas: Recipe Thuris drachm. ß. Lycij,

Lycij, myrrhæ, Croci ana drach. iij. opii drach. j. Decoquuntur in lactis caprini vnc. iv. ad conſumptionem tertiæ partis, cui adde mucilaginis, Pſyllij vnc. ß. olei roſati vnc. j. vitellum oui num. j. miſce, & fiat vnguentum.

Vnguentum Gleucinum Andromachi: Recipe myrrhæ lib. ij. nardi Indicæ lib. ij. coſti lib. iij. Styracis lib j. Bdellij, ſampſuchi, Xylobalſami, Lentiſci, Cardamomi, Spathæ, Iridis illyricæ, miſyos, Aſari ana lib. ij. meliloti lib. j nardi Gallicæ lib. j. Aſpalathi, calami ana lib. ß. Ariſtolochiæ longæ lib. ß. Sem. Roriſmarin. ſextar. ij. Sphagni, Amomi lib. ij. cort. Thuris lib. j. Roſarum ſiccatum lib. ij. Brathyos vnc. vj. Fæniculi lib. ij. Fructus balſami lib. ij. Croci vnc. iij. al. vnc. vj. Baccarum lauri lib. j. piperis albi lib. j. opobalſami, vaſcula iij. malabathri fol. lib. ij. Pinearum lib. ij. Rutæ viridis vnc. ij. Salis ammoniaci Denar. iv. nitri Denar. iv. vini veteris ſextar. ij. muſti boni fictilia ij ß. olei veteris lib, v. Præparato diebus xl. Ad dolorem laſſitudinemque longe eſt accommodatiſſimum.

Peſſus menſtrua mouens: Recipe myrrhæ ſem. Nugellæ ana drach. iij. Saluiæ drach. ij. caſtorei drach. ß. cum ſucco mercurialis, vel pauca terebinthina, vel melle fiat peſſarium. Aut puluis ponatur in ſacculo, confecto ex panno raro, addito pauco bombace: fiat ad craſſitudinem digiti maioris, indaturque.

Bdelliũ: In Bactris arbor quædam eſt nigra, magnitudine oleæ, folio roboris, fructu caprifici, nec inſuaui, ex qua manat lactycon, & officinæ Bdelliũ nominant. Id probatur guſtu amarum, translucidum cum frangitur, pingue cum fricatur & incenditur, odoratum, facile liqueſcens, ſimile ceræ, vel taurino glutini, molleſcens, ſordibus exutum. Galenus laudat Scythicum, Plinius Bactryanum, Dioſcorides Sarracenicum, quod ſcilicet è Saraca fælicis Arabiæ ciuitate deuehitur. Eſt & quoddam Indicum, ſordidum, nigrum, in offas conuolutum, omnium peſſimum, quod adrobolon nuncupatur. Laudatur quod in Media naſcitur, Parthicum medicamentariæ materiei ſcriptores nominant. Porro ex

quanam ſtirpe Bdellium habeatur, non ſatis inter viros graues & probatos conſtat: Alii enim exudare dicunt ex arbore ei valde ſimili, quæ myrrham profert; Alii ex multum diſſimili. De hac autem doctorum tam ancipiti opinione non habeo, quod ſatis audacter poſſim aſſerere: forſan habetur vtrumq; ex plantis parum diſſimilibus, ſed alterum ex agreſti, alterum ex ſatiua depromptum: Perinde ac varia pomorum, pyrorum, & prunorum, in facie, colore, odore, ſapore diſcrimina ex arboribus parum diſſentaneis excerpuntur. Vt vt ſit, Bdellium Officinarum minime rarum eſt, & his cōditionibus inſignitum, quas illi veteres dederunt. Calefacit, emollit, reſoluit: Duritias & tumores gutturoſis & hernias humidas diſcutit: Vuluæ ſpiracula laxat appoſitu & ſuffitu: menſes, pellit vrinam: Atque vtiliter malagmatis inſeritur, quæ contra duritates & neruorum nodos proſunt.

Pilulæ ex Bdellio: Recipe Bdellii vnc.j.ß. Myrobalanorum Chebularum, Indarum, Bellincarum, Emblicarum, Concharum venerearum vſtarum, Charabæ ana drach.ij.ß. Ammi drach.iij. Succi porri quātum ſufficit. Excipiantur. Annum durant. Ad fluxum hæmorrhoidum & vlcerum in eis ad menſes immodicos.

Vnguentum ad ſcirrhum ſplenis: Recipe Bdellii, Ammoniaci, opopanacis, diſſol. in aceto ſcyllitico ana vnc. ij. Rad. Liliorum, vel Biſmaluæ decoctæ in axungia Porci, vel oleo Amygdalarum dulcium, vel amararum vnc. ij. ſtyracis, myrrhæ, Iridis ana drach.iij. mucilaginis ſem. Fænugræci extractæ in vino albo vnc.ij. Terebinthinæ, Propoleos ana vnc.ij. ſem. viticis, Apii, Petroſelini drach.j. miſce, & fiat vnguentum: quod non niſi poſt fotum adhibeatur.

Aliud, quando exacte eduruit lien: Recipe Rad. Mandragoræ quart. j. Diuiſæ in partes decoquantur in oleo ſeminis Lini, vel ſeſamini, vel amygdalarum, addito pauco aceto contundantur, & per cribrum paſſentur; quibus adde opopanacis in aceto ſcyllitico diſſoluti vnc. ij. ſtyracis, myrrhæ, bdellij, ſem. Alchechengi ana vnc. ß. Propoleos, vel ceræ nouæ, Terebinthinæ ana q.ſ. croci drach. ij. ſpicæ Celticæ, ſchænan-

ſchænanthi, Azari, vel viticis ana vnc. j. miſce, & fiat vnguentum, quo inungatur ſplen.

Opium Latinis: Græcis à dignitate ὀπὸς, ex nigri papaueris tantum capitulis vulneratis, aut ſponte effluens lachryma, ſeu ſuccus. Ex ſatiuis contuſis expreſſus ſuccus & cõcretus, Neconium dicitur. Opij variæ differentiæ agnoſcũtur, pro regionum in quib. colligitur varietate. Quod Thebaicum eſt, & ex Cairo aduehi ſolitum, albicat, & præſtãtiſſimũ eſt. Ex Syria, Alexandria, & aliis regionib. allatum, nigrum & minus bonum. Ex albo quoq; papauere vulnerato, optimũ haberi opium recẽtiores aſſeuerant. Quod ex Cambaia adfertur, ex pręgrãdi papauere, Caxcax inibi dicto, manat. Cuius ſcil. capita ſingula oui ſtruthiocameli magnitudinem æquãt: vnde minime mirum, ſi ex his cultello læſis ſucci dimanet vbertas. De opij qualitatib. non vnus eſt omniũ conſenſus. Dioſcorides & alii pleriq; non modo frigidũ, ſed quarto receſſu eſſe tale ſcripſerũt. Mathiolus illis opponit odorem & acrimoniã. Præter qualitates elementares alias habet, quæ ipſum cõmendant, ſi opportune & iuſta doſi exhibeatur; Et improbant, ſi indebite detur: Tremorem .n. & paralyſim nõ tantum inducit, ſed ad ſomnũ perpetuum, h. e. interitum ducit. Bene paratũ & datũ, bene prodeſt: vigiliis namq; perpetuis medetur, ſomnum cõciliando, dolorũ immanitatem ſedat & fallit, ſenſum magis hebetẽ reddẽdo. Magnus eius eſt vſus per vniuerſam Mauritaniam & Aſiam, vbi Amfium & Ofium, quaſi opium dicitur, ad animi, quod valde mirum, & corporis erigendas vires & facultates exhilarandas: Siquidem ipſius eſui adeo aſſueuerunt, vt ſi prorſus abſtineant, vitæ diſcrimen incurrant, ac ſæpe moriantur. Eo ſolent vti Turcæ caſtra ſequentes, vt ad pugnam ſint alacriores & tanquã ebrii & amentes, ad pericula quæuis minus formidoloſe

ſeſe præcipitent. Putarunt nonnulli Venerem quoq; excitare: Ratio tamen id negat, & experientia docuit libidinis œſtrum potius arcere, atque ignauos carnis reddere motus: Medicamenta ex opio talia ſunt apud medicos.

Electuarium ad vteri dolores: Recipe ſpec. Diamoſchi, Diambræ ana drach. ij. caſtorij ſcrup. j. opii drach. ß cum ſyrupo de Artemiſia, fiat opiata. Sumatur drach. j. vt ſupra.

Tryphera magna: Recipe opii drach. ij. Cinnam. Caryophyllorum, Galangæ, nardi Indicæ, Zedoariæ, Zingiberis, coſti, ſtyracis calamitæ, calami aromatici, calaminthæ, Rad. Iridis, peucedani, Acori, cort. mandragoræ, nardi Celticæ, roſar. rubr. piperis, Aniſi, Apii, Petroſelini, Fæniculi, Dauci, Hyoſcyami, cymini, ſem. ocymi ana drachm. j. mellis deſpumati q. ſ. confice vt artis eſt, & ſerua ad annos tres. Auxiliatur dolori ſtomachi ex frigiditate: ſumpta namque ſtatim ſudorem prouocat, phreniticis mulieribus ex vteri dolore inſomnibus, rheumaticis, peripneumonicis, & qui excrementa cum ſanguine excernunt, vtiliſſima eſt.

Vnguentum ſomniferum: Recipe olei nymphea, violarum, vnguent. populeonis ana vnc. ß. opii. gr. iij. croci gr. iv. fiat vnguentum, quo nares & tempora inungantur.

Pilulæ ad dolorem calculi mitigandum: Recipe opii ſcrup. j. ſtyracis, croci, myrrhæ, caſtorii ana ſcrup. ß. Cum vino maluatico formentur pilulæ, & cum piſtillo calido, in mortario calido diu permiſceantur. His deinde addatur pilularum ad vrinam præſcriptarum, drach. j.

ALIÆ: Recipe myrrhæ Troglodytidis drach. ij. Alterci drachm. j. opii drach. ß. cynogloſſæ herbæ corticis ſcrup. ij. cortex prius in ſole exiccetur: deinde in puluerem tenuem redigatur, aliiſque admiſceatur. Omnibus ſic mixtis, ex aqua roſacea fingantur ciceris magnitudine catapotia, dentur quinque aut ſeptem dormituris.

Pilulæ ex opio magiſtrales: Recipe Opii, Croci, caſſiæ ana vnc. ß. vini albi quantum ſufficit. Miſce. Faciunt ad tuſſim, & tenues fluxiones inſpiſſant.

Glans dolorem ſedans: Recipe Opii ſcrup. j. Croci, Caſtorei

ana

ana ſcrup. ß. Tuſa & cribrata cum melle cocto, aut cera & oleo nymphææ in vinum coeant, formenturque glandes, quibus filum appenſum eſt.

Adrianum: ℞. opii Thebaici drac. iij. caſſiæ ligneæ, hyoſcyami ana drac. ij. ſcrup. ij. euphorbii, leucopiperis ana drach. ij gr. vj. ſeſeleos, ſem. apii ana drac. j. ſcrup. ß. gr. ij. folii origani, tragacanthæ ana drac. j. opobalſami, petroſelini, macis, ſtyracis cal. zingiberis, xylobalſami, cyperi, carpobalſami Maced. ana drac. j. minus gr. vj. ſem. marathri ſcru. ij. gr. iix. calami aromat. ſcrup. ij. gr. ij. cinnamomi, croci, coſti, rheupontici, pyrethri, acori, dauci Cretici, aniſi ana dra. ß. gr. vj. caſtorii dra. j. ß. ſerapini, myrrhæ, roſarum, cardamomi, amomi, rutæ agreſtis, ſem. ameos ana ſcr. j. gr. iv. caſſiæ fiſtulæ ſcrup. j. mellis q. ſ. fiat opiata, in vaſe fictili citrato ſeruandum, annis ſeptem. Valet proprie ad omne vitium capitis ex frigiditate, & ad grauedinem oculorum, & obſcuritatem, contra hemicraniam datur, cum vino calido, vbi cocta ſit ſaluia cum ſero, in modum auellanæ: datur etiam quartanariis, cum decocto gentianæ, vel origani ante horam acceſſionis. Cum vino data, in quo ſaxifragia ſit decocta, vel milium ſolis, lapidem frangit. Eius præparationes & vſum vide apud Ioſeph. Quercetanum in Pharmacop. Dogmat. reſtituta lib. 1. cap. 23. pag. 198. & cap. 24. pag. 213.

Laudanum ſiue ladanū liquor eſt ex foliis ciſti in Cypro naſcētis, cui Ledor nomen eſt, exudans. Laudatur maximè Cyprium, odoratum, ſubviride, facilè molleſcens, quod arenas & ſordes non collegit, nec ſqualidum eſt. Arabicum vilius eſt & minus bonū. Vim habet calefaciēdi & molliendi: venarum orificia aperit, capillum fluentem continet, addito vino nigro, myrrha & oleo myrtino. Habetur nō ex Ciſſo, hoc eſt, hedera, vt putauit Plinius, ſed ex Ciſto, quæ paruus eſt frutex, ſurculoſus, lignoſus, folia emittens longiora, nigricantia, tactu glutinoſa, quæ pingue quoddam, odoratum & reſinoſum, verè exudant, quod arte qualibet collectum, Ladanum dicitur. Flores exiguos, albicantes & paruis roſis ſimiles gerit. In ore detentum dētium dolorem, & gingiuas firmat. Matrici propendenti ſuffitu per inferio-

ra opitulatur pilulæ ex Laudano veſperi ſumptæ ventriculum calfaciunt, concoctionem adjuuant. Idem prodeſt in ventriculo illitum.

Oleum Ladani: ℞. Ladani puluerizati quantum ſufficit. Pone in vas cupreum inſtagnatum: cui admiſce aquæ roſ. li j. vel lib. ß. pro quantitate Ladani, & olei amygdalarum dulcium medietatem. Poſtea capitello eiuſdem materiæ cooperi vas, & claude juncturam: & ſic in fornace ebulliat aliquandiu: id quod tuo relinquendum judicio eſt: prout enim multa fuerit materia, ita etiam diutius erit coquendum. Antequã auferas materiam, refrigerare permittito, ac tandem ſerua. Quo autem melius conſeruetur, adde aliquid aluminis vſti, aut ambræ.

Trochiſci aliptæ moſchatæ: ℞. Ladani vnc. iij. ſtyracis vnc. j. ß. ſtyracis rubiæ vnc. j. ligni aloes vnc. ij. ambræ dra. j. cãphoræ ſcru. j. ß. moſchi ſcr. ß. aquæ roſ. quantum ſufficit. Formentur trochiſci ſecundum artem. Valent pueris laborantibus aſthmate, & iis, qui anguſto ſunt thorace, nec lac hauſtum retinent, præſtatque vſum optimi & odoriſeri ſuffitus.

Pilulæ Alhandal: ℞. Trochiſcorum Alhandal dra. xij ſpec. Hieræ ſimpl. vnc. vij. maſticis vnc. ij. ſalis gemmei drac. j. ß. Ladani vnc. j. Ladanum & maſtiche inuncta oleo nucum, tundãtur piſtillo calido in mortario æneo: deinde reliqua trita addant, & fiat maſſa, in charta, ceræ liquatæ intincta, ſeruanda per annum, vel per dimidium.

Pomum ambræ: ℞. pulueris violarum dra. j. ß. roſarum, maioranæ, ſtyracis calamitæ, Ladani ana drac. j. caryophyl. drac. ij. Benzoini, N. Moſchatæ, ana ſcrup. j. ambræ ſcrup. ß. maſſa fiat ex aqua roſarum, in qua maduerit tragacanthum & gummi Arabicum: hæc momento olei vel cinnamomi, vel caryophyllorum, vel nucis moſchatæ imbuatur.

ALIVD: ℞. ſtyracis calamitæ vnc. j. ß. Beniovini vnc. ij. Ladani vnc. ß. caryophyl. ſantali albi ana dra. iij. deinde in puluerem redigãtur, adiicianturq; caryophyll. roſarum, cinnam. craſſi ana vnc. iij. mixtis dentes confricentur: vel ex cremore tragacãthi formentur penicilla oblonga.

ALIVD: ℞. ſtyracis calamitæ, ſtyracis liquidæ, Benzoi, Galliæ moſchatæ, Aliptæ moſchatæ, Ladani ana vnc. j. cinnamomi electi, caryophyllo-

phyllorum, ſantali albi ana vnc. ß roſar. rubr. nucis moſchatæ, macis, ligni aloes cardamomi, maioranæ, gummi elemi, ſem. Nigellæ, zodoariæ ana drac. j. ß. terebinthinæ q. ſ. cum modica infuſione tragacanthæ facta in aqua roſarum, fiat maſſa.

ALIVD: ℞. Santali citrini drac. vj. vel ſcrup. ij. ligni aloes vnc. ß. roſar. rubr. Baſiliconis, lauendulæ, anthos, maioranæ an. drac. ij. ſcrup. j. cort. citri drac. vj. cinnamomi, N. Moſchatæ, macis, caryophyl. coriandrorum præparatorum, cardamomi ana dra iij. ſcrup. j Ladani puri vnc. iix. ſtyracis calamitæ dra. vj. ſcru. ij. ſtyracis liquidæ vnc. iij. Aſſæ dulcis drac. x. ceræ citrinæ vnc. j. ß. terebinthinæ vnc. iv. aquæ roſarum vnc. ij. ß. Moſchi Alexandrini, Ambræ griſeæ ana ſcrup. ij. fiat maſſa.

Vnguentum capillos conſeruans: ℞. Ladani in vino auſtero macerati, & triti quantum ſufficit. Olei myrtini q. ſ. miſce, & fiat vnguentum, quo pilos ante balneum ſubline.

ALIVD: ℞. Lada. part. ij. olei myrtini, vini ana q. ſ. Adianti part. j. fiat vnguentum.

ALIVD: ℞. Baccarum myrti, Ladani ana vnc. iij. cum decocto acaciæ ad ſpiſſitudinem coque: deinde adde olei nardini, vel myrtini q. ſ. fiat vnguentum.

Pomum ambræ ad aerem peſtilentem: ℞. Ladani, ſtyracis calamitæ ana drach. j. Benioini vnc. ß. caryophyllorum drachm. iij. roſar. rubr. drac ij. ligni aloes, ſantali albi ana drac. j maioranæ, lauendulæ, ſem. Nigellæ ana drach. ß. camphoræ gra. iij. ſtyracis liquidæ vnc. ß. cum infuſione gummi tragacanthæ in aqua roſarum, fiat pomum, quod grati odoris: pro diuitibus addi poſſunt moſchi & ambræ grana aliquot.

Aliud contra peſtem: ℞. Flor. nymphææ, bugloſſæ, violarũ, roſar. ana dra. j. cort. mali citri dra. j. maceris dra. ß. ſantalorum omnium an. dra. j. ß papaueris cãdidi ſcr. j. caphuræ ſc. ß. Ladani dr. j. ambræ gr. iv. trita excipiant liquore ſtillatitio lactucæ & ſtacte: fiantq; orbiculi odorati.

ALIVD: ℞. ſtyracis calamitæ, Aſſæ dulcis ana vnc. j. Ladani, maſticis ana vnc. ß. caryophyllorum, xyloaloes, ſantali citrini ana drac. j ſem. Nigellæ dra. ij. cum modico reſinæ terebinthinæ Venetæ: fiat pila odorifera, quæ aromatizetur moſchi, ambræ diſſolutorum ex oleo caryophyllorum ana gr. vj.

Candela

Candela pro fumo: ℞. Aſſæ dulcis, ſtyracis calamitæ ana vnc. jv. Thymiamatis, olibani ana vnc. xij. Ladani vnc. xxix. Caryophyllorum vnc. j. ß. Nigellæ vnc. j. Coriandri præparati, Grana Iuniperi ana vnc. ß. ſtyracis liquidæ vnc. vj. Terebinthinæ vnc. ß. Carbonum Tiliæ, vel ſilicis vnc. xxx. cum infuſione Tragacanthæ facta in aqua roſar. fiant candelæ.

Candelæ odoriferæ contra venena & peſtem: ℞. Ladani vnc. iij. ſtyracis calamitæ drac. x. Aſſæ dulcis drac. vj. Thuris vnc. j. ß. ſtæchadis vnc. ij. roſar. rubr. Caryophyl. ana vnc. iij. cort. mali citri, ſantali citrini ana drac. ij. Granorum Iuniperi vnc. ß. Ambræ, Moſchi ana ſcrup. ß Carbonum Tiliæ lib. j. ß. Hæc omnia cum gummi Tragacanthæ & aqua roſacea tepida mixta pila terantur, & in maſſam redigantur: inde paruæ candelæ fingantur, & lentè ſiccentur.

Globuli contra aerem peſtilentem: ℞. Ladani drac. iij. pulueris Roſar. Calami aromat. Iridis, Dictamni veri, Angelicæ, Cinnam. Santali moſchatel. N. Moſchatæ an. ſcru. ij. Benivini drac. ij. ß. Ambræ ſcrup. j. Moſchi gr. xx. ſtyracis calamitæ vnc. ß. cum Gummi Arabici, vel Tragacanthi vnc. vj. infuſi in vnc. j. aquæ Roſar. fiant globuli ſecundum artem, & inungantur oleo de Benioinuet.

A Laudano ſit Laus Deo, Triuno, Æviterno in omnia ſecula A. A. A. Sequitur liber Tertius Antidotarii Medicochymici.

ANTI-

ANTIDOTARII MEDICO-CHYMICI

LIBER III.

DE PRÆPARATIONE MEDICAmentorum.

CAPVT I.

De Corruptione.

QVEMADMODVM materia ex qua medicamenta extrahuntur & præparantur, duobus modis peccat, impuritate, eaque vel ſubſtantiæ vel qualitatis: vel duritie & corporis contumacia: totidem viciſſim modis huic malo occurrunt Chymici, ſeparatione nimirum qua impuritates auferunt & alteratione, qua non tantum ſubſtantiam tractabilem, vt calori natiuo cedat, reddunt, ſed etiam qualitates immutant. *Materia medicamẽtorum dupliciter peccat.*

Cum autem malignitates & impuritates plerumque per totum corpus ſint diſperſæ, omnino neceſſarium eſt ſub-

ſtantiam ipſam ſeparare eiuſdemque continuitatem corrumpere, ſiquidem haud aliter ſubſtantiæ impuritates purgare & qualitates per totum corpus diſperſas alterare, aut denique inſanabiles tollere licet. Quod cum ſit magnum artificium, hoc effectum dare & naturæ potius quam artis opus eſſe videatur: non immerito magnis ſtudiis & longa experientia philoſophi multum & fermè infinitas operationes naturam omnes imitantes inuenere.

Operationes philoſophorum infinita.

Quia vero hic campus longè eſt vberrimus, artifices quoque nouas ſuo propoſito inſeruientes operationes inuenire videmus, nouas dico numero non ſpecie: ſiquidem philoſophi tam diligentes Naturæ ſcrutatores, vt nullum fermè opus ſpeciale poſteritati inueniendum reliquerint, cuius inuentione laudem ſibi ac gloriam compararent. Nihilominus tamen vt dixi ab induſtriis artificibus iſta quotidie inueniuntur quæ facilè Tyronibus imponere poſſunt, tanquam ars perfecta adhuc non eſſet, nec præceptis ſuis ſatis ornata: Vnde facilè animum deſpondere poſſunt impoſſibile eſſe opinantes eos ad imperfectæ artis perfectam cognitionem peruenire poſſe, ſcilicet vt omnis ſcrupulus & dubitatio exuatur, omnes huius artis operationes, quæ ſunt, aut quæ eſſe poſſunt, ad duo reuocantur, corruptionem ſcilicet & generationem, itaque vt vtraque latiſſima ſignificatione accipiantur. Sub corruptione, quæcumque ad continuitatis corruptionem tendant, comprahendunt. Sub generatione, quæcumque ad ſubiecti vnionem & regenerationem nouæ formæ vel qualitatis inductionem pertinent.

Corruptio continuitatem, generatio formam ſubiecti tendit.

Corruptio latè & ſtrictè ſumitur.

Corruptio, Iatrochymiæ noſtræ, eſt operatio Chymica, compagem corporis & continuitatem quibuſcunque modis diſſoluens & corrumpens, impuritateſque omnes ſeparans,

ſeparans, donec ad eum perfectionis gradum & puritatis deuentum fuerit, quam ſibi tanquam materiatum & noui operis fundamentum propoſuerit artifex. At cur gradum, quia diuerſi ſunt gradus chemiæ, vt extractum, oleum, ſublimatum, flores, qui omnes certè non requirunt eundem gradum perfectionis. Quandoquidem etiam corruptio lege naturæ præcedit generationem, vt illi puram & idoneam manum præferret neceſſe omnino habuit duobus inſtrumentis ornari, quibus hoc efficeret. Non enim ſatis erat corpus corrumpere, ſi non etiam impuritates ac alienitates auferret ac ſepararet. Tum enim priori Medicina præſtantior ac purior generatur.

Corruptio ſtrictè ſumpta, continet ſub ſe ſolum operationes, quibus corporis compagis ſolutio tantum quæritur. Harum operationum duo ſunt genera, quorum primum continet operationes, quæ ſpecialiter tantum corrumpunt, vel potius præparant & magis aptum ad veram & vltimam corruptionem reddunt: Huiuſmodi operationes ſunt limatio, raſio, pulueriſatio, contuſio, friabilitas, læuigatio, inciſio, fractio, granulatio, laminatio, toſtio, vſtio, linefactio, extinctio, coctio, elixatio, aſſatio, lotio, infuſio, humectatio, maceratio, diſſolutio, fuſio, liquatio, deliquium, mollificatio, induratio, exſiccatio, expreſſio, cribratio, colatio ſiue filtratio, calfactio, extinctio, inſolatio, deſpumatio, exhalatio, coagulatio, clarificatio, aromatiſatio, coloratio, conditura, nutritio, miſtio & conſeruatio.

CAPVT II.

De Limatione & Raſione.

Limatio. LImatio, (inquit Iatrochymia noſtra) eſt cõtinuitatis corporis ſolutio per limam ferream, corpus in minimas partes corrumpentem: Corpus ita limatum dicitur, ſeu limatura. Vſum habet in metallis, vegetabilibus quibuſdam vt lignis, in animalibus etiam vt cornibus & dentibus.

Apud antiquos ſapientes, nec non recentiores medicos Galenicos, hæc operatio in magno habita eſt vſu, vti videre eſt inter magiſteria illa quæ extant in part. 5. præfat. Baſilicæ Chymicæ.

Ioan. Renodæus Med. Pariſienſis ait in ſuis inſtit. Pharmacop. lib. 2. cap. 10. Limantur aurum & argentum, vt illorum minutula citra præparationem aliam exhibeatur. Chalybs, ferrum, æs plumbum ferè limantur, vt vrantur, atque poſtea teruntur, vt rei exigenti inſeruiant. Limantur & dentes, vel verius cornua elephanti, oſſa Caluariæ humanæ, & quædam ligna perdura. Sic enim minutius quam raſione diuiduntur: Nam limaturę ramentis ſunt tenuiores.

Doctiſs. Sennertus lib. 5. part. 3. ſect. 2. cap. 3. de tritura inquit: ſunt quædam quæ nec ſectione, nec tritura comminui poſſunt: Et lima atteruntur & comminuuntur, qualia ſunt pleraque metalla, vt ferrum & alia: poſſunt tamen cornua atque oſſa animalium, & ligna eodem modo comminui.

Raſio. Raſio, (inquit Bornettus noſter) huius affinis corpus in minores partes diuidit, per tale etiam inſtrumentum ferreum, & præparatum corpus raſum dicitur.

Raduntur alia; ſeu torno (inquit Sennertus, loco citato) commi-

comminuuntur, vt ligna, cornua, vngulæ, Dentes animalium &c.

Hic obſeruandum, raſionem plerumque inſeruire puluerifationi in animalibus & vegetabilibus, rarò in mineralibus. Nulla enim mineralia cruda, vel in minimas partes reducta puluerifationi cedunt, quamuis aliquando læuigationi, non tamen ſine additamento, vt in calcinatione audietis.

Raduntur multæ Radices (inquit Doctiſſ. Renodæus) tum ad corticem eximendam, tum ad inutilia expurganda. Ligna vero ſeu duriora, vt buxus, quaiacum; ſeu minus compacta, vt xyloaloe, ſantala, dentes apri, cornua cerui, vnicornis & Rhinocerotis, Vngulæ alces, priapi animalium ſiccati, & pleraque alia, vt facilius poſtea pulueréntur, vel coctione ſuas vires in humorem tranſmittant.

Rheum, Agaricus, Zingiber, nux moſchata, & Zucharum ſæpe lamina ferrea, incurua, multis exaſperata foraminibus abraduntur. Nonnunquam & mala cydonia, vt ex his maior ſucci quantitas eliciatur, quam ſi in mortario terantur, inquit Syluius.

CAPVT III.

De Puluerifatione, ſeu Tritura, Item Contuſione, Friabilitate & læuigatione.

CVm Medicamenta (inquiunt Præceptores Galenici) per ſe dura & ſolida aſſumi, vel conuenienter adhiberi non queant, à Pharmacopœis tanta induſtria ſolent præparari & immutari, vt eorum vſus ſit poſtea facilis & ſalutaris. Ea enim ipſa percuſſu vel friatu comminuunt, & in puluerem reducunt, aut tenuiorem, aut craſſiorem, pro vario Medicorum propoſito.

Tres ſcopi triturationis apud Galenicos.

Sunt autem tres præcipui terendorum Medicamentorum ſcopi, vt aliis nempe Medicamentis exacte commiſceantur, vel vt ipſis noua facultas conquiratur, vel vt malefica corrigatur. Modus vero terendi plurimum varius; multa namque in mortario lapideo, vt marmoreo; alia metallico, vt ferreo, æneo, plumbeo, & aliquando vitreo: alia in ligneo

Modus terendi Galenicorum varius.

vt Buxeo, cum piſtillo, ſimili fere materia concinnato, teruntur. Piſtillus ſiquidem ferreus mortario ferreo aptior eſt, ligneus ligneo, plumbeus plumbeo, vitreus vitreo.

Nonnulla minime poſſunt ita exacte puluerari percuſſu, atque friatu, qui fit ſuper lapidem planum, ac marmoreum, ſeu porphyrium, cui piſtilli loco apponitur parua mola Marmorea, quæ manu concepta, hac illac circumducitur, vt nihil intactum ex medicamento terendo relinquatur.

Gemmarũ apud Gal. tritura.

Hocque modo gemmæ, & lapides pretioſi ſolent ea Medicamenta læuigari, donec amplius nulla digitis inæqualitas percipiatur. Sic læuigatum tum puluerem vulgus porphyratum vocitat; quo modo ſolent ea Medicamenta attenuari, quæ vel tabellas cordiales, vel vnguenta ophthalmica ingrediuntur.

Quædam molis verſatilibus colliduntur ſeu moluntur, perinde ac triticum aut hordeum in piſtrino. Sic enim magna ſeminum duriorum quantitas facile & pauco tempore colliditur, & in pollinem abit.

Pauca autem debet eſſe Tuſio eorum Medicamentorum, quæ ad coctionem tantum apparamus, atque eorum quæ raram habent texturam, & virtutem facile diſſipabilem, quæ nimirum multa tritura exoluuntur prompte, cuiuſmodi ſunt flores pene omnes.

Quæ multam requirant trituram.

Multam vero trituram patiuntur Medicamenta dura, craſſa, ſolida, neruoſa, & fractu contumacia, quæque maligna qualitate participant, vt colocyntis, quæ cum læuiter trita ſumitur, eius portio craſſior gyris inteſtinorum inhærens, partem eam exulcerat, ac Dyſenteriam mouet.

Quæ tenuiſſime læuiganda.

Quæ mediocri ſubſtantia conſtant, vt aromata multa, moderate terenda ſunt, ne tenuior eorum portio ac magis odorata exhalet, atque diſſipetur. Si quando tamen ad electuarii alicuius confectionem trahenda ſint, tunc tenuiſſime læuiganda.

Quæ partes remotiſſimas petere volumus, in pollinem reducenda: ſi eadem in ventriculo, inteſtinis & primis venis diutius immorari, nec prompte vaſorum ora ſubire cupimus, craſſiuſcule pulueranda, modo nulla ſint prædita maligna qualitate. Nonnulla quoque læuiſſime terantur, vt citius id actu ſint, quod poteſtate eſſe dicuntur, hoc eſt, vt celerius ſuas vires exerant.

Radi-

Radices & Herbæ nunc teruntur virides, nunc ſiccæ, nunc crudæ, nunc coctæ in varios vſus. Semper vero mediocriter teruntur, dum concoqui debent. Maior tamen tritura radicibus, quam foliis ſemper debetur, fructibus minor, ſeminib. mediocris. Medio ſiquidem modo inter herbas, & radices ſemina teri deſiderant.

Porro multa vix poſſunt in puluerem reduci, niſi quid admiſceatur, vt pomum colocynthidos, ſericum crudum, caphura, & alia multa quæ terendo lateſcunt, ſi quid ex oleaginoſis non ſuperaddatur. Nonnunquam vino quædam irrorantur, vt etiam aquæ tantillo, tum vt commodius teri poſſint, ac puluerari, tum vt fælicius intentioni noſtræ inſeruiant.

Partes animalium duriores, vt oſſa, cornua, & vngues: ſi aſſatione, vel vſtione, vel alio modo torrida ſint, puluerantur facilius.

Sunt qui ſericum crudum, lanam & pilos animalium ante trituram adurunt, ſed vires amittunt priores, & nouas conquirunt. Proinde minutim præſtat, eadem ſecare, dein valenter terere, & in puluerem minutulum reducere.

Semina quædam oleoſa, vt quatuor frigida maiora, quia ſub ictu piſtilli percutientis lateſcunt ac pingueſcunt, minutim crebro cultelli verberatu inciduntur, cortice tamen antea ſpoliata.

Multa gummi, lacrymarum, & ſuccorum genera fibroſa, & velut coriacea, ac fractu & ſolutu contumaciſſima, atque per ſe ſicca minus, quam vt ſola puluerari queant, minutim inciduntur, dein cum aliis ſiccioribus teruntur. Tragacanthum, maſtiche, gummi Arabicum, thus, ſarcocolla, & ſucci qui lentum retinent humorem, non facile tundendo puluerantur, niſi piſtillis velut friando per fundum ad latera mortarii ducatur, & in quibuſdam prius affuſis aliquot aquæ guttis

Quædam adeo ſunt friabilia, vt etiam digitis ſummis attrita cito læuigentur, vt amylum, Agaricus albiſſimus, & multæ terrarum ſpecies. *Friabilia.* Alia & valide & diutiſſime contundenda ac terenda antequam in vſum veniant, quæ ſcilicet craſſam, duram, ac compactam habent ſubſtantiam & virtutem profundam, ac validam, & ægre vaneſcentem vt metallica, ligna, oſſa, cornua: Hæc enim omnia tundendo vix puluerantur.

In genere autem quæcunq; validam concoctionē poſtulant, eadem & maio-

Digitized by Google

& maiorem trituram: & quæ minus aut mediocriter coquenda, minus quoque vel mediocriter terenda.

Debet vero inter terendum corio quodam aut charta mortarium operiri, ne dum aromata aut gemmæ teruntur, pars ſubtilior exhalet, aut fragmenta foras euolent & pereant: vel dum Euphorbium & veratrum pulucrantur tenue pollen nares aromatarij moleſte feriat, & ſternutationem moueat importunam. Is vero ſeruandus eſt ordo, inquit Syluius, in medicamentis puluerandis, vt primum inijciantur in mortarium craſſa, dura, lenta, dein minus ſolida, tandem quæ piſtillo minus reluctantur.

Præparatio plumbi.

Plumbum ſic præparatur apud Fernelium cap. 16. lib. 6. Method. In Laminas tenellas primum ducitur, quæ minutiſſime conciſæ, aceto quam acerrimo immerguntur, macerantur que triduo, permutato quotidie, ſi videtur, aceto, poſtea exemptæ, & igni ſiccatæ citra vſtionem, in mortario laborioſe teruntur, ſic tandem in tenuiſſimum puluerem rediguntur, cuius vis eximia eſt ad maligna vlcera blande corrigenda, expurganda, & ad Cicatricem perducenda: Hactenus in genere Galenici præceptores. Nunc & Chymicos de ratione puluerandi audiemus.

Species pulueriſationũ

Species χωρίσεων ſeu diſtractionum & puluerationũ quod ſpectat, variæ ſunt, (ait Libauius in comment. Alch. part. 1. lib. 3. de diſtract. cap. 9.) & quædam ex his in artem Chymicam redactæ, quædam vulgo relictæ, vnde tamen petuntur, ſi iis opus habeamus.

Differunt vulgares finibus formiſque detritorum: alias enim fit Alcool, alias ſabulum, modo glarea, modo ramenta: Deinde diſcernuntur & contritionis procuratione. Quædam enim Machinis franguntur, quædam leui digitorum manuumque detritu vel friatu, aut confrictu. Illius generis ſunt molæ, piſtilli, mallei, dentes, radulæ, limæ, pila præferrata &c. Et potiſſimum in metallurgia venarum atterendarum ratio eſt ingenioſa: vtrobique additamenta aliquando requiruntur. Nam metallici molunt aut contundunt pilis ſuis venas, adhibita aqua, & immiſſa tum contra diſperſionem pulueris ſubtilis, & metalli iacturam, tum vt tuſa propellantur. Rurſus qui amylum conficiunt, maceratione in aqua vtuntur, quo pacto & coqui, & pharmacopœi ſæpe

Digitized by Google

ſæpe per coctiones eliciunt medullas, quas poſtea reſiccatas friare poſſint. Ita lactes ex ſeminibus conficiuntur inter terendum, additis liquoribus. Chymicum ſaltem non alienum eſſe oportet à modis talibus, nec eorum ignarum.

Ita enim conficiuntur Extracta nonnulla. Deinde ſi chymici eſt, metallorũ venas ſcrutari, explorare, coctioneque ſeparare; ſcire conuenit modum contuſionis earum. Notum enim eſt, ſi ad ſubtiliſſimum deducantur venæ, præſertim illæ, quibus durus ſilex eſt coniunctus, vt aureis, in elutione per alueolum, aut præparatione per aquas, metalli atoma corpuſcula natare, & profundi cum aquis: aut ſi ſicce terantur, in auras euaneſcere.

Hinc Lazarus Erkerus in ſuo docimaſtico, lib. 4. non inſcite monuit de vena plumbi maiore opere præparanda, tundendaque, eſſe quidem graue metallum, ſed quod facile abeat in pollinem tenuiſſimum, qui leuitate ex tenuitate & rarefactione acquiſita innatet aquæ (vtpote ad quam ſe partes plumbi habent leuiter, aqua ipſa grauiore; alia tamen ratione laminæ & bracteæ notant, quia nimirum latitudine ſua multum comprehenderunt, à quo ſuſtinentur: Et eſt hic quoque multa aqua compræhenſa grauior &c.) & ſic pereat, præſertim ſi venæ ſilex immiſtus ſit; Vnde cernatur non raro cæruleus puluis riuis innatare, vel canalibus, ripis, muriſque aſſidere, qui tamen ſit medulla metalli.

Docet ibidem etiam, quomodo iſta venarum comminutio per pila in capſis ſuis debeat inſtitui, ne quid detrimenti eueniat metallo. Vnde patet, non ſine arte & ingenio hanc quidem tritionem, licet vulgaris eſſe credatur, peragendum eſſe, nec nimis attenuanda ramenta, ſed glareæ vel ſabuli forma relinquenda, pilaque præferrata ordine mouenda, ne impediatur granorum deriuatio.

Idem author cum de Caſſitero agit, notat, non tantum metallo excoqui, quantum explorator ſeu Docimaſtes ineſſe pronuntiauit, refertque culpam in contuſionem vitioſam: quod iterum argumento eſt, referre quo quid modo & diligentia conteratur.

In pharmacopolio eadem negligentia ſæpe animaduertitur, vti & apud aromaticos Chymicus Tyro qui ad extractiones præparare vult Medicamenta, præſertim purgantia, non ſemper deterere ea in pilis aut molis in puluerem ſubtiliſſimum debet, ſed ex Magiſtro diſcere,

quo quidque modo ſit comminuendum. Nam quia Chymicus ſcit in ſpiritu connato, qui tamen forma coagulata eſt, in miſto & ſucco eſſe potiſſimam vim eſſentiæ; ille vero liberatus à ſuo corpore, ſuccuſque attenuatus exhalare ſolet, & ſæpe tenuiſſimorum ramentorum pollinis, vel atomorum forma per officinam volitare, quin & prætereuntium nares offendere mouereque non raro ex notabili diſtantia: præcipit, ne nimium comminuantur aromata, ne ſucci potiſſima parte perdita, corpus mortuum ſine fructu cogatur macerare. Habent & Medici, quod annotent in contuſionis artificio, de quibus ſic breuibus.

Ante contuſionem Metallarii vulgo cremant, torrent, vrunt venas metallicas: aliqua ante tritionem ſunt candefacienda reſtinguendaque. Si molere quis ſiliquas & ſtramina velit, is cogetur ea aceto macerare & areſacere. Qui cornua pilis in calcem redigere quærunt, aut ſuper marmore læuigare, pertinaciam eorum frangunt aceto vel lixiuio.

Officinæ ſericum tuſuræ, torrent non raro, vt carbo potius reliquus ſit, quam ſericum. Qui vero circumſpectius laborant, vſtulant parumper, deinde forficibus minutim concidunt, additiſque duris, vt margaritis, vna in pollinem redigunt. In tanta varietate non oportet cæcutire Tyronem Alchymiæ ſtudioſum aut exiſtimare, aliis manibus & curæ exotericorum iſta eſſe commendanda. Imo ipſe opus aggredi debet, & cum ſit vulgaris tritio, poſſitque viuis aut non viuis inſtrumentis, vel etiam ruſtici craſſiſſimi lacertis peragi, non tamen vulgariter & imperite eſt tractanda. Multa facit vulgus ſine arte, quibus modum iuſtum præſcribit ſapiens & peritus.

Non ideo negligenda dialectica doctis eſt, quia etiam argumentatur, & cæteris rationis muniis vtitur ex plebe quiuis. Cum ſilicis grumus in glaream eſt redigendus, vt ſit auxilio oleis deſtillandis; candefactus aquis reſtinguitur aliquoties, poſtea teritur. Hoc eſt vulgi quoque, ſed electio & modus glareæ non intelligitur à quouis. Redige in pollinem, & miſce ſuccino, pici, vel ſimilibus, damnum erit præſto: At ſi ſabuli granorumque paulo craſſiorum, nec tamen nimis, forma adhibeatur, & ſi quid pollinis vna eſt, prius elutum ſeparetur, tunc confert operi. Rurſus ſi ex ſilice liquorem prolectare, vel eum reſoluere velis, non ſubſiſtes in glarea aut ſabulo (arenarum ſunt ſpecies, & quidem ſabulum

ſabulum ponderoſius eſt, quam glarea, qualis cernitur in riuis elimibus, & littoribus maris, item qualis eſt arena vitraria: Grieß vocant Germani, & reſpondet metallorum ramentis, per alueolum elutis & ſegregatis) ſed ſubtiliſſimum læuorem facies. Huic rei inſeruiunt cribra, manicæ, & ſimilia inſtrumenta vna cum tabulis marmoreis. Nam detritus pollen aquis diluitur copioſis & traijcitur per lintea anguſta; vel etiam ſiccus decutitur puluis, vt in Molendinis. Sed horum artificia varia.

Antiquos Chymicos Tritionem frequentiſſime inculcaſſe apparet ex Turba Philoſophorum: Et Rogerius Bachon ſepties iubet terere lapidem. Cui correſpondet Doctiſſimus Rex Ægypti Calid, (qui à Morieno Lapidis ſcientiam edidicit) dum ait, niſi conuerteritis corpora in ſubtilitatem, vt ſint Tactu impalpabilia, non aſſequamini quod quæritis: Et ſi non trita fuerint, reuertamini ad operationem, quouſque terantur, & fiant ſubtilia. Diuiſio eſt ſeparare partes compoſiti: & cum iam corpus fuerit attenuatum, & ſubtile redditum, exieritque à ſua denſitate & ſpiſſitudine ad tenuitatem: à craſſitie & corpulentia ad ſpiritualem naturam. Spiritus commiſcebitur ſubtilibus, & imbibetur ab eis, vtrumque euadet vnum, nec ſeparari poterunt. *Tritio ſecundum Antiquos myſtica.*

Sed vt ſenſum aſſequamur Philoſophorum antiquorum, id intelligere oportet, tritionem eſſe duplicem; vnam ſimplicem ſeu plebeiam, alteram Myſticam ſeu arcanam: ſimplex non multum indiget præceptis, eſtque plus in experientia, rerum notitia, cautelis &c. de Arcana ipſi ſpeciatim loquuntur in artificio lapidis, & perficitur calcinatione per ignes, vel aquas cæleſtes, non enim fruſtra dicunt, Ignis & Azoth ſufficiunt. Calcinati, & teri inquiunt Mercurium, cum igne exiccatur, vt in puluerem fathiſcat, quo-

Ff 2 modo

Digitized by Google

modo fit artificioſe præcipitatus: Deinde cum progreſſu coctionis, & addita Medicina ex humido frigido, in calidum ſiccum tranſit, & fit Tinctura. Sed hæc intelligentur rectius ex artificio ipſo.

Cæterum monendus eſt Tyro, cui terenda chymica committuntur, ne ſit nimis temerarius aut confidens, vel etiam oſcitans ex opere. Nam metallica halare ſolent ſpiritus ſubtiles, atque etiam ramenta tenuiſſima vna diffundere, quæ ſi nulla alia ratione vim afferre poſſent, tamen inſinuando ſe in partes ſpiritales, poros, rugaſque, & alios receſſus, ſiccitate ſua & corpulentia, quam tandem acquirunt, acceſſione ſemper facta, nocumentum præbent. Sin autem ſulphurea, Arſenicalia, ſtybiata, Hydrargyro ſublita, vel etiam illa ipſa, vt Hydrargyrus ſublimatus, Cadmia venenata, galena vel vera plumbi, & ſimilia, ſint terenda, non ſimplex inde exiſtere ſolet noxa &c. Nunc de contuſione.

Contuſio. Contuſio eſt partium contundendo conquaſſatio. Vſum præcipue habet in herbis recentibus, pinguibus & ſimilib.

Noſtra Iatrochymia diſtinguit, vt vides, pulueriſationem, à contuſione: dicit enim pulueriſatio adhuc in minores partes deducens, quæ præcipue eſt tritura corporis in puluerem in mortario, cui frequenter inſeruiunt, Raſio & limatio &c. Nunc de Friabilitate, quam ſic deſcribit Doctiſſimus Andreas Libauius in comment. Alch. part. 1. lib. 3. de diſtractionibus, cap. 8. de ratione pulueràndi.

Friabilitas Philoſopho, (inquit) miſtorum affectiones enarranti, inter alios eſt θραῦσις, quam interpretes Latini friabilitatem, nominant, ſicut τὰ θραυστὰ, friabilia. Sed oportet hanc vocem latius extendere, quam alias apud Latinos ſonat. θραυστὸν enim Ariſtoteli omnino eſt, quod in partes continuitatis deteritur, vt Chryſtallus, lapis, fictile, hoc eſt, quod comminui in puluerem, glaream, ſabulumue poteſt, portionibus maioribus, minoribus, prout euenerit, & res requiſiuerit. θραῦσις ἐστι (hæc enim ipſius verba ſunt) χωρισμὸς ἢ διαίρεσις εἰς τὰ πλείω δυοῖν καὶ τυχόντα μέρη: Hoc eſt:

Friab

Friabilitas ſeu friatio, eſt diuiſio ſeparatiove in plures duabus partes, & quas contigerit fieri. διαίρεσιν καὶ χώρισιν cum vocat, confirmat diſtributionem noſtram, qua diſtractioni ſubiecimus diuiſiones in membra ſeu partes concretionis continuæ.

Cum plures, & quaſuis fieri friatione iſta docet, diſtinguit affectionem à cognatis in quibus nec quælibet, nec plures fiunt, vt in fractione, fiſſione, ſectioneque, in quibus certa ratio eſt diuiſionis, & non indefinita, ſicut in tritione, cum lapis diſſilit in rectum, obliquum, ſurſum, deorſum, & ad latera, id quod indicatur per adiectam vocem εἰς τυχόντα. Ex eo genere, quę facilè id patiuntur, εὔθραυστα καὶ εὔτριπτα dicuntur. (Dioſcorid. Lapis armenius eſt εὔθριβης friabilis) quæ etiam in ſubtiliſſimum puluerem faceſſere poſſunt, quem κονιορτὸν Græci, Arabes Alkohol, appellare conſueuerunt; (Hinc Libauio Alkoliſmus, puluis ad ſenſum ſubtiliſſimus.)

Cum enim, inquit comment. Alch. part. 1. lib. 3. de diſtract. cap. 10. Nihil aſpredinis & corpulentiæ occurrit tactui, ſed totum pulueratum eſt, vt tenerrima farina, Alcohol vocatur impalpabile, Græcis ἀπίαστον, ἄληπτον, ἄψαυστον. Subterfugit enim ſenſum, & nihil duri occurrit, &c.) Quæ vero ratio conſiſtentiæ & concretionis, facit θραυστὰ, explicat idem philoſophus, cum ſcribit, ὅσα μὲν οὕτω πέπηγεν, ὥστε πολλοὺς ἔχειν ἐναλλὰξ ἀλλήλοις πόρους θραυστὰ μέχρι γὰρ διεστάναι. ὅσα δὲ εἰς πολὺ, κατακτὰ, &c. Quæ ſic concreuerunt, vt multos habeant alternis variantes, viciſſimque diſpoſitos poros, friabilia ſunt, &c. Cauſa itaque in modo concretionis poris ſeu meatibus huc illuc tendentibus, alternatim ipſo judice erit quærēda, vt alia ſint fragilia, quorum pori ſeu meatus ad multum diſtant, vt non in paruas, ſed magnas portiones diſſiliant, vt lignum & fictile, quod tamen etiam friabile. Meatuum autem ratio ex modo terminationis dependet. Cum enim ab humido compræhenſum eſt terreum multum pauco, ita vt ſiccitas dominetur, illudq; non ſit tenax, quale aqueum non pingue, aut etiam toſtione fractum, pori exiſtunt alternantes, propter ſiccitatem terream. Itaque talia facilè con-

Digitized by Google

teri poſſunt. Eius rei argumentum eſt in his, quæ ante tritionem torreri neceſſe eſt. Nam abſumitur humidum, & lentor eius frangitur, efficiturque res terrea & magis ſiccior, vti ſciunt omnes aromatarii. Atqui teruntur etiam ſucci concreti, vt ſal, Cryſtallinus, nitrum, gemmæ, alumen, ſacharum, gummi, & lachrymæ cum ſimilibus: Et ſunt iſtorum quædam pinguia, vt ſulphur, electrum, pix & ſimilia, vt nec humidi aduſtionem, nec defectum, nec aquoſitatem, nec terræ ſiccitatiſque abundantiam poſſis prætendere. Quæ ergo friationis horum cauſa? Glacies teritur, at humidum potentiale tota eſt. Vbi hic meatus, & eorum viciſſitudinaria diſpoſitio? Rident nempe philoſophi argutias aliqui propter dictas cauſas & exempla. Sed cum talia non ignoraret: Produxit enim κρύσαλλον (glaciem) καὶ λίθον: & fortaſſe nouit etiam Adamantem, quem tota vetuſtas indomitæ firmitatis eſſe dixit, eique ex argumento nomen impoſuit, in ſcobem deteri & friari poſſe, non ſolum præfractum hircino ſanguine, ſed & per ſe. Quocirca ſi oculi in glacie non vident meatus, aliquos tamen eſſe, Ariſtoteles ex concretione coniecit, quæ non poteſt fieri intus, & per totam ſubſtantiam, niſi calore educente humidum, ſiue foris frigus agat, ſiue calor. Humidum, quod expirat, neceſſe eſt aliqua euadere, & ſic ſiccum relinqui, analogo tamen humido terminatum. Deinde ſubeſſe tales meatus inuiſibiles ipſa fractio contritioque teſtatur. Ideo enim in partes multas diſſilit concretum, eaſque indefinitas, quia poros ita diſpoſitos habet, & cum foris percutitur, ſpiritus in illis impulſus concuſſusque continuitatem per vim rumpit. In glacie eſſe incluſum ſpiritum tantæ conuincunt rupturæ. Solida itaque adhuc eſt philoſophi doctrina. Cur verò lachrymæ, pix, & ſimilia teri queant, licet multum habeant humidi, idque ſatis tenax, vt docet ſolutio, cauſa eſt, quia illud non actu dominatur, ſed comprehenſum definitumque eſt partibus terreis. Quocirca etiam facilè aduruntur.

Sales & alumina & atramentum ſacharumque terræ multum obtinere, qui non nouit, periculum faciat per aſſationes calcinationeſque, conuincetur natura ipſa & experimento. Ita ſe res habet in vitro. Sane tendines ſunt admodum tenaces. Attamen cum humido conſumptum exareſcunt, diſſiliunt vt gluten aridum. Ita arefacta pituita, ſperma ranarum, ſimiliaque multa, comminui poſſunt, ne quid de pilis &

Digitized by Google

lis & coriis dicamus, quæ cum humido abundant, non teruntur quidem, ſed poſt exiccationem bene, vti & plantarum partes, folia, flores, ſemina, radices & reliquæ. Ex dictis facile colligere eſt, quæ ſint ἄθραυςα, nimirum qui meatus non habent ita diſpoſitos, aut ſi habent, tamen humoris copioſioris præſentia remittuntur, flectunturque, aut extenduntur potius, vt fit in cera, auro, argento, plumbo, linteis, & quæcumque ſuccum in ſe recentem habent, vt carnes, folia viridia, ſucculenta plantarum, & his ſimilia.

Cur verò ferrum non poteſt in puluerem comminui? cur lapides quidem è cœlo lapſi, nullis ictibus poſſunt frangi? Cardanus meminit globi vitrei, qui in pauimentum lapideum incuſſus, ad tectum integer reſiluerit. Quæ iſtius firmitatis cauſa? Putant aliqui, etiam Adamantes veros probatoſque non poſſe comminui, iuxta ſententiam veterum: & qui friantur, illos negant optimæ notæ eſſe.

Ad ferrum quod attinet, quia ſuccum habet Mercurialem metallicum, dilatatur, non frangitur. Sin autem iſte per crebram combuſtionem abſumptus fuerit, fragile & ipſum, friabileque ſeu ad conterendum aptum euadit, vt teſtantur ſtricturæ ſquamæque propter aduſtum ſulphur abſilientes. Sunt & ſilices quidam & nodi metallici adeo duri, vt omnes ictus malleorum reſpuant, cum adhuc cohærent monti. Id ideo fit, quia tam vaſtam ſoliditatem non habent, quo euadant incluſi habitus. Cum verò auulſæ partes quatiuntur, diſſiliunt.

Alia cauſa eſt in humoris tenaciſſimi exactiſſima cum ſicco ſimili miſtione. Videmus enim pulueres aqua ſimplici commiſtos, & in globos coactos, non diu cohærere, ſed ſi viſcidum ſit, & tenax humidum, ſolideſcunt. Cum miſcetur æreus nodus ferro, tam firma fit compages, vt vix vllis malleis comminui queat. Itaque illis cœleſtibus lapidibus dicimus tales ſuccos primordium dediſſe, concretionemque factam nullo caloris exceſſu, vt humidum non ſit abſumptum factumve aduſtione, ſed coagulatum firmiſſime, integriſque viribus, & poris ſtrictis, vt nulli dici poſſint. Sane cū ſuperficies externa tam ſolida eſt, vt ſpiritus incuſſos repellat ad ictum ſeu verſus ictū non facile conteritur compactum. Si Chymico opus erit cōminutione per dettritionem conſiderata cōcretionis & humidi ratione, ex fundamētis

talibus

talibus conſilium inueniet. Quędam in aquis comminuuntur, quæ non debere fieri videtur, propter humidi abundantiam. Sed de externo humido ſoliciti non ſumus.

Quæ digitis friari deterique poſſunt, vt gleba, debili humido, & vt ita dixerimus, in aliquibus putrido cohærent, quemadmodum videmus deteri etiam & diffluere illa, quæ computruerunt, quæque validis ignibus ſunt reuerberata, vt lapides calcarii, molares, pyrites, magnes, bitumen, carbones, cornua & huiuſmodi. Viſcoſitas enim humidi euicta eſt, & vinculi ratio diſſoluta, ex quo patet quod firmitas compactionis eidem humido debeatur, nimirum tenaci & diuiſibili ſimul, & quod per minima comprehendere ſiccum, cumque eo coaleſcere accepto ab agente calore termino queat, cuius rei exemplum eſt in glutine tenaciſſimo, cum ſubtiliſſimis pulueribus, etiam in ſe diuiſibilitatem ſummam obtinentibus exactè commiſcentur, caloreq; nec deficiente, nec nimio coaleſcunt. Ita metalla perfectiora cohærent. Sed obiici ex piſtrino argumentum farinarum poteſt. Quæ enim grana molis franguntur, inque pollinem rediguntur, prius ſolent madefieri. Humiditatem hic eſſe, quæ etiam ferro candefacto agnoſci & elici queat, non poteſt negari. Non itaque neceſſe eſt humidum ita arefactum eſſe, vt concretum diſſiliat, & in quaſuis partes comminuatur. Sic farinarum nodi tanquam creta tenerrima digitis deteruntur, humorq; etiam deprehendi poteſt, nec minus in detritis ſeminibus, lini, cannabis, raparum, amygdalarum, &c. Vitellorum quoque igne coctorum comminutio non tantum humidum exhibet, ſed & pingue. Verum enimuero gradus eſſe cõpactionum certos pro cuiusq; rei natura, manifeſtum eſt. In quibus itaque humidum non penitius eſt arefactum, ad eum tamen modum redactum, vt terminet ſiccum, & contineat, quanquam leuiuſcule & facile diſſipantur. Terreæ enim partes dominantur, nec ab humiditate coercentur arcte, quin & laxitas pororum multum admittit aeris. Quocirca conſiſtentia eſt debilior, & cohæſio conglutinatioque imperfecta. Talium tamen quædam ſi exiccentur modo competente, tandem acquirunt duritiam lapideam, & incuſſu corporis duri ſolidique comminuuntur, attritio autem ſeminum, ſiue molis, ſiue pilis mortariiſque fiat, friatio quædam eſt, & definitioni ſubeſt. Sed de his ſatis multa, nunc de læuigatione dicendum.

Læuigatio

Digitized by

Læuigatio reuera nihil eſt, niſi exactiſſima trituratio, qua medicamentum aliquod in marmore, porphyride, vel alio lapide polito, affuſo liquore conuenienti, vel etiam ſine liquore, mola parua lapidea, manu verſatili, tamdiu verſatur, vt in pollinis pulueriſque penè impalpabilis formam (Alcohol vocant) redigatur, & eo modo quo pictores colores præparare ſolent. Quod in iis qui durioris ſunt ſubſtantiæ, tum ob alios vſus facere opus eſt, tum in nonnullis ea de cauſa, ne partes, quibus applicantur, aſperitate offendantur, quod in oculis fieri ſolet: Vnde ea, è quibus ophthalmica medicamenta parantur, ſubtiliſſimè terenda ſunt. Hæc Doctiſs. Sennerti eſt definitio. *Læuigatio.*

Bornettus ſic ait in Iatrochymia noſtra: Læuigatio vltimus gradus in ſubtiliſſimum puluerem ducendi, eſt colliſio corporis ſuper marmore cum lapide.

Libauius lib. 1. de Eucheria cap. 29. ſic definit: Læuigatio eſt qua res ſuper tabula ſolida præduraque ductu corporis duri & per leniſſimam farinam læuigatur.

In comment. Alchym. part. 1. libr. 3. cap. 10. de diſtractionibus ait: Læuigatio vna ſimplex eſt, vt quæ terendo in marmore, cum vel ſine humore peragitur, ſuſtinetque vicem molæ: Alia eſt laborioſior, & coniunctas ſociaſq; operas habet, modo pilas requirens, modo molas, modo acetum, cum cribris, ſacculis, & aliis colatoriis. Ideò verò læuigantur res, vt commodioris ſint in medicina vſus, nec offendant duritia & aſperitate: Deinde præmittitur hæc operatio aliis ſuccedentibus, vt miſtionibus, deliquiis, ſublimationibus & huius generis aliis, &c.

Digitized by Google

CAPVT IV.

De inciſione, fractione & granulatione.

INciſio (inquit Bornettus) eſt corporis in minutas partes certo inſtrumento vel cultello facta diuiſio.

Inciſionis vſus. Vſum habet propriè in herbis, radicibus, fructibus & huiuſmodi.

Sectio. Doctiſſimus D. Sennertus vocat ſectionem; Inquit, forcipibus aut cultellis, folia, caules, radiceſque plantarum ſecantur, & hoc modo ad coctionem vel infuſionem, aut ad trituram præparantur. Nonnulli vocant cõciſionem. Galenici ſectionem vocant dum aiunt: Ex arboribus radices & ligna primum ſerra aut ſecuri præſcinduntur, dein ad pharmacopolium aducta minutius ſecantur, vt in pixidibus aut ſolio commodius queant aſſeruari, tandem minutuli fiunt pulueres vſibus noſtris inſeruiendi. Oſſa, vngulæ, cornua, iiſdem ferramentis diuidi ſolent, vt fruſtulatim veneant: vſus tamen ſcalpro raſorio & tuſione aſſueſcunt læuigari. Hic autem apparatus qui per ſectionem fit ab inſtituendo pharmacopœo non parum remotus cenſetur, cum potius ad medicamenti venditorem quam emptorem ſpectet: proximè tamen ad eum ſpectat ſubtilior illa ſectio, per quam ſemina oleoſa, vt cucumeris, citrulæ, melonis, peponum, piſtaciorum & ſimilium, ſcalpro ſutorio, huc illucve identidem inclinato, vel frequentiſſimo cultelli verberatu in tenuiſſimas partes inciduntur, pro medici inſtituto. Secantur craſſiuſcule forcipibus aut cultello radices multæ, caules & folia plantarum, antequam terantur, vt elixentur ad medicinales vſus.

Eſt

Eſt & præterea eius vſus in conſcindendis laminis metallicis, exempli gratia: Lamellæ ſolis ſiue argenti, antequam tradantur aquis fortibus, prius forcipe conſcinduntur, quo habiliores fiant ad ſoluẽdum: ſic aurifaber idem facit ſi cupit Amalgamare aurum vel argentum cum Mercurio, prius lamellas tenuiſſimas conſcindit pro miſcẽdo cum Mercurio: Sic conſcinduntur artificioſiſſime lamellæ metallorum ad cæmentationes & gradationes, &c. *Sectionis vſus.*

Fractio, franguntur herbæ tenellæ, (inquiunt Galenici) dum manibus præhenſæ intorquendo trahuntur: partes verò illarum ſicciores non niſi extremis ad ſeſe adductis per medium quaſi crepitando abrumpuntur. Mineralia ſæpe caſu franguntur, ſæpiſſimè induſtrio percuſſu. *Fractio.*

Apud philoſophos ſapientes, vox hæc eſt myſtica, & idem mihi videtur eſſe apud eos, quod putrefactio, talia enim ſunt eorum verba: Iam naturæ imitatores materiam hanc inſtar ſeminis in terra ad ſuum tempus putrefecerunt, cum ante fractionem hanc nihil ex eo fiat, neque vllum arcanum poſſit prodire. Libauius ſubintelligi putat vel reductionem ſublimati: vel ſolutionem fermenti: vel ſolutionem Mercurii corporalis, vel ſolutionem coagulati elyxiris, &c. vide comment. eius part. 2. lib. 4. de lapide philoſophorum. *Fractio philoſophorum.*

Sic artificioſe franguntur vitra nimis oblonga, ferro candente quo habiliora ſint ad ſupponenda capitella, &c. hoc itidem fit & cum filis ſulphure immerſis, ſed minus artificioſe.

Granulatio eſt corporis in granula comminutio: Ei inſeruit fuſio, eſt enim propriè metallorum, & variis modis perficitur. *Granulatio.* *Modi varii granulationis.*

1. Metalla fuſa guttatim in aquam mittuntur, cuius vi re-

Digitized by Google

percuſſa in grana diſſiliunt: Funduntur autem in catino vt artis eſt.

2. Nonnunquam aquæ ſcopæ è viminibus exilibus imponuntur, vel tabella aut colatorium anguſtiſſimè pertuſum, perque metallum fuſum aut liquefactum perfunditur.

3. Vel in pila lapidea ignito piſtillo indeſinenter agitantur granula.

4. Raro cribro ſeparantur à puluere, & opus reiteratur.

5. Vel ſaltem inter manus in olla anguſti orificii & bene operta fuſum metallum in granula conuertitur, vt in plumbo.

6. Macerantur aliquando aceto, aut ignita in eo extinguuntur, vrunturve in cæmento, vt fragilia euadant: poſtea adiecto ſale, vel alumine funduntur.

7. Quædam fuſa in alueolum pingui oblitum imponuntur, cumque concreſcere incipiunt, euentilantur aut granuleſcunt. Notandum & hic quod Libauius ait part. 1. comment. Alch. lib. 3. diſtract. cap. 11. Interdum inſtitui etiam granulationem per ſalem arefactum tritumque, qui fuſo, non tamen nimis feruenti metallo, celeri manu ingeritur, & poſt concretionem aqua eluitur. Hoc modo quis etiam picem, & ſimilia comminuere poſſet inque granula redigere, non minus ac per effuſionem in aquam ſicut plumbum & reliqua metalla. Ita de ſulphure, & bitumine fuſilibuſque lapidibus. Imo & Hydrargyrus tali modo granuleſcit: ſupra etiam diximus de granulatione cap. 7. Baſil. Chym. libr. 1.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT V.

De Laminatione, Toſtione, & Cineſactione.

LAminatio eſt corporis in paruas & tenues Laminas perductio. Eius vſus demonſtratur in Calcinatione. Libauius ductilitatem & extenſionem vocat. Dilatantur autem ampliſſime, ait, quæ Mercurialem habent Temperiem cum ſulphuris analogi exactiſſima miſtione, coactioneque denſiſſima partium minimarum, & ob humidum vnctuoſum tenaciſſima. Hæc enim quia non deſerunt ſe mutuo, & cedere poſſunt; nec admittunt ob ceſſionem quicquam pororum, & aeris alteriuſue peregrini; Extenduntur cum magis continua productione ſui corporis vſque ad terminum competentem: In externis videmus tale quid pati viſcida & lenta. *Laminatio, Ductilitas & extenſio*

Itaque quanquam in metallis nihil eſt talis lentoris, nihil viſciditatis aut oleoſi; tamen vt ſimile ſimili explicatum intelligeretur manifeſtius, iſtis vſi ſunt vocabulis Philoſophi in Explicatione metallicæ naturæ, & ſulphuri, Mercurioque vnctuoſitatem tribuerunt, vnde fit iſta affectio. Mirum v. eſt metallici Mercurij eam vim eſſe, in congelatione metallica; neque tamen argentum viuum ab arte extenſile facile poſſe effici. Videri poteſt hoc argumento metalla ex Mercurio non conſtare. Sed metallorum naturam qui conſiderat, & videt in Hydrargyro ſimilia fieri, ſi non vulgari arte; occulta tamen, & artificibus præſtantibus nota; minus mirabitur. Sulphur licet teri poſſit, tamen in ſe habet humidum tenax.

Et Hydrargyrus quam diffluat facile ob grauitatem, & humiditatem, tamen etiam in ſe redit facile, & digitis tum crudus, tum præcipitatus aqua madefactus, aliquid exhibet leue vnctuoſum. Videmus certe metalla quoque facile mittere extenſionis potentiam, atque eam interdum recuperare. Plumbum in lithargyrum ab igni redigitur, fit ceruſſa, quin & liquor: Non extendi amplius poteſt, ſed teritur more friabilium. At nihilominus reduci poteſt, vt fiat malleabile vt prius, quanquam non penitus ita molle. Cuprum in æruginem & vitriolum ſoluitur, vnde item reducitur. Argentum aquis fortibus corrumpitur

Digitized by Google

in puluerem cæruleum, plane alienum à conſiſtentia metallica. Sed & redit fere ſine omni iactura. Hydrargyrus vitam amittit & recuperat multis modis. Qui modo fluebat, iam teritur. Qui iam teritur, mox iterum fluit. Vitreſcit argentum viuum; vitreſcunt & metalla, vt ſatis vulgata ars figulorum in ferro, in ære & plumbo docet.

Cauſa cur recipiatur humiditas dilatatoria eſt, quod Hydrargyrus ſit plane vniformis, nec eius partes ab ignibus ſoluantur, quanquam externo ſub vultu aliquando deliteſcat, propter coniunctam terram. Itaque niſi diſſipetur vehementia ignium in metallis, ita vt terra ſulphurea vitriolata remaneat copioſior, facile eis reſtituitur fluxus. Diſſipatur autem minime in auro; in Argento aliquantulum, in reliquis magis. Itaque aurum & argentum vehementes mutationes ſuſtinere poſſunt, reliqua nequeunt. Addunt & hoc authores, ob ſulphur combuſtum, & ſic terreum redditum imperfecta dura minus dilatari. Friantur itaque ſi comburitur magis, &c.

Toſtio. Toſtio perficitur, inquit Sennertus chymicus experientiſſ. in patella vel ſartagine ferrea inprimis igni ſuppoſita, atque Medicamenta inijciuntur, ac crebro agitantur, vt humiditas illorum maxima ex parte abſumatur. Torrentur autem & aſſantur Medicamenta vt qualitatem, quæ in Medicamento ſuperflua eſt, amittant.

Ita vbi Rhabarbaro vim purgatoriam adimere cupimus, vt ſola vis adſtrictoria maneat, illud torremus. Veluti & ſal Rhabarb. aſtringit, extractum laxat, mirum. Interdum torrentur Medicamenta, vt ſuperflua humiditas abſumatur atque exſiccetur: quo modo etiam præparantur, vt facilius poſtea conteri, (veluti crocus &c.) inque puluerem redigi poſſint.

Habet & ſane maximum vſum in Metallicis, nam multæ ſunt mineræ, quibus prius per ignem accidit Toſtio, antequam poſſint fundi in metallum, cuius rei ſui ſeorſim conſtant furni, apud Libauium, crematorii nuncupati, vt videre eſt in ſuis comment. Alch. part. 1. lib. 1. de ſceuaſtica artis cap. 12. fol. 109.

Vſtio maiore perficitur igne: Vt enim in toſtione res potius ſiccatur, & digeritur metallum, quam aduritur, extrema ſaltē ſuperficies aduritur: Ita in vſtione partes tam internæ, quam in ſuperficie poſitæ aduruntur. Vrun-

Digitized by Google

Vruntur, aiunt noſtri ſapientiſſ. Galenici, ſolidiora præſertim Medicamenta, vt mineralia, vel quæ malignam habent qualitatẽ, priuſquam veniant in vſus humanos.

Vruntur etiam nonnulla, vt citius puluerari queant, vt oſſa, cornua, vngues, & pili animalium. Alia vt mutent colorem: Alia vt nouam facultatem, & idoneam nanciſcantur.

Multa acria interdum vruntur, vt miteſcant, & acrimoniam amittant, & quædam non acria, vt eamdem acquirant. Sicque acria, vt notauit ſapiens Præceptor Galenus in procem. lib. 9. ſimpl. multum caloris amittunt vſta; At quæ eiuſmodi non ſunt, aſſumunt. Hoc probat exemplo calchanti, quod mitius, moderatiusq; redditur per vſtionem. Nonnulla vero non acria, vrendo redduntur calidiora, & magis erodentia, vt fex vini, Hydrargyrus, calx cruda, & alia multa.

Qua autem ratione idem efficiens effectus tam oppoſitos promat, ſic ſentiunt Medicinæ proceres. Acrimonia acquiritur, aucto calore ad certum gradum, quem dum per aduſtionem excedant acria, ſuam acrimoniam amittunt. Quæ vero acria non erant, cum ad iſtum caloris gradum, ſeu ſecundum aut tertium peruenerunt, eandem acquirũt, quorum vſus à Galeno improbatur. Laudat enim æs vſtum rubrum, reijcit nigrum quod nimis ſit vſtum. Spagyrici tamen malunt acrimoniam amitti vſtione, propter diſſipationem ſulphuris & ſalis volatilis; acquiri vero in non acribus, diſcuſſo ſulphure volatili, cui nulla aut exigua erat acrimonia, ac remanente ſale fixo, cuius acrimonia hebes erat & obſcurata à ſulphure ante vſtionem.

Conſideremus varios vrendi modos, diuerſoſque huius operationis gradus, perpendamus & diuerſa vſtioni ſubiecta, ſic amborum vera & homogenea conſtabit ſententia: locus mihi diſputandi hic non eſt relictus, quoniam amicitiæ concordiæque vinculo ligatus teneor. Porro Galenici noſtri dicunt: vrendi modus varius. Quædam enim in clibano vruntur; alia in patina, alia in olla fictili cruda, alia in vrceolo æneo, alia in catino cupreo, & quædam in fornace aurifabrorum, vel in reuerberio chymiſtarum. Ecce confeſſio eſt vera hæc! perge.

Vritur lepus in clibano, quo vſq; poſſit in puluerem læuigari, ad calculos atterendos & ſaburram renum pellendam vtiliſſimum. Vruntur viperæ, conſilio diuini Galeni cap. 2. lib. 11. Simpl. in olla noua ad ſalem Theriacum, Lepris & impetigini agreſti diſcutiendis maxime

xime idoneum. Sed inter vrendum cauendum eſt, ne vapor teter, ac venenatus cerebrum laceſſat.

Vruntur animalia pleraque integra ſi puſilla ſint; vel partes grandiorum vt oſſa, cornua, pili, pennæ, corium, vngues. Excipiuntur vero fictili nouo, (Gal. cap. 33. lib. de theria:) & in furno, vel fornace, & interdum ſolis circumcirca prunis ſubditis vruntur, donec facili negotio puluerari queant.

Rami Arborum, arbuſta, ſarmenta, & multa ſimplicia per ſe accenſa, interdum & vaſe quodam terreo aut metallico concepta, ſolent vri; vt de Tiliis conſtat, qui carbones egregium ſunt Medicamentum contra ſanguinem coagulatum & caſum.

Cancri nonnunquam vruntur in ſartagine ærea, quandoque in olla, ſæpe inter Carbones ignitos donec cineſcant; vel ſaltem quouſque ex his torridis fieri queat puluis tenuiſſimus, qui commendatur ad cancroſos affectus, & eos qui à rabido cane infliguntur.

Lapides inter prunas ardentes à follibus excitatas vruntur. Cyaneus tamen & Phrygius, & alii pretioſi in partes exiguas, ante vſtionem frangi debent, & olla fictili, noua, operculo tecta perforato, excipi, vt facilior exhalationi pateat exitus, dein tamdiu vri, donec igniantur.

Vſtionis enim terminus (rectiſſime) in quibuſdam eſt Ignitio; in aliis dum nihil fumidum amplius expirat. Multi tamen lapides ter aut quater igniuntur, & toties humore quodam ſuffunduntur ante trituram.

Fex vini torretur tamdiu donec albeſcat, atque tantam acrimoniam acquirat, vt linguam & palatum quaſi vrendo mordicet.

Ouorum putamina, oſtreorum, & limacum teſtæ, cornua & dentes animalium ita debent accendi, vt conflagrent, & albeſcant, & fiant puluerabilia. (Hic vſtio abit in calcinationem.)

Accenduntur & vruntur nonnunquam reſinæ, ſtyrax, Thus, pix, therebinthina & multa ſimilia, vt ex his accenſa fuligo quædam medicamentoſa excipiatur ad futuros vſus.

Alumen in patina ignita vritur, quouſque bullas excitare deſierit. (nobis hæc operatio eſt & dicitur dephlegmatio, humiditatis nimirum exhalatio & priuatio) & calchantum donec colorem mutauerit. (Nobis dicitur calcinatio vitrioli ad rubedinem.)

Sal vritur olla exceptus & opertus ne exiliat. Exilit vero & ſtrepit vrendo,

Digitized by Google

vrendo, donec perfecte crematus fuerit. (Nobis eſt ſalis decrepidatio, inde dicitur ſal decrepidatum.) Nitrum quoque eodem modo vrendum (nulla vſtio in nitrum cadere poteſt, niſi exſiccatio, tandem fuſio, niſi velis fugare in auras &c.) Ceruſſa inquit Dioſcor. cap. 103. lib. 5. trita in fictili nouo, flagrantibus igni carbonibus, aſſidue verſando vritur (genus eſt calcinationis) donec cinereum colorem traxerit; Tunc exime, refrigerato, vtitor. Vel in patinis nouis ſuper prunas vrito, & ferulacea rude moueto, donec colore fiat ſimilis ſandarachæ.

Auripigmentum torretur in teſta noua, viuis carbonibus ſubiectis, aſſidueque verſatur, donec igne flagret, & mutet colorem. Et ſandaracha eodem modo vritur, & dos vtriusq; eadem vt Dioſcor. cap. 80. & 81. lib. 5. Cruſtas enim cum vredine vehementer excitant, capillos euellunt, excreſcentia reprimunt & tubercula diſcutiunt.

Cadmia crematur carbonibus obruta, donec translucida ſpectetur & ſcoriæ, ferri modo bullet, mox extinguitur Dioſcor. cap. 45. lib. 5. Nonnulli exuſtam terunt in vino, rurſumque fictili crudo vrunt, donec pumicoſa videatur: Iterumque tritam ex vino tertio vrunt, donec prorſus in cinerem redigatur. (Hoc genus cinefactionis eſt.)

Pumex crematur flagrantiſſimis carbonibus obrutus, & vbi canduerit, extractus vino reſtinguitur odorato: Iterumque incenſus reſtinguitur, & tertia vſtione exemptus, & per ſe refrigeratus ad vſus conditur. Dioſcor. cap. 125. lib. 5.

Ærugo vritur minutiſſime fracta & comminuta in fictili patina flagrantibus prunis ſuperpoſita, verſaturque donec ſe mutet, & colorem cinereum concipiat.

Calcitis vritur fictili nouo viuis carbonibus ſuperpoſito. Finis autem vſtionis in humidioribus eſt, vbi ipſa chalcitis bullas excitare deſierit, & perfecte inarduerit. In reliquis vero dum mutata in floridum colorem fuerit, & ſanguineum aut miniatum colorem contraxerit, tum demum eximenda eſt.

Chryſocolla patinis ſupra carbones vritur: Et ochra Cadmiæ modo. Dos chryſocollæ ad purgandas cicatrices: Excreſcentem carnem coercet: aſtringit, excalfacit, & modice corpus mordendo exeſt. Ochra vero aſtringit, erodit, collectiones & tubercula diſſipat. Dioſcorides.

Quemadmodum Aſſatio finitima eſt vſtioni, imo quoddam velut iter ad vſtionem, ſic vſtio ad cinefactionem, cinefactio ad calci-

nationem. Sufficiat amica citatio & collatio terminorum Galenicorum cum chymicorum operationibus, niſi quod aliquando latius, apud nos vero ſtrictius ſumatur vſtio, vti ex his videre eſt, verum hoc nullam gignit controuerſiam, ſed aliqualem collationem fraternamque demonſtrandi concordantiam.

Cinefactio ſeu in cineres reductio fit, cum humidum, quod in combuſtibili erat, & quod per partes cohærebat igni abſumitur.

Fit autem hoc duobus modis: 1. Aperto igni ipſa res nuda objicitur & in cinerem redigitur.

2. Quæ combuſtio à priori in eo differt, quod ibi, quicquid eſt volatile, in auras euaneſcit; hic vero quædam volatilia cum fixis retinentur & figuntur

Sed neceſſe eſt, vt ignis hic ſit vehementior, & non ſolum vas, ſed & ipſa materia tota igniatur. Alias enim ſolum toſtio fit, non cinefactio; & hac de cauſa opus eſt nonnunquam repetere hanc vſtionem.

Sunt vero, quæ in cineres rediguntur, imprimis plantæ & animalia: & quæruntur cineres plerumque ſalis gratia. In cineribus enim nihil relinquitur, niſi ſal, & terra mortua quædam, vt appellant, atque inutilis: reliqua omnia igne abſumuntur.

Si tamen Incineratio nondũ perfecta eſt, reſque nondum in cineres plane redacta, combuſtio ſaltem appellatur iſta operatio, & res tales commodius generali nomine combuſtæ, quam in cineres redactæ dicuntur.

Quando felicius ſuccedere debet hæc operatio, tum chymici nonnunquam addunt crudum ſulphur, aut ſal nitrum: ſic breuiter hæc cinefactio perficitur, & ad opus quod tendit abſoluitur.

Cinefactio (inquit Iatrochymia noſtra) eſt operatio, qua corpus in cinerem cum humidi iactura redigitur, in qua ſalſugo requiritur. Eius duplex eſt apparatus: primus aptus, in qua materia viua flamma comburitur, ita vt fiat flammæ quaſi pabulum, vſquequo in albiſſimum & perfectiſſimum cinerem redigatur, & quo ſal Elementaris tantum extrahitur.

Occluſus apparatus eſt, cum in olla appoſito operculo vndiquaque luto agglutinatis commiſſuris in cinerem comburitur, atque hac ratione volatilia cum fixis figuntur.

Cine-

Digitized by Google

Cinefactio, ait Libauius, eſt qua fiunt cineres: Itaque licet nonnunquam & fuligo metallica, & Alkali nominentur cineres, proprie tamen cremabilibu ſeu in flammabilibus competit. Horum enim combuſtorum reliquiæ ſunt cineres proprie.

Adminiſtratio eius eſt duplex: Occluſa & aperta. Occluſa fit cum ſegmenta rei cremiæ in olla forti ponuntur, agglutinatoque operculo, & commiſſuris oblitis, igni reuerberii tamdiu comburuntur, dum in cinerem album abierint. In nonnullis item relinquitur reſpiraculum, ſicut in calcinatione ſpeciali & decoctione clauſa. In hac autem ſeruantur cum fixis volatilia. Aperta fit viua flamma, eſtque tunc res ipſa ſimul flammæ pabulum. Sicut autem illa inſeruit eſſentiis quæ Alkali vocantur, ita hæc Magiſterio ſalis eſſentialis. Nam tenuiores volatileſque partes eleuantur à flamma, vt relinquatur cinis duntaxat corpulentus, qui tandem vberius vſtus areneſcit, aut etiam in ſolidam coagulatur & in vitrum fundi poteſt.

CAPVT VI.

De extinctione, coctione, elixatione, & aſſatione.

EXtinctio eſt ignitæ materiæ in aliquo humore ſuffocatio. Illa vero materia extinguitur ſæpius vſta, ſæpe & ignita tantum: vt cum gemmæ, & multa metallica, priuſquam perfecte calcinentur, vino, aceto, aqua ſimplici, vel ſtillatitia, vel ſucco quodam, aut liquore extinguuntur, donec plane refrixerint.

Auri, laminæ ſæpius ignitæ nonnunquam extinguuntur aqua communi, vino vel aliis, quæ vtiliter dantur Dyſentericis, ad occludenda vaſorum oſcula, (vide partem quintam Præfationis Baſilicæ Chymicæ noſtræ) & Elephanticis ad robur, partium principum & exhilarandos ſpiritus.

Ita aqua ſalutaris eſt ad multorum affectuum profligationem, in qua pluries chalybs fuerit exſtinctus; ſic chalybs ipſe in ſcobem redactus, ignitus & extinctus aceto, eximius eſt ad multos vſus, vide Reſolutionem Martis li.3. Baſil. chymicæ: & in ſequentibus reſtinctionem.

Extinctio, ſecundum Iatrochymiam noſtram, eſt cum metallum ignitum extinguitur in liquore aliquo forti ſiue corroſiuo, vt in aceto deſtillato, muria cocta, vel ſimili, in quo liquore non modo ſquamas reponit, quæ calx dicuntur, nam in ſubtilem pulnerem redigi poſſunt, ſed etiam multoties ſaturatiſſimam Tincturam in menſtruo relinquit, vnde viam parat ad magnas operationes.

Coctio, vt Medicamenta gratiora, ſalubriora & vſui ac compoſitioni magis idonea reddantur, ſolent concoctione conuenienti commutari: Hic primo audiemus Galenicos, deinde chymicos.

Coctio, inquit Galen. probl.7.ſect.12. eſt rei concoquendæ alteratio, vel commutatio.

Eius autem tres ab eis conſtituuntur differentiæ. Maturatio, elixatio, & aſſatio. Gal.cap.3.lib.4.Meteor. Sed quia Maturatio πέπανσις Græcis dicta, naturalis quædam eſt coctio, ab illis omittitur, & ſolummodo de artificiali, vt vocant, agere volunt, ad quam Elixationem, vſtionem, calfactionem, frictionem, deſpumationem, & quæ calore mutationem quandam acquirunt, tanquam ad genus ſolent referri.

Pro rerum autem coquendarum ſubſtãtia, & viribus, fit coctio leuis aut valida, aut mediocris. Quædam n. leuem tantum coctionẽ ſuſtinẽt, quorum ſcilicet virtus longiore coctione facile reſoluitur; vel quia imbecilla eſt, aut in ſuperficie poſita, aut quia rara ſubſtantiæ textura conſtant, vt ſemina quædam, Aromata multa, & flores pene omnes. Alia coctionem longiorem deſiderant, vt quæ contrario modo affecta ſunt

cta ſunt

cta ſunt, quorum nempe virtus non facilè reſoluitur, aut quia valida eſt, ac firma: aut quia in ſubſtantia craſſa ac denſa reſidet, aut quia in profũdo eſt ſita: cuiuſmodi ſunt radices, ligna, gummi, lapides & acria, vt cepe & allium, quæ coctione niteſcunt. Quædam mediocrem coctionem patiuntur, quæ inter dicta extrema media ſunt, in ſubſtantia & viribus, vt ſantala omnia, jujubæ, paſſulæ tamarindi, molliuſculi fructus & ſemina multa.

Coctio autem quæ fit in humido à calore moderato, elixatio ab illis dicitur. At humidum illud, cui medicamenta incoquuntur, magna ex parte aqua eſt, eaque verè ſimplex, vt communis, vel medicamentoſa, & compoſita, ad quam reducuntur lixiuium, hydromel, lac, ſerum, vinum, acetum, ſucci plantarum, aquæ ſalſæ, vel ſulphureæ, & liquor omnis in quo medicamenta excipiuntur & incoquuntur.

Eſt verò multiplex elixationis vſus, primo ſiquidem humorem medicaméti excrementitium coquendo reſoluit, vnde colocynthis & elleborus coquuntur, ne moleſte ventrem perturbent, & torminibus exerceant. Contrarium tamen accidit his medicamentis, quæ leniendo & lubricando purgant, quæque cum plena ſunt, eadem meliora, vt Caſſia & tamarindi: Coctione namq; deteriora fiunt, quia humiditas illorum natiua imminuitur, & vis purgatiua deperditur.

Secundò elixatio flatus craſſos & mordaces, ad nauſeam ventriculum laceſſentes, ab eodem medicamento diſſipat, vt in ſenna, polypodio, carthamo, ebulo.

Tertiò acrimoniam, violentiam & qualitatem vlcerantem frangit, vt de ſcammonio ſcribit Meſue, quod illitus juſſu in malo auſtero, vt citonio, vel ſucco roſarum coquitur, & præſtantius redditur, vt omnia acria coctione fiunt meliora.

Quartò, vehementiorem medicamenti attractionem & maligniorem obtundit: proinde elleborum album, & medicamenta valentiora incoquimus, vt illorum violentia fracta

maneat, ſicque omnia medicamenta redduntur benigniora, dum in aqua vel ſuccis herbarum, ſeminum aut fructuum coquuntur.

Denique elixatio facultates medicamentorum diuerſas optimè permiſcet, vt ex his omnibus vna reſultet veluti concreta facultas: quæ ſi fuerit imbecilla in planta quadam, leuius coquenda eſt, ſi potentior ac validior, validius, eoque magis quò ſubſtantia illius craſſior, ſolidiorque fuerit. Idcircò primum ligna, dein radices, tertio ſemina, poſteà lignorum cortices, tum fructus, poſtremò flores igne lento, tetri fumi experte concoquuntur, dum arida, duraq; molleſcant, cætera contabeſcant, & in aquam aut liquorem ſuas vires deferant.

Hic elixationis ordo ſemper tenendus in omni medicamentorum & maximè apozematum apparatu, quæ fiunt ex decocto radicum, foliorum, ſeminum & florum ſacharo aut ſyrupis quibuſdam dulcorato. Tempus autem coctionis, non vna hora, aut aliquo temporis certo ſpatio, vt quidam arbitrantur, ſed vno artificis periti judicio definitur. Quædam enim ad elixationem multum temporis, alia parum exigunt: Hactenus doctiſſimi Galenici.

Coctio alia: naturalis, alia exaltatoria, alia extractoria.

Coctionem in arte Chymica accipimus χειροκμήτως ſeu τεχνικῶς, quamquam eam explicemus ad exemplum naturalium. οὐδὲν γὰρ διαφέρει, (inquit Ariſtoteles 4. Met. 3.) ἐν ὀργάνοις τεχνικοῖς ἢ φυσικοῖς ἐὰν γίγνηται. διὰ γὰρ τὴν αὐτὴν αἰτίαν πάντα ἔσται. Et rurſus: ἔστι τὰ καθόλου ταὐτὰ τέχνῃ καὶ φύσει. ὅμοια γὰρ τὰ γινόμενα πάθη, ἀλλ' ἀνώνυμα. μιμεῖται γὰρ ἡ τέχνη τὴν φύσιν: hoc eſt, nihil refert, naturalibus an artificialibus inſtrumentis peragatur coctio. Omnia enim quæ coquuntur ab eadem cauſa euadent cocta. Species in vniuerſum eædem ſunt in natura & arte. Similes enim ſunt, quæ eueniunt

niunt affectiones licet nomine careant. Imitatur enim ars naturam.

Sed vt intelligamus, quomodo in natura fiat coctio, vtque artis præcepta eò facilius aſſequamur paucis illam contemplemur. Conſequens erit, non omnem coctionem eſſe extractoriam, & ſimul lux accedet philoſophematis Ariſtotelicis. Ita definitur coctio: πέψις ἐστὶ τελείωσις ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ καὶ οἰκείου θερμοῦ ἐκ τῶν ἀντικειμένων παθητικῶν. ταῦτα δ' ἐστὶν ἡ οἰκεία ἑκάστῳ ὕλη: quod eſt: Coctio (loquitur de naturali, quæ fit in mixtis) eſt perfectio ex oppoſitis paſſiuis, quæ ſunt materia vnicuique (hoc eſt, humore & terra) facta per calorem naturalem inſitum cuilibet.

Coctionem fieri dicit, cum ex materia ſubiecta & potentia eius producitur forma perfecta per calorem inſitum, qui eſt principum naturale, à quo motus internus, qui tamen poteſt promoueri adiumento fomentiſque externis, vt Balneis.

Finis itaque coctionis eſt natura, ſeu forma & ſubſtantia, in his, quæ ſimpliciter coquuntur: in aliis ad quandam formam quantitatis aut qualitatis humidi per calorem redactio. Cauſa principaliter agens, calor internus: adjuuans fomentum externum. Materialis humidum potiſſimum, idque non quoduis, ſed determinatam rationem habens ad ſuſcipiendam certæ coctionis perfectionem & formam. Conſequens eſt coctione materiam humidam ex ſuperflu. ad modum quendam perduci, & craſſeſcere rem coctam Id enim ſignum eſt, quod calor humidum vicerit, & terminauerit, vnde ſiccius quoque ſimul coctum euaſit. Hæc generaliter de coctione poſita in tres coctionis ſpecies, nempe maturationem, elixationem & aſſationem. *Finis coctionis.*

Neque enim extrahitur id, quod craſſius ſicciuſque euadit: ſed potius in re ipſa, quod inerat, perficitur, vt ſic coctiones ad exaltationẽ debeant referri, quam extractionem. Sed hæc facilè explicantur artis proprietate

prietate & motu. De interna coctione naturalique iſta dicta eſſe patet. Sed ars externum principium eſt & ſimiliter in re agit motu foris introducto. Cum ergo extrahere quid per coctionem volumus, & coctione Chymica perfectionis aliquam formam producere, iam in natura coctum aſſumendum eſt. Natura enim arti materiam præbet. Illud coctum artis reſpectu poteſt eſſe crudum. Non enim habet formam, quam ars quærit. At ſi ſimpliciter coquere volumus, non fiet extractio: ſed exaltatio, vt in lapidis magiſterio, in quo ſtudent rem plus quam perfectam coquendo reddere. Coquemus itaque ex hypotheſi & obiter, donec aſſequamur quod volumus. Quocirca patet extractioni inſeruire coctionem poſſe non per ſe, ſed ex accidente: veruntamen ſimile quid moliendum eſt.

Quia enim coctio eſt rei indefinitæ, & abundantis humiditate interminata: quæ per coctionem extrahere volumus oportet redigere exterminato ſicco, ad humidum interminatum, hoc eſt, certo liquore diſſoluere, vel diluere penitus, ita vt ex arte comminuta plane videantur humori immiſta eſſe. Veruntamen iuxta rationem ſpeciei, quam imitari volumus extrahendo, nempe elixationis. Hæc enim commodiſſima eſt huic operi: poſtea etiam toſtio. Humidum autem debet diſpoſitum eſſe & aptum extrahendæ eſſentiæ. Poſtea procurabitur in hoc calor artificioſus, qui facit, vt aſſumatur ex partibus contriti ſuccus familiaris, fiatque aliquod miſtionis rudimentum. Vna cum hoc ſimul eueniet ſegregatio heterogeneorum. Nihil enim fit ex toto, ſed vt in naturali coctione in plantis & animalibus reliqua ſunt excrementa, ita & in artificiali. Hæc ſeparanda ſunt, & deinde coctio abſoluenda ad vltimum vſque finem, aut formam, quam volumus: & ſane hæc fieri ſic in extractione ſuccorum artificioſa per modum elixationis (ſiue expreſſum penitus, ſiue adumbratum duntaxat) notum eſt.

Illud ſaltem ingenioſus attendere debet, vt ſtudeat tali humori, qui à coquendo poſſit denuo ſeparari, aut ſi maneat aliquid, id conſilio & vſui non afferat aliquid detrimenti. Inde poſtea per coctionem extracti iudicia dependent. Si enim totum Homogeneum eſt extractum ſimilareque vndiquaque, ſi craſſius ſicciuſque factum, & perfectius ad vſum medendi, quam prius in natura, recte peracta erit extractio per coctionem: ſin minus, dicendum eſt imperfectam eſſe vel conſilio aliquo, vel errato, quæ eſt ἀπεψία, vel iuxta oppoſitas coctionibus ſpecies,

cies, pollutio vel quid ſimile. Sed cum noſtro inſtituto magis faueat ἕψησις, ſeu elixatio, & aſſatio, cum ſua ςαθεύσει ſeu toſtione, de his quoque in ſpecie dicendum eſt.

Elixationem philoſophus vocat coctionem indefiniti inexiſtentis in humido per calorem humidum, hoc eſt materiæ, cuius humidum fluit indeterminate & ſine certa forma, quod humidum ad modum formamque redigitur per calorem humidum. Exempli loco producitur coctio cibi in animalibus. Corpus eſt nutriendum ſuam habet caliditatem, cuius motu cibus humidus & calidus cõcoquitur & ex informi, fluidoq; & indeterminato ſucco redigitur ad modum certæ naturæ definitæq; ſubſtantiæ, veluti oſſis, carnis aut ſimilium. Humidum etiam, quod terminari debet, putat eſſe πνευματῶδες, ἢ ὑδατῶδες, ſpirituoſum vel aquoſum, quã quam in arte fors nemo tẽtauerit ſpiritus ipſos elixare. Calor agens humidus dicitur. Siccus enim non elixat, ſed aſſat. Is eſt in humido externo. *Elixatio philoſophica.*

Nam in elixatione duplex requiritur humidum: vnum, quod eſt in reipſa, quod item eſt calidum natura, alterum, quod foris eſt & calori agenti ſubſternitur. Et illud tale eſſe debet, vt ab externo poſſit ſuperari & elici. Itaque quæ humore ſunt deſtituta, aut quæ tam firmum habent, vt non poſſit vinci aut produci, non ſunt elixibilia. Ergo in elixatione fit ſeparatio quædam ſeu extractio (διάκρισιν καὶ ἔκκρισιν vocat philoſophus) ſuccus intus in re exiſtentis per humorem externum agente calore, ſiue ea res actu ſicca ſit, ſiue humida vt lac: Et illa quidem adjuuanda eſt comminutione & maceratione, donec humidum internum obſequatur. Conſequens eſt elixata fieri intus ſicciora, quia proprio humore ſpoliantur, foris humidiora: Deinde inæquales eſſe elixationes pro materiæ diſparitate, item fieri *In elixato duplex requiritur humidum.*

temporibus imparibus pro firmitate vel imbecillitate nexus, qui eſt reſoluendus, vt humidum exeat. Metaphorica tamen eſt elixatio liquorum, vti & auri, ſicut indicat philoſophus, quia ſuccus, qui eſt in humore, in aliquam formam tranſit vi ignis, qui foris circumſtat ambitque & calefacit.

Differunt elixationes finibus. Fiunt enim gratia cibi vel potus vel medicamenti. Neque vero etiam omnia hic concreſcunt, quanquam genus coctionis, cuius præceptum catholicum erat, coctum craſſius & ſiccius fieri, id requirebat: Sed quædam ſpiſſantur, quædam tenuia manent, vel etiam fiunt liquidiora.

Non fit elixatio, ſed pollutio potius, cum calor in humido ambiente non dominatur, vel quia nimium eſt humidum, vel diſſipatur ille, & expellitur. Hæc philoſophus de elixatione, quæ artificibus Chymicis admodum ſunt grata, præſertim quod attinet declarationem per coctionem naturalem in ventriculo animalis. Intelligit enim Chymicus ſuam extractionem per elixationem perinde fieri ac cum naturalis calor ex materia cibi elicit chylum & ſuccum alimentarium. Ibi primum eſt materia elixabilis, nimirum, quæ talem habet ſuccum tali compage concluſum, vt & nutrire & per elixationem extrahi poſſit.

Conſequens eſt aurum, lapides, arenas, & ſimilia inepta eſſe ad coctionem ventriculi. Præmiſit autem natura molitores dentes quibus frangitur cibus, vt ſuccum eo faciliius reddat. Deinde addendus eſt humor externus, qui ſtum cibum circumſtet, & intro quoque penetret. Non enim poteſt ſine hoc fieri elixatio & ſucci prouocatio. Is calidus eſſe debet actu eo gradu caloris, vt dominetur cibo. Potentia quoque calidus melior eſt: Sed tamen calor etiam foris ſuppeditatur à ventriculo, corde & epate: Nonnunquam is roboratur fomentis. Peraguntur hæc omnia vaſe deſtinato, in quo ſe tangere mutuo poſſint agens & patiens. Poſtquam ergo peracta eſt elixatio iſta humor externus ſuccum interiorem aſſumpſit, & tunc inſtituitur ſeparatio relictæ fecis, à ſucco, qui cum humore vehitur ad alias officinas; vbi fit digeſtio, aſſimilatio ſeu maturatio, ſeparationeſque nouæ, vt abundantia humidi-

Digitized by Google

humiditatis tollatur, id quod duplici accidit beneficio. Præterquam enim quod idem liquor extractorius & elixatorius, diſtributoriuſque fuit, etiam deductorius eſt excrementorum acrium bilioſorum ſalſorumque. In hunc modum omnino Chymicus ſuas quoque extractiones per elixationem aut macerationem inſtituit, vt non videatur ipſe excogitaſſe, ſed à natura ſumpſiſſe.

Primum eligit materiam extrahendam, eamque præparat vt coquus & maſticatio: aliena detrahit, optima aſſumit, eaque comminuit, & ſi iudicat difficiliorem fore compagem, eam frangit etiam pluribus laboribus, vt vaporatione, macerationeque in ſuo menſtruo, ſi quidem proprio ſucco abundat, ſi non addit ſuum, quod ex artis præſcripto & vſu ſcit eſſe conuenientiſſimum. Nec raro id paulo acrius eſt & penetrantius, vt reſerare nexus ſoluereque potenter ligaturas naturæ poſſit. Hinc includit cucurbitæ elixatoriæ, cauetque, ne quid per orificium exeat.

Vt enim natura Stomachum, ita & ipſe vitrum claudit: ſed tamen hac addita cautione, vt ſi venenati ſuſpective ſpiritus vna ſint, hoc ſinat prius ſecedere: Deinde ſuo liquori calorem addit foris præbito foco vel balneo.

Artificioſiores enim fiunt extractiones per diplomata & balnea ſeu vapida, ſeu merſoria, imo & tutiores, quam per ignem nudum modo ſinat materia. In eo aliquando verſatur ingenioſius, vt quidam putant. Nam elixat non tantum per humorem circumſtantem, ita vt ei res ſit immerſa, ſed etiam per vaporem.

Portiones à filis ſuſpendit, ex operculo ſuper liquorem in imo bullientem, vaporantemque, qui vapor inſinuat ſe in materiam concreſcenſque in aquam ſtillat, & ſimul deducit ſuccum. Sed non in multis, nec omni conſilio id valet. Fortior eſt immerſoria elixatio ſi præceſſerit comminutio. Peracto opere, ſi totus ſuccus exhauſtus eſt, recte eſt: ſin minus, repetitur opus contuſione noua, menſtruoque mutato. Nonnunquam prior ſuccus malitiæ quid habet. Itaque modica elixatione euocatur & profunditur.

Sequens vero accurate extrahitur propter vtilitatem. Negat Ariſtoteles lac & muſtum elixari, niſi metaphorice, & ſane Chymicus quoque iſta alio fine decoquit, nimirum vt coagulet, vel ſeparet, quæ

res tamen ſimilis eſt elixationi. Negat & aurum, lapides & ligna elixari: ſed chymici inuenerunt certa menſtrua, quorum beneficio & iſta queant elixando extrahi, tametſi macerationi debitæ potius ſoleant ſubiici, ſed quam facile in elixationem mutes. In lignis non eſt hæſitandum. Nam apertum eſt horum ſcobes extrahi per elixationem poſſe. Coctione abſoluta inſtituitur ſeparatio eſſentiæ à reliquiis, vt in natura, & ea itidem duplex. Aliquando tamen menſtruum cum ſucco relinquimus, vel totum, vel aliqua ex parte. Seruilem hic operam habet expreſſio & colaturæ: Interdum & deſtillatio & aliæ. De coctione exaltatoria vide Doctiſs. Libauium in comment. Alchym. part. 1. lib. 6. de exaltationibus. cap. 5. De exaltatione porro naturali vide eundem in comment. Alch. part. 1. lib. 2. de pyrotechnia & affinibus cap. 22.

Aſſatio. Aſſatio Galenicis eſt medicamentorum cum ſucco tantum proprio concoctio: Quo præparationis modo carnes, radices & fructus ſine aliquo humore aduētitio coquuntur.

Modi aſſationis. Ea autem aſſatio fit modis pluribus: carnes enim veru transfixæ verſatili ad ignem coquuntur, vel catino figulino exceptæ in clibano, vel ſuprapoſitæ crati ſuppoſitis prunis ardentibus aſſantur. Radix quoque betæ Romanæ nigræ ſub cineribus aſſatur, vt & caſtaneæ in pertuſa ſartagine: ſed hæc cuncta magis ad popinam quam pharmaciam pertinere creduntur.

Aſſantur verò medicamenta multa, vt qualitatem inutilem deponant & retineant ſalutarem: alia vt fiant mitiora: nonnulla vt facilius & citius puluerentur, ſed rheum aſſatur aliquando, vt minus ſit purgatorium, & valentius adſtringat: (vt in Toſtione dictum) quemadmodum & ſcylla, vt illius vehementia obtundatur qua interanea lædit, ex Dioſcoride. Sic & Cerebella paſſerum aſſantur, vt ſicciora ſint & magis puluerabilia, vt commodius his permiſceantur quæ Venerem ſuſcitant. Multa quoque præparantur aſſando, vt copioſa & excrementitia illorum humiditas aſſumatur. Dum verò ſuper tegulam ignitam, vel in furno, aut ſartagine aſſantur, cochleari aut rudicula quadam ferrea debent verſari, ne vrantur, atque amoueri antequam nigreſcant.

Differentia inter aſſationem & frixionem. Hoc autem diſcrimine dirimuntur inter ſe Aſſatio & frixio, quod illa fiat cum ſucco proprio, hoc vero cum aduentitio

titio

titio,vt cum oleo, butyro, vino, aceto, aut alio ſucco vel liquore. Quo modo multa alimenta friguntur,vt fabæ & cicera,tum vt ſuauiora ſint, tum vt flatum magis deponant,ex Galeno cap.29.lib.1.de alimentis.

Coriandrum frigitur, hoc eſt, præparatur cum aceto, vt illius qualitas cerebro noxia obtundatur. Frigitur & viticis ſemen, vt flatus magis diſcutiat, & venereos appetitus inhibeat. Nonnulla vero friguntur in oleo amygdalarum dulcium,vt myrobalani citrini, chebuli & nigri in compoſitione Tryphetæ Perſicæ. Alia in Omphacio; & quædam in vino, aut alio ſucco,pro vario medici ſcopo, vt qualitatem meliorem acquirant,vel deteriorem amittant: Hactenus Galenici.

De Aſſatione ea ſcribit Philoſophus, (Libau. comment. Alch. part.1. lib.4. de extract. cap.2.) ὄπτησις ἐστὶ πέψις ὑπὸ θερμότητος ξηρᾶς καὶ ἀλλοτρίας: Aſſatio eſt coctio à calore ſicco & alieno. Differt enim ab elixatione ſiccitate caloris ignei & externi, cum in illa adhiberetur calor per humorem, & inſita humiditas euocaretur; ſed in aſſatione potius reſumitur, ita, vt aſſatum intus ſit humidius, quam elixatum. Foris enim ſiccitas eſt, intus humiditas, contra in elixato foris humiditas, intus ſiccitas. *Aſſatio ſecundum Philoſophos.*

Eſt & in artificioſis maioris operis aſſare, quam elixare, quia plus negotii & curæ requirit calorem aſſando intus foriſque æqualem adhibere, cum quæ propiora ſunt igni, citius ſiccentur, quam remotiora: Et maxime hoc pugnat cũ extractione, quod dicit: συνιόντων τῶν ἔξω πόρων οὐ δύναται ἐκκρίνεσθαι τὸ ἐνυπάρχον ὑγρόν· ἀλλ' ἐγκατακλείεται ὅταν περιμύσωσιν: Coeuntibus externis poris humor inſitus non poteſt ſecerni, ſed intus concluditur cum conniuerint meatus. Quocirca chymicus hinc ſperare extractiones non poteſt: quia ei non conueniunt, ſed potius aduerſantur.

Ecquid ergo in ſteutaſi, ſeu imperfecta multaque aſſatione aliquid præſidii? Vſtulatio (ſchmelchen Germanici vocant aut ſengen/) inquit, deficiens aſſatio eſt propter Caloris penuriam, quæ euenit, vel quia ignis externus iuſto minor eſt, vel quia aqua interior copioſior exiſtit, quam vt vinci à calore externo poſſit, hoc eſt, vtrobique calor non

 ſuffi-

ſufficiens, qui quidem motum incipere poteſt, ſed non perducere ad finem & aſſationem complere. Vſtulatur ergo res, non aſſatur. Cum itaque hic mentionem faciat Philoſophus internæ aquæ, & aſſationis imperfectæ, qua non neceſſe eſt claudi poros, & humidum, quod fertur ad extremitates reſorberi, videndum an non exeat ſtilletque & ſic ſuccum ſecum deferat. Vt eo artificioſius res peragatur, neque aſſabimus rem neque aduremus (quod fit ὑπερβολῇ τῆς θερμότητος ξηρᾶς) ſed imperfecte ita coquemus, vt modica toſtione non abſumatur aquoſitas, ſed calefacta reſoluat ſuccum inſitum ſecumque per meatus patentes educat. Quod ſi anguſtiores ſint, quam vt ichorem poſſint emittere, confodiemus rem veruculis. Inſuper ſi aqua iſta, qua mediante educere volumus eſſentialem humorem, minor ſit, ſtudebimus eam augere arte, id quod fiet, ſi factæ intus cauitati incluſerimus res aquoſas, quæ paulatim diffluant: aut ſaltem, ſi pingue humidum quærimus farciemus eam pinguedinibus. Sane ita ſolemus adipes eſſentiales elicere ex fartis felibus, catulis, anſeribus & aliis, etiam carnibus ſolis. Hunc ergo vnum modum extractionis ex aſſatione annotabimus. Eſt & alter longe conducibilior.

Non omnis aſſatio fit ſine humore externo, quomodo coqui ſolent in verubus torrere: Sed eſt quædam elixationi ſimilis, quam etiam attigit Philoſophus, cum ſcripſit, διὸ τοῦτο κἂν ἕψων τις ποιῇ μεταβάλλειν καὶ πέπτεσθαι ὑπὸ τῆς τοῦ πυρὸς θερμότητος ὅταν τελεσθῇ ὀπτὸν γίνεται, καὶ οὐχ ἑφθόν, &c. Aſſum fieri dicit, non elixatum, ſi quid coquitur ignea caliditate; & tamen is qui coquit, elixans nominatur.

Non poſſumus intelligere aduſtionem illam qua inter elixandum humido conſumpto carnes & olera aduruntur. Cum enim elixatum priuatum ſit propria humiditate: Et elixatio peragatur calore in humore, non poteſt idem poſtea vere aſſatum, cui inſitus humor reſtat, appellari, nec ſi poſtea combuſtum quid eſt, non fuit elixatum. Solent coqui veteres gallinas aut capos aſſaturi, eos præmollire elixatione imperfecta. Sed nec talis aſſatio intelligitur, cum qui elixat, dicatur vti calore ſicco, vt aſſet tandem, vtpote propoſitum ſibi hunc ſcopum ab initio habens. Itaque differentem nobis aſſationem voluit proponere, quæ elixationis formam habens nihilominus calore ſicco peragatur, & finem

Digitized by Google

nem aſſationis aſſequatur. Huiuſmodi eſt illa, quæ in ſartagine adiecta pinguedine, veluti oleo, butyro, liquaminibus &c. perficitur, vt in ouis frixis, placentis, & ſimilibus. De hac monuerat etiam ante in declaratione elixationis, ὅσα γὰρ (inquit) ἐπὶ τῶν τηγάνων, ὀπτᾶται· ὑπὸ γὰρ τοῦ ἔξωθεν θερμοῦ πάσχει. ἐν ᾧ δ' ἐστὶν ὑγρῷ, ποιεῖ ἐκεῖνο μᾶλλον ξηρόν, εἰς αὐτὸ ἀναλαμβάνον. τὸ δ' ἑψόμενον τοὐναντίον ποιεῖ &c. Quæ in ſartaginibus coquũtur, ea aſſantur. Patiuntur enim ab externo calore. In quo vero eſt humido, facit illud magis ſiccum in ipſum reaſſumens. Contrarium fit in eo, quod elixatur. Nam ex ipſo humidum excernitur à caliditate externi humoris. Senſus eſt, tam aſſationes, quam elixationes poſſe fieri addito foris aliquo liquore: ſed diſcrimen eſſe, quod quæ aſſantur in ſartaginibus, id patiantur à calore in liquore naturæ ſiccæ, vt oleo & butyro, &c. Vnde eueniat, vt humidum ſeu liquor talis, calorem, qui ante per ſe ſiccus eſt in aſſatione, magis faciat ſiccum, dum ab ipſo aſſumitur. Nam in aſſatione, quæ fit in pinguedine per ſartaginem internus calor dominatur, exuſcitatus ab externo. Itaq; non dimittit propriũ humorem, ſed retinet: Eum quoque, qui eſt foris ſimilis naturæ in ſe ſorbet, fitque tali modo aſſatum intus pinguius & humidius. Sed in elixatione calor externi humoris, qui non habet potentiam ſiccam, ſed aquoſam humiditatem, prçualet, & elicit calorem internum cum humore inſito, ſicut in putrefactione (vnde elixa facilius putreſcunt aſſatis.) Itaq; elixata fiunt intus ſicciora. Hęc eſt aſſatio ſecunda in liquore pingui calido ſicco potentia.

At quid hinc vtilitatis ad chymicum accedere poſſit, ſi ſtudeat extrahere: Quod enim ſic aſſatur, ſcribitur potius ſorbere, & in ſe trahere liquorem externum, quã aliquid ex ſe reddere. Atqui experientia euincit, multas res oleo incoctas in id deponere vim ſuam, & ſuccos. Vnde tanta farrago oleorum compoſitorum in pharmacopoliis. Neceſſe itaque eſt aliter ſentire Philoſophum, aut falli. Verum notanda ſunt apud eum primum hæc verba: διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἀνασπᾶν εἰς αὐτὰ τὸ ὑγρὸν· κρατεῖ γὰρ ἡ ἔξωθεν θερμότης τῆς ἐν αὐτοῖς. εἰ δ' ἐκράτει ἡ ἐντὸς, εἷλκεν ἂν εἰς ἑαυτήν. Cauſam cur elixata non aſſumant ſorbeantque humorem externum, dicit eſſe ſuperiorem vim caloris in humido externo, quæ euocant internum & non trahitur. Potentius autem trahit id, quod eſt imbecillius. Quod ſi inter elixandum eueniat, vt non externus calor, ſed internus dominetur, docet futuram tunc non extractionem, ſed attractionem

ctionem, ſicut in his, quæ aſſantur. Quocirca ſi artifex velit aſſando quoque extrahere, ſeu coquendo res in pinguedine per ſartaginem, ſtudere debet, vt internus calor non creſcat, ſed minuatur; Externus vero ſit potentior; vtrumq; vero certa proportione. Neq; enim fiet extractio, ſi quis violento igne aſſet. Prohibetur autē interni Dominium diſperſione ſeu cōminutione, quæ ipſa non vetat, ne externus liquor aſſumi poſſit. Deinde opera danda eſt, ne pinguedo externa ſit minor iuſto.

Inſuper, ſi familiaritate quadam iungitur cum humido interno, eique miſcetur, cum non poſſit intus hærere propterea quia corpulenta compages deſtructa eſt, neceſſario obſequetur externo & ſic facile extrahetur. Præterea cum Philoſopho duntaxat de his ſermo ſit, quæ per ſe ſine violentia aſſantur: & doceat tali modo, quæ in ſartagine ſunt, aſſumere exterius: Humidum, fierique intus humidiora; bene agi etiam ſic Chymicus arbitrabitur. Nam iſtam voracem, bibulamque materiam poſtea coget reuomere offam totam, cum eam torcularibus expreſſerit, & ſic tam abſorptum liquorem prolicuerit, quam comitem Internum. At, inquies, ita inſeparabile erit ab extracto Menſtruum. Sciendum, inquimus, eſt, has operationes ſæpenumero tunc tentari, cum apto menſtruo vim quærimus non tantum ex alteratione, verum etiam ex aſſumto ſucco. Itaque in principio quoque non ſemper eſt animus diuidere iſta & ſeparare denuo. Quod ſi etiam curæ fuerit hoc, non deeſt artificium per vini ſpiritum, & alia. Eſt & tertium, quod obſeruare conuenit in tali extractione. Cum enim certum ſit elixationem extrahere, & macerationem; aſſationes tales quam maxime ſtudebimus elixationi & macerationi ſimiles facere. Iam autem cognitum eſt elixationem peragi calore in humore externo tam actuali, quam potentiali dominantur. Quocirca tales pinguedines eligemus quæ aereæ & aquoſæ potius ſint, quam igneæ; Et coctionem inſtituemus in diplomate, ſeu balneo, non immediato igne ſucco. Sic fiet Elixatio magis, quam Aſſatio.

Hoc conſilio priſci Medici in confectione oleorum compoſitorum aquoſos liquores addiderūt oleis, vt aſſatio impediretur, & tamen pinguedo ſuccum in ſe hauriret. Conuenientiores ii ſunt ſi ſimul penetrant, & clauſtra compagemque laxant, vt acetum, vinum, aqua pluuia, & ſimiles, qui ſeperantur tandem per expirationem ſeu diuaporationem coctione continuata. His accedit colatura, expreſſio, clarificatio & ſimiles opellæ ſeruiles, Chymici animaduerterunt ex aceto & vino plu-

no pluuiaque aqua aliquid relinqui cum oleis. Itaque huiuſmodi deſtillata malunt, aut raro admodum hoc modo vtuntur. Nam olea ſua ſtuduerunt ingenioſiore methodo conficere, vti ſuo loco exponetur. Veruntamen etiam ille modus eſt extractorius. Si nolumus deficere artem, & aliquid homogenei præterire non omittendus eſt.

Quanquam ergo vulgati artifices valde ſuperciliose rideant olea veterum; tamen ſi extractiones eſſentiarum ſunt chymicæ artis, hoc autem pacto ibidem extrahuntur nonnulla artificioſe, & ſuo fine proſunt Medicinæ, neque quicquam eſſentiale in traditione diſciplinarum eſt negligendum: cogimur & de his operationibus verba facere, & præcepta ponere. Quæ per aſſationes extrahi queant, vſus docet. Quæ reſudare humorem ſeu congenitum, ſeu impactum vna cum ſuo ſucco poſſunt, maximeque pinguia, ita extrahentur. In aliis elixatione vtemur commodius, vel aſſatione elixatoria.

Quæritur, cum Philoſophus innuat, coctionem in ſartagine cum humore, potentia calido & ſicco, igneoque calore, aſſationem eſſe, num aſſatio ſit, cum quid coquitur vini ſpiritu, vel lixiuio, muria, melle & ſimilibus poteſtate calidis ſiccis? Non eſſe, reſpondetur, quod ſpiritus vini aereus ſit potius, aut ſi igneus ſit, citius ſubterfugiat, quam aſſet, vbi ſtabilis impreſſio requiritur, & contactus: Lixiuium vero & cætera aquoſitate abundent, nec ſint ſicca ignea potentia, ſed potius terrea. At aquæ fortes ignem habent cauſticum? Num ergo aſſatur his aliquid? Ne his quidem. Eſt enim in illis caloris exuperantia, vnde fit combuſtio potius, in his quæ apta ſunt ad patiendum. Deinde conſiſtentia harum quoque eſt aquoſior ſeu dilutior, quam pro aſſatione. Eſtne aſſatio, cum ſilex, vel later candens oleo perfunditur, aut in eo extinguitur? Sorbetur ab eis oleum, vt ab his, quæ in ſartagine friguntur. Vnde fiunt intus humidiora. Sed deeſt ignis externus ſeu calor igneus, quo inſtrumento peragitur aſſatio.

Sciendum vero eſt, quæ ſartaginibus aſſantur, ab aliis potius torreri & frigi dici. Celſus manifeſte diſtinguit inter elixata, aſſa & frixa. Galenus quoque in 1. de aliment. facult. panem ſeu placentam Teganitem deſcribens, & mazæ, ex polenta frixa mentionem faciens, differre innuit. Ita lib. 3. eiuſdem argumenti, ea quæ aſſantes homines mandunt, aut in ſartagine frigentes corpori ſiccius dare alimentum docet, quæ in aqua præcoquunt humidius, quæ in patinis condiunt Medium.

Kk Diſtant

Diſtant itaque aſſatio & frixio. Exilis hæc eſt controuerſia.

Coctionis ſpecies tres ſecundum Ariſtotelẽ. Ariſtoteles coctionis tres ſpecies facit, Elixationem, maturationem & aſſationem. Huic ſubiicit frixionem, ſi ad finem aſſati peruenerit. Toſtionem (στάτευσιν) vocauit, ſi non. Manifeſta ſunt verba, ἐὰν ὑπὸ τηγάνου ὀπτᾶται. Et eſt ὄπτα ἕψειν τὰ ... ἀπὸ τηγάνου. Τάγηνον vel τήγανον ſartaginem & patinam frixoriam appellant, & παρὰ τὸ τήκειν deducunt quaſi τήκανον dictum à cibis liquefaciendis, contra ac res habet. Nam cibi potius concreſcunt in frixorio. Cæterum ne pluribus rem perſequamur, poſuit elixationem extractionibus accommodatiſſimam eſſe inter omnia genera coctionum, quod & Galenus indicauit, cum in 2. de aliment. facult. ſcripſit: Nihil quod accurate coquitur, proprium ſuccum ſeruare omnino poteſt, ſed neceſſe eſt, vt totum abijciat, ſi coctum diutius fuerit. Item, in 1. omnibus, quæ in humore coquuntur, vſu venit, vt quiddam ab eius facultate in ſe deriuent, ac de ſua viciſſim portione aliquam ipſi impartiantur, &c.

Quoniam vero nonnulla bis ſunt elixanda vt genuinum adipiſcamur, fors non erit inconueniens non ignorare illud Magiricum, cauendum eſſe, ne id quod recoquimus aerem frigidum, aut aquam frigidam attingat, alias non obediturum coctioni, & redditurum ſuccum reſolutum, ſed oportere calidam præſto eſſe, quod idem Galenus admonuit.

Meminerimus etiam aquarum frigidarum crudarumque & leguminum, quæ ἀτέραμνα Græcis dicuntur. Non enim quoduis in quouis liquore elixatur. Aſſationis extractoria exempla in eſſentiis ponuntur. Ne tamen quis nos fruſtra de ea verba feciſſe arbitretur, cum iubemus conſiderare extractiones pinguedinum ex lignis & animalibus; & præſertim oleum ex vitellis ouorum aſſando ſeu torrendo concinnatum. Imo & vſtione fiunt nonnulla, cuius documentum erit in ſucco frumẽti & ſimilibus. Theophraſtus in arte picis faciendæ docet vrendo ſecerni liquorem acrem vna cum pice. Plinius de cedria idem monet, & in arte carbonaria, quos modos licet chymicus accommodauerit deſtillationi deſcenſoriæ, tamen indicant, torrendo, aſſandoque, quin & comburendo poſſe itidem peragi extractiones ſimpliciores.

Digitized by Google

CAPVT VII.

De Lotione, infuſione & humectatione.

LOtio, vt Galenicis placet, duplex eſt, medicamentorum, vna ſuperficiaria tantum, quæ ſordes in ſuperficie, radicibus herbarum & aliorum Medicamentorum ſimplicium inhærentes detrahit: Eſtque communis cum cæteris rebus, quæ luto, aut aliis inquinamentis conſpurcatæ abluuntur. *Lotio ab extra & intra.*

Altera vero magis intima, quæ ſcilicet foris & intro, & per totam rei abluendæ ſubſtantiam; Fitque ea Medicamentorum præparatio in aqua vel alio liquore ad noxiam quandam qualitatem remouendam, vel vtilem aliquam introducendam, prout morbus, vel ægri natura, vel occaſio poſtulat.

Res autem abluenda vel dura eſt, & lapidoſa, qualis eſt teſtarum, oſſium, lapidum, ſuccorum concretorum, lachrymarum ſiccarum, & metallorum; vel per ſe liquida, vt Therebinthina, vt oleum; aut facile liquabilis, vt cera, pix, reſina, butyrum; aut diſſolubilis, vt calx, bolus armena, lithargyrium.

Quæ dura ſunt & ſolida, ante lotionẽ tenuiſſime pulueriſanda ſunt; aut vrenda, deinde terenda, ſi citra vſtionem teri non queant, vt ebur aut cornu: ſicque humor aut liquor partem quamlibet attingit, abluit & purgat.

Quæ facile liquantur, vt cera, prius liquefaciẽda ſunt, vt liquata facilius cedant, & permeabilia fiant. Si per ſe prompte diſſoluuntur, aqua vel ſucco quodam perfundenda ſunt, deinde cauanda. Si per ſe liquida ſunt, talia ſunt abluenda: qualia ipſa ſunt.

Lotio autem in quo fit lotio, aut aqua pura eſt, vt fontana vel pluuialis; aut Medicamentoſa, qualis ſulphurea, marina, bituminoſa, vel alius humor, vt lac, vinum, acetum, ſuccus plantarum, aquæ ſtillatitiæ, & decocta ſimplicium Medicaminũ. Eſt vero Lotio vel multa vel fortis, vel pauca & leuis, vel mediocris. Res enim quæ lauantur ad ſordium detractionem, vel fortiter vel leuiter ablui poſtulant, toties aqua mutata, donec pura remaneat, & omnis impuritas fuerit ſegregata & eiecta.

Quæ vero Medicamentoſo liquore lauantur, ea in ipſo per noctem aut horas aliquot reſidere debent, vt ex liquore maiorem vim attrahant, aut malignam à ſe qualitatem magis abijciant. Abuſiue tamen lotio dicitur Syluio, quod ſit potius infuſio aut maceratio, vel vt ipſe loquitur, Imbutio. Liquor enim Medicamento facultates vel non, vel raro adfert, ſæpius aufert, vt in infuſo Rheo videmus, cuius vis purgatrix in ſucco, aut liquore remanet.

Medicamenta autem non tam lauantur, vt eorum facultas aboleatur, quam vt augeatur. Sic aloe lauatur, Meſuæi iudicio, cum aqua ſpecierum aromaticarum, vt magis roboret; & aliquando cum decocto purgante, vt aluum magis ſubducat. Non tamen ſemper lauatur, vt eius purgatrix facultas intendatur, ſed calor illius obtundatur, vt cum aqua Endiuiæ, vel cichorii, aut ſimili abluitur, ne iecur illius vſu nimium exæſtuet; frequenter autem nutritur, quam lauatur.

Lotionis vſus. Itaque lotio Medicamentis vel adfert, vel aufert, efficitq; non modo, vt ſordes detergeantur, ſed vt acrimonia quorũdam hebeſcat, malignitas pereat, violentia obtundatur, & felicius aſſumantur, vel admoueantur.

Adipum & Medullarum talis eſt ablutio: Adipes, & Medullæ liquãtur, deinde percolantur, vt eximãtur fibræ, venulæ & membranæ: Tum in aqua ſuccuſantur, quæ poſtea effunditur, & rurſus alia affunditur, donec pura remaneat.

Iecoris Lupi præparatio, illius lotio eſt, & exſiccatio: Lauatur vino odorato ſimplici; ſæpe & in eo in quo abſynthium fuerit incoctum. Probe lotum exſiccatur in clibano, deinde cum abſynthio ſicco aut menta reconditur in loco ſicco.

A' quibuſdam commendatur ad Hepatis atoniam & imbecillitatem, illius tamen ſaporis & odoris inſuauitas quibuſdam diſplicet, vt apud eos non commendetur, ſed omnino reijciatur.

Eodem modo lauatur & ſeruatur inteſtinum Lupi, ſed in aere tantum aquilonio exſiccatur. Laudatur à quibuſdam proprietate ſpeciali ad colicum dolorem.

Oleum dum in aqua lauatur, nõ eſt multum verberandum, ne aquæ adeo miſceatur, vt poſt ablutionem vix poſſit ab aqua ſeparari, ſed ita vt paulisper quieſcere ſineres, facile queas innatans detrahere, ait Galenus cap. 15. lib. 2. ſimpl.

Reſinæ

Digitized by Google

Reſinæ,cera,pix, liquantur prius ad ignem,deinde in aquam puram fontis demerguntur, vbi permouentur & expurgantur ex Gal. cap. 14. lib. 1. compoſ. med. gene. cap. 58. lib. 9. de ſimpl. med. fac. cap. 3. li. 6. Method.

Calx quoque licet vehementer vrat, abluta tamen bis,terque, mordacitatis eſt expers, & neruo puncto exquiſitiſſimo ſenſu prædito ſalubriter admouetur. Melius nonnulli ſepties vel etiam pluries aqua noua abluunt,& poſteà cogunt in offas, quæ ſiccantur & ſeruantur.

Metallica vt commodè lauentur, debent tenuiſſimè læuigari, deinde in aquam puram, aut aliam medicamentoſam immiſſa, totum diem in feruido ſole rudicula commoueri, & per noctem reſidere: Manè vero aqua effunditur, & alia denuo affunditur, atque ſimul omnia, vt prius agitantur, donec aqua tandem effuſa pura remaneat ac limpida: hocque pacto mordacitatem & acrimoniam, ſi quæ ſit, deponunt. Pompholix enim ſic lota, mordacitatis omnis eſt expers, atque ob id ea vtimur ad tenues & acres fluxiones oculorum, ait Galenus cap. 2. lib. 4. de compoſ. medic. local. Idem ſentiendum de calcidite, miſy & pluribus aliis metallis, quæ vſta & lota acredinem multùm remittunt, vt pluribus docet idem 4. comp. med. gen. c. 2.

Veteres cadmiam vſtam lacte aſinino mitigabant: ſecundo & tertio vrebant & extinguebant, tum in mortario diutiſſimè aqua effuſa ducebant, ſiccatam rurſus bis aut ter in mortario cum aqua ducebant: Tandem ſiccabant, & ad vlcera oculorum ſiccanda, & arcendas fluxiones ſeruabant.

Ceruſa ſæpè in lacte lauatur, nonnunquam in aqua pluuia, & aliquando in ſtillatitia pro vario medici ſcopo.

Vulgus pharmacopœorum chalibis ſcopem in aceto lauat, Arabum conſilio, deinde ſiccat in latere calido, vel feruente ſole; ſiccam rurſus ex aceto terit, ſiccat vt ante: idque ſepties repetit. Iſte tamen apparatus ſimplex non eſt lotio, ſed multiplex præparationis modus.

Plumbum dicitur ablui quando aqua pluuia in mortario plumbeo tamdiu piſtillo plumbeo agitatur, ac ducitur, donec aqua inſtar limi cuiuſdam nigricantis craſſeſcat: Tunc liuens ille liquor colatur, exſiccatur, in paſtillos formatur & ſeruatur.

Hæc de lotione Galenici ambiguè, quibus primus eſt modus præparationis, nonnullis medius, Syluio vltimus: Nunc & noſtram ſententiam inferemus.

Notandum eſt, multa non ſolum cruda medicamenta, verum & metalla ac mineralia, indigere ablutione, antequam in corpus aſſumantur, vel exterius applicentur, aut ad præparationem ſolutionemve inſtituantur: idque ratione corroſionis accidentalis, ab Archæo naturæ in terræ viſceribus communicatæ: pauca enim pura puta, quæ non impuritatis alicuius ſunt participabilia, & ſi quæ ſunt illa ex claſſe vegetabilium, raro & animalium peti poſſunt. Nihil eſt ſanè quo vtimur, vel pro alimento, ſiue medicamine, quod non indigeat ſua ablutione cum aqua, vel ſua concoctione ſiue digeſtione, id eſt igne, ſi non elementari, attamen cœleſti, ſydereo, interno, incompræhenſibili atque diuino. Microcoſmus ſane externe in multis conſtat, aſt quoad internam eſſentialemque conſtitutionem, ignis & lumen, radiorum cœleſtium, ſimulac humidum radicale natiuum, Ideaque cœleſtis, maxima & ineffabili ac caliginoſa obſcuritate in nobis obfuſcatur: Vah triſtem & lachrymoſum hominis ſtatum: de his ſupra.

Ablutio, inquit Iatrochymia noſtra, ſi pulueriſationi inſeruit, tunc eſt impalpabilis & leuioris pulueris à groſſo & graui per aquam ſeparatio. Si fumigationi inſeruiat, eſt calcis à corpore per diſſolutionem in aqua abſtractio.

Quando autem hic de lotione agimus, nobis primus modus præparationis, eodem modo dicitur ablutio ſiue lotio, vt exempli gratia, Tartarus vini, antequam in cremoré vel cryſtallos, ſeu ſalem redigitur, tamdiu abluitur, quouſq; omnis ab eo impuritas ſit ſublata, idque mediante ſola aqua fontana vel pluuiali pura: tali modo lotus Tartarus ſic eſt præparatus ad coquendos ex eo cryſtallos: Lauatur & depuratur

Digitized by Google

puratur Mercurius viuus, verum cum aceto, aut aqua ſalſa, ad præparandas medicinas ex eo vel ſolo, vel cum aliis metallis Amalgamando aut commiſcendo. Tali modo multa in Chymicis abluuntur & præparantur.

Deinde & notandum ſi ſolutis metallis, gemmis, mineralibus, &c. calces à menſtruis rurſus liberantur, illam operationem vocamus edulcorationem, non ablutionem, calx enim à menſtruo acris & ſalſa reddita, aqua pluuiali deſtillata, vel alio liquore redditur viciſſim dulcis, aut eliciendo per deſtillationem, vel ſimpliciori modo aliquoties ſuperinfundendo, melius tamen ex Balneo M. inde abſtrahendo, &c. Exempli gratia, confecto magiſterio corallorum vel perlarum aceti acrimoniam tollimus cum aqua pluuiali deſtillata, deinde quo jucundius euadat abſtrahimus aquam roſaceam, vel cinnamomi, ſic magiſterium eſt confectum: à quibuſdam præcipitatis etiam, corroſionem à menſtruis contractam, ſpiritum vini deſtillamus, &c. itidem de aliis multis intelligendum.

Sic liberantur gemmarum calces à ſpiritu ſalis, præcipitati Mercuriales ab aquis fortibus, calx ſolis ab aqua Regis, calces metallorum à menſtruis corroſiuis, item calces mineralium à lixiuiis ſalſis, &c. Sic fiunt ablutiones vſtorum, comm. Alch. part. 1. lib. 2. de pyrotech. & affinibus fol. 194.

Philoſophis ſapientioribus, ablutio eſt nigredinis terminatio vel mundatio, donec album fiat perfecte album, &c. Libau. comment. Alch. part. 2. lib. 2. De Azotho & aqua permanente, fol. 44.

Infuſio & præparatio medicamentorum, qua in humore aliquo noſtræ intentioni conueniente medicamenta minu-

Digitized by Google

minutim inciſa aut trita infunduntur, idque per horam tantum aut plures, vel dies, vel etiam hebdomadas, pro varia medicamenti natura, & medicorum ſcopis. Quæ enim duram habent ſubſtantiam, compactam, & qualitatem firmiter ſubſtantiæ inhærentem, diutius terenda & infundenda ſunt: Quæ raram & imbecillem, minus.

Infuſionis modi ſecundum Galenicos.

Infuſionis autem apud Galenicos, tres potiſſimum traduntur vſus: 1. vt malefica vis medicamentorum emendetur, aut penitus abſumatur: 2. vt bona melior reddatur. 3. vt eorum qualitas in humorem aut ſuccum vtendum transferatur.

Infunditur turpethum in lacte recens mulcto, deinde ſiccatur, vt minùs ventrem, dum aſſumitur, torminibus exerceat. Mezereon & Laureola, quibus conueniunt, antequam dentur, in vino albo ſolent infundi, dein ſiccari, vt eorum vis nimis effrena magis hebeſcat.

Radices quinque aperientes in aceto ſæpe macerantur, vt viſcidam pituitam magis incidant, & viam excernẽdo lotio dicatam citius diducant. Semen vrticæ infuſum in decocto tragacanthi, & aſſumptum ad vitia thoracis (tuſſiculoſis enim & aſthmaticis prodeſt) guttur, & alias partes quas permeat, vrere deſinit.

Maximè verò purgantia medicamenta & aromata infunduntur in vino aut aqua ſimplici, vel in decocto conueniente aut aqua ſtillatitia, vel ſucco ex plantis extracto, pro variis medicorum ſcopis, vt qualitates proprias amittant, & in ſuccum aut liquorem tranſmittãt. Sic Rheum, Agaricus, & radix Mechoacana ſolent infundi, non modò, vt illorum virtus in liquorem idoneum abeat, ſed vt melior reddatur.

Ex vino ſimplici componitur Hypocraticum, relictis in illo per infuſionem cinnamomi viribus, aut diſſoluto Zucharo. Sæpe tamen caute aliquid ex zinzibere permiſcetur à pharmacopolis, vt bibulorum palato magis arrideat.

Infunduntur in aceto, & interdum in vino gummi ammoniacum, Galbanum, opoponax, & Sagapenum, antequam vel accedant ad mixturam emplaſtri de mucilaginibus, vel diſſoluantur ad alios vſus. Flores Nymphex, roſarum, & violarum infunduntur in aqua ſimplici calente,

lente, vt inde colatura facta, & addito ſacharo, ſyrupi coquendo conficiantur.

Sic metallorum calces infunduntur, pro extrahendis illorum principiis, tincturis, eſſentiis, & ſalibus, &c. ad quod varia vſurpant philoſophi menſtrua, prout videre eſt in lib. Baſilicæ Chymicæ *l.* 2. 3. &c. Item & in libro de Anatomia Mineralium. Quædam menſtrua ſunt, vt ſpiritus vel Alkohol vini, ſpiritus aceti, ſpiritus therebinthinæ, aqua mellis, eſſentia ſachari, ſpiritus ſalis, &c. Plura de infuſione vide apud Libauium comment. Alchem. part. 1. lib. 4. de extractionibus cap. 5.

Humectatio: hæc vtilis eſt ad exotica medicamenta, aiunt Galenici: quæ ad nos è longioribus plagis aduecta, ſicciora ſunt, & minus ſucculenta: Proinde natiuam humiditatem reſarcimus, vel fouemus immerſione leui, vel irrigatione: ſæpe enim ſola repoſitione & aſſeruatione in vdo loco, vt cum caſſia in cella vinaria aſſeruatur, vel theriaca in pixide plumbea reponitur, ne vis illorum tam cito exhalet. *Humectatio.*

Aromata etiam multa, vt caryophylli, ambra, moſchus ſolent humectari, ſi terenda ſint, ne ſubtiliores partes ac magis odoratæ diſſipentur.

Vtiliſſima vero eſt humectatio ad condiendos fructus, atque à corticibus repurgandos. Amygdalæ enim ſiccæ, vt facile exuantur, aqua repente prius humectandæ ſunt. Et nuclei pinei, & nuces virides, ante condituram pluries in aqua ſunt infundendi, humectandi & macerandi, vt illorum acrimonia, & amaritudo retundatur. Miteſcunt enim omnia, quæ inſignem habent qualitatem, ſi in aquam, aut alium liquorem ſæpe immergantur. *Vſus humectationis.*

Camphora, colocynthis, euphorbium, & alia pleraque pulueranda ante trituram, pauco oleo amygdalino aut alio humectantur, vt comminuantur facilius, & eorum vis difficilius expiret, aut ſi debeant deſtillari in oleum veluti camphora & euphorbium.

Eſt & humectatio frequens metallurgis, qui ex mineris

Digitized by Google

norunt præparare calces, vel fundere metalla. Item ſi quæ putrefactioni mandantur prius ſuis menſtruis humectantur. De hac vide comment. Alch. Libav. part. 1, lib. 2. de Pyrotechnia & affinibus cap. 22.

CAPVT VIII.

De maceratione, diſſolutione, liquatione, fuſione & deliquio.

MACERATIO humectationi tam finitima eſt, vt pro vno eodemq; præparationis modo vſurpentur: ad eoſdem enim vſus, & eodem artificio medicamenta infunduntur, humectantur & macerantur: Longiori tamen ſpatio temporis eſt opus ad macerationem, flores enim populi & ſemen abietis, Galeni conſilio: macerantur oleo, ſæpe tres aut quatuor, vel plures etiam menſes: poſtea oleum exprimitur, ad omnem laſſitudinem ſoluendam aptiſſimum.

Zinziber, radices duriores, amygdalæ virides & duri fructus ante condituram tanto tempore macerantur donec molleſcant, vel inutilem aut ingratam qualitatem amittant.

In ſyrupo de papauere ſimplici macerantur capita papaueris in aqua diem integrum aut alterum, & ſæpe triduum, donec tenereſcant, & illorum qualitas ad aquam tranſmittatur.

Lignum pali ſancti, & illa radix peregrina quam Orientales Indi Lampatam vocant, ſuas qualitates vix ſuggerunt, niſi longa maceratione prius maduerint ante concoctionem.

Idem fit in cæteris lignis ac radicibus, quæ diutiſſime macerantur in apto liquore, vt vires eorum, qualeſcunq; ſint, in decoctum aut aquam tranſmittantur.

Dactyli tres dies integros aceto macerantur, Meſuei decreto, antequam ad Diaphœnici mixturam trahantur. Macerantur quoque tamarindi

Digitized by Google

marindi & mirobalani in ſero lactis capræ, aut aqua, vel ſucco conueniente, ne lædant Stomachum, ait Meſue, & nocumentum emendetur.

Maceratio, Libauio, potius eſt præparatio quædam in putrefactione ad diſſoluendam compagem continentiamque partium, vt facilius extrahatur eſſentia, vel etiam inſeruit deliquio, puluerationi, amalgamationi & aliis. Quod maceratur, proprie tabe reſoluitur, ſeu extabeſcit, fitque exile & tenue, conſumitur, attenuatur. Comment. Alchym. parte prima, libro ſexto. De exaltationibus cap. 7. *Maceratio.*

Maceratio, vt ex Iatrochymia noſtra conſtat, eſt corporis in aliquo menſtruo infuſio ad juſtum tempus, id eſt, donec menſtruum corpus reddiderit ſatis molle ac tractabile vt penetrationem menſtrui admittat, tincturamque per menſtruum educi concedat.

Quare huius operationis non eſt determinandum tempus, ſed exſpectandum, donec ſaturate tinctura in menſtruo appareat, tunc enim ſuccedit ſeparatio.

Huius apparatus talis eſt: Res maceranda prius trita in paruas partes vaſi ſuo indenda, vndique ſtipatis ſpiramentis, atque ſeponendum, in juſtum tempus, ſæpius interim agitanda, vel ſi requiratur, tepido calori imponenda, ſi fuerit res vegetabilis, balneum præſtat: ſi mineralis, eget calore ſicco cum mediocri penetratione, nimirum, niſi alius ab authore præſcribatur peculiariter, ſæpius interim indies agitanda & commouenda. *Macerationis apparatus.*

Eius vſus eſt in eſſentiis & in extractis: Qua in re hæc tota cura eſt, vt idoneum menſtruum eligatur.. Non enim omnis tinctura per quodlibet menſtruum extrahitur.

Digitized by Google

In maceratione duo conſideranda. Ergo hic conſideranda venit 1. Corporis compages, ſi ſolida fuerit firma vel rara & mollis. Non enim idem menſtruum ſeruit extractioni corallorum & aliorum vegetabilium, vt florum, baccarum, &c.

2. Conſideranda qualis ſit eſſentia extrahenda, oleoſa an aquoſa, ſi vero oleoſa fuerit, certe opus habet menſtruo oleoſo, ſiquidem per aliud menſtruum nunquam extrahetur, vt videlicet in tinctura ſulphuris, quæ nullo alio menſtruo excedit, niſi oleo therebintinæ.

Diſſolutio. Diſſolutio: Galenicos, cum reiicere non poſſumus, multis & ſufficientibus de cauſis, hic & primo audiemus.

Medicamenta varie ſolent immutari priuſquam exhibeantur: Vt plurimum vero cum integra diſpliceant tritura quadam & diſſolutione in ſucco quodam apparantur. Eſt autem diſſolutio velut tritura quædam per quam medicamenta tam ſimplicia, quam compoſita diluuntur in humore quopiam idoneo, ad conſiſtentiam mediocrem: & aliquando liquidiorem, vel craſſiuſculam pro variis medicorum ſcopis.

Diſſolutio medicamẽtorum varia. Ob varios autem vſus medicamenta diſſoluuntur, primo vt facilius aſſumantur. Dein vt promptius aliis miſceantur ad compoſitionem. Tertio vt citius diſtribuantur. Quarto, vt in affectam partem penetrare valeant, & illic ſi fuerit opus diutius immorari, vt cum in vterum, veſicam, inteſtina aut vlcus ſinuoſum liquida medicamenta iniiciuntur. Quinto medicamenta diſſoluuntur, vt poſtea queant percollari, atq; vt illorum virtus ab excrementis repurgata, citius partes ſubeat interiores.

Sic medicamenta quæ calculos atterunt, diſſoluuntur interdum in vino albo, aliquando in ſucco limonum & aqua parietariæ, raphanorum, aut ſimili, vt facilius renum cuniculos & vreterum ductus poſſint peruadere. Contra quæ ſputo mouendo imperantur, in liquore quodam ſpiſſiore, vt ſyrupo bechico diſſoluenda, vt potius eclegma vel linctus, quam potus apparetur.

Vt vero dilutioni inſeruit tritura, ſic & infuſio, & ſæpe calefactio.

Quæ

Quæ enim dura ſunt, aut lenta, vel viſcida, vix poſſunt diſſidui, niſi prius terantur aut infundantur, & ſæpe calefiant ad ignem aut ſolem.

Sic multa Medicamenta ſtatim diluuntur trita, vt multæ terrarum differentiæ. Alia non niſi diu agitata, vt blattæ Bizantiæ, conchæ, opium Thebaicum, & infinita alia. Quædam maceratione & calefactione egent, vt gummi multæ quæ vt diſſoluantur, debent prius aceto forti, vel aqua vini, aut vino generoſo macerari.

Non autem in quouis ſucco aut liquore metallica atque etiam mineralia facile diſſoluuntur, ſed vel in ſucco limonum, vel aceto deſtillato, aut aquis illis, quas Spagyrici valentes nominant. Ideoque non omnia in omni liquore diſſoluuntur, ſed in idoneo & quaſi determinato.

In ſumma liquantur igne axungiæ, Medullæ, pinguedines vt diſſoluantur, & ingrediantur facilius vnguentorum & Emplaſtrorum compoſitionem. Diluuntur ſpecies aromaticæ in aquis cardiacis, vel alterantibus pro Epithematis. Soluuntur catapotia, vel aliæ purgantia tam ſimplicia quam mixta in aqua vitæ, vel alia conuenienti, ad extractorum eliciendorum artificioſam ſedulitatem. Denique, ſolida quæ ſunt, cum ea forma non poſſint aut debeant exhiberi, prius ſunt atterenda, & idoneo ſucco aut humore diſſoluenda, vt facilius & vtilius aſſumantur.

Poſſunt quidem omnia diſſolui prius vt decet apparata, ſed pauca liquari. Vruntur namque lapides, accenduntur ligna, concreta tamen cum ſint à frigore, haudquaquam liquantur.

Liquatio, ait Ariſtoteles cap. 6. lib. 7. Meteor. eſt eorum, quæ à frigido concreuerunt in liquidiorem conſiſtentiam ac fluxilem, à calore facta ſolutio, vt adeps, medulla, oleum hybernum, & ſimilia, quæ cum leui frigore coeant, leui quoque calore funduntur. *Liquatio.*

Sed quæ vehementi ac diuturno frigore obriguerunt ægerrime liqueſcunt, vt aurum, æs & ferrum, quorum ſane fuſio ad eos potius qui metallica quam qui Pharmaceutica tractant, pertinet.

Differt autem liquatio à diſſolutione, quod liquatio ſemper fiat à calore, & ſine aut raro cum humore, dilutio vero ſemper cum humore, & raro cum calore. *Differentia Diſſolutionis & liquationis.*

Digitized by Google

A' calore ſolo facile liquatur plumbum, facilius ſulphur, pix & reſinæ. In aqua calida nonnunquam liquantur ſal, manna, ſacharum, gummi hederæ, pruni, iuniperi, & pleraque alia, quæ ſic ſæpe funduntur, vt diſſoluantur.

Chymici pyrotechniam illuſtrarunt, multaque adinuenerunt, quibus ars fuſoria ditatur, vt cum illorũ doctrina, ſal ammonius ſemel ſublimatus cum ſale communi, poſtea bis per ſe, ſtatim fluere facit dura metalla. Aliter quoque breui cuprum funditur, ſi inter liquandum aliquid vngulæ caballinæ iniiciatur.

Vſus liquationis. Porro magnus eſt liquationis in pharmacia vſus. Efficit enim vt Medicamenta formam mutent, & aliam nanciſcantur; tum, vt purgentur, & eorum pars impurior à ſyncera & puriore ſeparetur: Hæc Galenici de diſſolutione & liquatione. Nunc audiemus & Chymicos: Et inprimis Libauium, tunc noſtram ſuccinctam Iatrochymiam Duncani Bornetti.

Elaboratio. Elaboratio, (inquit Libauius in Alchem. lib. 1. de Encheria cap. 16.) eſt operatio manuaria, qua res in ſubſtantia, eaque potiſſimum materiali mutata elaboratur.

Id enim nunc elaborare appellamus, cum remotis ignobilibus materiæ partibus, quæ ſeu obiter adhærent, ſeu quouis modo adminiculum præbent eſſentiæ, præſtantiſſimam elicimus. Itaque & maxime hic viget impuri à puro ſegregatio.

Elaboratio eſt ſolutio, aut coadunatio.

Solutio. Solutio διάκρισις eſt, quæ continuitatem & compagem corporum ſoluit.

Solutio duplex. Solutio eſt duplex: Liquatio & ſegregatio. Liquatio eſt cũ quod in vnum coaluerat, ſoluitur liquando, vt poſſit fluere.

Liquatum enim quod eſt, conſiſtentiam diffluentem inſtar vndoſorum accepit. Hæc ibi Libauius: In comment. Alchem. par. 1. lib. 3. de diſtractionibus cap. 5. ſic ait.

Quoniam autem ſuperflua detrahit Chymicus, deficientia ſupplere ſtudet & qualitates qualitatibus aptioribus permutat, eductis ex potentia naturæ inſitis, vel introductis aliquibus, vt tota ratio elaborationis conſtet alteratione, augmẽto, decremento: Ideo diuiditur in ſolutionẽ & coadunationem, quæ & cõiunctio dici poteſt aut in vnum collectio.

Solue-

Digitized by Google

Soluere eſt conſtrictum ligatumque libertati ſuæ reſtituere, demtiſque vinculis à iugo immune facere. Ita ſoluuntur iuncti boues, ita nodi diſſipantur, & incluſa liberantur. In natura ſoluuntur concreta compactaque ablato termino, & glutine, quo cohærebant.

Conſtat autem ex ſuperioribus terminatum eſſe humido ſiccum, & viciſſim alterum alterius efficacia, retineri ſub certa corporis forma operantibus actiuis. τὸ συνέχειν Formæ quidem aſſcribitur, ſed inſtrumẽtaliter etiam glutini. Termino ergo ſublato vel remiſſo, ita vt contentum dominetur in continens & id, quod terminatum fuerat exuperet terminans: ſolutio eueniet. Diximus remitti terminum, vel tolli. Remiſſio fit per calidum vel humidum introductum. Nam frigore, & ſiccitate erat facta conſtrictio. Inde duæ ſolutionum formæ exiſtere debebant principaliter, remiſſio, & deſtructio. Sed Chymicus quoque analogas operationes nõ prærerit, & multa ſoluit ſimilitudine quadam: Multa imperfecta nexu diſturbat diſtrahitque. Ita ſolutionis vox ampliatur. Græcis eſt διάκρισις ἢ διάλυσις, vel λύσις. Vtraque vox eſt apud philoſophum in 1. de ortu & inter. tex. 5 & 6. & aliis.

Διάκρισις opponitur συγκρίσει; & illa corruptiones aliqui confecerũt has generationes: συνιόντων γὰρ καὶ διαλυομένων ἡ γένεσις συμβαίνει καὶ ἡ φθορά, vt eſt in textu primo. Sed alibi ſoluuntur ænigmata, & paralogiſmi, & debita, cum aliis. In 3. met. 6. ἥλιος διαλύει τὴν σύστασιν τῶν ὑγρῶν, quod eſt diſſipare & diſiicere. διάκρισις quoque dicitur, cum aqua expaſſa diductaque in vaporem ſoluitur; & cum in putrefactione vel generatione per coctionem ſecedentibus ineptis conſiſtunt apta. Nouimus iſtas æquiuocationes; ſed ſi has veriti abſtinere ab vſu vocabulorum volumus, iam docendi muneri eſt valedicendum. Cur autem ſolutionem hanc diacriſi conciliemus, & pro elaborationis prima ſpecie ponamus, ratio eſt ex vſus euidentia.

Si enim διακρίνονται, quæ in putredine, dum cocta à crudis ſecedunt, diſſociantur: & quæ cum aqua diducta in amplitudinem & raritatẽ putatur, ſic in aerem vel vaporẽ abire, quib. vtriſq; ſatis cõmodum eſt vocabulũ διακρίσεως: Itaq; & nos aliquo iure vtemur, tum de his, q̃ diffundũtur liquanturq;, tum q̃ ſegregantur. Illuſtret a. vocũ expoſitio rẽ ipſam.

Solutioni tribuimus duas formas methodi facilioris gratia, nempe liquationis & ſeparationis. Videmus. n. quędã ſolui, vt

nia,

nix, vel cera in ſole, aut ſal in aere humido, vel aqua: quædam diffluxu quodam membrorum, vt ii, quos ſeps ſerpens momordit, vel vt cinis diſpergitur, vel lapis continuitate ſoluta in puluerem fatiſcit, & ſimiliter. Exempla omnia collecta cognationis merito, in iſta duo genera conceſſerunt. Philoſophi ſapientes ſic definiunt ſolutionem, ſed myſtico modo: Fundamentū artis eſt reductio corporis in Mercurium, quæ eſt philoſophorum ſolutio. Solutum, eſt aqua permanens, quæ abſque ſuo corpore cui eſt coniuncta, & vnita, non poteſt eſſe permanens, &c. Vide Libau. comment. Alchem. part. 2. lib. 4. de lapide Philoſophorum fol. 11. & 77. & 76. Solutio inquit Richardus vniuerſalis operis fit per putrefactionem corporis & ſpiritus in calido humido. Putrefactio enim eſt ſolutio & ſeparatio omnium rerum naturaliter inter ſe colligatarum, perque eam partes diſſociantur. Fit per ſolutionem elementorum terræ & aquæ, quæ in generatione ſunt connexa. Ipſa ſeparatio in corporibus fieri non poteſt, niſi per ſpiritum.

Liquatio in commentariis Græcorum philoſophorum plerumque τῆξις vel σύντηξις dicitur, aut etiam διάχυσις. Liqueſcere vel liquari dicuntur metalla, quæ philoſopho etiam χυλά: Item lapides (τήκεται καὶ ὁ λίθος ὁ πυρίμαχος in 4. met. 6. ita mella & ſales (τὰ δὲ λύεται ὑγρῷ, ibidem.) Et ſane liquor tribuitur igni, aeri, aquæ. Liquidus enim ignis eſt Virgilio, liquidus aer, liquida aqua. Interdum tabe liqueſiunt corpora, eſtque huius verbi vſus ſatis amplus: ſed quæ ex conſiſtentia ſolida concretaque fluida efficiuntur, ſiue ſuo humore reſoluto, ſiue alieno recepto, ex aere potiſſimum & aqua; ignis potius proprium reſoluit: ea magis vim exprimunt huius verbi, & ſic liquatio erit concretorum in fluxum ſolutio. Patet autem iiſdem exemplis duplex liquationis ratio. Nam cum ex potentia inſitus vel inexiſtens humor in actum educitur per calorem, qui frigori cōſtringenti contrariam infert diſpoſitionem, vna eſt forma; altera cum humor foris ingreditur.

Digitized by Google

Liquatio duplex. Liquatio, duplex eſt: Fuſio, aut deliquium.

Fuſio. Fuſio, Libauio, eſt liquatio per calorem. Eius adminiſtratio eſt, vt res fuſilis, nonnunquam in partes fracta in vaſe ſuo admoueatur calori tanto, quantus ad ſoluendam conſiſtentiam fundendumque eſt ſatis. Itaque facile fluentia leni calori ſicco, vel humido pro natura rei & ſcopo, exponuntur. Quæ difficulter fluunt, fuſorium & catinos requirunt, & vrgentur igni reuerberii, aut etiam in fornace anemia, vel ante folles funduntur.

Modus fuſionis diuerſus. Eſt autem rerum diuerſarum diuerſus fundendi modus, veluti quædam funduntur præcedente ignitione, quædam ſine ea; & nonnulla viſcide aut tenaciter, nonnulla præcipitanter, quædam mediocriter, &c. Ita alia cum bullis & ſtrepitu, alia quiete, &c. Interdum quæ fundere volumus, nec tamen ſuſtinent fuſionem quam requirimus, ob molliciem figimus prius & induramus. Itaque hinc iudicium quoddam bonitatis ſolet ſumi interdum veluti in genere metallico, ſi quod pro auro exponitur, fuſionem auri veri habes, quantum in hoc eſt, pronunciatur aurum: Eſt opera danda, vt res liquide fluat, & compendioſe. Huius gratia excogitata ſunt additamenta, & aliæ bene fundendi rationes quæ etiam inſeruiunt ferruminationi.

Sic facile fluit quod parti fuſæ immittitur, vt plumbum frigidum fuſo. Alias adduntur fluxus, ſeu fluores, vt appellant, quos oportet tales eſſe, ne res fundenda detrimentum capiat, quod fit ſi acres fluxus volatilibus adijciuntur, &c. Hinc vſus excogitauit peculiares fluxus ad maſſas paruas exacteq; probandas, peculiares ad magnas; alios ad nobiles, alios ad ignobiles, firmas, infirmas, maturas venas, immaturas &c.

Fluxus autem plærumque comminutus, aut vna imponitur igni, aut inſpergitur rei iam candenti, ſeu toti, ſeu qua opus eſt. Fluxuum materia eſt eiuſmodi lenium quidem, fluores metallici ſeu potius minerales, qui ſpecie gemmarum eruuntur ex fodinis, coloris modo aurei, modo purpurei, viridis, albi, translucidi, miſti &c.

Hos craſſe tuſos fuſores metallorum venis miſcent, additoque carbonum puluere infundunt fornaci: poſtea metallorum recrementa trita elotaque, præſertim autem eorum quorũ venæ fuerunt mites, nõ ra-

Digitized by Google

paces in igni,& corroſiuæ, quanquam vis hæc cum ſpiritu Arſenicali ignium poteſtate inter excoquendum plerumq; eſt diſſlata,& in realgare redit: inde lythargyrum elotum & plumbago: ſilicum tranſparẽtium ſpecies chryſtallinæ chryſocolla,ſeu borax: Fel vitri: lapides vitrei, arenæ vitreæ, vitra tuſa, & his affinia alia. Ita cuprum breui funditur,ſi inter liquandum aliquid vngulæ caballinæ inijciatur. Stannum & plumbũ facile eliquãtur ſebo,cera,aliaue pinguedine ſoluta iniecta: ſi teneræ auri venæ funduntur,aliquid limaturæ ferreæ additur,ne fluxus diſſipet metallum. Quædam etiam ante aliquoties igniendæ ſunt,& vrina puerorum reſtinguendæ.

Acrium vero fluxuum materia eſt,quæcunq; ſulphurea, ſalſa, arſenicalis,&c.ſulphur ſtibium,realgar,Arſenicum,auripigmentum,ſal fuſus, tartarum,vitriolum,ſal petræ,nitrum,ſal gemmæ alkali ſeu ſoda,&c.

Quædam ſuos ſecum habent fluxus:& cum vident artifices,vnius generis metalla diuerſa eſſe fluendi potẽtia,plerumq; dura eliquant prius, mollia vero ſub finem ſubijciunt,vt quaſi tranſcurrant fornacem, quædam etiam ſaltem merguntur in præfurnio, atq; ita in eo quod è fornace effluxit,eliquantur.Hoc autem fit in puriorib. metallis veniſque, vt argenti,rudis plumbi, vel rubei &c. Nonnunquam præmittitur fuſio ſcoriarum,qua ſimul incaleſcit fornax,&c.Fluxus additi, (ſi quid de iis reſtat) auferuntur à ſcoriis,aut deriuantur,alioue ſegregantur modo per decuſſionem,effuſionem, &c.

Magna Fuſorum copia poſt confluxum in præfurnio, ſolet exhauriri & transfundi in foueas,aut etiam deriuari. Vnde poſtea fiunt placentæ & paſtilli : maxime autem hoc fit in venis argenti vel cupro, cui argentum eſt admiſtum addito plumbo.

Alias ſicubi copia minor eſt, vel etiam cum placet, in longos canales infunditur,vt fiant virgæ metallicæ.Nonnunquam certis matricibus ſeu formis inijcitur.

Eſt & cum in catinis obunctis mallei incuſſu quod graue eſt, depellitur ad fundum,&c.

Finis fuſionis. Finis fuſionis eſt, vt vel pura res fit, ſeparetur que ab impuritate,vel vt certam formam accipiat, ſeu ad elaborãdum plenius, ſeu ad vſum alium : Nonnunquam etiam ſæpe fundimus ideo, vt figatur quod fit in metallis, & lapidibus,&c.

Redu-

Digitized by Google

Reducitur fuſum ad ſoliditatem priſtinam reſtincto actu colliquando, per refrigerationem ſeu coagulationem, quæ conſiſtentiam reſtituit & vnit. In quolibet enim Fuſili, humidum quoddam colliquatile eſt, quod diffluens à calore terreas partes vna inuoluit: & cum tenax ſit, cōcreſcit ſimul colliquante principio repreſſo: Hæc Libauius lib. 1. Alch. de Enchiria cap. 16. In comment. part. 1. lib. 3. de Diſtract. cap. 6. ſic inquit.

Prima forma liquationis Fuſio eſt: ſiquidem recte dicuntur fundi, quæ cum frigore ex liquido conſtiterunt, calore ſubeunte, & quod reliquum eſt congeniti humidi reſoluente remittenteque liquantur, & in conſiſtentiam fluidam redeunt. τήκεσθαι quidem καὶ διαχεῖσθαι & hæc dicuntur, ſed generaliore, quā pro ſpeciei proprietate, vocabulo. Philoſophus χυτὰ dixit metalla ex halitu vaporoſo in 3. meter. vlt. Plato in Timæo ὕδατα χυτά: vnde χύσις τῶν μετάλλων, à χέω & χέω. Proprie χωνεύειν, dicitur metallum, quod ſtatuæ vel ſimilis rei cauſa funditur: & Res ipſa fuſura, vel à motu auxiliantis inſtrumēti conflatura. χωνευταὶ enim conflatores, quorum officina fuſoria χωνευτήριον. ſi id de metallis & lapidibus conſtat, quid prohibet etiam ceram fundere, & liquamina, & ſales, igne violētiore? Nec refert, etiamſi alicubi legamus, liquefactionem vulgarem igni fieri, philoſophicam aqua: quaſi non fuſio, ſed liquefactio ſit appellanda.

Imo & fuſio eadem dicitur à Chymicis in Roſario philoſophorum, cum coagulatum mediante igni fluit. Illa vero altera ceratio nuncupatur, ſæpeque loquuntur iſti myſtici philoſophi per metaphoras & ænigmata. Patet ergo fuſionem eſſe liquationis ſpeciem primam, quia fuſilia calore eliqueſcunt. *Fuſio philoſophorum.*

Fuſilia a. ſunt quorum humor ad mediocritatem redactus, calore ſubducto cōſtitit poteſtate ſupuenietis frigoris anal.

Mm 2 Non

Digitized by Google

Non nimis diminutus debet eſſe humor, vt in actum ſubeunte iterum calore exuſcitari queat, quanquam id ſemper fiat cum iactura. Calor enim ille actuans reſoluit humidum, & poſtea id populatur, ſecumque educit. Frequente ergo fuſione res ſeipſa fit ſiccior, aut conſumitur. Hoc quidem accidit, cum excellit elementum humidum, vt in oleo cõcreto, glacie, liquaminibus, &c. illud cum per ſe eſt parcum, vt in ferro, proinde vti ſe habent gradus, ita paſſio euenit. Calor ille modo ſiccus eſt, modo humidus. Illo funduntur dura, quorũ parcior humiditas concretionẽ terminumq; accepit firmiorẽ: Hoc leuius cõcreta, & abundãtia humore, vt butyrum, nix, & ſimilia, quæ tamẽ & calore ſicco fundũtur.

Omnino artis eſt, cuilibet calorem competentem dare, & cum fuſa res eſt ad arbitriũ, non amplius vrgere. Palam enim eſt, tunc detrimentũ afferri humiditati, ita vt tãdem etiam in calcem redigi & terram res poſſit. Sed qui ignes, quibus debeantur, concretionis docebit modus. Illud notandum, quædam non fundi, niſi afflatu ſupra, infra, ad latus, vel etiam vndiquaq; igni reflexo adhibito.

Quædam ante fuſionem igniuntur, quædam molleſcunt. Nihil itaq; audimus de ignitione & mollefactione in Diagraphe operationũ, quia cohærent aliis. Maioris quoq; cautelæ gratia in ἐγχύτοις adhibẽtur media, vt aqua, cinis, & ſimilia. Sed & hæc in ἐγχύσει pro cuiuſq; modo & circumſtantiis famulantur. Eſt enim liquefacere per arenam. Plerumq; tamen nudo igni vaſa fuſoria committuntur, ſi vaſa vſurpamus.

Aliqua enim fuſio ſine vaſe continẽte in ſolo furno fuſorio vel foco peragitur. Præterea cum fuſilia difficulter liqueſcunt, vel etiã concreta cum his ſunt, quorum reſolutio damnum afferret fuſioni, & cõſumeret diſſiparetq; expirationibus, & acrimonia feruoreq; eſſentiam, vt in metallurgia, & vitraria, gemmariaq;, experientia inuenit additamẽta, quos fluxus dicunt, qui non tantum promouent fuſionem, ſed & defendunt fuſum. Quædam impetum in ſe vertunt familiaritate quadã naturæ, vt ferrũ præſente ſtibio, vt liceat interim ſubterfugere liquori. Quædã ſuſcipiunt, ſuoq; amplexu fouent metalla, vt pyrimachus, carbonũ puluis, & ſimilia. Fuſoria ars magnũ vſum olim habuit in ſtatuaria, fueruntque admodũ ingenioſæ miſturæ, de quib. in colliquatione. Hodie ex ferro, orichalco, ſtanno, ſimilibuſq; varia funduntur vtenſilia, vt mortaria, ſiphones, cannæ tormẽtariæ, tabulæ fornacũ, candelabra &c. Chymicus fuſionis ope excoquit & purificat metalla, vitra & gemmas cõflat, calces & pul-

Vſus fuſionis.

Digitized by Google

& pulueres reducit, bonitates explorat & ab adulteriis ſecernit, miſcet multa, vnit etiam fragmenta, alia ſeparat, & plura peragit. Ars fundendi ſuccini nondum reperta creditur. Aliqui & cornua liquefacta fundere tentarunt, ſed temerario conatu.

Num fuſione tranſmutatio fieri queat, quæritur. Coniunctam quidem eſſe poſſe, non dubitamus, ſed mutatio alterius fit præſidio. Nec ſola fuſio ferrum perficit, vt chalybs fiat. Imo, quo ſæpius funditur, eo fit intractabilius, ſicut & cum æs miſcetur, ex quo genere fortaſſe fuit illud, quod in Perſia ex aere delapſum autumant, nullis ignibus fuſile, veruntamen & defectus humidi reſolubilis idem efficit.

Notandum, non omne fuſum ſtatim redire ad conſiſtentiam, cum refrixit. Exemplo ſunt, quæ Chymici vocant *Soluta*. Veruntamen eis addi ſolet medicamen, vt ſulphur, pix, ſuccinum, terra ampetitis, ſpermaceti; & ſimilia multa, oleo incocta ſoluuntur, & eadem forma ſoluta manent, quamdiu oleum eſt vna. Græci vocant, *ἀνιέναι ϗ συνανιέναι*, reſolui, ſolui, remitti, &c. Redige tamen ad conſiſtentiam poteſt ſolutum, remoto humore remittente.

Quædam ita molleſiunt tantum, ſiue quia humor oleoſus certo gradu immiſſus eſt, ſiue quia cera vel aliquod tale ex mollibus, quomodo aurum, æs, ferrum, ſi plumbum eliquatis addatur, molleſcunt. Metalla tale quid patiuntur etiam ab hydrargyro, ſi eorum calces cum eo iungantur, ſeparenturque denuo per deſtillationem. Valent hic & reſtinctiones in oleo, ſimilibuſque ſuccis, vt dicetur inter magiſteria.

Nam mollefactio eſt gradus ad confuſionem, quanquam hæc non in omnibus ſuccedat. Hac arte multa per ſe non fuſilia, fuſionem recipiunt, & fit perinde his additamentis, vt cum metallis veniſque adduntur fluxus. Vt ergo in ſummam colligamus documenta fuſionis, duplicem dicimus eſſe fuſionem: vnam per ſe, alteram cum additamentis. Vtrique generi varia ſubſunt fuſilia. Rurſum quæ per ſe funduntur, pleruma; ſtatim redeunt ad duritiem, frigoris analogi ſuperuentu: quædam non redeunt facile, & huius generis ambram eſſe animaduertimus, & quæcumque vna habent aereos ſpiritus coagulatos, qui reducti leui calore, ampliuſque rarefacti oleoſam induunt naturam. Talia imitantur extractorum naturam, de quibus alius eſt ſermo. Fuſa cum additamentis partim concreſcunt *Mollifactio.*

Digitized by Google

denuo, partim in eorum naturam ſe diffundunt,& vna liquida manēt, aliud tamen alio facilius. Nam ſulphur etiam oleo incoctum principio coaleſcit nonnihil, & aliqua deponit ramenta. Tandem tamen etiam totum in oleo manet. Quædam deinde redeunt eadem conſiſtentia, quædam debiliore, vt lapides fuſi, &c. Nonnulla à fuſione fiunt,& perſpicua propter continuitatem, vt ſal, arenæ vitrariæ,&c. Cæteras differentias colligat quiſque ex ante dictis,& rerum proprietate.

Fluxuum variorum deſcriptiones vide apud eundem Libauium in comment. Alchem. part.1. lib.3. de diſtractionibus cap.6. Si & de fuſione metallorum qui plura legere cupit videat eundem in comm. part. 2. lib.1. de natura metallorum, cap.2. De metallorum affectionibus communibus, &c. Nunc & audiamus noſtrum Doctiſs. Bornettum, qui tribus verbis plus inducit artis ac veritatis, quam Doctiſs. Libauius ſeptem. Noſtra Iatrochymia ſic inquit: Si corpus fluidum redditur, diſſolutio dicitur generalis.

Diſſolutio. Diſſolutio eſt operatio, qua corpus prius ſolidum & cohærens fluidum redditur, idque vel cum calore vel ſine.

Diſſolutio cum & ſine calore. Si cum calore, tum vel nudo igne vel cum medio.

Si nudo igne eſt metallorum,& fuſio dicitur proprie, granulationi ſæpe inſeruit, vel metallorum purgationi.

Vel eſt mediorum mineralium, vt ſulphuris, Antimonii, &c. tunc vel incorporationi inſeruit, vel purgationi, vt nimirum cōbuſtibile & volatile ſulphur in halitum diſcedat.

Tunc ſolent artifices, ſalem petræ, ammoniaci vel ſulphur & ſimilia leuia volatu, quæq; nihil operi obſint, addere, vt purgationem accelerent.

Vel eſt ſalium mineralium vt ſalis petræ,& tunc purgatio & fixio quædam quæritur.

Vel eſt animalium vt pinguedinum & adipum, tunc depuratio quæritur per colorationem vel ablutionem, vel ſaltem vt cum aliis incorporentur.

Vel eſt vegetabilium vt gummi, lachrymæ, arborum, tunc ſolent addere aliquid liquoris ne comburantur,& purgatio

Digitized by Google

gatio per colum vel incorporatio cum aliis quæritur.

In his omnibus liquatio propriè vocatur.

Si fuerit cum calore mediato,tunc hoc medium plerumque eſt B.M. & eſt oleorum mineralium,aut ſalium mineralium,vt ſalis,aluminis,&c. quæ nudo igni ſine periculo aduſtionis non admouentur.

Hęc diſſolutio in B.M.iſtis propria eſt,quamuis quædam ex prædictis ita diſſoluantur, non tamen neceſſario. Eſt etiã hic peculiaris diſtinctio amalgamatio Mercurii & Solis.

In balneo enim fluit Mercurius inſt r aquæ,quod philoſophi diſſolutionem vocant in cineribus coagulatam, ita vt redeat ad propriam conſiſtentiam.

Atque iſtæ diſſolutiones tendunt ad fixionem, vt aquoſitas vel nimia corporis humiditas diſſipetur & euaporetur, ipſaque materia craſſior & magis fixa euadat.

Si ſine calore diſſolutio fuerit, tunc vel erit cum menſtruo vel ſine.

Si cum menſtruo, vſum habet in ſuccis inſpiſſatis & ſalibus impuris vel præparatis, vt ſeparentur impuritates, vel vt cum aliis melior mixtio & incorporatio fiat, & dicitur diſſolutio in tali & tali menſtruo.

Si ſine menſtruo fiat diſſolutio, deliquium vocatur, quod eſt concreti diſſolutio per humidum aerem ſeſe in corpus inſinuantem, vſumq; habet in ſalibus, calcibus, & iis corporibus, quæ aliquid ſalis admixtum habent.

Si in ſalibus, tunc totalis erit diſſolutio.

Si in calcibus, erit totalis ſalis à terra mortua in aquam diſſolutio.

Inſeruit tunc purgationi ſalium. Frequens enim euaporatio vel deſtillatio & per vices diſſolutio ſequatur, donec liberatur ſal ab omni terreſtreitate & cryſtallinus fiat.

Vel

Vel oleum quæritur, vt in diſſolutione ſalis, ſulphuris & mineralium ſalium.

Si in iis fuerit, quæ aliquid ſalis in ſe habent:

Vel eſt vnius tantum naturæ, quæ interna ſua ſubſtantia aliquid ſalis habet, quod in præparatione vel compoſitione aliquando acquiſiuit, vt in Mercurio ſublimato.

Eius vſus eſt, vt diſſoluens ſecũ vna diſſoluat & trahat aliquid de natura & eſſentia corporis, vt in butyro vel oleo Mercurii ſublimati apparet.

Vel eſt plurium, aut vnius corporis quod extrinſecus adiectum aut admiſtũ habet vel ſalem, vel aliud corpus, quod ſalem in ſe continet, & tunc non tantum ſal diſſoluitur, ſed ſecum vna corpus diſſoluit & corrumpit, cui admiſcetur.

Magnus & creberrimus eſt vſus ſuæ operationis in præparationibus mineralium, cum eorum corpora corrumpit, & viam parat ad extractionem oleorum & tincturarum, vel eſſentiarum, quamuis ſæpe vtamur pro eſſentiis aquis fortibus.

Forma proceſſus in operationibus prædictis, quarũ proceſſus ſuis operationibus reſpondent, per proprias figuras ordine talis eſt.

1. In ſalibus & calcibus læuigantur ſuper marmore. 2. vitro lato induntur (nam fictile penetrat) & in cella locantur ad diſſolutionem: vel vitrum cum materia locatur in aqua frigida, vel guttulæ aliquot aquæ ad opus accelerandum inſperguntur.

Solent etiam in veſica incluſæ ſuſpendi in vaſe aqua pleno, vel puteo vel adhuc cum præparant finire opus, veſica hæc ad calorem bullientis balnei ſuſpenditur.

Si vnius rei aliquid ſalis in interna ſua ſubſtantia habentis, tunc prius lævigata inſpergitur marmori vel vitreis patinis

nis & locatur in colo, ita vt guttatim deſtillatio aſcendat in receptaculum infra locatum, vnde deſtillatio per tabulam vocatur.

Si plurium vel vnius rei tantum habentis extrinſecus adiectum huiuſmodi corpus, vel aliquid ſalis, tunc prius lævigatur & idoneis vaſis inſpergitur, ſicque in cella locatur, vſque ad diſſolutionem in craſſam & pinguem formam iuſtæ pultis, & tunc deſtillatur vel ſublimatur, de quo in ſequentibus Deo dante.

In iſta operatione hoc primum obſeruandum eſt, quod nullum deliquium eſſe poſſit ſine ſale: Deinde, quod vaſa quæ ſalium diſſolutioni inſeruiunt talia ſint quæ penetrare non poſſint. De deliquio audiamus & Libauium.

Deliquium, ait, eſt liquatio concreti, quæ fit inſinuante ſe humiditate externa, & ſiccitatem reſoluente, vt fluat. *Deliquium.*

Ita reſolutum quod eſt, liquor vocatur, & conſiſtentiam habet aqueam. (quanquam enim & lapides calcarii diſſipentur ab humiditate aerea vel aquea, tamen hoc liquatio eſt, nec liquor quod inde exiſtit appellatur.)

Nonnunquam autem totum coagulatum ita deliqueſcit, nonnunquam ſaltem quod in eo eſt ſolubile, in humore: & tunc ſeruit hæc operatio pro abſtractione, ſeu ſegregatione aliqua.

Reducitur liquor per abſtractionem humiditatis quæ eſt ingreſſa, diuaporatione, aut quauis alia ratione, maxime coagulatione.

Deliquium eſt duplex, vaporoſum & embapticum. *Deliquium duplex.*

Deliquium vaporoſum eſt, cum res in ſubtilem puluerem redacta aeri vapido exponitur, & humeſcendo in liquorem ſoluitur.

Ille vero aer vapidus modo calidior eſt modo frigidior, qualis eſt ſubterraneorum irriguorum, & res ſoluenda, niſi per ſe ſit apta, ad ſalis potiſſimum, vel ſimilium naturam elaborando adducitur, quod fit maxime calcinando, aut ad eam ſiccitatem redigendo, quæ humiditatem

externam auide combibat, & diffluat prompte. Neceſſe enim eſt tenacem compagem ſolui,& friabilitatem quandam ſalis induci.

Adminiſtratio deliquii multiplex.

Adminiſtratio huius deliquii eſt multiplex. Nam interdum quod deliqueſcere in aere volumus tabulę marmoriæ crenis ſuis diſtinctæ, ſeu lacunis corriuatis ſulcatæ: aut imbricibus læuibus, vitreiſq; aut cucurbitæ anguſtioris imponimus,eaq; inſtrumenta eo locamus ſitu,vt ex ſuperiore parte, vbi poſita res eſt,in decliuia ad vnum exitum liquor decurrat, & excipiatur admoto vaſculo: quod ſi cum ſegregatione ſimul eſt, deſtillatio etiam per tabulam nuncupatur. Plerumque hoc fit in cellis humidis,aut cryptis vapidis.

Interdum materia includitur vaſculis, & ſuſpenditur alicubi ad vaporem, ſeu in puteo, ſeu cryptis & ſcrobibus, ſeu balneo roris. Et hic modus adhibetur cum deliqueſcere totam volumus, quanquam diſtingui id vaſculum poſſit diuerſitate regionum. Debet autem liquor tunc in eo contineri. Nonnunquam vaſculum eiuſmodi in arenis cryptarum diſponitur, vel ſepelitur in fimo tepido,vel ſcrobe terræ humidæ,idque tunc maxime cum longo tempore opus eſt ad liqueſcendum: & occluſum eſſe tunc, ſatiſque firmum oportet eſſe vaſculum, quale foret ex vitro,vel figulina denſa, &c.

Si in puteos aquarum demittere volumus, per funem id fiat qui ſuſtineat fuſcellam cum vaſe, & pene attingat aquam, ita tamen vt læſio ab haurientibus caueatur: vel in pariete iuxta aquam loculamentum excidatur,in quo reponatur vaſculū, obſeruato creſcentis aquæ ſpatio.

Ad vaporem balnei, ſcrobium,&c. etiam veſica bubula,vel olla vtimur. Ad diſpoſitionem in arenæ cumulis vſitatum eſt acetabula, dimidiaque ouorum induratorum ſegmenta vitellis remotis adhibere: & hæc relinquuntur aperta. Cum aliquid delicuit, exhauritur humor, & materia renouatur. Aliqui vtriuſque ſegmenti caua explent, & mutuo applicant colligantque,& ita ſinunt in vaſe vitreo. Pro albumine in aliquibus excauatæ radices raparum vel raphani, & ſimilium, vtiliter inſeruiunt. Cauitati enim immiſſa materia ſalſa facile colliqueſcit.

Sæpius autem etiam liquor non in eodem ſubſiſtit vaſculo, ſed decurrit, deſtillatve in aliud ſubiectum. Et tunc modo albi ouorum ſegmenta tribus locis filo traiecta, inq; alia parte infra perforata ſuſpendimus ad vaporem cellæ, ſubiectoque infundibulo & excipulo colligimus liquorem. Ita vero ſuſpendenda ſunt, vt ea parte vbi materia locatur,

Digitized by Google

tur, ſint altiora, fiatque defluxus ad foramen. Hoc ipſum etiam poteſt procurari per vtrumque ſegmentum intus materia poſita, cõiunctum, & in commiſſuram parumper hiantem inclinatum, vt inde decurrat in vas ſuum.

Alias vſurpatur manica Hippocratis, vel è lino globoſus ſacculus, vel cruda cutis: Nonnunquam linteum ſuper olla expanſum idem præſtat: vel cucurbita pertuſa, olla perforata, cribrum anguſtum, craticulæ ligneæ, & omnino pro materiæ ratione varietas magna eſt. Sic fit cuculus ex charta emporetica, qui locatur ſuper infundibulo in excipulum immiſſo, idque potiſſimum ſi liquor eſt acutus ſeu acris. Pinguis enim non penetrat. Inuerſæ quoque cucurbitæ præmuniuntur linteo raro, vel pergamenta perforata, per quæ liquor percolatur.

Si liquorem ſimul alteratum cupimus tinctumque ſeu odore vel alia qualitate, rem liquidam exponimus decocto herbarum conuenientium, vel muſto feruefcenti & ſimilibus.

Deliquium embapticum eſt cum res in humorem demerſa eo vſque detinetur, donec delicuerit.

Hoc fit dupliciter. Nam res aut vaſculo contenta immergitur, vt ipſa humoris ſubſtantia non accedat, vel ſaltem tenuiſſimus ſudor permeet, veluti cum in vaſe cereo, vel veſica bubula, &c. imponitur, at cum delicuit, extrahitur, quæ res ſi humor eſt calidus (quod fit plerumq;) ſimulachrum balnei eſt: aut in ipſum humorem ſinitur diffundi, ſeu nude, ſeu lintea peria interueniente, qua ſimul ſegregentur ſordes. Et hic quoque vel frigidus liquor eſt, quo pacto gummi, ſucci inſpiſſati, vt ſacharum, &c. ſolui poſſunt, vel indiget calefactione, vt in manna, & ſimilibus pinguedinem, ſuccumve tenacem habẽtibus. Humor ille, qui eſt medium ſolutionis, talis eſſe debet, vt, ſi eum ſegregatum cupimus, facile poſſit denuo ſeparari, nec peregrinam qualitatem inuehat ſoluto, niſi ſtudio quæramus ſimul alterationem eiuſmodi. *Deliquium embapticũ fit dupliciter.*

Plerumque autem hæc operatio inſeruit aliis, eſtq; præparatoria & purificatoria. Ita enim ſoluta filtrantur ſæpius, & tandem reducuntur. Gummi ſolent aceto vel vino ſolui vt plurimum: alia enim aqua fontana, pluuia vel deſtillata quauis, vt ſacharum, &c. ſulphur ſpiritu therebinthinæ, ſuccinum oleo, vel liquata cera, &c. ſoluitur: flos ſalis tantum oleo.

Digitized by Google

Affinis eſt immerſioni irrigatio. Solent enim ſolubilia quædam interdum conſpergi aliquo humore, vt poſtea eo facilius deliqueſcant. Sed ille media diuaporatione tãdem ad mediocritatem reuocandus eſt, ne nimis diluta vis ſit liquoris, quo pacto Tartari Calcinati deliquium feſtinamus. &c. In comment. Libauius ſic ait.

Deliquium ſecundum Ariſtotelẽ.

Apud Ariſtotelem, Deliquium λύσις vocatur (ἅλις λυζὶ ὑγρῷ.) & Chymicos ſolutio, nimirum appellatione generis ſpeciali adhibita. Alias deliqueſcere eſt in liquorem abiro, fathiſcere, reſolui, &c. quaſi cum nix aut glacies diffluit vapido aere.

Sed operæ precium eſt, varietate exemplorum tanquam per inductionem, deliquii naturam rationemq; oſtendere & explicare.

Deliquio diffluunt ſales, alumina, attramenta, nitrum, & quæcunque horum naturam participant, quæ omnia ex liquido ad ſiccitatem redacta concreuerunt. Deinde alio modo liqueſcunt, corpora validis ignibus calcinata, adeo vt plurimum in ſalis naturam conuerſa intelligantur, prout tamen calcinata fuerint, & rarefacta penitus, vno vel pluribus laboribus, aut ſaltem quadantenus.

Itaq; & ſoluuntur quædam calces totæ, quædã duntaxat ex parte tenuiore: quædam tantummodo humeſcunt, ſeu remittuntur, quibus, ſi volumus vberiorem eorum reſolutionem, addere nõnihil liquoris neceſſe eſt, idq; ſæpe acrimoniam habet, qua attenuat, ſuoq; igni potentiali amplius rarefaciat conſiſtentiam cohærentemq; compagem. Quibuſdam non actualis humiditas additur, ſed potentialis, vt cum liquatilia conterimus, vel jungimus difficulter fluxibilibus, vt ſales, &c.

Nonnulla & reuerberata liqueſcunt, & per ſe, ſed alio modo, vt Tartarum cuius calx facile diffluit: ſed ipſum aqua diſſolui poteſt. Non hoc euenit attramento, & congeneribus, poteſtq; etiam ſal tandem illiquabilis reddi. Deliquio fluunt lachrymæ quoq; in puluerem redactæ, aliquæ vapore, aliquæ aqua, aceto, & ſimilibus.

Camphora aqua forti deliqueſcit, ſed num huc referẽdus ille liquor ſit, poſtea videbimus. His exemplis patet, deliquium ſuo amplexu comprehendere ſolutionis vel liquationis modos aliquot,

Digitized by Google

aliquot, quorum primus eſt reſolutio in vapido aere,ſeu humido,ſiue is ſit calidus, ſiue frigidus; magis tamen frigido, qualis eſt in ſubterraneis, & puteis ſimilibusque: ſecundus, reſolutio cum calcinatione pro firmitate compagis, vbi mirabile quid euenit, non ſolui in humorem rem, niſi humore in totum ſit priuata: Id autem ideo, quia illud humidum erat glutinoſum compactumque tenacius, quam vt dimitteret coniunctum ſiccum: & quidem horum quædam ſalis liqueſcentis naturæ ſunt propiora; quædam vero videntur potius rarefacta inuiſibilibus atomis humorem ingredi, & eius continuitate occultari, vt potius dicenda ſint in liquore latitare, quam in eum reſoluta eſſe. Nam reuerberatio iſta ignea terrea fecit maxime: terra vero vel non, vel difficulter ſolubilis eſt. Idem arguit & hoc, quod tales calces interdum poſſint reduci in metallum, quod non fieret ſi ſalium conditionem plane ſubiiſſent. Sales enim metallicæ naturæ ſunt expertes. Eodem pertinet & hydrargyri ſublimati ſolutio.

Modus tertius eſt remiſſio magis, quam vera ſolutio. Dilutionem itaque aliqui vocant, veluti cum lutum exiccatum reſoluitur affuſa aqua; Item mel, lachrymæ, gummi, &c. quæ ex liquido coacta inſpiſſataque fuerant. Patet & hoc, quædam ſuo humore liqueſcere, ſaltem adiuta aeris humiditate vapida; quædam alieno admiſſo: item omne reſolutum deliquio coagulari denuo poſſe.

Genera ergo & ſpecies, ſeu potius modi ita ſe habent, vt deliquium ſit vel per ſe, vel cum additamento: vtrobique vel ſtatim, vel præcedente præparatione. Additamenta ſunt vel actuales liquores, vel potentiales, ita tamen, vt facile deliqueſcant, quales ſunt ſales ſublimati; & vel conteruntur vna, vel per ſublimationem, alioſue modos vniuntur. Cum item non poſſint deliqueſcere dominante ſiccitate, ſiue frigus coniunctum ſit, ſiue calor, patet requiri commercium dominantis humoris: qui quo minus ſubit ſua ſubſtantia, eo ſynceriorem relinquit liquorem. Hinc colligitur, artificioſam ſolutionem eam eſſe, in qua non ſubſtantia humidi, ſed qualitas agit, aut ſal-

1. Diuiſio deliquii ex natura liquabilium. 2. Ex ambientis diuerſitate.

aut ſaltem, ſi ſpiritus humidus vel vapor vna ſubit cum qualitate, nihil tamen incommodet naturæ. Quocirca ſimilitudinem quandam ſolutionis per deliquium habent ea, quę copioſa aqua vel aqueis diluuntur, non autem formam deliquii veram; & ſic ex numero verarum ſpecierum hunc modum excludendum eſſe, & vel ſibi relinquendum, vel in poſterioribus aliquid ſimile habentibus, reponendum.

Porro humor natura ineſt vapido aeri & aquæ: per ſocietatem iſtorum etiam terræ, fimo madido, & ſimilibus. Deliquium itaque Chymicum omne in illis peragendum; & cum differentia etiam ex illis ſumi queat, aliud dici poteſt vapidum, ſeu aereum, aliud merſorium, ſeu Embapticum, quod viciſſim eſt inhumationis in humida terra, fimo, vel ſimilibus, & immerſionis, quos modos cum aliis ſatis explicauimus in Alchymia.

Iam apparatum oculis ſubijcere quadantenus, & de finibus dicere tempeſtiuum erat. Sed cum commentatoris munus ſuſtineamus, videamus primum Philoſophemata nonnulla Ariſtotelica, poſtea fuſioni & deliquio terminos ponamus manifeſtioribus argumentis, & quæſtionibus nonnullis haud iniucundis.

Quæ à calido ſicco concreſcunt (πήγνυται) inquit Philoſophus, eorum quædam irreſolubilia ſunt (ἄλυτα) vt fictile, & lapides quidam, qui ab igni fiunt, vna concremata terra (τῆς γῆς συγκαυθείσης:) quædam ſolubilia humore (λυτὰ ὑγρῷ) dum dicit, fuſilia facta eſſe per concretionem agente calido ſicco, indicat, liquida fuiſſe prius, habuiſſeque humorem ſecum, quem reſoluerit eduxeritq; calor, ſiccitas autem etiam partim ſorpſerit, partim terminauerit.

Nam terminum acceperunt humida per ſiccitatem agentibus actiuis. Terminatio iſta & actio eſt inæqualis. Nam in aliquibus ignis humidum ita diminuit, vt terra etiam combuſtionem ſit paſſa, firmiſſimeque reliquo humori, qui eſt pauciſſimus, conglutinata. Ideo hæc dicuntur ἄλυτα. Non enim admittunt humorem in profundo ſubſtantiæ, quanquam puluerata madefieri queant, vel etiam humor per poros recipi. Intelligimus ergo vero deliquio ſolutionem fieri debere fluente humore domeſtico, idque ope contrarii eius, quod coagulationem fecerat, hoc eſt, humidi frigidi. Sicut enim agens externum calidum ſiccum, termi-

terminauerat, ita contrarium humidum frigidum determinans, terminum remittere debet, ſiquidem diſpoſitio ad ſic patiendum ineſt, & nõ totus humor ſit exhauſtus. Externus humor remittit internum. Subeſſe ergo aliquis debet, vt ſit nulla ſolutio, vbi humor in potentia nullus, vel parciſſimus, cumque terra aduſtus.

Ex hac Doctrina Philoſophi ratio eluceſcit, quam ſæpe mirati ſumus. Cum enim frequentiſſime ex calcinatis extraxiſſemus ſales, eosque liquefactos multa aqua per filtrum Chymicum traieciſſemus, adeo vt nihil nec oculis appareret, nec tactu perciperetur; tamen poſt coagulationem cum denuo dilueremus ſalem, aliquam partem inſolubilem deprehendimus, quæ prius tota deliquio diffluxerat. Ratio patet ex Philoſopho, quia calor ſiccus terminauit portiones quaſdam amplius, & priuatas humore ſicciores reddidit, quin & humidum remanens cum terra nonnihil aduſſit.

Sed ſolutionem in humido frigido fieri debere, non tantum demonſtratur axiomate: τὰ ἐναντία ἐστὶ αἴτια τῶν ἐναντίων: & vice verſa: Idem eidem ſecundum idem non eſt cauſa contrarij: verum etiam exemplo docetur. Nitrum enim & ſales, inquit, ſolubilia ſunt humido non omni, ſed frigido. Quocirca liqueſcunt in aqua & ſpeciebus aquæ, non autem oleo, quia ſiccum calidum, quo erant coagulata. Sed his obiici poteſt, quod ſal etiam oleo ſoluatur, vt docet experientia, veteresque oliuum ſuum, vt duraret, non ſine ſale fecerunt. Reſpondetur id fieri oleo non puro, ſed aliquid ſucci aquei ſecum habente: deinde non eſſe ſolutionem veram, ſed tantum occultationem, ſi ſal aſſumitur ab oleo. Verum enim vero potior cauſa eſt in humido. Nam hoc tollit terminum ſicci. Oleum quidem ab aliquibus etiam humidum vocatur; ſed potentiam ſicci obtinet, eſtque etiam aliquando igneum. At aer calidus & humidus item ſoluit: ſoluit & aqua feruẽs, vt in Lixiuio. Non, inquam, caloris merito: Itaque & Mulierculæ cum lixiuium facere volunt, initio non affundunt feruentem; dicunt enim aduri ſeu terminari ſalem, atque ita fieri, vt lixiuium non euadat acre. Igitur humoris auxilio maxime peragitur deliquii ſolutio. Id cernere etiam hinc eſt, quod apparatus deliquii potiſſimum ea requirat media in quibus aer vapidus facile concreſcit, & humiditatem roridam relinquit, vt tabulas vitreas, plumbeas, marmoreas, ouorum durorum acetabula. Inde & vapor fimi, & Balnei ſoluit.

Sed

Sed quomodo diſtat fuſio à deliquio? Negat philoſophus, molarem lapidem ſolui deliquio, ſeu λύεσθαι ὑγρῷ: rurſus ait τήκεσθαι θερμῷ, vti & ferrum; licet alias ἄλυτον, veruntamen τηκτὸν ὑπερβαλλούσῃ θερμότητι. Apparet primum diſcrimen eſſe in efficientibus ſolutionis, quod eſt in fuſione calidum, in deliquio humidum. Deinde quæ funduntur, concreuerant calidi exitum, ſed deliqueſcentia humidi, non tamen totali vel nimio. Multa fuſilia ſoluuntur oleo; deliqueſcentia non ſoluuntur, vel ægre ſaltem: Illa à calore ſicco non excedente modum, non torrentur vrunturue; hæc facile calcinantur aduruntурque.

Liqueſcentia coagulantur à calido ſicco proportionali: fuſilia in humore frigido concreſcunt, tantum abeſt, vt diffluant. Atqui videmus etiam ſales & atramenta, alumineque à calore ſicco efferueſcere; & quid facilius fluit ſale petræo, etiam paruo igne? Dici poteſt quædã ambigere, propterea, quod fuſilibus & deliquio ſolubilibus conſtent partibus, tanquam glacies & nix. Itaque quadantenus calore conſtiterunt, quadantenus ſiccitate. Ita comperimus atramenta quoque & alumen auxilio calidi ſicci ſuperuacuum humorem diſſipantis, indigere, & conſiſtere paulatim vapore diluto: ſed quia calor iſte nõ eſt immodicus, comprehenditur multum humidi inter concreſcendum cum terra. Ratione ergo iſtius humidi concreti, reſtituto humore vberiore ſoluuntur: ſed ratione terræ fuſilis (habere vero talia terram, & nonnihil pinguedinis manifeſtum eſt) non aduſtæ ſed humore competente definitæ, funduntur. Ariſtoteles dicit, eiuſmodi res caloris exceſſu fundi, alias non fuſilia, qui exceſſus definiendus eſt ex diſpoſitione patientis.

Olea concreta, glacies & ſimilia cum ſoluuntur aqua calida, deliquium eſt an fuſio? Hæc ſcilicet Ariſtoteli videtur eſſe. Nam non humore, ſed calore, etiam ſicco fit reſolutio. Glacies tamen ambigit, vt dictum eſt, quia multum humidi obtinet in potentia; quia vero in frigida aqua non ſoluitur, ſed remiſſa, vt hyemalia flumina teſtantur, magis ad fuſionem pertinet eius ſolutio. Quando calces ſoluuntur per ſales additos, & alia acria; Fuſione potius an deliquium? videtur enim perinde fieri, ac in aquis cauſticis, quæ ſunt ignes potentiales. Num ergo funduntur? imo corroduntur, ſed quia ſalis naturam quandam adeptæ reuerberii ignem paſſæ, ideo ad deliquium traducuntur, licet concurrat aliqua corroſio.

Cum

Digitized by Google

Cum cera in aqua cocta ſoluitur, fuſio fit potius, vti & cum oleo reſoluũtur ſulphura, & ſimilia; At cum haloſanthos in oleũ fathiſcit abitque totum, quia ab humore videtur fieri, num deliquium eſt? Nulla caloris vis adhibetur. Ita nix mollior aqua frigida liqueſcit tabeſcitque. Illud oleum eſt proxima potentia, hæc aqua. Itaq; confuſio potius dicẽda eſt: & ſane veterũ haloſanthos liquidũ erat maiore ex parte. Si nix aqua frigidiſſima item liqueſceret; calore vero ſicco adureretur, mere poſſet ad deliquium referri. Nunc autem ambigue ſe habet. Quid de caphura per aquam cauſticam in oleum ſoluta? Fuſio eſt ex igne ſubtili, qui eſt in aqua iſta, quem tactu in ferro percipimus. Quod ſi euaporauerit aqua cauſtica, redit caphuræ ſua natura: Nec deliqueſcit in aqua ſimplici, vel aere: Imo tales humores repellit. Lutum concretum ſoluitur aqua. Deliqueſcitne? Philoſopho funditur (τήκεται) ignibus. Aqua non liqueſcit; ſed diluitur. Apparatus deliquii varius eſt, vt ſupra dictum. Quicũque ſit plerumq; ita inſtituitur, vt quod delicuit, profluat ſeparetur que à nondum liquefacto, excipiaturque vel vaſculo ſingulari, vel receſſu aliquo eiuſdem. Interdum vna relinquuntur, vt partes citius fluentes ad fluxum perducant morantes, quæ ſi nec ſic quidem reſoluuntur, attenuandæ ſunt nouo labore, aut potentiori humido committendæ. Humidum enim hic non eſt mere paſſiuum, ſed & actiuum, & ſæpe eligitur iuxta naturam reſoluendi. Calx viua quo ſiccior eſt, eo auidius aerem humidum ſorbet, & dilabitur. Hoc obſeruatum à Chymicis eſt, & in artem tranſlatum, vbi item depræhẽſum, quo ſubtiliores ſunt ſales, eo citius eos fluere, ſicut ſal petræ elaboratus. Vnde notum eſt, multa coagulata, quæ humefieri nolumus, in calore ſicco, vel aere tali eſſe reſeruanda, qualem naturam & ſacharum habet. Inde poſtea colligitur, quo apparatu quodque indigeat.

Vocamus Deliquium Crypticum, cum rem occultamus, inque criptas deponimus, quæ eſt ſpecies inhumationis, quæ fit in terra humida, cellis, ſpecubus humidis, puteis, fimo &c. Aliud eſt manifeſti aeris, & ſubdiale auſtrinis conſtitutionib. vel humidis frigidis abſque vento & pluuia, potiſſimum ſilente nocte. Abutimur & Balneo tam merſorio, quam vaporario ad rem eandem: Imo & immerſione in aquam frigidam, vaſe clauſo. Alios modos iſtis analogos monſtrabit experientia. Eſtq; ſæpe non operoſa ratio deliquij. *Deliquium crypticum.*

Oo Vnde

Digitized by Google

Vnde & ſuſpendunt calces è teſtudinibus cellarum ſuper vaporem feruentis muſti, item vinaceorum & ſimilium.

Tempus deliquii.

Tempus deliquii definitur ex natura rei ſoluendæ. Solidius compacta craſſioraque, & quæ remotiora ſunt à ſalis ſubtilis natura fluunt tardius. Quidam calces metallorum etiam in annum defodiunt, vel in puteos condunt longo ſpatio, donec deliqueſcant. Sed diligens præparatio, per attenuationem, læuigationem, reuerberationem, vel additamenta conuenientia tempus poteſt decurtare.

Fines deliquii principales.

Fines deliquii principales ſunt, vt liquor exiſtat variis vſibus accommodandus: Isque interdum eſſentiis comparandus: itẽ vt vniantur per minima quam exactiſſime, quomodo Geberus ſua metalla coniungit, calcinando, reſoluendo, reducendoque: volunt enim ſic difficilime ſeparari: & expectatur hinc quoque tranſmutatio.

Alius finis eſt rerum depuratio, & vt quam ſubtiliſſimæ euadant: & hic interdum alius ſubordinatus eſt, ſeruitque eſſentiis per deſtillationem & alios modos perficiendis, quanquam ſalis deliquium amplius attenuat & purificat, repetitis operibus, & multis colaturis.

Peragitur & extractio quædam ope Deliquii. Subtilis enim eſſentia defluit, ſubſiſtente craſſitie & ſordibus. Apparet itaque, Deliquium Magiſteria & eſſentias conficere poſſe; Magiſteria, vt potabiles liquores, tranſmutationes, commiſtiones, &c. Eſſentias, vt alkali eſſentiale apprime elaboratum, Tincturas liquidas &c. Quod autem tranſmutatorium ſit, facile oſtenditur, quia ex terreo corpore facit aqueũ, propter ſymbolum quod eſt vtrobique. Et eſt reciproca via ex aqueo in terreum viciſſim, quam reductionem vocant. Sed videndum eſt, vbi aliena humiditas ſubiit, & vbi propria res deliquit, & quæ vita ſunt corroſa. Inde enim tranſmutatio vel alteratio, aut miſtio cenſebitur. Tollit reductio humiditatem dominantem, terminumq; procurato ſicco adijcit, agente calido ſicco. Notandum igitur, quod vbi nihil deperiit reducto, aliena humiditas tantum remiſerit: vbi vero diminuta eſt quantitas, propria deliquium fecerit. Cauenda in reductione aduſtio eſt. Itaq; alicubi ſaltem tepor vel ſiccus aer ſatis eſt. Nominatur id coagulatio, de qua ſuo loco.

De his quæ diffiduntur, vel diluuntur multo humore, nihil attinet facere verba. Non enim eſt artis, ſacharum perfundere multa aqua, & ſic ſol-

Digitized by Google

ſic ſoluere: aut aceto coquere lachrymas, aut aqua pluuia aloem, indeq; recoctione ad ſiccum reducere, modo aduſtionē toſtionemq; nimiam vites in recoquendo, & vt purgentur ita ſoluta, ſæpius per filtrum traijcias, & obſerues gradum ignis, pro aquæ reſoluentis copia, & natura rei. Sed de his præcipit coagulatio. Ad deliquium nulla alia ratione pertinent, niſi quia ſimile quid habent, non quidem ſimpliciter ϰαὶ ϰαθ' ὅλυ; ſed tantum eorum reſpectu, quæ per ſe difficilime aut plane non liqueſcunt, requirentque ob hoc additamētum humoris, ſiue eiuſdem, ſiue proportionalis, aut quem vſus demonſtrauerit. Nam interdum quod tardius liqueſcit, irrigamus ſuo humore, qui prius profluxit, aut quem deſtillatio expreſſit, veluti in Tartari calce non ſatis elaborata, ſi fluxum maturare velis, affunditur liquor eiuſdem pridem exceptus: ſi ſalem abſynthii cito reſoluere placet, additur nonnihil de aqua abſynthii, & ſic in cæteris. Propria enim conueniunt magis, niſi vbi vſus requirit diuerſa, & firmitas compagis poſtulat humorem penetrantem reſerantemque potenter ligaturas naturę, in quo ſtudendum, vt quantum fieri poteſt, acre Medicamen iterum ſubtrahatur, & liquor edulcoretur, ſiue in calce, ſiue alio modo. Miniſtrare enim debet, & peracto miniſterio decedere, non dominari, niſi aliud ſit conſilium.

CAPVT IX.

De mollitione, induratione & exſiccatione.

MOllitio, ſiue Mollificatio: multæ (aiunt Galenici) Medicamentorum præparationes tantam inter ſe habent affinitatem, vt eædem fere iudicentur, vt liquatio & mollitio, quæ tantum ſecundum magis & minus videntur diſcriminari, ita vt mollitio ſit liquationis principium. Cuncta enim quæ liquantur, prius molleſcunt, & multa poſtquā fuerint emollita, ſi diutius calefiant, liqueſcunt, non tamen omnia. Ebur enim, vngues & cornua poſſunt emolliri, non liquari.

Fit autē mollitio duobus modis, vel ſolo calore ignis, ſolis aut animalis, vel rei cuiuſdā putreſcentis: vel affuſo humore, *Mollitionis 2. modi.*

vt cum cera emollitur in aqua calente; aut cum maſſa quædam medicamentoſa durior in aliquo ſyrupo aut ſucco idoneo malaxatur, vt molleſcat, & tactui cedat. Arbiter enim duri corporis & mollis tactus eſt, ait Galenus cap. vlt. lib. 3. de differ. pulſ.

Vniones cōchæ & ouorum putamina, aceto deſtillato macerata adeo molleſcunt, vt ad libitum tractentur, & ducantur. Ebur quoq; zytho creditur emolliri, atque etiam dum ſex horas cum radice Mandragoræ percoquitur.

Cornua molleſcunt igne rarefacta, aut aqua diutius cocta, vel ſub fimo per ſeptem dies ſepulta. Et corallia ſucco Berberum, & margaritæ ſucco limonum, & lapides multis certis liquoribus, vt decet, apparatis creduntur emolliri vel ſolui.

Chymici noſtri ſic ſcribunt de mollitione; Libauius dicit in comment. Alch. part. 1. lib. 3. de diſtractionib. cap. 6. Mollefactio gradus eſt ad fuſionem, quanquam hæc nō in omnib. ſuccedat. Ferrum molleſcere conſpicimus (ita ſcilicet vt ſit ductile & tractabile) ſi oleis & aquis dulcibus, pinguedinem & lentorem quendam habentibus, reſtinguatur ſæpe. Præterea molleſcit ſi maceretur per dimidiū mēſem in lixiuio ex cinere clauellato & calce viua; (quale lixiuium etiam è calcinatis marcaſitis, conficitur plumbeis, quib. etiam in pultem redigitur) alii extinguunt in decocto chamomeli, geranij & maluæ: vel ſebo & butyro, vel oleo, cera & aſa fœtida, vel ſulphure, argilla & oleo &c. Emollire lapides & vitra, ait idē lib. 2 Alch. tract. 1. de Magiſt. cap. 8. Hoc alias fuſilibus congruit, fitq; ignea virtute colliquāte. Sed ad fragilitatē duritiemq; mox redeunt frigore. Itaque ſi fingendi ſunt eiuſmodi lapides ad modiolos, typoſue, & ducenda vitra, vrgeantur flammis quo ad molleſcant, ſed intra fluxum. Sint vero & typi candentes aut alias feruidi. Nonnunquam mollitiem appellant, cum tenuiora fiunt, & ad fundendum promptiora, ita vt etiam in filamenta duci poſſint, è quibus fiunt cirrhi, & criſtæ pilorum, non rigentes ſed nutabundi, nihilominus tamen retenta fragilitate. Id aſſequimur maceratione, & coctione in liquoribus conuenientibus, vt lixiuio ex cinere clauellato, vel ſodæ &c. Promittunt aliqui mollitiem lapidum è viſcidis humoribus natorum & vitrorum, ſi efferueſcant in ſucco ſenecionis

cionis & ſanguine hirci: vel ſi macerentur per noctem aceto radicato, cui miſtus ſit ſanguis tauri & adeps veruecis: Vel ℞ ſanguinis hirci, cinerum vitri, ana mitte in acetum, & deſtilla. In deſtillato macera vitrum, fietque plicatile, vt aiunt. Vel: ſanguis anſeris, ſanguis apri, ſiccentur, aganturque in puluerem, affunde lixiuium cineris clauellati vel ſodæ, coque bene. Adde parum aceti fortis. Impone lapidem, calefac & molleſcet. (Fiunt aquæ fortes ſatis, quæ ſat diu ſeruantur organis vitreis citra eorum mollitiem talem. Et ſi ſint fortiſſimæ, corroduntur franguntur que citius, quam plicatilia euadant. Diligenter itaque inquirendum in iſtas artificum ſententias. Vitra adeo molleſcere, vt fragilitate amiſſa, duci malleo queant, ſemel dicunt compertum, artemq; cum ſuo authore interiiſſe, quanquam aliquid virtutis ii adſcribant lapidi philoſophico, ſed ſine ſpecimine. In manuſcripto libro Herdenii dicitur idem fieri, admiſto quodam puluere, & vna fuſo, cuius compoſitio paulo ante eſt poſita.) Affines lapidibus ſunt conchæ & teſtæ ouorum, quæque ſunt ſimilia ex lentore animaliũ concreta, quæ aceto macerata in pulticulam aut ſimilem lentorem diſcedunt iterum. Neque in aceto tantum, ſed & cognatis liquoribus, vt lixiuiis, vrinis, &c. & certis rebus, certoque paratis modo. Ita Cleopatra aceto ſoluit ſuas margaritas in cœnam, quod peculiare aceti genus, aut ſaltem quam tenerrimos vniones fuiſſe neceſſe eſt, cum nobis experimentum tam facile non reſpondeat. Vtiles in hunc finem ſunt vrinæ acerrimæ deſtillatæ, & acetum exaſperatum per alkali cryſtalli, vel ſale ſanguinis hircini, aliarumque rerum ſaxifragarum: (ita enim aut ſimili modo præparare oportet, cum abſurdum ſit tam graues autores mendacii accuſare) poſſunt & ſpiritu ſulphuris, ſpiritu ſalis ammonii, aut gemmei, ſalis ſodæ, & huiuſmodi ſaxifragi liquores intendi, vt ab ignea natura parum abſint. Corallia ſucco berberum ita mollefieri dicuntur, vt fingi poſſint ad libitum. Sic conſentaneum eſt vim tabefacientem ita diſpoſitam (nam quædam etiam alicubi in mare demerſa lapideſcunt) eſſe marinis aquis, cum intra ſe mollia enutriant corallia, quæ foris indureſcunt. Et obſeruatum eſt nonnunquam ab aſſumtis ſaxifragis proceſſiſſe viſciditates colliquefactorum lapidum, niſi eludere ſententiam velis materia ante concretionem expulſa, &c.)

Ad ignem aſſando molleſcunt cornua, vt poſſint in truſa in modiolum ferreum, dirigi, & prelis formari. Alius modus eſt macerationis:

Digitized by Google

ſucci marrhubii albi, ſucci apii, myriophilli, raphani, chelidoniæ maioris, aceti fortiſſimi q. ſ. miſce, in liquore macera cornu ſub fimo per dies ſeptem. Vel: coquatur ex lixiuio cinerum papaueris. Scobs in paſtam redigitur hac arte. Salis alkali, calcis viuæ ſingulæ libræ: aquæ libræ tres, coquantur ad tertias reſiduas. Explora acrimoniam per pennam plumatam, quæ ſi plumas ponit intincta, ſat aſpera eſt, alias coque amplius. Facto ſedimento clarum effunde, immitte ſcobem cornu per biduum. Exemtam ſubige manibus oleo madefactis, vt ſit maſſa, quam formis ferreis finges ad libitum: vel alkali de anthylide, calx viua: fiat ex his lixiuium, in quo ſcobs macerata tractabilis euadit. Poteris addere liquorem tingentem pro arbitrio. Ebur emolliunt coquendo cum radice mandragoræ per ſex horas. (Cum magna diuerſitas ſit oſſium & cornuum, memineris de diſpoſitis ſermonem eſſe, cum in hac parte naturæ multum hallucinetur ingenium artificum. Eſt & aliquid prodire tenus, &c. Molleſcere autem & flexilia fieri oſſa etiam hiſtoriis morborũ notum eſt, ſed inſinuante ſe penitus humore, & humectante compagem laxanteque.) Cera liquata, aut etiam oleo aſſequimur ſuccinum mollitum. Simile judicium de ſimilibus eſt, vt pice, bitumine, ſulphure, &c. Sed aduertendus eſt animus, ne anticipet fuſio. Admiſtione vero ceræ iſta mollire, vulgaris eſt notitiæ. In ſuccino emollitio tum ad alia facit, tum ad ferruminãdas minutias & fragmenta vnienda.

Duratio locum habet in pharmacia, in medicamentis compoſitis, quæ ad conſeruationem & vſum, plus minus ſicca ſolidaque eſſe debent, cuiuſmodi ſunt electuaria, conſeruæ ſiccæ, emplaſtra, pilulæ, trochiſci & miuarum genera.

Indurantur vero medicamenta frigore, calore & rerum ſiccarum admiſtione. Frigore, quando quæ liquata ſunt, aut tantum emollita, ab igne remouentur, & aeri expoſita refrigerantur & coaleſcunt. Calore, dum ad juſtam conſiſtentiam medicamenta coquuntur & pars humidior abſumitur. Tunc enim ſicciora reddita indurantur. Admixtione quoque rerum ſiccarum medicamenta dureſcunt, ſiue vt diutius aſſeruentur, ſiue vt conſiſtentia facilius & felicius exhibeantur.

Dura-

Duratio etiam in Chymia locum habet, vt quando Mercurius induratur per fumum Saturni, qui ſic conſtat ex Libauio: In eliquato plumbo, cum iam concreſcere incipit, fouea per lapidem impreſſum efformetur: in hac diſpone linteolum, cui immitte hydrargyrum, & colloca in cinere calido quoad indureſcat. Induratum in minutas partes confringe. Coque ex aceto acerrimo per horæ quadrantem: (vel in ſucco bugloſſi cum aceto pauco & oleo: vel oleo & aceto deſtillato, ſæpe mutatis aquis, & foret oleũ ſulphuris conuenientius, aut oleum Martis, &c.) coctum iniice in aceti ſeſquilibram, in qua ſolutæ ſint duæ vnciæ ſalis ammonii. Digerantur per octiduum, vt extrahatur cruditas. Exemptum in catino pone ad prunas, in fornace anemia. Ita vt ſenſim augeas ignem, quo incipiat candeſcere & crepare. Præterea incluſum ſacculo linteo ſuſpende ſuper fumo ſulphuris in olla locata in cineribus calidis, vt paulatim lento igni incaleſcat, & fumus Mercurium afflet. Repete hoc ter tribus diebus (quam tricies) Finis eſt ſi malleo extenditur, funditur, & cum cupro miſceri poteſt. Huius enim dealbandi gratia quæritur, &c. *Duratio.*

Ad indurandum artificioſe ferrum, genus carbonum in Haſſia inuenitur, qui miſti cum calce viua tale efficiunt. Sic & induratur tutia factitia, (quam hodierno die pro Alexandrina ventilant) ad ignem, illita mixtura ferro, cuius proceſſum alibi inuenies.

Siccatio: Quæ in hyemem ſunt aſſeruanda ſimplicia, vel ad nos è peregrinis regionibus aduehenda, priuſquam in arculis, aut pixidibus & ſacculis reponantur, debent accurate ſiccari. Excrementoſa enim illorum humiditas coacta, nec difflata cito corrumpitur, peritque tunc ſalutaris cuiuslibet medicamenti qualitas. *Siccatio.*

Neque vero conſeruationis gratia tantum medicamenta ſiccantur, ſed ſæpe vt puluerentur, vel vt viribus polleant inſignioribus. Quicquid vero humidius eſt & aridum expetitur, idipſum vel igne, vel ſole ſiccandum, vel in vmbra relinquendum perflatili, pluuiæ & pulueris experte, donec tabeſcat, illiuſque ſuperflua humiditas penitus diſſipetur.

Digitized by Google

Igne ſiccantur. Ignis calore ſiccantur ad pulueratione, quæ in fornace, vel clinabo vruntur, vel in carbonibus accenſis, vt oſſa, vngues, cornua, conchæ, vel in olla fictili, vt pili animalium, & quæ ſartagini calidæ imponuntur, vel catino, aut calatho excepta, ſupra, aut intra furnum, à quo panis de nouo extractus eſt, reconduntur. Sic enim pruna, pira, ceraſa ſolent deſiccari, fructuſque alii humidiores.

Solis calore ſiccantur. Solis calore ſiccantur æſtate & autumno potiſſimum folia & flores, quorum color in his aridis expetitur, vt etiam ſemina, quæ collecta ante perfectam maturitatem vel cœlo pluuioſo, vt neceſſitas rei cogit, aliquando vix niſi ſole, aut igne poſſunt exacte ſiccari. Radices quoque craſſiores & magis ſucculentę, niſi minutius diuidantur, melius in loco ſoli expoſito, vel aeri perflatili & aquilonio, quam in vmbra ventis non agitata ſiccantur, eſtque multorum minus idonea deſiccatio, niſi præceſſerit inſolatio: paruæ tamen radices in vmbra facilè areſcunt, vt aliæ maiores, quæ per fruſtula, aut talleolos inciſæ & transfixæ filo, vmbroſo aeri, ac ventoſo & minime pluuiali exponuntur. Facilius vero folia quæ manipulis ligata, in ſolio penſa, partim aeri externo, partim calori ignis fere iugis officinarum exponuntur: omnium facilime flores: papyro enim aut catino excepti & ſubinde verſati cito ſicceſcunt.

Exſiccata vero folia ſacculis canabinis, aut papyraceis reponuntur, radices, flores & ſemina, vaſis vitratis aut ligneis. Flores Nenupharis quia craſſiones & humidiores ſunt, filo transfiguntur, vt ſic aeri expoſiti, commodius areſcant. Eodem modo & cortices arantiorum, limonum granatorum, & lignoſæ radices in officinis ſolent deſiccari. Pulmones vulpium in vino loti ſiccantur in clibano parum calido, priapi ceruorum in aere libero, lien bouis caſtrati, ſicut & hepar microcoſmi, in fornace piſtorio, inteſtina lupi in vmbra, ficus & paſſulæ inſolatu, vt & confectiones ſolidæ, quæ poſt condituram in ſacharo, ſiue ſyrupis debent aſſeruari.

Exſiccatione ſuperflua humiditas abſumitur, (inquit Doctiſſimus Sennertus) id quod duas ob cauſas facere neceſſarium eſt. Radices, folia & flores plantarum ſiccantur, vt rectius aſſeruari poſſint, neque ob ſuperfluam humiditatem ſitum cõtrahant, putreſcant aut corrumpantur. Exſiccatio autem iſta in vmbra commodiſſime fit: ſi tamen ob nimiam humiditatem quædam, antequam exſiccantur,

ſiccantur, in vmbra corrumpi ſolent: in ſole ſiccanda ſunt. Sic quæ radices ſunt craſſiores & plus humidi habent, teſſelatim, vel alio modo prius concidantur, & in loco magis perflatili ſiccentur: Folia & flores inprimis, vt commodius exſiccentur, ſicca, non pluuia madida colligi debent, (de collectione ſupra dictum.) Deinde exſiccantur quædam, vt facilius conteri, & in puluerem redigi poſſint. Id quod in furno, fornace, vel ſupra carbones in ſartagine commodiſſime perfici poteſt.

CAPVT X.

De expreſſione, cribratione, filtratione, calfactione, refrigeratione & inſolatione.

EXpreſſionis beneficio (inquit Doctiſs. Sennertus) valido conatu vel manu ſolum, vel per torcular liquidum & humidum à ſicco & terreſtri ſeparamus. Hac oleum amygdalarum dulcium, ouorum, nucis moſchatæ, conficitur, eademque in aliorum etiam oleorum, in ſuccorumque præparatione, in infuſis, in decoctis parandis eſt neceſſaria. Vt purior tenuiorque medicamentorum ſubſtantia, (inquiunt Galenici) à terreſtri & craſſiore ſeparetur, valido ſępe cõpreſſu opus eſt, quẽ cum ſolę manus exequi minime valeant, prelum quoddam ſiue torcular à Meſuæo eſt inuentum, quo medicamenta ſacculo excepta, aut panno forti, vt canabino, aut ſetaceo inuoluta, tam valide comprimuntur, vt tenuis ſubſtantia tota exilire cogatur, remanente craſſiore & magis compacta. Sic in torculari ab vuis attritis vinum expreſſum in dolia aut cupas delabitur. Sic pomorum educitur ſuccus ad Pomacei ad ſyrupi Regis Saboris confectionem. Eodemque modo Seplaſiarii plantæ frumentaceæ nondum adoleſcentis ſuccum extrahunt, ad condimentum illud cum pauco aceto, pane toſto & ſpeciebus aliquot parandum, quod intinctum viridem nominant. Quibuſdam Græcis, οἶνος βοτανίτης, vinum ex herbis vocatur. Pleraque tela excipiuntur, dein manibus premendo contorta, ſufficienter exprimuntur, vt ſuccus agreſtæ, portulacæ & plantaginis, pro aqua aluminoſa additis ouorum albuminibus & alumine: ſimili modo fit expreſſio Rhabarbari, vel agarici, aliorumq; medicamentorum in decocto, aut aqua conuenienti infuſorum, vt ex his quod profuturum eſt habeatur, eiciatur quod nociturum. Acacia ex ſucco ſeminis ſpinæ Ægyptiæ exprimitur *Expreſſio.*

mitur, qui ſiccatus in vmbra, niger, ſi ex maturo ſemine, ſubrufus, ſi ex viridi eliciatur, apparet.

Fit igitur expreſſio aliquando ſucci tantum ſimplicis alicuius medicamenti, nonnunquam eiuſdem in decoctione vel aqua macerati, vt cum exprimitur infuſio oleorum, & decoctio ſyruporum & apozematum. Mel Anacardinum exprimitur ex Anacardiis exiguis ac recẽtibus diutius coctis. Ex his enim ſic tabefactis, liquor aliquis enatat ferè mucilaginoſus, quem mel Anacardinum appellant. Quod vt probe fiat ſecundum Arnoldum de Villa noua debent Anacardi teri, & diebus ſeptem in aceto macerari, octauo coqui lento igne ad duarũ partium diſſipationem. Colatura autem cum melle cocta à multis perhibetur mel Anacardinum. Infuſa medicamenta & ſucci nunc leui, nunc forti expreſſione extrahuntur: olea verò ſimplicia, vix niſi validiſſimo cõpreſſu extrahi queunt, ſiue cum, ſiue ſine igne: vtroque enim modo educitur Amygdalinum, & quod ex nucibus, piſtaciis & fructibus multum oleoſis elicitur.

Mel Anacardinum ſecundum Arnoldum de Villa noua.

Expreſſio (inquit Libauius) eſt extractio per prælum quo coacta res ſubſtantiam forma liquida effundit. Eius vſus excellit in ſuccis, & oleis quibuſdam extrahendis: Et præcedit eam præparatio peculiaris, vt profluere eſſentia poſſit. Itaq; quædam quæ proprii ſucci copiam habent, comminuuntur, inq; eo macerantur, quædam in alio conueniente infunduntur: Nonnulla putrefiunt, aliqua elixantur, torrentur & ſimilib. apparantur modis. Si humiditas copioſa eſt, filtrãtur, poſteaq; prælo vrgentur, quoad ſuccus exceptus eſt omnis, qui per ſuos canales profluit in diſpoſita cõceptacula. Si parcum eſt humidum, filtratione omiſſa comminuta exilius, & colo firmo incluſa, prælo ſubiiciuntur coguntúrq;. Quibus humor tenax & pinguis eſt, quiq; concreſcit facile, ea præcalefacienda ſunt in ſartagine vel aheno: Ita fluxilis facta offa, dum calet, implicata filtro fortiter prelo comprimitur, & non raro etiam cuneis malleo adactis vrgetur. Magna autem inſtrumenta concinnari ſolent, & validiſſima, ſicubi violentia requiritur magna, quo pacto fieri ſolet in vulgatis oleariis molis. In reliquis ſi quid eſſentiæ reſtat, eæ irrigantur nouo humore, calefiunt & denuo exprimuntur, quanquã in aliquibus nõ eſt opus calefactione, ſed duntaxat aſperſione, & maceratione aliqua. Si expreſſio extrahere totum nequit, ſuccedit ei operatio alia extractoria, quandoquidem nihil eſſentiale neglectum

glectum cupimus: Et ſic ſuccedit ei deſtillatio, calcinatio cum filtratione, coagulatione & ſimilibus. Cæterum præli compendia ſunt plurima: Quæ leuius exprimi debent, linteo incluſa vtrinq; obtorquentur digitis: vt inter quadras tabulaſve alias coguntur. In hunc vſum etiã tabulæ læues, metallicæ, ligneæ, lapideæ: Item forcipes cum dimidiatis globulis, ſimiliaq; comparantur: Nonnunquam in cupas coniecta res molaribus oneratur lapidibus, &c.

Cribratio eſt ſubtilium partium à craſſioribus per cribrum ſetaceum vel ſericum tranſmiſſio & ſeparatio, pulueriſationi inſeruit. De hac Libauius ſic diſſerit. Cribratio; veluti agricola paleas & acus à tritico excutit vanno, ſic ab optimis marcida ſecernit ſemina cribro, ipſiſq; potius quam pharmacopœo cribratio cõpetit, ſed vterq; illo vtitur inſtrumẽto ad farinam à furfure ſecernendam, ꝙ Tamiſium vulgus nominat, nonnulli incerniculũ, & aliquando ſetaceum, quod ex ſeta equina cõcinnetur, interdũ ex tela cãnabina, & aliquando ex ſericea. Cribrũ vero fit ex pergamena multis foraminibus rotundis aut longis peruia, ꝑ quæ lolium & ſemina minutula facile deſcendunt, remanẽtibus ſucculẽtis, ac melioribus. Vſurpatur itaq; cribratio ꝓ eo medicamentorũ apparatu ꝗ cribro, aut incerniculo peragitur. Eſt a. multiplex huius pręparationis vſus: per eam n. flos ſeminum molitorum, ſeu farina à furfure ſeparatur: radices coctæ à corticibus mundantur, & fructus ab acinis repurgantur. Pulpa quoq; fiſtularis cannæ cribro equina tela cõcinnato tranſmittitur, vt medulla ſic à ſiliquis confractis & ſeminibus ꝓpurgata ſola extrahatur. Eodẽ modo & tamarindi & dactyli macerati aceto vel alio liquore per ſetaceum traiici ſolẽt ad definitos vſus. Semina multa coquuntur ad crepaturã, vt radices & folia ad putrilaginẽ, deinde tranſmittuntur ꝑ ſetaceum crinib. equinis concinnatũ ad cataplaſmatũ, vel aliorum diuerſæ formę remediorũ confectionẽ. Pulueres cardiaci, vt etiam alii qui medicamẽtorum compoſitiones ingrediuntur tamiſio ſunt tenuiſſimo cernẽdi, & maxime ꝗ obſtructionibus liberãdis, vrinæ & menſibus mouendis dicãtur. Quo n. tenuiores ſunt, eo citius ad partes attingẽdas deferuntur. In quibuſdã pulueribus cernẽdis tamiſia ſetacea exqruntur, in aliis multitia, vel quæ ex linteo fiunt tenui & raro. In ſumã cribratio fit ad mixtionẽ commodiorem rerum pulueratarũ, vel certe iam mole minimatum, & ad tenuioris portionis ſæpe melioris, à craſſiore ſępe deteriore ſeparationem. Vt autem varia ſunt quæ cribrationi inſeruiunt *Cribrationũ vſus.*

Pp 2 inſtru-

Inſtrumenta cribrationis. inſtrumenta, ſic varius cribrãdi modus: nam proprie cerealia, vt & legumina cribro excepta ſuſpenſa manu agitantur, & hac illac verſando ſemina, quæ mala ſunt ablegantur, retinentur quæ bona. Eodem modo cardiaci pulueres cernuntur, cribro inter manus verſato, nec violenter ſuccuſſato, vt tantum pulueris pars tenuior tranſmittatur, relicto craſſiore. Nonnulla vero vt optime tranſmittantur, debet incerniculum numeroſo percuſſu in abacum aut aliud corpus ſolidum ſuccuſſari ne partes craſſiuſculæ cribro impingantur. Proinde terenda fere ſunt omnia antequam cribro voluteniur. Et quæ cribrum vix permearunt ob craſſitudiné, denuo terenda, donec ad tenuitatem tota tranſmittantur.

Colatio. Colatio: quod in ſiccis & in puluerem redactis eſt cribratio, id fere in liquidis eſt colatio, qua humida per colũ tranſmiſſa, relictis craſſioribus partibus & fecibus in colo, puriora redduntur. Coli autem eſt quædam varietas, inprimis ſecundum raritatem & denſitatem, quæ omnino ob materiæ colandæ varietatem eſt neceſſaria. Tenuis enim per colum rarum tranſmiſſa ſordium aliquid ſecum trahit, neq; pura redditur: Craſſa ſi per craſſum colum traiicitur, facile colum obſtruit, & materiæ trãſitum pręcludit. Conueniens itaque materiæ cuique colum eligendũ. Peculiare coli genus eſt, quod manicam Hippocratis vocant, ſaccus laneus, oblongus, acuminatus, per quem ſine omni expreſſione, ea, quæ clariora cupimus, traiiciuntur, vt vina factitia & ſimilia.

Colationis inſtitutio. Deinde colatio non vno modo inſtituitur. Alia n. ſunt craſſiora & viſcidiora, quę vt colum tranſeant, prius calefacienda ſunt: alia etiã prius in liquore diſſoluenda. Ita mañа vt colari poſſit, in iure aliquo vel liquore diſſoluitur. Alia vero quæ minus craſſa ſunt, ſaltem tepida, imo etiam frigida colari poſſunt. Quædam colantur cum expreſſione, quædam ſine expreſſione. Quæ ſine expreſſione colantur, fiunt clariora: quæ cum expreſſione, turbidiora. Quædam non ſemel, ſed ſæpius, vt clareſcant, colanda ſunt: cum autem colatione ſola omnis impuritas raro tolli poſſit, aliis adhuc modis liquida clariora reddi ſolent, quod fit per deſpumationem de qua iam paulo poſt.

Tria in colatione ſecundũ Galenicos. Vt recte colentur craſſa & viſcida, (inquiunt Galenici) tria expoſtulant, vt ampliore humore diluantur, vt colo traiiciantur rariore ac nouo, & diutius calefiant ante colaturam. Sic enim illorum denſitate magis ra-

gis ra-

Digitized by Google

gis rarefacta facilius tranſmeant. Myua ſeu gelatina carniũ & fructuum, ſic prius calefacta colatur: Et mellis genus omne, & manna per os ex liquore quodam ſumenda, vt res quædam extranea ac ſordida, ſi quæ ſit admixta, per colaturam ſeparetur. Quæ tenuia ſunt, vt ſuccus herbarum, Limonum & multorum fructuum, tepida colari ſolent, & ſæpe frigida; ſic namque terreſtrior pars ac craſſior remanet, traiecta puriore ac magis ſyncera, veluti defecata. Lac tamen colatur frigidum, nec non aqua turbida, vt ab illo, pili ſi qui ſint allapſi, ab hac vero vt conſpurcamenta ſecernantur. Sæpe tamen per reſidentiam ab aqua id omne ſeparatur, à quo turbida reddita eſt, vt in ciſternis videri poteſt. Vinum quoque Hippocraticum ter aut pluries colatur frigidum per manicam laneam oblongam & acuminatam, ad ſachari, vini & aromatum, quibus conficitur, mixturam & conſiſtentiam iucundiorem. Quędam tamen non niſi calidiſſima percolanda ſunt, alia frigida, quædam tepida. Et multa vnica tantum colatura egent, quædam duabus, & nõnulla tribus, donec clareſcant: Apozemata percolantur ſtamine vulgari extenſo; Interdum & ſacculo laneo, aut lineo: ſyrupi v. qui ob ſachari vel mellis admixtionem & longiorem coctionem craſſiores ſunt, nec tam facile tranſmeare queunt, linteo raro dum percolantur egent. Simili modo decocta colantur quibus vnguenta parantur, vt etiam ipſa vnguẽta liquefacta, dum quid craſſiuſculum quod vim piſtilli aut ignis effugerit, ſecernendum eſt: Multorum Medicamentorum tenuior portio à craſſiore ſegregatur per aliam colationis ſpeciem, quæ Filtratio nũcupatur: De qua ſic ait Sennertus: Si feculentum nõ exacte liquori permiſtum, ſed confuſum tantum ſit, Filtratio ſufficit: ſi vero exactius permiſtum ſit, ita vt etiam forſan vna cum liquore per filtrum tranſire poſſit, Digeſtione opus eſt, per quam feces tandem à reliquo liquore puro ſegregantur, & in fundum deponuntur. Diſtinguunt nonnulli inter filtrationem & deſtillationem per lacinias: Sed Sennertus putat huius diſtinctionis nullam eſſe neceſſitatem: quia vnus finis vtriusque operationis, atque potius pro duobus modis vnius operationis, quam diſtinctis operationibus habendæ ſunt. Nam in genere per filtrationem craſſum & feculẽtum *Filtratio.*

 liquori

liquori alicuius fuſum ſeparatur, dum liquor purus per filtrum in vas ſubiectum deſcendit, & relinquitur impuritas. Cauſa enim inuentionis deſtillationis per filtrum eſt aquæ vel liquoris ſerenitas ſeu puritas vt habet Geber.lib.1.part.4. ſumm.perfect.cap.50.

Modi duo filtrationis. Sunt autem duo modi deſtillationis per filtrum: Prior eſt cum filtrum ſeu pannum laneum ad linguæ Bubulæ formam fere ſectum & formatum parte latiore in vas, quod liquorem purificandum continet, imponimus; Altera autem, ſiue in vnam, aut duas, aut tres extremitates acuminatas deſinente, in vas ſubiectum, vel lati orificii, vel ſi anguſti orificii eſt, infundibulo addito, propendere ſinimus, ita vt liquor purus guttatim per filtrum in id deſcendat, fecibus in filtro vel altero vaſe remanentibus. Primo autem madefaciendus eſt pannus: ita enim liquor facilius per eum deſcendit: Nonnunquam pro pannis laneis vtimur filis laneis ſimplicibus vel complicatis, vt dum olea deſtillata ab aquis ſeparare animus eſt.

Alter modus filtrationis eſt, cum cucurbitæ vel alteri vaſi amplioris orificii imponitur charta bibula, vel pannus line⁹ rarus, cui prius adaptatur charta bibula, atq; ita in illam depreſſam panni & chartæ cauitatem infunditur liquor. Poteſt & hęc deſtillatio fieri per manicam Hippocratis dictam, pręcipue ſi charta bibula inſtar cuculi imponatur, vel etiam per ſetaceũ cribrum, ſuperpoſita charta bibula; In quo modo hoc eſt notandum: ſi fæces multæ adhærent papyro, vel liquori iam tranſitus denegetur, mutandam eſſe chartam, & obſeruandum etiam, vt primo charta ſumatur rarior, deinde, ſi opus eſt, denſior. In vtroque autem modo obſerua ea, quæ ſunt viſcidiora, aut quæ, vbi refrigerantur, concreſcunt, & coagulantur, calida ad filtrandum adhibenda

benda eſſe: Ita enim citius tranſeunt, & niſi calida, non facile transfluunt, aut partes ſalſæ concreſcunt, & ſaltem inutilis humor deſtillat: Porro ſi prima vice non ſatis depuretur liquor, repetatur filtratio.

Quam rem compendi facere licet vtroque modo: in primo ſi plura filtra gradatim ita diſponantur, vt vas primum, in quo liquor eſt, altiore gradu ſit collocatum, ſecundum inferiore atque ita deinceps; Et ex primo vaſe dependeat filtrum in ſecundum, ex ſecundo in tertium; Vltimum vero ſolum liquorem excipiat, & nullum filtrum, per quod liquor extillare poſſit, habeat. Laciniæ autem ſeu panni ita ſunt comparati, vt inferiores ſint denſiores ſuperioribus. Ita enim maxime liquor depuratur. Figuram habet Andr. Libau. comment. Alchemic. part. 1. lib. 3. cap. 14. Idem compendium & in altero modo poteſt vſurpari, ſi nimirum manicæ Hippocratis plures ita ſuſpendantur, aut alia vaſa cum charta bibula ita diſponantur, vt ex ſuperiore in medium, ex his in infimum liquor deſtillet. In filtratione tandem omni probe notandum, ne partes nobiliores exhalent. Itaque ſi res ſpirituoſa ſit, & quæ facile exhalet, filtratio in loco frigido fieri debet; imo ita inſtitui poteſt, vt vas vtrumque tegatur, ne aeri liber pateat aditus. Quod ſi res pretioſa & plane ſpirituoſa atque exhalabilis ſit: commodiſſime fiet filtratio per duplicem retortam, quem modum tradit Vlſtadius, capita 56. ita ſcilicet vt in retortam, quæ liquorem continet, imponatur filtrum vel laciniæ, atque orificium huius retortæ cum laciniis propendentibus in aliam retortam vel etiam cucurbitam inſeratur, & commiſſuræ bene claudantur. Ita enim liquor per filtrum in ſubiectam retortam, vel cucurbitam deſtillabit & nihil exſpirabit. Poteſt etiam fieri, ſi orificium retortæ goſſypio vel ſpongia obturetur, vt per eam liquor deſtillet: qui modus & in aliis filtrationibus adhiberi poteſt. Verum cum ſæpe feculentum illud & craſſum

Notanda in filtratione.

adeo

adeo permiſtum ſit liquori, vt filtratione ſeparari non poſſit, vt videmus in muſto, & cereuiſia, quæ ſola filtratione nõ clarificantur, alia opus eſt ſeparatione, quę per digeſtionem fit: de qua paulo poſt.

Filtratio, (vt conſtat ex Iatrochymia) eſt per colum Chymicum (quod filtrum dicitur, nonnulli vocant linguam bouinam ob formam) deſtillatio, componitur ex panno laneo, aliquando etiam linteo, & nonnunquam ex papyro, tum dicere ſolent autores filtrum per papyrum.

Filtratio, (inquit Libauius) eſt ſubductio per filtrum: id autem colum Chymicum eſt, itaque & colatura, ſeu percolatio appellari poteſt: fitque potiſſimum in humidis è quibus aquoſitas tenuis tranſit, reſiſtentibus ſpiſſis & oleoſis.

Procurationem eius ſic tradit: charta emporetica conuoluitur, aut complicatur, vel loco eius pannus villoſus conſuitur in ſacci formam aut vaſi applicatur, veluti infundibulo, &c. Liquor infuſus ſinitur paulatim in excipulum deſtillari, vnde & hæc operatio deſtillatio per filtrũ dicitur. Quod ſemel traductum eſt, niſi ſat purum eſt, iterum percolatur. Quod reſiſtit ſpiſſamentum, abraditur ſi vtile eſt, vel eluitur. In aliquibus adhibenda eſt expreſſio: Aliquando craſſities hærens diſcutitur ſpatha, vel alio inſtrumento, vt ſit locus percolationi. Si lenti ſunt ſucci, etiam calor admouetur. Calefit autem res colanda, aut ſeorſim in ſuo foco, aut admouendo ad filtrum ſartagine calente, &c. Pro expreſſione in aliquibus valet emulſio, cum deterſione & deraſione per cultrum eburneum vel ligneum, &c. vt cum mucilagines è ſeminibus vel radicibus viſcidis ſtringimus, vbi calor adhibendus eſt, & maceratio.

Hac operatione maxime ſegregant purum ab impuro factis putrefactionibus: ſed & eadem vtimur ad olea ab aquis ſeparanda: Olea enim pinguia ſubſiſtunt in charta permeante aquoſitate. Cæterum pro filtro multa excogitauit induſtria. Sunt enim qui per manicam Hippocratis percolant; alii per pannum cotoneum, vel aliam laneum aut lineum: Nonnunquã per ſetaceum: Aliquando cribrum, vel loco huius pertuſa dolia ſtramine ſternuntur, vel herbis conuenientibus: His imponitur calx,

Digitized by Google

calx, vel cinis, affuſaque aqua ita fit percolatio, & Lixiuium. Intercedit aliquando & lineus pannus inter ſtramen & cineres. Cum à Vino aquā ſegregare volumus, hederaceo vaſe vtimur: quibuſdam placet & arundo, vel ſambuci ramus, aut iuncus. Cum aquas è viſcidis ſuccis, luto fecibuſque depurare: in colatorium æneum, vel quodcumque ad manum eſt, ſilices fracti, vel ſabulum, glarea, argilla, arenaue pura locatur, affuſaque ſæpius aqua tranſigitur. Idem tamen etiam fieri poteſt integro, ita vt ſubtus ſit decurrendi ſpacium, accommodato tubulo &c.

Calefactio eſt medicamentorum tam ſimplicium quam compoſitorum præparationis quidam modus, quo ea ipſa non quidem coquuntur, aut vruntur, ſed moderate calefiunt, vel in ſole, vel igne, vel rerum putridarum calore, vt commodius percolentur, vel melaxentur, vel miſceantur, vel facilius & felicius exhibeantur. Sic Medicamentum infuſum antequam percoletur, calefit, vt illius qualitas non modo tota in liquorem tranſmittatur, ſed vt liquor promptius permeet, & totus eliciatur. Clyſteres colico dolore laborantibus præſcripti, ſolent fæliciter à pharmacopœis paulo calidiores iniici, modo non ſit à bile; febrientibus vero tepidiores, ne feruor magis incandeſcat, ſed miteſcat: Et vomiturientibus aqua tepida deſtillata bibenda datur, vt naturæ motum adiuuet, humoriſque fiat ſurſum per os facilior excluſio. Cum vix quidpiam actu frigidum debeat exhiberi, ſiue topicum ſit remedium, vel intro ſumendum, vt & balneæ, & ipſa linteamina priuſquam ægrotis inſeruiant debent modice calefieri: multa quoque medicamenta calfactione indigent vt facilius terantur, vt caro ſicca ſerpentum, vel miſceantur, diſſoluantur, vt gummi cum pulueribus & aliis, vel percolentur, vt in conficiendis ſalibus aromatum aut vegetabilium, &c. *Calefactio.*

Inſolatio calfactioni tam eſt finitima, vt altera alterius vicem facile queat ſubire. Vtraque enim eundem effectum pollicetur, & inſtar cuiuſdam coctionis eſt, vt cum circa caniculam, aut vigentibus cæli ſqualoribus, dies circiter quadraginta inſolatur Hydromel, vt ſic magis conco- *Inſolatio.*

Qq ctum

ctum vinoſum reddatur. Non tamen ex arte ſola fit vinoſum, ſed quod paratur ex libris quatuor aquæ fluuiatilis & vna mellis, tam diuque coquitur ante inſolationem, donec ouum crudum ſupernatet. Conſeruæ recentes inſolantur, vt omnes earum partes ſimul fermententur, & humidior quædam materia diſcutiatur: maxime vero quæ ex foliis aut floribus frigidis paratæ, ad multum tempus debent aſſeruari. Scyllæ ſuccus, conſilio Galeni, elicitur inſolatione: obſcuro tamen cœlo, igne extrahitur. Et quæ Medicamenta inſolari hyemis conſtitutio denegat, eadem igne calefiunt per hyemem, vt æſtate per ſolem. Olea multa ex infuſione florum, vel rerum aliarum permixtione parantur, inſolanturque diebus vel pluribus, vel paucioribus pro infuſæ rei quantitate & viribus. Calidiora namque & ſicciora aut nulla aut pauca egent inſolatione, frigida & humida diuturniore. Par eſt ratio de aceto, variis floribus alterato. Roſarum enim diutius debet inſolari, ſambucinum minus, &c.

Refrigeratio. Refrigeratio quoque Medicamentorum ad Apothecarium ſpectat. Quæ enim poſt coctionem cogi deſiderat, ea ipſa refrigerat, vt Gelatinam: Quæ etiam calore præparata in pharmacopolio reponit, vt electuaria ſolida, conſeruam ſiccam & emplaſtra. In hoc vero differt refrigeratio ab extinctione, quod quæ extinguuntur, refrigerantur, non contra.

CAPVT XI.

De deſpumatione, euaporatione, exhalatione, coagulatione, clarificatione & aromatiſatione.

Deſpumatio. DEſpumatio dicitur cum ſpuma innatans detrahitur vel cochleari ſolo, vel penna ſi pauca fuerit, vel colatura. Nam cum ſpuma ſit ſuccus quidam lentus includens flatum; generatio enim omnis ſpumæ duarum ſubſtantiarum mixtura perficitur, inquit Galenus, quarum ſpirituoſa vna eſt, altera humida, proinde varia agitatione mouetur ac diſiicitur; Ideoque ſpumæ ſecernendæ ouorum adduntur albumina, quæ ſuo lentore & viſciditate eam ipſam cogant, ac col-

Digitized by Google

æ colligent, vt quando gelatina, ſyrupi multi & apozemata coquendo deſpumantur. Cum autem motus & calor ſint efficientes cauſæ ſpumæ, nihilque crudum & immotum ſpumeſcat, deſpumari tantum debent, quæ agitatione vel coctione ſpumam edunt. Vt mel aut ſacharum deſpumetur, humoris æqua portio, & ſæpe dupla adiicitur, dein coquendo, ſpuma cochleari pertuſo deraditur, ne ſimul cum ea ipſe humor in quo fit concoctio abiiciatur. Quod ſi hac arte imperfecta videatur deſpumatio, ſingulis libris ſingula ouorum albumina adiunguntur, quæ continuata elixatione ſimul vt indurantur, ſpumam colligant, vnde poſtea ſpumæ facilis eſt à liquore ſecretio, vt quæ per colaturam vna cum albuminibus in colo ſeu ſtamine relinquantur, humore ſolum ſyncero tranſmiſſo. Si mel valde impurum eſt, cum triplo humore coquitur ad dimidias, vt optime deſpumetur. Idem iudicium de cæteris rebus deſpumandis valde impuris. Per ſe autem mel aliquando deſpumatur & purgatur, ſi modo cuiuſdam alienæ qualitatis expers ſit, vel cum tam longam coctionem ſuſtinere non poteſt viribus integris, vt ea quæ cum illo admiſcentur. Tunc enim præſtaret non deſpumatum miſcere, quam cum miſcendis deſpumare.

Sacharum deſpumandum tamdiu coquendum eſt, vt poſt deſpumationem, admixti liquoris vnciæ duæ aut tres ſolum, pro ſachari libra ſuperſint. Condiendi fructus dum coquuntur cum ſacharo, aut mellis portione, vt nonnulli faciunt, ſolo cochleari deſpumantur; vt decocta & ſucci laneo colatorio. Solent enim traiici per pannum extenſum clauis affixum, vt ſpuma & feces deſuper relinquantur.

Euaporatio (teſte Iatrochymia noſtra) eſt ſeparatio, qua humida in aerem ſeu vaporem diſcedunt. Vſum habet præcipue in actu humidis; vt extractionib. & aquoſis oleis; quãquã nonnunquam ẽt inſeruiat ſublimationi & ſimilib quando nimirũ aliquid humoris materia ſublimanda cõiunctum in ſe habet. Eius apparatus talis eſt: menſtruũ euaporandũ in extractis, vt tincturæ mellis ſeu pilulę conſiſtentia vel aliæ q̃libet ſecundũ animũ operãtis relinquantur (extractũ vocãt) violento igne, ſi fortes & ſubtiles habuerit ſpiritus, operculo

Digitized by Google

aliquot ſaltem foraminibus pertuſo appoſito, per quæ vapori pateat exitus, ne vna ſpecies perdantur, abſoluitur. Sed conſultius eſt eiuſmodi lento igne deſtillare, minus enim damni accipient. Tum etiam, ſi menſtruum (vt ſpiritus vini aut huiuſmodi) pretioſum fuerit, & quod ſeruare cupimus, ſubſtituere huic ſolemus deſtillationem. Verum ſi mēſtruum aqua fuerit, longe ſatius erit euaporare, quia aqua ſine forti igne non aſcendit, quo ſæpe extractum comburitur.

Exhalatio & Euaparatio vulgo diſtinguuntur: Quod Exhalatio eſt, cum ſicci halitus per calorem eleuantur: Euaporatio vero eſt cum aquea humiditas exſpirat. Vtrique hoc propoſitum eſt, vt ſi quid in re eſt ſuperfluum, in vapores vel halitus reſolutum exſpiret, relinquaturq; ſolum pars vtilior: cuius rei apparatus prolixa explicatione non indiget. Res cum ſuo vaſe ſcilicet vel patenti igni, vel Balneo, cineribus, arenæ imponitur, vt quod exhalabile vel euaporabile eſt, in vapores & halitus reſolutum exhalet. Et ſi res fixior eſt, humidumque ipſum non magni momenti, aperto vaſe, in auras ſupluum exſpiret. Verum ſi materia non adeo fixa ſit, & ipſum humidum etiam non inutile: maiore cura opus eſt, & calor plane lentus adhibendus, ne vna etiam id, quod ſeruare cupimus, in vapores reſolutum exhalet: ac in vaſe clauſo hæc ſeparatio perficienda, & proinde commodiſſime alembico impoſito humidum per deſtillationem ſeparamus. Sed in re plana immorandum non eſt: Hoc ſaltem monemus, ſatius eſſe, in pleriſque aliquid humidi relinquere, quam nimia exſiccatione rem perdere & corrumpere. Multa enim ſunt, quæ etſi dum adhuc calent, vt in melle & ſale hoc videmus, videntur eſſe liquidiora: tamen vbi refrigerantur, ſponte magis craſſeſcunt, & diuturnitate temporis vt plurimum aliquid adhuc halituum exſpirat, resque tales, vt in extractis patet, ſicciores redduntur. Libauius vocat Diuaporationem, vt cum dicit: Diuaporatio vel ἐξάτμισις, in ſiccis humidis ſeu halabilibus, exhalatio: Nam Spiritū chymici tam humidū habent, quā ſiccum. Diuaporatio inſtituitur in aliquo vaſe, veluti pro rei conditione, olla, ſartagine, cucurbita, &c. ſitque gradibus caloris diuerſis. Quæ lenta eſt, ad

ſolem,

ſolem, vel balneum, vel fimum, &c. aut etiam vaporarium tricliniorum leniter abſoluitur, nonnunquam aperto vaſe, alias tecto, ita tamen, vt operculum vno atq; altero foramine ſit peruium. Violentior etiam cum elixatione & ebullitione eſt. Nonnunquam cum ad ſiccum diuaporare volumus, præcedit violentior vſque ad craſſitiem ſucculentam: Reliquum humoris vapidi lente abſumitur. Non ſemper autem ad ſiccitatem peruenimus, ſufficitq; diuaporaſſe ad abſumptionem aquoſitatis, vt in oleis, ſuccis, & ſimilibus. Ea nonnunquam correctoria ſunt, vt in his quibus ſpiritus ſunt venenati, vel fœtentes, vt viperis, oleo oſſium, &c. Miniſtrat & ſublimationi: Nam res ſublimandę quandoque humidos ſpiritus habent coniunctos: Eos abſtrahimus diuaporando, quod vel in ſartagine per toſtionem fit, vel aperta cucurbita ſublimatoria, quouſque tranſierit humor: vel etiam in eius alembico relicto foramine: & tunc diſceſſus humiditatis exploratur lamina ferrea polita. Cauendum vero eſt, nè dum diuaporamus, aliquid tenuioris eſſentiæ perdamus: & tunc conſultius fit abſtractio per deſtillationem. Hoc fit in ſeparatione eſſentiarum à menſtruis oleoſis per vini ſpiritum, qui commaceratus eſſentiam attrahit, vt argentum à plumbo ſuſcipitur: Ita & conſultior eſt deſtillatio, cum menſtruum diuaporandum eſt nobile.

Exhalatio (inquit noſtra Iatrochymia) parum differt ab euaporatione, quod nimirũ illa fit humidorum, hęc ſiccorum. Eſt igitur exhalatio ſpiritus vel halitus ſicci, in aerem per calorem reſoluti ſeparatio.

Eius apparatus talis eſt: materia puluetiſetur, ſi fieri poſſit, inque tigillo vel alio idoneo vaſe ſuppoſito igne exhalare permittitur adhibita in pleriſque continua verſatione ligno vel ferro aliquo ne comburatur, vt ſtibio vel arſenico, ſolent enim addere, quæ exhalationem adiuuent, ſal petræ, ammoniacum, &c.

Exhalatio (ſecundum Libauium) eſt, cum ſpiritus ſicci per calorem in aerem eleuati diſcedunt. Et fit potiſſimum in ſiccis tritis, poſitiſque ſuper tabulis ferreis, vel catinis plani fundi, vel etiam clibanorum pauimentis. Igni ſuccenſo, vel circum, ſupraue ad-

Digitized by Google

hibito torrentur, donec halitus ſint abſumti, vt in Venis metallicis euenit: Aliquibus adhibetur verſatio continua, vt ſtibio, Arſenico, &c. Quæ difficulter exhalant, adiuuantur admiſtione facile halabilium, veluti ſale petræ, ſale armoniaco, & aliis. Diſceſſui per exhalationem affinis eſt difflatio quę fit in latus per folles, vel etiam ſubtus admotis follibus. Solet res poni in ventricoſo vaſe, à cuius altera parte intrat follis, altera exit tubus in proximam cameram, vel dolium: Venter vero ſuper fornace anemia proſtratus eſt. Igni adhibito cum iam ſpiritus procedunt, follibus difflantur in aduerſam cameram, ibiq; coagulati inueniuntur. In officinis fuſoriis metallicorũ folles tales ſpiritus ſurſum in caminum vel præfurnium agunt, vbi concreti fumum illum ſeu fauillam exhibent, quæ realgar dicitur, ſiquidem naturam Arſenicalem habet.

Difflatio.

Cum hiſce operationibus coniuncta eſt coagulatio, aut potius eas inſequitur, adeo vt peculiari hac de re præcepta dare vix opus ſit. Si enim corpus aliquod ſit liquidum & fluidum, atq; id ad formam ſicciorem & conſiſtentiã reducere velimus: per euaporationem aut exhalationẽ, ſeparatis iis, quæ id fluidum reddebant, cõſiſtentiam adipiſcitur.

Coagulatio.

Coagulatio (ſecundum noſtram Iatrochymiam) eſt coagulatio corporis è conſiſtentia tenui & fluida ad ſolidam reductio, ſiue id reſolutione aquea, aerea aut ignea diſſolutum fuerit. Abſoluitur a. illa duobus modis, alia fit ſeparatione & ſegregatione, alia vero ſine vlla ſegregatione, quæ totalis aut totius coagulatio eſt, & proprie ad generationẽ ſpectat.

Coagulatio duplex, alia cum ſeparatione, alia ſine ſegregatione.

Coagulatio per ſeparationem eſt, cum ſeparatis iis, quæ fluidum corpus reddebãt, ad priorẽ conſiſtentiã reducitur. Ex quibus liquet, coagulationẽ ſemper ſequi diſſolutionem ſiue illa fuerit in menſtruo aliquo, vt in Mercurio, ſiue ſine menſtruo, vt in deliquio ſalium. Huius coagulationis ingẽs vſus eſt in corporum depuratione & purgatione, quo frequenti diſſolutione & coagulatione (interpoſitis nimirũ ſeparationibus ſuperficialibus ſecundum rei neceſſitatẽ) omnes impuritates deponunt. Coagulatio alia perficitur vt ſu-

pra,

Digitized by Google

pra, ablatione humoris vel totius, quod fit in euaporatione extractorum, & nonnunquam etiã ſalium: ſed tunc minus proprie, & rarius coagulatio dicitur. Alia fit ſeparatione tãtum, maxime humoris præſentis vel quemadmodũ ad coagulationem per ſe ſine vlteriore euaporatione, vel alia quadam euaporatione humorem ſeparante ſæpius in frigido, aliquando tamen in calido loco, breui ſecuturam ſufficit.

Eius apparatus talis eſt, ſal vitrioli, ſacharum, alumẽ, cum in aqua pura diſſoluuntur, diſſolutio filtratur, ad medias vel tertias partes ꝓut diluta eſt, coquitur, in cella deinde frigida locatur (ſi fuerint coagulabilia, vt vitriolũ, ſacharũ: iniiciuntur bacilli lignei quibus coagulatum adhæret: ſi vero non vt in ſalibus, bacillos ligneos imponere non eſt opus) vſq; dum totũ coagulatum fuerit. Si vero aliquid in menſtruo ſelectũ ſit, euaporatur vt ante, inq; cella locatur vt prius. Ratio huius coagulationis in frigore eſt ꝙ menſtruum euaporatione diminutum corporis ꝙ ſuſtinebat facile calore, quia menſtrui ſufficientis ad ſuam cõſiſtẽtiam redeuntis (tanꝗ onus) põdere grauatũ deponit. Si vero coagulatio in calore fuerit tunc eſt taliũ corporũ, quæ frigore diſſoluuntur, calore cõcreſcũt. Atq; ex his apparet, quãdo euaporatio & deſtillatio coagulationi inſeruiũt. Exhalatio vero illi officiũ ſuum præſtat in amalgamis nimia Mercurii copia fluidis. Sublimatio in iis præcipue mineralibus, quæ cum Mercurio in cella diſſoluuntur, cuius ſublimatione ad ſiccã cõſiſtentiã reducuntur. Quãuis in hac ſublimatione vna requiratur euaporatio, vel ſaltẽ deſtillatio (alioquin coagulatio nunꝗ ſequeretur) nihilominus per ſublimationem fieri dicitur, quemadmodum ſublimatoriæ fieri dicuntur: Et ſublimatio præcipue in oculos occurrit Mercurii ſublimati nimirum, qui præcipua diſſolutionis cauſa extiterat.

Apparatus coagulationis.

Geber.

Geber. ſic definit coagulationẽ. Geber. lib. 1. part. 4. ſumm. perfect. c. 53. definit coagulationem, quod ſit rei liquidæ ad ſolidam ſubſtantiam per humidi priuationem reductio. Hoc modo ſal, ſacharum, vitriolum, & alia coagulantur. Sed in vitriolo, nitro & ſimilibus vbi aqua pura fuerint diſſoluta, & filtratione purificata, non eſt opus totam aquam euaporatione ſeparare, ſed ſatis eſt, ſi ſaltem dimidia pars euaporet, reliquum in cellam vel alium locum ponitur frigidum, vbi ſponte in ſui generis cryſtallos tales ſales concreſcunt, idque commodiſſime, ſi virgæ vel baculi lignei, quibus adhæreſcant, iniiciantur.

Coagulatio (inquit Libauius) eſt rerum eiuſdem naturæ è conſiſtentia tenui fluidaque ad ſolidam coactio. Itaque quæ reſolutione aquea, aerea, ignea, ſunt attenuata per hanc in corpus homogeneum reducuntur. Et ſic coagulatio comitatur multas operas, veluti diuaporationẽ, exhalationem, ſublimationẽ, deſtillationem, &c. Fit duobus omnino modis: ſegregatione vel cõprehẽſione. Coagulatio per ſegregationem eſt, cum quibuſdam ſegregatis reliquum concreſcit. Itaque & concretio, σύμπηξις appellari principaliter poterat. Peragitur calore, quo diuaporat ſeu exhalat paulatim humor, qui erat cauſa fluoris. Et quidem ſi humor multus vna fuit, coctione diſſipatur vſque ad conſiſtentiam craſſiorem: Reliquum ſinitur tempore leui expirare: Inſtrumenta ſunt ollæ, ahena, ſartagines, labra, pro cuiuſque rei conditione: inſeruit & deſtillatio. Nonnunquam vbi grauia ſunt concretilia, & ſubſident innatante humore, depletio famulatur aut clepſydria à latere. Eſt & cum coquuntur quædam ad medias vel tertias, prout diluta ſunt. In reliquo conſiſtunt, quæ ſunt coagulabilia, inſtar glaciei, vnde & congelatio hoc opus vocatur. Conſiſtunt autem vel per ſe, vel circa funiculos & bacillos. Quod ſi à prima conſiſtentia item nimium humoris reſtat: iterum coquendo diuaporare ſinitur, ad ſpiſſitudinem iuſtam: Iterumque expectatur congelatio. Plerumq; hic vas eſt ligneum vel figulinum quadratum, cum tranſtris ſeu foris tabulatis ab anguſto fundo inæqualiter dilatatis, & collocantur quædam in frigore vapido cellarum: quædam etiam ad teporem vaporarii ſicci. In nonnullis idem efficitur per vitreas conchas abſque bacillis. Quædam fimo includuntur

Digitized by Google

tur ad ſuum menſem. Attendendum omnino eſt, vt liquor prius ſit pure filtratus. Quod ſi aliquid impuritatis relictum eſt, idque coagulo adhæret, abluitur celeri manu. Succi extracti coagulantur expiratione ad ſpiſſitudinem juſtam, & vocantur nominatim inſpiſſati, peragitur ad ſolem vel ignem, &c.

Nonnullis, vt facilius coagulent, adiicitur ſacharum, & ſimiles ſucci: Ita inſpiſſatur mel, gummi, reſinæ, &c. Aliquibus opus eſt ſeparatione per coctionem, vel iniectam medicinam, vt poſſit coagulum ab humore æqualiter miſto ſecedere. Ea autem varia eſt, vt in nonnullis acetum, coagulum vitulinum, aqua dulcis, aqua ſalſa, &c. Et in lacte cum cogitur pinguedo, peculiariter denſatio inſtituitur per piſtillum foraminulentum. Quædam coagulare ſeu conſiſtere non poſſunt, niſi corpus, in quo figantur, accipiant, idque in aquis aluminoſis, nitroſis, vitriolatis, ſalſis, ſulphureis, &c.

Spiritualioribus euenit: veluti ſi chalcanthinæ aquæ adiicitur aliquid ferri vel cupri, vt in Hiſpania & Italia coagulat in vitriolum, quo tamen in corpulentioribus non eſt opus, vt in Hungaria: Similiter ſtatuendum eſt de reliquis.

Coagulatio per comprehenſionem.

Coagulatio per comprehenſionem eſt, cum totum ſimul comprehenſum remiſtumque, ad vniformem ſubſtantiam coagulat. Fit & hoc variis modis: Quædam conſiſtunt frigore ſolo, quæ reducuntur à calore, vt gelatinæ, vnde glaciatæ, olea quædam condenſata, veluti oliuarum, aniſi, &c. Eodem pertinent pinguedinum, & fuſſorum à feruore concretiones, quanquam eam comitetur exilis quædam expiratio. Nonnullis additur aliquid viſcidi & fixatorii, vt eo celerius gelaſcant, vt ichthyocolla, alumen & ſimilia, coinciditque glutinatio. Coagulant & halitus vaporeſque in ſublimatione & deſtillatione, item per frigus analogum. Aer tamen vaporoſus etiam foris concreſcit ad quoduis frigidum, quod alluit, adeo vt in valde frigidis lapidibus etiam in pruinam congelaſcat, vt glaciem.

Coagulatio per elixationem & coctionem.

Alia coagulatio eſt per coctionem elixationemque, vt in ouis, albo oculorũ, quibuſdam reſinis, &c. Alia per fumum & corroſionem, quomodo coagulatur hydrargyrus ab aquis fortibus & fumo metallorum, cum quaſi incidit fixio philoſophica, arcanum completur.

R r Clarifica-

Clarificatio. Clarificatio eſt ſordium craſſiorum à medicamentis liquidis expurgatio, ſic enim gratiora palato redduntur & facilius diſtribuuntur. Clarificantur autem multa per ſe ſola dum portio magis feculenta ſubſidet, vt ſuccus pomorum arantiorum, citrinorum, bugloſſi, acetoſæ: Quædam deſpumatione, alia colatione, nonnulla coctione additis ſæpius albuminibus ouorum, aliquando etiam ſine his, vt cum ſucci plantarum & fructuum coquuntur ad tertiæ partis conſumptionem, deinde biduum ſinuntur donec clareſcant.

Clarificatio 5. fit modis. Vnde clarificatio modis quinque fieri dicitur, quiete, colatione, deſpumatione, aceti vel acidæ rei mixtione, & albuminum ouorum, cum re clarificãda agitatione & coctione. Decocta enim & ſyrupi ſi acetum recipiant, per ſe magis ac magis aceti vi purgantur. Ouorum autem albumina ſcopulis agitanda ſunt donec tota ſpumeſcant, tum ſyrupis admiſcenda vel decoctis, quæ poſtea recoquuntur. Et vbi coctione perfecta perfecte, albuminibus ſpuma colligata eſt, artificioſe deradenda ac ſeparanda vel traiectione communi, quæ fit per pannum quatuor angulis totidem clauis firmatum, vel colatura magis particulari, quæ fit per manicam Hippocratis. Debet vero ter aut quater iterari colatio, donec ſyrupus aut decoctum plane claruerit. Recentiores quaſdam potiones forma Zulapii conficiunt, quæ cum ſint conſiſtentia valde claræ, claretæ nuncupantur, &c.

Aromatiſatio. Aromatiſatio eſt artificioſus præparationis modus, quo medicamenta magis odorata ac ſuaueolentia redduntur, ad gratiam palati, cordis ac facultatis vitalis, & animalis robur & oblectationem. Medicamenta ſiquidem ventriculum ſubuertentia, ſi caryophyllis aut cinnamomo, aut aliis aromatis condiantur, minus infenſa ſunt, ac moleſta partibus præcipuis, & ſalubrius humores excrementitios per ſeceſſum, aut etiam vomitum, ſi contigerit, educunt. Licet autem aromata omina ſint calida (teſte Galeno cap. 15. lib. 2. de alim.) facultatemque exhilarent, quædam tamen magis reſpiciunt cerebrum, vt caryophylli, quædam cor vitæ fontem, vt cinnamomum, alia ventriculum, vt nux moſchata, alia iecur, vt ſantali & quædam vterum, vt moſchus, ambra, zibethum, non quod ſane his delectetur

tur vterus ſub odoris ſpecie, organum enim non eſt odoratus, ſed afficitur tantum odoribus ratione materiæ tenuiſſimæ, ſeu vaporis aerei, quo recreantur ſpiritus, quibus genitalia turgere omnibus eſt in confeſſo. Multas confectiones aromaticas deſcripſit Meſue, vt diacinnamomum, aromaticum roſatum, diamoſchum vtrumque, diambram, electuarium de gemmis, & pleraque alia, quorum feliciſſimus eſt vſus ad robur principibus membris conciliandum & conſeruandum, putredinem arcendam aut corrigendam & reficiendos ſpiritus. Qui ex morbo conualeſcunt, vt valde ſunt ſenes, ſatiſque valent opibus ad iacturam virium reſarciendam, conſilio medicorum, conditis ſolent vti paratis ex conſeruis, ſyrupis & pulueribus Cardiacis, quorum eximia vis aromatum odori ſuauiſſimo maxime tribuitur. Similem ob cauſam ſyrupi multi aromatiſantur confectione alkermes, aut trochiſcis galliæ moſchatæ, vel moſcho, ambra, zibetho & aliis ſuaueolentibus nodulo incluſis, ita vaſi, quod ſyrupum aut liquorem continet, alligato, vt circa illius medium ſuſpenſus maneat. Sic enim aromatica vis æque diſtribuitur ad totum humorem, quod etiam norunt Oenopolæ, qui vinum fragrantiùs & ſuauius reddunt, ſuſpenſis in dolio zingibere, cinnamomo & ſimilibus. Qui inter aulicos ditiores ſunt, ſalaciores & magis deſidioſi, vt belluarum more potentius ruant in Venerem, ad illiuſque ludibria ſint vegetiores exercenda, ouis interdum veſcuntur ſorbilibus, vel frixis cum multo moſcho aut zibetho, ita vt naturam magis deſtruant, quam reficiant. Multi vero fructus, vt nuces & pira, ante conditvram cinnamomo aut caryophyllis configuntur, cum vt palato, tum vt cordi gratiora ſint & magis amica. Iulepi ſæpius aromatiſantur aqua roſacea, apozemata cinnamomo, aut ſantalo citrino, opiatæ & condita confectionibus aromaticis, pomatæ ambra vel moſcho, vt & alia medicamenta ſtyrace, belzoin, caphura, &c.

Digitized by Google

CAPVT XII.

De coloratione, conditura, confectione, nutritione, conſeruatione, & miſtione.

Coloratio. COloratio medicamenti facultatem non oſtendit, teſtis eſt Galenus, quia qualitas eſt corporis viſibilis, quæ quod vel obſit, vel profit, magis aut minus expetitur: vt enim nigredo videndi vires lædit, vt etiam albedo: ſic viridis color exhilarat. Ex medicamentis tamen nonnulla magis expetuntur alba, quædam rubra, alia nigra, vel alius coloris. Color illis acquiritur multis modis, lotione, agitatione, coctione, mixtione. Lotione multa fiunt candida, vt therebinthina, cera, oleum, &c. Quædam cum agitatione talia euadunt, vt penidia, vnguentum album Rhaſis, emplaſtrum diachylon, & ceratum refrigerans Galeni: Ea enim omnia quo diutius tractantur & ſubiguntur, eo magis albeſcunt, vt pilulæ albæ, bechicæ confectiones, & ſacharata omnia. Motus ſiquidem ſeu agitatio colorem expetitum medicamentis conciliat. Hoc non tantum in enumeratis cernitur, ſed manifeſtiſſime in vnguẽto crudo, quod ex lithargyro, oleo & aceto paratur: Hæc enim tamdiu in mortario agitantur, donec formam vnguenti albeſcentis acquirant. Coctione adhuc medicamenta magis colorata fiunt, aut albiora aut nigriora, prout concoctio validior ac diuturnior, vel imbecillior erit. Sic emplaſtrum ex ceruſſa cruda paratum calidum eſt, ex eadem vſta rubrum, &ceratũ quod æruginem crudam recipit viride eſt, quod vſtam, album ac melinum. Deniq; pro rerum admixtarũ vario colore, varius eſt medicamẽtorum color. Quæ n. crocũ recipiunt, flaueſcunt, quæ cinnabarim, rubent, quæ ceruſam, albeſcunt, q̃ caſiæ medullã, nigreſcunt, &c. Nunc de cõditura.

Salitura. Fartura. Conditura. Ad popinam potius quam pharmacopolium ſpectare videntur ſalitura & fartura, ſic conditura ad artem aromatariam. Medicamenta tamen hiſce interdum egent: ſalitura plurimum facit ad conſeruationem, fartura ad gratiam ſaporis, conditura ad vtrumq;. Condiuntur enim non tãtum fructus, & flores, ſed etiam cauliculi, cortices & radices tenellę, tum vt diutius aſſeruentur, tum vt iucundius edantur.

Sic

Digitized by Google

Sic radix zingiberis tenella, ſiliquæ caſſiæ fiſtularis quæ non multum adoleuerunt, Nuces moſchatæ, myrobalani, & alii fructus exotici recentes condiuntur, vt felicius ad nos ſine magna virium iactura è longinquis regionibus aduehantur. Noſtrates fructus dulces ſubacidis, aut alius ſaporis iucundi palato, ſtatim atque ſelecti fuerunt, & à cortice nudati, ſi ſit opus (multi enim non decorticantur, vt ribes, berberis, agreſta) cum ſacharo, aut melle vel vtroque coquuntur. Amari vel acidiſſimi & acres tandiu in aqua macerantur, donec vehementem qualitatem depoſuerint. Solent vero potiſſimum Pharmacopœi condituras, vt vocant, humidas parare, ſicut dum cum ſacharo & aqua, vel cum ſyrupo fructus aut radices tamdiu concoquunt, vt humiditatem omnem aqueam amittant, & cum ſyrupo perfecte cocto conditi ac reconditi aſſeruentur. Aromatarii vero non ſolum condituras eiuſmodi conficiunt, ſed etiam ſiccas, vt loquuntur, quæ fiunt ex fructibus vel ſacharo extrinſecus incruſtatis, vt trageæ omnes ſpecies, vel intrinſecus coquendo ſacharatis ac poſtea inſolatu exſiccatis. Fructus vero multi vel ſale condiuntur ſolo, vt cappares, vel addito aceto, vt cucumeres in fruſtula ſecti, vt portulaca, lactucæ, & multa olera, vt ſine putredine ad hyemem vſq; aſſeruari poſſint: ſal enim miram habet vim deſiccandi & conſeruandi: vnde carnes & piſces ſaliti in plures nõ tantum menſes; ſed annos, ſine corruptela reconduntur. Salis naturam ſupra deſcripſimus in libro noſtro 5. Baſilicæ Chymicæ, vbi de eo vide latius. Confert præterea vt Medicamẽta qualitatem aliam præter peculiarem mutuẽtur, propterea carnes multorum animalium ſale marino aut foſſili inſperguntur eoque pauco, ſi ſaporis, vel copioſiore, ſi conditure gratia adhibeatur. Quæ autem alimenta Medicamentoſa deſiderantur, ſi cauitatem habeant manifeſtam, fructibus aut herbis farciuntur, aut radicibus, quibus etiam ſæpe configuntur. Nunc multa animalia farciuntur ante aſſationem vel elixationem, vt palato magis arrideant, & aliquando ſanitati reſarciendæ aut conſeruandæ magis conueniant, vt cum polypodium, cappares, paſſulæ, hordeum, vel aliæ plantarum partes ventri exenterati caponis vel anſeris includuntur. Gallinaceus annoſus hordeo ſolet farciri, vt ſimul cum facultate aluum ſubducendi qua pollet ex Galeno & Oribaſio detergeat & nutriat. Cucufæ ſæpe farciuntur è cephalicis pulueribus, exceptis Bombace, ſyndone dupliciter interſuto, vel vt vulgus loquitur interbaſtato. Simili modo paratur

Digitized by Google

Topicum Remediũ forma ſcuti, quod regioni ſtomachi adhibetur, &c. Excipit vero pulueres roborantes & ſtomachicos, quales præſcribi ſolent in ventriculi debilitate. Proprie tamen fartura dicitur, per quam exenterata animalia, vel excauati fructus Medicamétoſis rebus, vel alimentoſis, & aliquando aromaticis tantum ad iucunditatem farciuntur.

Fartura proprie.

Confectio. Ad condituram pertinet & confectio, quam vulgo nominant, qua fructus, radices, ſemina, aromata, ſacharo induũtur, & incruſtãtur, magis ſaporis, quam vitium augendarum aut conſeruandarum gratia. Adhibeturque ad eum finem nõ ſolum ſacharum vulgare, ſed & candidum, quod aliquam confectorum parit differentiam.

Nutritio. His accedit illa vſitata operatio, quam pharmacopœi nutritionem appellant, quod Medicamentum liquoris alicuius acceſſione incrementum aliquod accipiat. Eſt hæc (teſte Sennerto) Medicamẽtorum quædam humectatio, ſed talis, qua res ſaltem irrigatur, moxque ſole vel igne exſiccatur; iterumque irrigatur & humectatur. Qui labor ter, quater, vel toties repetitur, donec Medicamentum humoris illius, quẽ cupimus, ſatis imbiberit. Ita ſarcocolla lacte nutriri ſolet: ſic Aloe aromatum decocto, vel aliquo liquore ſcopo Medici conueniente, vel Roſarum, Endiuiæ, aut alio ſucco nutritur, id eſt, aloe pura in liquore vel ſucco conueniente diſſoluitur, poſtea exſiccatur; idque toties repetitur, donec ſufficientem liquoris quantitatem imbiberit. Sic lithargyrus ſi paulatim oleo nutriatur, & piſtillo per horam vnam atque alteram in mortario ducatur, eius tantam copiam imbibit, vt vna vncia plurimum corporis, Emplaſtrumque etiam ſine cera conficere, & vnciæ eius quatuor olei lib. j. & aceti quartaria quinque ad vnguentum componendum imbibere poſſint. Si vero plurimum olei initio affundatur, mergitur, vt nunquam corpus (ſecundum mentem authoris) aſſequatur. De his vide authores & inprimis Syluium libro ſecundo pharmacopœiæ.

Conſeruatio. Ad compoſitionem Medicamenti requiruntur etiam ea, quæ

Digitized by Google

quæ illud ab iniuria & corruptione præſeruant,eiq; formam ac conſiſtentiam certam tribuunt. Hinc alia melle,alia ſacharo, alia oleo conſeruantur,atq; ab iiſdem vel electuarii, vel ſyrupi,vel conſeruæ, vel rotularum formam accipiunt. Quædam tamen ſola præparatione ad durationem magis idonea redduntur, atq; ab eadem peculiarem formam nanciſcuntur,qualia ſunt aquæ & olea deſtillata, extracta, ſales & ſimilia.

Sic miſtio requiritur in arte noſtra quam Libauius definit, quod ſit cõpoſitio per minima vndiquaque: Et huius 4. ſpecies annumerat, inceratiõẽ, incorporatiõẽ, colliquationem & confuſionem: de his ſupra actum eſt. Commiſcentur autem non ſolum ſicca,ſed etiam res liquidæ per artificia varie: Ex liquidis præclara ſunt quę ex melle,ſacharo,aceto,vino,aqua muria &c.fiũt: vnde apud veteres; atque etiamnum hodie pleraque oenomeli, melicratum,oxymeli,oxyſacchara,oxalme & his affinia. Miſtio.

Oenomali ita Dioſcorides deſcripſit: Duabus vini veteris auſterique metretis miſcetur vna mellis,vel ſex muſti,mellis vna. Confunduntur, coquuntur,deſpumantur. Cognatum huic eſt melitites ex quinq; partibus muſti,vna mellis,& ſalis cyatho,qui paulatim inter coquendum inſpergitur. Si vinum ſit ex vuis acerbis, & triplo addatur mel ſimplum, Omphacomeli appellant. Melicratum fit ex vna mellis, & duabus, vel octo aquæ. Coquuntur fere ad abſumtam tertiam. Melicratum vocant quidã recentem miſturã, quæ vero cum fermento & aromatis confecta eſt,& ferueſcendo inſtar muſti repurgata, mulſum,ſeu Hydromeli Oxymeli ſic eſt:quinq; heminæ aceti,pondo ſalis marini,decem mellis,aquę ſextarii quinq; coquuntur vt decies ebulliant,& deſpumentur. Vel: mellis duæ,fontanæ quatuor,aceti vna:aqua cum melle coquitur & deſpumatur,inde addito aceto coquitur ad perfectionem. Eſt & alia proportio miſturæ, ſi mellis libræ quatuor, aceti è vino & aqua binæ; acetum ſcyllıticum, quod oxymel appellant ſcylliticum,ita fit: ſeſcuplum mellis coquitur cum aceto ſcyllitico Porta talem dedit deſcriptionem: Nouẽ aquæ dolia,viginti libræ mellis,coquuntur in ahenis ſtannatis,ſinuntur diu feruere,& agitantur ligneis rudiculis. Spumæ tolluntur ſcopis, adjciuntur duæ libræ tartari rubri,coquuntur donec ſoluantur, poſtea admiſcetur pars octaua dolii aceti,& tandem duo vini optimi dolia. Sinuntur reſidere & tandem colantur.

Libra

Libra aceti, bes ſucci granati, triens aceti, cocta ad ſpiſſitudinem ſyrupi, oxyſacharum conſtituunt, ſicut acetoſum ſimplicem facit miſtura aceti librarum trium & quinque ſachari per coctionem vnitorum, &c. Ita tres aquæ, duæ ſachari Hydroſacchar præbent leui coctione, debite inſpiſſata. Tales miſturæ non raro aromatibus alterantur, & pro aquis ſimplicibus ſumuntur deſtillatæ, vt in Iulepis. Illo modo fiunt potiones Hippocraticæ, clareta &c. maceratis coctiſue aromatis in vino, cui poſtea additur ſacharum, & incoquitur filtraturque.

Acidam muriam ſeu oxalmen faciunt ex ſolutione ſalis & aceto, cocta ad iuſtam ſpiſſitudinem, depuratur per filtrum. Si mel accedit, Mellacida muria vocatur.

Thalaſſomeli veteres ex æquo melle, aqua marina & pluuia, vel dupla marina, melle ſimplo conficiebant, &c. Chymici noſtri non ſunt frequentes in eiuſmodi compoſitionibus, niſi cum eſſentias ſuas pro vſu miſcent liquoribus integris, vel etiam extractis. Seruit interdum hæc confuſio eſſentiarum extractionibus, &c. Affinia his ſunt quæ ignibus aut humoribus ſoluta confunduntur è genere vegetalium maxime, vt pinguedines, pices, & ſimilia: ita cum ſales quoque Raphano ſoluti, & in muriam redacti commiſcentur, &c.

CAPVT XIII.

De Putrefactione, Fermentatione, & cohobatione.

HActenus prima inſtrumenta corruptionis tradidimus, nunc ad eas operationes, quas ſecundum Genus corruptionis continet, nos accingemus; Tales ſunt variæ, veluti iam ex ordine patebunt; initium facturi à putrefactione.

Putrefactionem ab externo ſemper oriri calore, in materia humida, ex Ariſtotele docuit Galenus cap. 9. lib. 2. de diff. feb. & comm. ad part. 1. lib. 3. Epid. Vt enim internus calor coquit, non corrumpit; ſic quod omni ex parte ſiccum eſt, nunquam manifeſte putreſcit: Fermentatio nō tantum ad Medicamenta, ſed potulenta & eſculenta pertinet; Fermentatur enim maſſa triticea ſubacta, vt ex ea panis conficiatur & ſuauior & ſalubrior.

Digitized by Google

ſalubrior. Fermentantur vinum & zithum dum efferueſcunt, fitq; tunc ſinceri ſucci à fecibus ſegregatio. Fermentantur quoq; ſyrupi, conſeruæ & electuaria, dum recens parata in vaſis efferueſcunt: Hæc Galenici; Noſtri ſic definiunt; & inprimis noſtra Iatrochymia.

Putrefactio eſt miſti diſſolutio per putredinem naturalem in calore humido ſubſtantiam ipſam corrumpente, eiusque interna clauſtra reſerante. *Putrefactio.*

Putredinem dicimus naturalem, in hac enim natura præcipue operatur. Calor enim naturalis & ſubſtantiæ innatus, excitatus & adiutus à calore externo ſibi vires acquirens, omnium partium ſeparationem molitur, eamq; tandem abſoluit, adiuuante humore & corpus ſuperante ſiccum. Res enim omnis putrefacienda humore abunde neceſſe eſt, quo pacto calor innatus cum ſuo humido ſubſtãtiali ruptis clauſtris corporis ſegregatur vel diſſoluitur potius à commiſtis, vnde facilior ſequitur operatio ab artifice. In qua operatione hæc ſunt obſeruanda.

1. Quod cum hæc operatio ſit naturæ opus adiutæ arte (calor enim naturalis excitatus ab externo calore opus abſoluit) non debemus in tali operatione nimium properare, ſed naturæ opus obſeruare. *Obſeruationes in putrefactione.*

2. Cauendum eſt, ne reſolutio fiat totalis quod nõ requiritur, plus enim laboris faceſſeret, & periculum ſubeſt, ne aliquid eius quod relinquitur, pereat.

3. Diligenter prouidendum eſt, ne fœteat putrefactio, quod hac ratione præcauebitur, ſi bene muniatur vas putrefactorium, ne aer intret aut exeat.

4. Quod omnis putrefactio in humido calore perficiatur, eoque vel B.M. vel ventris equini.

5. Quatenus omnis putrefactio fit in humore materiæ intrinſecus adiuncto, quo mediante diſceſſus ſiue partium

Digitized by Google

ſeparatio efficitur: ſciendum eſt, quod hic humor ſit aut rei congenitus, vt in herbis recentibus; aut extrinſecus additus, vt in ſiccis: & tunc danda eſt opera, vt talis fiat, quæ ſubſtantiæ non noceat, ſed tantum, vt cõcluſa corporis clauſtra reſeret, vt ſic in apertum perducantur, quæ antea in abſtruſo naturæ ſinu latitabant.

6. Putrefactionis tempus generaliter eſt menſis, ſed non ſemper obſeruandus, cum res omnes putrefaciendæ nõ ſint eiuſdem naturæ, quare plerumque relinquitur tempus iudicio artificis, qui obſeruare debet iuſtam putrefactionem.

Apparatus putrefactionis.

7. Apparatus putrefactionis talis eſt: Res putrefacienda ſi humore abundet, vt recentes herbæ & flores, inciſa vel cõtuſa in ollam vel ampullam putrefactorum in eum vſum cõcinnatam, imponitur, & fimo vel Balneo tepido ad putrefaciendum locetur, ſed vas diligenter obturandum, non tantum, vt caueatur, ne aer intret, ſed ne ſpiritus fugiant Si vero res humoris parum aut nihil in ſe habuerit, humoris inquã actualis, tunc terenda & ſufficienter humore conſpergenda. Solent in putrefactione herbarum vel florum pro oleo addere ſalem vitrioli aut alumen S.S.S. vt hac ratione putrefactionem accelerent, reſerationemque adiuuent, ac materiam à putrefactione fœtida liberent; vel alioquin in eum finem parum fermenti acris addunt, & tunc *Fermentatio* dicitur.

Stratum ſuper ſtratum.

Fermentatio.

Paracelſus dicit: Putrefactio eſt virtutis ſeparatio, & tamẽ iuxta conſeruatio. tom. 8. fol. 274. Item tom. 6. fol. 200. Putrefactio eſt, mutatio & mors omnium rerum, & deſtructio primæ eſſentiæ omnium rerum naturalium, vnde nobis prodit regeneratio & noua generatio millies melior &c. & paulo poſt; Sũt autem multiplices putrefactiones, & vna generationem ſuam aliter quam altera profert, vna quoq; citius.

Digitized by

tius quam altera. Diximus etiam humidum & calidum eſſe primum gradum, & initium ad putrefactionem, quæ omnes res procreat, vt gallina ſua oua &c. Eodem tomo fol. 230. ait: Putrefactio eſt quartus gradus ſub qua & cōpræhenduntur digeſtio & circulatio. Eſt autem putrefactio valde principalis gradus, qui & merito primus eſſe debebat, niſi contra iuſtum ordinem, & contra myſterium, quod hic latet & pauciſſimis patet, id fieret: Iſti enim gradus ita ſe inuicem, vt dictum eſt, ſequi debent, ſicut articuli in catena aut gradus in ſcala. Nam ſi vnus articulorum tolleretur, catena eſſet interrupta, & captiuus liberatus aufugeret: ita & de ſcala, ſi vllus gradus ex medio tolleretur, & in ſupremo vel infimo loco poneretur, ſcala quoque fracta eſſet, & multi in caput per eam deciderent, non ſine corporis ac vitæ ſuæ damno & periculo. Ita etiam hic intelligatis, quod iſti gradus iuſto ordine ſe ſequantur, alias totum opus noſtri myſterii eſſet peruerſum, & omnis labor ac opera fruſtranea & inanis. Putrefactio autem tantæ eſt efficaciæ, vt veterem naturam aboleat, & tranſmutet omnes res in aliam nouam naturam, & alium nouum fructum afferat. Omnia viua in eo moriuntur; omnia mortua putrefiunt in ea, & omnia mortua recuperant vitam in ea: Putrefactio omnibus corroſiuis ſpiritibus ſalis acredinem adimit, & lenes ac dulces facit, tranſmutat colores, ſeparat purum ab impuro, purum ſuperius, impurum inferius, vtrumque ſegregatim locat. Vide præterea eundem dicto tomo fol. 238. 200. & 64. tom. 3. 192. 222. 30. & 323. Itē to. 5. fol. 267. 233. 69. 206. 261. 248. &c.

Putrefactionis efficacia.

D. Sennertus ait: Putrefactionem nonnulli etiam digeſtionem, nonnulli macerationem, alii fermentationem nominant, per hanc intelligimus hic eam operationem, qua in calore humido miſtum aliquo modo diſſoluitur, vel cōpage

Digitized by Google

naturali ſoluta ad artificialem ſeparationem aptior redditur. Cum enim partium, quas natura iunxit, ſeparationem quærimus, putrefactio ad eam optima via eſt. Atque hinc non raro ante deſtillationem hanc ſeu fermentationem, ſeu putrefactionem præmittimus. Ita enim ea deſtillatione partes oleoſæ & ſpirituoſæ facile eliciũtur, quæ, neglecta putrefactione, vix elici poſſunt.

Hier. Rubeus, de deſtill. ſect. 1. c. 8. reprehendit quidem hanc putrefactionem, ſeque non poſſe ſentire cum Raymundo Lullio, Ioan. à Rupeſciſſa, Guacinerio & pleriſque viris Doctiſſimis, ſcribit, qui rebus deſtillandis putrefactionem præmittunt; cum ex putrefactione plus detrimenti, quam commodi rebus accidat, reſque corrumpãtur: re autem corrupta, vires integræ elici non poſſint. Imo ne fermentationem quidem diuturniorem concedit, ſed vix horarum aliquot, & non niſi cum plura miſcentur. Verum enim vero facile eſt ad hæc reſpondere. Nam alio modo ſe habet putredo naturalis; alio hæc artificialis. Etſi enim vtraque ob externum calorem ad corruptionem miſti tendit: Tamen in hoc differunt, quod in ſimpliciter naturali putredine, vbi ſemel ab externo calore ad interitum via facta eſt, res ſponte ad integram corruptionem tendit: In hac vero (quæ quidem & ipſa, quatenus per media naturalia fit, naturalis eſt; ſed quia ab arte ſumit initium, artificialis nominatur) etiamſi quoque à calore externo quædam corruptio fiat: tamen in artis poteſtate eſt, progreſſum regere, atque integram illam corruptionem prohibere. Itaque hæc putrefactio non ad vltimam rei corruptionem tendit, ſed ad aliquam ſeparationem, eo fine, vt partes à Natura aliquo modo ſeparatæ ab arte facilius ſeparari poſſint. Imo ſæpe Fermentatio potius quædam videtur, quam corruptio hæc Chymicorũ putrefactio. Nam vbi res contunduntur, diuerſæ eius partes miſcentur, & vis quædam interna ab externo calore adiuta per totum corpus ſeſe extendit, atque in illud agit, ſicut fermentum in farina; qua actione fit quædam reſolutio partium, & ad inſtituendam poſtea faciliorem deſtillationem præparatio. Cum autem hæc putrefactio fiat per media naturalia: eo plane illam naturalem imitatur. Itaque requiritur hic calor externus, & is quidem blandus, & lenis ac humidus: cum id, quod nimis calet & feruet, putreſcere non poſſit. Qui calor diuerſis modis adminiſtrari poteſt: Alii vtuntur Balneo maris, alii Balneo roris &c. cuius apparatus in ſequentibus ſequetur.

Putre-

Digitized b

Putrefactio (ſecundum Libauium) eſt miſti reſolutio per putredinem naturalem in calido humido.

Humorem enim neceſſe eſt vincere terminans ſiccum, agente calore externo: quo facto calor connatus cum humido ſuo ſubſtantiali ſegregatur à commiſtis, & homogeniam ſuam ſeruat conſiſtens ſeorſim. Itaque ſi res putrefacienda humore abundet, comminuta in illo ipſo ſinitur, & ponitur ad digeſtionem fimi vel balnei calidam, foris ſcilicet adhibito calore humido: ſin ipſa per ſe humoris parum aut nihil habet (humoris autem actualis) teritur, & proportionali humore conſpergitur, inq; ſuo vaſe ad putreſcendum locatur. Solet foris in libero aere, cum quid putreſcit, expirare calor cum ſuo humido, niſi qua excipiatur, & conſiſtat. At ars maxime illum ſeruatum cupit. Itaque vas claudendum eſt, eatenus ſaltem ne fugiat eſſentia, quod euitatur facilius, ſi calor externus bene regatur, ne excedat. Huius gratia peculiares ampullæ putrefactoriæ concinnantur, quæ cum ſepultæ ſint in fimo, exerunt tamen fiſtulam, quæ recludi occludique poſſit pro re exigente.

Tempus putrefactionis ſeu periodus, vocatur Menſis, quod Lunæ motum imitetur, qui in aliquibus eſt triginta, in aliquibus 40. dierum qui peculiariter appellatur philoſophicus, quod in artificio philoſophici lapidis vſurpetur. Sed & pauciores dies menſem iſtum conficiunt, qui definiri ſolent ſecundum naturam rei, & abſolutionem operis. Non enim certus ſemper numerus eſt, cum & res, & artifex, & miniſterium, &c. ſint æqualia. Itaque & induſtriæ artificis relinquitur & experientiæ. Nonnunquam non plenaria expectatur putrefactio, ſed tanta quanta ſufficit: ſubſtantiæ vero ſegregatio adiuuatur acceſſu aliarum operarum.

Tēpus putrefactionis, Menſis.

A menſe liquor putrefactionis menſtruum nuncupatur, eſtque vel proprius humor cuiuſque, vel alius analogus & ſæpenumero aqua. Admonendus, Tyro eſt, ne decipiatur ἀκυρολογίαν & Catachreſi autorum, qui ſæpe putrefactionem nominant, cum intelligunt macerationem vel digeſtionem: & ſæpe menſtruum, cum liquore macerationis. Eſt alia putrefactio ambigens inter calcinationem corroſiuam & putrefactionem, vocaturq; putrefactio ſicca, & philoſophica. Imò à quibuslibet nomen habet, cum quibus aliqua ratio-

Liquor putrefactionis mēſtruum.

ne conſentit, vt ſublimatio, ſeparatio elementorum, coctio, ſolutio, &c Fit autem in aqua philoſophorum ſicca, ſeu aceto acerrimo, nec eſt alius rei niſi Solis & Lunæ. Hæc procuratur interno duntaxat igni in loco concluſo, & ab externo calore minuto: neque tamen frigido nimis. Nonnunquam & vaporoſus calor, iſque tenerrimus admouetur. Huius putrefactionis tempus eſt dierum 40. ſignum vero, ater color.

Cohobatio. Cohobatio (ſecundum Iatrochymiam noſtram) eſt frequenti vehiculi affuſione corporis partium ſolutio & corruptio ac ſeparatio. Cognationem quandam habet cum maceratione: Vt enim maceratio continua menſtrui præſentia materiam mollificat, & ad ſeparationem cogit, ita cohobatio ex multiplici affuſione idem præſtat. Eius vſus ſemper eſt in deſtillatione.

Cohobationis finis duplex. Finis duplex. 1. Vt ex frequenti affuſione & deſtillatione lento calore tandem deponat eſſentiam & virtutem in materiam (quæ plerumque eſt putris, vel extractum, vel ſimile quid) cui affundatur, & toties repetitur, donec tandem menſtruum inſipidum exeat. 2. Vt oleum producat, idque vel totam materiam mutando in oleum, vt fit in calcibus mineralium, vel vt frequenti affuſione menſtruum penetrans corpus ac reſerans, tandem vaſa ſecum educat, oleum ex interno ſinu naturæ, vt in deſtillatione olei aromatum, ſeminum, &c. Ac iuſta operatione menſtruum cum diſcretione artificis ad corpus elaborandum recipientis eligendum eſt.

Ioſephus Quercetanus dicit eſſe deſtillationis repetitionem, qua liquor deſtillatus rurſus fœcibus affunditur & denuo deſtillatur, vt fit in arcano vitrioli.

Doctor Sennertus dicit. Eſt repetita deſtillatio, qua liquor, qui deſtillauit, relictæ materiæ in vaſe affunditur, & iterum atque iterum de ea abſtrahitur & deſtillatur: quo fit,

Digitized by Google

ſit, vt vel liquor deſtillatus aliquid, quod prima deſtillatione acquiſiuit, & quod ab eo ſeparatum cupimus, in capite mortuo relinquat, vel vt aliquid ex materia in vaſe deſtillatorio relicta, quod prima deſtillatione non exſtillauit, repetita deſtillatione, vel vehiculo quaſi liquoris, qui primo exſtillauit, educatur.

Cohobitio (ſecundum Paracelſum tom. 6. pag. 231.) eſt, vt caput mortuum ſæpius ſua propria aqua imbibatur, eaq; per deſtillationem iterum inde abſtrahatur. Porro in deſtillatione multa amara, acerba & acria dulciſſima vt mel, ſaccarum vel manna fiunt, & contra multa dulcia, vt ſaccarum, mel vel manna, auſtera fiunt, vt oleum vitrioli vel acetum, aut amara vt fel, aut gentiana, acria vt corroſiuum. Multæ res vndoſæ ſuum nimium fœtorem in deſtillatione amittunt, qui quidem in aqua egreditur: Multa aromatica perdunt bonum ſuum odorem. Et ſicut ſublimatio res in ſua qualitate & natura alterat, ita etiam deſtillatio facit, &c. hæc de cohobitione ſiue cohobatione. Placet præterea & fermentationem huc definire ſecundum Andream Libauium in ſua Alchem. lib. 1. cap. 59. fol. 35.

Fermentatio eſt rei in ſubſtantia, per admiſtionem fermenti, quod virtute per ſpiritum diſtributa totam penetrat maſſam & in ſuam naturam immutat, exaltatio. *Fermentatio.*

Ideo enim inuenta eſt, vt ex ſymbolico ignobiliore efficacia medicinæ fermentantis, nobiliſſima fiat ſubſtantia, ad quam peruenire natura ſinit. Potiſſimum autem in metallis, quorum natura ad mutua eſt procliuis, locum habet, & ab imitatione maſſæ fermentatæ nomen inuenit.

Apparatus operis eſt, vt medicina peculiariter exaltata, & ſecundum ſubſtantiam familiaris maſſæ (aliena enim repudiatur, ſicut etiam vulgo fermentum fit è farina ad maſſam farinaceam) virtute quidē valens, quātitate vero parua, miſceatur vndiquaq; cum re fermentanda, quod vt probe fiat, fluxilis, aut ſaltem diuiſibilis per minima vtraque debet eſſe. Subactione & ingreſſu facto, ad digeſtionem ponitur totum donec agens exuperauerit, inq; ſuam naturā verterit patiens. Hæc fermentatio in arcano philoſophico fit p corpus purū, & cementatū: diciturq; viuifi- *Apparatus fermentationis.*

Digitized by Google

viuificatio, vel reſuſcitatio. Nam velut ex mortuis reuocatur deſtructa materia, vireſque aquirit nouas. Agit quidem fermentum præſidio caloris interni maxime, ſed ab externo & actuandus ille eſt & fouendus, neque tamen gradu tanto qui ſpiritum queat diſſipare, cum hic ipſe intus in maſſa ſit continendus, vnaque comprehendendus. Vt enim loquuntur philoſophi, anima eſt in illo.

Poſtea ſunt etiam fermentationes in vegetabilibus: Et primum quidem in vſitatiſſima illa maſſa frumentacea per fermentum acidum, cuius naturam imitatur, vel etiam ſuperat ſpiritus ardens ex frumentis extractus, vel fecibus potionum inebriantium; ſicut & ipſæ feces vini vel cereuiſiæ fermentant. Deinde eſt fermentatio potuum, qua ferueſcunt & ſeceſſu facto repurgantur. Ea item fit per feces valentes è vino vel cereuiſia ſumptas. Ita cum è polenta aquam ardentem elicere volunt, eam fermentant. Mutatur enim illa miſtura ad naturam fermenti, & maxime ſi bis fiat.

Præterea eſt fermentatio in medicinis ſucciſque commiſtis, quæ fit cum digeſtione ad vnam miſti craſin. Ita ſæpenumero totam miſti naturam ad vnum quoddam reducere volentes, fermentamus illud valente medicina. Cum ſucci per ſe efferueſcere ſinuntur, digeſtio duntaxat fit, quæ tamen ob ſimilitudinem etiam nominatur interdum fermentatio. Eadem transfertur etiam ad alteranda corpora p medicinam hauſtam: quod ipſum & renouari dicunt. Tandem ſi fermentum fixum eſt, figit ſecum rem fermentandam, atque ita fixatio interdum fermentationi eſt coniuncta.

CAPVT XIV.

De calcinatione & præcipitatione.

Calcinationi cognata ſunt.

CAlcinatio proprie dicta (inquit D. Sennertus) locum præcipue habet in metallis & mineralibus, & quæ his ſunt cognata, vt quæ per ſe non ardent, & duriorem habent compagem. In animalibus ſolum ea calcinantur, quæ lapideam fere habent duritiem, vt teſtæ ouorum & concharum, & lapides in animalibus quibuſdam nati: in vegetabilibus corallia.

Geber.

Digitized by Google

Geber.lib.1.ſum.perfect.cap.51. definit calcinationem, quod ſit rei per ignem puluériſatio, per priuationem humiditatis partes coniungentis, Vbi non totalem omnis humiditatis priuationem intelligit. *Definitio calcinationis ex Gebro.*

Nam metalla, quæ calcinantur, ſæpe reduci poſſunt, nihilque aut parum ſubſtantiæ metallis calcinatione deperit. Magnum autem habet vſum calcinatio in metallis & ſimilibus. Primo quædam calcinantur, vt ad ſolutionem fiant aptiora. Cum enim compages corporum talium ſit durior: aliter eſſentiæ inde extrahi non poſſunt, niſi in minimas partes & atomos quaſi redigantur. Deinde fit calcinatio, vt acrimoniam medicamenta deponant: Alia contra calcinatione fiunt acriora. Cum enim quorundam acrimonia humore aqueo diluatur: ſi illa aquea humiditas igne abſumatur, calx lõge acrior redditur, id quod in vitriolo calcinato videre eſt, quod longe acrius eſt, maioremq; corrodendi vim habet, quam nõ calcinatum. Ita tartarum calcinatũ acrius redditur: vbi vero acrimonia in tenui ſubſtantia conſiſtit, ſeu à ſale volatili dependet: eo ignis vi diſſipato medicamentum mitius euadit.

Calcinantur autem vt Geber habet lib. 1. ſum. perfect. par.4.cap.51.corpora, id eſt, metalla, & ſpiritus, id eſt, ea mineralia, quæ ex igne aufugiunt. *Metalla corpora. Mineralia ſpiritus.*

Calcinationis metallorum, vt ex Gebro allegato loco, & ſumma cap.70. ſeu vt in aliis diſtinguitur lib. 2. ſumm. perfect.part.2.cap.14. videre eſt, finis duplex eſt, primo, vt illud quod eſt inflammabile, atq; impurum & crudum, tollatur, alteretur, vt calcinata facilius in liquorem abeant, tenuiora euadant, & naturam corpoream & torpentem cum ſpirituali commutent. Spirituum autem calcinationis finem Geber lib. 1. ſumm. perfect. cap. 51. eſſe docet, vt facilius figantur, & ſoluantur in aquam. Quoniam omne calcinati genus fixius eſt, quam non calcinatum, & facilioris ſolutionis, quia partes calcinati magis ſubtiliatæ per ignem facilius cum aquis commiſcentur, & in aquam conuertuntur: pergit excellentiſs. Dominus D. Sennertus. Fit porrò *Finis duplex calcinationis ex Gebro.*

Tt calci-

Digitized by Google

calcinatio duobus modis: vel igne actuali vel potentiali. Igne actuali fit calcinatio, cum vinculum continuitatis actuali igne abſumitur. Cum vero per aquas fortes & erodentes, atq; alia cauſtica corroditur, calcinatio per ignem potentialem appellatur, eſt tamen, vbi vtraq; coniungitur.

Calcinatio per ignem actualem.

Calcinationem per ignem actualem quod attinet, fit ea etiam non vno modo. Alia enim per ſe ſine vllo additamento calcinantur. Alia vero cum additamentis, quæ vel fuſionem prohibent, vel ſimul corrodunt & comburunt, vt ſunt ſalium genera. Nonnunquam antequam calcinantur, prius aquis quibuſdam extinguuntur: Nonnulla prius corroduntur per ſuas aquas, poſtea reuerberantur. Quædam enim ita tenaciter cohærent & ſolida ſunt, vt niſi prius corrodantur, vix iis vim aliquam inferre poſſit.

Ignis vero in ea, quæ iam ante diuiſa ſunt, facilius agit, quam in integra. Contra quædam prius reuerberantur, poſtea corroduntur.

Hoc in genere adhuc monendum eſt, in omni calcinatione cauendum, ne vſque ad extremam procedat corruptionem, qua omnis rei forma, ſubſtantia & virtus pereat.

Cum autem ſit rerum calcinandarum magna diuerſitas: Hinc vaſorum, ignis, & aliarum ſubſtantiarum diuerſitas oritur. Plurima in fornace calcinantur: alia in libero aere: Atque alia in vaſis clauſis, alia in apertis: In vaſis clauſis ſi materia ſit volatilis, ſpiracula tamen relinquuntur, ne materia vas rumpat. Vide præterea de calcinatione Gebrum in libro fornacum. Roſar. minor. Alchem. Alberti Magni, &c.

Calcinatio ſecundum Paracelſum.

Paracelſus inquit tom. 6. lib. 8. fol. 229. Primus gradus eſt calcinatio, ſub qua & comprehenduntur reuerberatio & cæmentatio. Nam inter hæc tria parua eſt differentia quantum ad calcinationem attinet. Quare calcinatio hic præcipuus eſt gradus. Nam per reuerberationem & cæmentatio-

tatio-

Digitized by Google

rationem etiam multæ res corporales calcinantur & in cinerem rediguntur ſeu reducuntur, & præcipue metalla. Quod autem calcinatum eſt, non propterea reuerberatum eſt & cæmentatum. Per calcinationem igitur omnia metalla, mineralia, lapides, vitra, &c. & omnes res corporales fiunt carbo & cinis, & hoc fit nudo, forti ac aerem habente igne, per quem omnis tenax, mollis & pinguis terra in lapidem induratur: Omnes vero lapides in calcem rediguntur, ſicut videmus in furno figulorum, calcis & laterum.

Dicturus de calcinatione (inquit Iatrochymia noſtra) prius quid ſit calx, explicare expedit, quandoquidem per eam calcinationem definire oportet.

Calx proprie ſignificat corpus aliquod reductum vi ignis in puluerem ſubtilem, vel in materiam talem, quæ pro negotio vel ſola læuigatione in puluerem impalpabilem redigi poteſt. Eſt igitur calcinatio violenta per ignem corporis in calcem reductio. Eſtque duplex reſpectu calcis duplicis, calcinatio vera & proprie dicta & cinefactio. *Calx.*

Calcinatio vera eſt, qua corpus ſine vlla eſſentiæ iactura & duro & contumaci tractabile & friabile redditur, ita vt propoſitis operationibus aliis facile cedat. In omni enim vera chymica calcinatione calor innatus intenditur & humor congenitus conſeruatur.

Magnus eſt eius vſus in præparatione medicamentorum alterabilium, quæ per alterationem tantum ſiue ſeparationem perficiuntur, vt diſſolutio perlarum, quę à nobis etiam magiſteria vocantur, & extractiones eſſentiarum. Vnde varii & diuerſi modi operandi inuenti ſunt: omnes tamen in hunc finem, vt idoneum corpus mutationem accipiat, ita tamen ne quid de eſſentia pereat. *Calcinationis vſus.* *Diuerſi modi operandi in calcinatione.*

Primo igitur in medicamentis præparandis, quæ cor- *Calcinatione opus in*

Tt 2 poris

preparandis medicamẽtis.

poris alterationem requirunt tantum, vt ſunt ſolutiones margaritarum, corallorum: & hoc obſeruandum eſt, ſi corpus calcinãdum ſubtiles & leues habuerit ſpiritus, vt ſecundum nonnullos calcinetur in vaſe clauſo, vt volatilia cum fixis ſeruentur: vel ſecundum alios, quia vident ex omni calcinatione clauſa vel aperta, niſi nimium intẽdatur ignis (quod fieri non poteſt abſumptione humidi) calcem emergere nigram, quæ ad omnem operationem inepta eſt, aperto igne reuerberetur, ſed temperato & gradato, ne tinctura & eſſentia ignis vehementia exhalet. Veruntamen in aliis, quæ ſpiritus ſatis fixos habent, hoc adeo curare nihil expedit, vt ferro croco Martis.

Calcinatio requiritur ad eſſentias extrahendas.

In eſſentiis & tincturis extrahendis, in quibus ſeparatio ſpirituum quæritur, alia eſt conſideratio, ſiquidem neceſſarium eſt corpus perfecte & penitus mutare, ita tamen ne quid de eſſentia amittat. Omne enim phlegma & leuiores ſpiritus ſeparandi ſunt, qui eſſentiæ extractionem impedire poſſunt. Et denique cum eſſentiale ſemper, quod ex hac calcinatione requiratur, vſus multos operandi modos inuenit: ſemper tamen reſpiciendum ad id quod quæritur, & ad id quod ſeparare neceſſum eſt. Si enim id quod ſeparare expedit, tantum reſecare cupimus, tunc eſt aut deſtillabile aut ſublimabile.

Calcinatione opus habemus in deſtillatione.

Si deſtillatione, tunc pro calcinatione aperta (talem enim apertam eſſe omnino neceſſarium eſt) deſtillatione per latus vtimur igne ſatis forti, ſed tamen gradato, vt in oleo vitrioli ſeparando, ſpiritum omnem & phlegma ſeparare oportet prius, deinde oleum ſequitur.

Calcinatio [illegible]nunquã [illegible]dit ſub limationi.

Si ſublimabile, tunc ſublimatione ſeparatio perficitur, vt in antimonio priuſquam eius albos flores per ſublimationem inuenimus, cogimur prius ſulphur combuſtibile

bile & flores citrinos præparare. Si vero non hæc curamus reſeruare, tunc aperto reuerberatorio calcinamus. Verum tunc diligenter animaduertere oportet, & igne regere, ne vna abſumatur, quod quęritur. Si enim bene regatur ignis, nihil de eſſentia perit, quamdiu enim aliquid phlegmatis vel aquoſi ſpiritus ineſt, eſſentia non mouetur. Quare huius abſumptionem obſeruare decet, quod dignoſcitur ex fumo, vel vapore aſcendente, vel ex ipſo corpore: æqualiter enim apparebit. Vel ſi talis materia inutilis facile ſeparari poterit vt in Antimonio, tunc ſufficit exhalatio ſuper carbones, ſæpe tamen mouendum ſpatula ferrea, donec ſatis purgatum fuerit. Solent in tali operatione addere ſulphur, vitriolum, vel huiuſmodi leue quid, vt accelerent opus. Quare nihil refert, quibus modis efficiatur, modo Medicamenta nihil detrimenti inde accipiant, & vera calx emergat. De cinefactione ſupra diximus. Ex his iam patet quæ diximus quotuplex ſit calcinatio reſpectu calcis: nunc reliquum eſt, vt ſciamus quotuplex ſit operatio ſecundum operandi modum: Eſt igitur duplex: Actualis & potentialis.

Calcinatio actualis eſt, quando vi ignis materialis res in calcem redigitur. Eius apparatus talis eſt: res calcinanda cōminuitur, vel ſecundum naturam & exiſtentiam in minimas partes redigitur, & vaſi ſuo apponitur, vel occluſo vel aperto vt res exigit, cum additamentis, ſi opus fuerit, quæ calcinationem promoueant: Vel ſine additamentis, ſi facilis ſit calcinationis. Additamenta iſta ſunt, ſulphur, vitriolum, acetum, & ſalia multa. *Calcinatio actualis.*

Si cum additamentis, idque in vaſe clauſo, relinquenda ſpiracula pro vapore & fumo exeunte, qui plerumque copioſe expirat, alioquin vas rumpitur. Si ſine additamentis, & materia pretioſa fuerit, forteſque habuerit ſpiritus, tunc nō

 requiri-

requiritur tantum, vt firmum vas accipiatur, ſed etiam vt firmiſſimo luto muniatur, & ferramentis conſtringatur, ignisque dandus eſt per gradus. Quædam panno tamen inuoluuntur, & poſtea luto obducuntur. In quibus hoc ſpecialiter obſeruandum eſt, vt prius quam igni admoueantur, lutum optime ſiccetur. In calcinatione obſeruandum, ei ſæpe inſeruire reſtinctionem in aceto, aut tali aliquo forti liquore, vel eorundem aſperſionem: Atque hæc apparatio generaliter omni calcinationi actuali inſeruit.

Ignis potentialis. Potentialis ignis eſt, quo materia igni eſſentiali (qui etiam potentialis ſeu Philoſophicus dicitur) in calcem veram, numquã vero in cinerem redigitur. Quare cum ſit præſtantiſſima calcinandi forma, & inprimis ad quintas eſſentias metallorum vtilis, ſine qua fere extrahi non poſſunt, nec non ad Tincturas eſſentiales vegetabilium & animalium (vt & lapideſcentium) artifices varios modos inuenere, quibus hanc calcinationem abſoluerent, qui tamen omnes ad hos referri poſſe vidẽtur, præcipitationem, fumigationem, ſtratificationem, Emplaſtrationem, & Amalgamationem: de quibus ordine iam paulo poſt tractabimus.

Calcinatio (inquit Libauius) eſt in calcem ſolutio. Calx autem generali ſignificatu eſt puluis quilibet in partes impalpabiles comminutus, quem & Alcool nuncupare cõſueuerunt. Itaq; ſub ſe comprehendit calcem proprie dictam, Alcool quod eſt è læuigatione, cinerẽ & corroſionis atoma.

Calcinatio ſeruat homogeniam omnium partium ad ſe mutuo quod nõ fiebat in ſeparatione, quanquam interdum eueniat vtramque coincidere.

Calcinatio, ſecundum Libauium, eſt duplex reuerberatio, aut alcoliſmus. *Reuerberatio.* Reuerberatio eſt calcinatio per ignem reuerberij, quo comburitur res ad ſoluendum in calcem. Miniſtrat ei nonnunquam reſtinctio, læuigatio, dilutio & ſimiles opellæ,

Digitized by Google

quo quod calcinatum quidem eſt, nondum tamen cõſiſtentiam puluereeam habet, plane eam adipiſcatur. Fit communiter in Furno reuerberii, in catino globoue firmo, vndiq; obſtructo, niſi quod vehemẽter impellentib. nonnunquam ſit paruum dandum ſpiraculũ. Eſt & cũ ſine vaſe in nudo furno peragitur, obſtructo tamen. Permutari poteſt reuerberium camino, anemia & ſimilib. modo calcinandum vndiq; ſit prunis concluſum. Vas autẽ muniri luto craſſo debet, aut etiam totum includi pro pertinacia rei & diuturnitate magnitudineq; ignis. Quædã mitia ẽt duntaxat panno inuoluuntur, & poſt luto armantur. Quædam ẽt aperte calcinantur, ſed prunis nihilominus tunc in ollã ſuo tempore iniectis, vt Reuerberatio abſoluatur. Tẽpus calcinationis eſt, donec æqualiter, & vndiquaq; res ſit calcinata. Quod ſi inæqualitas obſeruatur, redeundũ eſt ad ignẽ. Calcinatione hac abutimur nonnunquã ad colores aliaq; faciẽda, quib. tamẽ calcinationis actus eſt cõiunctus, veluti cũ funes in olla clauſa reuerberãtur, donec fomes niger igniũ concipiendorũ fiat, ꝙ ipſum ẽt efficitur in lignis ſalignis, fungis arborũ & ſimilib. & nominatur cõbuſtio potius quã calcinatio; quemadmodum ẽt toſtio, & vſtio quidam gradus ſunt calcinationũ. Ita cũ è ceruſſa per ſe calcis ſpecies eſt, fit minium eodẽ labore. Appellatur aũt tunc dũtaxat reuerberatio ſimpliciter, denotatq; ignis gradũ adhibitum operi exaltatorio. Et ibi ſubſiſtitur intra finẽ calcinationis veræ, hic proceditur etiam vlterius. Calcinatio per Reuerberiũ eſt duplex ſecundũ eundem Libauiũ; calcinatio ſpecialiter dicta & cinefactio. Calcinatio ſpecialis eſt, qua principaliter dicta calx in cõbuſtione reuerberante efficitur Itaq; & Græcis aptius appellari poterat τιτάνωσις, quod τίτανον efficiat, cuius ſpecies quędam eſt, Asbeſtos, quam irreſtinctam ſeu viuam è calcario lapide confectam nominant. In hac vel res ſolitaria calcinatur, vel cũ additamentis cõbuſtionem penitus adiuuãtibus, vt ſunt ſulphur, nitrum &c. quæ tunc adiicimus, cũ valida admodũ eſt indomitaq; rei compages. Alioquin volatilia citius diſſiparentur, quã à flãma vincerentur fixa. Sed ſpiraculũ debetur nitroſis, vt vas ſit tutum. In nuda quidẽ fornace calcinantur lapidũ farragines, ſed vbi pretioſa eſt materia & pauca, fortesq; ſpiritus, non tantũ vas firmũ adhibemus, ſed & id firmiſſimo loricamus luto, & ferramẽtis cõſtringimus. Quædã ẽt inter excauatos lapides itẽ ferro coarctatos calcinãtur. Singularis quoddã calcinatio eſt per difflationẽ, vt cadmiæ globoſæ, marcaſitarũ, ſtibii & ſimiliũ. Quod ſi calcis ſpecies nõ ſtatim emergit, aqua vel aceto exuſti lapides reſper-

Calcinatio per reuerberium duplex.

reſperguntur. Nonnunquam & in aere humido diffluunt. Plerumque enim ſiccitas extrema, quia auida eſt compenſationis, & attractoria, retinet vicinas partes, donec humore exaturatæ fatiſcant. Quod ſi nō diſſiliant vna reſtinctione, igniũtur denuo, reſtinguuntur ſæpius. Nonnulla non integra, ſeu maioribus maſſis imponuntur, ſed prius trita. Officio huius calcinationis interdum fungitur cæmentatio, ſublimatio & ſimiles.

Præcipitatio. Præcipitatio eſt calcinatio per aquas ſeu ſpiritus fortes. Præcipitatio eſt dicta, quia aqua fortis per aquam perficitur.

1. Diſſoluit metallum, quod præcipitandum eſt in aquã, & ſurſum in ſe rapit in tam perfectam liquoris vel aquæ ſpeciem, vt vbique appareat aqua homogenea ac perſpicua, ac ſi puriſſima eſſet aqua abſque vlla commiſtione.

2. Vel pondere grauata metalli, vel in opere diſſipatis ſpiritibus ad fundum vaſis cadere metallum permittit, vnde præcipitatum dicitur & opus præcipitatio. Eius apparatus talis eſt: Materia ſic calcinanda (quod plerumque eſt metallum, vel alia res lapidea) limatur, & in tenues laminas ducitur, vt facilius operi cedat, vitro deinde imponitur forti, & aqua fortis affunditur vt materiam tres vel quatuor digitos emineat, quæ protinus incipit bullire, corpuſque corrodere indeſinenter, donec opus abſoluerit. Si vero tardauerit aut metus aliquis ſubſit de imbecillitate aquæ, tunc ſolent vitrũ admouere cineribus modice calidis, vt extremo calore potentialis in actum redigatur, vt aliquando, cum aqua adeo debilis eſt, vt non vereantur vas claudere, quod alias non faciunt, tunc bene obturatum eſt in ſtercore equino aliquot dies, vel nonnunquam ad aliquot ſeptimanas locant. Sed plus tunc ſæpius quæritur, quam calx. Nam in naturali digeſtione huiuſmodi, non tantum aqua corpus in calcem reducit, ſed etiam prorſus metallicam naturam corrumpit, & in oleo-

Digitized by Google

in oleoſam ſubſtantiam conuertit, quod plerumque in tali proceſſu quæritur. Si vero poſt diſſolutionem corporis aqua calcem non dimittat, ſolent artifices addere, quæ ſeparationem faciunt, videlicet aut in aquam cõmunem infundũt, vt hac ratione obtuſa vis aquæ fortis calcem amplius non retineat, quo facto tota aqua protinus congelatur inſtar glaciei puriſſimæ & albiſſimæ: vnde quidam calcẽ iſtam glaciem dicunt. Poſtea ſequitur perfecta ſeparatio, glacies enim fundũ petit, & aqua ſupernatat. Alii ſalem addunt, vel aquã ſalſam calidam, ſed diuerſæ materiæ diuerſas ſæpe habẽt ſeparationes: Vt pro argẽto ſolent inijcere laminas cupri, ad quas naturali inclinatione Lunæ calx ſe diſſoluit. Pro Mercurio cuius proprie præcipitatio dicitur, quando cupiunt albam calcem, aquæ dulcis infuſio ſufficit: ſi vero calx rubra quæratur, qui præcipitatus dicitur, tunc effundunt diſſolutionem totã in ollam vitreatã lati orificii & ſuper calidos cineres euaporare aquam fortem ſinunt, ſub finẽ augendo ignem, vt intendatur calor, vel vt elegantiorem adhuc inducant colorem, tum vt Mercurius magis fixatus quod maxime in hoc opere ſpectatur, per latus deſtillent aquam cum multis cohobiis. Aqua quoquo modo ſeparata poteſt rectificari, vt iterum vſui inſeruiat, ne quid perdatur.

Hoc in iuſta calcinatione inprimis obſeruandum eſt, vt vnicuique corpori ſuam paret aquam artifex, ne fruſtra operetur; Non enim eadem aqua ſoluit aurum & argentum. Deinde eſt habenda ratio finis, cuius gratia calx quæritur. Alia enim aqua opus eſt, cum calx paratur in vſum humani corporis: Alia cum pro Medicina tranſmutatoria.

Longe efficacior videtur illa calcinatio, (inquit D. Doctor Sennertus) quam per ignem potentialem appellant, qua nimirum per ea, quæ calorem ignemque, aut ſubtilem ſpiritum inſitum habent, metalla & ſi-

milia ſoluuntur ſeu corroduntur. Inter quas calcinationes præcipue eſt ea, quæ fit per aquas ſeu ſpiritus acutos, omnemq; liquorẽ qui metalla & alia duriora corpora corrodendi & ſoluendi vim habet: quã nonnulli in genere præcipitationẽ vocant. Verum melius in genere videtur appellari ſolutio vel corroſio per aquas & ſpiritus acutos. Per aquas. n. & liquores tales, res calcinanda ſoluitur, vt in liquorem abit, adeo, vt nihil niſi aqua limpida videatur. Vbi vero metallum in forma calcis in fundum deſcendit, & ab aqua ſoluente ſeparatur, tunc ſeparatio & deſcenſio, Niederſchlagen/ nominatur. Imo nonnulli præcipitationem ſolum Mercurio tribuunt.

Aquarum ſoluentium varia genera. Sunt autem aquarum & liquorũ ſoluentium varia genera: Acetũ deſtillatũ, ſpiritus ſalis, ſpiritus ſalis nitri, ſpiritus vitrioli, ſpiritus aceti, oleũ ſulphuris, oleum vitrioli, aquæ fortes, quæ, quoniã metalla ſeparant, vulgo ſeparatoriæ, Scheidwaſſer/ nominantur; Aquæ regis, quæ regem metallorum, aurum videlicet ſoluunt. De quib. hoc in genere obſeruandũ, diligenter eſſe inueſtigandum, quæ cuiq; rei conueniat. Multa n. ſoluit ſpiritus nitri, quæ non ſoluit ſpiritus vitrioli & contra: Quæ lunam ſoluunt aquæ, ſolem intactum relinquunt: Atq; ita de reliquis.

Acetum deſtillatum. Primo acetum deſtillatum in ſoluendis & extrahendis rebus magnũ habet vſum. Deſtillatur aũt ab aliis aliter: Hæc primum cõmunis via eſt. Acetum fortiſſimũ ponatur in cucurbitam vitreã & in Balneo vel cineribus lento calore deſtilletur. Primo adſcendit phlegma inſipidũ, deinde acetum. Libau. tamen, com. chym. p. 1. l. 4. c. 8. eos reprehendit, qui phlegma primum, deinde acetum ſequi exiſtimant, ſtatuitque primo ſpiritũ frigidum prodire, vt ex caphura, inde ſequi aquoſitatẽ, tertio acetoſum liquorem, quarto igneũ ſuccum. Quodcunq; autẽ primo loco exierit, vbi iam aciditatem odore & ſapore deprehenderis, muta recipiens, & continua atq; auge ignẽ gradatim, donec aceti ſpiritus omnes deſcendant. Si tamen ad extracta & vſus Medicos vſurpare velis acetum, ne nimium vrgeatur, ne ἐμπύρευμα aceto concilietur. Sed qui ad metallicos labores vti hoc aceto volunt, vſq; dum rubri ſpiritus attolluntur, nihilq; amplius ſpirituum exeat, continuant aucto igne deſtillationem. Sine tamen Empyreumate alii fortificant acetum, dum illud fecibus iterum affundunt, atque iterum deſtillant; idq; tertio faciunt. Hinc partem aliquam phlegmatis lento Balnei calore abſtrahunt.

Acetum radicatum. Acetum, quod Radicatum appellant, à nonnullis ita conficitur. Fecum

Digitized by Google

cum relictarum ſufficientem ſumũt quantitatem, aliquot ſcilicet libras, has in retorta, vel in patente aliquo vaſe ad ſiccitatẽ vſq; calcinant. Calcinatæ materiæ affundunt acetum deſtillatum, & per arenam deſtillant, idque eouſq; faciunt, donec omnis ſal cum aceto adſcenderit & exſtillauerit. Licet & acuere acetum, ſi vitriolũ addatur, & per retortam deſtilletur. Si magis acre oportet, in deſtillato ſal ammoniacus ſoluatur. Alii per ſalem, alii per Tartarum acuunt, adduntq; libræ aceti vnc. j. Tartari. Nõnulli acetum radicatum, quo lapides duriores ſoluunt, cum Terebinthina parant. Addunt nimirum terebinthinæ lib. ij. vel iij. aceti deſtill. lib. ij. deſtillantq; in arena primo lento igne, poſtea fortiori, & per ſeparatorium hæc ſeparant, acetumq; ſupra zingiber rectificant.

Spiritus ſalis etiam pluribus modis paratur; Nonnulli hoc modo parant: ſalis communis q. v. ſolue & coagula, ſi libet, aliquoties ſalem hunc, vel in loco humido ſolutum, vel aſpera aqua, miſce cum terra figulina ſiccea æquali quantitate, exẽpli gratia ana l. iij. & forma inde paſtillos nucis magnitudine, qui exſiccentur. Exſiccatos retortæ inde, apteturq; Recipiens amplũ, & clauſis commiſſuris admoueatur ignis gradatim. Primo exſtillabit humor aqueus: Hinc ſequentur ſpiritus albi. Augeatur ignis, & inde eodem gradu ſeruetur, ne ſpiritus remittant, idque eouſque, donec nihil ſpirituũ amplius egrediatur. Refrigerato vaſe, inuenietur ſpiritus ſalis, qui vel filtratione, ne etiam repetita deſtillatione per alembicũ rectificetur. Si ſpiritus hic potentior requiritur, aliquid phlegmatis ſeparetur. Alii ita parant. Recipe boli communis (nonnulli bolum igne forti prius torrent, & exſiccant) vel lapidis calaminaris, vel tripelæ partes iij. ex gr. lib. vj. ſalis part j. ex gr. lib. ij. trita miſce. Inde in retortam bene luto obductam, deſtilla, vt dictum, donec ſpiritus ceſſent, & Recipiens clarum fiat. Nonnulli lib. vj. ſalis retortæ indunt, & igne aperto deſtillant: illud quod deſtillauit ſupra eundem ſalem affundunt, idque ter vel quater repetunt.

Spiritus ſalis nitri eodem modo rectiſſime paratur, ſi nimirum cum triplo boli vel tripelæ miſceatur, & per retortam, vt ſpiritus ſalis, deſtilletur. Facit quoq; ſoluentis menſtrui mentionem frater Baſilius, in repetit. p. 103. quod nonnulli aquam temperatam appellant, & paratur ex ſpiritu ſalis & ſpiritu vini, ter ſimul per alembicum deſtillatis. Nonnulli hoc ſoluens mirifice commendant, atq; acetum acerrimum appellant, quod præparatur ex viridi æris & ſulphure, per retortã aperto igne deſtillatis. *Spiritus ſalis Nitri.*

Vu 2 Aqua-

Differentia inter aquã fortem & aquã regis. Aquarum fortium, quas appellant, & reg's, magna eſt varietas, & paſſim apud autores magna copia. Ne actum agamus, vnam atque alteram exempli loco proponemus. Simpliciſſima componitur ex aluminis & nitri partibus æqual. quæ Lunam & Mercurium ſoluit. Vel ex vitrioli lib.ij. & lib.j. Nitri, quæ ſoluit lunam & Venerem: vel pluribus etiam vtriuſque libris. Geber de inuent. verit. p. 23. ſumit lib. j. vitriol. lib. ß. Nitri & partem quartam aluminis. Quibus poſtea alii alia addunt. Paratur autem hoc modo: Recipe dictas ſpecies, & reple cucurbitæ fortis, ter vel quater bene luto inductæ, dimidiam vel tertiam partem, pone in capella, quam cineribus vel arena imple: Recipiens amplum appone: in quo ſint aquæ in ſingulas libras vnc. ij. commiſſuras claude luto bono, quod Erkerus ex duabus partibus luti vulgaris, & vna parte calcis viuæ, cum oleo lini miſtis, conficit; ignem admoue, & per ſex horas gradatim auge, & vide vt gutta vna alteram ſaltem ſpatio quinque minutorum inſequatur, ne vitrum rumpatur. Nonnulli exiguum foramen, vt ſpiritibus craſſioribus detur exitus, relinquunt. Cum ſpiritus in Recipiente apparet, & rubere incipit, nonnulli linteamina madida recipienti apponunt, ne ſpiritus vitrum rumpant, ſed à frigore cogantur. Vbi albi iam ſpiritus apparent, non amplius tantum imminet periculum, & propterea ignis augeri poteſt, dum iam nihil exeat, & recipiens clareſcat. Alii pro cucurbita vitrea fictilem ſumunt, & in ignem patentem ponunt, & circa collum tabulis lapideis vel lateribus fornacem claudunt, ſolum ſpiraculis relictis. Alii cucurbitas ferreas vſurpant. Perficitur hic labor plerumque 24. horis. Si materia ſit copioſior, etiam duo vel tres dies requiruntur. Alii vtuntur loco cucurbitæ retorta, adduntque nonnulli calcem viuam materiæ, ne ebulliat. Aquæ vero regis parantur, ſi inter deſtillandum ſal ammoniacus, vel etiam communis adiiciatur: vel ſi in aqua forti pura ſal ammoniacus diſſoluatur, atque iterum deſtilletur. Formulas habet Erckerus lib. 2. Solutio fit hoc modo: Materia calcinanda vel laminata, vel limata, vel ſi apta ſit, in puluerem trita, iniicitur in vitrũ ſatis capax, & affunditur aquæ conuenientis quãtitas ß. vt forte tribus vel quatuor digitis emineat. Plerũque, vt citius & felicius ſoluat. ponitur vitrum in cineres calidos, vel aliũ locum calidũ, vt ille calor actualis vim aquæ adiuuet. Vbi ſolutum eſt corpus, & calcis ab aqua petitur ſeparatio, in aquam fortem vel aquam regis aqua calida ſalſa vel communis inſpergitur. In Lunæ ſolutione, ſolent Aurifabri lami-

Digitized by Google

laminas cupreas ſubiicere, quibus calx inſidet: Aqua ſeparatur, & calx eluitur. Nonnunquam metalla ſaltem intinguntur in aquas acutas, aut liquore acuto perlinuntur. Exempli gratia ſit hoc: Recipe laminam Martis vel chalybis mundam, illinatur oleo ſulphuris per campanam facto, ſeu acido, ponatur in cellam, extrahitur ſal, vel crocus, vt nonnulli appellant, albus inſtar lanæ, quem penna ſeparato: hoc repetatur ter vel quater. Hactenus D. Sennertus, nunc Libauium audiemus. *Intinctio metallorũ.*

Corroſio per aquas fortes (inquit) duplici potiſſimum adminiſtratur modo. Quod enim ita calcinatum volumus, filamentis nectimus, & aquis acribus demergimus: demerſum madefactumque extrahimus, & ad aerem ſuſpendimus, ſinentes ibi, donec paulatim ſuperficies corrodatur. Quod calcinatum eſt, abradimus, & cum reliquo opus reuocamus. Nonnunquam tamen ſaltem rore acutæ aquæ conſpergimus lamellas, & alicubi reponimus etiam in olla vel concha. Alter modus, & quidem frequentior eſt, vt metallum diſcerptum in particulas ſeu cruſtulas inflexas, vel etiam ſcobem elimatum, penitus infundatur aquæ ſoluenti quæ debet tribus vel quatuor digitis vltra corpus eminere in cucurbita ſeparatoria, vel alia, ſatis tamen capace, ne ſi claudatur, à ſpirituum vehemētia diſrumpatur. Vas iſtud cum materia vel ſtatim prunis, cineribus calentibus modice adhibetur, vt efferbeſcat, & vbi deferbuit, purum effunditur, reliquiis adiecta noua aqua, donec totum ſit corroſum: vel aqua aucta locatur in cineribus modice calidis, aut fimo ad digeſtionem diuturnam, vſque ad ſolutionis finem, idque fit maxime clauſo vaſe. Si tamen non procedit ſolutio ex ſententia, mutatur aqua ſoluens in dies quinque. Solent autem metalla fortibus infuſa, etiam abſque externo calore efferueſcere & ſolui. Facta ſolutione, calx deſcenditur ſeu præcipitatur ad fundum, atque ita ſeparatur à forti, cui exacte ideo eſt permiſta plerumque, vt vbique appareat homogenia perſpicua. Separatur autem infuſa aqua dulci, aut etiam ſalſa, vel primum dulcis calida immittitur, poſtea ſal, & coagulat amiſſa perſpicuitate. Inde per quietem ſubſidet coagulum. In argenti ſolutione hoc peculiare eſt, vt vel laminæ cupreæ in patina locatæ infundatur tota miſtura, defertur enim ad eam calx, & tanquam nebula incumbit vel farina: vel etiam in vas cupreum transfundatur. Facto ſedimento aqua defunditur, calx eluitur dulci, & diligenter ſiccatur. Aqua vero illa vel ad medicinam in arthriticis doloribus foris adhibetur, vel ſepa- *Corroſio ſiue calcinatio per aquas fortes duplex.*

 ratur

ratur deſtillando,& fortis procedit relicta dulci. Eſt & alia ſeparationis ratio per deſtillationem ex alembico, vel diuaporationem lentam quo pacto coagulatio ſolet fieri. Illa vſurpatur cum ſeruare aquam volumus,& denuo ad opus accommodare. In hydrargyro ea res nominatur potiſſimum præcipitatio & fixio. Porro non omne omni ſoluitur aqua vt aurum,quod duntaxat Regiam requirit vel Stygiam, quæ omnia ita ſolubilia reſoluit. Et habet locum non in metallis tantum, ſed & in lapidibus,gemmis,marcaſitis,& ſimilibus. Eſt & attendendus vſus illius calcis. Alia enim aqua fit ſolutio,cum calx corpori pro medicina ingerenda eſt,alia cum foris ad quæuis alia vſurpanda: Ibi fugitur ſtygia, & quæcumque venenis eſt ſuſpecta.Nota tamen in toto hoc negotio,non meram fieri corroſionem, præterquam in auro puro,ſed vna etiam aliquam corruptionem, aut alterationem ſaltem euidentiorem,vt videre in ferro,cupro,&c. eſt.

CAPVT XV.

De fumigatione, ſtratificatione & emplaſticatione.

NON immerito præcipitationem ſequitur fumigatio, cum vtraq; perficiatur corroſiuis, verum diuerſo modo. In illa enim eſt totalis diſſolutio in aqua ſoluente & corporis immerſio: In hac vero tantum extremarum partium corporis corroſio per fumigationem,id eſt, aquæ corrodentis vaporem, vel mineralium exhalationem aſcendentem, ſeque in corpus ſupra poſitum inſinuantem,ipſumque paulatim corrumpentem & corrodentem donec in calcem reducatur.

Fumigatio. Eſt itaque fumigatio calcinatio in ſicco vapore (qui proprie exhalatio vocatur, & eſt tantum mineralium) perficitur,alia in humido,quæ eſt aquarum vel ſpirituum.

Fumigatio dupliciter fit. Si humido vapore perficitur, tum talis eſt proceſſus: Lamellæ pertuſæ foramine vno filo ſuſpenduntur, intra ollam

Digitized by

ſam anguſti orificii, aceto deſtillato, vel alio ſimili liquore acri plenam, vndiquaque bene tectam & opertam in calidis cineribus vel fimo equino collocant, vt vapor aſcendens ſeſe corpori inſinuet & corrodat. Tamdiu illic relinquitur, donec ſuperficiem corporis corroſerit, & calcem induxerit, calx abraditur, & opus iteratur. Pro hac calcinatione ſæpe inſeruit extinctio & madefactio. De extinctione ſupra dictum eſt. *Madefactio* Madefactio eſt, quando metallum madefacimus, vel immittimus in corroſiuam aliquam aquam, aut muriam, atque deinde aeri exponimus, donec corroſum fuerit, calcem poſtea abluimus aqua plerumque dulci, vt in vitriolo Veneris.

Huc referri quoque poſſunt immerſio & maceratio, in qua non eſt diſſolutio, vt quando corpus contumax eſt, vel facile non cedit vlli prædictorum vel tempus non patitur tam longam præparationem: tunc ſolemus corpus limatum immergere aquæ illicq; macerare, donec fuerit corroſum inſtar limi: ſeparata deinde aqua per inclinationem leuem corpus ſiccatur, læuigatur, & aqua dulci dulcoratur, vt fit in præparatione chalybis apud pharmacopœos. Sic ſicco vapore Saturni vel Mercurii, quæ naturali ſuo halitu omnia nobiliora metalla fragilia reddunt, vt poſtea terendo cum ſale in puluerem redigãtur, nec non Mercurius Saturnum, & Saturnus Mercurium calcinant.

Calcinatio metallorum per fumigationem.

Apparatus talis eſt. 1. Fuſum plumbum vel Mercurius calens ollæ anguſtæ orificio imponitur & ſuppoſito igne lento, ac appoſita lamina Solis vel Lunæ, quibus proprie inſeruit illa calcinatio (quamuis nonnunquam & aliis metallis) & aſcendens halitus ſe corpori inſinuat, & fragile reddit, poſtea ſuccedit læuigatio cum ſale ſuper marmore & ſalis tandem ablutio aqua pura à calce.

Calcina-

Calcinatio Mercurii cũ Saturno. Calcinatio Mercurii cum Saturno talis eſt: Plumbum diſſoluitur, poſtea funditur in foueam terrę, vel vas aliquod idoneum, & cum tam fluidum fuerit, vt impreſſionem rotundi lapilli capere & ſeruare poſſit, protinus formetur fouea, in quam dum calet immittitur Mercurius frigidus: poſt refrigerationem iterum Mercurius extrahatur, Saturnus viciſſim fundatur, ac opus reiteretur, & vlterius progrediendo friabilis redditur, vt læuigationẽ cum ſale admittat. Hoc viciſſim ſuo fumo Mercurius plumbo præſtat.

Ad calcinationem (inquit Doctiſs. D. Sennertus) & ea pertinet, quã per fumum ſeu vaporem, ſeu fumigationem nominãt, quando nimirum per exhalationem ſeu vaporem rei corrodentis corpus aliquod corroditur, & in calcem redigitur. Tales autem ſunt aquæ & liquores acuti vel mineralia, quæ ſuis halitibus alia corpora corrodendi vim habẽt. Inter quæ inprimis Saturnus, Mercurius, & ſulphur, & quæ cum his participant. *Calcinatio Martis per aquã fortẽ.* Exempli gratia, recipe aquam fortem, infunde in cucurbitam, in quam ſuſpende laminas ferri, ne duorum digitorum altitudine aquam tangant. Claude vitrum, ſtent per 24. horas in arena calida, & inuenies crocum adhærere laminis, quem pede leporino vel penna *Calcinatio Saturni.* ſeparas, idque aliquoties repete. Eodem modo optime, ad ſacharum quod nominant, & cryſtallos Saturni conficiendos, Saturnum laminatum atque in alembico inditum vapore ac halitu aceti, ſale communi adiecto fortificati, calcinatur.

Fumigatio ſecundum Libauium. Fumigatio, inquit Libauius, eſt per fumum acrem corrodentemque calcinatio. Et fit diuerſo modo. Metalla nobiliora afflatu plumbi fuſi vel hydrargyri fragilia redduntur, & poſtea comminuuntur torrendo cum ſale. Locantur autem plumbum & hydrargyrus in cucurbita, vel ſimili vaſe colli anguſtioris, lamina auri vel argenti imponitur orificio: ſubiecto igni aſcendens halitus ſe inſinuat, & fragilem reddit laminam: vni remotæ ſuccedit alia quoad ſatis. Alius modus eſt, cum lamellæ quadantenus pertuſæ à filo ſuſpenduntur intra ollam ſuper aceto, vel ſimilibus acrem halitum emittentibus: olla tecta locatur in cineribus calidis vel fimo, vt ſuſpiret vapor continue, ita corroditur ſuperficies paulatim: inde abraditur calx, & quod integrum eſt, denuo expo-

nitur

Digitized by Google

nitur vapori, quoad totum eſt corroſum. Eſt & cum ſine vaſe lamellas ſuſpendimus ſuper cumulos recrementorum vuarum expreſſarum ſeu gigartorum, dum in ſe ſuccenſi ferueſcunt. Par ratio eſt cum muſti feruori traduntur: vel aeri acri aut etiam vapori decoctæ muriæ & ſimilium.

Stratificatio & emplaſticatio, veræ calcinationes dici non debent, ſiquidem ſola & per ſe operationem nunquam abſoluunt, ſed ſæpe in vſum aſſumuntur, vt eandem adiuuent & accelerent, vt quando S.S.S. ſalium vel aliorum ſimilium partes lamillis vel etiam pulueribus metallorũ admiſcentur, & paſtæ forma emplaſtrantur. Tum materia ita præparata igni calcinationis ſemper imponitur. Corrodẽdo enim & corpus penetrans calcinationem accelerant, & quandoq; in vno eodemq; opere coniunguntur. Nihilominus quamuis veræ calcinationes non ſunt, ſiquidem tamen apud quoſdam ita capiuntur. Attamen emplaſtrationis etiam eſſe aliũ vſum præter calcinationis ſcito, vt nimirũ hac ratione artifices aurum argẽteis vaſis obductum ſepararẽt, quod alias perderent. Apparatus talis eſt: vaſa deaurata obducuntur aliquo emplaſtro corrodẽtium, ad tempus reponuntur, poſtea emplaſtrum aqua abluitur, quod vna ſecum aurum aufert, quod deinde ablutionibus multis, vt vel Mercurio viuo, qui auri voraciſſimus eſt, à ſalibus facile ſeparatur. Propterea ſtratificatio nihil videtur differre à cementatione vt poſtea audiemus. Libauius talia refert. *Stratificatio.* *Vſus emplaſtrationis.*

Corroſio per pulueres ſeu ſtratificatio eſt calcinatio, & fit cum id quod corrodendum eſt, viciſſim in vaſe aliquo ſternitur cum pulueribus corroſiuis. Eſt autem id vel in lamellas ducendum frangendumq;, vel in particulas conuenientes comminuendum, veluti limaturam, &c. Fit ſtratum primo de ſale corroſiuo, poſtea de illa materia, & ſic quoad ſatis. Strata clauſa locantur alicubi ad ſuum menſem, veluti in gigartorum cumulo, vel fimo, &c. Interdum limatura metallica aceto vrinaue prius irrigatur, poſtea ſal admiſcetur. Cum corroſio facta eſt, in aquam *Stratificatio eſt corroſio per pulueres.*

dulcem præcipitamus totum, eluimuſque per modum dilutionis terrarum. Quod nondū corroſum eſt, ſeparatur, & officinę redditur. Nonnunquam accedit tritio & læuigatio. Interdum & cæmentatio in reuerberio, laminis viciſſim cum puluere ſtratis in pyxide ſua, &c.

Stratificatio eſt corroſio per paſtā

Corroſio per paſtam fit, cum laminæ metallorum vel lapidum, &c. inducuntur pulticula coloritii, & veluti emplaſtrantur. Vnde opus hoc emplaſtratio poteſt appellari. Illita lamina reponitur alicubi, donec ſit corroſa. Oportet autem pulticulam eſſe ex ſeparabilibus, vt ſalibus, calcantho, aceto, vrina, horumq; cryſtallis, vt elui poſſint denuo à calce facta: vel ob volatilitatem per ſublimationem vel expirationem tolli vt ammonius, &c. Huic nonnunquam cementatio ſubſtituitur. Et ſi non tantum ſimul vna illitione corroſum eſt, repetitur, opera abraſa calce priore.

CAPVT XVI.

De amalgamatione & ſeparatione.

Amalgamatio.

AMalgamatio, ſecundum Libauium, eſt calcinatio metallorum familiarium per hydrargyrum.

Secūdum noſtrā Iatrochymiam: amalgamatio, operatio nobiliſſima, eſt calcinatio metallorū propria, qua in calcem vel puluerem ſubtiliſſimum per hydrargyrum rediguntur.

Vſus amalgamationis quadruplex

Eius vſus in Alchymia multiplex eſt. 1. Ex Sole & Luna artifices per eam alienitates tollunt. 2. Inſeruit præcipitationi Solis cum Mercurio pro turpeto aureo & aliis, vti videre eſt in lib. 1. Baſilicæ Chymicæ. 3. Multos in Sole & Luna vſus habet, vt ferme in omni operatione occurrit in Saturno & Ioue (alia enim metalla non amalgamantur ob prorſus alienam à Mercurio naturam) pro oleo ex eis parando. 4. Aurifabris pro deauratione, ſine hac enim deaurare nequeunt.

Modus amalgamationis.

Forma procedendi talis eſt: primum Mercurius immittitur ardenti tigillo, cum incipit exhalare, additur argētum limatum, vel in folia ductum (quemadmodum peculiares habēt operationes, in quibus reſeruatur Mercurius, ac certam

Digitized by Google

tam vtriuſque quantitatem obſeruant, at pro ſola calcinatione, in qua iterum ſeparatur omnis Mercurius, nihil refert quantitatem reſpicere) agitatur bacillo ligneo (nunquã vero admouetur Mercurio metallum) donec optime incorporẽtur, tunc ſubito extinguitur amalgama proiiciendo in vas aqua pura plenum, in quo abluitur, vſq; dum depoſuerit omnem nigredinem quam ex ligno vſto contraxerat. Tunc ſi nuda calx quæritur, abundantem Mercurium per corium ſeparamus, globũ vero in corio relictum admouemus igni in tigillo continuo baculo ligneo agitando, donec totus Mercurius exhalauerit, tunc abluitur: ſed tamen magna cura ignis eſt habenda, ne iterum fluat metallum, quod vt melius præcaueant, nonnulli ſolent adiicere parum ſalis, quod poſtea ablutione tollunt. Si vero ſubtiliſſimum puluerem cupiunt, tunc ſolent prius amalgama ſuper marmore terere cum ſale, poſt Mercurium euaporare, calcemq; abluere. Si vero præcipitatio quæratur, ſiue vt inſeruiat turpeto aureo, tunc toties reiteretur amalgamatio cũ globo relicto & Mercurio recenti, donec inſtar butyri tota tranſierit p corium.

Quanquam enim, pergit Libauius, non ſemper eodem modo ad finem calcis contendamus, ſatiſque eſt ſolutum ita metallum eſſe, vt dici poſſit, inſtar pultis ſeu malagmatis aurifabrorũ: tamen corroſio fit per eam in puluerẽ minutiſſimum, quem item calcẽ nominãt. Eius procuratio talis eſt. Metallum in bracteas tenues vel folia, aut ſcobem elimatam ductum, commiſcetur cum duplo, vel octuplo plus minus argenti viui puri, vt fiat pulticula vndiq; ſui ſimilis, ſeu homogenea. Nonnunq̃ tamen non cõmiſcentur frigida, ſed metallum in calefactum argentum viuũ mergitur: & appellant iſtud aurifabri molere. Amalgama in catinũ triquetrũ fere ardentẽ, intus cera oblitũ immittit', agiturq; cũ bacillo ligneo, donec fumũ exhalet, ſeu ſuſpirare incipiat hydrargyrus. Poſtea effunditur in conchã frigidæ, & lauatur donec ſecedat nigrities. Hoc facto exiccatur ad cineres calidos, vt aquea humiditas abſcedat. Traiicitur p corium vel pannũ denſum, vt abundãs hydrargyrus ſeparetur. Ita

Modus amalgamandi ſecũdum Libauium.

amalgama eſt quo vtuntur aurifices. Corpus porro ipſum quod manſit intra corium, quodq; adhuc aliquid argenti viui habet, reponitur in catinum, & prunis admouetur. Dumq; fumigare incipit (cauendum ſibi à fumo eſt) agitatur continuo & celeriter cum bacillo, vt expirante hydrargyro, puluis relinquatur ſubtiliſſimus. Igneus vero is debet eſſe, ne fundatur metallum, & denuo confluat. Quod ſi cauere volumus, ſalem pulticulæ ingerimus multum, vna conterendo. Ita hydrargyros euaneſcit, & ſal relictus prohibet confluxum. Poſtea ſal tollitur elutione: & puluis puriſſimus caute exiccatur. Porro iſta potiſſimũ obſeruant in auro & argento. In plumbo & ſtanno etiã facilior opera eſt, quę tñ potius alio calcinãtur modo, q̃ analgamatione. Quanti a. habita ſit analgamatio eiuſmodi, ſatis declarãt artifices, dũ multũ boni in ea eſſe cõtendunt.

Separatio. Separatio eſt operatio, qua partes corporis ſoluti & corrupti diſtrahuntur & ſeparantur.

Separatio ſuperficialis. Eſtque duplex, ſubſtantialis & ſuperficialis: ſeparatio ſuperficialis eſt, quæ partes corporis integrantes ſolutas, & tamen à ſuo homogeno manentes diuidit & ſeparat tantum ab inuicem, ſine vlla interna aut ſubſtantiali penetratione.

Circa tria verſatur ſeparatio ſuperficialis. Circa tria verſatur, vel in ſeparatione ſiccorum, à ſiccis, vel humidiorum à humidis, vel humidorum à ſiccis.

Si ſiccorum à ſiccis fiat ſeparatio, tunc pulueriſationi & læuigationi inſeruit, cribratioq; dicitur, vel nonnunquã ablatio dicitur, cum adhuc ſubtiliorem ſeparationem requirimus, vt in præparatione ſuccini, margaritarum, corallorum apud pharmacopœos: vel fumigationi inſeruit, vt ſeparet leniter adhærentem calcem, vt in ſacharo Saturni: & deterſio dicitur, pede leporino vel pluma perficitur: vel vt tenacẽ adhærentem calcem auferat, & ablutio dicitur, vt in calce Veneris, vel amalgationi inſeruit, vt nimiũ abundans Mercurius à metallo calcinato ſeparetur, & expreſſio dicitur.

Si humidiorum à ſiccis ſeparatio fuerit (vt in tincturæ ſit ſpiritibus vel olei à craſſis ſeparatione) tunc fit ſeparatio, aut à gummi, aut ab aliis quibuſuis.

Si à gum-

Si à gummi, tunc ſolo ſedimento cum inclinatione facta leui effuſione Tinctura à craſſa materia in fundo ſeparatur, aliam vero non admittit. Tinctura namque gummi percolari aut filtrari non poteſt.

Si aliorum, tunc effuſione, colatione, expreſſione, aut filtratione aut vna harum duabus, vel omnibus pro rei neceſſitate perficitur. Si humidorum ſeparatio fuerit ab humidis, tunc ſunt vel eiuſdem naturæ & generis vel diuerſæ. Si eiuſdem naturæ fuerint, tunc ex humida natura vel arte redduntur.

Si natura humida fuerint, vt ſyrupi, iulapia &c. tunc deſpumatio inſeruit cum ouo agitato prius in patina, cui ſuccedit etiam colatio leuis ſine expreſſione.

Si arte vero humida reddantur, vt ſunt gummi & pinguia, tunc inſeruit deſpumatio & colatio cum forti expreſſione.

Si Liquores fuerint diuerſi generis, vt oleum, aqua, tunc pro ſeparatione olei ab aqua vel ſpiritu inſeruit aliquãdo deſtillatio vel euaporatio: ſin minus laboris inſumere cupiant, tunc inſeruit ſubductio aquæ vel olei per inferius foramen infundibuli, & tunc vitrum ſeparationis vocatur, vel exhauſtio aquę cum vitro anguſti orificii, quod attractorium vocatur; & ſolum obſeruatur in oleis grauibus, quibus aqua innatat, vt oleum cinnamomi: Vel vltimo cum ab omni craſſitie purum, limpidum & tenue cupimus, tũc ſolemus linteo ſubtili filtrare oleum. Cæterum notandum nullam ex iſtis præter deſtillationem ſpiritibus ſeparandis conuenire, ſunt autem iſtæ omnes ſuperficialis ſeparationis formę, vt cribratio, ablutio, deterſio, expreſſio, effuſio, colatio, filtratio, deſpumatio, ſubductio, deſtillatio, exhauſtio: De quibuſdam conſtat ex præcedentibus, de reliquis vero ex ſequentibus. Huc tandem referri poſſunt purgationes metallorum, oleorum,

Digitized by Google

& congenitorum,quibus inſeruiunt & frictiones,ablutiones & agitationes in aqua deſtillata aceto & ſimilibus.

Separatio ſubſtantialis. Separatio ſubſtantialis eſt operatio chymica non ſolum externas & apparentes impuritates tollens, tum abditas & diſperſas per totum corpus ſeparans; ſed etiam homogeneas partes ab heterogeneis, vt ſpiritum à phlegmate, oleũ à ſpiritu & aquam ab vtroque,tum deniq; eſſentiam à terra ſalina ſegregãs. Eſtque duplex, quarum prima eſſentiam & purum illud,quod ab impuro ſeparatum cupimus, à magmate vel à capite mortuo in vaſe relicto ſeparat & educit, parteſque eiuſdem naturæ ſimul coniungit, ac in vnum corpus cogit & heterogeneas ſeiungit. Huius quinq; ſunt operationes, deſtillatio, rectificatio, extractio, ſublimatio & expreſſio, de quibus ex ordine paulo poſt.

Separatio, Libauio eſt, qua partes diſtractæ ſeparãtur ſingulis exiſtentibus in ſe quidem ſimilaribus, ad mutuas tamẽ heterogeneis: veluti cum totum commiſtum eſt ex elementis duobus, ſi in hæc reſoluitur denuo, ſeparatio eſt vnoquoque in ſuo ſimilari, ad alterum tamen naturæ alterius. Et fit ſeparatio per abſtractionem aut per abſceſſum.

Separatio per abſtractionem. Separatio per abſtractionem eſt, cum aliquo inſtrumento partes diuerſæ à ſe mutuo diſcluſæ, altera ab altera abſtrahũtur. Et fit hoc quoque dupliciter: Ablatione, & ſubductione: ſiue ſint res liquidæ, ſiue ſiccæ.

Ablatio. Ablatio eſt abſtractio per partem ſuperiorem. Perficitur variis modis. In ſiccis, quæ leuius adhærent, deterſio fieri poteſt per pedem leporinum, vel ſimilia. Quædam penna, cultellis, ſpathis &c. auferimus, quædam detergemus affricto panno, vel ſcopis, iiſque ſetaceis, ferreis, ligneis &c. Validius coniuncta diffringimus, ſeu auellimus variis inſtrumentis, vt radula, lima, forcipe, runcina, &c. Nonnulla decuſſu mallei in aduerſam partem abſiliunt, vt flos cupri, aurum à ſtibio, &c. Famulatur hic nonnunquam ignitio, & extinctio,

Digitized by Google

tinctio, item fuſio & ſimiles operæ. Eſt & cum Amalgamatio ablationi ſeruit, vt in venis auri puluerulentis, vel auro impuro, &c. Eſt cum res attrahentes: Vt magnes ferri ſcobem ex cumulo arenæ ſeparat; ſuccinũ paleas; cinabaris argenti medullam, ſulphur monetas diſiungit. Ablatio in humidis non minus variat. Tollitur hic quod eminet modo per depletionẽ ſeu defuſionẽ, inclinato modice vaſe: modo exhauritur liquor per ſpongias, vellera, pannos, lanam, &c. quæ poſtea exprimũtur in vas ſuum. Eſt & exhauſtio per ſiphunculos, fiſtulas, antlia, & ſimilia inſtrumenta, quibus vel totus lacus poteſt exiccari. Quod ſi terrea ſubſidentia ſunt in liquore, facto deſeſſu, per lacinias abſtrahitur liquor purus, quam vocant deſtillationem per lacinias, vel per linguam bouis. Eius procuratio eſt, vt gradibus diuerſis diſponantur conchæ cum materia. In has immittuntur ab altera parte laciniæ madentes: altera diſcerpta plerumq; & acuminata, dependente in vas in gradu inferiore ſtante: Vnde ſi placet, iterum exhauriri per alias lacinias humor poteſt. Si recipiens eſt orificio anguſtiore, infundibulum imponitur. Quæ in ſummo natant, facile tolluntur perforato cochleari, ſiquidem hærere poſſunt, vel etiam integro, ſi liquida ſunt vt olea: &c Nonnunquam & pennis vtimur caulis reſciſſis, vel inclinatione & ſimilib. Affinis his eſt ablatio aquoſarum partium ab oleoſis per panem toſtum, iuncos, medullam ſambuci, chartam bibulam, &c. quæ oleum viſcidum præſertim non admittunt. Hyeme oleum ab aqua tollitur cõmode congelatione procurata. Quibuſdã additur oui album, quod ſcopis diuerberatum in humore alienitates aſſumit, & abſtractum vna ducit. Seruit hic interdum diuaporatio, deſtillatio, ſublimatio, & aliæ operationes congruæ.

Subductio eſt abſtractio per inferna. Et eſt duplex, Filtratio & clepſydria: de filtratione ſuperius egimus, videbimus clepſydriam. Clepſydria eſt ſubductio liquoris per vaſis ſolidi ſubtus perforati oculum. Ea res olim fiebat in horariis machinis. Vnde nomen transferre placuit, quanquam nõ aqua tantum ita ſubducatur, ſed & oleũ & fuſiones metallorũ &c. Oculũ autem nominãt metallurgi iſtud in ſuo fornace foramen, per quod riuus ſubducitur. Vnde huc appoſitũ vocabulũ eſt, quanq̃ in eius locum ẽt tubuli, epiſtomiola, crenæ, canales &c. veniant. Variat adminiſtratio vt & in aliis. Potiſſimum ſicubi liquidum totum eſt, ex diuerſarum tamen naturarum partibus, vt *Subductio.* *Clepſydria.*

cum

cum vna pars eſt oleoſa, altera aquea: imponitur infundibulo, vel cucurbitulæ anguſti orificii, vt phiolæ, vel ſimili vaſi, cuius orificium vel exitus inferior ſit occluſus cera, id quod in infundibulo ante infuſionem fit, in reliquis poſt: & tunc interuertuntur locanturque in orificium. Ita ſinitur totum quieſcere, donec in diuerſas regiones ſeceſſerint diuerſæ partes. Poſtea oculo pertuſo emittitur ille liquor qui proxime incumbit: Oleum cum adeſt, vel obſtruitur oppoſito digito, vel ſi ſolidum integrumque eſt, vas ſtatim inuertitur, & poſtea alio vaſe excipitur: poteſt tamen hoc etiam fieri per celerem translationem ad receptaculum vicinum. Si nihilominus aliquid aquei remanſit cum oleo, aliis id modis abſtrahitur, vt diuaporatione &c. In metallurgia oculus in fornace per canalem ad catinum in ſuo furno penetrat. Itaque cum fuſæ materiæ plenus eſt, ſinitur totum vno decurſu exire in præfurnium, ibique ſeparatio fit per pyragras & alia inſtrumenta. Remanet autem id, quod nondum eſt fuſum. Foraminiſti in aliis nonnunquam iungitur epiſtomium, nec ſinitur decurrere continue liquor, ſed item cum eſt collectus; vt fit in lixiuiis, nitrariis, aluminariis & ſimilibus. Aliquando dolia vel labra ita concinnantur, vt in iis obſeruetur ſedimenti altitudo, qua hoc pertingit: ibi ad latus ponitur epiſtomium; cumque requieuit, emittitur liquor inſiſtens, tanquam per depletionem. Et hoc opus ambigit inter clepſydriã & depletionem; Id obſeruari conſueuit in muria, aquis ſolutionis nitri, vitrioli, aluminis &c. Tantum infunditur doliis, quantum videtur ſatis fore ad excipiendum interuallum à fundo ad epiſtomiũ per ſedimentum craſſum. Ea res procuratur & alia ſolertia, in oleo miſto aquæ, ſubduciturque non quod vicinum eſt exitu, ſed quod innatat. Metimur quandam diſtantiam à fundo inuerſi vaſis vt occupare poſſit aqua vſq; ad oleum, tantæ longitudinis eligimus culmum, vel calamum, aut alium canalem, & circa imum inuoluimus ceræ: poſtea inſerimus in vas ſecundum longitudinem, ceramque applicamus vndique, ne quid exeat. Occludimus & foramẽ culmi: deinde vitro inuerſo ſinimus quieſcere, dum ſecedat oleum ab aqua, quo facto per redapertum culmum decurrit oleum. Solent idem procurare per culmum geminum, quorum vnus aerem ſubuehit, alter ſurripit liquorem: Et cum nihil amplius procurrere volumus, obſtruimus aeris ingreſſum, & ſiſtitur decurſus. Nonnulli vitrea infundibula cum epiſtomiolis ſibi fieri curant &c. Eſt & cum imum foramen, cum cera, vel charta, vel coacta lana vel ſimilibus obſtruitur,

poſtea-

Digitized by Google

poſteaque dato foramine ſubducitur humor, qui oleum eſt, ſi id ſubſidet, veluti Caryophyllaceum, &c. aqua vero ſi innatat, &c. Hoc Paracelſo eſt ſeparare per tritorium, quod vulgo ſcribitur pro traiectorio.

Separatio per abſceſſum eſt, cum partes naturarum diuerſarum è commiſtione abſcedunt à ſe mutuo, & ad regiones diſtinctas feruntur, abſiſtentes mutuo. Eſt duplex: Diſceſſus & dilutio: Diſceſſus fit cum penitus vnita caloris ſoluentis potiſſimum efficacia ſeparantur, diſceduntque. Hoc perficitur expiratione, & reſolutione commiſtorum. Diſceſſus per euaporationem eſt, cum pars in ſpiritum attenuata diſcedit. Et expiratio tunc nominatur principaliter, cum in aerem liberum eleuatur dimittiturque. Quando enim excipitur, deſtillatio vel ſublimatio nuncupatur, quæ operationes, nonnunquam etiam pro expiratione famulantur. Eſt autem expiratio in humidis vapidisque: de quibus ſupra dictum. *Separatio per abſceſsū.*

Separatio per dilutionem eſt, cum terrea humore copioſo diluta ita ſeparantur, vt grauibus ſubſidentibus, leuia emineant, medium occupent media. *Separatio per dilutionem.*

Et quoniam eiuſmodi lotio in lutoſis terreiſque, vel ad hanc conſiſtentiam redactis per puluerationem, calcinationem, & alia, locum habet potiſſimum, veteribus ἐποπλυσία recte eſt dicta. Miniſtrat autem ei abſtractio, depletio, nonnunquam & Filtratio, & ſimiles functiones. Soluta enim turbataq; & ad ſua ſpatia delata, mox ſunt deplenda tranſfundendaque per filtrum ſetaceum, alioquin confunduntur denuo. Duplex autem modus potiſſimum huius ſeparationis eſt, primus eſt, in quo grauia fundum petunt; ſecundus, in quo ad latus incuſſu pelluntur. In primo res (veluti terra Lemnia, crocus Martis abraſus, talcū calcinatum tritumque) ſi per ſe friabilis, inque aqua ſolubilis eſt, vt lutum exiccatum, ſtatim in aqua ſoluitur diuerberaturque: alias in puluerē prius eſt comminuenda: Aqua autem in catino, vel patina, aut concha fundi ſeu plani, ſeu modice rotundi, continetur. Conturbatur agitando, donec materia cum aqua exacte ſit permiſta. Poſtea facto ſedimento grauium, cum iam minus turbida eſt aqua, infunditur in vas aliud, & ſi opus eſt, per colum traiicitur. Reliquo ſedimento adiicitur aqua noua, iterumque turbatur & diſcutitur, depleturque vt prius, donec tenuiſſi-

Digitized by Google

Calcinatio Mercurii cũ Saturno. Calcinatio Mercurii cum Saturno talis eſt: Plumbum diſſoluitur, poſtea funditur in foueam terrę, vel vas aliquod idoneum, & cum tam fluidum fuerit, vt impreſſionem rotundi lapilli capere & ſeruare poſſit, protinus formetur fouea, in quam dum calet immittitur Mercurius frigidus: poſt refrigerationem iterum Mercurius extrahatur, Saturnus viciſſim fundatur, ac opus reiteretur, & vlterius progrediendo friabilis redditur, vt læuigationẽ cum ſale admittat. Hoc viciſſim ſuo fumo Mercurius plumbo præſtat.

Ad calcinationem (inquit Doctiſs. D. Sennertus) & ea pertinet, quã per fumum ſeu vaporem, ſeu fumigationem nominãt, quando nimirum per exhalationem ſeu vaporem rei corrodentis corpus aliquod corroditur, & in calcem redigitur. Tales autem ſunt aquæ & liquores acuti vel mineralia, quæ ſuis halitibus alia corpora corrodendi vim habẽt. Inter quæ inprimis Saturnus, Mercurius, & ſulphur, & quæ cum his participant. *Calcinatio Martis per aquã fortẽ.* Exempli gratia, recipe aquam fortem, infunde in cucurbitam, in quam ſuſpende laminas ferri, ne duorum digitorum altitudine aquam tangant. Claude vitrum, ſtent per 24. horas in arena calida, & inuenies crocum adhærere laminis, quem pede leporino vel penna ſeparas, idque aliquoties repete. *Calcinatio Saturni.* Eodem modo optime, ad ſacharum quod nominant, & cryſtallos Saturni conficiendos, Saturnum laminatum atque in alembico inditum vapore ac halitu aceti, ſale communi adiecto fortificati, calcinetur.

Fumigatio ſecundum Libauium. Fumigatio, inquit Libauius, eſt per fumum acrem corrodentemque calcinatio. Et fit diuerſo modo. Metalla nobiliora afflatu plumbi fuſi vel hydrargyri fragilia redduntur, & poſtea comminuuntur torrendo cum ſale. Locantur autem plumbum & hydrargyrus in cucurbita, vel ſimili vaſe colli anguſtioris, lamina auri vel argenti imponitur orificio: ſubiecto igni aſcendens halitus ſe inſinuat, & fragilem reddit laminam: vni remotæ ſuccedit alia quoad ſatis. Alius modus eſt, cum lamellæ quadantenus pertuſæ à filo ſuſpenduntur intra ollam ſuper aceto, vel ſimilibus acrem halitum emittentibus: olla tecta locatur in cineribus calidis vel fimo, vt ſuſpiret vapor continue, ita corroditur ſuperficies paulatim: inde abraditur calx, & quod integrum eſt, denuo exponitur

nitur

Digitized by Google

nitur vapori, quoad totum eſt corroſum. Eſt & cum ſine vaſe lamellas ſuſpendimus ſuper cumulos recrementorum vuarum expreſſarum ſeu gigartorum, dum in ſe ſuccenſi ferueſcunt. Par ratio eſt cum muſti feruori traduntur: vel aeri acri aut etiam vapori decoctæ muriæ & ſimilium.

Stratificatio & emplaſticatio, veræ calcinationes dici non debent, ſiquidem ſola & per ſe operationem nunquam abſoluunt, ſed ſæpe in vſum aſſumuntur, vt eandem adiuuent & accelerent, vt quando S.S.S. ſalium vel aliorum ſimilium partes lamillis vel etiam pulueribus metallorũ admiſcentur, & paſtæ forma emplaſtrantur. Tum materia ita præparata igni calcinationis ſemper imponitur. Corrodẽdo enim & corpus penetrans calcinationem accelerant, & quandoq; in vno eodemq; opere coniunguntur. Nihilominus quamuis veræ calcinationes non ſunt, ſiquidem tamen apud quoſdam ita capiuntur. Attamen emplaſtrationis etiam eſſe aliũ vſum præter calcinationis ſcito, vt nimirũ hac ratione artifices aurum argẽteis vaſis obductum ſepararẽt, quod alias perderent. Apparatus talis eſt: vaſa deaurata obducuntur aliquo emplaſtro corrodẽtium, ad tempus reponuntur, poſtea emplaſtrum aqua abluitur, quod vna ſecum aurum aufert, quod deinde ablutionibus multis, vt vel Mercurio viuo, qui auri voraciſſimus eſt, à ſalibus facile ſeparatur. Propterea ſtratificatio nihil videtur differre à cementatione vt poſtea audiemus. Libauius talia refert. *Stratificatio.* *Vſus emplaſtrationis.*

Corroſio per pulueres ſeu ſtratificatio eſt calcinatio, & fit cum id quod corrodendum eſt, viciſſim in vaſe aliquo ſternitur cum pulueribus corroſiuis. Eſt autem id vel in lamellas ducendum frangendumq;, vel in particulas conuenientes comminuendum, veluti limaturam, &c. Fit ſtratum primo de ſale corroſiuo, poſtea de illa materia, & ſic quoad ſatis. Strata clauſa locantur alicubi ad ſuum menſem, veluti in gigartorum cumulo, vel fimo, &c. Interdum limatura metallica aceto vrinaue prius irrigatur, poſtea ſal admiſcetur. Cum corroſio facta eſt, in aquam *Stratificatio eſt corroſio per pulueres.*

 dulcem

dulcem præcipitamus totum, eluimuſque per modum dilutionis terrarum. Quod nondũ corroſum eſt, ſeparatur, & officinę redditur. Nonnunquam accedit tritio & læuigatio. Interdum & cæmentatio in reuerberio, laminis viciſſim cum puluere ſtratis in pyxide ſua, &c.

Stratificatio eſt corroſio per paſtã

Corroſio per paſtam fit, cum laminæ metallorum vel lapidum, &c. inducuntur pulticula coloritii, & veluti emplaſtrantur. Vnde opus hoc emplaſtratio poteſt appellari. Illita lamina reponitur alicubi, donec ſit corroſa. Oportet autem pulticulam eſſe ex ſeparabilibus, vt ſalibus, calcantho, aceto, vrina, horumq; cryſtallis, vt elui poſſint denuo à calce facta: vel ob volatilitatem per ſublimationem vel expirationem tolli vt ammonius, &c. Huic nonnunquam cementatio ſubſtituitur. Et ſi non tantum ſimul vna illitione corroſum eſt, repetitur, opera abraſa calce priore.

CAPVT XVI.

De amalgamatione & ſeparatione.

Amalgamatio.

AMalgamatio, ſecundum Libauium, eſt calcinatio metallorum familiarium per hydrargyrum.

Secũdum noſtrã Iatrochymiam: amalgamatio, operatio nobiliſſima, eſt calcinatio metallorũ propria, qua in calcem vel puluerem ſubtiliſſimum per hydrargyrum rediguntur.

Vſus amalgamationis quadruplex

Eius vſus in Alchymia multiplex eſt. 1. Ex Sole & Luna artifices per eam alienitates tollunt. 2. Inſeruit præcipitationi Solis cum Mercurio pro turpeto aureo & aliis, vti videre eſt in lib. 1. Baſilicæ Chymicæ. 3. Multos in Sole & Luna vſus habet, vt ferme in omni operatione occurrit in Saturno & Ioue (alia enim metalla non amalgamantur ob prorſus alienam à Mercurio naturam) pro oleo ex eis parando. 4. Aurifabris pro deauratione, ſine hac enim deaurare nequeunt.

Modus amalgamationis.

Forma procedendi talis eſt: primum Mercurius immittitur ardenti tigillo, cum incipit exhalare, additur argẽtum limatum, vel in folia ductum (quemadmodum peculiares habẽt operationes, in quibus reſeruatur Mercurius, ac certam

Digitized by Google

tam vtriuſque quantitatem obſeruant, at pro ſola calcinatione, in qua iterum ſeparatur omnis Mercurius, nihil refert quantitatem reſpicere) agitatur bacillo ligneo (nunquā vero admouetur Mercurio metallum) donec optime incorporētur, tunc ſubito extinguitur amalgama proiiciendo in vas aqua pura plenum, in quo abluitur, vſq; dum depoſuerit omnem nigredinem quam ex ligno vſto contraxerat. Tunc ſi nuda calx quæritur, abundantem Mercurium per corium ſeparamus, globū vero in corio relictum admouemus igni in tigillo continuo baculo ligneo agitando, donec totus Mercurius exhalauerit, tunc abluitur: ſed tamen magna cura ignis eſt habenda, ne iterum fluat metallum, quod vt melius præcaueant, nonnulli ſolent adiicere parum ſalis, quod poſtea ablutione tollunt. Si vero ſubtiliſſimum puluerem cupiunt, tunc ſolent prius amalgama ſuper marmore terere cum ſale, poſt Mercurium euaporare, calcemq; abluere. Si vero præcipitatio quæratur, ſiue vt inſeruiat turpeto aureo, tunc toties reiteretur amalgamatio cū globo relicto & Mercurio recenti, donec inſtar butyri tota tranſierit p corium.

Quanquam enim, pergit Libauius, non ſemper eodem modo ad finem calcis contendamus, ſatiſque eſt ſolutum ita metallum eſſe, vt dici poſſit, inſtar pultis ſeu malagmatis aurifabrorū: tamen corroſio fit per eam in puluerē minutiſſimum, quem item calcē nominăt. Eius procuratio talis eſt. *Modus amalgamandi ſecūdum Libauium.* Metallum in bracteas tenues vel folia, aut ſcobem elimatam ductum, commiſcetur cum duplo, vel octuplo plus minus argenti viui puri, vt fiat pulticula vndiq; ſui ſimilis, ſeu homogenea. Nonnunq̄ tamen non cōmiſcentur frigida, ſed metallum in calefactum argentum viuū mergitur: & appellant iſtud aurifabri molere. Amalgama in catinū triquetrū fere ardentē, intus cera oblitū immittit, agitaturq; cū bacillo ligneo, donec fumū exhalet, ſeu ſuſpirare incipiat hydrargyrus. Poſtea effunditur in conchā frigidæ, & lauatur donec ſecedat nigrities. Hoc facto exiccatur ad cineres calidos, vt aquea humiditas abſcedat. Traiicitur p corium vel pannū denſum, vt abundās hydrargyrus ſeparetur. Ita

amalgama eſt quo vtuntur aurifices. Corpus porro ipſum quod manſit intra corium, quodq; adhuc aliquid argenti viui habet, reponitur in catinum, & prunis admouetur. Dumq; fumigare incipit (cauendum ſibi à fumo eſt) agitatur continuo & celeriter cum bacillo, vt expirante hydrargyro, puluis relinquatur ſubtiliſſimus. Igneus vero is debet eſſe, ne fundatur metallum, & denuo confluat. Quod ſi cauere volumus, ſalem pulticulæ ingerimus multum, vna conterendo. Ita hydrargyros euaneſcit, & ſal relictus prohibet confluxum. Poſtea ſal tollitur elutione: & puluis puriſſimus caute exiccatur. Porro iſta potiſſimũ obſeruant in auro & argento. In plumbo & ſtanno etiã facilior opera eſt, quę tñ potius alio calcinãtur modo, q̃ analgamatione. Quanti a. habita ſit analgamatio eiuſmodi, ſatis declarãt artifices, dũ multũ boni in ea eſſe cõtendunt.

Separatio. Separatio eſt operatio, qua partes corporis ſoluti & corrupti diſtrahuntur & ſeparantur.

Separatio ſuperficialis. Eſtque duplex, ſubſtantialis & ſuperficialis: ſeparatio ſuperficialis eſt, quæ partes corporis integrantes ſolutas, & tamen à ſuo homogeno manentes diuidit & ſeparat tantum ab inuicem, ſine vlla interna aut ſubſtantiali penetratione.

Circa tria verſatur ſeparatio ſuperficialis. Circa tria verſatur, vel in ſeparatione ſiccorum, à ſiccis, vel humidiorum à humidis, vel humidorum à ſiccis.

Si ſiccorum à ſiccis fiat ſeparatio, tunc pulueriſationi & læuigationi inſeruit, cribratioq; dicitur, vel nonnunquã ablatio dicitur, cum adhuc ſubtiliorem ſeparationem requirimus, vt in præparatione ſuccini, margaritarum, corallorum apud pharmacopœos: vel fumigationi inſeruit, vt ſeparet leniter adhærentem calcem, vt in ſacharo Saturni: & deterſio dicitur, pede leporino vel pluma perficitur: vel vt tenacẽ adhærentem calcem auferat, & ablutio dicitur, vt in calce Veneris, vel amalgationi inſeruit, vt nimiũ abundans Mercurius à metallo calcinato ſeparetur, & expreſſio dicitur.

Si humidiorum à ſiccis ſeparatio fuerit (vt in tincturæ fit ſpiritibus vel olei à craſſis ſeparatione) tunc fit ſeparatio, aut à gummi, aut ab aliis quibuſuis.

Si à gum-

Digitized by Google

Si à gummi, tunc ſolo ſedimento cum inclinatione facta leui effuſione Tinctura à craſſa materia in fundo ſeparatur, aliam vero non admittit. Tinctura namque gummi percolari aut filtrari non poteſt.

Si aliorum, tunc effuſione, colatione, expreſſione, aut filtratione aut vna harum duabus, vel omnibus pro rei neceſſitate perficitur. Si humidorum ſeparatio fuerit ab humidis, tunc ſunt vel eiuſdem naturæ & generis vel diuerſæ. Si eiuſdem naturæ fuerint, tunc ex humida natura vel arte redduntur.

Si natura humida fuerint, vt ſyrupi, iulapia &c. tunc deſpumatio inſeruit cum ouo agitato prius in patina, cui ſuccedit etiam colatio leuis ſine expreſſione.

Si arte vero humida reddantur, vt ſunt gummi & pinguia; tunc inſeruit deſpumatio & colatio cum forti expreſſione.

Si Liquores fuerint diuerſi generis, vt oleum, aqua, tunc pro ſeparatione olei ab aqua vel ſpiritu inſeruit aliquãdo deſtillatio vel euaporatio: ſin minus laboris inſumere cupiant, tunc inſeruit ſubductio aquæ vel olei per inferius foramen infundibuli, & tunc vitrum ſeparationis vocatur, vel exhauſtio aquę cum vitro anguſti orificii, quod attractorium vocatur; & ſolum obſeruatur in oleis grauibus, quibus aqua innatat, vt oleum cinnamomi: Vel vltimo cum ab omni craſſitie purum, limpidum & tenue cupimus, tũc ſolemus linteo ſubtili filtrare oleum. Cæterum notandum nullam ex iſtis præter deſtillationem ſpiritibus ſeparandis conuenire, ſunt autem iſtæ omnes ſuperficialis ſeparationis formę, vt cribratio, ablutio, deterſio, expreſſio, effuſio, colatio, filtratio, deſpumatio, ſubductio, deſtillatio, exhauſtio: De quibuſdam conſtat ex præcedentibus, de reliquis vero ex ſequentibus. Huc tandem referri poſſunt purgationes metallorum, oleorum,

 & con-

& congenitorum, quibus inſeruiunt & frictiones, ablutiones & agitationes in aqua deſtillata aceto & ſimilibus.

Separatio ſubſtantialis.

Separatio ſubſtantialis eſt operatio chymica non ſolum externas & apparentes impuritates tollens, tum abditas & diſperſas per totum corpus ſeparans; ſed etiam homogeneas partes ab heterogeneis, vt ſpiritum à phlegmate, oleũ à ſpiritu & aquam ab vtroque, tum deniq; eſſentiam à terra ſalina ſegregãs. Eſtque duplex, quarum prima eſſentiam & purum illud, quod ab impuro ſeparatum cupimus, à magmate vel à capite mortuo in vaſe relicto ſeparat & educit, partesque eiuſdem naturæ ſimul coniungit, ac in vnum corpus cogit & heterogeneas ſeiungit. Huius quinq; ſunt operationes, deſtillatio, rectificatio, extractio, ſublimatio & expreſſio, de quibus ex ordine paulo poſt.

Separatio, Libauio eſt, qua partes diſtractæ ſeparãtur ſingulis exiſtentibus in ſe quidem ſimilaribus, ad mutuas tamẽ heterogeneis: veluti cum totum commiſtum eſt ex elementis duobus, ſi in hæc reſoluitur denuo, ſeparatio eſt vnoquoque in ſuo ſimilari, ad alterum tamen naturæ alterius. Et fit ſeparatio per abſtractionem aut per abſceſſum.

Separatio per abſtractionem.

Separatio per abſtractionem eſt, cum aliquo inſtrumento partes diuerſæ à ſe mutuo diſcluſæ, altera ab altera abſtrahũtur. Et fit hoc quoque dupliciter: Ablatione, & ſubductione: ſiue ſint res liquidæ, ſiue ſiccæ.

Ablatio.

Ablatio eſt abſtractio per partem ſuperiorem. Perficitur variis modis. In ſiccis, quæ leuius adhærent, deterſio fieri poteſt per pedem leporinum, vel ſimilia. Quædam penna, cultellis, ſpathis &c. auferimus, quædam detergemus affricto panno, vel ſcopis, iiſque ſetaceis, ferreis, ligneis &c. Validius coniuncta diſtringimus, ſeu auellimus variis inſtrumentis, vt radula, lima, forcipe, runcina, &c. Nonnulla decuſſu mallei in aduerſam partem abſiliunt, vt flos cupri, aurum à ſtibio, &c. Famulatur hic nonnunquam ignitio, & extinctio.

tinctio, item fuſio & ſimiles operæ. Eſt & cum Amalgamatio ablationi ſeruit, vt in venis auri pulueruleatis, vel auro impuro, &c. Eſt cum res attrahentes: Vt magnes ferri ſcobem ex cumulo arenæ ſeparat; ſuccinū paleas; cinabaris argenti medullam, ſulphur monetas diſiungit. Ablatio in humidis non minus variat. Tollitur hic quod eminet modo per depletionē ſeu defuſionē, inclinato modice vaſe: modo exhauritur liquor per ſpongias, vellera, pannos, lanam, &c. quæ poſtea exprimūtur in vas ſuum. Eſt & exhauſtio per ſiphunculos, fiſtulas, antlia, & ſimilia inſtrumenta, quibus vel totus lacus poteſt exiccari. Quod ſi terrea ſubſidentia ſunt in liquore, facto deſeſſu, per lacinias abſtrahitur liquor purus, quam vocant deſtillationem per lacinias, vel per linguam bouis. Eius procuratio eſt, vt gradibus diuerſis diſponantur conchæ cum materia. In has immittuntur ab altera parte laciniæ madentes: altera diſcerpta plerumq; & acuminata, dependente in vas in gradu inferiore ſtante: Vnde ſi placet, iterum exhauriri per alias lacinias humor poteſt. Si recipiens eſt orificio anguſtiore, infundibulum imponitur. Quæ in ſummo natant, facile tolluntur perforato cochleari, ſiquidem hærere poſſunt, vel etiam integro, ſi liquida ſunt vt olea: &c Nonnunquam & pennis vtimur caulis reſciſſis, vel inclinatione & ſimilib. Affinis his eſt ablatio aquoſarum partium ab oleoſis per panem toſtum, iuncos, medullam ſambuci, chartam bibulam, &c. quæ oleum viſcidum præſertim non admittunt. Hyeme oleum ab aqua tollitur cōmode congelatione procurata. Quibuſdā additur oui album, quod ſcopis diuerberatum in humore alienitates aſſumit, & abſtractum vna ducit. Seruit hic interdum diuaporatio, deſtillatio, ſublimatio, & aliæ operationes congruæ.

Subductio eſt abſtractio per inferna. Et eſt duplex, Filtratio & clepſydria: de filtratione ſuperius egimus, videbimus clepſydriam. Clepſydria eſt ſubductio liquoris per vaſis ſolidi ſubtus perforati oculum. Ea res olim fiebat in horariis machinis. Vnde nomen transferre placuit, quanquam nō aqua tantum ita ſubducatur, ſed & oleū & fuſiones metallorū &c. Oculū autem nomināt metallurgi iſtud in ſuo fornace foramen, per quod riuus ſubducitur. Vnde huc appoſitū vocabulū eſt, quanquam in eius locum ēt tubuli, epiſtomiola, crenæ, canales &c. veniant. Variat adminiſtratio vt & in aliis. Potiſſimum ſicubi liquidum totum eſt, ex diuerſarum tamen naturarum partibus, vt cum

Subductio. *Clepſydria.*

Digitized by Google

poſteaque dato foramine ſubducitur humor, qui oleum eſt, ſi id ſubſidet, veluti Caryophyllaceum, &c. aqua vero ſi innatat, &c. Hoc Paracelſo eſt ſeparare per tritorium, quod vulgo ſcribitur pro traiectorio.

Separatio per abſceſſū.

Separatio per abſceſſum eſt, cum partes naturarum diuerſarum è commiſtione abſcedunt à ſe mutuo, & ad regiones diſtinctas feruntur, abſiſtentes mutuo. Eſt duplex: Diſceſſus & dilutio: Diſceſſus fit cum penitus vnita caloris ſoluentis potiſſimum efficacia ſeparantur, diſceduntque. Hoc perficitur expiratione, & reſolutione commiſtorum. Diſceſſus per euaporationem eſt, cum pars in ſpiritum attenuata diſcedit. Et expiratio tunc nominatur principaliter, cum in aerem liberum eleuatur dimittiturque. Quando enim excipitur, deſtillatio vel ſublimatio nuncupatur, quæ operationes, nonnunquam etiam pro expiratione famulantur. Eſt autem expiratio in humidis vapidisque: de quibus ſupra dictum.

Separatio per dilutionem.

Separatio per dilutionem eſt, cum terrea humore copioſo diluta ita ſeparantur, vt grauibus ſubſidentibus, leuia emineant, medium occupent media.

Et quoniam eiuſmodi lotio in lutoſis terreiſque, vel ad hanc conſiſtentiam redactis per puluerationem, calcinationem, & alia, locum habet potiſſimum, veteribus ἰσοπλυσία recte eſt dicta. Miniſtrat autem ei abſtractio, depletio, nonnunquam & Filtratio, & ſimiles functiones. Soluta enim turbataq; & ad ſua ſpatia delata, mox ſunt deplenda tranſfundendaque per filtrum ſetaceum, alioquin confunduntur denuo. Duplex autem modus potiſſimum huius ſeparationis eſt, primus eſt, in quo grauia fundum petunt; ſecundus, in quo ad latus incuſſu pelluntur. In primo res (veluti terra Lemnia, crocus Martis abraſus, talcū calcinatum tritumque) ſi per ſe friabilis, inque aqua ſolubilis eſt, vt lutum exiccatum, ſtatim in aqua ſoluitur diuerberaturque: alias in puluerē prius eſt comminuenda: Aqua autem in catino, vel patina, aut concha fundi ſeu plani, ſeu modice rotundi, continetur. Conturbatur agitando, donec materia cum aqua exacte ſit permiſta. Poſtea facto ſedimento grauium, cum iam minus turbida eſt aqua, infunditur in vas aliud, & ſi opus eſt, per colum traiicitur. Reliquo ſedimento adiicitur aqua noua, iterumque turbatur & diſcutitur, depleturque vt prius, donec tenuiſſimam

Digitized by Google

mam ſubtiliſſimamque ſubſtantiam ab arenis ſeiunxerimus. In aliquib. ſedimētum reſiccatur, comminuiturque amplius: & poſtea denuo eluitur. Sed id fit tunc potiſſimum, cum fere tota ſubſtantia pura eſt, cumq; plus innatantia tollere volumus quam ſubſidentia: cum item abutimur dilutione ad exactam comminutionem leuigationemq;. Quod deple- tum eſt, ſi quid innatat ſordium, ab his repurgatur per abſtractionem, facto tamen prius ſedimento per quietem. Quod ſi aliquid craſſius vna effuſum eſt, repetitur dilutio, donec puram omnino medullam ſeparando effecerimus.

Separatio per dilatationem.

Separatio per dilatationē ad latus, perficitur per lintrem humili margine oblongum, & altera parte in acutum tendē- tem, qui manibus verſari, & hinc inde agitari poſſit, alteraq; parte latiore impelli. In hunc cum mediocri aqua imponitur rei eluendæ puluis, permiſcetur, & impulſu manus aqua fecedens ſecum abripit leuia relictis grauibus. Mutanda autem aqua eſt, donec ſatis pura ſit res elota. Vſus huius ſeparationis maxime eſt in venis metallicis explorandis: Germanis eſt ſichern / & linter, ſichertrog / vena eluta, ſchlich) vbi maior copia eſt, per canales trita vena diſponitur, immiſſaque aqua, leuia abripiuntur in latus, reſiſtentibus grauibus. Aut etiam poſito plane decliui, quod eſt vel ceſpes, vel vellus, vel pannus, vel aſſeres &c. Lutum metallicum iniicitur, immiſſoq; deſuper aquæ riuo, item leuia abſtrahūtur ſubſiſtente graui vena, quæ poſtea in cupas certas decutitur. Fit itaq; hic contra ac in priore modo, quandoquidem ſeruatur hic graue ſedimentum, ibi quod in medio natat: Tantum de ſeparatione.

CAPVT XVII.

De deſtillatione & rectificatione.

Deſtillatio.

DEſtillatio eſt operatio, qua quod in corpore eſt humoris totum illud vaporis ſpecie ab eo ſeparatur, qui poſtea à frigido ambiente congelatus in liquorem ab excipulo recipitur. Quare tantum humida corpora (quæ talia natura ſunt ſiue actu, ſiue potentia vel per artem talia redduntur) deſtil- lari

Digitized by Google

lari poſſunt. Huius operationis tantus eſt vſus, vt omnibus aliis operationibus inſeruiat, vel menſtrua præparando & eadem iterum ab eſſentiis ſeparando, nec non eſſentiarum extrahendarum gratia inprimis inuenta eſſe videtur. Eſſentiæ vero vt exaltētur, & ſubtiliores ac ad penetrationem promptiores reddantur, debent deſtillari. Deſtillatio, inquit Paracelſus, eſt quintus gradus ad tranſmutationem omnium rerũ naturalium. Sub autem intelliguntur aſcenſio, lauatio, & fixatio. Per deſtillationem omnes aquæ, liquores & olea ſubtiliantur, ex omnibus pinguibus oleum extrahitur, ex omnib. liquoribus aqua, & ex omnibus phlegmaticis rebus oleum & aqua ſeparatur. Præterea multæ res in deſtillatione fixantur per cohobitionem, & præſertim ſi res fixandæ aquam in ſe contineant, vt vitriolum. Quod ſi fixetur, colcotar vocatur. Alumen ſi propria fixetur aqua, vocatur alumen zucchari, quod & in liquorem reſoluitur, quod ſi putrefiat per menſem, aquam parit dulcedine ſaccari, quæ quidem magnæ virtutis eſt, & præſtans Arcanum in Medicina ad reſtinguendum ignem microcoſmicum in hominibus metallariis, ſicut in libris de morbis metallicis latius deſcribimus. Et ſicut audiuiſtis de vitriolo & alumine, ita etiam ſalnitrum: Et alia aquoſa mineralia fixati poſſunt per cohobitionem: de cohobitione ſupra audiuiſtis. Deſtillatio, inquiunt Galenici, eſt humoris aquei vel oleoſi ex re quapiam vi caloris eductio.

Quercetanus ſic definit. Deſtillatio eſt liquoris aquei ſeu partis humidioris in halitus à calore extenuatio atq; eleuatio, & ob frigiditatem aeris in aquam conuerſio. Vel eſt puræ & liquidę ſubſtantiæ à diſpoſitis adhæc corporibus extractio per calorem.

Deſtillatio, inquit D. Doctor Sennertus, Græcis καταςαγμὸς & ςαλαγμὸς, inter operationes Chymicas fere frequentiſſima & maxime neceſſaria, ac pharmacopœo inprimis vtilis eſt. Etſi vero nomine deſtillationis alii aliter vtantur, atq; nõnulli deſtillationis vocabulo totam artē Chymicā intelligāt,

 & Chy-

& Chymicum nomine deſtillatoris indigitent; nonnunquã etiam per filtrum, ſpongiam, chartam bibulam deſtillatio fieri dicatur: hic tamen magis proprie deſtillationis nomen ſumimus. Nonnulli, veluti Arabes, ſublimationem vocant; ſed minus proprie: Cum Chymicis ſublimatio ſit quidem deſtillationi cognita, ſed tamen ab ea diuerſa, vt poſtea dicetur.

Deſtillationem autẽ alii aliter definiunt. Albertus de Alchim. eam hoc modo definit. Deſtillatio eſt vaporum aquoſorum in ſuo vaſe eleuatio. Langius lib. 1. Epiſt. 13. Deſtillationem definit humoris per calorem in vaporem reſoluti, ac frigore rurſus inſpiſſati eliquationem. Ioann. Baptiſta Porta deſtillationem eſſe dicit humidarum partium, vi caloris in vaporem reſolutionem, quæ à frigore & conſtipatione occurſantibus in liquorem vertuntur. D. Sennerto hanc placet proponere: Deſtillatio eſt halituum è re exhalabili per calorem eleuatorum obiectu vaſis receptaculique denſi & frigidioris in liquorem collectio. Deſtillari enim poſſunt omnia, quæ caloris vi in halitum & vapores conuerti poſſunt. Nam halitus illi à vaſe obiecto retenti ſenſim in guttas colliguntur, & hinc in liquorem confluunt. Libauius hanc definitionem proponit. Deſtillatio eſt prolectatio, qua eſſentia extrahitur forma liquoris, & coagulata defertur per ſtillicidium, tranſlata à vaſe materiæ in excipulum deorſum locatũ. Quod itaq; deſtillandum eſt, reſolubile in conſiſtentiã humidam eſſe neceſſe eſt, aut cum humore eſſe, ſiue is connatus ſit, ſiue foris adiectus: ſunt autem talia maxime vaporoſa, & quæ ſpiritus oleoſos habent. Vnde ſi deſtillanda per naturam non ſunt talia, per artem eo ſunt deducenda. Et eſt inuenta deſtillatio eſſentiæ extrahendæ gratia principaliter, quanquam & famuletur abſtractionibus, depurationib. & ſimilibus. Cum item non ſatis pura prodit ſeparataq; eſſentia, repetitur illa ſæpius, ſed cum diſtincto regimine: & vocatur ea res rectificatio per deſtillationem, de qua in ſequentibus.

Eadem

Digitized by Google

Eadem poteſt & ſublimationis officio fungi, ſi alias ſublimabile cum humore eleuante tollatur, à quo poſtea ſecernitur denuo. Cauſæ externæ, quibus artificium promouetur, eſt principaliter calor attenuans, inde frigus coagulans. Sed ex accidente deſtillatio à frigore procuratur loco caloris externi. Sunt enim quædam, quæ externo frigore glaciei, &c. adhibito, in ſe incaleſcunt & eleuantur. Fit ſtillicidium etiam in circulatione, ſed differt extractione & vaſorum diſpoſitione. Materia debet comminui prius, antequam imponatur ad deſtillandum, ita tamen, vt cuiuſque deſtillationis modus requirit. Nec eſt excedendus iuſtus modus, aut vas nimis implendum. Ita quædam ſola imponitur, quædam cum additamentis, quæ deſtillationem faciliorem faciunt, aut laudabiliorem. Nonnulla ſingulariter præparantur digeſtionibus, macerationibus, circulatione, putrefactione & ſimilibus. Res flatulentæ magnis vaſis ſunt deſtillandæ. Variæ quidem ſunt deſtillandi formæ, ita vt vix omnes præceptis poſſint comprehendi: hactenus Libauius.

Cum autem rerum harum magna ſit diuerſitas, aliaquo in halitus & vapores ac ſpiritus facile conuerti poſſint, ex aliis non niſi maiore ignis vi halitus eliciantur, atq; halitus illi caloris beneficio vel eleuati, vel facile in ſublime ferãtur & ſurſum tendant, vel ob grauitatem deorſum ferantur, vel medio modo ſeſe habeant, & in ſublime quidem nonnihil eleuentur, ſed tamen in locum nimis altum non aſcendant: Varia hinc ortum habet deſtillandi ratio, varietate fornacum mediorumque differens: per aliam fornacem & vaſorum conſtitutionem vapores in altum eleuantur: per alia ad latus aguntur: per alia ad fundum deprimuntur. Ignis patens dat maiorem calorem, minorem arena, adhuc minorem cineres, adhuc minorem aqua. De quo Geber lib. 1. ſum. perfect. par. 4. cap. 50. Cum cineribus deſtillatio maiore perficitur igne: quæ autem cum aqua, manſueto igne & æquali. Subtilior ergo fit ſeparatio per eam quæ aqua perficitur, quam quæ cineribus elicitur. Veruntamen hæ differentiæ omnes ad tria genera non incommode redigi poſ-

ſunt, & triplex conſtituitur deſtillatio, per aſcenſum, ad latus, & per deſcenſum.

Deſtillatio per aſcenſum. Deſtillatio per aſcenſum eſt, cum humor vrgente calore inferiore aſcẽdere ex corpore cogitur ſpecie aeria in alembicum, vbi congelatur perque roſtrum deſtillat, alias plerumque dicitur deſtillatio per balneum Marię, per cineres, per arenam: quo referuntur etiam deſtillatio per campanam, qua oleum ſulphuris præparatur, & deſtillatio per patinam, quæ vna cum floribus odoriferis (quibus præcipue inſeruit) ſuper fornacem cum lentiſſimo igne collocatur & ſupponitur alia patina per quandam inclinationem cum interpoſito linteo, quod recipiens vapores aſcendentes per linteum in oleum ſuppoſitum guttatim demittit.

Per aſcenſum nominatur deſtillatio, (inquit D. D. Sennertus) quando halitus & vapores in altum aſcendentes ab alembico ſeu capitello cucurbitæ, veſicæq; ſeu vaſis, quod materiam deſtillandam continet, impoſito excipitur, atque in eo in liquorem, qui guttatim per roſtrum vel naſum (ita enim appellant canalem ab alembico in vas recipiens tendentem) in recipiens deſtillat, atq; in eo colligitur: Libanius hanc deſtillationem ſic definit.

Deſtillatio per aſcenſum eſt, cum antequam deſtillet extractum, ſublimatur ſpecie aerea. Debetque ea eſſe continua ab initio ad finem, cum opere interrupto vix aſcendat, id quod reliquum eſt. In vaſis peragitur variis, pro artificis induſtria, ſcopo ac natura rerũ. Vas materię ita locatum ſit, vt ſubtus adminiſtretur calor, ſitq; via ſpiritibus ſurſum: vnde iterũ in decliuia, facta plurimũ coagulatione in humorem, ferantur, excipiaturq; liquor conceptaculo ſuo. Et hoc interdum per breue ſpatium fit, & vnicum excipulum: Interdum per longos gyros, qui ſerpentinis dictis abſoluitur: vbi conſultum eſt, vt quoties ſerpentinæ ab alto decurrunt (non autem nimis extolli debent, ab initio vaſis, ne delabatur coagulatum) redituræ ſurſum, toties ſit receptaculum, à quo continuo ductum iterum aſcendant gyri, donec perueniant

niant ad vltimum excipulum. Et hic diſtinctis locis etiam ſua ſunt refrigeria, quibus aquã frigidam continentibus ſpiritus tenuiores, feruidioreſq; coagulent citius, nonnunquam tamen ſine anfractu lapſuq; multiplici ſtatim à principio decurrunt anguinæ per dolium refrigerans in excipulum. Sublimatoria deſtillatio dupliciter fit: per alembicum & per inclinationem. Quæ per alembicum, rectam habent cucurbitam vel veſicam, cui imponitur alembicus roſtratus, iſq; vel ſimplex vel multiplex, cum totidem roſtris ad diuerſos liquores vna opera excipiendos. Eſt & roſtrum vnum vel plura in vno alembico, ſi ſerpentinæ anfractuoſæ applicandæ ſunt, plerumq; pro roſtro fiſtula è vertice aſſurgit, & committitur ſerpentinis. Nonnunquam alembico accommodatur vas refrigeratorium, in quo quia aqua facile incaleſcit ſępe eſt mutanda. Si res tenuis eſt, collum cucurbitæ debet eſſe exilius & prolixius: alias ſi craſſa, capacius. Ita ſi ſæpius res eximenda, & alia reponenda, matula vtimur. Quæ facile ebulliunt, vel ad ſummum exundant, minore imponuntur quantitate, & cum additamentis, veluti arena, ſale, & ſimilibus. Nonnunquam & ſpongiæ, ſuber, pergamena, interponitur inter alembicum & materiam cucurbitæ, quod ita penetret ſpiritus ſubtiliſſimus, & prohibeatur aſcenſus materiæ. Sed & tunc calor moderandus eſt, & nonnunquam ſpumæ per cochlear diſſipandæ retecto vaſe: quanquam in talibus etiam non ſolet claudi, antequam diſpulſæ ſint bullæ. Interdum res non in cucurbita tantum ponitur, ſed & in alembico, ita tamen vt vel in limbo diſponatur, vel interuentu ligneæ craticulæ detineatur in alto, vt ſit tranſitus ſpiritibus. Euadunt tunc deſtillata validiora, & non raro etiam ita aromatizantur. Eſt & cum liquida res in imo ponitur, ſicca in alembico, vt vapor permeans vim trahat: id quod tunc fit potiſſimum, cum prius deſtillatum volumus roborare. Opere deſtillatorio etiam iunguntur ſpiritus ſicci humidis, & forma olei cum aqua prodeunt, per alembicum. Tunc in ſummo cucurbitæ collo calix cum aqua diſponitur: in fundo collocatur res halabilis. Dato igni itaque ſuſpirantes halitus vaporibus copulantur, & vna coagulati deſcendunt. Quod ſi metus eſt, ne aqua calicis ante finem operæ deficiat, per ſummum foramen in vertice alembici calida ſufficitur demiſſo infundibulo. Cæterum à fornacibus & catinis aliiſque nonnunquam hæc deſtillatio nomina accipit varia. Dicitur deſtillatio per balneum Mariæ, vel maris, cum fit in fornace cum

Deſtillatio per balneũ Mariæ.

cum aheno balnei, cuius calor plerumque eſt primi gradus: Et eiuſmodi deſtillatio congruit rebus leuioris compagis, vt herbis & ſimilibus, quæ præmacerata oportet in ſuo, vel proportionali ſucco, & minutim conciſa. Deſtillantur ita & ſucci, fitque ſeparatio tenuium ſpirituum à craſſioribus partibus.

Deſtillatio per balneũ roris. Deſtillatio per balneum roris eſt, cum non aqua vas continens tangit, ſed eius duntaxat vapor, quo pacto flores potiſſimum deſtillantur. Sed cauendum eſt, ne nimis leni calore vtamur, & non tam eſſentiam, quam phlegma inutile eleuemus.

Deſtillatio per cineres. Deſtillatio per cineres vel arenam eſt, cum fit in catinis cinereis vel arenariis, qui conueniunt rebus conſiſtentiæ firmioris, cum ignem præbent fortiorem.

Deſtillatio per B. ſiccũ. Deſtillationem per balneum ſiccum, ſeu ſtufam ſiccam nuncupant, cum ſine catino res imponuntur veſicæ amplæ ex cupro ſtannato, cuius operculum eſt alembicus inſtar campanæ turritæ è ſtanno, vel etiam vitreus rotundus roſtratus. Fit in furno aceſiæ cum minore moleſtia: alias etiam in ſimplici deſtillatorio: quanquam plebs eius compendium faciat per figulinam compagem coniuncto foco & ergaſtulo, cui imponitur pileus coniformis cum roſtro.

Deſtillatio per veſicam. Per veſicam autem non tantum deſtillantur tenuia, ſed & firmiora, præmacerata tamen in ſuo menſtruo.

Deſtillatio per cacabos. Deſtillatio per cacabos eſt, cum fit in fornace cacabaria, & ſic de aliis. Interdum deſtillationes plures aſcenſoriæ concurrunt, veluti cum eodem opere per balneum maris & roris deſtillamus, eodem per balneum & arenam, ſiquidem duo catini diuerſas res continentes ſibi inſeruntur mutuo: vel in eodem catino aqua eſt & arena ſimul, & tunc etiam calor augetur. Sunt & vicariæ huius deſtillationis aſcenſoriæ. Nam cum pro fornace ſolis calore vtimur, deſtillatio ad ſolem

Balneum maris & roris.

Deſtillatio ad ſolem.

Digitized by Google

ſolem fieri dicitur, vbi attendendum eſt, vt calor vas materiæ verberet eo gradu, qui requiritur, non autem tangat receptaculum. Vocatur deſtillatio per parabolam, cum ſpeculo collecti radii repercutiuntur ad conceptaculum: vel deſtillatio per cryſtallos, cum à globis cryſtallinis radii iidem ad vas diriguntur. *Deſtillatio per parabolam.* *Deſtil. per cryſtallos.*

Eſt & deſtillatio per patinam, quæ ſuper fornace fit, vel ad ſolem. Si ad ſolem, res conciſæ humectæque in patina vel concha collocantur, & ſurſum alia patina diſponitur, quæ vapores ſuſcipit, & coagulatos per quandam inclinationem demittit in ollam vel aliud vas commode applicatum. Si ſuper fornace aut foco, perinde fit ac in balneo, vel ſtufa ſicca. Nam vas continens in aqua locatur, vt inde vapores aſſurgant in imminentem patinam vel campanam, vel immediate igni admouetur, idemque peragitur. Nonnunquam coniungitur deſtillatio per patinam & balneum ſeu maris, ſeu roris: (niſi duplex balneum fieri velis, humidum & ſiccum) operculum enim balnei ita informatur, vt ſit inſtar patinæ, à qua procedit roſtrum. Si itaque res immerguntur aquæ aheni, & poſtea cucurbita cum alia materia imponatur, duplex vno opere peragitur deſtillatio. Eſt & cum vaſa deſtillatoria fimo, doliis aquæ calidæ, vel labris, &c. inſeruntur, & ſic multiplicibus alembicis ſimul deſtillare poſſumus. Quædam ollæ incluſa infodiuntur terræ. Collum prominens munitur alembico, datoque igni circulatorio peragitur deſtillatio aſcenſoria, in qua tamen interpoſito quodam cauendum eſt, ne alembicum feriat ſpiritus ignis. Ita deſtillari poſſunt ſpirituoſa & tenacia, quæ facile exundant. Sed & opus tunc eſt canalibus ſerpentinis & refrigeriis. *Deſtil. per patinam.* *Deſtillatio per patinã & balneũ.*

Deſtillatio per latus eſt, cum vaſe in latus inclinato deſtillatio perficitur, cumq; illud vas plerumq; retorta ſit, deſtillatio per retortam vocatur. Hæc præcipue vſum habet *Deſtillatio ad latus vel per retortam.*

Digitized by Google

in mineralibus, nonnunquam etiam in vegetabilibus quibuſdam, vt in lachrymis arborum & gummi & eiuſmodi, quæ quia grauia ſunt, ægre aſcendunt: Hæc deſtillatio tam humido quam ſicco calore perficitur. Hæc Iatrochymia noſtra.

Doctiſſimus Dominus D. Sennertus ait: Aliud genus deſtillationis ad latus vel per inclinationem vocant, quod ſcilicet halitus & ſpiritus non ſurſum recta in alembicum aſcendunt, ſed per latus atq; oblique in recipiens tendunt. Vas per quod hæc deſtillatio peragitur, ſeu vitreum ſeu terreum ſit, retortam vulgo ſeu cucurbitam incuruam, alii Bociam cōtra Bociam nominant. Nonnulli loco retortæ vtuntur etiã cucurbita recta, verum illã oblique in fornace ſtatuunt, vt alembicus deorſum inclinet. Habet hoc deſtillationis genus locum præcipue in iis, quæ ægre in altum attolluntur. Ponitur autem retorta plerumque in ignem patentem, interdum in cineres, ſæpius in arenam: vnde fere ſecundo, tertio, aut quarto caloris gradui hæc deſtillatio apta eſt: Aliquando etiam in balneo roris retortam locant, de qua deſtillatione vide Baptiſt. Portam lib. 10. Mag. Nat. cap. 9. Audiamus & Libauium de hac deſtillationis methodo.

Deſtillatio per inclinationem.

Deſtillatio, inquit, per inclinationem eſt, quæ fit vaſe continente materiã in latus inclinato, roſtro deorſum vergente. Illud vas cum plerumque ſit retorta, etiam deſtillatio per retortam opus nominatur. Nonnunquam & deſtillatio per deſcenſum dicitur, quod parua ſit eleuatio, indeq; mox deorſum reflexio, vel quod ſpiritus mox deorſum reuocentur, & ſine alembico in curuatura coagulantes deſcendant. Inuenta propter ea eſt, quæ firmæ ſunt compagis, & ſpiritus grauiores difficulter in altum ſcandentes reddunt. Poſtea vero accommodata etiam tenuioribus eſt. Diſpoſitio variat. Retorta ſiue alembico proboſcide vltima iungitur inferius locato receptaculo, idque vel immediate, & tunc ſimpliciter deorſum ſpectat cornu, vel per ſerpentinas: & tunc reuocatur extremitas roſtri ſurſum, vt in altum elatis canalibus recte reſpondeat, ipſeque venter retortæ in ſuperiore parte fornacis decumbit ſepultus in catino cinereo vel arenario. Hoc tunc potiſſimum fit, cum oleoſa tenuia deſtillantur. Ibi vero in medio

Digitized by Google

medio fornacis reuerberatoriæ venter ponitur, ita vt à latere promittat collum per rimam, quæ obturanda eſt exerto eo. Et hoc modo firma mineralia deſtillantur ſine catino, retorta tamen craſſo luto, eoque duplici vel triplici nonnunquam obducta & probe reſiccata. Quod ſi catino cinereo vel arenario libet vti, quod fieri poteſt in minus ſolidis, etiam hoc locum habet: nonnunquam tamen ſaltem paſta cineria pro catino & luto eſt, tuncque minor datur ignis. Cum deſtillantur ea, quæ ſpiritus acres fundunt, in receptaculo fontana ad tertias plena eſſe debet, quam poſtea rectificando auferre denuo poſſis, ſi placet (non enim ſemper id fit) Interdum idem mergitur in vaſe aquæ frigidæ ad partem tertiam, vel quarti digiti altitudinem, & deſuper admouentur lintea madida, vt ſpiritus eo citius coagulentur. Ignis datur per gradus, vt primus plerumque duas horas duret, reliqui pro rei modo. Eſt & rectificatio per retortam, ſed igni leni. Si res impoſita facile eleuatur ſpiritibus craſſis, quales ſunt in ſublimatione, adiicimus ſalem vel farinam ſilicum, aut laterum, vel quod potius eſt, fragmenta horum inſtar ſeminis canabini. Cum retortæ locantur in aheno balnei, etiã imbecillia poſſunt p inclinationẽ deſtillari. Sed & tunc coniungi poteſt deſtillatio per alembicum è medio aheni aſſurgente cucurbita, & per inclinationem ad marginem diſpoſitis tribus vel quatuor retortis, pro capacitate aheni, quarum colla per plicas prodeant. Affinis deſtillationi inclinatoriæ eſt deſtillatio per lacinias, quam ſeparationibus accenſuimus, cum per eam tum abſtractio aquoſitatum à pulueribus elotis fiat, tum ſeparatio ſuccorum, in quibus à fecibus & parte craſſa ſubtilior ſegregatur. Nominatur autem deſtillatio, cum fiat per ſtillicidium.

Deſtillatio per deſcenſum eſt, quando vi ignis ſuppoſiti humor cogitur deſcendere. Potiſſimum vſurpatur in iis, quæ calor aſcenſorius corrumperet, & quorum fortis ſpiritus nimio calore in aſcenſu diſſiparetur: Hunc modum Libauius ſic deſcribit. *Deſtillatio per deſcenſum.*

Deſtillatio per deſcenſum eſt, cum abſque eleuatione prolectatus humor deorſum deſtillat. Itaque & ſic eſt apparatus eius, vt non detur ſurſum aſcendendi via, ſed ſeu reſolutus & colliquefactus potentialis humor, ſeu prolectatus, aut etiã vaporis quidem

Digitized by Google

forma productus, at dum deorſum reuocatur coagulatus, per inferna prodit more ſtillicidii. Potiſſimũ vſurpatur in his quæ calor aſcenſorius corrumperet, aut quæ fortibus ſpiritibus diſſiparentur prius, quã conſiſtere poſſent. Vnde metallicis ſtatim à liquatione ſubducendis, &c. & alias imbecillibus, quibus ſeruatas vires cupimus, congruit.

Ea eſt duplex: Deſcenſio & deſudatio. Deſcenſio eſt, cum eliquatus è re ſuccus eſſentialis per ſuffurnium ſubducitur & deſcendit. Et huius modi ſunt duo: Vnus per fuſionem, alter per deliquium. (Eſt & tertius modus per diuaporationem, cum ſcilicet venæ ſulphuroſæ aut bituminoſæ in perforatam laminam ferream ſtratæ, & ſupra incenſis lignis vruntur, quo facto ſpiritus in ſiccum ſolum delatus concreſcit inſtar pompholygis. Sed artifices eius loco vtuntur ſublimatione.) Ille vſitatus eſt in fuſilibus mineralium, potiſſimum vero metallorum venis, poſtea etiam in adipibus, reſinis, & ſimilibus: Et à Gebro tunc maxime vocatur deſcenſio, cum calces metallorum fuſione reducuntur, conueniens excoctioni metallorum per canales, vel ſuper ligno, (ita enim appellant) in qua è furno prodit canalis obliquus, & tendit ſub furnum in peculiarem catinum: nec expectatur fuſio totius, ſed vt primum quid fluxit, mota materia per lignum incuruum, (vnde alterum operi nomen) deſcenditur in ſuffurnium, ne ab igni iacturam patiatur. Ita eliquari & arborum ramenta poſſunt, aliaque pinguia, quæ tamen etiam in cortinis, lebetibus, ahenis, &c. elaborantur. Loco liquoris deſcendit nonnunqum vapor vnctuoſus deorſum compulſus, qui excipiendus eſt aqua lebetibus contenta, vbi coagulat. Solet autem plerumque tunc ferrea lamina perforata pro fundo vaſis eſſe. Famulatur eiuſmodi deſcenſio cum cõmiſtionibus metallicis exactis, quibus tum metalla noua artificioſa producuntur, tum in ſe tranſmutantur extrinſecus, tum etiam gemmæ conficiuntur nonnullæ.

Deſcenſio per deliquiũ. Deſcenſio per deliquium eſt, cũ impuræ calces, ſales, vel ſimilia liquabilia, ſeu per ſe, ſeu in ſacculo, ſimiliue cõceptaculo inclinatæ crenatæq; tabellæ imponũtur, vt in aere vapido tabeſcentes purum ſuccum emittant. *Deſtillatio per tabulã.* Apud veteres & hæc operatio ſudoris nomine explicata eſt: Sed nunc deſtillatio per tabulam vocatur. Perficitur etiam per ouorum acetabula ſu-

ſpenſa,

Digitized by Google

ſpenſa, vel ſuper bacillis diſpoſita, dato foramine ſubterlabendi, aut in rimam recompoſita illa collocantur. Solent bacillos ſuper ſartagine exceptura liquorem collocare, & per fiſcellam in puteum demittere, vt peragatur deſtillatio prope aquam. Nonnunquam calces ſacculo incluſæ coquuntur in aqua, vt diffluat, quod ſolubile eſt. Aqua coagulatur. Coagulum tritum cucurbitæ iniicitur, quæ inuerſa ponitur ſuper infundibulo, quod intus filtro chartaceo ſit ſtratum, & locatum ſuper recipiente. Ita in aere vapido paulatim deſcenditur, quod purum eſt. Cæterum hæc operatio vicina valde eſt ſolutioni per deliquium, & coagulationi. Itaque & illa ſemper concurrit, hæc nonnunquam. Diſtat tamen deliquiũ ſimplex à deſtillatione per formam propriam, quod hic extractio eſſentialis partis fit ab impuritatibus, ſoluta eſſentia deſtillante, manentibus vero illis, quæ ſunt inſolubilia; ibi vero intelligitur ſolutio per diffluxum duntaxat, ſiue fiat ſegregatio vna, ſiue non. Abutimur etiam hac deſtillatione contra ſcopum, cum relicta eſſentia, deſtillamus per deſcenſionem aquoſitatem proiectilem.

Tranſudatio eſt, cum in deſtillatione deſcenſoria eſſentia prolectata tranſudat, guttatimq; in receptaculum defertur, calore ſupra admoto.

Focus enim ſupra eſt circa Ergaſtulum; vnde & igne circulari agi dicitur. Furno fit deſcenſorio, Balneo deſcenſorio, arena deſcenſoria & ſimili arte. Modis fit pluribus, ex quibus primus ſic ſe habet: Res vegetalis & animalis, non admodum firmæ compagis, tuſa & craſſiuſcule conciſa, iniicitur phiolæ ſphæricæ colli anguſti aliquantum prominẽtis. Debet illa eſſe ex vitro duplo, vel argilla tenaci, aut luto armata. Et cum inuerſa, ventre ſurſum ſpectante, orificio deorſum ſit locanda, ne excidat materia, conglomerata ferrea filamenta intruduntur, vel ſi latius paulo eſt orificium etiam opponitur craticula vel lamina foraminulenta, quæ diligenter affigatur. Sit autem illa in medio concaua inſtar lancis, & cõprehendat vtriusque vaſis colla exacte. Fabricetur fornax cum camera in imo, in quo poſſit ſine impedimento intrare receptaculum. Huic incumbat pauimentum in medio tantum peruium foramine, vt tranſmitti poſſit canalis tubæ inuerſæ, in quem inſeratur collum phiolæ. Muniatur poſtea pauimẽtum iſtud pariete ex omni latere, ita tamen, vt anterior ſit humilior, quo ſit aditus ad ventrem vaſis, & ignem. Iam demittatur

Digitized by Google

tatur collum phiolæ, ſique explet tubam, ſatis eſt, ſi non, luto infarciantur inanitates. Promineat autem collum infra pauimentum, vt poſſit excipulus adaptari, & pro libitu remoueri. Itaque & lapidi mobili debet imponi receptaculum cum committitur collo phiolæ, quo ſubducto queat extrahi,& mutari. Inde omnibus ſiccis, ignis accenditur circularis,primum eminus,poſtea cominus, donec ſufficiens & peracta ſit deſtillatio. Plerumq; prius exit aqua, poſt ſequitur oleoſus liquor, quæ permutatis receptaculis ſunt excipienda. Pro fornace illa cõficitur etiam ſcamnum cum ærea concha, vel ferrea lamella reclinata à margine inſtar diſci patinarii, vel cum patina terrea. Per medium demittitur canalis ad caua loca ſub ſcamno, vbi eſt receptaculum. Omnibus rite iunctis,ignis circa has circularis accenditur,vt ante. Pro hoc igni etiam feruor vel calor ſolis miniſtrare poteſt. Sed tunc opponendæ ſunt valuæ, ne radii receptaculum tangant: Et hoc ipſum ſtare in frigida debet. Poteſt & pro ſcabello tabula lapidea concinnari ad dictum modum. In imbecillioribus ſolet calor ſolis adhiberi,in firmioribus ignis prunarum.Pro calore tamen ſolis etiam vas tegimus cineribus,& poſtea prunas apponimus,quæ reſpondeant ſolari temperiei. Quin & ſicubi balneum deſcenſorium in promptu eſt, hoc vtimur ſecurius.

Inhumatio deſcenſoria.

Secundus modus tranſudationis deſtillatoriæ, eſt Inhumatio deſcenſoria. Scrobs vel fouea in terram demittitur, latera eius incruſtantur argilla.

In hanc ponitur olla firma, quæ quidem, ſi oleum excipere volumus,tertia parte ſit impleta frigida aqua, alias vacua. Hæc ſit pro receptaculo.Orificio eius annectatur fundus alius ollæ pertuſus minutis foraminibus, & adaptetur, agglutineturque probe. In hac ſit materia deſtillanda,clauſo orificio per operculum commodum.Nonnunquam tamen à figulo hæ duæ ollæ ſolide iunguntur, relicta fiſtula laterali in excipiente. Sed & inuerſa alia imponitur intercedente patina ferrea, vel cuprea pertuſa, cuius margo limbum reclinatum habeat, vt ſuperioris ollæ collum excipere rite poſſit: quæ ſi deeſt, lamina perforata, vel craticula lignea, &c. locum explet. Vaſis ita compoſitis, terra aggeritur vſque ad ventrem ſuperioris, vt commiſſura ſub terra ſit, vel etiam altius interdum. Ignis datur circularis per gradus, donec etiam obruatur venter ſuperioris. Si res ſolidiores ſunt, augetur calor,

Digitized by Google

lor, donec etiam excandeſcat olla externa. In reſina ex ſcapis ferulaceis prolicienda, variat apparatus nonnunquam. Sunt enim qui vaſe vitreo, cuius forma ſit inſtar tubuli, amplitudine palmari, fundo foraminulento, includunt materiam. Fundo accommodatur infundibulum, cuius fiſtula in excipulum deſinit. Ignis è palmari diſtantia lentus datur. Quidam duas ollas compingunt, & inferiorem collocant in aqua feruente, vt vapor feriens ſuperiorem, pro foco ſit.

Tranſudatio tertia per ſartaginem, perficitur ope ſartaginis, in qua contineantur prunæ. Adminiſtratio eſt huiuſmodi: ſit olla vel catinus ampli orificii. Super hoc extendatur plaga, ſeu linteum in medio quodammodo dependens, vt ſit veluti patella ad capeſſendã materiam. Alligetur per funiculum ollæ collo. Locetur in aqua frigida fere vſq; ad collũ. Linteo immittatur ſtratum materiæ deſtillandæ, quæ plerumq; eſt frigidæ qualitatis & imbecillis fugacisq; ſaporis & odoris, quales ſunt herbæ quædã & flores recentes depurati, in vmbra aliquantulum reſiccati, vt flacceſcant, tuſi &c. Hæc materia tegitur charta, quã aſperge cineribus, vel arena rara. His peractis ſartaginẽ cum prunis admoue, operã dans, ne calidior ſit iuſto, nec diutius immoretur. Ducito hinc inde, & humor per linteũ trãſudans deſtillat, retinens odorẽ & colorem ſui floris. Ne vero nimis multã impone, vt peruadere color poſſit. Vbi exoleuit virtus, muta eam, quoad ſatis. Per vittam fit hæc deſtillatio: ſi pro linteo vitta muliebris crinalis accipitur, & demittitur in vitrum, poſtea operculo vitreo ſupra accõmodato exponitur radiis ſolaribus, & ſimiliter fit deſtillatio. Eſt & per patinas ſimilis elaboratio. Sit patina ahenea, in qua ponantur res teneræ, vt roſæ, violæ &c. Super eas extendunt linteum, & alligetur: Inuertatur vt res dependeat, ſubiiciatur patina alia altior paulo, collocata in aqua frigida; Ita adaptata vaſa exponantur ſoli, & deſtillabit liquor. Eſt alius modus in vaſe eodem: Hydrochoum, ſeu vitrũ anguſti orificii, impletur materia tenera, obſtruitur & apricatur. Liquor ad fundum vaſis colligitur: vel duo eiuſmodi vitra coniunguntur, ita tamen vt inferius ſit amplius. Agglutinantur luto, fitque deſtillatio perinde, vt vini aſcenſio ſeu ſublimatio per aquam.

Tranſudatio per ſartaginem.

Quartus modus eſt deſtillatio deſcenſoria per lignum. Eligitur lignum poroſum, & torno excauatur in formam vaſis, cuius fundus ſit rarus, & pene perſpicuus. Refert autem ex quo

Deſtillatio deſcenſoria per lignũ.

quo ſit ligno: Nam tranſiens liquor eius vim aſſumit. Fundo ſubiicitur olla recipiens, & agglutinatur. Calor lentus ſupra & ad latera accōmodatur. Liquor tranſudat per lignum: Si ollam iſtam ligneam illeueris alumine, non facile ab igne corrumpetur. Loco ollæ globum philoſophicum complicatilem vſurpa, vel etiam figulinam futim, qualis in ſeparatione aquarum ſalſarum aut lutoſarum vſurpatur. Eſt & cum cera patella orificio ollæ ligneæ obiicitur, atque ita inuerſa illa per ceram fit deſtillatio, quæ tunc ſuſcipitur potiſſimum, cum aliquid alterationis ſimul à cera quærimus. Poſſe vero tranſudare liquorem, arguit modus ſeparationis aquæ dulcis à ſalſa marina, per capſulam ceream vndique clauſam.

Finis deſtillationis. *Cauſa deſtillationis.* Finem deſtillationis Geber habet ſum. perfect. cap. 50. lib. 1. part. 4. Cauſa vero quare inuenta ſit deſtillatio, & cauſa generalis inuentionis cuiuslibet deſtillationis, eſt purificatio liquoroſi à fece turbida, & conſeruatio illius à putrefactione. Videmus enim rem deſtillatam quocunq; deſtillationis genere puriorē effici, & melius à putrefactione cuſtodiri. Quid vero in ſpecie præſtet, ſuo debito loco in ſequentib. dicetur.

Rectificatio Ad deſtillationem pertinet, ſeu potius vſus quidam deſtillationis eſt rectificatio, quæ nihil aliud eſt, quam repetita rei deſtillatio, qua materia purior redditur, fecibus in fundo relictis; aut phlegma ab oleo, vel ſpiritus à phlegmate ſeparatur: audiamus noſtrā Iatrochymiam. Rectificatio nihil aliud eſt, quam repetita deſtillatio, vt perfectum reddatur opus. Vſum habet tantum in liquoribus (quanquam nunquam reiteratio ſublimationis rectificatio nuncupatur) nimirum vt alienitates ſeparentur, vt phlegma à ſpiritu vel oleo, vel è cōtra. Eſt tam neceſſaria operatio, vt ſine ea raro perfectum *Vſus rectificationis.* Medicamētum à deſtillatione producatur. Magnum etiam in ſeparandis ſpiritibus ab eſſentijs & extractis deſtillatis, vt iterum inſeruire poſſint, vſum habet. Veruntamen nihil aliud eſt, niſi mera deſtillatio, alia appellatione ab artificibus donata, reſpectu effectus, quem producit. Quare eundem

omnino

Digitized by Google

omnino inſtrumentorum & operationis habet apparatum, quem deſtillatio tam per aſcenſum, quam per latus, nunquam vero per deſcenſum.

CAPVT XVIII.

De ſublimatione, extractione & expreſſione.

DEſtillationi per adſcẽſum affinis eſt ſublimatio, & in eo ſaltem differt ab ea, quod ſicut in deſtillatione vapores, qui in altum tolluntur, in liquorem concreſcunt: Ita in ſublimatione exhalationes ſiccæ adſcendunt, & in altum ſublatæ, alembici lateribus inſtar atomorum adhæreſcunt. Vnde Geber lib. 2. ſum. perfect. part. 4. c. 40. ſublimationem eſſe dicit, rei ſiccæ per ignem eleuationem cum adhærentia in ſuo vaſe. Quapropter & in eodem fornacis genere & in iiſdem fere vaſis, in quibus deſtillatio per adſcenſum fit, etiam ſublimatio perficitur, quæ ſunt vel cucurbitæ vitreæ, vel terrea vaſa, quæ in ſpecie ſublimatoria appellari ſolent, & vbi vehementiore igne opus eſt, tutius adhibentur, quam vitrea, quæ igne maiore liqueſcunt. In hoc ſolum differunt, quod alembico non roſtrato ſeu cæco vtendum eſt; niſi in principio aliquid humoris, quod in ſublimatione ſulphuris fieri ſolet, exſtillet. Tunc n. roſtrato vtimur, & poſtea vbi humidi vapores ceſſant, cum cæco permutamus, aut roſtrũ claudimus. Interdum in vertice alembicus & perforatus, vt vapores humidi exhalent, quo facto, foramen clauditur. *Sublimatio ex Gebro*

Sublimatio, ex Iatrochymia, eſt operatio, qua corpus halitus ſpecie vi ignis in ſublime propellitur, ibique ab ambiente frigido congelatum ſubſiſtit, & à forma operationis ſublimatum vocatur & præcipitationi opponitur. Vt ſublimatio fiat, duo plerumq; requiruntur. 1. Vt corpus cum alia materia graui ſuper marmore incorporetur, quæ ipſum tardare poſſit, ne ignẽ nimis cito effugiat, & ante iuſtam & purã ſeparationem, tum quæ feces ſiue corporis impuritates ſecum quadam affinitate retineat: Vel vt ſua acrimonia corporis mutationem, corruptionẽ & tandem ſeparationẽ adiuuet, q̃ tamen talis eſſe debet, quæ nullã alienam qualitatẽ *Sublimatio Bornetti.* *In perfecta ſublimatione 2. requiruntur.*

corpori ſublimando imprimat. 2. Requiritur, vt lēto prius igne humor omnis tollatur, modo talis materia, quæ in vtili humore abundet (vt in ſublimatiōe ſulphuris phlegma ſalis & vitrioli ſeparandum eſt) alioquin nulla erit deſtillatio, vel ſaltem impurior. Sublimatio autē eſt aut vnius materiæ ſublimandæ, aut pluriū. Si vnius, tū duplex eſt intentio. 1. Quæritur corporis tantum à ſordibus purgatio, vt corpus purum reddatur, vt in ſublimatione ſalis Antim. 2. Aut vna cū purgatione requiritur corporis mutatio in alienā formā operationibus magis obnoxiam, vt in Mercurii ſublimatione.

Sublimatio eſt vnius materiæ, aut pluriū.

Si plurium, tunc requiritur incorporatio in vnam ſubſtātiam, vt inde ſublimatum cōpoſitum emergat, & nouū Medicamentum, vt in cinnabari. Vel requiritur eſſentiæ extractio, & tunc alterum corpus q; ſublimatur, pro vehiculo tantum inſeruit, ad quod opus perfectū iterum ſeparatur. Tale corpus q; vehiculum hic dicitur, ſal Armoniacum plerumq; eſt, vt in extractione tincturæ ex calce auri cū aquila volāte. Hic notādum quod in iſtis duabus poſteriorib. ſublimationis formis nullum requiratur additamētum, pręter ipſa corpora ſublimanda, vt in prioribus quæ fæces ſecum retinent.

Sublimationis vehiculum ſal Armoniacum.

Sublimatio eſt duplex: vna qua ſublimatum ad aliquam diſtantiā à capite mortuo ſeparatur. Eſtq; tum ſiccorū tum mineraliū. (Quamuis Libauius deſcribat aliā deſtillationē aquæ, quæ nihil aliud eſt, quā mera rectificatio, aut circulatio, aut ſaltem nullus eſt eius vſus, cum multo melius ſit aquam deſtillare quam ſublimare: ci amus quidem frequenter Libauium, ſed ideo non conſentiunt omnia noſtris, ſed vt ſtudioſus verum à hæſitante poſſit ſecernere.)

Duplex ſublimatio.

Apparatus ſublimationis eſt: Res ſublimanda cum materia cōpetente fæcesq; retinente, vel cum calce cuius tinctura expetitur, ēt optime conteratur, & ſuper marmore incorporetur, ollę deſtillatoriæ vel vitro, q; Aludel vocatur, imponatur & poſt euaporationē aquoſitatis, lento igne appoſito operculo vel alēbico, ne quid expiret, augeatur ignis grada-

Apparatus ſublimationis.

Digitized by Google

tim, donec totũ aſcẽderit, poſtea per ſe refrigerari permittatur, deinde exẽplum ſublimatũ ſi opus fuerit, iterũ lęuigetur ſubtiliſſime, & deſtilletur cum noua materia fæces ſeparante & retinente, totusq; proceſſus hic repetatur, donec purum ſatis & perfectum reddatur ſublimatũ. Alia ſublimatio eſt, qua ſublimatũ ad vitri ſuperficiẽ tantum aſcendit, eiq; inſidet, quæ efflorescẽtia potius eſt: In iſta ſublimatione ſolent artifices q̃ ſublimationẽ adiuuant addere. Celebris eſt hæc ſublimatio philoſophica in Arbore Hermetis. Hic addit Libauius ſublimationẽ in humidis, quæ certe nihil aliud eſt, quã digeſtio aut maceratio quædã per quas ſeparatio partiũ perficitur, vt in digeſtione oleoſi corporis, cũ menſtruo illi adiecto ſeparatur oleum ex corpore mẽſtruoq; innatat, quæ illi ſublimatio dicitur. Et viciſſim tinctura corporis p menſtruũ extracta ſublimatio apud eum vocatur, ſed nimis lata ſignificatione: illa ambiguitas in cauſa eſt, cur Libauiũ hoc loco nolim citare, quẽ tamen ſuperius ſæpiſſime adduxi in probatũ teſtimoniũ, qui volet legat eũ li. 1. Alchym. de Encheria c. 38. 39. & 40. fol. 14. 25. 26. &c.

Philoſophica ſublimatio.

Ambigua Libauii ſublimatio.

Vaſa ſublimatoria q̃ attinet, nunc altiora, nunc humiliora ſunt, prout materia ſublimanda magis vel minus volatilis eſt. Si n. ſit volatilis, adhibendum eſt ſublimatoriũ altius, ſin minus alte aſcendat, humilius: Et cum interdũ mox laterib. cucurbitę adhæreſcere ſoleat materia ſublimata aliquo modo, ſæpe ad collum vſq; cucurbita cinerib. tegi debet. Vidẽdum tamẽ vt collũ ſatis extet, ne calore collecti flores iterũ liquẽtur, ſi ſint liquabiles. Nõnunquam plures Alembici vel ollæ in hunc vſum paratæ adhibẽtur, & altera alteri imponitur, q̃ omnes in parte ſuperiore ſunt pforatæ, ſuperior ſolum clauſa eſt, vel roſtrata, vt ſi quid humidi adſit, exſtillare queat. (hęc ſublimatio occurrit cũ florib. Antimonij per ſe facti, vel florib. Iouis cum nitro pfecti) adhibentur n. eo fine tot alembici vel ollæ, vt materia illa ſublimata diſtingui poſſit. Quæ enim leuior & volatilis magis eſt, in ſupremum aſcendit Alembicum: quæ grauior eſt, in imo ſubſidet.

Vaſa ſublimatoria.

Sublimatio vel cum vno Alembico, vel pluribus.

Digitized by Google

Porro propter diuerſitatem ſpirituum ſublimandorum diuerſificatur, vt loquitur Geber, ſublimatio. Quædam enim fit cum igne forti, quædam cum mediocri, quædam cum igne remiſſo: ideoque ſublimatorium nunc ſupra ignem patentem ponitur, nunc in cineres, nunc in arenam vel ſcobem ferri.

Inſtitutio ſublimationis ex Gebro. Quomodo ſublimatio inſtitui debeat, in genere præcipit Geber lib. 1. part. 4. ſumm. perfect. cap. 42. Primo ignis lentus eſt adhibendus, & talis ſolum, qui aqueum & humidum, quod ineſt, euocare poſſit. Si quid iam per illum gradum ſublimatur: ignis non augeatur, vt ita ſubtiliſſima pars adſcendat igne debili, quæ ſeorſim, ſi placet, colligi poteſt. Cũ iam nihil vel parum adſcendit, quod ex turunda vel Elychnio in foramen alembici immiſſo deprehendi poteſt, ignis augeatur tantum, quantũ opus eſſe ex lana deprehenditur. Si enim parum adſcendere deprehendes, augeatur: ſi multũ & immundum adſcendat, nimius eſt ignis: ſi mundũ & multum, iuſtus eſt ignis gradus. Accidit etiam interdum, vt Alẽbicus totam materiam ſublimatam capere non poſſit. Tum itaq; vel cum nouo permutari debet, vel euacuati materia, vt nouis floribus ſuccedentibus locus detur, vt ne prius collecti ex alẽbico in cucurbitam decidant. Si quæ alia in genere de his ſublimationib. dici poſſunt, de iis conſulatur Geber. allegato loco cap. ſequenti.

Sublimationis finis. Habet autem ſublimatio varias vtilitates: Primo n. ſeparat partes ſubtiles, puriores & volatiles à craſſiorib. impuris & fixis: Deinde ad eſſentiæ, & Tincturæ extractionem vtilis eſt ſublimatio. Atq; vbi finis hic eſt propoſitus, volatile aliquid, q. rei ſublimandæ vehiculi loco ſit, miſcetur, quo ſublimatione peracta iterũ ſeparatur per reſolutionẽ in aquã, cum talia vehicula plerumq; è volatilium ſaliũ genere ſint.

Tertio

Digitized by Google

Tertio interdũ eo fine adhibetur ſublimatio vt nõ fixum figatur. Quarto ſublimatio aliã quaſi formã aliaſq; qualitates ſublimatæ rei confert, vt in Mercurio ſublimato apparet. Denique & per ſublimationem res diuerſæ iunguntur, vniuntur & incorporantur, vt vnum compoſitum fiat. Plerumque autem ſæpius repetenda eſt operatio, vt finem illum, quem cupimus, aſſequamur. Neque enim prima ſublimatione res mox ſatis depuratur, ſeparatur & eo, quẽ cupimus, modo elaboratur: Audiamus & Theophraſtũ Paracelſum.

Sublimatio ſecundum Paracelſum & eius ſpecies.

Sublimatio, inquit Paracelſus, eſt ſecundus gradus etiam valde principalis ad tranſmutationem multarum rerum naturalium, ſub quo intelligitur exaltatio, eleuatio, & fixatio, eſtque non adeo diſſimilis deſtillationi. Nam ſicut ab omnibus phlegmaticis & aqueis rebus aqua in deſtillatione aſcendit, & à ſuo corpore ſeparatur, ita in ſublimatione ſpirituale à corporali, volatile à fixo, & in rebus ſiccis, vt ſunt omnia mineralia, attollitur & ſubtiliatur, & purum ab impuro ſeparatur. Præter ſublimationem enim multæ bonæ virtutes & mirabiles res reperiuntur in mineralibus, multæque res fixantur & conſtantes fiunt, ita vt igni permaneant hoc modo: ſublimatum cum ſuis fœcibus iterum teratur & miſceatur, & vt antea ſublimetur, quod toties fiat donec nõ amplius ſublimetur, ſed omnia ſimul in fundo maneant & fixa ſint. Ita poſtea fiet lapis & oleum quando & quoties velis, nẽpe ſi infrigidatum in aere vel vitro ponas, ibi enim reſoluitur ſtatim in oleum. Si autem iterum in ignem ponas, iterum coagulatur in lapidem, qui mirabilis & magnæ virtutis eſt. Hoc autem habeas pro magno ſecreto & myſterio naturæ, ne ſophiſtis manifeſtes. Porro vt in ſublimatione multa corroſiua dulcia fiunt in cõiunctione duarum materiarum, ita cõtra multa dulcia corroſiua fiunt: Multa dul-

Fixatio mineralium in lapidem, vt fiat.

Myſterium naturæ.

Digitized by Google

cia fiunt acerba & auſtera vel amara, & contra multa amara dulcia, vt ſacharum. Notandum quoq; hic eſt, quod quodlibet metallum, quod per ſal armoniacum in ſublimationem perducitur, poſtea in frigore vel in aere ſoluatur in oleum, & cõtra, in igni coaguletur in lapidem. Quæ quidem vna eſt ex maximis & ſummis tranſmutationibus in omnibus rebus naturalibus, nempe metallum in lapidem tranſmutare: hæc de ſublimatione, ſequitur extractio.

Notela de ſale armoniaco.

Extractio.

Omnis expreſſio (inquiunt præceptores Galenici) quædã extractio eſt, ſed non contra: Nam multa extrahuntur ſine expreſſione, vt ſucci & reſinæ ex plãtis inciſis vel percuſſis: ſic enim euphorbium ex Lybica arbore conto vulnerata extrahitur, nam ſuccus è plaga cõfeſtim ſtillat in pelles ouinas arbori circumligatas. Tanta ſiquidẽ eſt eius acrimonia, vt guſtũ & olfactum moleſtiſſime feriat, & ardorem ori naribuſq; maximum excitet. Propterea ruſtici quidam vocant ad huius ſucci collectionẽ, qui ſpe mercedis allecti corticẽ arboris feriunt è longinquo, vt min⁹ ab acerrimo euphorbii feruore lædantur, nunq̃ tamen tuti ac illæſi diſcedunt. Ex fructu cucumeris agreſtis *Elaterium* extrahitur conſilio Dioſcoridis c. 148. li. 4. hoc modo. Decerpti cucumeres q tacti protinus exiliunt, ſeruantur vna nocte. Poſtridie impoſito ſupra craterẽ aut peluim rariore cribro, vtriſq; manib. ꝓhenſi, ſigillatim ſupino cultro, ſurſus verſus aciem habẽte findũtur, atq; p cribrum humor in vas ſubiectũ exprimitur, & ꝙ carnoſum cribro hæſit, vt facilius exudat, eliditur. Humor in pelui agitatur, dein reſidere finitur. Tum linteo opertus ſoli exponitur: & cum ſteterit, ſupernatãs aqua identidem effunditur, qua partim effuſa, partim exhauſta, ꝙ remanet ſedimentũ in mortario teritur, & cogitur in paſtillos. Ex plantis integris, vel earũ partibus extrahuntur nõ modo ſucci, vt hypociſtis ex germinib. adnatis ciſti radicib. ſuccus glycyrrhizę & laſerpitii ſeu Cyrenaic⁹, ſed alii quoq; varii liquores ex inciſis arborũ & fruticũ cortice, & ſtipitibus, vt gummi, reſinę lacrymæ. In gũmi eraſu numerantur ammoniacum, ſagapenũ, opoponax, galbanum, bdellium, myrrha, ſtyrax, thus, & alia multa, quæ pro varia cuiuſq; natura facilius aut difficilius extrahuntur. Nonnulla ſine arboris vulnere, dehiſcente p calores ęſtiuos cortice ſponte defluunt. Reſinæ extrahũtur facilius quia magis fluxiles, & fere ſine manuum auxilio deciduæ, vt quæ ex terebintho la-

Elaterii præparatio iuxta Dioſcoridem.

tho lachrymatur, quę reſinis omnibus antecellit, ait Dioſcorides. Proxima lentiſcina, dein quæ è pinu & abiete extrahitur. Inter lacrymas multa locum habent, vt aqua è vite reſecta defluens, lac tithymalorum omnium, & papauerum ſuccus ille craſſior, qui dum plene coaluit, *Opium* nominatur. Sauciatur ergo in plantis multis tantũ cortex, inde deſtillat *δάκρυον*, hoc eſt, lacryma in peluim aut aliud vas appenſum. In multis radix vulneratur, vel ſecatur omnino: Interdum & rami. Ita balſamum extrahitur cortice fruticis præciſo, cultello quodam eburneo. Ferrum n. ſine magno ſui diſpendio tolerare minime poteſt. Fit adhuc oleorũ extractio, ſed modo multifariam artificioſo. Vel n. extrahuntur deſtillatione, quæ fit per aſcenſum vel deſcenſum, vel expreſſione, vel infuſione, &c. Pergunt nunc Galenici. Non paruum eſt diſcrimen inter extractionem pharmacopœorum & chymicorum: Illi enim liquorem tantũ quendã, vt lachrymã, reſinam & gummi, vel q̃d ſimile ac fluidũ extrahunt, ſecernuntq; à ſubſtantia craſſiore ac ſolidiore. Hi vero nõ modo corpus illud craſſum deſerunt, ſed & tenuiorẽ ſubſtantiã exhalant, relicta eius portione craſſiuſcula ac paucula, cui, vt ſubiecto virtus vnita adhęreſcit. Vnde extractũ quaſi eſſentiam à corpore ſeparatã appellant. Eiuſmodi enim extractum parua mole vires habet eximias, illiuſq; drachma non minoris eſt efficaciæ, q̃ vnica medicamenti tota cum ſua ſubſtãtia craſſiore exhibita. Solent vero his extracta dari, quorũ nauſeat ventriculus ſup pharmacopœorũ medicinis, & q̃bus maxima eſt rei familiaris vbertas. Extractũ n. thei aut vnionũ pauperi præſcribere, vitã illi eripere eſt.

Galenici diſtinctionem faciũt inter extracta pharmacopœorum & chymicorum.

Fiunt a. extracta ex medicamentis tam ſimplicibus q̃ compoſitis ſæpius hoc modo. Immergitur medicamentum minutim inciſum, vel ſi fuerit maſſa catapotiorũ aut electarii diſſoluitur in aqua vitæ optima, vel alio liquore idoneo, ita vt ad duos digitos emineat, in vaſe bene obturato, tũ relinquitur duos aut tres dies in loco calido, dein valida fit expreſſio, q̃ poſtea in B. M. ponitur, vt ſeparatur aqua vitæ à facultate medicamẽti, ꝙ exigua quantitate craſſiuſculũ remanet in fundo vaſis, tũcq; colligitur, & reponitur in vaſe vitreo, aut fictili, ſed vitrato. Cum validus quis extractũ parare voluerit, in priore expreſſione aliud eiuſdẽ generis medicamẽtũ macerabit, & poſt diutinã ac pfectam, infuſionẽ exprimet, vt ante. Idq; ter, aut quater, ſi extractum potẽtius expetierit, tandẽq; facta expreſſione vltima, vel ignis calore blãdo, vel B. M. ſegregabit aquã vitæ, vel inſolatu diſſipabit, ſolo remanẽte extracto, ꝙ exiguo corpore vi-

Extracta Galenicorum ſimplicia & compoſita.

ribus

Digitized by Google

ribus eſt eximium. Rhabarbarum & alia medicamenta pretii maioris, poſt primam macerationem & expreſſionem abiicienda non ſunt, vt vulgaria, ſed bis, aut ter, vel etiam quater, in alia aqua vitæ infundenda, donec colorem & ſaporem prorſus amiſerint, & quicquid illis inerit virtutis in aquis ipſis reliquerint: Tunc enim fieri debet vltima expreſſio, quæ aliis miſcetur, à quibus omnibus aqua vitæ ſeparatur per B. M. quouſq; ſubſidentia, ſeu extractum relinquatur. Non vero ſemper extracta fiunt per aquam vitæ, ſed multoties per herbarum decocta, aquas ſtillatitias, & aliquando per aquam pluuiam vel fontanam. Maſſæ enim pilularum nonnunquam macerantur in aqua pluuia per octiduum, adhibitis, ſi videtur idoneum, ſuccis bugloſſi, vel betonicæ, vel alterius pro exigentia rei. Poſtea igni lentiſſimo coquuntur, filtrantur & coagulantur. Hoc modo rhei optimi minutim conciſi libra j. maceratur per diem integrum in lib. ij. ſuccorum depuratorum borraginis & fumariæ, deinde igne lentiſſimo coquitur, donec ſucci abſumantur: tunc fit expreſſio fortis, quæ denuo coquitur igne lento in diplomate ad mellis craſſitudinem. Sunt qui ſachari duas vncias adiiciunt, ſed augetur moles, & hebeſcit extracti facultas. Multis aliis modis extracta parantur, quos pluribus perſequi Galenicorum non eſt inſtituti, quandoquidem pharmacopœi inſtituendi methodum, non artificioſi chymici ac ſpagyrici meditantur.

Extractio ſpagyrica artificioſa eſt.

Extractio Libauio eſt ſegregatio eſſentiæ, qua è corpore ſuo extrahitur.

Nobis extractio eſt eſſentiæ ex corpore per menſtruum ſeparatio, vnde oritur tinctura & poſtea ſeparato menſtruo vel euaporatione vel deſtillatione corporis eſſentia in fundo relinquitur, quæ extractum vocatur. Huic peculiariter inſeruit maceratio, quamuis non ſemper quibuſdam etiam extincto idonea menſtruo, vt in calcinatione dictum eſt. Menſtruum vel eſt corpus connatum vel aſcititium, ſiue extrinſecus corpori adiectum. Si connatum, tunc inſeruit herbis recentibus, quarum ſuccus prælo expreſſus vna eſſentiam herbæ ſecũ defert, poſtea depuratur & ſuperfluus humor (quem ad ſimilitudinem veri menſtruum dicunt, ali-

quando

Digitized by Google

quando etiam vehiculum vocant) nuncupari ſolet, quod impurior & crudior ſit extractio, quam quæ ex ſiccis. Si aſcititium fuerit menſtruum, omnibus ſiccis vegetabilibus & mineralium calcibus nec non animalibus præparatis, vt ſunt cornua, inſeruit. In quo opere, vnicuiq; corpori ſuum menſtruum eſt eligendum. Extractum etiam conſiſtentiam recipit vel fluidam, & tunc tinctura tantum dicitur, vel conſtantem & firmam inducit, idque ex ſententia artificis vel medici præſcribentis & tunc ſpecialiter extractum vocatur vel ſuccus inſpiſſatus. Nunc de expreſſione dicemus, ſupra cap. 10. audiuimus ſententiam D. Sennerti & Libauii: nunc audiemus mentem Bornetti.

Differentia inter tincturam & extractum.

Expreſſio (inquit Iatrochymia noſtra) quæ hic tractatur, longe diuerſa eſt ab illa, quam in ſeparatione ſuperficiali explicauimus. Illa enim expreſſio ſuperficialiter tantum ſeparabat partes à ſe inuicem hactenus diſtractas & diuiſas, purum ab impuro (nihilominus integro minimeq; ſubſtantialiter corrupto medicamento) ſegregabat & menſtruum tinctum à fæcibus corpus fluidum ab impuritatibus innatantibus, vel ad fundum præcipitatis.

Hæc vero ab omni parte corporis tam interna quam externa (non autem ſordes) ſeparat, corpuſque mortuum relinquit. Eius duplex eſt vſus: alius vt ſucci herbarum expreſſione extrahantur, & tunc extractioni, vt ſupra dictum eſt, inſeruit, alius eſt oleorum ſeparatio, qua olea ex ſeminibus & nucleis exprimuntur per prælum. Eius procedendi modus melius explicabitur in præparationibus.

CAPVT XIX.

De digeſtione.

TAnta inter digeſtionem & macerationem eſt affinitas, vt plerumq; maceratio ſæpe ab autoribus digeſtio dicatur, eam omnino expe-

Affinitas inter dige-

Digitized by Google

ſtionem & macerationem. dit enucleare, cum tãta ſit digeſtionis vis & efficacia, vt corpora alioqui duriſſima, quæ nullo modo macerari poſſunt, mollia, vt ſi hoc non admittant, ad penetrationem ſaltem cogat, vt tinctura per menſtruũ educatur. Quando igitur eiuſmodi corpora contumacia occurrunt, vel calces mineralium exuberans, tunc maceratio adiecta digeſtione ſemper abſoluitur. Digeſtio enim coniuncta cum maceratione admoto competente calore, vt ventriculus concoquit ad vim ſuam vel eſſentiã exercendã diſponit, contumacem materiã mitiorem & tractabilẽ ad operationẽ aptam reddendo, vt abundantior eſſentiæ meſſis ſequatur. Atq; hæc ex his cuiuis facile eſt videre, quando digeſtio pro maceratione ſumatur, vt quando liquida cum ſiccis duris coniunguntur, quæ ſoli macerationi non cedunt. Quare additur digeſtio in calore, & tunc maxime apparet, cur digeſtio ſic plerumque vocetur, cum tantum ſcopus operationis ſit maceratio & corruptio, vt eſſentiæ extractio ſequatur.

Aliquando digeſtio pro maceratione.

Verum digeſtio proprie dicta verſatur tantum circa liquorẽ vel ſi circa ſiccum corpus, liquore tamen adiecto non expectatur eſſentiæ alicuius extractio, ſed vt digeſtione abluatur aliena aliqua qualitas ex corpore præparando, vt iam audiemus. Præterea digeſtio non minorem etiam cum circulatione habet cognationem, de qua vide generationẽ in Iatrochymia noſtra. Digeſtio vt hic capitur, alienitatis tantum ſeparationẽ quærit, & hic definitur operatio, qua alienitates tum ſubſtantiæ tum qualitatis tolluntur. Humores enim ſpiſſos ſubtiliat, aquoſitates & cruditates in ſuccis cõcoquit, opaca illuſtrat, omneſque fæces & impuritates quæ in interioribus occulte ante latebant, ſeparat, ad fundum grauiores & terreſtres præcipitat, leuiores, vt ſpumã ſuperficiei innatare cogit, idque vi & efficacia externi caloris concoquentis, continuitatem totius penetrantis calidum innatum (cuius virtute præcipue opus abſoluitur) in actum redigentis facit. Vnde alia apparet inter eam & macerationem differentia, quod nimirum maceratio proprie & ſtricte ſumpta corpus ad ſeparationem tantum parat, digeſtionis vero

Digeſtio cũ circulatione aliquando cõuenit.

Definitio digeſtionis.

Digitized by Google

vero proprium non tantum corpus ad hanc parare, ſed etiam in parato ſeparationẽ facere, quod etiam pręcipue quęritur in digeſtione, quanquam & alterum neceſſario faciat.

Eius vſus eſt duplex: vel vt impuritates grauiores, terreſtres & ſubſtantiales ſeparentur, vel vt alienæ qualitates tollantur. Si primum tunc vſum habet in comparandis ſuccis & menſtruis ſaturatis ac oleis per expreſſionem factis: ſi ſecundum, tunc vel verſatur circa prorſus liquida, & quidem quæ à terreſtreitate hactenus ſunt depurata, vt nimirum digeſtione cum menſtruo idoneo empyreuma oleorum tollatur, vel vt ſecundum nonnullos ignea qualitas ſpirituum, aquarum & aliquando oleorum digeſtione in loco frigido vt in fouea ſubterranea cellæ frigidæ tollatur. Vel circa ſicca cum liquidis admixta, qualia ſunt turpeta mineralia vel calces ſeu olea mineralium in puluerem præcipitata, vt nimirum digeſtione cum aliquo menſtruo appoſito digeratur, donec tandem inſipidum exeat, quod eſt ſignum bene dulcoratum eſſe medicamentum. *Vſus digeſtionis duplex.*

Eſt & alia digeſtio, quæ eandem operationem cum dicta, quoad vaſa & manualem operationem, requirit, parum etiam in igne differt, niſi quod in iam dicta ſtrictiorem curam in ignis regimine adhibere oporteat, ſiquidem hic error in igne operationem multum impedit. Per digeſtionem illam ſola operatio quæritur. *Digeſtio generationi ſubiecta.*

1. Vt noua qualitas introducatur, & prioris medicamenti forma ſeu conſiſtentia ſeruata.

2. Vt conſiſtentia corporis mutetur, & qualitates nouæ introducantur vna vel alterentur antiquæ. Si noua tantum qualitas introducenda expectatur, tunc inprimis vſum habet in extractis corrigendis & fortificandis, cui inſeruiunt frequentes cohobationes & coagulationes.

Digitized by Google

Apparatus digeſtionis. Eiuſque apparatus talis eſt: Si corrigere cuperet artifex nimiam frigiditatem & facultatam narcoticam, qua laboret extractum opii, hyoſciami aut papaueris, aut tollere, lenire vel ſupprimere venenoſam qualitatem extracti Hellebori albi, vt malitiam ſuam in corpore non tantum non exerat, ſed bonum, quod poteſt potenter efficiat, ſic procedet: *Narcoticorum correctio.* Tincturas cordialium quæ vi partes vitales corroborandi valent, venenoſos fumos & qualitates infeſtas ſupprimere, vel ſopire poſſum, compararet, quas effunderet extracto ſupradicto, vaſe digeſtorio optime clauſo ſecundum artem: Et in fornace digeſtoria locaret dies aliquot, donec vrgente calore externo humor aſcendens & deſcendens, ſicque omnes partes penetrans, tincturam extracto, & extractum tincturæ commiſceret, vt ad minimas partes (vt ita dicam) ſeſe inuicem tangant, corpuſque prorſus homogeneum appareat, ita vt ne vel minima pars extracti ſit, quæ tincturam non abunde ſapiat.

Quare hic obſeruandum eſt, ſi materiæ fuerit magna qualitas & grauis, vt facile fundum petat, vt quotidie bis terue vaſe digeſtorio è fornace exempto diligenter coagitetur, ad meliorem commiſtionem, poſtea menſtruum lento balneo ſeparetur, materiaq; relicta in fundo ſiccetur, ſiue vt aiunt, ad iuſtam conſiſtentiam coaguletur, huncque proceſſum toties repete, vſquequo omni ſapore & odore priuatum inſipidum menſtruum exeat, ſicque opus abſoluiſti: Eodem prorſus modo potes acuere & vires purgantibus extractis addere.

Correctio mineraliũ turpetorum. Hac ratione ſolent corrigere mineralia turpeta ſolo ſpiritu vitrioli rectificato & puro, cui ſæpe in his accedere ſolet ſpirituum ſuper turpetis combuſtio: hac vero ratione non tantum vis ſpiritus illis imprimitur, ſed etiam volantes turpeto-

Digitized by Google

turpetorum mineralium ſpiritus figuntur, vel ſaltem noxæ euaporantur, vnde minus animalibus partibus nocent, vomitumque prouocant. Si formæ & qualitatis etiam mutatio quæratur, tum vſum hunc habet, vt calces mineralium in oleum redigantur. Apparatus eius talis eſt: Liquor aliquis inſtituto inſeruiens affunditur, digeritur, ſeparatur, coagulatur, cohobatur, & ſicut in priori proceditur, donec tandem calx à menſtruo ſeparata & attenuata in oleum cedat, quod ſic cognoſcitur, cum coagulationem amplius nõ admittit: huic operationi plerumque inſeruit aqua fortis vel oleum vitrioli, acetum & alia huiuſmodi diſſoluentia menſtrua. Denique ſequitur Medicamenti producti frequens digeſtio cum ſpiritu vitrioli vel aliquo dulcorante menſtruo vt liberetur à corroſiuitate menſtrui ſoluentis; & ſic opus eſt abſolutum. Si antiquæ qualitatis alteratio tantum quæritur, tunc vſum habet in generatione non vera, vt nimium imperfectæ qualitates eius ad perfectionem alterentur & perducantur, quod concoctione partium crudarum in digeſtiuo calore abſoluitur, quamuis idem præſtare ſolent artifices per inſolationes, vt apud omnes videmus in præparatione aquarum ſtillatitiarum: Hactenus noſter Bornettus, audiatur & D. Doctor Sennertus lib. 5 part. 3. ſect. cap. 14. de digeſtione, vbi ſic ait: Digerere Medicis idem eſſe quod coquere, & digeſtionem ſignificare omnem coctionem, quæ lento & tali calore fere, quali coctiones in animalibus, perficitur. Vide eundẽ lib. 5. Med. inſtit. part. 3. ſect. 2. cap. 10. de deſtillatione pag. 1066.

Calces mineralium ſic rediguntur in oleũ.

Cum autem (pergit cap. 14.) talis digeſtionis latiſſime acceptæ triplex præcipue in chymia ſit finis, tribus etiam operationibus nomen digeſtionis attribuitur à Chymicis. Primo enim blanda illa coctio, quæ feces à liquore, quæ alias nullo ingenio ab eo ſeparari poſſunt, ſeparantur, digeſtio appellatur; cuius exemplum habetur in vino nouo, cereuiſia, oleo & ſimilibus, de qua vide cap. dictum 10.

Triplex finis digeſtionis ſecundũ Sennertum.

Deinde digeſtio etiam inſeruit rei diſſolutioni, lentoque calore externo

Digeſtio diſſolutioni inſeruit.

Digitized by Google

terno in internum agente, rei vincula, quibus cohæret, diſſoluuntur, & ad ſeparationes alias res præparatur; vnde & putrefactio & fermentatio digeſtio nominatur, de qua cap. 7. actum. Tandem eſt digeſtio, de qua hic agimus, quæ inter reliquas eſt nobiliſſima, qua rei iam elaboratæ & præparatæ noua qualitas, & noua quaſi forma inducitur, ita vt ſi quid alieni aut vitioſi res obtinet vel contraxit, illud deponat, aut ſi quid ei deeſt, illud nanciſcatur, ſummamque omnino perfectionem acquirat; ſicut videmus vinum diuturnitate temporis, vt & Theriacam, atque alia Medicamenta, etſi nihil ab eis amplius ſeparetur, nihilque iis addatur, reddi præſtantiora.

Digeſtio noua forma inductio.

Digeſtione ſcilicet hac cruda concoquuntur, amara dulcia redduntur, acida & acria temperantur, craſſa attenuantur, malignæ qualitates tolluntur. Nonnũquam tamen vna & eadem digeſtione ſeparamus inutilia, & rem exaltamus: ſed plerumq; res iam ante purificatæ digeruntur. Ita & alia Medicamenta præparantur, & purgantia etiam cum Tincturis corrigentium Medicamentorum digeruntur, vt cum illis per minima miſceantur, qualitatesq; noxias deponant.

Digeſtio crudorum correctio.

Agens in hoc opere primarium eſt virtus alteratrix, atque calor inſitus ipſi rei. Et propterea vaſa in hac operatione exactiſſime claudenda ſunt, nec quis calor aut ſpiritus, totius huius operationis artifex, exhalet. Calori vero interno, eum fouendo & excitando, inſeruit calor externus, qui propterea, ſi quo alio in opere, hic blandus, vt ſpiritus rei inſitos ſaltem excitet, non vero expellat & abigat, perpetuus, & æqualis eſſe, & propterea accuratiſſime regi debet. Quapropter & fornax tali calori fouendo conueniens & peculiaris requiritur. Et licet ſæpius balneũ maris, roris, vel etiam cineres ad digeſtionem adhibere liceat; tamen ſi opus, quod tractamus, ſit nobilius, & æqualem omnino calorem requirat, accommodatiſſimum eſt fornacis genus, quod Athanorem, ſeu fornacem aut furnum Philoſophorum ſeu Phyſicorum nominant.

Calor digeſtionis inſtrumentũ.

Fornax digeſtioni inſeruiens.

Vaſa huic operi inſeruientia ſunt vel cucurbitæ duplices, cucurbitæ cum alembico cæco, vel oua philoſophica, vel ea etiam, quæ in ſpecie circulationi inſeruire dicũtur & pelicani nominãtur: Hactenus D. Sennertus, audiatur & chaos D. Libauii: qui ſic ait: Digeſtio eſt maturatio ſimplex, qua in calore digeſtorio res inconcoctæ digeruntur. Id enim eſt digerere, ad modum digeſtionis naturalis ciborũ in ven-

Vaſa digeſtoria.

Digeſtio eſt concoctio.

Digitized by Google

in ventriculo, competente cuiuis calore, concoquere, & diſpoſitum ad vim exerendam reddere. Ita etiam intractabilia digerendo euadunt operibus apta & mitiora: & ſi quid ineſt ſemicoctum, perducitur ad partium abſolutarum conditionem, vt poſtea eo abundantior ſit eſſentiæ meſſis. Hoc nomine inſeruit nonnunquã digeſtio elaborationibus: & alio vocabulo ẽt maceratio appellatur. Apud Meſuen etiã nutritio (velut ſcoria dicitur diu aceto nutriri, pro macerari, vt exponit Manardus.) Immitis n. pars ſeu ſuccus quaſi edomatur, vt mitis fiat, & non tantũ eſſentiã augeat, ſed & facile abſtrahi à fecibus inertib. poſſit. Nam maceratio quandam vim habet penetrandi, reſerãdi, & ab impuritatib. liberandi. Porro digeſtio ſpiſſos humores ſubtiliat: aquoſitatem reſtantem in ſuccis concoquit: acerbitatem mitigat (vt videre eſt in vino) opaca illuſtrat. Et tunc famulatur ei etiam ſeparatio. Quando n. feces ſubſederunt, aut aliquid impuri enatauit, ꝙ antea in interiorib. erat occultatũ: id tollendum eſt per modos ſeparationũ. Ita digeſtio pro rectificatione eſt, non tantũ vt modo dicta tollantur, ſed ſi quid empyreumatis contractum eſt. Eadem miniſtrat interdum coagulationi & fixationi, &c. *Libanio vocabulum digeſtionis ambiguum.*

Adminiſtratio eius talis eſt: Res digerenda vaſi tanquam ventriculo includitur, vndiq; ſtipatis acceſſibus, niſi cum diuaporatio eſt coniuncta, vt in empyreumatis correctione, coagulatione, & ſimilib. Tunc n. exiguum foramen in operculo relinquitur, & iuſtũ tempus obſeruatur, ne quid de ſubſtantia pereat. Quod ſi eſt merus ſuccus aut liquor, res plana eſt. Sin minutal herbarum & ſimilium, vel proprius ſuccus relinquẽdus eſt, vel foris analogus humor addendus, quod tamen nõnunquam fit etiã in diuerſi generis liquorib. (veluti cum olea digeruntur, cum vini ſpiritu &c.) Vbi procliuitas eſt ad putredinẽ, nec adiectum mẽſtruum ei ſatis cauere poteſt. Non enim debet fieri putrefactio cum quid digerimus, licet digeſtio poſſit eſſe ad eam via: ſal adijciendum eſt. Ita apparatum vas collocetur in loco digeſtorio caloris competentis, ibique ſinatur vſque ad quæſitum finem, qui diuerſus eſt: pro multiplici vſu digeſtionis. Exempli gratia: herbæ recentes ſuo ſucco madidæ, è quib. deſtillatione elicienda eſſentia eſt, macerantur triduo: ſiccę vino reſperſæ, ſeptendio: ſemina & aromata dimidium menſem: Radices per menſem, ſiquidẽ ſunt ſiccæ: Mineralia ꝑ menſem philoſophicũ, qui eſt dierũ 40. aut ẽt diutius, pro firmitate & ratione menſtrui. Quædã bis macerantur aſperſo vino græco, vt aromata aliquãdo, quę irrigata vſq; ad ſiccitatem. *Modus digeſtionis.* *Diuerſus finis digeſtionis.*

Digeſtio inſeruit rectificationi. citatem digeruntur: poſtea puluerata, & denuo conſperſa, macerantur ſecundo. Ita ſoliditas & raritas etiam diſcrimẽ facit. Aquæ deſtillatæ digerendo ad ſolem, rectificantur per medium menſem, vaſe clauſo, ita vt duæ partes ſint plenæ, tertia vacua: & nonnunquam arenæ infodiatur parte vitri tertia, id quod in frigidis potiſſimum ſpectare iubẽt artifices. Calidæ vero aquæ & olea rectificantur in arena frigida, item parte tertia ſepulta, &c. in cella vapida per menſem. Si humor alienus eſt addendus, talis eſto, qui digeſtionem iuuet citra corruptionem ſubſtantiæ. Et hic ſi eſt alienior, ſeparatur officio peracto: ſin paucus, & familiaris, aut etiam alterabilis in naturam digeſti, relinquitur. In denſis is eſt acrior, & nonnunquam etiam eroſiuus, vt acetum, aqua mellis, vini ſpiritus, vinum forte &c. In aliis mitis, vt aqua deſtillata pluuia, roſacea &c. Nonnunquam oleum certi generis. Interim quæ alienæ naturæ ſunt, & per digeſtionem ſeceſſum fecerunt, ſeparantur. Digeſtio etiam elutioni & dulcorationi ſuccurrit. *Digeſtio ſuccurrit edulcerationi.* Itaque per vini ſpiritum prius acredinem eluimus è pulueribus ſeu calcibus, per aquas ſoluentes præparatis: Poſtea per dulcem ſtillatitiam edulcoramus, vtrobique factis digeſtionibus & repetitionibus quot opus eſt. Semper autem vbi menſtruum acre factum eſt, abſtrahitur repoſito alio, donec non amplius mutetur noxia qualitate. *Digeſtio cõcurrit cum inceratione & extractione.* Digeſtio concurrit & cum inceratione & extractione eſſentiæ. Nam per eam à menſtruo aſſumitur eſſentia, & vna ſegregatur, vt in his quæ per oleum ſunt extracta, quæ exceptam eſſentiam reddunt vini ſpiritui, à quo poſtea iterum ſeparatur; Ita in ſuccis & aliis &c.

CAPVT XX.

De Coagulatione.

CVm hiſce operationibus cõiuncta eſt coagulatio, inquit D. Doctor Sennertus, aut potius eas inſequitur, adeo vt peculiaria hac de re præcepta dare vix opus ſit. Si enim corpus aliquod ſit liquidum & fluidum, atque id ad formam ſicciorem & conſiſtentiam reducere velimus: per euaporationem aut exhalationem, ſeparatis iis, quæ id fluidum reddebant, conſiſtentiam adipiſcitur. *Coagulatio ſecundum Gebrum.* Vnde & Geber lib. 1. part, 4. ſumm. perfect. cap. 53. definit coagulationem, quod ſit rei

Digitized by Google

ſit rei liquidæ ad ſolidam ſubſtantiam per humidi priuationem reductio. Hoc modo ſal, ſacharum, vitriolum & alia coagulantur. Sed in vitriolo, nitro & ſimilibus, vbi aqua pura fuerint diſſoluta, & filtratione purificata, non eſt opus totam aquam euaporatione ſeparare, ſed ſatis eſt, ſi dimidia ſaltem pars euaporet: reliquum in cellam vel alium locum frigidum ponitur, vbi ſponte in ſui generis cryſtallos tales ſales concreſcunt, idq; commodiſſime, ſi virgæ vel baculi lignei, quibus adhæreſcant, iniiciātur. Coagulatio ſecundū Paracelſum, eſt ſextus gradus: Et eſt duplex coagulatio, vna per frigus, altera per calorem, hoc eſt, vna aeris, altera ignis: & harum quælibet iterū eſt duplex, ita vt ſint quadruplices coagulationes, duæ frigoris, & duæ ignis. Ignis quidē coagulationes fixæ ſunt: Reliquæ frigoris non. Vna quidem ſolummodo à cōmuni aere fit, vel extra ignem: Altera fit à ſuperiori firmamento ſtellarū hyemalium, quæ omnes aquas in niues & glacies coagulant. Ignis vero coagulatio, quæ hic ſola notanda eſt, fit per artificioſum & graduatum ignem Alchymiſtæ, eſtq; fixa & permanens. Nā quicquid talis ignis coagulat, id ita permanet. Altera coagulatio fit ab Ætnæo & minerali igne in montibus, quem quidē Archæus terræ regit & graduat haud abſimiliter Alchymiſtæ, & quicquid per talem ignem coagulatur, & fixum eſt & conſtans, vt videtis in mineralib. & metallis, quæ quidē initio mucilaginoſa materia ſunt, & ab Ætnæo igne in montib. per Archæum terræ & laboratorē naturæ coagulantur in metalla, lapides, ſilices, ſalia, & alia corpora. Sciendum vero etiā eſt, ignem nullam aquam neq; humiditatem coagulare, ſed ſolū liquores & ſuccos omniū rerum naturalium. Propterea etiam nullum phlegma coagulari poteſt, niſi in principio fuerit materia corporea, in quam quidē induſtria periti Alchymiſtæ redire poteſt. Ita quælibet mucilaginoſa materia, vel ſpermaticus lentor per calorē ignis & in corpus & in corporalē materiam coagulari, ſed nunq̄ in aquam iterū reſolui poteſt. Et ſicut de coagulatione audiuiſtis, ita etiam ſciatis de ſolutione, nēpe quod nulla corporalis materia in aquam reſolui poſſit, niſi ab initio fuerit aqua, ita ſe res habet in omnibus rebus mineralibus.

Coagulatio ſecundum Theophraſtum.

Coagulatio quadruplex

Coagulatio ab igne minerali.

Ignis non coagulat aquam.

Ex quo quid cōſtat in id poteſt reſolui.

Coagulationi, inquit Iatrochymia noſtra, inſeruiunt euaporatio & exhalatio, ſicut & ipſæ digeſtioni: nec non pro euaporatione & exhalatione ſæpius coagulatio accipitur.

gitized by Google

Definitio coagulationis. Eſt igitur coagulatio corporis è conſiſtentia tenui & fluida ad ſolidam reductio, ſiue id reſolutione aquea, aerea aut ignea diſſolutum fuerit. Vnde euaporatio, exhalatio, deſtillatio & ſublimatio coagulationi latiore ſignificatione acceptæ inſeruiunt, vt poſtea perſpicuum erit.

Coagulatio duobus abſoluitur modis. Coagulatio duob. modis abſoluitur: Alia fit ſeparatione & ſegregatione, alia vero ſine vlla ſegregatione, quæ totalis aut totius coagulatio dicitur, & proprie ad generationem ſpectant.

Coagulatio per ſeparationem. Coagulatio per ſeparationem eſt, cum ſeparatis iis, quæ fluidum corpus reddebãt, ad priorẽ conſiſtentiã reducitur.

Ex quib. liquet, coagulationẽ ſemper ſequi diſſolutionẽ, ſiue illa fuerit in menſtruo aliquo, vt in Mercurio, ſiue ſine menſtruo, vt in deliquio ſalium. Huius coagulationis ingens vſus in corporum depuratione & purgatione, quo frequenti diſſolutione & coagulatione (interpoſitis nimirũ ſeparationib. ſuperficialibus ſecundum rei neceſſitatẽ) omnes impuritates deponunt. Cum idcirco quod ſupra dictum eſt de euaporatione, nonnunquã coagulatio dicitur, tum artifices finẽ pro via ad finẽ accipiunt; ſed omiſſa varietate vocabuli, qua ratione depurationi & corporũ purgationi inſeruiat, leuiter dicã. Coagulatio alia perficitur vt ſupra, ablatione humoris vel totius, q fit in euaporatione extractorũ, & nõnunq̃ etiã ſaliũ: ſed tunc minus ꝓprie, & rarius coagulatio dicitur.

Alia fit ſeparatione tantũ, maxime humoris præſentis, vel queẽadmodum ad coagulationẽ per ſe ſine vlteriore euaporatione vel alia quadã euaporatione humorẽ ſeparante ſæpius in frigido, aliquando tamẽ in calido loco, breui ſecuturã (quæ vere eſt coagulatio, cum naturæ ſit opus ad vltimam formam præparantis ſolum arte adiutæ) ſufficit.

Apparatus coagulationis. Eius Apparatus talis eſt: ſal vittrioli, ſacharum, alumẽ, cum in aqua

Digitized by Google

in aqua pura diſſoluuntur, diſſolutio filtratur, ad medias vel tertias partes prout diluta eſt, coquitur in cella, deinde frigida locatur (ſi fuerint coagulabilia, vt vitriolũ, ſacharũ, iniiciuntur bacilli lignei quib. coagulatum adhęret: ſi vero non vt in ſalibus bacillos ligneos imponere non eſt opus) vſq; dũ totum coagulatum fuerit. Si vero aliquid in Menſtruo ſelectum ſit, euaporetur vt ante, inq; cella locatur vt prius. Ratio huius coagulationis in frigore eſt, quod menſtruum euaporatione diminutum corporis quod ſuſtinebat facile calore (quia menſtrui ſufficientis ad ſuam conſiſtentiam redeuntis tanquam onus) pondere grauatum deponit.

Si vero coagulatio in calore fuerit, tunc eſt talium corporum quæ frigore diſſoluuntur, calore concreſcunt. Atq; ex his apparet, quando euaporatio & deſtillatio coagulationi inſeruiunt. Exhalatio vero illi officium ſuum præſtat in Amalgamis nimia Mercurii copia fluidis. Sublimatio in iis pręcipue mineralibus, quę cum Mercurio in cella diſſoluũtur, cuius ſublimatione ad ſiccam cõſiſtentiam reducuntur. Quamuis in hac ſublimatione vna requiratur euaporatio, vel ſaltem deſtillatio (alioquin coagulatio nunquam ſequeretur) nihilominus per ſublimationem fieri dicitur, quemadmodum ſublimatoriæ fieri dicuntur: Et ſublimatio pręcipue in oculos occurrit Mercurii ſublimati nimitũ, qui præcipua diſſolutionis cauſa extiterat: Hactenus Bornettus, audiatur & Libauius, qui ſic ait: Coagulatio eſt rerum eiuſdem naturæ è conſiſtentia tenui fluidaque ad ſolidam coactio.

Itaque quæ reſolutione aquea, aerea, ignea, ſunt attenuata, per hanc in corpus homogeneum reducuntur. Et ſic coagulatio comitatur multas operas, veluti diuaporationem, exhalationem, ſublimationẽ, deſtillationem &c. Fit duobus omnino modis: ſegregatione vel comprehenſione. Coagulatio per ſegregationem eſt, cum quibuſdam ſegregatis reliquum concreſcit.

Digitized by Google

Itaque & concretio, σύμπηξις appellari principaliter poterat. Peragitur calore, quo diuaporat ſeu exhalat paulatim humor, qui erat cauſa fluoris. Et quidẽ ſi humor multus vna fuit, coctione diſſipatur vſque ad conſiſtentiam craſſiorẽ: Reliquum finitur tempore leui expirare. Inſtrumenta ſunt ollæ, ahena, ſartagines, labra, pro cuiuſq; rei conditione. Inſeruit & deſtillatio. Nonnunquã vbi grauia ſunt concretilia, & ſubſidẽt innatante humore, depletio famulatur, aut clepſydria à latere. Eſt & cũ coquuntur quædam ad medias vel tertias, prout diluta ſunt. In reliquo cõſiſtunt, quæ ſunt coagulabilia inſtar glaciei, vnde & congelatio hoc opus vocatur. Cõſiſtunt aũt per ſe, vel circa funiculos & bacillos. Quod ſi à prima conſiſtentia item nimium humoris reſtat: iterũ coquendo diuaporare finitur, ad ſpiſſitudinẽ iuſtã: iterumq; expectatur congelatio. Plerumq; hic vas eſt ligneũ vel figulinum quadratum: cum tranſtris, ſeu foris tabulatis ab anguſto fundo inæqualiter dilatatis, & collocantur quædam in frigore vapido cellarũ: quædam etiã ad teporem vaporarii ſicci. In nonnullis idẽ efficitur per vitreas conchas abſq; bacillis. Quædã fimo includuntur ad ſuum menſem. Attendendũ omnino eſt, vt liquor prius ſit pure filtratus. Quod ſi aliquid impuritatis relictũ eſt, idq; coagulo adhęret, abluitur celeri manu. Succi extracti coagulãtur expiratione ad ſpiſſitudinẽ iuſtam, & vocatur nominatim inſpiſſatio. Peragitur p ſolem vel ignẽ &c. Nonnullis vt facilius coagulent, adijcitur ſacharũ, & ſimiles ſucci. Ita inſpiſſatur mel, gummi, reſinæ &c. Aliquib. opus eſt ſeparatione per coctionẽ, vel iniectam Medicinã, vt poſſit coagulũ ab humore æqualiter miſto ſecedere. Ea autem varia eſt, vt in nonnullis acetum, coagulum vitulinum, aqua dulcis, aqua ſalſa &c. Et in lacte cũ cogitur pinguedo, peculiariter denſatio inſtituitur per piſtillũ foraminulentum. Quædã coagulare ſeu conſiſtere nõ poſſunt, niſi corpus, in quo figantur, accipiant, idq; in aquis aluminoſis, nitroſis, vitriolatis, ſalſis, ſulphureis &c. ſpiritualiorib. euenit: veluti ſi chalcãthinæ aquæ adiiciatur aliquid ferri vel cupri, vt in Hiſpania & Italia coagulat in vitriolum, quo tamen in corpulentiorib. non eſt opus, vt in Hungaria. Similiter ſtatuendum de reliquis. Inſeruit hic aliquando putrefactio, & alii receſſus. Ita tranſudatio per ollam coagulationis cauſa eſt in aliquibus.

Coagulatio per comprehenſionem.

Coagulatio per comprehenſionem eſt, cum totum ſimul comprehenſum remiſtumque, ad vniformem ſubſtantiam coagulat.

Fit &

Digitized by Google

Fit & hoc variis modis: Quædam conſiſtunt frigore ſolo, quæ reducuntur à calore, vt gelatinæ, vnde glaciatæ, olea quædam condenſata, veluti oliuarum, aniſi, &c. Eodem pertinent pinguedinum & fuſorum à feruore concretiones, quanquam eam comitetur exilis quædam expiratio: Nonnullis additur aliquid viſcidi & fixatorii, vt eo celerius gelaſcant, vt Ichthyocolla, alumen & ſimilia, coinciditq; glutinatio. Coagulant & halitus vaporeſque in ſublimatione & deſtillatione, item per frigus analogum. Aer tamen vaporoſus etiam foris concreſcit ad quoduis frigidũ, quod alluit, adeo vt in valde frigidis lapidibus etiã in pruinam congelaſcat, vel glaciem. Alia coagulatio eſt per coctionem elixationemque, vt in ouis, albo ouorum, quibuſdam reſinis, &c. Alia per fumum & corroſionem, quomodo coagulatur hydrargyrus ab aquis fortibus & fumo metallorum, cum qua ſi incidit fixio philoſophica, arcanum completur. Fit idem etiam à medicina proiecta. Cum vero occiditur hydrargyrus per remiſtionem cum ſiccis, apparens coagulatio eſt, concurrens cum cõglutinatione. Itaque cum coagulatione eſt fixio ea, quam poſſis coagulatoriam dicere, cuius nomen in hydrargyro aqua forti coagulato eſt præcipitatio, qua ita indureſcit per cohobia, præſertim aquis fixatoriis ex alumine, talco, oui albo, teſtarum calce, &c. additis, vt etiam igniri queat. *Coagulatio per ſegregationem.*

CAPVT XXI.

De cæmentatione & fulminatione.

CÆmentatio eſt operatio metallorum propria, qua vitia & impuritates metallorum auferuntur, quo nomine præcipue huc pertinent, quamuis (quatenus ſtratificatione perficitur corpuſque vna friabile reddit, quod plerumque ſemper facit, ſi talis ſit) ad calcinationem referri poſſit. *Cæmentatio.*

Eius vſus duplex eſt: vnus vt metallorum vitia ſeparentur, quo aliis ſeparationibus inſeruire queant, alius vt adultera metalla & fucatæ tincturæ diſcernantur. Nam leues & ſuperficiales tincturas facile tollit, fucumque aperit, quan- *Vſus cæmentationis duplex.*

Digitized by Google

quam, (eadem etiam) quidam vtuntur ad fucatas tincturas reducendas, vt cum metallum alioquin ignobile cum aliis cæmentant, quæ in metallum cæmentandum tincturam deponere ſolent, quod nihilominus poſtea alia purgatoria cæmentatione facile ſeparatur, vt prius. Materiæ quibus perficitur cęmentatio, ſunt metalla quædam fugacia, ærugo, chalcantum, varii ſales, farina laterum, flores æris, & multa alia, quæ ab autoribus in ſingulis operationibus deſcribuntur, ſiue metallum purgare, ſiue tincturam inducere velint.

Materia cementationis.

Apparatus cementatorius.

Apparatus talis eſt: pixis ſeu olla cementatoria circa fundum cæmento ſternitur vel ſpargitur digiti vel calami altitudine, prout durities, vel impuritas metalli cæmentandi requirit, ſtrato deinde imponitur aliud ſtratum metalli laminati, vel limati (cum exacta cæmentatio quæritur) interdum cum alio cæmento commiſti, vel paſta cæmentatoria emplaſtratum ſiue iniunctum illi viciſſim aliud ſtratum cæmēti adiiciunt, & ſic per vices, vſq; dum ea impleatur, hoc tamen obſeruato, vt ſuperiorem & inferiorem locum occupet cæmentum.

Pyxis deinde armatur luto & operculo tegitur, relictis tamen ſpiramentis quibuſdam, ſi ſales fugaces in cæmento fuerint, alias vas diſrumperetur, poſtea, omnibus rite ſiccatis imponitur furno reuerberii ad iuſtum tempus quod ſemper nominatur, vel ſi opus fuerit cæmentatio priori proceſſu reiteratur. Ex quibus manifeſte apparet ad cæmentationem, ſtratificationem & emplaſtrationem pertinere, quia nihil aliud ſunt, quam forma & apparatus cæmentationis. Nam neque emplaſtratio, neque ſtratificatio per ſe calcinationes ſunt, ſed eam tamen adiuuant, ſiquidem etiam igne reuerberatorio opus neceſſario abſoluitur;

uitur: Nihilominus tamen cæmentatio, cum per eam tantum metallorum purgatio, non autem calcinatio requiratur, ad ſeparationem referri poteſt.

Cæmentatio inquit Libauius, eſt gradatio per cemẽtum. Cæmentum autem eſt materia mineralis acuta & penetrans, cum qua ſtrata metalla, ad cæmentandum reuerberantur. *Cæmentatio ſecundum Libauium.*

Ea vel ſimplex eſt, vel miſta, & forma pulueris vel paſtæ. Materię ſimplices ſunt primum metalla fugacia, quæ illiquari etiã ſolent perfectis, vt cuprum, &c. Poſtea ærugo, chalcanthum, varii ſales, ex quibus ſi ammoniacus ſeu in paſta ſeu puluere præcipuas tenet, cemẽtum dicitur regale, & congruit auro nominatim, tanquam regia auis (vocant n. aquilam) regi: inde farina laterum, vel puluis etiam craſſior: flos æris, bolus armenus, caput mortuũ aquę fortis, crocus Martis, cinabaris, ſublimatus & præcipitatus hydrargyrus, calx viua, limatura chalybis, arſenicũ, tartarum, &c. & omnino quæ variis ſcopis inſeruire varie poſſunt: & ſunt in cęmentis etiam liquores, vt muria, vrina, acetum, oleoſitates mineralium, aquæ & ſpiritus eorundem, &c.

Qui cæmento ſine fuco vtuntur, potiſſimum hoc ſpectant, vt metallorum vitia obiter adhærentia tollantur, ipſaque per ſe optima in ſuo genere euadãt. Deinde vt eadem opera etiam adulterata à veris diſcernantur. Verum enim vero cum magna ſit varietas ſophiſticationum per medicinas varias, etiam hoc quæſitum eſt per cæmenta, vt conditiones nobilium metallorum inurantur ignobilibus, & ſic hæc pro illis ſe gerant, quod quidem ſi ornatus & oblectamenti ſeu ingenii gratia fit, non eſt culpandum. Fines itaque cæmentandi dependent ab artificis conſilio, qui eodem etiam dirigit cementum, vt ſcilicet depuretur metallum, colore & conſtantia exaltetur, itaque de cæteris.

Inſeruit nonnunquam cæmentum etiam præparationibus. Nam per id venæ immaturæ & volatiles poſſunt figi, vt igni facile reddant metallum, ita etiam auferuntur cæmentando corroſiua mineralia & rapacia, quæ alioquin cum venis, vt poſtea inde opus ſuum magnum poſſit recte inſtituere excoctor, &c. Nec raro confuſa metalla cæmento ſeparantur, ſed altero plærumque perdito.

Porro cęmentationis ratio hęc eſt, pixis (vel olla, catinus, ouum, &c. prout res eſt) cæmẽtatoria cæmento circa fundũ ſternitᷣ altitudine conueniente

ueniente (vt culmi,&c.) imponitur ei ſtratũ metalli laminati & ad modum groſſorum fracti: interdum etiam limati, quod nonnunquam alio etiam eſt confuſum, vt aurum cupro pari: poſt metallum iterum ponitur, & ſic fit ſtratum ſuper ſtratum, vt loquuntur artifices, vſq; ad ſummum vel circiter, pixis luto armatur, tegitur operculo & agglutinatur, ferroque reuincitur, dato tamen ſpiraculo in ſummo, vel etiam pluribus, ſi ſales fugaces, vt ammonius, ſalpetræ, &c. ſunt in cemento, alias opus diſrumpitur. Siccata omnia immittuntur in furnum reuerberii, aut etiam in anemia, igni per gradus exercentur quouſque res exigit.

In hoc opere nonnunquam duplex eſt cementum, paſta ſcilicet & puluis, ita vt cum acerrime exactiſſimeque ſpectare alicuius ſinceritatem bonitatemque volumus, vnum metalli ſtratum permutetur duplici cemento. Idem etiam fit, cum tingere penitius volumus. Interdũ metallicæ bracteæ, melle, albumine, aut ſimili liquore tenaci illinuntur, & aſpergitur puluis cementatorius. Nonnunquam cementi forma abutimur ad colliquationes, veluti cum fit orichalcum ex Cadmia foſſili, vbi in ſummo operculo latius foramen ad verſandam materiam eſt. Finem inducit fumi ſpecies certa, vt in orichalco luteus, &c. Aurum diutiſſime in cemento manet. Vnde & eo perfectius iudicatur. Poſt argentum cætera in fauillam rediguntur cementis acribus, mitibus vero etiã durant ad ſuum tempus, vltimo etiam aurum corrumpi (imperfectum) poteſt. Plerumque ex fumi ceſſatione argumentum perfectionis ſumitur. In quibuſdam is modus eſt cæmenti, vt intra fluxum ſubſiſtamus, ſeu caueamus ne fluant. Itaque igni paulatim vtuntur. Quædam poſtquam leni igni ſunt agitata, poſtea ſtrenue fundũtur, vt regulum in pixide relinquant. Eſt & cum cæmentum repetitur ſæpius in metallo vno, vt cum aurum adducere ad dignitatem fermenti volumus, &c. vel optimum argentum auri bonitati ſimile facere. Cementationis alius modus eſt per tegulas lateritias excauatas, & poſtquam incluſum metallum cum cemento eſt, ferro reuinctas lutoque armatas. Huius vſus eſt etiam ad torrendum, vrendumque quo conteri in puluerem poſſit. More metallorum nonnunquam etiam alia apparantur, & nominatim colores ad tingendum, & ſimilia.

Fulminatio. Fulminatio eſt in cineritio purgatio metalli, qua non ſolum ſordes & alienitates metallo adhærentes ad vaſis extremitatem ſeparantur à metallo, ſed etiam omnia volatilia & imper-

imperfecta metalla (ſolo auro & argento, quæ perfecta ſunt excepto) in fumum ſeu halitum diſcedunt: ipſum vero metallum, quod fulminandum erat, nebulæ puriſſimæ inſtar in medio coruſcat, vnde nomen accepit.

Eius vſus magnus eſt in purgatione Solis & Lunæ (vnde probationi inſeruit) quod omnia alia metalla, præter illa à cineritio conſumantur & in fumum diſſipentur. *Vſus fulminationis.*

Sed de ea multa dicere non opus habeo, cum vſum præcipue habeat in tranſmutatione metallorum, & plena eius explicatio habetur apud Libauium, qui ſic ait:

Fulminatio eſt gradatio metallica, cum excoctione ad purum in cineritio, cuius perfectio veluti effulgente indicatur ſplendore. Inde etiam nomen operi eſt, quod coruſcatio, veluti in fulmine apparente fulgure, fiat.

Nam poſtquam abſumptæ ſegregatæq; ſunt alienitates, (veluti fluores adiecti, plumbum, mineraliaq; coniuncta) nubecula quædam ſulphurea obequitat per ſuperficiem, vnde poſtea purpureus elucet ſplendor quem fulgur vel fulmen, aut etiam florem nuncupare ſolent, qui cum diſparet, regulus relictus refrigeratur.

Variat autem nonnihil adminiſtratio in magnis & paruis maſſis. In magnis, per officinas metallurgicas metallum nobile (nam ad aurum & argentum potiſſimum vſurpatur) iunctum plumbo, vnde etiam excoctio per plumbum nominatur, forma paſtillorum ſuper furno cineritio reuerberante ponitur, aſperſis nonnunquam pulueribus fluxuum conuenientium (plerumq; cineritium vitro trito, vel ſcoriis, vel plumbagine, aut lithargyro puluerato conſpergitur) ignique per folles ſufflato funditur, excoquiturq; ſubſidente metallo homogeneo, fulmen apparet, à quo paulo poſt ne diſſipetur aliquid de eſſentia, quod in argento vi ignium & ſufflationis fieri facile poteſt, remoto igni, cereuiſia vel etiam aqua, in focum per canalem immittitur, à qua paulatim refrigeſcit, induraturque regulus. Is poſtea extrahitur, & ferreis ſcopis repurgatur. Grana quæ in cineritium deſederunt, effodiuntur: & cum adhuc aliquid impuri coniunctum ſit, (nam magnæ maſſæ citra iacturam in cineritio non poſſunt penitius depurari) vritur, donec volatilia plane diſ-

ceſſerint. (In auro pro hoc opere interdum ſeruit amalgamatio, ſed ab artificibus induſtriis non plane probatur.)

In parua copia, veluti cum venarum valor exploratur, &c. additur plerumq; plumbum granulatum, vel etiam laminatum, cum fluxibus, pro natura mineræ. Non enim omnes parē plumbi copiam deſiderant, neq; etiam omnes eoſdem fluxus. Nonnunquam & per ſolos fluxus ſine plumbo fit fulminatio. Peragitur in fornacula probatoria in cruſibulo, in cuius defectu, vtimur etiam catinis triangularibus, aurifabrorum more ante folles in fornace ſua, vel etiam anemia: vbi cum pellere ſtrenue volumus, non ſubtus tantum, vel ad latus ſufflamus, ſed & ſupra. Cum apparuit fulgur, paulum adhuc ſinimus: poſtea in aquam coniicimus, ſcopis mundamus, fluores adhærentes decutimus, ſiq; ſulphurei halitus ſunt reſidui, eos tollimus vrendo, vel in aqua tartari coquendo.

Quod ſi primo plumbo, aut fluxu, non ſat pure funditur, iniicitur nouus, quoad ſatis. Si venæ ſunt rapaces, plumbū augetur, ſi refractoriæ, fluxus copioſior & ſæpius adiicitur, ſi teneræ, mitis eſt fluxus, vt borax, fel vitri, &c. Ita etiā inſtituitur ignis regimē. Carbones ſolidi eliguntur, vel quilibet immiſſi in aquam ſalſam, poſteaq; reſiccati cōducunt.

Eiuſmodi probatoria fulminatio adhiberi poteſt in omni genere venarum & metallorum confuſorum. Vtimur item fulminatione in reductionibus calcium metallicarum. Per eam emundamus, nobilitamuſq;. Per eandē etiam interdum figimus, abſumpta humiditate volatili. Eadē ſequitur non raro cementationes. Inſeruit item ad cōfundendum metalla, vt ita aduerſis operationibus congruat. Nā aurum & argentū per fulminationem cum fluxibus ita illiquari poſſunt, cum vtrumq; ſit cōſtans in igni fulminatorio. Quin & adulteria metallorum per eam iudicantur. (Cum magnæ induſtriæ ſit bene fulminare quælibet genera venarū & metallorū, tam in magnis operib. quā in probatione, illuſtrationis maioris gratia apponam, quæ Fuchſius de probationib. reliquit ὡς ἐν γ[illegible] Ita vero ille: Quomodo agnoſcendū ſit, frigidiuſne an feruētius iuſto ꝓcedat, opus in examine ꝓbatorio, multa poſſent dici. Sed rectius exercitio & vſu iſta diſcuntur, quā literis. Scito tamen & attende, cum vti voles cruſibulis ea debere ante in fornacula per dimidium horæ aut circiter, prout magna ſunt vel parua, calefieri, quod num dextrè peractum ſit, ita explora. Calefactę copellæ impone maſſulam plumbi,

& ex-

Digitized by Google

& excoque. Quod ſi ſtrepit, & reſilit: nondũ ſatis calent. Itaque diutius in igni eas detineto. Id vocant Germani abgeadempt vel abgedehmet, quaſi vapore vel habitu calido vaporatum afflatumque diceres.

Cũ examinas venas fœcũdas obſerua modum excoctionis. Cum n. incipit feruere & fumigare, refrigerandæ ſunt, mitigantuſque calor. Alioquin hoc neglecto vel prætermiſſo, vix pure excoquentur: & quanquam id aliquando euenit, non tamen eſt certi & infallibilis iudicii. Nam calor nimius aliquid argento adimit, præſertim ſi venæ ſunt diuites. Eſt & in venarum probationibus attendendum, num, cum iam coqui incipiunt flores per ſuperficiem diſcurrant.

Inde enim coniicere poſſumus quænam mineralia ſint venis coniuncta. Colores enim illi ſeu flores arguunt plumbum cinerum, arſenicum, ſulphur, hydrargyrum, vel ſtibium venis commiſta eſſe, quæ cuiuſmodi ſint, alias cognoſces porro induſtria, vt fuſores certiores facti in magno opere abſque damno laborent, & recte excoquant torreantque mineras.

Paſtillo in cruſibulo poſito fuſoque, ſi fumus in altum conſurgit: feruet opus; ſin reflectitur caditq; friget. Si materia incipit nitere, ignem intende, ne corrumpatur caloris defectu, præſertim ſicubi diues eſt, quanquam interdum niteat etiam propter impuritates adhuc in ipſa reſiduas.

Si tarde excoquitur, calorem intende, vna atque altera pruna poſita in oſtiolo ſuperiore. Ita cruſibulum nigredine fuſcatur, plumbo combibito, calor augendus eſt. Præterea ſi velut circulus obſcurus, nitens tamen quodammodo opus ambit: refrigeſcet plane. Recreandum itaque eſt aperto oſtiolo inferiore, & prunis admotis. Quod ſi refrixit, particulam plumbi adiice, & iterum coqui incipiet. Hoc itaque facto, debite iterum refrigera, & ſine fulgurare, inueniſque excoctum granum propter additum plumbum aliquanto leuius. Cum inſtat fulmen, auge calorem, ne quid alluuieculæ & halituum è plumbo remaneat, & grauius iuſto exhibeat granum.

Fulmine facto, relinque materiam parumper in fornacula: remoue autem prunas è ſuperiore oſtiolo. Ita fit vt granum recte poſſis cruſibulo expedire, & à ſcoriis liberare:
Hactenus Fuchſius.

CAPVT XXII.

De generatione.

QVandoquidem rationem & modum corpora corrumpendi earundemque partes diuidendi alienitateſque ſeparandi, hinc deniq; ad eam perfectionem deducendi, vt natura idonea fiat, quo generationi ſubiiciatur, demonſtrauimus. Tempus eſt, vt inde quomodo nouum corpus inſtituatur, pura noua medicina producatur, declaremus, ſed prius cum duplex ſit omnino medicamentorum generatio, vel potius productio, eamque diſtinguere, & in qua ſignificatione hic accipiatur, oſtendere volumus. Generatio in lata ſignificatione eſt ex impuro & crudo corpore noui ac propoſiti medicamenti productio.

Generatio in lata ſignificatione.

Quod duobus modis perficitur vel mediate vel immediate, ſic enim manifeſtioris doctrinæ gratia diſtinguere oportet.

Generatio duobus perficitur modis.

Si immediate, nihil aliud eſt, quam fructus & finis corruptionis & ſeparationis, qui illis ceſſantibus citra præterea laborem neceſſario relinquitur.

Cæterum generatio eſt quidem ſecundum priorem & generaliorem definitionem, ſed non vera: ſiquidem generatio proprie dicta non tantum corporis ſeparationem requirit, ſed materiæ etiam inde productæ præparationem in aliam formam, alterationem, & ſi opus fuerit, cum aliis compoſitionem, vt poſtea apparebit.

Præterea hęc potius eſt vera generationis materia, quam ipſa generatio, cum ab illa ſemper vera generatio initium ſumat.

Quod

Digitized by Google

Quod reliquum eſt, quamuis negari non poſſit hanc eſſe medicamenti naturam quam propoſiti productionem, tum quo in eadem forma citra aliquam præparationem medici vtuntur: Cum tamē ita producta medicamēta rudiora ſint, quam vt locum in vera generatione hic mereantur, ſiquidem non facile in vſum ſumuntur, vel ſaltem ad vſum diu reſeruari non poſſunt, ſine vlteriore aliqua præparatione, nūquam ea pro perfectis & abſolutis medicamentis habentur.

Vnde facile liquet, ex iſtis medicamentis imperfectis veram generationem, vt medicamentum perficiatur, ſuas habere neceſſario operationes. Quare non immerito hoc loco hæc generatio improprie dicta excluditur: attamen quia pro medicamento vſurpatur inde productum, & proinde generatio, licet non vera, quæ finis & ſcopus omnium operationum veræ generationis oſtendant, quib. modis exaltetur medicamentum iſtiuſmodi, ac quomodo ad perfectiſſimam in ſuo gradu præſtantiam perducatur.

Si vero quibuſdam mediis inter veram corruptionem & generationem interpoſitis ſequatur medicamentum, tunc proprie & vere dicitur generatio, de qua hic præcipue (cum altera vt dictum eſt præceptis non egeat) quæ ſic definitur, nouæ formæ vel qualitatis, cum virtutis exaltatione in materiam præparatam introductio.

Quare cum noua forma vel qualitas in materiam quamuis puram ſine alteratione introduci non queat, omnino neceſſarium eſt ſcire, quibus operationibus id efficiatur, & quomodo à ſeparatione, quæ idem non minus præſtat, eædem diſtinguantur.

Quinque igitur ſunt iſtæ operationes, quæ generationi, ſeu noui medicamenti productioni inſeruiunt, vt digeſtio, *Quinque inſeruiunt generationi.*

coagulatio, inceratio, circulatio & fixatio, quarum quædam corruptioni non minus inſeruiunt, quam generationi, verũ diuerſo modo. In hoc igitur primo conueniunt, quod vtraq; corpus diuidunt, in minimas partes ſecant, ac etiam diſſoluunt.

Differunt vero quod illa id in illas diuidant, vt ſequatur ſeparatio, corporiſque purgatio: ad hæc vt vel corporis in aliam formam ſiue conſiſtentiam alteratio, aut multorum & præparatorum incorporatio & miſtio, vt perfecta poſtea ſequitur vnio.

Præterea cum in definitione materiæ quoq; mentionem fecerim, quid per formam intelligi velim, breuiter explicabo, deinde ad operationes iſtas accedam, vt huic ſecundæ parti finem imponam. Per materiam igitur intelligere debetis non ſubſtantiam adeo puram, vt nullis amplius impuritatibus ſcateat: hoc enim ad ſummum & vltimum medicamentum tantum requiritur, ſed cum diuerſi ſint gradus ſibi materiam competentẽ & idoneam requirere, quæ eius medicamenti gradus productionem ſine vlla ſeparatione aut purgatione facile admittat, alias enim non eſſet vera generatio.

Atque hæc eſt illa, quam in ſingulis gradibus intelligere debetis materiam vt E. G. Mercurius præparatus à nigredine purgatus eſt, apta materia ad recipiendam formam Mercurij ſublimati vel præcipitati, quæ non eſt vera generatio, viciſſim Mercurius ſublimatus non ſine vlla præterea impuritatis abſtractione formam olei vel butyri induet. Quare nondũ eſt illa pura materia, q̃ huic generationi ſubijcitur.

Paracelſus de generatione ſic ait: tom. 6. lib. 1. de generationibus rerum naturalium cap. 1. pag. 200.

Naturalis generatio eſt duplex.

Generatio omnium rerum naturalium eſt duplex; Vna quæ

quæ natura fit ſine arte, altera quę fit arte, nempe per Alchymiam. Quanquam in genere dici poſſet, natura omnia ex terra generari auxilio putrefactionis. Nam putrefactio eſt ſupremus gradus & primum initium ad generationem. Putrefactio autem initium ſuum ſumit ex humido calore. Nam perpetuus humidus calor parit putrefactionem & tranſmutat omnes res naturales à prima ſua forma & eſſentia, ſimiliter & viribus & efficacia, in aliud. Nam ſicut putrefactio in ventriculo omnes cibos in ſtercus tranſmutat & redigit, ita etiam extra ventriculum putrefactio in vitro, omnes res tranſmutat ab vna proprietate in aliam, ab vna eſſentia in aliam, ab vna forma in aliam, ab vna eſſentia in aliam, ab vno colore in alium, ab vno odore in alium, ab vna virtute in aliam, ab vna vi in aliam, ab vno odore in alium, ab vna proprietate in aliam, & prorſus ab vna qualitate in aliam. Nam euidens eſt, & quotidiana experientia probatur, multas bonas res, quæ ſunt ſalubres & medicina, poſt putrefactionem malas, inſalubres & merum venenum fieri. Ita contra multæ ſunt malæ, inſalubres, venenoſæ, & nociuæ res, quæ poſt putrefactionem ſuam fiunt bonæ, perdunt omnem ſuam malitiam, & fiunt nobiles medicinæ. Quia putrefactio res magnas parit, ſicut huius rei pulcrum exemplum in ſacro Euangelio habemus vbi Chriſtus dicit: Niſi granum tritici in agrum proiiciatur, & putrefiat, non poteſt centuplum fructum ferre. Ex hoc ſciendum eſt, multas res in putrefactione multiplicari, ita vt nobilem fructum pariant.

Putrefactio mutatio & mors omnium rerum.

Putrefactio enim eſt mutatio & mors omnium rerum, & deſtructio primæ eſſentiæ omnium rerum naturalium, vnde nobis prodit regeneratio & noua generatio millies melior, &c.

Cum igitur putrefactio ſit primus gradus & initium ad generationem: ſumme neceſſarium eſt, vt putrefactionem bene cognoſcamus. Sunt autem multiplices putrefactiones, & vna generationem ſuam aliter quam altera profert, vna quoque citius quam altera. Diximus etiam humidum & calidum eſſe primum gradum, & initium ad putrefactionem, quæ omnes res procreat, vt gallina ſua oua. Quapropter per & in putrefactione omne mucilaginoſum phlegma & materia viua fit, quidcunque tandem id ſit. Exemplum videtis in ouis, in quibus eſt humiditas mucilaginoſa, quæ quolibet perpetuo calore putrefit

&ani-

Digitized by Google

& animatur in pullum viuum, non ſolum calore gallinæ, ſed quolibet tali calore. Nam in tali gradu ignis poſſunt oua in vitro & cineribus maturari, & viua auicula fieri: etiam quilibet homo ſub ſua axilla ouum maturare poteſt, & pullum procreare tam bene ac gallina. Et hic notandum eſt aliquid maius, nempe, ſi iſta auis viua in ſigillata cucurbita in puluerem vel cinerem comburatur tertio gradu ignis, poſtea ita clauſa putrificetur putrefactione ſumma ventris equini in phlegma mucilaginoſum, tunc iterum illud phlegma maturari poteſt, atque ita renouata & reſtaurata auis fieri: nempe ſi illud phlegma rurſum in priorem ſuam teſtam vel receptaculum includatur. Hoc eſt mortuum reuiuificare per regenerationem & clarificationem quod quidem magnum & profundum miraculum naturæ eſt. Hoc proceſſu poſſunt omnes aues occidi, & iterum viuificari, renouari & reſtaurari, & hoc eſt ſummum & maximum miraculum & myſterium Dei, quod Deus mortali homini patefecit. Sciendum etiam eſt hoc modo poſſe generari homines ſine naturali patre & matre, hoc eſt, non ex muliere naturali modo, ſed per artem, & induſtriam periti Spagyrici poteſt homo naſci & creſcere, ſicuti apud Paracelſum dicitur.

Poſſibile etiam eſt naturæ homines naſci ex animalibus, & hoc habet cauſas naturales, ſed tamen ſine impietate & hæreſi id fieri nequit: nempe ſi homo commiſceatur animali, & illud animal vt fæmina ſperma viri cum appetitu & libidine in ſuam matricem receperit, conceperit, & concluſerit: tunc ſperma neceſſario putreſcit, & per continuum calorem corporis rurſum homo & non animal inde naſcitur. Nam ſemper quale eſt ſemen ſeminatum, talis etiam fructus inde naſcitur, & niſi hoc fieret, contra naturalem lucem, & contra Philoſophiam fieret. Quare quale ſemen eſt, talis herba naſcitur inde. Ita ex ſemine cepæ rurſum gignitur cepa, non roſa, non nux, non lactucæ, &c. Ita fit & cum omnibus aliis fructibus, qui ſemen habent & ſeminantur, &c.

Similiter etiam eſt poſſibile, & non contra naturam, ex muliere & viro naſci animal irrationale. Neque eſt hic de muliere iudicandum vt de viro, hoc eſt, non propterea debet haberi pro hæretica, quaſi contra naturam egiſſet, ſed imaginationi ipſius id eſt tribuendum. Nam imaginatio ipſius eſt ſæpiſſime in cauſa. Et prægnantis mulieris imaginatio eſt tam efficax, vt in concipiendo ſemen in corpus ſuum, fætum variis viis tranſmutare poſſit: quoniam aſtra ipſius interiora tam fortiter dirigun-

Digitized by Google

diriguntur in fætum, vt pariant impreſſionem & influentiam. Quare infans in vtero materno in formatione ſua poſitus eſt in manu & voluntate matris ſuæ, ſicut argilla in manu figuli, qui inde format & facit quod vult, & ipſi libet: ita mulier prægnans format fructum in corpore ſuo iuxta imaginationem, prout aſtra ipſius ſunt. Ergo ſæpe accidit, vt ex ſemine virili pecudes aut alia horrenda monſtra gignantur, prout imaginatio matris fortiter in embrionem dirigitur, &c.

Sicut autem iam audiuiſtis per putrefactionem multas & varias res generari & viuificari, ita etiam ſciendum eſt, quod ex multis herbis per putrefactionem varia naſcantur animalia, quod harum rerum periti ſciunt. Hic quoque ſciendum eſt, quod talia animalia quæ in & ex putrefactione naſcuntur & fiunt, omnia aliquid veneni contineant, & venenoſa ſint, attamen vnum longe plus & efficacius altero, & vnum in alia forma quam alterum, vt videtis in ſerpentibus, viperis, bufonibus, ranis, ſcorpionibus, baſiliſcis, araneis, apibus ſylueſtribus, formicis, multiplicibus vermibus, vt erucis, muſcis, bruchis, &c. Quæ omnia in & ex putrefactione naſcuntur. Naſcuntur etiam multa monſtra inter animalia. Sunt autem & monſtra illa, quæ non per ſe ex putrefactione naſcuntur, ſed per artem fiunt in vitro, vt dictum eſt, quia illæ ſæpiſſime in valde mirabili ſpecie & horrenda aſpectu forma apparent, vt ſæpe cum multis capitibus, multis pedibus, multis caudis, multis coloribus, ſæpe vermes cum caudis piſcium, vel pennis præditi, & alia inuſitata forma, ita vt ſimiles viſi non ſint. Propterea non ſolum omnia animalia, quæ parentes non habent & ex ſibi ſimilibus non naſcuntur monſtra ſunt, ſed etiam quæ ex aliis rebus naſcuntur. Ita videtis de baſiliſco, qui etiam eſt monſtrum, & quidem monſtrum ſuper omnia monſtra, & quo nullum eſt magis metuendum, propterea quod quemuis hominem ſolo aſpectu & viſu occidere poſſit: quia habet venenum ſuper omnia venena, cui in toto mundo nihil comparari poteſt: & hoc venenum occulto modo gerit menſtruoſæ, quæ etiam occultum venenum gerit in oculis, ita vt ſolo aſpectu ipſius ſpeculum maculas acquirat & inficiatur. Ita etiam ſi vulnus vel vlcus inſpiciat, inficit illud ſimili modo, & curam eius prohibet: ita etiam ſuo afflatu, vt viſu, multas res inficit, corrumpit & inualidas reddit, & ſic tactu. Nam videtis ſi tractet vinum tempore menſtrui, quod illud cito mutetur & pendulum fiat: a-

cetum quod tractat, perit & nihil valet: ita etiam vinũ ardens ſuam vim amittit: ſimiliter zibetta, ambra, muſcus, & ſimilia bene olentia ab ipſarum mulierum geſtatione & attactu ſuum odorem amittunt: ita etiam aurum, & coralli ſuum colorem, etiam multæ gemmæ, vt ſpecula, inde maculantur, &c. Vt autem ad propoſitum meum redeam ſcribendi de Baſiliſco, qua ratione & quo modo venenum in ſuo aſpectu & oculis gerat, ſciendum eſt, quod iſtam proprietatem & iſtud venenum habeat ab impuris mulieribus, vt ſupra dictum eſt. Baſiliſcus enim naſcitur & creſcit ex maxima impuritate muliebri, nempe ex menſtruo, & ex ſanguine ſpermatis, ſi illud in cucurbita vitrea ponatur, & in ventre equino putrefiat, in qua putrefactione baſiliſcus naſcitur. Quis autẽ eſt tam alacer & audax, qui velit eum facere, vel eximere, & rurſum interficere, qui nõ prius ſe ſpeculis veſtiat & muniat? Nemini ſuaſerim, imo omnes hic monitos velim vt ſibi caueant &c. Plura apud eundem dicto ſuperiori citato loco.

CAPVT XXIII.

De inceratione, & circulatione.

Inceratio. INceratio eſt humoris miſtio cum materia ſicca per lentam imbibitionem, ad conſiſtentiam vſq; ceræ emollitæ, vnde inceratio alias imbibitio dicitur.

Vſus item cum digeſtione, ſed hic ſemper requiritur totalis coagulatio.

Apparatus incerationis Apparatus hic eſt: Res inceranda eſt ſpecialiter puluerisanda ſuper marmore & guttulis aliquot liquoris macerandi aſpergenda, qui vel proprius eſt (& tunc ſolent philoſophi dicere ſerpentẽ vorare ſuam caudam propriam) vel improprius, conteruntur q; ac perfecte incorporãtur, tunc vaſi digeſtorio diligenter includuntur, lentiſſimo igne coagulãtur, quouſq; ſiccata materia appareat, tunc reſerato vaſe exempta materia iterum teritur vel læuigatur, vt prius inſeratur & coaguletur, is proceſſus eouſq; reiteratur, donec plus imbibere nequeat, quod ſic cognoſcitur.

Si fue-

Digitized by Google

Si fuerit puluis, in quo tantum requiritur virtutis exaltatio aut correctio, cum qualitatis alicuius vt volatilitatis alteratione in eo incinerando ſiſtendum eſt, cum igne digeſtorio (fortior enim huic operationi non conuenit) ſiccari non poterit.

Quare hæc vltima inceratio humoris, videlicet quæ ſiccari non poteſt lentiſſimo calore eſt ſeparāda, ne vna ſecum hactenus inceratos ſpiritus vel liquores auferat.

Si mutatio corporis quæratur, vt in calcibus mineralium opus abſolutum (mutatio corporis in oleum) ſiſtendi tempus indicabit: Deinde poſt exactam incerationem in vtriſq; digeritur materia ad maiorem operis perfectionem, tum etiam, vt certum fuit, opus abſolutum eſſe conſtat.

Eſt præterea alia quædam inceratio metallis propria, quę Mercurio incerantur, quo fluxibilia reddantur. Iſta inceratio incipit ab amalgamatione, à qua ſpiritus per deſtillationem cum multis cohobiis ſeparatur, donec metallum molleſcat, vt ad candelæ calorem inſtar ceræ fluere poſſit.

Inceratio, ſecundum Libauium, eſt miſtio humoris cum re ſicca, per combibitionem lentam ad conſiſtētiam ceræ remollitæ. Inde enim vocatur iſ ἤρωσις: Alias etiam imbibitio, quæ fit per irrigationem, re ſicca potante humidam. Nec alia eſt nutritio medicorum, qua ſarcocolla, lithargyrus, & alia paulatim ſucco quodam potantur, & ad vſum euadunt commoda.

Apparatus eſt huiuſmodi: Res inceranda in puluerem comminuta quantum fieri poteſt, ponitur ſuper marmore læui, vel in concha planiore. Irroratur conſpergiturq; guttis paucis ſui, qui dudum inde eſt abſtractus aut prolicitus, vel alterius, qui habeat familiaritatē & ingreſſum liquoris. Totum vna teritur, vt exacta fiat commiſtio, & vndique appareat homogenia. Poſtea concluditur vaſe digeſtorio, lentiſſimoque igni paulatim fit vnio, dum res appareat pene ſicca. Vaſe reſerato, exemptæ materiæ tritæque nouus datur potus, quantum in præſens queat combibere. Digeritur iterum, & repetitur idem, donec vel totum

abſumpſerit, vel nihil amplius ſuſcipere ſeruata conſiſtentia duriuſcula poſſit, ſeu incipiat fluere. Tunc maſſa eouſque digeritur, donec figatur totum.

Ita inceratio via eſt ad fixationem: & ſi proprius liquor redditur vt combibatur, quod plerumque fit in cohobiis ſuper capita mortua: aiũt ſuam caudã vorari à ſerpente, maxime ſi eſt colcotar, vel ſimile aliquod. In lapidis coagulatione etiam lactatio appellatur, cum lacte virgineo paſcitur infans philoſophorum, ſeu terra potatur imbre cæleſti, vel rore matutino, quod eſt, Mercurio philoſophico, qui extractus eſt ex corpore eodem.

In metallis quæ cum hydrargyro incerantur, ratio paulo eſt diuerſa. Soluuntur enim ea per amalgama: exprimuntur per corium: hydrargyrus deſtillatur inde & redditur, donec emolleſcant illa, poſſintque ad calorem candelæ fluere, vt cera.

Quædam per fumum hydrargyri incerantur, quo pacto & nonnulla vegetalia vapore aquarũ calentium fiunt irrigua. (Vulgus Gallica ſcabie laborãtium oſſa ita incerat odore cinabaris, vel hydrargyri inunctione, quo pacto & deſtillationibus flexilia fiunt: &c.) Vicina eſt incerationi mollefactio.

Circulatio. Circulatio, vt in ſeparatione dictum eſt, tantam cum digeſtione affinitatẽ habet, vt vna ſæpe pro altera promiſcue ſumatur. Veruntamen circulatio hæc à digeſtione differt, quod digeſtio ſemper ſeparationẽ quærat (vel vt impuritates & alienitates ſeparentur, & tunc corruptionis eſt operatio: vel vt ſeparatæ facilius in cõiunctione iterum aliam formam & conſiſtentiam admittant, & tunc generationis propria eſt, vti ſupra,) circulatio vero nunquam.

Eſt igitur circulatio liquoris puri per circularem deſtillationem exaltatio. Dico, liquoris puri, quia circulatio verſatur circa aquas ſpiritus & olea deſtillata (& tunc inſeruit generationi improprie dictæ) vt videlicet ad ſummam perfectionẽ & ſubtilitatem perducantur, vel circa quintas eſſentias ſeu tincturas eſſentiales, & tũc præcedit digeſtio, vt omnes impuritates, q̃ vel fundũ petere, vel ſuperficiei innatare ſolent,

Digitized by Google

ſolent, tollat, tum demum tincturam puram excipit circulatio, quæ abſoluit & perficit. Aſcendẽdo enim tanta menſtrui cum tinctura, & tincturæ cum menſtruo fit vnio, vt non amplius diuerſis virib. polleant, ſed tanquã nouum & vnum corpus, vnum & commune habeant temperamentum, per quod nõ diuerſas, ſed vnas eaſdemq; vires in corpore humano exerant, tantamq; ſubtilitatẽ acquirunt, vt ſine vllo impedimento per totum corpus tranſeant. Circulatio etiã ad figendum vſurpatur, vt in circulatione quintæ eſſentiæ vini apud Dornæũ, quod etiã in circulatoria ſublimatione obſeruatur, in qua toties vertendo, ſublimatoriũ circulariter ſublimatur Mercurius vel metallorum flores, ſiue mediorum mineralium vt Antimonii, &c. donec tandem figantur.

Circulationis apparatus omnino idem eſt cum digeſtione, in Pellecano videlicet, vel alio quopiam vaſe, quod pro eo ſubſtituitur. *Circulationis apparatus.*

In circulatione hæc requiruntur, corporis nimirum ad naturale temperamẽtum reductio, quod fortaſſe vitia tum habet in præparatione, vel eiuſdẽ exaltatio & per totũ corpus æquatio. Calor enim naturalis ab extremo excitatus, ex quo totum corpus pertranſit, tingit, ac perficit: Vnde aquæ deſtillatæ circulatæ diutius à putrefactione ſeruari poſſunt, vel vt tincturæ, quibus præcipue inſeruit, ſublimiores, leuiores & penetrantiores reddantur. Libauius de circulatione ſic ait: Circulatio eſt liquoris puri, per circularem ſolutionem, & coagulationem in Pelicano, agente calore, exaltatio.

Liquidarum enim rerum quæ attenuari, ſeu reſolui in aerem, indeq; viciſſim in liquorem redire poſſunt, eſt tantum: & ſequitur potiſſimum extractiones, quibus fiunt eſſentiæ. Itaq; & rectificationis officio non raro fungitur, cum per eam non tenuiores duntaxat euadant liquores, ſed & puriores, efficaciores, magiſque perſpicui.

Concurrunt in eius adminiſtrationes plures, veluti digeſtio: (vnde

Digitized by Google

interdum digeſtio in pelicano & circulatio ſunt pro eodẽ) ſublimatio, deſtillatioq; vicario. Nam quod ſpecie vaporis vel aeris in vaſe eleuatũ eſt, poſtquam frigore loci coagulauit, & cõſtitit, defertur iterum, deſtillatque, & ſic etiam coagulatio quædã vna fit, & reſolutio rarefactoria. Hinc intelligitur quæ ſit eius procuratio. Pelicanus ſeu vas Hermetis, aut quodcunq; ad eius imitationem factũ ad manum eſt, impletur liquore extracto attenuabili, ad tertias. Ponitur in fimo, vel huius vicario, ad mediũ aut etiã ad tertiam extantem, vt duæ tertiæ ſint in foco, vbi calor eſt, vna vero extra focum in aere frigidiore, vt ibi fiat attenuatio, hic coagulatio. Ita finitur per menſem ſuum, hoc eſt, donec quæſita exaltatio reſpondeat voto. Si quid impuri aut feculenti adhuc in liquore fuit, id plerumq; ſolet ad fundum ſubſidere. Quod vbi euenit, refrigerato opere effunditur puritas in aliud circulatorium mundũ, iterumque imponitur ad exaltandũ. Calor debet eſſe moderatus, & cõtinuus.

Summa eius excellentia eſt in quintis eſſentiis faciendis. Abutimur tamen eadem etiam ad figendum. Res enim volatiles cum ſeu pelicano, ſeu matrici, quæ ſuſtinet vicem illius, includuntur, eleuari ſinuntur & iterum deferri quouſq; figantur, & totæ in imo maneant, id quod etiam per ſublimationem nonnunquam procuratur.

Quod ſi adhæret in ſummo, vel etiam in ſuperficie fixorum moratur, innertitur vitrum. Et hic pro rei natura calor etiam intenſior quam pro gradu primo eſſe poteſt: Nunc audiatur D. Sennertus. Inter ſpecies ſeu modos digeſtionis eſt inprimis circulatio, quam nonnulli etiam Pelicanationẽ à vaſe, in quo perficitur, nominant. Hac, adhibito, externo calore blando, materia, quæ circulatur, continuo forma vaporum attollitur, iterumq; condenſatur, atq; ita per coctionẽ illam continuam, & circularẽ hunc reſolutionis & condenſationis motũ ad ſummum perfectionis in ſuo genere gradũ peruenit. Vlſtadius, cap. 6. differentiam inter digeſtionem & circulationem conſtituit, quod nimirum digeſtio requirat vaſa amplioris orificii, per quod etiã craſſior materia immitti poſſit, cum in circulatione anguſtius orificium ſufficiat, p quod liquor ſaltem infundi poſſit: quod in digeſtione totum vas tegatur, in circulatione ſuperior pars emineat. Verũ ex illo ipſo accipit Vlſtadius digeſtionem pro fermentatione & putrefactione, non pro hac digeſtione, quæ ad vltimam rei perfectionẽ tendit. Adhibetur autem circulatio iis liquoribus, qui iam ab omnibus fecibus ſunt depurati, quorum ſumma ſal-

Digitized by Google

ma ſaltem quæritur ſubtiliatio. Ita ſpiritus vini iam rectificatus circulatione in optimam, quam quintam nominãt eſſentiam, tranſire dicitur.

Inſtrumenta autem, in quibus fit circulatio, ſunt varia, pelicanus, geranium, & his ſimilia, quæ paſſim depicta exſtant. In hæc includitur res circulanda, adhibeturq; calor circa vaſis fundum & latera, in parte vero ſuperiore aeri frigidiori patet. Atque ita ſemper à calore ſurſum aliquis vapor attollitur in altum, & à frigore & vitri denſitate coagulatum per canales vel ἀπ.φύσεις, vel latera deſcendit, qui motus cum in orbem ſeu circulum redeat, dicitur circulatio.

CAPVT XXIV.

De fixatione.

FIxatio eſt quo volatilia fixa redduntur.

Eſtque duplex: alia eſt, quę volatile quid corpori fixo affigit, alia quę totum corpus volatile figit, & permanens conſtanſque reddit. *Fixatio. Fixatio duplex.*

Vtraq; per cæmentationes, cum rebus fixantibus, macerationem aut extinctioně cum aquis fixatoriis, vel alias huiuſmodi incorporationes, tandem in nonnullis per leuem & aſſiduam calcinationem perficitur. Vſus eius eſt, ne ob nimiam leuitatem partes animales feriat, vt ſymptoma inducat, vel vt quintas eſſentias perficiat, & tunc circulatione abſoluitur.

Huic affinis eſt alia operatio, quę fixa volatilia reddit, quę nomine caret, cuius tamen non minor ferme eſt vſus, quam alterius.

Niſi enim medicaměta à calore noſtro moueantur (quod nullo modo fiet, ſi prorſus fixa fuerint) corpus nunq̃ mutabunt. Vnde inuětę ſunt omnes operationes, quæ huiuſmodi fixa medicaměta, vt ſunt aurum, argentũ, gemmæ, margaritæ, corallia etiã in minutiſſimas partes redigerět, quo facili⁹ calori natiuo cederent, tanquã cauſæ ſine qua non. Quanto igitur magis efficacia erunt, ſi leuia reddantur & fluxibilia,

mollia

mollia, & tractabilia (quæ enim eadem ſunt claſſe cum his, quemadmodum & induratum cum fixis) efficiantur, non tantum vt facile à calore noſtro vincantur, ſed etiam vt cum eo tanquam vehiculo per totum corpus fluant, vireſque exerant.

Iiſdem fere operationibus abſoluitur, quibus fixatio, quæ ſunt extinctiones, macerationes, ſublimationes, ſolutiones & ſimilia.

Verum diuerſa medicamenta ſiue media promouentia ad has operationes perficiendas ab illis, quæ ad fixationem requiruntur, adhibere oportet, cum contrarium prorſus in hac ſuperiore quæratur. Hic enim reſtauratio humoris abſumpti vel deficiens aut aſperitatis ſublatio neceſſaria eſt, in illa vero contraria.

Nihilominus tamen iſtæ operationes merito recenſentur in generatione, cum ſeparationes iſtæ inſenſibiles ſint, ac potius alteratione, quam ſeparatione perficiantur.

Cæterum omnes prædictæ operationes tam corruptionis, quam ſeparationis generationi inſeruiũt, verum diuerſo reſpectu. Nihilominus tamen in generatione omnes explicare ſuperuacuum eſſet, ſiquidem nullam operationem diuerſam ab eo omnes habent, quas antea in corruptione & ſeparatione declaraui.

His tertium Librum Antidotarii Medicochymici abſolutum volumus, quod igitur proſpere cadat, accingimus nos Dei auxilio ad quartum, qui agit de formis & diuiſionibus medicamentorum, &c.

Digitized by Google

ANTIDOTARII MEDICO-CHYMICI

LIBER IV.

Capvt I.

De prælu diis quibuſdam Medico-Chymico neceſſariis.

ABsolvtis & enumeratis pleriſque aut certe præcipuis, & pharmacopœo & medico cognitu vtilibus operationibus: proximum eſt, vt jam ad ipſam medicamentorum, quæ illis operationibus perficiuntur, præparationes accedamus. Qua in re, quod in operationibus fecimus, & chymicas, & vulgares medicamentorum formas coniungemus, vtpote quæ omnes eundem finem ſpectent, & æque medico neceſſariæ ſint. Sæpe enim ii affectus incidunt, in quibus clyſteres vel ſimilia medicamenta non minus ſunt neceſſaria, quam ſpiritus aliquis, tinctura, extractum, vel ſimile quid ſubtiliſſime paratum.

Medicamentorum diuiſio eſt interna & externa: Internorum medicamentorum formæ ſunt variæ, alia ſunt fluida, alia non fluida, & quidem hæc rurſum duplicia, vel mollia & liquida, vel plane ſicca. Fluida ſunt, aquæ deſtillatæ, ex floribus, herbis, radicibus, corticibus, ſeminibus & li- *Medicamẽtorum diuiſio.* *Medicamẽta interna.*

Fff gnis,

gnis, &c. ſpiritus, decocta, infuſiones, vina medicata, melicratum, mulſum, oxymel, ſyrupi, aqua hordei, olea, julebi, emulſiones. Mollia, ſed non fluida ſunt, tincturæ, balſama, extracta varia, ſucci medicati, conſeruæ, cõdita, electuaria, opiatæ, antidota, eclegmata, boli, miſturæ, &c. Non fluida & plane ſicca ſunt: Pulueres diaphoretici, diuretica, croci, trageæ, ſales, calces, flores, præcipitata, confecta, rotulæ, morſuli, marcipanes, trochiſci, pilulæ, &c.

Medicamenta externa. Externa vero vel quibuſdã corporis partibus immittuntur, vel corporis ſuperficiei ſaltem applicantur & adhibentur. Aluo iniiciuntur & immittuntur glandes, & clyſteres: vtero clyſteres & peſſi: peni & veſicæ etiam quidam liquores iniiciuntur: ori adhibentur gargariſmi, apophlegmatiſmi, dentifricia: naribus errhina, ptarmica, odoramenta, ſuffitus: auribus iniectiones peculiares: oculis adhibentur collyria.

Corporis ſuperficiei ſaltem adhibentur & applicantur olea, balſama, linimenta, vnguenta, cerata, emplaſtra, cataplaſmata, dropaces, ſinapiſmi, phænigmi, epithemata, fomenta, ſacculi, embrochæ, lotiones extremorum, balnea, ſmegmata, cauteria: quę omnia iam ordine, quantum compendii ratio patitur, videbimus, ordiemur autem ab operationibus vulgarioribus, & apud ipſoſmet pharmacopœos communibus, initium ſumentes à deſtillatione, ex cuius reformatione benignus lector, ſummam tum iucunditatem, tum vtilitatem percipiet.

Superius ſatis ſufficienterq; diximus quid ſit deſtillatio eiuſq; operatio in chymia & medicina, ſed cum deſtillationis modi tam ſint diuerſi pro diuerſis rationibus, modis atque ſubiectis, vnde etiam tot diuerſæ deſtillationis differentiæ exurgunt, paucis prius admonendi medicinæ ſtudioſi veniunt.

Quinque deſtillatio- Quinque ſunt obſeruandæ differentiæ in rebus quæ de-

ſtillare

ſtillare volumus. 1. Eſt à rebus, è quibus humorem vel liquorem elicimus. Nam alio modo mel, alio ſulphur, alio vinum, alio cera, alio terebinthina, gummi, vt maſtiche, euphorbium, ſtyrax, & reliqua eiuſmodi, alio herbæ, alio ſales, alio radices, alio flores, alio denique ſemina deſtillantur.

nis differentia.

Prima à rebus.

2. Ex differentia liquoris ſtillatitii deſumitur: Nam aliter aquæ ſeu ſtillatitii liquores, longe autem diuerſo modo olea ipſa eliciuntur. Exempli cauſa ex herbis, floribus, radicibus & ſeminibus non ſiccis, ſed virentibus aquæ per ſimplicem deſtillationem eliciuntur ſine admixtione alicuius liquoris. At ex radicibus, herbis, floribus, & ſeminibus ſiccis, & odoratis præſertim, mediante aqua aut quouis aliquo alio liquore admixto, olea ſupernatantia eliciuntur.

Secunda ex differentia liquoris.

3. Differentia à materia & figura vaſis dependet.

A materia: Nam aliud eſt terreum, aliud plumbeum, aliud æneum, aliud vitreũ. A figura: alius namq; modus deſtillationis per alembicum, alius per cornutam, alius per matratium, alius per Pellicanum, &c.

Tertia à materia & figura vaſis.

4. A vaſis ſitu: fit n. vel recta cucurbita, vel incurua aut inclinata, cuiuſmodi deſtillationes per aſcenſum dicimus, ſeu cum vnius matracii ſeu cucurbitę collũ in alterius collũ immittitur, q̃ bociam contra bociam, aut botum barbatum deſtillatores chymici nuncupant. Nimirũ quando per cõcurſum vaſa ita iunguntur, vt alterum alterius os excipiat, idq; diuerſo poſitu & ſitu recto, obliquo, procumbente, &c. Atque his fere deſtillantur, quæ difficile aſcendunt, ſuccique minus habent. Multa etiam per deſcenſum deſtillantur, vaſe eo, quod materiam continet, inuerſim alteri impoſito, qui modus per deſcenſum vocatur, & contrarius

Quarta à vaſis ſitu.

Fff 2 eſt ei,

Digitized by Google

eſt ei, qui fit per aſcenſum. Per deſcenſum deſtillantur gagates, & varii generis ligna, vt Guaiacum, juniperus reſinæ, &c. Quod ſi vero latius deſtillationis nomen, vt ſit humidi eductio à calore, ad hanc etiam referri poterit ea, quæ per deſcenſum fit inuerſo cucurbitæ ore.

Quinta à gradibus ignis.

5. A gradibus ignis, qui ſunt quatuor: primus, ſecundus, tertius, quartus. Primus eſt lentus, qualis eſt ignis balnei aut vaporis: Secundus cinerum: Tertius arenæ vel ſcobis ferri: Quartus eſt ignis nudus, vt vocamus. Cum primo aut ſecundo ignis gradu deſtillatus per aſcenſum: cum tertio & quarto, per concurſum & deſcenſum. Sic deſtillantur olea ex ſalibus, vt ſale communi, vitriolo & reliquis huiuſmodi.

Operationes chymicæ tam medico quam pharmacopœo cognitu neceſſaria ſunt.

Verum cum non ſolum ſufficit pharmacopœo ſimplicem tenuiſſe deſtillationis modum, de quo iam egimus, ſed opus habet inſuper, vt præparationes ſibi inſeruientes exacte cognoſcat, ſi vt induſtrius pharmacopœus debet, ſuas res ex arte parare velit. Eiuſmodi ſunt fermentatio, concoctio atque digeſtio, &c. Quas operationes ſi rite intellexerit, naturam quodammodo imitatus, varias pulchras atque vtiles præparationes efficere poterit. Nec pharmacopœum tantum eadem nouiſſe par eſt, ſed ipſum etiam medicum

Item medico.

pharmacopœis præcipientem, ſi ſuo honori & ægrotantium ſaluti conſultum velit.

Sed talia hodie ita in deſpectum abierunt, vt vel negligant iſta multi, vel certe ſuperciliose contemnant, neſcientes nimirum, quid vtilitatis eiuſmodi pręparationes in receſſu habeant.

Et certe non videmus, cui potius cauſę eiuſmodi pertinaciſſimum deſpectum tribuamus, niſi merę ignorantię, cum ſatis notum ſit, non contemni aliquid, niſi ab ignorante.

Neceſſi-

Digitized by Google

Neceſſitatem aſpiciant vitæ noſtræ, vt diſcant eam coegiſſe nos quærere præparationes ciborum ad alimenta corporis neceſſariorum, in quibus tamẽ præparandis tanta neceſſitas forte nõ fuit, quanta debet eſſe in prçparatione Medicamentorum ſanitatis cauſa generatorum.

Reſpiciant frumenta, quæ non cruda, qualia ex terra emerſerunt, ſtatim pro cibis offerũtur, ſed ſeparata prius palea & furfure in farinam rediguntur, quæ etiamnum nõ cruda, ſed fermentata rite probeque ſubacta pinſitur & coquitur, vt fiat panis aptus nutritioni. Non itaq; vnica tantum & ſimplex præparatio eſt panificium, ſed multiplex, artificioſa, & inſigne Magiſterium. *Panificij præparatio.*

Nam fermentationem conſidera, qua panis leuis & ad nutritionem aptiſſimus fit, tantoq; leuior & ſalubrior, quanto magis fuerit fermentatus. Ponderoſior vero tanto, nutritioni ineptior & inſalubrior, quanto magis fermentatus fuerit. Quæ ſane præparatio ſi non præcedat, ſed farinæ ſimplici aqua affuſa, & ita cocta, pro pane, glutinum naturæ noxium parabis.

Nunquid vides, vt Amylum, res tenaciſſima, ſola aquæ infuſione paretur? aut panis non fermentatus, ſi cum modico aquæ irroretur, digitisque ſubigatur, in tenacem, ceream, & prorſus glutinoſam ſubſtantiã abeat? Quid igitur putas futurum in ſtomacho atque viſceribus, præſertim debilioribus, ſi eiuſmodi offeratur? nempe talis nihil aliud, quam obſtructiones, materiam calculoſam, & plurimorum morborum ſeminaria procreare poteſt. Quapropter in Regimine Therapeutico eiuſmodi vſum, cuiuſmodi ſunt placentæ farinaceæ piſtæ, piſtoria opera & ſimilium paſtarum non probe fermentatarum curioſe interdicere ſolent. Nec tamen, quod mirum eſt, ſatis attente ad cauſas, cur id faciant, aduer-

tunt. At ſciant, eam ſolam ob cauſam fieri potiſſimũ, quod paſtæ, ex quibus eiuſmodi panes fiunt, non rite ſint fermentatæ. Tantum prodeſt hæc præparatio, vt pharmacopœo omnino cognitu ſit neceſſaria.

Neceſſaria fermentationis cognitio.

Hæc quippe attenuat omnem ſubſtantiam, hanc ſoluit à ſuo corpore & impuritate terreſtri, vt apta fiat poſtea ad ꝓducendum verum Balſamum Radicalem atque ſpiritum viuificum. Huius ſolius fermentationis beneficio, vt infra etiam patebit, eliciuntur aquæ vitæ ex omnib. ſeminibus farinaceis atq; adeo ex ipſis etiam roſis, deniq; ex omnibus floribus, herbis, & in vniuerſum vegetabilibus cunctis.

Per hanc fermentationem ſeu fermentum hoc naturæ pari modo omnes corporis noſtri humores attenuãtur ſubtilianturq;. Hinc cognoſcas licet, quemadmodum vel modicum acidi fermenti, & panem leuiſſimum, atq; concoctu facilimum reddit, qui alioqui futurus erat grauis, & ad digeſtionem ineptus: Ita etiam per eandem viam fermentationis, quæ cõſiſtit in liquore quodam acetoſo naturæ, noſtros humores attenuari, atque ad excretionem diſponi, ideoque ſunt quædam acida, quæ ſudores mouẽt, quamuis & ex Medicorum vulgari ſententia ſint frigida.

Et ſane qui eiuſmodi præparationem quæ per fermentationem fit, panificio non adhiberet, ſed tantum grana frumenti, ſicut à natura producta ſunt, aquæ incoqueret, quid quæſo gratię tam nobili alimento conciliaret? Quid vtilitatis adferret naturæ? Imo quid nõ moleſtiæ eidem ex re alioquin nobiliſſima vtiliſſimaque crearet? At parãtur hoc modo, atque hucuſque Medicamenta in officinis. Non dicam homines abſque panificio etiam fermentato viuere non poſſe: Notum enim eſt, & tradunt hiſtoriæ, plures nationes magna ex parte ſimplici hordei, aut leguminum vel Radicum

Digitized by Google

dicũm (vt hodie ſolent Indi Americani) decocto viuere. At noſtros homines abſque eo æque commode atque ſalubriter victitare poſſe, illud vero pernego. Digni ſunt profecto, qui allia comedant, qui nolũt meliora. Nimis craſſa hercle iſta medicatio & ſuis cultoribus tantum digna. Referamus, exempli gratia, quod omnib. notũ eſt, quid agatur cum vino. Huius pulchrã præparationẽ qui non attento & philoſophico animo contemplatur, non meretur ſane vt bibat. Primum ſeparãtur racemi, vinacea, pelliculæ, tum exprimitur ſuccus, hic rurſus in doliis ſuamet natura efferueſcit, ſpumam eiicit, fæces deponit atq; tartaream materiam, donec depuretur perfecte. Quæ profecto præparatio, licet naturalis quodammodo ſit, iuuatur tamen ab arte. Fruſtra namque vinum à natura præſtoleris, ſi non exprimas ſuccum, & rite præparatum in dolia infundas. Nec ſimilis vtilitas ex vuis, q̃ ex vino. Helueticos milites nouimus, ceu ſtrage quadã, vineta obruiſſe, vuaſq; magna voracitate depauiſſe. At quid accidit? Nimirũ crudum nõ coctũ nec rite fermentatũ vinum, quod vorare, quam bibere maluerunt, voracitatis incõſideratę (licet forte ob famem vtrumq, neceſſariæ) dederũt pœnas. Nam dyſenteria paulo poſt maxima eorũ pars interiit. Salubrius & lætius egiſſent, ſi quo vnice gaudent, merum perfectum & rite fermẽtatum fuiſſent præſtolati. Quid dicam de reliquis cibis? Carnes non crudæ, ſed debite coctæ atque conditæ comeduntur. Eadem quoq; ratio eſt in aliis cibis.

Ad vini confectionem quales requirantur operationes.

Nunquid vides, vt induſtriæ percupidæ mulierculæ non nullæ, ſuis ægrotantibus ex carnib. & volatilibus, parare norint colaturas, gelatinas, cõſummata? At hęc extra sũt. Separantur quippe terreſtria à laudatiori ſubſtãtia, & ægro cõducibiliora. Cur non idẽ facimus de medicamẽtis? Ægri certe natura, iã plꝰ ſatis ꝓſtrata, crudos iſtos cibos ſuſtinere neq̃t, ſed ab

Mulierculis haud ignota ratio extractorũ præparandorum.

Digitized by Google

ſed ab iis patitur aut etiam ſuccumbit. Quando iſtud magis fiat à medicamentis non rite præparatis, & ab impuriori ſua ſubſtantia ſeiunctis? Nihil profecto aliud, quam impedit eiuſmodi impuritas, quo minus medicamẽti vis gemina cum hoſte ſuo morbo, inquam, eiuſq; cauſa congrediatur, eumq; vincat commode atque peſſundet.

Quid igitur fiet de iis medicinis, quæ non tantum cruditatem in ſe continent, ſed malignam quoque qualitatem aliquam: & talem non ſeparatam aut rite pręparatam, vel caſtigatam etiam porro exhibere audebimus? Solent, & (proh dolor) ſolent ac nimis vere ſæpe, inquam, ſolent, eiuſmodi decocta, puluerata, mixta, nec alio vllo artificio parata medicamenta ægris plus moleſtiæ (ne quid grauius dicam) adferre, quam ſolatii atque auxilii. Non itaque ſpernendæ aut negligendæ ſunt eiuſmodi præparationes, cõcoctiones, inquam, digeſtiones & fermentationes. Nam hæc ſi fiant, ad imitationem fient naturæ, quæ iiſdem vtitur operationibus ad perfecte maturandos fructus, reſque, quas producit, vniuerſas. Sed pergamus.

Crudorum pharmacorũ, & ſine artificio digeſtorum quanta incommoda.

Concoctionis differentia.

Ariſtoteles in quarto Meteorωn tres conſtituit πέψεως ſiue concoctionis ſpecies. Prima eſt πέπανσις quæ eſt humoris in humido ſemine exiſtentis & indefiniti à calore naturali facta concoctio. Modus autem hic concoquendi, maturãdi atque perficiendi plantarum & reliquarum rerum ſemina, vt germinent, & fructus vberrimos producere poſſint, eſt opus ſolius naturæ, quæ pro inſtrumento vtitur illo calore viuifico, qui elemento ſtellarum proportione reſpondit, vt idemmet ait Ariſtoteles. Hunc ars ſi non imitari, ipſius tamen ſequi veſtigia poteſt. Secunda concoctionis ſpecies eſt ἕψησις ſeu Elixatio, quæ eſt indefiniti in humore exiſtentis concoctio, ab humido calore facta. Tertia & vltima eſt ὄπτησις ſeu

Digitized by Google

ſeu aſſatio, quæ eſt eiuſdem interminati à calore arido, & alieno facta concoctio.

Legitimi & veri pharmacopœi à ſpuriis diſtinguūtur.

Hæ duæ vltimæ cōcoctiones ab arte præſertim fiunt, circa quarum moderationem diligentes pharmacopœos erudiemus, diligentes, inquam, & verorum Medicorum artisq; obſeruantes, nō nugiuendulos, qui candelas, faces & neſcio quid ridiculi conficere, atque diuendere malunt, & mercatoria merce officinas ſuas opplere, quam veris artis operibus incumbere, ſuamque & artis, quam temere profitentur, dignitatem tueri. Sint igitur liberalibus Mercenarij & ſordidi, non artifices artisque (quotquot ſunt humano generi ſumme neceſſariæ, & almæ Medicinæ famulæ) cultores, ſed mercatores mechanici, ſpem in pompa collocantes, atque lucro. Hoſtem in vrbe malim videre quam hos nebulones. Ab illo enim cauere norunt ſibi ciues: at ab iſtorum perfidia, quam vel ignorantia, vel malitia, vel ſane negligentia ſua præſtant, quis ſibi cauebit, niſi qui eoſdem extra vrbium pomeria eijciet atque exterminabit? De impoſtoribus hoc dico, & pharmacopœi titulum falſo vſurpantibus mercatoriam auaritiæ cauſa cum ea confundentibus, non de candidis, bonis atque diligentibus, ad quos hic noſter labor pertinet, quibuſque hæc noſtra ſtudia & admonitiones in ſalutem plurimorum, ipſorumque laudem & emolumentum dicata ſunto.

Neceſſitas & vtilitas digeſtionis.

Sed latius digreſſi ſumus, ac forte extra ipſa etiam inſtituti pomeria: placuit tamen in re non parui momenti, vtrumque hoc loco arrepta occaſione & noſtram ſentētiam proferre. Nunc vero ad propoſitum redeamus, ad digeſtiones, inquam, tantopere operibus pharmaceuticis neceſſarias, quarum vtilitates ad purificationes & exactas atque veras omnium rerum concoctiones facile percipient,

Ggg qui

Digitized by Google

qui eas rite adhibebunt. Opus eſt tantum vel vnico Balneo Mariæ, vel ſaltem cacabo pleno aqua, quæ vel tepida, vel calida ad ignem, ſi opus ſit, reddi poſſit. Nam differentias & earum regimen poſtea trademus. Hoc medio apozemata atque decocta pura & clarificata parabuntur, non vt illa, quæ vulgo oui albumine repurgata, hoc eſt, craſſo illo modo parata, vel vnius quartæ horæ ſpatio omnem fæcem in fundum deponunt, quam tamen iterata agitatione cum liquore perfuſam miſero ægro obtrudere non erubeſcunt. Has fæces paucis aliquot horulis ſeparabimus per digeſtionem, viribus nihilominus integris ſeruatis, aut certe etiam longe valentioribus redditis, dempto nimirum eo, quod laudatioris eſſentiæ vim atque actiones obtundere, obfuſcare, aut penitus impedire poſſet. Sic ſolatio erimus ægris, ſic naturam eius tuebimur, morboque minore eius moleſtia fræna iniiciemus, donec à natura ſpecifici medicamenti ope adiuta penitus extirpetur extermineturque.

Eadem porro digeſtione perfecte depurantur ſucci radicum, foliorum, florum, vti docebitur in progreſſu. Et quod magis etiam eſt, dum digeruntur, ecquuntur etiam, hoc eſt, dulcorantur, atque per Balneum Mariæ, humido liquore ſeu vapore ſeparato in ſyrupi conſiſtentiam rediguntur, quem diu ſeruabis abſque melle vel ſaccharo. Vt vel hinc conſtet veriſſime ab Ariſtotele prolatum, omnia concoctione dulceſcere, id quod experientia vere confirmat. Aut ne quid noui introducere videar in officinas, & à Pharmacopœorum communi methodo, duas tertias tamen ſacchari minus, quam ſolent, in rite digeſto atque concocto ſucco addendas ſuadeo, vt palato magis deſeruiam. Exempli gratia, in quo ſyrupo antea poſuerunt ſacchari

Omnia concoctione dulceſcunt.

chari lib. iij. iam vnam tantum adiicient, eritque talis ſyrupus minoribus paratus ſumptibus, nihilominus longe vtilior, & qui longe minori poſſit exhiberi doſi, quæ tamen communibus illis longe ſit efficacior. Nam Cochlear vnicum ſyrupi de ſucco roſarum pallidarum hoc modo parati ſufficiet ad euacuationem ſufficientem moliendam. Cum interim ſyruporum, vt vulgo ſolent confici, vix plures vnciæ ſufficiant. Nec mirum, quid enim aliud fere in iis, quam ſaccharum cum minima ſucci quantitate? At notum eſt ſaccharum nec purgare, nec refrigerare, quod tamen conditio ſyrupi Roſarum pallidarum maxime requirit. Sed de his prolixius ſuo loco agemus; ad rem accedamus propius.

CAPVT II.

De Aquis & ſpiritibus deſtillatis.

VT ſeparatorum Medicamentorum (inquit Iatrochymia noſtra) præparationes inueniamus: ſcire expedit, quæ & quot Medicinæ ſpecies arte extrahi poſſint: quæ duo omnino ſunt, aut enim quod extrahitur natura ſua ſiccum & ſolidum eſt, interueniente tamen aliquo corpore fluido, vt Menſtruo fluidum redditur, & ſic nonnunquam ad vſum reſeruatur, vt in Tincturis apparet, aut fluidum & humidum eſt (humida enim & ſolida ſubſtantia omnia Medicamentorum corpora conſtituunt) ſi fluidum eſt tum humoris conſiſtentia à corpore ſeparatur, qui in omni corpore duplex eſt, & ſub duplici forma ab eodem ſeparatur, Aquoſus & oleoſus: Aqueus rurſus eſt, aut elementaris aut alimentarius.

Digitized by Google

Elementaris humor, eſt elementum aquæ omnibus mixtis tam animatis quam inanimatis, commune ſoliditatis vinculum, cuius ſolius beneficio tanquam viſco corporis firmitas & continuitas manet, & cohæret.

Hic cum exiguus eſt, in omni corpore & non niſi prius conſumpta omni alimentari humiditate, corporeque ad cineres redacto ſeparetur, raro aut nunquam ab artificibus experientiæ ſubiicitur.

Alimentarius vero humor eſt aduentitius & extrinſecus ex alimentis extractus & comparatus, qui ſucceſſu temporis poſt factam concoctionem in ſubſtantiam corporis ceſſurus eſt, atque hic eſt ille humor, qui communi deſtillandi ratione à pharmacopolis præparatur, vnde non adeo efficax eſt, cum parum de virtute corporis ſapiat, quandoquidem nondum ſit vera eius pars, licet, ſi artificialiter deſtilletur aliquid de eſſentia ex corpore ſecum portet, vnde magis minuſue efficaces præparationes reſpectu huiuſmodi aquæ inueniuntur.

Verum quando poſſit corrigi, vt plus de eſſentia ſecum deferat aquæ deſtillatæ, poſtea dicetur.

Cæterum hic aqueus humor, quamuis nondum ſit ex eſſentia corporis, hic quatenus ſpiritus & caloris vinculum eſt, per quod & cuius miniſterio calor influens defertur per totum corpus vegetabilium, non longe aliter quam ſanguinis vehiculo in animatis corpore quodam modo aliqua eius pars, de eſſentia corporis participat, vnde duplex eius differentia oritur, in omni corpore diuerſis nominib. donata, alius enim ſpiritus eſt, alius aqua quæ adhuc comparata phlegma dicitur, de quarum præparatione initio facto ab aqua agam.

Aqua quid ſit. Eſt igitur aqua alimentaria & phlegmatica corporis humidi-

miditas, caloris vi in vapores extenuata & deſtillatione per alembicum ſeparata, eſtque duplex: ſimplex & compoſita.

Simplex eſt, quæ ex vna re ſimplici ſeparatur & ſoluta ex recentibus extrahi poteſt, cum in ſiccis abſumpta ſit. Ex iis tamen quæ ſemper humiditate ſcatent, nec quamdiu ſpecificam ſuam differentiam ſeruant, ſiccari poſſunt, quouis tēpore copioſa ſatis elicitur, vt ex melle, vrina, butyro, ſanguine, illa ex herbis recentibus, itaque deſtillata aqua. *Aqua ſimplex & cōpoſita.*

Hoc ſolum obſeruandum eſt, ne nimis craſſe inſpergantur cucurbitæ propter aduſtionem, alias forma deſtillandi omnibus ſatis eſt nota, & ex prioribus patet.

Verum quod antea pollicitus ſum, ita ſolent hanc aquam deſtillare, vt aliquid de eſſentia ſecum deferat.

Quidam in aqua deſtillata ex herbis alias eiuſdem ſpeciei herbas macerare ſolent, hoc ſæpius repetere interpoſitis deſtillationibus multiſque cohobiis, ſed hoc præcipue obſeruatur in calidis vt rore marino, maiorana, &c. quæ cum calida ſint, facilius in iis ſeparatur ſpiritus, quam in frigidis, & ſi quæ immiſcetur.

Alii ſolent herbas recens collectas vaſi putrefactorio protinus immittere & putrefacere ad iuſtum tempus, deinde ad ſiccitatem deſtillare, idque ſine refrigeratorio alembico, & aliquando cohobare.

Hac enim ratione omnes ſpiritus & eſſentiam herbarum cum aqua recipiunt.

Humor enim ille aquoſus tanquam menſtruum extrinſecus adiectum corpus ipſum ſeparat eiuſque eſſentiam in ſe haurit, ſed hæc illuſtratione per exempla opus non habent.

Huic aquæ analogum ex aliis ſiccis per macerationem in

Digitized by Google

menſtruo extrinſecus adiecto elicere ſolent, eadem prorſus procedendi methodo, quæ in ſuperioribus obſeruata.

Ex animalibus etiam, vt lacte, vrina, butyro & ſanguine, tum etiam ex mineralibus haud diſſimili modo aquæ eliciuntur. Verum in mineralibus quædam diuerſitas in forma deſtillationis obſeruatur, per latus enim pleraque propter grauitatem deſtillãda ſunt, nec enim in regimine ignis, propter rationes ſequẽtes, maior cura eſt adhibenda. Nam mineralia multum in hoc differunt ab animalibus & vegetabilibus: quod pauco phlegmate ſcateant præcipue metalla, nam tot annorum ſpatio, quo metalla in viſceribus terræ perficit & abſoluit natura, vnde tãtum omnes tenuiores partes aquæ exhalant (vnde illa phlegmatis inopia in illis) ſed etiam propter diuturnam & tam lõgam inſpiſſationem & temperatiſſimam in minera decoctionem fortiſſimæ & duriſſimæ, euadunt compoſitiones, vnde difficilimæ ſunt reſolutionis, & propter continuam & longam decoctionem, tam perfecta corporis cõpoſitio, & partium omnium connexio oritur, vt ęgre & non ſine magno negotio diſtrahi ſepararique poſſint, inde fit, quod quædam mineralia tota fundantur, vt metalla fere omnia, alia cum humore cooperante ſimul tota ſublimentur, vt in marcaſita videre eſt, & ſic de cæteris.

Secus vero ſe res habet in animalibus & vegetabilibus, vt puta quæ tam arcto commixtionis vinculo non cohærent, ſed facile patiuntur partium reſolutionẽ. Metalla vero propter longam decoctionem, in qua vt ſupra tenuiores partes exhalant, parumq; veri aut puri phlegmatis reddunt, idque lentiſſimo calore, alias phlegma cum perfecte propter ſupradictam commixtionem non poſſit ſeparari, ſemper aliquid de eſſentia corporis defert, & ſpiritus plerunq; admix-

tos

Digitized by Google

tos habet, vnde reſpectu aquarum, animalium & vegetabilium ſpiritus dici poſſet, & ſi conferatur cum ſpiritibus propriis, merito phlegma vocatur, triplici ratione. 1. Reſpectu debilitatis, cum ſpiritus multo ſint fortiores. Leuitatis: nam longe aliter ſe habent, quã in animalibus & vegetabilibus, in quibus maxime ſpiritus leuiores exiſtunt, contra vero in mineralibus, in quibus propter optimam partium commixtionem, quo minus de eſſentia corporis participant, eo citius à corpore ſeparantur, vnde fere exit phlegma, deinde ſpiritus & vltimo oleum, quod partis rationem habet, vt in aqua aluminis apparet, quæ ſic præparatur.

Recipe: Alumen rupeum pulueriſatum, retortæ lutatæ indatur, addito magno recipiente, iuncturis etiam vndiquaque bene ſtipatis: nam aqua mineralium eſt fortior aqua vegetabilium, ſubiiciatur lentiſſimus calor, vt vix alumen diſſoluat, lento igne ſubmittatur, iſque gradus ignis continuetur, vel paulatim augeatur, vt opus exigere videtur, donec omnis aqua deſtillata fuerit, quod dignoſcitur à mutato fumo (nam in quibuſdam, quæ fortes habent aquas, egrediuntur fumi forma) vel maxime quando eo vel paululum auctiori ignis gradu non amplius exit, atque ita habebis aquam ſalis.

Spiritus eſt igneus ſeu vitalis corporis calor halituoſo vapore & tenuiore aquæ parte ad conſiſtentiam reductus, vnde quemadmodum humor in arteriis animantium contentus propter admixtum calorem naturalem & vitalem ſanguis ſpiritualis dicitur, ſic eadem ratione hic humor in aliis corporibus aqua ſpirituoſa nuncupari poteſt, cum ſit vehiculum & proprium inſtrumentum vitalis caloris, eſſentiam corporis ſemper ſecum defert. *Definitio ſpiritus.*

Quare ſpiritus dignoſcitur calore & fragrante corporis, ex quo

ex quo extrahitur, odore & ſapore, vel etiam cum ſit propter affinitatem, quam habent cum oleoſo humore, in quo tanquam proprio ſuo loco vel pabulo reſeruatur calor vel ſpiritus naturalis: in quibuſdam præterea leuitate, vt in vino & vegetabilibus fere omnibus, in aliis grauitate, vt in aceto & mineralibus. Omnia enim illa ſigna vel ſaltem plurima ad veros ſpiritus requiruntur.

Spiritus ſimplex & compoſitus.

Spiritus ſimplex eſt, qui ex vna re ſimplici ſeparatur, vel compoſitus, qui ex multis, &c. hæc Iatrochymia.

Dominus D. Sennertus ſic ait: Deſtillata variorum ſunt genera, quæ tamen omnia ad duas claſſes referri poterunt. Vel enim deſtillata formam aquæ, vel olei referunt. Quæ aquæ formam referunt, duplicia rurſum ſunt. Vel enim ad naturam aquæ propius accedunt, & aquę ſimpliciter appellantur. Vel ſpirituoſa plane ſunt, & ſpiritus nominantur. Atque ita ſpiritus inter aquam & oleum, ſicut aer inter aquã & ignem quodammodo ambigit. Verum hæc nomina ſæpe confunduntur. Non raro enim quod ſpirituoſum eſt, aqua nominatur. Sic ſpiritus vini aqua ardens nuncupatur, ſic ſpiritus nitri, aqua nitri: ſic aquas fortes dicimus. Nimirum ſpirituoſa eſſentia vix ita ſeparari & purificari poteſt, vt nihil aquæ ſecum retineat. Ita enim in corporibus plantarum & animalium hæc miſcentur, vt aqua quaſi ſpirituum illorum vehiculum ſit, ſpirituſque toti aquæ permiſti ſunt, vt ægre & non ſine magno labore ſeparari queant. Quod in ſpiritu vini videre eſt, qui etiamſi optime rectificatus ſit, vt accenſus totus difflagret, & nihil omnino aquæ continere videatur: Tamen ſi artificioſe illud ſpirituoſum, quod in eo eſt, quodque ſalem vini ammoniacum nonnulli nominant, ſeparetur, quod fit, cum ſali Tartari affunditur, multum adhuc aquæ ipſi ineſſe deprehenditur. Ita etiamſi ſpiritum vitrioli

Digitized by Google

trioli optime rectificatum, & à quo omne phlegma ſeparatum putes, ſumas, eumque cum terra ſigillata Sileſiaca aliquoties per retortã vitream deſtilles: Tandem ſal illud acidum vitrioli totum cum terra relinquetur, & nihil niſi aqua, cuius maxima pars eſt, exſtillabit. Contra aquæ deſtillatæ aliquid ſpirituum continent: alias inutiles eſſent & nullius efficaciæ. Ita etiam in mineralibus & metallicis ſæpe olea appellantur, quæ potius ſunt ſpiritus, vt oleum ſalis, nitri, vitrioli. Magis tamen proprie ſi quis loqui velit, aquam deſtillatam illud appellet, quod quidem de eſſentia medicamenti aliquid continet, verum illud aquea humiditate dilutum & miſtum: ſpiritum verum nominet illum liquorem, qui ſpirituoſis, & eſſentiam medicamenti continentibus partibus abundat, atq; à quo humiditas aquea maxima ex parte ſeparata eſt: oleum vero illud, quod pinguem oleoſamq; naturã participat. De his tribus deſtillationũ generibus primo hoc libro agemus: vbi ſi ſemper hanc nominum proprietatem non obſeruauerimus, vulgi conſuetudinem nos ſequi monemus: inprimis vero antequam ad ipſorum liquorum formas quæ deſtillatione fiunt parandas, nos accingamus, generales chymicorum canones, præmittendi videntur, quorum primus iam ſequitur.

Deſtillatio ſpiritus vitrioli cum terra ſigillata.

1. Vaſa in quibus deſtillatio fit, non ſit plumbea.

Canones chymicorũ ad deſtillationis doctrinam neceſſarij.

Hæc enim qualitate maligna liquores inficiunt, ſapores immutant natiuos, & nonnunquam ipſamet à vaporibus acribus ex re deſtillanda exſpirantibus, corroduntur.

Et ſi Galenus, aliiq; medici ſapientiores, aquam, quæ per canales plumbeos fluit, improbant, propter malignitatem, viſceribus internis valde infeſtam, quam inde contrahunt: de aquis in vaſis plumbeis deſtillandis quid ſentiendum ſit, patet, præſertim cum non raro, quãdo per aliquot dies, eiuſ-

Hhh modi

Digitized by Google

modi ſtillatitii liquores immoti ſteterunt, in fundo ceruſſa ex plumbeo alembico abraſa, inprimis ſi experiundi gratia, guttam vnam aut alteram ſpiritus vitrioli infundas, reperiatur. Quod autem de plumbeis vaſis dictum eſt: pari ratione & de ſtanneis, æneis, ferreiſque intelligi debet: niſi fiat deſtillatio in veſica ænea, vbi quæ deſtillantur, cito effluunt.

2. Vitra, quo altiora, eo meliora in ſpirituoſis deſtillandis: ſic enim vna deſtillatio plus præſtat, quam tres rectificationes: ſint autem in hac deſtillatione cucurbitæ vt plurimum altæ duos cubitus. Sed notabis fixa non libenter aſcendere magnas cucurbitas, ſpiritus vini vero libenter. Deinde grauia ac denſa non omnia per alembicum colli longioris, ſed breuioris deſtillantur, &c.

3. In omni deſtillatione, vaſa non nimis refarcienda. Tutius operaberis: ſi cucurbitas ex quarta parte: & retortas ex media aut circiter: (veluti vitriolum) veſicam vero æneam, ex tertia parte repleueris.

4. Res flatulentæ, vt cera, reſina & ſimilia, ſicut & ea, quæ facile ebulliunt, minore imponantur quantitate, & amplis vaſis deſtillentur, & quidem ſale, arena, cinere, argilla, ſilicibus, puluere laterum, bolo, ſcobibus ferri, aut ſimilibus additis.

5. Deſtillatio per balneum, conuenit rebus leuioris compagis. Cauendum tamen in herbis maxime calidis: vt in abſinthio, ſaluia, roremarino & ſimilibus, ne nimis leui calore vtamur, & nō tam eſſentia: quam phlegma inutile proliciamus. Sed in lactuca, endiuia, & ſimilibus tenuioris ſubſtantiæ, calor moderatus adhibendus: & ſufficit interdum balneum roris, quod neque empyreuma imprimit, neq; partes aereas tenuiores diſſipat.

6. Deſtillatio per cineres vel arenam, competit rebus conſi-

Digitized by Google

conſiſtentiæ ſolidioris, vt ſeminibus, lignis, radicibus, &c.

7. Per veſicam non tantum tenuia deſtillantur, ſed & alia, quæ firmioris texturæ, in ſuo menſtruo tamen præmacerata. (Abſinthium, ſaluia, quædam ſemina.)

8. Deſtillatio per retortam, non tantũ ſpiritus grauiores è mineralibus elicit, veluti nitro, alumine, tartaro, vitriolo, ſale, &c. Sed etiam è tenuioribus, vt lignis, ſéminibus, radicibus, gummis, reſinis, &c. aquas & olea extrahit. Sic eſſentia aloes per retortam deſtillatur igne ſuppreſſionis.

9. Herbæ recentes ſucculentæ cũ deſtillãdæ ſunt, tundantur, ſuccuſq; exprimatur, (putrefaciendo p tres dies ac noctes) & poſtea per calorẽ balnei in cucurbita alta deſtilletur.

10. Herbæ, vel ſua temperie, vel tempore ſiccæ, tundantur: Et aqua communi, vel propria, vel roris Maij, vel vino irrorentur. Copia autem menſtrui tanta ſit, quæ macerationi ſufficiat: ſin plus affundatur, tota quantitas non abſtrahenda. Facta maceratione ad placitum, per balneum deſtilletur: aut ſi per veſicam deſtillationem inſtituis: adde ad libram quamlibet herbarum, libras ſex aquæ, & deſtilla vt artis eſt.

11. Eodem modo per veſicam, quicquid eſt aromaticum, ſiue ſint radices, ſiue cortices, ſiue ligna, ſiue ſemina, ſiue folia, ſiue flores, deſtillantur: & oleum ſimul cum aqua elicitur. (ad libram j. cinnamomi, fœniculi vel piperis accipe libras ſex aquæ.)

12. Sunt quædam, quæ vehementem ignem poſtulant: ſed tamen ea non nimis violente vrgenda ſunt: ne natura eorum prorſus corrumpatur.

13. Detur opera: ne lutum, quo vaſa deſtillatoria conglutinantur, expiret, & liquorem aliena qualitate inquinet: præſertim cum ignis violentior adhibendus.

Digitized by Google

14. Acidorum deſtillatio hoc peculiare habet: quod ignobilior pars ſemper prius egreditur & nobilior vltimo. Vnde in eorum rectificatione, quod primo elicitur, tanquã phlegma ſeparãdum. (Nota ſpiritus quaiaci acidus eſt, idem buxi ſpiritus berberum, & ſuccus limonum, ſuccus de ribes, ſi hęc rectificantur, primo phlegma, poſtea ſpiritus.)

15. Si aquæ empyreuma ſeu fomitẽ quendam igneũ valdeq; calidum, per exiguas partes diſperſum, redoleant: corrigitur illud: ſi vitrũ in locum frigidum humidũ collocetur, vel in arenã humidam frigidam in cella per æſtatẽ, apertũ.

16. Cum liquores in B. M. deſtillati inſolatione (ponẽdo in ſole) rectificandi ſunt: tum vitra ex duabus, vel ad ſummũ tribus partibus repleantur, & membrana, qua ea claudi conſueuerunt, acu pertundatur, ne vitrum rumpatur.

17. Deſtillatio tamdiu continuetur, donec liquor egrediens non amplius ſapiat rem impoſitam: Hi ſunt canones à nobis allati generaliores, non ſolum de aquis deſtillandis intelligendi, verum de omnibus, ad vſum deſtillatorium medicum homogeneis.

Primum autem ſibi vendicant locum aquæ, quare has in ſimplices & compoſitas diuidemus.

Ex ſimplicibus aliæ ſunt calidæ, aliæ frigidæ, aliæ deniq; mediæ inter vtraſque qualitatem retinent.

Calidis ad humoris pituitoſi ac melancholici (quos frigidos putamus) præparationem vtuntur: frigidæ vero ad bilis omnes ſpecies, (quę calidæ igniſque in homine naturam retinere exiſtimantur, quemadmodum pituita aquæ, & melancholia terræ) præparandas vſurpantur.

Aquæ autem calidæ, quas pharmacopœus in officina ſua paratas adſeruare, omnique tempore deſtillare debet, ſunt hæ ſequentes.

AQVÆ

AQVÆ CALIDÆ.

Abrotani,
Allij,
Anethi,
Abſynthij,
Ambroſianæ,
Artemiſiæ,
Baſiliconis,
Bardanæ,
Betonicæ,
Calamenti
Chamomillæ,
Carduibenedicti,
Centaurij,
Ceparum,
Chelidoniæ,
Ebuli,
Eſulæ minoris,
Enulæ Campanæ,
Euphragij,
Fœniculi,
Hyſſopi,
Iridis;
Iuæ Arthetica,
Iuniperi,
Lauendulæ,
Maioranæ,
Marrubij,
Matricariæ,
Meliloti,
Meliſſæ,
Nucum Viridiun,
Florum Nucum,
Origani,
Petroſelini,
Pæoniæ,
Pulegij,
Raphani,
Roriſmarini,
Rutæ
Sabinæ
Saluiæ
Satureiæ
Serpilli &c.

HERBÆ FRIGIDÆ.

Acetoſæ
Porraginis
Bugloſſi
Ceraſorum acidorum
Ceraſorum nigrorum.
Cichorij
Succi citri
Cucumeris
Cucurbitæ
Endiuiæ
Fructus Fragariæ
Lactucæ
Limonum
Melonum,
Nymphea,
Papaueris albi,
Papaueris rubri,
Plantaginis,
Portulaca,
Pyrorum agreſtium,
Ranarum aut potius ſpermatis illarum.

Roſarum,
Semperuiui,
Solani,
Sorborum,
Violarum.

AQVÆ TEMPERATÆ.

Adianti.
Agrimoniæ.
Alchimillæ.
Alkikengi.
Althea.
Argentariæ.
Aſparagi.
Barbæ hircinæ.
Burſæ Paſtoris.
Calendulæ,
Caprifolij.
Caſei recentis.
Cerefolij.
Ceterach.
Citoniorum.
Conſolidæ vtriuſq;.
Ebuli,
Eupatorii Auicennæ.
Filicis.
Fraxini.
Fumariæ,
Geniſtæ,
Halicacabi.
Iuæ arthetica.
Lapathi acuti.
Lilij conuallium.
Lupuli.
Maluæ.
Mercurialis.
Milij ſolis.
Nucum viridium.
Parietariæ,
Primulæ veris.
Polytrichi.
Pomorum Redolentium
Prunellæ.
Sambuci.
Scabioſæ.
Scolopendrij.
Senecionis.
Tamaricis.
Tapſi Barbati.
Tuſſilaginis.
Valerianæ.
Verbaſci.
Verbenæ.
Vermium terreſtrium.
Veronicæ,
Vlmariæ.
Vrticæ.
Verrucariæ.

Inter enumeratas aquas aliæ ſunt cephaliæ, & cerebri affectibus accommodatæ, ſiue hi generales ſint, ſiue particulares & proprii, & aurium, oculorum, & reliquarum capitis partium morbi.

Aquæ

Digitized by Google

Aquæ cephalicæ ſiue cerebrales ſunt.

Aqua Baſiliconis, veronicæ, calendulæ, calamenti, Iuniperi, lilii conuall. maioranæ, meliſſæ, pæoniæ, primulæ veris, Roriſmarini, ſatureiæ, ſerpilli, florum tiliæ arboris, viſci querni. Omnes hæ aquæ frigidorum humorum, qui in cerebro exiſtunt, pituitæ nempe, ac melancholię præparationi inſeruiunt, ac potiſſimum quidem aquæ baſiliconis, betonicæ, ſaluiæ, roriſmarini, ſtæchados, ſerpilli, Apoplexiæ, reliquiſque eiuſmodi ſoporiferis affectibus ex pituita & humore crudo natis dicatæ ſunt. *Aqua cephalica.* *Aqua antapoplectica.*

Aquæ calendulæ, granorum Iuniperi, primulæ veris (quæ & herba paralyſis dicitur) mire ac ſpecifice ad paralyſin conducunt. *Contra paralyſin.*

Aquæ pœoniæ, lilii conuall florum Tiliæ arboris, viſci querni Antepilepticæ nominantur, vt ipſa etiam ceraſorum nigrorum aqua. *Antepileptica.*

Aqua fraxini cum ſuo ſale mixta ſpecificum eſt ad ſurditatem non inueteratam remedium. *Contra ſurditatem.*

Aquæ chelidonii, euphraſiæ, fœniculi, Roſarum & peculi roſarum, caprifolii ophtalmicæ ſunt, ac aliæ quidem oculorum inflammationib. aliæ reliquis eorum affectibus, imo & acuendæ ipſorum aciei conſeruandæque accommodatæ ſunt. *Opthalmica.*

Aquę bardanæ, chamomillæ, enulæ campanæ, Iridis, Hyſſopi, vrticæ, peti, adianti, ſcabioſæ, tuſſilaginis, bugloſſi, borraginis, violarũ, papaueris rubri, pectoris vitiis mirifice conducunt, ex quib. quidē aliæ humori craſſo viſcidoq; bronchiis pulmonum contento attenuando, & iuuandæ expectorationi; aliæ vero tenuiori ac ſubtiliori incraſſando per ſe, aut ſyrupo conuenienti immixtæ mirum in modum conferunt. *Pectorales.*

Aqua papaueris rubri, ſpecificum ſingulare eſt in intenſiſſimo rubore notum, ad peripneumoniam, pleuritim, cæterasque pulmonum inflammationes remedium eſt. *Pleuriſiticū.*

Aqua peti generoſiſſimum eſt ad Aſthma, vt & ipſe etiam ſyrupus, qui ex illo conficitur, de quo ſuo loco. Aqua purgat etiam. *Aſthmaticum.*

Aqua granorum ebuli & ſambuci ſeroſos humores deturbant, & aſciti conueniunt. *Ad aſcitē.*

Aqua deſtillata ex foliis & floribus tapſi barbati, prius in vino per triduum maceratis, eſt aqua valde efficax ad ſedandos arthriticos dolores ex quacunque cauſa ſubortos.

Aqua barbæ hirci ſeu candelariæ ad idem mirifice prodeſt. *Ad Arthriticos dolores*

Aqua

Digitized by Google

Ad ſanguinem concretum. Aqua Vermium terreſtrium contra ſanguinem ex caſu concretum confert.

Cordiales. Aquæ meliſſæ, ſcabioſæ, acetoſæ, ſucci citri, ſucci limonum, Granatorum, Carduibenedicti, Roſarum & violarum corroborationi cordis ſunt ſaluberrimæ, peſtilentibuſque febribus, ſyncopis, palpitationibus, tum aſſumptæ forma Epithematis extrinſecus admotæ medentur.

Stomachales. Aquæ Abſinthii, Menthæ, Ambroſianæ, Cotoneorum ſtomachales ſunt.

Hepaticæ. Aquæ cichorij, Endiuiæ, adianti, hepaticæ, Agrimoniæ, Eupatorij, Auicennæ, lapathi acuti, Hepaticæ ſunt, intemperieſque iecinoris humores præparando, ipſumq; corroborando corrigunt.

Spleneticæ. Spleneticæ ſunt aquæ ceterach, ſcolopendrii, geniſtę, Tamaricis, pomorum redolentium.

Renales. Aquæ Raphani, Halicacabi, granorum iuniperi, Limonum, parietariæ, milii ſolis, eſulæ minoris, verrucariæ calculum comminuunt, arenulaſque & materias Tartareas in renibus accumulatas diſſoluunt.

Diureticæ. Aquæ maluæ, Biſmaluæ, cucurbitæ, melonum, cucumeris, Nympheæ, renes ipſos leniunt, vrinæque ardorem & acrimoniam contemperant.

Aquæ pyrorum agreſtium & ſorborum alui fluoribus omnibus conducunt.

Vulneraria. Aquæ plantaginis, Burſæ paſtoris, Alchimillæ, veronicæ, pyrolæ, caudæ equinæ, conſolidæ vtriuſque renum vlceribus ac excoriationi conferunt, ſuntque aquæ vulnerariæ.

Diaphoretica. Aquæ Carduibenedicti & vlmariæ, petaſites ſunt aquæ ſudoriferæ, ac peſtilentibus affectibus conducunt.

Hiſterica. Aquæ Artemiſiæ, matricariæ, marrubii, Mercurialis hiſtericæ ſunt, vterumque iuuant, & affectibus ipſis proſunt.

Et hæ quidem ſunt aquæ, quæ ſingulas corporis noſtri partes reſpiciunt, ſinguliſque ipſarum pathematis ſiue affectionibus medentur. Et inter eas quidem ſunt, quæ diuerſis, tam internis, quam externis, præter ſupra enumeratas, morbis ſpecifica quadam qualitate accommodantur, videlicet aquæ anethi, florum chamomillæ, ſambuci, florum nucũ, *Ad Colicã.* rutæque colicis doloribus ex vento profectis, leuamen tribuunt.

Ad morſum canis rabidi. Aqua ceparum ad morſus rabidi canis per os exhibita multum conducit; prodeſt etiam ad calculum.

Aqua

Digitized by Google

Aqua ex ſucco corticum viridium nucum extracta ad calculum tum renum, tum veſicæ comminuendum pellendumque expertiſſima. Aliorum aqua ad idem confert. *Ad calculũ.*

Aqua Hyperici & portulacæ puerorum lumbricos enecant. *Ad lumbricos.*

Aquæ ceraſorum acidulorum, fructus fragorum, papaueris albi, florum centaurii Tertianis febribus & bilioſis non mediocre ferunt ſolatium. *Ad Tertianam.*

Aquæ ebuli, Iuæ arthriticæ, verbaſci arthriticos ſedant, ſi partibus dolentibus linteamina, ſupradictis aquis imbuta, tepide apponantur.

Aqua ex foliis & radice filicis deſtillata omnibus aduſtionibus ex linteaminibus ea imbutis tepide applicata, ſingulari virtute confert. *Aduſtionib.*

Aqua ſpermatis ranarum menſe Martio deſtillata, antequam excludantur, excellens eſt ad omnes oculorum, faciei, totiusq; corporis partium phlegmonas, eo, quo dictum, modo admota, Remedium. *Ad phlegmonas corporis.*

Ecce hic aquarum ſtillatitiarum, quibus nullo tempore carere debent pharmacopœi, catalogum: Ecce inquam ſpecificas verasque vniuſcuiusque proprietates. Nec ſane ſatis eſt illud noſſe, verum & ipſas deſtillandi, ſeruatis integris virtutibus, atque proprietatibus; modus tenendus eſt, qui quidem alia longe ratione perficitur, quam vulgari illa deſtillatione, qua phlegma ſolum, & inutilis quædam aqua cito putreſcens extrahitur. Primo itaque varios deſtillandi modos ſecundum authores adducemus, deinde nouam vtilioremque methodum deſtillandi aquas introducemus. *Deſtillationis Methodus varia.*

Aquæ primo deſtillatæ ex variis rebus deſtillantur & parantur. Ex herbis & floribus omnes fere per adſcenſum deſtillantur. Atque ex virentibus floribus inprimis, aliisque tenerioribus, quarum vis facile euaneſcit, & frigidioribus plerumque per Baln. Mar. in cucurbita vitrea aquæ ſatis bonæ deſtillantur. Ita Ioannes Baptiſta Porta ex Roſis incarnatis, quas vocant, ſeu rubentibus ſelectis & mundis aquam elicit. Quam ſi nobiliorem reddere cupis, aquam deſtillatam ſuper recentes alias Roſas affundito, & iterum deſtillato, idque tertio facito. Tum enim aqua tantum odorem acquirit, vt vna pars decem fontanæ aquæ partes odoratiſſimas reddat. Quam, vt & aliorum florum bene o- *Aqua Roſarum correcta nobilior.*

 lentium,

lentium, ſi adhuc odoratiorem cupis, in Alembici canali, vel extremitate roſtri granum moſchi ponatur, per quod aqua exſtillans moſchi odorem imbibat. Ita & aquam ex violis purpureis deſtillat & iniectis nouis floribus eandem deſtillationem repetit: Cuius odorem nonnulli augent appenſa roſtro alembici portiuncula radicis Ireos. In qua è floribus caryophyllorum deſtillata ſi odorem augere velis, aliquid pulueris caryophyllorum aromaticorum in alembici canalem ponito. In quibus omnibus id obſeruandum; quo ex herba facilius odor exſpirat & euaneſcit, eo tepidiore balneo vtendum, & interdum tantum ſolum calorem admouendum, vt flores vix contabuiſſe videantur. Hoc enim modo, & calore ita moderato, ita etiam ex floribus liliorum alborum aquam odoratam idem promittit Porta. Vt vero etiam color florum, qui & ipſe plerumque euaneſcit facile retineatur, alembicus quoque floribus & ipſe replendus eſt. Ita enim aqua tranſiens per flores in alembico colorem ſecum trahit. Verum tales aquæ non diu durant, ob crudum illud, quod ſecum ex floribus in alembico poſitis rapiunt.

Deſtillatis aquis comparare odorem.

Aqua calorē retinentes.

Secundo alii flores herbasque deſtillandas contundunt, atque ex iis ſuccum exprimunt, ex illo vero ſucco deſtillatione per alembicum in Balneo Mariæ aquam eliciunt. Quod ſi & odorem & colorem in aqua retinere cupiunt, flores integros, vt dictum eſt, in alembicum ponunt. Feces calcinant, atque ex iis per aquam deſtillatam ſal eliciunt, ſeu ſale aquam deſtillatam imbuunt. Ita enim à corruptione integra ſeruatur, & vires ſalis in ſe continet. Verum, vt dictum, herbæ frigidiores, & quarum vis facile euaneſcit, in B. M. rectius deſtillantur; ſed calidiores, aromaticæ, & quarum vis non ita facile euaneſcit & profundius hæret, non ita vtiliter & commode per B.M. deſtillantur. Neque enim aliquid olei cum iis exſtillat, neq; etiam eam vim habent, ac ſi in veſica deſtillentur; inprimis ſi rectificentur, vt dicetur.

Aqua cum odore & colore.

In hac autem per veſicam deſtillatione etiam quædam obſeruatur diuerſitas. Alii herbas ipſas contundunt aut minutim concidunt & quartam partem veſicæ præter propter iis replent; inde affundunt aquam puram, vt tertia pars veſicæ iis impleatur, & vna quarta fere vacua maneat, adhibitoque refrigeratorio vaſe, & ſerpentinis etiam, ſi ſpirituoſa plane aqua quæritur, vel ſuo alembico cum ſuo refrigeratorio, & commiſſuris clauſis, igneque accenſo, & conueniente adhibito

Herbarum deſtillatio cum aqua communi frigida.

ſub

ſub veſica, lente ac guttatim aquam deſtillant. Nonnulli affuſa aqua calida, vaſe bene clauſo, prius per diem ac noctem macerant herbas.

Herbarum deſtillat. cũ aqua calida

Plerique commodiſſimum cenſent, ſi herbæ & non ſolum aqua calida per diem ac noctem macerentur, ſed contuſæ in fimo equino, vel balneo roris, præcipue illo, quod in vaſculo illo cum fœno apparatur, per dies 10. vel 14. in digeſtione & putrefactione ſtent, poſtea deſtillentur. Aqua quæ primo exſtillat, optima eſt, quæ vero vltimo loco exſtillat, pura puta aqua fere eſt; Quapropter cauendum, ne nimium aquæ exſtillet, & ita aqua ipſa inefficacior reddatur, herbæque adurantur, & veſicæ fundo adhæreant, vnde aquæ ἐμπύρευμα contrahunt.

ἐμπύρευμα aquarũ

Itaque exempl. gr. ſi ſex aquæ cantharos affundas, ſatis eſt, ſi duo, aut minor etiam adhuc quantitas exſtillet. In hac deſtillatione plerumque vna oleum elicitur, de quo poſtea. Aqua deſtillata ſi libet, nouis herbis affundi poteſt, digeri, atque iterum deſtillari.

Aquæ ex ſiccis herbis

Eodem modo ex herbis ſiccis aquæ deſtillantur, affuſa prius aqua calida, in qua aliquandiu macerentur. Et plerumque ex herbis calidis & odoratis meliores aquæ & olea deſtillantur ex ſiccis, quam ex viridibus; cum ex viribus ob humiditatem aqueam, qua adhuc ſcatent, non facile ſpiritus & olea ſeparari poſſunt.

Fermentatio herbarũ.

Vtile & hic eſt macerationem ſeu fermentationem adhibere; quæ vt felicius fiat, & partes inuicem rectius diſſoluantur, nonnulli aliquid ſolis vel Tartari, vel fermenti admiſcent. Etſi vero ſi ignis recte gubernetur, ſpiritus inprimis adſcendant: tamen cum ſpiritus etiam aquam ſecum vehant, & calore alias aqua adſcendere facile vna poſſit:

Rectificatio aquarum deſtillatarũ

Illa per rectificationem, quantum fieri poteſt, ſeparanda eſt; quod commodiſſime fit per balneum. Aqua nimirum tota in cucurbitam vitream infundenda, & lento calore ſolum ſpirituoſior pars deſtillanda. Qua deſtillatione ſi calor recte gubernetur, vnica forſan opera ſeparatio fieri poteſt: Tamen ſi id prima vice non ſuccedat, repetenda eſt rectificatio, &c. Nunc ad nobiliorem methodum deſtillandi aquas accedemus.

Noua nobiliorq; methodus deſtillandi aquas.

Itaq; vt eam methodum plane cum D. Quercetano reſtituamus, aliamque longe vtiliorem introducamus, herbas, flores, aut reliqua eiuſmodi integra in Alembicum conijciantur, deſtillandi loco, flores deſtillandos contere-

mus, eorumq; iure torculari expreſſo & in commune Alembicum infuſo, virtutem eius integram ſubſtantiamque more ſolito extrahemus.

Quæ quidem vt efficacior euadat, vegetiorque, excipiendæ ſunt fæces, & quæ poſt ſuccum expreſſum, & quæ in Alembici fundo remanſerunt, quas in vas terreum impoſitas, igni ardentiſſimo calcinabis, donec omnino in cinerem abeant. His peractis cineres iſtos in manicam Hippocratis iniicies: quibus infundes prædictam aquam deſtillatam, vt omnem ſalem recipiat, reaffuſione ſæpius repetita: Et ita quidem habebis aquam ſuo ſale imbutam, præcipuisque ſtirpis ex quibus emanauit, virtutibus præditam,

Aqua huius incorruptio. Aquam, inquam, quæ multos menſes, imo & annos integra incorruptaque conſeruari poteſt, cuius etiam vel vncia vnica plus præſtabit, quam plures illius, quæ communi via extrahitur.

Nec ſane labori parcendum, aut ab ea operatione abſtinendum, cum tantæ rei tamque pretioſæ, ſanitatis nempe humani corporis, gratia fiat.

Color ac odor ſic comparatur vt ſupra. Quod ſi prædictæ aquę colorem & odorem proprium imprimere ſit animus, ingentem eorummet florum copiam in roſtro alembici impones, vt inter deſtillandum aqua surſum aſcēdens ex iſtis, vt ſupra dictum eſt, alliciat & odorem ac colorem retineat. (Non adeo videtur neceſſarium, quia iſtæ aquæ ſic deſtillatæ facile pereunt.)

At vero ſi vnico pharmacopœo omnes ſupra enarratas aquas præparare per ocium ac commoditatem non liceat, plures eiuſdem vrbis inter ſe conuenire deberent (vti fit plerisque in locis ac potiſſimum in Italia) vt vnusquiſq; ſibi partem earū pręparandā aſſumeret, aliiſq; ſi opus fuerit, mutuo ſuppeditaret. Et ita quidē artis medicæ dignitas conſer-

uaretur

uaretur, illorumque gloria & honos non ſine ingenti populi vtilitate augeretur.

Medici dignitas, ac pharmacopœi gloria.

Porro non nobis ſatis eſſe duco primam illam & ſimplicem, aquas cum integris virtualibusq; qualitatibus deſtillandi reſtitutam methodum inſtituiſſe: qua quidē methodo (præter ipſius aquæ bonitatem) ſi furni vaſaque propria & commoda ſuppetant, plus vno die, quam alias pluribus, & faciliori longe negotio deſtillabis, vt cuiuis experto facile patebit.

Alia aquæ extrahendæ ratio per B. vaporoſum.

Quinimo etiam eadem ratione, ſi per balneum vaporoſum aquam extrahere in mentem veniat, totum pene ſuccum, prædictum deſtillabis, ita tamen, vt aqua ne minimum quidem fumum aut vſtionem ſuboleat: Neque hoc ſolum verum etiam eadem methodo ex omnibus plantis calidis ac odoriferis præſertim (quas ſulphure ac oleo ex odore illo abundare conſtat) vna cum aquis olea puriſſima, clariſſimaque elicies, quæ quidem quod aquis ſupernatare percipiantur, facili negotio ſeparabis. Sed & vltra progredi, ac certam facilemque aquas vitæ, & ſpiritus ex plantis, floribus ſeminibuſque, cuiuſcunque generis ſint, extrahendi modum tradere eſt animus. Et id quidem per digeſtionis & fermentationis viam, qua ſane cuiuis candidi ſincerique ingenii viro iudicare perfacile erit, nos non perperam ſupra omnes operationes iſtas tantis laudibus & encomiis extuliſſe.

Aquæ extrahuntur per digeſtionis & fermentationis viam.

At ipſe quidem altius penetrare (niſi ſtupendo prorſus, ac hebeti ſit ingenio) philoſophariq; poterit & percipere quam ſcite, quamque commode alibi de ſignaturis internis rerum, ſanguinis noſtri analogiam cum vino, ipſiuſque aquæ vitæ cum nectare vitæ noſtræ, balſamoque radicali contulerimus. Cum ex omnibus rebus, ac iis potiſſimum,

Ex omnibus rebus.

alimentoſis aqua vitæ ſiue ſpiritus elici poteſt. quæ in alimentum veniunt, ſola prædictarum digeſtionum & fermentationum ope, imo etiam & in iis, quæ frigidę exiſtimantur, aqua vitæ elici poſſit, quæ ſit vera rei quinta eſſentia.

Aqua, inquam, vitæ, quæ de natura cœleſti ætherea participat, flammamque non ſecus ac ea, quæ ex vitro elicitur, concipiet Experientia etiā ipſa ſatis planum faciet, quomodo non tātum vinum, ſed & triticum, omniaque cerealia & ſemina alimentoſa, multo plus nectaris illius viuifici, quam reliqua vegetabilia alendo corpori noſtro inepta contineant.

Hanc autem methodum, vt tandem aperiamus, ordiemur primo à roſis, quæ frigidæ eſſe exiſtimantur, ex quibus tamen odoratiſſima aqua vitæ & ſpiritus extrahitur adeo excellens, vt vnica eius guttula ingenti ſatis aquæ copiæ odorem ſuum communicare, eamq; vtiliſſimam iucundiſſimamq; reddere poſſit.

Roſarum ſpiritus. Roſæ igitur tempeſtate, nec ea quidem pluuioſa roridaque, cum ſcilicet plātæ madido rore humeſcunt, ſed exſpectandum, donec ſol radiorum ſuorum vi omnem iſtam roridam humiditatem diſſipauerit, copioſa ſatis quantitate colligi debent. *Roſa quomodo colligenda.* Roſas itaque collectas, & quam fieri poteſt diligentiſſime tritas, in vaſe terreo vitreato, aut paruo dolio querno includes, & quam optime manibus premes, quo vas prædictum pene impleatur. *Fermentatio roſarum* Quod quidem vas clauſum obturatumque, vt facilius fiat digeſtio, repones in cellam vinariam, per menſem vnum, aut diutius, ſi opus fuerit donec materiam prędictam vinum acetatum ſubolere odoratu percipias, quo argumento iam abſolutam fermentationem eſſe cognoſces, & eo quidem protelanda eſt, donec prædictum ſignum appareat.

His

His peractis, aſſume tibi quartam, quintamue roſarum fermentatarum partem pro vaſis tui magnitudine, quod ſane neceſſario tale eſſe debet, qualia ea ſunt, quibus deſtillatores chymici olea ſua & aquas vitæ eliciunt, quæ quidem ampla, æneaque potius quam plumbea ſunt, refrigeratoriiſque ſuis inſtructa, quibus aqua plenis ſpiritibus frigore condenſati facilius commodiuſque eliciuntur, aſſumptam illam roſarum fermentatarum portionem, more ſolito deſtilla: quo facto, fæces reſiduas in fundo alembici ſubſidentes ſepara, & tantundem prædictarum roſarum fermentatarum eidem vaſi repone, hiſque prius extractam aquam affunde, omnia rurſus vaſe Hermetice clauſo ad ſiccitatem vſque deſtillando.

Deſtillationis huius processus cum vaſis & igne.

Collige iterum reſiccatas fæces & alembico eandemmet prædictarum roſarum quantitatem, quam prius iniice, quibus denuo totam aquam deſtillatam reaffundes, & toties iterabis, donec omnes prædictas roſas fermentatas deſtillaueris.

Rectificatio aquæ roſarum ſuper fæces.

His rite, vt decet, abſolutis, vniuerſam, quam elicueris aquam aſſumes, & lento igni in vaſe colli oblongi, ſiue matratio, ſiue quo aquæ vitæ extrahi ſolent, duodecimam tantum eius partem (quę omnium pene ſpiritualium quantitas eſt) deſtillabis.

Ita vt, ſi verbi gratia, duodecim aquæ libras habueris, vnicam tantum aquæ, odoriferæ tamen & iucundiſſimæ, ſpiritualiſque, atque flamma coque, ac ea, quæ ex vino eſt, concipientes elicies. Quam etiam, vt magis virtualis reddatur, adhuc rectificari poterit. Reliqua vero aqua, quæ in fundo alembici ſubſidebit, odorifera, longeque ſuauior & melior exiſtet, quam ea, quæ communi & vulgari modo deſtillatur: cui etiã ſal ſuum imprimere poteris,

Aqua fortificatio cũ ſale. ris, ſi prædictis fęcibus in puluerem redactis, & manicę Hippocratis impoſitis, eam ſæpius affundas, quo ſalem ſuum facilius alliciat, retineatque.

Eadem plane ratione ex violis aliiſque floribus, ac iis potiſſimum, qui calidi odoriferique exiſtunt, vt roriſmarini, ſaluiæ, betonicæ, ceteriſq; eiuſmodi aquas vitæ elicies, quæ multo præſtantiores efficacioreſque ſunt ad morbos propulſandos, quam ſi communi illo vulgarique tramite id perficiatur.

Adde quod vel minima quidem quantitate exhiberi poſſunt, vel admirandos prorſus & incredibiles affectus pariant. *Aqua ex ſtirpibus deſtillatio.* Ita etiam ex ſtirpibus (cuiuſcunq; generis ſint, ſed vt plurimum calidis) tritis, ac dicto modo præparatis, prædictę aquæ vitæ facilime extrahuntur. Idem fit ex fructibus optime fermentatis, vt ſatis abunde teſtatur experientia in pomaceo, pyraceoque quæ ex pomis pyriſque in vaſe proprio (non ſecus ac vinum) præparãtur, quodammodo vireſcunt, ac tunc ex iiſdemmet aqua vitæ extrahitur.

Aqua vitæ ex tritico, granis, ſeminibus, &c. Eademmet aqua vitæ ex tritico, granis juniperi, lauri, ſeminibuſque farinaceis calidis omnis generis elici poteſt. At quoniam iiſdem ſeminibus non tanta ineſt, quãta floribus, foliiſque liquoris Mercurialis, ſeu aquæ copia, trita, craſſoq; modo pulueriſata, in paruulũ dolium, quod ex ligno querno ſit confectum, iniici, & aqua tepida, donec in liquidiorem quandam conſiſtentiam abeant, imbibi debent. Quibus etiam ad digeſtionem accelerãdam tantillum fermenti communis, aquam vulgari diſtemperati, adiicere poteris.

His peractis, vaſeque optime clauſo, in loco frigidiſſimo reponantur, donec aceſcere, vinumque redolere præſentias. Tunc eadem methodo, deſtillandique ratione procedes,

cedes, quam ſupra in extractione aquæ vitæ roſarum docuimus.

Sunt etiam alii ex doctiſſimis viris, qui in ſequentem modum ex floribus, herbis, radicibus, corticibus, ſeminibus, & lignis, &c. parant aquas & ſpiritus: pergamus in deſtillatione aquæ roſaceæ.

Aqua roſatum variis præparatur modis: Alii ſumunt roſarum q. ſ. eaſq; per triduum in balneo digeſtas, vapore aquæ calidæ deſtillant. Alii abſq; digeſtione præcedanea, aquam, ex iis in alembicum coniectis, eliciunt. *Varii modi deſtillandi aquam roſarum.*

Alii per cineres deſtillant: vbi tamen maxima opus eſt cautione & circumſpectione, ne empyreumate liquor ſtillatitius inficiatur.

Alii lucro magis quam valetudini hominum intenti, eas integras, vt decerptæ ſunt, cum magna aquę copia, per veſicam æneam deſtillant: ac ex triginta roſarum libris, centum aquæ odoratæ venalis extrahunt.

Alii flores fuſos, abſq; menſtruo, aut eo ſaltem tam pauco, vt ad irrigationem ſufficiat, modico balnei calore deſtillant: & ad vim refrigerantem, tanto expeditius euocandam, vna deſtillatione, quam præcedit irrigatio, ex aqua communi vel roſacea veteri, aut ad virtutem confortantem & fragrantem prolectandam, pluribus in deſtillata aqua infuſionibus vtuntur.

Beguinus ait: nos ita eam parandam ducimus: Diſtinguendo inter roſas albas & incarnatas. Ex illis enim vt plurimum vis refrigerans petitur: ac propterea pauca aqua pluuiali irroratæ in mortario marmoreo contundendæ ſunt: Inde torculari ſuccus exprimendus & deſtillandus. Incarnatæ abſque irrigatione contuſæ, reponuntur in magno vaſe vitreo in collum: poſt triduum ſuccus exprimitur, qui per balneum deſtillatur. Hæc aqua eſt fragrantiſſima, quæq; vel multos annos odoris ſui fragrantiam conſeruat. *Diſtinctio roſarum.* *Roſa alba.* *Roſa incarnata.*

Nonnulli recrementis eius aquam puram ſuperfundunt, & ita per octiduum maceratam, vel balneo, vel veſica deſtillant, quæ communi venali viribus & efficacia non cedit.

Nonnulli fermentationem laudant roſarum cum pauco ſale correcto, vel ſachato, prius obſeruare vidi, poſte-

rius vero magis placet ſi non ſumatur quantitas nimia, &c.

Idem Beguinus ſic facit aquam ardentem ex roſis, quando ait: ſicut ex aliis rebus omnibus præſertim autem alimentoſis, aqua flagrans & fragrans, fomentationis beneficio, educi poteſt: Ita etiam ex roſis, quæ vulgo ſtatuuntur frigidæ.

Spiritus roſarum ardens Beguini.

Porro recipe roſas incarnatas, cœlo ſereno, cum rorido madore deſtituuntur, collectas: eas tere accuratiſſime, & in cucurbitam vitream, quæ poſtea bene clauſa, in cellam reponatur, vt ibi fiat earum fermentatio immitte. Cum iam acidum quiddam redolere videantur: ſume de floribus tritis quantum vis & per balneum deſtilla: aquam inde extractam ſuperaffunde parti roſarum alii: & rurſus deſtilla, ſimilem in modum pergendo, donec omnis roſarum fermentatarum quantitas, per alembicum tranſierit, fecibus, quæ in fundo remanere ſolent, ſemper ſegregatis. Tandem omnem aquam ex roſis elicitam, per balneum deſtilla: & duodecimam ſaltem partem aut circiter abſtrahe, eamque ſi vis, rectifica. Sic aquam habebis gratiſſimam & odoratiſſimam, quæque non minus prompte, quam ſpiritus vini, flammam concipiet.

Spiritus abſinthij.

Sic ſpiritus fit abſinthii ſecundum D. Sennertum. Accipe ſummitates abſinthii quantum vis, affunde aquæ ſ. q. ſtent in digeſtione per dies aliquot, poteſt quid & ad fermentandum adiici. Deſtilletur per veſicam. Exibit aqua olei quippiam continens. Oleum per filtrum vel per ſeparatorium diligenter ſeparetur. Aqua tota cucurbitæ vitreæ indatur, atque in B. ſemel atque iterum rectificetur, & ſaltem pars ſpirituoſior abſtrahatur, quæ odorem & ſaporem

Digitized by Google

porem abſinthii retinet. Si libet, poſſunt in rectificatione flores abſinthii noui ſicci in alembicum poni, (vel adhuc ſemel deſuper rectificari & præſertim per phiolam vt artis eſt, quod ego cum reliquis floribus etiam laudarem) ſed vt dictum, iſtæ aquæ non diu durant.

Spiritus & aqua ex ſeminibus.

Ex ſeminibus aqua & ſpiritus eodem modo per veſicam deſtillantur, ſicut ex herbis ſiccis. Macerantur nimirum, addita ad ſingulas lib. vnc. j. vel vnc. j. ſem. ſalis: deſtillantur: oleum ab aqua ſeparatur, & poſtea per balneum vix duodecima, vel decima ſexta pars, quæ ſpiritus loco eſt, aut aqua certe efficaciſſima, deſtillatur. Nonnulli in aniſo, & fœniculo peculiariter per primam in veſica deſtillationem fecibus ſeu omni illi, quod in veſica relictum eſt, addunt in vaſe ligneo feces vini vel cereuiſiæ, ſingulis libris ſeminum dimidiam vel quartam partem canthari, & ſinunt fermentari, deſtillant per veſicam, & deſtillatum, addito M. j. ſalis rectificant.

Ex granis & fructibus, vt hordeo, tritico, auena, baccis juniperi, ſambuci & ſimilibus eodem modo ſpiritus elici poteſt.

Spiritus ſambuci.

Spiritus ſambuci ita paratur: Recipe baccas ſambuci puras & maturas, exprimatur ſuccus, vel conquaſſentur ſaltem, ſtentque in vaſe ligneo, donec incipiant fermentare: adde fecum vini vel cereuiſiæ partem duodecimam vel octauam vel quantum lubet, & ſinito fermentari: poſtea deſtillentur per veſicam & rectificentur. Vulgo noſtri homines hac via vtuntur: polentam ſumunt ex hordeo vel tritico, affunduntque aquam calidam, quæ vbi tepida euaſit, aliquid fecum cereuiſiæ addunt, fermentarique ſinunt, & poſtea per veſicam deſtillant & rectificant.

Spiritus baccarum juniperi. Ex baccis juniperi talis fit ſpiritus: Recipe baccas juniperi, contundantur, affundatur aqua, ſtent in vaſe clauſo per quatuor dies. Poſtea affundantur feces cereuiſiæ. Iterum ſtent in digeſtione per quatuor vel quinque dies. Poſtea deſtillentur per veſicam, extillat aqua cum oleo, ſeparentur. Aqua iterum baccis in veſica reſiduis affunditur & rectificatur. Quidam materiæ poſt primam deſtillationem relictæ in vaſe ſatis capaci, cuius latera prius fermento oblinunt, affundunt feces vini vel cereuiſiæ, nimirum in decimam ſextam partem modii vnum cantharum, & fermentari ſinunt dies quatuor vel quinque. Poſtea deſtillant per veſicam, & rectificant.

Spiritus à lignis. Eliciuntur & ſpiritus ex lignis, vt ligno Guaiaco, viſco querno, junipero, Guaiaco, buxi & ſimilibus: per retortam inprimis: vt recipe ſerraturam quercus, aut ſcobem juniperi, Guaiaci, aut particulas buxi: deſtilla in retorta vſque ad ſiccitatem: Separa poſtea oleum ab aqua per chartam emporeticam: aquam rectifica in arena, ſuper colchotar, aut ſalem marinum, aut proprios cineres: poſtea phlegma deſtillatione ſepara, tertiam ſaltem eius partem aut circiter vltimo aſſeruando. Vſus eius eſt in corallis & perlis diſſoluendis, ad tincturas extrahendas.

Poteſt etiam deſtillatio & per balneum roris, vel vaporem aquæ calidæ ad vegetabilia adhiberi mirumque in modum à nonnullis commendatur, inprimis ea, quæ per retortam ad latus fit, vtpote cuius beneficio ex aromatibus, atque omnis generis plantis ſiccis efficaciſſimus liquor elici poſſit.

Aquæ ex aromatibus. Sic ex aromatibus cum aqua communi vel menſtruo idoneo maceratis aqua extrahitur. Vulgatiſſima inter illas eſt aqua cinamomi. Cinamomum craſſiuſcule contuſum macceratur

ceratur vini ſufficiente quantitate per dies aliquot, & deſtillatur per veſicam. Nonnulli ſingulis libris cinnamomi adijciunt vnc. j. ſalis communis, affundunt aquam tepidam, vas bene claudunt, & in loco frigido per octiduum macerari ſinunt. Hinc pro ſingulis libris cinamomi affundunt dimidium cantharum vini boni, & deſtillãt per veſicam. Ex qualibet libra poteſt elici lib. j. aquæ bonæ; reliqua eſt ignobilior, quæ vltimo loco exſtillat; ad cætera eſt inutilis, poteſt tamen aſſeruari, pro noui cinamomi infuſione.

Aqua cinnamomi. Sunt qui recipiunt vini dulcis & aquæ partes æquales. Nonnulli ſumunt dimidium aquarũ deſtillatarum cordialium, & dimidium generoſi vini. Quidam hunc modum vſurpant: Recipiunt cinnamomi lib. j. ſalis communis, Tartari ana vnc. j. (quo plus Tartari adieceris, eo plus olei prouenire creditur, aqua autem ita non prodeſt) fæcum cereuiſiæ cochlearia iv. aquæ q. ſ. deſtillant per veſicam. Nonnulli non per veſicam ſed per cineres eandem aquam deſtillant hoc modo. Recipiunt cinnam. opt. lib. j. contundunt craſſiuſcule, indunt cucurbitæ vitreæ, & affundunt aquæ Roſ. lib. v. adglutinantque Alembicum cæcum, & in capella ſuper cineres calidos per 14. dies digerunt: poſtea pro cæco roſtratum Alembicum imponunt, & per arenam lento igne deſtillãt. Vbi aquæ Roſarum dimidia exſtillauit, effunditur deſtillatum in ſeparatorium, & oleum ſeparatur, Aqua iterum in cucurbitam funditur, & iterum deſtillatur. Aquæ quæ in quauis fere deſtillatione cinamomi primo deſtillat, fere lactea eſt, ideoque recipiens mutandum, cum color lacteus deſinit, & quæ poſtea deſtillat aqua, vt ignobilior ſeorſim excipienda. Si oleum quis ſeorſim habere cupiat, aqua deſtillata per dies 14. in cellam ponatur, & oleum ſubſidet, quod ab aqua ſeparetur.

Aquam cinnamomi ſic præparat Quercetanus: Recipe cinamomi vnc. IV. quod craſſiuſcule conquaſſatum, & in æquis vini albi generoſi, & aquæ roſarum partibus duorum vel trium dierum ſpatio infuſum in alembico deſtillant, atque ſic aquam lacteam, quæ ſimul in ſe partem ſulphuream & oleaginoſam cinamomi continet, eliciunt accurateque adſeruant. Quod ſi magnam eius quantitatem componere velis, vtere æneo vaſe maiuſculo, cui refrigeratorium annexum ſit. Vulgo pro ſingulis cinamomi libris vini albi & aquæ Roſarum, ana libræ duæ adiiciuntur. Quia vero non multum olei ex cinnamomo extrahi poteſt propter partium illius tenuitatem, vnde fit, vt cum aqua commiſceatur, propterea vinum album & aqua roſarum peculiariter & præcipue vſurpantur, quorum loco in aliorum aromatum, herbarum, florum & ſeminum deſtillationibus aquam duntaxat communem aſſumimus. Exempli gratia.

Aqua caryophyllorũ cum aqua vulgari. Recipe caryophyllorum conquaſſatorum lib. j. aut ij. Aquæ fontanæ tepefactæ quadruplum, imo plus, ſi viſum fuerit: Hæc recipiantur vaſe æneo commemorato, cui vaſculum refrigerans adhæret, macerentur vnum, duos aut tres dies: poſt mediocris ignis ſupponatur ita, vt aqua bulliat, tũ euaporantem conſpicies, ſecumq; oleum caryophyllorum deferentem, quod quia quouis alio grauius eſt, totum vero imum petit. Ab aqua vero ſecernitur cum infundibulo, & lagenula rite occluſa reconditur. Aqua, quæ remanet poſt olei ſui ſeparationem, turbida eſt & oleaginoſa: Odor & ſapor caryophyllorũ impreſſi tam vegeti exiſtunt, vt ſi ea hauriatur, aut naribus admoueatur, qualitates caryophyllorum quam maxime indicabitur.

Beguinus ſic deſtillare iubet oleum cinnamomi: Recipe cinamomi optimi craſſe triti libram vnam: cui affunde aquæ

quæ

quæ roſaceæ & vini albi ana libras tres: Macera in calore congruo fimi vel eius vicarii q. ſ. deinde deſtilla per balneum, ſeparando aquam primam, quæ eſt optima: ſecundam item ſeorſim, vt & tertiam colligendo. Secundæ vſus poteſt eſſe ad macerationes pro menſtruo. Tertia, eſt phlegma inutile.

Aqua eiuſdem cinamomi compoſita: Macera & deſtilla cinamomum, vt ſupra: addendo radicum dictamni, Angelicæ, ana vncias duas. In hac aqua diſſolue ſacharum album, quantum poteſt, & digere per diem naturalẽ: poſtea aquam ſuperfluam deſtillatione ſegrega: donec ſyrupus placeat; cui adde aquæ vitæ rectificatæ vncias duas, & probe miſce. Eſt virtutis admirandæ in peſte & paratu difficili. *Aqua cinamomi compoſita.*

Hic præterire nõ poſſum egregiam illam deſtillationem virtuoſam ſerpilli cum vino: ſerpillum integrum cum vino maceratum poſtea per alembicum deſtillatum liquorem producunt omnibus fluxionibus in corpore humano tollẽdis & exſiccandis perquam vtiliſſime. Doſis cochlear ſ. ſingulo die mane ieiuno ſtomacho, catharroſis tutiſſimum eſt remedium, vbi paralyſes, conuulſiones, Apoplexia &c. præcauenda ſunt. *Aqua ſerpilli.*

Hoc modo ad ſuos affectus ex omnib. herbis poteſt aqua ac ſpiritus elici. Supra dedimus modum deſtillandi cinnamomum & Caryophyllos, ſecundum quam artem ex qualibet aromatum ſpecie, vt pipere, nuce moſchata, Zingibere, mace, cubebis, & huiuſmodi cęteris, vt etiam ex omnibus ſeminibus, & baccis calidis, lauri ſcilicet, cumini, dauci, pœoniæ &c. item herbis & floribus calore pollentibus & ſimilibus poſſunt deſtillari aquæ, cum quibus aquis poſtea ſyrupi componi poterunt, qui longe melius vires ſimplicium, ex quib. concinnantur, ſibi concreditas ſeruant, genuinaſque facul- *Syrupi Egregia virtutu.*

facultates multo efficacius referunt, quam eorum aquæ & decoctiones gregaria via paratæ, vt paulo poſt dicemus.

Spiritus maſtiches. Præterea & gummata ſuppeditant aquas ac ſpiritus, veluti D. Sennertus ſpiritum maſtiches deſcribit lib. inſtitut. 5. part. 3. ſect. 3. cap. 5. de aquis & ſpiritibus deſtillatis. Recipe maſtiches lib. j. ſalis vnc. IV. miſce. Adde ſilicum vſtorum & contuſorum libram j. ß. Alii ſumunt cineres vel arenam, de quorum proportione poſtea in oleis dicetur. Imponantur retortæ vel cucurbitæ vitreæ, collocentur in arenam vel cineres, accēdatur ignis, & primo exſtillabit liquor cum oleo flauo, quæ vbi exſtillare ceſſarint, ſeparetur ſpiritus & oleum, & ſpiritus rectificetur. Ex animalium partibus, & iis, quæ ab animalibus deſumuntur, parantur quoq; aquæ & ſpiritus per deſtillationem.

Aqua è cornu cerui. E cornu cerui recenti aut recenter nato per retortam aqua deſtillatur, vt ex lignis: quo modo etiam ex aliis oſſibus ſpiritus & oleum deſtillari poteſt. Sic ex ſphæra microcoſmi, oſſibus hominis, mandibulis equorum deſtillatur aqua, ſpiritus & oleum, de quibus vide Baſilicæ noſtræ chymicæ lib. 7. de animalibus.

Aqua mellis ſpirituoſa. Mel ſic deſtillatur: Recipe mellis lib. j. adde ſalis communis vel ſilicum mundorum contuſorum vnc. iij. (alii addunt ſegmenta ligni iuniperini magnitudine dimidii digiti) impone retortæ, & ignem gradatim admoue, & exit aqua & ſpiritus, quæ aliquoties rectificantur. Alii hoc modo deſtillant. Primo per balneum aquam in cucurbita deſtillant. Remanenti in cucurbita melli addunt arenam ſubtilem, vel ſilices calcinatos contuſos, & vitreæ retortæ imponunt, atque gradatim ignem admouent, atque exſtillat aqua flaua cum oleo. Hæc in B. M. vel loco alias calido per 5. vel 6. dies digerunt, iterumque deſtillant, tandem oleum ab aqua

Digitized by Google

ab aqua ſeparant. Vide noſtras deſcriptiones in eadem citata Baſilica chymica lib. 7. de animalibus.

Dant ſuos ſpiritus & Reſinæ. Ex Terebinthina ſpiritus hoc modo elicitur. Recipe Terebinth. lib. ij. inde cucurbitæ terreæ vel vitreæ humiliori, affunde duplum vel triplum aquæ puræ. Nonnulli iniiciunt ſilicum contuſorum, vel arenæ lotæ M. ij. vel iij. impone alembicum, & deſtilla per cineres vel arenam, atque exſtillabit aqua & liquor puriſſimus ac limpidiſſimus aquæ innatans. Eundem ignem continua, donec ſpiritus omnis adſcendit, quod viſu dignoſci poteſt, & fiet forſan per horas 12. Tum muta recipiens, & exſtillabit oleum flauum; aut ſi ſimul excipere placet, poſtea ſeparentur. Et ſpiritus & oleum ab aqua per infundibulum vel ſeparatorium ſeparantur. Reſina ſeu Colophonia reliqua adhuc fluens effunditur ex cucurbita & aſſeruatur pro oleo rubro parando. Nonnulli Terebinthinam prima vice ſine additamento, affuſa ſaltem aqua, deſtillant. Vbi ſpiritus albus exſtillauit, omne, quod reliquum eſt, effundunt in ollam, & refrigerari ſinunt: poſtea pro qualibet libra addunt vnc. iv. ſalis, arenæ vel farinæ laterum lib. j. & iniiciunt per retortam, & per arenam gradatim oleum deſtillant, vulneribus conglutinandis commodiſſimum. Plura in noſtra Baſil. Chym. Beguinus eius deſtillationem ſic deſcribit: Recipe Terebinthinæ claræ q. p. Inde in veſicam æneam cum refrigeratorio aqua propemodum repletam. Sic elicitur ſpiritus, qui aquæ innatabit, & per B. M. rectificari poterit.

Spiritus Terebinthinæ.

Vſus eius in Medicina multiplex eſt. Tuſſim, phtiſin curat: Ventriculum ab illuuie ſordida & viſcida mundat; Vrinam prouocat odoratam, inſtar violarum: Calculum & arenas pellit: ſtranguriam & vlcera veſicæ ſanat: Neruoſas par-

Vſus Spiritus Terebinthinæ.

ſas partes aperit & confortat: Vaſa ſpermatica calefacit, & libidini ſtimulos addit, ſanguinem coagulatum diſſoluit: Vterum purificat, ac propterea ſuffocationi matricis valde vtilis eſt. Extrinſecus in contuſionibus maximus eius vſus & vtilitas.

Spiritus ligni quaiaci. Spititus ex Ligno quaiaco ſic fit: Recipe ſcobem de ligno quaiaco, ac deſtilla ex retorta, primo igne lento, deinde fortiori & deſtillabit oleum ac ſpiritus, hæc ab inuicem ſepara, ſpiritum vero cum phlegmate rectifica ſuper ſalem tartari, vel per ſe, & egregium habebis atq; efficaciſſimum liquorē. Diaphoreticum, purificat ſanguinem, vtilis in peſte, conuenit febribus ardentibus, omnibuſq; putrefactionib. corporis, cum vino ſumptus, quod erit vehiculum. Eodem modo deſtillatū ſpiritus ex ligno quercino, ad omnes fluxiones & Diarrheas corporis humani perquam vtilis, conſolidans vulnera & adſtringens membra lęſa. Pari & modo deſtillantur cipreſſus, ſantalum, &c. quarum deſtillationes nō ſolum etiam ab intra, ſed etiam ab extra in vnguentis applicantur & approprіantur.

Aqua panis ſpiritoſa. Sic fit aqua ardens ex pane: Recipe Medullam panis recentis, è furno extracti, adhuc calentis, atque vitreis organis deſtilla. Huius aquæ vnc. IV. Epilepticis magno vſu præbentur: Eius etiam vſus eſt ad ſurditatem, reſtituit etiam vires cerebri ac cordis, ſi nonnihil croci addatur.

Poteſt & panis calens, vt dictum eſt, generoſo vino vel Maluatico aut Rhenano antiquo infundi, inde ſtatim vitreis organis, tepente balneo, rimis optime glutinatis, deſtillari liquor, quem plerique denuo eiuſdem calore balnei deſtillant: aſſeruntque opportunum huius aquæ vſum, ſtomachum roborare, putredinem arcere, ſanitatem tueri, &c.

Spiri-

Digitized by Google

Spiritus & aqua ſanguinis humani: Recipe ſanguinis humani puriſſimi iuuenis ſani quantum vis vel lib. j. Digere cum æquali pondere ſpiritus vini ad menſem, deinde deſtilla recte procedendo & accipies aquam, ſpiritum, ſalem ac oleum. Nonnulli deſtillant cum æquali pondere medullæ bouis. Alii deſtillant cum ſalis decima parte, macerant per 40. dies: deinde deſtillant, cum fecibus rectificant, ſic per multas cohobationes fit laudabilis ſpiritus & nobile oleum de hoc vide 1. cap. lib. 7. Baſilicæ Chymicæ. *Spiritus & aqua ſanguinis humani.*

Spiritus vrinæ ſic fit: Recipe vrinam vel eius feces in matula appoſito pileo roſtrato, ponatur in balneo, deſtilletur lento igne, vt paulatim à phlegmate relicto ſpiritus ſeparentur, quod hinc dignoſcitur, quam diu per latera alembici inſtar linearum continuarum vel venarum deſcendit, tamdiu ſpiritus exit, quando vero guttulæ tanquam roris dependent, phlegma egreditur. Hoc in vrina & in aliis quæ ſpiritus leuiores habent, obſeruandum eſt. Tunc remoueatur recipiens & optime obturetur. Alias enim ſpiritus relicto vaporoſo halitu ex quo conſiſtentiam habuit, euaneſcent in auram. Hic ſpiritus toties rectificandus eſt, donec purus fuerit, quod dignoſcitur in iis quæ inflammari poſſunt, ſi omnes comburantur, relicta nulla humiditate in cochleari. Nonnulli cum vitriolo vrinam deſtillant: Alii vero cum ſpiritu vini, &c. vide deſuper etiam Crollii Baſilicam fol. 214. & 215. *Spiritus vrinæ.*

R. Tartari albi puri libras quinq;, pone in retortã vitreã eiq; in ignem cinerum collocatæ recipiẽtem ſatis capacem adapta. Dato igne per gradus, primo ſpiritus egredieť, poſtea oleũ, quæ rectificari debent, addito ſale tartari, & poſt ab inuicẽ ſeparari. Eſt egregiũ aperiẽs, vnde in mẽſtruis retẽtis, in paralyſi, ictero & ſimilib. affectib. mira pſtat. Vtuntur etiã *Spiritus Tartari.*

 in hy-

Digitized by Google

in hydrope, cum aquis aliis hydragogis: in lepra; morbo Indico: pleuritide: angina: & exhibent à ſcrupulo vno ad duos, in aquis conuenientibus.

Spiritus Tartari Crollianus. Crollii deſtillatio hæc eſt: Recipe lib. ij. Tartari albi crudi, affunde menſuram Spiritus vini, clauſo vaſis orificio in calido hypocauſto, per quatuodecim dies vna digerantur: poſtea deſtilla in lento cinerum igne, donec incipiant guttę flauæ oleoſæ egredi, vbi ceſſandum. Egreſſum ſpiritum ſeorſim ſerua, caput mortuum permitte, vt igne forti tam diu euaporet, donec Tartarus mediocriter calcinatus ſit, non tamen ad albedinem, ſed in colore nigro deſinendum: ſupra hunc Tartarum affunde priorem ſpiritũ egreſſum, ſtet per tres dies in balnei putrefactione, poſtea deſtilletur primo in arena, deinde in aperto igne fortiſſimo, per alembicum lutatum non nimis altum, ſic requiſitus Tartari ſpiritus elicitur. Nonnulli per multa cohobia hunc ſpiritum à colcothare rectificant.

Spiritus ſalis. Spiritus ſalis eiuſdem: Recipe ſalis Cracouienſis natiui, vel ſalis marini exiccati vel calcinati lib. 4. affundendo aquam pluuialem, impaſta vel malaxa cum albæ argillæ figulinæ recentis & per ſetaceũ cribratæ libris duabus (vel quod melius, argillæ loco ſumatur matrix ſi haberi poſſit, ſeu cortex terrã ſigillatam inuoluens & proxime ambiens, & è qua terra ſigillata tanquã nucleus eruitur, ſic enim efficaciorem liquorem ad vſus medicos habebis) inde facias orbiculos rotundos ſeu oblõgos, quos retro fornacem ad duritiem exiccatos impones retortæ terreæ luto obductæ, vix ad dimidietatem impletæ: Iungatur recipiens ſatis capax, & ſeruatis ignis gradib. donec phlegma egreſſum eſt, vltimo pelle forti & indeſinenti igne aperto cõtinuando, donec ſpiritus albi omnes egreſſi ſunt. Deſtillatio eadem quæ in paranda aqua forti

Digitized by Google

forti adhiberi ſolet. Vſus & doſis. Duæ vel tres guttæ in aqua cardui benedicti & parietariæ ſubito remoratam pellunt vrinam, ſicuti etiam aqua vitæ per ſe optime à phlegmate rectificata facit. Eius vſum ac vires vide apud Crollium in ſua Baſilica Chymica fol. 150. 151. 152. &c. Si plura de ſale expetis, vide li. 5. noſtræ Baſilicæ Chymicæ cap. de ſale. Spiritus ſalis nitri ſic deſtillatur: Nitrum ſiue ſal petræ miſceatur cum tribus partibus boli communis: & deſtilletur per retortam, ſpatio 10. vel 12. horarum. Ex libra j. ſalis petræ, accipies libram vnam ſpiritus: ſi bene operatus fueris. Spiritus hic eſt verus ignis naturæ Balſamicus: Et prodeſt in colica, pleuriſi, angina, &c. Sic vult Crollius: Spiritus ſalis nitri eodem plane modo, ex ſimili ignis regimine deſtillatur, qui per fumum rubicundum egreditur. Hoc ſaltem notandum quod ad j. partem ſalis petræ purificati, tres partes argillæ figulinæ admiſceri ſolent, pro efformandis globis oblongis, poſt exiccationem demum ad opus adhibẽdis. Vſus ac doſis in colica: Et hoc nemini videatur mirum, ſiquidem in ſimili affectu crudum nitrum nonnulli offerunt: Nam ſpiritus ſalis microcoſmi efferueſcentia & malignitas ex huius debito vſu mire inhibetur & reprimitur. In pleureſi, prunella miſcetur cum ana ſpiritus vini, & de illa mixtura dantur ſcrupuli duo vel drachma integra in hauſtu aquæ fontanæ tepidæ. Si in colica vtimur, tunc ab extra vmbilicus oleæ nuciſtæ expreſſo cum tantillo zibeti admixto inungitur: intolerabiles cruciatus & dolores confeſtim non ſolum ſedat, ſed & diſcutit & reſoluit malignos, crudos, nitroſos humores, qui niſi impediãtur, ne ad partes neruoſas & articulos repant, quod non raro fit per certam ſympathiam, qua cum talibus membris habent illi humores aliquid admixti, condolenda ſequitur articulorum impotentia,

Spiritus ſalis nitri.

tia, laxatio, & reſolutio, circa finem enulæ campanæ vſus ſalem reſolutum efficaciter expellit. Porro nitri ſeu ſalis fuſilis vires reconditæ à filiis Hermetis ſemper in magno pretio fuerunt habitæ.

Spiritus ſulphuris. Spiritus ſulphuris ſic fit à Beguino: Ponatur ſub campana vitrea, vas terreum cum ſulphure, quod accendatur. Ita verò vas ſubiectum ad campanam adaptetur: Ne fumi egredientes flammam ſuffocent, ſed libere in illam ſubiecti in liquorem denſentur, qui in ſcutellam appoſitam deſtillet. Ex libra j. elici poteſt vncia j. (non ſemper) tantæ efficaciæ vt Leonhardus Fiorauant. eius intra corpus aſſumti vires non ſatis admirari poſſit. Dari vero poteſt cum aquis appropriatis vt ſyrupis, ad guttas quatuor, quinque, ſex: & commiſceri cum electuariis & pilulis, tam in morbis calidis quam frigidis. Exterius etiam prodeſt ad dentium dealbationem, vlcera luis venereæ, gingiuarum: verrucas: ani & cæterorum membrorum fiſtulas. Appellatur etiam oleum: ſed καταχρηστικῶς. Deſtillatur etiam ſulphur cum ære viridi ad externa: Etiam cum ſale nitri, ſed hæ deſtillationes ſunt corroſiuæ, &c.

Spiritus vini. Vini ſpiritus deſtillatio hæc eſt ſecundum D. Sennertum: Ex vino vel etiam fecibus vini per veſicam pars optima, quod guſtus & ſapor indicabit, abſtrahitur: quod exſtillauit, aliquoties per B. rectificatur, & ſaltem dimidia vel tertia, aut quarta pars deſtillatur, idque eo vſque, dum accenſus ſpiritus vini nihil relinquat aquoſitatis. Subtilius adhuc ita rectificari poteſt. Cucurbitæ orificium tegatur quadrupliciter charta ſubtili, imponatur alembicus, & lento B. calore tertia vel quarta pars ſeparetur. Ita enim ſaltem ſpirituoſiſſima & ſubtiliſſima pars per papyrum penetrat, aquoſior & phlegmatica iterum decidit. Idem fieri poteſt per phiolam longi colli, cuius tertiã aut ad ſummum dimidiam ſaltem

Digitized by Google

ſaltem partem replent. Sic enim ſubtiliſſima ſaltem pars adſcendit, aquei vero vapores ad latera colli phiolæ condenſantur & delabuntur. Nonnulli cucurbitæ vel phiolæ orificium ſpõgia oleo imbuta obſtruunt. Ita enim aqua hæret, tranſit vero per eam ſolus ſpiritus. Licet quoque per vas ſerpentinum ſpiritum vini rectificare. Per anfractus enim illos canalium ſolum ſubtiliſſimus ſpiritus penetrat, phlegma vero in vaſe inferiore ſubſidet.

Alii panem triticeum recẽtem calidum iniiciunt in ſpiritum vini ter rectificatum, ſic coniungunt per aliqualem circulationẽ, deinde ſubtiliſſimum ſpiritum exinde deſtillant.

Bornettus ſic vult: Digere vinum generoſum in fimo vel eius vicario, in vaſis circulatoriis iuſtæ amplitudinis, per octo vel decem dies: poſtea vaſe refrigerato, effunde illud in cucurbitas altas, quibus ſuperpone alẽbicos roſtratos, iuncturis cũ veſicis porcinis vel bouinis bene munitis, deſtilla, vt artis eſt, per B. M. primo egredietur ſpiritus, quem ſepara, mutato recipiente: deinde vrge phlegma vſq; ad mellis liquidi ſpiſſitudinem: feces per retortã deſtilla, dando ignem per gradus: & accipies oleum pingue. Ex capite mortuo ſalẽ elicies, phlegma ſuperfundẽdo, digerendo, filtrando & coagulãdo. Quod ſi præſtantiorem ſpiritũ vini deſideras: rectifica eum, deſtillationib. ſæpius repetitis. Optimum hunc judico ſpiritum vini, qui ſimulac artificioſa ſpargyrica manu ꝑ phiolã deſtillatur, & ille ſi recte proceſſeris nulla indigebit correctione: Vide lib. 2. Baſil. philoſophicæ cap. de vaſis ſublimatoriis: eo in loco videbis ſingulare artificium ad S. vini recte deſtillandum. Nonnulli macerant vuas cum vino, vel aqua & fermẽto, deinde deſtillant ſpiritum exinde dulcem &c. Vide ſi placet plura in libro 6. Baſilicæ Chymic. cap. de vino: vbi etiam de ſpiritu vini tartariſato.

Spiritus

Spiritus vitrioli. Spiritus vitrioli ſic paratur: Recipe vitriolum Hungaricum, ſeu Cyprum vel Romanũ, perinde eſt, ſolue in aqua deſtillata vel rore majali, & ſolutum cola, poſtea collocetur in digeſtionem cinerum ſeu arenæ vel fimi, in alembico ſaltem negligenter ſaltem obturato, quia nil euaporat: ſtet per menſem, tunc ad ſuperficiẽ eiicit feces ſeparandas: iterum ponatur in digeſtione tamdiu donec nullas feces amplius reiiciat, poſtea coletur, & ꝙ clarum eſt in lento igne balnei vel arenæ deſtilletur, ſpatio aliquot horarũ duarum vel triũ phlegma egreditur, quod auferendum eſt, poſtea ſequuntur ſpiritus (vbi hi incipiunt aſcendere, quod guſtando poteris deprehẽdere, ſenties enim aciditatem, & videbis vt in deſtillatione aquæ vitæ fieri ſolet, ſtriarum inſtar in alembicum aſcendere) qui mutato vaſe recipiente ſeorſim colligendi ſunt. Hic ſpiritus vitrioli ad odoris ſuauitatem & dulcis aciditatis gratiam reductus, in quo nec ſenſibilis corroſio in lingua apparet, nec tarda auſteritas, ſed ſpiritualis aciditas, vtile eſt medicamẽtum & curationibus neceſſarium. Qui volet vlterius perſequi deſtillationem, auctiori igne oleum profluens, ad ſuos vſus ſeorſim colliget, & huius rectificati olei partem vnam cum quatuor vel ſex partibus ſpiritus vini alcoholiſati in balneo rorido, per aliquot menſes digeret, & poſtea deſtillabit, habebit oleum vitrioli ſupernatans aquę ſuauiſſimi odoris & iucundi ſaporis, ſeparatur per tritorium: vſu in medico maximæ eſt efficaciæ.

Vel recipe vitrioli crudi ac purificati, duas ſaltem libras, deſtilla & pelle fortiſſimo igne, vt ſpiritus & oleũ egrediantur: liquori egreſſo adde duas partes aquæ pluuialis deſtillatæ, & in B. M noua deſtillatio inſtituatur, tunc ſubtiliſſimus ſpiritus vitrioli cum aqua pluuiali eleuatur in hac rectificatione & egreditur, relicto acidiſſimo oleo in fundo. Ille egreſ-

egreſſus ſpiritus aqua pluuiali immixtus ſumme penetrans eſt, & in febri Vngarica & aliis febribus ardentibus efficaciſſime operari ſolet: Hactenus propinquus noſter Crollius.

Beguini præparatio ſpiritus vitrioli hæc eſt: Recipe vitrioli libras 12. calcina in vaſe terreo, igne moderato: Donec omnis humiditas abſcedat. Vaſe refrigerato, maſſā quę erit ſeptem circiter librarum, reduc in puluerem ſubtilem, cum libra vna circiter particularum eiuſdem teſtæ: & impone retortæ firmæ lutatæ: ita tamen vt tertia ad minimum pars ſit vacua. Eam in fornacem colloca reuerberii: adhibito receptaculo amplo, colliqué breuis deſuper lutato, & commiſſuris retortæ cum recipiente, luto ſalſo diligenter munitis. Deinde paropſidem terream latam, pedem vnum altam, & in fundo quadrangulariter perforatam, retortæ, vt æqualiter os fornacis claudat, ſuperſtrue: atq; ad extremitates fornacis, cuiuſcunque illa ſit formæ, quadratæ rotundæue, lateres altitudine paropſidem adæquantes adapta: ſpatiumq; inter lateres & paropſidem, quod intercedit, cineribus vſq; ad ſummum obrue. Tunc fac caminũ ex quatuor laterum particulis, ſuper teſtæ foramẽ quadrangulare, vt flamma, mediante tali vehiculo, liberius, cum tempus fuerit, queat euolare. Orificium camini, ſicut & cineritii oſtiolum ita claudantur, primis quatuor horis, vt carbones furno impoſiti ſaltem ardeant, & non extinguantur: quo paulatim & ſucceſſiue retorta calefiat. Exinde ſequẽtibus quatuor horis vt carbones furno impoſiti ſaltem ardeant, & nõ extinguãtur quo paulatim & ſucceſſiue retorta calefiat. Exinde ſequentibus quatuor horis, calor augeatur, foramina iis ſingulis, ſupra & infra paulatim aperiendo: donec flamma per ſuperiora incipiat erumpere, & retorta vndique candeat. Quod cum ſit: cineritio & camino omnino aper-

tis: per octodecim & viginti horas ignis intendi debet: donec omnes ſpiritus egreſſi fuerint. Poſt biduum lutum ſalſum & valde induratum, quod retortæ collũ cum recipiente colligatum, linteo madido, per horam donec recipiens, abſque vitri fractione, abſtrahi poſſit, humecta: & poſtmodum phlegma à ſpiritu, deſtillatione per balneum, aut blanda cinerum, ſepara. Sunt qui poſt phlegmatis ſeparationem ſpiritus ſuper corallos tritos ex arena rectificant.

Spiritus hic in febribus ardẽtibus, cum aquis appropriatis miſtus & hauſtus refrigerat: ſitim extinguit: humorum putredini reſiſtit: per vrinas & poros cutaneos operatur: phlegma conſumit, craſſos & viſcoſos humores incidit: languentem appetitum excitat: & ſuccos roſarum, violarum, aliorumque florum pulcherrime tingit.

Alii hoc modo ſpiritum vitrioli deſtillant: vitriolum aliquot coagulationibus & ſolutionibus optimum purificant: purificatum imponunt cucurbitæ vitreæ luto obductæ, affunduntq; Sp. vini: hanc imponunt in ignem apertũ aptato recipiente amplo, & primo lento igne deſtillant ſpiritum vini, mox aucto igne exſtillat phlegma, tandem cum ſpiritus apparere incipiunt, augetur ſenſim ignis, donec vitrũ quod forte ſit, liqueſcere incipiat, tandem in B. M. ſpiritus vini ſeparetur à phlegmate & ſpiritu vitrioli: per cineres vero phlegma à ſpiritu.

Spiritus vitrioli compoſitus.

Spiritus vitrioli Quercetani: Accipe vitrioli optimi ſiue Vngarici ſiue Romani, q. v. ex eo phlegma educito dum ſpiritus deſtillatione egredi incipiant: tum mutetur recipiens, & aliud recens ſubſtituatur, in quod ſpiritus omnes traducantur. Quo peracto nouum accipe vitriolum, ex quo phlegma rurſum ſpirituſq; ſeorſim prolicito, qui ſeponantur ſeparatim, tantamque vitrioli quantitatem extillato, quæ phlegmatis & ſpirituum copiæ, quam deſideras, ſa-

Digitized by Google

tis eſſe poſſit, hoc eſt, ex vtriſq; lib. ij. aut etiam amplius. In phlegmate macerētur in B. M. ad quatuor aut quinq; dies, ſemina hyperici & pœoniæ, viſcus quernus, flores lilii conuall. tiliæ, calendulæ, roſmarini, hyperici, & raſuræ eboris, cornu cerui, & cranii humani pro libitu: quorum poſtea fiat expreſſio, quæ deſtilletur. Hac deſtillatione tres aut quatuor recētis vitrioli Vngarici libras imbuito, quas præter aut quinquies fæcibus reaffundito, ſingulis vicibus liquorem in B. M. feruente extillando, vt ſic vitrioli corpus melius reſeretur: cui tandem ſpiritū ipſum aſſeruatum adiicies, cōponendo omnia in matratio ſatis capace, tubis vitreis lōgis inſtructo quorū vltimi extremitas in latū diffundatur, in formā infundibuli, cui alembicus adaptetur, firmiſſime iūctus. vaſe in B. M. feruēte locato: ſic ſi bene opereris, ſolus ſpirit⁹ cum virore elicietur, vſq; adeo ſubtilis ac penetrans, vt vini ſpiritū potētia æquet. Cuius etiā ſolius ſi gutt. xv. vel xx. exhibeantur, tutiſſimum cōperiatur eſſe epilepſiarū remediū, ſiue inſultus ipſe epilepſiæ fuerit expugnandus, ſiue venturus arcendus. Spiritus vitrioli antepilepticus eiuſdem: Recipe vitrioli Romani vel Vngarici lib. xv. liquoris pœoniæ, camphoræ, raſuræ eboris, ſpodii ana Vnc. ß. Deſtilla per retortam in colchotar. Recipe huius liquoris lib. iij. Alcool vini correcti, aquarum meliſſæ, Valerianæ ana lib ß. colchotaris lib j. reduc denuo per retortam: Recipe huius liquoris lib. j. colchotaris recentis lib. ij. Deſtilla demum per cornutam totam diem ac noctem, & exibit phlegma, ſpiritus & oleum: poſtea in B. M. ſeparabitur phlegma & per cineres liquor ſeu Mercurialis ſpiritus: per arenā vero, fortiori igne, oleum extrahetur. Phlegmatis doſis infantibus eſt drach. j. ante paroxyſmum. Spiritus in adultis eſt ſcrup. j. iis qui 40. annum ſuperant, dantur olei grana aut guttæ iij. cum aqua chelidoniæ, vel maioranæ.

Spiritus vitrioli antepilepticus compoſitus.

De ſpiritu vitrioli, qui cum vrina deſtillatur, vide Baſilicæ Chymicæ librum de mineralibus capite de vitriolo: vbi etiam mentio fit ſpiritus vitrioli philoſophici, & ſpiritus vitrioli Paracelſi qui cum aqua forti præparat', item & ſpiritus vitrioli, qui deſtillatur per phiolam, &c. nunc addere placet nonnulla de his, qui ſpiritus vitrioli vſum plane improbant.

An ſpiritus vitrioli in febrib. malignis vtendus.

Inter eos qui ſpiritũ vitrioli improbant, eſt Io. Bapt. Syluaticus, qui controuerſ. 48. oleũ vitrioli reiicit, eorumq; audaciam illa cõtrouerſia ſe damnaturũ promittit, qui oleum è chalcanto peſtilente febre laborantibus propinare nõ verentur. Cur a. hoc medicamentum vereatur, ac timeat, cauſas has affert. Cum, ait, Galenus & Dioſcorides erodentis ac ſepticę facultatis particeps vitriolũ eſſe dicãt: In morbo calido & pernitioſo ſine periculo exhiberi nõ poſſe videt'. Deinde cũ maxime moleſtũ & efficax medicamentũ ſit, & eius minima quoq; portiũcula magnas corporis perturbationes faciat: ſi eiuſmodi febre correpto offeratur, & naturæ moleſtiã afferet, & eam ab opere ſuo diſtrahet, eiuſq; cum morbo pugnã impediet: inprimis cum metallicũ ſit medicamẽtum & ea de cauſa venenoſi quippiã in ſe habeat, & teſte Dioſcor. vomitũ cieat. Præterea cũ medici antiqui plurimi calidiſſimũ eſſe affirment remedium: In ea febre, quæ vehemẽs admodum eſt, nullo pacto conuenire poteſt. Augeret n. caliditatẽ febrilem. Diſerte quoq; Galenus lib. 11. Meth. medẽdi c. 9. Aquarum vitriolatarum vſum reiicit in febribus putridis. Et tandẽ toti antiquitati hoc medicamentum incognitũ eſt. Et ſunt alia medicamenta, quibus tuto ac ſine periculo excellẽti huic putredini occurrere eamq; emẽdare licet.

Verum enimuero ſi autoritatib. certare liceret, Syluatico, cui ſpiritum vitrioli incognitũ fuiſſe non ſine cauſa ſuſpicamur, multorum Doctiſs. Medicorum, Geſneri, Matthioli,

Cratonis.

Digitized by Google

Cratonis,Donzellini,Zwingeri,Hor. Augenii,Heurnii,aliorumque plurimorum autoritatem opponere poſſemus, qui omnes ſummis laudibus ſpiritum vitrioli efferunt, & cum in aliis morbis, tum in malignis & peſtilentibus febribus ſummopere commendant, vt qui in iis ſanandis parem Medicinam vix habeat; verum rationes eius potius penſitemus. Atque hoc in genere monemus, male Syluaticum ea omnia ſpiritui vitrioli tribuere, quæ antiqui chalcanto adſcripſerunt. Præparatione enim illa multæ partes vitrioli videre eſt, qui in integro conſpiciuntur; & alii in ſpiritu cõprehenduntur, quos in vitriolo vix animaduertere licet. Quod enim primo ſepticam vim ipſi à Galeno & Dioſcoride attribui dicit;falſum id eſt. Et neque crudum vitriolum, neque ſpiritus eius è ſepticorum proprie dictorum numero ſunt. Acrimoniam quidem aliquam habet ſpiritus vitrioli: Verum eo nomine reiici non debet.Nam quamuis alias res externas erodat: Corporibus tamen viuentibus recte exhibitus nullam noxam infert,ſed illud ſaltem, quod vitioſum eſt,aggreditur: quod in aliis etiam Medicamentis plurimis videre eſt. Annon enim ſuccus citri,Limonum,Berberorũ, acetum & alia gemmas ſoluunt, & ipſa etiam metalla arrodunt,quibus tamen ſatis copioſe tum in Medicamẽtis, tum in cibis condiendis vtimur? Quid igitur ſpiritum vitrioli tãtopere timeamus,præſertim ſi diluatur? Id faciendum non eſſe vel acidulæ docent,& thermæ nonnullæ, quæ aciditatẽ ſuam & effectus illos,ob quos commendantur,& à pluribus cum magno commodo ſat copioſe bibuntur, ex vitriolo obtinent.Neque etiam moleſtum eſt Medicamentum ſed ſine moleſtia, imo ſi permiſceatur rebus conuenientibus, cum grata aciditate ſumitur; neque vllam in corpore perturbationem efficit,aut vomitus excitat,quod de crudo ſcribitur.

Vnde opus non eſt metuere ne naturam in opere ſuo, & pugna cum morbo, impediat. Si enim Medicus naturam non impedit in ſuo opere, ſed potius adiuuat, dum ea Medicamenta exhibet, quæ putredinem tollunt, & vitio humorum occurrunt: quid peccabit, dum id Medicamentum exhibet, quod maxime putredini reſiſtit, & ad eundem ſcopum cum natura tendit? Nec eius caliditas permiſcenda eſt. Neque enim facile inflammatur, aut putredinem, vnde calor febrilis oritur, auget: Sed putredini reſiſtendo & efficiendo, ne humores inflammentur & incendantur, calorem febrilem exſtinguit, nullumque damnum affert. Vitriolarum vero aquarum, quas Galenus improbat, longe alia ratio eſt. Externum enim eorum vſum Galenus reijcit, quod poros cutis cõſtringant, & retentis fuliginib. calidis, putredinem ac calorẽ augeant. Etſi quoq; antiquis nõ perſpectus fuerit & cognitus ſpiritus vitrioli: nihil id refert. Ob hanc n. cauſam ſi reiiciendus eſſet: plura alia etiam præſtantiſſima medicamenta, quæ nunc in vſu ſunt, eſſent reiicienda. Et quamuis alia etiam Medicamenta dentur, quæ febribus his vtiliter adhiberi poſſunt: non tamen hoc ideo negligẽdum & reiiciendum eſt; Præſertim cum ſummi etiam Medici ei in hoc genere primas facile tribuant, de his ſupra in Baſilica Chymica & lib. 1. Antidot. huius dictum ſatis eſt.

Spiritus Saturni. Spiritus ardens è Saturno: Calx Saturni ſiue minium, aceto deſtillato, vel eius ſaltem phlegmate perfunditur: poſtea per diem naturalem ſæpius agitando, ne in fundo vaſis concreſcat, digeritur: Menſtruum detrahitur: aliudque, donec omnis ſalſedo abſtrahatur, ſubſtituitur. Depletiones filtrantur, & ex duabus circiter partibus euaporantur: Cryſtalli loco frigido exſpectantur, ſeparantur: in nouo aceto diſſoluũtur: filtrantur: & toties vt ſupra, coagulantur: donec ſufficiẽter ſa-

ter ſale aceti Armoniaci, tanquam proprio fermento imprægnentur. Tali corpore balnei, per menſem digeruntur: vt perpetuo inſtar olei in liquorem reſoluantur. Deſtillētur per retortam, in arena: ſeruatis ignis gradibus, adhibitoque recipienti amplo, qui niſi diligētiſſime cum retorta lutetur: tanta fragrantia totum laboratorium replens deperit: vt nō dubitem: quin ea omnium vegetabilium odoratorum ſimul congeſtorum & miſtorum odores lōge ſuperet. Poſt deſtillationem, omnib. frigefactis: Caput mortuum reperies nigerrimum, nullius momenti. E liquore egreſſo, ſeparabis oleum flauum ſupernatans, & oleum ſanguinis inſtar rubicūdum, fundum petens. Phlegmate per reiteratas deſtillationes, ab aqua ardēte ſeparato: ſeruabis ſpiritum Saturni odoratiſſimum, tanquā balſamum pretioſiſſimū ad varios morbos, tam intra, quā extra corpus vtiliter adhibendum. Cęterum non è Saturno tantum arte chymica, ſpiritus eiuſmodi fragrans elici poteſt: verum etiam ex omnibus aliis metallis, mediante aqua illa viſcoſa minerali, quæ ſolius Vulcani beneficio, abſq; vllius rei externæ additione, breuiſſimo tēporis ſpatio, educitur, & de qua Rhodianus in tractatu triū verborum: Mutatur iſte ſpiritus fumoſus, aquoſus & aduſtiuus in Nobiliſſimum corpus, & non fugit amplius ab igne; ſed currit, vt oleum &c. Recipit enim omnes qualitates metalli, cui induſtria ſagacis artificis immiſcetur, odorē, colorem, ſaporem, cum conſeruatione facultatis vegetantis: Et ſicut Rhaſes dicit: Prout mutatur, mutat. Vnde cōſtat: quā turpiter rerum Phyſicarum ignari ſunt vulgares Miſochymici, qui odores, ſapores & reliquas virtutes Medicas ſolis vegetabilibus vendicant, & metallica tanquam humano corpori infructuoſa, cane peius ac angue fugienda exiſtimant.

Spiritus corallorum. Spiritus coralliorum ſic fit per deſtillationem: Acetum radicatum fiat cum aceto vini deſtillato per Tartarũ & ſalẽ petræ præparatæ, hoc eſt, quater Tartaro cum nouo ſale petræ vſto, vt moris eſt, & deinceps aceto vini deſtillato probe impregnato & tandem igne violẽto deſtillato. Deinde cum hoc aceto corallia optima & rubicũdiſſima in balneo diſſoluãtur. Diſſolutio filtretur per chartam emporeticam, vt ſola ſolutio tranſeat relictis fæcibus, poſtea acetum inde auferatur vel exhalando vel deſtillando, remanebit in fundo corallorum ſubſtãtia albicans: ſupra quam fiat exhalatio aquæ roſarum vel alterius, ita vt 2. digitos ſupernatet: Demum ſiccentur ad ignem; Hæ diſſolutiones & euaporationes per aquam roſarum ſæpius inſtituatur, vt habeatur puluis omnino niueus. Hunc puluerem ſine additamento iniice retortę loricatæ & igne nudo deſtilla in recipiens: Totus puluis deſtillabit, nec quicquam in fundo vaſis manebit. Aqua hæc eſt limpida & ſpirituoſa, erit inſtar aquæ vitæ ſeu ſpiritus vini, inque ſe continet veram corallorum eſſentiam. Tali & modo cum margaritis, & aliis gemmis prius ſolutis procedere poteſt ſpagyricus.

Spiritus perlarum & gemmarũ.

Spiritus Aceti. Acetum etiam deſtillatur vt inde exeat ſpiritus, & quidẽ ſine digeſtione eodemque modo vt vinum: niſi quod phlegma vt in omnibus aliis acetoſis aliis primo egrediatur; ſpiritus autem vltimo.

Spiritus Mercurii. Spiritus Mercurii: Accipe Mercurii viui lib. j. ſolue per aquam fortem, deinde præcipita: præcipitatũ deinde coque in deſtillato aceto per quatuor horas, vt ſoluatur, aceto ſatis ſoluto, affunde recens acetum, coque viciſſim vt ante hoc tantiſper continua, donec præcipitatus ab aceto omnis ſit ſolutus, tunc deſtilla inde acetum per B. Mariæ puriſſime, & reſidebit maſſa in fundo inſtar ſalis, cui affundes aquam pluuialem

Digitized by Google

uialem quater deſtillatam,coqui permitte in vitro obturato per dimidium diem,poſtea fac ſubſideat,& quando inclareſcit, effunde & deſtilla inde omne phlegma per balneum, ſic reperies in fundo inſigniter claram maſſam,quam ſicca& ſuperfunde ſpiritum vini, digere per octiduum, deinde per retortam in cineribus deſtilla, & tranſibit primo ſpiritus vini,deinde ſpiritus Mercurii,in fundo vero remanet terra nigra:poſt deſtillationem abſolutam, relinque vaſa ne aperiãtur,inter 12. v. horas vitrum aperi, & S. V. in balneo abſtrahe leniter,ſic remanebit ſpiritus Mercurii inſtar olei cineritii,continens eſſentiam Mercurialem.

Vel:Recipe ſalem armoniacum &calcẽ viuam,in ea quãtitate q.p.verum ana:conterendo tenuiter miſce,inque olla calidæ aquæ plena vitroue ſoluãtur, vt bis vel ter ebullire incipiant, poſtea vt a. eſt filtra: Filtratum & clarum coagula in vitro in calcẽ, quæ in crucibulo per quadrantem horæ fluet:effunde in calidum mortarium,contunde tenuiter dũ calet,pone in tabulã vitreã,aut ſuſpende cum manica ad ſoluẽdum in cellã,quo in oleum euadat. R. Huius olei ſalis p.j. Mercurii à ſua minera ſexies ſublimati p.ij. tere Mercurium tenuiſſime,& funde poſtea in oleum, impoſito vitro in calidã arenã aut cineres, ſoluetur Mercurius in oleum clarum. Hoc oleum adhuc calidum miſce cũ papyro, vt omne ab illo abſorbeatur, & fiat maſſa cõpacta: Quã poſtea per cucurbitam appoſito alembico deſtilla in cineribus aut arena primum leniſſime, & deſtillabit primo aqua dulcis,hęc quando tranſiit guttæ deſtillantur acidæ, tum muta recipiẽs & auge ignẽ vt totalis deſtillatio abſoluatur, hunc liquorẽ aliquoties rectifica in B. M. propter feces à papyro attractas,tandem ſpiritus eſt perfectus, qui ſoluit calcem auri, & gerit etiam adhuc ſecum eſſentiam Mercurii,ſed eſt corroſiuus.

Digitized by Google

Spiritus aquæ Theriacalis compoſitus.

Spiritus aquæ Theriacalis camphoratæ hoc modo præparatur: Recipe ſpiritus vini optime rectificati, inque tenuiſſimam eſſentiam redacti vnc.ij.ß. Theriacæ Andromachi veteris vnc.v. Mirrhæ rubeæ, Croci orientalis ana vnc.ß. Omnia indantur cucurbitæ erectæ, apponatur alembicus (in quo drach.ij. Camphoræ ſint poſitæ) & vas recipiens, iuncturis clauſis ponatur in B.M. dando ignem, quantũ fieri poteſt, lẽtiſſimum & tali calore tepidiſſimo, ſtent ſpatio trium vel quatuor dierum, ita vt ex toto tempore exiguum quiddã tantum deſtillet, tandem igne lento, vt inter ſingulas guttas in recipiens vas illabẽtes ad ſeptẽ minimum numerare poſſis, extillatur liquor, donec nihil amplius ex gradu ignis extillauerit, tandẽ augetur ignis ad ebullitionẽ aquæ in B.M. cumq; etiã hoc ignis gradu nihil amplius extillauerit, ſinuntur vaſa refrigerari, refrigeratis vaſis & apertis clauſuris eximitur liquor exſtillatus, & reaffunditur materiæ à qua euocatus fuerat, clauſiſq; iuncturis, prior labor tam digerendo quã deſtillando repetitur, idque ter, ita accipies ſpiritum aquæ Theriacalis omnium præſtãtiſſimum cum aliquot guttulis olei Theriacalis penetrãtiſſimi & optimi, quod per infundibulum ſecernitur & reſeruatur tanquã pretioſiſsimus balſamus, contra omnis generis venena & peſtem. Spiritus vero ſeorſim reſeruatur.

Spiritus vini cum auro Diaphoreticus.

Spiritus vini cum auro Diaphoreticus taliter deſtillatur: accipe ſexaginta vel ſeptuaginta aureos florenos Vngaricos hos ſtratifica cum panno lineo cõciſſo ſecundum artẽ, tandem ẽt cum panno cooperi; ſuperfunde deinde Alcohol vini, ſeu ſpiritum rectificatum vini, hunc demum fortiter deſtillando inde abſtrahe, idque ter repetendo cum nouo Alkohole, & habes quod petis: Alii aurum ſtratificant cum ſale & deinde eliciunt cum v. ſpiritu eſſentiam, ſed prior modus

dus melior eſt. Aurum fit molle inde inſtar Saturni, hoc viciſsim indureſcit, ſi inter Laminas plumbi fuerit repoſitum, & cum malleo Saturnus fuerit tractatus vel percuſſus.

Corpus ſolis etiam fit volatile per aquam regis, quæ reſplendet de tinctura antimonii, & abſtracta eſt ab oleo eo, ex quo Mercurium vitæ, item Bezoarticum minerale &c. conficimus; ſuper hoc auri corpus ſublimatū inſtar rubini, funde Alkohol vini rectificati, & deſtilla lento igne, aliquoties nouo repetendo & habebis eodem modo ſpiritum ex auro cum eſſentia: Sin vero ſpiritus vini eſſenſificatus fuerit cum nobiliſsimo ſpiritu eſſenſificato ſachari, arcanū certe in natura ad curandum morbos, habebis ineffabile, de quo plenius vide noſtram Baſilicam Chymicam.

Spiritus eſſenſificatus argenti.

Sic extrahitur ex floribus vel calce argenti per ſpiritum Therebintinæ attenuata, Tinctura Lunæ, hæc ſeparato mēſtruo, per Alkohol rectificatum deſtillatur in ſpiritum cum eſſentia imprægnatum. Tali modo fiunt ſpiritus, eſſentiæ & olea ex vitriolo Veneris vel vitrolo Veneris & Martis, item Ioue, Saturno, Mercurio, gemmis, cryſtallo &c.

Spiritus Antimonii eſſenſificatus

Spiritus eſſenſificatus Antimonii ſic fit: Flores albi per ſublimationem ex regulo induntur vitro oblongo, quod hermetice clauditur, clauſo vitro tamdiu reuerberatur, dādo ignem per gradus, donec fiant rubini inſtar rubicundiſſimi, quibus affunditur acetum deſtillatum, vt ſupernatet octo digitis; ſimul ſinuntur ſtare, dum acetum colorē rubrum contraxerit, quod demū effunditur: Affuſo nouo aceto peragitur vt prius; iſq; labor tamdiu repetitur, dum omnis tinctura euacuata fuerit: Tunc totum coloratum acetum in cineribus vel arena à Tinctura abſtrahitur: ea edulcoratur aqua communi ſtillatitia: Dulcorata digeritur Alkole vini per menſem, deinde deſtillātur igne fortiſsimo ac graduato.

 Si non

Digitized by Google

Si non placet ex floribus hanc operationem conficere, tum recipe ſulphur Antimonii: Eodem modo ex ſulphure vitrioli fit elegans ſpiritus eſſenſificatus cum ſpiritu vini, qui maximarum etiam ſane eſt efficaciæ ac virtutis.

Spiritus terræ ſigillatæ. Spiritus etiam fit virtuoſus ex terra ſigillata: Accipe terræ ſigillatæ octo vel nouem libras, has proiice in retortam ex modo, artificio ſpagyrico, applicato ſimul recipiente & perlutatis vaſis, deſtilla primo lēto igne, ſic phlegmata prius prodibunt, tum ignem adauge, vſque dum retorta incandeſcat, & deſtillabitur ſpiritus albus intra 6. horas, deinde opus perfeciſti, poſtea vaſa fac refrigeſcant: deinde exime liquorem deſtillatum & in balneo leni igne phlegma ad tertiam partem abſtrahito, & remanebit ſpiritus flauus generoſus cōtra omnia venena, epilepſiam, peſtem, dyſenteriam etiam male vulneratis &c. Doſis drach. j. ad ij.

Spiritus antimonii purgans. Spiritus Antimonii purgans: Miſce Antimonium cum ſale marino calcinato, vel ſale gemmæ, deſtilla exinde ſ. flauum, de quo aliquot guttulæ hauſtulo vini inſtillentur, & vinum lacteſcet, relinquatur per noctem vt ſubſideat puluiſculus albus: Hoc vinum mane ſequenti bibatur, & ſepties ſine nauſea vel etiam octies aluum mouebit. In hydrope cōfert. Puluis albus ſi cum ſpiritu nitri corrigatur, fit citrinus & diureticus.

Vel Recipe antimonii florum p. iij. Sachari clarificati optim. albiſſ. p. j. Hæc coque cum aqua florum ebuli in ſyrupum bene craſſum: cui poſtea affunde ſpiritum vini optime rectificatum, & digere per 8. vel 14. dies ac noctes, deinde deſtilla per retortam vitream, & exibit ſpiritus cum oleo rubicundo purpureo.

Spiritus aquæ theriacalis alius. Spiritus aquæ Theriacalis à multis ſic probatur: R. Theriacæ Alexādrinæ ℥viij. Myrrhæ, Aloes ana ℥.ß. Spiritus vini lib. ß.

lib. ß. croci ℥. ß. miſceantur ac ponantur in retorta vitrea ad digeſtionem cinerum, deinde applicato recipiente & orificiis vaſorum probe lutatis, continuo igne deſtilletur aqua ſpirituoſa theriacalis præſtantiſſima.

Vel ſic etiam fiet: Recipe theriaces opt. lib. j. ß. myrrhæ lib. ß. croci ℥j. ß. zedoariæ lib. j. diptamni albi vnc. jv. camphoræ ℥. ß. caſtorei ʒij. olei caryophyllorum ʒ ß. olei ſuccini ʒj. olei terebinthinæ tantundem, commiſceantur omnia ac deſuper fundatur ſpiritus vini optimus, ad eminentiam duorum digitorum, poſtea adaptato alembico fiat deſtillatio, ſic aqua theriacalis fit ſpirituoſa, eſſentialis ac prægnans cum multis virtutibus. Datur in peſte, & omnibus morbis venenatis ac contagioſis. Nonnulli loco ſpiritus vini accipiunt acetum vini optimum, deſtillant vt iam dictum, hoc deſtillatum ſummopere commendant in omnibus febribus venenatis, peſtilentialibus ac contagioſis.

Hactenus de aquis & ſpiritibus, reſtat nunc vt de compoſitis verba faciamus, vtileſque quarundam deſcriptiones tradamus, quas pharmacopœi non modo ſcire, verum quaſdam ex parte ſemper habere, aliiſque quam plurimis aquis nullius aut parui momenti præferre debent.

Aqua Bezoartica, ſeu alexipharmaca contra peſtem Iacobi Theodor.

Recipe Rad. Angelicæ	*Pimpinellæ*
Valerianæ ana ℥iv.	*Ariſtol. rot. an.* ℥ij.
Gran. Iuniperi,	*Enulæ,*
Dictamni albi	*Aſclepiadis an.* ℥j. ß.
Tormentillæ,	*Cort. citri.*
Serpentariæ,	*Boli armeni an.* ℥j.
Gentianæ,	*Croci*

Si non placet ex floribus hanc operationem conficere, tum recipe ſulphur Antimonii: Eodem modo ex ſulphure vitrioli fit elegans ſpiritus eſſenſificatus cum ſpiritu vini, qui maximarum etiam ſane eſt efficaciæ ac virtutis.

Spiritus terræ ſigillatæ. Spiritus etiam fit virtuoſus ex terra ſigillata: Accipe terræ ſigillatæ octo vel nouem libras, has proiice in retortam ex modo, artificio ſpagyrico, applicato ſimul recipiente & perlutatis vaſis, deſtilla primo lēto igne, ſic phlegmata prius prodibunt, tum ignem adauge, vſque dum retorta incandeſcat, & deſtillabitur ſpiritus albus intra 6. horas, deinde opus perfeciſti, poſtea vaſa fac refrigeſcant: deinde exime liquorem deſtillatum & in balneo leni igne phlegma ad tertiam partem abſtrahito, & remanebit ſpiritus flauus generoſus cōtra omnia venena, epilepſiam, peſtem, dyſenteriam etiam male vulneratis &c. Doſis drach. j. ad ij.

Spiritus antimonii purgans. Spiritus Antimonii purgans: Miſce Antimonium cum ſale marino calcinato, vel ſale gemmæ, deſtilla exinde ſ. flauum, de quo aliquot guttulæ hauſtulo vini inſtillentur, & vinum lacteſcet, relinquatur per noctem vt ſubſideat puluiſculus albus: Hoc vinum mane ſequenti bibatur, & ſepties ſine nauſea vel etiam octies aluum mouebit. In hydrope cōfert. Puluis albus ſi cum ſpiritu nitri corrigatur, fit citrinus & diureticus.

Vel Recipe antimonii florum p. iij. Sachari clarificati optim. albiſſ. p. j. Hæc coque cum aqua florum ebuli in ſyrupum bene craſſum: cui poſtea affunde ſpiritum vini optime rectificatum, & digere per 8. vel 14. dies ac noctes, deinde deſtilla per retortam vitream, & exibit ſpiritus cum oleo rubicundo purpureo.

Spiritus aquæ theriacalis alius. Spiritus aquæ Theriacalis à multis ſic probatur: R. Theriacæ Alexādrinæ ℥viij. Myrrhæ, Aloes ana ℥. ß. Spiritus vini lib. ß.

Digitized by Google

lib. ß. croci ℥. ß. miſceantur ac ponantur in retorta vitrea ad digeſtionem cinerum, deinde applicato recipiente & orificiis vaſorum probe lutatis, continuo igne deſtilletur aqua ſpirituoſa theriacalis præſtantiſſima.

Vel ſic etiam fiet: Recipe theriaces opt. lib. j. ß. myrrhæ lib. ß. croci ℥ j. ß. zedoariæ lib. j. diptamni albi vnc. jv. camphoræ ℥. ß. caſtorei ʒij. olei caryophyllorum ʒ ß. olei ſuccini ʒj. olei terebinthinæ tantundem, commiſceantur omnia ac deſuper fundatur ſpiritus vini optimus, ad eminentiam duorum digitorum, poſtea adaptato alembico fiat deſtillatio, ſic aqua theriacalis fit ſpirituoſa, eſſentialis ac prægnans cum multis virtutibus. Datur in peſte, & omnibus morbis venenatis ac contagioſis. Nonnulli loco ſpiritus vini accipiunt acetum vini optimum, deſtillant vt iam dictum, hoc deſtillatum ſummopere commendant in omnibus febribus venenatis, peſtilentialibus ac contagioſis.

Hactenus de aquis & ſpiritibus, reſtat nunc vt de compoſitis verba faciamus, vtileſque quarundam deſcriptiones tradamus, quas pharmacopœi non modo ſcire, verum quaſdam ex parte ſemper habere, aliiſque quam plurimis aquis nullius aut parui momenti præferre debent.

Aqua Bezoartica, ſeu alexipharmaca contra peſtem Iacobi Theodor.

Recipe Rad. Angelicæ
Valerianæ ana ℥ iv.
Gran. Iuniperi,
Dictamni albi
Tormentillæ,
Serpentariæ,
Gentianæ,
Pimpinellæ
Ariſtol. rot. an. ℥ ij.
Enulæ,
Aſclepiadis an. ℥ j. ß.
Cort. citri.
Boli armeni an. ℥ j.
Croci

Digitized by Google

Zedoariæ
Doronici
Sigilli Lemnij an. ʒ. ß.
Coralli albi & rubri
Sem. Thlaſpi
Oxalidis an. ʒj.
Myrrhæ elect. ʒij.
Cornu C. vſti ℈ij.
Saluiæ,
Rutæ,
Pulegij,
Calamin. Italicæ,
Scabioſæ,
Baſilicæ
Veronicæ
Majoranæ an. M. ij.
Fumariæ
Scordij an. M. j. ß.
Flor. Borraginis
Bugloſſæ
Violarum
Roſmarini an. P. j.

Terantur omnia in puluerem craſſiuſculum, & ponantur in vaſe vitreo mundo, addendo

Theriacæ Androm. ℥jv.
Mithridat. ℥iij.

Miſceantur probe, & affunde

Vini ſublimati, rectificati lib. IIX.
Aquæ Oxalidis, Carduibened. ana lib. IV.

Miſce & pone ad ſolem per dies XIV. Deinde deſtillentur per veſicam magna diligentia, vel in Balneo M. poſtea

℞. *Cinnam. electi* ʒ. ß.
Spec. Diamarg. frigid.
Macis
N. Moſchatæ an. ʒij.
Santali rubei
Santali citrini
Zedoariæ an. ʒj.
Caryophyllorum
Ligni aloes an. ℈j.
Spe. Lætitiæ Gal.
Lætitiæ Rhaſis,
Spe. Diagemmæ an. ℈j.
Moſchi
Ambræ an. G. ij.

Terenda terantur craſſiuſcule, & probe cum reliquis miſceantur, & in ſindone nubea colligata, cum filo in prædictam aquam dimittantur. Doſis eius ʒiij. per ſe. Miſcetur etiam cum aliis medicamentis.

Aqua Bezoartica Ioannis Langij.

℞. *Chelidoniæ cum radicibus lotis M. iij. ß.*
Rutæ M. j.
Dictamni Cretici,
Carduibened. an. M. j.
Zedoariæ
Rad. Angelicæ an. ʒiij.
Cort. mali citri
Scordij M. ij.
Cort. limonum an. ʒij. ß.

Flor.

Digitized by Google

Flor. Tunicæ	*Cinnamomi* ℥ij. ß.
Roſarum an. ℥ j.	*Caryophyllorum* ℥ij.

Incidenda incidantur, & triduum macerentur in lib. iij.

Vini ſublimati fortißimi,

Vini Maluatici, Aceti Flor. Tunicæ an. lib. ß.

Tandem lento igne per B. M. deſtillentur, cui adde

Theriacæ Alexand. ʒiij.	*Caryophyll.* ℥ij. ß.
Mithridatii ʒj. ß.	*Conſ. Flor. Tunicæ* ℥ij.
Caphuræ ℈ij.	*Carduibened.* ʒj.
Trochiſ. de vipera ʒj.	*Speci. liberantis* ℈v.
Macis ʒj.	*Vnicornu vel ceruini*
Cinnamomi ʒiij.	*Cornu* ʒj. ß.

Macerentur in priore deſtillatione per biduum, & lentiſſimo igne per B. M. deſtillentur bis vel ter. Approbata contra Peſtem.

Aqua Imperialis Ioſephi Quercetani.

℞. *Cort. arantiorum*	*Maiorana*
Limonum exſicc. an.	*Thymi*
ʒ. ß.	*Hyſſopi an. M.* j.
Nucis moſchatæ	*Saluiæ*
Garyophyllorum	*Anthos*
Cinnamomi	*Calendulæ*
Flor. Meliſſæ	*Betonicæ an. P. j.*

Inciſis ac contuſis omnibus, quæ incidi ac contundi, aut imminuĩ quoquo modo debent, ponantur in alembicum affundendo.

Aquar. roſarum, Vlmariæ a. q. ſ.

Vt ſupernatent materiam duobus tribuſve digitis, digerantur vaſe optime clauſo ad calorem B. M. per octiduum: dein per cineres deſtillentur, vt artis eſt, & fiat aqua Imperialis: cui ſi proprium ſalem addideris, validior efficaciorq; reddetur. Hæc aqua cerebrum, cor, ſtomachumq; imbecillum roborat: Si guttulæ aliquot per ſe vel cum juſculo exhibeantur. Specifica quoq; præſertim eſt ad juuandam in ſterilibus conceptionem, huic adiecta prius copioſa ſatis teſticulorum leporum quantitate, ex quibus prædicta aqua per viam digeſtionis ſalem allicere poterit & præſtantior reddi.

Digitized by Google

Elixir vitæ, Leon. Fiorauanti.

Recipe Caryophyllorum	*Ligni aloes*
Nucis moſchatæ	*Cardamomi*
Zedoariæ	*Cinnamomi*
Zingiberis	*Calami aromatici*
Galangæ	*Stœchados,*
Piperis albi	*Chamædryos*
Piperis nigri an ℥ij.	*Chamæpityos*
Bacc. Iuniperi.	*Granorum paradiſi*
Cort. mali citri	*Macis*
Cort. mali aurant.	*Thuris maſculi*
Saluiæ	*Aloes Hepaticæ*
Baſiliconis	*Sem. Arthemiſiæ*
Roriſmarini	*Maioranæ ana* ℥ij.
Menthæ	*Ficuum*
Maioranæ	*Paſſularum*
Bacc. Lauri	*Dactylorum,*
Pulegij	*Amygdalarum*
Calaminthæ	*Pinearum an.* ℥vj.
Flor. ſambuci	*Mellis albi lib.* j.
Roſarum Rub. & alb.	*Moſchi* ℈j
Spicænardi	*Sachari albiſſ. lib.* iv.
Cubebarum	*Spiritus vini circulati lib.* xv.

Terenda terantur, miſceantur & macerentur per dies 10. in vitrea cucurbita optime clauſa: Inde calore B. deſtillentur: demum per menſes duos circuletur aqua: & habebis elixir. Quo facto materia in cucurbita relicta eximatur: ac denuo deſtilletur calore cinerum vehementiſſimo, & emanabit aqua rubea, ſicut ſanguis fœtida, fumoſa, & turbida: quæ etiam circulanda eſt, vt prima. Eſt enim pars ignea, & tantæ virtutis, vt quaſi mortuos reſuſcitet. Atq; hæ duæ aquæ ſeorſim ſeruandæ ſunt in vaſis vitreis optime obturatis. Prima à multis morbis hominem præſeruat, ſi bis in hebdomada ℥j. ſumpta fuerit. Valet ad vulnera: Viſum confortat: Venerem excitat: Mulierum ſterilitatem remouet. Secunda vero quæ rubra eſt, conuenit dolori matricis, pleuritidi,

tidi, doloribus colicis, dentium. curat & ſanat omnia genera febrium: loquelam amiſſam reſtituit, ſi drach. j. huius aquæ ſumatur.

Aqua Imperialis Monſpelienſium.

Recipe Cinnamomi	*Maioranæ*
Caryophyllorum	*Lauendulæ*
Nucis moſch.	*Meliſſæ*
Cyperi an. ℥ij.	*Roſ. rubearum*
Roſmarini	*Fol. Lauri*
Hiſſopi	*Cort. arantiorum an. M. ij.*

Conquaſſentur omnia & infundantur diebus quinque cum aquæ Roſ. lib. ij. Vini albi optimi lib. vj. deſtillentur omnia in alembico vitreo lento igni.

Elixir vitæ Thadæi Florentini.

Recipe Caryophyllorum	*Cubebarum*
N. Moſchatæ	*Cardamomi*
Macis	*Cinnamomi*
Zedoariæ	*Menthæ*
Galangæ	*Lauendulæ*
Piperis longi	*Coſti*
Pyrethri	*Pulegij*
Cort. citri	*Origani*
Maioranæ	*Calaminthæ*
Saluiæ	*Calami odorati*
Ammi	*Stœchados*
Nardi Indici	*Chamedryos*
Xyloaloes	*Chamepytios an. P. Æ.*

In puluerem redacta, vino optimo macerentur, inde leuiſſimo igne, vitreis organis aqua excipiatur. Primus liquor perſpicuus, optimuſque erit: quemadmodum & ſecundus: Tertius abiicitur. Poteſt & nonnihil moſchi lineo panno inuoluti, addi, aſſidue autem in ipſa aqua moſchi nodulus appenſus maneat. Cochlearia menſura bibitur jeiuno ſtomacho: confert autem tremori, paralyſi, coli dolori, quem frigus humor, aut ſpiritus genuerit. Tardat canitiem, juuentutis robur conſeruat, calculum in renibus minuit.

Elixir Ioſephi Quercetani Maius.

℞. Rad. Zedoariæ
Angelicæ
Gentianæ
Valerianæ
Tormentillæ
Scorzoneræ
Galangæ
Ligni aloes
Santali citrini an. ℥iij.
Flor. Meliſſæ
Menthæ rubeæ
Maioranæ
Baſiliconis
Hyſſopi
Thymi
Chamædrios
Chamæpytios an. M. ß.
Macis
Zingiberis
Cubebarum
Cardamomi
Piperis longi
& rotundi
Spicanardi ana vnc. j. ß.
Myrrhæ
Benioini
Olibani
Succini
Maſtiches an. ℥vj.
Flor. Roſmarini,
Saluiæ
Pæoniæ
Stœchados
Calendulæ
Lauendulæ
Gran. Lauri
Iuniperi
Cort. Limonum,
Arantiorum ſiccorum
Sem. pæoniæ
Seſeleos
Anethi
Fœniculi
Aniſi
Citrij
Carduibened. an. ℥ß.
Caryophyllorum
Cinnamomi
Hyperici
Centaurij minoris
Betonicæ
Lilij conuall.
Tiliæ arboris an. p. ij.
Flor. cichorij.
Roſ. rubearum.
Bugloſſæ an. p. j.
Mellis granati
Sachari albi an. lib. j.
Aquæ vitæ optimæ rectificatæ lib. x.

Incidenda incidantur, contundenda contundantur. Omnia hæc in matracium capax, & Hermetice clauſum, ne quid exhalet, iniecta in fimo equino mediocriter calido per 8. aut 10. dies putrefiant: putrefacta fortiter exprimantur: expreſſio vero per cornutum, vel alembicum ad con

ad conuenientem ignem deſtillentur: ponendo in limbo alembici moſchi ℈ß. ambræ griſeæ, croci ana ℈j. Aquam quæ primum ab expreſſione illa effluet clariſſima pretioſa, ſeorſim aſſeruabis, cum vero recipiēs obſcurari, ſpiritibuſq; ſubalbidis offerciri pcipies, aliud eius loco aut idēmet repones, niſi prius extillatū illum primum liquorem ſeorſim aſſeruandū ſeparaueris. Iunctoq; denuo optime, vt prius, cum collo cornutę recipiente, ignē p gradus vt artis eſt, pedetentim augebis, quo prædicti ſpiritus ſubalbidi nō amplius appareant. Dein aufer tuum recipiens, vt eam, quæ ſecundo elicita eſt, aquam ſeorſim etiā ſepares, adſeruesq; & hæc quidē tum ad plures morbos extirpādos, tum ad cōſeruandā ſanitatē mirabili pfectu conducit. Accommoda rurſum prædictum recipiens, ſicut feciſti antea, p gradus auge, donec deſtillato primo oleo ſubflauo, deinde rubicundo, materię in fundo ſiccæ remaneant, nec tamen perfecte aridæ, ne qui extillarit liquor aduſtionē ſuboleat. Quibus peractis aſſume tibi aquam illam clariſſimam, q̄ primo ſatis copioſe elicuiſti, affunde reſiduis fecibus, & fac vt ſimul per 6. aut 7. dies digerātur ad calorē B. M. donec aqua coloretur, & flaueſcat, attracta magis ſc. ignea & oleaginoſa materiæ portione. Fæces reſidentes, cum ſc. omnē tincturam ſuam prædictæ aquæ impreſſerint, ſeorſim ad dicendos vſus aſſeruentur. Poſt omnes prædictos liquores & eum quoq; ipſum liquorem, q ex fecibus tincturam attraxerit, ſimul miſcebis, vt inde pretioſiſſimū, longeq; prædictis excellētiorem elixir vitæ elicias, vt ſequitur pcedendo. Tres itaq; prędictos liquores ſimul mixtos per cornutā, aut alembicum vitreum (nulla tamen præmiſſa digeſtione præter mixtionē illam) deſtillabis, eademq; plane ratione qua prius elemēta principiaq; liquorum ſeparabis. Elicies namq; primā aquam clariſſimam, q̄ ſeorſim reſeruabis, cum ſcilicet recipiens fumo nubiloſo obſcurari percipies: Dein mutato recipiente, accommodatoq; vt prius, ignem eo continuabis, donec liquorem ſubflauum effluere percipias, quem etiam ſeorſim, vt priorem adſeruabis. Interim dum prædictæ deſtillationes, aut elementorum ſiue principiorum duorū ſeparationes fient, reſeruatas ſuperius fæces ad ignem reuerberii calcinabis, ex quibus in cinerē redactis, ſal, vt artis eſt, cum prima tua aqua clariſſima, allicies, quæ quidem aqua ſale ſuo imbuta, cum duobus reliqs adſeruatis liquoribus permiſceatur, vt tandē ex triangulo facias circulū, vt loquuntur philoſophi, nempe vt ex tribus illis diſtinctis aquis per circulationem in Pellicano, ea qua decet,

Digitized by Google

arte, factam, vna eſſentia erumpat. Fiatque ea ratione magnum illud elixir vitæ, arcanum admirandum. Eius virtutes vide apud Ioſephum Quercetanum in Pharmac. Dogmat. Reſtit. lib. 1. cap. 7. De Aquis.

Elixir vitæ Colonienſium.

Recipe *Caryophyllorum*
Nucis moſchatæ,
Zingiberis
Galangæ
Piperis longi
Zedoariæ
Gran. Iuniperi
Cort. Arantiorum
Citriorum
Maioranæ
Roſmarini
Menthæ
Baccarum Lauri,
Pulegii
Ariſtolochiæ rot.
Stœchados
Sigilli Beatæ Mariæ
Carduibenedicti
Flor. cheiri
Primulæ veris
Roſarum rub.
Flor. ſambuci
Spicæ Nardi
Ligni aloes
Cubebarum
Nigellæ
Cornu ceruini
Raſuræ eboris
Chamædryos
Chamæpityos
Melligetæ
Maſticis
Thuris albi
Aloes Hepaticæ
Myrrhæ,
Florum chamomillæ
Anethi
Artemiſiæ
Betonicæ an. ℥iij.
Flor. Borraginis
Bugloſſæ
Meliſſæ
Sem. Aniſi
Fœniculi
Carui an. ℥ij.
Spec. Elect. de gemmis
Diarrhodon
Triaſantali
Aromat. roſ. an. ʒ. ß.
Diamoſchi dulcis
Diambræ
Cardamomi
Cinnamomi electi
Calami aromatici
Saluiæ
Baſilici
Gentianæ
Calamenti
Santalorum omnium
Rad. Acori
Pæoniæ
Gran. pæoniæ

Macis

Digitized by Google

Macis	*Filicis an.* ℥.ß.
Diagemma	*Chelidoniæ maioris cum radiculis: à terreſtri immunditia repurgatis, & reſectis foliis marcidis* ℥.j.
Theriacæ	
Diacori	
Dianthos an. ℥.ß.	
Flor. lychnidis altilis rub.	*Rhabarbari electi* ℥.j.ß.
Calendulæ	*Olei Terebinthinæ lib. j.*
Rad. Bardanæ	

Omnia ſupradicta bene puluerisata ponãtur quælibet & ſingula ſuo tempore (incipiendo à vere continuandoque per æſtatem) in qua aqua vitæ optima quæ facta ſit ex vino generoſiſſimo, per alembicum vitreũ, fermenteturque in ea toto ſingulorum præſertim florum & herbarum colligendorum tempore, obturando quam exquiſitiſſime vas vitreum, operculo vitreo circumlutato. Aqua autem vitæ, in qua macerabuntur dictæ ſpecies, ſit ad pondus librarũ 26. plus minus. Si in tres diuerſas botias diuideres aquam, ſimiliter ſpecies, & res ad ratam diuide: quia ſecurius deſtillabis tribus in vicibus, quàm in vna. Et pone botiam cum ſuperimpoſito Alembico in B. M. ſub moderato igne. Primum exibit elixir vitæ: Et ſerua illud per ſe, bene obturando vas vitreum, ne reſpiret. Deinde deſtillabit aqua groſſior, quæ ſolum ad viliores vſus valet. Fæces vero quæ remanebunt in Alembico, cucurbita vel veſica, æquiualent Theriacæ, & ſeruiunt pauperibus ad plures infirmitates.

Elixir vitæ minus Ioſ. Quercetani.

Rad. gentianæ in taleolas ſectarum & exſiccatarum.

Centaurii minor. an ℥iij.	*Flor. ſaluiæ*
Galangæ	*Hyperici*
Cinnamomi	*Roſmarini an p.* ij.
Macis	*Vini albi generoſiſſimi lib.* vj.
Caryophyllorum an. ℥j.	

Macerentur in matracio vitreo bene clauſo per octo dies ad ignem B. M. lentum. Deinde fortiter exprimantur, & per alembicum vitreum deſtillentur per cineres ad ſiccitatem. Aquam deſtillatam fæcibus reaffunde, vt ex his in B. M. tepido totam tincturam elicias: Fæces poſt tincturæ extractionem reducantur in cineres, ex quibus ſalem elicies aqua carduibenedicti vel vlmariæ, ſalemque illum ex artis præſcripto

Digitized by Google

optime depuratum prædictæ ſuæ propriæ aquæ iam tinctæ addes. Ex hoc elixire quarta cochlearis pars aut per ſe, aut ex liquore conuenienti diu exhibeatur. Specificum eſt remedium ad omnes Cachexias, ſtomachi imbecillitates, quem à viſcidis & mucilaginoſis humoribus, huic adhæreſcentibus tartarum expurgat, mundificatque, vermium generationem prohibet, corpusque ſanum cōſeruat, & ab iniuriis tuetur. Hoc autē bis tantum in hebdomade, ſed tamē longo tempore vtendum eſt.

Elixir vitæ Fiorauanti.

R. Caryophyllorum
Nucis moſchatæ
Zedoariæ
Zingiberis
Galangæ
Piperis albi
Piperis nigri
Bacc. Iuniperi
Cort. Citri
Cort. Arantiorum
Saluiæ
Baſiliconis
Roriſmarini
Menthæ
Maioranæ
Bacc. Lauri
Pulegij
Gentianæ
Calamenthi
Fol. Sambuci,
Roſarum albarum
Roſarum rub.
Spicæ nardi
Cubebarum
Aloes Hepaticæ
Sem. Arthemiſiæ
Maioranæ an. ℥ j.
Ficuum
Paſſularum
Dactylorum
Amygdalarum
Pinearum an. ℥ vj.
Mellis albi lib. j.
Moſchi optimi ℈ j.
Sachari vini lib. xv.

Miſce, contuſis omnibus contūdendis, & in aquæ vitæ lib. xv. infundantur. Stent ita in bocia bene obturata 10. diebus aut amplius: poſtea in B. deſtillentur ad fæcum vſque exiccationem. Poſtea aquam extrahe è recipiente ponaturque in pellicano, & circuletur in fimo equino per duos menſes continuos. Poſt circulationem tuum Elixir habebis paratum. Poſthæc accipe bociam cum reliquiis fæcum & deſtillentur in cineribus fortiſſimo igne, & iam exſtillabit aqua rubra inſtar ſanguinis, quæ admodū fætet & turbida eſt: quæ & ipſa circuletur, vt prior: & hæc eſt ignea ſubſtantia, quæ etiā ſemimortuos ſuſcitare poteſt. De priore aqua, quæ per B. eſt extracta, ſi tertio quoq; die per os ℥j. accipiatur, corporis

poris integritatem conſeruat,& à morbis tuetur. Si vulnera ea madefiāt bis terue ad ſummum curantur: Oculorum morbis omnibus apprime conuenit,& gutta vna inſtillata viſum conſeruat. Facies & pectus hac aqua ſæpius lota iuuentutem conſeruat. Per os aſſumpta, Venerem ſtimulat,& mulieres infœcundas ad conceptum diſponit. Poſterior aqua rufo colore prædita, dolorib. matricis medetur:per os ſumpta ℥j.pleuritidem ſoluit,colicos dolores inunctione curat,ſimiliter & Lienis duritiem,dentium dolorem,fœtorem anhelitus, & alia huiuſmodi ſanat. Omnis generis febres tollit, quia potenter omnes humores diſcutit & diſſipat.Si cui ægroto vocis acciderit priuatio,dabit huius ℨj. cum altera ℨ prioris aquæ intra os,& loquetur: quod millies, inquit author,expertus ſum.

Elixir aliud Ioſephi Quercetani.

℞. Ligni aloes
Rad. Galangæ
Zedoariæ
Scorzoneræ ana ℨj.
Macis
Caryophyllorum
Cinnamomi
Cardamomi,
Dictamni,
Corticis citri an. ℨ ß.
Coriandri præparati
Granorum Alkermes
Iuniperi an. ℨiij.

Craſſo modo contuſa,in vas vitreum cum collo oblongo, quod matratium nuncupamus,ponantur: ſuperinfundatur aqua vitę fortiſſima, ex vino canariæ deſtillata vt materiam 4 aut 5.digitos ſupernatet, macerentur omnia in loco frigido per ſpatium 8.dierum, agitando vas bis vel ter in die: Aqua interea temporis cunctas ſimplicium virtutes extrahet,ac iiſdem impraegnabitur & tingetur: Tunc id quod clarefactū, eorundemque ingredientium proprietatibus tinctum &impraegnatum fuerit,ſeparabis per Inclinationem,ſtudioſeque in phialis probe clauſis ſeruabis, ac tempore neceſſitatis eiuſdem exhibebis, cochleare dimidium,vel vnum integrum ad ſummum. Ex reſidua materia ſiue ſpiſſamento illo formari poterunt linimenta ad Apoplexiam,paralyſin, coronali ſuturæ,ſpinæ ceruicis,& partibus ex cauſa aliqua frigida dolentibus applicata in forma cataplaſmatis ſiue Linimenti, addendo olea cōuenientia. Vel ex his omnibus etiam aquam in modum aliarum aquarum modo deſcriptarum componere licet,ſi libet.

Elixir

Elixir magnum ad Phthiſin.

R. Limacum, ſeu cochlearum mundatarum & inciſar. lib. j.
Carnis caponis inciſæ lib. j.
Caudarum cancrorum mundatorum & inciſor. ℥iij.
Pinearum mundat.
Amygdalar. dulcium an. ℥iij.
Sem. Melonum
Cucurbitæ
Citrulli
Cucumeris an. ℥.ß.
Sem. Papaueris albi ℥ij.
Paſſularum
Ficuum
Sebeſten
Rad. Conſol. maior. lib. ß.
Herbæ Nicotianæ M. ij.
Conſeru. Violarum
Violarum
Borraginis
Ireos
Enulæ an. ℥j.
Pulmonis vulpis ʒvj.
Sang. Draconis ʒij.
Spec. Diagemmæ
Iuiubarum
Glycirrhizæ an. ℥.ß.
Gummi Tragacanthi
Arabici ana ʒij.
Thuris
Maſticis an. ʒj.
Boli Armeni
Terræ ſigillatæ an. ʒvj.
Diamargarit. frig.
Lætitiæ an. ʒij.
Oſsis de corde cerui ℈j.
Roſ. rub. ʒij.
Aquæ conſolidæ maioris
Tuſsilaginis, Nicotianæ
Meliſſæ, Bugloſ. an. lib. ß.
Capillorum Veneris tantundem
Medulla panis albi in vino
Maluatico infuſa q. ſ.

Contundenda contunde, miſce, & in B. M. vel cineribus lento igne deſtilla, ac conſerua.

Elixir vitæ confortans maximum.

R. Ligni aloes
Coſti dulcis
Santali albi
Sant. Citrini an. ℥iij.
Rad. Angelicæ
Leuiſtici
Pimpinellæ
Imperatoriæ
Carlinæ
Meu an. ʒij.
Valerianæ
Dictamni albi
Pæoniæ
Viſci querni
Tormentillæ
Cort. Citri
Arantiorum
Limoniorum an. ℥.ß.

Sem

Digitized by Google

Sem. Citri	*Iuniperi*
Carduibenedicti	*Pæoniæ*
Baccarum Lauri	*Rad.petaſit.an.*℥vj.

Omnia puluериſata infundantur in vini Græci boni lib.ij. vel iij. per menſem, deinde coquantur paucis in diplomate per dimidium diem, poſtea vero

R. Nucis Moſchatæ	*Schænanthi*
Macis	*Roſmarini*
Piperis longi	*Betonicæ*
Galangæ	*Bugloſſæ*
Zedoariæ	*Borraginis an.M.*ß.
Caryophyllorum an. ℥v.	*Herb. maioranæ*
Sem. Amomi	*Baſilici*
Maioranæ	*Pulegii*
Ocymi an.℥ij.	*Menthæ*
Croci ℥j.ß.	*Saluiæ an. Mj.*
Flor. ſaluiæ	

Aromata primo infundantur, cum ſeminibus conciſis ac contuſis in ſufficiẽte S.V.& relinquãtur in digeſtione tepida, per 10. dies ac noctes, poſtea cola atq; exprime, in liquore macerentur reliqua item comminuta per quinq; dies, rurſus cola & exprime coniunctis iam expreſſionibus adde hæc ſequentia

R. Mithridatii ℥j.	*Galliæ moſchatæ*
Theriacæ	*Confect.de gran.Tinctoriis an.*ʒvj.
Aureæ Alexand.an.℥.ß.	

Macerentur triduo, poſtea deſtillentur, interim feces collectas reuerbera in cinerem, & cum aqua Betonicæ ſalem elice, quem deſtillato miſce, ſimulque adde

*Sachari in aqua roſacea diſſoluti lib.*j.

Ol.Caryophyllorum,	*Cinnamomi*
Macis	*Cort.* Citri *an.*℈j.
Ambræ griſeæ quantum vis.	

Miſceantur omnia & digerantur, Ambram vero cum panno ſerico ſuſpendes tantum in elixir: ſic habes Theſaurum,

Elixir vitæ aliud.

R. Pulu.Moribani ℥ij.	*Sem.Petroſelini*

Pimpinellæ — *Aniſi an.* ℥ß.
Fœniculi — *Scordii puluериſati* ℥vj.

Digerantur omnia cum aqua cinnamomi,& Angelicæ an.lib.ß. Digeſtione peracta, deſtillentur, ex fecibus fiat alkali ſiue ſal cum aqua ſcordii,in deſtillato ſoluantur hæc ſequentia.

℞. Salis Abſinthii — *Tincturæ croci* ℈ß.
S.Scordii ſinguli Sicilici — *Liquoris ſolis* ℈j.
Ligni Quaiaci ℥j. — *Eſſentiæ ſachari* ℥iij. *in aqua flor. tunicæ lib.*ß. *diſſoluta*
Liquoris coralliorum
Margaritarum an. ℥ß.

Stent in circulatione donec vniantur in Elixir perfectum & arcanū.

Elixir confortans aliud

℞. aq.Deſtill.caponis — *Liquoris ſolis* ℈j.
*Sanguinis ſatyrii an.lib.*j.ß. — *Spiritus vini* ℥ij.
Eſſentiæ carnis gallinaceæ — *Aq. Cinnamomi* ℥j.
Eſſ.panis an. ℥iij. — *Sachari depurati optimi quantum ſufficit.*
Liquoris Margaritarum ℥ß.

Fiat digeſtione artificioſa ac ſpagyrica Elixir magnum inſtaurans.

Elixir vitæ confortans aliud Baniſteri.

*℞. Vini Maluatici lib.*ij. — *Salis Cinnamomi* ʒß.
*Spiritus vini Hiſpan.lib.*ß. — *Extract.Ligni aloes*
Aq. Cinnamomi ℥iij. — *Zingiberis*
Theriacalis ℥ij. — *Caryophyllorum an.* ℥ß.
*Roſaceæ lib.*j.

Commiſta digerantur per 7. dies ac noctes,indieſque agitentur, inde fiat deſtillatio,vt eſſentiæ ſimul per Alembicum deſtillentur:Deſtillato adde

Tincturæ corall. — *Santal.rubeorum q.p.*
Eſſent.ſachari an. ℥j. — *aq. flor.lil.conuall.q.v.*

Circulentur prius vt bene vniantur,deinde deſtillentur vt artis ſpagyricæ requirit Fundamentum.

Elixir deſtillatum virtuoſum ad phthiſin Fiorauanti.

℞. Conſ.Borraginis — *Diarrhodon Abb.*
Violarum — *Triaſantali abſq; camphora*
Roſarum an. ℥j.ß. — *Diamarg.frigidi an.* ʒij.
Elect.de gemmis ſine ſpe: — *Margaritarū*

Coral-

Corallorum
Succini an.ʒj.
Paſſularum
Ficuum
Myxorum
Glycyrrhizæ an. ʒvj.
Pinearum mundatarum
Amygdal.dulcium an.℥ ß.
Gummi Tragacanthi
Arabici an.ʒij.
Sem. Aniſi
Fœniculi
Vrticæ
4.Sem.frigida com.
Papaueris albi an.ʒj.
Sigilli Lemnii
Boli Armeni
Roſarum ſiccarum an.ʒ IV.
Aquar.Pimpinellæ
Tuſsilaginis an. ℥ IV.
Decoct.Limacum,cancrorum,
Gallinarum an.lib.j.
Carnis vnius capi iuuenis.
Carnis vnius perdicis
Micæ panis in vino odorato infuſi
a. q. ſ.
Sachari albiſsimi lib.j.

Fiat iuxta Methodum ſpagyricam & lege artis Deſtillatio.

Aqua Theriacalis cordialis ac Bezoartica Ioſephi Quercetani.

℞.*Rad.Angelicæ*
Zedoariæ
Caryophyllatæ
Barbæ Hirci
Tormentillæ
Petaſites
Enulæ campanæ an. ℥ij. ß.
Raſ.cort.ligni Indici ℥vij.
Santali citrini
Cinamomi
Macis
Gran.Iuniperi
Sem.Carduibened.
Citrii
& Cort.eiuſdem an.℥j.
Diptamni albi
Scabioſæ
Menthæ rub.
Chelidoniæ
Scordii.
Rutæ
Meliſſæ
Scorzoneræ an. m.j.
Flor.centaurii min.
Hyperici
Geniſtæ
Calendulæ
Borraginis
Bugloſſæ an.p.j.

Macerentur per quatriduum ad ignem balnei Mariæ in

Vini maluatici lib. iij.
Succi Limonum
Aq. nucum viridium
Meliſſæ
Vlmariæ
Carduibened.ana lib.ß.

Deinde exprimantur artificioſe. Expreſſioni adde

Theriaces ℥iij.	*Diamargarit. frigidi*
Confect. de Hyacintho ℥j.	*Diacoralli ana* ℥iij.
Diambra	*Croci*
Diamoſchi an. ℥ij.	*Myrrha an.* ℥ ß.
Confect. Alkermes ℥vj.	*Sacchari candi l b. ß.*

Macerentur denuo per duos treſue dies ad eundem met ignẽ balnei. Dein deſtillentur per cineres ad ſiccitatẽ, fiat aqua Theriacalis. Vt præſtantior & efficacior fiat, extrahendus eſt ſal ex fæcibus reſidentibus, ea, qua decet, arte, atq; cum aqua prædicta cõmiſcendus. Si velis, non opus erit deſtillatione: ſed de ſecũda infuſione exhibebis ℥ij. Validius namq; & præſtantius erit remedium, & prouocandis ſudoribus magis idoneũ.

Aqua Theriacalis Crollij.

℞. *Theriacæ Venetæ vncias quinque,*
Myrrhæ rubeæ Alexandrinæ vncias duas & ſemis,
Cinnamomi ſelecti,
Croci Orientalis integri ana vnciam dimidiam,
Camphoræ drachmas duas.

Affunde optimum vini ſpiritum diligẽter rectificatum, vel ſi ad manus ſit è ſemine vel radicibus Angelicæ præparatus qui efficacior eſt, ad eminentiã trium vel quatuor digitorum, ac in vitro clauſo in leni calore cinerum Tincturam extrahe: Per inclinationẽ tinctum ſpiritum aufer, & affunde recẽtem ſpiritum tamdiu, donec non amplius tingatur: Spiritum vini tinctum poſtea ad medietatem ſaltem abſtrahe, reliquum maneat cum eſſentia extracta, cui addes vncias ſex ſpiritus Tartari, ſicque ſimul per octiduum vel 14. dies circulabis & digeres.

Vires, vſus ac Doſis. 1. In peſte eius maximus eſt vſus, & talis, vt infectus intra 12. horas ſumat cochl. j. in tribus cochlearibus vini optimi, ſudet horis tribus, & ab hac potione ad cibum ac potum capiendum ad minimum ſex horæ interponantur.

2. Purgat caput, pectus, & omnia corporis membra principalia, illaque confortat, & ſi quæ labes illis aſperſa, delet, & in priſtinum naturalemque ſtatum ea reducit, & præcauet, ne in poſterum facile lædantur.

3. Illis bene confert, qui Hydrargyro fuerunt inuncti, ſua enim penetratione omnes neruos, muſculos, medullam penetrat, & quicquid noxium reperit, corrigit ac expellit.

4. In

4. In rectificatione ſanguinis: Lue Venerea, putredine, vermibus, puncturis laterum: Tremore cordis: Febribus & ictero. Poteſt etiam cum aliis diaphoreticis miſceri. Doſis à cochleari ſemis ad cochlear integrum in aqua appropriata, in hauſtu vini, aqua meliſſæ, carduibenedicti, &c.

Aqua theriacalis cephalica alia Ioſephi Quercetani.

Recipe Rad. pœoniæ	*Caſtorei* ʒ. ß.
Viſci querni	*Flor. ſtœchados*
Acori vulgaris an. ℥iij.	*Calendulæ*
Gran. Iuniperi maturorum,	*Betonicæ*
Sem. pœoniæ an. ℥j.	*Anthos*
Caryophyllorum	*Saluiæ*
Macis an. ʒvj.	*Lilij conuall.*
	Tiliæ arboris an. p. ij.

Incidenda incidantur, contundenda contundantur & per triduum macerentur ad ignem balnei calidi, in

Vini albi generoſiſſimi ac dulcis lib. ij.
Aquæ pœoniæ, ſaluiæ
Calendulæ ana lib. j.

Deinde exprimantur fortiter: Huic expreſſioni adde

Theriaces Alexandrinæ ℥iiij.
Confectionis Anacardinæ Meſ. ℥j. ß.
Diamoſchi, Aromatici Gabrielis an. ʒ. ß.

Macerentur denuo per duos tresve dies ad ignem lentum B. M. Dein exprimantur & deſtillentur per cineres ad ſiccitatem, fiat aqua theriacalis. Datur ex paruo cochleari argenteo, ad inſultus epilepticos, apoplecticoſque & morbos multos mirifice conducens.

Aqua Theriacalis Syluij.

℞. Scobis ebeni li. ij. vino maluatico macera. Et vino albo ana lib. j. per duos dies in loco calido, clauſo vaſe, ſæpe agitando, adde

Cinnamomi	*Piperis an.* ℥j. ß.
Granorum Paradiſi,	*Rad. pœoniæ*
Carui	*Nigellæ*
Caryophyllorum	*Iuniperi an.* ℥j. ß.

Zingiberis
Rad. Angelicæ an. ℥ij.
Aſari
Croci ana ℥ij.
Viſci recentis ana ʒij.
Cort. Rad. Capparorum.
Tamaricis
Enulæ
Gentianæ
Polypodij
Lapathi
Cort. Rad. Fraxini,
Epithymi
Ceterach. an. q. ſ.
Theriacæ Alexand. lib. ß.

Deſtilla. Doſis ℥ij. cum ſero lactis caprini, purgato prius corpore. Valet etiam plurimum in morbo Gallico.

Aqua Theriacalis Ioſephi Quercetani alia.

℞. *Theriaces Alexandrinæ* ℥iij.
Myrrhæ ℥j. ß. *Aquæ vitæ,*
Vini odoriferi ana lib. ß.

Miſceantur ac digerantur, deſtillentur etiam ad ſiccitatem in balneo vaporoſo. De hac aqua exhibe vnc. ß. cum aqua rutæ vel fumariæ, potenter ſudores mouet, valet ad peſtilentes omnes affectus.

Sic fit aqua peſtilentialis D. Hartmanni: R. Spiritus vini alkoholiſati q. v. camphoræ tritæ quantum in ea ſolui poteſt, (ſpiritus vini ℥. ß. camphoræ ℈j. impone & croci integri, in petia ligati, tantum quantum ſufficit vt aureo colore tingatur. Doſis cochlear integrum, ad cochlear j. ß. cum appropriatis.

Aqua Theriacalis Andernaci.

℞. *Rad. Angelicæ*
Carlinæ
Gentianæ
Tormentillæ
Zedoariæ
Genitalis cerui an. ℥ij.
Santalorum omnium an. ℥j.
Theriacæ optimæ
Mithridati an. ℥iij.
Camphuræ ℈ij.
Moſchi ℈j.

Radices inciduntur, miſcenturq; reliquis: Deinde vitro impoſita, vini generoſi optime deſtillati lib. iij. perfunduntur, & vaſe diligenter obſerato, macerantur per menſem, ſic vt quotidie commoueantur: poſtea colantur per linteum triplicatum, & vaſi conduntur ad vſum. Præſeruandi gratia ſumuntur guttæ ij. mane cum pane albo: curandi vero

vero datur vncia ex aqua carduibenedicti, Hirundinariæ, ſcordii, vel ſimili.

Aqua Diaphoretica eiuſdem.

℞. *Pimpinellæ*
Tormentillæ
Dictamni albi
Serpentariæ
Gentianæ
Zedoariæ
Galangæ an. ℥v.
Piperis longi
Caryophyllorum, macis an. ʒj.
Theriacæ Alexandrinæ ʒij.
Caphuræ ℈j.
Cornu cerui vſti ℥. ß.

Triduo ex vini generoſi, & aquæ ſcabioſæ æquis partibus macera: in duplici vaſe deſtillantur. Ex hac vnciæ iij. aut plures pro ægri viribus & natura dantur.

Aqua Theriacalis Medicorum Baſilienſium.

℞. *Calendulæ*
Verbenæ
Scabioſæ fol. recent. an. M. ij.
Rutæ, ſaluiæ an. M. j.
Rad. perſonat. recent. ℥ij.
Enulæ camp. rec. ℥j.

Incidentur omnia, affunde vini optimi antiquiſſimi fului lib. ij. Eliciatur aqua B. M. vel igne cinerum: Seruetur ad vſum.

℞. *Huius liquoris lib. ij.*
Elect. peſtilentialis (Med. Baſilienſium) ℥ij.
Theriacæ optimæ vnc. j.

Stent in vaſe diligenter obturato vitreo, in loco tepido per dies aliquot, quotidie agitando, donec aqua aureo colore tincta, vim omnem medicamenti in ſe traxerit, tunc ſenſim à fæcibus ſubſidentibus effundatur in aliud vas vitreum, in quo obturato diligenter ad vſum ſeruetur. Vel materiam ſupra dictam mox poſt commiſtionem in B. M. vel cineribus deſtillato, & aqua ſeruetur vſui. Dantur viris & mulieribus vnc. ij. & pueris vnc. j. ad ſudorem eliciendum.

Aqua Diaphoretica in Peſte Ioan. Bauhini iunioris.

℞. *Ligni Guaiaci lib.* ß.
Rad. Angelicæ
Imperatoriæ
Zedoariæ

Iridis

Iridis	*Rad. petaſitidis ℥vj.*
Gentianæ an. ℥.ß.	*Herb. viridium ſcordij*
Cinnamomi ℥j.	*Rutæ, Pulegij,*
Bacc. Iuniperi ℥ij.	*Meliſſe, ocimi an. M. j.*
Fol. Dictamni veri ℥j.	*Carduibenedicti*
His in vino maceratis adde	*Borraginis, ſcabioſæ,*
Rad. Caryophyllatæ, Helenij	*Acetoſæ an. M. iiij.*
	Limonum, malorum cit. an.
Valerianæ viridium an. ℥j.	*p. iij.*

Omnia minutim inciſa miſceantur ac deſtillentur in B. M.

Alia eiuſdem Bauhini.

℞. *Rad. Bugloſſæ*	*Herb. Scabioſæ*
Bardanæ, Carlinæ,	*Pimpinellæ, Roſarum*
Cyperi, Angelicæ	*Oxalidis, ſcordij*
Gentianæ an. ℥ij.	*Corticis nuclei fraxini,*
Sem. Carduibenedicti	*Morſus Diaboli cum toto*
Oxalidis, Citri	*Florum verbaſci an. M. j.*
Portulacæ an. ℥.ß.	

Contundantur omnia & macerentur in vino albo & aqua roſarum per noctem, addendo

Coralli rubri	*Croci ℥j.*
Cornu C. præparati	*Santali citrini ℥.ß.*
Raſuræ eboris vſti an. ʒij.	

Deſtillentur vt artis eſt, deinde exponatur aqua ſoli per aliquot dies. Hæc eſt Geneuenſium aqua.

Aqua Peſtilentialis Hieron. Rubei.

℞. *Nucum recentium nu. xxxv.*	*Cinnamomi*
Rad. Helenij Tormentillæ	*Macis ana ℥.ß.*
Chamæleonis albi	*Calendulæ*
Zedoariæ an. ℥ij.	*Dictamni an. p. ij.*
Carduibened. lib. ß.	*Rad. Borraginis*
Scabioſæ, Hyperici	*Bugloß. oxalidis an. ℥j. ß.*
Rutæ an. M. ß.	*Aquæ Ardentis lib. IIX.*
Caryophyllorum	*Vini Cretici lib. vij.*

Terantur,

Terantur, quæ terenda ſunt, macerentur, vaſe diligenter clauſo, per dies 10. inde aqua igne leui extillet, repetita ter deſtillatione, fæcibus ſemper extillatam aquam affundendo: quarta vice, reiectis fæcibus, earum loco ponantur.

Theriacæ optimæ lib. ß.	*Conſeruæ Borraginis,*
Mithridatij optimi ℥iij.	*è Nymphææ*
Conſeruæ Roſarum	*Violarum ana* ℥j.

Inde deſtillet liquor: cuius æſtate ℥ij. vel ℥iv. aquæ oxalidis: Hyeme vero ℥iij. cum ℥iv. juris pulli præberi poſſunt: Sic tamen, vt ne ætatis, temperamenti, ac cæterarum huiuſmodi rerum ratio prætermittatur.

Aqua Peſtilentialis Geſneri.

℞. *Rutæ recentis*	*Benedictæ*
Saluiæ, Lauendulæ,	*Caryophyllatæ*
Libanotidis,	*Enulæ*
Roriſmarini	*Gentianæ*
Rad. Tormentillæ	*Rhapontici*
Pimpinellæ	*Zurumbet an.* ʒiij. ß.
Valerianæ,	*Coriandri præparati*
Biſtortæ an. ℥ij.	*Acetoſæ, Baſilicæ,*
Baccarum Lauri	*Pimpinellæ an.* ℈ij. ß.
Iuniperi an. ℥j.	*Trium ſantalorum an.* ʒj.
Terræ Sigillatæ	*Flor. Borraginis*
Boli armeni an. ℈iv.	*Bugloſſæ, Roſar. rub. ana* p. ij.
Rad. Pſeudodictamni	
Sem. Sancti	*Been albi, rubri an.* ℥j.

Contuſis & inciſis craſſo modo, deſtillentur ſecundum artem per alembicum in vino ſublimato & rectificato ad ſufficientiam quantitatis lib. viij. poſtea

℞. *Piperis albi*	*Croci* ʒij.
Cinnamomi	*Galangæ*
Granorum paradiſi	*Cubebarum*
Maceris	*Caryophyllorum*
Nucis moſchatæ	*Calami aromatici an.* ℈. iv.
Cardamomi an. ℥. ß. ℈. iv.	*Spec. Liberantis*

Digitized by Google

Cordialium	*Spec. Diamoſchi dulcis*
Contra peſtem an. ʒiij.	*Diagemma* ʒj. ß.

Inciſis & contuſis, infundantur in præſcripto deſtillato vino, ſtent in loco tepido per horas 48. Deinde deſtillentur ſimul per alembicum ſapientiæ luto prælutatum. Aromatizentur, poſtea

Ambræ griſeæ G. XII. *Croci* ℈v.
Moſchi Alexandrini G. XVII.

In rubra ſindone ligata, proiiciantur in vas, & bene obturentur, ad vſumque ſeruentur.

Aqua Peſtilentialis Guaineri.

℞. *Tormentillæ recentis lib.* j.	*Aquæ circulatæ ardentis lib.* ij.
Rad. Herbæ Tunicæ	*Sigilli Lemnij*
Dictamni ana lib. ß.	*Boli Armeni an.* ℥ij.
Enulæ Campanæ ℥iv.	*Santali albi, rubri*
Oxalidis cum ſeminib. lib. ij.	*Spodij, Been albi*
Flor. & Fol. Borraginis,	*Been rubri*
Bugloſſæ	*Margaritarum an.* ℥j. ß.
Roſarum rub. ſyl. an. lib. j.	*Oſſis de corde cerui* ℥j.
Theriacæ optimæ lib. ß.	*Raſuræ eboris* ℥. ß.
Pimpinellæ. ſcabioſ. an. lib. ß.	*Croci* ʒiij.
Succi Limonum lib. j.	*Caphuræ* ʒ j. *Fol. Auri* ℥. ß.

Folia auri cum melle in porphyride lapide diligenter diuq; agitantur. Margaritæ in ſucco limonum macerantur. Radices generoſo vino abluuntur, inde ſiccatæ in vmbra, in mortario teruntur, & ſimiliter herbæ, flores & ſemina: Omnia tamen in vaſe vitreo miſceas, addasque ardentem aquam cum auri foliis & ſuccum limonum cum perlis. Mox foſſa tribus pedibus profunda facta: in cuius ſit fundo, ad dimidium pedem, calx viua, in cuius medio vas optime clauſum, ne reſpiret, equino fimo circumdatum, & contectum locato: affunditoque duas aquæ ſitulas: maneat ibidem per xij. dies, ſingulis tribus quatuorve diebus, mutato fimo. Poſtea omnibus in vitream cucurbitam transfuſis, appoſito roſtrato pileo, ſtipatiſque accuratè rimis, igni leui, aquam elicias, quam denuo fecibus affundas & deſtilles: tertio vero abſque fecibus in cucurbita collocet, & rurſus tepente balneo deſtillato, ſer-

ro, ſeruatoque vitreo vaſe optime clauſam. Huius cochlear ſatis paruum exhibetur, cum guttis aliquot auri potabilis.

Aqua Peſtilentialis alia.

℞. Caryophyllorum ʒ. ß.
Cinnamomi, Zedoariæ
Rad. Valerianæ
Tormentillæ
Pimpinellæ
Flor. Roſarum an. ʒj.
Santali citrini & rubri
Spodij, cort. citri,
Doronici, Dictamni,
Terræ ſigillatæ
Seſeleos, Meliſſæ
Maioranæ, Macis
Sem. Seſeleos
Carabe, Rhabarbari,
Nucis Moſchatæ
Scabioſæ an. ʒ. ß.
Flor. Bugloſſæ, Anthos
C. Cerui vſti, Rutæ
Coriandri præparati an. ʒj.
Spec. Diagemmæ, liberantis,
Diacameron, Lætitiæ Almonſarii
Spe. Diarrhodon Abbatis
Diamargaritonis,
Hiacynthi
Smaragdi
Margaritarũ ſplendidarum an. ʒj.
Mithridati
Theriacæ Venetæ
Boli Armeni ana ℈. ß.
Fol. Auri
Fol. Argenti an. N. vij.
Vini ardentis optimi lib. viij.

Contundantur optime omnia, & miſceantur cum vino ſublimato, ponantur in vas vitreatum: obturetur eius orificium optime, ne quid exhalet. Stent in infuſione tribus diebus, deinde deſtillentur lento igne ſecundum artem in B. M. Detur de ea in peſte cum electuario appropriato.

Aqua Peſtilentialis Ioſephi Quercetani.

℞. Rad. Tormentillæ
Bugloſſæ, Scorzoneræ
Acetoſæ ana ℥j.
Theriaces Alexandrinæ ℥ij.
Succi Limonum depurati
Aquar. Fumariæ
Vlmariæ, Carduibened.
Centaurij minoris an. ℥iv.
Diamargarit. frig. ℥. ß.
Extracti Scordij ʒiij.

Macerentur per quatriduum: dein exprimantur & deſtillentur, de qua æger febricitans capiat ℥iiij. & coopertus paulo plus ſolito ſudabit.

Aqua Peſtilentialis ſudorifera alia.

℞. *Aquæ Theriacalis caphuratæ* ℥j. ß.	*Olei Terebinthinæ G.* v.
Liquoris Tartari correcti ʒj.	*Olei Bacc. Iuniperi G.* iij.
Spiritus Chalcanthini ʒ. ß.	*Eſſent. Chelidoniæ* ʒ. ß.
Olei Margaritarum G. vj.	*Aq. Rad. Tuſsilaginis*
Olei Corallorum rubeorum ℈j.	*Eringij an.* ℥j.
	Flor. ſambuci, violar. an. ʒ. ß.
	Vini rubri dulciſs. ℥ij. ß.

Omnia miſceantur, deinde paretur digeſtione Potio Sudorifera. Vel ſic:

℞. *Theriacæ optimæ* ℥ij.	*Cinnamomi*
Myrrhæ ʒij.	*Euphorbij*
Caryophyllorum	*Croci ana* ʒj.
Zingiberis	*Vini ſtillatitij* ℥x.
Piperis ana ʒ. ß.	*Liquoris Tartari* ʒij.

Miſcentur, macerantur, colanturque. Huius liquoris cochlear ex coralliorum ſucci ℈j. datur.

Aqua ad præcauendam peſtem Heurnij.

℞. *Cinnamomi lib.* j.	*Summitates meliſſæ*
Medullam citreorum,	*Semen Angelicæ.*

Extilla ex quatuor libris Maluatici, & rhodoſtagmatis tantundem. Vel:

℞. *Angelicæ*	*Zedoariæ an.* ℥ij.
Carlinæ, gentianæ,	*Trium Santalorum* ℥j.
Tormentillæ	*Caphuræ* ℈j. *Moſchi* ℈j.
Boleti Ceruini	*Spiritus vini circulati lib.* iij.

Miſce & macerentur per menſem: coletur & ſeruetur aqua ad vſum.

Aqua Peſtilentialis Camphorata Andernaci.

℞. *Aquæ Theriacalis ſequentis unc.* v.
Spiritus vitrioli rectificati optimi unc. j.
Spiritus Tartari correcti unc. iij.

Miſcentur, digeruntur q; in B. calido per menſem. Datur ʒj. ex vino generoſo, vel alio liquore idoneo. Aqua Theriacalis hæc eſt.

℞. The-

Digitized by Google

R. Theriacæ Alexandrinæ ℥v.
Croci Orientalis ℥ß.
Myrrhæ rubræ ℥ij. ß.

Mixta ampullæ vitreæ induntur, perfunduntúrque eſſentiæ, ſiue ſpiritus vini optimi ℥x. operculo diligenter ſuperimpoſito: ſimul macerantur: paratúrque aqua, quæ vitro probe reconditur.

Aqua Theriacalis Rondeletij.

R. Scobis Ligni guaiaci lib. j.
Theriacæ Alexandrinæ opt. ℥ij.
Confer. Roſarum, Bugloſſæ
Borraginis ana ℥j.
Conſeruæ Helenij, Anthos an. ℥j.
Spe. Diagem. lætit. Gal. an. ℥ij.

Fiat infuſio in vaſe oppleto vini albi & aquæ bonæ ana quartariis iij. ſuper cineres calidos deſtillentur in vaſe duplici cum cinnamomo. Dilue in eo quod deſtillatum fuerit, ſachari q. ſatis eſt: Cola per manicam Hippocratis: Dato bibendum his, qui conualeſcunt à morbo Gallico.

Alia eiuſdem authoris.

R. Theriacæ veteris lib. j.
Acetoſæ M. iij.
Flor. Camomillæ
Pulegij
Cardui benedicti
Graminis an. M. ij.

Temperentur in vino albo, deſtillentúrque: Aqua ſeruetur vſui: Capiat æger ℥ij. cum ℥ij aquæ acetoſæ, bugloſſæ: & hoc cum ingreditur lectum vel ſtupham. Hæc aqua curat dolores morbi Gallici, ſi per ſe detur, vel cum decocto milij ſolis, vel bardanæ. Ego, inquit author, optimo ſucceſſu curaui multos pueros, ſenes & debiles hac potione, vel addẽdo guttas aliquot decoctioni communi Guaiaci: propter tenuitatem partium cito penetrat, & ad extra propellit. Hæc aqua cum aqua extinctionis auri omne vitium argenti viui emundat & caſtigat.

Vel ſic:

R. Ligni guaiaci lib. ß.
Vini albi lib. ij.
Aquæ lib. viij.
Aquæ: Fumariæ
Cichorij
Chamomillæ an. lib. j.

Macerentur ſimul per noctem ſuper cineres calidos: Adde

Polypodij quercini lib. ß.
Epithymi ℥ij.
Aſparagi ℥vj.
Conſeru. Roſarum
Cichorij
Conſeru. Borraginis

Bugloſſæ ana quart. ij.
Conſeru. Enulæ ana quart. j.
Theriacæ optimæ.

Deſtillentur vaſe duplici bene obturato. Doſis vnc. ij. vel iij. Quod ſi velis, poteris vnc. iij. aquæ Theriacalis addere ſachari ℥j. Cinnamomi ʒj. & rurſus per manicam Hippocratis deſtillare. Datur in morbo gallico mane in lecto ad ſudores prouocandos.

Aqua cardiaca contra venena ac peſtem Ioſephi Quercetani.

℞. Rad. Angelicæ, carlinæ
Tormentillæ,
Cort. citri
& olibani an. ℥ij.
Santalorum omnium an. ℥ ß.
Conſ. Bugloſſæ, Roſarum,
Violarum, Mithridatij,
Confect. de Hyacintho an. ℥ij.
Sem. Carduibenedicti
Acetoſæ Vlmariæ
Spec. Diamargariti frigidi
Camphoræ ana ʒij.

Terenda terantur Craſſiuſcule, & incidantur omnia in Alembicum vitreum, ſuperaffundendo aquæ vitæ rectificatæ lib. IV. Digerantur vaſe optime clauſo; Dein per cineres aut balneum vaporoſum deſtillentur. Eſt aqua mirabilis ad lipothymiam, ſyncopen & peſtilentes omnes affectus: Doſis ſemicochleare argenteum, vel paulo plus.

Alia eiuſdem Authoris.

℞. Ligni aloes ℥j.
Rad. Caryophyllatæ
Gentianæ
Angelicæ
Tormentillæ an. ℥ij.
Cinnamomi
Macis
Santali rubri
Bacc. Iuniperi
Sem. Carduibenedicti
Cort. citrii & ſem. eiuſdem an. ʒvj.
Dictamni Cretenſis ſicci
Meliſſæ
Hyſſopi an. m. j.
Raſuræ cornu cerui
Eboris ana ℥ ß.

Macerentur ad ignem lentum per ſex octoue dies in ſuccorum depuratorum rutæ, ſcordii, & vlmariæ ana ℥viij. dein fortiter prælo exprimantur: his adde

Theriaces
Mithridatii optimi an. ℥ij.
Confect. de Hyacintho
Alkermes ana ℥ ß.
Spec. Diambræ ℥ij.
Croci ʒj.
Camphoræ ʒß.
Vini Maluatici

& aqua

Digitized by Google

& aqua vitæ circulatæ optimæ ana lib.j.ß.

Infundantur denuo per ſex dies ad ignem lentum vaſe optime clauſo, vt nihil expiret: Dein fortiter exprimantur: de quo expreſſo, ſi velis, exhibere poteris, peſte iam correpto ℥ij. Eſt magnum ſudorificum. Vel expreſſum illud deſtilletur per cineres, & fiet aqua: Doſis ℥ij. ß. his addendo ſyrupi acetoſitatis citrii, vel limonum ℥ß. Fiat potio: ſudorem mirum in modum prouocat: peſte correptis primo etiam die exhibetur, etiam prætermiſſa purgatione, & ſanguinis miſſione, quam euacuationem in multis peſtilentibus affectibus improbamus: reiteretur potio, ſi opus fuerit, ſequenti die. Confert etiam ad omnes affectus venenatos, ſi cum aliqua aqua vel ſyrupo conuenienti commiſceatur. Ad peſtis præſeruationem ſufficiunt quatuor ſexue huius aquæ guttulæ, in vino vel iuſculo conuenienti, & mane propinatę, ex guttulis aliquot eiuſdem aquæ labra, nares aures illiniri etiam poterunt, ſingulis matutinis graſſante morbo.

Aqua peſtilentialis Norinbergica.

℞. *Roſarum rubearum m.ij.*	*Meliſſæ an. m.j.*
Herb. & flor. Borraginis	*Corticum citri*
Florum Bugloſſæ	*Tormentillæ an.* ℥j.
Been albi ac rubei	*Zedoariæ*
Sem. Baſiliconis, acetoſæ,	*Garyophyllorum*
Iridis an. ʒij.	*Cinnamomi an.* ʒj.
Violarum	*Rad. Doronici* ʒij.

Diſſecentur & contundantur vt artis eſt omnia, deinde ſuperfundantur aquæ flor. Tunicæ, cinnamomi communis an. q.v. deſtilla inde duas tantum menſuras: ad menſ. j. cum dimidia adde

Vini maluatici vel generoſiſſimi ac dulcis menſ. iij.
Aceti vini optimi ac pure filtrati menſ. ß.
Roſarum rubearum ſiue prouincialium m. ij.
Radicum Tormentillæ puluerisatarum ℥j.

Deſtillentur in balneo per alembicum, in quo ſit nodulus ſuſpenſus cum ſpec. Diambræ ʒß. Croci, Roſarum rubea: an. ʒj. Balneum ebullire permitte, ſic deſtillabitur liquor pretioſiſſimus. Superius reſeruatam lib. ß. aquæ ab extra pro epithemate cordis, narium & capitis adhiberi poteſt.

Aqua

Aqua Theriacalis ſudorifera alia.

R. *Rad.perſonat.* ʒß.	*Herbarum Calendulæ,*
Petaſites	*Verbenæ, Cardui,*
Myrrhidis ana ℥j.	*Scabioſæ ana mj.*
Rad.Enulæ ʒß.	*Rutæ, ſaluiæ an.m.ß.*
Theriacæ ʒß.	*Vini generoſi Rhenani optimi,*
Diaſcordei cordialis ʒj.	*aut S. vini lib.j.ß.*

Deſtillentur per balneum ſemel aut bis cohobando, ſic prodibit aqua egregia, quæ ſi proprio ſale impregnetur fortior & efficacior reddetur. Doſis eſt ʒj. ad ʒij. Exhibemus autem hanc aquam, inquit author, vt promoueamus maculas deliteſcentes, & vt copioſus ſudor proueniat., & ſic à corde abigatur quod ei eſt contrarium venefica qualitate.

Aqua Theriacalis deſtillata cum aceto

R. *Herb.ac Rad. Caryophyllatæ* ʒß.	*Angelicæ* ℥ij.
*Chelidoniæ m.*iij.	*Zedoariæ* ʒj.
Nucis moſchatæ ʒß.	*Corticum citri* ʒß.
Rad.Elenij ʒj.	*Saluiæ m.ij.*
Granorum Iuniperi ʒj.	*Aceti vini opt.m.*iij.

Coquantur omnia probe in olla vel vitro munito, hoc decoctum poſtmodum exprimatur ac deſtilletur per alembicum, deinde rectificetur ſuper Theriacæ optimæ vnc. iij. ſic liquor erit pretioſiſſimus.

Alia cum Aceto talis etiam fit.

R. *Rad. Ariſtolochiæ vtriuſq;*	*Saluiæ, Abſinthij*
Aronis, Diptamni,	*Tormentillæ*
Gentianæ, oſtrutij,	*Elenij, Raphani,*
Chelidoniæ,	*Bacc. Lauri,*
Petaſitis, valerianæ,	*Iuniperi ana* ʒij.
Morſus Diaboli,	*Theriaces Andromachi* ʒiij.
Pimpinellæ, leuiſtici,	*Aceti ad eminentiam 2. digitorum.*
Zedoariæ, Rutæ	

Deſtilla prius digerendo, per alembicum, per trinam cohobationem, huius doſis ʒj. ad ʒj.ß. ex fæcibus ſalem elice & fortifica deſtillatum, ſic promptius erit ad venena expellenda Medicamentum.

Aqua

Digitized by Google

Aqua Theriacalis D. Sennerti.

℞. *Rad. Morſus Diaboli*	*Myrrha rubea* ʒ x.
Pimpinellæ	*Croci* ʒ ij.
Tormentillæ	*Sem. citri* ʒ ß.
Valerianæ	*Theriacæ optimæ lib.* ß.
Diptamni albi	*Camphoræ* ʒ ß.
Angelicæ an. ʒ j. ß.	*Spiritus vini q. ſ.*

Stent in infuſione aliquandiu, poſtea ſecundum artem deſtillentur.

Aqua contra venena lethalia & peſtem Matthioli.

℞. *Antidoti Matthioli contra venena lethalia lib.* j.
Syrupi de corticibus citri depurati lib. j.
Aquæ vitæ optime rectificatæ ac deſtillatæ lib. v.

Miſce in vaſe vitreo optime clauſo, magna cum dexteritate aquam in vaſe cum electuario tamdiu agita, donec totum diſſoluatur. Tum in menſem integrum reponito, bis tamen in hebdomada agitando. Exacto denique menſe claram aquam aureoque colore nitentem, electuario ſupernatare inuenies, & quæ iam omnem illius vim in ſe cõtraxerit. Tum itaque vas ipſum aperias, & in vas aliud vitreum limpidam aquam paulatim effundas, cuius os cum cera & membrana accuratiſſime obtures. Tanta hæc aqua virtute pollet vt quatuor drachmarum pondere pota, vel per ſe, vel cum pari odorati vini quantitate, vel cuiuſuis aquæ cordialis, vbi quis ictus, vel demorſus à quocunq; venenato animali, in tanto mortis diſcrimine verſaretur, vt vocẽ, viſum, ac reliquos fere ſenſus amiſiſſet, ægrum ingenti adſtantium admiratione, à longo veluti ſomno excitet. Quin & vomitione plurimam infectorum humorum copiam exhaurit. Valet etiam cõtra venena quæ per os ſumuntur, & peſtẽ.

Aqua Theriacalis ad Venena erodentia rubei.

℞. *Theriacæ* ʒ ij.	*Florum Nymphææ*
Succi Baccarum Lauri ʒ iij.	*Flor. Violarum*
Cond. Ireos Helenii an. ʒ j.	*Cort. Rad. mandragoræ*
Succi iuniperi, Betonicæ	*Sem. alterci albi ana* ʒ j.
Centaurii minoris	*Opii* ʒ ij.
Succi verbaſci, marubij an. ʒ iij.	

Excepta alembico, artificio reſoluuntur, ſed melius in diplomatis. Neq; ſolũ prodeſt veneno læſis, quod vrit corpus, ſed internis doloribus qui cum febre cruciant.

Aqua Theriacalis Antonij Chalmetei in morbo gallico.

℞. Raſuræ ligni quaiaci lib.ß.	*Aquæ chamæm. ana lib.j.*
Vini albi lib.ij.	*Aquæ Fontanæ lib.IIX.*
Aquæ Fumariæ, cichorij	*Polypodii Quercini lib.ß.*

Macerentur hæc inuicem in digeſtione per horas 12. deinde adde

Epithymi ℥ij.	*Conſeruæ cichorii*
Aſplenii ℥vij.	*Borraginis*
Baccarum iuniperi ℥ij.	*Buglofſæ ana lib.ß.*
Corticis citri ℥j.	*Conſ. Enulæ*
Conſer. Roſarum	*Theriacæ veteris an. ℥IV.*

Deſtillentur in diplomate: poſtea addes ſacharum & cinnamomum ad ſaporis ſuauitatem: Dabisque huiuſmodi aquæ ℥iij. vel ℥IV. aut V. pro viribus ægrotantis, ac morbi magnitudine, purgato prius corpore, iuxta humoris peccantis naturam. Nam ea ſua tenuitate humores tenuat, poros aperit, ſudores mouet, ac recondita facultate huic morbo aduerſatur. Cui addere poteris cõſeruam acori, iridem, aut alia, quæ magis tuæ intentioni accõmoda videbuntur. Liberum quoque erit longe à cœna cum ibit cubitum, totidem vncias illius aquæ ſumere. Interea vero dum ea vtetur, cubiculo non egredietur, niſi à prandio, cœloque ſereno, & aere calido: victu vtetur tenui & exiccante: vinum bibet oligophorum: menſemque integrum ita viuet cum huiuſmodi aqua, vel etiam diutius pro virium & affectus magnitudine: cumque aluus fuerit adſtricta, clyſtere molliente ſubducetur. Nonnulli in Principio paſtus ℥iij. huius aquæ exhibent, cum tanta vini quantitate: nec eam veſperi propinant.

Aqua cephalica D. Sennerti.

℞. Saluiæ ℥vj.	*Lauendulæ, Maioranæ an. ℥vj.*
Cinnamomi	*Menthæ,*
Caryophyllorum an. ʒvj.	*Hyſopi, pulegii,*
Galangæ, Macis,	*Florum Tunicæ*
Nucis moſchatæ	*Meliſſæ an. ʒß.*
Zedoariæ, Zingiberis	*Sem. Fœniculi ʒvj.*
Granorum iuniperi an. ʒij.	*Pomum citri j.*
Roriſmarini	*Vini optimi menſ. ij.*

Contuſis & miſtis, ſtent per aliquot dies in infuſione poſtea deſtilla. Alia eiuſdem ſic fit.

℞. Nucis

Digitized by Google

℞. Nucis moſchatæ ℥j.
Zedoariæ, Galangæ,
Calami aromatici an. ℥ß.
Macis, Cinnamomi
Caryophyllorum an. ℥j.
Florum lauendulæ m.j.ß.
Vini Rhenani m.j ß.
Spiritus vini lib.ß.

M. ſtent in infuſione poſtea deſtillentur.

Tertia ſic eſt:

℞. Cinnamomi ℥ij.
Zingiberis
Caryophyllorum
Santali rubri an. ℥ ß.
Nucis moſchatæ
Macis, Piperis
Galangæ, Aniſi
Cubebarum an. ℨij.
Roſarum Rubearum m.j.
Cardamomi
Fœniculi
Coriandri præparati
Spec. Aromatici roſati.
Spe. Diambræ
Dianthos, Baſilici
Maioranæ
Florum Lauendulæ an. ʒij.
Vini maluatici lib. ij.
Spiritus vini lib.ß.
Aquæ roſ. moſchatæ ℥viij.

Stent in infuſione 4. ſeptimanas, poſtea deſtillentur. Si libet, poteſt infuſo addi aq. deſtillat. Caryophyll. cinnam. an. ℥j. ſachari ℥vj. & per Manicam Hippocratis colari atque inde claretum fieri.

Aqua cephalica dicta donum gratiæ, ad memoriam D. Mülleri.

℞. Roſarum Rubearum,
Anthos, Maioranæ
Florum Bugloſſæ an. m.j.
Spec. confect. Alkermes ℥ij.
Aq. Florum Tiliæ
Betonicæ
Bugloſſæ an. lib.j.
Aq. Ardentis opt. lib.ß.

Infunde flores aliquantum contuſos in aquis prædictis eo tempore quo colliguntur, inſolentur per menſem, poſt deſtillentur per B. M. ſume omni mane cochlear j. eademque vnge nucham, tempora &c.

Aqua Cephalica Langii.

℞. Florum Anthos
Roſarum rubearum
Maioranæ an. m.ij.
Flor. Bugloſſæ m.j.
Spec. confectionis Anacardinæ ℥ij.
Aquarum Bugloſſæ
Betonicæ
Florum Tiliæ an. lib.j.
Lauendulæ lib.ß.
Aquæ ardentis opt. lib.j.ß.

Infundantur & digerantur per menſem poſtea deſtillentur.

Digitized by Google

Aqua capitalis Apoplectica D. Sennerti.

R. Florum lil. conuall. q. v. *Vini optimi Menſ.* ij.

Stent in digeſtione miſta per 14. dies, poſtea deſtillentur & vſui ſeruentur, deinde

R. Florum lauendulæ ſufficientem ac bonam quantitatem

Cubebarum	*Galangæ an.* ℥ ß.
Nucis moſchatæ	*Viſci querni*
Macis	*Rad. pæoniæ an.* ʒvj.

Stent in infuſione, ſuperfundendo deſtill. aq. ſuperiorem per 14. adhuc dies, deinde deſtilla: ſi placet adde flores Tiliæ.

Aqua confortans caput ac reliqua membra.

Recipe Cinnamomi ℥x.	*Nucis Moſchatæ*
Ligni aloes ʒv.	*Macis ana* ʒ ß.
Cardamomi, cubebarum	*Moſchi* ʒj.
Caryophyllorum ana ʒiij. ß.	*Ambræ G.* xl.
Galangæ ℥ j.	*Aquæ vitæ circulatæ lib.* xij.
Santali citrini ℥ij. ß.	*Syr. de cort. mali citri*
Roſ. rubearum ſicc. ʒiij. ß.	*Miuæ cidoniorum ana lib.* j.

Pulueriſanda pulueriſentur, & miſceantur in vitro optime obturato, agitando quotidie bis vel ter. Et cum per menſem ſic ſteterint, coletur & ſeruetur ad vſum. Amiſſam memoriam reſtituit, ſenſus, cor, ſtomachum, & cerebrum corroborat: Mæſtitiam fugat: Præſeruat à peſte & Apoplexia: omnibus denique morbis frigidis ſubuenit.

Aqua contra Apoplexiam, vertiginem & Epilepſiam D. Sennerti.

R. Flor. Lilii conuall. M. viij. *Flor. pæoniæ M.* iij.
Vini Rhenenſis ſeu Aquæ vitæ menſ. ij.

Stent in infuſione ad digerendum per duas ſeptimanas, deinde adde

Florum Lauendulæ	*Nucis moſchatæ* ℥j. ß.
Roriſmarini	*Cubebarum* ℥j.
Stæchados Arabicæ an. m. j.	*Viſci querni* ℥ ß.
Caryophyllorum drach. ij.	*Caſtorei q. v.*

Stent in infuſione per aliquot dies: ſi placet, adde de aqua ceraſorum, deinde deſtillentur.

Alia

Digitized by Google

Alia eiuſdem contra vertiginem.

℞. *Ceraſorum nigrorum ſyluestrium cum nucleis contuſorum Menſ.* j.
Florum Lauendulæ M. iij. *Sinapi albi* ℥. ß.

Destillentur in Balneo Mariæ ſecundum artem.

Aqua Antapoplectica maior Ioſephi Quercetani.

℞. *Rad. Angelicæ*
Zedoariæ, Bardanæ
Scorzoneræ
Tormentillæ, Biſtortæ,
Enulæ campanæ
Gentianæ ana ℥j. ß.
Pæoniæ vtriuſq. iuſto tempore coll.
Raſuræ ligni Buxi
Viſci querni
Viſci coryli an. ℥j.
Dictamni albi ʒvj.
Herb. Meliſſæ
Scabioſæ, Acetoſæ
Fumariæ, Agrimoniæ
Rutæ, Anagallidis
Matricariæ, menthæ
Abſinthij pontici
Hyſſopi ana M. ij.
Semin. Carduibenedicti,
Citrij, pæoniæ,
Seſeleos
Gran. Iuniperi an. ℥. ß.
Cubebarum
Nucis Moſchatæ
Cinnamomi
Macis ana ʒiij.
Florum Geniſtæ
Centaurij minoris
Tiliæ arboris
Lilij conuall.
Hyperici
Lauendulæ
Calendulæ an. p. ij.
Florum Cichorij
Buglоſſæ
Roſar. Rubearum ana p. j.

Omnia hæc mixta (opportuno tamen tempore ſingula collecta) ollæ indantur vitreatæ ſatis capaci, vt tota mixtio libere ea contineatur: cui ſuperinfundantur

Aq. ſtillatitiæ primulæ veris,
Lilij Conuallium
Florum Tiliæ
Calendulæ ana lib. j. *ß.*
Aq. Meliſſæ, Hyſſopi
Roſmarini
Geniſtæ ana lib. ß.
Vini albi opt. lib. ij.

Inuicem hæc optime macerentur in digeſtione & fermententur: Deinde torculari commendentur pro expreſſione ad ariditatem: De extracto deſtilla aquam: Ex fæcibus elice ſalem, quem circulando & deſtillando redde aquæ propriæ pro maiori fortificatione: Doſis ℥. ß.

Veruntamen vt hæc aqua nobilior, perfectior & maioris virtutis ſit:
Adde lib. IV. iſtius aquæ

Theriacæ Venetæ aut Monſpeſſulanæ optimæ ℥iij.	
Confectionis de Hyacintho, ℥j.ß.	*Lætific. Galeni an.* ℥ij.
Confect. Alkermes ℥.ß.	*Diacaſtorei* ℥.ß. *aut amplius.*
Pulv. Diamargarit.	*Caſtorei ſimplicis* ℥ij.
Diacoralliij.	*Camphoræ* ℥j.

Mixtis omnibus & vaſi longioris colli firmiſſime clauſi impoſitis, in B. M. Fiat digeſtio per 4. dies. Deinde igne cinerum deſtillatio per alembicum extrahatur, deſtillatam aquam ter aut quater ſuper ſuas fæces cohobando, ea cautione tamen, ne nimia fæcum exſiccatione liquor extractus aduſtionem redoleat. Quæ tamen non eſt metuenda, ſi ex Balneo Mariæ vaporoſo, vel ad ſiccitatem vſque fiat deſtillatio. Hac ratione præſtantiſſima elicitur aqua, non tantum in omnes Apoplexias, Epilepſias & Paralyſes. At ſi ſecundæ huius deſtillationis fæces in cineres redigatis, & ex iis ſalem, aqua Meliſſæ, juxta artem extrahatis, dumque ter aut quater, ad maiorem puritatem & ſubtilitatem, ſoluatis, filtretis & coaguletis, eumque ſuæ aquæ commiſceatis, in qua confeſtim ſoluetur, auctiores longe vires, & potentiorem multo energiam eiuſmodi aqua habitura eſt.

Aqua Antapoplectica & Antepileptica Caſpari Bartholini Dani.

℞. *Fol. ac fol. Saluiæ*	*Nucis Moſchatæ, Galangæ*
Maioranæ, Hyſſopi	*Cinnamomi* ℥j.
Lauendulæ	*Granorum Iuniperi* ℥iij.
Meliſſæ an. M. j.	*Sem. Carui*
Roriſmarini	*Sinap. albi ſylueſt. ana* ℥.ß.
Verbenæ an. M. ß.	*Vini albi opt. q. v.*

Contuſa omnia infundantur per dies aliquot, aut ſtent in fimo equino per dies aliquot, aut ſtent in fimo equino per dies 14. poſtea deſtilla in B. M. Hæc aqua eſt miræ virtutis in confortando cerebro & neruis. Memoriam admodum juuat, ingenium acuit. Præſeruat ab Apoplexia, Epilepſia, Paralyſi & aliis periculoſis capitis affectibus, quia humores inſigniter diſcutit & attenuat. In Apoplexia præſertim apprime confert,

Digitized by Google

fert, ſiue intrinſecus aſſumatur, ſiue membrum affectum foueat. Pro ditioribus addantur ſolut. perlarum, tinctura corallorum. Quinta Eſſentia auri & ſimilia.

Aqua Apoplectica D. A.

℞. *Cinnamomi opt.* ℥ij.
Zingiberis ℥j.
Caryophyllorum
Nucis Moſchata
Gran. Paradiſi an. ℥j.
Ligni aloes
Piperis longi
Macis ana ʒij.
Cardamomi
Maſticis, calami
Cubebarum
Galanga an. ʒj. ß.
Florum Lauendula M. iij.
Bacc. Iuniperi ℥ij.
Flor. Tilia arboris M. ij.
Roſarum rubearum
Roſmarini, cheiri
Primula veris
Stœchados
Meliſſa
Betonica an. M. j.
Maiorana,
Saluia, Ruta an. M. j. ß.
Caſtorei ℥j. ß.
Spica Indica ʒiij.
Bacc. Lauri ℥vj.
Spec. De gemmis ʒiij.
Diacaſtorei ʒij.

Contuſis & mixtis omnibus infundantur cum vino optimo, in quo M. xij. Flor. liliorum conuallium prius per ſex dies infuſi fuerint: cum hac infuſione ſi probe omnia fermentata per octiduum, poſtea deſtilla & ſerua ad vſum.

Aqua Antapoplectica Ioſephi Quercetani Minor.

℞. *Aquar. Saluia*
Flor. Tilia arboris
Ceraſorum nigrorum
Lilij Conuall. an. lib. j. ß.
Viſci Querni
Dictamni, Macis
Caryophyllorum
Nucis Moſchata
Cinnamomi
Cubebarum
Zingiberis an. ℥j.
Sem. Pœonia
Dictamni an. ℥j. ß.
Baccarum Iuniperi
Flor. Anthos
Tilia, Saluia
Betonica
Stœchados
Calendula
Hyſſopi
Lauendula an. p. j.
Camphora ʒiij.

Digeran-

Digerantur per aliquot dies, dein deſtillentur per balneum vaporoſum ad ſiccitatem: Doſis cochleare j.

Aqua Apoplectica alia.

℞. *Flor. Lilij conuall. lib. j. ß.*
Lauendulæ lib. ß.
Tiliæ, Pæoniæ
Viſci querni, Luna decreſcente collecti ℥ij.
Caſtorei optimi
Rad. Pæoniæ an. ℥ij.
Ariſtolochiæ
Fol. Betonicæ ℥j.
Piperis nigri ana ʒ. ß.
Cubebarum ʒj.
Vini generoſi M. ij.

Incidantur omnia minutiſſime & contundantur groſſo modo, deinde infundantur & digerantur per menſem in loco calido vel ſole, poſtea deſtillentur. Doſis à cochlear. v. ad vj.

Alia ſic:

℞. *Florum Tiliæ,*
Primulæ veris
Cheyrini, Saluiæ,
Betonicæ
Maioranæ
Flor. ad Rad. Pæoniæ
Liliorum Conuall.
Roriſmarini
Sem. Carui
Fœniculi, an. M. j.
Flor. Lauendulæ M. iij.
Herb. Lauendulæ M. vj.

Pulueriſanda pulueriſentur, contundenda contundantur, ſuperfundantur omnia vino Maluatico deſtillato, vt dimidium emineat, deinde deſtilla, nonnulli infuſione ſola ſunt contenti.

Aqua Cephalica Apoplectica alia Langij.

℞. *Florum Primulæ veris*
Roriſmarini, Maioranæ,
Iuæ arthetica an. M. j.
Specierum Diamoſchi
Diapliris, Diambræ an. ʒ. ß.
Spec. Confect. Anacardi ʒj.
Cubebarum, Ligni aloes
Nucis Moſchatæ
Caryophyllorum
Macropiperis
Carpobalſami an. ʒj.
Radicum Acori, Ireos
Ariſtolochiæ rot. an. ʒj. ß.
Sem. Sileris Montani
Pæoniæ
Fœniculi ana ʒj.
Aq. Herbæ Paralyſis,
Saluiæ, Betonicæ an. lib. j.
Aq. Florum Tiliæ lib. j. ß.
Serapini, Myrrhæ,
Opoponacis,
Gummi Iuniperi an. ʒj. ß.

Stent

Digitized by Google

Stent omnia ſimul mixta in infuſione per dies octo: Poſtea extrahantur per alembicum ter, in cineribus calidis, vel vapore ſiue balneo ſicco. Eſt mirabilis juuamenti in præſeruatione ab Apoplexia, & omnibus ægritudinibus neruorum frigidis, curans paralyſin, torturam, ſpaſmum, & mirabiliter reſtituens loquelam.

Vel ſic:

℞. Florum liliorum conuall. bonam partem: Infundantur in vino veteri optimo, per octo dies, deinde deſtillentur per B. M. lentiſſimo igne: poſtea

℞. Aqua deſtillata ceraſorum nigrorum lib. j. ß.

Miſce ſimul: Quibus aquis infunde

Florum Lauendulæ M. j. ß.
Flor. Anthos M. j.
Caryophyllorum ℥j. *vel* ℈ij.
Macis ℥. ß. *vel* ℈ij.
Cubebarum ℈j.
Scillæ præparatæ ℥j. ß.
Diptamni albi ʒij.
Cubebarum ʒ. ß.
Viſci quercini ʒij.
Rad. pæoniæ ʒij.

Incidenda incidantur, conquaſſanda conquaſſentur, & in vapore aquæ calentis ter deſtillentur: aquaq; in vaſe vitreo optime clauſo conſeruetur.

Aqua aurea Auguſtani.

℞. Cinnamomi Electi ℥j. ß.
Caryophyllorum
Nucis Moſchatæ
Granorum Paradiſi an. ʒ. ß.
Zingiberis optimi ℥j.
Ligni aloes, macis,
Piperis longi ana ʒij.
Flor. ſaluiæ odoratæ lib. j.
Cardamomi, Maſticis
Cubebarum, Galangæ
Calami aromatici ana ʒj. ß.
Florum Roſ. rubearum ʒij.
Citrariæ ʒ. ß.
Corticum citri ʒvj.
Baccarum lauri ʒ. ß.
Roriſmarini
Majoranæ
Lauendulæ, Meliſſæ,
Betonicæ ana ʒvj.
Rutæ ℥. ß.
Caſtorei
Spicæ Indicæ ana ℥j.

Pulueriſentur omnia groſſo modo, & infundantur per 10. dies in vini maluatici deſtillati li. IIX. Alkohol vini rectif. lib. ij. Ambræ griſeæ, Moſchi Alexandrini an. ℥. ß.

Seruetur optime, ne eius fiat exhalatio, eſt enim pretioſiſſima.

S ſs   Aqua

Aqua Cæſaris Aurea & Nobiliſſima.

℞. *Lilij Conuallium*
Violarum in Martio collect.
Borraginis ana ℥vj.
Flor. Lauendulæ
Maiorana
Saluiæ Syluestris,
Sonchi aſperi ana ℥iij.
Menthæ rubeæ ℥iij.

Incidantur omnia groſſo & ſuperfundantur S. vini rectificato optimo,fac digerant ad tempus debitum,deinde

℞. *Nucis Moſchatæ*
Macis, cubebarum
Zingiberis albi
Caryophyllorum
Cinnamomi
Granorum Paradiſi
Viſci quercini
Granorum pæoniæ excorticat.
Cornu cerui raſpati ac juſto tempore collecti ana ℥j.
Vngulæ Alcis
Oſſis de corde cerui
Lapidum ex capitibus piſcium
Perlarum ana ℥.ß.

Contuſis omnibus ſimili modo infunde cum vino optimo, putrefiant cum ſuperioribus per menſem, deinde commiſceantur ac deſtillentur, ſuſpenſo in alembico aurea cathena, aquam poſtea rectifica ſupra fæces probè calcinatas & aqua Nobilis eſt parata.

Aqua Apoplectica alia.

℞. *Roſmarini, ſaluiæ*
Betonicæ, Maioranæ an. M.j.
Flor. Anthos, Stœchados
Borraginis, primulæ veris
Florum Lauendulæ an. p. j.
Sem. Sinapi pæoniæ ana ℥j.
Sem. Fœniculi ana ʒij.
Nucleorum perſicorum ℥j.
Radicum pæoniæ ℥j.
Viſci Quercini ℥.ß.
Scillæ
Cubebarum
Nucis Moſch. an. ʒij.
Macis ʒj.
Spec. Diambræ, Diamoſ. an. ℥.ß.
Confect. Anacardi ℥j.
Aquæ vitæ circulatæ lib. iv.

Pulueriſanda pulueriſentur, macerentur, & per veſicam, vt artis eſt, deſtillentur.

Aqua ad Apoplexiam, Epilepſiam & Paralyſin alia Ioſephi Quercetani.

℞. *Rad. recentium Angelicæ*
Enulæ Campanæ
Zedoariæ ana ℥j.
Raſ. ligni Buxi ℥vj.

Rad.

Digitized by Google

Rad. pœonia ſuo ſigno collecta · *Citrij,*
Viſci querni recent. an. ℥ij. · *Acetoſa,*
Dictamni albi ℥j. · *Portulaca*
Sem. Cardui benedicti · *Pœonia ana* ℥. ß.

Omnia hæc, ſi Luna decreſcente fuerint collecta & decorticata, eo meliora erunt.

Nucis Moſchata · *Sambuci ana p.* iij.
Macis ana ʒiij. · *Florum Saluia, Stœchados*
Flor. Cotula fœtida · *Lilij Conuall. an. p.* ij.

Pulueriſanda pulueriſentur craſſiuſcule, & cõtundenda contundantur ac macerentur per triduum ad ignem Balnei Mariæ in aquarum

Ceraſorum nigrorum · *Geniſta*
Flor. Tilia, Ruta, · *Hyperici ana lib.* jj.

Dein fortiter per torcular exprimantur. Huic expreſſioni adde

Diamoſchi · *Confect. de Hyacintho,*
Diamargariti frigidi · *Confect. Alkermes,*
Diacorallii ana ℥. ß. · *Theriaces veteris ana* ℥. ß.
Raſura Cornu Ceruini ℥j. · *Camphora* ʒj.

Denuo per duos dies in Bal. Mariæ digerantur, ac tandem deſtillentur per cineres. Huius aquæ exhibeatur pro doſi ℥. ß. vel ℥j. in ipſo paroxyſmo. Vt præſtantius euadat remedium, ſalem ex capite mortuo aut fæcibus in cinerem redactis, vt artis eſt, extractum addes, reaffuſa nẽpe ea ipſa aqua ſuper cineres toties, dum virtute ſalis imprægnata ſit.

Aqua vita Cephalica & Cordialis.

℞. *Radicum oſtrutij* · *Petroſelini*
Chamaleonis · *Fœniculi*
Valeriana · *Glycirrhiza*
Roſarum · *Apij ana* ℥jj.
Rapontici · *Rad. Enula*
Angelica · *Leuiſtici*
Chelidonia · *Priamia Indica*
Rhabarbari · *Rad. Rubia tinctorum*
Morſus Diaboli · *Acori ana* ℥j.
Pœonia · *Mithridatij*
Satyrij · *Agarici an.* ʒvj.
Polypodij · *Succini albi pul.* ʒij.

Pyrethri ʒvj.
Been albi ac rubri
Nucis Moſchatæ
Macis an. ʒvj.
Caryophyllorum ℥.ß.
Spicæ ℥j.
Croci ʒij.
Cinnamomi ℥j.
Flor. Carthami ʒij.
Gran. Iuniperi ℥j.
Baccarum Lauri ℥.ß.
Cumini Romani
Sem. Cinæ an. ʒvj.
Sem. Apij ℥j.
Ranunculi
Dictamni
Pimpinellæ
Petaſites, Ireos
Ferulæ, Gentianæ
Anethi ana ℥j.
Sem. Pæoniæ
Anethi an. ℥j.
Galangæ
Calami Aromatici
Zedoariæ
Hermodactylorum
Turbith an. ℥j.
Alii ʒvj.
Sem. Aniſi ʒvj.
Fœniculi, Aquilegiæ, ana ʒvj.
Sem. Florum Tiliæ, ℥j.
Carpobalſami
Santali rub. an. ʒvj.
Ligni aloes ℥.ß.
Lap. Cancrorum crudorum ℥j.
Cornu cerui præpar.
Eboris, Margaritarum an. ʒvij.
Corallorum rubeorum ʒvj.
Vnicornu ℥.ß.
Oſſis de corde cerui ℥iij.
Flor. Frumenti, Tritici an. ℥j.
Moſchi q.v.
Aquæ vitæ ter deſtillatæ q.ſ.

Ponantur omnia in vitreis organis in digeſtionem per 40. dies, deinde cola, exprime & deſtilla, & ex fæcibus elice ſalem, quem redde deſtillato. Medetur peſti: valet ad omnia venena: mundificat pectus, conuenit pleuritidi, &c. capitur per ſe, vel cum appropriatis, miſcetur etiam cum ſacharo, vel cum aliis ſyrupis, electuariis, &c.

Aqua vitæ Ranzovij.

℞. *Cinnamomi Electi*
Cubebarum, Galangæ
Caryophyllorum
Nucis Moſchatæ
Zingiberis ana ℥iij.
Saluiæ lib. j. ℥ij.

Hæc omnia macera in lib. ij. & ℥iv. Aquæ vitæ optimæ ac circulatæ deinde deſtilla. Hac aqua M. Gallus Caroli V. Imp. Medicus, vixit annos 129.

Aqua

Aqua vitæ Geſneri.

R. Cubebarum
Cinnamomi
Nucis Moſchatæ
Galangæ
Zingiberis ana p. æquales
Saluiæ ſeu Athanaſiæ, aut Ambroſiæ quadruplum.
Aquæ ardentis optimæ ac circulatæ, quantum eſt pondus omnium.

Miſce ac deſtilla. Huius aquæ dicitur quendam vixiſſe annos 124.

Aqua vitæ Theophraſti Paracelſi.

R. Roſarum
Meliſſæ
Roriſmarini
Anthos
Cheiri
Fol. Ellebori vtriuſque
Maioranæ an. m.j.
Cinnamomi
Nucis moſchatæ
Garyophyllorum
Granorum paradiſi
Piperum omnium
Cubebarum, macis ana ℥ij.
Succi chelidoniæ
Meliſſæ
Tapſi ana lib. ß.
Cinerum ſabarum ℥v.
Vini ardentis lib. x.

Mixta ſimul omnia per duodecim dies in Pellicano digerantur, de inde per deſtillationem purum ab impuro ſepara.

Aqua vitæ alia eiuſdem Paracelſi.

R. Aquarum meliſſæ
Roſarum
Cheiri, ſaluiæ,
Balſami ana lib. j.
Piperum omnium
Cubebarum
Zingiberis,
Cinnamomi
Maſticis
Myrrhæ rubeæ
Maceris
Caryophyllorum an. ℥ij.
Succi mellis lib. ß.
Aquæ vitæ rectificatæ lib. v.

Digerantur omnia ſimul per nouem dies, & poſtea ſeparentur, & in pellicano deſtillentur ad ſpiritum. Tandem ad liquorem hũc adde pomum toſtum, & fractum, & ſimul vna cum ſubſequentibus aromatibus digerantur ſuper cineres per iij dies: de qua ſumantur v. grana ſingulis diebus.

R. Cinnamomi
Caryophyllorum
Macis ana ℥ij.
Anthos

Cheiri an. ℨ ß.	*Cubebarum*
Ambræ ℥ij.	*Nucis moſchatæ an.* ℥j.ß.
Muſci gra. v.	*Amomi* ℈ij.
Zibetæ ℈ ß.	*Zedoariæ* ℥ij.ß.
Zingiberis	*Gran. paradiſi* ℥j.ß.

Poſt horum omnium digeſtionem ſepara purum ab impuro, & ſerua vaſis vitreis obſtructiſſimis.

Alia eiuſdem Miraculoſa talis etiam.

R. Aquæ vitæ lib. v.	*Piperum omnium*
Succi mellis	*Cubebarum*
Vitrioli	*Zingiberis an.* ℥ij.
Antimonij	*Aqua: Meliſſæ*
Tartari ana ℥vj.	*Roſarum*
Cinnamomi	*Balſamitæ*
Maſticis	*Cheiri*
Myrrhæ, macis	*Saluiæ*
Garyophyllorum	*Menthæ an. lib.* j.

Hæc omnia digeres ſex diebus, poſtea ſepara & deſtilla per pellicanum ad ſpiritũ. Deinde Recipe aquæ quantum eius eſt: Caponem præparatum, diſſectumque. Hæc vna cum ſpeciebus ſequentibus in veſicam iniice; digere per triduum in cineribus, poſtea vtere gr. v. pro doſi vna.

R. Cinnamomi	*Ambræ* ℥ij.
Macis	*Muſci gr.* v.
Caryophyllorum an. ℥ij.	*Zibetæ* ℈ß.
Amomi ℨ ß.	*Zingiberis*
Zedoariæ ℥ij.ß.	*Cubebarum*
Anthos	*Muſchatæ an.* ℥j.ß.
Cheiri ana ℥ß.	*Camphoræ* ℈vj.

Poſt digeſtionem iterum ſepara, recte procedendo habebis aquam balſamicam, quam in vitris bonis aſſerua.

Aqua

Digitized by Google

Aqua vitæ ad iuuentutem conſeruandam & ſenectutem retardandam, Fiorauanti.

R. Ligni aloes	*Granorum paradiſi*
Caryophyllorum	*Cardamomi ana* ʒij.
Zingiberis	*Roriſmarini*
Galangæ, macis,	*Chelidoniæ*
Nucis moſchatæ	*Carduibenedicti*
Piperis longi	*Mercurialis*
Calami aromatici	*Imperatoriæ*
Rhabarbari electi	*Dictamni albi an.*℥j.
Cubebarum	*Aquævitæ optimæ lib.*vj.

Macerentur per dies octo: Deinde deſtillentur. Aquæ deniq; adde pro qualibet libra ſachari albiſſimi in aqua roſ.diſſoluti ℥ij. Moſchi gr. iix. & ſerua in vaſe vitreo optime obturato.

Aqua vitæ pretioſiſſima talis etiam fit.

R. Piperis albi	*Florum Anthos*
Cardamomi	*Aſparagi*
Piperis longi an.℥ß.	*Roſarum Rubrarum an. m.* ß.
Galangæ	*Sem.Cumini ſylueſt* ℥ß.
Macis	*Aniſi*
Caryophyllorum	*Fœniculi ana* ℥j.
Gran.Paradiſi an.℥ß.℈j.	*Coriandri*
Ligni aloes ℥j.	*Sinapi an.*℥ij.
Zingiberis ʒiij.	*Sem. pæoniæ* ℥j.
Cinnamomi	*Sem. Cumini Rom.*℥ij.
Cubebarum an.℥ß.	*Rad. enulæ campanæ*
Maioranæ	*Iridis an.*℥j.
Roriſmarini	*Rad.Angelicæ* ℥ß.
Menthæ	*Pimpinellæ*
Pulegij	*Pæoniæ*
Rutæ	*Doronici an.*℥ß.
Saluiæ	*Dictamni albi* ʒiij.
Nardi gallicæ	*Sachari candi albi lib.*ij.

Singula inciduntur modiceque conteruntur, & ex vino generoſo quinquies deſtillato, correctoq; macerantur in fimo vel aqua calente, diebus

diebus 14. ampulla diligentiſſime obſerata. Deinde operculum roſtratum ſuperimponitur, & commiſſuris luto oblitis, ex balneo cum modico igne deſtillantur. Poſtea ampulla aperitur, & liquor qui effluxit, rurſus ſuper fæces funditur, iterumq; euocatur, vt antea, isque labor quinquies repetitur. Tandem aqua ardens deſtillata vitreo conditur, & adiectis

Croci Orientalis ℈i.	*Ambræ ana* ℥j.
Moſchi	*Fol. Auri* ʒß.

Optime clauditur, finiturque dum omnis vis extracta fuerit. Valet ad morbum attonitum, comitialem, vertiginem, paralyſin tum præcauendam tum curandam: memoriam confirmat: roborat omnes facultates, reficit, iuuat & auget. Doſis guttæ 3. vel 4. Ex aqua Tiliæ, meliſſæ, betonicæ, ceraſorum, aut ſimili appropriato.

Aqua vitæ artificioſa alia.

R. Rad. Tormentillæ	*Sem. Aniſi*
Valerianæ	*Coriandri*
Dictamni an. ℥j. ß.	*Cimini an.* ℥j.
Cichorei ℥ij.	*Flor. Lauendulæ*
Leuiſtici	*Betonicæ*
Pimpinellæ	*Meliſſæ*
Angelicæ	*Chelidoniæ*
Arantiorum an. ℥j. ß.	*Chamæpithyos*
Enulæ ℥ij.	*Camædrios*
Morſus Diaboli ℥j. ß.	*Rutæ*
Gentianæ ℥iij.	*Verbenæ*
Ariſtoloch. rotundæ ℥j.	*Abſinthii*
Pyrethri ℥vj.	*Maioranæ an.* ʒvj.
Caſtorei ℥j.	*Spicæ celticæ* ℥j. ß.
Liquiritiæ ℥ij.	*Sem. Raphani* ℥ij.
Sem. Fœniculi tantundem	*Sulphuris viui* ℥iij.
Baccarum Lauri	

Miſceantur hæc omnia vt a. eſt & ſuperfundantur cum vino Maluatico ad aliquot digitos, deinde digerant: Digeſtione peracta deſtillentur.

Vel ſic;

R. Cinna-

R. Cinnamomi ℥j.
Caryophyllorum ʒ ß.
Aniſi lib. j.
Zedoaria
Galanga
Angelica an. ʒj.
Moſchi gr. j.
Ambra gr. ij.
Croci q. v.
Mellis
Sachari ana lib. j.
Rhabarbari
Dictamni an. ℥j.
Piperis longi ℥ ß.
Caſtorei ℥ß.
Ribetta gran. ij.
Camphora ʒ ß.
Vini maluatici q. ſ.

Digerantur, circulentur & per cohobia deſtillentur.

Aqua confortatiua Cephalica alia.

R. Nucis Moſchata
Zingiberis
Cubebarum ana ʒij.
Galanga
Caſsia lignea
Piperis longi
Ameos an. ʒj.
Ruta
Pyrethri an. ℥iij.
Spr. Diambra, Diaplitis an. ʒij.
Calami Aromatici
Macis
Sem. & Rad. paonia
Amomi
Arari
Myrtillorum an. ʒj.
Flor. Borraginis
Bugloſſa, Anthos
Lauendula
Hypericonis an m. ß.
Spiritus vini opt. lib. vj.

Infundantur omnia ac digerantur, deinde F. deſtillatio diligens.
Vel ſic:

R. Caryophyllorum
Nucis moſchata
Galanga
Piperis longi
Corticum citri
Saluia
Maiorana
Roriſmarini
Ameos
Cinnamomi an. ʒ ß.
Lauendula
Mentha,
Pulegii,
Origani, Betonica
Calaminta
Stoechados Arabica
Chamadrios
Spica noſtrat. an. ʒ ß.
Ligni aloes ʒ ß.
Moſchi gr. x j.

Miſce fiat puluis omnium ſubtiliſſ. infundantur per noctem vino

Maluatico, mane deſtilla per balneum igne lento.

Aqua virtutis Nobiliſſima.

R. Santali citrini ℥ij.	*Been albi ac Rubri*
Roſ. rub. ℥iij.	*Macis*
Serici crudi ℨj.	*Sem. ozymi*
Cinnamomi	*Spicæ Indicæ an.* ℈iiij.
Caryophyllorum	*Aquæ roſarum lib.* ij.
Nucis moſchatæ	*Aceti vini lib* j.
Cubebarum	*Ligni aloes*
Galliæ moſchatæ	*Croci ana* ℈j.
Succini	*Camphoræ gr.* xvj.
Zedoariæ	*Zibettæ gr.* IV. *moſchi gr.* viij.

Miſce ac ſecundum artem fiat deſtillatio methodica.

Aqua vitæ Microcoſmica.

R. Sanguinis microcoſmi lib. ß. *à phlegmate intellige ſeparati*
Succi chelidoniæ, Roſmarini, mellis ana lib. ß.

Miſceantur hæc inuicem optime, adde deinde

Zingiberis	*Cardamomi*
Nucis moſchatæ	*Gran. paradiſi*
Caryophyllorum	*Iuniperi, cinnam. an.* ℨj.
Cubebarum	*Xiloaloes* ℨ ß.
Maſticis	*Moſchi* ℨj.
Galangæ	*Ambræ* ℨ ß.

Miſceantur ac formentur probe in cella ſubtus terram, deinde deſtillando ſepara elementa.

Vel ſic etiam paratur à quibuſdam. R. Sanguinis humani lib. j. ſepara vt ante dictum à phlegmate, huic adde tantundem ſalis Tartari probe defæcati ac depurati, ſuperfunde etiam vini circulati vt emineat ad duos digitos: fac digerant per menſem, deinde deſtilla per Alembicum, & exibit liquor flauus cum pauco oleo, ſublimabitur etiam ſal; quæ tria ſeorſim ſeparabis: Liquorem ſolummodo recipies & cum fol. Hellebori nigri ac meliſſæ, macerabis ac viciſſim rectificando deſtillabis, ſic cõſtabit pretioſus liquor ac ſanus: Eius odorem ſi placet, promouebis cum gr. j. Ambræ & ij. gr. moſchi. Hęc aqua nobis dicitur vehiculum eſſe, qua aurum potabile, aurum vitæ, Mercurium vitæ, ſolutiones gemmarũ, ac mineralium metallorumque appropriamus &c. Diaphoreſin præſtat maximam, curat interna & externa.

Aqua

Digitized by Google

Aqua Præſeruatiua Catholica.

R. Foliorum ac Rad. Hellebori nigri, iuſto tempore collecti lib. j.

Fol. ac Rad. Benedictæ caryophyllatæ ℥ iiij.

Fol. ac florum meliſſæ lib. ß.

Tartari puri lib. ß. *Vitrioli* ℥ iiij. *Micæ panis de duobus integris.*

Miſceantur ac contundantur hæc optime, deinde diuidantur in duas partes & duo vitra, putrefiant in fimo equino per tres ſeptimanas, poſtea deſtillentur per alembicum non nimis altum: ſic deſtillatione artificioſa exibit liquor flauus qui eſt circulandus cum his ſpeciebus.

R. Roſarum rubearum	*Caryophyllorum*
Florum ſpicæ ana ℥ ß.	*Macis an.* ʒ j.
Ambræ gran. ij.	*Moſchi gr.* iij.

Miſce, digere, circula ac rectifica: ex ſuperioribus fæcibus reſeruatis cum aqua fæniculi poſt calcinationem elice ſalem, huius ʒ ß. ad ʒ j. datur cum vehiculo proprio, vel alio, & purgabit. Circulatus v. liquor, maximum eſt confortatiuum memoriæ, purificat ſanguinem, præſeruat ab omnibus morbis tanquam ſummum catholicum, ſemel in menſe exhibitum.

Aqua vitæ Apoplectica R. K. V.

R. Aquæ vitæ rectificatæ ac circulatæ lib. xij.

Sem. ſinapi acerrimi lib. ß. *Galangæ*

Florum Lauendulæ ℥ iij. *Garyophyllorum an.* ʒ vj.

Infundantur in vaſe vitreo diligentiſſime è tecto per dies tres, poſtea deſtillentur: deſtillationi adde medietatem ſupra ſcriptæ iam materiæ, iterum infundantur, ſic repete tertio, & cum pauxillo croci coloretur, doſis cochlear j. in Paroxyſmo ſæpius infuſum: ſequuntur aquæ Theriacales & aliæ Galenicorum.

Aqua Theriacalis Rhenodæi.

R. Radicum gentianæ	*Ireos Florentini an.* ʒ vj.
Enulæ campanæ	*Zedoariæ*
Tormentillæ	*Cort. citri ſicci*
Angelicæ	*Arantiorum, cinnamomi,*
Imperatoriæ an. ℥ j.	*Caryophyllorum*
Cyperi	*Sem. Cardui benedicti*

Aqua Cæſaris Aurea & Nobiliſſima.

℞. Lilij Conuallium	*Maiorana*
Violarum in Martio collect.	*Saluia Syluestris,*
Borraginis ana ℥vj.	*Sonchi aſperi ana* ℥iij.
Flor. Lauendulæ	*Mentha rubea* ℥iij.

Incidantur omnia groſſo & ſuperfundantur S. vini rectificato optimo, fac digerant ad tempus debitum, deinde

℞. Nucis Moſchatæ	*Granorum pæoniæ excorticat.*
Macis, cubebarum	*Cornu cerui raſpati ac juſto tempore collecti ana* ℥j.
Zingiberis albi	*Vngulæ Alcis*
Caryophyllorum	*Oſſis de corde cerui.*
Cinnamomi	*Lapidum ex capitibus piſcium*
Granorum Paradiſi	*Perlarum ana* ℥.ß.
Viſci quercini	

Contuſis omnibus ſimili modo infunde cum vino optimo, putrefiant cum ſuperioribus per menſem, deinde commiſceantur ac deſtillentur, ſuſpenſo in alembico aurea cathena, aquam poſtea rectifica ſupra fæces probè calcinatas & aqua Nobilis eſt parata.

Aqua Apoplectica alia.

℞. Roſmarini, ſaluiæ	*Radicum pæoniæ* ℥j.
Betonicæ, Maioranæ an. M.j.	*Viſci Quercini* ℥.ß.
Flor. Anthos, Stœchados	*Scillæ*
Borraginis, primulæ veris	*Cubebarum*
Florum Lauendulæ an. p. j.	*Nucis Moſch. an.* ʒij.
Sem. Sinapi pæoniæ ana ℥j.	*Macis* ʒj.
Sem. Fœniculi ana ʒij.	*Spec. Diambræ, Diamoſ. an.* ℥.ß.
Nucleorum perſicorum ℥j.	*Confect. Anacardi* ℥j.
	Aquæ vitæ circulatæ lib. iv.

Puluerisanda pulueriſentur, macerentur, & per veſicam, vt artis eſt, deſtillentur.

Aqua ad Apoplexiam, Epilepſiam & Paralyſin alia Ioſephi Quercetani.

℞. Rad. recentium Angelicæ	*Zedoariæ ana* ℥j.
Enulæ Campanæ	*Raſ. ligni Buxi* ℥vj.

Rad.

Digitized by Google

Rad. pæoniæ ſuo ſigno collecta	*Citrij,*
Viſci querni recent. an. ℥ij.	*Acetoſæ,*
Dictamni albi ℥j.	*Portulacæ*
Sem. Cardui benedicti	*Pæoniæ ana* ℥. ß.

Omnia hæc, ſi Luna decreſcente fuerint collecta & decorticata, eo meliora erunt.

Nucis Moſchatæ	*Sambuci ana p.* iij.
Macis ana ℥iij.	*Florum Saluiæ, Stœchados*
Flor. Cotulæ fœtidæ	*Lilij Conuall. an. p.* ij.

Pulueriſanda pulueriſentur craſſiuſcule, & cõtundenda contundantur ac macerentur per triduum ad ignem Balnei Mariæ in aquarum

Ceraſorum nigrorum	*Geniſtæ*
Flor. Tiliæ, Rutæ,	*Hyperici ana lib.* jj.

Dein fortiter per torcular exprimantur. Huic expreſſioni adde

Diamoſchi	*Confect. de Hyacintho,*
Diamargariti frigidi	*Confect. Alkermes,*
Diacorallii ana ℥. ß.	*Theriaces veteris ana* ℥. ß.
Raſuræ Cornu Ceruini ℥j.	*Camphoræ* ʒj.

Denuo per duos dies in Bal. Mariæ digerantur, ac tandem deſtillentur per cineres. Huius aquæ exhibeatur pro doſi ℥. ß. vel ℥j. in ipſo paroxyſmo. Vt præſtantius euadat remedium, ſalem ex capite mortuo aut fæcibus in cinerem redactis, vt artis eſt, extractum addes, reaffuſa nẽpe ea ipſa aqua ſuper cineres toties, dum virtute ſalis imprægnata ſit.

Aqua vitæ Cephalica & Cordialis.

℞. *Radicum oſtrutij*	*Petroſelini*
Chamæleonis	*Fœniculi*
Valerianæ	*Glycirrhizæ*
Roſarum	*Apij ana* ℥jj.
Rapontici	*Rad. Enulæ*
Angelicæ	*Leuiſtici*
Chelidoniæ	*Priamiæ Indicæ*
Rhabarbari	*Rad. Rubiæ tinctorum*
Morſus Diaboli	*Acori ana* ℥j.
Pæoniæ	*Mithridatij*
Satyrij	*Agarici an.* ʒvj.
Polypodij	*Succini albi pul.* ʒij.

Pyrethri ℨvj.	*Galanga*
Been albi ac rubri	*Calami Aromatici*
Nucis Moſchata	*Zedoaria*
Macis an. ʒvj.	*Hermodactylorum*
Caryophyllorum ℥.ß.	*Turbith an.* ℥j.
Spica ℥j.	*Alii* ʒvj.
Croci ℨij.	*Sem. Aniſi* ʒvj.
Cinnamomi ℥j.	*Fœniculi, Aquilegia, ana* ℨvj.
Flor. Carthami ʒij.	*Sem. Florum Tilia,* ℥j.
Gran. Iuniperi ℥j.	*Carpobalſami*
Baccarum Lauri ℥.ß.	*Santali rub. an.* ℨvj.
Cumini Romani	*Ligni aloes* ℥.ß.
Sem. Cina an. ʒvj.	*Lap. Cancrorum crudorum* ℥ j.
Sem. Apij ℥j.	*Cornu cerui prapar.*
Ranunculi	*Eboris, Margaritarum an.* ʒvij.
Dictamni	*Corallorum rubeorum* ʒvj.
Pimpinella	*Vnicornu* ℥.ß.
Petaſites, Ireos	*Oſsis de corde cerui* ℥iij.
Ferula, Gentiana	*Flor. Frumenti, Tritici an.* ℥j.
Anethi ana ℥j.	*Moſchi q. v.*
Sem. Pœonia	*Aqua vita ter deſtillata q. ſ.*
Anethi an. ℥j.	

Ponantur omnia in vitreis organis in digeſtionem per 40. dies, deinde cola, exprime & deſtilla, & ex fæcibus elice ſalem, quem redde deſtillato. Medetur peſti: valet ad omnia venena: mundificat pectus, conuenit pleuritidi, &c. capitur per ſe, vel cum appropriatis, miſcetur etiam cum ſacharo, vel cum aliis ſyrupis, electuariis, &c.

Aqua vita Ranzovij.

℞. *Cinnamomi Electi*	*Nucis Moſchata*
Cubebarum, Galanga	*Zingiberis ana* ℥iij.
Caryophyllorum	*Saluia lib.* j. ℥ij.

Hæc omnia macera in lib. ij. & ℥iv. Aquæ vitæ optimæ ac circulatæ deinde deſtilla. Hac aqua M. Gallus Caroli V. Imp. Medicus, vixit annos 129.

Aqua

Aqua vitæ Geſneri.

℞. *Cubebarum*
Cinnamomi
Nucis Moſchatæ
Galangæ
Zingiberis ana p. æquales
Saluiæ ſeu Athanaſiæ, aut Ambroſiæ quadruplum.
Aquæ ardentis optimæ ac circulatæ, quantum eſt pondus omnium.

Miſce ac deſtilla. Huius aquæ dicitur quendam vixiſſe annos 124.

Aqua vitæ Theophraſti Paracelſi.

℞. *Roſarum*
Meliſſæ
Roriſmarini
Anthos
Cheiri
Fol. *Ellebori vtriuſque*
Maioranæ an. m. j.
Cinnamomi
Nucis moſchatæ
Garyophyllorum
Granorum paradiſi
Piperum omnium
Cubebarum, macis ana ℥ ij.
Succi chelidoniæ
Meliſſæ
Tapſi ana lib. ß.
Cinerum ſabarum ℥ v.
Vini ardentis lib. x.

Mixta ſimul omnia per duodecim dies in Pellicano digerantur, deinde per deſtillationem purum ab impuro ſepara.

Aqua vitæ alia eiuſdem Paracelſi.

℞. *Aquarum meliſſæ*
Roſarum
Cheiri, ſaluiæ,
Balſami ana lib. j.
Piperum omnium
Cubebarum
Zingiberis,
Cinnamomi
Maſticis
Myrrhæ rubeæ
Maceris
Caryophyllorum an. ℥ ij.
Succi mellis lib. ß.
Aquæ vitæ rectificatæ lib. v.

Digerantur omnia ſimul per nouem dies, & poſtea ſeparentur, & in pellicano deſtillentur ad ſpiritum. Tandem ad liquorem hũc adde pomum toſtum, & fractum, & ſimul vna cum ſubſequentibus aromatibus digerantur ſuper cineres per iij dies: de qua ſumantur v. grana ſingulis diebus.

℞. *Cinnamomi*
Caryophyllorum
Macis ana ℥ ij.
Anthos

Cheiri an. ℥ ß.	*Cubebarum*
Ambræ ℥ij.	*Nucis moſchatæ an.* ℥j.ß.
Muſci gra. v.	*Amomi* ʒij.
Zibetæ ʒ ß.	*Zedoariæ* ℥ij.ß.
Zingiberis	*Gran.paradiſi* ℥j.ß.

Poſt horum omnium digeſtionem ſepara purum ab impuro, & ſerua vaſis vitreis obſtructiſſimis.

Alia eiuſdem Miraculoſa talis etiam.

℞. *Aquæ vitæ lib.* v.	*Piperum omnium*
Succi mellis	*Cubebarum*
Vitrioli	*Zingiberis an.* ℥ij.
Antimonij	*Aquæ: Meliſſæ*
Tartari ana ℥vj.	*Roſarum*
Cinnamomi	*Balſamitæ*
Maſticis	*Cheiri*
Myrrhæ, macis	*Saluiæ*
Garyophyllorum	*Menthæ an. lib.* j.

Hæc omnia digeres ſex diebus, poſtea ſepara & deſtilla per pellicanum ad ſpiritũ. Deinde Recipe aquæ quantum eius eſt: Caponem præparatum, diſſectumque. Hæc vna cum ſpeciebus ſequentibus in veſicam iniice; digere per triduum in cineribus, poſtea vtere gr. v. pro doſi vna.

℞. *Cinnamomi*	*Ambræ* ℥ij.
Macis	*Muſci gr.* v.
Caryophyllorum an. ℥ij.	*Zibetæ* ʒ ß.
Amomi ʒ ß.	*Zingiberis*
Zedoariæ ʒij.ß.	*Cubebarum*
Anthos	*Muſchatæ an.* ℥j.ß.
Cheiri ana ℥ß.	*Camphoræ* ʒvj.

Poſt digeſtionem iterum ſepara, recte procedendo habebis aquam balſamicam, quam in vitris bonis aſſerua.

Aqua

Digitized by Google

Aqua vitæ ad iuuentutem conſeruandam & ſenectutem retardandam. Fiorauanti.

℞. *Ligni aloes*
Caryophyllorum
Zingiberis
Galangæ. macis,
Nucis moſchatæ
Piperis longi
Calami aromatici
Rhabarbari electi
Cubebarum
Granorum paradiſi
Cardamomi ana ʒij.
Roriſmarini
Chelidoniæ
Carduibenedicti
Mercurialis
Imperatoriæ
Dictamni albi an. ℥j.
Aquæ vitæ optimæ lib. vj.

Macerentur per dies octo: Deinde deſtillentur. Aquæ deniq; adde pro qualibet libra ſachari albiſſimi in aqua roſ. diſſoluti ℥ij. Moſchi gr. iix. & ſerua in vaſe vitreo optime obtutato.

Aqua vitæ pretioſiſſima talis etiam fit.

℞. *Piperis albi*
Cardamomi
Piperis longi an. ℥ ß.
Galangæ
Macis
Caryophyllorum
Gran. Paradiſi an. ℥ ß. ℈j.
Ligni aloes ℥ j.
Zingiberis ʒiij.
Cinnamomi
Cubebarum an. ℥ ß.
Maioranæ
Roriſmarini
Menthæ
Pulegij
Rutæ
Saluiæ
Nardi gallicæ
Florum Anthos
Aſparagi
Roſarum Rubrarum an. m. ß.
Sem. Cumini ſylueſt ℥ ß.
Aniſi
Fœniculi ana ℥j.
Coriandri
Sinapi an. ʒij.
Sem. pæoniæ ʒj.
Sem. Cumini Rom. ℥ij.
Rad. enulæ campanæ
Iridis an. ʒj.
Rad. Angelicæ ℥ ß.
Pimpinellæ
Pæoniæ
Doronici an. ℥ ß.
Dictamni albi ʒiij.
Sachari candi albi lib. ij.

Singula inciduntur modiceque conteruntur, & ex vino generoſo quinquies deſtillato, correctoq; macerantur in fimo vel aqua calente, diebus

diebus 14. ampulla diligentiſſime obſerata. Deinde operculum roſtratum ſuperimponitur, & commiſſuris luto oblitis, ex balneo cum modico igne deſtillantur. Poſtea ampulla aperitur, & liquor qui effluxit, rurſus ſuper fæces funditur, iterumq; euocatur, vt antea, isque labor quinquies repetitur. Tandem aqua ardens deſtillata vitreo conditur, & adiectis

Croci Orientalis ℈i.
Moſchi
Ambra ana ℥j.
Fol. Auri ℥ß.

Optime clauditur, finiturque dum omnis vis extracta fuerit. Valet ad morbum attonitum, comitialem, vertiginem, paralyſin tum præcauendam tum curandam: memoriam confirmat: roborat omnes facultates, reficit, iuuat & auget. Doſis guttæ 3. vel 4. Ex aqua Tiliæ, meliſſæ, betonicæ, ceraſorum, aut ſimili appropriato.

Aqua vitæ artificioſa alia.

R. Rad. Tormentillæ
Valerianæ
Dictamni an. ℥j. ß.
Cichorei ℥ij.
Leuiſtici
Pimpinellæ
Angelicæ
Arantiorum an. ℥j. ß.
Enulæ ℥ij.
Morſus Diaboli ℥j. ß.
Gentianæ ℥iij.
Ariſtoloch. rotundæ ℥j.
Pyrethri ℨvj.
Caſtorei ℥j.
Liquiritiæ ℥ij.
Sem. Fœniculi tantundem
Baccarum Lauri
Sem. Aniſi
Coriandri
Cimini an. ℥j.
Flor. Lauendulæ
Betonicæ
Meliſſæ
Chelidoniæ
Chamepithyos
Camadrios
Rutæ
Verbenæ
Abſinthii
Maioranæ an. ʒvj.
Spicæ celticæ ℥j. ß.
Sem. Raphani ℥ij.
Sulphuris viui ℥iij.

Miſceantur hæc omnia vt a. eſt & ſuperfundantur cum vino Maluatico ad aliquot digitos, deinde digerant: Digeſtione peracta deſtillentur.

Vel ſic;

R. Cinna-

Digitized by Google

℞. *Cinnamomi* ℥j.	*Mellis*
Caryophyllorum ʒ ß.	*Sacchari ana lib.* j.
Aniſi lib. j.	*Rhabarbari*
Zedoariæ	*Dictamni an.* ℥j.
Galangæ	*Piperis longi* ʒ ß.
Angelicæ an. ʒj.	*Caſtorei* ℥ß.
Moſchi gr. j.	*Ribettæ gran.* ij.
Ambræ gr. ij.	*Camphoræ* ʒ ß.
Croci q.v.	*Vini maluatici q.ſ.*

Digerantur, circulentur & per cohobia deſtillentur.

Aqua confortatiua Cephalica alia.

℞. *Nucis Moſchatæ*	*Calami Aromatici*
Zingiberis	*Macis*
Cubebarum ana ʒij.	*Sem. & Rad. pæoniæ*
Galangæ	*Amomi*
Caſsiæ ligneæ	*Asari*
Piperis longi	*Myrtillorum an.* ʒj.
Ameos an. ʒj.	*Flor. Borraginis*
Rutæ	*Bugloſſæ, Anthos*
Pyrethri an. ℥iij.	*Lauendulæ*
Spt. Diambræ, Diapliris an. ʒij.	*Hypericonis an.m.ß.*
	Spiritus vini opt. lib. vj.

Infundantur omnia ac digerantur, deinde F. deſtillatio diligens.

Vel ſic:

℞. *Caryophyllorum*	*Lauendulæ*
Nucis moſchatæ	*Menthæ,*
Galangæ	*Pulegii,*
Piperis longi	*Origani, Betonicæ*
Corticum citri	*Calamintæ*
Saluiæ	*Stœchados Arabicæ*
Maioranæ	*Chamæ Iries*
Roriſmarini	*Spicæ noſtrat. an.* ʒ ß.
Ameos	*Ligni aloes* ʒ ß.
Cinnamomi an. ʒ ß.	*Moſchi gr.* x j.

Miſce fiat puluis omnium ſubtiliſſ. infundantur per noctem vino

Aqua Præſeruatiua Catholica.

R. Foliorum ac Rad. Hellebori nigri, iuſto tempore collecti lib. j.
Fol. ac Rad. Benedictæ caryophyllatæ ℥ iiij.
Fol. ac florum meliſſæ lib. ß.
Tartari puri lib. ß. *Vitrioli* ℥iiij. *Micæ panis de duobus integris.*

Miſceantur ac contundantur hæc optime, deinde diuidantur in duas partes & duo vitra, putrefiant in fimo equino per tres ſeptimanas, poſtea deſtillentur per alembicum non nimis altum: ſic deſtillatione artificioſa exibit liquor flauus qui eſt circulandus cum his ſpeciebus.

R. Roſarum rubearum	*Caryophyllorum*
Florum ſpicæ ana ℥ ß.	*Macis an.* ʒ j.
Ambræ gran. ij.	*Moſchi gr.* iij.

Miſce, digere, circula ac rectifica: ex ſuperioribus fæcibus reſeruatis cum aqua fæniculi poſt calcinationem elice ſalem, huius ʒ ß. ad ʒj. datur cum vehiculo proprio, vel alio, & purgabit. Circulatus v. liquor, maximum eſt confortatiuum memoriæ, purificat ſanguinem, præſeruat ab omnibus morbis tanquam ſummum catholicum, ſemel in menſe exhibitum.

Aqua vitæ Apoplectica R. K. V.

R. Aquæ vitæ rectificatæ ac circulatæ lib. xij.
Sem. ſinapi acerrimi lib. ß. *Galangæ*
Florum Lauendulæ ℥iij. *Caryophyllorum an.* ʒvj.

Infundantur in vaſe vitreo diligentiſſime è tecto per dies tres, poſtea deſtillentur: deſtillationi adde medietatem ſupra ſcriptæ iam materiæ, iterum infundantur, ſic repete tertio, & cum pauxillo croci coloretur, doſis cochlear j. in Paroxyſmo ſæpius infuſum: ſequuntur aquæ Theriacales & aliæ Galenicorum.

Aqua Theriacalis Rhenodæi.

R. Radicum gentianæ	*Ireos Florentini an.* ʒvj.
Enulæ campanæ	*Zedoariæ*
Tormentillæ	*Cort. citri ſicci*
Angelicæ	*Arantiorum, cinnamomi,*
Imperatoriæ an. ʒj.	*Caryophyllorum*
Cyperi	*Sem. Carduibenedicti*

Ttt 2 *Corym-*

Corymborum Hederæ | *Dictamni, ſcordii,*
Granorum iuniperi an. ʒß. | *Meliſſæ, calendulæ an. m. ß.*

Macerentur diem integrum ſuper cineres calidos, in vaſe oris non multum patuli & rite obturati, cum vini albi lib. vj. Die ſequenti adde decoctionis Vlmariæ, betonicæ & nenupharis lib. ij. Deinde bulliant parum, ac lento igne: Tum fiat expreſſio, in qua diſſolue & infunde per noctem Theriacæ bonæ ʒiiij. Poſtea ponãtur in alembico vitreo, & fiat deſtillatio in B. M. Aqua hinc deſtillata ſeruetur. Inter aquas Theriacales & Alexiterias nulla eſt præſtantior & efficacior. Facultates enim nõ modo recreat, ſed qualitatem omnem peſtilẽtem, & venenatam oppugnat, & extinguit. Syncope, palmo, ac animi deliquio prodeſt, vertigini, Lethargo, Epilepſiæ, Apoplexiæ & paralyſi.

Aqua Theriacalis alia Galenicorum facilior.

R. Rad. Enulæ campanæ | *Betonicæ*
Angelicæ an. ʒiiij. | *Maioranæ*
Sem. Cardui benedicti | *Meliſſæ,*
Caryophyllorum | *Vlmariæ*
Gran. iuniperi an. ʒj. | *Scordii, echij an. m. j.*

Fiat decoctio, in qua collata ad lib. iv. Infunde diem integrum, vel etiam biduum,

Mithridatii & Theriacæ ana ʒij.

Ponantur in Alembico & deſtillentur, vt artis eſt. Vires habet ſuperiori affines, ſed imbecilliores. Parari facile poteſt nõ ſolum in pharmacopoliis, ſed etiam in ſingulis ciuium ædibus: Paucis enim conſtat, quæ vbique fere reperiuntur.

Aqua vitæ Adolphi Occonis.

R. Cinnamomi electi ʒß. | *Maſtiches*
Zingiberis ʒj. | *Cubebarum*
Caryophyllorum | *Calami aromatici*
Nucis moſchatæ | *Galangæ an. ʒj. ß.*
Gran. paradiſi an. ʒß. | *Flor. Roſ. Rub ʒj.*
Ligni Aloes | *Citrariæ ʒß.*
Macis, | *Cort. citri ʒvj.*
Piperis longi an. ʒj. | *Baccarum Lauri ʒß.*
Flor. ſaluiæ odoratæ lib. j. | *Stœchad. Arab. ʒiiij.*
Cardamomi | *Roriſmarini*

Maio-

Maiorana	*Ruta* ʒ. ß.
Lauendula	*Caſtorei*
Meliſſæ, Beton. an. ℥vj.	*Spicæ Indicæ an.* ʒj.

Puluerifentur omnia groſſo modo, & infundantur per 10. dies in vini maluatici deſtillati lib. viij. Spiritus vini lib. ij. Deſtillentur lento igne in alembico bene obturato, & infundantur in petia

Ambra cineritia	*Moſchi Alexandrini an.* ʒ. ß.

Seruetur optime ne euaporet aqua præclara ac præſtans.

Aqua vitæ alia.

℞. *Calami Aromatici* ℥ij.	*Florum Lauendulæ*
Cinnamomi	*Saluiæ ana p.* ij.
Ligni aloes	*Flor. Stœchados p.* iij.
Zingiberis an. ʒj.	*Fol. Lauri*
Caryophyllorum	*Saluiæ ana M.* ß.
Cardamomi, Macis,	*Nardi* ℈j.
Cort. citri an. ʒ. ß.	*Croci* ʒ. ß.
Florum Roriſmarini p. ij.	*Moſchi opt. ambræ an. gr.* vij.

Omnia inciduntur, cõteruntur que, & ex vini ſtillatitii optimi lib. j. ß. macerantur diebus octo, poſtea deſtillantur exceptis croco, Moſcho & ambra, hæc enim in ſindone ligata orificio operculi, aut vitro in quo ſeruatur aqua deſtillata, imponere præſtat. Valet ad Apoplexiam, paralyſin, aliosq; frigidos capitis morbos: podagrę & articulorum doloribus ſalubris.

Vel ſic: ℞. Rad. Angelicæ, Tormentillæ, Zedoariæ, Pimpinellæ, Enulæ Campanæ, Dictamni an. ℥ij. Cinnamomi ℥j. ß. Santali rubri & citrini, cort. mali citri ana ℥j. Hæc per biduum macerantur ex vini ſpiritus, vel aquæ fontanæ calentis libris duabus: Deinde in duplici vaſe deſtillantur, conduntur que. Ex hac mane cochleare dimidium, vel per ſe, vel ex alio liquore ſumi poteſt: In curatione integrum.

Alia facilis: ℞. Angelicæ, Galangæ, Ligni Guajaci, ſarſæ parillæ, cinnamomi, baccarum juniperi contuſ. ana ℥iij. In vini generoſi, & aquæ ſambuci lib. j. ß. macerantur: Deinde in B. M. deſtillantur.

Alia etiam ſic eſt: Recipe Chamomillæ, Meliloti, flor. Lauendulæ,

Sabinæ, Anthos ana M. j. Hæc in aqua vitæ lib. jv. macerentur per horas 24. Deinde ex B. deſtillentur, ſeparēturq; ita, vt ſi libra extillarit, hæc peculiari vaſe condatur: atque ſic reliquæ deinceps excipiantur, reſeruenturque. Prima omnium eſt præſtantiſſima: Secunda hinc: poſtea tertia: Multi feliciſſime hac vſi ſunt in præcauenda Apoplexia & Paralyſi hoc pacto: ſi quis in balneum deſcendens, aquæ huius guttas tres ex aqua maioranæ vel ſaluiæ ſumat, hic à morbis hiſce per menſem integrum tutus erit: Quin etiam eadem naribus admota, tutiorem reddit. Secure quoq; ſingulis menſib. ſemel guttæ tres, vel iv. ex vino Cretico mane potui ſumuntur.

Alia cum floribus liliorum talis: ℞. Cinnamomi, nuciſtæ, Galangæ, macis, cardamomi ana drac. iij. Garyophyllorum, cubebarum, anacardi, gran. Paradiſi ana ʒj. Flor. Lauendulæ, Liliorum conuall. an. p. iij. vini optimi lib. iij. Deſtillentur.

Alia contra venena: ℞. Rad. Angelicæ, carlinæ, tormentillæ, cort. olibani ana ℥ij. cardui benedicti, Vlmariæ, ſantalorum omnium an. ℥. ß. Mithridati, Theriacæ, confect. de hyacintho an. ℥ij. Spec. Diamargar. frigidi, camphoræ ana ℥ij. terantur craſſiuſcule, & indantur in alembicum vitreum, ſuperaffundendo aquæ vitæ rectificatæ lib. iij. Digerantur vaſe optime clauſo, deinde per cineres aut B. Vaporoſum deſtillentur. Doſis cochleare S. Aqua eſt mirabilis ad venena & omnes affectus peſtilentes.

Aqua Cephalica alia: ℞. Flor. Lilior. conuall. lib. j ß. Lauendulæ, Pœoniæ, Betonicæ ana lib. j. Tiliæ, verbaſci odorati ana ℥iij. Herbæ Botryos M. j. ß. Rad. Pœoniæ, ſem. eiuſdem an. ℥ij. ß. Rad. Ariſt. longæ veræ ℥j. ß. Dictamni, cubebarum ana ℥j. viſci quercini ℥j ß. corylorum ʒiij. piperis longi, caſtorei an. ℥. ß. macerentur in vino generoſo ſufficienti per ſeptimanas 3. in loco calido ac deinde deſtillentur.

Aqua Diaphoretica Nobiliſſima hæc eſt.

℞. Spiritus vini rectificati lib. x.	*Roſmarini ana M. j.*
Olei vitrioli ſiue ſpiritus	*Caryophyllorum*
Spiritus Tartari ana ℥vj.	*Zingiberis*
Meliſſæ, Chelidoniæ	*Piperis albi*
Saluiæ, Maioranæ	*Piperis nigri*

Piperis

Digitized by Google

Piperis longi	*Myrrhæ rubeæ*
Cinnamomi	*Macis, Maſticis ana* ℥ij.
Cubebarum	*Cinerum fabarum* ℥v.

Aromata leuiter conteruntur, herbæ inciduntur, omniaq; miſcentur, & ampullæ vitreæ induntur, ipſaque obſerata diebus 12. in B. macerantur: poſt lentiſſimo igne ex eodem deſtillantur, ſeparanturq;. Deinde ℞. *Pulueris zingiberis* ℥j. ß.

Zedoariæ ℥ij. ß.	*Nucis Moſchatæ* ℥j. ß.
Caryophyllorum ℥ij.	*Cinnamomi, macis ana* ℥ij.
Cubebarum ℥j. ß.	*Florum ſulphuris correct.*
Granorum Paradiſi ʒvj.	*Florum ſolis opt. an.* ʒij.
Amomi ℥j.	*Zibettæ, ambræ an.* ʒij. ß.
	Moſchi gr. v.

Hæc in puluerem rediguntur, & pomo ſub cineribus cocto imponuntur: poſtea hoc aquæ vitæ ſupra deſtillatæ iniicitur, maceraturq; in calido loco per dies tres, aut quatuor: tum iterum ſeparatur, & ex aqua vaſe optime recondita ſeruatur: dantur guttæ quinque. Corpus penetrat, roborat & renouat.

Aqua pretioſa præſtans contra venena: ℞. Vini maluatici optimi M. vj. ponatur in Bocia, & deſtilletur ſuaui igne per cineres ſeptem vel nouem vicibus: Aquam vitæ ſic bene rectificatã pone in vitro cum ſequentibus. ℞. *Sperma ceti,*

Rhabarbari optimi ana ʒij.	
Ambræ electæ,	*Moſchi fini* ʒj.

Pone huiuſmodi res in ſacculum vel pilam de panno raro ſubtili & bene mundo. Huiuſmodi ſacculus poſtea ponatur ad vinum ſupra rectificatum, & bene claudatur orificium vitri: Efficietur tale vinum aurei coloris. Poſſet & cinnamomi aliquid addi, & erit magis delectabile. Virtutes huius aquæ: venena curat & expellit. Ad præſeruandum contra peſtem datur gutta vna mane cum modica medulla panis, factis prius aliis purgationibus & phlebotomia. Infecto vero da teſtam Nucis Moſchatæ plenam cum mica panis albi: deglutiendo curat.

Aqua pro phthiſicis & hecticis: ℞. Carnis gallinæ juuenis inciſi, & cum oſſibus contuſi q. ſ. eſt. Medullæ panis tantundem, ſcabioſæ viridis M. j. fol. auri ʒj. Aquæ ſtillatitiæ Myrti ad pondus omnium. Omnibus contuſis & mixtis balneo calentis aquæ deſtillentur: pro qualibet libra aquæ adde aquæ ſiue quintæ eſſentiæ mellis ℥j. ſeruentur in vaſe vitreo optime obturato ad vſum.

Alia

Alia aqua ad vires deperditas: Recipe Conſer. Roſarum, Cornorum, conſolidæ maioris ana ℥ij. Spec. Diarrhod. Abb. Spec. Diamargariti frigid. Triaſantali, Aromat. roſati ana ʒ j. Spicæ, Cornu cerui, coralli rubri ana ʒj. ß. Trochiſci è terra Lemnia, è ſuccino, è ſpodio ana ℈iv. Sem. Acetoſæ, portulacæ, plantaginis, vini granatorum an ℥iv. Decoctionis duarum turturum, & vnius perdicis, quarũ ventres aſtringente materia infarcti ſint lib. iv. Cum mica panis albiſſimi infuſi in vino granatorum, & cum carne vnius capi, fiat deſtillatio, quæ coletur & filtretur.

Aqua mirabilis Balſamica Bertapaliæ.

℞. Terebinthinæ puræ ℥j.
Thuris Maſculi ℥ij.
Aloes Hepaticæ
Maſticis, Galangæ
Nucis Moſchatæ
Cinnamomi
Cubebarum, croci ana ℥j.
Gummi Hederæ ℥v.

Omnia ſubtiliſſime pulueriſentur: Deinde in alembico bene lutato deſtillentur lento igne. Prima aqua erit clara & alba, donec incipiat croceari & inſpiſſari: tunc remove ipſam & collige ſecundam, quæ erit crocea, ſpiſſa, & priori ſupernatat. Cum autem color ille croceus magis intenditur, remoueatur ſecunda, quia venit tertia: quæ eſt ſicut mel clarum, & proprie balſamum vocabitur, & eius facultates quoq; obtinet. Si eius guttam cum cuſpide cultelli in fundo cyathi aqua pleni poſueris, non diſſoluitur, quemadmodum verũ balſamum: poſtquam ſteterit per horam vnam, venit in ſuperficie aqua ſine diſſolutione. Ardet quoque: Deinde coagulat lac, ſi in vna libra lactis ponatur vna gutta tepida, ſtatim congelat illud, ſicut balſamum. Prima aqua balſamum dicitur, & hæc curat fiſtulam, ſonitum aurium, ſi de ea duas vel tres guttas impoſueris. Secunda aqua vocatur oleum balſaminum: quæ curat oculos expalpebratos, leproſos & lachrymoſos ſubito, ſi cum ea mane & ſero laueris. Tertia vocatur balſaminum oleum artificiale, quod in facultatibus idem eſt, quod naturale. Curat & ſtringit omnem tineam, ſcabiem & ſuperfluitatem, in quacunque parte humani corporis acciderit: Omnia Apoſtemata, & omnia vlcera recenter euenientia, omnemque tumorem oculorum, ſi cum ea laueris. Repercuſſiua eſt magis frigidorum humorum, quam vlla alia Medicina.

Omnem

Digitized by Google

Omnem dolorem dentium, vel ex verme (hoc multi negant) vel ex humore fluente, ſi cum ea laueris, curat, reſtringit & interficit. Et in omnibus venenis frigidis ſicut bufonis, araneæ ſerpentis, ſcorpionis, optime valet: nec eſt poſſibile, vt hominem lædant, ſi aliquis ab illis punctus, guttam tepidam huius appoſuerit. Omnia vlcera, quantumcunque profunda ſint, ſiue in carne, ſiue in neruis & oſſe, & apoſtemata ſanioſa, ſi cum ea laueris, ſine aliqua tenta curat intra 9. dies, quantumcunque terribilia, ſeu immũda, ſiue fiſtulata & cancroſa fuerint, etiam Noli me tangere, & morbum Ægidij: habet etiam mirabiles effectus in dulcificatione corporum metallicorum. Omnem guttam frigidam, ſi cum ea laueris, & cũ panno lineo ſupra locum doloris emplaſtraueris, curat & percuſſiones lapide, vel caſu, læſione loci facta, panno lineo in eo intincto & ſuperpoſito deſiccat & reſtringit, neruoſq; fortificat, & confortat. Et ſcias, quod eſt calidiſſima ſupra omnem gradum, & nulla res calidior reperiri poteſt: Et eſt tantæ penetrationis & caliditatis, quod ſi vnam guttam tepidam poſueris ſuper manum, ſtatim penetrat ſine læſione, & non ſenties. Tumorem pedum, tibiarum, & dolorem juncturarum læſione ibi facta, ſuperpoſita, curat ex frigida cauſa, vel ex ſanguine corrupto. Dicitur hic liquor mater balſami: quem ſi probare volueris, accipias pullum deplumatum, & mũdatum à viſceribus: poſtea calfac eum ad ignem tamdiu, quod vix poſſit teneri in manu: poſtea illine eum cum dicto oleo, & expone ſoli per duas horas ad exiccandum, & iterum iteretur vngendo cum dicto oleo & deſiccetur: poſtea vbi vis repone, quia nunquam putrefiet, & huius generis plures habet facultates.

Aqua ſudorifera Baniſteri: Recipe Rad. altheæ, fumariæ, lapathi acuti, enulæ ana lib. j contundantur & infundantur per dies 2. in lib. vi j. vini Maluatici optimi, deinde adde theriacæ optimæ ℥iiij. Deſtillentur S. A. Doſis ℥vj. cum aquæ Bugloſſæ ℥ij.

Aqua Bezoartica eiuſdem. Recipe Rad. Angelicæ, caſſiæ ligneæ, cinnamomi ana ℥ij ſcordii ℥.ß. ʒ j. Dictamni cretici, tormentillę ana ℥ij. ß. Gentianæ ʒiij. zedoariæ ʒj. ß. calami odorati ʒij. galangæ ʒiij. zedoariæ, piperis longi ana ʒj. Ariſtolochiæ rot. ℈ j. ligni aloes ʒij. ß. cort. citri ℈iiij. croci ʒij. baccarum lauri, juniperi, garyophyllorum, nucis moſchatæ, macis an. ʒj. raſuræ eboris ℥. ß. corall. rub. præpar. ana ʒij. cornu cerui ʒ. j. ß. Boli armeni ʒj. ß. Terræ Lemniæ ʒj. ſuccini albi vnc. ß.

Vuu Mithri-

Mithridatii ℥ij. Theriacæ optimæ ℥ij. ß. Puluerisata infundantur cum lib. x. Spiritus vini rectificati in vitro optime clauſo loco conueniente per dies octo: Deinde deſtillentur B. M. Deſtillationi poſtmodum viciſſim adde Boli armeni ℥. ß. Terræ Lemniæ ʒiij. Succini albi ʒj ß. Raſuræ eboris, Cornu cerui, vngulæ alcis ana ʒij. Gran. Alkermes ʒ ij. ſolut. perlarum ʒij. corallorum vtriuſq; an. ʒj. C. vnicornu, oſſis de corde cerui an. ʒj. lapidis Bezoar ℥ ß. cort. & ſem. citri an. ℈ j. Santali citrini & albi an. ʒ. ß. Ambræ griſeæ ʒ. ß. Moſchi gr. xij. Laudani cordialis ℈ij. Puluerisata miſceantur cum Mithridat. & Theria. opt. ana ʒij. Stent infuſa per dies x. agitando ſemel quotidie. Tunc adde aquæ Roſaceæ lib. j. Spiritus vini tenuioris lib. j. in quo diſſol. ſachari cryſtallini lib. j. ß. M. & ſtent adhuc per x. dies. Deinde effunde clarum, filtra & reſerua. Feces à prima deſtillatione & ſecunda extractione miſce cum lib. ß. Diaſcordei cordialis, fac igne lento ebulliant ad conſiſtentiam electuarii, quod ſerua vaſe clauſo pro morbis contagioſis. Notabis autem vt antequam omnia mandentur deſtillationi & extractioni, prius omnia in puluerem impalpabilem ſint redacta, alias electuarium hoc foret crudum.

Aqua eiuſdem Bezoartica talis eſt: Recipe ſaluiæ nobiliſs. Abſinthii Romani, rutæ, meliſſæ, ſcabioſæ, calendulæ, mēthæ ſarracenicæ, an. M. ij. ſcordii ℥iij. rad. Angelicæ, dictamni, tormentillæ, gentianæ, calami aromatici an. ℥j. croci ʒiij cinnamomi, nucis moſchatæ, garyophyllorum, macis, an. ℥ ß. Baccar. Lauri ℥j. Baccarum Iuniperi ʒij. Therebint. opt. lib. ß. Puluerisata miſceantur omnia ſimul cum lib. xij. ſpiritus vini, ſtent per horas 48. tunc deſtilla ſ. a. Quod fortius eſt ſeruetur per ſe, cui adde pulv. cordialis ℥j. ſmaragdi præpar. granati, rubini, ſapphiri ana præpar. ʒij. ſachari lib. ij. Aquæ Roſar. lib. j. Miſceantur omnia in vaſe conueniente. Doſis ℥ij. cum aquis appropriatis. Fecibus addantur pulv. cordialis ℥j. Diaſcordei cordial. ℥iv. Mellis deſpumati optimi q. ſ. Fiat lege artis Electuarium cuius doſis ʒ ß. ad ℈iv.

Aqua eiuſdem alia cordialis in peſte. Recipe Rad. Angelicæ, Petaſit: Gentianæ, Tormentillæ, Zedoariæ, Dictamni albi ana ℥j. Santali albi ac rubei, croci ana ℥. ß. Extract. Carduibened. ʒvj. Mithridatii opt. ʒiij. Camphoræ gra. viij. Ambræ griſeæ gra. x. vini Rhenenſis & aquæ nucum ana libra j. contuſa craſſiuſcule M. & digerantur per dies 12. Tunc deſtilla. Doſis ʒ. ß. ad ℥j.

Aqua Theriacalis Fernelij: Scordii M. ij. calendulæ, morſus diaboli,

boli,pimpinellæ,hyperici,betonicæ,maioranæ, bugloſſæ,ſcabioſæ, ſaluiæ ſingulorum manipulus, hyſſopi,meliſſæ ana ſeſquimanipul. Aquæ quantū ſatis,vt immergantur. Stent ad ſolem per dies ſeptē. Exprimantur violenter. Infunde liquori materiā nouam, & repete digeſtionē indies agitando. Liquorem immitte in cucurbitā. Adde rad. tunicis, tormentillæ ſem. carduibened. ſingulas ſemuncias,zedoariæ, N.Moſchatæ,caryophyllorum ſingulas drachmas, macis ſemidrachmam,pimpinellæ ſeſquidrachmam,croci drach. Mithridatii optimi libram, theriacę veteris triētem. Digere per dies ſeptē,vitro clauſo.Deſtilla in balneo.

Aqua Bezoartica Beyeri: R. fol. ſcordii,rutæ,artemiſiæ, rad. chelidoniæ maioris,angelicæ,zedoariæ,quaternas vncias, ſiccatis, inciſis ac tuſis,adde fermenti acris vncias quatuor,aquæ carduibenedicti vncias octo,aceti Bezoartici Beyeri lib. iiij. macerentur loco calido, vaſe clauſo per dies 14. Deſtilla in B. M. ad ſiccum. Aquam cohoba.

Aqua Theriacalis Pontani: Caryophyllorum, piperis longi gran. paradiſi,ſenæ drachmæ, N. Moſchatæ ſemuncia, ligni aloes drach. iij. Digerantur in vini ſpiritu quintæ deſtillationis per octiduum. Deſtillentur in B. Deſtillato adde radicis fraxinellæ, zedoariæ, gētianæ,ſantali citrini & albi ſingula didrachma. Theriacæ optimæ, mithridatii ſenas drach. moſchi gr. v. macera biduo,& deſtilla.Fortior fit à cohobatione.

Aqua Theriacalis Paræi: Raſuræ quaiaci interioris lib. ij. vini albi ſtyptici libra,aquæ fontanæ lib. iv. aquæ cichorii,fumariæ vnc. binæ. Infundantur per horas 12. cōmiſta. Seorſim etiam infundantur hæc: polypodii vnc. iv. ſem. Iuniperi, hederæ, baccarum lauri vnciæ binæ, caryophyllorum,macis,corticū citri,ſacharo condit. conſer.roſarum,anthos,cichorii, bugloſſæ, borraginis ſingulæ ſemunciæ, conſer. enulæ, theriacæ veteris, mithridatii vnciæ binæ, vini albi libra, aquæ fontanæ lib. 4. Aquæ cichorii, fumariæ vnciæ binę. Stent in infuſione ſex horis, & coquantur in diplomate. Duo infuſa commiſce. Coque in diplomate per horas ſex. Deſtilla per alembicum. Dantur vncię 4. cum ſemuncia ſachari,cinnamomi drachma & Diamargarit. ℈j.

Aqua Theriacalis alia: ℞ Spiritus vini lib. ij. Theriacæ ſelibrā, myrrhę vnc. ij. gētianę vnc. iij. ſpermatis ceti,terrę ſigillatę ſingulas ſemuncias,rad. aſclepiæ vnciam, dictamni albi,pimpinellę, valerianę ſingula didrachma,caphurę drachmam. Miſce,inſola,deſtilla.

ALIA: Calcis cancrorum fluuiatilium, pulueris Saxonici, Cornu C. teneri raſi, ſcobis quajaci elimatæ, pulueris ſarſæ parillæ ſingulæ quadrantes, aquarum, pœoniæ, ſcordii, carduibenedicti, vini maluatici ſingulorum quantum ſatis, vt liquor ſex digitis exuperet. Macerentur per triduum ad calorem. Exprimantur. Reliquis affundatur ſpiritus vini tantum, vt madeſcant, digerantur per diem naturalem. Exprimantur denuo. Expreſſiones confunde, & iniice Aureæ Alexandrinæ, Electuarii de Ovo, Theriacæ Andromachi, Mithridatii ſingulorum vncias duas. Digere per menſem. Deſtilla in cineribus.

Aqua vitæ apoplectica Crollij.

℞. *Florum Lilij Conuallium*
Tiliæ, Pœoniæ, Maiorana
Primulæ veris, Lauendulæ,
Saluiæ, Betonicæ, Roriſmarini.
Ceraſorum ſylueſtrium nigrorum & dulcium, Luna decreſcente decerptorum ana q. ſ. in ſufficienti quantitate.

Tritis omnibus & mixtis (vel ſeorſim flores, ſeorſim ceraſa deſtillentur) adde ſinapi ſeminis triti libram j vel duas, pone ad putrefactionem affuſa conuenienti aquæ cōmunis quantitate, in qua tantillum lupuli & fermenti incoctum ſit, vt omnia poſſint fermentare, poſtea ſecundū artem deſtilla, & inde elicies ſpiritum inflammabilem, quem circula cum ana ſpiritus vitrioli præcedentis, & in Apoplexia, pro morbi & ægri ratione cochleare ſemis exhibe, addita vna atque altera gutta olei ſuccini. Ab extra etiam tempora & vertex capitis vtiliter illo liquore inunguntur.

Aqua Epileptica Rubei.

℞. *Flor. fol. ſaluiæ minoris lib.* j.	*Rutæ* ℥j. *caſtorei* ʒj.
Flor. Lauendulæ ℥ j.	*Cinnamomi* ʒvj.
Nucis Moſchatæ	*Spicanardi* ʒ.
Caryophyllorum	*Gran. Paradiſi, ol. lauri an.* ℥j.
Zingiberis ana ℥j.	*Cort. citri mali* ʒiij.

Contundantur omnia optime, vinoque albo generoſo macerentur aliquot diebus, cucurbita accurate clauſa: Inde igne lento ſtillatitius liquor excipiatur.

Alia

Digitized by Google

Alia eiuſdem authoris.

℞. Hirundinum Num. LX. *Granorum pæoniæ ℥ ß.*
Caſtorei ℥ j. *Aquæ ardentis lib. xv.*

Macerentur cucurbita optime clauſa, deinde adde

Liquoris primi è Chalcantho educti
Aceti albi acerrimi ana libram j.

Macerentur 15. diebus omnia: mox igne cinerum moderato deſtillentur, dũ liquor perſpicuus manauerit: cuius mane ac veſperi cochlear exhibeatur, dum totum ſumatur. Quod ſi caſtorei odor & ſapor ingratus ſit gr. xij. moſchi adiungantur, & totidem camphoræ, & ſachari candi lib. ß.

Aqua Epileptica D. D. Sennerti.

℞. Vitrioli Vngarici ad Rubedinem calcinati lib. j.
Affunde ſpiritus vini tantum, quantum inter calcinandum phlegmatis exhalauit, M. Adde deinde Cranij humani morte violenta perempti,
Viſci Querni, vngulæ alcis, gran. pæoniæ an. ℥ j.

Contundantur omnia ac deſtillentur S. A. per retortam.

Aqua Antepileptica Ioſ. Quercetani.

℞. Hirundinum adhuc in nido exiſtentium viij. aut x. paria.
Flor. Lilij conuall. p. ij. Caryophyll. macis ana ℥ ß.

Coquantur omnia in duabus tribuſue heminis vini albi optimi: dein exprimantur fortiter, & deſtillentur: Huius aquæ cochlearia duo hoc morbo correptis exhibeantur: prompte enim à præſenti paroxyſmo liberat, futurumque prohibet.

Alia eiuſdem Ioſ. Quercetani.

Accipe ſuo tempore ſex aut ſeptem, vel plures, ſi velis, hirundinum nidos, cum ipſæ lanugine cooperiri incipiunt. Has integras in Alembicum proprium conijce, deſtilla & aquam inde effluẽtem aſſerua. Deinde fæces reſiduas in fundo ſubſidentes in cinerem, qua decet, arte, redige, ex quo ſume lib. ß.

Cinerum cranij humani non humati ℥ iij.
Caſtorei ℥ j. ß. Viſci querni puluer. ℥ j.
Succi Rad. & fol. pæoniæ ℥ vj.
Aquæ: Florum Hyſſopi, Flor. Tiliæ arboris

Digitized by Google

Lilij conuallium ana libram integram
Aceti ſcillitici lib.ß. quibus infunde

Aquam omnem, quam ex Hirundinibus elicuiſti: Macerentur omnia per aliquot dies ad ignem balnei, dein per cineres, aut ſaltem per B. Vaporoſum ad integram ſiccitatem deſtillentur: Ea enim ratione aqua ἐμπύρευμα non redolebit, ſed cum omnibus ſuis qualitatibus integris & requiſitis effluet. Hæc aqua per ſe ſola, ſale proprio imbuta (præmiſſis tamen per menſem integrum generalibus remediis conuenientibus) ad medium cochleare ſumpta mirabiles effectus prodit.

Aqua Epileptica Langij.

R. Florum Lilij conuallium m. IIX.

Superfundatur menſura vini Cretici, aut Moſcatelli, aut alias generoſi, in eoque per dies 5. infuſi maneant, mox vitreis organis tepentis aquæ balneo deſtillet. mox

R. Cinnamomi ℥vj.	*Florum ſtœchados* ℥ß.
Nucis moſchatæ ʒß.	*Cubebarum* ʒij.
Piperis longi ℥ij.	*Viſci Quercini*
Flor. Lauendulæ ʒj.	*Radicum pœoniæ*
Flor. Roriſmarini ʒß.	*Rad. Dictamni noſtratis an.* ℥ß.

Omnia craſſiuſcule contrita, rurſus in ſuperiore vino per dies octo macerentur, loco aprico poſtmodum deſtillentur. Hauſta aqua commendat author hos Trochiſcos.

R. ſem. pœoniæ excort. ℥ß. Margaritarum præparat. ʒß. macis ℈j. Fol. auri num. vj. Sachari albiſſimi aquæ iam dictæ diſſoluti ℥v. Fiant Trochiſci.

Aqua Epileptica Eraſti.

R. Flor. lilii conuallium lib. j.ß.	*Viſci Quercini* ʒxiv.
Pœoniæ, Lauendulæ	*Viſci corylorum* ʒiij.
Flor. Betonicæ ana lib. j.	*Cubebarum* ℥j.
Tiliæ, Verbaſci odorati an. ℥ij.ß.	*Piperis nigri,*
Rad. Ariſtolochiæ longæ ʒj.ß.	*Caſtorei pontici an.* ʒß.

Incidenda incidantur, miſceantur, infundantur in vini vel Maluatici, vel alterius generoſiſſimi mẽſuris duabus Germanis, per tres hebdomadas, maneatque loco calido, vel ſoli expoſito, & quotidie agitentur, demũ B. M. deſtillentur. Vſus eſt vt in paroxyſmo diducto ore, cochlear plenum infundatur, fauces, tempora & nares conficientur. Deinde, vt

quo

Digitized by Google

quo tempore inſultus timetur, ſiue dum poſt breuia interualla acceſſiones repetunt, veſperi & mane tantundem ægroto offeratur vna cum duob. trochiſcis, quorum mentio fiet. Si mandere ægrotus nequeat, in aqua diſſoluti exhibentur. Poſtremo vt tempore præſeruationis ſingulis ſeptimanis, cum Luna vel quadra, vel plena vel noua efficitur, cochlear vnum ſumatur, cum duob. trochiſcis mane & veſperi: & morbo remittente mane tantum: Deinceps metu plene ſublato, bis in menſe, plenilunii & nouilunii tempore accepiſſe ſufficit. Trochiſcorum autem deſcriptio huiuſmodi eſt:

R. Cinnamomi
Rad. & ſem. pæoniæ an. ℈ij.
Zingiberis Cubebarum
Caryophyllorum
Macis an. ℈j.
Spec. Cordialium,
Spec. Aromat. roſati
Spec. Caryophyllorum an. ℈ß.
Diambræ
Diamoſchi ana gr. v.
Nucis moſchatæ conditæ ʒj.
Sem. Citri excorticati ℈ij.
Ambræ
Moſchi an. gr. j.
Sachari albiſſ. ʒ IIX. *in aqua ſupradicta diſſoluti.*

Ex his F. iuxta artem Trochiſci, inſtar eorum, quæ manus Chriſti vocantur. Pro ditioribus inaurati, & oleo ſtillatitio, vel aniſorum, vel macis, vel alio ſimili aſpergi poterunt, cum funduntur ſupra lapidem.

Aqua Epileptica Ioſ. Q. aliæ.

R. ſuo tempore vij. aut viij. pullorum hirundinum nidos, ſola tantũ lanugine hirſutorum, nec dum perfectis plumis veſtitorũ: Hos in terreo vitreato vaſe, firmiſſime obſtructo, ad reuerberandum componito, dum toti pulli in cinerem cum viſceribus & plumis redacti ſint. Ex hoc cinere accipe ℥iij. (cuius ſi tanta non ſit copia, de reliquis tantum detrahes, quantum fuerit defectus pulueris) cineris cranii humani ℥j.

Pulueris Rad. Viſci querni
Angelicæ Zedoariæ an. ℥j. ß.
Sem. pæoniæ
Gran. Iuniperi puluer. an. ʒvj.
Caſtorei ℥j.
Succi Rad. & fol. pæoniæ
Aceti ſcillitici ana lib. j.
Aquarum hyſſopi,
Florum Tiliæ, ſaluiæ
Roſmar. Lilij conu. an. lib. j.

Macerentur ſimul omnia in vaſe fortiter obſtructo ad aliquot dies in B.M. Deinde fiat deſtillatio in cineribus mediocri igne ad ſiccitatẽ. Cauendum ne deſtillatum aduſtionis saporẽ referat. Vt autẽ hęc aqua corroboretur, & eius vis augeatur, aridas fæces accipe, eaſq; in calcẽ vi ignis

albiſſimam

albiſſimam redige, quibus in manica aut filtro Hippocratis impoſitis, ſuperfundatur deſtillatus liquor, qui crebra repetitione ſuæ calci reaffunditur, & identidem traiiciatur, dum totum ſalem, in quo poſita eſt ſumma remedii virtus, ſecum eduxerit & aſportarit. Atq; ſic aquam, nō ſimpliciter & craſſe ſtillatā, quales ſunt vulgares, quæ ſtatim mucriditatem & corruptionem contrahunt, ſed omnium ſimplicium dotibus ac virtutibus impraegnatam, ac diuturnæ conſeruationis habebitis. Ex qua admirandos effectus (ex arte ſpagyrica manantes) ſitis vbiq; & ſemper experturi.

Aliud eiuſdem Authoris.

R. IV. aut V. hirundinum nidos, quos in fruſta cum plumis ac lanugine, & viſceribus, diſſecabis: coquantur in V. aut VI. Hydromelitis ſextariis, eo modo, quo aliæ carnes in olla elixantur. His adde

Rad. & ſem. pæoniæ	*Raſuræ cranii humani,*
Angelicæ	*Cornu ceruini*
Gran. iuniperi conquaſſatorum	*Meliſſæ, Thymi*
Fol. Dictamni	*Betonicæ,*
Viſci querni,	*Hyſſopi ana q. v.*

Iuſculum prælo fortiter exprimatur ac percoletur, expreſſioni aut colaturæ ſequentia adiiciantur.

Macis, N. moſchatæ,	*Roriſmarini, ſaluiæ*
Caryophyllorum	*Betonicæ ana p. j. aut* ij.
Cinnamomi an. ℥ j.	*Croci* ʒ ß.
Caſtorei ℥ ß.	*Camphoræ* ℥ ij.
Flor. purpureorum Anagallidis	*Aquarum Flor. primulæ veris*
Liliorum conuallium	*Et calendulæ an. lib. j.*
Tiliæ Arboris	*Spiritus vini lib. ß.*

Macerentur ſimul omnia ad aliquot dies, deinde fiat liquoris ex arte deſtillatio: cuius & in ipſo paroxyſmo, & extra ipſum, prout morbus exigit, exhibeatur ſemicochleare.

Epilepticum Medicamentum Oſvvaldi noſtri Crollii.

Primo Vitriolum ad flauedinem calcinatum imbibere conuenit ſpiritu vini, vt fiat maſſa:

Accipe huius calcinati vitrioli libram j. & ſemis
Raſuræ cranii hominis iuſtificati
Viſci querni, Vngulæ Alcis

Granorum

Digitized by Google

Granorum pœoniæ ana unc.j.

Omnia ſcindantur & tundantur, poſtea mixta deſtillentur per retortam ſeruatis gradibus, vltimo violento igne pellantur.

Huius egreſſi liquoris libra j. rectificetur in B.M. ſupra

Caſtorei, ſpec. Diamoſchi dulcis ana vnc. ſemis.
Specierum Anacardi drach. ſex.

Poſtea adde *Spiritus vini lib. IV.* *Salis pœoniæ drach. j.*
Liquoris perlarum & corallorum ana drach. j.
Olei Aniſi, ſuccini ana ſcrupulos duos.

M. & digere in balneo per menſem. Vſus ac doſis. Datur de aquoſo liquore dicto cochleare ſemis vel integrum nouem dies continuando, poſt exhibitum Medicamentum per tres horas maneat ieiunus.

Epilepticum Theophraſti Paracelſi.

Recipe ſphæram microcoſmi, hanc deſtilla in igne aperto per retortam vſque ad aquoſitatem, hanc quater à fæcibus rectifica vt artis eſt: Liquore rectificato adde ei Rad. & fol. pœoniæ q.v. deſtillationem reitera, deinde fæces calcina & cum aqua alia pœoniæ ſalem elice, & redde liquori compoſito dicto: addendo caſtorei recentis, ſpec. Diamoſchi dulcis an. ʒj. mellis optimi ℥ij. Anacardini ʒß. Putrefactis ſumma diligentia rediſtilla per M. B. Huic deſtillato adde viciſſim eſſentiæ perlar. gut. x. olei vitrioli gut. v. olei Aniſi guttas x. De hac aqua iam propina cochlear ſemis iunioribus, adultis v. cochlear integrũ, & radicitus morbum tollet; (ſi in paroxyſmo exhibueris, & nouem per dies continuaueris) ſemper v. à ſumpto medicamine per 3. vel 4. horas ieiunabis, eo melius effectus ſui vim perſequetur.

Aqua picarum compoſita ad epilepſiam ſpecifica Ioſ. Quercetani.

R. pullos picarum num. xij. fruſtatim vna cum inteſtinis & pennis incidantur, & ponantur in vas terreum vitreatum, addendo

Radicum Pœoniæ	*Florum Tiliæ arboris*
Zedoariæ	*Lilii conuallium*
Viſci querni ana. ℥ij.	*Hyſſopi an. p. ij.*

Coquãtur in oxymelitis anthoſati & aquæ meliſſæ an. lib. iiij. ad medietatis conſumptionem: Dein exprimantur. Huic expreſſioni adde

Gran. Iuniperi	*Caryophyllorum*
Sem. pœoniæ an. ʒß.	*Nucis moſchatæ*

Cinnamomi, Croci	*Stæchados Arabica*
Cubebarum an. ℥iij.	*Primula veris*
Caſtorei ℥ij.ß.	*Citrij mali ana p.* ij.
Flor. Betonica,	*Anagall. purpu. flor. p.* iij.

Contuſis contundendis digerantur per 4. dies: Dein deſtillentur per balneum Vaporoſum ad ſiccitatem. Doſis huius aquæ eſt cochlear vnum vel alterum.

Aqua Antepileptica vulgaris.

℞. *Hirundinum paria* x.	*Lauendula ana p.* j.
Flor. Lilij conuall. p. iij.	*Caryophyllorum*
Buglоſſa	*Cinnamomi, macis,*
Borraginis,	*Cubebarum an.* ℥iij.

Coquantur clauſo vaſe in vino ſublimato vel ſimplici, deinde deſtillentur per cohobationem, cum proprii ſalis correctione.

A*qua Epileptica Langij, aliis Carbuncularis*

℞ *Flor. Tiliæ m.* iij.	*Sem. pæonia conquaſſ.* ℥ ß.
Florum lilij conuallium manipulos quinque.	

Infuſa in quinq; libris vini albi optimi, per dies quinque; deſtillentur lento igne balnei. In deſtillato macera

Florum Roriſmarini m.ſ.	*Caſtorei* ℥j.
Lauendula m. j.	*Nucis moſchata*
Herb. Rutæ tantundem	*Raſura vngula Alcis*
Flor. Betonica m.ſ.	*Cardamomi*
Stæchados Arabica p. j.	*Macis ana* ℈j.
Rad. pæonia ℥ij.ß.	*Cranei hominis anterioris* ℥j.
Fraxinella ℥ij.	*Corall. rubeor. calcin.* ℈j.
Scylla praparata ℥vj.	*Calcis ſmaragdi* ℈ß.
Pyrethri ℥ ß.	*Mithridatii* ℥iij.
Viſci querni ℥ij.	*Camphora* ℈ß.
Caryophyllorum ℈ij.	

Miſta & digeſta omnia ex arte ſpagyrica deſtillentur.

Vel ſic: ℞. *Scobis ligni cupreſſi* ℥ij.	*Sem. pæonia* ℥j.
Viſci querni ℥iij.	*Cornu c. opt.* ℥vj.
Raſura cranei hum. ℥vj.	*Aqua Florum pæon. q. v.*

Infundantur ad tres digitos, digerant, deinde cum aqua cinnamomi deſtilla per ſecundum cohobium. Deſtillatum miſceatur cum ſacharo vitriolato ad acorem.

Aqua

Digitized by Google

Aqua Epileptica Zvvingeri

Stibii libra, Tartari ex vino albo, Salis vſti ſingulæ trientes. Tenuiſſime trita pone in magno catino, & adhibe ignem reuerberii circumquaque vt euadat placenta argentea, ſeu regulus: Hunc tere ſubtiliſſime. Calcina in patina nō vitreata, verſando ſemper, ne fundatur, idque donec auri perfecti colorem acquirat. Lauando extrahe calcem ſubtilem, cuius cape vncias duas, vini albi ſtomachalis lib. duas, cinamomi ſemūciā. Miſce. Digere in balneo per dies viginti vaſe clauſo. Deſtilla aquam lento igni. Doſis drachma cum ſachari & moſchi momento.

Aqua hirundinum etiam ſic deſtillatur.

R. pullorum hirundinum num. 41. contundantur vna cum pennis, infundantur per noctem cum ſpirit. vini lib. ij. poſtea adde

Caſtorei ℥j.	*Corallorum rubeorum*
Flor. Anthos ℥iij.	*Succini albi ana* ℥j.
Sem. pæoniæ ℥j. ß.	*Xyloaloes* ℥ ß.
Erucæ	*Rad. Pæoniæ*
Cardui Mariæ an. ℥j.	*Viſci querni ana* ℥ j.
Cranii humani ℥ ß.	*Vini liliorum conuallium*
Cornu cerui vſti ℥j.	*Saluiæ, lauendulæ ana lib.* j.

Miſta & digeſta ſecundum artem deſtillentur.

Alij ſic parant: R. pullorum hirundinum q. v. Caſtorei ℥j. Galbani, Aſæ fœtidæ, Aniſi an ℥j. Mixta contunde optime ac ſuperfunde aceti vini optimi ad eminentiam, digerant per 3. dies, deinde deſtillentur lento ignis gradu. Doſis eſt cochleare ſemis ad integrum.

Aqua ad Melancholiam Rubei.

R. Roſarum ʒxv.	*Nucis moſch. cardamomi*
Glycyrrhiz. emundæ ʒvij.	*Galangæ an.* ʒj.
Agallochi, ſantalorum ana ʒiij.	*Spicæ, Ambræ an.* ℈ij.
Cinnamomi ʒv.	*Moſchi* ℈j.
Macis, Caryophyllorum an. ʒij. ß.	*Aquæ roſarum deſtillatæ*
Gummi Arabici, Tragacanthæ an. ʒij. ℈ij.	*Vini optimi q. ſ. eſt.*

Macerētur omnia, deinde lento igne excipiatur vitreis vaſis aqua, q̄ ſtomacho ieiuno, ob frigiditatē, ac humiditatē, languēti egregie ſuccurrit, & coctionē iuuat, appetentiā excitat, cordiq; mirifice opitulat. Qui tñ

calidiori ſunt temperamento, cordis præſertim, aut aliquarum in meſenterio, cæteriſue locis partium inflammatione laborant, ea temere non vtantur.

Aqua ſomnum inducens Guainerij.

℞. *Muſci arborei*	*Nucis moſchatæ*
Florum Nymphea	*Cinnamomi*
Papaueris albi ac nigri.	*Zingiberis*
Lactucarum ana m.j.	*Caryophyllorum an.* ℥ß.
Cort. mandragora	*Ligni aloes*
Sem. Lactuca	*Macis ana* ʒij.
Sem. Papaueris nigri an. ℥ß.	*Myrrha*
Sem. Lolii ℥j.	*Thuris ana* ʒij.ß.
Sem. Papaueris albi ℥iij.	*Croci* ʒiij.
Sem. 4. frigid. ʒij.ß.	*Opii* ʒj.ß.

Aqua ex omnibus eliciatur: Cuius vſus fuerit ab vnc.ß. ad vnc.j. vti vires ac vigiliæ ægrotantis tulerint.

Aqua alia ſomnifera Rubei.

℞. *Opij*	*Galliæ moſchati*
Sem. Hyoſciami an. ℥ß.	*Agallochi ana* ℈j.
Nucis moſchata ℈j.	*Succi coriandri virentis* ℥iv.

Macerentur omnia ſimul 15. diebus, poſtea addantur

Nucis metellæ ʒ ß. *cort. Mandragora recent.* ℈ ß.
Lactucæ per 24. horas vino albo generoſo infuſæ m.iij.
Seminis Lactucæ ℈ ß.

Vitreis organis aqua deſtilletur ex arte.

Vel ſic eiuſdem:

℞. *Succi Fabæ inuerſa*	*Sem. Endiuia*
Succi Lolii	*Lactucæ*
Solani ana ℥vj.	*Violarum*
Sem. Hyoſciami	*Roſarum ana* ℥ß.
Sem. Fabaria	*Opii Thebaici* ʒij.ß.

Quæ teri poſſunt, terantur infundanturq; in ℥iix. vini ardentis: mox tepentis aquæ balneo pluribus vicibus liquor deſtillet: cuius exhibent ℥j. Vel ſic eiuſdem:

℞ *Lolii*	*Portulacæ ana lib.ß.*
Sem. Hyoſciami	*Mandragora* ℥iij.ß.

Papaueris

Digitized by Google

Papaueris nigri, — *Cicutæ, Papaueris rubri*
Craſſulæ maioris — *Halicacabi ana* ℥iij.

Vnumquodq; ſeorſim in pollinem redigatur, inde in cucurbita diebus quinq; aut ſex macerentur: poſtea adde

Succi craſſulæ maioris — *Succi fol. Papav. rubri an. lib. ß.*
Succi fol. & rad. Hyoſciami — *Opij* ℥j.

Miſceantur omnia ſimul, & deſtillet deinde aqua: cuius vſus eſt vt ſuperioris.

Aqua Fumanelli ad producendum ſomnum.

℞. *Succo: papaueris vtriuſque ana lib. j. ß.*
Hyoſciami albi & nigri an. ℥ij.
Portulacæ, Lactucæ an. ℥iij.
Fabæ inuerſæ lib. ß.
Sem. Nenupharis ℥iij.
Sem. Papaueris cuiuſque
Rad. Fabæ inuerſæ an. ℥ij.
Sem. Lolij lib. ß.
Sem. Hyoſc. vtriuſque an. ℥ij.
Xyloaloes,
Nucis methel an. ℥j. ß.
Portulacæ, Lactucæ an. ʒj.
Scariolæ ʒj. ß.
Endiuiæ ʒj.

Contundantur & reponantur per dies tres in vaſe vitreo, & deſtillentur. Doſis ʒj. cum vino & aqua.

Alia Rubei:

℞. *Sem. papaueris albi*
Nucis metellæ
Hyoſciami albi an. ʒ. ß.
Sem. Lolij ʒ. ß.
Sem. papav. nigri ʒij.
Lactucæ tantundem
Sachari opt. ʒiiij.
Opij G. j.

Fiat lege artis deſtillatoriæ aqua ad producendum ſomnum.

Aqua Epileptica optima.

℞. Liliorum Conuall. q.v. infundantur in vino generoſo veteri per 8. dies, deinde deſtillentur lentiſſimo igne in B. M. deinde R. aquæ ceraſorum nigr. lib. j. miſce cum ſuperiori infuſo & adde florum Lauendulæ M. j. ß. Anthos M. j. Caryophyllorum ℥j. Macis ʒ. ß. ſcillæ præpar. ℥ij. ß. Diptamni albi ʒij. cubebarum ʒ. ß. viſci querni ℥ij. Rad. Pœoniæ ʒij. Aquæ Theriacalis ℥j. aquæ Hirundinum cum vino deſtillatæ ℥iiij. Inciſis incidendis conquaſſanda conquaſſentur, lentiſſimo igne deſtillentur, deinde in vaſe vitreo reſeruentur.

Digitized by Google

Vel ſic etiam: Recipe picarum iuuenum Num. vj. Herb. primulæ veris, meliſſæ, betonicæ, ſaluiæ, lauendulæ an. M. j. anthos, hyſſopi, maioranæ an. M. *ß.* Infundantur in aqua ſaluiæ ſyluestris q. ſ. Fiat deſtillatio per Balneum Mariæ ſecundum artem.

Vel: Recipe Liliorum Conuallium M. vj. Vini albi opt. lib. viij. Stent in infuſione per dies 10. Deinde deſtillentur S. A. in B. M. Deſtillationi adde

Aqua: Florum Tiliæ lib. ij. *ß.*
Primulæ veris
Ceraſorum nigrorum an. lib. j. *ß.*
Florum Lauendulæ M. ij. ß.
Pæoniæ, Anthos an. M. j.
Radicum Pæoniæ
Sem. Erucæ an. ℥. ß.
Caryophyllorum
Zingiberis
Squillæ præparatæ ana ℥vj.
Sachari optimi ℥iiij.
Succini albi præpar.
Viſci quercini
Cranei Hum. præparati ana ʒij. *ß.*
Cinnamomi Electi ℥j. *ß.*
Cubebarum
Cardamomi, Macis,
Galangæ
Nucis Moſchatæ
Zedoariæ an. ʒvj.
Moſchi, Ambræ an. gr. v.
Camphoræ ℈j.

Stent in infuſione per 24. horas, deinde deſtillentur per tria cohobia in Balneo Mariæ. Reſeruetur ad vſum.

Aqua confortans omnia membra principalia.

℞. *Rad. Serpentariæ*
Valerianæ
Tormentillæ
Dictamni
Oſtrutij
Gentianæ
Morſus Diaboli ana ℥ij.
Carduibenedicti ℥ij. ß.
Garyophyllatæ
Croci integri ʒj.
Cort. citri ℥j.
Santali Citrini ℥ij.
Ligni aloes ℥j. ß.
Aniſi
Fœniculi
Coriandri præpar. an. ʒij. ß.
Nucis Moſchatæ
Zingiberis an. ʒij.
Angelicæ
Zedoariæ
Vincetoxici
Enulæ Campanæ an. ℥j.
Iuniperi ℥ij. *ß.*
Liquiritiæ ʒx.

Pomorum

Pomorum arantior. num. iij. *Gran. Paradiſi ana* ℈iiij.
Baccarum Lauri ʒiij. *Maiorana*
Cinnamomi ℥j. ß. *Abſinthij*
Nuc. vomica ʒij. *Saluia*
Florum ſulphuris ℥j. ß. *Fol. Lauri an. M.* j.
Caryophyllorum *Florum violarum,*
Macis an. ʒij. *Borraginis*
Piperis longi *Bugloſſa an. M.* ß.

Incidenda incidantur, contundenda contundantur & infundantur in aqua vitæ bis deſtillatæ, deinde deſtilla lento igne, cui adde

Theriaca & Mithridatij Elect. an. ℥ij. ß.
Trochiſcorum de Camphora ʒij. ß.

Viciſſim deſtillentur lento igne vt artis eſt, poſtea adde

Spec. Elect. de gemmis *Ambra* ℈. ß.
Diambra *Foliorum auri num.* x.
Diamoſchi dulcis *Rhabarbari Electi* ʒij. ß.
Diarrhodon Abbatis *Spica*
Diamargariton an. ℥j. *Squinanthi an.* ℈. ß.
Moſchi gran. iv. *Sachari Candi* ℥ij.

Infundantur viciſſim cum prædicto liquore ſtillatitio, denique & vltimo vt artis eſt deſtilla in aquam pretioſiſſimam.

Aqua ad 7. membra principaliora præſtans.

℞. *Rad. Chelidonia* *Ireos ana* ʒ. ß.
Tormentilla, Valeriana *Rad. pæonia*
Verbena, oſtrutij *Pimpinella*
Valeriana, Dictamni, *Rhapontici*
Gentiana, Serpentaria *Viſci quercini*
Morſus Diaboli, *Stœchados Arabica*
Cyperi Romani, *Raſura Eboris*
Ariſtolochiæ rotunda, *Allei, Xylobalſami*
Polypodij, Angelica, *Sem. Baſiliconis ana* ℥j.
Boleti Ceruini *Croci Orientalis* ʒ. ß.
Vincetoxici *Ligni aloes* ℈ij. *gr.* xv.
Zedoaria, Enula, *Piperis longi*
Boli Orientalis *Granorum Paradiſi an.* ℈ij.

Herb.

Digitized by Google

Herb. Maioranæ
Saluiæ, Scabioſæ,
Abſinthii, origani
Veronicæ, Rutæ
Roſmarini, Meliſſæ,
Acetoſæ an. M. ß.
Abrotani, Betonicæ,
Balſamitæ
Baſiliconis
Portulacæ
Cardamomi
Cubebarum
Galangæ
Calami Aromatici an. ʒij
Cort. Arantiorum
Cort. Citri.
Santali Citrini
Nucis Indicæ
Aloes Citrinæ
Amygdalarum
Terræ Sigillatæ an ℥ij.
Rad. Liquiritiæ ℥v.
Pomorum Aurant.
Limonum an. num. iij.
Baccarum Lauri
Caſtorei
Car. Tamariſci an. ʒj. ß.
Cinnamoni Electi
Sulphuris ſublimati an. ℥vj.
Nucis Moſchatæ
Vomicæ,
Zingiberis an. ʒj.
Arthemiſiæ
Centaurii minoris
Hyſſopi
Cerefolii
Euphragiæ
Menthæ Saracen.
Taraxiconis
Fumariæ
Fol. Lauri
Agrimoniæ
Chamædrios
Chamæpytios an. p. j.
Flor. Borraginis
Bugloſſæ
Roſarum
Tunicæ
Saluiæ
Hypericonis an. p. ß.
Rad. Philipendulæ
Zingiberis
Macis an. ʒj.
Granorum paradiſi ʒß.

Fiat omnium infuſio lege A. in vino deſtillato bis rectificato, per quatuor dies deinde deſtilla in Balneo Mariæ ſub finem adde

Spec. Diambra
De Gemmis
Diamoſchi dul.
Diarrhodon Abbatis
Liberantis an. ʒß
Ambræ gr. v.
Muſci gr. ij.
Fol. Auri n. xx.
Trochiſ. de Camphora ℥j. gr. xv.
Spe. Diamargaritonis
Lætitiæ Galeni
Diatrion Santalorum
Cordialium
Contra peſtem an. ʒß.

Digitized by Google

Rhabarbari Electi *Sachari Candi albi* ℥j.
Squinanthi an. ʒß. *Theriacæ Andromachi* ʒx.

Fiat L.A. Deſtillatio Aquæ virtuoſæ.

Aqua ſomnifera.

R. *Opii Thebaici* ʒij. *Capit. papaueris num.* x.
Florum Nimpheæ ℥j. *Aquæ Lactucæ lib.* ij.

Fiat omnium Deſtillatio per Alembicum.

Aqua magnanimitatis ad confortationem memoriæ.

R. Formicarum q.v. menſe Maio aut Iunio captarum, Alkoholis vini puriſſimi ad eminentiam trium digitorum,

Digeſtis adde:

Florum Anthos *Spec. Diamoſchi dulcis* ℥j.
Roſarum Rubearum *Confect. Anacardinæ* ℥ij.
Bugloſſæ, Meliſſæ, *Aquæ. Bugloſſæ*
Maioranæ an. mj. *Betonicæ*
Caſtorei ℥iiij. *Tiliæ ana lib.* j.

Miſceantur & confundantur, pulueriſatis v. pulueriſandis, ſtent adhuc ad menſem in digeſtione, deinde ex Balneo deſtillentur, & cum proprio ſale ſi fieri poteſt inſtituatur rectificatio. Plura vide de hac aqua lib. 1. Baſilicæ chymicæ cap. 7. fol. 79.

Aqua cephalica ex cerebro Microcoſmi.

R. Cerebrum integrum cum ſpiritu rectificato, (per Lilia cõuall. Eſſenſificato) puttrefactum, huic adde

Eſſentiæ perlarum cum Magiſterio an. ʒj.
Magiſterii & Eſſentiæ Corallorum an. ʒj. *ß.*
Spec. Diacaſtorei, Diamoſchi an. ℥j.
Eſſentiæ pæoniæ, an. ʒiij. *Spec. Confect. Anacard.* ℥j. *ß.*

Mixtis omnibus, digere cum vino maluatico q. ſatis eſt, deinde artificioſe deſtilla, & proprio cũ ſale exacue. Vide Baſilicæ noſtræ chymicæ lib 7. cap. 1. fol. 11.

Vel ſic agito:

R. Cerebrum recens integrum nondum putrefactum, huic adde

Spiritus vini lib. j. *Spiritus Lauendulæ & Liliorum*
Spiritus Roſarum lib. ß. *Conuallium an.* ℥viij.

Cinna-

Digitized by Google

Cinnamomi ℥iij.	*Benzoi*
Caryophyllorum. ℥ij	*Styracis Calam. an.* ʒj
Cardamomi ℥j.	*Rad. Ireos* ℥ß.
Ambræ ℈vj.	*Santali Citrini*
Macis ℥ß.	*Corticum Citri an.* ʒvj.

Mixta & putrefacta per menſem deſtillentur per cohobia addendo in ſecunda cohobatione recentis ſpiritus vini lib. j. in Tertia cohobatione lib. j. ß. Tandem omnis vis prodibit: Fæces vero calcina & per aquam Lauendulæ elice ſalem, hunc cum aqua adde deſtillato, & ad quartam vicem cum Moſchi Gr. vj. rectifica. Hæc aqua Nobilis eſt & miraculoſa. Si velis aquam fortiorem, adde ſanguinis microcoſmi, vt ſimul putrefiat, deinde deſtilla.

Aqua ophthalmica Ioſephi Quercetani.

℞. Succi Eufragii, Chelidoniæ an. lib ß. Lactis Caprini lib. j. Miſceantur omnia ſimul, addendo

Zingiberis	*Aloe* ℥ß.
Macis an. groſſo modo contuſ. an. ʒj. *Vitrioli albi* ℥iij.	

Macerentur quatuor aut quinque dierum ſpatio, deſtillenturque per Balneum Vaporoſum. Aquæ deſtillatæ adde tutiæ fruſtula, non tamen pulueriſata, quæ prius in cochleari ferreo nouo ignita fuerint, nouies extinguantur, & tandem cum aqua prædicta continuo reſidere ſinantur, cuius guttula vna oculo etiam inflammato admoueatur: Nec reſpiciendum ad calida illa, quæ prædictam illam aquam ingrediuntur, etiamſi initio dolor ingraueſcat, ferueatque per tempus aliquod: miros enim effectus prodet, Tartarum illud oculis adhæreſcens, pungens acerrimumque dolorem inferens, & ſalſas mouens lachrymas diſſoluendo. Singulare eſt remedium ad omnes ophthalmias, præferendumque ſane omnibus iſtis ſimplicibus aquis refrigerantibus, vt roſarum, plantaginis, chærefol. & ſimilibus, collyriiſque oculorum refrigerationi dicatis, vt ipſa etiam experientia præter allatam ſupra rationem fidem faciet. Confert etiam ad amblyopiam & amauroſim, ſi huic crocus metallorum admiſceatur, quem credo baſim, & fundamentum aquæ ophthalmicæ Martini Rulandi, doctiſſimi celeberrimique medici Germani, cuius ipſe admirandos effectus miro ſucceſſu expertus eſt, vt videre eſt in illius centuriis iam diu in lucem editis.

Digitized by Google

Aqua ophthalmica alia eiuſdem authoris.

R. Rad. Valeriana	*Roſarum albarum an. p. ij.*
Enula Campana	*Stachados*
Fœniculi an. ℥j.	*Saluia*
Herb. Chelidonia	*Anthos*
Euphragia an. m. ij.	*Sambuci*
Betonica	*Calendula*
Pulegii an. m. j.	*Schænanthos an. p. j.*
Sem. Fœniculi	*Zingiberis*
Sileris montani an. ʒvj.	*Piperis longi*
Baccar. Iuniperi ℥ß.	*Cubebarum*
Flor. Caprifolii p. ij.	*Cardamomi an. ʒj. ß.*

Pulueriſanda pulueriſentur, & contundenda contundantur, & infuſa in Hydromelitis maluatici vel canariæ vini lib. iij. ponantur ad ignem lentum vel ſolem per quatuor ſexue dies: dein omnia prælo fortiter exprimantur, cui expreſſioni adde

Aquarum peculi Roſarum	*Fœniculi*
Euphragia an. lib. ij.	*Chelidonia an. lib. j. ß.*

Miſceantur, doſis ℥j. vel ß. pro iunioribus ſumatur bis terue in ſeptimana ieiuno ventriculo. Ex eademmet aqua poteſt inſtillari vna aut altera gutta in oculos quotidie mane.

Alia aqua ophthalmica.

Componitur etiam alia aqua ophthalmica ex lib. ij vrinę pueri optime purificatæ additis ℥iiij: vitrioli, totidem vnciis tuthiæ: ex quibus omnibus per dies aliquot maceratis, dein per cineres ad ſiccitatem deſtillatis fit aqua ophthalmica, cuius guttulæ aliquot inflammato oculo, aut debilitato admoueantur.

Ophthalmicum D. Wolffii Caſſellani.

R. Chelidonia,	*Abſynthii Hortenſis M. ß.*
Euphraſia	*Florum Cyani*
Ruta, Maiorana	*Roſarum an. Mj. ß.*
Verbena	*Thuris*
Betonica an. Mij.	*Aloes*
Sem. fœniculi	*Myrrha an. ʒij.*
Sileris montani an. ℥ß.	*Aqua Roſarum lib. ij.*
Rad. Calam. aromat. ʒvj,	*Vini Maluatici*

Aqua

Digitized by Google

Aqua Rutæ an. lib. j. *Vrinæ pueri lib. ß.*

Infundantur omnia per 5. dies, poſtea l. a. deſtillentur in vaſe vitreo, deſtillatum vaſe cooperto optime reſeruetur.

Aqua ophthalmica alia.

R. Succo: Chelidoniæ	*Camphoræ*
Fœniculi	*Croci*
Nitri an. ℥j.	*Myrrhæ*
Mellis lib. ij.	*Piperis an.* ʒj.

Ponantur omnia in phiola vitrea, detineantur ad ſolem vel in ſtufa per. 4. dies ac noctes: poſtea pone in Alembicum, & deſtilla aquam pretioſiſſimam ac præſtantiſſimam.

Vel ſic.

R. Succo. Apii	*Centumnodii*
Fœniculi	*Rutæ*
Chamædrios	*Morſus Gall.*
Verbenæ	*Caryophyllorum*
Pimpinellæ	*Farinæ Volat. an.* ℥j.
Saluiæ	*Piperis Craſſi triti*
Garyophyllatæ	*N. Moſchatæ*
Chelidoniæ	*Ligni aloes ana* ʒiij.

Immergantur omnia in Vrina pueri incorrupti, & ſexta parte vini Maluatici, bulliant breui tempore, exprime & cola, poſtea deſtilla aquam.

Alia etiam ſic eſt.

R. Roſarum	*Rad. Biſtortæ*
Violarum	*Chelidoniæ, Rutæ*
Polypodii	*Saluiæ an. p. æ.*

Incidantur minutiſſime, infundantur vino rubeo, macerenturque in eo per diem ac noctem, deſtillentur deinde.

Vel.

R. Tutiæ præparatæ	*Sacchari candi an.* ʒij.
Camphoræ	*Aquæ Roſaceæ Vnc.* ℥iij.
Margaritarum	*Aq. Euphraſiæ*
Saphyri	*Verbenæ, Fœnic. an.* ʒij
Smaragdi	*Boli Armeni* ʒvj.

Mixta & putrefacta deſtillentur vt artis eſt.

Aqua mirabilis ad viſum Ioannis de Vigo.

℞. *Succi Fœniculi*	*Fellis Caponum,*
Chelidonii	*Gallorum,*
Euphragia	*Gallinarum an.* ʒij.
Ruta an. ℥ij.	*Nucis Moſchata*
Mellis ℥x.	*Croci*
Sarcocolla	*Caryophyll. an.* ℥j.
Antimonii	*Sachari candi de ſyr. roſ.* ℥vj.
Thutia	*Hepatis Hircini ſani* ℥ij. ß.
Aloes an. ℥ß.	*Anthos M.* ß.

Contundenda contundantur ſubtiliſſime, & Hepar fruſtatim incidatur. Deinde omnia miſceantur, & ponantur in Alembico vitreo, & ſecundum artem bis diſtillentur. Viſum caliginoſum mirabiliter clarificat, & ſanitatem oculorum conſeruat intra oculos poſita.

Aqua ophthalmica Rubei.

℞. *Zingiberis*	*Maſticis*
Cinnamomi	*Galanga*
Caryophyllorum	*Roriſmarini*
Nucis Moſchata	*Maiorana*
Gra. Paradiſi an. ℥j.	*Lauendula*
Fol. Saluia lib. j.	*Meliſſa*
Cardamomi	*Betonica an.* ʒij.
Cubebarum	*Vini optimi aut ardentis lib.* ix.

Omnia bene tuſa macerentur per dies 10. mox deſtillet aqua, cuius duæ treſue guttæ oculis ſuffuſione laborantibus inſtillentur.

Alia eiuſdem.

℞. Piloſellæ part. x. Chelidonij par. iij. Fœniculi part. ij. menſe Maio collect. dum rore adhuc madent. Deſtilla calore cinerum. Sunt qui Aloen addant.

Aqua ophthalmica Auguſtani.

℞. *Aloes Hepatica*	*Camphora*
Sarcocolla an. ʒj.	*Croci Orientalis an.* ʒß.

Pulueriſentur omnia per ſe minutiſſime, adde vini Maluatici, aquæ Roſarum an. ℥vj. Bulliant in duplici vaſe.

Aqua

Digitized by Google

Aqua ophthalmica Ranzouij.

R. Aquarum verbenæ	*Sachari candi* ʒij.
Betonicæ	*Aloes Hepaticæ* ʒj.
Vini albi ℥j.	*Lactis Mulieris* ʒij.
Tuthiæ præparatæ ʒj.	*Camphoræ* ℈ß.

Pulueriſanda pulueriſentur, & 24. horis in infuſione permaneant, deinde coletur, & colaturæ oculi clauſi abluantur.

Aqua ophthalmica Rhenodæi.

R. Succorum Chelidonii	*Fellis Caponum*
Fœniculi	*Gallinarum an.* ℥ß.
Rutæ, Apii	*Aloes* ʒvj.
Hormini an. lib. ß.	*Caryophyllorum*
Mellis ℥iij.	*Nucis Moſchatæ*
Fellis Hircini ℥j.	*Sarcocollæ an.* ʒij.

Ponantur omnia ſimul in Alembico: deſtillentur: vaſe vitreo excipiantur & aqua deſtillata ſeruetur. Multis oculorum affectibus prodeſt, vt ambliopiæ, caligini, viſus debilitati & hebetudini.

Aqua communitatis eiuſdem.

R. Euphraſiæ M. iij.	*Summit. Hormini*
Chelidonii	*Anagallidis flore rubeo*
Verbenæ	*Ameos*
Betonicæ	*Caryophyllatæ an. M j.*
Anethi	*Anthos M. ß.*
Camæpitheos	*Piperis longi* ʒij.

Macerentur in vini albi ſufficienti quantitate per diem integrũm, & deſtillentur. Plurimum valet ad omnem viſus imbecillitatem, ſordes oculorum detergendas, maculas auferendas, vlcera ſananda, ſuffuſionem impediendam, claritaté oculis augendam, & robur conciliandũ.

Aqua eiuſdem ad epiphoram & oculorum ruborem.

R. Vini albi, aquæ Roſarum an. lib ß. Tuthiæ præparatæ ℥j. Macis pulueratæ ℥ß. Omnia miſceantur in phiola bene obturata, & inſolentur per tres hebdomadas. Efficaciſſima eſt ad oculorum ruborem delendum, lachrymas ipſorum exſiccandas, tunicas roborandas, & vlcera ſananda.

Aqua ad oculorum nebulas & ſuffuſiones.

R. Succi

℞. Succi chelidoniæ	*Fellis Veruecis ℥iv.*
Succi Fœniculi an. ℥ij.	*Sarcocollæ ℥ij ß.*
Mellis Roſacei ℥x.	*Sagapeni. ℥j.*
Rutæ p.j.	*Caphuræ ℈ij.*
Euphragiæ M.ij.	*M. ac deſtilla.*

Alia optima Altomari.

℞. Fœniculi	*Callitrichi*
Rutæ	*Anagallidis*
Euphragiæ	*Pimpinellæ*
Verbenæ	*Chelidonii*
Tormentillæ	*Papyri*
Betonicæ	*Pœoniæ*
Endiuiæ ſylueſtris	*Fol. Vitis, Apii*
Roſarum	*Agrimon. Caprifolii ana 9.a*

Terantur & prima die ponantur in vino albo: ſecunda in vrina pueri, Venerem non experti: Tertia in lacte mulieris: Quarta in melle optimo: Quo tempore deſtillentur, quod elicitur, vſui ſeruetur. Hæc autem omnia purgato corpore exhibere oportet.

Ad viſus imbecillitatem aqua Mülleri.

℞. Sem. Fœniculi lib. j. ß.	*Sem. Aniſi, Apii*
Sileris montani lib. ß.	*Petroſelini an. ℥j. ß.*
Euphragiæ tantundem.	*Pulegii, Hyſſopi,*
Chamedrios ℥j.	*Florum Borrag. ſaxifra.*
Rad. Chelidoniæ ℥ß.	*Gran. Iuniperi an. ℥j. ß.*

Pulueriſata omnia excipiantur melle deſpumato, deinde deſtillentur, vtatur mane & ſero. Hoc remedio Cæcus quidam 9. annorum curatus fuit.

Vel ſic eiuſdem.

℞. Vini albi maturi & optimi lib. xij. panis recentis diligenter loti lib. iv. Chelidoniæ, fœniculi, bulbi ſquillæ an. ℥ iiij. Caryophyllatæ ℥ß. Miſce in Bociam cum capitello, deſtilla in B. Maris, & extrahe lib. v. aquæ, quam reſerua ſeorſim.

Vel. ℞. Succi Apii, Fœniculi, Verbenæ, Chamedrios, Pimpinellæ, Gariophyl. Saluiæ, Rutæ, Centinodiæ, Morſus Gallinæ an. ℥j Piperis, N. Moſchatæ, ligni aloes ana ʒiij. Omnia macerentur in vino Mal-

uatico

Digitized by Google

uatico & vrina pueri pura, bulliant, coquantur & exprimantur, tandē ſi placet filtrentur.

Vel ſic. R. Spiritus vitrioli ℥ij. Criſtallor. Saturni ℥ß. Vitrioli albi ʒij. Camphorę ʒj. Aq. Roſarum, Fœniculi, Anthos an. ℥j. M. Fiat aqua ophthalmica.

Aqua ad oculorum vlcera Ioannis de Vigo.

R. Aquarum Roſacea	*Sieff è Thure* ℥ß.
Myrtillorum	*Aloe Hepatica* ℈ß.
Equiſeti ana ℥ß.	*Myrobalanorum citrinorum* ʒj.ß.
Sacbari candi è ſyr. Roſ. ʒij.	*Albumin. ouorum* N. iij.
Sieff albi abſque opio	*Tutia*
Sieff è plumbo an. ʒj.	*Camphora an.* ℈j.

Tritis terendis, quaſſentur & miſceantur omnia inde vitreis organis, ſtipatis accurate rimis, aqua deſtillet: quæ vlcera purgat, & ad cicatricem perducit.

Vel in materia frigida.

R. Sieff è Thure ʒj.	*Mirobal. Citrin.* ʒij.
Sieff è plumbo ʒj.ß.	*Cadmia*
Myrrha ℈ß.	*Stibii ana* ʒj.ß.
Sarcocolla	*Aqua. Plantaginis*
Aloes Hepatica an. ʒj.	*Roſarum an.* ʒj.ß.

Terantur, quæ terenda ſunt, omnibuſque mixtis, eliciatur aqua vaſe vitreo, qua perinde ac collyrio vtatur.

Aqua viſu conſeruans Fiorauanti.

R. Vini albi lib xij.	*Chelidonia*
Panis albi recentis lib. iv.	*Scilla an.* ʒiv.
Fœniculi ʒiv.	*Caryophyllorum* ℥ß.

Miſce in Alembico, & B. calore deſtillentur, donec libræ 5. exierint. deinde ſerua ad vſum.

Ophthalmicum Oſwaldi Crollij.

R. Aquæ ſtillatitiæ albuminum ouorum coctione induratorū lib. j.
Vini Maluatici lib. j. Aquæ ſanguinis Humani ℥j.
Apuæ Roſarum albarum, rubearum an. ℥iij.
Aq. Chelidoniæ, Rutæ Valerianæ, pulegii.

Euphraſiæ, Fœniculi, an. ℥ij.	*Fumi terræ, ana* ℥ij.
Mellis virginei cochl. j. ß.	*Salis Euphraſiæ*
Aluminis rochæ	*Fœniculi*
Sachari Candi	*Saturni an* ʒj.
Vitrioli albi an. ℥ß.	*Salis Margaritarum*
Camphoræ ʒiij.	*Corallorum an.* ℈ij.
Caryophyllorum	*Aloes* ℥ß.
Zingiberis albi an. ʒj.	*Maſtichis* ʒj.

Tutiæ præparatæ (id eſt, in aqua Roſarum vel vino Cretico ana ſexies extinguatur ac tenuiſsimè teratur) vnciam j. & ſemis.

Terenda terantur & miſceantur, ſtent in vitro clauſo aut in caloris digeſtione per menſem, vel quod melius ſub dio, ſoli & rori exponatur per 40. dies quotidie mouendo aliquoties, ſic demum inſolata promenda vſui. Qui in vaſe Aurichalcino vult parare & exponere, faciat pro libitu. Nota Aloen in mortario cum aquis dictis prius remiſcendã mouendo quatenus in aquam abeat, & ſtrigmenti modo coeat, idque donec aquæ remiſceatur, poſtea reliquis addatur. Vſus eius eſt ad omnes oculorum affectiones, inflammationes, Lippitudines, Nebulas, Fiſtulas, & eiuſmodi. Modus applicandi talis eſt: Iaceat in lecto æger ſupinus & iniecta intra apertos oculos aquæ lachryma, vel gutta cum pluma gallinæ nigræ indatur, claudatque & referet oculos infirmus, vt per oculorũ cauitates intruſa aqua per oculum diffundatur, id bis terve in die, & curabitur. Si nebulæ fuerint ſupra vel infra corneam, conficito puluerem è ſacharo candido, alumine combuſto, & ſepiæ oſſe, ſed tenuiſſime contuſum & ſuccretum incerniculo, vt tactum effugiat, & quum cubitum pergit ex canaliculo penna parum de hoc puluere inſuffletur, moxq; aquæ guttam inſtillabis, oculos claudat ac dormiat, nam citiſſime diluetur. Vel ſi ſint maculæ, miſceantur cum vnica ſemis illius liquoris ophthalmici, olei laterini quater rectificati, & olei Fœniculi ſemel rectificati, ana guttæ 4. Item duæ guttæ olei ſuccini rectificati, ac in die de hoc liquore bene mixto bis, mane & veſperi, ſemper vna atque altera guttula oculo indantur. Mirum & ſtupendũ ophthalmicum fit è cancris & chelidonia, quod ſi artificio debito & tempore præparetur, oculos ad deſperationẽ læſos virtuoſiſſime reſtituit, & omnia vulnera ſpatio 24. horarum conglutinat.

Aqua

Digitized by Google

Aqua ad hæmoptoſim ſeu ſanguinis ſputum Ioſephi Quercetani.

℞. Rad. Biſtortæ	*Lentiſci an. M. ß.*
Symphyti maioris	*Gran. Sumach.*
Tormentillæ an. ℥j.	*Myrtillorum*
Herb. Centinodiæ	*Sem. Plantaginis*
Milleſolii	*Berberorum*
Veronicæ	*Papau. albi an.* ʒvj.
Saniculæ	*Flor. Nymphea*
Pyrolæ	*Cucurbitarum*
Burſæpaſtoris cum Rad. an. M. j.	*Citoniorum*
Summitatum Rubi	*Roſ. Rub. ana p.* ij.

Contuſis & commixtis omnibus macerentur per quatriduum ad ignem Balnei in ſuccorum depuratorum

Plantaginis	*Acetoſæ*
Portulucæ	*Agrimoniæ ana lib.* ij.

Dein fortiter exprimantur: his adde

Succorum acaciæ	*Terræ ſigillatæ*
Hipociſtidos ana ℥ij.	*Boli armeni veri ana* ℥ß.
Electuarii Diatragacanthi frigidi ʒij.	

Macerentur denuo per quatriduum, dein per cineres ad ſiccitatẽ deſtillentur. Huius aquæ qui laborat Hæmoptoſi capiat cochlearia duo aut tria, vel per ſe, vel addito Syrupo Myrtillorum, de roſis ſiccis, aut ſymphiti deſcript. Fernelii. Quod ſi ab immodico ſanguinis fluxu exoluantur vires, adde ℈j. Tincturæ corallorum, vel para deſtillatum, quod cum morbo pugnet, & refectioni inſeruiat.

Aqua ad cruentam ſputitionem.

℞. Boli Armeni	*Gummi Arabici*
Terræ ſigillatæ	*Tragacanthi an.* ʒij. ß.
Spodii	*Sem. Papaueris albi*
Hæmatitis	*Portulacæ*
Roſ. rub. an. ʒv.	*Plantaginis*
Corallorum rub.	*Maluæ an.* ʒij
Succini	*Cornu Cerui vſti* ʒij.
Margaritarum an. ʒij.	*Succ. Acaciæ*

Liquiritiæ
Plantaginis
Acetoſæ
Portulacæ
Hipociſtidis an. lib.ß.
Amyli torrefacti ℨiij.
Syr. Myrtillorum
De Roſis ſiccis
Symphyti ana ℥iij.
Olibani ℨij.
Maſticis ℥ß.
Diatragacan. frigidi ℨj.ß.

Miſceantur & putrefiant, deinde deſtillentur, aqua dabitur cum appropriatis, Fæces vero ſeu remanentia miſcebitur cum conſerua Roſ. antiq. Betonicæ, conſolidæ, acetoſæ, ſymphyti ana q placet: Doſis aquę eſt cochlear j. ad iij. Electuarii vero Doſis draxh. ij. ad drach. ij. ß.

Aqua ad ſputa cruenta & phthiſin Hieronymi Rubei.

R. Carnium Limacum in vini auſteri & aquæ plantag. coct. lib. ij.
Conſeruæ conſolidæ maioris
Roſarum ana lib. j.

Cum limacum deſtillatione fiat deſtillatio in Alembico. Hæc aqua coletur ac filtretur, & cum ſachari diſſoluti in aquæ plantag. ℥ij. Santali, ſpicæ an ℈ß. exhibeatur.

Aqua eiuſdem ad oris halitum, ac narium.

R. Aquæ. Roſarum lib. j ß.
Violarum lib. j.
Maioranæ lib. ß.
Nucis Moſchatæ ℨij.
Cinnamomi
Agallochi
Galangæ
Zedoariæ an. ℨij.

In puluerem redigantur, quæ poſſunt redigi, & cum aquis miſceantur, deſtilleturque aqua, cui addito Moſchi G. IIX. Nam purgato capite, ſi ipſa aqua quotidie ſtomacho ieiuno, emunctiſque naribus trahatur, mirifice confert, dum è cerebro ortum habuerit malum.

Aqua ad phthiſin & vlcera pulmonum Ioſephi Quercetani.

R. Spec. Electua. reſumptiui
Diapenidii
Diatragacanthi frigidi
Diacorall. an. ℨß.
Trochiſ. de ſpodio
De Terra Sigillata an. ℨvj.
Conſ. Symphyti maior.
Roſ. rubear. an. ℨj.
Florum verbaſci ℨj.
Sem. Plantaginis.

Melo.

Digitized by Google

Melonum	*Papaueris albi*
Berber.	*Citoniorum an.*℥x.
Cuſcutæ	*Pulueris cancrorum fluuiatil.*ʒiij.

Contuſis craſſiuſcule omnibus macerentur per 4. dies in

Aquarum veronicæ	*Plantaginis*
Scabioſæ, Bugloſſæ	*Symphyti maioris an. lib.*j.

Dein fortiter exprimantur & deſtillentur per cineres: Huic aquæ deſtillatæ adde

Tincturæ corallorum, *Magiſterii perlarum an.*ʒiij.
Butyri ſeu Lactis Sulphuris Vnc.ß.

Miſce. Doſis ℥j. ß. Vel per ſe, vel admixta ℥ß. Syrupi Myrtillorum, aut de roſis ſiccis: de qua vtendum ad pluſculos dies.

Aqua ad phthiſin Alia.

℞. *Rad. Ireos Florentin.*	*Agrimoniæ*
Liquiritiæ	*Fol. ſcolopendrii*
Paſſularum minor.	*Dactylorum an.*℥j.ß.
Rutæ Murariæ	*Abſynthii* ʒvj.
Menthæ	*Croci*
Meliſſæ	*Caryophyllorum*
Saluiæ Syluestris	*Cinnamomi an.*ʒj.
Scabioſæ	*Coriandri* ʒij.

Inciſis offunde menſuras iiij. Lactis Caprini, indantur duobus vitris, bene obturentur ad putrefaciendum per menſem, deinde deſtilla per B. Mariæ, quod exit probe cuſtodi ac reſerua.

Hermeticum in empyemate.

℞. *Carnium Caponis*	*Carduiben. Scabioſæ*
Aquæ. Borraginis	*Saluiæ Sylueſtris an. quart.*j.
Meliſſæ	*Pinearum mundatarum*
Tuſsilaginis an. lib.ß.	*Amygdal. dul. excort. an. l.ß.*

Contundantur pineæ, cum amygdalis in aquis prædictis, vt F. Lac, huic adde

Spec. Diathamaron	*Spec. Cordial. temper.* ℈ij.
Elect. de gemmis	*Croci, Maſticis an.*℈ß.
Lætitiæ Galeni an. ʒij.	*Cinnamomi* ʒj.

Miſceantur omnia S. A. deinde deſtillentur receptaculo munito.

Digitized by Google

Aqua antipleuritica Ioſephi Quercetani.

℞. *Florum papaueris Rheadis exſiccatorum p.* vj.
Coralli rubri tenuiſsime puluerifati
Pulueris corticum auellanarum rubrarum
Seminis Carduibenedicti ana ℥j.

Macerentur per triduum ad ignem Balnei Mariæ in
*Aquarum papaueris Rheadis lib.*ij.
*Carduibenedicti, Vlmariæ an.lib.*j.

Dein per cineres deſtillentur. De hac aqua exhibe ℥iij.addendo Syrupi Papau. Rheadis ℥j. Idque ante ſomnum : reiteretur, ſi opus fuerit. Non prætermittenda erit prius ſanguinis miſſio:cum hac aqua multos pleuriticos etiam deſperatos ſanitati breui reſtitutos ſæpe vidimus.

Aqua mirabilis ad collapſas vires in corpore humano reſtaurandas Ioſ. Quercetani.

Fac deſtillari vinum Candię ſiue vinum Maluaticum optimum quinquies vel ſexies, in vnaquaque vice rectificãdo,vt artis eſt. In hac aqua vitæ poſt primam vel ſecundam deſtillationem, phlegmatiſque ſeparationem, macera

Florum exſiccatorum
Bugloſſæ
Borraginis
Cort. Citri ſicci
Ligni aloes
Cinnamomi an.q.v.

Habita ſemper quantitatis conficiendæ ratione: Multoties hanc aquam cohobando & reducendo.In cuius optime rectificatæ lib.j. diſſolue

Confect. Alkermes ℥ß. *Ambræ Griſſeæ* ʒij.

De hac exhibe cochleare dimidium in cordis deliquio, melancholicis & aliis deploratis affectionibus.

Aqua confortans caponis Ioſephi Quercetani.

℞. Caponem vnum (aut plures) antiquum & pinguem exenteratũ in fruſta diſcinde, & in Phialam vitream capacem iniice, addendo

Santali citrini
Ligni aloes
Garyophyllorum
Nucis Moſchatæ
Cinnamomi
Macis an.℥j.
Galangæ
Corticis Citri
Zedoariæ
Croci an.℥ß.

Flor.

Digitized by Google

Flor. Roſmarini	*Roſ. Rub. an. p. j.*
Saluiæ, Betonicæ	*Coralli præparati* ℥j.
Laundulæ	*Gran. Alkermes* ʒiij.
Borraginis	*Vini Canariæ Menſ. j.*
Bugloſſæ	*Sachari albiſſimi lib. ß.*

Vas bene clauſum, vt nihil euaporet, collocetur in B.M. feruidum, per octo vel 10. dies, donec capo vi bullientis aquæ in minutiſſimas particulas decoctus fuerit, exprimantur poſtea omnia per torcular, & in alembico deſtillentur. Doſis eſt cochlear vnum atque alterum.

Aqua caponis Andreæ à Lacuna. Capo generoſus in aqua pura decoquitur cum foliis Borraginis, bugloſſæ an. Mj. Conſeruæ violarum, Roſarum Borraginis, Bugloſſæ ana ℥ij. Addito modico ex pulueribus Cordialibus. Deſtillentur omnia in Balneo M. Deinde aromatiza cum puluere triaſantali, & propina creberrime.

Aqua Caponis Geſneri. Pulpa vnius capi, detracta pingnedine & pelle, minutim incidatur, & cum aqua Bugloſſæ abluatur. Deinde addita

Conſeruæ Violarum	*Conſeru. Roſarum* ℥j.
Borraginis, Borrag. an. ℥j. ß.	*Fol. Auri Num.* vj.

Miſceantur omnia diligenter, deinde in duplici vaſe reportantur & ſ.a. deſtillentur. Huius liquoris frequenter cochlear vnum exhibitum per ſe, aut cum iuſculis diſſolutum, collapſas vires reſtaurat.

Alia eiuſdem. Pulpam vnius capi curſu fatigati, & venati antequam iuguletur, pelle & pinguedine detractis, & in aquis Nenupharis & Lactucæ abluatur, addendo

Conſeruæ violarum ℥j.	*Sem. Papaueris albi*
Borraginis, Bugloſſæ an. ℥j. ß.	*Lactucæ an.* ʒj.
Conſ. Nenupharis ℥j.	*Spec. Diamarg. fr. frig.* ʒj. ß.

Miſceantur omnia ſimul & cum ſucci pomorum odorat. ℥ij in vaſe duplici reponantur: Deſtillentur ſecundum artem. Conueniens eſt extreme diſſolutis viribus à febre.

Alia Auguſtani. R. Caponem euiſceratum, atq; in fruſta inciſum, depoſita pinguedine, decoquatur in ſufficiente quantitate aquæ ſecundũ artem

R. Brodii colati lib. ij. ß.	*Florum violarum*
Aqu. Borrag. Bugloſ. an. lib. j. ß.	*Florum Bugloſſæ an.* ʒiij.
Florum Roſarum ʒij.	*Cinnamo.* ʒj.

Deſtillentur in alembico vitreo ſecundum artem.

Digitized by Google

Aqua Caponis Coloni[e]nſium.

Caponi plurimum à nobis defatigato & occiſo pennæ ſiccæ euellantur citra vllam aquæ immerſionem ſeu macerationem: cumque caponem ita deplumatum, & exinde euiſceratum, minutim vna cum oſſibus, ſtomacho, hepate & corde conſcinde, atque ad macerandum affunde

Aquar. Roſarum lib. j. ß.	*Nucis Moſchatæ*
Bugloſſæ lib. j.	*Zingiberis, Macis*
Meliſſæ lib. ß.	*Santali Citrini an.* ʒj.
Vini maluatici lib. j. ℥iij.	*Cor. Citri* ʒj. *ß.*
Cinnam. Electi ℥ij.	*Flor. Cordialium an.* ʒj.
Croci ʒj.	*Coriandri præparati*
Sem. Endiuiæ ʒiij.	*Sem. Melonum an.* ʒij.
Galangæ ʒij.	*Pinearum* ℥j.
Caryophyl. ℈*ß.*	*Florum Arantiorum condit.* ʒ*ß.*

Stent hæc omnia in infuſione per horas 24. ſuper fornacem, vel in alio loco calido: exinde ſuper impoſito adaptato alembico deſtilla per B. Mariæ, & in deſtillato liquore extingue aurum candens, præſertim tempore vſurpationis.

Aqua Caponis Florentini.

Capones duos generoſos ſumito, quorum vnum tamdiu, donec ab oſſibus carnes ſeparentur, coquito: exprimito, atque ius ad vſum ſeruato: Alterum v. Caponem vna ſaltem bullitione coquito, deinde minutim ſcindito, quo facto, in veſicæ, ſeu cucurbitæ vitreæ fundo foliorum Borraginis M ıij. ponito: Mox ſupra hæc tantum medullæ panis, in ſupra dicto iure madefactæ quantum ad ſorbendum totum ius ſufficiat, collocato: Demum Caponem indito, atque in cineribus, vel arena, vel balneo ſicco, leui calore deſtillato ac conſeruato.

Aqua Caponis Langii.

R. Caponem & perdicem euiſceratum & minutim diſſectum, & cũ aqua roſarum ac vino lotum Cinnamomi ʒj. Caryophyl. ℈ij. Manus Chriſti cum perlis ℥ß. Succi arantiorum ℥ij. Acetoſitatis citri ℥iij. ponãtur in vitrum aut cantharum in duplici vaſe continuo feruore coquantur, & exempta per linteũ exprimantur. Hæc eſt aqua caponis ſimplex.

Vel R. Caponem præparatũ vt iam dictum, adde Flor. Borrag. M. j. ß. Violarum, Roſarũ, Bugloſſæ an. M j. ſem. Melonũ ʒij ß. cucurbitarũ ʒiij. Cinna-

Cinnamomi ℨij.ß. Caryophyllorũ ℨj. Cubebarum ℨß.Zingib.ℨij.groſſo modo inciſa atq; cõquaſſata, decoque in lib.iij.ß. aquæ cõmunis, & prope finẽ decoctionis cũ capo ſemicoctus, addãtur Flor.Deinde brodium coletur vna cum capone in mortario cõtuſo, ponatur in Alembicum addendo manus Chriſti perlat.℥ij.ß.Succi acetoſ.citri ℥iij.Foliorum auri Num.x. deſtillentur lento igne in B. M. ſuſpendendo in ſuperiore parte alembici Cinnam. ℨß. Caryophyl. ℈j. In petia ſerici albi, & hic modus probatur optimus.

Alias talis eſt Comitiſſa. R. Caponem deplumatũ,euiſceratũ & ſine pinguedine præparatũ,aquæ Tuſſilaginis,Borrag.Blugoſſ. ana lib.j.coque inuicem donec caro ab oſſibus ſeparetur, caro cum iure contundatur, cõtuſo adde Conſ. Borrag. Roſarũ,Bugloſſæ,Flor.tunicæ ana ℥j.ß.Spe. Diamargar.frigidi, Cordial.Temperat.an.ℨj.ß. Secundũ a.deſtillẽtur.

Tales ſunt variæ eius præparationes. R. Caponem euiſceratum in fruſta inciſum, depoſita pinguedine in ſ.q. aquæ. Huius Brodii accipe colati lib ij.ß. Aqua. Borrag. Bugloſſæ ana lib. j.ß. Florum Roſarum, violarũ, Borraginis, Bugloſſæ an. ℨij. Cinnamomi acetrimi ℥j. deſtillentur in Alembico. Doſis cochl. iiij.ad v. cum manus Chriſti ℥j.

Modus alius. R. Conſ.Borrag.Bugloſſæ,Roſarum, Violarum, Nympheæ ana ℥j.ß. Anthos,Meliſſæ ana ℥j. Cort.citri conditi ℨvj. Spe. Diamargar.frigidi,Diarrhodon abbatis, Trianſantalorum, Lætitiæ Gale. an.ℨij. Aquar. Endiuię, Borraginis,Bugloſſ. Cichorii, acetoſæ an.lib.ß. Decocti duarum perdicum, cum acetoſ. Lactu. Lupul. lib.j.ß. vel q.ſ. Sem.4. Frig.maior.an.℥j.Deſtillentur cum carnibus caponis,interea in B.M.liquor deſtillationis dulcoretur ℥vj.ſachari,confect.manus Chriſti ℥ij. aromatiſetur ℨvj.Cinnam.coletur ac filtretur in vitro oris anguſto cooperto.

Alia eiuſdem aquæ deſtillatio. R. Pulpæ Caponis ſ.a.præparatæ. Conſer. Roſ.℥j.ß Bugloſſæ,Flor.Tunicæ ana ℥j.Cort.citri conditi,Flo.Arantio. condit.ℨij. Spec.Cordial.temper.Diamargar.frigidi, Elect.de gemmis frig.an.℈ij.Cinnam. ℨij. C.cerui vſti præpar.ana ℈j. Deſtillentur ſecundum artẽ,huius deſtillationis R.lib.j.ß.Cinnam.℥j. manus Chriſti ℨij ß. Tali modo aromatiſetur,cum reliquo deſtillato etiã taliter procedes.

Vel ſic. R.Flor.Borrag. Bugloſ.an.℥j. Violarum ℥j. Nympheæ ℥j. Cort. citri ℨvj. Cinnam.Elect.℥j.Santal. citrin.ℨj.ß. Ligni aloes ℨß. Macis ℈ij. Caryophyllorum tantundem, Herb.Meliſſæ Mij.Croci Orientalis ℈ß.

Pomorum Cydoniorum Num. iv. Inciſa & contuſa miſce cum capone, deinde coque & deſtillentur per alembicum.

Alius modus. R. Caponem ſuffocatum exenteratum & cum vino lotum, incide carnem, oſſa contundendo in mortario cui poſtea adde florum Bugloſſæ, Meliſſæ ana lib. ſ. vini maluatici lib. j. Amygdal. contuſarum, pinearum contuſ. ana lib. j. Spec. Diathamaron, lætitię Gal. an. ʒij. Margarit. contuſ. ʒj. Oſſis de corde C. gr. xx. Deſtilla per B. M valet in phthiſi.

Alius. R. Caponē præparatū, vt iam dictū, aquæ Roſ. vini optimi an. lib. ſ. conſeruæ Borrag. Bugloſ. an. ℥j. Spec. de gēmis, Diamoſchi dul. Diarrhodō abbatis an ʒj. Pulu. Diamargarit. cordialis, Margarit. an. gr. xl. Cinnamomi ʒiij. Fol. auri numero viij. Deſtilla per alembicum.

Vel. R. Pulpam carnium vnius caponis, Conſ. Roſarum, Borrag. Bugloſſæ violarum an. ℥j ß. pinearum piſtac. ℥ß. Cort. citri ʒij. Spe. Diamar. frigid. Diarrhodon abbatis an. ʒj. pulu. Rad. Ireos ℈j. ß. Aqu. Borrag. Bugloſ. ana lib. ij. Roſarum lib. ſ. Tuſſilaginis ℥viij. Deſtillentur ſecundum artem, in deſtillato diſſoluantur manus Chriſti perlati, ſachari albi an. ℥ij. Terræ ſigillatæ nouæ ʒij.

Aliter etiam ſic. R. Caponem mediocris ætatis, coque & redige in pulpam, vt eſt artis, pulpæ adde Cinnam. lib. j. Spec. Diambræ, Aromatici, Diacinnamomi ana ʒij. Coral. rub. præparatorum, margarit. præpar. ana ʒ. ſ. Macis ℥ß. Redige ſpecies in puluerem groſſum, & miſceantur cum pulpa, affunde vini veteris optimi lib. vj. Aquæ Cinnamomi lib. iv. adde fol. auri q. v deſtilla.

Sic etiam. R. Caponem euiſceratum cum carne & oſſibus contuſum atque præparatum: Affunde huic aquarum Fœniculi, Roſarum, Borraginis, Meliſſæ, Bugloſſæ, Endiuiæ ana ℥ij. Abſinthii Symphiti an. ℥j. Spe. de gemmis frigid. Diarrhodō Abbatis. Diamargarit. frigidi, Cinnamomi, Granorum paradiſi ana ℈j. Deſtillentur omnia ſecundum artem.

Aqua antifebritica I. Quercetani.

R. Meliſſæ, Betonicæ, Argentinæ ana partem vnam. Vt ex illis omnibus ſimul tritis & expreſſis lib. iiij. ad minus ſucci extrahi poſſint. Succi foliorum & Rad. centaurii minoris (quod febrifugam vocant) lib. ij. Aquæ aſtacorum ſeu cancrorum fluuiatilium cū cruſtis conquaſſatorum lib. j. Aquæ ex ſucco capitū papau. albi elicitæ lib. ſ. Aquæ fructuum fragariæ lib. j. ß.

Miſceah-

Miſceantur & per alembicum vitreum per cineres deſtillentur: Specificum eſt remediũ ad omnis generis febres, ac intermittentes potiſſimum, ſed maxime tertianas nothas & exquiſitas. Huius a. vſus eſt eiuſmodi, vt 12. horis ante paroxyſmũ clyſter emolliẽs & refrigerãs iniiciatur: dein quinq; ante ꝑdictũ paroxyſmũ horis iuſculũ optime conſummatũ exhibeatur. Acceſſionis v. initio ꝓpinandę ægro ſunt ℥iij. prędictę aquę, cui ſi guttulas aliquot ſpiritus vitrioli addideris, ꝓſtantior euadet.

Aqua alia contra omnis generis febres, præcipueque contra intermittentes eiuſdem authoris.

R. Aquarum fragorum, centaurii ana lib. ij. Mellis ij. vel. iij. Omnibus inuicem mixtis indantur in alembicum, quod ſine pileo in formicarum aceruum ſepeliatur, vbi formicæ à mellis dulcedine pellectę, cateruatim irruent in hanc aquam: poſtquam harum ſufficientẽ collegeris quantitatem, exime vas, omnia inuicem optime agitando: Dein capitello ſuper alembicum reponito, omnium fiat diſtillatio per cineres. Doſis eſt ſemicochleare, aut paulo plus, ſi vires patiantur. Initio paroxyſmi ſatis vehementem prouocat vomitum: Infiniti ex huius aquæ vſu priſtinã valetudinem recuperarunt. Sed medici eſt, deliberare prius quam eandem porrigat, num æger ad vomitum procliuis ſit, nec ne? num materia, quæ febrem efficit, idonea ſit vacuationi per vomitum, aut contra? Numque ægri vires validiores ac debiliores exiſtant? His omnibus exquiſito iudicio libratis, intrepide vomitiuum hoc exhibebitur, cuius effectus præſtantiſſimi ſe indies in plurib. ægrotis prodent.

Aqua confortans in febribus.

R. Galangæ vtriuſque	*Conſeru. Borraginis*
Caryophyllorum	*Bugloſſæ*
Sem. Baſiliconis	*Roſarum an.* ℥vj.
Bombacis	*Vini Maluatici lib.* j. *ß.*
Macis an. ʒij.	*Aquæ Borraginis*
Florum Bugloſſæ	*Bugloſſæ*
Borraginis	*Roſarum an.* ℥vj.
Anthos	*Camphoræ* ℈*ß.*
Tunicæ an. ʒj.	*N. Moſchatæ* ℈j.

M. ſtent in infuſione ꝑ noctẽ, tũ R. Cor vnius tauri cũ lib. ſ. pulmonis cordi ꝓpinquioris: incidatur minutim & cũ ſpecieb. miſceat̃ exacte, im-

mittatur in vnam aut duas cucurbitas & applicato alembico deſtilletur vt a. eſt. In huius deſtillati lib. j. diſſolue manus Chriſti perlat. ℥j. vel ℥j.ß. ſeruetur vſui.

Aqua Nephritica.

℞. Saxifragiæ
Petroſelini an. M. j. ß.
Aſparagi M. ß.
Scordii M. j.
Hederæ tantundem
Scolopendr. M ß.
Milii ſolis
Sem. geniſtæ
Bacc. Lauri an. ℥ij.
Rad. pæoniæ ℥ß.
Eringii
Ameos an. ℥j.
Ireos ʒij.
Vini albi lib ij. ß.
Aqu. ſaxifragiæ lib. ij.
Fellis Bouis ℈ij.
Infundantur & deſtillentur. Doſis ℥ ij.

Alia Aqua Nephritica.

℞. Comarum Raphani contuſ. lib. iv.
Rad. Raph. inciſi lib. ij.
Sem. petroſel. ℥iv.
Cinnam. inciſi ℥ij.
Vini generoſi lib. iij.
M. & deſtillentur. ſ. a.

Aqua Antinephritica Ioſ. Quercetani.

℞. Rad. Reſtæ Bouis
Petroſelini
Fryngiorum ana ℥j. ß.
Parietariæ
Herniariæ
Saxifragiæ cum toto ana M. ij.
Argentariæ M. j. ß.
Senelorum ℥iij.
Milii ſolis
Fœniculi dulcis an. ℥ij.
Baccarum Alkekengi conquaſſat. ℥iij.

Conquaſſentur & macerentur in vini albi generoſi ſuffic. quantitate per quatriduum: dein fortiter exprimantur & deſtillentur: de hac aqua ſumat cochlear vnum aut alterum ſingulis matutinis, aſſumpto prius bolo ex Caſſia vel ex Electuario lenitiuo, vel Diaſebeſten.

Alia eiuſdem.

℞. Succor. Argentariæ
Senelorum an. lib. j. ß.
Parietariæ lib. j. ß.
Hydromel. ſcyllit. lib. j.

In his liquoribus ſimul mixtis macera per 5. aut 6. dies ad ignem lentum Balnei Mariæ.

Gran. Iuniperi contuſor. ℥iij
Milii ſolis
Saxifragiæ
Althea
Bardanæ an. ℥ij.
Fœniculi ℥ij.

Pul-

Pulu. Herniariæ — *Cinnamomi an.* ℥j.
Rad. Reſtæ bouis — *Camphoræ* ℥ij.

Dein deſtillentur per cineres. De hac aqua exhibe ad ℥ij. cui aquæ ſi ſal proprium ex arte paratum, & conuenienti quantitate addas, longe potentius erit remedium.

Alia prædictæ aquæ præparatio.

℞. *Succorum Raphani* — *Argentariæ, ſaxifragiæ,*
Limonum an. lib. j. ß. — *Verbenæ ana lib. j.*
Aquar. Betonicæ — *Hydromelitis Maluatici lib. ij.*

In his liquoribus ſimul mixtis macera per quatuor aut quinque dies ad ignem lentum B. M.

Gran. Iuniperi matur. ℥iij — 4 *Sem. Frig. Maior. Mundat.*
Milii Solis — *Sem. Altheæ an.* ʒvj.
Sem. Bardanæ — *Extracti lithontrib.*
Raphani maioris — *Elect. Ducis Iuſtini,*
Saxifragiæ — *Nicolai ana* ℥ß.
Vrticæ, Cepæ, — *Calcis teſtarum ouorum* ʒiij.
Aniſi, Fœniculi an. ℥j. ß. — *Camphoræ* ʒij. *Cinnam.* ʒiij.

Dein fortiter exprimantur & deſtillentur per cineres: De hac aqua exhibe ad ℥ij. cui aquæ ſi ſal proprium ex arte paratum & conuenienti quantitate addas, præſtantior multo euadet aqua.

Vel ſic.

℞. *Rad. Helenii* — *Vrticæ* ʒvj.
Pimpinellæ — *Spec. Diatrion piper.*
Petroſelini — *Lithontrib. an.* ʒij.
Pyrethri an. ℥j. ß. — *Baccarum Lauri*
Sem. Milii ſolis — *Iuniperi an.* ℥j.
Saxifragiæ — *Sanguinis hirci ſeu cerui* ℥iiij.
Fœniculi — *Halicacabi*
Aniſi an. ʒvj. — *Sem. geniſtæ an.* ℥ß.

Contundenda contundantur & macerentur in ſuff. quantitate ſpiritus vini per 4. dies, dein deſtillentur. De hac aqua exhibe ℥j. vel ℥j. ß.

Aqua ad calculum, colicam & Iſchuriam.

℞. *Parietariæ, ſaxifragiæ, Apii, Thymi an.* Mij.
Rad. Petroſelini — *Fœniculi*
Filipendulæ — *Raphani an.* ℥iij.

Eringii ℥iv.	*Sem. geniſtæ* ℥ij. ß.
Flor. Althea M.j.	*Alkekengi* ℥j. ß.
Sem. Petroſelini	*Malua tantundem*
Fœniculi	*Cinnamomi*
Saxifragiæ an. ℥j. ß.	*Nucis Moſchatæ*
Milii ſolis ℥ij.	*Galangæ an.* ℥j.

Contuſa omnia & infuſa in lib. viij. *vini maluatici: Deſtillentur: deinde ſi placet adde ſacchari q. v.*

Aqua ad comminuendum calculum etiam in veſica.

R. Succorum porri	*Limonum*
Cepæ	*Parietariæ*
Raphani an. lib. ij.	*Auriculæ muris ana lib.* ſ.

Omnibus his ſuccis ſimul cōmixtis fiat primum digeſtio & fermentatio, dein deſtillatio. Addi quoq; poteſt cryſtallus calcinatus, nec nō fimus columbinus, qui totus eſt nitroſus, ſingulorum quantū ſatis eſt. Hæc aqua per os exhiberi, vel in ipſam etiam veſicam iniici poteſt. Calculum comminuit, & ſenſim in puluerem cōterit, mucilaginoſam præterea & tartareā omnem ſubſtantiam, vnde lapis generari ſolet, tum in renibus, tum in veſica incidit & diſſoluit; idque ſine vllo periculo & dolore. Eſt denique remedium potentiſſimum & ſummum, noſtroq; artificio inuentum (Quercetani intellige) & deſcriptum.

Ad idem. R. Succi eſulæ minoris verrucariæ, centūnodii ana lib. j. In his macera Borracis ℥j. dein deſtillentur.

Ad idem. R. Aquarum ſtillatitiarum Alkekengi & Fol. Querq. ana lib. ij. ß. In quibus macera per 4. dies ad ignem B. M.

Rad. Pyrethri craßiuſcule contuſa	*Sem. geniſtæ*
Galangæ ana Vnc. ß.	*Mylii ſolis an.* ʒiij.
Aloes ex veſica ℥vj.	*Lapidis Iudaici*
Sem. Fœniculi ʒiij.	*Lincis ana* ʒij.

Deſtillentur per cineres lento igne. Doſis ℥ij. vel ℥iij.

Ad idem. R. Rad. Raphani in orbiculos diſſectæ, & in Alembicum iniectæ bonam partem.

Huic adde Cinnamomi, Nucis Moſchatæ ℥j. Pyrethri ℥vj. Bacc. Matur. iuniperi ℥j. ß. Fœniculi dulcis ℥j. ß. vini albi optimi tantum, vt duos treſue digitos materiam ſupereemineat: omnia digerantur in loco frigido, vel per 10. vel 12. dies, & poſtea deſtillentur per cineres. Doſis huius aquæ

Digitized by Google

aquæ eſt ab ℥j, ad ℥ij. vel omiſſa deſtillatione, poſtquam macerata & digeſta fuerint, traiiciantur per manicam Hippocratis, ac ſi voles, ſaccharum addes ad conficiendum claretum, de quo capies ℥j. vel ℥ij. hic notela incidit: Recipe antimonii, ſalis nitri, ſulphuris ana ℥iiij. iniice pedetentim in retortam ſuperius perforatam, præſuppoſito in recipiente aquæ Fœniculi, vel vini generoſi, ſpiritus à tribus his ſpeciebus artificioſe in menſtruum pelle, filtra & propina cum appropriatis vel per ſe, & habebis egregium ad calculum medicamentum. Doſis ʒj. ad ʒij. vel per ſe vel cum aliis.

Aqua contra calculum Rhenodæi.

R. Rad. Apii, oiones, eringii & Raphanorum per taleolas inciſarum an. ℥ij. ſiliq. viridiũ fab ℥iij. ſaxifrag. omnium, criſtæ marinæ, Pimpinellæ, ameos, ſummitat. altheæ an. M. ij. gran. Alkekẽgi, cicerum rub. ſem. milii ſolis an. ℥ij. mala citria in orbiculos ſecta. M. iij. Macerentur diem integrum in vino albo: poſtea deſtillentur. Aqua reponatur vaſe idoneo, addendo olei vitrioli guttas aliquot, ſic aceſcet & vires habebit efficaciores.

Aqua ad præſeruationem calculi.

R. Rad. Eryngiorum	*Raphani maioris*
Reſtæ bouis	*Bardanæ*
Et 5. Rad. apertiuarum an. ℥j.	*Gran. Iuniperi recent. an.* ʒvj.
Herb. Herniariæ. M. ij.	*Fruct. Alkekengi num.* xx.
Cort. Limonum ℥j. ß.	*Iuiubarum paria* vj.
4. Sem. frig. maior.	*Dictamni M. ſ.*
Sem. Maluæ	*Flor. Geniſtæ*
Altheæ an. ℥iij.	*Hiperici.*
Saxifragiæ	*Betonicæ*
Milii ſolis	*Maluæ arboreſc. an. p.* ij.
Lapillorum Meſpillorum	*Liquirit.* ℥ij. *ß. caſsiæ lig.* ℥j.

Contundenda contundantur, pulueriſanda pulueriſentur & macerentur in aquarum *Argentinæ, parietariæ an lib. ſ.* *Senclorum, Vini albi generoſi lib.* ij.

Idque per quatriduum in B. M. calido, dein fortiter exprimantur. Expreſſioni adde *Spec. Diatrag. frigidi, Trochiſcorum alkekengi ſine opio an.* ℥j.

Denuo

Denuo digerantur ad ignem B. M. per vnum diem vel alterum, & deſtillentur per alembicum vitreum, vt artis eſt.

Aqua Hiſterica I. Q.

R. Succorum depuratorum matricariæ	*Macis* ℥j.
Mercurial. an. lib. j.	*Flor. Saluiæ, Anthos. an p. ij.*
Nucis Moſchatæ	*Caſtorei* ʒvj.
Cinnamomi	*Fœculæ Bryoniæ* ℥ß.
Ligni aloes an. ℥j.	*Vini albi generoſi lib. j. ß.*

Digerantur per tres vel 4. dies, dein deſtillentur per Balneum vaporoſum feruentiſſimum: fiat aqua pro hiſtericis omnibus affectibus: doſis cochlear vnum mane. Vterum ab impuritatibus detergit, muliebri fluori confert, hiſtericiſq; omnibus affectibus conducit.

Aqua hyſterica Oſwaldi Crollii noſtri.

R. Rad. Diptami	*Meliſſæ an.* ℈ij.
Sem. Dauci an. ℥j.	*Croci Orientalis* ℈j.
Cinnamomi Electi,	*Caſtorei recent.* ℈j ß.
Caſſiæ ligneæ	

Ex omnibus mixtis fiat puluis & affundantur aquæ Rutæ lib. ij. ß. ſtent per 4. dies in infuſione, deſtilla in B. M. & ſerua ad vſum. In huius aquæ cochleari j. offer. Gran. 3. ſatis ex Ioue præparati tepide, tribus vel quatuor diluculis ieiuno ventriculo per tres horas, & ſuffocationi medebitur matricis.

Aqua contra colicam I. Q.

Deſtilla aquam ex floribus Nucum Chamomillæ, de quibus ſingulis cape lib. iiij. miſceantur, in iiſque infunde per quatriduum, florum Chamomillæ veræ & ſambuci ana p. vj. dein fiat expreſſio & colatura, in qua rurſus infunde vt prius, per 4. dies prędictorum florum, an. p. vj. tandem denuo colentur, & prælo fortiter exprimantur, cui oppreſſioni adde

Sem. Fœniculi	*Lauri* ℥. ß.
Aniſi an. ℥j.	*Cinnam. Electi* ʒ. vj.
Bacc. Iuniperi ℥ij.	*Menthæ rubræ ſiccæ q. ſ.*

Stent in infuſione B. M. per duos dies: dein deſtillentur per cineres. Hęc aqua eſt tum ventriculi, tum inteſtinorum anodynum remedium: dolores omnes à flatibus, & à quauis alia frigida cauſa ſubortos ſedat, flatuſque ipſos diſcutit Doſis ab ℥ij. ad tres. *Aqua*

Digitized by Google

Aqua Scorbutica & hydropica.

℞. *Cort. Capparum*	*Chamæpit. an. M. ij.*
Fraxini, Tamariſci	*Sem. Fœniculi*
Polypodij querni an. ℥*ij.*	*Carduibenedicti*
Herb. cochleariæ	*Aniſi ana* ℥*j. ß.*
Naſturtij aquatici	*Flor. geniſtæ*
Summitatum meliſſæ	*Centaurii minoris*
Eupatorij Meſuæ	*Hyperici*
Ceterach	*Sambuci*
Chamadryos	*Epithymi an. p. ij.*

Omnia macerentur per tres dies in

Aqua fumariæ	*Vini albi generoſi lib. jv.*
Seri lactis ana lib. iij.	*Oxymelitis ſcyllitici lib. j.*

Dein colentur & exprimantur: Expreſſioni adde

Trochiſcorum de capparibus	*Dialaccæ an.* ʒ*vj.*

Poſtea deſtillentur per cineres ad ſiccitatem. Doſis ℥ij. mane tribus horis ante cibum, continuando per aliquot dies ſecundum morbi magnitudinem. Hæc aqua tartareos craſſoſque humores melancholicos tum in liene, tum in meſenterio, aliiſque nutritioni famulantibus partibus collectos ac infarctos præparat, incidit, digerit, emollit & liquefacit, futuræque euacuationi aptos reddit, melancholiæ hypochondriacæ, quartanæ febri, ſcirrho tum hepatis, tum lienis conducit. Sed confert proprie ad ſcorbutum, malum quidem maritimis aquiloniiſq; præſertim regionibus familiare & endemicum. Si prædictæ compoſitioni herbas cichoraceas, radices vincetoxici, rubiæ tinctorum, valerianæ, ſeminaque ſambuci & ebuli addideris, cum trochiſcis de eupatorio, de roſis & de rhabarbaro, concinnabis aquam ad hydropem perutilem.

Aqua ad Hydropem.

℞. *Eupatoriæ*	*Sambuci an. p. j.*
Scolopendrij	*Rad. Aſparagi*
Endiuiæ an. M. j.	*Fraxini*
Herbæ peti M. iij.	*Tormentillæ*
Flor. Ireos noſtrat.	*Rubiæ*

Digitized by Google

Acori	*Cort. Ebuli*
Apij ana ʒ.ß.	*Sambuci an. ℥ij.*
Ebuli	*Hepatis Lupini tantundem*
Ireos an. ℥j.ß.	*Ventricul. gallinæ ſicc.*
Sem. Melonum	*Scyllæ ana ʒ.ß.*
Cucurbitæ	*Acinorum ſambuci M. ij.*
Citrulli	*Cantharidum ʒj.*
Cucumeris	*Succi herbæ peti lib. j.*
Endiviæ	*Aq. Florum ſambuci*
Scariolæ	*Ireos*
Lactucæ	*Rad. Ebuli*
Portulacæ	*Cort. ſambuci ana lib. ß.*
Haliacacabi an. ʒij.	*Aceti ℥ij. Mellis ℥iv.*
Cort. Tamariſci	*Cinnam. electi ℥j.*
Capparorum an. ʒ.ß.	*Spicæ Indicæ ʒij.*

Contundenda contundantur bene, miſceantur & macerentur per horas 24. Deinde in cineribus igne perquam lentò deſtillentur. Aquæ addatur ſalis abſinthii ʒ.ß. & ſeruetur. Doſis ℥j.ß. ad ℥ij. mane ieiuno ſtomacho. Hac etiam vinum hydropicorum dilui poteſt.

Aqua Hydropica.

℞. *Aquæ florum ſambuci lib. jv.*
Acinorum ſambuci immatur: contuſ. lib. jv.

Macerentur per horas 24. & deſtillentur. Huic poſtea adde acinorum ſambuci maturorum contuſorum lib. iv. Macerentur iterum vt prius, & deſtillentur. Demum

℞. *Huius aquæ lib. ij.*	*Liquoris tartari correcti lib. j.*
Aquæ Theriacalis lib. j.	*Olei ſalis ebulini ſeu Iuniperini ʒij.*

Dentur ℥j. vel ℥ij. ſtomacho vacuo ad ſudorem eliciendum.

Aqua ad Hydropem alia.

℞. *Liquoris Tartari*	*Aquæ Theriacalis an. ℥j.*
Aquæ gentianæ	*Spiritus vitrioli gut. xv.*

Miſce cum olei ſulphuris gut. xv. Doſis ʒij. ad ʒ.ß. cum vino ante ingreſſum lecti, & ſudet.

Aqua

Digitized by Google

Aqua Tartarea Paracelſi.

℞. *Cinnamomi electi contuſi libram j.*

Aq. Roſarum lib. iv. — *Liquoris Tartari correcti* ℥j.ß.

M. & macerentur in B. M. per horas 24. & deſtillentur.

Aqua ad Aſthma & Orthopnœam.

℞. *Pulmonem vituli lacteſ. conciſi ac integri.*

Pulmonariæ — *Cinnamomi* ℥j.ß.

Hyſſopi — *Sem. fœniculi*

Saluiæ an. M. ij. — *Carui an.* ℥.ß.

Pulueriſentur ac contundendo miſceantur, deinde deſtillentur. Doſis aquæ eſt cochlear j. ad iij. bis vel ter in die.

Aqua in Empyemate & Phtiſi.

℞. *Pulpæ caponis* — *Saluiæ*

Pinearum an. lib. ß. — *Dictamni Cretici albi*

Plantaginis lib. j. — *Betonicæ, violarum an.* ℥iv.

Conſolidæ maioris — *Cinnamomi* ℥j.ß.

Hyperici — *Lactis caprini q. ſ.*

Fiat infuſio per biduum, deinde deſtilletur.

Alia ad Empyema aqua.

℞. *Rad. graminis* ℥iij. — *Liquiritiæ* ℥.ß.

Acetoſæ M. ij. — *Aniſi* ʒj.

Carduibened. — *Ficuum N. iij.*

Scabioſæ — *4. Sem. frig. maj. an.* ʒij.

Capillorum ♀ *an. M. j.* — *Flor. Cordial.*

Paſſul. mundat. ℥j. — *Hyperici an. M.* ß.

Fermenti panis cibarij ℥iij. — *Coagul.* ʒj ß.

Syrupi ex ſucco papav. ℥vj. — *Aquæ Borrag. q. ſ.*

M. ac deſtilla.

Aqua ad corroborandum ventriculum.

℞. *Myrobalanorum chebulorum* — *Caryophyllorum*

Rhabarbari opt.
Maſticis an. ℥j.
Vini Maluatici M. j.
Cort. citri ʒ.ß.

Deſtilla ſecundum artem in Balneo Mariæ.

Alia in confortando ventriculo, corde, hepate, &c. Item in febribus malignis.

℞. *Succorum Borraginis*
Bugloſſæ
Meliſſæ
Biſtortæ
Tormentillæ
Verbenacæ
Oxylapathi
Acetoſæ
Rutæ capraviæ
Myrrhidis
Cyani maj. & min.
Roſarum
Calendulæ
Limonum an. ℥vj.
Citri ℥vj.
Pimpinellæ
Saxifragij
Pentaphyll. an. ℥iij.
Aceti vini albi lib. j.
Sem. Portulacæ
Flor. Nymphææ an. ℥ij.
Sem. citri ʒ.ß.
Terræ Lemniæ
Sileſiacæ
Samiæ an. ʒ.j.ß.
Trium ſantal. ʒvj.
Margaritarum cum
Succo citri præpar. ʒiij.

Infundantur ſpecies in ſuccos, & ſemper maceratio F. per tres dies loco tepido. Deſtilla alembico vitreo. Deſtillatus liquor conſeruetur in vaſe vitreo. Doſis ab ʒ.ß. ad ℥iij. Duabus aut vna horis ante cibi ſumtionem.

Aqua alia in Aſthmate & Diſpnæa.

℞. *Herb. Pulmonariæ*
Carduibenedicti
Hyſſopi
Piperitis
Calaminthæ
Scabioſæ
Marrubij
Capill. ♀
Sem. vrticæ Rom.
Ireos an. ℥vj.
Rad. Fœniculi
Petroſelini an. ℥ij.
Lilij conuall. ʒiij.
Enulæ Campanæ ℥viij.
Sem. Sinapis
Naſturtij an. ℥vj.

Tuſſila-

Digitized by Google

Tuſſilaginis an.m.j. *Coſti* ʒv.
Polypod. quercini ℥vj. *Spicæ* ℈x.
Ariſtol. rot. ℥j. *Baccarum lauri* ℥iiij.
Vini Maluatici m. vj. *Nigellæ* ℥vj.

Macerentur & fermententur diebus ſex, deſtillentur deinde.

Aqua Dyſenterica I. Q.

℞. *Rad. Acetoſæ* *Papaueris albi*
Pentaphylli *Pſyllii*
Tormentillæ *Citoniorum*
Biſtortæ *Coriandri præparati*
Burſæ paſtoris *Gran. myrti an.* ʒvj.
Symphyti vtriuſque an. ℥j.ß. *Flor. Tapſi Barbati*
Cort. citri ſiccæ ℥j. *Maluæ arboreſcentis*
Ligni aloes *Chamomillæ*
Ligni Rhodij *Roſar. Rub. ana p.* ij.
Myrobal. omnium an. ℥ß. *Macis*
Sem. Melonum *N. Moſchatæ an.* ʒiij.
Cucumeris *C. Cerui præparati*
Acetoſæ *Trochiſ. de ſpodio*
Citri *De Terra ſigillata*
Portulacæ *Lap. Hæmat. præpar.*
Endiuiæ an. ʒvj. *Acaciæ* ℥j. *an.* ʒj.ß.

Contundenda contundantur, pulueriſanda pulueriſentur ac macerentur per ſex dies ad ignem B.M. in

Aquar. Pyrorum Agreſtium, *Aq. flor. Maluæ arboreſ.*
Sorborum, plantaginis *Chamomillæ*
Tormentillæ an. lib. ij. *Verbaſci ana lib.* j.

Dein colentur & quam optime exprimantur: Huic expreſſioni adde:

Opij Thebaici præpar. ℈j.ß. *Croci Martis an.* ʒij.
Extracti dyſenterici Ioſ. Q. ʒij. *Croci Orient.* ℥j.
Spec. Diatragacanthi frigidi drach. vj.

Dein ex artis præſcripto deſtillentur, vt fiat aqua, quæ non tantum mirabilis eſt in dyſenteria communi vel peſtilentiali, ſed & in omni alui fluore omnique Hæmorrhagia ſanguinis, à quacunque parte defluat aut ſuboriatur.

Aqua Hypnotica Ioſephi Quercetani.

R. Quatuor ſem. frigid. maior. excorticatorum an. ℥ij.

Sem. papau. albi lib. ß.
Lactucæ ℥iiij.
Hyoſciami ℥ij.
Flor. Nymphea
Violarum
Roſ. rubearum
Papau. Rheadis ana p. iv.
Flor. ſambuci
Summitatum rutæ an. p. ij.
Macis
Nucis moſchatæ
Benioini an. ʒvj.

Contundantur & infundantur per quatriduum in

Aqua: Roſarum
Lactucæ
Nenupharis,
Papau. Rheadis ana lib. ij.

Dein colentur & fortiter exprimantur: Huic expreſſioni adde

Requi: Nicolai ℥ß.
Croci, Mumiæ an. ʒiij.
Camphoræ
Caſtorei an. ʒj.

Deſtillentur ex artis præcepto: Doſis huius aquæ ℥ij. tempore ſomnī. In omnibus diuturnis vigiliis, à febribus ardentibus præſertim excitatis plurimum conducit, præferendaque eſt, vt longe tutior aliis vulgaribus narcoticis, ſimplici nempe requiei Nicolai, Philonio, ipſiſque pilulis de Cynogloſſa, & aliis eius generis. Hæc aqua dolorem etiam omnem obtundit, & mitigat, atque inflammationibus omnibus internis confert, vireſq; æmulatur alicuius laudani.

Aqua ad Gonorrhæam.

R. Foliorum Acanthi
Lapati Hortenſis concis.
Summitatum Althea an. m. ij.
Seminum quatuor frigidorum maiorum an. ℥j.
Florum Nenuphar. m. iij.
Sem. Lini
Senelorum an. ℥j. ß.

Macerentur per diem in lacte aſinino, aut vaccino, poſtea deſtillentur in B. Facultatem habet leniendi, acrimoniam auferendi, ſordes renum & partium per quas & lotium, & ſemen excernuntur, expurgandi & intemperiem corrigendi.

Aqua ad Gonorrhæam fœtidam & virulentam atque inueteratam, Ioſ. Quercetani:

R. Pulu. menthæ ſiccæ
Dictamni
Rad. Ireos Florent. an. ℥j.
Pulu. ſem. Agni caſti

Lactucæ

Lactucæ *Terebinth. Venetæ* ℥iiij.
Rutæ an. ℥vj. *Vini albi* ℥xx.

Hæc omnia iniiciantur in alembicum, & per B. Vaporoſum deſtillentur: de hac aqua exhibe mane duo cochlearia per aliquot dies, præmiſſa conuenienti ſeu Mercuriali aliqua purgatione: hanc centies (dicit author) expertus ſum. Conducit etiam ad vlcera Renum.

Aqua ad morbum Gallicum Hier. Rubei.

℞. Caryophyllorum *Colocynthidis.* ℥j.
Cinnamomi an. ℥ij. *Nucis moſchatæ num.* j.

Eaque omnia in puluerem redacta, raroque linteo inuoluta, bulliant in vini albi optimi ℥IIX. aquæ fontis ℥IV. ad conſumptionem medietatis, clauſis optime rimis, foramine in ſummo operculi recluſo, quo ſpirare poſſit. Vbi refrixit, expreſſo in vinum linteo, adde ligni Guaiaci inciſi lib. ß. macerenturque horis XXIV. mox deſtillet igne leui, aqua, qua tumores à Gallica lue, madeſcant, purgato prius corpore: & ſi robore virium valido ægrotus fuerit, ſumat mane ad ℥ij. ſin infirmus ℥j. Hoc eodem modo vtere ad hydropem, & ad venena: ſudorem enim ciet, neque admodum exquiſitam poſtulat victus rationem.

Alia eiuſdem ad idem.

℞. Sem. Ebuli *Fœniculi cum Rad.*
Olei ſulphuris vel vitrioli ana ℥j. *Petroſelini cum Rad. ana p. Æ.*
Aquæ ardentis ℥iij. *Aſparagorum recent. cum Rad. dupl.*

Vitreis organis lentiſſimo igne deſtillet aqua: in cuius libra diſſolue ſacchari candi ℥iij. mane quantum capere cortex nucis poteſt, ex hac aqua, & tantundem ſuperioris ardentis, ſumitur, & per horam in lecto quieſcendum: idque octo diebus: admirabiles celebrant huius remedii laudes. Quod ſi ad viginti dies accipiatur, lapidem in veſica & renibus frangere aſſerunt: lieni item prodeſt, & induratis Gallici morbi tumoribus, ſi dolentia aut tumentia loca madeſcant.

Aqua ad ictus ſclopetariorum. I. Q.

℞. Ariſtolochiæ rot. *Pyrolæ in vmbra exſiccatæ.* ℥ij.
Baccarum lauri pulu. an. ℥ß. *Aſtacorum in plenilunio captorum exſiccator. & puluerif.* ʒvj:
Pulu. Herb. Veronicæ ℥ij.

Omnes.

Omnes hi pulueres inter ſe mixti lineo ſacco includantur. Quibus peractis, accipiẽdum eſt vas nouum terreum, vitreatumque, & ſatis capax, cui infundendæ ſunt heminæ tres vini optimi, miſcẽdo ſimul Peruincæ recens collectæ m.j. dein etiam ſacculum prædicto puluere refertum, & optime deligatum. Quæ omnia ita diſpoſita macerentur per dies aliquot, exprimantur fortiter & deſtillentur ad mediæ aut duarum partium conſumptionem. Tum reſeruata ſeorſim aqua deſtillata fæces reſiduæ per manicam Hippocratis tranſcolentur & ſeorſim aſſeruentur. Huius autem vſus eſt eiuſmodi, vt ſaucius vncias circiter duas aquæ deſtillatæ ſingulis matutinis per dies 14. continuos capiat, vt ex eo, quod in vaſis fundo remanſerit, optime, vt dictum, colato vulnus lauet, & turundam (quæ parua eſſe debet, etiamſi cauum & profundum vulnus fuerit) illinat, cui tandem folium caulis rubri ſuperimponat, atque ita mirabiles aquæ effectus experietur. Vulneraria quoque eſt prædicta aqua, miroque progreſſu vlcera inueterata tam interna, quam externa ſanat. Confert etiam ad cancrum, ſi cum ea decoquas vermiculos, qui multipedes dicuntur.

Aqua balſamica ad apoſtemata, vlcera interna & externa Ioſephi Quercetani.

Ex æquis partibus foliorum ac florum Roſmarini, foliorum & granorum Lauri, ſaniculæ, veronicę, peti, myrti, plantaginis, deſtilla aquam, cuius lib.vj. adde

*Terebinthinæ Venetæ lib.*j.	*Myrrhæ an.* ℥ij.ß.
Gummi Hederæ	*Aloes ſuccocitrinæ* ℥iij.
Ceraſorum an. ℥iij.	*Macis, piperis,*
Thuris maſculi	*Caryophyllorum an.* ʒj.
Mumiæ veræ	*Croci* ℥ ß.

Omnibus cum ſachari lib. ß. inuicem mixtis fiat in retorta deſtillatio per cineres, vt artis eſt, donec recipiens ſua ſponte refrigeretur. Hãc aquam, quæ tota oleaginea eſt, citra vllam rei alicuius ſeparationem, ſerua in phialis bene clauſis. Nam excellentiſſima eſt & pretioſiſſima, ex ea lauabis fiſtulas, admotis ſolummodo eius aliquot guttulis: item vlcera cancroſa, phagædenica & ſordida, quæ vicina ſunt malo mortuo, & mira videbis. Præſtantiſſima quoque eſt ad carbunculum & anthracem peſtilẽtem, ad vomicas, abſceſſus, apoſtemata, & interna vlcera. Of-

Digitized by Google

ra. Offerendæ ſunt tantum aliquot guttulæ cum vino albo aut cum alio quodam iuſculo, vel aqua vulneraria.

Aqua Podagrica.

R. Aquæ deſtill. ſpermatis Ranarum,
Filicis ana lib. ij. ß.
Theriaces recent. ℥ij. ß.
Vitrioli
Aluminis an. ℥iiij.
Tapſi barbati lib. ij. ß.
Vrinæ pueri vinum bibentis lib. iij.
Salis ℥iv.

Deſtillentur ad ſiccitatem per cineres: Huic adde
Salis vitrioli, id eſt, è ſuo colchotare extr. j℥. ß.
Camphoræ
Croci an. ℥ij.

Miſce. Cum hac aqua foueantur partes dolentes tepide, ſæpe noua immerſione renouando linteola. Vel cum muria ſalis & vrina pueri an. ſimul mixta, deſtilletur aqua ad eoſdemmet dolores pacandos.

Alia aqua antipodagrica.

R. Spiritus vini rectificati lib. ij.
Mellis puriſſimi lib. j.

Deſtillentur in balneo vaporoſo: ſic duos deſtillabis liquores: primus eſt aqueus, ſecundus multo fortior & ſulphureus, quem ſeorſim reſerua: magmati ſiue remanentiæ adde
Croci orientalis integri ℥j. ß.
Terebinthinæ Venetæ ʒij.
Tartari albiſſ. calcinati li. ß.
Caſtorei ℥vj.
Salis fuſi ℥j.
Lixiuij ſarment. vitis lib. ij.
Phlegmatis vitrioli à ſuo ſpiritu non ſeparati ℥iiij.

Macerentur per 24. horas, dein deſtillentur ad ſiccitatem, liquor, qui inde emanabit ſeruetur etiam ſeorſim. Fæcib. remanentib. affunde priorem aquam reſeruatam: macerentur & deſtillentur. Tandem omnes liquores deſtillatos miſce, & denuo per balneum vaporoſum deſtilla: ſic habebis aquam antipodagricam miræ facultatis.

Aqua alia podagrica.

R. Foliorum & florum ſambuci viridium an. lib. j. aut plus minus, prout libuerit, maiorem vel minorem quantitatem conficere. Contundantur omnia, & optime macerentur in aqua vitæ, idque per dies duos vel tres in Baln. Mar. dein deſtillentur per vas vitreum vel cupreum ad ſiccitatem, deque hac aqua bis in die foueatur pars dolens, eaque fi-

denter & intrepide vtere, vel etiam in ea Podagræ ſpecie, quæ à calidis humoribus promanauit.

Aqua Antipodagrica Thomæ Tantini.

℞. *Cinnamomi* ℥j.ß.
Nucis moſch. ℥j.
Maceris ℨ j.
Galangæ ℥ ß.
Gariophy. cinnam. an. ℨß.
Croc. ℨj.
Moſchi gr. xv.
Perl. præparatarum
Corall. prap. an. ℈j.
Olei ſuc. ℨ j.
Aquæ Lauend. cinnam.
Olei ſpicæ Nardi
Iuniperi an. ℥j.
Aquæ roſ. ℥ij.

Contundantur contund. in puluerem, coniiciantur in lagiſtanneam 4. menſ. capacem. Affunde S. V. menſ. j. In cinere leni inſimul putreſcant ad 3. hebdomad. Deinde menſtruum coletur per linteolum. At fæces ſpecierum ex ollula ad ignem in cineres vrantur, & cinis eidem priori menſtruo iniiciatur, & digerantur atque immacerentur. Tandem ſine fæcibus per linteum tranſmittes, & ediſtillabis in M. B.

Aqua ad ſtrumas.

℞. *Olei Laurini lib.* ß.
Olibani, maſticis,
Gummi Arabici
Terebinthinæ an. ℥iij.

Deſtillet vitreis organis aqua, in qua cineres quercus ponas, denuoque omnibus rectè commixtis, deſtillatione liquor eliciatur, quo vtere: prodeſt etiam acrochordonibus, & huiuſmodi morbis, ſi ex arte adhibeatur.

Aqua ſordidis & corrodentibus vlceribus conferens.

℞. *Succi-Rubi,*
Succi-Sumach,
Succi-Virgæ paſtoris,
Succi Plantaginis,
Succi ſolani
Succi Acetoſæ an. qua. j.
Albumina ouor. vj.
Aluminis trit. ℥iv.

Deſtillentur omnia in alembico plumbeo.

Aqua ad Ambuſta I. Q.

℞. *Aquæ: Fol. filicis lib.* j.
Phlegmatis vitrioli
& Aluminis an. lib. ß.
Flor. Tapſi barbati

Digitized by Google

Fol. Hederæ nigræ an. m.j.
Limacum Rubrarum
Ranarum
Aſtracorum
Vel cancrorum fluuiatilium. Numer. x.

Deſtillentur in alembico plumbeo, ſatis magno igne, ex hac aqua foue aduſtum locum quinquies aut ſexies in die. Aqua quoque ſpermatis ranarum mixta cum ſolo vitrioli phlegmate multum confert. Ante multos iam annos deſcripſi aquam quandam in meo ſclopetario, ex Filicis tantum additione præparatam, quæ ſola in ambuſtis præſentiſſimum & ſummum eſt remedium, ſi linteola in ea imbuta loco afflicto apponantur. Aqua ſequens in eodem libro noſtro deſcripta ad eoſdem vſus valet, poteſtque omni tempore parari.

Aqua cancrorum ad idem.

Cancri aut gammari bulliant cum aqua ſemperuiui maioris in vaſe duplici accurate occluſo per diem integrum: poſt deſtillentur igne ſubiecto. Aqua ter affundatur capiti mortuo & abſtrahatur, tum demum reſeruetur. Inflammationi, ambuſtis, & carcinomati multum confert. Si ex cineribus capitis mortui ſalem cum propria aqua elicies, præſtantius euadet remedium ad curanda carcinomata & phagædenica omnia vlcera.

Aqua purgans, Ioſ. Q.

Accipiantur ſemina ſambuci & ebuli, ſuo perfectæ maturitatis tempore, quod erit circiter Autumni initium, ex his prælo exprimatur vinum ſiue ſuccus, conquaſſatis ſimul vinaceis ſiue nucleis ſuis internis: mixtis ſimul omnibus fiat deſtillatio. Hæc aqua ſuper fæces ſuas cohobata inſignem purgandi efficaciam habet, præcipueque ſeroſos humores trahit, aromatizetur cinnamomo, coriandro cum ſucco citoniorum præparato, & ſimilibus. Hydropicis dari poteſt ab ℥j. ad ℥ij.

Vt ex iiſdem, ad eoſdem met vſus, aqua fiat compoſita, quæ nobiliores ac validiores purgandi vires obtineat.

R. Aquar. ſem. Ebuli & ſambuci ana lib.j.
Succ. peti,
Florum perſicæ arboris ana lib.ß.

His adde ſuo tempore

Florum Ebuli
Sambuci
Hyperici
Centaurij ana m.ij.

Flores prius contundantur, dein omnia ſimul deſtillentur per retortam ad ſiccitatem vſque, idque virtute caloris balnei vaporoſi. Aquæ huic adde

Aloes ſuccotrinæ ℥iiij. *Cinnamomi*
Scammonij. ʒj. *Sem. Fæniculi dulcis*
Myrrhæ ℥j.ß. *Aniſi an*. ℥j.

Omnia iterum deſtillentur per retortam, cum ſuo recipiente, vt nihil expirare poſſit, idque in eodem balneo vaporoſo: digeſtionis tempus duret ad diei vnius ſpatium, poſtea inferueſcat balneum ad ſummum, vt ad ſiccitatem omnia deſtillentur, nec vllum aduſtionis periculum hic timendum erit: aquæ enim feruentis vapores, vaſe vndiquaque accuratiſſime occluſo, aduſtionem prohibent. Quæ deſtillandi ratio omnium eſt optima, tutiſſima & facillima, qua ſola, citra alterius rei additionem, ex omnibus herbis & floribus calefaciendi vi præditis, aquæ & olea ſimul & vna elici poſſunt. Dicta aqua omnes humores clementer purgat, infantibus, qui lumbricis & corruptionibus internis infeſtantur, conducit, nec non iis, qui alia remedia vulgari modo parata prorſus abhorrent. Doſis eſt ab ℥j. ad ʒj. habita ægrotantis naturæ viriumque ratione.

Aqua purgans Rubei.

R. Florum Perſicorum, Scammonij,
Turpeti, ana part. æquales.

Deſtillentur in balneo Mariæ & ſeruetur in vaſe vitreo ad vſum: modice admodum ſoluit.

Aqua purgans alia.

R. Rad. Hellebori nigri, purpureos flores habentis, q. ſ. eſt. Has recentes ardente aqua macera: inde igne primum leui, mox auctiore, dum liquor aſcenderit omnis, deſtilla. Aquam ardentem deinde ab ellebori ſubſtantia ſepara igne leuiſſimo balnei: in eo quod remanet, diſſolue ſacchari candi, quod ſatis eſſe videbitur datur epilepticis, an grana tria cum aqua mulſa, vel communi, in qua hippogloſſum fuerit decoctum.

Aqua purgatoria eiuſdem.

R. Ligni aloes *Turpeti*
Cinnamomi *Aloes Hepaticæ*

Colocyn-

Digitized by Google

Colocynthidis an. ℈j.	*Moſchi opt.* ʒj.
Caryophyllorum ℈j.	*Iulapij violati lib.* j.
Croci tantundem	*Aquæ ardentis circ. lib.* ij.

Macera 12. dierum ſpatio, cola & ad vſum vaſe vitreo optime clauſo ſerua. Datur ad ʒij.

Aqua benedicta ex croco metallorum ſecundum Ioſephum Quercetanum.

℞. Magneſiæ ſaturninæ opalinæ & pellucidæ, & lapidis vel ſalis prunellæ ana, miſceantur, igniantur & calcinentur calcinatione philoſophica: Magneſiam inuenies calcinatam & coloratam inſtar hepatis, quam dulcorabis & vſibus reſeruabis.

Puluis hic erit inſtar alicuius croci, eique nomen croci metallorum vere competit, ſiquidem magneſia, à qua originem traxit, eſt metallorum radix, & primum ens. *Crocus metallorum.*

Recipe eius ℥j. aquæ carduibenedicti lib. ij. vel iij. cinnamomi ℥ß. macera omnia per biduum ſiue triduum, dein tranſcola & ſerua vſui hanc aquam, quæ iure optimo meretur nuncupari aqua benedicta: Inſignes enim & mirandos effectus edit, de hac ſume ℥j. ß. aut amplius horis matutinis: non eſt ingrati ſaporis: Blande prouocat vomitum, & quatuor aut quinque ſedes, euacuando per ſuperiora & inferiora ſimul, quod vix præſtabit aliud remedium. Vſurpatur feliciſſime ad omnes generis febres etiam peſtiferas, pleuritides item, alioſque deploratiſſimos affectus, qui ob radices profundius validiuſque infixas vix ſubigi & edomari poſſunt. *Aqua benedicta ex croco metallorum.*

Aqua ophthalmica ex croco metallorum.

Si huius croci ex dicta Magneſia patari, & prorſus inſipidi accipias ʒj. vel ij. & infundas cum aquarum euphragiæ, fœniculi aut ſimilium, quæ oculorum affectibus idoneæ ſunt & ſalutares, ℥v. vel ℥jv. aquam conficies ophthalmicam, miræ admodum virtutis cõtra amblyopiam, amauroſim & ſuffuſionem oculorum. Poteſt guttatim in oculum inſtillari citra vllum doloris ſenſum: cuiuſvis enim acrimoniæ expers eſt. Ex ea etiam oculus ſingulis matutinis, idque ad pluſculos dies irrigari debet. Hæc tantæ virtutis eſt & energiæ plena, vt etiam exterius oculo applicata aluum ipſum ſollicitare poſſit. Hinc idcirco Nubecula-

Digitized by Google

rum, viſum turbantium, diſcuſſioni, ſimilibuſq; affectibus multo aptior eſt, quam cętera quæq; collyria, ex corroſiuis compoſita, vt inter alia eſt aqua cœrulei coloris, quæ paratur ex aqua pluuiali & ſale ammoniaco, diu in pelui tonſoria ſimul agitatis, cui ſpiritus vitrioli ea agitatione commixtus elegantem inducit viriditatem, eaque multi haud infelici ſucceſſu vtuntur. Sed ex inflammatione & dolore quem adfert, malum ſubinde acuitur, adeo, vt aqua ex croco dictæ magneſiæ concinnata multo præſtantior habenda ſit, vtpote quæ citra vllum dolorem efficaciter & vtiliter operetur.

Aqua Antepileptica ex Magneſia dicta.

Ex dicta Magneſia, nulla addita præparatione alia & ex cruſta panis pulueriſata, elicimus per cornutam ad ignẽ ſatis magnum aquam Antepilepticam, quam pluris facit Ioſephus Quercetanus cæteris omnibus ſupra deſcriptis, de hac vide Pharmacop. dogmat. eius reſtitut. lib. 1. cap. 7. De aquis fol. 44.

Aqua benedicta ſecundum D. I. Hartmanni.

Recipe Antimonii electi, ſalis communis, ſalis nitri ana partes æquales, tere minutiſſime & miſce: poſtea in catino probè luto obſtructo, ita tamen vt operculum in medio perforatũ maneat, commiſſuris ante omnia rite exſiccatis, expone igne venti, vt ſimul bene fluant, qui fluxus tamdiu concedendus eſt, quamdiu ex operculi relicto foramine fumus eleuatur. Hic non quieſcente nẽpe fumo iudicium fit, calcinationẽ recte inſtitutam eſſe: Eo vero durante pergendum, donec ſignum hoc in promptu fuerit. Quo apparente ignem valentiorẽ ad quadrantẽ horæ continua, tandem vas exime, quo frigefacto inuenies Antimonium in fundo inſtar reguli à ſupereminentibus ſalibus ſequeſtratum.

Hunc regulum à ſalibus probe remotum in puluerem rubicundum tere eius ℥j. in vini generoſi lib. *iiij.* & aquæ ſerpilli lib. *j.* coniice ac bene obturato vaſe, relinque in calido, donec vinum ſubaureo colore tinctum fuerit, poſtea puluere ſepara, ac ſimili modo cum nouo vino & aqua ſerpilli eiuſdem ponderis extractiones repete, quas in infinitum, & non abſumpto pondere ipſius pulueris, quod mirum, continuare poteris. (Si infuderis cum vino maluatico, non mouet vomitum ſed lenites

Digitized by G

niter purgat per inferiora: Ideoque pro vomitoria recipimus vinum album) Doſis eius ℥j. ad ℥ij. in vehiculis appropriatis exhibita, mirificas virtutes in tota bene medendi ratione habet: Puerulis exhibetur vix ℈.ß. Interdum etiam tantum xv. grana.

Vſus eius 1. In omnibus ventriculi affectibus, datur cum aquis Carduibened. & Menthæ, vel etiam cum aqua Pulegii & Menthæ.

2. In febribus omnibus, præſertim v. quotidiana cum aqua Centaurii minoris, & menthæ exhibitum.

3. In pleuritide tam ſpuria quam exquiſita, in aqua Cardui Mariæ.

4. In tuſſi inueterata, aſthmate, peripneumonia, orthopnæa, angina, in aqua tuſſilaginis, hyſſopi, violarum & ſimilium.

5. In capitis doloribus ſæpe ab impuritatibus ventriculi cerebrum lancinantibus cum aqua betonicæ.

6. In peſte, vbi ab initio vomitus ſunt accerſendi, in aqua Carduibenedicti vel Vlmariæ.

7. In Melancholia Hypochondriaca cum aqua capillorum Veneris, aut decocto ceterach vel cuſcutæ. Hic notabis quod non facile vomitum cieat in Melancholia Hypochondriaca, ſed ſeceſſus ponit intra horas 14. vel etiam plures.

8. In præſeruatione à podagra in aqua ſerpilli aut hordei.

9. In epilepſia qualicumque in aqua pœoniæ vel florum tiliæ.

10. In coagulatione ſanguinis, vbicumque in corpore humano fuerit, cum aquis cerefolii aut bellidis minoris: (ante ſuppurationem vero.)

Liquor mouens vomitum Heurnij.

Recipe Bryoniæ, cyclaminis an. ℥iij. Ellebori albi ℥vj. Purgentur accurate ac redigantur in puluerem: leniter ſiccentur in aere: His affunde aquam vitæ, dum duobus digitis ſupereminea: Digeratur aliquot diebus in balneo, hinc lente deſtilletur, dum nil vltra elabatur: Quod reſtibile fuerit iterum in puluerem redige, ac huic extractam aquam iterum committe: id repetatur ter. Plumæ apicem huic liquori immerges, ac vino maluatico elues, quod propinatum illico vomitum irritabit. Doctor Iohannes Hartmannus in ſuis dictatis ſuper Crollium dicit, hoc vomitiuum eſſe Balthaſ. Cunradini Medici

Digitized by Google

Medici in Styria: verum pro ellebori albi ℥vj. docuit ſumere ℥j. in reliquis conueniunt.

Sic ebulum, cum flores profert, legito, cõtundito, ac in B. Mariæ vitreis organis deſtillato: & conſerua per annum. Ventrem laxat pota ad ℥iij. quantitatem: curat hydropem, & tollit febrem quotidianam.

Aqua cort. ſambuci ventrem laxat, hydropem curat, &c. Aqua foliorum ſambuci refrigerat, capitis dolorem mulcet. Aqua vero florũ ſambuci pectus dilatat, hydropicis confert, hepatis, lienis, ac renum obſtructiones aperit: Tertianam febrem curat, ventriculum roborat, ſanguinem mundificat, &c.

Aqua Spermatis Ranarum.

In Martio deſtilletur ſperma ranarum per ſe in balneo triduum ante Nouilunium collectum: ſic enim non fœtet. Habita hac aqua egregium fit inde medicamentum cum ſequentibus.

℞. *Myrrhæ ſelectæ,*	*Croci triti* ʒ.ß.
Thuris ana ℥ij.	*Camphoræ* ʒiij.

Tere omnia ac miſce: Hunc puluerem in vitro aqua ſperniolæ deſtillata vigeſies vel trigeſies imbibere cõuenit, ita tamẽ vt ſemper prius ſponte exiccetur, poſtea ad vſus ſuos ſeruandus eſt. Intra corpus datur quantitas auellanæ ſemis in aqua plantaginis in hæmorrhagia interna, vbi omnia ſunt irrita.

Vſus ac vires: 1. ſua frigiditate ſanguinem coagulat: nam ad ſiſtendam hœmorrhagiam internam è naribus & gutture, vbi omnia deſperata ſunt, tria vel 4. grana intra corpus in aqua burſæ paſtoris tuto exhibentur. 2. ſi reſoluatur cum aceto & eryſipelati ſeu doloribus podagricis calidis exterius applicetur, plurimum confert. 3. Hœmorrhagiam vulnerum externam impoſitione ſiſtit. 4. Si Paneritio per duas imponatur horas, necat illum, vel imponatur digitale è corio multoties prius intus madefacto & exiccato. 5. Mortificat etiam cancrum, ſed efficacius ſola aqua ſperniolæ. 6. In profluuio muliebri contumaciſſimo, duo vel tria grana intra corpus in aqua artemiſiæ offerantur. 7. In aqua ſperniolæ per ſe deſtillata, ſi tantillum aluminis ſoluatur, doloribus podagricis linteis madefactis commode & cum ſucceſſu applicatur.

Aqua

Digitized by Google

Aqua Sachari deſtillata Rubei.

℞. *Sachari lib.* jv.	*Rhabarbari* ℥j.
Rhapontici lib. j.	*Florum Mercurialis lib.* j.

Vini generoſiſſimi tantum, vt ad digitum emineat, contundantur omnia & macerentur ſimul ſex diebus tepentis aquæ balneo, vel fimo: deinde eodem balneo vitreis organis deſtillentur: inde fæces diligenter exprimantur, illiſque aquæ ſtillatitiæ, ſcabioſæ, fumi terræ, borraginis ana ℥vj. affundantur: inde prælo denuo exprimantur: ſtillatitiæque huiuſmodi aquæ filtro excolentur, tum perſpicuæ ſint: cum priorique aqua coniungantur. Ad multa morborum genera valet, ſtomachi præſertim & lienis imbecillitati doloribuſque dentium, & capitis. Hæc autem eo efficaciora reddentur, ſi ad huius aquæ libram ℈. ß. Olei vitrioli adieceris.

Aqua Sachari eiuſdem.

℞. *Sachari lib.* ß.	*Fragorum maturorum lib.* j. ß.

Miſceantur & terantur ſimul, deinde octo diebus tepentis aquæ balneo macerentur: inde eodem tepente balneo aqua extilletur: exibit aqua ad faciei ictus cum inflammatione, ad lacrymantes oculos, ad viſus imbecillitatem admodum vtilis.

Aqua Abſinthij compoſita egregia.

℞. *Abſinthij lib.* j. ß.	*Tartari vini albi lib.* ß.
Seminis Aniſi ℥j.	*Nucis Moſchatæ* ℥j. ß.
Petroſelini ℥ij.	*Zingiberis* ℥j.
Liquiritiæ lib. j.	*Calendulæ M.* j.
Maioranæ ℥j. ß.	*Conſolidæ maior.* ℥j. ß.
Cinnamomi tantundem	*Carui* ℥. ß.
Sem. Fœniculi ℥. ß.	*Vini generoſi q. v.*

M. ac contundantur, tandem vt a. e. deſtillentur.

Aqua Cinnamomi compoſita ad peſtem.

℞. *Cinnam. opt. contuſi lib.* j.	*Vini Cretici odorati,*
Rad. Dictamni	*Aquæ Roſaceæ ſtillatitiæ ana*
Angelicæ ana q. ſ.	*lib.* iij.

Macerentur, ſtipatis optime rimis: Aqua Balneo M. vitreis organis eliciatur. Hæc aqua peſtilentiæ præcauendæ, aduerſus, item venena, ac Venenatorum ictus, & ſtomachi cruditates maxime laudatur.

Aqua deſtillata odorata ac virtuoſa Hieron. Rubei.

℞. Aqua roſarum ſtillat. lib. vj.	*Cort. mali citri exſicc. ʒ.ß.*
Roſarum Damaſcen. recent. lib. iij.	*Caryophyll. ʒj.ß.*
Flor. lauendulæ recent.	*Cinnamomi.*
Flor. ſpicæ recent. ana ℥jv.	*Ireos optimi*
Flor. periclymeni, Iaſmini,	*Styracis calam.*
Flor. liguſtri ana lib. j.ß.	*Belzoini an. ℈ij*
Flor. Mali aurantij ſicc. ℥iij.	*Nucis Moſchatæ ℈j.*

Omnia in puluerem redigantur, & cum vini Cretici cyatho j. reducantur omnia in pollinem, perque dies aliquot macerentur, deinde M.B. educatur aqua, cui adde moſchi, ambræ an. ℈j. f. ſeruetur ad vſum. Alii addunt ſantalos: prodeſt cordi, cerebro, ac ſtomacho.

Aqua ad dolorem dentium.

℞. Salis ammoniaci	*Aluminis ſaccharini ℥j.ß.*
Salis gemmæ an. ℥iij.	*Salis communis ℥j.*

Trita deſtillentur in alembico vitreo. Extracto inde liquore dentes cum petia fricentur: Deinde abluatur os medico vino albo.

Aqua vitæ ad dentium dolorem Mülleri.

℞. Philonii Romani	*Piperis longi*
Cort. Radicum Papav.	*Sem. hyoſciami an. ʒiij.*
Rad. Pyrethri	*Opii Thebaici ʒ ß.*
Fol. Nicot. Indicæ an. ℥iij.	*Spiritus vini lib. j. ß.*

Macerentur omnia ſpatio 24. horarum, deinde per balneum deſtillentur, hæc aqua teneatur in ore.

Sed hæc de aquis tractatio hucuſque ſufficiat. Temporis nunc ratio poſtulat, vt vela contrahamus, ne forte longiori mora in vertices inextricabiles abrepti, benigno lectori moleſtiam creare videamur. Plures

aqua

aquas fragrantes & odoratas ad faciei decorationem, puſtulas, impetigines, lentes, maculas, alioſque externos affectus cõferentes, in alium librum nobis reſeruabimus deſcribendas, quas in humani generis vſum in medium proferre non recuſabimus.

CAP. III.

De Tincturis, extractis ſive eſſentiis.

TInctura, inquit Libauius, eſt arcanum ſpecificum, cum eſſentia qualitatibuſque formalibus etiam colorem rei habens, vt in ſui ſimilem naturam tingere poſſit. Hæc ſi optime elaborata eſt, in valde tenui & perſpicua ſubſtantia apparet, tanquam eſſet aer perſpicuus quidam, & purus, at coloratus certo modo, colore perſpicuitatem non prohibente. Itaque & ſine ſedimento longo tẽpore durare poteſt. Neq; vero tam colorandi gratia petitur, quam efficaciter ad ſui naturam immutandi, quantum diſpoſitio rei patitur. Itaque in medicina plurimum ad valetudinis reſtaurationem & ſanitatem firmandam adhibetur, ita vt ob validam virtutem etiam renouandi poteſtatem habere dicatur, cum omnia membra, ſanguinem, ſpiritus & calorem reddit vſui vegetum ac valentem. Modus extractionis frequentiſſimus eſt per digeſtionem in certo aliquo menſtruo, in quo infunduntur ea, quæ tincturam habent: Quod ſi tinctum eſt colore rei, & virtutem cum eſſentiali parte attraxit, depletur, ſeu per inclinationem vaſis effunditur tinctus liquor, reponiturq; aliud, quod item manet in digeſtione, vſq; ad colorem imbibitũ, & ſic proceditur, quouſque tota tinctura eſt extracta, relicto corpore de colore, & vſq; ad ſalem, mortuo. Depletiones poſtea circulantur debito modo & coagulantur menſtruo abſtracto, quouſq; placet. Quædam enim ad ſiccũ reducuntur, quædam oleiformi cõſiſtentia relinquuntur: Interdum, vbi menſtruum eſt acre, requiritur ablutio per aquas deſtillatas. Nonnunquam edulcoratione facta, affundimus aquam cinnamomi, roſaceam aut ſimiles, & tincturam ita liquidam conſeruamus. Quædam etiam vberius elaborando, induunt naturam quintarum eſſentiarum, &c. Quorum tinctura eſt firmior, ea etiam ſuſtinent deſtillationem & coctionem. Notandum eſt, menſtruum cum tinctura obſcuriore, ſiquidem clareſcere poteſt, eſſe ſæpiſſime filtrandum, donec

ab omni craſſa fece liberet,ita erit tinctura purior. In aliquibus tamen, atque etiam certo conſilio,perſpicuitas negligitur: Hæc Libauius, Doctiſſimus D. Doctor Sennertus ſic infert.

Differentia inter extractum & tincturam.

Tincturas & extracta coniungimus, quod non multum differre videantur. Extractum enim nihil aliud eſt, quam optima rei eſſentia à craſſiore corpore per idoneum menſtruum ſeparata: quod cum adhuc ſub forma liquidiore eſt,& cum menſtruo coniunctum,etiam colorem rei habet, & propterea tinctura appellatur: quamuis nōnunquam tincturæ quoque dicantur, cum iam à ſuo menſtruo extrahet è rei eſſentia ſeparata eſt. Itaque etiam quæ in genere hac de re dici poſſunt, tincturis & extractis fere ſunt communia. Non autem hic de iis medicamentis agemus, quæ etiam à nonnullis inter extracta numerantur, & è ſuccis viridium herbarum expreſſis & depuratis conficiuntur: ſed de iis, quæ ex rebus ſiccioribus, interueniente aliquo liquore, quem menſtruum vocant, præparantur. Niſi enim res, ex quibus extracta parare cupimus, prius exſiccentur, humidum illud alienum impedimento eſt: ſpiritui extrahenti,ne in penitiora ſeſe inſinuare poſſit.

Menſtrua autem (ita enim liquorem, qui ad eliciendam rei eſſentiam adhibetur,nominamus) varia, pro diuerſitate materiæ & vſus, adhibentur, ſpiritus vini, acetum deſtillatum,aquæ deſtillatæ ardentes, Sp. vitrioli,aqua mellis,hydromel vinoſum, vinum canariæ, ſerum lactis,aqua lactis,aquæ pomorum redolentium, Vlmariæ, Carduibened. fumiternæ, agrimoniæ filicis & ſimilium: vel aquæ ex ſimplicibus iiſdem, è quibus extracta ſiue eſſentias præparare animus eſt, deſtillatæ: vel aliæ qualitatibus & proprietatibus extracti conficiendi congruæ & appropriatæ. Hæc omnia iudicio periti & experti medici conſignantur. Neq; enim idem liquor quamcunq; tincturam ad ſe trahit, ſed certus certam. Notandum in menſtruo duas inprimis cōditiones requiri: vna eſt, vt ſua ſubtilitate materiam penetrare & familiaritate ſinceriorem partem ex ea extrahere poſſit: Altera eſt, vt citra iacturam & corruptionem extracti ab eo ſeparari iterum poſſit. Inter quæ facile ſpiritus vini optime præparatus primum locum retinet, vtpote qui & optime penetrat & rei puriſſimam ſubſtantiam ad ſe allicit, ac leuiſſimo etiam calore poſtea ſeparari poteſt.

Patet hinc vulgo non parum errari in extractis compoſitis parandis, vbi res, quæ diuerſæ ſunt naturæ, & diuerſa menſtrua requirunt, ex. gratia.

Digitized by Google

tia Margaritæ, corallia, gemmæ, Aromata, Radices & alia in vnum mẽſtruum infundũtur; quod tamen eam vim non habet, vt omnia penetrare poſſit. Quapropter obſeruandum, vbi extracta compoſita parare animus eſt, & ſimplicia ſunt diuerſæ naturæ, vt ſingula ſeorſim, vel quæ cognata ſunt ſimul, per ſuum menſtruum extrahantur, & poſtea extracta miſceantur.

Tota autem hæc operatio nota eſt, nec prolixa deſcriptione indiget, & pleraque in ſuo loco in extractis explicabuntur. Res plerumque contrita aut puluerifata in conuenientem liquorem, ſeu menſtruum conueniens, conijcitur. In materiam enim in minimas partes comminutam liquor ſeſe facilius inſinuare, & ex eo partem illam optimam extrahere poteſt. Ea de cauſa etiam maceratione per calorem ſæpe opus eſt. Maceratione enim vis illa rei in liquorem ſeu menſtruum deponitur, facitque ad hoc multum calor, qui vt liquor rectius ſeſe inſinuet & penetret, efficit. Fit autem illa maceratio in balneo, in cineribus, in ſole, aut fimo, aut alio loco calido. Cum menſtruum ſatis coloratum eſt, liquor effunditur. Interdum vnico menſtruo tota vis extrahitur: Nonnunquam ſæpius ter, quater &c. nouum menſtruum affundere oportet, antequam vis tota extrahatur. Vbi vis omnis extracta eſt, liquorem omnem effundimus & coniungimus, & puriorem vel filtratione, vel digeſtione efficimus. Nonnunquam radices & herbas nouas ſæpius in eodem liquore maceramus, vt extractum fiat potentius. Liquorem illum Medicamenti vi imbutum, & puriſſimam eius partem continentem, Tincturam appellare licet. Quam ſi ita liquidam, & forma fere iulebi aſſeruare velis, requiritur, menſtruum tale ſit, quod non facile corrumpatur, aut ſi tale non ſit, vt ſuo, hoc eſt, ex materia extracti parato, ſale à corruptione præſeruetur.

Modus generalis parandi extracta.

Tinctura quid dicatur.

Diuidi autem poſſunt hæ extractiones in ſimplices & compoſitas: qualicunque tandem opera, ſcopo medico inſeruiant, ſiue prima, ſiue ſecunda qualitate, ſiue alteratione, euacuatione, roboratione, deriuatione, ſiue aliis diuerſis curationis intenſionibus particularibus, tam ad morborum curationem, quam ſymptomatum, quæ morbos indiuidua ſocietate comitantur, correctionem aptentur.

Extractiones ſimplices & compoſita.

Sæpiſſime per balneum, vel lenta coctione atque euaporatione mẽſtruum ſeparatur, atque tunc extractum nominatur: quod quidem variis modis aſſeruari poterit, vel mellis conſiſtentia, vel ſucci expreſſi, vel

Extractum quando dicatur.

etiam ſi placet, in forma pilularum. In quibus omnibus hoc ſpectatur, vt vis Medicamenti non in corpore craſſiori & terreſtri, ſed in ſucco nobiliore & ſpirituoſa ſubſtãtia plerumque conſiſtat: Extractione illa purior & efficacior pars ſeparatur & vis, quæ antea in ℥ij. vel ʒj. fuit, abit ſeu contrahitur in ʒj.

Quia v. in quibuſdam conſiſtentia eſt ſolidior & compactior, prius ad ſolutionem & extractionem præparetur. Quod in mineralibus & metallis, hiſque cognatis per calcinationem inprimis perficitur, qua compages illa corporis arctior reſeratur & corpus durum in minutiſſimas partes reſoluitur, vt poſtea liquor affuſus rectius in eas agere poſſit: ſed antequam ad examen extractorum tam ſimplicium quam compoſitorum procedimus, prius tincturas quaſdam in exemplum traducere volumus, ſic verum ab impuro abibit in claram lucem.

Tinctura Roſarum ſiccarum. *Tinctura Roſarum ſiccarum ſic fit ſecundum Beguinum*: Impone vnciam vnam roſarum rubearum exſiccatarum, in libras aquæ tepidæ, quibus adde drachmas duas aut circiter ſpiritus vitrioli vel ſulphuris (alii vtuntur etiam oleo ſalis Tartari) Intra tres vel 4. horas, aqua fiet coloratiſſima, quæ filtrari debet: in qua ſi diſſolueris vncias 12. ſachari: verum hepatis refrigeratiuum habes.

Tinctura violarum. *Tinctura violarum eiuſdem*: Flores contuſi macerentur in propria aqua, vel oleo ſachari: (vti cap. de oleis extat) poſt exprimantur, expreſſum coletur, donec tinctura voto reſpondeat. Vel pone flores ad alembici roſtrum: vt propria aqua deſtillata, præterlabendo tincturam ſecum abſtrahat, de qua methodo & ſupra in cap. de aquis eſt dictum, ſed nullius videtur momenti.

Tinctura Roſarum etiam ſic fit. Folia roſar. rubearum in minutas partes forficibus concinde: proijce in aquam vitæ, colore poſito poſt tres horas exprime: repone alias in eandem aquam, quouſque fiat coloratiſſima. Sic & fit tinctura ex floribus arant. amaranthi: punic. item Garyophyll. coronar. &c.

Tinctura Bugloſſi vel Borraginis. Sic fit Tinctura Bugloſſi, borrag. &c. Hæc contuſa macerentur in propria aqua, vel liquore ſachari, qui fit ex ſacharo puro clarificato, ſuper quo ſpiritus vini non diu arſerit, & exprimantur. Expreſſum coletur frequenter, & poſtea ad calorem leniſſimum q. v. coagula. Hæc Tincturæ extractio eadem eſt cum tinct. violarum Beguini,

Digitized by Google

guini, ille enim liquorem ſachari vocat oleum, ſed non eſt perfectum.

Tinctura ſerici grano tinctorio infecti ſic fit: Cape ſerici ſucco granorum tinctoriorum recenter infecti lib. j. ſucci pomorum dulcium, aquæ roſ. ſingulas ſesquilibras. Macera horis 24. Deinde paulisper coque, donec liquores rubeant. Exprime & cum ſucco redige ad conſiſtentiam. Ex Meſuæ antidotario. Fit alia ex panno purpureo, quam tornam ſolis vocant. *Tinctura ſerici.*

Tinctura ſuccini: Recipe ſuccini optimi albi q. vis, contere minutiſſime in marmore cum aqua liliorum conuall. finito poſteà exſiccate, ac ſuperfunde ſpiritus vini alcoholiſati ad eminentiam aliquot digitorum, & permitte digerat in leni calore cinerum aut balneo, & intra dies aliquot apparebit ſpiritus vini aurei coloris, quem effundes, rurſusque alium ſuperfundes, hoc toties reiterabis, quoties ſpiritum videbis tinctum, poſtea totum menſtruum coniunge, & in B. Mariæ ad medietatem abſtrahe, & habes tincturam pretioſam ſuccini, quæ datur in colica, apoplexia, paralyſi, epilepſia multiſque morbis vel per ſe vel cum vehiculis: Eius vſum præterea in Baſilica habes Oſwaldi Crollii, deinde vide & noſtram Baſilicam Chymicam: lib. de vegetabilibus, &c. *Tinctura ſuccini.*

Tinctura mellis ſic fit: Miſce mel arenis bene mundatis: vt fiat quaſi maſſa, ſuperfunde vini ſpiritum, vt emineat duobus digitis: Digere per 5. vel 6. Horas, colatum ſpiritum effunde, aliumque affunde: donec non amplius coloretur. Tinctum ſpiritum filtra & coagula. Mirum in modum nutrit phthiſicos. *Tinctura mellis.*

Tinctura Croci fit cum ſpiritu vini, qui ſuper ipſum infundi debet toties, donec totam tincturam attraxerit: & remaneat terra ſubalba. Tinctura filtratur: & ſ. v. leui balnei calore abſtrahitur. Varias & egregias habet facultates: Et ſpiritus imprimis in ſyncopticis recreat & reſtaurat mirabiliter: ſi vnica ſaltem eius gutta, in iuſculo aut vino albo exhibeatur. *Tinctura Croci.*

Tinctura ſachari: Recipe ſachari albi puluerisati lib. j. pone in cucurbitam, vel matracium cum duobus cochlearibus aceti deſtillati: Digere ſuper cineres calidos per ſex horas: Deinde ſuperfunde aquæ vitæ rectificatæ, vt ſupernatet ad duos digitos: Digere, donec coloretur, poſtea *Tinctura ſachari.*

aquam.

Digitized by

aquam Tinctam effunde, & aliam toties reaffunde, donec vlterius non coloretur. Tum menſtruum per balneum euoca. Tinctura ſiue eſſentia rubra manebit in fundo, quæ circulari debet cum aquis cordialibus. Prodeſt in ſyncope & deliquiis animi, cum aqua cinnamomi & Roſarum exhibita.

Tinctura coralli.

Tinctura coralli: Diſſolue corallorum vncias duas, in libra vna ſucci limonum, digerendo per octiduum, & poſtea filtrando. In hac Tinctura diſſolue ſachari albi vncias octo, & digere euaporando ad ſyrupi conſiſtentiam. Doſis cochlear vnum in omni fluxu Hepatico, dyſenteria, & fluxu ſanguinis.

Alia: R. coralli triti q.v. infunde in aqua acida, vel quercus, vel Iuniperi, vel quaiaci, vel Buxi rectificata vt mēſtruum ad tres vel quatuor digitos emineat. Digere in fimo equino, vel eius vicario, ad octiduum. Quod diſſolutum fuerit: effunde, & aliud acidum toties reaffunde: Digere & decanta donec coralli diſſoluti fuerint. Diſſolutiones per chartam emporeticam cola, vel filtra, & ad ſiccitatem deſtilla. Materiæ in fundo vaſis relictæ affunde optimum vini ſpiritum. Is tingetur per digeſtionem octo dierum, inſtar ſanguinis: ſepara liquorem tinctum à fecibus, alium reaffunde ſpiritum: Digere & decanta, donec omnem Tincturam extraxeris Tandem ſpiritum tinctum filtra: & coagula ad ſyrupi conſiſtentiam: ſi placet, circulabis cum aqua cordiali, vel adde ſacharum in aqua roſacea diſſolutum, & reduc in ſyrupum.

Aliter: Coralli calcinantur cum ana ſulphuris & Tinctura per acetum (vel ſpiritum vini) deſtillatum elicitur, digerendo per 5. vel 6. dies.

Calcinantur etiam coralli triti cum ana ſalis petræ per horam, igne ita moderato, vt nitrum non liqueſcat. Poſtea calide imponuntur in matracium, & ſpiritus vini ſuperfunditur, digeruntur per 24. horas. Spiritus Tinctus effunditur, & alius reaffunditur: donec omnem Tincturam attraxerit.

Tinctura ſulphuris.

Tinctura ſulphuris ſic fit: Liquefac ſal Tartari in tigillo: flores item ſulphuris in alio tigillo: poſtea ſimul miſce, & ſponte infrigidari permitte. Maſſam tere, cui ſpiritum vini ſuperfunde, ad eminentiam quatuor digitorum. Digere: donec colore rubicundiſſimo tingatur, menſtruum ſeparatum per balneum euoca. Hæc Tinctura eſt verus Pulmonis Balſamus.

Tinctu-

Digitized by Google

Tinctura ſulphuris alia: Recipe florum ſulphuris ter ſublimatorum, quibus affunde ſpiritus therebintinæ ad eminentiam trium digitorum, pone ad digeſtionem in calore mediocri, arena vel cineribus.

Ita tingetur ſpiritus therebinthinæ in rubrum colorem. Hunc ſpiritum tinctum effunde, & vitro clauſo reſerua, floribus relictis affundatur nouus ſpiritus therebinthinæ, extrahatur tinctura, iſque labor tantiſper reiteretur, dum tota tinctura ex floribus euacuata fuerit, & nihil præter fæces in fundo remaneat; ſpiritus omnes tincti miſceantur in balneo à tinctura abſtrahantur ad craſſiuſculam conſiſtentiam. Tincturæ relictæ affundatur ſpiritus vini optimus ad eminentiam trium digitorum.

Item extrahatur tinctura, tinctus ſpiritus effundatur, vt prius, affuſo nouo, dum iterum tota tinctura euacuata fuerit: tunc demum, iterum per balneum ſpiritus vini euacuetur; ita remanet in fundo tinctura ſulphuris, medicina nobilis abſque fætore; quæ ſi per alembicum vel retortam in arena agatur, prodit præſtantiſſimum ſulphuris oleum.

Hæc tinctura & oleum ſulphuris maxime conuenit thoracis, & omnibus hepatis ac putridis morbis & affectibus: Huius guttulæ tres aut quatuor exhibentur cum aqua hyſſopi, ſuſpirioſis & purulenta expuentibus. Habet hoc oleum peculiarem vim & facultatem attrahendi fiſſuras ani, fiſtulas, apoſtemata, pruritum, procidentiam, mariſcas, aliaque vitia leui contactu vel illita ſanat. Item ventriculum, hepar, lienem, matricem, veſicam, inteſtina, & articulos ex humorum abundantia laborantes, vel putrefactione affecta membra curat. In dolore ventriculi aut coli ex flatu datur cum aqua chamomillæ: Item in anorexia vel orexi, quæ à redundantia phlegmatis exiſtit, cum aqua abſinthij: In hepatis frigiditate & hydrope cum aqua agrimoniæ. In dolore matricis cum vino decoctionis betonicę & matricarię. In vrinæ ſuppreſſione cum vino alii decocti: In morbo Gallico exhibetur cum aqua fumi terræ, contra vermes cum aqua graminis vel abſinthii; In ſplenis vitiis cum aqua tamariſci aut capillorum Veneris.

Curat peſtem ac febrem peſtilentem cum aqua pimpinellæ vel ſale eius: item cum vino raphani decocti, cui admiſtum ſit parum theriacæ aut mithridatii. In ſumma hæc tinctura & hoc oleum ſulphuris adeo efficax eſt, vt neque viuum corpus neque mortuum ad putredinem

Digitized by Google

tranſire ſinat; ſed adeo integra tuetur, vt nulla vnquam cæleſtis impreſſio, vel ab elementis profecta corruptio ei adeſſe poſſit.

Tinctura Antimonii.

Tinctura Antimonij Flores albi per ſublimationem ex regulo induntur vitro oblongo, quod hermetice clauditur, clauſo vitro tamdiu reuerberatur, dando ignem per gradus, donec fiant rubini inſtar rubicundiſſimi, quibus affunditur acetum deſtillatum, vt ſupernatet octo digitis; ſimul ſinuntur ſtare, dum acetum rubrum colorem contraxerit, quod demum effunditur: affuſo nouo aceto peragitur vt prius: iſque labor tantiſper repetitur, dum omnis tinctura euacuata fuerit: tunc totum coloratum acetum in cineribus vel arena à tinctura abſtrahitur: ea edulcoratur aqua communi ſtillatitia, dulcorata tinctura eluitur optimo ſpiritu vini, digeritur per dies XL. vaſe optime clauſo: tandem lenta deſtillatione ſpiritus vini abſtrahitur à tinctura ad olei formam: & perfectum eſt hoc præſtantiſſimum, & nunquam ſatis laudatum medicamentum ad reſtaurationem & renouationem corporis humani. Tinctura enim illa expurgat atrum ſanguinem & vitioſos quoſque humores, idque ſine euacuatione manifeſta, ſed ſola prauorum humorum correctione. Hepatis obſtructionibus opitulatur, hydropem diſcutit, icteritiam curat, lætitiam generat, leproſis ſanitatem reſtituit. Maximum enim pro lepra arcanum eſt, quo nihil fere in hoc morbo præſtantius inueniri poteſt: lienem rectificat, matricis dolorem ſedat, menſes mouet, eiuſq; vigorē conſeruat, morphæam curat, ſcorbuto medetur, bilem vtramq; expellit è toto corpore, calculos frangit, caput & cerebrū expurgat, cū extracto hellebori nigri cōuulſioni medetur, & vt breuibus dicam, in deploratiſſimis fere morbis ſummū eſt remedium.

Tinctura gemmarum

Tincturam gemmarum ſic faciunt Spagyri Doctiſſimi: Gemmas ſeu lapides pretioſos conterunt, contritos admodum laborioſe cum ſale nitro vel gemmeo in Anemio ante folles calcinant, idque bis faciunt, poſtea eluuntur ſexies aqua cinnamomi: deinde ſemel phlegmate aceti ſtillatitii; tandem puluerem exiccatum perfundunt optimo aceto ſtillatitio, vt acetum ſupernatet quinque digitis ſpatio octo dierum, digeruntur in calidis cineribus dum acetum coloratum fuerit. Hoc coloratum acetum effundatur in aliud vas vitreum, pulueri in fundo relicto nouum ſtillatitium acetum ſuperfundatur; hicque labor toties repetendus, dum non amplius coleretur acetum.

Omnes ſolutiones confundunt in vnam cucurbitam & in arena acetum

Digitized by Google

cetum deſtillatione euocãt ad ſiccitatem vſque: maſſæ in fundo relictæ affundunt aquam communem ſtillatitiam, ſoluũt ſolutum per filtrum colant, colaturam coagulant, euaporata per deſtillationẽ in arena aqua: tum maſſę rurſus affundunt nouam aquam ſtillatitiam; ſoluũt ſolutum, per filtrum colant, colaturam coagulant vt prius, hunc laborem repetunt, dum omnis aceti acrimonia euanuerit, nullæque amplius fæces in filtratione appareant; tum ſali affundunt aquas vegetabilium appropriatas cum quibus digerunt, & tandem aquas etiam abſtrahunt: Ita ſal gemmarum perfectum eſt. Huic ſali præparato, affunditur ſ. vini optimus ad eminentiam trium digitorum, digeritur in B. tum ſpiritus vini à Tinctura abſtrahitur paucis, vt maneat conſiſtentia Tincturæ.

Tinctura perlarum. Sal Margaritarum indatur vitro, ſuperaffundaturque ſpiritus vini optimus ad eminentiam trium digitorum, appoſito cæco alembico, clauſiſque optime iuncturis digeratur in calore lentiſſimo, donec vini ſpiritus tingatur: hunc tinctum ſpiritum aperto vaſe leniter affundas, nouum ſali in fundo relicto affundendo & procedendo, vt prius: totieſq; repetendo, donec vini ſpiritus non amplius tingatur, & tota tinctura euocata fuerit: tunc omnem ſpiritum tinctum in balneo lentiſſimo calore à tinctura per deſtillationem abſtrahes, dum craſſiuſculi liquoris inſtar in fundo tinctura remanſerit. *Tinctura perlarum.*

Tinctura lunæ, vel argenti. Extrahitur ex eius floribus vel calce ſatis attenuata per ſpiritum vini therebintinatum, ſeparatoque more tincturarum mẽſtruo, manet in fundo tinctura, quæ deſtillationibus in quintam eſſentiam exaltari poteſt. *Tinctura argenti.*

Medicamentum diaphoreticum eſt in morbis cerebri, inflammatione neruorum, conuulſione, morbo attonito, mania vel inſania & delirio, hepatis, lienis, menſtruorumque vitiis & obſtructionibus obortis, ſingulare eſt remedium. Expellit enim prauas huiuſmodi corporis qualitates per poros, abſque omni timore, periculo, debilitatione, reſolutione aut imbecillate virium; confortat membra principalia & ſpiritus vitales ac animales.

Tinctura ſolis hoc modo præparatur. Recipe Auri partem vnam, antimonii partes tres, immitte in tigillum fuſorium & accenſo forti igne fundantur, cumque bene fuſa fuerint, infundas in crucibulum acuminatum, quod malleo percutiatur, dum refrixerit, & ita aurum fundum crucibuli petierit, quod à reliquo ſtibio decutiatur: ite- *Tinctura ſolis.*

Digitized by Google

rum tigillo fuſorio indatur, fundatur & dum ſteterit fuſum iniiciatur parum ſalis nitri ſpiritus ſtibii tanto facilius ſolem deſerant: cumque hi omnes euaporauerint, iniiciatur parum chryſocollæ, cum quo fundatur aurum, quod deinde effundatur in canaliculam, cera virginea oblitam, exemptum igniatur, igni:um reſtinguatur, & abluatur ſpiritu tartari: deinde hoc aurum denuo fundatur, cum duabus partibus Antimonii, proceſſu ſuperiore repetito, cum adiecta ignitione & ablutione ſpirituum tartari: tertio denique fundatur cum æquali pondere reguli Antimonij, ſtentque in leuiore fuſione, dum regulus totus euaporauerit, iniecto aliquoties ſalis nitri, euaporatoque regulo, inijciatur parum chryſocollæ, effundatur denuo in canaliculam cera virginea oblitam, vt prius, adiecta tum ignitione tum ablutione. Hac enim ratione aurum euadit admodum nobile, & ab omni externa ſubſtantia ad ſummum depuratum. Hoc aurum deducetur in tenuiſſimas bracteolas, quæ oleo ſalis ſoluantur: ſolutio deſtilletur, donec totum oleum abſtractum fuerit: paſtæ in fundo relictæ denuo nouum oleum affundatur, idque toties repetatur, donec calx aurea ſatis attenuata fuerit: acredo relicta abluatur aqua communi deſtillata, calx ſiccetur, reuerberetur cum ſale armoniaco præparato chymico more ſublimato.

Inter reuerberandum hæc cautio adhibenda, ne reuerberatorium vi ſpirituum ſalis armoniaci rumpatur, quocirca à reuerberatione abſtinendum, cum in foramine, quod in pyxide cæmentatoria eſt, alioquin vndique lutata, ſpiritus puniceus exurgit. Peracta reuerberatione refrigeretur ſua ſponte, exemptus puluis læuigandus exacte, vt fiat quaſi tactu impalbabilis, eluendis deinde in concha pura quam puriſſime, vt ſal decedat totus. Calx relicta exiccanda ſuper cineribus calentibus, cui exiccatæ affunditur ſpiritus vini therebinthiaci ad eminentiam duorum vel trium digitorum. D·geratur denuo & coletur ſpiritus vt ſuſcipiat tincturam, quam effunde repoſito alio ſpiritu, quo peracto tincturæ ſolent elici, ſolutiones in vnum collectas, deſtilla per retortam cum cohobiis, donec tinctura exeat, menſtruum ſepara in balneo leni: Eſſentiam circula cum quinta eſſentia vini ad nobilitatem ſummã huius tincturæ ʒj. miſta cum vncia vna aquæ theriacalis optimæ ad ſcrupulum vnum mane ieiuno ſtomacho ſumitur, continuandumq; decem dierũ ſpatio. Hoc medicamentũ Diaphoreticũ eſt p ſudores ſuperfluos noxios

noxios expurgans vniuerſi corporis humores. Mineralium, metallorum gemmarum, &c. extractiones ac tincturas ſatis in noſtra Baſilica Chymica tradidimus, in quam lectorem remittimus, placet nunc recenſere multorum doctiſſimorum virorum tincturas compoſitas, ad diuerſos generis humani morbos.

Tinctura externa in dolore capitis à frigiditate: R. Lauendulæ maioranæ, ſaluiæ, rutæ, roriſmarini an. M.j. Stœchados ʒ ij. Baſiliconis, Betonicæ an. M.ß. fol. camomil. M.j ß. vini generoſi ad eminentiã ij. digitorum: ſi fortiorem velis reddere tincturã adde caryophyll. piperis, maceris aut plus roriſmarini q. ſ. Hæc tinctura vtitur externe ad ablutionem capitis.

Tinctura in dolore capitis à caliditate. R. Roſarum, nympheæ, ſolatri, florum cordialium, lactucæ, papaueris, portulacæ an. quantum vis, ſuperfunde aceto, ad eminentiam, & ſi nimiam externe ſenſeris acritatem, adde parum aquæ roſaceæ.

Tinctura ad incubum: R. Coriandri præpar. ʒij. ſpec. Diamarg. Diarrhodon Abb. an. ʒj. ſem. pœoniæ ℈ij. corallor. rub. ʒ. ß. raſuræ eboris oſſis de corde cerui, an. ℈j. Aniſi, aromatici roſati lapid. lazuli armeni an. ℈ij. ß. Macis, cinnamomi an. ℈ j. vini maluatici deſtillati q. vis ad eminentiam. Vſus ſit cum ſacharo roſaceo, vel ſyrupo betonicæ.

Tinctura in vertigine: R. Stœchados Arab. euphraſiæ ana M.j. thymi, maioranæ, betonicæ, an. M.ß. flor. anthos, lauendulæ, ana p.j. ſem. aniſi, fœniculi an. ℈ iij. rad. pœoniæ, peucedani an. ℈ iv. cort. ſquillæ ʒij. garyophyll. ℈ ij. cinnam. ʒ. ß. Ligni aloes ℈j. Fiat infuſio cum ſ. v. Doſis ℥. ß. ad ℥. j. cum ſyrupo appropriatis vel conſeruis.

Tinctura in vertigine digeſtiua. R. Flor. Borrag. bugloſſ. violarum, anthos an. M ß. herb. ſaluiæ, pulegii, ſerpilli, meliſſæ, abſinthii an. M.j. ſachari lib. j. Fiat l. a. cum vino veteri infuſio pro tinctura. Si fortiorem appetis, quia debilis hæc eſt & magis confortatiua videtur, adde agarici, & diagridii an. ℈j. ß. Maſſæ pill. ſine quibus ʒj. M. vt dictum.

Tinctura pretioſiſſima in hoc affectu talis eſt: R. Flor. Lauendulæ, ſaluiæ, hyſſopi an. p. ij. rutæ p.j. corr. citri aniſi an. ʒ. ß. ſeminis citri, ſerici crudi, oſſis de corde cerui, ana ℈ ij. rad. bugloſſæ ʒiij. corall. rub. præpar. Margaritarum præpar. an. ʒj. ſpec. dianthos, diambræ, diamoſchi dulcis, confect. Anacard. an. ʒj. ſachari anthoſati lib. ß. F. l. artis cum ſpiritu vini infuſio pro tinctura.

Tinctura alia in hoc affectu: R. Gran. pæoniæ, coriandri in aceto macerati, N. Moſchatæ, viſci quercini an. ℥.ß. cubebarum, galangæ, piperis longi, zingiberis, rad. tormentillæ an. ʒj. herb. roriſmarini ℥ij. ſachari ℥viij. cum V. Fiat tinctura.

Vel: R. Sem. fœniculi carui, aniſi ana ℥.ß. ameos ʒj. zingiberis, cinnamomi, galangæ, caryophyllorum, macis, cardamomi an. gr. xv. ſachari albiſs. lib. j. vel ß. Fiat infuſio, cum vino pro tinctura. Si adhuc fortiorem mauis adde ſpec. diagalangæ, aromat. roſ. De ligno aloes an. ʒß. coriandri præpar. ſantal. rub. an. ℈ij. cumini ʒj. &c.

Tinctura in phreneſi digeſtiua: R. Fol. endiuiæ, ſcabioſæ, ſcariolæ, acetoſæ, flor. 3. cordialium, polypodii quercini ℥.ß. ſem. acetoſæ, malorum, cucurbit. an. ʒj. Rhabarb. ʒj. ſantali citrini ℈ij. ſachari q. p. Fiat cum vino tinctura, quæ datur cum aquis frigidis & ſyr. confortantibus caput.

Tinctura alia in hoc morbo externa: R. Florum roſarum, nympheæ, bugloſſæ an. ℥iij. ſantal. omnium, corallor. rub. an. ʒj. Diamarg. frigidi ʒ.ß. croci ℈.ß. opii ℈j. camphoræ gran. ij. Spiritus roſarum pro humectatione q. v. vini recentis ſimplicis atque optimi ad eminentiam, ſi miſcere volueris pro maiori refrigeratione adde aquas cephalicas frigidæ complexioni deſtinatas: Applica ab extra.

Tinctura ſomnum producens: R. Cort. Mandrag. ʒj. ß. Rad. Papaueris. ſem. hyoſciami, papaueris nigri ana ʒij. ſem. halicacabi ℥. ß. opii ℈j. flor. camomillæ, violarum an. M. ß. F. tinctura, miſcenda poſtea aqua ſolatri, applicetur calida.

Tinctura Apoplectica: R. Raſuræ vngulæ alcis, cranii humani ana ʒij. Spec. Diamoſchi dulcis ℈iv. corallor. vtriuſque, Margarit. præpar. ʒ. lap. pretioſ. ſulphure calcinat. ana ʒ. ß. Rad. Dictamni albi, ſem. & Rad. Rhabar. electi an. ʒj. viſci quercini, cubebarum, cardamomi, ana ʒj. ß. Flor. ſaluiæ, anthos, calendulæ, ana ℈iv. Nucis Moſchatæ, Galangæ, Piperis longi, coriandri præpar. zingib. an. ℈v. ſem. Citri excort. ʒij. zedoariæ, doronici, been vtriuſque ana ℈j. flor. borrag. bugloſs. menthæ, meliſſæ, nympheæ, violarum ana ʒ. ß. oſſis de corde cerui num. iv. vnicornu gran. xv. terræ ſigill. ʒ. ß. roſ. rub. ℈ij. Spec. Diamargariti frig. De gemmis ana gran. xv. Moſchi, ambræ griſeæ ana gr. x. M. Fiat cum ſpiritu vini tinctura.

Alia

Digitized by Google

Alia in Apoplexia: R. Spec. dianiſi, diacaſtorei, dianthos plires archont. diamoſchi amari ana ℨ. ß. diatrion pipereon ℨj. caſtorei, zedoariæ, caryophyllorum. Nucis Moſchatæ, cinnam. ana ℈ij. zingib. ℈j. gran. pœoniæ, xyloaloes, raſuræ vnicornu ana ℨ. ß. Rhabarbari. Fiat tinctura cum vino lauendulato: vſus per ſe vel cum aqua ceraſorum nigrorum cum vino per ferment. deſtill. &c.

Vel ſic ſimplicior eſt: R. ſem. pœoniæ, Nucis moſchatæ, coriandri præparati, viſci quercini an. ℨij. galangæ, cubebarum, cinnamomi, macropip. ana ℈j. flor. anthos, tormentillæ, zingib. ana ℨ. ß. ſachari q. p. Fiat infuſio cum vino maluatico ſuper Lilium Conuallium deſtillato.

Tinctura in Paralyſi: R. Spec. diaxyloaloes ℨj. diamoſchi dulcis, diagalangæ an. ℨ. ß. viſci quercini, Rad. pœoniæ an. ℈iv. Ireos, galangæ, calami aromat. an. ℈ij. Nucis moſchatæ ℈j. Ligni aloes ℈. ß. ſachari albiſſ. ℥iv. cum vino generoſo F. lege artis digeſtoria tinctura.

Tinctura in Paralyſi Digeſtiua. Recipe Rad. Pœoniæ, ruſci, aſparagi ana ℨvj. ſummit. hyſſopi, betoniæ, luæ artheticæ, primulæ venis ana Menſ. j. 4. ſem. frigid. maior. ana ℨij. flor. ſtœchados, anthos, cardiacæ ana p. j. cinnam. ℨj. paſſul. conciſ. ℥j. Fiat infuſio pro tinctura cum vino maluatico. Datur cum ſyr. de 2. Radicibus, ſtœchados vel de bizanth. &c.

Tinctura præparans humores in Lethargo: R. Cort. citri, betonicæ, ſaluiæ, maioranæ ana M. j. cort. rad. capp. ℨij. ß. Nucis Moſchatæ, pulv. caryophyll. ana. ℨj, meliſſæ, bugloſſæ, epithymi ana M. ß. Fiat infuſio cum vino pro tinctura, quæ dabitur miſcendo cum ſyr. beton. ſtœchad. melle roſato an. Item hydrom. ſquilltico, &c.

Tinctura in caro: R. Specierum diambræ, diamoſ. dulcis aromat. roſ. ana ℨj. ß. diacinnam. plires archont. ana ℨj. Nucis moſchatæ, macis, cubebarum, ana ℈ij. cinnam. ℨj. ß. garyophyll. calami aromat. piperis longi an. ℨj. Ligni aloes ℈j. maſticis ℨj. ſem. zingib. ℈ij. cardamomi ℨ ß. ſachari ℥xvj. Fiat cum ſpiritu vini tinctura, quæ dabitur cum ſucco maioranæ vel ſaluiæ.

Tinctura ad memoriam in oblitione: R. Myrobal. chebulorum, citrinorum, Indorum, belliricorum ana ℥j. galangæ, caryophyll. gran. paradyſi, cardamomi an. ℨj. Nucis Moſchatæ, aniſi, fœniculi, an. ℨ. ß. Roſ. Rub. exſicc. ℥iij. florum anthos, lauendulæ an. ℥ij. Caſtorei ℨ. ß. Confect.

Digitized by Google

anacard. ℥ij. paſſularum ſi lubet vel ſachari lib. ß. Fiat lege artis tinctura cum vino maluatico anthoſato. Datur per ſe vel cum aqua magnanimitatis,&c.

Tinctura epileptica: R. Rad. pœoniæ maſculi creſcente luna effoſs. Viſci quercini ana ℥ij. vngulæ alcis, ſem. pœoniæ, ana ʒj. raſuræ eboris, Cornu C. præparati, cinnamomi, ſuccini albi ana ʒ ß. croci orientalis ℈. ß. Cranii humani ſicci ℥j. M. Fiat cum S. vini tinctura quæ dabitur cum tinctura corallorum rubeorum.

Tinctura epileptica alia: R. Coriandri præparati ℈ ij. Rad. & ſem. pœoniæ, an. ℥ij. Viſci querni ℥j. vngulæ alcis ℈j. ß. Cornu cerui vſti, corall. rub. Margarit. an. ℈ij. Spec Aromat. Roſati, Garyophyllorum an. ℥j. ß. Ligni aloes, Macis, Galangæ, Cinnamomi, an. ʒj. Spec. Diamoſchi dul. ℈ ij. ſem. Citri ʒj. Aniſi ʒiij. Sachari quantum vis. Fiat cum S. V. tinctura.

Tinctura antepileptica alia: R. Rad Fragariæ lib. iij. pul. Rad. pœoniæ cum ſem. an. ʒj. ſem. Aniſi ʒ ß. ſeſeleos coriandri præparati, viſci quercini an. ℈j Spiritus vini lib. iv. Digere in ſole vt F. tinctura: cuius coch'ear j cum gr. ij. ſalis è Cranio Microcoſmi eſt perfecta cura in epilepſia. Alii etiam dictas ſpecies deſtillant.

Tinctura purgans in hoc affectu: R. Abſynthii, Carduibened. verbenæ, betonicę, agrimoniæ, aſpleni, tamariſci: Rad. Cappar. an. M. j. cinnamom. macis, galangæ, zingiberis an ʒij. Rad. & Flor. pœoniæ, ſem. pœoniæ an. ʒj. ß. ſem. Citri ʒ. ß. Fol. ſenæ ℥ij. turpeti inciſi, agarici ana ʒ. ß. vini generoſi fortis Menſ. ij. vel iij. Fiat lege digeſtionis tinctura egregia.

Tinctura confortans in hoc malo: R. Dianthos, Diamoſchi dulcis, Diacalamint. plires archont. an. ʒj. macis, cubebarum, caryophyll. gran. pœoniæ an. ʒ. ß. ſalis cranii microcoſmi, magiſt. corall. perlarum an. ℈j. piperis longi, carui, zingiberis an. ℈. ß. ſachari lib. j. F. cum vino ſuper lilia conuall. correcto, tinctura artificioſa.

Tinctura digeſtiua in conuulſionibus. Recipe Rutæ, hyſſopi, ſaluiæ, betonicæ, ſtœchad. calamint. roſmar. ana M. j. Rad. Acori, pœoniæ, an. ʒiij. Rad. Apii, petroſelini, fœniculi, ruſci, aſparagi ana ℥. ß. ſem. aniſi, fœniculi, Nucis Moſchatæ, Cinnamomi ana ℥iij. Mellis ℥vj. F. lege artis digeſtio & tincturæ extractio, quæ datur cum appropriatis.

Tinctura

Digitized by Google

Tinctura confortans pro confortatione viſus: Recipe betonicæ, verbenæ, euphraſiæ, chelidoniæ, hyſſopi, pulegii, ſaluiæ, ana ℥.ß. ſem. fœniculi, ſileris montani, coriandri præp. ſem. maioranæ, baſiliconis ana ʒj. zingiberis, acori, caryophyll. cubebarum, anthos, cort. citri an. ℈j. ſachari q.p. Fiat infuſio pro tinctura cum vino generoſo. Eius vſus eſt cum ſyrupis ſacharatis, vt euphraſię, betonicæ, fœniculi, &c.

Tinctura præparans humores, in ſurditate à cauſa calida: Recipe fol. endiuiæ, cuſcutæ, borraginis, lupuli ana M. j. roſarum M. ij. ß. rhabarbari ʒiij. caſtorei, ſquinanthi, calami, garyophyll. an. gran. v. ſi fortior erit adde agarici ℈j. M. F. infuſio cum vino ſimplici pro tinctura.

Alia tinctura in ſurditate à materia melancholica: Recipe fol. betonicæ, lupuli, fumariæ, borraginis an. M. j. Spec. lætit. gal. ℈j. ſenæ ℥j. zingib. ʒ. ß. hellebori ʒß. lapidis lazuli præpar. ℈j. Fiat infuſio cum ſpiritu vini pro tinctura, datur cum ſyrupo de fumi terra.

Tinctura in catalepſi: Recipe ſpec. lætif. Gal. diambræ, diacinnamomi, aromat. roſ. plires archont. an. ℈j. caryophyll. piperis longi, nucis moſch. an. ʒ. ß. roriſmarini ℥j. ſachari ſi placet q. v. Fiat tinctura cum vino maluatico.

Tinctura ad omnes affectus melancholicos: Recipe Florum roriſmarini M. ij. ß. cinnamomi ℥. ß. nucis moſchatæ, macis, zingib. garyophyll. an. ʒj ß. Rad. angelicæ, galangæ ana ʒij ß. oſſis de corde cerui, vnicornu, lapid. bezoart. cornu cerui, ſuccini albi an. ℈. ß. ſolut. perlarum ʒij. ambræ griſeæ ℈. ß. moſchi gran. viij. ſachari lib. j. ſpiritus roſarum lib. ß. ſpiritus vini lib. viij. ſtent per 20. dies in digeſtione pro tinctura quam filtrabis & reſeruabis.

Tinctura egregia digeſtiua in hoc affectu: Recipe fumariæ, M. j. borrag. ſcolopend. tamariſci an. M. ß. Flor. cordial. M. j. fol. meliſſæ, maioranæ an. ℥j. abſinthii ʒj. ß. rad. bugloſs. ℥j. cichorii, fœniculi an. ʒij. rad. garyophyllatæ, polypodii an. ℥j. helleb. veri ʒj. florum thymi ℥j. myrob. cheb. ʒij. calami aromatici ʒ ß. liquiritiæ ʒvj. fol. ſenæ ℥j. rhabarb. ʒ. ß. galangæ ℈j. cinnamomi ʒj. ß. vini ad eminentiam duorum digitorum, ſi placet adde de 4. confer. cordialibus ana ℥. ß. Doſis mane ac veſperi ℥j. vel ℥j. ß. cum vehiculis appropriatis.

Tinctura alia in melancholicis affectibus. Recipe rhabarb. ſelecti ʒj. ſquinanthi gr. v. flor. bugloſſæ, borraginis, violarum, an. ʒj. fumariæ, ſcabioſæ,

bioſæ,chamædrios,cort. tamariſci, ſcolopend. cuſcutæ, veronicæ, meliſſæ an. M. ſ. Rad. apii,fœniculi, rhapontici,cappar.petroſel. Ireos, cichorii, polypodii, liquiritiæ an. drac. j. ſ. epithymi vnc. ſ. cort. myrob. citrin.an.drac.ij ſem.apii,carthami,petroſel. fœniculi,vrticæ an.drac.j. confect. hamech.vnc. ſ. cinnamomi vnc. iij.Fiat infuſio cum vino maluatico pro tinctura egregia.

Vel: Recipe flor. roriſmarini,bugloſſæ,borraginis. ana vnc. iv. croci drach. ſ. carnis cydon. vnc. iv. vini maluatici optimi lib. ij. Digere in fortiori calore pro tinctura,vel ſi placet, deſtilla.

Alia tinctura virtuoſa in melancholia: Recipe epithymi, polypodii ana vnc.j. diagridii,veratri nigri, ſalis gemmæ triti an. drac. ij. agarici vnc. j. caryophyll. aniſi an. drach. iij. florum bugloſſæ, violarum ana vnc. ij. lapidis lazuli præpar. arte ſpagyrica drach. vj. Fiat tinctura cum Spir. vini bugloſſato.

Tinctura digeſtiua alia in hoc affectu: Recipe rad. polypodii drach. vj. cort. capp. tamariſci an. vnc. ſ. rad. borrag. bugloſs. ana drac.iij. cichorii,helenii an. ſcru.ij.4.ſem.frig.maj.ſem. citri, aniſi,fœniculi an.dra.ij. cort.myrob. Indorum, chebulorum ana drach. iij. herb. chamædryos, chamæpit. meliſſæ,ſummit.betonicæ, thymi an. M.ſ. flor.cord. an. p. ij. cubebarum,cinnamomi,ſantali albi, citrini an. ſcrup. j. ſ. M. F. tinctura cum vino meliſſæ: Datur cum ſyr. de pomis redolentibus vel de epithymo.

Tinctura digeſtiua in melancholia hypochondriaca: Recipe rad. pœoniæ, herb. pulegii,betonicæ, paralyſis, ſerpilli,roriſmarini, maioranæ, ſaluiæ an. p. iij. Florum camomillæ, roſarum, ſpicæ an. p. ij. ſem. fœniculi, aniſi,liquiritiæ ana drach. j. cryſtallorum tartari correct. vnc. j. M. fiat cum vino menthæ tinctura.

Tinctura confortans in melancholicis affectibus: Recipe Spec. dianiſi, dianthos,plires archont. diacaſtorei,diamoſchi amar. lætif. Galen. diatrion pipereon, diacaſtorei, ana drac. ſ. nucis moſch. zedoariæ, garyophyll. cinnamomi an. ſcrup. ij. zingiberis ſcrup. j. gran. pœoniæ, xyloaloes, raſuræ vnicornu an. drac. ſ. rhabarb. vnc. ſ. ceraſorum nigrorum contuſorum q.p. vini moſchatellini ad eminentiam 2. digitorum F. tinctura.

Tinctura in angina: R. Corticum ligni berberis, ligni acaciæ, naſturtii aquatici, ſionis an. M.iij. cancrorum viuorum contuſorum nu. iij. mellis vnc.ij.ſ. aluminis vnc.j.ſ. Miſceantur & digerant in vino forti calore, hæc tinctura teneatur in ore pro gargariſmo.

Tinctura

Digitized by Google

Tinctura digerens ac confortans in tuſſi: R. rad. Ireos drac. ij. enulæ dra. ʃ. thymi p. ʃ. liquiritiæ drac. ʃ. ſ. cinnam. ſcru. iv. violarum. M. j. ſem. fœniculi, ſcabioſæ hyſſopi an. M. j. ſ. caryophyll. ſcru. j. vini de hyſſopo correcto q. v. Fiat tinctura, quæ miſcetur inter ſyrupos & conſeruas vel ſuccos & aquas, &c.

Vel ſic fortior eſt: R. Pulmonariæ, hyſſopi, ſaluiæ an. M. ʃ. polypodii, liquiritiæ, enulæ an. vnc. j. cinnamomi vnc. ʃ. ſ. paſſularum conciſarum q. v. Fiat infuſio cum hydromelite vinoſo pro tinctura pectorali.

Tinctura in tuſſi pro Principe Haßiaco aliquando ordinata: R. Fol. betonicæ, hyſſopi ana M. ſ. Flor. ſtœchad. Arabicæ, violarum, borraginis, an. p. ʃ. papaueris albi drach. ſ. 4. ſem. frig. maj. an. drach. ʃ. aniſi, fœniculi ana drach. ʃ. ſ. rad. glycirrhizæ vnc. ſ. Ireos florent. drach. ij. paſſul. minor. drach. vj. ſachari candi albiſs. vnc. j. F. omnium infuſio cum vino ſaluiato pro tinctura. Vſus cum ſyrupis appropriatis.

Tinctura purgans in tuſſi: R. rad. enulæ, liquiritiæ, fœniculi, polypodii an. vnc. ſ. herb. meliſſæ, eupatorii, cichorii an. M. j. thymi, epithymi an. M. ſ. ſem. aniſi, carui, fœniculi an. drach. iij. myrobal. citrin. cheb. an. vnciæ ſ. ſpicæ drach. j. fol. ſenæ vnc. ij. rhabarb. drach ij. agar. trochiſcati drach. v. cinnamomi vnc. ij. ſ. paſſular. mundat. vnc. j. vini generoſi ad eminentiam cum ſyrupis appropriatis.

Tinctura digeſtiua in tuſſi: R. rad. polypodii quercini, glycirrhizæ ana drach. vj. cichorii, enulæ, Ireos, petroſelini, an. drach. iij. herb. ſcabioſæ, hyſſopi, betonicæ, marrubii albi, endiuiæ, adianthi, tuſſilaginis, ſcolopendriæ, capillorum Veneris, an. M. j. Florum trium cordialium ana M. ſ. ſem. aniſi, vrticæ, fœniculi, melonum, an. drac. j. ſ. paſſularum q. v. agarici trochiſcati vnc. ſ. cinnam. vnc. ij. M. fiat cum vino hyſſopite tinctura l. artis colata ac filtrata, appropriatur cũ vehiculis homogeneis.

Vel ſic etiam fieri poteſt lenior. R. Liquiritiæ, tarfaræ, ameos, peucedani ana vnc. ſ. rad. ſerpent. Helenii, an. drach. j. ſ. ariſtoloch. longæ drach. ij. hyſſopi, borraginis, ſcabioſæ, praſſii, capillorum Veneris, agrimonię, veronicæ, ſummit. vrticæ, calamenti, meliloti, meliſſæ an. M. j. ſem. aniſi, fœniculi, hordei an. vnc. j. pap. albi vnc. ſ. 4. ſem. frig. maior. an. drac. ij. dragacanthi drach. ij. ſachari lib. j. Fiat cum hydromelite vinoſo tinctura.

Tinctura alia in pulmonis affectibus: R. cinnam. vnc. ʃ. caryophyll. dra. ʃ. ſ. aniſi, fœniculi ana drac. j. macis, cardamomi, iridis ana drac. ij. herb.

Digitized by Google

carduib.ſcabioſę,capillorum Veneris,ana M.j.Hepaticæ, pulmonariæ, agrimoniæ,ſaluiæ,ana M.ß. rad. ſerpent.ʒiij. ariſtoloch. longæ ℥ij. ſem. vrticæ ʒj ß. praſſii M.ß. Florum violarum,maluæ, borrag. ana p. ij.mellis deſpumati libr.j. ſachari penid. ℥.ß. pulmonis vulpini ℥j. pulmonis microcoſmici præparati ℥.ß. Vini ſpiritus ad eminentiam F. lege digeſtionis tinctura excellens.

Tinctura in cruenta ſputione: Recipe boli armeni, terræ ſigillatæ, ſpodii, hæmatit. roſ. rub. ana ℥v. corall. rub. carabe, margarit.an. ℥ j. ſem. papaueris albi, portulacæ, maluæ, plantaginis, cornu C. vſti ana ℥ j. acaciæ,liquiritiæ,gummi Arabici, tragacanthi an. ℥ j. olibani ℥ ij. Miſceantur & infundantur cum vino deſtillato rubeo pro tinctura.

Tinctura in tali affectu alia: Recipe Liquiritiæ, tragacanthi gummi Arabici,amygdal. pinearum aſſatarum an. ℥x. ſem. cydoniorum, portulacæ an. ℥ß. ſem. maluæ, lactucæ, ſantalorum alborum, rub. roſarum an. ℥iij. ſpodii, ſplenis vulturis ana ℥ij. cinnamomi ℥j. ſang. draconis, boli armeni, cancrorum fluuiatilium vſtorum. Miſceantur optime & infundantur vino rubeo pro tinctura: vel deſtilla.

Tinctura in empyemate: Recipe Herb.Carduibenedict. marrubii albi, meliſſæ,abſinthii ana M. j. rad. ellebori nigri ʒj. agarici ℥ij. ſem. altheæ, maluæ, citrulli, melonum, cucurbit. an. ℥ij. flor. violarum, meliloti ana ℥iij. ſachari albiſs. lib. j. Fiat l. artis cum hydromelite vinoſo tinctura.

Tinctura in dolore aurium ab impuro ſanguine: Recipe borrag. bugloſſæ, capillorum Veneris,lupuli, fumariæ, cuſcutæ,endiuiæ an. M.ß. iuiubarum, ſebeſten an. N. x. ſenæ ℥j. zingiberis ʒj. ſachari lib.ß. F. cum vino tinctura.

Tinctura externa in tinnitu aurium: Recipe maioranæ, rutæ, ſtœchados Arabicæ,mentaſtri, camomillæ, meliloti ana M.ß. Bulliant in vino parum,clauſo vaſe tamen vt eſt artis, deinde fac appareat tinctura quæ tepida teneatur in ore.

Tinctura ad phthiſin: Recipe ſem. papav. albi ʒvj. acetoſæ, endiuiæ, ana ʒj.ß. cydon. mundat. ʒij. 4. ſem. frig. maj. ana ʒiij.ſ.gummi Arabici,tragacanthi, amyli an. ʒj. glyzirrhizæ, pulmonis vulpis an. ʒj. ſpec. Diamargarit. frig. ʒiij. Fiat infuſio pro tinctura cordiali cum aqua cinnamomi ardente.

Vel

Digitized by Google

Vel ſic: Recipe ſem. portulacæ, maluæ, Altheæ, Bombicis an. ℈iv. cucurbitæ, citrulli, cucum. cydoniorum ana ℥ j. ß. ſpodii, corall. alb. ac rub. Liquiritiæ, roſ. rub. an. ʒj. ß. Boli orientalis præparati, terræ ſigill. an. ℈j. papaueris albi ʒv. gummi Arabici, tragacanthi, amyli an. ℥j. ſpec. Diatragacanthi frigidi, diaireos ſimplicis an. ʒiij. elect. è gemmis, cinnam. acerrimi ʒij. ſachari penidii l. ß. fiat infuſio pro tinctura ad phthiſin cum vino maluatico.

Tinctura pro tremore cordis: Recipe Mithridat. optimi ʒj Theria. opt. rad. Angelicæ an ℈ij. Zedoariæ ℈ ß. Diambræ, diamoſchi ana gran. vj. lætitiæ boli gran. v. ſuccini albi, corall. rub. præpar. ſolut. perlarum ana gran. viij. ſachari ℥iij. olei cinnamom. guttul. viij. vini albi Rhenenſis optimi lib. j. Fiat Tinctura, quæ dabitur cum ſpiritu Roſarum.

Tinctura cordialis ad conciliandum ſomnum, ſiſtendum fluxus, & omnis generis tuſſes: Recipe gran. Alkermes ʒvj. croci ℥j. cinnamom. caryophyllor. Nucis moſchatæ, macis ana ℥ß. Galangæ, rad. Angelicæ, Zingiberis, ana ʒiij. florum roſmarini ʒj ß. Borrag. bugloſſæ, violarum ana ʒj. fiat harum pro Tinctura cum ſpiritu vini rectificato extractio. Deinde Recipe opii in ſpiritu vini diſſoluti & extracti ſ. a. lib. j. Diſſoluatur etiam in dicta tinctura & viciſſim fiat extractio: deinde adde corallor. vtriuſque præpar. ana ʒj. ſuccini albi præparati ℥iij. Solut. perlarum, ſmaragdi præpar. an. ʒj. ß. granatorum, rubinorum ana ℈iiij. cornu vnicornu ℈ij. lap. bezoart. ℥j. ℈j. ligni aloes ʒij. boli armeni, terræ lemniæ ana ʒj. ß. Ambræ griſeæ gran. xiv. moſchi gran. xij. Fiat omnium cum Alcohole vini extractio pro tinctura laudatiſſima & Anodyna.

Tinctura cordialis ad crapulam, lipothymiam & cordis palpitationem: Recipe meliſſæ m. iiij. ſenæ ſiccatæ, cornu vnicornu, Bezoar ana ℈j. cornu cerui, raſuræ eboris ana ℥iij. ſantal. citrin. & albor. corall. rub. præp. terræ ſamiæ, ſuccini, tormentillæ, vngulæ alcis ana ℈ij. Zedoariæ ℈j. ſcolopendrii, capillorum Veneris, thymi ana m. j. Dactyli contuſi ℥xij. Nucis moſchatæ ℥ß. macis tantundem; piperis longi ʒij. Cardamomi, oſſis de corde cerui, ligni aloes, ambræ griſeæ, ana gran. xvj. ſachari in aqu. roſ. diſſoluti lib. j. infundantur cum vino ſimplici, ſi ſit acceleratio ad tincturam, infunde infuſo ℥ß. ſpiritus vini Tartariſati &

ſati & confeſtim, genuine procedendo habebis quod præſcribimus.

Vel ſic fit Tinctura purgans: Recipe Abſynthii, carduibened. an. m. j. roſmarini, maioranæ, linguæ cerui ana m. j. ß. rad. polypodii, ℥iij. fol. ſenæ ℥ij. rad. mæchoac. ℥j. ß. turpeti drachm. ſem. caryophyll. macis, Zingiberis, cinnamomi an. vnciæ ſem. F. Infuſio cum vino pro tinctura.

Tinctura cordialis externa: Recipe Herb. menthæ criſpæ, calamin. origani, betonicæ, abſynthii an. m. j. maioran. roſ. rub. an. m. ſ. camomil. Roman. p. j. rad. calami aromatici drachm. iij. Nucis moſchatæ num. j. baccarum lauri drach. j. ſ. ſem. Aniſi drach. ij. ſ. carui, cymini an. drachm. j. Infundantur cum vino maluatico & F. tinctura, quæ applicatur calida.

Alia etiam ſic eſt: R. Roſarum p. ſ. florum borrag. bugloſſæ, anthos, meliſſæ an. p. j. fol. meliſſæ m. j. Baſiliconis, carduibened. an. m. ſ. ſantali citrini, drach. ij cort. arantiorum citri drac. j ſ. fol. lauri drach. j. cinnam. Galangæ, N. moſchatæ, caryophyll. an. ſcrup. j. oſſis de corde cerui, ſcr. ſ. croci integri gr. vj. camphoræ in aqua roſa. diſſolutæ gr. vij. ligni aloes, ſem. citri, ſem. meliſſæ an. drach. ſ. Margaritarum præpar. gr. vj. Fiat infuſio cum vino maluatico pro tinctura externa, in vſu ſi conſentaneum erit addere poteris aceti florum tunicæ vnc. ſ. aut vnc. j.

Tinctura externa in ſyncope: Recipe ſpec. cordial. drach. j. ſ. lætificantis drach. ſ. cinnam. Garyophyll. an. ſcrup j. oſſis de corde cerui drachm. j. cort. mali citri, ligni aloes an. ſcrup. ij. Roſarum, meliſſæ, borrag. bugloſſæ, violarum an. p. ſ. corall. vtriuſque an. ſcrup. ſ. camphoræ, croci ana drach. ſ. moſchi gr. iij. ſantali ſcrup. j. vini maluatici ad eminentiam 3. digitorum, fiat l. artis & digeſtionis tinctura.

Tinctura cordialis confortans: R. gran. Kermes vnc. iij. folliculorum ſerici inciſorum extractis bombycibus vnc. iiij. ſantal. rub. citrinorum ac flauorum, nenupharis, violarum, roſarum, Margaritarum præpar. raſuræ eboris, oſſis de corde cerui, fragmentorum Hyacinthi, ſmaragdi, ſapphiri præpar. corall. rub. ana drach. j. ſem. oxalidis drach. ij. diarrhodon abbatis, diamargariti frigidi, cinnamomi, gran. paradyſi ana ſcrup. j. moſchi tantundem, ambræ griſeæ drachm. j. fiat extractio tincturæ cum ſ. v. quæ dabitur vel cum aqua caponis, aut ſpiritu roſarum. Si placet adde eſſent. auri, lunæ, vel gemmarum &c.

Digitized by Google

Tinctura ad ſanguinem concretum: Recipe Boli armeni orientalis præp. ſanguinis draconis, mumiæ ana drach. ſ. Rhab. electi rubiæ tinctorum, Garyophyllorum ana ſcrup. j. ſachari penidii vnc. ſ. ſperma ceti, ſuccini, terræ ſigillatæ, myrrhæ, coaguli leporis, rad. Angelicæ, ſalis abſynthii, oculorum cancri, caſtorei, corall. rub. ana drach. ſ. fiat cum oxymelite tinctura, danda cum appropriatis.

Alia talis eſt: Recipe mumiæ drachm. ij. ſang. Hirci, ſpermatis ceti an. vnc. j. Rhapontici, mechoacannæ, ana dach. ij. oculorum cancri drach. j. ſ. terræ ſigillatæ drach. j. carduibened. ſcrup. iiij. ſem. naſturtii, aquilegii ana drach. ij. ſ. Nucis moſchatæ, cinnamomi ana drachm. j. ſ. ſachari vnc. iij. miſce fiat cum vino tinctura.

Tinctura ad dolorem dentium: Recipe pul. corallorum rub. margar. præpar. oculorum cancri, oſſium dactylorum ana vnc. ſ. pulu. cornu cerui vſti, oſſis ſepiæ ana vnc. j. Pumicis, thuris, maſticis, ana drach. iij. cinnamomi, caryophyll. N. moſch. Zingiberis ana drach. ij. ligni aloes vnc. ſ. camphoræ ſcrup. ſ. ſem. ſtaphiſagriæ drach. j. cum aceto vel vino fiat extractio tincturæ, quæ continenda calida in ore. Si fortior erit adde rad. vrticæ, tormentillæ, piperis longi, Zingiberis, pimpinellæ an. q. v.

Tinctura ad dolorem dentium Crolliana: R. ſerpilli, origani, ſaluiæ, mentaſtri, Perſicariæ, raſuræ guaiaci, Tamariſci, buxi ana m. j. affunde ſpiritum vini opiaticum ad eminentiam aliquot digitorum, digere in calore, donec tingatur ſpiritus. Hæc tinctura egregia eſt in dolore dentium.

Tinctura ad caſum vuulæ: Recipe cinnamomi, Zingiberis, pyrethri, piperis, cort. citri, Gallarum, roſarum, ſemi. ſinapi, boli armeni, aluminis ana drach. j. mellis roſ. vnc. ij. cum vino ſimplici in digeſtione fiat tinctura tenenda in ore.

Tinctura externa pro ſtomacho ad nauſeam vomitus: Recipe menthæ criſpæ, origani, abſynthii, calamenthæ, ſem. fœniculi, anethi an. m. j. ſ. maſticis, galangæ, Nucis moſchatæ, ſquinanthi, myrtillorum, ſem. coriandri ana vnc. ſ. flor. labruſci m. j. digerant in vino pro tinctura, qua foueatur regio ſtomachi.

Tinctura externa in vomitu ſanguinis: Recipe balauſtiorum, pſidiæ, gallarum, rhois obſoniorum, baccarum myrti, Roſarum rubearum, boli armeni, corall. rub. Hypociſtidis, maſticis, ana drach. j. ſ. fiat infuſio cum aceto pro tinctura. Ab intra ſume hanc extractionem; Recipe lapid.

Hæma-

Hæmatitis ʒij. corall. rub. ʒj. ß. Acaciæ, equiſeti ana ℈iv. Boli armeni ʒij. Roſarum rub. m. j. ß. caſſiæ ʒ ß. Baccarum myrti ʒj. ß. miſce fiat cum vino rubeo tinctura ab intra, danda cum conſerua ſymphiti vel aliis, &c.

Tinctura ſtomachalis interna: Recipe Galangæ, Zedoariæ, piperis longi, calami aromatici, Nucis moſchatæ, macis, cinnamomi, Zingiberis, cubebarum, Garyophyllorum ana ℥ß. Roriſmar. ℥ j. ß. Fol. ſenæ, pimpinellæ, ſaluiæ ana ʒ ß. ſachari candi, Glyzirrhizæ ana ℥iij. ſem. Aniſi, fœniculi, coriandri, cinnamomi ana ℥ j. ß. cum aceto vini contuſa ac mixta ac viciſſim exſiccata, demum affundantur vini ſpiritu ad extrahendam tincturam.

Tinctura ſtomachalis alia: Recipe ſpec. Aromat. roſ. dianiſi; diambræ, Diagalangæ, Diamoſchi dulcis ana ʒj. cinnamomi electi ʒj. ß. Xyloaloes, macis, Nucis moſchatæ, ſquinanthi, cubebarum ana ℈ß. ſem. ameos ʒj. corr. arant. ʒij. corall. rub. præpar. ſuccini albi, cornu c. vſti, an. ʒj. ſachari albiſſimi lib. ß. vini maluatici ad eminentiam omnium: fiat tinctura.

Aliter: Recipe calami Aromatici, corr. Arant. citri, Zingiberis, cinnamomi, Garyophyllorum, macis, Nucis moſch. diaireos ana ʒj. Zedoariæ ʒij. meliſſæ, Roſarum, ſem. Aniſi, fœniculi ana m. j. Diatraga. frig. ʒß. moſchi, Ambræ ana gran. iij. ſachari ℥viij. M. Fiat extractio cum ſ. v. ex maluatico deſtill. vt euadat in tincturam.

Tinctura Antipodagrica purgans: Recipe herb. Betonicæ, Iuæ arthet. capillorum Veneris an. m. j. ſtœchados Arabicæ, ſaluiæ ana p. j. Myrobal. citrin. ℥vj. Polypod. quercini, liquiritiæ ana ℥j. Agarici albiſſ. ℥ ß. corr. ellebori nigri ʒj. ß. ſem. citri, Garyophyll. Galangæ, ſem. Aniſi ana ʒj. epith. Cretici, fol. ſenæ an. ℥j. ß. Rhabarb. ʒj. ſpicæ ʒ ß. ſachari ℥ij. miſce & infunde cum vino generoſo, ſtillatitio ac Tartariſato, fac in digeſtione fiat tinctura, quæ dabitur cum ſuis vehiculis.

Tinctura Antipodagrica digerens: Recipe Betonicæ, meliſſæ, ſcolopendrii, capillorum Veneris. Iuæ artheticæ ana m. ß. Florum Borrag. violarum ana p. j. Galangæ ʒj. corr. myrobal. citrin. ʒj. ß. Rhabarbari ℈iiij. Agarici albiſſ. ʒj. fol. ſenæ electæ ℥ß. cryſtallorũ Tartari albiſſ. ℥ ß. mannæ ℥ß. ſachari ℥ j. fiat omnium miſtura, deinde infuſio cum vino Abſynthico q. ſ. Tincturam cola, filtra vt artis eſt.

Tinctura

Tinctura ab extra in podagra. R. Myrtillorum, gallarum, abſynthii, nucis cupreſſi, Roſarum Rub. camomillæ, ſalis communis an. Mj. acaciæ, hypociſtidis ana ℥ß. theriacæ ʒij camphoræ ℈j. Miſta digerant cum vino nigro, deinde extracta tinctura cola, cum hac fricentur & colluantur pedes.

Tinctura externa in ſcyrrho lienis. R. Abſynthii, origani, hyſſopi, hypericonis, calamenti, Rutæ an. Mj. Spicæ, Tamariſci, cuſcutæ, maluæ, Meliſſæ, pulegii, Aniſi, cami fœniculi an. M. ſ. Aſæ dulcis ʒj. ß. vel ʒiij. cinnamomi ʒß. M. Fiat infuſio cum vino ſquillitico pro Tinctura.

Tinctura in Diabate egregia ac præſtans. R. Roſarum, ſpodii ana ʒx. Sem. Portulacæ, Liquiritiæ, Boli ſumach ana ʒij. Sem. Lactucæ, Coriandri ſandali ana ʒj. Tragacanthi, Gummi Arabici, Balauſtiorum ana ʒij. Camphoræ ʒj. Cort mali granati ʒij. Mellis Roſati ℥ij. Caſſiæ ʒij. Myrobal. Cheb. Emblicorum an. ℈ij. M & infundantur cum vino ſimplici vt fiat Tinctura.

Tinctura in Gonorrhæa. R. Corall. rub. præparatorum ℥ß. Sem. papau. albi ʒß. Rad. cichorii, endiuiæ, acetoſæ, ſuccini puluerisati ʒj. Spec. Diamarg. frigidi ʒj. Camphoræ ℈ß. Sachari albi lib. j. vini maluatici ad eminentiam fiat tinctura.

Tinctura impotentias & incantationes auertens. R. Caſtorei, genitalis cerui, piperis longi ana ℥j. Satyrionis, calami aromatici, aronis, galangæ, ſem. vrticæ, meliſſæ, borraginis, betonicæ ana ℥ß. Spec. lætitiæ Galeni, diambræ, diamoſchi dulcis an. ʒj Theriacę Venetæ ʒj. ſecũdinæ præparatæ ℈ij. ſachari lib. ſ. Infunde omnia cum vino aniſo, digeratur vt fiat tinctura. Si fortior erit adde ſcroti taurini iuuenis puluerisati, formicarum, caudæ ſtincæ marinæ, teſticulorum galli &c. quantum placuerit.

Tinctura in ſuppreſſione menſium. R. Cinnamomi, Myrrhæ ana ʒj. Sabinæ ʒß. ſem. apii, petroſelini, ſpicęnardi, ſquinanthi aſari an. ℈j. Rhabarbari ʒj. macis ʒij. croci ℈j. ſenæ, rubiæ tinctor. rutæ murariæ, cichorii, benedict. abſynthii, ſabinæ an. M. ſ. pimpinellæ, centaurii, pulegii, ſpicæ Celdicę, agrimonii, arthemiſiæ an. Mj. ſem. vrticæ ʒj. meliſſæ ʒij. M. fiat infuſio cum vino, quæ fiet Tinctura.

Tinctura in morbo virgineo & menſium retentione. R Capillorum Veneris M. j. ſ. cuſcutæ Mj. Dictamni cretenſis, thymi an. M. ſ. Fol. ſenæ ʒvj. ß. Po-

hypodii ℥ß. Agarici ℈v. Zingiberis ℈ij. Flor. Roſmarini, ſquinanthi ana p.j ſem. Fœniculi ℈ij. Rhabarb. Cinnamomi an. drach. j. Baccarum lauri drach. j. Fiat tinctura cum vino, quæ dabitur cum ſyrupo de 5. Radicibus aperientibus.

Tinctura ad fœdum virginum colorem. R. Herb. carduibenedicti, meliſſæ, abſynthii, cardiacæ an. Mj. Flor. centaurii, hypericonis, an. p. j. Rad. Ellebori nigri ℥j ß. galangæ ʒij. cichorii ℈ij. Myrrhæ, mythridat. an. ʒj ß. Fiat Tinctura cum vino meliſſato.

Tinctura pro confortando Hepate. R. ſpec. Diarrhodon Abbatis, aromatici roſati an. ℈ij. de gemmis drach. j. coral. rub. præpar. ſpodii. an. drach. ij. mumię drach. j. nucis moſchatæ, maceris, caryophyllorum, margarit. ana ʒ. ß. florum antimon. fixi ʒß. oſſis de corde cerui num. iij. Xyloaloes ʒß. croci Martis ʒj. ſachari albiſſ. q. placet. Fiat cum vino menthæ Tincturæ extractio.

Tinctura Digerens Hepatica. R. Rad. cichorii, oxalidis, graminis, aſparagi an. ʒß. endiuiæ, ſcariolæ, agrimoniæ, epaticæ, polytrichi, adianthi albi an. Mj. ſem. melonum, cucurbitæ, citrulli an. ʒij. ſem. citri ℥ß. cinnamomi, ſantali citrini ana ʒj. carduibened. Mſ. ſpicæ p. j. florum cordial. an. p. ſ. inciſa M. & infundantur cum vino odorato pro Tinctura, ſi placet adde ſachari.

Tinctura ad Hepar obſtructum. R. Rad. fœniculi, petroſel. aſparagi, apii, graminis ana ℥j. origani, roriſmarini, arthemiſiæ, chamædr. ana Mj. centaurii, cuſcutæ, agrimon. chamæpit. lupuli, ſalictarii, fumariæ an. M. ſ. ſem. dauci, fœniculi, paſtinacæ ana drachm. j. fol. ſenæ ℥j. agarici fœmin. drachm. j. ß. rhabarb. ſel. drachm. j. ſchænanthi, cyperi, calami aromat. zingib. albi ana drachm. ß. glycirrhizæ ʒß. paſſularum concil. ℥j. infundantur omnia cum vino odorifero ad Tincturam: Tincturæ adde ſyr. de bizant. oxymel. ſimpl. de duabus radicibus, de arthemiſia, de eupatorio, de 5. Radicibus an. ℥ß. M. ac digerantur colenturq;, in B. ſi placet ad dimidium abſtrahere poteris.

Tinctura ad icterum confortans & alterans. R. Rad. ruſci, aſparagi, cichorii, fœniculi, apii ana ʒß. ſem. endiuiæ, ſcariolæ, aniſi, carui an. ʒiij. melon. ℥ß. herb. endiuiæ, hepaticæ, rutæ, ſcolopendriæ, ſcariolæ an. Mj. capillorum Ven. ℥ß. lupuli M. j. marrubii albi M. ſ. chelidoniæ M. j. ſ. hyſſopi Mj. cinnamomi, zingiberis an. ℥ß. fol. ſenæ ℥ij. ß. croci drachm. j.

ſpodii,

Digitized by Google

ſpodii,ſantali citrini ana ſcrup. iiij. Rad. ireos drachm. ij. limat. eboris ℈ij. ſpec. dianiſi ℥j. ſachari lib. j. miſce & infunde cum vino helleborato, & fiet Tinctura.

Tinctura ab extra in ſcirrho Hepatis. R. Rad. vlmi, mandragoræ ana vnc.ij. Rad. ireos, ariſtolochiæ ana vnc j. folior. ſolatri, maluæ, biſmaluæ, cum Rad. ana Mj. violarum, doronici an. M. ſ. florum chamomillæ, meliloti, ſambuci an. p. ij. fiat infuſio cum vino optimo ſimplici pro tinctura ad ſcirrhum hepatis, ſi metuis eſſe fortem tincturam ab extra pro fotu, adde aquæ abſynthii q. v.

Tinctura Hydropica. R. ſarſæ parillæ vnc. ij. fol. ſenæ. epithimi. an. vnc. ß. hermadactyl. vnc. ij. ſummit. iuniperi, geniſtæ, volubil. mag. reſtæ bouis ana Mj. ſ. calam. arom. vnc. ß. pulu. Rad. lili. cœleſt. drachm. vj. Rad. aſari, bryoniæ ana vnc. ß. cyperi drachm. iij. cinnamomi vnc. ß. ſquinanthi cingib. an. drachm. j. croci ℈j. cinerum abſinthii combuſti vnc. ij. cinerum geniſtæ ℥ß. M. fiat infuſio cum vino ad extrahendam tincturam in digeſtione.

Tinctura in calculo Renum. R. oculorum cancri, milii ſolis, ſem. petroſelini, Rad. helenii, nucleorum meſpilorum, ſem. ſaxifragiæ, Raphani, liquiritiæ, ſparthi ana drachm. ij cardamomi apii, ſpec. inciſarum, vnc. ß. diarrhodon Abbatis drachm. ij. confect. aniſi, fœniculi ana drachm. ij. Fiat infuſio cum vino ſimplici pro tinctura.

Tinctura in calculo tempore hyemali vſurpanda. R. ſpec. elect. ducis, lithontribon, Iuſtin. ana drachm. j. diambræ, diarrhodon Abbatis, diatrion pipereon ana ſcrup. iv. lap. Iudaici, lyncis ana ſcrup. ij. zingiberis, cinnamomi, gran. paradiſi, cardamomi, N. moſchatæ, macis ana drach. ß. ſachari albiſſimi vnc. vj. Fiat omnium pulueriſ. ac miſtorum infuſio cum vino aniſato, ſic fiet in digeſtione debita optima Tinctura.

Tinctura alia pro æſtate in calculo. R. ſpec. diambræ, diapliris cum moſcho, diarrhodon Abbatis, diatrion ſantal. ana drachm. ij. lapid. Iudaici drach. ij. ß. elect. ducis. ſpec. Bartholdi, an. ſcrup. j. ſpodii, aniſi, zingiberis, cinnamomi, garyophyllorum, cardamomi, gran. paradiſi ana drachm. ß. 4. ſem. frigid maior. ana ſcrup. ij. ſem. endiuiæ, ſcariolæ, ana drach. j. ſachari taberzeth lib. j. vini ſambucini ad eminentiam q. ſ. Fiat artificioſa tinctura.

Tinctura diuretica in calculo ſoluens. R. Polytrichi M.j. cuſcutæ, adianthi ana M.ſ. Fol ſenæ ʒvj. polyp.querc. ℥ß. Rhabarb. ʒij. ſpicæ ℈ß. Flor. prunorum ſylueſt. perſicorum an. ʒij. cinnamomi ʒj.ß. Garyophyll. ℈iv. Cort. Rad. ononidis ʒiij. Alkekengi inciſarum Num.xx. ſem. Damaſonii ℈iv. ſaxifragiæ. ℈ij. fiat omnium lege Digeſtoria extractio cum vino maluatico, pro tinctura, quam appropriabis tuo libitu.

Tinctura in exulceratione renum. R. Terræ ſigillatæ pulu. amyli, tragacanthi an ʒj. Corall.rub. Maſticis, ſang. Draconis, Sarcocollæ, Boli armeni an. ʒß Roſarum rub. ℥ß. confect. Alkermes ʒj.ß. magiſterii perl. Corallorum an. ʒij. ſachari albiſſi. lib.ſ. fiat l.a. Tinctura cum vino, Fœniculo correcto.

Tinctura in cruenta mictione. R. Florum bellidis min. Roſarum, ſumach, myrtillorum, balauſtiorum, Boli armeni, plantaginis, thuris, maſticis, menthæ an. ʒj. mumiæ, ſang. Draconis, Boli an. ʒß. ſachari lib.ſ. fiat Tinctura cum vino.

Tinctura ad Iſchuriam. R. Rad. 5. aperitiuarum, Valerianæ, Tinctorum, eringii ana ℥j. hepaticæ, capillorum Vene. cichorii, chamędrios, chamæpit. ſcariolæ, agrimoniæ, abſynthii, hyſſopi an. Mj. ſem. apii, petroſel halicababi ana ʒj. cinerum rub. ℥j. florum geniſtæ, ſambuci an. p.j. paſſularum conciſarum ℥ij. fiat omnium infuſio cum vino maluatico vt fiat tinctura, quæ datur cum ſyrupo capillorum Veneris & Bizantino.

Tinctura ad menſes immoderate fluentes mulierum vel fœminarum. R. ſang. Draconis, ſuccini, Lap. Hæmatitis, Corall. rub. ſem. portulacæ ana ʒj. Balauſt. Boli armeni an. ʒij ſpodii, terræ ſigil. an. ʒß. Spec. Diam. frig. ℈j. carnis cydoniorum ℥iij. ſacchari roſacei ℥iiij. papau. albi ʒiij. vini q.ſ. fiat tinctura.

Tinctura ad ſuffocationem matricis ſimulac ſtrangulationem eius. R. ſem. Dauci ℥ß. paſtin. ſylueſt. ʒij. Rad. gran. excort. pæoniæ, liguſtici, ſem. cymini, ana ʒj.ß. oſſis anterioris cranei humani ex ſutura coronali vſti, cinnamomi electi an ℥j.ß. Bacc. lauri, zedoariæ, ana ℈iv. Fol. Betonicæ, Rad. Biſtortę ana ʒj. ſuccini albi, ameos, amomi ſeſeleos an. ʒß. ſem. agni caſti, rutæ ana ℥ß. Spec. Diarrhodon Abb. Diatrionſantali ana ʒij. ſachari lib.ſ. vini maluatici cum vuis deſtillati q.v. fiat tinctura.

Tinctu-

Tinctura educens fœtum mortuum. R. pulu. ſabinæ, calaminthæ mont. cinnamomi, dictamni cretici, myrrhæ, caſtorei an. ℈ß. croci gran. v. farinæ cicerum rub. ℥ß. capill. Veneris ℥j Baccarum lauri decorticat. ℥ß. ſalis vrinæ ℥ij. fiat omnium infuſio cum vino, & lege a. tinctura.

Vel ſic. R. Sem. iuniperi mj. rubiæ tinctorum, cinnamomi, myrrhæ ana ℥ij arthemiſiæ, maioranæ an. p. ſ. croci ℥ß. macis ℈j. tripheræ maioris ℥ß. digerant omnia in vino vt fiat tinctura, quę dabitur calida vel per ſe vel cum vehiculo homogeneo.

Tinctura ad expellendos vermes infantum. R. Coriandri præpar. ℥j ß ſem. portulacę, citri, limonum an. ℥ij. zedoariæ ℥j. C. cerui vſti ℥j. aloes roſatæ ℥ß. Myrrhę electę ℥j rhabarb. ℥ß. theriacæ opt. ℥j. Mithridat. ℥ß. ſem. cinæ drach. ij. vini maluatici ad eminentiam trium digitorum: fiat tinctura quæ datur extr. eſulæ pro adultis, pro iunioribus datur cum ſyr. conuenientibus.

Tinctura in dolore coxendico. R. ſaluiæ, lauendulæ, Roſmarini ana ℥ß. maioranæ, hyſſopi, rutæ, pulegii, menthæ criſpæ, meliſſæ an. drach. iij. abrotani drach. j. ß. garyoph. ſem. fœniculi, ana drach. iij. cinnamomi, macis, galangæ, zedoariæ, zingiberis, Cort. citri, gran. iuniperi an. drach. j ß. N. moſchatæ N. j. pulueriſatis omnibus ſuperfundantur cum vino odorifero, digerant poſt fornacem vel loco tepido & apparebit tinctura, quæ vſurpatur ab intra & extra.

Aliter ſic. R. Sarſæ parillæ, petroſelini, fœniculi ana drach. j. ß. fol. veronicæ, piloſellæ, Betonicæ, Artemiſiæ rubeæ ana drach. ß. Flor. Borrag. Bugloſſ. violarum ana p. j. Fol. ſenæ ℥j. agarici drach. iij. rhabarbari drach. ß. ſem. aniſi, fœniculi ana drach. ij. ſpec. inciſarum drach. iij. vini ℥xx. digerant vt emineat tinctura, ſi rite facis in 34. vel 40. horis adeſt: Iam obſerua modum appropriandi. R. huius tincturæ filtratæ ℥iij. vel plus mannæ Calabrinæ drachm. vj. aquæ cinnamomi drach. ij. miſce. ſic habes hauſtum ſpagyricum. Hic habes artificium ſpagyricum quomodo debeant tincturæ appropriari, verum plures ſunt, verum hic modus poteſt ſimilia ſimilibus comparare.

Sic etiam appropriauimus principibus. R. Rad. Cichor. graminis, fœniculi, petroſelini ana drach. j. Fol. Betonicæ, Roriſmarini. Carduiben. an. p. j. Florum Cordialium ana p. ſ. Fol. ſenæ ℥j. agarici drachm. ij. ß. Rhabarb. drach. j. Hermodactyl. drach. j. ſem. aniſi, fœniculi ana drachm. ij. ſpec. inciſarum ℥ß. fiat cum vino l. digeſtionis tinctura in cuius ℥iiij. diſ-

ſolue purgans vel extractum purgans,adde aquæ cordialis q.v.vel ſyr. cordialem & deinde propina.

Tinctura in obſtruct.venarum meſaraicarum. R. Rad. fœniculi, apii,petroſelini,agrimoniæ,abſynthii comm.capillorum Veneris,polytrichi, menthæ ana Mj. ſem. aniſi drach. j.ß. Fiat l.a. tinctura vino. Tincturæ partem miſce cum ſyr.de duabus Radicibus, mellis roſ.colati,oxymelit. ſimpl.ana ℥j. Fiat Doſis j. duæ tres vel quatuor ſecundum methodum medendi.

Tinctura purgans fortior. R. abſynthii vtriuſque, agrimoniæ, capillorum Veneris,ana Mj flor.cordial.p j. vuarum cum arillis vnc.ß. ſem. aniſi drach.j.ß.myrobal.chebul. drach.ß.agarici opt.drach. j rhabarb. ſel. drach.ß. zingiberis albi, ſchænanthi an. ℈j. F. Tinctura cum vino ſimplici,vſus cum ſyrupo de Bizantiis.

Tinctura in diarrhæa. R. antidoti athanaſiæ drachm, j. ß. piſtillorum è ſuccino, è terra lemnia,lap.hæmatitis, corall.rub.oſſium dactylorum, an. drachm.j. ſmaragdi oriental.ſcrup.j. maſticis,thuris ana drachm.ij. nucis moſchatæ drachm.j.ß.croci Martis,ſem.plantaginis,caryophyll. an. ℥ß. ſpec.diambræ,drachm.ß. theriacæ, mithridatii, Rad.tormentillæ, zedoariæ ana drachm. j. ſanguiſorb. drachm.ß. conſ. roſaceæ antiquæ miuæ cydon. ſine ſpeciebus ana vnc. ij. Fiat lege a.cum vino maluatico tinctura, quæ datur cum appropriatis.

Tinctura in colica. R. ſpec dianiſi, diacymini, diacalamenthæ ana ſcrup.ij.ſem. aniſi, carui, fœnicu.dauci an ſcrup.j. carpeſiorum, caryophyllor.an.ſcrup.ij. zingiberis ſcrup. j. piperis drachm.ß.cort.arant. citri vnc.iij. M. fiat cum vino maluatico vel ſ.v. tinctura.

Aliter ſic. R. Baccarum lauri vnc.ß.N. moſch. drach.j. aloes drach.ß. zedoariæ drachm.j. mumiæ, ariſtol.rot.an.drachm.j. caſtorei drach ß. fol.ſenæ ℥ß. ſem.aniſi,ameos,fœniculi ana drachm.ß. piperis, maceris, cinnamomi, caryophyl. an. ℈ij. ſachari lib. ſ. M. cum vino maluatico tinctura.

Tinctura ad diarrhæam. R. cinnamom. ℥ij.ß. nucis moſchatæ ℥j.ß.garyophyll. ℥ij.roſ.rub ℥j. Rad.ſymphiti drachm. ij. diarrhodon Abbatis drachm.j. ſantal.omnium an.ſcrup.j.maſticis ſcrup ij. terræ lemniæ ℈j. ſemi. plantag.ʒij ß conſeruæ cydon. ʒiij. vini nigri lib. vj. aquævitæ lib iij.ambræ griſeæ gran.iij.moſchi. gran. ij.corall.rub.ʒiij. alb.drachm.ij.

marga-

Digitized by Google

margaritarum. drachm. j. ſachari lib. j. ſachari roſati lib. ſ. extrahatur tinctura.

Tinctura alia ad diarrhœam. R. roſ. rub. flor. papaueris erratici an. ℥ß. Rad. ſymphiti ℥iij. ſantal. omnium an. ſcrup. j. Boli armeni drachm. ij. terræ lemniæ, corall. vtriuſque præp. ana drachm. j. nucis moſch. vnc. j. caryophyll. ℥ß. macis drachm. vj. mannæ præp. ſcrup. ij. conſer. cidoniar. ℥ß. laudani gran. x. ambræ griſeæ; moſchi ana gran. iiij. vini lib. vj. aquæ cinnamomi lib. j. Fiat l. a. tinctura.

Tinctura ad colicam & calculum. R. baccarum iuniperi lib. j. macis, nucis moſchatæ ana drachm. j. ligni aloes drachm. ß. cort. citri ℥j. ſuccini albi drachm. vj. corall. rub. præp. drachm. iij. raſuræ eboris vnc. j. ſolut. perlarum drach. vj oſſis de corde cerui ſcrup. iiij. cornu vnicornu ℈ij. lapid. bezoar. drach. j. ambræ griſeæ ℈j. moſchi. ℈ß. Fol. auri Num. ix. ſachari in aqua roſ. diſſol. lib. j. ſpiritus vini lib. viij, M. Fiat Tinctura.

Tinctura ad morbum Gallicum. R. Flor. violarum, Buglosſæ, Borrag. ana M. ſ. fumariæ, ſcabioſæ, ceterach, cuſcutæ, eupatorii, cichorii ana Mj. fol. ſenæ drachm. ij ß. ſem. aniſi, fœniculi, ruſci ana drachm. ij, vuarum paſſ. glycirrh. ana drachm. j. cort. myrob. cheb. flauorum ana drachm. j. polypodii drachm. vj. thymi, epithymi, elect. Indi drachm. iij. agarici trochiſcati ſcrup. j, diagridii ſcrup. ß, Fiat tinctura cum vino fumariæ.

Tinctura corrigens præcipitatum ad luem Gallicam. R. rhabarb. drachm. ij. diagrid. drachm. iij. turbith albi & gummoſi, ſennæ, cort. Rad. cucum. aſini, hermodactyl. ellebori nigri, polypodii, elaterii, epithymi ana drach. ß. Fiat infuſio cum vino pro tinctura.

Alia ſic eſt. Recipe Rad. angelicæ vnc. ß. Rad. tormentillæ, biſtortæ, zedoariæ, gentianæ, enulæ, imperatoriæ, coſti, ebuli, galangæ, calami arom. an. ſcrup. ij. flor. anthos, croci, cinnamomi, dictamni, Baccar. iuniperi, piperis albi, caryophyll. ana ſcrup. j, euphorbii ſcrup. ß. M. Fiat infuſio cum vino pro tinctura. Hæc tinctura aliquoties comburitur à præcipitato rite præcipitato. In quem modum omnia corroſiua ſpagyrica debebant præparari, ne de corio luderent incauti humano.

Tinctu-

Tinctura ad tumorem teſticulorum ex frigiditate. R. fœnugræci, ireos ana drachm.j.ſem.agni caſti drachm. v. farinæ fab. drachm.x. cymini ſem. Napi ana drachm. iij. vuarum paſſarum ℥j.farinæ cicerum drachm.vj. ſ.vini q.ſ.F. tinctura.

Vel à caliditate. R. fol. hyoſciami M. ſ. bdellii ℥ij. Farinæ fab. Hordei ana Mj. virgæ paſtoris, rutæ, ſolatri ana Mj. Rad. altheæ, maluæ, calamint: camomillæ ana drachm.ij. M. fiat infuſio cum vino pro tinctura.

Tinctura ad herniam. R.oculorum cancri,tormentillæ, caryophyllorum ana ℥ß. conſolidæ ſarrac. ſaniculæ, matriſyluæ, fragariæ, equiſeti ana drachm.j.Rad. Aaronis, parietariæ, pentaphylli,camomillæ, lentopodiis chamædr. an. p.j. ſem. perfoliatæ drach. ij. vini maluatici q.ſ. fiat l.a.tinctura.

Tinctura alia ad herniam. R. Pyrolæ, ſymphiti,ſaniculæ, veronicæ,artemiſiæ,hirundin.eringii,maluarum,muſci querni an Mj.vini q.ſ.fiat tinctura ab extra vſurpanda.

Tinctura præſtans in hernia. R. Herniariæ,perfoliatæ, pyrolæ ana Mij. ſummit.arth.albi,herb. alchimillę, herb.ac Rad. Conſol.ſarracenicę, ſaniculę, agrimonię,prunellę, auriculę muris ana Mj. Flor. Lauend. Mij. naſturtii hortenſis exſiccati, cumini, fœniculi Rom. ana vnc.j. Rad. Conſol. maioris ana vnc. iij. vini rubri q. ſ. fiat l.Digeſtionis tinctura.

Alia adhuc ab extra. R. Rad. Conſol. maior. ana M. iiij. herb. ac Rad. alchymillæ, perfoliatæ, pyrolę, auriculæ muris ſaniculę ana Miij. cumini Romani ℥ij.Fol.& ana p. æ. miſce fiat tinctura.

Tinctura contra aſſumpta venena. R Vnicornu, vngulę alcis, pulueris de carne & ſpinis ſerpentum, Florum Bugloſſę ana drachm. j. magiſt. perlarum, Coriand.præpar. Trochiſ de viperis, cornu C.vſti ana ſcrup. ij.Lap. Bezoard. drachm.ß. viſci quercini, oſſis de corde cerui, auri limati ana ſcrup. j. M. & infunde cum ſpiritu vini ſuper hepata & corda ſerpentum rectificato. Vide antidota in ſequentibus.

Tinctura peſtilentialis. R. Theriacæ androm. vnc. iiij. pulu. ſcordii, carduibened. terræ ſigillatę,camphoræ, Florum ſulphuris, ana drach. j.ſpec.liberantis ſcrup.j.elect. de ouo ſcrup.ij. croci ſcrup.j.ſ. v. ad eminentiam F. tinctura.

Alia

Digitized by Google

Alia ſic erit. R. Florum ſulphuris, Theriacæ Andro. Elect. de ouo ana vnc.j. Mirrhæ drach.iij. Alæ ſuccocitrin. vnc.ß. ſcordii ſcrup.ij. Terræ ſigill. ſcrup.j. Raſuræ vnicornu ſcrup.ij. Lap. Bezoar. ſcrup.j. Croci ſcrup.j.ſ. Camphoræ drachm.j. Cort. citri drach.j. fiat cum S. vini recto Tinctura.

Tinctura Diaphoretica in peſte alia. R. Theriacæ vnc. vj. Myrrhæ vnc.ij. petaſit. vnc.iij. ſperma ceti, terræ ſigillatæ ana vnc.ß. Rad. Hirund. vnc.j. diptami, pimpinellæ, valerianæ ana drachm.ij. camphoræ drach.j S.V. quantum ſufficit. F. Tinctura.

Tinctura pro vulgaribus. R. ſerpentariæ, oſtrutii, pimpinellæ, valerianæ, tormentillæ, gentianæ, ſucciſæ ana vnc.j. inciſa infundantur cum V. pro Tinctura.

Tinctura peſtilentialis talis etiam fit. R. Rad. pimpinellæ, tormentillæ, diptamni albi, petaſites, gentianæ, valerianæ ana drachm. ij. ſcordii, dictamni cretici, ſem. Baſilicon. carduibenedict. ana drachm.j.ß. Boli armeni præpar. Terræ ſigillatæ ana drachm.j.ß. Cort. citri, ligni aloes, ſantali albi, rubei, citrini, croci, corall. vtriuſque, vnicornu, ſuccini albiſſimi, oſſis de corde cerui, eboris, margarit. præpar. Flor. ſulphuris ana drachm. j. camphoræ, ſmaragdorum, ſaphyr. hyacinth. ana ſcrup. j. moſchi, ambræ ana ſcrup. ß. S. V. quantum ſufficit, F. Tinctura.

Tinctura in omnibus morbis peſtilentialibus Baniſteri. R. Caſſiæ ligneæ, Rad. angelicæ, cinnamomi ana vnc. ß. ſcordii vnc.j.ß. dictamni cretici, tormentillæ ana drachm.vj gentianæ vnc.j. zedoariæ vnc.ß. calami odorati drachm.vj. galangæ vnc.ß. zingiberis, piperis longi, ana drach. vj. ariſt. rot. drachm. iij. ligni aloes, cort. citri ana drach. ij. croci drach. iij. Bacc. lauri, iuniperi, caryophyll. nucis moſch. macis ana drach.ij.ß. raſuræ eboris drachm.j. Cornu cerui vnc.ß. Boli armeni drachm. ij. terræ lemniæ vnc.ß. vngulæ alcis tantundem, ſucci albi vnc.ij. Corall. vtriuſque ana drachm.iij. theriacæ opt. lib.ſ. mithridat vnc.iiij. S.V. quantum ſufficit pro tinctura extrahenda.

Tinctura in febri quotidiana intermittente. R. Rad. polyp. querc. petroſel. aſparagi, cichorii, ſem. carthami, paſſul. mundat. ana vnc.j. cuſcutę fumariæ, agrimoniæ, hyſſopi, betonicę, pulegii, capil. Ven. ana M.j. thymi, aſpleni, adianthi ana M.ſ. ſem. aniſi, fœniculi, melonũ, cucum. ana

drach.ij ß.flor.3. cordial. anthos an.p. j. glyzirrhi. vnc.ß. zingib.ſcrup. j.ß. Agarici trochiſcati drachm. ij. vini albi quantum ſufficit pro tinctura.

Tinctura in Quartana intermittente pura. R. cort. Rad. capparum vnc.j. 5.Rad.aperit.ana vnc.ß. Bugloſſæ cum Radice fumariæ, Cirſii,meliſſæ an.Mj.herbarum capillorum ana M.ſ.vuarum paſſ. vnc.j. florum geniſtę 3.cordial.ana p.j.ſ. Polyp. quercini vnc. j. fol. ſenæ vnc.ß. epithymi drachm.ij. cinnamomi vnc.ß. confect. Hamech. drachm. ij fol.ſenæ vnc.ß.ſpec. diarrhod. Abb. Triũſantal.ana ſcrup.ij.diamoſchi dulcis, pulu. lætitiæ gal. ana drachm. j.ß. ſachari lib. j. Fiat cum hydromelite vinoſo tinctura.

Tinctura vulneraria. R. conſolidæ ſaracenicæ, pyrolæ, ſaniculæ, fragariæ,arthemiſiæ rub.an.M.j.alchimillæ,agrimoniæ, plantag. ana M.ſ. oculorum cancri,mumiæ ana vnc.ß.vini maluatici,quantum ſufficit ad extrahendam tincturam.

Tinctura catholica. R. fol.ſenæ ſel. vnc.j.ß.turbit electi drachm.vj diagridii,Rhabarb.ſpec. diagalangæ ana drachm. ij. Fiat cum S. V. extractio tincturæ,quæ mixta conuenientibus omnes euacuat humores.

Tinctura cholagoga. R. Rhabarb. electi. drachm. vj. mechoacanæ electæ, turpeti, diagridii ana drach. ij. cinamom. opt. liquiritiæ raſæ, macis, ſem.citri an ʒj. F. tinctura cum S. V.

Tinctura Hydragoga. R.ſem. ebuli drach. vj. carthami vnc.ß.diagridii drach. ij. cinnamom. macis, zingib.aniſi ana drachm. j. Fiat cum S. V. tinctura.

Tinctura Phlegmagoga. R. turpeti electi drach. vj.ſenæ electæ ℥ß.diagridii ʒij.cinnam.garyophyllorum, zingib galangæ.an.ʒj.F.l.artis cum S. V. tinctura.

Tinctura Melanagoga. R.fol.ſenæ ʒvj.cryſtal.tartari ℥j.diagridii.drach. ij.cinnamom.garyophyllorum,galangæ, aniſi ana ʒj.M.cum S. V. Fiat tinctura.

Tinctura Hyſterica. R. ſem.leuiſtici electi ℥j.agarici trochiſcati cum ſale gemmæ ℥ß.galangæ,zedoariæ,myrrhæ, ſabinæ an. ʒj. S. V. quantum ſufficit,fiat tinctura.

Tinctura ad flatus Hypochondriacos. R. cort.arant. ſicc. drachm. iij. ſpec. diaſenæ laxatiuæ braſſauolæ drachm. j.ß. ſem. aniſi, carui, fœniculi ana

Digitized by Google

ana drachm. j. macis drachm. ß. ſachari vnc. iij. S. V. miſce, fiat tinctura.

Tinctura Nephritica. R. Rad. ſaxifragiæ vnc. j. Lapid. Iudaici vnc. ß. ſem. apii, ameos ana drachm. ij. aſparagi, ſcordii ana M. ſ. hederæ, geniſtæ, Baccar. lauri ana drachm. ij. liquiritiæ raſæ vnc. j. Fiat cum vino extractio.

Tinctura purgantes Illuſtrißimis principibus aliquando ordinatæ. R. Fol. ſenæ ſine ſtipit. vnc. ij. agarici trochiſcati vnc. ß. Rhabarbari, Rad. mœchoacannæ, ana drachm. ij. fol. meliſſæ, abſynthii, origani ana M. ſ. Florum anthos, ſtæchados Arab. ſaluiæ an. p. j. ſpec. inciſarum ʒ vj. affundatur vinum pro extrahenda tinctura.

Tinctura purgans alia. R. ʒ. Flor. cordialium an. p. j. Herb. ſcariolæ, endiuiæ ana M. ſ. liquiritiæ raſæ drachm. j. Tamarind. enucleat. vnc. ß. myrob. citr. drachm. j. ſem. citri, aniſi ana drach. j. rhabarb. electi ℈ ij. ß. fol. ſenæ ʒ ij. ß. cinnam. electi ʒ j. ß. Fiat cum vino tinctura quæ dabitur cum ſyrupo roſ & aqua cinnamom. ſique placet adde ad Doſis ſpir. vitrioli gut. vj.

Tinctura in delicatis. R. prun. Damaſcenorum vnc. j. violarum drach. j. ß. Tamarind. caſſiæ ana vnc ß. mammæ vnc. j. Florum Cordialium ana p. ſ. ſachari candi & penidii ana vnc. j. Fiat cum vino tinctura, approprianda & aromatiſanda ſuis conuenientibus vehiculis ac homogeneis.

Tinctura in Podagricis. Rad. turpeti electi, pulu. ſenæ, diagridii, hermodactyl. ana drachm. j. C. cerui vſti, ſpodii ana drachm. ß. cinnamomi drachm. j. ſachari drachm. iij. M. infundantur pro tinctura cum vino.

Tinctura alia Digeſtiua. R. Foliorum ſcolopendrii, origani, chamedr. ana M. ſ. Florum Fumariæ, Borragi. Bugloſſ. violarum ana. p. ij. Lupuli p. j. anthos, meliſſæ, ana p. ſ. Fol. ſenæ ana vnc. j. agarici raſpati drachm. ij Rhabarb. drachm. j. myrob. chebul. drachm. j. hermodactyl. drachm. ß ſem. fœniculi, aniſi ana drach j. ß. ſpec. inciſarum vnc. ß. aromat. roſ. drach. ß. mannæ drach. vj. caryophyll. drach. ij. F. infuſio cum vino optimo pro tinctura.

Tinctura alia R. fol. ſenæ ʒ ß. Rhab. ℈ iij mechoacan. agarici an. ʒ j. ſpec. inciſarũ ʒ ij. dianthos. ʒ ß. ſem. aniſi, fœniculi an. ʒ ij. flor. Borrag. Bugloſſ. ana p. j. centaurii p. j. cinnam ʒ ij. Fiat tinctura cum vino generoſo.

Digitized by Google

Tinctura olim pro Abbate Hirſfeldenſi. R. Rad. acetoſæ, graminis, aſparagi, cichorii ana drachm. ß. ſarſæ parillæ ſcrup. j. Fol. ſcolopendriæ, adianthi, capillorum Ven. ana p. ij Florum cichorii, betonicæ, violarum ana p. j. Fol. ſenæ vnc. j. agarici raſpati, rhabarbari ana drachm. j. ſpec. aromat. roſati ſcrup. ß. ſpec. inciſarum drachm. iij. fœniculi drachm. j. ß. mannæ calab. vnc. ij. fiat infuſio cum vino vt fiat Tinctura.

Tinctura infuſionis olim pro excellentiſſimo D D. Vulteiovvetterano. R. fol. ſenæ drach. ij ß rhabarb. ſcrup. ij. ß. agarici drach. j. florum anthos, violarum, Bugloſſæ, ana p j. ß. ſtœchados arab. p. j. ſem. aniſi, fœniculi ana drachm j. carui ſcrup. ij. ſpec. diarrhodon Abbatis, trium ſantalorum ana ſcrup. j. mannæ vnc. ij. cinnamomi, vini quantum ſufficit: fiat Tinctura, quæ venit aromatiſanda.

Alia pro perſona Illuſtriſſima. R. Rad. fœniculi, cichorii, polypodii, enulæ ana vnc. ß. herb. cichorii, betonicæ, ſaluiæ, marrubii albi, hyſſopi, Veronicæ ana Mj. paſſul. min. vnc. j. caricarum num. x. ſem. aniſi, fœniculi 4. ſem. frig maior. ana drachm. ij. fol. ſenæ vnc. j ß. agarici trochiſcati drachm. v. rhabarbari drachm ij. conſer. anthos, bethonicæ, Bugloſſæ, Borraginis, pæoniæ ana drachm. iij. vini optimi quantum ſufficit pro tinctura. Datur cum ſyrupo cinnamomi, &c.

Hactenus varias tradidimus Tincturarum formulas, in quarum methodum quilibet alias parare ſibi facile poteſt, ſunt enim ad vſum medicum magis idoneæ quam varia decocta cum aquis hinc inde maceratis & vexatis, hac enim norma, per extractionem videlicet animæ nihil de eſſentia herbæ, gemmæ, metalli, &c. amittitur, quod alias in decoctione euaporabit: Nunc fœlici cum ſucceſſu ad extracta procedimus, à Tinctura nonnihil propter inſpiſſationem differentia.

Extractum ligni quaiaci. (margin: *Extractum ligni quaiaci.*) Recipe ligni quaiaci partes duas, eiuſdem corticis partem vnam. Omnia in Raſuram redacta (lib. 7. vel 8.) indantur in plura alembica ſiue vaſa vitrea magna, capacia & oblongi colli: Affundendo aquam optimam vitæ vel vini, vel hydromelitis vinoſi. Clauſis vaſis, ne quid expiret, fiat digeſtio in Baln. vaporoſo calidiori per 12. vel 15. dies: quo tanto temporis ſpatio aqua vitæ melius rubeſcat & imprægnetur ligni tincturis: Omnem liquorem calentem adhuc cola: Fæces autem prælo fortiſſime exprime: Tum egredietur.

tur liquor ſpiſſus, rubicundus, & oleaginoſus: quem cum priore coniunge: Omnibus ſimul in alembicum vel cornutam cum ſuo recipiente inditis, fiat deſtillatio, donec materia in fundo maneat in conſiſtentia mellis, & bulliendo bullas emittat, non ſecus ac mel ipſum. Tunc calentem materiam effunde in patinam terream vitreatam, aquam frigidam continentem, & ſtatim coagulabitur inſtar aloes aut gummi rubei: quam manu exemptam abſterges & ſeruabis tanquam remedium prætioſiſſimum, vt pote quod præcipuis quaiaci viribus tam ſulphureis, quam ſalinis abunde dotatum eſt.

Ex eo fingas duas pilulas exiguas, & habebis præſtantiſſimum ſudatiuum & remedium bezoardicum, quod nullas corruptiones relinquit in corpore, ſudores & vrinam mirifice prouocat, ipſamque ſimul aluum deiicit. Sunt qui hoc extractum ſic miſcent. ℞. Huius extracti ℥ß. ambræ gran. x. antimonii diaphoretici ac fixi ʒj. miſcent. Doſis ℈j. Alii addunt eſſentiæ iuniperi &c. *Diaphoreticum ac Bezoarticum extractum.*

Præſtat autem conficiendis huiuſmodi extractis, loco aquæ vitæ, accipere hydromel quoddam vinoſum: aut aquas vlmariæ, cardui benedicti & fumi terræ, acidulas factas, cum ſucco limonum aut aceto montano. De hac aqua, quam poſt extractionem diſtillando ſeparabis, & ſtudioſe tanquam rem ingentis pretii ſeruabis, exhibe duo vel tria cochlearia ſtatim poſt aſſumptam pilulam, & ſingulare remedium aduerſus luem veneream, quantumuis inueteratam comperies, eius vſum, præmiſſis tamen remediis vniuerſalibus, & imperata ægro victus ratione ſiue diæta, qualem huiuſmodi affectus ſibi expoſcit, ad pluſculos dies continuabis.

Pro varia ægri natura & temperamento variari quoque poteſt diſſoluens in extracto quaiacino parando. Nam qui corpore ſunt macilento, & hepate feruidiore, eligant aquas fumiterræ & agrimoniæ acidulas redditas, vt ſupra, quæ aquæ deſtillatæ poſt extractionem iam per ſe, vt ſupra, exhibitæ ad vnciam vnam aut duas plurimum conferunt ad ſudores potentes prouocandos ceteriſque vulgaribus decoctionibus longe antecellunt.

Gummi è ligno ſaſaſras ad eundem modum extractum conducit quoque eidem malo: Elici poteſt vel ſeorſim per ſe vel cum quaiaco ſimul iunctum. *Extractum è ligno ſaſafras.*

Digitized by Google

Extractum ligni Buxi. Sic educes Gummi ex ligno Buxi: vnde inſigne parabis ſudorificum & ſpecificum contra omnes epilepſias, vermes & putredines, de quo tantum exiguam pilulam, vt de quaiacino, pro doſi præbebis.

Extractum ligni & cort. iuniperi. Gummi tam ex ligno, quam cortice iuniperi, conſimili methodo ac via eductum, excellens quoque eſt ſudorificum & Bezoardicum aduerſus eaſdem epilepſias, peſtes, & affectus contagioſos & venenatos.

Extractum ligni aloes. Extractum ligni Rhodii & ſantali. Eadem via elicies gummi ex ligno aloes, ligno Rhodio & ſantalo, quæ ſumme ſunt cardiaca & Bezoardica. Illis menſtrua ſiue diſſoluentia adhibebis adeo commoda & conuenientia, vt ſimplicia ea, quibus vti voles, ſcopo tuo accommodentur. Verbi cauſa, gummi è ligno aloes peculiariter prodeſt vermibus & putredinibus arcendis, illius extractione congruæ erunt aquæ ſtillatitiæ hyperici & centaureæ. Sic gummi è ſantalo, quod hepaticum eſt, extrahi poteſt ex aqua agrimoniæ.

Extractum cort. fraxini. Eodem modo gummi è cortice fraxini, quod eſt diureticum, diſſoluens, & contra ipſius lienis duritíes ſpecificum ſingulare extrahes, vel cum ſua propria aqua deſtillata ex tenerioribus eiuſdem arboris foliis, aut ſimili quadam aqua ſplenitica, & idonea ad aperiendum, & ad tenaciſſimum corporis noſtri tartarum gummiq; diſſoluendum.

Extractum cort. tamariſci ſiue capparorũ. Ita etiam parabis gummi è cortice tamariſci & capparorum contra eoſdem affectus cum aqua florum geniſtæ, ſcolopendriæ, &c.

Extractum Radicũ arborum. Gummi ex radicibus arboris pomi, fructus acidos guſtu & vehementer adſtringentes proferentis, extractum cum aqua ex iiſdem pomis acidis deſtillata, ſummum eſt medicamen contra omnia ventris profluuia, dyſſenteriam, lienteriam, diarrhæam, fluxum hepaticum, & ſimiles.

Quæ hactenus dicta ſunt, exemplaris loco in poſterum erunt, ad varia & infinita gummi extrahenda ex omnis generis arboribus, quæ vel ex librorum lectione, aut propria experientia diuerſorum morborum curationi conuenire noueris.

Notandum eſt, extracta, quæ magis gummoſa & ſulphurea exiſtunt,

Digitized by Google

ſtunt, quæque ex ligno plus oleaginoſa, veluti è quaiacinio, laurino, iuniperino & ſimilibus educuntur, poſt menſtruorum ſuorum ſeparationem (ſeparantur autem vel deſtillatione, vel euaporatione) in aquam iniicienda eſſe, vbi ſtatim coagulabuntur, vt iam diximus de quaiacino.

Sed plura alia extracta, quæ non adeo oleaginoſa ſunt, non coagulabuntur: vnde hæc tantum coquenda ſunt ad ſapæ conſiſtentiam, aut paulo amplius, vt inde, ſi velis, pilulas formare poſſis. Et quo perfectius & diutius coques extractum, humiditatem ſuam inde magis magiſque ſeparando (ab ipſis etiam, quæ ſine aqua vitæ præparaſti,) eo aptius diuturnæ conſeruationi conficies.

In radicum extractionibus multa conſideranda ſunt: num videlicet eædem recenter collectæ ſint, nec ne: num virides, an ſiccæ & marcidæ, num abunde ſucculentæ, nec ne? Videndum præterea, num ſuccus ſit liquidior, faciliorisque expreſſionis, an vero viſcoſior, tenacior & difficilioris expreſſionis? Quibus probe conſideratis omnibus, extracta componenda ſunt, vel cum diſſoluentibus, vel ſine eiſdem: in his vltimis parandis ſufficiet radices tantum coquere & digerere cum ſuo proprio & ſimplici ſucco, ſi liquidior ſit, & ſic deinceps poſt perfectam huius depurationem inde extractum efficere. *Extracta à Radicibus.*

Hæc igitur omnia inprimis obſeruanda ſunt. Dabimus autem horum quædam exempla, quibus artificem operarium ad practicum opus quaſi manu deducemus, idque tam facili via, vt vel minimus tyro in eo errare non poſſit.

Exordium autem ſumemus à radice angelicæ, quæ præ cæteris commendatior, & magis bezoardica eſt: cuius recentis copiam non quouis tempore & loco habere licet. Fingamus igitur eam exſiccatam ad extracti compoſitionem ſumendam, vbi iuxta ſequentem methodum ſic progredietur.

℞. Radicis angelicæ craſſo modo conquaſſatæ lib. j. affunde aquam vitæ iuniperinam, vel aquam vitæ vini, vel hydromel vinoſum, aut vinum ipſum vt tres quatuorue digitos ſuperemineat: colloca vas tuum probe clauſum in Baln. Mar. calido per quatuor aut quinque dies: dein materiam cola & fæces prælo quam fortiſſime exprime & expreſſionem coniunge cum colatura: fæceſque iterum iniice in vas vitreum, *Extractum Radicum Angelicæ.*

vitreum,

Digitized by Google

vitreum affundendo nouam aquam vitæ, vt tres vel quatuor digitos ſupernatet, digere vt antea, cola & exprime, & ſuccum hunc expreſſum prioribus adde.

Omnibus ſimul in alembicum inditis, liquor inde deſtilletur, quem ſeruabis ſeorſim, quod autem in fundo inſtar ſapæ remanſerit, tuum erit extractum: cui ad virtutes ſuas augendas adiicias ſuum ſalem: calcinando videlicet fæces poſt ſecundam expreſſionem in furno reuerberii, vt artis eſt, indeque eliciendo ſalem cum aqua vlmariæ & petaſitidis: quæ aqua addatur extracto, omniaque inuicem probe miſceantur & digerantur in B.M. per vnum atque alterum diem.

Poſtea liquor inde deſtilletur per alembicum in Baln. vaporoſo ad ſiccitatem vſque ſeruabis hanc aquam, quæ bezoardica & ſudorifica eſt ſeorſim, & in fundo reſtabit extractum talis conſiſtentiæ, vt facile in pilulas efformari poſſit: ex quo vna formata in piſi magnitudine, aut xv. vel xx. granorum pondere, ſingulare & potentiſſimum erit ſudatiuum bezoardicum ſuperbibendo ſtatim propriæ aquæ vltimo reſeruatæ vnc. j. vel duas: illud remedium eſt aduerſus peſtem potiſſimum, & contra omnis generis effectus contagioſos cum maligna & venenata qualitate coniunctos. Si huic pilulæ addideris 7. vel 8. grana ſulphuris noſtri Aurati Diaphoretici, quod infra deſcribemus ſudatiuum parabis prorſus admirabile, eiuſque virtutes longe efficaciores validioreſque ad prædicta mala contagioſa & venenata facilius ſubigenda & extirpanda præſtabis.

Doſis ac vſus.

Extractum Rad. Torment. Imperialis. Zedoariæ. Gentianæ Ariſtolochia. Enula campana.

Eodem modo conficies extracta ex Rad. Imperialis, Zedoariæ, Tormentillæ, gentianæ, Ariſtologiæ, Enulæ Campanæ, quæ iiſdem fere intentionibus medenti inſeruiunt. Efficaciter autem omnes corporis corruptiones & putredines auferunt & corrigunt: Vermeſq; ſine lumbricos in corpore naſcentes, varioſque morbos excitantes enecant & è medio tollunt.

Extractum Zingiberis ſudatiuum.

Similiter quoque admirandum erit ſudatiuum ad febres quartanas & omnes morbos ex craſſo & fœculento humorum Tartaro progreſſos, extractum zingiberis, quod ſpiritu vini elicies: cuius Doſis eſt pilula piſi magnitudine, & admirabiles animaduertes effectus.

Extractum Radicum pæoniæ & viſci coryli.

Sic etiam extracta fient ex Rad. pœoniæ viſco querno & viſco coryli

Digitized by Google

ryli ad Epilepſiam. Sed loco aquæ vitæ ſubſtituantur aquæ pœoniæ, florum tiliæ, aut lilii conuall. ad extracta conficienda. Et ſic parabis varia extracta ex omnis generis radicibus, pro diuerſa nempe ac varia earundem natura ac proprietate, qua variis morbis expugnandis accommodantur.

Si enim omnia ſigillatim deſcribere animus eſſet, opus excreſceret in infinitum, nulluſque daretur finis. Vt igitur ſupra, ita & hic exemplaris vicem ſuſtinebunt hæc, quæ modo expoſuimus, iuxta quæ omnis generis extracta alia fabricare & componere concedetur.

Si radices, ex quibus extracta concinnare voles, fuerint ſucculentæ, plurimoque liquore abundauerint, ſolummodo ex iis optime mundatis & contuſis prælo ſuccus exprimendus erit: qui ſuccus citra additionem alterius liquoris immittatur in vas vitreum cum collo oblongo, & quantitatis conficiendæ capax, omnia digerantur in Baln. Mar. calido per aliquot dies, donec ſuccus tuus, quantumuis albus, in rubeum conuertatur colorem, inſtar vini rubicundiſſimi aut ſanguinis, quod citra dubium per ſolam digeſtionem accidit, non ſecus ac vinum album, & panis albus, aliaque poculenta & eſculenta coloris albi, nec non lac amygdalarum, hordeatum mundum, & ſimilia, è quibus alimenta haurimus, opera digeſtionis in Baln. M. caloris animalis factæ conuertuntur in ſuccum rubicundum, nempe in ſanguinem. *Notula de Rad. ſucculentis.*

Qui ſicut optime temperatus, dulciſque guſtu eſt, ita omnia extracta artificio noſtro educta cum rubedine ſua, quæ illorum perfectionis ſignum eſt, coniunctam ſimul habent inſignem dulcedinem, cuius ope ipſa diutiſſime ſine ſacharo & melle conſeruantur, cum videlicet perfecte depurata fuerint, ſicut fuſius & dilucidius capite de ſyrupis declarabimus.

Materia igitur in rubedinem conuerſa omniaque hypoſtaſi ſiue craſſamento ſeparato liquor ſeparandus eſt, qui colore albo inde deſtillabitur: extractum autem in fundo remanebit in forma ſapæ rubicundæ. Vt longiſſimo conſeruetur tempore, euaporatio fiat in Bal. vaporoſo ad omnem ſiccitatem, donec materia in pilulas reduci poſſit.

Extractum Radicum Hyoſciami. Sic extractum compones ex radice hyoſcyami, cuius vſus erit ad anodyni cuiuſdam & laudani compoſitionem. Sic etiam extractum purgans è radicibus eſulæ, vt mox dicemus, & ex infinitis aliis radicibus ſucculentis, diuerſis ſcopis curatiuis accommodatis elicies. *Extractum è Radicibus eſulæ.*

Alia quoque ratio eſt extractum cõficiendi ex radicibus multo ſucco abundantibus. Hoc extracti genus fæculæ nomine inſignitum eſt, ac ſi exiguam ſiue minimam fæcem ſeparandam & vſui adaptandam pronunciares.

Extractum Radicis fæcula Bryoniæ. Vt igitur fiat fæcula bryoniæ, quæ, vt ante diximus, ſingulare eſt mundatiuum matricis, & rerum hyſtericum medicamentum contra quaſcunque vteri ſuffocationes, proceſſus operationis in eum, qui ſequitur, modum inſtituatur.

R. Raſuram radicis bryoniæ, quam minutim conciſam & contuſam indas in ſuccum linteum, è quo ſub prælo extrahas ac exprimas quam fortiſſime ſuccum, qui ſuccus in vitro conſeruis adſeruandis deſtinato detineatur in loco frigido, non calido, & pauco dierum ſpacio videbis in fundo colligi fæces albiſſimas inſtar amylii quibus ſupernatat aqua turbida, & alba inſtar ſeri lactis, quam ſeparabis per inclinationem: Amylum autem in fundo reſidens, in pluribus vaſis paruis vitreis aut terreis vitreatis pones, vt optime deſiccetur in vmbra, non in loco calido, & paucis horis materia exſiccabitur in forma amyli, quod fæculam bryoniæ appellant, ex qua fingitur pilula decem vel duodecim granor. pondere, admiſcendo paucum caſtoreum, vel aſſam fætidam, ſummum & præcipuum remedium eſt contra omnes matricis ſuffocationes. Quidam corrigunt extractum hoc cum extracto Rad. Ireos, extracto Heleii, oleo aniſi, fœniculi cinnamomi & caryophyllorum q.v.

Extractum Rad. fæcula Iridis. Sic fæcula ex radice iridis præparatur, quæ ſingulare remedium eſt aduerſus hydropiſim.

Extractum Radicis Aronis. Ita etiam fit fæcula ex radice aronis, quæ efficax eſt ad humores corporis noſtri tartareos, gummoſos ac tenaciſſimos diſſoluendos, qui alias durities & obſtructiones viſcerum progignunt, & ſeminaria, radices & fotes exiſtunt plurimorum diuturnorum & deploratorum morborum, quales ſunt febres quartanæ, cachexiæ, & ſimiles: ſed huic fæculæ iam exſiccatæ affunde aquæ filicis vel ſcolopendriæ, quantum ſufficit, digerantur ad ignem Baln. Mar. per vnum aut alterum diem, aqua

qua dein per inclinationem ſeparetur, & materia tandem denuo in vmbra exſiccetur, vt fiat fæcula.

Notandum eſt autem, præter enarrata radicum extracta quædam eſſe in quibus præparandi ratio à priore longe differt, hęcque ipſa ſunt, quæ vires naturales inſtaurant, & corroborant, aut inſigniter conſolidant, vbi vini paniſque additione opus eſt, quæ duo naturam maxime nutriunt ac ſuſtentant, & reliquis ſimplicibus, cum quibus miſcentur, vehiculi inſtar ſunt, vt eorum virtutes promptius in venas & profundiſſima quæque loca transferantur.

Exempli cauſa, ad herniam quantumuis completam compendioſius citiuſque curandam, extractum educes ex ſymphyto, ſigillo Salomonis, quale mox deſcribendum aggrediemur, & ad naturam debilem & eneruatam calefaciendam, ſuoque vigori reſtituendam vterique fœcunditatem excitandam, parabis extractum Satyrionis.

Sic paratur etiam extractum ſiue ſanguis ſymphyti. *Sanguinis ſymphyti ad Herniam.*

R. Rad. ſymphyti maioris & minoris ſimul optime mundatæ, hanc in mortario marmoreo probe contunde cum piſtillo ligneo, donec formam pulpæ ſortiatur. Ad iij. libras pulpæ adiice medullæ panis ſecalini, & panis ſiliginei ſiue triticei an. lib. j. Omnia inuicem probe mixta, & tantillo vini albi irrigata iniiciantur in matracium vitreum cum collo longo, ſubere vel cera Hiſpanica optime obturatum, vt nihil tranſpiret.

Hoc matracium collocetur in fimo calido, quem chymici ventrem equinum vocant, ſiue in balneo vaporoſo, donec materia in chyli ſanguinei ac rubicundi colorem conuertatur.

Tunc illam fortiter prælo exprime, & expreſſionem hanc chyloſam & ſanguineam pone in balneo vaporoſo, illud in hac ſecunda digeſtione maiorem acquiret rubedinem, & fæces aliquot in fundo relinquet, quas ſeparabis, continuando hanc digeſtionem & depurationem, donec materia clariſſima & rubicundiſſima apparuerit. Separa ab illa tunc liquorem clariorem per alembicum ad ignem Balnei vaporoſi, & remanebit in fundo extractum rubicundiſſimum, quod nominant ſanguinem ſymphyti, ad hernias & omnia vlcera interna præſtantiſſimũ. Doſis eſt ℈j. mane, diſſoluendũ in ſua ꝓpria aqua *Doſis.*

Iiii 2 deſtil-

deſtillata, vel in vino albo, vel alio liquore congruo, continuando ad pluſculos dies, & egregios miroſque effectus inde produci comperies.

Extractum ſatyrionis. Eodem modo extractum ſiue ſanguinem ex ſatyrione extrahes, quod ſingulare matricis corroborans, & ſpecificum eſt remedium ad conceptionem, proliſque generationem iuuandam, ſteriliſſimiſque quantumlibet mulieribus fœcunditatis donum impertit, virique impotentiam ad priſtinum vigorem reducit, cuius imitatione alia plura effingere licebit. Sed verus philoſophus vlterius adhuc progredietur, & per eandem viam tum ex frumento tum ex vino educet ſubſtantiam quandam ſanguineam, alendi ac viuificandi facultate potentem: qua cauſam generationis carnis in corpore noſtro indagabit. Sequuntur nunc extracta baccarum, granorum & ſeminum.

Extractum gran. Iuniperi. Accipientur 4. vel 5. libræ baccarum iuniperi ſelectiſſimarum, & modice conquaſſatarum: his imple ad medium vſque matracium vitreum capax, ſuperaffundendo ſuam propriam aquam vitæ, vel aquam earundem deſtillatam, (cum ſcilicet oleum ex iiſdem deſtillaueris per alembicum magnum cupreum, in modum aliorum oleorum) vt vna ex alterutra harum aquarum 4. aut 5. digitos ſupernatet, licet aqua vitæ alteri præſtet, vaſe rite clauſo ſtent in digeſtione Baln. Mar. per 5. aut 6. dies, donec dicta aqua intenſe coloretur, & virtutibus baccarum illarum imprægnetur. Effunde aquam hanc tinctam per inclinationem, & fæces adhuc calentes fortiter exprime per torcular: hanc expreſſionem adde eidem aquæ coloratæ: omnibus in alembicum vitreum inditis, liquor inde ad ſiccitatem vſque deſtilletur in B. vaporoſo, in quo materia tua ab omni aduſtione immunis erit: aquam inde deſtillatam ſerua ſeorſim, & extractum etiam ſeorſim, quod inſtar ſapæ erit, longoque conſeruabitur tempore. De hoc extracto exhibe ſcrup. j. vel duos, vel aquæ propriæ deſtillatæ cochlearia tria & habebis ſummum ſudorificum bezoardicum contra omnes peſtes & venena.

Extractum Baccarum lauri. Eadem via procedes in extractione Baccarum lauri cum ſua propria aqua vitæ, aut aqua ab iiſdem deſtillata, vbi ſemel illarum oleum paraueris per magnum alembicum: quod fit iniiciendo lib. j. baccarum conquaſſatarum in quinque aut ſex libris aquæ communis, cuius

ope

Digitized by Google

ope oleum iſtud aſcendit, facileque ab aqua ſeparatur: Nam ipſi aquæ innatat.

Aqua vero interim attrahit & conſeruat adeo exacte & perfecte odorem, ſaporem aliaſque virtutes prædictarum Baccarum, vt longe ſit præſtantior & melior ad compoſitionem ſui proprii extracti, quam quiuis alius liquor extraneus & peregrinus.

Eodem artificio conficies extracta ex omnibus aliis baccis, granis, & ſeminibus velut extractum purgans ex hædera, extractum antepilepticum ex ſeminibus pæoniæ: extractum carminatiuum & flatibus diſſipandis aptum, ex ſeminibus fœniculi, aniſi, cumini, dauci, & ſimilibus. *Extractum purgans hædera.*

In eundem modum fieri poterunt infinita alia extracta diuerſis iiſdemque morbis appropriata, quibus ſimplicia, è quibus educuntur, conferunt.

Sunt ex granis quædam ſucculentiora & magis vinoſa, quorum extracta aliter componuntur: veluti eſt ſuccus vuarum, qui expreſſus reducitur in ſapam: quæ vna ratio eſt extracta concinnandi: eſtque ſapa hæc apta ad varia intinctuum genera componenda. *Extractum vuarum.*

Sic quoque ex granis maturis ſambuci & ebuli fit extracti genus, ſiue ſapa quædam hydropiſi congrua & ſalutaris. *Extractum granorum ſambuci & Ebuli.*

Ex iiſdem granis ſambuci probe maturis, & ad vmbram per aliquod temporis ſpacium exſiccatis, aliud extracti genus efformabis, quod eſt ſpecificum hyſtericum, idque chymici vocant extractum granor: actes, cuius præparatio ſequentibus verbis continetur. *Extractum granorum actes.*

Collige magnam copiam granorum ſambuci optime ad vmbram exſiccatorum, vt diximus: cæteriſque omnibus abiectis, ſola grana accipe, quibus ad mediam partem imple matracium magnum cum longo collo, ſuperaffundendo fortiſſimum ſpiritum vini, acidulum redditum cum liquore acido, vel vitrioli, vel ſulphuris, vt materiam tres quatuorue digitos ſupernatet. Vaſe clauſo, vt nihil expiret, fiat digeſtio in Bal. Mar. per quinque aut ſex dies donec ſpiritus vini in colorem rubini tinctus apparuerit, quem ſeparabis per inclinationem, cauendo, ne quid ex fæcibus aut turbulenta materia ſimul tranſeat.

Digitized by Google

De qua tinctura iam, non etiam ſeparato prius menſtruo, hoceſt, aqua vitæ, quæ ſine corruptione aut alteratione vlla diutiſſime adſeruabitur (& cui, ſi voles, addes parum ſachari, gratioris guſtus cauſa) exhibebis ſemicochlear argenteum, aut cochlear plenum, mulieribus, quæ ex vteri præfocatione miſeris modis excruciantur, & ſubito effectus ſequetur exoptatiſſimus. Ex improuiſo enim, & quaſi miraculoſe expergeſient priſtinæque valetudinis integritati reſtituentur.

Vſus.

Rurſus ſi velis, ſepara inde aquã vitæ per Alembicum in balneo vaporoſo, donec in fundo remaneat extractum rubicundiſſimum, de quo exhibebis ℈j. pro doſi, idque diſſolues in ſua propria aqua deſtillata, aut in quibuſdam aliis conuenientibus, aut vino albo, quod inde rubeſcere incipiet.

Extractum granorum ebuli.

Ad eundem modum parabis electuarium ex granis ebuli maturis, & ad vmbram exſiccatis, hocque extractum ſpecificum eſt remedium contra hydropem & cachexiam.

Extractum cerasorum nigrorum.

Sic quoque extracta conficientur ex pluribus aliis fructibus, veluti ex ceraſis nigris agreſtibus, & exſiccatis contra epilepſiam, in cuius extracti compoſitione poteſt loco aquæ vitæ ſubſtitui quædam aqua antepileptica, de pæonia, &c.

Extractum florum paeoniæ.

Ex floribus pæoniæ rubeis & exſiccatis eodem modo elicies tincturam cum ſua propria aqua, quæ aciditate vitrioli acidula reddetur.

Extractum fruct. Alkekengi.

Cum aqua alkekengi acidula quoque facta, vt ſupa, extractum è fructibus eius rubicundis, & modice exſiccatis contra calculum comparabis.

Extractum ſenelorum.

Cum aqua ſenelorum quoque acidula, elicies ex ſenelorum eorundem fructibus exſiccatis extractum accommodatiſſimum ad præſeruationem & curationem calculi.

Extractum florum papau. rubeorum.

Sic & ex floribus papaueris rubei exſiccatis, cum ſua propria aqua, eodem modo acidula reddita, cum liquore acido ſulphuris educes extractum præſtantiſſimum & ſpecificum ad omnes pleuriſes, quod vnius ſcrupuli pondere diſſolutum exhibebis in vncia vna ſuæ propriæ aquæ deſtillatæ poſt tincturæ impregnationem. Aut ſi voles, omiſſa ſeparatione eaſdem aquas tinctas ſeruabis, & de iis præbebis ℥ß. vel ℥j. veſperi circa horam ſomni, & miros producet effectus.

Doſis extractorum.

Ad

Ad hanc normam extractorum, diuerſorum lignorum, corticum, radicum, baccarum, granorum, ſeminum, fructuum, & florum, verus & peritus medicus infinita alia ad diuerſos & plurimos affectus effinget remedia.

Reſtat vt breuiter exponamus extracta herbarum, quæ fiunt tribus modis, vt ſequitur. *Extractum herbarum.*

Primus modus eſt, vt contundatur herba, & prælo eius exprimatur ſuccus, dum adhuc viridis eſt & ſucculenta: poſtea ſuccus hic depuretur in Baln. Mar. calido. tamdiu ſeparando purum ab impuro, donec nullæ amplius fæces in fundo reſideant. *1. Modus.*

Ab hoc ſucco perfecte ita depurato, abſtrahe aqueum liquorem per balneum vaporoſum, donec in conſiſtentiam ſapæ, aut paulo ſicciorem, ſi diu conſeruari debeat, redigatur.

Secundus eſt, vt incidatur herba, cum floreſcit, qua impleatur Alembicum (cucurbita magna) magnum terreum vel cupreum, ſtanno interius obductum, quale eſt illud, quo plerumque olea deſtillari ſolent, depreſſa optime materia hydromelite vinoſo imbuatur: clauſo poſtea vaſe cum quodam operculo omnia macerentur in calore ſolis, ſi æſtas ſit, aut in quodam hypocauſto per quatuor aut quinque dies: poſt exprimantur omnia prælo, & fæcibus affunde nouum hydromel, vel aquam vitæ, digerendo & exprimendo omnia, ac denuo idem repetendo, donec fæces omni virtute ſpoliatæ videantur. Omnes hæ expreſſiones ſimul collectæ indantur in Alembicum, vt liquor inde deſtilletur, & in fundo remaneat extractum in forma mellis vel ſapæ. *2. Modus.*

Tertius & vltimus modus educendi extracta ex prædictis herbis eſt, vt earum magna copia ſimul colligatur, quæ minutim incidantur aut contundantur: his impleatur magnum aliquod, aut plura minora Alembica (cucurbitas) terrea aut vitrea, per quæ aquæ illarum ad ſiccitatem deſtillentur, idque in balneo vaporoſo, fæcibus omnino ſiccis, nihil tamen aduſtionis redolentibus, & in puluerem craſſo modo redactis, affunde aquam ſuam propriam deſtillatam, & dum fit omnium in balneo digeſtio, aqua alliciet omnem herbarum tincturã, illarumq; qualitatib. eſſentialib. ſubſtãtificis impregnabitur: conti- *3. Modus.*

continenter affundendo nouam aquam, & omnia digerendo, ſeparandoque aquam tinctam per inclinationem, ac ſingula denuo repetendo, donec aqua amplius non tingatur, dein omnes hæ aquæ tinctæ, ſimul mixtæ ac in vnum aut plura alembica apta inditæ deſtillentur vſque ad conſiſtentiam ſapæ ſiue extracti. Aquas deſtillatas ſeorſim ſeruabis, vt in eius vnc. j. vel ij. diſſoluatur ʒß. vel ʒj. Et ſic hoc extractum præbebitur in iiſdem affectibus, quibus ipſa ſimplicia, vnde compoſitum eſt, conueniunt.

Si ex fæcibus illarum calcinatis extraxeris ſalem, cum earundem proprio liquore, & hunc liquorem cum ſuo ſale ſimul, & ſemel deſtillaueris, vt ſal enumeratus cum extractionibus iſtis exquiſitius miſceatur, multo efficaciorem reddes facultatem extractorum multiplicem, quam habent, nempe purgatoriam, ſudorificam, diureticam, aperitiuam & deoppilatiuam.

Extractum chelidoniæ. Ex præſcriptis itaque his tribus modis elige quemcunque volueris, & fac ex herba, radice, & tota reliqua ſubſtantia chelidoniæ extractum, quod præſtantiſſimum & ſpecificum eſt medicamen contra febres tertianas, icterum, cachexias, colores pallidos, & obſtructiones viſcerum, eſtque præterea remedium vniuerſale, pluribusque expugnandis affectibus prodeſt: item diureticum & ſudorificum ſimul exiſtit, ſi eius ſcrupulum vnum in propriæ aquæ cochleari vno, aut duobus infuſum exhibueris.

Extractum Meliſſæ, Carduibenedicti, vlmariæ. Sic extractum è meliſſa paratum eſt ſummum cardiacum.

Extractum Carduibenedicti, & extractum vlmariæ ſunt ſudorifica, & ſingularia remedia aduerſus peſtem.

Ex omnibus præterea herbis iuxta hanc methodum ſimplicia efformabis extracta, ita vt nobis ſatis ſit, in quinque aut ſex ſimplicibus ſelectioribus & præſtantioribus dotibus, tantum præparationis normam & rationem oſtendiſſe.

Ad eandem normam compones etiam extracta compoſita, Cephalica, Thoracica, Cordialia, & alia, tam maiora, quam minora, de quibus iam in ſequentibus.

Extra-

Digitized by Google

Extractum Cephalicum.

℞. Radicum Acori
Pœoniæ
Viſci querni
Ligni aloes
Baccarum Iuniperi an. ℥iij.
Sem. pœoniæ ℥iiij.
Cinnamomi
Caryophyllorum
Macis
Nucis Moſchatæ
Cardamomi
Fructuum Anacardorum an. ℥j.
Florum Anthos
Saluiæ
Primulæ veris
Pœoniæ
Calendulæ
Betonicæ
Lauendulæ
Stœchados Arabicæ
Lili. Conuall.
Euphragiæ
Tiliæ Arboris an. p. j.

Incidenda incidantur, & contundenda contundantur, & indantur in matracium vitreum, ſuperaffundendo aquarum vitæ, ſaluiæ & granorum Iuniperi, quantum ſufficit, vt aqua quatuor digitos ſupernatet materiam. Digerantur omnia ad ignem Balnei M. per vj. aut octo dies, fiat colatura & expreſſio per Torcular, indeque ſeparetur liquor aqueus per euaporationem, donec materia in ſapæ ſiue extracti forma reſtet in fundo. Doſis eſt drach. ß. in omnibus frigidis affectibus cerebri. Hic notabis quod omnes Tincturæ ſupra denominatæ poſſunt fieri extracta, ſi ex methodo noſtra ſuperius præſcripta proceſſeris, res eſt facilis vt iam ante demonſtrauimus, ideoque omnimodas remonitiones non neceſſarias intermittimus. Huius vero extracti vſum ſic appropriamus cum Ioſepho Quercetano.

Antidotus Cephalica.

℞. Extracti huius cephalici ℥ij.
Magiſterii Cranii humani ʒj. ß.
Salis Cranii ʒij.
Eſſentiæ Caſtorei ℈iv.
Spec. Diambræ
Diamoſchi dulcis ana ʒj.
Olei Caryophyllorum
Nucis Moſchatæ, ſpagyrice deſtill. ana gut. x.
Syrupi conſeruæ citri quantum ſufficit.

Digitized by Google

Fiat inde Antidotus vel Electuarium mollis conſiſtentiæ: Doſis ℈j. Hæc eſt appropriatio extracti ſecundum Quercetanum, alii aliter informare poterunt: Alii aliud poſſunt parare extractum compoſitum cephalicum, & exinde parare miſturam vel miſcere cum ſyrupis, cum conſeruis & aliis prout lubet appropriatis cephalicis.

Extractum Cephalicum aliud.

℞. Herbarum & florum Meliſſæ, Betonicæ, pæoniæ, Saluiæ, Roriſmarini an. quantum vis.

Omnibus recenter collectis, rite contuſis, inuicemque mixtis liquor rite ſepararetur per B. vaporoſum, rurſuſque idem liquor fæcibus affundatur, vt tinctura inde eliciatur, fiatque omnium multoties reiteratio, procedaturque vlterius, vt in aliis extractis. Eius appropriatio talis eſt.

℞. Extracti huius cephalici ℥iij.	*Diacori* ʒij.
Confect. Anacardina ʒij.	*Olei de Nuce Moſch.* ℈j.

Miſce. Doſis ʒß. ad ʒj.

Extractum Thoracicum.

℞. Rad. Enulæ Campanæ	*Sem. Carduibenedicti,*
Iridis	*Bombacis*
Tuſsilaginis	*Vrticæ,*
Polypodii	*Aniſi*
Liquiritiæ an. ℥iij.	*Fœniculi*
Iuiubarum	*Papaueris albi an.* ℥iij.
Sebeſten	*Cinnam.* ℥j.
Vuarum Corinth. an. ℥iiij.	*Flor. ſicc. Borraginis*
Herb. ſcabioſæ	*Bugloſſæ*
Praſsii	*Tuſsilaginis*
Hyſſopi	*Papaueris rubei ana p.* iij.
Capillorum Veneris	

Omnia contuſa & probe inuicem mixta, in vas aptum indantur, affundendo aceti ſcyllitici lib. j. ß. Aquar. ſcabioſæ, carduibenedicti, Hyſſopi, Tuſſilaginis ana lib. j. Digerantur omnia ad lentum ignem per dies aliquot, poſtea fiat expreſſio & euaporatio ſubſtantiæ aqueæ:

Do-

Digitized by Google

Donec materia in ſapę conſiſtentiam reducatur, & habebis extractum. Quod aut per ſe in pupillæ forma, vel appropriato alio dare poteris. I. Quercetanus ſic appropriat.

℞. huius extracti Thoracici ℥iij.
Extracti pulmonum vulpis
& Leporis invicem præparati ℥j.
Butyri ſeu lactis ſulphuris ℥ß.
Rubini ſulphuris Therebinthinati ʒj.
Syrupi Hederæ terreſtris, quantum ſatis.

Fiat Antidotus. Doſis ℈j.

Extractum Thoracicum aliud.

℞. Herb. Tuſsilaginis
Scabioſæ cum toto
Praſsii,
Calamenti,
Hyſſopi recentis,
4. Sem. frigidorum,
Sem. Vrticæ
Carduibenedicti

Omnia ſubtiliſſime contuſa deſtillentur in B. Vaporoſo vſque ad ſiccitatem, cum propria aqua deſtillata & ſiccis fæcibus iterum affuſa extrahe tincturam, in cæteris eandem obſerua methodum, vt declarauimus, & habebis extractum pectorale aliud: cuius talis eſt vſus.

℞. Huius extracti Thoracici ℥ij.
Florum ſulphuris optime ſublimat. ʒij.
Specierum Diaireos ſimplic. ʒj.
Diatragacanthi frigidi ʒj. ß.
Pulmonis vulpis vulgari modo parati
Electuarii reſumptiui,
Diapapaueris ana ℈iiij.
Syrupi violati quantum ſufficit

Miſce, fiat Antidotus. Doſis ʒj. ß. ad ʒij.

Extractum Cordiale.

℞. Raſuræ ligni aloes
Ligni Rhodii ana ℥ij. ß.
Rad. Angelicæ
Sem. Ocymi
Citrii
Meliſſæ

Digitized by Google

Scorzonera | *Acetoſa*
Zedoariæ ana ℥iij. | *Gran. Alkermes an.* ℥j ß.
Cort. citri ſicca ℥ij. | *Caryophyllorum*
Dictamni | *Cinnamomi ana* ℥j.
Been vtriuſque | *Croci* ℥ß.
Doronici | *Roſ. rub. p.* iij.

Omnibus conquaſſatis ſuperaffundantur ſucci Limonum lib. j. ß. Aquar. ſcordii, Meliſſæ, flor. Roriſmarini ana lib. j. vel quantum ſufficit, ad materiam bene irrigandam. Omnia digerantur ad lentum ignem, exprimantur, fiantque reliquæ operationes, vt in ſupradictis: Eius vſus talis.

R. Huius extracti Cardiaci ℥iij.
Magiſterii Corallorum,
Magiſterii Hyacinthorum ana ʒij.
Eſſentiæ fructuum Anacard. ℥ß.
Eſſentiæ Croci ℈ij.
Eſſentiæ Camphoræ ℈j.
Lapidis Bezoartici veri
Vnicornu ana ʒj.
Ambræ griſeæ ʒß.
Olei Corticis citri
Olei Cinnamomi ſpagyrice extract. an. gran. xij.
Aquæ Theriacalis, vel
Elixiris vitæ quantum ſufficit.

Fiat Antidotus. Doſis ℈*j*.

Extractum Cordiale aliud.

R. Herb. ſcordii | *Scorzoneræ recent. an. M.* iiij.
Tormentillæ | *Citriorum cum cortice diſſectorum*
Meliſſæ cum toto | *Num.* v *aut* vj.

Omnibus tam herbis, quam citriis recte contuſis in mortario marmoreo, & probe ſimul mixtis adiice Cinnamomi ℥j. Croci ℥ß. Galliæ Moſchatæ, Electuarii de gemmis ana ʒij. Camphoræ ʒ*j*. Fiat ex his lege methodica ſpagyrica dicta extractum nobile Cordiale, quod ſic appropriatur.

R. Ex-

R. Extracti huius Cardiaci ℥iij.
Confectionis de Hyacintho
Confectionis Alkermes ana ʒiij.
Electuarii de gemmis
Dianthos ana ʒij.
Diambræ, Diamoſ. dulcis ana ʒj.
Margaritarum preparatarum
Oſsis de corde cerui ana ʒj.ß.
Trochiſcorum Diarrhodon
De Camphora ana ʒß.
Syrupi conſerua citrii, quantum ſufficit.

Fiat Antidotus. Doſis ʒj.ß. ad ʒij.

Extractum ſtomachicum.

R. Calami aromat. ſiue galangæ
Ligni aloes
Cyperi ana ℥iij.
Cort. Arantiorum
Cydon. exſiccat. an. ℥j.
Cinnamomi
Nucis Moſchatæ
Macis ana ℥ij.
Mentha ſicca
Ambroſ. ſicca an. M. ij.
Sem. Aniſi
Fœniculi
Liguſtici
Gran. Myrti an. ℥j.
Myrob. omnium ana ℥ß.
Roſ. rub. p. iij.

Contundenda contundantur, & incidenda incidantur, M. & indantur in magnum matracium capax, ſuperaffundendo ſucci granatorum acidorum lib. j. ß. Aquæ Cinnamomi lib. ſ. Aquæ Menthæ & abſynthii ana lib. j. vel quantum ſufficit, ad materiam irrigandam: cum his enumeratis liquoribus fiat tandem digeſtio in B. procede vt ſupra. Eius vſus talis eſt.

R. Extracti huius ſtomachici ℥ij.
Extracti tunicarum interiorum ventriculi gallinæ,
Extracti Baccarum Iuniperi
Et Myrobalanorum omnium an. ℥ß.
Roſatæ nouellæ ℥j.
Olei è Nuce Moſchata deſtillati ʒß.
Oleorum Caryophyllorum
Et Corticum citrii deſtill. an. ℈j.

Digitized by Google

Cum Syrupo Corallorum quantum ſufficit.

Fiat Antidotus. Doſis ʒß.

Extractum ſtomachicum aliud.

℞. *Menthæ, Ambroſianæ an. M.v.*
Cydoniorum decorticatorum & in orbiculos tenues diſſectorum N. iiij.

Contundantur herbæ cum cytoniis & in pulpæ formam rediganrur: huicpulpæadde

Macis, Nucis Moſchatæ an. ʒj.ß.
Specierum Aromatici roſati ʒj.

Mixtis omnibus & in Alembicum iniectis, fiat deſtillatio per Balneum vaporoſum ad ſiccitatem: Aquam inde elicitam iterū affunde fæcibus, in cæteris ſequere methodum noſtram, eius vſus ſic eſt:

℞. *Extracti huius ſtomachici* ℥ij.
Specierum Aromatici roſati ʒij.
Electuarii Diagalangæ
Diacinnamomi,
Dianiſi ana ʒij.ß.
Ambræ griſeæ ℈j.
Syrupi confectionis citrii vel de mentha, quantum ſufficit.

Fiat Antidotus. Doſis ʒj. vel ʒj.ß.

Extractum Hepaticum.

℞. *Ligni Caßiæ*
Santalorum omnium an. ℥ij.
Rad. Rubiæ Tinctorum
Filicis vtriuſque
Oxylapathi
Rhabarbari
Acetoſæ ana ℥j.
Eupatorii Meſuæ
Comarum Abſinthii Pontici
Hepatici an. M.ij.
Sem. Apii
Petroſelini
Schænantos an. ℥ß.
Spicæ nardi
Flor. Cichorij
Centaurii minoris
Chelidoniæ
Roſ. Rub. an. p. iij.

Contundantur & indantur in vas vitreum: His adde

Aceti paſſulati lib. j. ß.
Aquar. Agrimoniæ
Acetoſæ
Cichorii ana lib. j.

Mace-

Macerentur, & deſtillentur, cumque aqua rurſum affundatur materiæ, & ſic educatur extractum iuxta methodum reliquorum: Eius vſum talem dicimus appropriatum.

R. Extracti huius Hepatici ℥iij.
Extracti Santalorum omnium ʒvj.
Extracti Chelidoniæ ℥ß.
Extracti Hepatis vituli ℥j.
Arcani Tartari ʒij.ß.
Magiſterii Coralliorum ʒiij.
Olei ſulphuris in Crocum conuerſi ʒj.
Syrupi Corallorum quantum ſufficit.

Fiat antidotus: Doſis ℈j. per ſe vel cum iuſculo, vino, aut liquore aliquo conuenienti.

Extractum Hepaticum aliud.

R. Rad. Oxylapathi
Vincetoxici
Acetoſæ
Filicis
Cichoreæ ſyluestris
Cum toto ana ℥iij.
Herb. Agrimoniæ
Hepaticæ
Centaurii minoris
Chelidon. an. M. IV.
Fructuum Berberorum maturorum lib. ß.

Omnia contundantur optime ſeorſim, & probe ſimul miſceantur: quibus deinde adiiciantur

Spec. Diarhodon, Diatriaſantali ana ℥ß.

Omnibus rite inuicem mixtis & in Alembicum inditis, liquor inde ad ſiccitatem deſtilletur, qui iterum affundatur fæcibus ad extractum eliciendum, veluti in aliis factitatum eſt: Eius appropriatio hæc eſt:

R. Extracti huius Hepatici ℥iiij.
Trochiſcorum Diarrhodon
Coralli præparati ana ℥ß.
Trochiſcorum de Eupatorio.
Trochiſcorum de Rhabarbaro an. ʒij.
Spec. Dialaccæ maioris
Diacurcumæ minoris ana ℈iiij.

Croci-

Croci Martis optime præparati ʒij.
Tinctura violarum, quantum ſufficit.

Lege artis Fiat antidotus. Doſis ʒj.ß.ad ʒij.

Extractum ſpleniticum.

℞. *Rad. Serpentariæ maioris*	*Cubebarum*
Filicis	*Piperis ana ʒvj.*
Valerianæ ana ℥ij.	*Florum geniſtæ*
Cort. Fraxini	*Hyperici*
Capparorum	*Bugloſſæ ana p.ij.*
Tamaricis ana ℥iij.	*Raſuræ Eboris*
Ceterach Mij.	*Cinnamomi.℥ß.*
Sem. Cumini	*Limaturæ chalybis cum ſulphure calcinatæ ℥x.*
Carduibenedicti	
Coſti ana ℥j.	

Indantur in Matracium vitreum ſuperaffundendo

Aceti Scylliticí lib.j. *Aceti Bugloſſati.*
Aquar. Florum Ebuli *Sambucini ana lib.ß.*
Scolopendriæ ana quantum ſufficit. F. Extractum, cuius Appropriatio eſt talis.

℞. *Extracti huius ſplenitici ℥ij.*
Extracti Lienis Bouis. ℥j.ß.
Extracti ſeu fæculæ Rad. Aronis ʒij.
Salis ceterach
Salis Fraxini ana ʒj.ß.
Croci Martis cum ſulphure præparati ℈iv.
Vini Chalybeati, quantum ſufficit.

Fiat Antidotus, cuius Doſis eſt ʒß.ad ʒj.

Extractum ſpleniticum aliud.

℞. *Scolopendriæ*	*Pimpinellæ*
Fumariæ	*Summitatum fraxini an. M.iv.*

Florum geniſtæ recentium p.vj. vel amplius.

Contundantur in mortario marmoreo, his adde
Spec. lætificantis Gal. *Zingiberis an.℥ß.*

Myro-

Myrobalanorum omnium
Succi pomorum redolent:lib.j.

Indantur in alembicum, & deſtillentur: Deinceps fiat proceſſus eius vt in aliis extractis factum: Vſus eius eſt,

R. Extracti huius ſplenitici ℥iij. *vel* ℥iv.
Electuarii Diacapparis ℥ß.
Elect. è ſcoria ferri ℥vj.
Diacoſti ʒij.
Diatrion pipereon ℈iiij.
Syrupi de pomis redolentibus q.ſufficit.

Fiat lege methodica noſtra præſcripta antidotus.

Extractum Nephriticum.

R.Rad. Reſtæ bouis	*Fœniculi*
Eryngiorum	*Aniſi*
Bardanæ ana ℥iij.	*Petroſelini an.*℥ij.
*Herniariæ ſiccæ M.*ij.	*Bacc. Iuniperi*
Sem. Cepæ	*Milii ſolis*
Vrticæ	*Nucl. Meſpil.ana* ℥j.ß.
Raphani	*Oculorum Cancri*
Saxifragiæ	*Calcis teſtarum ouorum an.* ℥j.

Contuſis & mixtis omnibus adde

Succi Limonum lib. j.ß.	*Argentariæ*
Aquar.ſtill.Raphani	*& Alkekengi ana q.ſ.*

Maceratis & mixtis cum expreſſione fiat extractum ad modum cæterorum:cuius vſus talis eſt.

R. Extracti huius Nephritici ℥ij.
Extracti oculorum cancri
Extracti teſtarum ouorum ana ʒij.
Magiſterii Lapidis Iudaici
Magiſterii lapidis Lyncis an.℈j.
Olei Therebinthinæ gutt. xx.

Miſce F. Antidotus. Doſis ℈ß. ad ℈j. cum aqua Antinephritica, vel vino albo.

Extractum Nephriticum aliud.

R. *Fol. Argentariæ*
Saxifragiæ an.M.iiij.
Granorum Iuniperi maturorum ℥iiij.
Limoniorum in orbiculos diſſectorum N.iiij
Fructuum Alkekengi.
Senelorum ana lib.j.ſ.

Contundantur omnia & indantur in matracium: His affunde vini albi lib.j. deſtillentur omnia in B. Vaporoſo ad ſiccitatem: Dein eadem aqua extrahes tincturam ex dicta materia, quam tandem exprimes, & reduces in extractu, cuius hic vſus:

R. *Extracti huius Nephritici* ℥iij.
Pulu. pelliculæ internæ teſtarum ouorum,
Pelliculæ internæ ventriculi gallinarum an. ʒij.
Salis reſtæ Bouis
Salis prunellæ ana ʒj.ſ.
Succi Limonum q.ſ.

Fiat lege artis Antidotus: Doſis ℥ß. ad ʒj.

Extractum Hyſtericum.

R. *Rad. Bryoniæ* ℥iij.
Aſari ℥j.ß.
Fol. Matricariæ
Arthemiſiæ
*Nepethæ, ſiccorum an. M.*iij.
Baccarum Iuniper.
Sem. Seſeleos.
Sem. Ameos,
Rutæ, Carui
Anethi an. ʒij.
Nucis Moſchæ.
Cardamomi an. ℥ß.
Karabes ℥j.
Caſtorei ʒvj.

Contundantur & miſceantur addendo Hydromelitis vinoſi lib.j. Aquar. rutæ, matricariæ ana q. ſufficit vt macerari poſſint: Dein fiat expreſſio & extractum vt ars expoſtulat.

Extractum Hyſtericum aliud.

R. *Matricariæ*
Arthemiſiæ
Sabinæ Mj.
Meliſſæ
Rutæ ana M.iiij.

His adhuc recentibus contuſis adde

Caſtorei
Myrrhæ
Aquæ Cinnamomi lib.ſ.
Croci ana ℥j.
Cardamomi ℥j.ſ.

Fiat

Digitized by Google

Fiat extractum cuius Doſis ℈j. Appropriatio horum duorum extract. hiſtericorum eſt.

R. Extracti ſuperioris cum hoc inferiori an. ℥iij.
Extracti vulua ſeu matricis leporis ℥j.
Extracti ſeu fecula Bryonia ℥ß.
Extracti Caſtorei ʒij.
Olei gagatis cum colchotare rectificati ʒß.
Olei ſuccini flaui ʒj.
Laudani opiati ſolificati ʒj.ß.
Syrupi Cinnamomi q. ſufficit

Fiat Antidotus. Doſis ℈j. vel ʒß. cum iuſculo vel alio liquore conuenienti.

Extractum peſtilentiale.

R. Rad. Angelica	*Tormentilla*
Zedoaria	*Petaſitidis.*
Scorzonera	*Santali rubei*
Ligni aloes ana ℥iij. *vel* ℥iiij.	

Ex his omnibus craſſo modo contuſis, fiat cum ſucco limonum extractum, vt artis eſt, hoc reſerua, dein

R. Cort. citri ℥iiij.	*Flor. Roſmarini*
Sem. Ruta	*Bugloſſa*
Carduibenedicti	*Hyperici an.p.ij.*
Acetoſa	*Spec. de gemmis*
Baccarum Iuniperi	*Diambra*
Fol. Dictamni	*Diamoſchi*
Cinnamomi	*Dianthos an.* ʒij.
Macis ana ℥ij.	

Omnibus contuſis & inuicem mixtis, in vaſe quodam apto, fiat extractum, cum aqua vitæ iuniperi, aut aqua vitæ communi iuxta artem. Hæc duo extracta fortiter prælo exprimantur, quæ ob diſſoluentium in ipſis contentorum naturam liquidiſſima erunt. Ex ambobus fiat miſtura, & abſtrahatur liquor ſiue aqua per alembicum ad ignem B. vaporoſi, donec materia in fundo conſiſtentiam electuarii acquirat: aqua exinde deſtillata ſeorſim ſeruetur, cuius vſus erit in aliis extractis componendis, & per ſe iam eſt ſummum cardiacum. Eius vſus talis eſt.

Digitized by Google

R. Huius extracti peſtilentialis ℥iiij.
Magiſterii perlarum
Magiſterii Corallorum
Eſſentiæ Croci an. ʒiij.
Eſſentiæ Camphoræ ʒj.
Sulphuris aurati Diaphoretici
Balſami lactei ſulphuris
Salis Prunellæ ana ℥j.

Ex quibus omnibus fiat Antidotus admirandæ virtutis ad præſeruationem & curationem peſtis: Doſis ʒß. ad ʒj. cum ℥ij. vel aquæ Theriacalis, Carduibenedicti, vlmariæ &c. ſudorem mirifice prouocat, & cor corroborat aduerſus quoduis venenum, id à centro euocans ad circumferentiam.

Extractum peſtilentiale aliud.

R. Succo. Scordii	*Suc. Carduibenedicti,*
Rutæ	*Menthæ criſpæ*
Vlmariæ	*Saluiæ ana* ℥iiij.

Omnes hi ſucci in Alembicum vel matracium vitreum & capax inditi, digerantur in B. & depurentur, ſeparando multoties terreum craſſamentum & fæces, quæ in fundo reſidebunt, vt de Syrupis docebimus: Ad vncias x. horum ſuccorum optime depuratorum adde

Rad. Angelicæ	*Cort. Citri an.* ℥ß.
Zedoariæ an. ℥j.	*Cinnam.* ʒvj.
Dictamni	*Myrrhæ* ℥ij.
Sem. Carduibenedicti	*Croci* ʒiij.
Camphoræ ʒj.	

Omnibus contuſis & ſimul cum prædictis ſuccis mixtis, fiat Digeſtio in B. per biduum vel triduum, dein omnia adhuc calentia per torcular fortiter exprimantur, cuius expreſſionis talis eſt vſus:

R. Theriacæ optimæ ℥j.ß.
Confectionis Hyacinthi
Confectionis Alkermes ana ℥j.
Perlarum præparatarum

Cora-

Digitized by Google

Corallorum præparatorum
Cornu cerui præparati
Specierum Diambræ
De gemmis ana ℥ij.
Vnicornu ʒß.
Lapidis Bezoardici ʒj.

Omnia adhuc ſemel digerantur in B. M. per duos vel tres dies, dein per Alembicum ad ignem Baln. vaporoſi deſtilletur omnis liquor, donec in fundo remaneat conſiſtentia inſtar Antidoti, cuius Doſis eſt ʒj. ad ʒj. ß. per ſe vel cum appropriatis.

Extractum compoſitum peſtilentiale aliud.

Accipe Granorum iuniperi maturorum lib. viij. vel x. Hæc infuſa & macerata in vino albo generoſo, vel Hydromelite vinoſo, ad ignem parum bulliant, dein conquaſſentur & per ſetaceum in modum caſſiæ traiiciantur & fiat extractum: cuius talis eſt vſus:

℞. *Pulueris Rad. Angelicæ* ʒvj.
Pulueris dictamni
Cinnamomi ana ʒß.
Terræ Sigillatæ
Corallorum præparatorum
Perlarum præparatarum
Cornu cerui præparati ana ʒij.
Specierum Elect. de gemmis
Diambræ ana ʒj ß.
Croci ʒj. *Camphoræ* ℈ij.

Reducendo omnia cum aqua quadam Theriacali in formam Electuarii mellis ſiue antidoti, quod erit ſummum præſeruatiuum & curatiuum contra peſtem. Exhibetur ad ʒij.

Extractum Carminatiuum

℞. *Baccarum Lauri lib.* j.
Baccarum iuniperi lib. ſ.
Sem. Dauci, Cumini,
Fœniculi
Aniſi ana ℥iiij.
Herb. Calamenti ſicc.
Summit. Anethi M. ij.
Flor. Camomillæ venæ
Flor. Nucum
Sambuci ana p. IV.
Cinnamomi
Nucis Moſchatæ

Origani *Piperis*
Pulegii an. M. ij. *Cardamomi ana ℥j.*

Omnia craſſo modo cõtuſa & ſimul mixta indantur in alembicum capax ſuperaffundendo hydromel vinoſum, aut vinum album generoſum, donec materia bene irrigetur. Vaſe obturato ſuo operculo fiat digeſtio in Baln. mediocriter calido per 4 aut 5 dies: quibus elapſis exprimes materiam, vel per torcular tandem, omnemque liquorem inde expreſſum reſeruabis. Fæcibus affunde nouum vinum album generoſum, vel aquam vitæ, vt denuo fiat digeſtio & expreſſio, vt hoc modo omnis virtus ſubſtantifica prædictæ materiæ exquiſitius extrahatur. Omnibus expreſſionibus inuicem mixtis, & in Alembicum inditis, inde totus ſeparatur liquor, quem accurate ſeruabis ſeorſim: ſicut & extractum carminatiuum, quod in fundo remanebit in conſiſtentia inter durum & molle media: quodque ad 20. vſus grana exhibebis iis, qui colicis torquentur cruciatibus, vel vitium habent in ventriculo, aut inteſtinis, vel in forma pilularum, vel diſſolutum cum ſua propria aqua, vt Clyſterem componas, de eo accipere oportet ʒj.ß. vel ij. idq; prompte diſſoluere vel in quodam iuſculo vel in lacte, vel in vino, & ſic dicto citius paratum habebis enema carminatiuum, cum quo extracto ſi voles, addere poteris extracta laxatiua ad deturbandam & euacuandam ſentinam. Hactenus tractauimus extracta ſimplicia & compoſita, quæ alterationi, corroborationi aliiſque pluribus medendi indicationibus inſeruiunt, nunc dicendum reſtat de extractionibus compoſitis & ſimplicibus.

Extractum Catholicum Ioſephi Quercetani.

R. Fibarum Hellebori nigri cum aceto prep. ℥j.ß.
Turbith albi & Gummoſi,
Hermodactylorum ana ℥ij.
Aſari, gratiolæ ana ℥j.
Trochiſcorum albandali ʒvj.

Omnia conquaſſata indantur in matracium, addendo
Spec. Diarrhodon, & lætificantis gal. an. ʒij
Aquar. Fumariæ *Succi limoniorum.*

Poma-

Pomorum redolentium ana lib.j. *Granatorum acidorum an. lib.ſ.*

Vt liquores materiam duos digitos ſupernatent: ſtent omnia in digeſtione B.calidi per 6. aut 7. dies: poſtea colentur & exprimantur omnia per torcular fortiſſime, & ſeruetur hæc expreſſio: Seorſim a. hoc ſequens facies extractum:

℞. *Rhabarbari* ℥ij.	*Agarici trochiſ.* ʒx.
Folior. Senæ ℥iij.	*Cinnamomi* ʒij.
Caryophyllorum.	*Aquar. Agrimoniæ*
Aniſi ana ʒj.	*Cichorii acidularum*

redditarum ſucco limoniorum quantum ſufficit, vel potius liquoribus acidulis ſulphuris aut vitrioli imbuantur, qui promptiſſime allicient tincturas & virtutes purgatiuas: fiat extractum digerendo, curando, & exprimendo omnia, vt ſupra. Hæc expreſſio addatur ad ſiccitatem per Baln. vaporoſum, & in fundo reſidebit extractum Catholicum, de quo exhibebis drachm ß. vel ad ſummum drachm. j. illumque in ſuo proprio liquore diſſolues, quem ad hos vſus ſeruabis, vel in forma pilularum exhibitum purgans vniuerſale habebis præſtantiſſimum.

Extractum panchymagogon purgans Oſwaldi Crollij.

℞. *Specierum Diarrhodon Abbatis*
Diambræ ana ℥j.

Ex his tinctura in digeſtione per 14. dies, vt decet, quotidie aliquoties mouendo, per ſpiritum vini extrahitur, & ſeorſim cuſtoditur. Deinde

℞ *Pulpæ Colocynth.* ℥vij.	*Turpeti gummoſi* ʒv.
Agarici optimi ℥j.	*Rad. Ellebori nigri* ℥j.
Scammonii ſel. ʒvj.	*Fol. ſenæ* ℥iiij.
Rhabarbari ſel. ʒiij.	*Elaterii* drach. ij.
Sem. Ebuli triti ℥iij.	*Hermodactyl.* drach. iij.

Incidenda incidantur, & terenda terantur, ac ſpiritus vini ſpeciebus tinctus, his purgantibus medicamẽtis ſuperfundatur, ſicq; in lento M. B. calore ꝑ dies 8. vel 14. macerentur (caue ne S.V. vitrũ rũpat) Tinctũ poſtea

Digitized by Google

poſtea ſpiritum aufer per inclinationem, & recentem affunde, tandiu, donec omnis tinctura & vis purgatrix extracta ſit: Vltimo ſpiritum vini tinctum ſimul mixtum abſtrahe in lento B. calore, donec craſſamentum inſtar mellis in fundo relinquatur: Circa finem adde *Olei Cinnamomi, Caryophyllorum, Nuciſtæ ana gutt. x. ſalis perlarum & Corallorum ana* ℥ij. ſalem è fæcibus calcinatis arte extractum cum raſuræ Cranei lotone vno maioris efficaciæ ergo admiſcere poteris. Doſis ℈j. ad. ℈ij. cũ vino generoſo ſimplici, vel maluatico, aut iuſculo vel aliis catapotiis aggregatiuis admixtis. Addunt quidam olei vitrioli guttas aliquot. Cum vino maluatico diſſolutum optimum: alii ſumunt puluerẽ liquiritiæ.

Aliud eiuſdem deſcriptionis extractum.

R. Pulpæ Colocynth. ℥vj.
Agarici, ſenæ ſelectæ an. ℥ß.
Hellebori nigri, ſpec. Diarrhod. Abb.
Aloes ſucco citrini ana ℥j.

Extrahatur ex omnibus per ſpiritum vini eſſentia, à qua poſtea in B. ſpiritus vini ſeparandus. Et quia in extractione purgantium ſæpe ſolet vis purgatrix debilitari, ideo quidam ſolent ad j. partem extractorum addere crudorum purgantium partem alteram: adde ergo ſuperioribus, antequam extractum in fundo remanens plane inſpiſſetur,

Throchiſcorum Albandali ℥vj.
Diagridii præparati
Agarici Trochiſcati ana ℥ß.
Aloes Epatici ℥j.

Omnia ſint pulueriſata, & redigantur in maſſam iuſtæ conſiſtentiæ. Doſis à granis x. ad xx. in forma pilulari.

Extractum panchymagogon purgans Beguini.

R. Pulpæ Colocynthidos
Ellebori nigri
Diagridii ana ℥ij. ß.
Turbith, Agarici
Hermodactylorum ana ℥j.
Aloes ℥j.
Fol. ſenæ Orientalis
Rhei ana ℥iiij.
Specierum Diarrhodon Abbatis ℥j.

Fiat

Digitized by Google

Fiat extractum cum aqua cinnamomi, addendo ſal ex fæcibus. Doſis ℈ j. ad ʒ. ß.

Extractum Panchymagogon aliud purgans.

℞. *Pulpæ colocynthidos ſeu trochiſc. albandali* ℥ vj.

Turpeti gummoſi ℥ j.	*Rhabarbari* ℥ ij.
Cort. helleb. nigri veri ℥ iii.	*Fol. ſenæ mundatæ* ℥ x.
Diagridii	*Agarici Trochiſcati*
Elaterii ana ʒ. ß.	*Mechoacannæ an.* ʒ. ß.

Fiat extractum addendo ſpec. diambræ ℥ j. ſ. cui deinde admiſce balſami aloes, extrahendo nempe aloen aqua Endiuiæ ℥ x olei zingiberis, macis, garyophyllorum an. ℈. ſ. Doſis ℈. j. ad ʒ. ſ.

Extractum Panchymagogon Phædronis.

℞. *Spec. diambræ* ℥ j. ſ. *Spiritus vini circulati* lib. ij. ſ.

Affundatur ſpiritus vini ſpeciebus, & macerentur diebus 14. commiſſuris vaſis optime oblitis, materia bis quaterue quotidie mota. Deinde ſpiritus à ſpeciebus defundendus eſt, & ſequentibus purgatoriis ſuperfundendus.

℞. *Scammonii* ʒ. ß.	*Turpeti, hermodactyl. an.* ℥ ii. ß.
Rhabarbari electi,	*Sem. ebuli tuſi* ℥ iii.
Colocynthidis ʒ. ß.	*Hellebori nigri* ℥ ii.
Agarici optimi ℥ iij. ß.	*Fol. ſenæ* ℥ i.

Hæc poſtquam trita, macerataque fuerint, ſacculo lineo iniiciantur, exprimanturq; in expreſſo, diſſolue aloes ſucco citrini ℥ x. atque in balneo Mariæ euaporentur, ad mellis vſque craſſitudinem. Datur ℈ j. ex vino, vel iure, vel catapotiis admixtis. His adde etiam aliquot guttas olei chalcanthini.

Extractum Panchymagogon aliud

℞ *Hieræ picræ* ℥ ii.	*Diagridii.*
Cochiarum,	*Trochiſ. Albandali,*
Myrrhæ, maſticis,	*Ellebori præpar. an.* ℥ j.

Fiat extractio addendo croci ℈ ſ.

Extractum cholagogum ſolutiuum.

℞. *Rhabarbari* ℥ vj.	*Fol. ſenæ* ℥ iiij.
Spicænardi,	*Scammon. præpar.* ℥ j.
Santali citrini	*Trochiſcorum berberis* ℥ ij.

Cinnamomi an.vnc.ſ.	*Succi roſ.pall.q.ſ.*

Digere,cola,& exprime omnia calide per torcular,& fac extractum in conſiſtentia ſapæ: cui addes æquali pondere extractum ſiue eſſentiã aloes ſeorſim paratam: Miſce & decoque omnia ad ignem lentum ad iuſtam conſiſtentiam. Doſis ℈ j.ſ. ſi placet adde loco aloes, extracti caſſiæ tamarindorum & prunorum dulcium ana æquale pondus extracti ponderi reſpondens,coquantur omnia in formam opiatæ. Doſis drach.ij,ad drach.iii.

Extractum Phlegmagogon.

℞.*Agarici trochiſcati vnc.4.*	*Rad.eſulæ præpar.vnc.j.*
Hermodactylorum	*Trochiſ.albandali vnc.ſ.*
Turbith	*Salis gemmæ*
Senæ	*Macis an.drach.i.ſ.*
Medullæ carthami an.vnc.iii.	*Spe.arom.roſ.drach.ii.*

Cum aqua cinnamomi fiat extractum; doſis ℈.i.ſ.

Extractum Melanagogon.

℞.*Fol.ſenæ vnc.vi.*	*Roſarum rubrarum*
Fibræ helleb.præp.vnc.ij.	*Epithymi an.p.ij.*
Turbith	*Spe.latif.gal.drach.ij.*
Myrobal.omnium an.vnc.i.ſ.	*Succ.fumiterræ,*
Trochiſcorum albandali drach.vi.	*Pomorum redolentium*
Florum violarum	*Seri lactis an.q.ſ.*

Fiat enumeratorum ſimplicium omnium craſſo modo conquaſſatorum, maceratio & digeſtio in B. per 8. dies: poſtea colentur, exprimantur & depurentur & reducantur in extractum, ſicut cætera: nunc ad quædam extracta Galenicorum præceptorum.

Extractum ex ſemine Cnici compoſitum.

℞.*Medullæ ſem.Cnici vnc.iv.*	*Agarici trochiſ.drach.vi.*
Turpeti albi	*Mannæ gran.vnc.ij.ſ.*
Fol.ſenæ Alexandrinæ an.drach. j.ſ.	*Myrobal.Cheb.vnc.iij.*
	Rad.polypod.
Diagridii drach.v.	*Zingiberis albi drach.ij.*
Rhabarbari electi vnc.i.	*Diambræ drach.i.*

Digitized by Google

M. Inciſa & contuſa extrahantur cum ſpiritu vini, deinde exprimantur, & vinum inde euocetur donec extractum ſit inſtar mellis cuius doſis drach. ſ. cum ſuis appropriatis.

Extractum ſolutorium compoſitum aliud.

R. *Colocynthidis drach. vij.*
Agarici vnc. ſ.
Rhabarbari drach. i.
Cinnamomi ℈ *iv.*
Aſari, Nardi an. ʒ *i.*
Roſarum rubrarum
Maſticis
Xyloaloes an. drach. i.
Styracis liquidæ ℈ *iv.*
Vini Maluatici menſ. ij.

Fiat infuſio & extractio.

Extractum aliud purgans.

R. *Pulpæ colocynthidis drach. vij.*
Turpeti albi & gummoſi drach. x.
Stachad. Arab. vnc. ſ.
Diagridii drach. iij. vel vi.
Agarici optimi vnc. ſ.
Rhab. Electi drach. iij.
Styracis liquidæ ſcrup. ij. ſ.
Cinnamomi ℈ *v.*
Rad. Aſari
Spicæ nardi
Roſarum rubrarum
Maſticis
Lingui aloes an. ℈ *iv.*
Aloes Hepat. vnc. ij.

Inciſis ac contuſis infundantur cum vino ſublimato: rectificetur & F. ſecundum artem extractum.

Extractum purgans Norimbergæ in vſu.

R. *Colocynthidis drach. xiij.*
Veratri nigri
Senæ Alexand. an. vnc. ſ.
Agarici optimi vnc. i.
Diagridii drach. xiv.
Cinnam. drach. ij. ſ.
Myrrhæ
Aſari an. ℈ *v.*
Turbith
Stachad. Arabicæ an. vnc. ij. ſ.
Roſarum rub.
Ligni aloes,
Maſticis
Ligni paradiſi
Spicæ nardi
Storacis liquidæ an. ℈ *v.*

Fiat infuſio & putrefactio per aliquot dies cum eſſentia vini calida: & ſuccus deinde expreſſus vniatur cum aloes præparatæ vnc. iij.

Extractum purgans omnes humores.

R. *Spec. Diambræ vnc. ſ.*
Aquæ cinnamomi deſtillatæ lib. j.

*Spiritus vini lib.*ij.ſ. *Stillatæ lib.*j.

Macerātur per dies aliquot vaſe probe oblito, ne quid expiret: quotidie vero vas vitreum agitari debet, quoad liquor rubeſcat: deinde ſuper hæc quæ ſequuntur, funditur, relictis fæcibus in fundo vaſis:

℞. *Colocynthidis drach*.vj. *Eupatorii Meſuæ*
Turpeti albi drach.vij. *Fol.ſenæ ana drach*.v.ſ.
Agarici optimi, drach.iv. *Diagrydii, drach.v.*
Veratri nigri, drach.iij. *Rhab. electi, drach.vij.*

Fiat lege artis expreſſio & inſpiſſatio in formam extracti: Doſis ℈.ſ. ad ℈.j.

Extractum valenter purgans.

℞. *Spiritus vini, lib.ij.* *Spec. Diambræ, vnc.*j.
*Aquæ cinnamom. lib.*j. *Aromat. Garyoph. vnc.ſ.*

Hæc per dies 14. in temperato calore macerantur: deinde liquor fæcibus relictis, effunditur ſuper hæc quæ ſequuntur:

Diagrydii, vnc.ſ. *Semin. citri, drach* j.
*Rhabarb. electi, vnc.*j. *Cort. citri, drach.ſ.*
Trochiſc. Diacolocyn.℥iij. *Enulæ campanæ, vnc.*j.
Agarici trochiſcati,℥.vj. *Rad. cichorii, drach.*vj.
Turpeti ex vino cotoneorũ maceratí, vnc.ſ. *Scolopendrii veri,*
Florum ſtœchados,
*Veratri nigri cũ ſapa, dauco & cinnam. præp.*ʒ.vj *Maſtiches, myrrhæ,*
Roſ. rub. ſem. fœnic.
Fol. ſenæ Alexand. vnc.j.ſ. *Sem. aniſi, an, drach.j.ſ.*
Aloes, drach.xij.

Fiat cum vino l.a. extractum, quod veniet aromatiſandum cum oleo cinnamomi & caryophyllorum: datur cum vehiculis.

Extractum ſolutorium Heurnii.

℞. *Fol. ſenæ, lib.j.* *Cinnamomi, vnc.iij.*
Colocynthidis trochiſ. vnc.iij. *Aniſi,*
Aloes, vn.ij. *Maſtiches,*
Agarici, Turbit albi, *Spicæ an. drach.j.*
Rhabarbari, an. vnc.iv. *Roſarum rub. M.ij.*
Rad. Ellebori nigri, *Spec. Diambræ,*
Eſulæ minoris, ana vnc.ij. *Diarrhodonis, an. vnc.j.*

Aquæ

Aquæ vitæ quantum ſufficit pro Infuſione.

Macerentur, exprimantur & redigantur l.a. in extractum.

Extractum ſolutorium aliud.

℞ *Colocynthidis, vnc. vj.* *Agarici optimi,*
Hellebori nigri, *Aloes electæ, vnc. j.*
Diagridii an. drach. v. *Elect. Diarrhodon Abb. vnc. ſ.*
Cinnamomi, vnc. j. *Zingiberis, vnc. ſ.*
Aquæ vitæ ardentis rectificatæ lib. aliquot.

Miſce: Fiat, lege artis extractum catholicum.

Extractio capitalis purgans.

℞. *Spec. pill. Alephanginæ ſine aloe, drach. j.*
Myrrhæ, *Rhabarbari,*
Maſticis an. drach. j. *Agarici, an. ℥. j.*
Hellebori nigri veri ſtyriaci, vnc. j.

Fiat cum ſpiritu vini infuſio & digeſtio; deinde expreſſio & deſtillatio in extractum.

Extractum purgans aliud.

℞. *Sarſæ parillæ, vnc. iv. ſ.* *Flor. & fol. Eupatorii,*
Agrimoniæ *Fumariæ,*
Ruſci an, vnc. iij. *Iunci odorati, an. drach. ij.*
Chamædrios, drach. ij. *Aloes ſuccocitr. vnc. j.*

Miſce: Fiat cum lib. v. ſpiritus vini extractum.

Extractum in Icteritia.

℞. *Herb. Agrimoniæ,* *Abſynth.*
Betonicæ, *Ceterach*
Fumariæ, an. M. iij. *Linguæ cerui, an. M. ij.*
Chamæpit. M. j. *Rad. cichorii, vnc. j.*
Cort. Tamariſci, vnc. j. *Enulæ campan. vnc. ſ.*
Hepatis lupi, vnc. iij. *Mellis q. v.*
Marrubii albi, M. j. *Spiritus vini q. ſ.*

Fiat lege artis extractum contra Icterum diutius duratum.

Extractum Aſthmaticum.

℞. *Rad. & fol. Ariſtolochiæ, M. iij.* *Rad. Aronis.*
Hyſſopi, Hypericonis *Helenii.*
Meliſſæ an. M. ij. *Glyzirrhizæ.*

Aloes drach.vi.	*Pimpinellæ an.vn.ſ.*
Myrrhæ drach.ij.	*Sacchari roſ.vn.ij.*

Cum ſpiritu vini fiat extractum.

Extractum digerens humores in hepate & liene.

R.*Rad.cichorii vnc.viij.*	*Trichomanes an.drach.ij.*
Aſparagi,ruſci,	*Meliſſæ*
Graminis an.vnc.iv.	*Menthæ*
Cort.rad.cappar.	*Artemiſiæ*
Sarſæparillæ	*Pulegii*
Tamaricis an.vnc.i.	*Fumariæ an.m.ſ.*
Epithymi vnc.ſ.	*Rad.Brioniæ vnc.i.*
Ebuli tantundem	*Sem.calidorum an.drach.i.*
Fol.Adianthi	

Omnia inciſa miſceantur & cum ſ.v.extrahantur.

Extractum aliud in obſtructione lienis.

℞.*Rad.cichorii*	*Cort.inter.tamariſci*
Fæniculi	*Polypod.quercini*
Petroſelini ana vnc.j.	*Fol.ſenæ*
Aniſi	*Cryſtallorum Tartari*
Fæniculi	*Confect.hamech*
Cumini ana vnc.ſ.	*Catholiconis an.℥.iij.*
Scolopendriæ	*Diacinnamomi vnc.j.*
Violarum	*Croci Martis vnc.j.*
Adianthi an.m.j.	*Oxymel ſquilliti ci vn.iij.*

M.Fiat lege artis cum ſpiritu vini extractum.

Extractum caſſiæ & mannæ. Reſtat nunc vt adhuc ſimplicia quædam extracta purgantia examinemus,initium ſumentes à Caſſia.Caſſia & Manna calabrina artificioſe extrahuntur cum aqua pomorum aut ſero lactis, vel ſi placet coniungi poſſunt, abeunt in tincturam claram & pellucidam, ex qua citra *Syrupus caſſiæ.* ſachari additionem parari poteſt ſyrupus caſſiæ cum mãna quo mitiſſimo remedio purgari poſſunt prægnantes mulieres,infantes aliique qui ventriculo laborant imbecilliori. Si appetis extractum purgãs fortius, adde vnciis duabus pulpæ caſſiæ & mannæ ℥j.folliculorum ſenæ mun*Extractum mannæ cũ caſſia & ſena.*datorum,fac extractum ſecundum artem: ex quo cum additione modici ſachari,componitur ſyrupus,cuius doſis ℥j.ſi eius humiditatem per B,euaporaueris, electuarium habebis,cuius doſis ℥ iij.ad drach. iv.

Præpa-

Digitized by Google

Præparatio extracti ex confectione Hamech: ℞. Confectionis Hamech ℥iij. vel ℥iv, pone in matracium vitreũ ſuperinfunde aquæ diſtillatę ex ſucco pomorũ curtipendulorũ aut fumiterræ tantũ, vt 4. digitos ſuperemineat, acidulũ redde menſtruũ cum ſucco limonũ ſiue granatorũ, & fortius erit: Huiuſmodi enim ſucci vitriolati malignitatem purgantium corrigũt. Vas probe clauſum ponatur in B. M. mediocriter calido, vbi intra triduũ aut quatriduũ aqua rubicundiſſima inſtar ſanguinis, & limpidiſſima apparebit, quã ſenſim per inclinationẽ transfundas in alembicum vitreum, & caueas ne turbidi quid ſimul tranſeat, aliam aquam nouam affunde fæcibus, & pone in digeſtione B. M. per 2. treſue dies, ſeparando aquam puram, totieſq; id reiterãdo, quouſq; aqua amplius non tingatur, aut coloretur: aquæ tota humiditas inde per exhalationem ſeparetur in cineribus aut B. M. vaporoſo: in fundo alembici duriuſcula quædã ſubſidet ſubſtantia, ex qua, poſtquam refrixerit, formari poſſunt pilulæ, quam duæ ſemidrach. vel amplius purgando corpori ſufficiunt, citra aliquam noxam aut offenſam. *Extractum confectionis Hamech.*

Iuxta eundem modum extractum paratur ex Hiera Pachii, cuius cõpoſitionis ingredientia ſunt, ſtæchas, marrubium, chamædris, agaricus, colocynthis, opoponax, ſagapenum. Rad. Ariſtolochiæ rotũdæ, petroſelini, piper album, cinnamomum, ſpicanardi, myrrha, ſerpillum, crocus, omnia hæc contrita, quorum pondus facit 95. drach. inuicem miſcentur cum mellis crudi, ſolummodo deſpumati, triplo, hoc eſt lib. iij. minus ℥ij. aut circiter. *Extractum Hiera Pachii.*

Extractum autem citra mellis additionem ex ſolis ſpecieb. fiat, quibus in vitrum poſitis affundatur aqua deſtillata, vel ex ſero lactis, vel ex fumo terræ aut pomis redolentibus, quibus aquis permiſcentur ſucci aciduli limonum & granatorum, vt diximus, ſicque deinceps tincturæ ſecundum artem, vel eandem in confectione Hamech methodum extrahentur.

Eiuſdem extracti præparatio fit adhuc alio modo craſſiori quidem, ſed breuiori via. Poſt primam enim digeſtionem 4. aut 5. dierũ, materia omnis per ſetaceum traiiciatur, & denuo in vitro nouo in digeſtione ponatur, addendo ſuccorũ pomorum & cydoniorũ, optime depuratorum, ana ſeſquilibram, poſt ſufficiẽtem digeſtionẽ per 2. aut 3. dies, omnis humiditas per alembicum euaporetur, quoad materia in fundo, in electuarii aut opiatæ conſiſtentia ſubſideat, cui non opus eſt, mel

Digitized by Google

mel admiſcere; ſufficientem enim dulcedinem & ſuauitatẽ ſuppetunt, additi illi ſucci per ſe dulces & melliflui: ſin vero eandem in eximiam dulcedinem conuertere velis, adde Mannæ electæ vnc. vj. & ſimul cum ſuccis illis digeratur. Doſis Hieræ hoc modo præparatæ, ſesquidrachma aut drachmæ duæ ad ſummum in forma boli, & ſemiuncia in clyſtere. Vſus eius in magnis & grauibus morbis, vbi eccoprotica tanquam nimis languida, altius quam ad primam corporis regionem probare nequeunt.

Extractum Rhabarbari, Paracelſi. ℞. Rhabarbari electi, craſſiuſcule triti lib. j. Aquæ tartareæ lib. iv. macerentur in Baln. Mar. per dies quatuor, deinde lento igne decoquatur, donec ſupereminea t rhabarbarũ: tum per laneum cribrum nouum coletur accurate, & valide exprimatur, poſtremo colatum euaporet cum ſyrupo è floribus perſicorum nouies infuſi, ad iuſtam ſpiſſitudinem & in vitro recondatur diligenter: doſis à ℈ j. ad ʒ. j. cum iure aliquo.

Extractum Rhabarbari aliter, Euonymi. Rhabarbari electi fragmentorũ libram minutim incide, & craſſiuſcule tere: & affunde ſucci depurati borrag. & bugloſſi, vtriuſque libras duas: relinque per horas viginti quatuor: Poſtea coque ad lentum ignem, donec extet & emineat rhabarbarum. Exprime deinde fortiter, & expreſſam decoctionem per laneum colatorium tranſmitte & exprime, vt ſubſtantia in colatorio maneat. Colaturam coque ad mellis conſiſtentiam, adiecti ſacchari optimi vncia. Quidam in Baln. Mar. ad ſpiſſitudinem coquunt, ne aduratur: quod præſtat, quemadmodum & in duplici vaſe.

Extractum Rhabarbari aliter, Quercetani. ℞. Rhabarbar. pulueriza, illud include vaſe vitreo, oblongo collo, affundendo vini alcool, vt ſupernatet quatuor digitis: obturato vaſe, fac digerantur in Baln. Mar. per tres aut quatuor dies, donec tandem menſtruum coloretur: coloratum transfunde ſeorſim, quod reſeruabis: nouum menſtruum denuo fæcibus affundendo, donec non amplius illud tingatur, & magma, ſiue fæx Rhabarbari ſubalda remanet. Circulatis rite omnibus ex arte, ſeparetur menſtruum per Bal. Mar. & remanebit in fundo Rhabarbari eſſentia: cui adde olei cinnamomi ℈ ij. Cuius ſi exhibeas ℈ j. cũ cochleari vini albi, potentius purgabit, quam ʒ. ſ. in infuſione: idque minori cum perturbatione. Poteſt exhiberi hoc medicamentum infantibus, prægnantibus, ſenibus, & ex morbo iam imbecillis: purgat & educit flauam bilẽ.

Fæx

Fæx ſiue terra, quæ remanet, eſt aſtringentis facultatis, qua ratione lienteriæ, dyſenteriæ, & alui fluoribus præſcribitur. Quod ſi quis potentius purgare cupiat, fæcem calcinet in reuerberio, tum per aquas alkali extrahat ipſumque reiteratis filtrationibus purificet cryſtalli inſtar. Eſſentiam extractam ſuo alkali ſuperiiciat, digerat, & demum diſtillet: hoc enim modo vis omnium medicamentorum augetur.

Vel Heurnii: Rhabarbari puluerē infunde aquæ vitæ, ita vt aqua hæc ſupernatet quatuor digitis: balneo tepeſcat dies quatuor; coloratum vinum effunde & nouum infunde: id repete, dum color nullus reddatur: adiice aliquid cinnamomi: detur cum vino hæc aqua vitæ. Alii exſtillant aquam vitæ, & reſtibili in fundo ſucco addunt olei cinnamomi ſcrupulos duos, ad vnciam ſucci. Doſis eſt ſcrupuli pondus cum vini albi cochleari: infanti & prægnanti innoxium.

Beguinus ſic extrahit Rhabarbarum: Recens minutim conciſum Rhabarbarum digere in aqua endiuiæ, vel alia odorifera, donec coloretur. Quod tinctum eſt, deple: nouamq; aquam toties reaffunde: donec ea non tingatur amplius. Depletiones filtra: circula, & menſtruum ad extracti conſiſtentiam per balneum euoca: ſale prius ex fæcibus addito.

Extractum Rhabarbari alii ſic præſcribunt: ℞. Rhabarbari ℥iij. Agarici, aloe ana ℥ ſ. ſcammon. ʒ.iv. Spicæ Indicæ ʒ.j. croci ʒ.ij. epithymi ʒ. ſ. Angelic. ʒ.j. ſ. zingiberis ℥ j. aniſi vnc. j. ſ. camphoræ drach. ij. M. & ſuperfunde ſpiritus vini optimi ad eminentiam, vaſe probe munito digerant per octo dies, deinde effunde & recens ſuperfunde, hoc toties cōtinua vſque omnis tinctura extracta ſit, deinde omnes ſolutiones confunde, & in B. leniter abſtrahe in formam conſiſtentiæ inſtar mellis: cui in fine abſtractionis addes olei cinnamomi, caryophyllorum, nucis moſchatæ, aniſi an. q. v. coagulentur vt artis eſt. Doſis ad gr. x. Quercetanus talem tradit in Pharmacopæia, modum extrahendi Rhabarbarum.

℞. Rhabarb. electi lib. ſ. vel quant. voles: huic craſſo modo conquaſſato affunde aquam endiuiæ, ſucco limoniorum vel citrinorum acidulam redditam, Rhabarbaro ſupernatet ad lib. ſ. His correctiui loco adiice

Cinnamomi vnc. ſ. *Santali rubri drach. j.*

Omnia ſtent in digeſtione Baln. Mar. donec aqua cichoreæ in rubini tingatur colorem. Hanc aquam tinctam ſepara per inclinationem:

ſępius affundendo nouam aquam, continuandoq; hanc operationem, donec aqua amplius non coloretur: tandem expreſſis fortiter omnib. & cum priori aqua tincta permixtis, inde ſeparabis aqueum liquorem per baln. vaporoſum: & extractum ſubſidebit in fundo in forma gummi vel ſapæ perfectæ coctæ & rubicundiſſimæ.

Extractũ gentianæ. Eodem modo extractum parabis ex omnibus radicibus modica purgandi facultate præditis, quales ſunt gentiana, mechoaca, ſanicula Dodonæi, &c.

Mechoaca. ſanicula. ſenæ. Sic quoque extractum ſenæ fiet: ſed loco aquæ cichoreæ accipienda erit aqua pomorum redolentium, quæ acidula ſit facta (loco ſucci limoniorũ) liquoribus acidulis, vel ſalis petræ, vel ſulphuris, vel vitrioli, qui tincturis foliorum & florum quantumuis iam emarcidorum, exſiccatorum, diuque in arculis reſeruatorum extrahendis aptiſſime conueniunt: correctiui vicem ſubibit aniſum aut caryophylli, in pauca quantitate addita.

Extractum roſarum pallidarũ, violarum, florum Perſicæ, florum prunorum, centaurii, fumiterræ, agarici ſem. Ebuli Sileris monta. Sic eodem methodo extracta conficies ex omnibus floribus purgantibus, ex roſis pallidis, violis, floribus Perſicæ arboris, floribus prunorum, tam ſylueſtrium, quam hortenſium, floribus centauri, fumiterræ, & hyperici.

Sic ex agarico, ex ſeminibus ebuli, ſileris montani, & ſimilibus, præclara quoque extracta educes purgantia.

Proponamus modum extracta parandi ex ſimplicibus violentiorib. initium ſumentes ab illorum radicibus ex quibus alio modo, quam in præcedentibus, extracta concinnantur.

Exordiemur autem ab extracto eſulæ omni hydropiſi, aliiſq; morbis, in quibus ſeroſorum humorum expurgatione opus eſt, apto & congruo.

Extractum Eſulæ. ℞. Radices & folia, hoc eſt, totam ſubſtantiam eſulæ minoris, ex his inquiſitiſſime contuſis exprimatur ſuccus per torcular: hoc ſucco in matracium vitreum cum collo longo indito fiat digeſtio in Baln. Mar. fæcibus, in quibus adhuc plurimum virtutis purgantis ineſt, affunde ſerum lactis clarum, aut aquam lactis deſtillatam, ad fæces rite & exquiſite irrigandas, quæ in aliud vas iniectæ digerantur per idem Baln. Mar. tribus quatuorue diebus, dein omnia prælo fortiter exprime: hæcque vltima expreſſio addatur alteri priori: omnia digerendo in eodem Baln. Mar. ſemperque ſeparando fæces à claro, ſiue purum ab impuro, donec

donec materia tua nihil amplius craſſamenti deponat, ſed clariſſima, colore rubicundiſſima, guſtuque dulciſſima in fundo ſubſideat, quæ veræ perfectæque digeſtionis ſigna ſunt, ſicut iam alibi diximus.

Hæc materia transfundatur in aliud alembicum, vt liquor omnis inde deſtilletur ad ſiccitatem per Baln. Mar. vaporoſum, & in fundo remanebit extractum eſulæ in forma ſapæ rubicundiſſimæ, & guſtu dulciſſimæ; de quo extracto exhibe drach. ſ. idque vel in forma pilularum, vel diſſolutum in ſua propria aqua, quam reſeruaſti. Summum & excellens purgans eſt, & omnibus hydropiſibus, cachexiis & vermibus aptiſſimum remedium.

Idem extractum parabis etiam alia methodo, contundendo, vt ſupra eſulam, & deſtillando aquam ſuam vſque ad ſiccitatem, rurſumq; affundendo aquam ſuam propriis ſuis fæcibus ſiccis, ſed nequaquam tamen exuſtis. Nam balneum vaporoſum impedit omnem vſtionem. Hæc aqua alliciet & extrahet tincturam eſulæ, & impenſe colorabitur: quam deſtillabis & extractum ſiue ſapa remanebit in fundo alembici: & eandem aquam deſtillatam affundes denuo fæcibus prioribus, ex quibus paraſti extractum, idque toties reiterando, donec aqua non amplius tingatur, & vltimo poſt macerationem exprimendo dictas fæces per torcular, & addēdo enarratam expreſſionem tincturis reliquis, vt ex omnibus fiat vnum extractum. Si ex fæcibus vtriuſque præparationis combuſtis, ſalem cum ſua propria aqua, eamque extracto proprio addideris, eius purgandi vim & efficaciam validiorem reddes. Sunt multi, qui in præparandis huiuſmodi extractis, tum eſulæ, tum aliorum quorumuis purgantium ſola aqua vitæ vtuntur, quod nobis non adeo diſplicet: eſt enim ignis naturæ ille qui digerit & concoquit horum ſimplicium cruditates, in quo plurimum ſitum eſt. Præterea eadem tam tenuium & aerearum exiſtit partium, vt hoc nomine promptius, quam cætera quæuis diſſoluentia alliciat rerum eſſentias, quibus extractis facile inde ſeparatur. Sed plus mihi arridet ratio illa, quam modo declarauimus: de quibus tamen omnibus liberum cuiuis relinquimus iudicium.

Ad hunc igitur ſupra commemoratum modum extracta præpara-

Digitized by Google

Extractũ ex Thymelea, Chamelea, Mezereo, Tithymalo, &c.

bis ex thymelea, chamęlea, mezereo, & reliquis omnibus tithymali ſpeciebus, & ex ipſo quoque helleboro nigro, ſi in loco eo habitaueris, vbi recens colligi poteſt. Sed cum non omnes montibus ſimus vicini, quibus hæc herba copioſe creſcere ſolet, neq; eius copia, niſi cum iam exſiccata ſit, facile detur, eiuſdem extractum in hunc ſequentem modum præparandum docebimus.

Extractum Hellebori nigri.

℞. Rad. & fibrar. hellebori nigri veri (caue ne adulterinum accipias) lib. j. omnem ſorditiem prius aqua ablue: dein ea macera per integrum diem in aceto roſato: hoc enim tollet nimiam illorum acrimoniã & venenatam qualitatem: effunde acetum: radices autem mediocriter ad ignem lentum exſiccatæ & craſſo modo contuſæ, indantur in matraciũ capax, ſuperaffundendo ſucci limoniorum partem vnam, & ſucci pomorum redolentium partes duas (ſuccis his prius optime depuratis & clarificatis) vt materiam duos treſue digitos ſupernatent: omnia ſtent in digeſtione B. M, donec ſucci in colorem rubicundum tingantur, & exacte impregnentur tota hellebori ſubſtantia. Cola poſtea omnia, & fæces prælo exprime: vltimo hanc expreſſionem commiſce cum prima colatura: & iterum affunde fæcibus nouum ſuccum roſarum pallidarũ optime clarificatum, indeque denuo extrahe omnem ſubſtantiam, virtutem in B. M. colando & exprimendo iterum omnia, & miſce hanc colaturam & expreſſionem cum prioribus illis: omnibus in matracium capax iniectis, fiat digeſtio in Baln. purũque ab impuro ſeparetur. Tandem ſepara ad calorem lentum humiditatem, donec in fundo maneat extractum in ſpiſſiori paulo forma, quam ſapa eſt; de quo miſcebis ℈i. cum ℈ ſ. extracti confect. Hamech, cuius deſcriptio habetur ſuperius; ex qua mixtione formabis duas pilulas, & habebis excellentiſſimum remedium purgans contra omnes manias, epilepſias, melancholias, febres quartanas, & alios morbos, qui altiores radices agunt, & occulta habent ſeminaria; effectus præterea demonſtrabit eximios, citra vllam tamen moleſtiam aut perturbationem.

Nota, poſtquam enumerato helleboro addideris extractũ confect. Hamech purgans, iis inſuper adde extractum trochiſcorum alhandal vel diagridii rite præparatum, aut ſimile aliquod purgans, quod purgationem per inferna promoueat, & vomitiuam hellebori vim cohibeat; quod imprimis notandum eſt in cæteris omnibus violentis purgantib. & vomitoria facultate ſimul pollẽtibus: hæc enim vomitoria vis per additionem

ditionem remedii purgantis quod facultatem habet per inferiora trahendi, ac educendi, omnino retunditur & inhibetur.

Alii eius extractionem ſic parare commendant: Cortices radicis Hellebori nigri, medulla exempta, infundantur in aqua aniſi, de qua ſit oleum ſeparatum; & ſtet in infuſione per horas 24. vel quandiu libuerit; deinde bulliant ſimul, quouſque extent radices ad aquæ ſc. fere conſumptionem; coletur poſtea cum forti expreſſione. Vltimo decoquatur expreſſum cum ſyrupo roſato ſolutiuo ad ſufficientem ſpiſſitudinem: reponatur in vaſculo terreo vitreato, & vtere. Doſis eſt ℈j. vel ℈ j.ſ.

Heurnius ſic vult: ℞. Succi fœniculi vel aquæ quæ reliqua fuit ab olei aniſi deſtillatione lib. iii. infunde cinnamomi ℥ii. Sem. aniſi ℥iii. Maſtiches ℥ ſ. Flauedinis cort. citrior. ℥iii. Macerentur tepide per plures dies, dum omnis tranſiiſſe in liquorem videatur; hinc fiat colatura, quæ effundatur ſuper cortices rad. Ellebori nigri, exempta prius medulla: & iterum quam diutiſſime macerentur, quo eorum vis tota fere fuerit eliquata: deinde bulliant dum ſuccus fere conſumatur; & cortices iam tũ fortiter prælo exprimentur, & colatura iterum coquatur, adiecto pauco ſyrupo roſati ſolutiuo, dum Opiatæ ideam inducat. Vel priuſquam ita coquatur, nouæ contuſæ radices iniici poterunt, cum manipulo roſarum rubrarum, & quid vini rubri, ac repeti eadem hiſtoria. Datur cum vino albo aut ex iure aliquo à ℈ i. ad drach. i.

Extractum aliud. ℞. Rad. veratri nigri effoſſarum ſub ortum Solis, incrementa ducente Luna, ac peragrante dodiatemorion Capricorni, Leonis, aut Sagittarii, in pulpam contundantur, & diſtillentur, dum nil amplius liquoris fundant; hoc fiet vi validi caloris in arena. Hic cinis cum vino liqueſcat in lixiuium; mox balneo exhauſto liquore, ſalem fundus dabit, qui omne vitium humani corporis antiquatum in cauſariis abigit, ac in floridam iuuentam effætum corpus reuocat: ſoluitur cum vino, croco & ambra: doſis eſt à ℈ i. ad drach. i.

Extractum Hellebori nigri compoſitum contra Epilepſiam: ℞. Hellebori nigri veri lib. j. Turpeti vnc. j. drach. ij. agarici drach. j. zingiberis vnc. iii. croci drach. ij. angelicæ lib. ſ. viſci querni vnc. vj. ſem. pæoniæ vnc. iii. rad. pæoniæ vnc. iv. caſtorei vnc. i. rad. pyrethri vnc. ii. calami vnc. iv. Omnia hæc mixta & extracta cum ſpiritu vini, vt artis eſt, corrigantur in congelatione cum ſalis abſynthii vnc. ſ. ſalis perlarum, ſalis corallorum an. drach. 2. olei nucis moſch. drach. ſ. alii etiam addunt ſpecierum dia-

Digitized by Google

bræ ℥ ſ. Doſis eius ad gr.xij. cum phlegmate vitrioli diſſoluto & appropriato. In aliis morbis ſuademus etiam addere cryſtall. Tartari.

Extractum hellebori nigri compoſitum aliud in apoplexia & hydrope. R. Hellebori nigri veri lib. ſ. Rhabarbari ℥ij. Rad. caryophyllatæ ℥ iv. Calami ℥ iij. Zingiberis ℥ ij. Piperis longi ℥j. Nucis moſch. ℥iij. Spicæ Romanæ ℥ſ. Fiat extractum cum ſpiritu vini in coagulatione ſalis corallorum, olei nucis moſch. ℥ij. gutt. vj, olei cinnamomi gr. xij. F. Alii extractum fol. hellebori corrigunt cum ſacharo laudi & ſolo oleo nucis moſch.

Extractum Scámonii.

Extractum ſcammonii. Electum ſcammonium ſpagyrice ſoluatur in oleo maſticis chymice extracto cum ſpiritu vini: quo facto, digerantur per octo dies in baln. calido, in vaſe optime clauſo: quod vel clarum erit, & pellucidum, transfunde, affundendo rurſus nouum menſtruum, donec totam eſſentiam attraxeris: interim tamen omnes fæces ſeponito. Tum ſeparato toto menſtruo, affunde denuo vini ſpiritum coralliſatum, vt ſupernatet quatuor digitis: circulentur omnia in baln. per x. dies, aut amplius. Demum menſtruum extrahe, & pro vnc. eſſentiæ relictæ in fundo vaſis, adde eſſentiæ veræ corallorum, & margaritarum ana ℈j, eſſentiæ croci ℈j. ſ. Fiat mixtura ad blandum ignem & conſiſtentiam debitam. Miſceatur hæc eſſentia ſic præparata cum eſſentia aloes, & myrobalanorum, & fiat mixtum medicamentum ad bilem expurgandam perutile, item ſeroſa excrementa è capite educenda. Per ſe exhiberi poteſt ℈. ſ. cum ℥ij. olei amygdal. dulcium: ſine vlla perturbatione, aut læſione cordis, ventriculi, & hepatis, è vaſis ipſis bilem educit.

Scammonii extractio alia: ℞. Scammonii ſelecti non adulterati lib. ſ. teratur & cribretur, poſtea affundatur parum ſucci roſarum pallidarum, vel quod melius eſt ſylueſtrium, (vitrioli ſpiritu exacer.) expreſſi & colati, ac in ſole ſeu retro fornacem exiccatio inſtituatur. Hæc imbibitio & exiccatio vigeſies ſeu trigeſies renouetur, ſic enim lẽta, viſcoſa ac tenax malignitas ſcammonii diſſipatur, quæ alioquin adhæſione ſua in ventriculi tunicis tormina & cruciatus excitare conſueuit. Qui volet, poterit priori ſucco ad libitum ſucci cidoniorum expreſſi & depurati dimidiam partem adiungere: ſic efficacius & minori moleſtia purgabit: Et cum hoc ſcammonio præparato poteris omnium catharticorũ vim purgantem excitare & acuere. Doſis huius gr. xv. ad xx. Iam ad manus ſit bonũ Alkohol vini ſine phlegmate (in quo per 24. hor. prius in balneo maduerit tantillũ ſem. aniſi, fæniculi, cinnamomi, & ſpicæ nardi) quanti-

Digitized by Google

quantitate tanta quæ ſufficiat pro extrahenda tinctura ſeu ſcammonii eſſentia, affundatur ad eminentiam 3. vel 4. digitorum ſcammonio mediocriter trito; & in B.M. per 3. vel 4. dies ſtent, quotidie aliquoties mouendo ſic ſpiritus vini tincturam extrahet: tinctum ſpiritum purum per inclinationem aufer, & affunde nouũ ſpiritum, reiterando laborẽ, donec nullum alkohol amplius tingatur. Poſtea omnis ſpiritus tinctus mixtus abſtrahatur in B.M. remanebit ſcãmonium inſtar mellis in fundo quod vlterius exiccetur calore leni in vaſe conuenienti. De hoc extracto adhuc molli inſtar panis recens cocti ſumatur ℥j. ſucci cidoniorũ depurati ℥iv. ſucci depurati roſarum rubearum ℥j. miſce omnia in vaſe conuenienti vitreo, & lento calore effundatur extractum in ſuccum, mouendo paulatim ſpatula argentea, vt ſucci exhalent, & extractum priorem acquirat conſiſtentiam pro efformandis pilulis. Antequam plane omnis humor exhalet ad ℥j. ſcammonii adde ſalis ſeu magiſterii perlarum & corall. an. ℨj. Doſis à gr. x. xv. ad xx. in forma pilulæ.

Extractum ELaterii: Ex ſucco è cucumeris agreſtis fructibus autũnali tempore extracto, dum præ maturitate pallente, fit præſtantiſſimum medicamentum, ſi debite præparetur, ad ſeroſa & bilioſa excrementa euacuanda. Elaterium Græcis hoc medicamentum dicitur, quod efficacius multo reddetur, & ſine periculo exhiberi poterit, ſi ita præparetur. Hic ſuccus clementer per expreſſionem extractus per filamenta diſtilletur, ita vt fæx omnino ab ipſo ſeparetur: deinde indatur vaſi vitreo, oblongo collo: cui affunde ſpiritus vini an. æqual. part. omnia poſtea digerantur in bal. tepido per aliquot dies, donec fæx & tota impuritas ſecernatur: ſeparato priori menſtruo, blando igne, alium vini ſpiritum, infuſionis ſpecierum diamarg. frig. affunde, & circulentur omnia in pellicano decem dierum ſpatio, vt vis medicamenti augeatur, & ab ipſo omnis malignitas auferatur: ſeparato denique vltimo menſtruo coaguletur igne lentiſſimo, quod fiet intra paucos dies. Huius cape oñ. j. cui adde olei nucis moſchatæ, & cinnamomi an ℈j. fiet mixtura: & ſic obtinebis præparationem Elaterii ſpagyricor. ſiue ipſius eſſentiam, mirifice ſeroſa excrementa etiam è iuncturis trahentem, & è cerebro euocãtem arthritidi, hydropi, cephalalgiæ veteri, & epilepſiæ valde conducentem. *Extractum Elaterii.*

Extractum Scyllæ: Ex rad. Scyllæ ſuccum extrahes, quem eodem modo præparabis vt extractum Elaterii. Vel, quod melius eſt, cum mulſo

malua-

Digitized by Google

maluatico id facies. Humores craſſos, lentos, & thoraci inhærentes incidendo, tenuando, tergendo, reſoluendo, & coquendo euacuat, & hepatis ac lienis obſtructiones tollit. Exhibentur ℈ii. pro doſi cum decocto pectorali, aut cum aqua cinnamomi.

Extractum Turpeti: Turpetum albiſſimum, gummoſum & mediocriter recens, in puluerem tenuiſſimum reducatur, quod indas matracio vitreo, oblongo collo, & Hermetice clauſo, affundendo illi ſpiritum vini, qui ſupernatet materiæ tribus aut quatuor digitis, & ſic omnia ſtet in B.M. tepido per 2. aut 3. dies, quo eſſentiam totam, menſtruum attrahat: illud ſeorſim ſeruato, deinde nouum affunde denuo, donec nihil amplius ex materia elici poſſit, fæces ſemper ſepone, & quod purius eſt, elige, vt artis eſt. Quo facto, circulentur omnia, vt ſummum acquirant perfectionis gradum: ſeparato omnino menſtruo, medicamentũ perfectius reddetur, ſi in correctione addideris pro vnc.i. eſſentiæ, olei nucis muſchatæ, & zingiberis an. ſcrup.i. Iſtis enim ſic eius actio intenditur, vt proprietate quadam mirabili, etiam ſine nauſea, & aliqua perturbatione, & iuncturis, & remotiſſimis ac profundiſſimis his partibus pituitam viſcidam, & craſſam euacuet; quum alius tenuem ſolummodo, idque tarde per ſe adduceret. Exhibetur huius eſſentiæ ℈i. cum vino rubro, aut decocto pectorali. Hydropicis etiam & pituitoſis omnibus affectibus confert.

Extractum Colocynthidis: Colocynthis puluerizetur tenuiſſime: cui affunde vini alcool optime præparati, vt ſupernatet ſex digitis: digerantur in Baln. Mar. vaſe clauſo hermetice tribus ſeptimanis. Amittet enim illo temporis ſpatio totã acrimoniam. Quod ſi diutius digeratur, extractum dulceſcet: ſicque reddetur optimum medicamentum ad pituitam, & ad alios humores craſſos, & glutinoſos à profundiorib. partibus attrahendos: idque ſine noxa. Quare vertiginoſis, hemicranicis, epilepticis, apoplecticis exhibetur, cũ ſyrupo roſato ſimplici, vel myrtillorũ. Corrigitur autem cũ oleo maſticis, nucis moſch. & cinnamomi.

Extractum Euphorbii: Euphorbiũ, vt præparetur, reſolui debet prius in aceto roſato albo, in Bal. vaporoſo diſtillato, & per ſetaceũ tranſmitti; hocq; ter faciendũ, quo terreſtreitas omnis ſeparetur, & purior remaneat hæc lachryma: abſtrahatur acetum, vt ipſius emẽdetur acrimonia, reiteratis ablutionib. in aqua roſarum. Itaq; euphorbio per acetũ reſoluto, vt iã dictum, & abluto, affunde vini ſpiritũ, quo eſſentiã extrahet faci-

fæcibus ac impuritatibus ſepoſitis, omnia circulato cum nouo alcoole ſaccharino per x. dies: deinde ſeparato menſtruo, coagula igne lentiſſimo, addendo ſub finem olei maſtichini ℈ij. Olei aniſi ℈j. eſſentiæ corallorum ℈ß. Fiat mixtura. Doſis eſt ℈j. cum decocto competenti, Paralyſi, arthritidi, ſpaſmo, Hydropi valde conducit, & pituitam quantumuis lentam, craſſam, & impactam neruis ipſis, & iuncturis, ſine aliqua perturbatione euacuat.

Extractum opopanacis, ſagapeni & ſarcocollæ. Eodem modo, quo extractum euphorbii, ex opopanaco, ſarcocolla, & ſagapeno medicamenta præparantur, ad eoſdem affectus vtiliſſima, quorum vim purgatricem per inferiora Græci reticuerunt, ſed ab Arabibus inuenta fuit. Purgant autem iſta clementius, quam Euphorbium: ex omnibus fit mixtum medicamentum, purgans craſſam pituitam, & viſcidam etiam à remotis partibus, cerebro, neruis, iuncturis, & thorace.

Extractum Hermodactylorum. Ex radice Hermodact. ab & elect. eodem modo vt ex Elleboro eſſentia elicitur, quæ pituitam craſſam & lẽtam à iuncturis præſertim trahit: ob id arthritidi multum confert, corrigi tamen debet cum oleo cumini & caryophyllorum, ne ſuo humore flatulento ventriculum lædat, & in ipſo nauſeam excitet. Exhibetur per ſe vel cum decocto competenti, pondere ℈j. plus vel minus pro ſumentis viribus.

Extractum lapidis Armeni, & Cyanei. Lapis Armenus & cyaneus candentes extinguantur ſexies in aqua ardenti, poſtea reducantur in tenuiſſimum puluerem: quo facto, puluis hic abluatur aqua fontana, eiiciendo terram, & quod aquæ ſupernatabit, hocque fac pluries: demum ablue relictum puluerem prius exiccatum aqua meliſſæ aut bugloſſi: euapora aquam à puluere igne lentiſſimo: quo exiccato, cum cæleſti noſtro menſtruo & ſpiritu vini digerantur in B.M. & circulentur per xx. dies ad ſummam gradationem: ſeparato mẽſtruo, coagulentur igne lentiſſimo: adde pro correctione eſſentiam margaritarum, corallorum, & Croci, cũ oleo cinnamomi, & caryphyllorum. Melancholicis omnib. affectibus, maniæ, vertigini, epilepſiæ, cephalalgiæ, quartanariis & cancro conducunt. Doſis eſt ℈j.ß. cum aqua meliſſæ, aut bugloſſæ. Purgãt enim atram bilem, & quicquid craſſum & tenax ſanguini eſt immixtum. Lapis cyaneus ſic præparatus, poterit commodius multo exhiberi in confectiono Alkermes, ad cordis tremorem, ſyncopen, mæſtitiam, ad ſpiritus omnes

mnes roborandos, & ad arcendum quoduis venenum.

Extractum radicum cucumeris aſinini. Cucumeris aſinini radix menſe maio colligi debet, deinde contundi, denique ex ipſa ſuccus optime exprimi. Qui quidem filtrandus eſt bis, vel ter, donec clarus diſtilletur, & bene depuratus ſit: cui affunde vini ſpiritum ſantalarum, & optime præparatum, collocando omnia in Baln. Mar. per tres aut quatuor dies: quod purum eſt transfunde, denuo vini ſpiritũ affundendo, donec nullæ fæces amplius ſeponantur. Tum circulentur omnia ſimul ad maiorem graduationem per aliquot dies. Quo facto, ſeparato menſtruo, congeletur eſſentia igne lentiſſimo cinerem donec inſpiſſetur cui adde pro vnc.j. olei cinnamomi ℈j. eſſentiæ croci ℈ß. Hoc autem medicamentum ſeroſa excrementa potenter euacuat: qua ratione hydropicis: item ictero & obſtructionibus tum epatis, tum lienis ſummopere confert, ſi ℈ß. aut plus pro ægrotantis viribus exhibeas cum vino albo, idque mane ieiuno ſtomacho.

Extractum granorum Lathyridis. Ex granis Lathyridis contuſis extrahes eodem modo eſſentiam, quo ex helleboro nigro; cui addes oleum maſticis, & nucis moſchatæ ad correctionem.

Extractum agarici, ſenæ, Polypodii, & mechoacæ, &c. Agaricus eodem modo paratur, vt Rhabarbarum: craſſam pituitam maxime à ventriculo, meſenterio, iecore, liene, & pulmonibus expurgat, à cerebro, & neruis debilius trahit, quod vis ipſius ſit imbecillior, exhibentur eius ℈ij. etiam impuberibus, & ſenibus. Sed quoniam aliquantum ventriculum offendit, cum oleo Zingiberis, & ſpicæ corrigitur. Sic ex ſena, Polypodio, mechoaca, myrobalanis, & reliquis huiuſmodi elicies extracta, ſiue eſſentias: quæ omnia exhibebis, quando & quibus conferent, additis propriis correctiuis pro morbi exigentia, & ægrotantium viribus.

Extractum agarici compoſitum tale eſt: Recipe Agarici albi ſ. drach.x. Turpeti drac.ij. Ellebori nigri drach.j. ſem. fol. ſenæ vnc.j. caſſiæ vnc.iij. caſtorei drach.j. opii tantundem, Zingiberis vnc. ſ. piperis longi ʒij. myrrhæ vnc. ſ. polypodii vnc.j. ſem. aniſi, fœniculi ana vnc. ſem. cumini ʒvj. herb. carduibened. m. j. omnia prius craſſo modo contuſa concoquantur in aqua, deinde humiditate omnimoda priuentur, vt fiat inſtar electuarii, cui deinde ſuperfunde ſ. vini ad eminentiam trium digitorum, extrahe vt artis eſt: extractis omnibus, coagula ad conſiſtentiam cui poſtmodum adde olei roſarum, maioranæ an. gut vj. vel viij. olei cinnam. gut. xij. cryſtal. tart. ʒj. doſis gr. x. & ſupra.

Extra-

Extractum Mechoacæ compoſitum: Recipe rad. Mechoacæ ℥iij. agarici ℥j. Turpeti, polypodij ana ℥j. cinnam. ʒiij. diatriaſantali ʒß. baccarum Iuniperi ℥j.ß. Ariſtolochiæ, rad. ireos, calami, Zedoariæ, gentianæ, galangæ, Helenii ana ℈ij. Tormentillæ, carduibenedicti, ana ℥j.ß. Nucis moſchatæ, macis, caryophyllorum, cubebarum ana ℈ij. Ex his omnibus l.a. fiat extractum cum ſ. vini: In fine inſpiſſationis adde ſucci granatorum, arantiorum, citri ana ℥j.ß. Croci ℈iij. doſis ℈j.

Fiunt etiam extracta ex ſpeciebus hieræ picræ Galeni, hieræ colocynthidos, diaturbith, diacarthami, diaphænici ac fere ex omnibus pilulis, aliiſque purgantibus cum menſtruis congruis: nimirum cum aquis fumiterræ, filicis, agrimoniæ, pomorum redolentium, ſero lactis & ſimilibus, acidulis redditis cum ſucco limoniorum, aut cum quodam aceto ſcyllitico, vel alio, in cæteris procedendo vt ſupra. Sed proprium diſſoluens omnium purgantium in genere radicum nempe herbarum, ſeminum & florum, eſt aqua vitæ Tartariſata, omnibus veris philoſophis ad vnguem notus.

Præter omnia enarrata extracta ſimplicia & compoſita, alterantia, corroborantia, & purgantia, quæque omnia è vegetabilium ordine deſumpta ſunt: quædam adhuc ſuperſunt tractanda, quæ ex animalium partibus educuntur.

Extractum mumiæ: R. mumiæ electæ, contuſæ, & in fruſtula diſſectæ lib.j. ſpiritus vini alcooliſati, therebinthinati clari menſtrui an. vt ſupernatet 4. digitos. Indantur omnia conuenienti matratio hermetice clauſo, & putrefiant in calore primi gradus per quindecim dies, donec menſtruum inſtar rubini tingatur: ſeparabis per balneum menſtruum, quod reſeruabis ad eoſdem vſus, & in fundo remanebit tibi mumiæ ſiccæ vera tinctura, quam circulare poteris, ſi voles, cum vini ſpiritu per aliquot dies, & hac ratione puriorem ex ipſa mumia eſſentiam elicies: quo ſummopere cõducit ad curationem omnium venenorum per ſe: aut ſi cum theriaca permiſceatur in peſte præſtantiſſimum eſt remedium, quod ſatis laudari non poteſt. A corruptione omnia corpora tuetur: commode etiam ad curationem phthiſis, & Aſthmatis exhibetur, ſi cum conſerua helenii, & violarum permiſceatur: prodeſt etiam pluribus aliis affectib. Fæces vero quæ remanent, ad ſedandos dolores pro topicis in vnguentis apponuntur. Plura vide de mumia in Baſilicæ noſtræ Chymicæ lib. 7.

Digitized by Google

Extractum cranij humani: R. Raſuram cranij hominis, non humati, cui affunde ſpiritum vini ſaluiati, vt ſupernatet ſex digitos, digerãtur ſimul in balneo per dies 24. vaſe clauſo, deinde deſtillentur per retortam, dando ignem per gradus, more aquæ ſtigiæ, rurſus infunde diſtillationem capiti mortuo prius contuſo, putrefiant per dies 8. & deſtillentur, vt prius idque ter facias. Demum circulentur omnia ſimul per aliquot dies ſeparatoque tuo ſaluiato menſtruo, in fundo remanebit cranii eſſentia, coaguli inſtar: cuius exhibeas ℈ß. cum aqua florum tiliæ in paroxyſmo, & ante paroxyſmum epilepticum.

Extractum cranii hominis, aliter: Recipe Raſuram non humati cranii: decoque cum meliſſæ ſpiritu, & betonicæ decocto, effunde ſeorſim aquam, iterumque nouam affunde, donec nulla vis cranii amplius remaneat. Tum aquas omnes in B. M. euapora. Remanet in fundo coagulum, quod iterum reſolue, euapora, & coagula, tantiſper dum igne lentiſſimo materia in fundo remanens, ſublimari poſſit. Hoc ſublimatum multum confert epilepticis, & aluum ſine perturbatione (quamuis copioſe) mouet.

Extractum cornu ceruini, monocerotis oſſium de corde cerui, & eboris. Oſſa vel comburuntur, vel decoquuntur cum vehiculis conuenientibus, vt ex ipſis tandem elici poſſit purior eſſentia cum vini ſpiritu, quod fiet eadem methodo, qua cranium humanum, ſuo loco, præparandum eſſe ſcripſimus. Igitur ſic extrahes eſſentiam ex oſſe cordis cerui, quod hominis cor quadam ſubſtantiæ ſimilitudine roborat, & ad cardiacam affectionem, ſyncopenque in primis vtile eſt. In eo differt eius præparatio à ſuperioribus, quod cum alcoliſato chelidoniæ ſpiritu fiat, tanquam cum proprio menſtruo. Pro illo oſſe in eoſdem vſus cornu cerui ſubſtituitur, cuius eſſentia cum Hypericonis alcoole extracta, infantulis, lumbricis laborantib. exhibetur cornu monocerotis, omniũ præſtãtiſſimum, eodem modo præparabis: tuetur enim cor & omnem veneni vim obtundit: peſtilentibusque morbis confert. Proprium ipſius menſtruum eſt alcool meliſſæ. Ebur etiam ſic præparatur, cuius vires ſunt cordis robur tueri, & conceptionem iuuare.

Extractum viperarum. Menſe Iunio cape quatuor, aut ſex viperas, ex quibus & caudam, & caput abijcies, cutẽ inteſtinaq; detrahes: carnẽ vero minutim præciſam, indas cucurbitę vitreæ, per tres, aut quatuor dies, vt in calore balnei vaporoſi, vel fimi calidiſſimi ſudorem ipſarum pellas:

pellas: (caue tamen, ne fumi huius aerem è viperarum exhalatu vitiatum, & venenoſum inſpires.) Quo facto, ſuperfunde ſpiritus vini alcoliſati, & therebinthinati ſolutiui an. vt ſupernatet octo digitis: digerantur vaſe occluſo hermetice in B. M. vel fimo calidiſſimo xij. dierum ſpatio, donec tota caro viperarum diſſoluatur in prædicto menſtruo: abiectis fæcibus ſeparetur menſtruum in calore B. & fiet coagulum, cui denuo affunde ſpiritum vini caryophyllatum: fac circulentur in Pellicano x. dierum ſpatio: & ſeparato menſtruo, remanebit caro viperarum optime præparata, ac eſſenſificata, cui miſce ſubblãdum ignem, olei anethini, & cinnamomi an. ſcrup. j. ſ. eſſentiæ croci, & margaritarum an. ſcrup. j. cum mucilagine gummi trachacanthi finge pilulas: vel ſi vis, cum pane trititio arido, & trito, more veterum paſtillos. Huius medicamenti exhibetur ſcrup. j. ad lepram, peſtem, & ad omnes venenatos affectus. Ex viperarum cute, aut etiam ſerpentium ſpoliis exiccatis, & præparatis ſecundum artem, puluis vulneribus ſerpentum, & beſtiarum virulentarum appoſitus multum confert. Item vulneribus cancroſis, & malignis curandis.

Extractum ſplenis bouis congrua ad duritiem & obſtructionem lienis, & ſpecifica ad menſium ſuppreſſionem.

℞. Splenem bouis integrum, hunc in fruſta inciſum in phialam vitream capacem iniice, ita vt ad medietatem vſque impleatur, addendo

Cinnamomi craſſo modo contuſi ℥j. *Croci* ℥ij.
Caryophyllorum ℥.ß. *Vini albi canaria, ſiue vini maluatici Menſ. Pariſienſ. 4. part.*

Ad humectandam ſolummodo materiam, vas probe clauſum ponatur in aheno aqua repleto, vel in B. M. feruentiſſimo, adeo vt ebulliat per 24. horas, donec dictus ſplen in particulas minutiſſimas coctus & conſumptus fuerit, magnaque iuris exquiſitiſſime cocti & fragrantiſſimi copia reſtet: de quo ægra mane capiat vnc. iiij. continuando per quatuor aut quinque dies tum, cum menſes fluere debent.

Ad cuius imitationem quoque parabitur extractum hepatis vituli: quod omnibus hepatis affectibus, ipſiuſque imbecillitatibus conducet, in fluxu præſertim hepatico, & hydropiſi. Sed hepati iſti vitulino addenda erunt

Santali rubri *Spica nardi*
Cinnamomi an. ℥. ß. *Roſarum rubrarum an. p. j.*

Digitized by Google

Conſeru. flor. cichorij ℥j.
Trochiſcorum rhabarbari *Et eupatorij an.* ʒvj.

Tandemque omnia coquenda in magna phiala capaci, & bene occluſa, in Baln. feruenti per 7. vel 8. horas: donec hepar fere totum in liquorem redactum fuerit: quem ad perfectionem decoques, addendo, ſi velis, ſaccharum: ægro ex hepatis imbecillitate laboranti exhibebis huiuſmodi extractum veſperi & mane, & eximios percipies effectus extractum pulmonum non ſolum vulpis, ſed & vituli, & agni, fit conſimili plane methodo, addēdo pectoralia affectibus pulmonū congrua.

Eodem modo ex teneris ceruorum cornibus, vel ex eorundem etiam cornibus induratis, ſed adhuc recentibus, admirabile conficies extractum, cōtra peſtem, venena, vermes, corruptiones & diuerſa alia mala & ſymptomata, quæ inde ſuboriri ſolent: ſed loco aquæ vitæ iuniperinæ, diſſoluentis perfungetur officio ſua propria aqua, ſi fieri poſſit, vel quædam aqua bezoardica aut theriacalis, cuius varias deſcriptiones ſupra dedimus, quæ aquæ prius acidulæ reddantur cum liquore ſulphuris acidulo.

Extractum caſtorei fit eadem ratione, in cuius præparatione diſſoluentis vicem ſubminiſtrabunt aquæ meliſſæ, calendulæ, pæoniæ, aut ſimilium antepilepticarum aut cephalicarum: Et ſufficiet hæc omnia macerare in B. per 4. aut 5. dies, & poſtea colare, exprimere, & liquorem euaporatione inde ſeparare, vt omnia reducantur in extractum, quod conferet omnib. epilepſiis, paralyſibus, apoplexiis & ſimilibus cerebri affectibus.

Extracta ſiue magiſteria oculorum cancrorum, vt appellant, teſtarum ouorum, limacum, & ſimilium, quæ omnia ſalis naturam participant, fiant cum mēſtruo acido, cum aceto nempe vini, vel hydromelitis vinoſi, vel cum ſucco limonum, berberorum, & ſimilib. Si igitur ab eiuſmodi teſtis, & membranulis ſiue pelliculis ouorum gallinaceorum & ſimilium rerum diſſolutis, ſtatum eorundem diſſoluens inde ſeparare velis (quod elegans & magnum vtique myſterium haud contemnēdū eſt) aliquot guttulæ liquoris ſiue ſalis tartari diſſoluti ſuperiniiciendæ ſunt, & ſic magiſterium parabis excellentiſſimum ad calculos diſſoluendos, ſtrangurias, dyſurias, iſchurias, difficultates & ſuppreſſiones vrinæ, pro doſi offerantur paucula tantum grana: tanta enim efficacia & energia pollent eiuſmodi remedia in his affectibus medendis.

Vt ex-

Vt extractum fiat è matrice leporina, & ſecundina mulieris fæcundæ, oportet has partes probe prius lauare & abluere vino albo, poſtea deſiccare, & in puluerem reducere, & diſſoluendo vti aqua quadam vitæ Alkoliſata, quæ ipſas ſubito diſſoluet & in eſſentiam reducet, quæ eſſentia, ſeparato ſuo diſſoluente, efficaciſſima & præſtantiſſima eſt ad matrices ſteriles fæcundandas, & conceptioni idoneas reddendas: Hæc de extractis.

Cap. IV.

De Syrupis.

Syrupus (nullo in vſu tempore Hippocratis, Aretæi, Galeni & Aetii) nihil aliud eſt, quam medicamentum conſiſtentia liquidiore præditum, compoſitum vel ſtillatitia aqua, vel ex ſucco, infuſione & decocto radicum, foliorum, florum, fructuum & ſeminum, plantarum, quæ omnia ſint cocta conuenienter & ad amuſſim, cum ſacharo aut melle ad conſeruationem longiorem & guſtum iucundiorem. *Syrupus quid.*

Syrupi ſecundum Meſuæum ſunt ſimplices & compoſiti. *Syruporum differentia.*

Syrupus ſimplex duobus modis dicitur, aut compoſitionis aut efficaciæ ratione.

Qui ſimplex dicitur propter compoſitionem, paratur ex ſucco, maceratione aut decoctione partium vnius tantum plantæ, admiſcendo tantum ſachari quantum ſatis fuerit, & ad legitimam conſiſtentiam decoquendo. Componitur etiam ex ſolis aquis ſtillatitiis plantarum: huiuſmodi autem remiſſionem & minorem coctionem poſtulat, vtendi tempore etiam plerumque conficitur, & ab Arabibus peculiariter Iulep nominatur. *Simplex ſyrupus propter compoſitionem.*

Syrupus ſimplex ratione effectus is dicitur, quod quamuis ex plurimis ſimplicibus concinnatus ſit, tamen vnico deſtinatus eſt tantum operi: aut enim attenuat, aut aperit, aut inſpiſſat, aut calefacit, aut refrigerat, aut ſimili cuidam indicationis ſcopo operam & opem ſuam dedicat. *Syrupus ſimplex ratione effectus.*

Cópoſitus ſyrupus nuncupatur ratione diuerſorum medicamentorum ipſum conſtituentiũ, ſiue factus ſit ex ſuccis variis ſimul commiſtis, quemadmodum ſyrupus Bizantinus Meſuæi paratur ex ſolis ſuccis endiuiæ, apii, lupulorum, bugloſſæ, clarefactis & coctis cum idonea ſachari copia *Syrupus compoſitus.*

Digitized by Google

ri copia, ſiue componatur ex iiſdem ſuccatiunculis, quibus alia multa incoquantur, ſiue ex ſolo radicum, corticum, foliorum, florum, fructuum & ſeminum plantarum decocto vt eſt ſyrupus Bizantinus compoſitus eiuſdem Meſuæ, ſyrupus acetoſus diarrhodonis Meſ. ſyrupus de arthemiſia, de praſſio, de hyſſopo, &c. qui ex aqua communi fiunt, vel pluuia, vel ſtillatitia: Aliquando vinum etiam additur, vt in ſyrupo de abſynthio: Alias acetum, vt in ſyrupo Bizantino compoſito Meſuæi: in acetoſo diarrhodon ex eiuſdem authoris deſcriptione: quin etiam ſyrupus acetoſus, ex ſolo aceto & ſacharo componitur.

Vſus ſyruporum maxima ex parte eſt in præparandis & mitigandis humoribus, vt attenuati, deterſi, liquati & domiti, facilius cedant catharticis medicamentis, quorum vſum præparantia illa præcedere debent, vt teſtis eſt Galenus comment. in Aphor. 14. l. 1. & 2. Aphor. 9. Propterea numeroſis ſyrupis præparatoriis, & ſingulis eorum ſcopis ſtatim ſubiungunt ſyrupos tam ſimplices, quam compoſitos, purgatoria dote inſignitos: quales exiſtunt ſyrupi ex nouem infuſ. violarum & roſarum ſimpl. & compoſ. cum agarico & ſyr. de cichorea cum rheo, ſyrupus ſabor cum ſenna paratus, &c. Hinc etiam colligere licet ſyruporum diuiſionem, qua alii dicuntur purgantes, alii non. Sic ſunt alii calefacientes, alii refrigerantes, alii temperati, alii præparantes pituitam, alii digerentes melancholiam, alii concoquentes bilem, &c.

Syrupi calefacientes ſunt.

De Abſinthio	*Mentha minore*
Artemiſia	*Mentha maiore*
Betonica ſimpl.	*Praſſio*
Betonica compoſ.	*Quinque Radicibus*
Calamenta	*Stœchados ſimpl.*
Cort. Citrii	*Stœchados compoſ.*
Epithymo	*Thymo.*
Hyſſopo	

Syrupi Refrigerantes.

Acetoſus ſimplex	*De agreſta*
De ſucco acetoſa	*Berberorum*

Acetoſit.

Digitized by Google

Acetoſit. citri
De ſucco cichorij
De cotoneis
De endiv. ſimpl.
De ſucco ceraſorum
De granat. acid. ſucco
De granatis dulcibus
De Limonibus
De Nenuphar. ſimpl.
De Nenuphar. compoſ.
De Papav. ſimpl.
De Papav. compoſ.
De pomis ſimpl.
De portulaca
Violarum.

Syrupi temperati.

Acetoſus compoſ.
Acetoſus diarrhodon
De ſucco borraginis
De bugloſſa
Byzantinus ſimpl.
Byzantinus compoſ.
De endiv. compoſ.
Fumariæ ſimpl.
Fumariæ compoſ.
De glycirrhiza
Iuiubinus
Lupulorum
Myrtinus
Ex Mercuriali
De duabus & 5. Radicibus.
Sabor compoſ.
De ſcolopendria
De ſcabioſa
De ſucco Veronicæ.

Syrupi præparantes pituitam.

De duabus & 5. radicibus
De mentha minor. ac maior.
De ſtœchade ſimplex & compoſ.
De Betonica ſimplex & compoſ.
De praſsio
De hyſſopo
De pæonia
De arthemiſia
De abſynthio
De cort. Citri
De eupatorio
De rubia tinctorum.

Cum aquis:

Fœniculi, apij, abſinthij, ſaluiæ, nepetæ, menthæ, petroſelini, maioranæ, Baſiliconis & ſimilibus.

Syrupi digerentes ſuccum melancholicum.

De fumaria
De Lupulis
De ſucco borrag.
De ſucco bugloſſæ

Digitized by Google

De ſcolopendria
Capillorum Veneris,
Byzantinus
De Epithymo
De Pomis
De Thymo.

Cum aquis:

Pomorum redolentium, bugloſſe, borraginis, lupulorum, fumaria, meliſſæ, ſcolopendriæ, florum ſambuci, geniſtæ.

Syrupi digerentes Bilem flauam.

Violarum
Ex infuſione violarum
De ſucco violarum
Acetoſæ ſimplex ac compoſitus
De ſucco acetoſæ
Endiuiæ
De ſucco cichorij
De ſucco ceraſorum
De ſucco portulacæ
Myrtinus
De limonibus
Acetoſitatis citri
De Agreſta
Berberis
De coroneis
De Nymphæa ſimplex ac compoſ.
Acetoſus
De granatis
De Papauere.

Cum aquis:

Lactucæ, nenupharis, roſarum, violarum, portulacæ, acetoſæ, cotoneorum, endiuiæ, cucurbitæ, cichorii, ſolatri, &c.

Inter iam enumeratos ſyrupos, alii in præparandis humoribus mitius agunt, alii vehementius, prout videlicet humor alius alio eſt craſſior, viſcoſior, tenacior, aut præparationi, attenuationi & liquefactioni minus idoneus, quod experto Medico probe obſeruandum.

Syrupi cephalici. Deinde notandum ſyrupos illos omnes certis quibuſdam corporis partibus, eſſe appropriatos: Nonnulli enim dicuntur cephalici, qui cerebri affectibus appropriantur, velut ſyrupi betoniæ, ſtœchados, pœoniæ, meliſſæ, &c.

Syrupi pectorales. Pectorales ſunt: ſyrupi jujubarum, papaueris, theadis, de ſucco ſcabioſæ, tuſſilaginis, capillorum Veneris, de liquiritio, de praſſio, de hyſſopo & ſimiles.

Cardiaci. Cardiaci ſunt: Syrupi acetoſitatis citri, limonum, de ſucco arantiorum

rum acidorum, ceraſorum & granatorum, de ſucco bugloſſæ, borraginis,&c.

Stomachici: Syrupi menthæ maior. & minor. de abſinthio, de ſucco acetoſæ, de roſis ſiccis, de agreſta, myrtinus,&c. *Stomachici.*

Hepatici ſunt: Syrupi de ſucco cichorii, de ſucco endiuiæ, byzantinus ſimplex & compoſitus, acetoſus Diarrhodon. *Hepatici.*

Lieni conferunt: Syrupi lupulorum, de ceterach ſiue ſcolopendriæ, fumariæ, de pomis,&c. *Splenitici.*

Renum affectionibus proſunt ſyrupi de althea & fructuum alkekengi. *Nephritici.*

Matrici vero ſuccurrunt: Syrupi de Arthemiſia & Mercuriali,&c. *Hiſterici.*

Apud Galenicos noſtros præceptores varii & multiplicis generis inueniuntur ac traduntur ſyrupi, & ne forſan putent nos in noſtro Antidotario hoc Medicochymico illos velle cauillari, contemnere aut vilipendere, ecce hi ſunt illorum ad varios ac infinitos morbos appriati ſyrupi: his dictis & modos noſtros etiam apponemus, exinde patebit noſtra coniunctio, & ſi quid? quod tamen difficile erit, examinabimus & bina coniuncta vnione reformabimus.

Syrupus Galenicorum violatus ſimplex: Recipe florum violarum recent. ac mundat. lib. 2. macerentur horis octo in lib. v. aquæ tepidæ in vaſe vitreo ſtricti oris, & operculato: poſtea colentur: Eidem aquæ calefactæ tantundem violarum horis adhuc octo maceretur & percoletur, idque quinquies reiteretur. Tum ſumantur colaturæ clarificatæ & ſachari partes æquales, fiat ſyrupus perfecte coctus.

Alius de ſucco violarum: Recipe expreſſionis ſucci lib. ij. ſachari lib. iv. Doſis vnc. j. ad vnc. ij.

Syrupus violatus compoſitus Meſue: Recipe florum violarum vnc. ij. ſem. cydoniorum, maluæ ana vnc. ſ. Iujubarum, ſebeſten, an. num. xx. coquantur omnia in lib. vj aquæ cucurbitæ, (vel aquæ violarum) domeſticæ, ad caſum tertiæ partis, colatura cum ſachari lib. j. ſ. in ſyrupum percoquatur.

Syrupus roſarum ſimplex: Recipe roſarum pallidarum recentium lib. vj. ſachari clarificati lib. I. ſ. F. lege a. ſyrupus.

Syrupus roſatus ſolutiuus compoſitus Montani: R. Cort. Myrobalanorum omnium an. vnc. iiij. contundantur craſſe, & fricentur manibus oleo amygdal. dulcium, deinde infundantur in lib. 12. infuſionis roſarum ſupra ſcriptæ per horas 24. addendo fol. ſenæ, epithymi, polypodii ana vnc. vj. ſem. Citri, glycirrhizæ ana vnc. jv. caryophyll. vnc. j. cort. rad. hellebori nigri veri drachm. vj. Decoquantur omnia ſimul lento igne, ad quartæ partis conſumptionem, adde poſtea ſachari clarific. lib. v. rhabarbari electi in nodulo ligati vnc. xvj. Fiat ſyrupus ſ. artem.

Alius ſine helleboro: Recipe Myrobalanorum omnium ana vnc. ij. contundantur craſſo modo & fricentur oleo amygdal. dulcium. Infundantur in libris 12. Infuſionis roſarum pallidarum, cui adde: Rad. Polypodii vnc. ij. ſ. ſem. cartami vnc. j. ſ. aniſi, fœniculi ana drac. vj fol. & follic. ſenæ, epithymi ana vnc. j. ſ. cort. Citri vnc. j. caryophyllorum vnc. ſ. Nucis Moſchatæ drach. iij. Fiat rurſus infuſio horis 24. quibus elapſis fortiſſima fiat expreſſio, & adde ad liquoris ſingulas libras duas, ſachari lib. j. Fiat ſyrupus.

Syrupus roſatus ſolutiuus compoſitus cum rhabarbaro: R. Syrupi roſati ſolutiui lib. ij. Infuſionis rhabarbari (vna cum ſpica in infuſione roſarum ſolutiua, & vino maluatico horas xij. macerati) ita calefactæ, vt feruere incipiat, ac fortiter expreſſæ lib. ij. Antequam autem colatum hoc ſyrupo permiſceatur, ſyrupus iam ante ferbuerit, neceſſe eſt, ne diutina coctione, qua rhabarbari vires exſoluuntur, egeat.

Syrupus roſarum ſiccarum, Fernelij: R. Roſarum ſiccarum lib. j. infunde horis 24. in aquæ tepidæ lib. iv. (ſi infunderes ſpiritus vitrioli guttas aliquot, non male ageres) in expreſſo dilue ſachari albiſſimi lib. ij. coquantur ex arte in ſyrupum.

Syrupus Regius Alexandrinus: Recipe aquæ roſarum odoratiſſimæ lib. iij. ſachari Tarbazet libr. ij. Miſce & coque igne lento, vt fiat ſyrupus.

Syrupus de endiuia ſimplex: Recipe ſucci endiuiæ depurati & clarificati lib. viij. ſachari albiſſimi lib. v. Miſce, & ex arte coque in conſiſtentiam ſyrupi.

Syrupus de endiuia compoſitus: R. Endiuiæ recentis, borraginis, ſcariolæ, hepaticæ, meliſſæ, bugloſſæ, lactucæ, eupatorii ana M. j. ſem. frig. maior

major.an. vnc.j. ſantali rub. albi; ana ℥.j. florum cordialium ana ʒiij. coquantur ſ.a. in ſufficienti quantitate aquæ: Deinde cola: & colaturæ adde ſucci Endiuiæ depurati lib.v. vini granatorum ℥iij. ſachari albi lib.iv. fiat ſyrupus ſecundum artem.

Syrupus de Endiuia compoſitus alius, Gentilis: R. ſucci Endiuiæ, ſucci Hepaticæ ana lib.iij. clarificentur prędicti ſyrupi ad ignem, vt expedit: addantur roſarum, violarum, lenticulæ aquæ, polytrichi, fol. nymphææ ana ℥ß. capillorum Veneris, hordei mundati, ſem. frig. maior. ana vnc.j. contuſa & per horas 12. in dictis ſuccis macerata coquuntur, & colaturæ adduntur ſachari lib.iij. vel q.ſ. fiat ſantalis, qui aromatizetur cum ſantalis albis & rubris, berberis, ſem. cotoneorum, ligni aloes, cinnamomi, cort. citri ana ℈j. tunde & aromatiſa ſ. artem.

Syrupus de fumaria ſimplex: Recipe ſucci fumariæ depurati & clarificati lib.ij. ſem. ſachari taberzet lib.ij. coquantur ſimul in ſyrupum vt artis eſt.

Syrupus de fumaria Meſuæ: Recipe myrobal. citrin. chebu. an. ℥xx. flor. borrag. bugloſſæ, violarum, abſynth. cuſcutæ ana vnc.j. Glycirrhiz. roſ. rub. ana vnc. ſem. Epithymi, polypodii ana drach. vij. prun. num. C. paſſularum enucleatarum lib. ß. tamarindorum, pulpæ caſſiæ fiſtulæ ana vnc.ij. coquantur primum coquenda in lib.x. aquæ ad ſeptem librarum diſſipationem. Colaturæ adde ſucci fumariæ depurati, ſachari albi ana lib.iij. fiat ex arte ſyrupus.

Syrupus fumariæ minor eiuſdem: Recipe myrobalan. flauarum vnc.ij violarum, caſſuthæ, abſinthii ana vnc j. aquæ lib.vij. ſucci fumariæ cocti & purgati, ſachari ana lib. ij. coquantur omnia vſque ad tertiam partem. Expreſſum cum ſucco fumariæ & ſacharo percoque. Quidam ſcammonii vnc.ſ. panno lineo raro ligatam, in eo ſuſpendunt.

Syrupus de ſucco bugloſſi: Recipe ſucci bugloſſi depurati lib. vj. florum eiuſdem lib. j. bulliant parum: Deinde colentur & clarificentur, & cum ſachari lib.iv. coquantur in conſiſtentiam ſyrupi.

Syrupus de Tuſſilagine: Recipe Tuſſilaginis recentis m.vj. capilli Veneris veri m.ij. Hyſſopi m. j Glycirrhizæ raſæ vnc. ij, coquantur cum aqua appropriata ad quartæ partis conſumptionem. Decoctio coletur & clarificetur; cui adde ſachari albiſſimi lib. iij. Fiat ſyrupus perfecte coctus.

Syrupus florum Perſicorum recentium: Recipe florum Perſicorum recentium

tium lib. j. maceretur in libris tribus aquæ roris maialis deſtill. tepidæ horas xij. deinde bulliat parum, & exprimatur. Tum par florum quantitas infundatur & exprimatur; idque quater, aut quinquies iteretur vel etiam ſexies, ſi florum ſuppetat vbertas. Poſtremæ colaturæ ad lib. iij. adde ſachari lib. ij. ß. fiat ſyrupus, vt artis eſt.

Syrupus è Lupulo: Recipe ſucci depurati Lupuli lib. iv. ſucci fumariæ depurati lib. ij. ſachari albiſſimi lib. vj. coquantur ſimul ex arte & fiat ſyrupus.

Syrupus de Betonica: Recipe ſucci betonicæ p. iij. ſachari optimi p. ij. coquantur ſimul, & deſpumentur, quoad ſyrupi conſiſtentiam acquirant.

Syrupus è Betonica compoſitus magiſtralis: Recipe Betonicæ m. j. rutæ fragariæ, chelidoniæ, euphraſiæ, liguſtici, pulegii, origani, roriſmarini, chamædryos, fol. lauri, ſaluiæ, hyſſopi, glycyrrhi: rubiæ tinctorum, caryophyl. an. m. ß. ſem. aniſi, anethi, petroſelini, lactucæ ana ℥j. ß. roſarum, flo. borraginis ana vnc. j. ß. fiat omnium decoctio, & ſacharo addito ſyrupus.

Syrupus de betonica compoſitus Auguſtani: Recipe betonicæ m. iij. maioranæ m. j. ß. thymi, roſarum ana m. j. violariæ, ſtœchadis ana m. ſ. ſem. fœniculi, aniſi, ameos ana vnc. ß. rad. pœoniæ, polypodii, rad. fœniculi ana drach. v. fiat decoctio in ſ. q. aquæ ad medietatis conſumptionem: colaturæ adde ſucci betonicæ, lib. ij. ſachari q. ſatis eſt. fiat l. a. ſyrupus.

Syrupus de ſtœchade: Recipe florum ſtœchadis ℥xxx. thymi, calaminthæ, origani ana ʒx. aniſi ʒvij. paſſulatum purgararum ʒiv. aquæ quod ſatis eſt. Coquantur ſ. artem colaturæ adde mellis aut ſachari lib. iv. ß. condiatur cum cinnamomi, calami aromatici, Zingiberis an. ℥j. ß. ligentur in ſindone, & in ſyrupo ſuſpendantur.

Syrupus de ſtœchade Meſua compoſitus: Recipe florum ſtœchadis ℥xxx. Thymi, calaminthæ, origani ana ʒx. aniſi, pyrethri ana drachm. vij. piperis longi drach. iij. Zingiberis drachm. ij. paſſularum enucleatarum. ℥iv. aquæ q. ſ. mellis aut ſachari opt. lib. v. coquantur ſecundum artem lento igne: & cum reponis, tum condias ſequentibus ſpeciebus, in ſindone rara & munda ſuſpenſis. R. cinnamomi, chalami aromatici, ſpicæ nardi Indicæ, Croci, Zingiberis, piperis nigri, piperis longi ana drach. j. ß. contundantur groſſo modo.

Syrupus de ſtœchade Fernelij: R. florum ſtœchados vnc. iiij. Thymi, calaminthes,

Digitized by Google

minthes, origani ana vnc.j.ß. ſaluiæ, betonicæ, florum roriſmarini ana vnc.ß. ſem. rutæ, pœoniæ, fœniculi, ana drach.iij. coquantur in aquæ lib. x. ad dimidias. In colatura adde ſachar. & mellis ana lib.ij. fiat ſyrupus aromatizatus cinnamomi, Zingiberis, & calami odorati ana drachm.ij. raro linteo illigatis, & in ſyrupum appenſis.

Syrupus de abſynthio Meſuæ: Recipe abſynthii ſicci lib.ß. roſarum vnc. ij. nardi Indicæ vnc.iij. vini albi & antiqui, ſucci citoniorum ana lib.ij.ß. macerentur ſimul per diem naturalem ſuper cineres calidos. Deinde coquantur ad dimidias. Colaturæ clarificatæ adde mellis deſpumati lib.ij. fiat ſyrupus.

Syrupus ex Artemiſia magiſtralis: Recipe Artemiſiæ m.ij. calamenthi, folii, ſatureiæ, origani, Thymi, tamariſci, ſtœchadis ana m.j. chamomillæ, meliloti, maioranæ, flor. roriſmar. blattæ bizantiæ, calami aromatici ana drach.iij. ſpicæ celticæ drach.j. chamædryos, matricariæ min. betonicæ, abrotani ana m.ſ. acori, praſſii, fol. rubiæ maioris, ſileris montani ana vnc.j. aſari, ſchœnanthi, ſem. apii, ameos, aniſi, fœniculi ana drach. vj. F. omnium decoctio in aqua pura & ſyrupus cum mellis quantitate ſufficienti.

Syrupus de Artemiſia Fernelii: Recipe Artemiſiæ m. ij. rad. Iridis, Helenii, rubiæ, pœoniæ, libiſtici, fœniculi ana vnc. ß. pulegii, origani, calaminthes, nepetæ, meliſſophylli, ſabinæ, ſampſuchi, hyſſopi, praſſij, chamædryos, chamæpityos, hyperici, parthenii, betonicæ, ana m.j. ſem. aniſi, petroſelini, fœniculi, ozymi, dauci, rutæ, nigellæ ana drach. iij. contuſa macerentur horis 24. in hydromelitis lib. viij. coquantur ad lib. v. Et cum ſachari lib. v. percoquantur in ſyrupum, conditum cinnamomi ℥j. & ſpicæ ʒiij.

Syrupus de Artemiſia ſimplicior: Recipe Rad. œnones, rubiæ tinctorum, graminis, ruſci ana drach. vj. ſem. dauci, nigellæ Rom. ana m.ſ. artemiſiæ m. ij ſabinæ, maioranæ, nepetæ, hyſſopi ana m. ſ. coquantur in ſyrupum.

Syrupus de Artemiſia Matthæi de Gradibus: Recipe Arthemiſiæ menſ. iij. pulegii, calaminthæ, origani, meliſſæ, dictamni Cretici, perſicariæ, ſabinæ, Amaraci, id eſt, maioranæ, chamædrios, Iuæ artheticæ, hypericonis, comarum matricariæ, centaur: minoris, rutæ, betonicæ, bugloſſæ, rad. apii, fœniculi, petroſelini, aſparagi, bruſci, ſaxifragiæ vel pimpinellæ, enulæ campanæ, cypperi, rub. tinctorum, Ireos, pœoniæ

pœoniæ ana m.j. baccar. Iuniperi, ſem. Liguſtici, apii, aniſi, petroſelini, nigellæ, carpobalſami, coſti, rad. aſari, rad. pyrethri, caſſiæ ligneæ aromat. calami aromatici, cardamomi, rad. phu ana vnc. ſem. aquæ q.ſ. ſachari lib. IV. coquantur omnia magna diligentia, ſecundum artem ne plus quam neceſſe ſit ceromata bulliant.

Syrupus de Eupatorio D. Meſuæ: Recipe rad. apii, fœniculi, Endiuiæ ana vnc. ij. Glycirrhizæ, ſchœnanthi, cuſcutæ, abſinthii, roſarum, ana drach. vj. bedeguaris, capilli Veneris, ſpinæ Arabicæ, flor. aut rad. bugloſſæ, aniſi, ſem. fœniculi, Eupatorii ana drachm. v. Rhabarb. maſtiches ana drach. iij. ſpicæ nardi Indicæ, Aſari, ſpicæ Rom. ana drach. ij. aquæ q. ſ. vel lib. viij. coquantur ad tertiæ partis conſumptionem, expreſſioni adde ſucci apii, Endiuiæ ana lib. ß. ſachari lib. IV. coquantur ſecundum artem.

Syrupus de Nymphaa ſimplex: Flores Nymphеæ q. vis macerato, ac ter mutato: Horum infuſionis accipies lib. IV. ſachari quod ſufficit. Miſceantur & coquantur vſque ad ſyrupi conſiſtentiam, deinde in vaſe vitreo vel figulino vitreato ſeruetur per annum: (an non ex noſtris modis annos aliquot.)

Syrupus de Nymphaa compoſitus Franciſci Pedemontani: Recipe florũ Nymphææ albæ vnc. ij. Florum nymphææ luteæ, ſem. Pſylii integri, ſem. Acetoſæ ana vnc. j. ſem. cucurbitæ, citrulli, cucumeris, melonum, lactucæ ana vnc. ſ. ſem. Endiuiæ ſat. Endiuiæ ſyluеſt. portulacæ ana drach. ij. rad. fœniculi vnc. j. coquuntur in aqua hordei ſufficienti, & colaturæ adduntur ſachari lib. j. vini granat. Acidorum, Aceti albi ana vnc. ij. Fiat ſyrupus qui aromatizetur cum ſantal. citrin. ſpicæ Indicæ ana drach. j. ſem.

Syrupus de Iuiubis: Recipe Iuiubarum num. C. aquæ (propriæ) libras iiij. coque ad dimidias: ſachari adde lib. j. coque iterum ad ſyrupi conſiſtentiam.

Syrupus de Iuiubis Meſuæ: Recipe Iuiubarum num. LX. violarum, ſem. Maluarum ana drach. v. capillorum Veneris vnc. j. ſem. cotoneorum, ſem. papaueris albi, melonum, lactucæ, tragacanthæ ana drach. iij. liquiritiæ, hordei mundati ana vnc. j. decoquantur in lib. 4. aut vj. aquæ fontanæ (propriæ) vel aquæ pluuialis ſ. a. ad conſumptionem medietatis. Deinde colentur, & in colatura addantur ſachari clarificati lib. iij. fiat ſyrupus modo debito concoquendus.

Syrupus

Digitized by Google

Syrupus de Papauere ſimplex: Recipe capitum papaueris albi & nigri recentium,& cum ſeminibus ana drach.LX. Aquæ pluuialis lib.viij.Decoquantur ad remanentiam libræ j. ſem.cui adde penidiorum,ſachari ana ℥iiij.F. ſyrupus vt artis eſt.

Syrupus de papauere compoſitus: Recipe capitum cum ſeminibus papaueris albi & nigri ana ℥L. capill. Veneris ʒxv. Glycirrhizæ ℥v. Iuiubarum N. xxx. ſem. lactucæ drach. XL. maluæ, cydoniorum ana drach vj. coquantur in aquæ (appropriatæ) vltra medietatis conſumptionem: R. colaturæ lib 3.penidiorum,ſachari ana ℥viij. F. ſyrupus.

Syrupus de papauere Nicolai contra omnem ventris ſolutionem: Recipe capita papaueris recent. num. CI. plantaginis, balauſtiæ, gallarum, prunellarum immaturarum ana drach.j. aquæ pluuiæ q. ſ. coque ad medietatis conſumptionem,poſtea cola; colaturæ admiſce tertiam partem mellis, iterumque decoque, donec incraſſeſcat ad ſpiſſitudinem inſtar mellis.

Syrupus Papaueris erratici: Recipe Infuſionis florum papaueris bis, aut ter iteratæ lib. ij. ſachari albiſſ. lib. j. ß. ſachari roſati ℥iiij. fiat ſyrupus perfecte coctus vt artis eſt.

Syrupus Granatorum dulcium & amarorum: Recipe ſucci granatorum dul. vel acidor. lib.v. ſachari albiſſ. lib.iij. coquantur ſecundum artem. Nonnulli dulcia cum acidis miſcent, quod multis nec mihi perplacet, ſi enim acetoſitas, ſpectatur: hæc melius corrigitur ſacharo, ſi morbus ſpectetur nullum eſt argumentum, quia diuerſis morbis conueniunt.

Syrupus de Glycyrrhiza Meſue: Recipe Glycyrrhizæ vnc. ij. capill. Veneris vnc.j. Hyſſopi vnc. ſem.aquæ lib. IV. feruefactæ, macerentur horis 24. deinde coquantur ad dimidiis, colaturæ adde Mellis deſpumati, penidiorum, ſachari, ana vnc.viij. aquæ roſarum vnc. vj. fiat ſyrupus ſecundum artem.

Syrupus de Hyſſopo D. Meſue: Recipe Hyſſopi mediocriter ſicci,rad.apij, fæniculi, Glyzirrhizæ ana drach.x. Hordei excorticati vnc. ſem. Tragacanthi, ſem. Maluæ,cydoniorum ana drach.iij.capill. ♀ drach.vj.Iuiubarum, ſebeſten ana N. xxx. paſſularum enucleatarum vnc.j. ſem. caricarum, dactylorum ping. ana Num. x. aquæ lib. viij. coquantur ad lib. v. conſumptionem, expreſſionem coque cum penidiorum alborum lib.ij.in ſyrupum.

Syrupus myrtinus ſimplex: Recipe ſucci Myrtillorum depurati lib. viij. ſachari clarificati lib. iv. coquantur ſ. a. fiat ſyrupus.

Syrupus myrtinus compoſitus D. Meſuæ: Recipe baccarum myrti ℥xx. Roſarum rub. ſantali albi & rubei, ſumach, balauſtiorum, berberorum ana ℥xv. meſpilorum ℥L. ſucci pomorum agreſtium, cydoniorum vel granatorum ana lib. ß. omnia exceptis ſuccis coquantur in aquæ fontis lib. viij. ad medias, coletur & fiat ſyrupus cum ſachari lib. iij. additis in fine ſuccis.

Syrupus compoſitus myrtinus ſecundum Rhenobæum: Recipe baccarũ myrti ℥ij. ß. ſantali albi, Rhois culinariæ, balauſtiorum, berberis, roſar. rub. ana ℥j. ß. meſpilorum lib. ß. contuſa omnia coquantur in aquæ lib. viij. ad tertias. Expreſſioni adde ſucci cydoniorum & granatorum ana lib. ij. ſachari lib. v. ex arte coquantur in ſyrupum.

Syrupus myrtinus compoſitus magiſtralis: R. bacc. myrti, carnium cydonior. ſumach, Acaciæ, roſ rub. ana ʒj. ſpodii, hypociſtid. ana ʒiij. gummi Arabici ℥ij. maſtiches ʒ ß. coquantur ſimul in lib. iij. aquæ ad tertias, colaturæ adde ſachari clarificati lib. iij. fiat ſyrupus

Syrupus de mentha minor D. Meſuæ: R. ſucci menthæ depurati, granatorum dul. acidorum ana lib. j. ſachari aut mellis tantundem. Coquantur paulatim ſ. artem.

Syrupus de mentha maior, D. M. Recipe ſucci cydoniorum, acido-dulcium, cydon. dulcium, granatorum acidorum, gran. dulcium, granat. acido-dulcium ana lib. j. ß. in ſuccis macerentur horis 24. menthæ ſiccæ lib. j. ac ſ. roſarum rub. ℥ j. vini antiqui menſ. ij. ſeu lib. iv. coquantur lẽto igne ad dimidias, colentur, addendo colaturæ, mellis aut ſachari lib. ij. coquantur ad perfectionem & cum repoſueris aromatiza cum galliæ moſchatæ veræ tritæ, & in ſindone ligatæ atque orificio vaſis ſuſpenſæ drach. iij.

Syrupus de praſio D. M. Recipe praſſij ſiue marrubii vnc. ij. glycyrrhizæ vnc. j. capill. Veneris, hyſſopi parum ſicci ana drach. vj. calaminthes, aniſi, rad. apij, fœniculi ana drach v. Ireos, ſem. maluæ, fænugræci ana ʒiij. lini, cydoniorum, ana drach. ij. paſſularum enucleatarum vnc. v. caricas pingues numero xvi. coquantur in aquæ puræ lib. x. ad dimidias, expreſſioni adde penidiorum, mellis deſpumati ana lib. ij. fiat ſyrupus.

Syrupus

Syrupus capillorum Veneris ſimplex: R. aquæ decoctionis capill. Veneris lib. iij. ſachari lib. ij. F. lege a. ſyrupus.

Syrupus capillorum Veneris compoſitus magiſtralis: Recipe capill. Veneris vnc. v. Glycirrhizæ vnc. ij. aſpleni ſeu ceterach m. j. macerentur in ſ. q. aquæ ſeu lib. vj. horis 24. deinde coquantur ad medietatis conſumptionem colat. lib. iij. adde ſachari clarificati, penidiorum, aquæ capill. Veneris ana ℥viij. fiat ſecundum artem ſyrupus.

Syrupus capillorum Veneris compoſitus alius: Recipe capill. Veneris, m. ij. adianthi, polytrichi, ſcolopendriæ, ana m. j. Iuiubarum, Glycirrhizæ ana vnc. ij. fiat decoctio addendo ſachari lib. iij. fiat l. a. ſyrupus.

Syrupus capillorum Veneris ex deſcriptione Rhenodæi: Recipe capillorum Veneris veri, adianthi communis, politrichi, ceterach, ſaluiæ vitæ ana m. j. Glyzirrhizæ raſæ & contuſæ vnc. ij. Infunde 12. horis in aquæ calidæ quantitate ſufficienti: Dein bulliant ſemel atque iterum. Colaturæ clarificatæ ad lib. v. adde ſachari albiſſ. lib. iv. fiat ſyrupus.

Syrupus capilli Veneris Monſpelienſis: Recipe capilli Veneris veri recent. & parum inciſi m. ij. Infunde 12. horas vel diem integrum, in aquæ calidæ ſ. quantitate: Deinde bulliant parum. Colaturæ clarificatæ ad lib. v. adde ſachari lib. iiij. fiat ſyrupus, vt decet, coctus.

Syrupus de hiſpidula ſeu pede cati: Recipe ſummitatum floridarum & recentium æluropi ſeu hiſpidulæ, lib. j. Infunde per noctem, aut diem integram in aquæ calentis lib. v. aut ſufficienti q. deinde bulliant lento igne. In colaturæ ad lib. iv. adde ſachari libr. iij. coquantur ex arte in ſyrupum.

Syrupus de calaminthæ D. M. R. calaminthæ montanæ, domeſticæ ana vnc. ij. ſem. liguſtici, dauci, ſchænanthos ana drach. v. vuarum paſſarum lib. ſem. aquæ lib. vj. primo coquantur vuæ paſſæ, dein reliqua ad medias, in fine addatur ſchænanthos, expreſſum percoquatur cum mellis deſpumati lib. ij. fiat ſyrupus.

Syrupus Bizantinus Meſuæ: Recipe ſucci Endiuiæ, apii ana lib. ij. lupuli, bugloſſæ ana lib. j. feruean ſimul, depurentur ſpuma ablata. Eius ſucci lib. iv. igne lento percoque in ſyrupum cum ſachari clarificati lib. ij. ſem.

Syrupus Bizantinus compoſitus Meſuæ: R. ſucci endiuiæ, apii ana lib. ij. lupuli, bugloſſę ana lib. j. In his ſuccis decoquantur roſ. tub. vnc. ij. Glyzir-

rhizæ vnc.ſem.ſpicæ Indicæ drach.ij.ſem. fæniculi,aniſi,apii,ana drach. iij. colaturæ adde aceti lib ij. ſachari albiſſimi lib. iij coquantur vt artis eſt in ſyrupũ; Interdũ ad ſingulas ſucci clarificati libras addunt aceti ℥ vj.

Syrupus è ſucco ſcabioſæ : R. ſucci ſcabioſæ lib.vj. ſachari, mellis Hiſpanici puriſſ.ana lib.ij. coquatur initio cum ſucco media pars vtriusque, mellis ſcilicet & ſachari,atq; cola.Deinde reliqua pars mellis & ſachari addatur,perficiaturque coctio ad ſyrupi formam.

Syrupus è ſucco borraginis:R.ſucci borraginis depurati lib.iij.ſachari clarificati lib.ij ſecundum a. decoquantur in ſyrupum.

Syrupus de pomis,ſimplex: R.ſucci pomorum dulcium, ſucci pomorum acetoſorum ana lib.v. coquantur ad medietatem, & reſidere permittãtur,vt clareſcant. Dein percolentur, & cum ſachari lib iij. fiat ſyrupus, ſecundum artem.

Syrupus è pomis regis Saboris; *D.M.* Rec. ſucci pomorum dulcium lib. iij. ſuccorum depurat. bugloſſi & borrag. ana lib.ij. fol.ſenæ mundatorum vnc.iiij ſem.aniſi vnc.ſem. croci drach.ij.ſachari lib.iij.percoque omnia ex arte vt abeant in ſyrupum; Hunc ſic deſcribit Rhenodæus; audiamus & deſcriptionem Auguſtani.

Syrupus è pomis compoſitus: Recipe adianti,rad.& flor.bugloſſi,polypodii,epithymi ana vnc.j. ſenæ, fumariæ,chamomillæ,ſtœchadis ana ʒvij. chamædryos, ſchænanthos, ellebori nigri ana drach.iij. eupatorii ʒiiij. ſucci pomorum dulcium vnc.viij. fiat omnium, (epithymo & pomorũ ſucco exceptis,quæ ſub finem adiiciuntur, vt ſemel tantum ebulliant) decoctio in lib.vj.aquæ ad caſum tertiæ partis. Colatura cum lib. ij. ſachari in ſyrupum percoquatur.

Syrupus è pomis Meſuæ alius: R. ſucci pomorum dulciũ,borrag. bugloſſ. ana lib.j.ſem.foliorum ſenæ vnc.ij.croci drach.j. ſena contrita horis 24. ſuccis maceretur,ſemel aut bis ferueſiat, coletur,expreſſum cum ſachari lib.ij.percoquatur in ſyrupum, Crocus panno lineo ligatus inter coquendum inficicetur.

VVeckerus ſic habet: R. ſucci pomorum dulciũ lib.ij. borraginis,bugloſſæ ana lib.j.ſ. fol.ſenæ ℥ij.croci ʒj.ſena contrita horis 24. ſuccis maceretur,ſemel aut bis ferueſiat,coletur,expreſſum cum ſachari lib. ij. percoquatur in ſyrupum.Crocus ligetur panno vt decet.

Syrupus è pomis Rondeletii:R. capill. Veneris, ceterach, bugloſſ.borrag. ana menſ.j. flor. borrag. bugloſſ. fumariæ, ſummitatum Thymi ana

p. ij.ſe-

p. ij. ſenæ, chani, ſtœchados an. vnc. j. ſquinanthi, chamed. elleb. albi, flor. amaranthi, ſeſamoidis, ana vnc. ſ. ſucci agrimoniæ, fumiterræ ana vnc. iij. ſucci pomorum dulcium lib. j. paſſularum, polypodii ana vnc. ij. croci drach. j. Fiat decoctio in aqua & aceto q. ſ. in qua diſſolue ſachari q. ſ. Fiat ſyrupus perfectæ coctionis. Doſis vnc j. ad vnc. iij.

Syrupus de duabus radicibus: R. Rad. petroſelini, fœniculi ana vnc. iiij. Aquæ q. ſ. ſachari clarificati lib. ij. coquantur ſecundum artem.

Syrupus de 5 Radicibus, Meſuæ: Recipe Rad. apii, fœniculi, petroſelini, aſparagi, ruſci, ana vnc. ij. Aquæ fortis lib. vj. coquantur ad tertiæ partis conſumptionem, expreſſum coquatur denuo cum ſachari lib. iij. Addendo ad finem aceti albi vnc. viij.

Syrupus de ſcolopendrio Petri de Tuſsignano: Recipe ſcolopendrii veri ſeu ceterach, phillitidis, i. e. linguæ ceruinæ, endiuiæ, hepaticæ, cichorii, abſynthii ana M. ſ. cuſcutæ p. ſ. ſeu drach. j. vt alii volunt, ſem. commun. frigid. maior. ana drach. ij. florum borrag. bugloſſ. capill. Veneris ana M. j. rad. fœniculi, petroſelini, ruſci, ana M. ſ. cum ſufficiente quantitate aquæ & ſachari fiat ſyrupus ſ. a. qui aromatizetur cum ſpicæ Indicæ, laccæ, caſſiæ ligneæ, maceris an. drach. ij. ligentur in panno raro & bulliant in ſyrupo.

Syrupus acetoſitatis Citri: R. Succi acidi mali Citrii per pannum rarum colati lib. vj. ſachari albiſſimi lib. iij. coquantur ſecundum artem: alii ſachari ſumunt lib. iv.

Syrupus è corticibus citri: R. Cort. Citr. recentium lib. j. granorum tinctorum ſeu kermes drach. ij. Aquæ fontis lib. v. coquantur ad duarum partium conſumptionem, adde colato ſachari optimi lib. j. Fiat ſyrupus, aromatizetur cum Moſchi orientalis granis iv.

Syrupus de Limonibus: R. Succi Limonum maturorum per pannum ſetaceum colati lib. vj. ſachari albiſs. lib. iij. coquantur ſ. artem.

Syrupus de ſucco acetoſæ: R. Succi acetoſ. in ſole depurati lib. iij. ſachari albiſs. lib. ij. coquantur ſimul vt fiat ſyrupus.

Syrupus acetoſus ſimplex Meſuæ: R. Sachari clarificati lib. v. Aquæ fontis lib. iv. Aceti vini lib. iij. coquantur ſ. artem in ſyrupum.

Syrupus acetoſus compoſitus Meſuæ; Recipe Rad. fœniculi, endiuiæ, apii ana vnc. iij. ſem. aniſi, fœniculi, apii an. vnc. j. ſem. endiuiæ vnc. ſ. coquantur lento igne in lib. x. aquæ ad dimidium. Colaturæ adde ſachari opt. lib. iij. Aceti acerrimi lib. ij. coquantur ad ſyrupi cõſiſtentiam.

Syrupus acetoſus diarrhodon M. Recipe ſucci endiuiæ, apii ana lib. ij. ſ. Rad. apii, fœniculi, endiuiæ, ana vnc. ij. Roſar. vnc. j. glycirrhizæ vnc. ſ. ſpicæ drach. ij. ſem. aniſi, fœniculi, apii, ana drac. vij. aquæ fontis lib. vj. aceti lib. ij. ſachari lib. iij. coquantur arida in aquam confecta, ad duarum partium conſumptionem: deinde cum ſuccis, aceto & ſacharo fiat ſyrupus.

Syrupus acetoſus de ſuccis herbarum cum aromatibus D. Meſuæ: R. Succorum apii, fœniculi, Intybi, lupuli coct. & purg. ana lib. ij. bugloſſi lib. ij. ſ. roſarum vnc. j. ſpicænardi drach. iij. glyzirrh. vnc. j. ſem. apii, aniſi, fœniculi, rhabarb. eupatorii, abſinthii, cuſcutæ ana drach. v. ſachari lib. ij. ſ. aceti lib. ij. condiatur Galliæ aromaticæ drach. ij.

Syrupus de agreſta: R. Agreſtæ lib. v. ſachari clarificati lib. iij. ſ. coquantur ſecundum artem.

Syrupus de Althea Dóſ. Fernelij: Recipe rad. Altheæ vnc. ij. cicerum rubeorum vnc. j. rad. graminis, aſparagi, glycirrhizæ raſæ, paſſularum mundat. an. vnc. ſ. comarum altheæ, maluæ, helxines, pimpinellæ, plantagis, adianti vtriuſque ana M. j. ſem. 4. frig. maior. & minor. ana drach. iij. coquantur in lib. vj. aquæ, dum 4. ſuperſint, & cum lib. iij. ſ. ſachari fiat ſyrupus.

Syrupus de epithymo Meſuæ: R. Epithymi drach. xx. myrobal. citrinorum, Indorum, ana drach. xv. cuſcutæ, fumiterræ ana drach. x. thymi, bugloſſæ, calaminthes, myrobal. emblicorum, belliricor. polypodii, glyzirrhizæ, agarici, ſtœchados an. drach. vj. roſarum, fœniculi, aniſi, an. drach. ij. ſ. prunorum num. xx. paſſularum enucleat. vnc. iv. tamarindorum vnc. ij. ſ. aquæ lib. x. bulliant ſecundum artem, colaturæ adde ſachari lib. iiij. ſapæ lib. ij. coquantur ſecundum artem.

Syrupus pro ſplene Mich. Sauanarolæ: R. Scolopendrii, fruct. tamariſci, rad. Iridis, cort. rad. capparum, ſalicis, epithymi an. p. æq. macerentur iuſta quantitate aceti boni horas 24. dein ad caſum tertiæ partis coquãtur, & F. ſyrupus acetoſus, de quo per dies nouem, tempore matutino propinari ſolet vnc. j. ex aquis appropriatis, mirifico cum ſucceſſu.

Syrupus ſpleneticus Franc. Pedemontani: R. Epithymi, cort. capparorum, linguæ ceruinæ, cort. med. fraxini, cort. med. rad. ſalicis, rad. rubiæ tinctorum, Ireos florentinæ, rad. acori vulgaris, rad. aſari, ſem. aniſi, fœniculi, cymini ana vnc. j. Macerentur ſimul omnia in lib. iv. aquæ & lib. ij. aceti, horis 24. deinde coquantur omnia ad conſumptioné tertiæ partis,

Digitized by

tis, reducendo ſcilicet ad lib. IV. expreſſioni datæ adde mellis Hiſpanici deſpumati lib. ij ſ. coquantur ſecundum artem ad ſyrupi conſiſtentiam.

Syrupus è cichorio VVilelmi Placentini: Recipe Fol. Cichorii M. j. fol. borraginis, lactucæ, ſcariolæ, buglosſæ, violariæ, acetoſæ, battiſoceræ an. M. ſ. rhabarb. drac. ij. herbæ conciſæ decoq. in lib. iij. aquæ ad caſum tertiæ partis, atq; adiectis lib. ij. ſachari, fit ſyrupus. Rhabarb. in linteolo raro ligatur atque in decocto ſuſpenſum, ſæpe inter coquendum exprimitur.

Syrupus de cichorea cum rhabarbaro, Nicolai Florentini: Recipe Rad. apii, fœniculi, aſparag. hordei integri ana vncias duas, cichorii erratici, Intybi latifolii, ſeu endiuiæ ſatiuæ, Intybi anguſtifolii, ſeu ſcariolæ an. M. ij. taraxaconis, cicerbitæ, lactucæ vtriuſque, hepaticæ, fumariæ, lupuli ana M. j. capilli Veneris veri, adianti communis, polytrici, ceterach, glyzirrhizæ raſæ, alkekengi, ſem. cuſcutæ ana drachm. vj. coquantur in aquæ libr. xij. aut quantitate ſufficienti ad tertiæ partis conſumptionem. In colatura clarificata dilue ſachari optimi li. vj. coquantur in ſyrupum, cui perfecte, aut paulo plus cocto, adde ad ſingulas libr. rhabar. vnc. ſ. & nardi Indicæ ſcrup. iiij. F. ſyrupus.

Syrupus de Olibano Rhaſis: Recipe aceti veteris li. iij. ſucci mal. granat. acet. Acetoſitatis citri, agreſtæ, acidulæ, mororum in quo ſumach fuerit decoct. Berberis an. lib. j. Lactucæ, endiuiæ ſyluest. ana vncias iij. Decoctionis Iniubarum, infuſionis lentium ana lib. j. ſ. ſachari lib. iij. Fiat ſyrupus. Deinde R. Spodii lib. ſ. caphuræ vnc. j. Terantur in mortario, & incorporentur cum ſyrupo, donec fiat vnum corpus, & conſpergatur ter cum fruſto cucumeris.

Syrupus ex Bryoniæ Radicum ſucco: Recipe ſucci rad. bryoniæ, mellis, Hiſpanici, vino generoſo deſpumati ana partes æquales. Coquantur leniter in vaſe terreo vitreato, donec fluxilis ſyrupi conſiſtentiam habeant, continenter deſpumando. Exprimatur a. ſuccus tempore Maij.

Syrupus de Bryonia compoſitus Meſuæ: Recipe ſucci Bryoniæ vnc. v. aquæ decoctionis origani, hyſſopi ſicci, libyſtici, ſeſeleos, cardamomi, ſtœchadas an. drach. ſapæ, vuarum paſſarum ana lib. ſ. Mellis lib. ij. F l. artis. Doſis vnc. iſ.

Syrupus de Cydoniis: R. Succi Cydoniorum acidorum depurati & clarificati lib. ij. ſ. Sachari albi lib. j ſ. F. ſyrupus ſ. artem.

Miua

Miua Cydoniorum ſimplex Meſue: Recipe ſucci cydoniorum depurat. lib. xij. coquantur ad medietatem, adde vini albi veteris lib. v. coquantur lento igne, crebro deſpumando ad tertiæ partis conſumptionem, poſtquam reſederit, cola, & adde ſachari lib. iij. coquantur ad iuſtam conſiſtentiam.

Miua Cydoniorum aromatica Nicolai: R. Succi cydoniorum acidorum lib. xx. vini albi petentis veteris lib. x. Mellis opt. deſpumati lib. vj. aut ſachari tantundem, coquantur ad perfectionem, poſtea impone ſequentia aromata in ſyndone ligata, cinnam. electi, cardamomi maioris ana drach. iij. caryophyll. drach. ij. zingiberis, maſtiches, ligni aloes, macis ana drach. j. ſ. croci drach. ij. Omnia excepto croco parum terantur, & nodulo ligata ſuſpendantur, identidem confricando in ipſo medicamento donec craſſeſcat, dein ſublato ab igne aromatiza cum Moſchi ℈j. Trochiſcorum Gallię Moſchatę veræ drac. ij. Fiat vt artis eſt.

Syrupus Ribes vel Berberis: R. Succi vel Ribes, vel Berberis lib. iv. ſachari lib. ij. ſ. coquantur vt artis eſt in conſiſtentiam ſyrupi.

Syrupus de Moris: R. Succi mororum domeſticorum non omnino maturorum lib. ſ. ſucci mororum rubi ſylueſtris, mellis albi, deſpumati ana lib. j. ſapæ vnc. iiij. coquantur vt artis eſt, in ſyrupum.

Syrupus Limonum & Granatorum: R. Succi Limonum, vel Granatorum acidorum ſole depurati, & ſenſim colo laneo ſine expreſſione traiecti lib. v. ſachari albiſſimi lib. iij. lente coquantur in vaſe fictili ad conſiſtentiam ſyrupi.

Syrupus de Portula a Meſue: R. Sem. Portulacæ lib. ſ. ſucci endiuiæ cocti & depurati lib. ij. ſachari lib. j. aceti lib. ſ. vel ſucci granat. acidorum vnc. ix. Tritum ſemen in ſucco endiuiæ macera 24. horis, poſtea lento igne coque ad dimidias, demum cum ſacharo percoque in ſyrupum.

Syrupus de Thymo D. Meſue: R. Comarum thymi vnc. ij. calaminthes, menthæ ſiccæ ana drach. v. ſem. aniſi, apii, fœniculi, dauci ana vnc. ſ. Vuarum paſſarum purgatarum vnc. iiij. ſ. Mellis lib. ij. Galliæ Moſchatæ drach. ij. Miſce, fiat ſyrupus ſecundum artem.

Syrupus domeſticus, ſiue de ſpina infectoria: R. Baccarum fruticis illius quem ſpinam ceruinam vocant, circa finem Septembris aut Octobris initio collectarum quantitatem ſufficientem: contundantur in pila lapidea, deinde exprimendo colentur. Succus expreſſus coquatur lento igne, donec quarta pars abſumatur, atque iterum coletur. R. Huius colati

Digitized by Google

colati libr.ij.Mellis deſpumati vnc. xvj. coquantur ſimul donec ſyrupi benè cocti conſiſtentiam acquirant adiiciendo in fine Maſtiches, Aniſi, ana drachm.iij. Zingiberis, Cinnamomi, Caryophyllorum ana vnc.j.ſ.

Syrupus de Rhabarbaro ſolutiuus: R. Rhab.opt.foliorum ſenæ ana vnc. ij.ſ.Flor.violarum M.j. Cinnamomi drachm.j. ſ. Aqua: Betonicæ, Cichorii, Bugloſſæ ana lib.j.ſ. Fiat omnium infuſio per noctem, mane Ebullitione & expreſſione facta colatura decoquatur in Syrupum cum ſachari albi libra aut q. ſatis. Adde ſyrupi Roſati ſolutiui compoſiti vnc.iiij.

Syrupus Hermodactylorum Nicolai: R. s. Rad.ana vnc.j.ſem.4.frig.Maior.ana vnc.j.ſ.Hyſſopi, Capillorum Veneris, Aſpleni ana M. ſ. Violarum Mj.ſ.Flor. Roſmarini, Borraginis ana Mj.ſ. Cyperi drachm. iij. Chamomillæ drachm. ij. Paſſularum vnc. j. ſenæ vnc. ij. Hermodactylorum, Cuſcutæ ana vnc.ſ. Aniſi, Fœniculi, carui ana drachm. ij. ſ. Polypodii vnc.iij.Agarici drachm.ij. coquantur in aquæ lib. iij. Colaturæ adde ſachari lib. j. ſ. Roſarum vnc.j.Rhabarb drachm. iv. ſ. Turbith drachm.iij. Hæc tenuiſſime trita inque panno ligato ſuſpendes in ſyrupo cocto ſecundum artem.

Syrupus Diacnicus Andernaci: R.Adianthi, Hyſſopi, Thymi, origani, Chamæd.Chamæpit.ſcolopendrii, Bugloſſi ana M. ſ. Cuſcutæ, Veſicariæ ana vnc.ſ.Rad. Angelicæ, Glycirrhi. Fœniculi, Apii, Aſparagi ana vnc.j.cort.Tamaricis vnc. ſ. Polypodii vnc. j. ſ. ſem. Aniſi, Dauci, Fœniculi, Ameos ana vnc. j. ſem. Cnici contuſi vnc.iv.ſ. Paſſularum enucleatarum vnc.ii.Decoquantur in aqua, ad tertias colentur: Deinde adde ſenæ Alexandrinæ vnc.i.ſ. In iure decocti maceretur: Ad hæc Agarici trochiſcati vnc.ſ.Zingiberis drachm.i.Rhabarb.drachm.vi.Hæc ſequenti die colentur, valideque exprimantur, poſtea ſachari albiſſimi lib.i.ſyr. roſ. ſolutiui, ſyrupi violacei ſolutiui ana vnc.ii. ſyrupi aceroſ. ſimpl.vnc.ii.M.atque iterum modice coquantur, dum ſatis ſpiſſeſcant: Doſis vnc.i.ad vnc.ij.

Syrupus è Meliſſophyllo Fernelij. R. Rad. Dictamni, Pentaphylli, Veronicæ, Doronici Rom.an. vnc.ſ.Fol.meliſſophylli, Scabioſæ, præmorſæ, Flor. Bugloſ. vtriuſque Roſmar. an. M.i.ſem. oxalidis, citrii mali, Fœniculi, Carduibened. Ocymi ana drachm. iij. coquantur in lib. iv. aquæ ad dimidias. Expreſſioni adde ſachari lib. iii. ſucci meliſſæ, aquæ Roſ.ana lib.ſ.coquantur in Syrupum, aromatiſando cinnamom.& ſantal.citri. an. vnc.ſ.

Syrupus ex polypodio Heurnii: R. polypodij recentis lib. i. cort. Ellebori nigri præpar. vnc. ſ. Fol. ſenæ lib. ſ. Epithymi, Rad. Bugloſſi, Flor. Borrag. ſtœchad. paſſularum prunorum an. vnc. j. Liquiritiæ raſæ, ſem. fœniculi, Turbith, Agarici an. vnc. ſ. Fumariæ, Meliſſæ, Betonicæ an. M j. cinnamomi, Nucis Myriſticæ an. vnc. j. Croci ſcrup. j. Fiat decoctio ex aqua: maccrentur horis 12. Colaturæ adde ſucci fumariæ lib. x. Lupulorum, Betonicæ an. lib. ſ. pomorum lib. j. F. ſyrupus, hic valide purgat Melancholiam. Doſis vnc. iiij.

Gentilis ſic vult: R. polypodii recentis vnc. iij. Bugloſſæ, Meliſſæ an. M j. Cyperi, Acori, Aſari, cort. Cappar. an. vnc. ſ. ſenæ, Epithymi an. vnc. ij. ſem. Endiuiæ, Lactucæ, ſcariolæ an. vnc. j. ſ. Terenda groſſo modo conterantur, & cum cæteris decoque in lib. v. aquæ puræ ad conſumptionem lib ij. dein additis Mellis roſati lib. ij. Fiat ſyrupus. ſub finem a. decoctionis iniiciantur Epithymus & ſenna, vt quater aut quinquies tantum efferueſcant.

Syrupus ex Iua Nicolai: R. Iuæ M. ij. ſaluiæ, Maioranæ, Roriſmarini, polii montani, origani, Calamenthi, Mentaſtri, pulegii, Hyſſopi, Thymi, Rutæ hortenſis, ſylueſtris, Betonicæ ſerpilli an. l. j. Acori, Ariſtolochiæ longæ ac rot. peucedani, Valerianæ; Bryoniæ, Gentianæ, Dictamni an. vnc. ſ. Rad. fœniculi, petroſelini, Apii, Aſparagi, Ruſci an. vnc. j. ſtæchadis, ſem. Aniſi, Leuiſtici, ameos, fœniculi, carui, ſileris mõtani an. drac. iij. pyrethri vnc. j. ſ. Vuarum paſſarum vnc. ij. Aquæ Mellis q. ſ. aromatizentur cum cinnamomo, Nuce moſchata, Cubebis, Fiat ſyrupus.

Syrupus è Cucurbita Meſue: R. Cucurbitam ſatiuam magnam num 1. paſta obuolutam in clibano. Ex calente adhuc ſuccum exprime cuius li. v. cum ſacchari lib. iij. in ſyrupum percoque.

Syrupus è ſaluia: R. ſucci ſaluiæ depurati lib. iiij. ſachari lib. iij. Fiat ſyrupus.

Syrupus è Teſtudine Guainerii. R. Teſtudines nemorales N. ij. vel iij. præciſis extremitatib. probe lauentur aqua feruenti, & exactè coquantur. Pulpæ in mortario lapideo contuſæ, & in vas vitreũ coniectæ, adde ſucci Glycirrhizæ, Gum. Arabici, Tragacanthi, ſem. Papauer. albi, lactucæ, portulacæ, Maluæ, ſem. 4. frigid. an. vnc. ſ. ſem. Cydoniorum, Bombacis an. drac. vi. Paſſul. purgatarũ Berber. an. vnc. ſ. ſebeſten, ſpodii an. drach. iij. Roſarum, violarum, Hordei excorticati, capill. Veneris, Borraginis,

Digitized by Google

rginis, Bugloſſæ an. M. j. contuſa omnia pulpæ admiſceantur, atque affuſis aquæ puræ Menſuris iij. vel iiii. & clauſo orificio, ſic vt nihil exſpirare queat, in vaſe duplici coquantur, ad tertiæ partis conſumptionem, factaque forti expreſſione, additiſque ſachari lib. iiij. Fiat ſyrupus.

Syrupus Reſumptiuus: R. Carnis teſtudinum vnc. iiij. Hordei mundati vnc. ij. Carnis Dactylorum vnc. j. Paſſularum Damaſcenar. Glycyrrhizæ, raſæ an. drach. vj. ſebeſten, iuiubas an. N. xij. ſem. Bombacis, Melonum, Cucumeris, Citrulli an. vnc. ſ. ſem. Lactucæ, papaueris albi an. drach. ij. Vngulæ caballinæ, Pulmonariæ an. M. j. flor. violarum Nenupharis an. vnc. ſ. Fiat Decoctio vt decet. In colatura clarificata ad lib. iiij. adde ſacchari albiſſimi lib. ij. ſachari roſat. & Diatragacanthi frigidi an. lib. ſ. Fiat ſyrupus perfectè coctus.

Syrupus exhilarans D. Dom. Laurent. R. ſuccorum Borrag. & Bugloſſ. lib. j. ſ. ſucci pomorum redolentium lib. j. ſucci meliſſæ vnc. ſ. granorum Kermes drach. iij. Croci drach. ſ. Pulueris Diamargariti frigid. drach. ſ. Diambræ ſcrupul. iiij. ſachari tabarzet lib. ij. fiat ex arte ſyrupus.

Syrupus Diaſereos Andernaci: R. Intybi, Latifolii ſeu Endiuiæ, Cichorii an. M. j. Adianthi albi, nigri, Agrimoniæ, ceterach, Lupuli, fumariæ an. M. ſ. gran. Halicacabi, cuſcutæ an. dreah. iij. Rad. Apii, fœniculi, Aſparagi an. vnc. ſ. polypodii quercini vnc. j. glycyrrhizæ drac. vj. ſem. Cnici vnc. j. ſ. ſem. 4. frig. maior. an. drac. ij. Hordei crudi p. ij. ſem. Endiuiæ, Cichorii an. drach. j. ſ. Vuarum paſſarum vnc. j. prun. Damaſcen. Numer. xx. Flor. Borragin. Bugloſſæ, violarum an. p. i. Myrobal. Citrinorum, chebulorum an. vnc. ſ. Omnia in aqua ad tertias decoquantur, & in huius decocti iure colati li. j. ſ. macerentur ſeorſim per noctem, Rhabarbari electi vnc. ij. ſ. Agarici Trochiſcati vnc. j. fol. ſenæ vnc. j. ſ. Cinnamomi, zingiberis an. drach. j. expreſſis colatiſq; iterum adde ſachari optimi lib. j. ſyrupi Roſ. ſolutiui vnc. iii. Mixta omnia rurſus modicè coquantur ad iuſtam ſpiſſitudinem.

Syrupus de Elleboro Heurnii. Recipe Ellebori nigri vnc. ſ. ſucci pomorum dulcium vnc. x. Rad. Bugloſſi, Borragin. Polypodii, Epithymi an. vnc. i. Fol. ſenæ, ſtœchados, chamæpithyos, an. drach. vi.

Digitized by Google

Flor.Borrag. Bugloſſæ, Fumariæ, Lupulorum ana p.i.Agrimoniæ,Capillorum Veneris,Chamædryos an.Mi.ſchænanthi ana vnc.ſ. Fiat decoctio ad libras duas:Huic decocto adde ſucci pomorum, ſachari albi ana lib.ii.Fiat ſyrupus.Doſis vnc.ij.

Syrupus alterans bilem flauam:Recipe Scariolæ,Lactucæ,Roſtri porcini,Bugloſſæ,Borraginis ana Mj.Prunorum, ſebeſten ana paria v.ſem. 4.frig.maior.ana drachm.ii.ſem.Aniſi drachm.i. Flor. Borraginis,Violarum,Bugloſſæ an.p.j.Fiat decoctio,& in lib.i. diſſolue ſacchari q.ſ.& fiat ſyrupus.

Syrupus contra pleureſin & peripneumoniam, phthiſicos & hecticos: Recipe Aquæ lib.iv.Violarum vnc.ii.ſ.Glyzyrrhizæ,papaueris albi an. vnc. ſ.ſem.Citoneorum,ſem.Maluæ,medullæ ſem.bombacis,medullæ ſem. Citoneonum,Melonum, Cucumeris,Cucurbitæ, Portulacæ, Tragacanthæ , Portulacæ, Gummi Arabici ana drahm.iij. Omnia in ſacculo bene trita ponantur, & ſacculus in prædicta aqua ponatur, & bulliat ad medietatem,& ſacculo obſtructo ab aqua lib.ii.Sacchari ponantur, & fiat ſyrupus clarificatus.

Syrupus Ambroſii prouocans ſudorem & ſitim extinguens, vtilis in febribus: Recipe Milij excorticati quantitatem conuenientem,decoquatur, donec crepet.Deinde R. vnc. v. vel circa eius iuſculi bullientis & infunde vini albini odoriferi vnc.ij.& ſic calidum da patienti,ac bene eum cooperias,tunc mirum in modum ſudabit.

Syrupus contra acutas & peracutas paſſiones: R. Succi portulacæ, Melonum an.lib.1.Vel cum aqua decoctionis citrul.Melon.cucurb. vel cap. Ven. herbæ hepaticæ, polytrichi adianti,Ceterach. In aqua iſta, vel in ſucco prædicto fac bullire Liquiritiæ mundatæ & tritæ, Tragacanthæ, Violarum an. vnc.i. Prunorum num.v. ſemper viuæ aut Cotyledonis vnc.i.Deinde coletur & colaturæ adde Sacchari lib. 1. & fiat ſyrupus & clarificetur:deinde pſyllium & ſem.Citron.an.ſcrup.i. In ſacculo mitte ſantali albi & rub.ſpodij,berberis,roſ.portul.lact.ſcariol.an.vnc.ſ.puluerisato & horum puluerem in eodem ſacculo pone, & ibidem Rhabarb. puluer. drachm.j. Hæc ſimul bullire facias vſque ad decoctionem.

Syrupus contra omnem fluxum ventris. R.Sachari lib.1. Aquæ Roſar. vel pluuialis lib.1.ſ.Myrti vnc.i.Roſar.Sumachi,Acaciæ,Balauſtiæ,Spodii, Hypociſtidis an,vnc.ſ.Sorbarum mundat:num.x. meſpilorum viridium

dium num.v.Cornarum, vel prunorum immatur: num.x. Tragacanthæ, Glycyrrhizæ, Gummi Arabici, ana drachm.ſ. Terenda terantur, & bulliant in ſupra dicta aqua, donec ad quantitatem vnius libræ deueniant, & colaturæ ponatur ſaccharum prædictum, & fiat ſyrupus: & clarificetur.

Syrupus ad Epilepſiam: R. Succi cardui benedicti depurati, & ad ſpiſſitudinem cocti vnc. IV. Decoquantur ſ. a. De quo ſumat in ſeptimana bis vel ter cochlearium vnum: vel cum ſcrup.j. Theriacæ, vel ſine.

Syrupus alterans pituitam: R. Rad. Apij, Petroſelini, Fæniculi, Aſparagi an. vnc.j. Hyſſopi, Betonicæ an. M.i. Sem. Aniſi drachm.iij. Paſſularum, Ficuum an. paria xx. Flor. Anthos, Stæchados, Borraginis, Bugloſſæ an. p. j. Glyzyrrhizæ. vnc.j. Fiat decoctio, & in libra vna & ſemiſſe, diſſolue mellis deſpumati vel Roſ.q.ſatis eſt.

Syrupus ex quinta eſſentia Fioravanti: R. Aquæ vitæ optimæ & circulatæ vnc.xii. Olei ſulphuris drachm.VI. Olei vitrioli vnc.ſ. Olei Tartarei vnc.VI. Zulapii roſacei lib.IV. Moſchi ſcrup.ſ. Miſce & fiat ſyrupus. Magnarum virium eſt.

Syrupus Saccharatus: R. Vini optimi lib.III. Sacchari albiſſ. lib.I. coquatur ad lentum ignem more ſyrupi: ſerua & vtere cum duabus partibus aquæ decoctæ. Senibus frigidis & debilibus conuenit, & quibus humor natiuus, & calor naturalis minuuntur. Nutrit enim & ſanguinem generat & replet partes principales ſpiritibus.

Syrupus de cinnamomo: R. Miuæ Cotoneorum, vel Syrupi de cort. mali citri lib.ſ. Quintæ eſſentiæ Cinnamomi vnc.ſ. vel Olei Cinnamomi drachm.ii. Tincturæ auri drachm.ii. Miſce optimè. Ad eadem valet, vt ſupra dictus.

Syrupus de Cinnamomo, alius: R. Syrupi de cort. mali citri, vel miuæ cotoneorum vnc.IV. Quintæ eſſentiæ Cinnamomi, circulatæ drachm. iii. vel vnc.ſ. Tincturæ auri vitæ drachm.ij. Miſce ſenibus debilibus confert.

Syrupus ad menſes prouocandos: R. Rad. Apii, Fœniculi, Petroſelini, Aſparagi, Ruſci vnc.iij. Radic. Rubiæ maior. vnc.ij. Radic. Quinque folij, Eryngij an. vnc.j. Pulegij vtriuſque, calaminthæ, Orig. an. M.j. ſemin.4. frig. maior: an. drachm.j. Florum Anthos, Leucoi an. p.ij. Flor. geniſtæ p.j. Fiat decoctio in aqua & vino, in quibus per noctem radices

Digitized by Google

macerentur:& in colaturæ lib.ij.diſſolue mellis deſpumati vnc.iv. Sacchari quantum ſatis eſt: fiat ſyrupus aromat: cum Cinamomi vnc. j. Datur paulo ante quam fluant menſes, aut cum inſtat tempus purgationis.

Syrupus alterans bilem atram: R. Endiuiæ, Scariolæ, Bugloſſæ, Borraginis, Violarum, Lactucæ, Portulacæ, an. M. j. Paſſularum vnc.ij. ſem.4.frig.maior:an.drachm.iij Flor.Borraginis, Bugloſſæ an.p.j. Violarum p.ij. Fiat decoctio,& in colatura diſſolue ſachari quantum ſatis eſt:& fiat ſyrupus.

Alius, R. Rad. Bugloſſæ, Enulæ, Glycyrrhicæ an. drachm. j. Rad. graminis, Aſparagi, Apii an.vnc.ſ. Rad. Satyrionis drachm. vi. Paſſularum vnc.j. Capillorum Veneris, Violarum, Meliſſæ, Cichorij an. M. j. Calamint. Chamædryos, Chamæpityos an. M. ſ. ſem.4.frig. maior:an. drach.1.ſem. Bombac.drach.iij.ſem. Apii, Petroſelini an. drach.ij.flor. Bugloſſæ, Borragin. Anthos, Violarũ an. p. j. Fiat decoctio. In colatura diſſolue ſacchari quant.ſat.eſt:& fiat ſyrupus.

Syrupus ad atram bilem alius: R. Flor. Borraginis, flor. Bugloſſæ, flor. Meliſſę flor. Violarum, Capillorum Ven. Endiuiæ, Cuſcutæ, Polypodij, ſenæ, Epithymi an. M. j. Prunorum Damaſc.num. xx. Pomorum Odoratorum num.x. Paſſularum vnc.j. Glyzyrrhizæ drachm.ſ. Coquantur in aqua omnia præter Epithymum & aromata, donec pars tertia conſumatur. Decoctio expreſſa poſtea cum ſaccharo iterum & Epithymo moderate coquatur: poſtremo infundantur aromata, ſcilicet cinnamomum atq; crocus. Huius ſyrupi aurora calfacti vnc. iij. bibantur ſimulque vnc. ii. aut vnc.iij. aquæ Bugloſſæ.

Syrupus ad Melancholiam: R. Aquarum Fumi terræ, lupulorum, Abſinthij, Capill. Ven. an. lib. v. Polypodij Quercini lib.j. Fol. Senæ, Epithymi an.vn.iv. Flor.Borrag. Bugloſſi M.ij Capill.Ven. M.j. Glycyrrhizæ, Paſſularũ, Cinnamomi an.vnc,ij. Quatuor ſem.frig. vnc. ij. Fiat decoctio ſ.a. de colatura R. lib. iv. quib. adde ſucci borrag. ſucci Bugloſſæ, ſucci Lupulorum an.vnc.ij. Mellis vnc.vj. Sacchari albi q. ſ. eſt. Fiat ſyrupus ſecundum artem: aromatizetur cum moſcho & ambra.

Syrupus purgans bilem: R. Rad. Cichorij vnc. j. Glycyrrhizæ raſæ drachm.ij. Cichorij, Scariolæ, Bugloſſæ, Borrag. Roſtri porcini, id eſt, ſonchi, Dentis leonis an. M. j. Prunorum, ſebeſten an. paria xx. Paſſularum paria x. Aniſi drachm.ij. Thamarindorum vnc.j. Senæ Orient.

Medullæ

Medullæ ſem.carthami an.drachm.iij.Flor.Borraginis, Bugloſſæ, Violarum an.p.j.Fiat decoctio.In colatura diſſolue ſacchari q. ſatis eſt: fiat ſyrupus,addendo poſt clarificationem, vel in clarificatione ipſa, ſucci roſarum drachm.ij. vel ſyrupi roſati laxatiui vnc.IV. cinnamomi drach. ij. Miſce,& fiat ſyrupus.

Syrupus purgans pituitam ex thorace:R.Rad. Apii, Fæniculi, Apii,vel Aſparagi an. vnc.i. Hyſſopi, Beton. an. M.j.Marrubii M.ſ. ſem. Aniſi drachm.iij. Paſſularum, Ficuum an. paria xx. Flor. Anthos, Stæados, Borraginis, Bugloſſæ an. p.i. Glycyrrhizæ vnc.i. Fiat decoctio. In colaturæ lib.ij. adde Polypodii vnc. j. Medullæ ſem. Carthami contuſi vnc.ij. Agarici trochiſcati drachm.ij. Aniſi,Fæniculi an.drachm.i. Concoquantur: colaturæ adde mellis violati, vel roſacei, q. ſat. eſt & fiat ſyrupus.

Syrupus purgans melancholiam:R.Radicum Bugloſſæ, Glycyrrhizæ raſæ an. vnc.i. Cichorii, Scariolæ, Borraginis, Bugloſſæ, Fumiterræ, Violarum,Mercurialis an.M.i.Paſſularum vnc.ii. ſeminis Cucurbitæ, Melonum,Citrulli Cucumeris,Aniſi an. drachm. iij. Senæ Orientalis, Polypodij,Origani, Epithymi an. vnc.ii. Thamarindorum vnc.ſ.Flor. Borraginis,Bugloſſæ,Violarum an.p.ii. Miſce & fiat decoctio. In colatura diſſolue ſacchari quant.ſat.eſt:& fiat ſyrupus.Addantur ſyrupi roſarum laxatiui vnc.IV.Bilem & melancholiam purgat.

Oxymel Elleboratum maius Iuliani, purgans phlegma & melancholiam. R.Rutæ,Thymi,Dictamni Cretici, Hyſſopi, Pulegii, Marrubii, Carduibenedicti, Spicæ Celt. Cort. Sambuci interior, an.M.i. Calami montani p.ii. ſem. Aniſi, Ocymi,vrticæ Rom. anethi an. drachm. ii. Rad.angelicæ, altheæ, ari ſcillæ, Ariſtolochiæ longæ, rotundæ, Clematitidis, Turbith an. vnc.i. Iridis noſtræ, Coſti, Polypodii an. vnc.i. Ellebori nigri,Eſulæ an.drachm.ii.Cort. Rad. Ellebori albi drachm.ii. Agarici drach.ii.Omnia trita infunde in aceti acerrimi lib.vi.vel quant. ſuff.triduo in ſole,vel ad fornacem, in vitreo vaſe obturato. Tum decoquantur in olla vitreata ad dimidium fere, tum colabis modice exprimendo,addeſq; mellis deſpumati,Sacchari an.li.i.&ad conſumptionem aceti decoques ad ſyrupi cōſiſtentiam.Doſis,ad mouendam aluū, ab vnc.ſ. vſque ad ℥vi. cum decoctione ſenæ & polypodii, vel ſyrupo

violato,

violato,alioue ſolutiuo.Confert Epilepſiæ, aſthmati & omnibus morbis,à materia frigida,craſſa,tenaci,à phlegmate & melancholia dependente.

Oxymel Elleboratum,minus:R.Calamenthi,Thymi, Pulegii, Cardui benedicti, Roſar. rubr. Menthæ criſpæ an. p. j. ſem. aniſi,Ocymi,ſem. Vrticæ Romanæ,ſem.Anethi an.drachm.j.Rad.Angel. rad. Fœniculi, Althææ, Scillæ, Iridis noſtræ, Turbith, an. vnc.ſ. Ellebori albi, Eſulæ præparatæ an.drachm.ij.Rad.Aſari drachm.j.ſ.Galangæ,Cinnamomi, Calami aromatici an.drachm.j. Infunde in aceti fortiſſimi lib. ii. ſ. ut prædictum eſt & cùm media pars bulliendo fuerit abſumpta, adde Sacchari,Mellis deſpumati an.vnc.v. Fiat ſyrupus, qui aromatizetur, cum Croci, Cinnamomi, Macis, Zingiberis an. ſcrup.j. in ſacculo intus ſuſpenſis.Doſis ac vires,vt in maiore.

Oxymel compoſitum Geſneri, validè Melancholiam purgans: R. Epithymi drachm.x.Polypodii drachm.vi.Bugloſſi drachm.xv. Thymi, Hyſſopi, Chamæpityos an. vnc. ſ. Capillorum Veneris drachm. v. Turbith. drachm.vi. Ocimi, Meliſſæ, Caryophyllorum, Spicænardi, Malabathri, Cardamomi an. drachm. iii. Radicis & ſeminis Endiuiæ,ſeminis caſſathæ an.drachm.xii.Conſeruæ roſatæ ad pondus omnium. Infunde hæc in aceto puro,horis 24. (ſit copia aceti,qua obruantur cuncta) poſtridie adde aquæ libras quinque:leniter excoquantur, dum redeat ad Aceti primam copiam:fiat colatura, & adiecto ſaccharo coquatur. Datur vt vnc.ii.cum ſemiſſe. Geſnerus, cuius deſcriptio epiſtolis eius annexa eſt.

Syrupus ad aſcitem:R.Paſſularum vnc. ii. Fol. Braſſicæ marinæ M.i. Thymelææ vel Chamelææ M.ſ.ſeminis Hederæ,ſem.ſeſeleos an.drach. iii.Fiat decoctio. In libra vna diſſolve, Syrupi Endiuiæ ſimplicis lib.1. vel ſyrupi Endiuiæ comp. lib. ſ. Fiat ſyrupus aromizatus cum Cinnamomi drachm.ii.vel ſpicæ celticæ drachm.i. Loco ſyrupi poni poſſunt ſpecies cichorii & herbæ capil. atque ſyrupus inde confici hoc modo.

Alius ad idem: R. Rad. Valerianæ, rad Rubiæ maior. Cyclaminis an. vnc.ii.Rad.Apii,Petroſelini an.vnc.ſ.Endiuiæ,Scariolæ,Capill.Veneris,Agrimoniæ an.M.i.Chamelææ,Thymelææ an.vnc.i.Paſſular:mundat:vnc.iv.Aniſi drachm.iii.Fiat decoctio.& in lib.1.ſ. diſſolue ſacchari quant.ſat eſt,fiatque ſyrupus aromat: cum ſpicæ celticæ drachm.iii. vel

Digitized by Google

vel Cinnamomi. Dentur vnc. iv. per ſe, ſi ſit mediæ coctionis: vel cum aquis endiviæ & cichorij, ſi ſit coctus ad perfectionem.

Syrupus ad anaſarcam. Si ſit anaſarca, prædictis adiungenda erunt medicamenta magis incidentia, attenuantia, & alterantia: vt Enulæ camp. rad. Apii, Petroſelini, Rubiæ maioris, in maiori quantitate: & pituitam purgantia: vt Agaricus, ſemen Carthami, Sena, Polypodium: aut prædicta medicamenta trahentia aquas, decoquenda in ſyrupis ad pituitam purgandam præſcriptis.

Syrupus ad tympanitem. R. Paſſularum vnc. ij. ſem. Petroſelini, Apij, ſeſeleos an. drachm. ij. Radicum Aſari, Valerianæ an. vnc. ſ. menthæ. Abſinthij, Betonicæ an. M. ſ. Marrubii M. j. Mercurialis, Braſſicæ marinæ an. M. ſ. Senæ Orientalis, ſem. Carthami an. drachm. vj. Flor. Anthos Geniſtæ an. p. j. Fiat decoctio. In lib. j. ſ. diſſolue ſacchari quant. ſat. eſt: Fiat ſyrupus aromat: cum diagalangæ drachm. ij. vel aromat. roſ. drach. j. De alternis diebus.

Syrupus Hepaticus ad humores mixtos: R. Hepaticæ nobilis, Acidulæ, Cichorii, Dentis leonis, Endiuiæ, Sonchi læuis an. M. j. Capillorum Veneris, Eupatorii vulgi, Linguæ ceruinæ, Lupulorum, Fumiterræ an. M ſ. (addi poteſt Caſſutha, Aſarum, Aniſum) Flor. Cord. ſtudentium an. p. j. Rad. aperitiuarum an. vnc. ſ. Fructuum alKeKengi vnc. ſ. Polypodii quercini recentis vnc. j. Glyzyrrhizæ raſæ drachm. vj. ſeminis carthami vnc. ij ſem. quatuor frigidorum maiorum an. drachm. ij. Hordei p. ij. ſem. Endiuiæ, Cichorii an. drachm. j. ſ. Paſſularum vnc. j. ſ. Pruna Num. xij. Myrobalanorum citrinorum & Chebulorum an. vnc. ſ. Coque ex aqua ad tertias, in colati iuris ſeſquilibra, macerentur. Agarici recenter trochiſzati vnc. j. Foliorum ſenæ mundatorum à puluere & ſtipitibus vnc. j. ſ. Zingiberis, Cinnamomi an. vnc. j. Iterum expreſſis, adde Sacchari lib. 1. Syrupi roſati ſolutorij vnc. iij. Iterum igni reddantur, dum lenteſcat ſuccus. Datur vnc. ſ. pueris cum Aqua hordei cui cinnamomum incoxit, in ictero & viſcerum infarctu ac eorum duritie prouectioribus proponitur vnc. j. cum vnc. ij. Syrupi violati, aut roſati ſolutorij: adiecto liquore Intybi aut Aqua hordei robuſtioribus vnc. ij. cum an. Syrupi roſati: quod ſi febri implicitus æger non ſit, cum vnc. j. Aquæ cinnamomi ſumi poterit.

Syrupus ſolutiuus Fioravanti: R. Saluiæ, Rutæ, Roriſmarini, Abſinthij, Cichorii, Cardui benedicti, Vrticæ, Origani an. M. j. Ficuum, Paſ-

Sfff ſularum,

ſularum, Dactylorum, Amygdal. dul. an. vnc. iij. Salis gemmæ vnc. iv. Colocynthidis, Aloes hepaticæ, cinnamomi, Myrobal. citrinorum an. vnc. ij. mellis communis lib. ij. Aquæ fontanæ lib. xiix. Contundenda contundantur craſſe, miſceantur, & macerentur per noctem: deinde coquantur vſque ad medietatis conſumptionem: coletur, & aromatizetur cum Moſchi ſcrup. ſ. aquæ roſ. lib. j. & ſeruetur in vaſe vitreo, optimè clauſo. Doſis vnc. iv. vſque ad vnc. vj. Purgat humores craſſos. Confert febribus, morbo Gallico, podagræ, arthritidi, catarrho, tuſſi capitis dolori, & omnibus infirmitatibus, ab humoribus corruptis & putridis generatis, præſertim ſi quis eo per xv. dies vtatur.

Alius ſolutivus: R. Fol. ſenæ vnc. ij. Fumiterræ, capil. Ven. Scolopendrij, Hepaticæ, Epithymi, Polypod. quercini, Flor. borraginis, Flor. Bugloſſæ, Glyzyrrhizæ raſæ an. vnc. iij. Colocynthidis, Ellebori nigri, Aloes hepaticæ, Myrob. Indorum an. vnc. j. Prunor. Damaſc. num. xiv. Sebeſten num. xij. Tamaricis vnc. j. Aquæ Fumiterræ lib. x. Contundenda contundantur, miſceantur, & relinquantur in infuſione per noctem, deinde coquantur vſque ad tertiæ partis conſumptionem: fiatq; colatura, cui adde ſyrupi de ſtæchade lib. j. mellis roſati col. vnc. vj. Croci ſcrup. j. ſeruetur in vaſe vitreo obturato. Doſis vnc. ij. vſq; ad vnc. iv. Purgat, & curat morbum Gallicum.

Alius in febre Bilioſa cum pituita: R. Endiuiæ nouæ, Cichorii, Adianthi, Scolopendriæ an. M. j. Quatuor ſeminũ frigid. malor. an. ℥iij. ſem. Carthami ℥i. ſ. Polypodii quercini ℥ij. Tamarindorum pinguium vnc. j. ſ. ſemin. Endiuiæ, Cichorii, Liquiritiæ raſæ an. drachm. ij. Paſſularum mundatarum vnc. j. ſ. Pruna num. xv. Trium florum cordialium an. p. j. Fiat coctio ad libram: cui infunde Foliorum ſenæ vnc. j. ſ. Agarici recenter trochiſzati vnc. j. In expreſſione colata diſſolue, ſyrupi violati & capill. Veneris an. vnc. iij. ſacchari albiſſimi vnc. ij. Fiat ſyrupus coctus lentiſſimo foco: expreſſioni inde Rhabarbari electi ſ. vj. Fiat ſerapion perfectè coctum & aroma illi affletur & cinnamomi drachm. j. ſ. & Santalor. drachm. j. Vtile eſt iſtud ſerapion febribus omnibus quæ citus ſui principium agnoſcunt bilem pituita remixtam. Accipiant binas vncias cum ſero lactis, vel cum aqua aut decocto endiviæ: ſi ſegnius aluum euocarit, adiicies diluti Rhabarbari, vel Agarici drachm. j.

Syrupus diureticus: R. Apii, Petroſelini, Fœniculi, Aniſi, Ameos, Dauci,

Dauci, Bauciæ, Pentaphylli Alexandrini an. drachm. iij. Aſparagi, Bruſci, Peucedani, meu, Scolopendriæ, capil. Ven. Adianti, Polytrichi, ſplendilidon, capparis, Tamariſci, ſeſeleos, Fimetrinæ, Grana ſolis, ſem. Melon. ſem. Citrull. ſem. Cucum. ſem. Cucurb. cretami, ſaxifragiæ, ſem. Citri, Lapidis ſpongiæ, Pul. Cicadarum, Amomi, Thymi, Chamæpityos, Oſſium ceraſorum, Pomorum, Oſſium perſicorum, Cardamomi, Ireos, Spicæ Nardi, Caryophyllorum, Coſti, Nucis moſchatæ an. drachm. iij. Galangæ, Thymi, Epithymi, Philipendulæ, Pimpinellæ, ciceris nigri an. drachm. j. ſ. Aquæ ſacchari an. q. ſ. Fiat Syrupus ſ. artem.

Syrupus compoſitus aquas ducens: R. Rad. Valerianæ, Quinque rad. aperitiuarum an. vnc. ij. Endiuiæ, Cichorii, Adianthi, Eupatorii an. M. j. ſeminis Hederæ vnc. j. Braſſicæ marinæ M. j. Foliorum daphnoidis recte præparator: vnc. j. Paſſularum mundatarum vnc. iij. Aniſi vnc. ſ. Fiat decoctio ad lib. j. ſ. aſperge ſacchari q. opus erit vt fiat ſyrupus: aromatiſetur Spicæ celticæ drachm. iij. vel cinnamomi drachm. ſ. Propinantur vnc. iiij. huius ſyrupi. Papaueres coquant ſuccum baccarum nigrarum ſambuci cum ſaccharo vt fiat ſyrupus: & in fine coctionis adiiciant aliquid cinnamomi, zingiberis, vel nucis myriſticæ, ſumant duo vel tria cochlearia ex decocto gratiolæ, aniſi & caryphyllorum.

Syrupus ad calculum: R. Succi fol. & flor. anthemidis, mellis colati an. q. ſ. Miſce & coquantur ad ſyrupi conſiſtentiam.

Hactenus Galenici præceptores, nunc & Chymici audiantur.

Syrupus Violatus Violaceus Quercetani. Accipe flores Violarũ ſuo tẽpore virentes, quibus foliatim ſtudioſe examinatis, quicquid album virideque ipſis adfuerit, diligenter admodum ſecernendum, adeo vt nihil aliud præterquam quod violaceum ſit relinquatur: neque hic in re pulchra & vtili labori parcendum erit: collecta florum optime mundatorum ſatis bona quantitate in mortario marmoreo, piſtillo ligneo contundantur veluti in conſeruarum præparatione vſu venire ſolet. *Syrupus Violatus Violaceus.*

R. *horum florum ita contuſorum vnc. iiii.*

Sachari inſtar ſachari roſ. ex arte perfecte cocti lib. i.

Infunde ſaccharum illud ita coctum, & adhuc feruens in mortario, quo dicti flores continentur, & omnia probe inuicem miſce, ac ita in Infuſione ſine per 24. Dein modice calefacta per Torcular exprimantur. Et ita habebis ſyrupum violatum violaceum.

Digitized by Google

Modus. *Modus alius huius ſyrupi*: Vel ſi voles ex floribus illis contuſis, prælo-que ſuppoſitis, ſuccum educes; cuius.

Recipe vnc.iiij. ſachari albiſſimi vnc. vi.

Mixtis omnibus & in Cucurbita vitrea poſitis, ſtent in Balneo M. feruenti per horas duas, vſque dum ſacharum optimè ſolutum, & in ſyrupi conſiſtentiam decoctum fuerit: Spumam ſi quæ adſit ſpatula ſeparabis, & elegantem eximiumque habebis ſyrupum.

Modus 3. *Tertius Modus*: Vel Accipe florum optimè, vt ſupra, mundatorum, lib.j. Aquæ violarum lib.ij. Macerentur per 24. horas, dein prælo exprimantur: Expreſſioni adde eandem quantitatem nempe lib.j. eorummet florum recentium, & per idem temporis ſpatium denuo macerentur, ac tandem exprimantur: reiteretur eadem operatio quater vel quinquies, quo pluries, eo melius. Vltimæ Expreſſioni adde lib.iij. aut IV. circiter redactæ, addi poſſunt ſachari lib. xij. & inditis omnibus in vas vitreum, ſinantur in M. B. calido vſque ad iuſtam ſyrupi decoctionem. Huius ſyrupi vim ac facultatem ſi reddere cupis præſtantiorem & efficaciorem, adeo, vt clementer & benignè purget, aquæ violarum loco infuſio fiat duabus libris ſucci violarum, ſiue extractionis eius, atque ſic in eundem ſyrupum in minori quantitate præparare ſit animus, de præſcriptis doſibus tantum detrahes, quantum videbitur.

Hic triplices habes modos, iuxta quos non tantum violarum, ſed omnes etiam omnium aliorum florum ſyrupos conficies, qui imprægnati ſint ac tincti proprio ſuo ſapore & odore, in quibus qualitatibus rerum omnium virtus ac Eſſentia præcipua conſiſtit.

Syrupus Infuſionis Roſarum. *Syrupus Infuſionis Roſarum Quercetani*: R. ſucci Roſarum pallidarum, vel ſucci Roſarum rubrarum lib. VI. in his infunde roſarum pallidarum mediocriter contuſarum lib. iij. & in B. M. tepido ſinantur per 24. horas: Dein omnium fiat Expreſſio, addendo nouarum Roſarum pallidarum lib. iij. reiteratis omnibus infuſionibus, digeſtionibus & expreſſionibus vſque ad nouenam vicem aut pluries, ſi vim in eo laxandi efficaciorem reddere voles. Vltima Expreſſio in vno vel pluribus vitris reponatur ad digerendum in B. M. tepido per 24. horas aut amplius, donec in fundo vaſis appareat hypoſtaſis quædam ſiue ſedimentum ſpiſſum craſſumque: reliquum clareſieri & nubeſcere incipiat rubini inſtar, aut vini rubicundiſſimi. Purum ab Impuro ſeparabis per inclina-

Digitized by Google

inclinationẽ, hoc eſt, clarum à turbido ſeu fæcibus, quas ſeorſim reſeruabis: repoſito eo, quod clarefactum depuratumque tibi videtur, in alio vaſe nouo & capaci, iterum digeri permittas in B. M. tepido horis 24. & denuò ſedimentum in fundo ſubſidere animaduertes, ſed non prorſus idem cum priori. Iterumque ſepara purum ab impuro, & craſſamentum in fundo remanens transfundendo, priori adde: & exquiſitius depuratum priori infunde rurſus vaſe mundo eloto, & iugiter continuabis eandem operationem, donec fæces amplius nullæ in fundo conſpiciantur, quod perfectæ depurationis ſignum eſt. Ex perfecte hac depurata eſſentia in alembicum, cui collum cum recipiente adaptatum ſit, indita, elicies liquorem Mercurialem, ſiue aquam Roſarum præſtantiſſimam. Reſiduum decoctione inſpiſſabitur, & dulcorabitur in ſyrupum, qui ad vnc. ſ. vel drachm. vj. ad ſummum cum propria aqua ſumptus, benignè vtiliterque purgabit. Hic ſyrupus ſi diu durare debet, adde vnc. xvj. ſachari albiſſimi vnc. iiij. vel vnc. vj. pone in Digeſtione B. M. feruentis per 24. horas & habebis ſyrupum ad iuſtam conſiſtentiam decoctum, præclaris dotibus præditum. Sin laborem nimium ſubterfugere mauis, poſt primas nouem infuſiones & expreſſiones, & vnicam ſaltem aut alteram in B. calido digeſtionem atq; depurationem ad craſſiores fæces ſeparandas, quod nulla vnquam clarificatio cum oui albumine facta præſtabit, huius materiæ craſſo modo ſolummodo depuratę vnc. xvj. ad ſachari vnc. viij. vel x. dein more communi decoque, & excellentem habebis ſyrupum, qui ad vnc. j. tantum exhibitus plus operabitur, quam vulgari modo paratus, licet ad vnc. ii. vel vnc. iii. exhibeatur. Nota: Spiritus Vitrioli vel ſulphuris addendus eſt ſyrupis in fine digeſtionis, hinc n. nō tantum color ſyruporum pulchrior ac rubicundior, ſed guſtum etiam ſuauiorem, viriumque præſtantiam longe maiorem, vel ad ipſum corpus purgandum acquiret. *Syrupi vt diu conſeruentur.*

Sic per digeſtionem, depurationem, & ſeparationem fæcum, ſiue puri ab impuro, ſyrupus excellens ex ſucco cytoniorum, cuius virtus mirabilis paratur, caue a. ne aduſtionem redoleat; ſi addere velis ad lib. i. ſachari vnc. ii. vel vnc. iii. ſyrupus erit gratior guſtu. *Syrupus Cytoniorum.*

Syrupus de pomis cum ſena Quercetani.

℞. *Succi pomorum redolentium lib. i. ſ.*

Succorum citri vel Limoniorum recenter extr. vnc. iiij. vel q. ſ.

Digitized by Google

Fol. Senæ electæ vnc.ij.ſ.vel vnc.iij.
Cinnamomi conquaſſati drachm.i.
Flor. Violarum mundatarum p.ii.
Flor. Bugloſſæ p.i.vel eiuſdem conſeruæ drachm.vi.

Macerentur omnia in Balneo tepido per duos dies continuos,& aqua iſta tingetur in elegantiſſimum colorem purpureum, & impragnabitur virtutib. ſimplicium additorum:dein fiat omnium colatura& expreſſio, addendo

Succi pomorum redolentium recenter ext. vnc.vi.
Sachari Violati vnc.x.

Agitata clarificentur cum albuminibus ouorum, dein coquantur in conſiſtentiam ſyrupi, qui & viſu iucundiſſimus & guſtu gratiſſimus, cætera quæuis purgantia &ſyrupos huius ordinis, naturæ &qualitatis præſtantia & vtilitate ſua facile ſuperabit, ad huius normam plures alios componere licebit.

Syrupus Calendulæ. Vt fiat ſyrupus calendulæ, eius ſucci accipienda erit lib.ſ.quêm in B.M.per 3.vel 4.dies depurabis, ſeparando ſemper purum ab impuro. Huic ſucco ita præparato adde ſachari albiſſimi lib.i.decoque in ſyrupum in B. M. vt eſt artis. Aut ſi eundem conficere velis per infuſionis modum, paradigmatis loco tibi præponas ſyrupum violatum, per infuſionem paratum, cuius deſcriptio data eſt.

Syrup. Florũ Lauẽdulæ Flor. Tiliæ arboris. Liliorum conuall. Syrupi florum Lauendulæ, florum Tiliæ arboris, & Liliorum conuall. iuxta eundem modum præparati, ſpecifica pollent poteſtate: prior aduerſus Apoplexiam, poſteriores duo ad omnis generis Epilepſias.

Syrupus de peto ſimplex Quercetani.

R. *Succi peti lib.iiii.*
Hydromelitis ſimplicis lib.i.
Oxymelitis ſimplicis vnc.iiii.

Omnibus ſimul mixtis in matratio vitreo capaci, fiat Digeſtio in B. M.per 2.aut 3.dies:interea craſſior portio ſedimenti in fundo vaſis apparebit: Tunc per inclinationem magna induſtria, ne turbida fiat materia, ſeparabis purum ab impuro, hoc eſt craſſum illud ſedimentum à claro & pellucido liquore: quo iterum in noua Digeſtione poſito, in

cæteris

cæteris progredieris vt ſupra: donec materia ab omni fæculentia depurata fuerit, adde poſtea ſacchari lib.ij. & in ſyrupi conſiſtentiam decoque ac perfice. Doſis eius eſt dimidium cochleare tantum.

Syrupus de peto compoſitus.

R. *Succi peti vt ſupra depurati lib.ij.ſ.*
Hydromelitis ſimplicis lib.i.

In quibus macera per ij. aut iij. dies ad ignem B.M.

Fol. Hyſſopi	*Sem. Bombacis*
Polytrichi	*Carduibenedicti*
Adianti	*Vrticæ an. vnc.i.*
Flo. Tuſſilaginis	*Fol. ſenæ vnc.iij.*
Stœchados	*Agarici recenter troch. vnc.i.*
Violarum	*Cinnamomi, Macis,*
Buglоſſæ an. p. ij.	*Caryophyllorum an. drachm.i.*

Dein fortiter exprimantur, digerantur, denuo ad perfectam fæcum depurationem, in lib.j.ſ. colaturæ adde ſacchari lib. j.ſ. coquantur in ſyrupum.

Ad anheloſos & aſthmaticos, alioſque affectus omnes pulmonum à frigidis & craſſis humoribus ſubortos, qui pulmonum bronchiis inhærentes, vel tuſſim antiquam vel ipſam diſpnæam pariunt, excellentiſſimum remedium. Doſis vnc.j.ſ. vel vnc.ij. ad ſummum.

Syrupus de ſucco hederæ terreſtris.

R. *Succi hederæ terreſtris lib.ii.ſ.*

Digeratur & purificetur ad ignem Bal. Mar. vt ſupra, cui ſucco ita perfecte depurato adde

Sacchari Roſati lib.i. *Peridionum vnc.iiii.*

Coquantur in ſyrupum. Singulare præſidium ad phtoam ſeu vlcera pulmonum, de hoc vtendum exhibe ex cochleari.

Syrupus de ſucco papaueris rheadis. R. Succi papaueris rubei, quo menſe Iulii in campis ſegetes rubeſcere conſpiciuntur, lib.iiij. digeratur & depuretur per ſe in B. M. vt ſuccus violarum ſupra, additis poſtea duabus libris ſacchari, & tantundem penidiorum, in ſyrupum redigantur omnia.

Eundem

Eundem quoque præparare licet (ſi libet) per infuſionem florum cum ipſorum propria aqua, quæ deinde æquis partibus ſacchari candi ac penidiorum in ſyrupum decoquatur.

Hic ſyrupus ſingulare præſidium eſt in omnibus thoracis inflammationibus, in peripneumoniis, & ipſis etiam pleuriſibus: detur ex cochleari aliquot vicibus, idque vel per ſe, vel cum aqua ſcabioſæ & carduibenedicti, & mirandos videbis effectus.

Syrupi ſimplicis ſuccorum ſcordij, & ſcorzoneræ ad eundem modum, ut ſupra, præparati ſunt cordiales, & ſuccurrunt peſtilentibus affectibus, lipothymiis, & omnis generis venenis.

Syrupus ſcordij compoſitus.

Syrupus ſcordij compoſitus etiam admirandis præditus virtutibus, & in hunc modum conficitur.

Recipe ſucci ſcordii depurati lib. iii. ſucci Limonum depurati lib. i. ſucci ſcorzoneræ lib. ſ.

in quibus macerentur

Rad. Angelicæ	*Conſeruæ flor. Bugloſſæ*
Zedoariæ an. vnc. i.	*Roſmarini*
Fol. Diptamni M. ſ.	*Enulæ campa. a. drachm. vi.*
Carduibenedicti vnc. i.	*Cinnamomi drachm. i.*
Gran. Alkermes vnc. ſ.	*Croci drachm. ſ.*
Camphoræ ſcrup. i.	

Omnibus in Matratium inditis fiat digeſtio in B. M. feruido per 24. horas aut amplius: dein exprimantur & cum albumine oui clarificentur. Hæc digeſtio adhuc ſemel repeti poteſt & Expreſſio fiet nobilior. Huic ſucco ita depurato addatur ſaccharum ad pondus quartæ quintæue partis ad ſummum, & fiat ſyrupus, de quo datur cochleare vnum cum aqua Vlmariæ ad præſeruationem & curationem contra omnis generis venenatos & peſtiferos affectus: prouocat ſudorem.

Syrupus Hyperici Centaurij min. Ebuli, Hederæ, geniſtæ.

In talem modum poteſt parari ſyrupus Hyperi & Centaurii minoris contra corruptionem ventriculi & aliorum viſcerum, ſpecificum Medicamentum contra vermes & febres bilioſas: Item ſyrupus Ebuli, & hederæ contra Hydropem: Item Florum geniſtæ ad Lienis obſtructiones.

Syrupus Florum geniſtæ compoſitus. I. Q.

R. Succorum Florum geniſtæ lib. iij.

Summita-

Digitized by Google

Summitatum fraxini
Foliorum fumariæ an. lib. i.

His adde:

Fol. Hepaticæ	*Epithymi an. p. ii.*
Ceterach an. M. i.	*ſem. fœniculi*
Flor. Borraginis	*Carduibenedicti*
Bugloſſæ	*Aniſi an. drachm. vi.*
Violarum	*Cinnamomi drachm. ii.*

Macerentur ad ignem B.M. feruidum, deinde fortiter exprimantur: in qua expreſſione denuo adde & macera vt prius, per triduum ad eundemmet ignem Balnei

Polypodii querni contuſi vnc. i. ſ.
Pulpæ Tamarindorum vnc. iii.
Fol. ſenæ vnc. iiii.

Tandem fortiter exprimantur, & cum oui albumine clarificentur, addendo ſachari albiſſimi lib. ii. & ſyrupi de pomis redolentibus ſimplicis lib. i. fiat ſyrupus vt artis eſt miræ virtutis. Doſis vnc. i. ad vnc. ii.

Syrupus ſenelorum ſimplex I. Q.

R. Aquæ ſenelorum autumno, ſiue ſuæ maturitatis tempore deſtillatæ lib. iiii. huic infunde ſpiritus Vitrioli vel ſulphuris liquorem ad iuſtam aciditatem; huic ſucco iuſta grataque aciditate perfuſo addantur fructuum ſenelorum vnc. vi. & macerentur in B.M. feruenti per biduum: aqua interea temporis colorabitur, & Tincturis virtutibuſque ſenelorum imprægnabitur: Dein fortiter exprimantur omnia per linteum, in qua expreſſione denuo infundantur eorundem fructuum vnc. vi. idque ter vel quater reiterando: Ita liquor inſignitus miris eſt dotibus, quē digere in B.M. per 24. horas. Deinde ſepara purum ab impuro, materiæ depuratæ adde ſaccharum albiſſimum ad pondus mediæ partis: Dein coquantur omnia in ſyrupum, qui efficax eſt contra Calculum.

Syrupus ſenelorum Compoſitus. I. Q.

R. *Dictæ aquæ ſenelorum, Tincturis & proprietatibus proprii fructus iam imprægnatæ, vt ſupra lib. ii.*
Succorum fructuum Alkekengi & limonum an. lib. ſ.
Sem. Fœniculi dulcis, *Bardanæ an. vnc. i.*

 Saxifragiæ

Saxifragiæ *Milij ſolis vnc.ij.*
Raphani *Cinnam.vnc.ſ.*

Digerantur omnia in B.M.feruenti per biduum aut triduum,deinde clarificentur,tandemque cum ſachari ſuff.q.decoquantur in ſyrupum. Doſis vnc.i. ad vnc. ij.

Syrupus de ſucco Alchymillæ, Plantaginis,ſaniculæ, Mercurialis, Bryoniæ.

Eodem modo fiet ſyrupus de ſucco alchymillæ, de ſucco plantaginis & ſaniculæ ad vlcera renum ac veſicæ.

Item ſyrupi de ſucco Mercurialis,& Rad. Bryoniæ cum melle vel ſachato ad Matricis impuritatem.

Syrupus Helleboratus I. *Q. Minor.*

R. *Fibrarum Hellebori nigri ſelectiſſimi drach.x.*
Agarici recenter trochiſcati vnc. ii.
Fol.ſenæ Mundatorum vnc.iii.
Turbith.vnc.i.Hermodactylorum an. vnc.ii.
Aniſi. Fœniculi vnc. ſ.
Cort.Citri an. vnc.ſ. Macis,
Caryophyllorum drach.ii. Cinnamomi an. drach.ii.

Macerentur in ſ. q. æquis partib.Oxymelitis ſimplicis Vini Maluatici,& aquarum meliſſæ ac fumiterræ, vaſe vitreo optime clauſo in B.M.moderate calido per quatriduum: tandem aucto calore fiat leuis Ebullitio & expreſſio: omnia denuo macerentur ad idemmet B. M. tepidum per biduum ad maiorem coctionem & fæcum depurationem: Huic depuratæ ac clarificatæ materiæ adde ſyrupi de pomis redolentibus ſolutiui, & ſyrupi de ſucco Roſ.pallid. ſachari roſati & violati an. vnc.iiij.vt F.ſyrupus lente omnia coagulando.

Syrupus Helleboratus Maior I. *Q.*

R. *Rad.Hellebori nigri veri & electi vnc.i.ſ.*
Polypodii querc. *Citri an.vnc.ſ.*
ſem.Carthami an.vnc.ii. *Carduibenedicti*
Viſci querni *Acetoſæ an.vnc.ſ.*
Coryli an. vnc.i. *Diptamni Cretenſis*
Turbith gummoſi *Flor.Tiliæ Arboris*
Agarici trochiſcati *Calendulæ*
Aſari an.drach.vi. *Centaurii minoris*
ſem.pæoniæ *Hyperici an.p.ii.*
Aniſi *Flor.Violarum*

Bugloſſæ

Digitized by Google

Bugloſſa *Nymphea an. p.i.ſ.*

Macerentur in ſuff. q. oxymelitis ſcyllitici & aquæ fumariæ, idque in vaſe vitreo optime clauſo, ad ignem B.M. per duos dies ad minimum; dein fortiter exprimantur & clarificentur. In li. ii. huius colaturæ macera deinceps, & digere ad eundemmet ignem B. per 4. dies.

Rad. Hellebori nigri veri & electi vnc.i.
Foliorum ſenæ vnc.iii. *Macis*
Caryophyllorum drach. i. *Cinnamomi an. drach. i.*

Denuo fortiter exprimantur, & per vnum aut alterum diem in eodemmet B.M. quam optime purificentur, vt a. eſt & vti ſupra dictum eſt: purum ab impuro ſeparatis adde ſacchari violati q. ſ. & coquantur in ſyrupum, addendo ſub finem coctionis Rhabarbari ſeorſim in ſucco Roſarum pallidarum macerati & expreſſi vnc.i.ſ. Miſce fiat ſyrupus mediocriter coctus. Doſis vnc.i. ad vnc.ii. vel per ſe, vel cum appropriatis.

Syrupus Cinnamomi ex propria aqua. R. Cinnamomi craſſo modo contuſi vnc.iij. vel iiij. iniiciatur in alembicum ſuperaffundendo aquæ fontanæ, q. ſuff. & maceretur in loco frigido per biduum vel triduum, dein deſtilletur. Huius aquæ deſtillatæ accipe lib.i Sacchari lib.ſ. Et coque in conſiſtentiam ſyrupi, qui totum cinnamomi odorem & ſaporem referet. Ad hunc fieri poſſunt ſyrupi ex qualibet aromatum ſpecie, ex omnibus ſeminibus, herbis & floribus calefaciendi proprietate præditis, vti ſupra in capite de aquis iam dictum eſt. *Syrupus cinnamomi.*

Syrupus ſimplex cinnamomi cum vino. R. Cinnamomi craſſo modo contuſi vnc.iiii. maceretur in vini maluatici lib.ii. per triduum, idque in vaſe vitreo ad lentum ignis calorem: coletur, colaturæ adde ſacchari li. i.ſ. Lento omnia coquantur, & fiat ſyrupus ſecundum artem. Si vinum Maluaticum forte deſideretur, eius loco vinum album optimum ſubſtituendum erit. Hic ſyrupus ob ſaporis ſuauitatem ac vtilitatem præſtat cunctis aquis cinnamomi, quæ cordi ſunt appropriatæ, multiſque aliis affectibus congruæ.

Syrupus nucu moſchatæ confert ventriculo.
Syrupus piperis quartanis prodeſt febribus.
Syrupus caryophyllorum conducit ad lypothymiam,
Cordis deliquia, & affectus lethargicos.

Ad tormina ventris & colicam paſſionem fiat ſyrupus aniſi ſimplex in hunc modum. *Syrupus Aniſi.*

Digitized by Google

Syrupus aniſi ſimplex cum vino. R. Aniſi conquaſſati vnc.iiii. maceretur in vini albi generoſi lib.ii. per tres dies, coletur: colaturæ adde ſacchari lib.i.& coque in ſyrupum. Syrupus fæniculi eadem via præparatus guſtu gratus eſt: ventos & flatus in corpore quoſcunque diſcutit, ac viſum inſuper mirifice acuit. Sic concinnari poterunt ſyrupi ex aliis ſeminibus, veluti ex ſemine pæoniæ contra epilepſiam, ex baccis lauri & iuniperi contra flatus & calculum, eodem plane modo concinnabis ſyrupos rad. angelicæ, Zedoariæ, hyſſopi, thymi & florum calidorum ad varios affectus.

Syrupus Roſmarini. *Syrupus florum roſmarini ſimplex cum vino.* R. Florum Roſmarini vnc. ii. vini & ſacchari dictam quantitatem: & ſequere in cæteris methodum modo præſcriptam, & fiat ſyrupus. Parabuntur etiam ſyrupi & iulepi cum vinis medicatis, multis ægritudinibus aptis: exempli cauſa. R. vini abſynthiaci vnc.ii. huic adde ſacchari li.i.ſ. & fac ſyrupum vel iulepum, decoquendo in Bal. Mar. vt de cæteris dictum eſt. Ea methodo confici poterunt diuerſi generis ſyrupi, qui iiſdem affectibus, quibus vina, vnde componuntur, accommodabuntur. Quinetiam cum vinis purgantibus, addita iuſta ſacchari quantitate, vt ſupra, concinnabuntur varii ſyrupi purgantes.

Syrupus ex aquis & vinis. *Syrupus ex aquis & vinis ſimul.* R. Aquæ communis (vel cuiuſuis alterius, pomorum redolentium, fumiterræ, bugloſſæ, cichorii, &c.) Vini generoſi albi an. lib. ii. Bulliant ſimul ad ignem lentiſſimum, quo melius deſpumari queant. Peracta deſpumatione perfecta, adde lib.i. mellis optimi Narbonenſis vel Hiſpanici granulati, & adhuc ſemel decoque omnia & deſpuma vſque ad perfectam depurationem & medietatis conſumptionem. Huic hydromeliti vinoſo, ita præparato & in phialam vitream capacem indito, adde

Folio. ſenæ mundator. vnc.iiii.	*Cort. raſ. ligni guaiac. vnc.i.*
Turbith gummoſi	*Cinnamomi vnc.ſ.*
Hermodactylor. an. vnc.i.ſ.	*Caryophyll. ſem. Aniſi an. drachm.ii.*

Vas occluſum, nec ad ſummum repletum, quo materiæ commouendæ ſpatium locuſque maneat, ſtet in hypocauſto aut tepido quodam loco, & intra biduum vel triduum materia bullire incipiet, & ſua ſpõte decoquetur. Ceſſante ebullitione quod die ſexto vel octauo poſt accidere ſolet, omnia traiiciãtur per manicam Hippocratis & reſeruentur, Detur ad vnc.ii. vel vnc.iii. Hoc ſyrupi genus guſtu haud iniucundũ eſt:

zed by Google

eſt: vtilitas quoque eius tanta exiſtit, vt mira præſtet in omnibus morbis chronicis, quorum cauſæ in profundo validius inhærent, quales ſunt febres quartanæ, cachexiæ, paralyſes & lues Venerea nondum inueterata.

Syrupus ſimplex cinnamomi, alio modo paratus cum aqua vitæ. R. Cinnamomi (aut alterius aromatis cuiuſdam, prout tibi viſum fuerit) vnc. ii. vel iij. vel iv. digitis ſuperemineat: vaſe optime clauſo macerentur omnia per triduum aut quatriduum in loco frigido; ne ſpiritus vini exhalet, & interea temporis aquæ dotes atque virtutes cinnamomi extrahe, iiſque tingetur & prægnabitur: tunc id, quod tinctum & durefactum fuerit, effunde: & vnciis octo liquoris adde tres vel quatuor vnc: ſacchari candi pulueriza ti, dein ſubiecto igne, ſaccharum in liquore illo diſſoluatur: & accenſa charta ignis transferatur & admoueatur ſpiritui vini ſiue aquæ vitæ, quæ ſi fuerit bona, & ab omni phlegmate ſeparata, ſicut optima eius cõditio poſtulat, in momento flammam concipiet: omnia interim continuo agitentur longiori ſpatula, donec aqua vitæ exuſtione illa tota conſumpta fuerit, & ſyrupus in fundo remaneat, cuius vtique guſtus gratiſſimus eſt: vireſque ac proprietates eius adeo ſunt efficaces & præſtantes, vt vel optimas cinnamomi aquas, multis poſt ſe ſtadiis relinquat. Si eius vires fortiores reddere velis, aqua vitæ paulo ante, quam tota exuratur, ſuffocanda erit patina argentea, & intercluſo aere, aqua vitæ in momento ſuffocabitur: & ita multo fortior erit ſyrupus, ſaporemque cinnamomi redolebit. Sufficit pro doſi ſemicochleari in omni cordis deliquio, lipothymia, imbecillitatibus, cruditatibus & flatibus ventriculi, quos huiuſmodi remedium illico reſtituit. Hoc medicamentum ſingulare quoque eſt ad accelerandum partum in grauidis mulieribus: ſi ex ſimplici hoc ſyrupo, compoſitum, & ad certum morbum, vt ad epilepſiam expugnandam, aptum, reddere velis, cum dicto cinnamomo ſimul maceranda, adde ſemen pæoniæ, flores tiliæ arboris exſiccatos, & ſimilia, procedendo in cæteris vt ſupra. Dentur de hoc ſyrupo duo cochlearia infanti vel adultiori in inſultu epileptico, & mira præſtabuntur. Ad Apoplexiam & paralyſin macerentur cum cinnamomo, caryophylli, flores roſmarini, ſaluiæ, & calendulæ exſiccati, & procedatur, vt ſupra. Ita conſequenter varii ſyrupi ad varii generis affectus componi poterunt.

Syrupus aniſi ſimplex cum vino. R. Aniſi conquaſſati vnc.iiii. maceretur in vini albi generoſi lib. ii. per tres dies, coletur: colaturæ adde ſacchari lib.i.& coque in ſyrupum. Syrupus fœniculi eadem via præparatus guſtu gratus eſt: ventos & flatus in corpore quoſcunque diſcutit, ac viſum inſuper mirifice acuit. Sic concinnari poterunt ſyrupi ex aliis ſeminibus, veluti ex ſemine pæoniæ contra epilepſiam, ex baccis lauri & iuniperi contra flatus & calculum, eodem plane modo concinnabis ſyrupos rad. angelicæ, Zedoariæ, hyſſopi, thymi & florum calidorum ad varios affectus.

Syrupus Roſmarini. *Syrupus florum roſmarini ſimplex cum vino.* R. Florum Roſmarini vnc. ii. vini & ſacchari dictam quantitatem: & ſequere in cæteris methodum modo præſcriptam, & fiat ſyrupus. Parabuntur etiam ſyrupi & iulepi cum vinis medicatis, multis ægritudinibus aptis: exempli cauſa. R. vini abſynthiaci vnc.ii. huic adde ſacchari li.i.ſ.& fac ſyrupum vel iulepum, decoquendo in Bal. Mar. vt de cæteris dictum eſt. Ea methodo confici poterunt diuerſi generis ſyrupi, qui iiſdem affectibus, quibus vina, vnde componuntur, accommodabuntur. Quinetiam cum vinis purgantibus, addita iuſta ſacchari quantitate, vt ſupra, concinnabuntur varii ſyrupi purgantes.

Syrupus ex aquis & vinis. *Syrupus ex aquis & vinis ſimul.* R. Aquæ communis (vel cuiuſuis alterius, pomorum redolentium, fumiterræ, bugloſſæ, cichorii, &c.) Vini generoſi albi an. lib. ii. Bulliant ſimul ad ignem lentiſſimum, quo melius deſpumari queant. Peracta deſpumatione perfecta, adde lib.i. mellis optimi Narbonenſis vel Hiſpanici granulati, & adhuc ſemel decoque omnia & deſpuma vſque ad perfectam depurationem & medietatis conſumptionem. Huic hydromeliti vinoſo, ita præparato & in phialam vitream capacem indito, adde

Folio. ſenæ mundator. vnc.iiii.	*Cort. raſ. ligni guaiac. vnc.i.*
Turbith gummoſi	*Cinnamomi vnc.ſ.*
Hermodactylor: an. vnc.i.ſ.	*Caryophyll. ſem. Aniſi an. drachm.ii.*

Vas occluſum, nec ad ſummum repletum, quo materiæ commouendæ ſpatium locuſque maneat, ſtet in hypocauſto aut tepido quodam loco, & intra biduum vel triduum materia bullire incipiet, & ſua ſpŏte decoquetur. Ceſſante ebullitione quod die ſexto vel octauo poſt accidere ſolet, omnia traiiciătur per manicam Hippocratis & reſeruentur, Detur ad vnc.ii. vel vnc.iii. Hoc ſyrupi genus guſtu haud iniucundŭ eſt:

Digitized by

eſt: vtilitas quoque eius tanta exiſtit, vt mira præſtet in omnibus morbis chronicis, quorum cauſæ in profundo validius inhærent, quales ſunt febres quartanæ, cachexiæ, paralyſes & lues Venerea nondum inveterata.

Syrupus ſimplex cinnamomi, alio modo paratus cum aqua vitæ. R. Cinnamomi (aut alterius aromatis cuiuſdam, prout tibi viſum fuerit) vnc. ij. vel iij. vel iv. digitis ſupereemineat: vaſe optime clauſo macerentur omnia per triduum aut quatriduum in loco frigido; ne ſpiritus vini exhalet, & interea temporis aquæ dotes atque virtutes cinnamomi extrahe, iiſque tingetur & prægnabitur: tunc id, quod tinctum & durefactum fuerit, effunde: & vnciis octo liquoris adde tres vel quatuor vnc: ſacchari candi puluerizati, dein ſubiecto igne, ſaccharum in liquore illo diſſoluatur: & accenſa charta ignis transferatur & admoueatur ſpiritui vini ſiue aquæ vitæ, quæ ſi fuerit bona, & ab omni phlegmate ſeparata, ſicut optima eius cōditio poſtulat, in momento flammam concipiet: omnia interim continuo agitentur longiori ſpatula, donec aqua vitæ exuſtione illa tota conſumpta fuerit, & ſyrupus in fundo remaneat, cuius vtique guſtus gratiſſimus eſt: vireſque ac proprietates eius adeo ſunt efficaces & præſtantes, vt vel optimas cinnamomi aquas, multis poſt ſe ſtadiis relinquat. Si eius vires fortiores reddere velis, aqua vitæ paulo ante, quam tota exuratur, ſuffocanda erit patina argentea, & intercluſo aere, aqua vitæ in momento ſuffocabitur: & ita multo fortior erit ſyrupus, ſaporemque cinnamomi redolebit. Sufficit pro doſi ſemicochleari in omni cordis deliquio, lipothymia, imbecillitatibus, cruditatibus & flatibus ventriculi, quos huiuſmodi remedium illico reſtituit. Hoc medicamentum ſingulare quoque eſt ad accelerandum partum in grauidis mulieribus: ſi ex ſimplici hoc ſyrupo, compoſitum, & ad certum morbum, vt ad epilepſiam expugnandam, aptum, reddere velis, cum dicto cinnamomo ſimul maceranda, adde ſemen pæoniæ, flores tiliæ arboris exſiccatos, & ſimilia, procedendo in cæteris vt ſupra. Dentur de hoc ſyrupo duo cochlearia infanti vel adultiori in inſultu epileptico, & mira præſtabuntur. Ad Apoplexiam & paralyſin macerentur cum cinnamomo, caryophylli, flores roſmarini, ſaluiæ, & calendulæ exſiccati, & procedatur, vt ſupra.

Ita conſequenter varii ſyrupi ad varii generis affectus componi poterunt.

Syrupus antepilepticus. I. Q.

℞. *Rad. Pæoniæ*	*Lilii conuall.*
Viſci querni an. vnc. ſ.	*Tiliæ arboris*
Cinnam. optimi drach. vi.	*Lauendulæ an. p. i.*
Flor. Calendulæ	*Roſ. rubr. p. ii.*

Sicca autem & arida, non recentia, omnia iſta ſumantur: radix pæoniæ in fruſtula ſecetur: at reliqua vt ſe habent, citra conquaſſationem in matracium, vt vocant, iuſtæ capacitatis iniiciantur, quibus abunde ſatis, aquæ vitæ, ſaluiæ & iuniperi ſuperfundantur. Quæ ſi deſiderentur, ſumatur aqua vitæ ex optimo vino prolecta, quæ quatuor digitos materiæ ſupereemineat. Vas vero optime clauſum, ne quid expiret, in Bal. Mar. collocetur, aut radiis ſolaribus ad tres quatuorue dies exponatur, vbi aqua per leuem inclinationem à fæcibus erit ſeparanda, ad cuius vnc. x. ſacchari candidi in puluerem redacti vnc. iii. vel iiij. adiiciendæ erunt, omniaque argenteo cochleari agitanda, vt ſoluatur ſaccharum in patina argentea, deinde ignis ex incenſa charta aquæ vitæ imponendus, vt ardeat, verſando ſeu commouendo ſemper materiam cochleari argenteo, tamdiuque exuretur aqua, dum ſyrupus ſatis coctus, aut plus minuſue fortis videatur. Tum enim, cum tempus erit, extinguendum erit aquæ vitæ incendium, quadra aut orbe ſtanneo vel argenteo ſuffocatum.

Atque hic ſyrupus in modum Hermeticorum paratus antepilepticus præſtantiſſimus futurus eſt, cuius, ſiue in præcautionem, ſiue curationem morbi ſemicochlearis menſura exhibita ſatis futura eſt. Ad idem prodeſt maceratio florum calendulæ, lauendulæ, lilii conuall. in hydromelite maluatico noſtro per menſem facta, cuius macerationis exhibentur vnc. i. vel vnc. ij. pro doſi mane. Tali modo ex ſpecificis variis, fiunt varia ad Membra ſyrupi appropriati varii ac ſpecifici.

Syrupus de corallis Quercetani. Oportet perfectæ ſuæ maturitatis tempore exprimere, filtrare & depurare perquam accuratiſſime ſuccum berberis aut limonum. Nam acetoſi eiuſmodi & acidi ſucci, quo perfectius fuerint depurati, & à craſſa ſua terrea ſubſtantia, qua ſcatent, exquiſitius ſegregati, eo aptiores erunt & efficaciores ad diſſoluendum

corallium

corallium craſſo modo puluerizatum, ex cuius genere ad hunc ſyrupum conficiendum ſeligas omnium rubicundiſſimum & elegantiſſimum. Hoc iniiciatur in matracium vitreum & idoneum, affundatur aliquis prædictorum ſuccorum optime depuratorum, vt materiam quatuor digitos aut paulo plus ſupernatet: collum ſubere vel cera Hiſpanica occludatur, & in balneum vaporoſum feruidum collocetur, hoc eſt, matracium aquam non attingat, ſed vapores ex aqua bulliente aſcendentes circumquaque illud feriant, vbi neceſſe eſt, vt vas aquam continens ex omnibus partibus probe muniatur atque claudatur, ne vapores exhalent: minimus autem chymiſtarum nouit, quid ſit balneum vaporoſum, quod hic ſeorſim in gratiam eorum, qui in hoc negotio tyrones ſunt, explicare volui. Huius balnei calore, qui dies noctesque per triduum integrum continuabitur, totum corallium in illo liquore fere diſſolutum apparebit, idque colore ſubrubro & ſapore dulci. Effunde per inclinationem quicquid diſſolutum fuerit, fæcibus, ſi ita videbitur, nouum ſuccum depuratum rurſus affundendo, & in cæteris procedatur, vt ſupra. Ad lib. j. dicti ſucci, corallina eſſentia optime imprægnabitur, ſufficiet ſacchari candidi vnc. vi. adiicere, & ad ſyrupi conſiſtentiam decoquere, in ipſo quidem Baln. vaporoſo, non tamen clauſo, ſed aperto: & vaſis loco accipere oportet alembicum aut ſimile vas, cuius collum & orificium ſit ſatis amplum. Artificio & dexteritate ſingulari opus eſt, ad eiuſmodi ſyrupos rite conficiendos, ne corall. eſſentia à ſuccis illis ſeparetur, qua in re vigilantia & experientia ſumma requiritur.

Notandum venit, quando ſupra tibi omnis generis Tincturas tradidimus, hoc modo iam dicto, eas omnes ad vſum Medicum adhibere poteris & ſane quid hac methodo nobilius: Habitis Tincturis, eſſentiis ſiue extractis, facile adeſt ſyrupus: ſed ſi inferret quis, Tincturas conſiderare multum temporis, reſpondemus tibi, nos vias ad eſſentias & Tincturas extrahendas habere perbreues, & ſi nos intellexiſti, ſupra tibi menſtruum quoddam vniuerſale denominauimus, quod eſt philoſophicum & vnũ ex ſecretis ſecretorum: à multis vocatur Alkohol vini Tartaro aromatiſatum, hinc inde vides & ſentis, nos intima etiam tibi patefacere Naturæ: modo tu pio animo accipe atque vtere.

Adi

Ad eundem modum paratur ſyrupus perlarum, qui præſtantiſſimum eſt remedium in omni cordis deliquio, phthiſi & omnibus emaciatis corporibus.

Syrupi etiam tali modo fiunt de gemmis, vt de Hyacintho, Smaragdo, Saphyro &c. qui reſpiciunt & conferunt ad inſtaurandos ſpiritus naturales, vitales atq; animales: primus opitulatur contracturis & conuulſioni, ſecundus prodeſt Epilepſiis, Tertius vero omnibus affectionibus Melancholicis & atrabiliariis.

Fiunt etiam ſyrupi ex omnibus Antidotis, Electuariis, Trochiſcis, pilulis, Tragæis, Extractis videlicet, & hæc eſt eſſentialis propria virorũ Magnatum, Regum, atque principum. Et hactenus de ſyrupis, pergemus ad Antidota.

CAPVT V.

De Antidotis liquidis roborantibus & ad multos morbos curandos, necnon non ad peſtem conducentibus.

ANtidoti vocabulum Græcum eſt, & perquam generale, idemquē ſignificat, quod apud Latinos Electuaria, quaſi dicas, ſelectiora & præſtantiora remedia, quibus conſeruatur valetudo proſpera, & depellitur aduerſa. Hoc remediorum genere comprehenduntur electuaria mollia purgantia, & confectiones ſiue trageæ aromaticæ, ac cordiales, de quib. iam egimus; nunc ergo dicendum tantum reſtat de iis, quæ in conſiſtentia molli ad diuerſos vſus ſunt accommodata. Galenus definit (1. de Antidot. cap. 1.) Antidotum, Medicamentum, quod non extrinſecus impoſitum, ſed intus aſſumtum malas corporis affectiones ſanat. Enimvero ad omnis generis venena proſunt. Huiuſmodi antidotorum in genere ſic dictarum numero continentur.

Aurea Alexandrina.

R. *Aſari*	*Anacardii*
Carpobalſami	*Maſtiches*
ſem. Hyoſciami albi an. ʒ. ii. ſ.	*Sulphuris Viui*
Caryophyllorum	*Rad. pæoniæ*
Opii Thebaici	*Eringii*
Myrrhæ	*Roſarum*
Cyperi rot. an. drachm. ii.	*Thymi*

Opobalſami

Opobalſami	*Acori veri, ſeu calami arom.*
Cinnamomi	*Pulegii*
Euphorbii	*Ariſtolochiæ longæ*
Folii	*Gentianæ*
Zedoariæ	*Cort. rad. Mandragoræ*
Zingiberis	*Chamædryos*
Coſti veri	*Rad. Phu.*
Caßiæ ligneæ veræ	*Baccarum lauri*
Corallii	*Ammeos*
Tragacanthæ	*Dauci cretici, vel ſeſeli cretici*
Thuris maſculi	*Piperis longi*
Meu	*Albi*
Styracis calamitæ	*Xylobalſami*
Salviæ	*Cani*
Cardamomi minoris	*Amomi*
Sem. ſeſeleos	*Petroſelini Macedonici*
Sinapis	*Sem. Liguſtici*
Napi an. drachm. i.	*Rutæ*
Saxifragiæ	*Sinoni ana drachm. ß.*
Aniſi,	*Auri cocti,*
Anethi ana drachm. i.	*Argenti puri*
Ligni aloes	*Margaritarum albarum*
Rhabarbari	*Blattæ Bizantiæ*
Alipte moſchatæ	*Oßis de corde cerui an. ſcrup. i. gr. xiij.*
Caſtorei	*Limaturæ eboris*
Spicæ Indicæ	*Calami aromatici*
Galangæ	

Opopanacis an. drachm. ß. Pyrethri an gr. ix. alii xx.

Mellis triplum, id eſt lib. ii. alii tres.

Hæc Antidotus Aurea, Galenicis dicitur vel ab Auro, quod recipit, vel à pretio & virium præſtantia. Eius vſum vides apud Galenicos.

Confectio Anacardina Meſuæ.

R. Myrobalan. chebulorum	*Coſti*
Emblicorum	*Anacardii*
Belliricorum	*Sacchari albi*

Vuæ *Indorum*

Eundem quoque præparare licet (ſi libet) per infuſionem florum cum ipſorum propria aqua, quæ deinde æquis partibus ſacchari candi ac penidiorum in ſyrupum decoquatur.

Hic ſyrupus ſingulare præſidium eſt in omnibus thoracis inflammationibus, in peripneumoniis, & ipſis etiam pleuriſibus: detur ex cochleari aliquot vicibus, idque vel per ſe, vel cum aqua ſcabioſæ & carduibenedicti, & mirandos videbis effectus.

Syrupi ſimplicis ſuccorum ſcordij, & ſcorzoneræ ad eundem modum, ut ſupra, præparati ſunt cordiales, & ſuccurrunt peſtilentibus affectibus, lipothymiis, & omnis generis venenis.

Syrupus ſcordij compoſitus.

Syrupus ſcordij compoſitus etiam admirandis præditus virtutibus, & in hunc modum conficitur.

Recipe ſucci ſcordii depurati lib. iii. ſucci Limonum depurati lib. i. ſucci ſcorzoneræ lib. ſ.

in quibus macerentur

Rad. Angelicæ	*Conſeruæ flor. Bugloſſæ*
Zedoariæ an. vnc. i.	*Roſmarini*
Fol. Diptamni M. ſ.	*Enulæ campa. a. drachm. vi.*
Carduibenedicti vnc. i.	*Cinnamomi drachm. i.*
Gran. Alkermes vnc. ſ.	*Croci drachm. ſ.*
Camphoræ ſcrup i.	

Omnibus in Matratium inditis fiat digeſtio in B. M. feruido per 24. horas aut amplius: dein exprimantur & cum albumine oui clarificentur. Hæc digeſtio adhuc ſemel repeti poteſt & Expreſſio fiet nobilior. Huic ſucco ita depurato addatur ſaccharum ad pondus quartæ quintæue partis ad ſummum, & fiat ſyrupus, de quo datur cochleare vnum cum aqua Vlmariæ ad præſeruationem & curationem contra omnis generis venenatos & peſtiferos affectus: prouocat ſudorem.

Syrupus Hyperici Centaurij min. Ebuli. Hederæ, geniſtæ.

In talem modum poteſt parari ſyrupus Hyperi & Centaurii minoris contra corruptionem ventriculi & aliorum viſcerum, ſpecificum Medicamentum contra vermes & febres bilioſas: Item ſyrupus Ebuli, & hederæ contra Hydropem: Item Florum geniſtæ ad Lienis obſtructiones.

Syrupus Florum geniſtæ compoſitus. I. Q.

R. Succorum Florum geniſtæ lib. iij.

Summita-

Digitized by Google

Summitatum fraxini
Foliorum fumariæ an.lib.i.

His adde:

Fol. Hepaticæ	*Epithymi an.p.ii.*
Ceterach an.M.i.	*ſem.fœniculi*
Flor. Borraginis	*Carduibenedicti*
Bugloſſæ	*Aniſi an.drachm. vi.*
Violarum	*Cinnamomi drachm.ii.*

Macerentur ad ignem B.M. feruidum, deinde fortiter exprimantur: in qua expreſſione denuo adde & macera vt prius, per triduum ad eundemmet ignem Balnei

Polypodii querni contuſi vnc.i.ſ.
Pulpæ Tamarindorum vnc.iii.
Fol.ſenæ vnc.iiii.

Tandem fortiter exprimantur, & cum oui albumine clarificentur, addendo ſachari albiſſimi lib.ii. & ſyrupi de pomis redolentibus ſimplicis lib.i. fiat ſyrupus vt artis eſt miræ virtutis. Doſis vnc. i. ad vnc.ii.

Syrupus ſenelorum ſimplex I. Q.

R. Aquæ ſenelorum autumno, ſiue ſuæ maturitatis tempore deſtillatæ lib.iiii. huic infunde ſpiritus Vitrioli vel ſulphuris liquorem ad iuſtam aciditatem; huic ſucco iuſta grataque aciditate perfuſo addantur fructuum ſenelorum vnc.vi. & macerentur in B.M. feruenti per biduum: aqua interea temporis colorabitur, & Tincturis virtutibuſque ſenelorum impraegnabitur: Dein fortiter exprimantur omnia per linteum, in qua expreſſione denuo infundantur eorundem fructuum vnc. vi. idque ter vel quater reiterando: Ita liquor inſignitus miris eſt dotibus, quē digere in B.M. per 24. horas. Deinde ſepara purum ab impuro, materiæ depuratæ adde ſaccharum albiſſimum ad pondus mediæ partis: Dein coquantur omnia in ſyrupum, qui efficax eſt contra Calculum.

Syrupus ſenelorum Compoſitus. I. Q.

R. *Dictæ aquæ ſenelorum, Tincturis & proprietatibus proprii fructus iam imprægnatæ, vt ſupra lib.ii.*
Succorum fructuum Alkekengi & limonum an. lib.ſ.

Sem.Fœniculi dulcis,	*Bardanæ an.vnc.i.*

Saxifragiæ	*Milii ſoliis vnc.ii.*
Raphani	*Cinnam.vnc.ſ.*

Digerantur omnia in B.M.feruenti per biduum aut triduum,deinde clarificentur,tandemque cum ſachari ſuff.q.decoquantur in ſyrupum. Doſis vnc.i. ad vnc. ij.

Syrupus de ſucco Alchymillæ, Plantaginis,ſaniculæ, Mercurialis, Bryoniæ.

Eodem modo fiet ſyrupus de ſucco alchymillæ, de ſucco plantaginis & ſaniculæ ad vlcera renum ac veſicæ.

Item ſyrupi de ſucco Mercurialis,& Rad. Bryoniæ cum melle vel ſacharo ad Matricis impuritatem.

Syrupus Helleboratus I. Q. *Minor.*

R.*Fibrarum Hellebori nigri ſelectiſſimi drach.x.*
Agarici recenter trochiſcati vnc. ii.
Fol.ſenæ Mundatorum vnc.iii.
Turbith.vnc.i.Hermodactylorum an. vnc.ii.
Aniſi. Fœniculi vnc. ſ.
Cort.Citri an. vnc.ſ. Macis,
Caryophyllorum drach.ii. Cinnamomi an. drach.ii.

Macerentur in ſ. q. æquis partib.Oxymelitis ſimplicis Vini Malvatici,& aquarum meliſſæ ac fumiterræ, vaſe vitreo optime clauſo in B.M.moderate calido per quatriduum: tandem aucto calore fiat leuis Ebullitio & expreſſio: omnia denuo macerentur ad idemmet B. M. tepidum per biduum ad maiorem coctionem & fæcum depurationem: Huic depuratæ ac clarificatæ materiæ adde ſyrupi de pomis redolentibus ſolutiui, & ſyrupi de ſucco Roſ.pallid. ſachari roſati & violati an. vnc.iiij.vt F.ſyrupus lente omnia coagulando.

Syrupus Helleboratus Maior I. Q.

R.*Rad.Hellebori nigri veri & electi vnc.i.ſ.*

Polypodii querc.	*Citri an.vnc.ſ.*
ſem.Carthami an.vnc.ii.	*Carduibenedicti*
Viſci querni	*Acetoſæ an.vnc.ſ.*
Coryli an. vnc. i.	*Diptamni Cretenſis*
Turbith gummoſi	*Flor.Tiliæ Arboris*
Agarici trochiſcati	*Calendulæ*
Aſari an.drach.vi.	*Centaurii minoris*
ſem. pæoniæ	*Hyperici an.p.ii.*
Aniſi	*Flor.Violarum*

Bugloſſæ

Digitized by Google

Bugloſſa *Nymphea an. p.i.ſ.*

Macerentur in ſuff. q. oxymelitis ſcyllitici & aquæ fumariæ, idque in vaſe vitreo optime clauſo, ad ignem B.M. per duos dies ad minimum; dein fortiter exprimantur & clarificentur. In li. ii. huius colaturæ macera deinceps, & digere ad eundemmet ignem B. per 4. dies.

Rad. Hellebori nigri veri & electi vnc.i.
Foliorum ſenæ vnc.iii. *Macis*
Caryophyllorum drach.i. *Cinnamomi an. drach.i.*

Denuo fortiter exprimantur, & per vnum aut alterum diem in eodemmet B.M. quam optime purificentur, vt a. eſt & vti ſupra dictum eſt: purum ab impuro ſeparatis adde ſacchari violati q. ſ. & coquantur in ſyrupum, addendo ſub finem coctionis Rhabarbari ſeorſim in ſucco Roſarum pallidarum macerati & expreſſi vnc.i.ſ. Miſce fiat ſyrupus mediocriter coctus. Doſis vnc.i. ad vnc.ii. vel per ſe, vel cum appropriatis.

Syrupus Cinnamomi ex propria aqua. R. Cinnamomi craſſo modo contuſi vnc.iij. vel iiij. iniiciatur in alembicum ſuperaffundendo aquæ fontanæ, q. ſuff. & maceretur in loco frigido per biduum vel triduum, dein deſtilletur. Huius aquæ deſtillatæ accipe lib.i Sacchari lib.ſ. Et coque in conſiſtentiam ſyrupi, qui totum cinnamomi odorem & ſaporem referet. Ad hunc fieri poſſunt ſyrupi ex qualibet aromatum ſpecie, ex omnibus ſeminibus, herbis & floribus calefaciendi proprietate præditis, vti ſupra in capite de aquis iam dictum eſt. *Syrupus cinnamomi.*

Syrupus ſimplex cinnamomi cum vino. R. Cinnamomi craſſo modo contuſi vnc.iiii. maceretur in vini maluatici lib.ii. per triduum, idque in vaſe vitreo ad lentum ignis calorem: coletur, colaturæ adde ſacchari li. i.ſ. Lento omnia coquantur, & fiat ſyrupus ſecundum artem. Si vinum Maluaticum forte deſideretur, eius loco vinum album optimum ſubſtituendum erit. Hic ſyrupus ob ſaporis ſuauitatem ac vtilitatem præſtat cunctis aquis cinnamomi, quæ cordi ſunt appropriatæ, multiſque aliis affectibus congruæ.

Syrupus nucis moſchatæ confert ventriculo.
Syrupus piperis quartanis prodeſt febribus.
Syrupus caryophyllorum conducit ad lypothymiam,
Cordis deliquia, & affectus lethargicos.

Ad tormina ventris & colicam paſſionem fiat ſyrupus aniſi ſimplex in hunc modum. *Syrupus Aniſi.*

Syrupus aniſi ſimplex cum vino. R. Aniſi conquaſſati vnc. iiii. maceretur in vini albi generoſi lib. ii. per tres dies, coletur: colaturæ adde ſacchari lib. i. & coque in ſyrupum. Syrupus fœniculi eadem via præparatus guſtu gratus eſt: ventos & flatus in corpore quoſcunque diſcutit, ac viſum inſuper mirifice acuit. Sic concinnari poterunt ſyrupi ex aliis ſeminibus, veluti ex ſemine pæoniæ contra epilepſiam, ex baccis lauri & iuniperi contra flatus & calculum, eodem plane modo concinnabis ſyrupos rad. angelicæ, Zedoariæ, hyſſopi, thymi & florum calidorum ad varios affectus.

Syrupus Roſmarini. *Syrupus florum roſmarini ſimplex cum vino*. R. Florum Roſmarini vnc. ii. vini & ſacchari dictam quantitatem: & ſequere in cæteris methodum modo præſcriptam, & fiat ſyrupus. Parabuntur etiam ſyrupi & iulepi cum vinis medicatis, multis ægritudinibus aptis: exempli cauſa. R. vini abſynthiaci vnc. ii. huic adde ſacchari li. i. ſ. & fac ſyrupum vel iulepum, decoquendo in Bal. Mar. vt de cæteris dictum eſt. Ea methodo confici poterunt diuerſi generis ſyrupi, qui iiſdem affectibus, quibus vina, vnde componuntur, accommodabuntur. Quinetiam cum vinis purgantibus, addita iuſta ſacchari quantitate, vt ſupra, concinnabuntur varii ſyrupi purgantes.

Syrupus ex aquis & vinis. *Syrupus ex aquis & vinis ſimul*. R. Aquæ communis (vel cuiuſuis alterius, pomorum redolentium, fumiterræ, bugloſſæ, cichorii, &c.) Vini generoſi albi an. lib. ii. Bulliant ſimul ad ignem lentiſſimum, quo melius deſpumari queant. Peracta deſpumatione perfecta, adde lib. i. mellis optimi Narbonenſis vel Hiſpanici granulati, & adhuc ſemel decoque omnia & deſpuma vſque ad perfectam depurationem & medietatis conſumptionem. Huic hydromeliti vinoſo, ita præparato & in phialam vitream capacem indito, adde

Folio. ſenæ mundator. vnc. iiii.	*Cort. raſ. ligni guaiac. vnc. i.*
Turbith gummoſi	*Cinnamomi vnc. ſ.*
Hermodactylor: an. vnc. i. ſ.	*Caryophyll. ſem. Aniſi an. drachm. ii.*

Vas occluſum, nec ad ſummum repletum, quo materiæ commouendæ ſpatium locuſque maneat, ſtet in hypocauſto aut tepido quodam loco, & intra biduum vel triduum materia bullire incipiet, & ſua ſpōte decoquetur. Ceſſante ebullitione quod die ſexto vel octauo poſt accidere ſolet, omnia traiiciātur per manicam Hippocratis & reſeruentur, Detur ad vnc. ii. vel vnc. iii. Hoc ſyrupi genus guſtu haud iniucundū

eſt:

eſt: vtilitas quoque eius tanta exiſtit, vt mira præſtet in omnibus morbis chronicis, quorum cauſæ in profundo validius inhærent, quales ſunt febres quartanæ, cachexiæ, paralyſes & lues Venerea nondum inveterata.

Syrupus ſimplex cinnamomi, alio modo paratus cum aqua vitæ. R. Cinnamomi (aut alterius aromatis cuiuſdam, prout tibi viſum fuerit) vnc. ij. vel iij. vel iv. digitis ſuperemineat: vaſe optime clauſo macerentur omnia per triduum aut quatriduum in loco frigido; ne ſpiritus vini exhalet, & interea temporis aquæ dotes atque virtutes cinnamomi extrahe, iiſque tingetur & prægnabitur: tunc id, quod tinctum & durefactum fuerit, effunde: & vnciis octo liquoris adde tres vel quatuor vnc: ſacchari candi pulueriżati; dein ſubiecto igne, ſaccharum in liquore illo diſſoluatur: & accenſa charta ignis transferatur & admoueatur ſpiritui vini ſiue aquæ vitæ, quæ ſi fuerit bona, & ab omni phlegmate ſeparata, ſicut optima eius cōditio poſtulat, in momento flammam concipiet: omnia interim continuo agitentur longiori ſpatula, donec aqua vitæ exuſtione illa tota conſumpta fuerit, & ſyrupus in fundo remaneat, cuius vtique guſtus gratiſſimus eſt: vireſque ac proprietates eius adeo ſunt efficaces & præſtantes, vt vel optimas cinnamomi aquas, multis poſt ſe ſtadiis relinquat. Si eius vires fortiores reddere velis, aqua vitæ paulo ante, quam tota exuratur, ſuffocanda erit patina argentea, & intercluſo aere, aqua vitæ in momento ſuffocabitur: & ita multo fortior erit ſyrupus, ſaporemque cinnamomi redolebit. Sufficit pro doſi ſemicochleari in omni cordis deliquio, lipothymia, imbecillitatibus, cruditatibus & flatibus ventriculi, quos huiuſmodi remedium illico reſtituit. Hoc medicamentum ſingulare quoque eſt ad accelerandum partum in grauidis mulieribus: ſi ex ſimplici hoc ſyrupo, compoſitum, & ad certum morbum, vt ad epilepſiam expugnandam, aptum, reddere velis, cum dicto cinnamomo ſimul maceranda, adde ſemen pæoniæ, flores tiliæ arboris exſiccatos, & ſimilia, procedendo in cæteris vt ſupra. Dentur de hoc ſyrupo duo cochlearia infanti vel adultiori in inſultu epileptico, & mira præſtabuntur. Ad Apoplexiam & paralyſin macerentur cum cinnamomo, caryophylli, flores roſmarini, ſaluiæ, & calendulæ exſiccati, & procedatur, vt ſupra.

Ita conſequenter varii ſyrupi ad varii generis affectus componi poterunt.

Syrupus antepilepticus. I. Q.

R. *Rad. Paoniæ*	*Lilii conuall.*
Viſci querni an. vnc. ſ.	*Tiliæ arboris*
Cinnam. optimi drach. vi.	*Lauendulæ an. p. i.*
Flor. Calendulæ	*Roſ. rubr. p. ii.*

Sicca autem & arida, non recentia, omnia iſta ſumantur: radix pæoniæ in fruſtula ſecetur: at reliqua vt ſe habent, citra conquaſſationem in matracium, vt vocant, iuſtæ capacitatis iniiciantur, quibus abunde ſatis, aquæ vitæ, ſaluiæ & iuniperi ſuperfundantur. Quæ ſi deſiderentur, ſumatur aqua vitæ ex optimo vino prolecta, quæ quatuor digitos materiæ ſuperemineat. Vas vero optime clauſum, ne quid expiret, in Bal. Mar. collocetur, aut radiis ſolaribus ad tres quatuorue dies exponatur, vbi aqua per leuem inclinationem à fæcibus erit ſeparanda, ad cuius vnc. x. ſacchari candidi in puluerem redacti vnc. iii. vel iiij. adiiciendæ erunt, omniaque argenteo cochleari agitanda, vt ſoluatur ſaccharum in patina argentea, deinde ignis ex incenſa charta aquæ vitæ imponendus, vt ardeat, verſando ſeu commouendo ſemper materiam cochleari argenteo, tamdiuque exuretur aqua, dum ſyrupus ſatis coctus, aut plus minuſue fortis videatur. Tum enim, cum tempus erit, extinguendum erit aquæ vitæ incendium, quadra aut orbe ſtanneo vel argenteo ſuffocatum.

Atque hic ſyrupus in modum Hermeticorum paratus antepilepticus præſtantiſſimus futurus eſt, cuius, ſiue in præcautionem, ſiue curationem morbi ſemicochlearis menſura exhibita ſatis futura eſt. Ad idem prodeſt maceratio florum calendulæ, lauendulæ, lilii conuall. in hydromelite maluatico noſtro per menſem facta, cuius macerationis exhibentur vnc. i. vel vnc. ij. pro doſi mane. Tali modo ex ſpecificis variis, fiunt varia ad Membra ſyrupi appropriati varii ac ſpecifici.

Syrupus de corallis Quercetani. Oportet perfectæ ſuæ maturitatis tempore exprimere, filtrare & depurare perquam accuratiſſime ſuccum berberis aut limonum. Nam acetoſi eiuſmodi & acidi ſucci, quo perfectius fuerint depurati, & à craſſa ſua terrea ſubſtantia, qua ſcatent, exquiſitius ſegregati, eo aptiores erunt & efficaciores ad diſſoluendum

corallium

Digitized by Google

corallium craſſo modo puluerizatum, ex cuius genere ad hunc ſyrupum conficiendum ſeligas omnium rubicundiſſimum & elegantiſſimum. Hoc iniiciatur in matracium vitreum & idoneum, affundatur aliquis prædictorum ſuccorum optime depuratorum, vt materiam quatuor digitos aut paulo plus ſupernatet: collum ſubere vel cera Hiſpanica occludatur, & in balneum vaporoſum feruidum collocetur, hoc eſt, matracium aquam non attingat, ſed vapores ex aqua bulliente aſcendentes circumquaque illud feriant, vbi neceſſe eſt, vt vas aquam continens ex omnibus partibus probe muniatur atque claudatur, ne vapores exhalent: minimus autem chymiſtarum nouit, quid ſit balneum vaporoſum, quod hic ſeorſim in gratiam eorum, qui in hoc negotio tyrones ſunt, explicare volui. Huius balnei calore, qui dies noctesque per triduum integrum continuabitur, totum corallium in illo liquore fere diſſolutum apparebit, idque colore ſubrubro & ſapore dulci. Effunde per inclinationem quicquid diſſolutum fuerit, fæcibus, ſi ita videbitur, nouum ſuccum depuratum rurſus affundendo, & in cæteris procedatur, vt ſupra. Ad lib.j. dicti ſucci, corallina eſſentia optime impregnabitur, ſufficiet ſacchari candidi vnc.vi. adiicere, & ad ſyrupi conſiſtentiam decoquere, in ipſo quidem Baln. vaporoſo, non tamen clauſo, ſed aperto: & vaſis loco accipere oportet alembicum aut ſimile vas, cuius collum & orificium ſit ſatis amplum. Artificio & dexteritate ſingulari opus eſt, ad eiuſmodi ſyrupos rite conficiendos, ne corall. eſſentia à ſuccis illis ſeparetur, qua in re vigilantia & experientia ſumma requiritur.

Notandum venit, quando ſupra tibi omnis generis Tincturas tradidimus, hoc modo iam dicto, eas omnes ad vſum Medicum adhibere poteris & ſane quid hac methodo nobilius: Habitis Tincturis, eſſentiis ſiue extractis, facile adeſt ſyrupus: ſed ſi inferret quis, Tincturas conſiderare multum temporis, reſpondemus tibi, nos vias ad eſſentias & Tincturas extrahendas habere perbreues, & ſi nos intellexiſti, ſupra tibi menſtruum quoddam vniuerſale denominauimus, quod eſt philoſophicum & vnũ ex ſecretis ſecretorum: à multis vocatur Alkohol vini Tartaro aromatiſatum, hinc inde vides & ſentis, nos intima etiam tibi patefacere Naturæ: modo tu pio animo accipe atque vtere.

Adi

Opobalſami
Cinnamomi
Euphorbii
Folii
Zedoariæ
Zingiberis
Coſti veri
Caßiæ ligneæ veræ
Corallii
Tragacanthæ
Thuris maſculi
Meu
Styracis calamitæ
Salviæ
Cardamomi minoris
Sem. ſeſeleos
Sinapis
Napi an.drachm.i.
Saxifragiæ
Aniſi,
Anethi ana drachm.i.
Ligni aloes
Rhabarbari
Aliptæ moſchatæ
Caſtorei
Spicæ Indicæ
Galangæ

Acori veri, ſeu calami arom.
Pulegii
Ariſtolochiæ longæ
Gentianæ
Cort. rad. Mandragoræ
Chamædryos
Rad. Phu.
Baccarum lauri
Ammeos
Dauci cretici, vel ſeſeli cretici
Piperis longi
Albi
Xylobalſami
Cani
Amomi
Petroſelini Macedonici
Sem. Liguſtici
Rutæ
Sinoni ana drachm.ſ.
Auri cocti,
Argenti puri
Margaritarum albarum
Blattæ Bizantiæ
Oßis de corde cerui an ſcrup.i.gr.xiiij.
Limaturæ eboris
Calami aromatici

Opopanacis an.drachm.ſ. Pyrethri an gr.ix. alii xx.
Mellis triplum, id eſt lib.ii. alii tres.

Hæc Antidotus Aurea, Galenicis dicitur vel ab Auro, quod recipit, vel à pretio & virium præſtantia. Eius vſum vides apud Galenicos.

Confectio Anacardina Meſuæ.

R. Myrobalan. chebulorum
Emblicorum
Bellиricorum

Coſti
Anacardii
Sacchari albi

Vnnæ *Indorum*

Indorum
Piperis nigri longi
Caſtorei drach.ii.
ſem.nigellæ, aut erucæ:
Baccar.lauri an.drach.vi.
Cyperi drach.iiii.

Anacardii per ſe terantur, demum aliis tritis admiſceantur, deinde omnia incorporentur cum butyri recentis non ſaliti & mellis deſpumati ana quantum ſatis eſt, fiat Electuarium.

Confectio Anacardina Nicolai.

R. *Aloes vnc.i.ſ.*
Iridis
Caßiæ an.drach. vii.
Zingiberis
Anacardii
Carpobalſami an.drach.iv.ſ.
Folii
Spicæ Nardi
Myrobal.Citrinorum
Chebulorum
Indorum an.ʒiii.ſcrup.i.
Myrob. bellirico:
Emblicorum
Epithymi
Mei an.drach. iii.ſcrup.i.
Caryophyllorum
Squinanthi
Rhei pontici,
Maſticis an.drach.ii.
Cort. Rad. fœniculi lotorum lib.i.
Aceti optimi lib. ii.

Contuſa & macerata in prædicto aceto dies ſeptem coquantur & colentur. Colaturæ bene expreſſæ, adde mellis deſpumati lib.ii. Fiat electuarium vt artis eſt. Conſeruatur per annos duos. Doſis drach. i. ad drachm.ii.

Diamoſchum amarum Meſuæ.

R. *Croci,*
Doronici,
Zedoariæ,
Ligni Aloes,
Macis an.drach.ii.
Margaritarum albar.
Setæ crudæ toſtæ,
Charabe,
Coralli rubri an.drach.i.ſ.
Galliæ moſchatæ,
Ocymi citrati drach.ii.ſ.
Been Rubri,
Folii,
Spicæ Indicæ,
Caryophyllorum an. drach.i.
Zingiberis,
Cubebarum,
Piperis longi an. drach. i.ſ.
Moſchi ſcrup.ii.
Abſinthii,
Roſarum rubr.an.drach.iii.
Aloes lotæ drach.iv.

Digitized by Google

Been albi, drach.i.	*Caſtorei,*
Cinnamomi drach.i.ſ.	*Liguſtici an. drach.i.*

Excipiuntur mellis quantitate ſufficienti: Eius vſum ac Doſin vide apud Galenicos præceptores.

Diamoſchum dulce Meſuæ.

R. *Croci,*	*Galliæ moſchatæ an. drach. i.ſ.*
Doronici,	*Been albi,*
Zedoariæ,	*Rubri,*
Ligni aloes,	*Folii, aut Cinnamomi,*
Macis an.drach. ii.	*Spicæ Indicæ,*
Margaritarum albarum,	*Caryophyllorum an.drach.i.*
Serici crudi vſti,	*Zingiberis,*
Charabæ,	*Cubebarum,*
Coralli rub.an.drach.ii.ſ.	*Piperis longi an.drach.i.ſ.*
Baſilici citrati,	*Moſchi ſcrup. ii.*

Excipe cum mellis crudi lib.i. vnc. vi. coque, fiat electuarium, in vaſe vitreo conſeruandum. Datur à drach.i. ad drach.ii.

Diacorum.

R. Rad. Secacul, ſeu ſiſeris, Acori veri, id eſt, Calami aromatici, Pinearum an. lib.i.ſ. Radices ſecacul. mundatæ & inciſæ coquantur in aqua clara, donec aqua conſumatur: poſtea optime piſtentur, & in minutiſſimas partes conterantur, donec pulti ſimiles fiant. Deinde affunde eis, mellis odorati & optime deſpumati lib. x. coquantur lento igne, donec tota aqua, quam radices ſecacul imbiberunt, in vaporem reſoluta ſit, diligenter agitando, ne ad vaſis fundum adurantur radices: cum autem iuſtæ ſpiſſitudinis conſiſtentiam acquiſiuerit, ab igne deponito, & adde radicis Acori tenuiſſime tritas; & Pineas minutiſſime inciſas, cum ſequenti puluere optime mixtas:

R. *Piperis vnc.i.*	*Macis an.vnc.ſ.*
Piperis longi,	*Nucis moſchatæ,*
Caryophyllor.	*Galangæ,*
Zingiberis,	*Cardamomi an.drach.iii.*

Omnia ſimul cum melle & radicibus ſecacul miſceto, & vnito, diligenter agitando, ne gummi aliqui relinquantur.

Electuarium Diapœnias.

℞. *Rad. Pæoniæ vnc. i.*
Macis,
Spicæ Indicæ,
Croci,
Coralli rubri,
Marg. non perforat.
Maſticis an drachm. ſ.
Myrtillorum veror. drachm. i. ſ.
Cinnamomi,
Nucis Moſchatæ,
Caryophyllorum,
Caßiæ ligneæ,
Piperis longi,
Cardamomi,
Gran. Parad. an. drachm. ij.
Glycyrrhicæ drachm. v.
Anacardii drachm. i. ſ.
Moſchi,
Ambræ an. G. vi.
Sachari albiſſ. q. ſuff.
In Hyeme adde triplum mellis.

Fiat Electuarium quod plurimum confert Epilepſiæ.

Electuarium reſumptiuum.

℞. *Roſarum,*
Glycyrrhicæ,
Sacchari an. drachm. ii. G. 5;
Gummi Arabici,
Tragacanthæ an. ʒ. ii. ſcrup. ii.
Santali albi,
rubri an. drachm. i. ſcrup. i.
Papaueris albi,
Succi Glycyrrhicæ,
Amyli,
Sem. Portulacæ,
Sem. Lactucæ,
Sem. Scariolæ, an. drachm. iii.
Caryophyllorum,
Spodii, vel Eboris vſti
Cinnamomi an. drachm. i.
Syrupi violati q. ſufficit.
Zedoariæ,
Zingiberis,
Styracis calamitæ an. drach. ii.
Croci G. 5.
Penidiorum vnc. ſ.
Sem. Cucurbitæ mundat.
Sem. Citrulli,
Sem. Cucumeris,
Sem. Melonis an. drachm. iii.
Sem. Cytoniorum ſcrup. ii.
Amygdal. dulcium,
Pineorum nucleorum,
Berberis,
Sem. Maluæ,
Sem. Coti ſiue Bombacis,
Sem. Violarum,
Sebeſten pulpæ an. drachm. iii.

Fiat Electuarium.

Confectio de Hyacintho.

℞. *Hyacinthorum,*
Raſuræ eboris,

Sem.

Digitized by Google

corallii rubrii,
terræ lemniæ,
boli armen. an. unc. ſ.
Granorum Kermes,
Rad. tormentillæ,
dictamni,
ſem. Citri mund.
Croci,
Myrrhæ,
Roſar. rub.
Santal. omnium
oßis de corde cerui,
cornu cerui vſti,
ſem. Acetoſæ,
Portulacæ an. drachm. i.
Saphyrorum,
Smaragdorum,
Lapid. Topazij
Margaritarum,
Serici crudi,
Bracteolarum auri &
argenti an. ſcrup. ii.
Caphuræ,
moſchi,
Ambræ griſeæ an. gr. V.
Cum ſyrupo limonum fiat confectio.

Confectio Alkermes.

R. *Succi pomorum fragrantium, Aquæ roſar. an. lib. i. ſ.*

Infunde per diem naturalem integrum ſerici crudi libram integram:

In expreſſione forti adde

Succi gran. Kermes lib. i. ſachari lib. ii.

Coque ad conſiſtentiam mellis, aut paulo minus. Mixturæ ab igne ſepoſitæ, & adhuc calenti addito

Ambræ crudæ minutim inciſæ drachm. ii.

quibus optimè liquatis iniicito

Pulverem cinnamomi,
Ligni aloes an. drachm. vi.
Lapidis lazuli, vſti & loti,
Margaritarum pellucidarum an. ʒ. ii.
Foliorum auri drach. i. moſchi ſcrup. i.

Fiat electuarium molle vaſe vitreo rite obturato ſeruandum.

Electuarium ex libro Meſue.

R. *Corticum Citri aur. xx.*
Caryophyllorum,
Ligni Aloes,
Cinnamomi,
Galangæ an. drachm. ii.
Cardamomi,
Zingiberis an. drachm. i.
Moſchi unc. ſ.

Digitized by Google

Macis, *Mellis quant.ſuff.*

Fiat electuarium. Datur ad vnc.ſ.

Diacitonium Galeni.

R. *Succi pomorum cotoneorum ſtruthiorum*
Mellis deſpumati optimi an. lib.ii.
Aceti candidi lib.i.

Coctis ſuper prunis modice & ſpuma detracta adde

Zingiberis vnc.i.ſ. *Piperis albi vnc.i.*

Deinde rurſus lento igne decoquantur, donec mellis craſſitudinem conſequantur. Poſſunt & alia aromata iniici, aut ſaltem in minori quantitate addi pro rei exigentia. Et quando vt aluum ſoluat conficere volueris, in vnamquamque libram adde Scammonii vnc.ſ. quod bene tritum compoſito ſubigatur, poſſunt & plura aromata pro ſubito addi.

Miua Cydoniorum ſimplex, Meſuæ,

R. Succi Cydoniorum depurati li.xii. coquantur ad medietatem, adde Vini albi veteris lib.v. Coquantur lento igne, crebro deſpumando ad tertiæ partis conſumptionem, poſtquam reſederit cola, & adde ſacchari lib.iii. Coquantur ad iuſtam conſiſtentiam.

Miua Aromatica Nicolai.

R. *Succi cydoniorum acidorum lib.xx.*
Vini albi potentis veteris lib.x.
Mellis opt. deſpumati aut ſacchari lib.vi.

Coquantur ad perfectionem, poſtea impone ſequentia aromata in ſyndone ligata.

Cinnamomi electi *Maſtiches*
Cardamomi maioris an.drach. *Ligni aloes*
iii. *Macis an.drach.i.ſ.*
Caryophyll.drach.ii. *Croci drach.ii.*
Zingiberis

Omnia excepto croco parum terantur, & nodulo ligata ſuſpendantur, identidem confricando in ipſo medicamento donec craſſeſcat, dein ſublato ab igne aromatiza cum

Moſch.ſcrup.i. *Trochiſc.gall.Moſchatæ vnc.ii.Fiat.*

Diacoſtum

Digitized by Google

Diacoſtum Meſua.

R. *Coſti candidi, amari*	*Rhabarbari an. drach. iii.*
Caßiæ ligneæ	*Aſari drach. iv.*
Cinnamomi an. vnc. v.	*Croci,*
ſem. Apii	*Ariſtolochiæ rotundæ,*
Aniſi	*Myrrhæ an. drach. ii.*
Schœnanthi	*Sacchari vel mellis quant. ſuff.*

Fiat electuarium. Seruetur per annum.

Diamoruſia Meſuæ.

R. *Croci,*	*Schœnu anthos,*
Acori an. drach. ii.	*ſem. Apii, Aniſi,*
Myrrhæ drach. iii.	*Cardamomi,*
Bacc. lauri drach. ii. ſ.	*Spicanardi,*
Dauci,	*Menthæ ſiccæ,*
Cymini,	*Marrubii,*
Cinnamomi,	*Ameos an. drach. i.*
Caßiæ,	*Coſti,*
Carpobalſami,	*Trium piperum an. drach. i.*

Melle deſpumato excipitur.

Confectio Rauedſeni Meſuæ.

R. *Rhabarbari,*	*Caßiæ ligneæ,*
Succi Eupatorii Meſuæ,	*Schœnanthi,*
Succi Abſinthii an. drach. v.	*Fumariæ,*
Myrrhæ,	*ſem. Aniſi,*
Coci an. drach. i.	*ſem. Apii,*
Spicæ nardi,	*Amygdal. amararũ an. drac. ſ.*
Aſari,	*Mellis deſpumati quant. ſuff.*

Fiat electuarium.

Electuarium è ſcoria ferri Rhaſis.

R. *Myrobalan. Indorum.*	*Zingiberis*
Bellericorum	*Piperis*
Emblicorum an. drach. i.	*Ammios*
Spicæ Indicæ	*Thuris an. vnc. ſ.*

Schœnanthos	*Scoriæ ferri præpar. vnc. iii.*
Cyperi	*Mellis decocti cum apozemate Emblicorum vnc. xvi.*

M. Fiat Electuarium.

Diacapparis Gilberti de Anglia.

R. *Capparis vnc. iv.*	*Piperis nigri,*
Scyllæ,	*Thymi,*
Aſari,	*Apii,*
Centauriæ,	*Agrimoniæ radicis an. vnc. ß.*
Pyrethri,	*Mellis quantum ſufficit.*

Fiat Electuarium.

Triomphyllon Nicolai.

R. *Piperis albi vnc. ſ.*	*Dauci,*
Piperis nigri drachm. ii.	*Spicæ,*
Zingiberis,	*Cyperi,*
Nitri,	*Apii,*
Pyrethri an. drachm. ii.	*Seſeleos,*
Piperis longi drachm. i.	*Coſti an. vnc. ſ.*
ſem. Petroſelini,	*Caryophyllorum ℥i. G. vii ſ.*
Ameos,	*Dactylorum mundat. nu. xii.*
Aniſi,	*Fol. rutæ viridis vnc. i. ſ.*
Helenii,	*Mellis q. ſ. eſt.*

Confice.

Electuarium ducis.

R. *Aniſi drach. ii. G. xvi.*	*Carpobalſami,*
Glycyrrhizæ,	*Cardamomi,*
Maſticis an. ſcrup. ii. G. 5.	*ſem. Liguſtici,*
Chamædryos,	*ſem. Oluſatri,*
Cinnamomi,	*Baccar. Iuniperi,*
Zingiberis,	*ſem. Seſeleos,*
Galangæ,	*Rad. Pentaphylli,*
ſem. Fœniculi,	*ſem. Aſparagi,*
ſem. Carui an. ſcrup. i. G. xv.	*ſem. Citri,*
Xylocaßiæ,	*Acori,*

Calamin-

Digitized by Google

Calaminthæ,
ſem. Dauci,
Pyrethri,
Piperis albi, longi,
Cyperi,
Schænanthi,
rad. Ireos,
ſem. Amomi,
Folii,
Aſari an. ſcrup. i.
ſpicæ nardi, ſcrup. ſ.
Gummi Arabici,
Tragacanthæ,
ſem. Anethi,
Calami aromatici,
Cubebarum,
Caryophyllorum, an. ſcrup. ſ.
ſem. Ammios,
Rhabarbari.
Nucis moſchatæ,
Ligni aloes,
Baſilici caryophyllati,
Milii ſolis,
ſem. Saxifragiæ,
Nucleorum ſem. Citrulli,
Nucleor. ſem. Cucumeris
Nucleor. ſem. Melonis
Nucleor. ſeminis Cucurbitæ.
ſem. Scariolæ,
Petroſelini Macedonici,
Been albi,
Styracis calamitæ
Been Rubri, an. ſcrup. ſ. gr. v.
penidiorum vnc. iv. ſcrup. ii. ſ.

Sacchari vel Mellis quantum ſuff. deſpumati. F. Electua.

Electuarium ex Aſa.

R. Liquoris Cyrenaici, piperis, Myrrhæ, fol. Rutæ an. vnc. ſ.
Mellis deſpumati quantum ſufficit.

Fiat Electuarium: Doſis drach. j. cum oxymelite contra febrem, contra venena vero cum vino.

Diaſatyrium Nicolai.

R. *Teſticulorum ſatyrii recentium Denſorum,*
Radicum paſtinacæ ſatiuæ recentium,
Rad. ſecacul, id eſt, ſiſeris,
Nucis Indicæ, pinearum, piſtaciorum an. drach. vii.
Caryophyllorum, Zingiberis, Aniſi
ſem. Erucæ, ſem. Fraxini an. drach. v.
Cinnamomi, Caudarum ſcincorum
ſem. Bulbi an. drach. ii. ſ. Moſchi gr. vii.
Mellis deſpumati optimi lib. iii.

Fiat Electuarium in fictili vaſe vitreato conſeruandum per Annum (tantum) vnum.

Diaſatyrium Meſuæ.

Digitized by Google

Triphera Magna.

R. *Cinnamomi*	*Roſarum Rubrarum*
Caryophyllorum	*Piperis*
Galangæ	*Aniſi*
Nardi Indicæ	*Apii*
Zedoariæ	*Petroſelini*
Zingiberis	*Fœniculi*
Coſti	*Dauci*
Styracis Calamitæ	*Hyoſciami*
Rad. Iridis	*Cymini*
Peucedani	*ſem. Ocymi an. drach. i.*
Acori	*Opii drach. ii.*
Cort. Mandragoræ	*Mellis optimi ac deſpumati q. ſ.*
Nardi Celticæ an. drac. i.	

F. Conſeruatio huius ad annos tres.

Triphera Minor Phenonis.

R. *Myrobal. Chebularum, Indarum,*
Myrobal. Belliricarum, Emblicarum an. p. æquales.

Hæ Butyro vaccino inuolutæ frigeatur, melle Emblicarum excipientur, aromatizetur Moſcho. Adduntalii

Cyperi, Aſari, Thuris,
ſem. Apii, ſem. Naſturtii an. ſcrup. i.
Scoriæ ferri nutritæ drach. i. F.

Tryphera Phenonis minor præſtantior.

R. *Myrobal. chebulorum*	*Ammeos*
Belliricorum	*Zingiberis*
Indorum	*Fructus Tamariſci ſatiuæ,*
Emblicorum	*Nardi Indicæ*
Nucis Moſ. an. drach. v.	*Schœnanthi*
ſem. Naſturtii	*Cyperi an. drach. iv.*
Aſari	*Scoriæ ferri in aceto*
Origani perſici	*macerata & ſicc. drach. xx.*
Piperis	*Moſchi drach. i.*
Olibani	*Mellis deſpumati q. v.*

Doſis drach. i. ad drach. vi.

Digitized by Google

Tryphera Saracenica.

℞. *Myrobal. Emblicorum*	*Cardamomi vtriuſq;*
Indorum	*Caßiæ ligneæ*
Chebulorum	*Lepidii*
Belliricorum	*Cyperi*
Citrinorum an. drach. v.	*Apii*
Cinnamomi	*Linguæ auis*
Leucopiperis	*Caryophyllorum*
Macropiperis	*Been albi ac rubri*
Melanopiperis	*Zingiberis an. drach. iii.*
Secacul	*Nucis Moſchatæ*
Folii id eſt maceris	*Macis*
Spicæ Nardi Indicæ an. drac. ij.	*Seſami excort. an. drach. iii.*
Amygdal. dul. amar. an. drac. v	*Ligni aloes*
Rhabarbari vnc. iij.	*Maſticis*
Ocymi Caryophyllati	*ſem. fœnic. an. drach. iii.*
Menthæ ſiccæ an. drach. i. ſ.	*Origani perſici drach. i. ſ.*

Confice cum mellis deſpumati optimi triplo: & ſerua in vaſe fictili vitreato ad annos duos. Doſis drach. ii. ad drach. iii. Alii addunt

Turbith drach. v.	*Moſchi drach. i. gr. xv.*

Tryphera Perſica Ioannis Damaſceni.

℞. *ſucc. ſolani*	*Apii*
Endiuiæ veræ	*Lupulorum an. lib. ii.*

proiiciantur deſuper

Violarum	*Myrobalanorum*
Roſarum an. drach. iii.	*Citrinorum*
Fol. ſenæ vnc. ii.	*Chebulorum*
Agarici vnc. i.	*Indorum in oleo amygdal. dul.*
Prun. Damaſ. N. L.	*fricat. an. vnc. ii.*
Cuſcutæ vnc. ſ.	*Spicæ Indicæ drach. iij.*

Bulliant molliuſculo igne, donec ſuperſint lib. ii. & iniiciantur.

Epithymi drach. XL.

Bulliant leuiter, deinde ab igne deponantur & percolentur, atq; diſſoluantur in vna parte iſtius percolati

Tamarindorum recentium ℥ iij.	*Pulpæ caßiæ vnc. xv.*
Mannæ electæ vnc. ſ.	*Sacchari viol. lib. i.*

Percolen-

Digitized by Google

Percolentur & mundentur à granis & ſordibus, atque in aliam aquæ partem proiiciantur

Sachari albiſſimi lib. iij. *Aceti Vini lib. i.*

Coquantur leniuſculo igne: deinde proiiciatur ſuper illud quod diſſolutum eſt in ſuccis, & aggregentur ſimul in vnum, atque coquantur, donec mellis craſſitiem obtineat: poſtremo in puluerem redactæ, ſequentes ſpecies inſpergantur:

Rhabarbari optimi vnc. ij.	*Cubebarum*
Myrobal. Citrinorum vnc. i. ſ.	*ſpodii aut Eboris vſti*
Chebulorum	*Santali Citrini an. drach. ij.*
Indorum an. vnc. i.	*Nucleor. ſem. Citrulli.*
Belliricorum	*ſem. Cucurbitæ*
Emblicorum an. vnc. ſ.	*ſem. Cucumeris*
ſem. Fumiterræ	*ſem. Melonis an. drac. ii. ſ.*
Trochiſcorum Diarrhodon	*Aniſi vnc. ſ.*
Macis, Maſticis	*Spicæ Indicæ drac. ii.*

Inuoluantur in oleo violato, & reponantur in vaſe vitreo. Doſis vnc. ſ.

Diacodion Actuarii.

℞. *Capit. papaueris humid. ac ſiccorum N. xiii.*

Roſarum rub. drach. ii. ſ.	*Hypociſtidis*
Croci orientalis	*Balauſtiorum an. drach. i.*
Acaciæ	*Corallii vtriuſque*
Glycyrrhizæ an. drach. i.	*Sumach*
Boli armeni vnc. ſ.	*ſanguinis Draconis*
Cinnamomi electi	*Flor. Althææ an. drach. ii.*
Rad. conſolidæ maioris	*ſem. portulacæ drach. ſ.*

Capita papaueris in aqua fontana duobus diebus macerato, poſtridie ad tertias coquito, & decoctum expreſſum cum ſ. q. ſachari decoquito, accipiendo ad lib. i. ſacchari ſpecierum ingredientium vnc. i. F. Confectio.

Diacodion ſimplex Meſuæ.

℞. *Sachari optimi lib. i.* *Penidiorum alb. vnc. vi.*

Diſſolue in ſucco, aut decocto, facto cum lib. i. cap. papav. albi & nigri, vt in Diacodio ſimplici proceditur.

Micleta Nicolai.

℞. *Myrob. Citrinorum* *ſem. Naſturtii*

Chebulorum — *ſem. Naſturtii*
Indorum — *Cumini*
Belliricorum — *Aniſi, canum*
Emblicorum toſtorum an ℥ii.ſ. Fœniculi. Ammeos an. drach. i. ſ

Omnia cruda terantur & macerentur in aceto vini modico horis 24. exiccentur cum inſperſo aceto, poſtea torreãtur ſupra prunas: toſtis addantur

Spodii — *Maſticis*
Balauſtiorum — *Gummi arabici an. drac. i. g. xv*
Sumach — *Syrupi Myrtini triplum*

Omnia cum oleo roſato fricentur, deinde commiſceantur.

Electuarium è Baccis Lauri.

℞. *Fol. Rutæ drach. x.* — *Amygdal. amararum*
ſem. Ammi — *Piperis nigri*
Cymini — *Piperis longi*
ſem. Nigellæ — *Menthaſtri*
Liguſtici — *Bacc. Lauri*
Carui — *Caſtorii an. drach. ii.*
Dauci — *Sagapeni unc. ſ.*
Origani — *Opopanacis drach. iii.*
Mellis lib. i. unc. iiii. drach. i.

Tritis diligenter quæ trituranda ſunt, F. Electuarium: additis circa finem lachrymis in vino diſſolutis.

Electuarium Iuſtinum Nicolai.

℞. *Cinnamomi* — *Pentaphylli*
Folii — *ſem. Orobi*
Coſti — *Petroſelini*
Spicæ nardi Indicæ — *Leuiſtici*
Caſſiæ ligneæ — *Oluſatri*
Ariſtoloch. longæ — *Vrticæ*
Ariſtol. rot. — *Milii ſolis*
Enulæ Campanæ — *Saxifragiæ*
Hyſſopi — *Baccarum Iuniperi*
Pulegii — *ſem. Aſparagi*
Artemiſiæ — *Sileris Montani*

ſem.

Digitized by Google

ſem. Apii	*Fæniculi*
Anethi	*Aniſi*
Rutæ	*Bacc. Lauri*
Citrinuli	*Sachari albiſſ.q.ſ.*

Fiat Electuarium quod conſeruatur per annos duos.

Lithontribon Nicolai.

R. Spicæ nardi	*Zingiberis drach.ii.ſ.*
Xylobalſami	*Macis*
Calami aromatici	*Croci*
Cinnamomi	*Schœnanthi*
Peucedani	*Caßiæ*
Meu	*Bdellii*
Melanopiperis	*Maſticis*
Macropiperis	*Ireos*
Leucopiperis	*ſem. Amomi*
Saxifragiæ an.drach.ii.ſ.	*Liguſtici*
Opobalſami	*Milii ſolis*
Caryophyllorum	*Petroſel. Macedonici*
Coſti	*Seſeleos*
Rheupontici	*Sinoni*
Glycyrrhizæ	*Cardamomi*
Cyperi	*Anethi*
Tragacanthæ	*Euphorbii*
ſem. Oluſatri	*lap. Lyncis*
Chamædryos	*Olei Nardini*
ſem. Apii	*Olei Moſchellini an.ſcrup.i. gr.xv.*
Ammeos	
Aſparagi	*Sachari albiſ-*
Ocymi an.drach.i.g.xv.	*ſimi q.ſufficit*

Fiat Electuarium, in vaſe fictili vitreato conſeruandum.

Nephrocatharticum Arnoldi Villanouani.

R. Lapidis Lyncis drac.ii.gr.xv	*Saxifragiæ*
Croci drac.gr.xv.	*Gummi hederæ*
Zingiberis	*Cupularum Cypreßi*

Euphorbii

Euphorbii	*Baccarum Lauri*
Myrrha	*Piperis nigri, albi,*
Olibani	*ſem. Rutæ domeſticæ*
Veſicæ apri ſiccæ	*ſem. Iuniperi an. drach. ſ.*
Lap. in hepate vel veſica porci.	*4. grana Balſami*
ſem. Hyoſciami albi	*Styracis Calamitæ*
ſem. Petroſelini	*ſanguinis Hirci*
ſem. Macæ	*Naſturtii*
ſem. Citri an. drac. i. gr. vi.	*Aſari*
Spicanardi	*Rad. Acori*
Coſti	*Rad. Valerianæ*
Schænanthi	*Rad. Meu.*
Pyrethri	*Rad. Ariſt. rotundæ ac longæ*
Caßiæ ligneæ	*Betonicæ*
Rheupontici	*ſem. Saxifragiæ*
Praßii	*ſem. Dauci an. gr. v.*
Enulæ Campanæ	*ſem. Petroſelini*
Maioranæ	*ſucci Aſparagi*
Calamenthi regalis	*Succi Bruſci an. gr. v.*
Florum Roriſmarini	*ſem. Vrticæ ſcrup. ſ. gr. iii. ſ.*
Gentianæ an. drach. ſ.	*Mellis deſpumati lib. i.*

Incorporentur. Doſis drach. i. ad drach. iij.

Electuarium Guidonis contra peſtem.

℞. *gran. Iuniperi drach. ii. ſ.*	*ſem. Citri*
Caryophyllorum	*ſem. Ocymi*
Macis	*Maſticis*
Nucis Moſchatæ	*Thuris*
Zingiberis albi	*Boli armeni*
Zedoariæ an. drach. ii.	*Terræ lemniæ*
Gentianæ	*Spodii præparati*
Tormentillæ	*Oßis de Corde Cerui*
Herbæ tunicæ	*Raſuræ Eboris*
Dictamni albi	*Margarit. præpar.*
Rad. Ariſtol. rotundæ	*Corall. rubeorum*
Ariſtol. longæ	*Frag. Saphyri*

Saluiæ

Digitized by Google

Saluia
Ruta
Balſamita
Menthæ Criſpa
Rad.Chelidon.an.drach.i.
Baccarum Lauri
Doronici
Croci Orientalis
ſem.acetoſæ an.drach.ſ.
Camphoræ ſcrup.i.
Smaragdi
Ligni aloes
Santali Citrini
Santali Rubri
Santali Muſcel.an.drach.ſ.
Conſer.Roſarum
Bugloſſæ
Nymphea
Theriaca electa
Sachari in aqua
Scabioſæ diſſ.lib.iij.

Miſceantur omnia vt artis eſt.

Electuarium contra peſtem Ferdinandi Imperatoris.

R.*Boli Armeni præpar.vnc.ſ.*
Raſuræ Cornu Cerui
ſem. Arantiorum
Citri, Limonum an.drac.iii.
Diptamni albi
Cinnamomi Electi an.drach.ij.
Caryophyllorum
Roſarum Rubearum
Coriandri præparati
ſem.perforatæ
Raſuræ Eboris an.drach.i.ſ.
Xyloaloes
Nucis Moſchatæ
Maioranæ an. drac.ſ.
gran.Iuniperi
Oſſis de Corde Cerui
ſem. Aniſi
Perfoliatæ
Rad.Tormentillæ
Rad. ſcabioſæ
Bugloſſæ
Santalorum omniũ an.drac.ſ.
Saphyri
Hyacinthi
Smaragdi
Rubini
Granati præpar.an.ſcrup.i.M.

Diacaſtoreum Hieronymi Fracaſtorii.

R. *Cinnamomi*
Caſſiæ ligneæ an.vnc.ſ.
Scordii veri vnc.i.
Dictamni Cretici
Tormentillæ
Biſtortæ an.vnc.ſ.
Galbani
ſem. acetoſæ drach.i.ſ.
Boli armeni vnc.i.ſ.
gentianæ vnc.ſ.
Terræ lemniæ vnc.ſ.
Piperis longi,
Zingiberis an. drach. ij.
Mellis albi lib.ii.ſ.

Digitized by Google

Gummi Arabici an. vnc. ſ.	*Mellis albi lib. ii. ſ.*
Opii drach. i. ſ.	*Conſer. Roſ. lib. i.*
ſtyracis calamitæ drach. iv. ſ.	*Vini aromatici lib. ſ.*

Fiat Electuarium contra peſtem.

Electuarium de Nucibus Antonii.

R. *Nuces communes xv.*	*Scabioſæ*
Caricas pingues xv.	*Aſari an. M. i.*
Rad. Ariſtol. vtriuſque an. ℥ i. ſ.	*Baccarum Lauri drac. ii. ſ.*
Tormentillæ	*Cort. Citri*
Rad. Dictamni albi	*Galangæ*
Pimpinellæ an. drach. ii. ſ.	*Macis an. drac. i.*
Abſinthii	*Flor. Borrag. p. ii.*
Rutæ an. M. i.	*Oſſis de corde cerui*
Boli Armeni drach. i.	*Myrrhæ drac. i.*
Mellis deſpumati lib. iii.	

Miſceantur, fiatque Electuarium de quo detur inſtar lupini.

Electuarium præſeruatiuum Priſciani.

R. *Cinnam. Electi drach. ſ.*	*Rad. Pimpinellæ drac. ſ.*
Zedoariæ drach. i.	*Raſuræ Eburis*
Boli armeni præpar. drac. iii.	*Oſſis de Cord. C. an. drac. i.*
Caphuræ gr. vii.	*Fol. Auri*
ſem. Citri excorticati	*Fol. Argenti an. ſcrup. ſ.*
ſem. acetoſæ	*Frag. ſaphyri*
Cort. Mali citri an. drac. i. ſ.	*Rubini*
Rad. Dictamni	*Smaragdi*
Tormentillæ an drac. ſ.	*granati an. ſcrup. i.*

Miſce, fiat puluis, cui adde

Conſer. Roſarum, Acetoſæ, Bugloſſæ an. drach. ii.
Sachari albiſſimi in aqua Bugloſſ. & Endiuiæ diſſoluti lib. i.

Fiat Electuarium. Doſis drach. ii. ad vnc. ſ.

Electuarium Nicolai de Graſſis.

R. *Tormentillæ*	*Caphuræ drach. ii.*
Rubiæ Tinctorum	*Moſchi*

Cardui-

Carduibenedicti an.vnc.iii.	*Ambræ an.ſcrup.ſ.*
Carlinæ drach.ii.	*Theriac. Veteris*
Terræ ſigillatæ veræ	*Mithridatii an.drac.iii.ſ.*
Boli armeni an.vnc.i.	*ſpe.Diamar.Nic. drac.ii.ſ.*

Aquæ vitæ optimæ atque Circulatæ lib.i.

Pulueriſanda puluerizentur optime & ponantur in bocia vitreata cum dicta aqua vitæ,& claudatur os Bociæ, ne exhalet, & ibi ſtent infuſa per 24. horas,poſtea deſtillentur per Alembicum, quouſque fæces remaneant,tunc abiice,& aquam ſerua, in qua diſſolue

Sachari Taberzet lib.i.ſ.	*Croci drach.ii.*

Bulliant omnia vſque ad ſpiſſitudinem ſyrupi, cui addantur

Zedoariæ drach.ii.	*Santal.omnium an. drac.i.*
Boli Armeni vnc.ſ.	*Cort.mali citri*
Terræ ſigillatæ veræ drac.iii.	*Oßis de corde cerui an.ſcrup.ii.*
Carlinæ vnc.i.	*Been vtriuſque an.drac.i.*
Vnicornu	*Fol.Auri N.xxx.*
Lapidis ſerpentini an.vnc.i.	*Fol. Argenti N.xxxvi.*
Frag. Hyacinthi	*ſyr.acetoſ. citri*
Smaragdi	*De limonibus*
Saphyri	*De Ribes an.vnc.ii.*
Granati an.drac.i.	*ſyr.acet.ſimpl.vnc.i.ſ.*
Margaritarum	*conſer. Borrag.*
Berillorum an.drach.ii.	*Bugloſſæ*
Coralli vtriusque an.drach.i.	*Roſarum an. vnc.ii.ſ.*

Miſce & fiat Electuarium ſecundum artem.

Electuarium peſtilentiale Medicorum Baſilienſium.

R. *Rad.Angelicæ*	*ſem.Carduibenedicti*
Imperatoriæ	*Baccarum Lauri*
Zedoariæ	*Fol.Sabinæ*
ſem. Angelicæ	*Fol.Carduibened.*
Gran. Iuniperi	*Flor. Lauendulæ*
Rutæ	*Roſ. rubrarum*
Boli optimi	*Croci*

Cinnamomi Electi an. drac.ii.Opii

Angelicæ ſylueſtris:	*Myrrhæ optimæ*
Rad. Tormentillæ	*Thuris*
Chamæleontis	*Raſuræ C. Cerui an. drach. i.*
Chelidoniæ	*Rad. Ariſtol. noſtræ*
Pimpinellæ	*Rad. gentianæ*
Morſus Diaboli	*Acori*
Phu veri Domeſtici.	*Cort. Laureolæ*
Acetoſæ	*cum aceto præparat.*
ſem. Citri	*ſummit. Centaurii Minoris*
Vel Limonum:	*Piperis longi, Maceris,*
Vel Aurantiorum an. drach. i.	*Euphorbii an. drac. ſ.*

Fiat puluis ad Electuarium conficiendum ex eo, adde:

Nucum iuglandium non rancidarum
Pulpæ ficuum optimarum an. vnc. ſ.
Succi acetoſæ, Vini præſtantiſſ. an. vnc. i. ſ.
Sachari finiſſimi vnc. iij. Mellis puriſſ. vnc. xvi.

Miſce. Fiat Electuarium præſtans.

Electuarium præſeruatiuum in peſte Adami Loniceri.

℞. *Rad. Angelicæ,*	*Granor. iunip. drac. an. drac. vi*
Gentianæ,	*Croci drach. ii.*
Zedoariæ,	*Cinnamomi vnc. i.*
Tormentillæ,	*Myrrhæ;*
Pimpinellæ,	*Flor. Sulphuris an. drac. ſ.*
Valerianæ,	*Thuris,*
Galangæ,	*Maſticis an. drach. iij.*
Zingiberis,	*Boli armeni,*
Herb. Scordii,	*Terræ ſigillatæ an. drach. i.*
Rutæ,	*Caphuræ vnc. ſ.*
Saluiæ,	*Conſeruæ Roſarum,*
Maioranæ,	*Conſer. Borraginis,*
Carduibenedicti,	*Conſer. Anthos an. vnc. iii.*
Flor. Calendulæ, an. drach. vi.	*Theriacæ Andromachi.*
Theriacæ Diateſſaron vnc. vi.	*Mithridatis an. vnc. i.*

Cum melle vel ſyrupo acetoſ. citri F. Electuarium.

Electuarium

Electuarium contra peſtem Ioh. Bauhini.

℞. *Conſer. Roſar. & Acetoſæ an. drach. i.*
Conſer. Flor. borrag. bugloſſæ,
Cichorii,
Rob. de Ribes,
De Berberis an. vnc. ſ.
Cortic. citri conditi ſaccha. vnc. ii.
Raſuræ eboris,
Cornu cerui an. drach. iii.
Corallor. rubeor. drach. ii.
ſem. Citri drach. i.
ſem. Portulacæ,
Fol. Dictamni veri,
Cinnamomi,
Zedoariæ,
Angelicæ,
Santali rubri an. drach. ſ.
Rad. Tormentillæ drach. iii.
Sacchari roſati tabulati ℥ iix.

Syrupi de limonibus, de acitoſitate citri an. q. ſ. Miſce, fiat electuarium ſecundum artem.

Electuarium aliud eiuſdem contra peſtem.

℞. *Rad. Pentaphylli,*
Tormentillæ,
Angelicæ vel Carlinæ,
Gentianæ an. vnc. IV.
Zedoariæ vnc. ij.
Iridis vnc. ſ.
Corticis Citri,
Arantiorum an. vnc. i.
Baccarum iuniperi drach. iij.
Conſer flor. Roſar. & borrag. an. vnc. ii.
Herb. rutæ, Card. benedicti. acetoſæ, portu-laca an. M. iii.
Boli abluti aqua roſar. ℥. ii.

Cum ſucco acetoſæ & ſacharo fiat Electuarium.

Antidotus Regis Mithridatis contra omne venenum & peſtilentiam.

℞. *Nucum iuglandium ſiccar. vnc. vi.*
Ficuum ſiccarum vnc. IV.
Fol. rutæ ſicc. vnc. ſ.
Salis drach. ii.

Omnia hæc in minutas partes conciſa, aqua roſar. imbuantur, neque vt quidam volunt terantur. Aliqui hæc miſcent ſucco acetoſæ aut aceto roſaceo. Nonnulli etiam addunt gran. iuniperi vnc. i. Hoc antidotum ieiuno ſtomacho ſumatur ad quantitatem nucis caſtaneæ, eſtque aduerſus venenum præſeruatiuum.

Antidotus Nicomedis regis contra venena.

℞. *Baccar. Iuniperi drach. ii.* *Terræ Lemniæ drach. ii. & ebulos ii.*

Hæc vbi in puluerem redegeris oleo aut melle commiſcebis reponeſque, atque cum opus fuerit, ex aquæ mulſæ cyathis duobus in magnitudinem auellanæ dabis.

Antidotum contra venena lethalia & peſtem. M.

℞. Rhabarbari, Rhapontici,	Rad. Imperatoriæ.
Phu, Acori,	Galangæ, Angelicæ,
Cyperi, Tormentillæ,	Dictamni albi,
Quinquefolii	Filipendulæ, Doronici,
Rad. Pœoniæ, coſti,	Millefolii, Zedoariæ
Iridis, Helenii	Zingiberis an. drach. ii.
Chamæleontis albi an. drac. iii.	Agarici drac. iii.
Libanotis maris	Foliorum ſcordiæ
Morſus Diaboli	Chamædrios,
Gentianæ an. drac. ii. ſ.	Chamæpytios,
ſem. Mali citri	Centaurii minoris
Viticis, Fraxini	Stœchados
Cocci infectorii	Nardi celticæ
Paſtinacæ ſylueſtris	Calaminthæ
Acetoſæ, Napi	Fol. Rutæ an. drac. i. ſ.
Nigellæ, pæoniæ,	Menthæ, Betonicæ,
Ocymi, Irionis	Verbenacæ, ſcabioſæ,
Thlaſpis, Ammi	Cardui benedicti
Fœniculi an. drac. ii.	Fol. meliſſæ an. drac. i. ſ.
Baccarum Lauri	Dictamni Cretenſis drac. iii.
Iuniperi Hederæ,	Sampſuchi
Smilacis, Cubeb. an. drac. i. ſ.	Hyperici
Nucum iuglandium	Iunci Odorati
Caricarum	Marubii
Piſtaciorum an. vnc. iii.	Galangæ
Myrobal. Emblicorum vnc. ſ.	Sabinæ
Florum Borraginis	Pimpinellæ an. drach. ii.
Bugloſſæ, Roſarum	Ramentorum Eboris.
Lauendulæ, Saluiæ	Virgæ Ceruinæ
Florum Roriſmarini an. ℈. iv.	Caſtorei an. ſcrup. iv.
Croci drac. iii.	Terræ Lemniæ drac. iii.
Caſsiæ odoratæ drac. x.	Opii drac. i. ſ.
Caryophyllorum	Margarit. Oriental.
Nucis Moſchatæ	Rament. Smaragdi
Macis an. drac. ii. ſ.	Hyacinthi
Piperis nigri	Coralli rubri

Piperis

Digitized by Google

Piperis longi	*Caphuræ drach.ii.*
Santalorum omnium	*Maſticis, Thuris,*
Agallochi an.drach.i.ſ.	*Styracis, Myrrhæ*
Cornu cerui vnc.ſ.	*Gummi Arabici*
Vnicornu drac.i.	*Therebinthinæ*
Oßis cordis ceruini ſcrup.iv.	*Sagapeni.*
Moſchi Odorati	*Opopanacis*
Ambræ an.drac.i.	*Laſerpitii an. drac.ii.ſ.*
Olei Vitrioli vnc.ſ.	*Succorum Acetoſæ*
ſpec. Cordialium	*Sonchi, Echii,*
Diamargaritarum	*Scordii*
Diamoſchi	*Bugloſſæ,*
Diambræ	*Meliſſæ, an.lib.ſ.*
Diagemmæ	*Hypociſtidis drach.ii.*
Trochiſc. Caphuræ an drac.ii.ſ.	*Theriacæ electæ*
De Vipera vnc. ii.	*Mithridatii opt.an.drac.vi.*
De ſcilla drach.ii.ſ.	*Vini odorati lib.iii.*

Cum ſachari albißimi lib.viii. Fiat Electuarium præſtans.

Antidotus contra peſtem A. L.

R. *Rad. Angelicæ*	*Herb. Rutæ*
Gentianæ	*Carduibenedicti,*
Zedoariæ	*Galangæ,*
Tormentillæ	*Florum Calendulæ*
Pimpinellæ	*ſem. Citri*
Dictamni Cretici	*Acetoſæ*
Valerianæ	*Baccarum Lauri*
Oſtrutii	*Oßis de corde cerui*
Morſus Diaboli,	*Cornu cerui prep.an.drac.ii.*
Ariſtol.rot.	*Croci, Thuris*
Aſari	*Maſticis*
Serpentariæ	*Santalorum omnium an. ℨi.*
Leuiſtici	*Cinnamomi*
Cardopatii	*Myrrhæ*
Petaſitidis an. drac.ii.	*Boli armeni præparati*
ſpe. Diagemmæ vtriuſque	*Florum Sulphuris*
Diamar. vtriuſque	*Terræ Sigillatæ*
Cordialium	*Campheræ*

Diam-

Digitized by Google

Diambræ an. drach i.	*Succorum ſcordii*
Theriacæ Androm. vnc. vi.	*Calendulæ*
Electuarii de Ouo	*Baccarum Ebuli an. vnc. i.*
Mithridatii an. vnc. ii.	*Aquæ vitæ contra peſtem vnc. ii.*

Commiſceantur omnia cum ſyrupo acetoſitatis citri, vel cum melle deſpumato optimo q. ſ. incorporentur ſ. artem ad formam Opiatæ. Doſis à drach. i. ad ℥ij pro ætatis ratione.

Diarceuthidon Damocratis, Galeni.

R. *Baccarum Iuniperi vnc. ſ.* *Terræ Lemniæ drach. ii.*

trita excipiantur olei dulcis quantitate ſufficienti. Alii Butyrum recens loco olei ſumunt.

Electuarium de Ouo.

R. Ouum gallinæ recens in altera angulorum parte aperiatur, vt albumen extrahi queat: vitello addatur croci contuſi, quãtum ad implendum ouum ſufficit: foramen ſuo operculo & oui albumine claudatur, atque in cineribus calidis ad perfectam vſque coctionem aſſetur: deinde ablato cortice teratur, addanturque

ſem. Erucæ,	*Tormentillæ an. drach. ii.*
Dictamni albi,	*Trochiſcorum bechicorum drach. i.*
Theriacæ optimæ ad pondus omnium.	

Contundantur ſimul optime, & diutiſſime, fiatque electuarium, quod in vaſe fictili vitreato ſeruetur ad annos 30. Datur à drach. ſ. ad drach. i. Contra peſtem præſentaneum eſt remedium.

Electuarium de ouo, aliter, Maxim.

R. Ouum gallinæ recens, & educto per apicem albumine, id quod vacuum eſt Croco Orientali non puluerizato imple, vitellum non auferendo, poſtea cum alio putamine iterum occlude, ne quid tranſpiret, & lento igne vel poſt fornacem tamdiu aſſa in ollula, donec tota oui teſta ad nigredinem deueniat. Exempta à teſta materia, exiccetur, vt in mortario exquiſitiſſime contundi & in puluerem redigi queat, addendo pulueris ſinapis albi quantum prædicta omnia ponderant. Poſtea

R. *Pul. dictamni albi,*	*Pul. Angelicæ,*
Pul. Tormentillæ an. drach. ii.	*Pul. Pimpinellæ,*
Pul. Myrrhæ,	*Pul. Granor. Iuniperi,*
Pul. Cornu cerui,	*Pul. Zedoariæ,*

Digitized by Google

Pul.Nucis Vomicæ an.drachm.i. *Pul.Caphuræ an. vnc.ſ.*

Miſce omnia ſimul in mortario, & tandem adpone Theriacæ optimæ ad pondus omnium, & iterum piſtillo fortiter contunde & commiſce per tres quaſi integras horas agitando: fiat electuarium, vt artis eſt.

Electuarium de ouo, aliter.

Albumen per acutiorem oui partem educitur: ouum croco repletur, pulte poſtea circumlinitur, ſub cineribus, donec in puluerem redigi poſſit, coquitur, eius pulueri ſequentia adduntur:

R. *Rad. Tormentillæ,*	*Rad. Pimpinellæ,*
Rad. Morſus diaboli,	*Rad. Dictamni,*
Rad. Angelicæ,	*Rad. Zedoariæ, an. vnc. iij.*
Theriacæ veteris an. vnc. iij.	

Aquæ ſcabioſæ vel roſarum diluuntur: puluis oui prædictis miſcetur: & eius mixtionis quotidie mane drachm. i. vel ſcrup. ii. ſumuntur. Peſti medetur

Athanaſia Mithridatis.

R. *Piperis albi G. xl.*	*Petroſelini an. drachm. iv.*
Coſti,	*Croci,*
Mei,	*Myrrhæ an. drachm. viij.*
Acori,	*Cinnamomi,*
Agarici,	*Caſſiæ,*
Scordii,	*Schænanthi an. drachm. xij.*
Dauci,	*Mellis quant. ſuff.*

Compone, vt artis eſt.

Theriaca diateſſaron.

R. *Gentianæ,*	*Ariſtolochiæ rotundæ an. vnc. ij.*
Baccar. Lauri,	*Mellis deſpumati lib. ii.*
Myrrhæ,	

Miſce & ſerua vt ſupra. Datur ab auro dimidio ad aureum vnum.

Electuarium de ouo Maius I. Q.

Accipe vnum aut plura oua recentia gallinæ: de quorum vno, apicem teſtæ tam ſubtili artificio aufer, vt poſtquam educta fuerit illa teſta, rurſus in priſtinum locum commode reponi, & glutino ſeu luto quodam tam induſtrie agglutinari poſſit, vt nihil reſpiret. Abiecto itaq; albumine, vitello oui reſiduo admiſce. Zzzz Lactis

Lactis ſiue Butyri ſulphuris drachm.i.ſ.
Sulphuris Aurati Diaphoretici
Eſſentiæ croci an.drachm.i.
Pulueris Anodyni Mineralis; id eſt, ſalis prunellæ drachm.ſ.
Ambræ griſeæ ſcrup.i.
Lapidis Bezoartici ſcrup.ſ.

Omnia cum dicto vitello Oui ſimul miſce, vt optime incorporentur, dein Apex putaminis perquam aptiſſime ſuo apponatur loco, cum tenuiſſimo ligamento lineo ſuperpoſito vel glutino ex Oui albumine & polline facto, ſuperinducto, adeo vt Ouo exquiſitiſſime clauſo, nil tranſpirare poſſit.

Ad eundem modum plura Oua apparari & accommodari queunt, prout magnam huius Electuarii quantitatem ſimul componere volueris.

Alias vel vno, vel pluribus Ouis, à quibus eodem artificio apertis, albumen ſeparatum eſt, addes theriacæ, confect. alkermes, & hyacinthi an. vel ex his omnibus ſimul fiat miſtura, de qua adde ouo vel ouis, quantum capere poſſunt: probe clauſo foraminulo cum ſua propria teſta, ſuperinducto glutine, vt ante, ita vt nihil reſpiret.

Enarrata hæc Oua ita præparata apte ſimul imponantur vaſi terreo capaci, quod operculo clauſum in furnum mittatur, in quo panificia modo cocta, & ex eodem recens exempta fuerint, & ſecunda aut tertia vice in eodem reponantur, donec omnia in vnam maſſam, quæ puluerari queat, redacta ſint.

Accipiatur ouum vnum iuxta primam methodum præparatum, & vnum iuxta alteram: vel oua duo aut tria vtriuſque præparationis, prout animus eſt maiorem & minorem electuarij quantitatem ſimul conficere: omnia quæ in dictis ouis continentur, terantur, & optime inuicem miſceantur in mortario marmoreo, eadem paulo poſt humectando pauca aqua theriacali contra peſtem, aut elixire quodam vitæ, cuius plures deſcriptionum formulas ſupra dedimus, ita vt omnia reducantur in formam electuarii, quod multorum annorum ſpatio reſeruabitur, pro doſi ſufficit ſcrup.j. tum ad curationem peſtis.

Electuarium de ouo, aliud I. Q.

R. *Rad. Angelicæ* *Carlinæ an.drachm.iij.*

Zedoariæ

Digitized by Google

Zedoariæ	*Granorum iuniperi vnc.j.*
Cinnamomi an. vnc.j.ſ.	*Croci*
Caryophyllorum	*Camphoræ*
Macis an. vnc.ſ.	*ſpec. Diambræ*
Myrrhæ	*De gemmis an. drach. iij.*
Nucis vomicæ	*Theriaces Alexandrinæ an. vnc. iij.*

Contundenda contundantur, & omnia ſimul mixta, indantur in matracium vitreum, ſuperaffundendo fortiſſimum ſpiritum Vini: vaſe clauſo, ne quid euaporare poſſit, digerantur in Bal. Mar. per 4. vel 5. dies. Dein omnia adhuc calentia fortiter exprimantur. Hæc expreſſio denuo indatur in alembicum cum ſuo capitello & recipiente, & inde ad ignem Baln. Mar. deſtilletur liquor, qui ſeorſim ſeruetur ouum vnum, vel plura, ſi velis, & optime miſceatur cum vitello oui: dein occludantur ſingula oua cum ſuo proprio putamine, vt ſupra diximus. Poſtea coquantur in furno, poſt exempta ſcilicet panificia, idque continuando & repetendo, ſine calore intenſo, donec materia ita exſiccata fuerit, vt pulueriſari fere poſſit, quæ dein irroranda eſt ſua propria aqua, vt ſupra reſeruata, & ſic perficiatur elect. molle, ſiue antidotum pretioſum ad præſeruationem & curationem peſtis. Exhibendum de eo eſt, peſtifero vſque ad ſcrup. ij. vel drachm. j. diſſoluendo cum vnc. ij. vel tribus aquæ, theriacalis, carduibenedicti, vlmariæ. Præſtantiſſimum ſudatiuum eſt, quod omne venenum ab internis & profundis partibus in exteriorem corporis ſuperficiem propellit: corroborat cor, ipſumque ab omni veneno vindicat ac tuetur: ſi plura deſideras ex noſtra intentione Antidota, potes videre caput noſtrum de Extractis.

CAPVT VI.

De Theriacis & Alexiteriis.

THeriaces tam veterum quam recentiorum duo ſtatuuntur genera, quorũ vnũ in cõpoſitione recipit carnes viperinas, Alterũ vero non. ſunt a. aduerſus oĩs generis venena, & ipſas ẽt beſtias virus eiaculãtes &c.

Theriaca Andromachi Galeni.

℞. *Trochiſcorum ſcillititorũ* ℥.48.	*Zingiberis*
Trochiſcorum Theriacorum,	*Rad. pentaphylli an. drach. vi.*
Hedycroi	*Phu pontici*
Piperis longi	

 Opii

Opii an. unc. xxiv.
Roſarum Rubearum
Iridis Illyricæ
Succi glycirrhizæ
ſem. Napi ſylueſtris.
Scordii
Opobalſami
Cinnamomi
Agarici an. drachm. xii.
Myrrhæ,
Coſti odorati
Croci Corycii
Caßiæ ligneæ veræ
Nardi Indicæ
Schænanthi
Thuris electi
Piperis nigri, albi,
Dictamni Cretici
Comarum Marrubii
Rhapontici
Stœchados
ſem. Petroſelini
Calaminthæ montanæ
Terebinthinæ an. drach. vi.
Polii Cretenſis
Chamæpityos
Styracis calamitæ
Meu Athamantici
Nardi Celticæ
Amomi an. drachm. iii.
ſem. Chamedryos Creticæ,
Folior. melebathri,
Chalcitidis vſtæ,
Terræ lemniæ,
Radicis gentianæ,
ſem. Aniſi,
Succi hypociſtidis,
Carpobalſami,
Gummi Arabici,
ſem. Fæniculi,
Cardamomi Idæi
Seſeleos,
Thlaſpi,
Amineos,
Comarum hyperici,
Acaciæ,
Sagapeni, an. drach. iiii.
Caſtoris,
Radicis Ariſtoloc. tenuis,
ſem. Dauci Cretici,
Bituminis Iudaici,
Comæ Centaurii min. opopanacis,
Galbani optimi, an. drachm. ii.
Vini generoſi, quant. ſuff. succis liquorib. & gumm. diluend, mellis Narbon: aut alius optimi triplum, ſeu lib. 14. ſ. vel q. ſ. fi. Opiata ex arte in vaſc. idoneo reponenda & ſerv: ad futuros vſus.

Theriaca Andromachi, à Medicis Romanis & Bononienſibus correcta, & præparata.

R. *Trochiſcorum ſcilliticorum unc. vi.*
Trochiſcorum de viperis
Trochiſcorum Hedycori
Piperis nigri an. unc. iii.
Chamædryos
Succi Hypociſtidis
Succi Lentiſci
Foliorum,

Trochiſco-

Digitized by Google

Trochiſcorum de Caphura
Opii Thebaici
Succi Infuſionis Roſ. inſpiſſ.
Scordii Cretici & noſtri
ſem. Napi ſylueſtris
Iridis Florentinæ
Succi glycyrrhizæ
Agarici
Cinnamomi
Fol. Carduibenedicti
Balſami Indici
Croci Orientalis an. vnc. ſ.
Myrrhæ
Zingiberis
Rhapontici veri
Rad. pentaphylli
Tormentillæ
Calaminthæ montanæ,
Comarum Marrubii
Stœchados
Radicis Coſti
Zedoariæ
Piperis albi
Piperis longi
Dictamni Cretici
Thuris Maſculi
ſem. Petroſelini Maced.
Flor. ſchænanthos
Myrobal. Emblic.
Terebinthinæ Cypriæ
Caſsiæ ligneæ
Spicæ Indicæ an. drachm. vi.
Gentianæ
Comæ polii Montani
ſtyracis calamitæ
ſileris montani
Macis,
Nardi Celticæ, ſeu ſpicæ Rom.
Seminis Aniſi,
Seminis Fœniculi,
Radicis meu, vel
Imperatoriæ,
Terræ lemniæ veræ,
Chalcitidis ſemiaſſatæ,
Amomi, vel
Caryophyllorum, vel
Calami odorati,
Radicis phu minoris,
Carpobalſami, ſeu
Granor. Iuniperi,
Cubebarum,
Comarum Hyperici,
Acaciæ, vel
Succi Lentiſci,
Gummi Arabici,
Vel Iuniperi,
Cardamomi maioris,
Radicis Angelicæ opt.
Rad. Imperatoriæ,
Rad. Vincetoxici
Rad. Ariſtolochiæ rotundæ,
Rad. Aſari,
Rad. ſucciſæ,
Rad. ſerpentariæ,
Rad. Dictami albi,
Roſmarini,
Saluiæ minoris,
Scabioſæ,
Cornu cerui uſti,
Enulæ campanæ,
Pimpinellæ,
Origani Cretici an. vnc. ſ.

Abrotani
ſem. Thlaſpios ſeu
Iberidis ſeu
Naſturtii albi
ſem. Ammios an. vnc. ſ.
Opopanacis
Sagapeni
Aſphalti vel
Succini albi
Rad. Cruciatæ
Caſtorei an. drach. ij.
ſem. Dauci Cretici, vel
ſem. Pimpinellæ,
Galbani,
Ariſtolochiæ longæ
Baccarum lauri ana drachm. ij.
Mellis duplum.
Vini Cretici q. ſ.
F. S. A. Theriaca.

Theriaca communis Auguſtani.

R. *Rad. Enulæ drach. xv.*
Rad. Ariſtoloch. rotũdæ drac. x.
Granor. Iuniperi,
Zedoariæ,
Scordii,
Chamædryos an. drach. ſ.
Ariſtolochiæ longæ
Comarum hyperici,
Scabioſæ,
ſem. Rutæ,
Sauinæ an. drachm. iij.
Betonicæ,
Salviæ domeſticæ, Praſii,
Spicæ Romanæ,
Baccar. Lauri,
Gentianæ,
Dictami albi,
Tormentillæ,
Calami aromatici an. drac. ii.
Rad. Meu,
Rad. Phu,
Rad. Pimpinellæ,
Rad. Ammios,
ſem. Carui,
Macis,
Santali rubei,
Succini citrini,
Flor. Meliſſæ,
Menthæ,
Rubeæ an. drachm. i.
Caſtorei,
Abſinthii,
Calamenthi montani,
Zingiberis,
Piperis nigri an. drachm. ſ.
Nucum iuglandium nu. x.
Olei Terebinthinæ vnc. i.
Oxymellis Scyllitici vnc. iv.
Mellis deſpumati triplum.

Theriaca ex Lilio Pauli ab Armeno.

R. *Piperis albi,*
Styracis calamitæ,

ſem.

Digitized by Google

ſem. Hyoſcyami albi an. drach. xx.
Opii drach. x.
Croci drach. ſ.
Euphorbii,
Amomi,
Pyrethri,
Caſtorei,
Fol. Dauci,
ſem. Rutæ ſilu.
Roſar. rub.
Serapini,
Rhabarbari,
Coſti,
Myrrhæ rubeæ,
Aniſi,
Carui,
Caßiæ ligneæ,
Mentaſtri,
Cardamomi,
Baccarum Lauri an. drach. i.
Spicæ nardi,
ſem. Apii,
Balſami,
Olei roſacei,
Cyperi an. drachm. ii.
Mellis deſpumati quaſi lib. ii.

Theriaca Democratis.

R. *Iridis Illiricæ*
Zingiberis
Opopanacis
Opii
Herb. roſmarini
Myrrhæ
ſem. trifolii bitumen olentis an vnc. i.
Ariſtolochiæ drach. xi.
ſem. Rutæ ſylueſtris vnc. i. ſ.
Rad. Bryoniæ aridæ albiſſ. vnc. ii.
Serpilli
Caſtorei, Rad. Eryngii.
ſem. Apii
Cumini AEthiopici recentis an. drach. vi.
Farinæ erui ruſ. vnc. iii.

Omnia hæc contundito & cribrato, opopanaca vero cum vino diſſoluito, eique arida inſpergito, & in paſtillos reducito, & ex ijs drach. i. cum vino veteri meraco bibendum præbeto.

Theriaca ex Bryonia Oribaſii.

R. *Rad. Bryoniæ*
Opopanacis
Iridis
Roſmarini
Opii
Myrrhæ an. vnc. ſ.
Ariſtolochiæ drach. v.
Thuris
ſem. Rutæ ſylueſtris an. drach. vi.
Cumini drach. iij.
Farinæ Erui vnc. ii.

Cum vino paſtillos informato, atque ter cum vino exhibeto.

Theriaca

Theriacæ Andromachi vulgaris deſcriptio.

℞. Trochiſ. ſcylliticorum vnc. vi
Trochiſ. de vipera
Opii Thebaici
Magmatis hedychoi an. vnc. iij
Piperis longi
Roſ. rub. exſiccat:
Iridis Florentinæ
Succi glycyrrhizæ
ſem. Napi agreſtis & ſatiui
Comarum ſcordij cretici
Opobalſami ſeu olei ex Nuce Moſchata expreſſi
Cinnamomi
Agarici an. vnc. i. ſ.
Myrrhæ
Coſti odorati ſeu zedoariæ
Croci orientalis
Caſſiæ ligneæ veræ
Nardi Indicæ
Schœnanthos ſeu iunci odor.
Thuris Maſculi pellucidi
Piperis nigri & albi
Fol. Dictamni cretici
Comarum Marrubii
Rhabarbari Rhei
ſtæchados Arab.
ſem. petroſelini Macedon.
Nepetæ, ſeu Calaminthæ
Terebinthinæ
Zingiberis
Rad. Pentaphylli an. drach. vi.
Polii cretici
Ramorum camepityos ana vnc. ſ.

Styracis calamitæ
Meu
Angelicæ
Amomi ſeu cal. arom.
Nardi celticæ
Terræ Lemniæ veræ
Phu pontici ſeu Valerianæ noſtræ.
Comarum chamædryos cretic.
Fol. Malabathri
Macis
Caryophyll. an. vnc. ſ.
Chalcitis toſtæ
Rad. gentianæ
Aniſi torrefacti
Succi hypociſtidis
Carpobalſami
Cubebæ
Gummi Arabici
ſem. fœniculi
Cardamomi maioris
Seſeleos
Acaciæ
Thlaſpios
Comarum Hyperici cretici
Ameos
Sagapeni an. vnc. ſ.
Caſtorei
Ariſtol. longæ
ſem. Dauci Cretici
Bituminis Iudaici
Opopanacis
Comarum cent. minoris.
Galbani recentis an. drach. ij.

Mellis

Digitized by Google

Mellis deſpumati triplum, id eſt, lib. IV. *& vncias quinque, drachmas duas.*

Eſdræ Antidotus ſecundum Aetium.

℞. *Amomi* ℈xij.
Squinanthi ʒix.
Pyrethri ℈vj.
Croci ℈xxxvj.
Cinnamomi ℈vj.
Myrrhæ troglodyticæ ℈xij.
Styracis calamitæ ℈xiix.
Petroſelini
Sem. Dauci an. ℈iij.
Tragacanthæ ℈vj.
Succi Hypociſtidis ℈ix.
Ireos
Abrotani ℈xv.
Sem. fœniculi ℈vj.
Bdellii ℈ix.
Thuris ʒj.
Sulphuris viui ℈vj.
Sem. hyoſciami albi ℈xxvij.
Caßiæ ligneæ ℈ix.
Sem. Papaueris ℈xxx.
Spicæ Nardi ℈xij.
Sem. Rutæ
Sem. Ocymi an. ʒj.
Rhois Culinarij ℈iv.
Sem. Anethi ℈vj.
Aſari ʒj.
Cardamomi ℈vj.
Opij ℈xxvij.

Euphorbij ℈vj.
Piperis nigri ℈xxx.
Roſ. ſiccarum ℈ix.
Pſyllii ℈xij.
Opobalſami ſeu
Olei caryophyll. ℈xxiv.
Ventris Mergi ℈vj.
Laccæ
Lycij Indici
Caryophyll. ℈xij.
Stercoris reperti in aluo Mergi ℈vj.
Flor. Nerij ℈iv. ß.
Rhabarbari ℈xij.
Mei Athamantici ℈iv.
Terræ cimoliæ ℈xij.
Succi Artemiſ. ℈xx.
Fol. Cichoreæ ℈ix.
Spicæ Celticæ ℈xij.
Confect. Hedychroi ℈ix.
Aniſi ℈vj.
Siſonis ℈xiix.
Thymiamatis Hammoniaci.
Fol. Citri ℈xij.
Vini vet. q. ſ. odorati
Mellis deſpumati optimi lib. v. *vel lib.* vj.

Eſdræ Actuarij.

℞. *Mameræ* ʒj.
Amomi ʒij.

Squinanthi ʒ ß.
Pyrethri ℈iix.

Croci ℥j.
Myrrhæ ʒiv.
Styracis ℥.ß.℈ij.
Petroſelini ℈iv.
Tragacanthæ ℥j.
Succi Hypociſtidis ʒiv.
Ireos ℥ß.℈ij.
Sem. Fœniculi ℥j.
Folii ℥iij.
Rhabarbari
Roſarum ſiccarum
Glyzyrrhizæ
Fol. ſilueſt. punicæ
Cinnamomi an. ʒiij.
Nardi celticæ ℥j.
Mellis deſpumati lib. vj. ℥ix. ʒvij.

Adrianum Nicolai.

℞. Caßiæ ligneæ ʒij. ℈ij.ß.
Opii Thebaici ʒ iij.
Hyoſciami ʒij ℈ij.ß.
Euphorbii
Leucopiperis an. ʒij. gr. vj.
Seſeleos
Sem. Apii an. ʒj. ℈. ß. gr. ij.
Folii
Origani
Tragacanthæ an. ʒj.
Opobalſami
Petroſelini
Macis
Styracis calamitæ
Zingiberis
Xylobalſami
Cyperi
Carpobalſami Maced. an. ʒj. gr. vj.
Sem. Marathri ℈ ij. gr. iix.
Calami Arom. ℈ij. gr. ij.
Cinnamomi
Croci
Coſti
Rheupontici
Pyrethri
Acori
Dauci Cretici
Aniſi an. ʒ.ß. gr. vj.
Caſtorii ʒ. ß.
Serapini,
Myrrhæ,
Roſarum,
Cardamomi,
Amomi,
Rutæ agreſtis,
Sem. Ameos an. ℈j. gr. iv.
Caßiæ fiſtulæ ℈j.
Mellis quant. ſufficit.

Fiat opiata, in vaſe fictili vitrato ſeruandum, annis ſeptem.

Reformatio noſtra Theriacæ, ſecundum Ioſephum Quercetanum.

℞. Trochiſc. ſcyllæ

Trochiſc.

Trochiſc. confect. viperina aromatica
Trochiſc. hedychroi an. ℥iij.
Eſſentiæ Opii ℥iij.
Croci, Terræ Lemniæ ana ʒvj.
Hypociſtidis, Acaciæ,
Gummi Arabici ana
Succi liquiritiæ ana ℥j.ß.
Myrrhæ, Thuris Maſculi,
Styracis calamitæ
Terebinthinæ Venetæ ana ʒvj.

Pulueriſanda ſubtiliſſime pulueriſentur, & per cribrum traiiciantur, hique pulueres omnes inuicem probe mixtis iniiciantur in mortarium marmoreum addendo eſs. opii, in mellitam conſiſtentiam redactam, terebinthinam, hypociſt. Et acaciam, quæ omnia cum pulueribus permixtæ in vnum corpus redigantur, & paulatim perfundantur hydromelite vinoſo, aut vino maluatico: optime terendo in mortario cum piſtillo ligneo, donec omnia in liquidiorem ſinapi conſiſtentiam redacta fuerint. His in matracium ſiue vas aliud capax impoſitis, inque mortario perquam exacte cum eodem hydromelite vinoſo eloto, ne quid materiæ in eo remaneat, contuſis adde

Sagapeni, Opopanacis, Galbani ana ʒij.
Caſtorei, Bituminis Iudaici ana ʒij.

Quæ diſſoluta prius in aceto roſato, tranſmittenda ſunt per ſetaceum iuxta communem ritum. Quia vero ſeparata terreſtri impuritate, pondus imminuitur, paulo plus de iis addes, donec eundem ponderis gradum attigeris. Caſtoreum & Bitumen Iudaicum diſſoluenda ſunt in vino albo, & traiicienda per ſetaceum, de quibus ſingulis accipiendæ erunt duæ drachmæ. Hæc omnia in vas vitreum, quo cætera continentur, indantur, addendo olei, vel ſpiritus vitrioli vnc. ſ. olei moſchatæ vnc. j. ſ. quo promptius procedat omnium fermentatio: Vaſe clauſo cum ſubere vel cera Hiſpanica, omnia digerantur in B.M. calido per 3. aut 4. dies: Interea hæc, quæ ſequuntur ſeorſim in puluerem redigenda ſunt, nempe

Iridis florentinæ ℥j.ß.
Caſſiæ ligneæ veræ

Zedoariæ, Iunci odorati,
Pentaphylli, valerianæ
Calami aromatici ana ℨvj.
Gentianæ ℥.ß.
Ariſtolochiæ rotundæ ℨij.

Pulueriſentur radices ſeorſim, & ſeorſim quoque fiat pulueriſatio foliorum, comarum, & florum: veluti

Dictamni, Marrubij,
Calamenthæ montanæ
Polij Cretici ana ℨvj.
Comarum Hyperici ℥.ß.
Comarum Centaurij minoris ℨij.
Flor. Roſ. rubrarum ℥j.ß.
Stœchados Arabicæ
Nardi Indicæ an. ℨvj.

Ex his omnibus in prædicta doſi ſimul mixtis fiat puluis ſubtiliſſimus. Sic etiam ſeorſim pulueriſabis

Sem. Buniadis dulcis, ſeu napi agreſtis ℥j.ß.
Sem. Petroſelini Macedonici
Aniſi torrefacti
Fœniculi dulcis,
Seſeleos, Thlaſpios
Ameos an. ℥.ß.
Sem. Dauci Cretici ℨij.

Et vt ſatisfiat nimis forte curioſo & ſcrupuloſo, adde ſi placet

Agarici ℥j.ß.
Rhabarbari ℨvj.

Omnes enumeratos Pulueres, & Rad. foliis, comis, ſeminibus factos, optime inuicem miſce, & per cribrum tranſmitte: adde mellis Hiſpanici, vel Narbonenſis albi & granulati lib. vj. Fiat Theriaca noſtra reformata, in hunc modum.

Mel infundendum eſt & liquefaciendum in ſuff. quantitate Hydromelitis vinoſi vel vini cretici, vt optime deſpumetur & depuretur. Poſt perfectam eius decoctionē, ea omnia, quæ in diſſolutione ſtante in vaſe vitreo, ſenſim adiicies, probe inuicem omnia cōmiſcendo cum ſpatula, vaſq; ſemper igni moderato adhibendo, qua mixtione prima peracta,

paulatim

Digitized by Google

paulatim miſcebis omnes prædictos pulueres (vas tuum nunquam ab igne demouẽdo) donec perfecte mixta ſint omnia, & materia ſpatulæ adhęreſcere incipiat: Tunc vas ab igne remouendũ eſt, cõtinuo tamen agitando, vſque dum refrigerata fuerit, tum enim facile agnoſces, num electuarii iuſtam adepta ſit conſiſtentiam, nec ne. Quibus autem veri balſami Orientalis habendi datur copia, illius ℥j. ß. adiicient, materia iam ab igne remota, & refrigeſcere incipiente. Vel eius loco addi poſſunt aliquot drachmæ oleorum aromaticorum, cinnamomi, nucis moſchatæ deſtillatorum. Ad materiæ, ex vaſe nondum exemptæ, fermentationem 7. vel 8. dierum ſpatium ſufficiet: Opium enim iam recte præparatum longiori tempore non opus habet. Quo temporis ſpatio materia tua inſtar paſtę eleuabitur, quam bene commouere oportet bis vel ter in die, & poſtea eam adſeruandam ponere in vaſis mundis argenteis vel terreis expolitis, & vitreatis: Et ſic citra omne dubium Theriacam habebis excellentiſſimam. Vulgaris illa Theriaca pro doſi, ad auellanæ nucis magnitudinem præſcribitur: at vero noſtram piſi tantum magnitudine exhibere ſufficiet. Diligentem nauabis operam in materiæ tuæ decoctione, ne poſtquam refrixerit, plus æquo dura aut mollis appareat, quod peritus & ſolers artifex facile præcauebit.

Theriaca Benedicta I. Q.

Accipe eſſentiæ opii rite præparatæ ℥iij. Hæc eſſentia in mellitam conſiſtentiam redacta diſſoluatur in ſucci limoniorum optime depurati lib. j. omniaque poſt diſſolutionem imponantur vaſi æneo, vel pollubro argenteo capaci: Opium ita diſſolutum inſtar baſis erit ad faciliorem omnium mixtionem procurandam. Huic diſſolutioni in vaſe æneo inditæ adde confectionis viperinæ ℥iij. Adiice quoque

Eſſentiæ croci præparatæ ℥j.
Terræ ſigillatæ ʒvj.
Acaciæ, Hypociſtidis
Gummi Arabici ana vnc. ſem.
Liquoris aciduli vitrioli vnc. ſem.

His adiiciantur etiam in oleo Terebinthinæ diſſolutorum

Myrrhæ
Thuris Maſculi ana drach. vj.
Styracis calamitæ vnc. ſem.

Nunc paratum habebis extractum ex omnibus radicibus, herbis, ſeminibus & floribus Theriacam ingredientium, cum aqua vitæ vini vel vino Maluatico ſiue canariæ: exempli gratia ſunt

Rad. Zedoariæ, drach. vj. Gentiana, vnc. ſem.
Pentaphylli, Valeriana ana drach. vj.
Iridis florentina vnc. j. ſem. Ariſtolochia rot. drach. ij.
Iunci odorati, caſſia lignea vera ana drach. vj.
Comar. & flor. dictamni
Marrubij, polii cretici,
Calamentha montana ana drach. vj.
Com. Hyperici vnc. ſem.
Com. centaurii minoris drach. ij.
Flor. Roſ. rub. vnc. j. ſem.
Stœchados Arabica
Nardi Indica ana drach. vj.
Sem. Napi ſylueſtris vnc. j. ſem.
Petroſelini Macedonici
Aniſi torrefacti, fœnic. dulcis,
Seſeleos, Thlaſpios, Ameos ana vnc. ſem.
Sem. dauci cretici drach. ij.

Ex his tota extractio iuxta ſingulorum doſes addatur in eodem vaſe æneo. Deinde adde & extractum ex his Aromatis paratum cum aqua cinnamomi, aut hydromelite optime vinoſo

Cinnamomi ℥j. ſem. *Caryophyllorum*
Macis *Cubebarum ana vnc. ſem.*
Zingiberis ℥vj. *Piperis albi*
Piperis nigri *Piperis longi ana drach. vj.*
Opobalſami ſeu olei nucis moſchata vnc. j. ſem.

Hoc extractum quoque reliquis admiſce: Tandem adiice gummi opopanax & Galbanum in aceto diſſoluta, & per ſetaceum more communi traiecta: Item eſſentiam caſtorei & bituminis Iudaici paratā ſpagyrice. Et ſic omnes omnium ingredientium virtutes ſubſtantificas ſiue eſſentiales cum ſuis liquoribus & propriis diſſoluentibus pariter mixtas habebis in vaſe ſuo æneo. Quæ omnia ſimul vno eodemque tempore fieri poſſunt, ac tanta cum facilitate, vt plane craſſo & ſtupido ſit cerebro, qui hæc capere non poſſit.

Ex fæ-

Digitized by Google

Ex fæcibus horum enarratorum Bezoarticorum ſimplicium & aromatum omnib. calcinatis, & in cineres redactis, extrahatur ſal, qui in aqua communi aliquoties diſſolutus, filtratus & coagulatus, tandem diſſoluatur aqua carduibenedicti aut vlmariæ: hæcque poſtea aqua commemorati ſalis viribus ſufficienter impregnata, addatur compoſitioni in prædicto vaſe æneo.

Tota hæc mixtura ex magna iſta diuerſorum liquorum diſſoluentiũ quantitate cõcinnata, & in vnum vel plura alembica cum ſuis recipientibus indita, ponatur in B. vaporoſum, vt liquor exhalet, & materia in mellis conſiſtentia aut paulo duriori in fundo ſubſideat. Hanc aquam diligenter adſeruabis: Eſt enim Theriacalis & precioſa: extractum autẽ ſiue mellita conſiſtentia, quæ in fundo vaſis remanſit, in vaſe aliquo minus profundo, ad ignem moderatum ponatur, vt in iuſtam electuarii liquidi conſiſtentiam redigatur: Neque opus hic eſt triplæ illis mellis quantitatis additione, quæ fruſtranea plane & nullius momẽti eſt. Et ſic Theriacam habebis, quam propter mirabiles eius effectus benedictam appellamus: de qua pro doſi exigui piſi magnitudine tantum exhibebis & mira percipies.

Patebit etiam cuiuis ex effectis huius Theriacæ nõ ſine cauſa factum, cur benedictæ nomine eandem inſigniri voluerimus: facileque proinde videre erit, quantum hæc ipſa à vulgari differat, tum bonitatis tum maioris efficaciæ ratione: quam tamen efficaciam & vim in ea amplificare & intendere nitemur: quemadmodum cætera quæuis remedia virtutẽ & actionis poteſtatem validiorem & potentiorem ſortiri, & in quintam cæleſtemque eſſentiam exaltari poſſunt: quorum poſtea effectus euadunt prorſus admirandi & diuini, idque beneficio & opera ſolius artis ſpagiricæ, ſiue veræ & legitimæ Chymiæ.

Theriaca in cæleſtem & ſublimiorem redacta eſſentiam.

Accipe huius Theriacæ benedictæ lib. j. Huic, in matratium vitreum inditæ affunde aquæ vitæ Iuniperinæ, vel aquæ deſtillatæ ex cornibus ceruorum mollibus adhuc & teneris, vel elixiris noſtri magni, vel quamcunque aliam ex noſtris aquis Theriacalibus, ſumme bezoarticis & cardiacis, vt materiam 4. aut 5. digitos ſuperemineat, vaſe accuratiſſime clauſo, ne quid expiret, fiat digeſtio omniũ in B.M. vaporoſo per 6. aut 7. dies. donec enumerata aqua colore claro, diaphano & rubi-

& rubicundiſſimo tincta, & cunctis prædictæ Theriacæ virtutibus ac proprietatibus imprægnata fuerit.

Hanc aquam ita tinctam, & imprægnatam effunde per inclinationem, & caue, ne quid fœculenti aut turbidi, cum ipſa ſimul mixti effluat. Hunc liquorem depuratum ſerua, & materiæ in fundo remanenti adhuc nouas affunde aquas, ad virtutes & proprietates penitus inde extrahendas, procedendo vt ſupra, idque toties reiterando, donec aqua, quam affundis, non amplius tingatur, quod certum ſignum erit, materiam illam omni eſſentiali & ſubſtantifica virtute ſpoliatam eſſe. Materiam in fundo vaſis reſiduam craſſam nec in eſſentiam redactam, ſeorſim ſerua, & in patinam vitream, optime lutatam, impoſitam, in reuerberio Athanoris calcina: vbi continuo exigua flamma in gyrum ſe circumagens tamdiu apparebit, donec dicta materia in cineres prorſus conuerſa fuerit: Ex qua elicies ſalem pretioſum cum aqua carduibenedicti, aut quadam alia cardiaca, in qua hunc ſalem ſolues, filtrabis & coagulabis toties, donec in ſummam albedinem & diaphanitatem depuretur. Hic ſal ſeorſim ſeruetur. Interim dum circa hanc ſalis confectionem verſaris, omnes tuos liquores tinctos cum ſale hoc vno eodemque tempore in alembicum iniicies, & applicatis alembici capitello & recipiente, inde per B.M. vaporoſum, omnem deſtillabis liquorem, qui aquæ Theriacalis & Bezoarticæ longe præſtantiſſ. vicem ſubminiſtrabit. Et in fundo reſidebit vera Theriacæ eſſentia (quæ antea ſolummodo extracti gradum adepta fuerat) in conſiſtentia mellis, miræque & ſtupendæ virtutis ac energiæ, cui addere poteris ad lentum ignem, vt reducantur in bonam opiatæ conſiſtentiam.

Eſſentiæ coralliorum, & perlarum ana drach.ij.
Pulueris Bezoartici veri
Terræ ſigillatæ, vnicornu,
Oſſis de corde cerui ana drach.j.ſem.
Ambræ drach.j.

Theriaca cæleſtis dicta.

Accipe quintæ eſſentiæ prædictæ Theriacæ vnc.iiij. His adde
Magiſterij Coralliorum
Magiſterij Perlarum
Magiſterij Hyacinthorum

Magiſterij

Magiſterij Granatorum
Magiſterii Smaragdorum ana ℥iij.
Magiſterii Bezoartici animalis
Magiſterii Bezoartici mineralis ana ℥j.

Supradicta quinta eſſentia, patinæ argenteæ impoſita, & calidis cineribus admota, ſtatim liqueſcit: huic ita liquefactæ, poſtea prædicta illa Magiſteria & eſſentias pedetentim adde, continuo agitando omnia cum ſpatula argentea, omnia ad continuum ignem relinquendo: donec materia eam aſſecuta ſit conſiſtentiam, vt inde pilulæ, ſi vſus requirat, formari poſſint. Hæc Theriaca conſeruabitur longo tempore, ita vt durationis diuturnitate excedat ternam, vel cuiuslibet viuaciſſimi hominis ætatem, hoc eſt, ſine corruptione aut alteratione vlla, perpetuo integris valentibusque viribus vigeat: doſis grana ij. ad gr. iij. Magiſteriorum compoſitionis mentio facta eſt in noſtra Baſilica chymica, ſed vt omnia clare pateant, capite ſequenti de magiſteriis & ſalibus, ea reddemus apertiora.

Theriaca Diateſſaron regia I. Quercetani.

R. Tincturæ auri, tincturæ coralliorum,
Tincturæ omnium lapidum pretioſorum,
Tincturæ Viperarum ana ℥j.
Nepenthes Quercetani maioris ℥ij.

Enumeratum modo nepenthes adhuc manens in molli conſiſtentia imponatur in patina argentea, vt igne lento liqueſcat: Huic ita ſoluto admiſce primum tincturam auri: dein tincturam coralliorum: tum tincturam lapidum pretioſorum, & tandem tincturam viperarum, modice agitando & incorporando continuo materiam ad ignem lentiſſimum, donec in iuſtam conſiſtentiam redigatur, ex qua formare poſſis pilulam grani piperis magnitudine, aut paulo maiori: cuius admirandi effectus ſe prodent in omni peſte, & Venenis, aliiſque morbis deploratis: potiſſimum autem in proliciendis ſudoribus: præterea reparat & reficit collapſas & proſtratas vires, & duplo robuſtius efficit balſamum noſtrum radicale, cui ſoli vis medicatrix morborum debetur. Vnde ſæpenumero contingit, vt idem remedium tot tamque admirabiles effectus etiam per inſenſilem tranſpirationem exerere conſpiciatur.

melior, quo ſæpenumero cribrata in tenuiſſimum puluerem redigãtur, quem in vaſis vitreis poſitum, non ſtatim, ſed à quadrageſimo die vtendum trado.

Reformatio noſtra huius ſalis, eſt hæc:

R. Rad. Angelicæ, Gentianæ, Imperatoriæ,
Zedoariæ, Tormentillæ rec. an. ℥ij. *herb. dictamni,*
Scordii, ſcorZoneræ, ſcabioſæ,
Rutæ, meliſſæ recent. an. p. ij. gran. Iunip. recent. ℥iiij.
Sem. Rutæ, cardui-benedicti, coriandri,
Fœniculi dulcis an. ℥j. ß. *Flor. centaurii min. hyperici an. p. ij.*
Cardamomi, Piperis longi, & albi an. ℥j.

Contuſis & ſimul mixtis omnibus, adde
Succ. Limonum lib. j *ſucc. ſcordii,*
Vlmariæ an. lib. j. ß. *vini canariæ* ℥viij.

Macerentur omnia per 24. horas in magno alembico cupreo, cũ ſuo refrigerio, quo deſtillari ſolent olea: deinde deſtilletur aqua ſiue totus liquor ad ſiccitatem vſque: caue tamen, ne ex nimia ignis violentia materia aduratur: quod periculum facile præcauetur deſtillatione in balneo vaporoſo facta: nam ea tutiſſima eſt & optima deſtillandi ratio: liquor inde deſtillatus accurate ſeruetur ſeorſim: fæces ſiccæ redigãtur in puluerem, & ſeorſim etiam ad vſum ſeruentur, vt infra dicemus.

Interim dum hæc deſtillatio fit, accipe ſalis marini, puri & pellucidi lib. iiij. ad ſummum: ſi forte impurus ſit, aqua lauandus & repurgandus eſt, dein ad ignem probe exſiccandus: cui poſtea puluerizato adijce

Corall. rubr. puluériſat. ℥iiij. *Perlar. tantundem.*

Omnia cum ſale permixta iniiciantur in cruſibulum capax, vrgendo ignem fuſionis; ita vt prædictus ſal ignis violentia fundatur, qui inſtar metalli fluet. His quatuor libris ſalis fuſi, ſimul cum corallis & gemmis in dicta proportione calcinatis & pulueriſatis, adiice libras duas fæcum ſiccarum ſimplicium bezoarticorum & aromatum, ex quibus extraxiſti aquam vt ſupra, reſeruatam: Ex media parte horum omnium inuicẽ mixtorũ fac ſtratũ in olla terrea apta, in qua appoſite collocabis carnes 4. viperarũ in fruſta inciſarum: His ſuperiniice reſiduam omniũ materialium partẽ, manu omnia bene premendo & claudendo dictam ollã cum ſuo operculo, tamq; exquiſite lutãdo, vt nihil tranſpirare poſſit. Dicta olla ponatur ad ignẽ calcinationis ſiue reuerberij per 24. horas, do-

ras, donec materia reducatur in cinerem album: quo iam vti poteris multo cum maiori emolumento, quam cineribus ſiue ſalibus iſtis Theriacalibus vulgari modo paratis.

Sed huic operi hucuſque elaborato nondum acquieſcendum erit, adhuc enim materiale nimis eſt, craſſum & imperfectum. Vlterius igitur pergendum totusque ille cinis in manicam hippocratis iniiciendus, & cum aqua ſimplicium deſtillata, & vt ſupra, reſeruata, & ad ignem rurſus calefacta, inde eliciendus eſt ſal ſecundum artem: reiteratis toties diſſolutionibus, filtrationib. & coagulationibus, donec ſalē allicias exactiſſime repurgatum & vere Theriacalem, qui imprægnatus erit virtutibus ſalium viperarum, & rerum bezoardicarum & aromaticarum, & ſalium gemmarum & corallorum, quorum copiam etiam augebit additio librarum 4. ſalis marini, qui iam per ſe ſpiritu ſuo balſamico contra morſus tum ſerpentum, tum aliarum beſtiarum venenatarum conditas ſalitasque omnes carnes aptiſſimas reddit. Loco trium cochlearium, quæ pro doſi de vulgaribus dantur, nos de noſtris exhibemus tātum 10. vel 12. grana, ſiue ℈j. ad ſummum, & mirabiles exerunt virtutes. Vt centuplo adhuc efficaciores reddantur, verus Philoſophus loco ſalis communis accipiet ſalem ſulphureum & balſamicum naturæ nitri, cum quo fundet & calcinabit philoſophice, non tantum corallia & gemmas, ſed etiam fragmenta hyacinthorum, rubinorum, ſmaragdorum, & aliorum lapidum pretioſorum in quanta copia libuerit, quæ virtutes ſuas ſpirituales, quæ potentiſſimæ & efficaciſſimæ ſunt, impertient dictis ſalibus, ope ſulphuris naturæ, quod eſt illorum proprium & verum diſſoluens.

Trochiſci de vipera Galeni.

Recipe Viperas num. xx. ſumendæ ſunt autem, non quæ quouis tempore captæ ſunt, ſed à medio potiſſimum Aprile, in finem vſq; Maij, aut paulo tardius locisque procul à mari diſſitis. Eligendæ ſunt fæminæ, quæque colore ſubflauo ſint, non prægnantes: quum caput latius habeant, & depreſſum: collum longius, graciliusque quam mares: ventre vaſtiores, cauda minore, quæ non inuoluta eſt, ſed potius contorta & diſtenſa; inceſſu quieti proximo, quæ tamen poſtremas partes in inceſſu magis moueāt: aſpectu ferino & inuerecundo, oculis ſubrubentibus, & recēs captę. Capita primū & caudas amputabis, 4. digitorum longitudine vtrinq; his amputatis, cōſiderandum eſt, ſi motum quendam in ipſis

reſiduum

reſiduum conſpicies, ſanguinemq; multum fundent: nam hæ ceu pręſtantiſſimæ ſumendæ ſunt: deinde pelle detracta, interanea cum adipe abiicienda erunt: reliquum corpus in ollam nouam bene coctam immittendum, & coquendum in aqua fontana, additis anethi comis, & ſub finem pauxillo ſalis, (ignis autem eſto è carbonibus accenſis, aut ſarmentis vitium) donec carnes à ſpinis ſeparentur. Cum coctæ fuerint, ollam ab igne depones, & carnes diligenter à ſpinis exemptas, per ſe contundes, nulla iuſculi addita parte; & addito puluere panis biſcocti maxime puri, quantum paſtillis formandis ſufficiat, quæ erit ſecundum Galenum tertia aut quarta pars, admiſceto. Formabis in paſtillos ponderis drach. ij. & ſiccabis in ſuperiori ædium parte, in cella ad meridiem cõuerſa, à puluere diligenter mundata. Sępe autẽ conuertendi ſunt, per quindecim dies, aut eo amplius, donec probe exiccati fuerint: deinde in pyxidem vitream, aut figulinam vitratam bene obturatam reponendi. Annum vnum integri perſeuerant, quanquã longe melius ſit, haud multo poſt, quam ipſos confeceris, theriacam conficere. Qui autem diutius conſeruare volet, ſubinde abſtergendi ſunt à puluiſculo quodam, qui illis obnaſci conſueuit: qui ſi diutius inhæreat, paſtillos perforabit. Hoc itaque modo conſeruari poſſunt integri ad tertiũ annum.

Reformatio Trochiſcorum de viperis hæc eſt ſecundum I. Q.

Confectio viperina Aromatica.

Recipe carnem de quatuor viperis recens captis, gregaria via præparatam, hoc eſt, capitibus, caudis & viſceribus internis abiectis, optime lotam cum vino, & in fruſta inciſam: hanc indes in matracium vitreum capax, ſuperaffundendo aquę cinnamomi excellentis, & vini canariæ vel hydromelitis vinoſi an. vnc. v. vel vj. vel tantum, quantum ad irrigandam ſolummodo dictam carnem ſufficiet: his adde

Cinnamomi	*Cardamomi an. ℥. ß.*
Caryophyllor.	*Summit. Anethi*
Macis	*Hyſſopi*
Piperis nigri	*Thymi an. p. j.*
Zingiberis	*Salis communis p. ſ.*
Cubebæ	*Sp. elect. de gemmis*

Pulueris aromat. roſati *Diambræ an.* ℥j.

Dein vaſe clauſo, vt nihil expirare poſſit, pone in B. Mar. ad bulliendum, & omnia decoque ad ignem luculentiſſimum per 7. vel 8. horarum ſpatium, aut donec viperarum carnes in liquorem redactæ videātur. Aperto vaſe omnia effundantur in patinam argenteam, aut vas terreum vitreatum & mundum, ac inde ſeparatis omnibus oſſibus colentur & exprimantur omnia per quā optime, quæ cum iuſculo ſiue liquore fere omnia per ſetaceum trāſmittuntur. Et hoc modo habebis eſſentiam, ſeu integram ac ſubſtantificam viperarum virtutem: quæ odoris erit fragrantiſſimi, vtpote virtutibus rerum aromaticarū imprægnata, quę balſami ſiue opobalſami (ab antiquis additi) locum tenent. Materia excipiatur alembico apto & capaci cum ſuo capitello & recipiente, vt ad ignem baln. vaporoſi exquiſite ſeparetur omnis liquor, quem ſeorſim ſeruabis, & erit ſummum alexiterium, & aqua theriacalis præſtantiſſima: in forma eſſentiæ ſiue extracti viperarum, & in conſiſtentia inter molle & durum media: quæ iam, vel nulla, accedente alia præparatione, vſui apta erit. Hæc cum cæteris theriacæ ingredientibus, permiſceatur: vel etiam (ne omnino communem præparandi formulam faſtidire videamur) inde formabuntur trochiſci, addendo tātum quintam partem amyli probe puluerſati. Et ſiccando dictos trochiſcos ad ignem lentum hypocauſti, ſic trochiſcos habebis excellentiſſimos, qui viperarum virtutem ſubſtantificam in ſe perfecte continebunt, & longiſſimo tempore, ſi opus ſit, adſeruabuntur: ſiquidem ſpirituum aromatum balſamicorum viribus & armis inducti ſunt, locoq; communis theriacæ vſurpabuntur. Imo vſus illorum erit quoque ad alias nouas theriacarum formulas fabricandas, prout mali, quod expugnandum eſt, natura & conditio poſtulauerit. Si loco aquæ cinnamomi, vini Canariæ ſiue hydromelitis vinoſi ad enarratam carnium viperarum coctionem accipies, Alexiterium longe præſtantius præparabis, ita vt non ſit opus addere omnia dicta materialia, &c.

Confectio Viperina Sacharina.

Accipe carnem de quatuor viperis fruſtatim inciſam vt ſupra: hanc impone patinæ magnæ argenteæ, ſuperaffundendo aquam vitæ fortiſſimam, & perfecte dephlegmatam, vt ſupernatet 4. aut 5. digitos: admoto igne cum charta accenſa, aqua vitæ flammam concipiet, ſicque ardendo

Digitized by Google

dendo viperas coquet: affunde deinceps nouam aquam vitæ, quoties priorem flamma abſumptam perſpexeris: affuſio vero hæc fiat per ampullã ſuperius occluſam cum collo perquam anguſto: alias hęc aqua vitæ ignis flamma apprehenſa ardere incipiet. Hæc coctio continuanda eſt, donec carnes illæ ſufficienter coctæ appareant: aquæ vitæ quantitas pro vnius aurei pretico huic viperarum decoctioni ſatis erit. Tandem fac, vt tota aqua vitæ ſubſtantia inardeſcat, & conſumatur, ceu in ea, quæ optimæ notę eſt, probeq; rectificata, accidere ſolet. Si quid incombuſtibilis ſuperſit liquoris, is viperarum adſcribendus eſt carni, quam (ſeparatis ſpinæ oſſibus) tundas in mortario marmoreo, admiſcendo ſenſim proprium liquorem, donec huius opera redigatur in pultem tenuem, & fiat apta, vt per cribrum ſimul tranſmitti queat, eamq; poſt ad ignem lentum reducas in extractum. Hæc caro ita præparata, omnique ſua ſubſtantifica virtute dotata, iam idonea eſt, vt recipiatur in theriacæ compoſitionem: neque opus eſt, eam prius transformare in trochiſcos, aut aliud quid addere. Sin vero libeat forte trochiſcos inde effingere, qui longiori temporis ſpatio citra corruptionis metum adſeruãdi ſint, eos parabis cum duabus drachmis gummi diatrachacanthi, in mucaginem redacti cum ſufficiente quantitate aquæ cinnamomi, mucilagini dictæ adiicies carnis huius ita præparatæ vnc. jv. & vnc. ij. vel iij. ſacchari candi pulueriſati: omnibus ſimul mixtis, cõfice inde trochiſcos ſiue tabellas, quæ ad lentum calorem exſiccatæ diutiſſime adſeruari poterunt. Commiſcebis etiam cum dicta maſſa ante trochiſcor. confectionem, oleorum Nucis Muſcatæ & Caryophyllor. an ſcrup. j. ſ. ſiue ſingulorum guttas xxx.

Confectio viperina juniperina.

Tertia præparatio carnium viperarum, quæ fit nulla prorſus virium abolitione, ſed potius earundem conſeruatione & augmentatione, ſe habet eo, qui ſequitur, modo.

Commemorata caro viperina ſufficienter imbibatur ſpiritu ſalis balſamici & rerum omnium conſeruatoris, idque vel materiali & craſſo tantummodo, carnem dictam ſale aſpergendo marino, vt vulgo ſolent: vel formaliter & philoſophice eandem imbibendo vero illo nitro ſulphureo ſiue ſpiritu acido ſolis philoſophis cognito, quæ vltima methodus omnium præſtantiſſima, priori illi longe præferenda eſt.

Hæc

rina probe ſiccata ſit & ea perforata, ſtylo ligneo tentabis, num ſcylla vndiq; tenera ſit. Ea exempta, partem interiorem diligenter teres: cui admiſcebis farinæ erui tenuiſſime cribratæ vnc. viij. ad ſingulas libras, & formabis in trochiſcos ponderis duarum drachmarum, & ſiccabis in ſuperiore parte ædium, in cella probe mundata, meridiem ſpectante, ſæpius obuertendo, donec probe ſiccati ſint, deinde repones: vt ſupra dictum eſt de paſtillis viperinis.

Reformatio horum trochiſcorum talis eſt I. Q.

In horum trochiſcorum correctione ſequenti progrediemur Methodo. Accipiēda eſt ſcyllæ pars media, optima & tenerrima, quam cor vocant, ea minutim incidenda ſoliq; exponenda eſt, donec molleſcere, & fere in liquorē redigi incipiat: ea videl. ratione, qua Galenus ſcyllas præparare, & viribus ipſarum integris ſeruatis: ad ſolē æſtiualem coquere ſolebat. Quibus vero tantum otii non ſupereſt, vt æſtatis tempus huic coctioni ob intenſiſſimum ſolis ardorem dicatum expectent, hanc ſequantur formulam.

℞. Eandem ſcyllæ partem optimam, cor vocatam, hanc minutim inciſam iniice in matracium aut vas vitreum cum collo longo, ita vt ad mediam impleatur partem.

Hoc vas minime vel leuiter tantum, ſi velis, clauſum, nullo affuſo alio liquore ponatur in Baln. Mar. feruens per vnum aut duos dies tantum, aut donec ſcylla redigatur in pultis formam, aut liquorem ſpiſſum, edulcatum, omnibuſq; ſuis viribus inſignitum, qui ſolus ſine quauis alia admixtione idoneus eſt, vt recipiatur in theriacæ compoſitionem, vel ſi placet poſt temporis aliquod ſpatium eundem adhuc calentem tranſcola per ſetaceum, & exſicca, aut ad ignem lentum cinerum, & erit inſtar fæculæ, aut amyli ſicci, quod ſeruabitur diu omnibus ſuis virtutibus dotatum. Adde, ſi velis, tantillum gummi tragacanthi, aut amyli, & inde forma trochiſcos: tantillū, inquam, gummi & amyli additum, incidendi, detergendi ſcyllæ vires minime obtundet: hæcq; eadem magis familiaria & amica ſunt naturæ noſtræ, quā farina erui. Sed hanc de induſtria addi quidam contendunt, ad ſcyllæ nimirum vim incidentem & detergentem actuoſiorem reddendam: ſed hoc ſimpliciter negatur. Farina enim in tanta quantitate addita potius obſtruendi & oppilandi vim exeret. Adhæc cum eiuſdem vi detergendi, vt & ſupra

notauimus, perniciosa ſimul atque adeo noxia coniuncta eſt facultas, vt ſanguinis fluxum prouocet, tam per vẽtrem, quam per veſicã. Quod ſi velis ſcyllam paſta inuolutam, iuxta craſſam cõmuneq; viam, in furno quodam coquere, ita, vt nullæ in ipſa nocẽdi vires remaneant, licet minus cocta ſit, & incidendi vi acrique qualitate abunde vigeat: Scylla probe trita per ſetaceũ traiicienda eſt, cuius vnc. xv. iniice in oct. vel dec. vnc. ſacchari, in tantillo aceti ſcyllitici diſſoluti & ad perfectionem coctii: recoquendo totum adhuc ſupra ignem, agitando & probe miſcendo cum ſpatula, donec amplius non adhæreat vaſculi fundo: ita facies ſaccharum ſcylliticum excellentiſſimum, ex quo formare poteris trochiſcos, rotulas, ſeu cuiuſcunque formæ aliæ: tum ad theriacæ, tum ad quoſuis alios vſus, quibus ſcylla deſtinata eſt, cuius venenum per hanc vltimam coctionem, & ſacchari admixtionem penitus ſecernitur.

Optima, emendatior, certior & ſecurior præparatio ſcyllæ eſt, ſi ea in extracti formam redigatur, vt ſequitur.

℞. Optimam eius partem ſiue cor, vt ſupra, hanc craſſo modo inciſam iniice in vas vitreum aptum, ſuperaffundendo acetum roſatum, vt duos digitos materiã ſupernatet: omnia in infuſione ſtẽt in loco frigido per 24. horas: deinde effunde acetum per inclinationem, quo cepa fermentata, omne venenum deponet: dein adde lac vaccinum vel ouinum optimum, & recens mulctum: omnia ſinantur in Bal. M. bulliente, donec liquefacta ſint, colentur per linteum: dein ad ignem lentum cinerum fiat euaporatio & reductio in extractũ ſiccum, cuius vſus erit, ſi velis, loco trochiſcorum in dicta theriaca, & in doſi debita. Hactenus illa quę theriacam attinent. Sequitur nunc caput 7. de electuariis & miſturis.

CAPVT VII.

De Electuariis & Miſturis.

DEductum potius & corruptum eſt hoc vocabulum à Græcorum nomine ἐκλεικτὸν vel ἐκλικτὸν, quo nomine ipſi medicamentum appellant, quod lingendo quaſi abſumi poteſt. ἐκλείχειν enim & ἐκλίχειν eſt lingere & lingendo abſumere. Electuarii nomen iis præcipue medicamentis tribuendum cenſemus, quæ melle, vel ſyrupo ſachari ſimplici, vel alio conueniente excepta, ad conſiſtentiam ſyrupo craſſiorem & minus

Digitized by Google

minus fluidam, liquidam tamen, adhuc rediguntur. Quando ſolidæ confectiones Electuarii nomine inſigniuntur, ex eo factum eſt, quod confectiones illæ, quæ plerumque hodie cum ſacharo in tabulas, vt guſtui conſulatur, concinnantur, olim cum melle, vel aliquo ſyrupo maiori proculdubio efficacia parabantur, & vere Electuaria erant, vt paſſim ex Meſue videre eſt. Ita confectionem diambræ, quæ hodie in rotulas redigitur, Meſues cum ſyrupo roſar. & aqua roſarum in Electuarium redigere iubet. Et confect. Diaxyloaloes cum melle emblicorum Electuarii forma parare decet. Et ſic pleraſque alias confectiones aromaticas, quæ hodie in tabulis habentur, cum melle aut ſyrupis conuenientibus in Electuarii formam redigit. Atque ita retenta eſt appellatio, forma mutata. Sed rectius rotulæ, vel morſuli, aut alio nomine appellantur. Nonnullis parum apte opiatæ nominantur, non quod opium recipiant, ſed quod medicamentis illis antiquorum, quæ opium recipiunt, quale theriaca, & opiatæ hinc appellari poſſunt, conſiſtentia ſint ſimilia.

Electuariorum autem pro ſimplicium, è quibus componuntur, natura, varii vſus eſſe poſſunt. Alia enim ad alterandum & confortãdum, alia contra venena (hæc nos referemus inter Antidota) alia ad purgandum apta ſunt, de quibus etiam ſingulariter acturi ſumus: Nonnulli miſturas vocant, de his etiam, verum in hoc capite ſeorſim Deo dante agemus: quod proſpere cadat initium ſumemus ab Elect. calefacientibus caput.

Electuaria caput calefacientia ſunt: Diambra Meſue.

℞ *Cinnamomi*	*Cardamomi vtriuſque an.* ʒj.
Zedoaria	*Zingiberis* ʒj.ß.
Caryophyllorum	*Ligni aloes*
Macis	*Santali Citrini*
Nucis Moſchata	*Piperis longi an.* ʒij.
Folij	*Ambra* ʒj.
Galanga an. ʒiij.	*Moſchi* ʒ.ß.
Spica Indica ʒj.	*Syrupi roſati*
Sachari albi q. ſ.	*Aqua roſacea an. q. ſ.*

Doſis ʒiij. ad ʒiv.

Diacaſtoreum Nicolai.

℞. Caſtorei
Myrobal. Citrinorũ an. ʒiij.
Aloes ʒj. ß.
Pyrethri
Folij
Glycyrrhizæ
Tragacanthæ
Calami aromatici
Nitri, Galbani,
Spicæ Indicæ,
Schænanthi
Opoponacis
Caßiæ ligneæ
Leucopiperis
Macropiperis
Melanopiperis
Xylobalſami
Carpobalſami
Colocynthidis
Sagapeni
Rheupontici
Styracis calamitæ
Styracis calamitæ rub.
Sanguinis draconis
Cardamomi
Thuris
Agarici
Maſticis
Salis Ammoniaci
Zedoariæ
Aniſi an. ℈j. gr. ij.
Thymbræ
Hyſſopi
Pulegij
Chamædryos
Origani
Balſamitæ
Ocymi
Rad. Branchæ Vrſinæ
Dictamni Cretenſis
Sem. Rutæ
Ariſtol. longæ ac rot.
Mahathematicon
Azari
Zingiberis
Cinnamomi an. ʒj. gr. ij.
Aſæ fœtidæ
Myrrhæ
Euphorbij an. ʒj. gr. xvij.
Staph. ſagriæ
Dauci
Fœniculi
Petroſelini
Apij
Sileris montani
Baccarum lauri
Petreoli
Sem. ſinonis an. ℈j. gr. ij.
Mellis deſpumati triplum.
Saluiæ minoris
Roſarum
Bdellii ana gr. xvij.
Epithymi
Polypodij quercini
Opobalſami an. gr. xiv.
Alpiados
Rad. Capparorum an. gr. xj.
Peucedani
Abſinthij an. gr. vij.
Anacardij

Sabina

Sabinæ	*Cort.mandrag.an.g.* xj.
Gentianæ	*Ireos gr.*iij.

Fiat electuarium in vaſe vitreo ſeruandum.

Pleres Archonticon Nicolai.

R. *Cinnamomi,*	*Menthæ aquaticæ,*
Caryophyllorum,	*vel Siſimbrii*
Ligni aloes,	*Cardamomi,*
Galangæ,	*Piperis longi,*
Spicæ Indicæ,	*Albi,*
Nucis moſchatæ,	*Sem. Baſilici,*
Zingiberis,	*Baccarum myrti,*
Spodij,	*Cort. citri an.*℈ij.*g.*v.
Schænanthi,	*Margaritarum,*
Cyperi,	*Been albi,*
Roſarum,	*Rubri,*
*Violarum an.*ʒj.*g.*xv.	*Coralli rubri,*
Folij,	*Serici vſti an.*℈j.*g.*ij.ß.
Seu macis,	*Moſchi g.* vij.ß.
Glycyrrhizæ,	*Caphuræ g.* v.
Maſticis,	*Syrupi Roſati,*
Styracis,	*Sacchari albi an.*℥IIX.
Maioranæ,	

Fiat electuarium. Seruatur in vaſe fictili vitrato per annos duos.

Opopyra Coſmi & Damiani.

R *Herbæ paralyſeos,*	*Zedoariæ,*
Saluiæ,	*Xylobalſami,*
Raſuræ eboris ana ʒj.*g.* xiij.	*Rheupontici,*
Opii Thebaici ʒij.*g.* IV.℈ij.	*Pyrethri,*
Cinnamomi electi,	*Coralli rub.*
Spicæ nardi,	*Caryophyllorum,*
Galangæ,	*Tragacanthi,*
Croci,	*Myrrhæ,*
Coſti,	*Caſtorei,*
Zingiberis,	*Opopanacis,*

Piperis longi,
Piperis nigri ana drach.ij.g.vj.
Balſami,
Moſchi,
Ligni aloes,
Schananthi,
Medulla caßia fiſt.
Styracis calamita,
Styracis rubea,
Maſticis,
Galbani,
Serapini,
Aſſa fatida,
Meliloti,
Ariſtolochia longa & rotunda,
Dragontea, ana vnc.ß.
Aſari,
Hellebori nigri,
Meu,
Rad.Paonia,
Rad.Raphani domeſtici,
Rad. Acori,
Cort.Peucedani,
Cort.mandragora,
Betonica,
Gentiana,
Chamadryos,
Pulegii,
Centaurii maior. & min.
Spica Celtica,
Capillorum Veneris recent.
Abſinthii recent.
Sponſa ſolis,
Hyperici,
Tormentilla,
Praßii viridis, millefolii,
Sem. Ruta ſyl.
Calamenthi,
Faniculi,
Sem. Hyoſcyami albi,
Cardamomi,
Carpobalſami,
Leuiſtici,
Farina orobi,
Sem.Petroſelini,
Baccar. Lauri,
Sileris montani,
Lupinorum,
Marathri an.ʒ ß.g.xiix.
Mellis deſpumati lib.ij.ʒij.

In cuius parte ſoluatur caſſia fiſt. & poſt pulueres cæterarum ſpecierum,& vltimo imponatur balſamus in modico melle vel vino diſſolutus,incorporentur,& reſeruentur,vt decet.

Hygiia Graca.

℞.*Sem.Hyoſcyami drach.*ij.℈ij.
Opii drach ij.℈j.
Coſti drach j.*g.*xv.
Myrrha,
Opopanacis,
Scordii,
Origani ʒj.*g.*x.
Styracis calamita,
Galbani,
Agarici,

Gentia-

Digitized by Google

Gentianæ, Pigani,
Stæchados,
Praſſii.
Cardamomi ana ſcrup. ij. ß.
Balſami,
Nardi,
Croci, an. ℈ ij.
Schœnanthi,
Thymiamatis,
Ammoniaci,
Terebinthinæ,
Caſsiæ ligneæ,
Mandragoræ,
Rad. Eryngij,
Roſarum,
Eupatorij,
Euphorbij,
Melanopiperis,
Leuiſtici,
Dauci,
Fœniculi,
Trifolij ſem. an. ℈ ij.
Mellis q. ſ. eſt.

Acorus conditus, vulgaris.

℞. *Conſeruæ rad. acori lib.* j. ß.
Mellis deſpumati (vel eius loco, brodij Zingiberis conditi) lib. j.
Amygdalarum inciſarum lib. ß.
Piperis nigri, nucis moſchatæ,
Zingiberis albi an. vnc. ß.
Miſce, & fiat conditum.

Electuaria calefacientia pectus.
Diaireos ſimplex Magiſtralis.

℞. *Ireos vnc.* ß.
Sacchari candi,
Spec. Diatragacanthi frig. an. ℥ ij.
Sacchari albiſsimi, quant. ſuff.
Fiat confectio.

Diaireos Salomonis.

℞. *Ireos vnc.* j.
Pulegij,
Hyſſopi,
Glycyrrhizæ an. ℥ vj.
Tragacanthæ,
Amyli
Amygdal. amarar. ana ℥ iij.
Cinnamomi,
Zingiberis,
Piperis ana drach. iij.
Caricarum,
Paſſularum enucleatarum,
Carnium dactylorum an. ℥ ij. ß.
Styracis calamitæ rubeæ ℥ ij. ℈ j.
Pinearum an. ʒ iij.
Mellis quant. ſuff.
Fiat electuarium. Conſeruatur per annum.

Diaireos

Diaireos vſitata.

R. Spec. Diatragacanthi frig. ℥j.
Rad. Ireos ℥ij.
Gummi Arabici,
Tragacanthæ an. ʒ ß.

Hæc compoſitio magis grata eſt, quam diaireos Salomonis, proinde frequentius in vſu eſſe ſolet.

Diapenidion Nicolai.

R. Penidiarum ℥ij. ʒ ß.
Pinearum,
Amygdal. mundatar.
Sem. Papaueris albi an. ℥iij. ℈j.
Cinnamomi,
Caryophyllorum,
Zingiberis,
Succi Glycyrrhicæ,
Tragacanthæ, an. ʒj. ß.
Gummi Arabici
Amyli
Sem. cucurbitæ
Sem. citrulli
Cucumeris
Melonum ana ℥j. ß.
Caphuræ gr. vij.
Syrupi violati q. ſ.

Fiat electuarium in vaſe fictili vitreato conſeruandum.

Diatragacanthum calidum.

R. Gummi,
Tragacanthæ,
Hyſſopi an. ℥iv.
Pinearum nucleor. mundator.
Amygdalar. ambar. purgat. an. ʒvj.
Sem. Lini,
Sem. Fænogræci,
Cinnamomi ana vnc. ſ.
Glycyrrhizæ raſæ,
Succi Glycyrrhicæ,
Zingiberis ana drach. ij.
Sacchari quant. ſuff.

Fiat electuarium per annum conſeruandum.

Diahyſſopum.

R. Hyſſopi,
Ireos,
Thymi,
Melanopiperis ana drach. xxx.
Pulegii,
Thymbræ (eius loco ſume ſatureiam)
Rutæ,
Cumini ana drach. xx.
Carnium dactylorum,
Tragacanthæ, ana drach. x.
Glycyrrhizæ,
Caricarum pinguium,
Paſſular. enucleatar.
Fæniculi an. ʒ. x.
Zingiberis,
Sem. Aniſi,

Carui,

Digitized by Google

Carui,
Sem. Liguſtici ana ℥ij.ß.
Mellis vel ſacchari q. ſ.

Fiat electuarium, in vaſe fictili vitrato conſeruandum.

Diapraßium.

℞. *Praßii* ℥v. ß.
Tragacantha,
Pinearum mundatarum,
Amygdalarum dulcium,
Piſtatiorum,
Carnium dactylorum,
Caricarum pinguium,
Paſſularum enucleatar. ana ʒiij. ß.
Cinnamomi,
Caryophyllorum,
Nucis moſchatæ,
Macis,
Ligni Aloes,
Galangæ,
Spicæ Indicæ,
Zingiberis,
Zedoariæ,
Glyzyrrhizæ,
Rhapontici,
Anacardi,
Styracis calamitæ,
Galbani,
Terebinthinæ,
Maſtiches,
Myrrhæ,
Rad. Ireos,
Ariſtolochiæ rotundæ,
Cort. rad. Capparis,
Gentianæ,
Melanopiperis,
Aniſi,
Sem. Fœniculi,
Sem. Anethi,
Sem. Apij,
Sem. Petroſelini Macedonici,
Sem. ſaxifragiæ ana ʒij.
Hermodactylorum,
Origani
Peucedani
Cardamomi,
Leucopiperis,
Carui,
Schœnanthi
Liguſtici,
Vincetoxici ana ʒj ß. g. j. ß.
Balſamitæ, vel
Menthæ aquaticæ,
Pulegij,
Dictamni,
Cretici,
Coſti,
Pyrethri,
Satureiæ,
Baſiliconis,
Pæoniæ radicum,
Vel ſeminis macropiperis,
Amomi,
Sinoni,
Piperis Longi
Orobi ana ʒj. gr. ij.
Xylobalſami
Caßiæ ligneæ

Digitized by Google

Coralli rubri
Raſuræ eboris
Carpobalſami vel
Sem. Balſami
Dauci cretici an. ʒß.
Moſchi
Ambræ
Oſsis de corde cerui an. g. xij.
Mellis deſpumati q. ſ.
F. Electuarium.

Diacalaminthon Galeni.

℞. Calaminthæ montanæ,
Calaminthæ campeſtris,
Seſelios (vel, ſileris montani)
Petroſelini macedonici ana ʒ vj.
Zingiberis ʒ iij.
Sem. Apij,
Comar. Thymi an. ʒ iij.
Liguſtici ʒ vj.
Piperis nigri ʒ xij.
Mellis quant. ſuff.

Fiat electuarium. Seruatur per annum.

Diacalaminthon aliud.

℞. Calaminthæ montanæ,
Pulegij,
Sem Petroſelini,
Seſelios an ʒj.
Sem. Apij,
Cacuminum Thymi an. ʒ ij.
Libyſtici ſeminis ʒ xix.
Piperis ʒ xxiv.
Mellis quant. ſufficit.
Fiat electuarium.

Diacalamenthum Nicolai.

℞. Calamenthæ,
Pulegij,
Hyſſopi
Melanopiperis,
Seſeleos,
Petroſelini an. ʒ iij. ℈ ij.
Leuiſtici ʒj. ℈j.
Semin. Apij ℈j.
Ameos,
Thymi,
Anethi,
Cinnamomi,
Zingiberis an. ℈ ij.

Confice.

Diathamaron.

℞. Antophyllorum
Zingiberis an. ʒ v. ß.
Cinnamomi,
Carnium dactylorum,
Caryophyl an. ʒ iv. ℈j. g. xvj.
Galangæ,
Corall. rubei
Spicæ celticæ,
Tragacanthæ,
Anacardij,
Oſsium dactylorum,
Margaritarum integrarum,

Blattæ

Blattæ bizantiæ an. ℈ij.
Limaturæ auri puri,
Limat. argenti an. ℈ij.ß.
Spicæ Indicæ,
Zedoariæ,
Coſti albi & aromatici,
Pyrethri,
Rhabarbari
Carpobalſami ſeu cubebar.
Aniſi,
Baccarum Iuniperi,
Trium piperum an. ℥j. ℈ij. g. xx.
Oſſis de corde c. ℈j.ß.
Raſuræ eboris
Moſchi ana ℈j. g. vij.
Ambræ ℈j.
Mellis q. ſuff.
Fiat electuarium doſis ℥iij.

Diaſulphur, Meſuæ.

℞. *Piperis albi & longi an.* ℥vj.
Sulphuris flaui,
Thuris,
Mei,
Hyoſcyami albi,
Myrrhæ,
Styracis, an. ℥j.
Cardamomi an. ℥j.
Rutæ,
Coſti an. ℥j.
Caſsiæ ʒv.
Opii,
Mandragoræ an. ʒiij.
Croci ʒij.ß.

Melle deſpumato excipe.

Electuarium ſulphuratum Fiorauanti.

℞. *Sulphuris flaui triti lib.* j.
Olei Tartari ℥ij.
Cinnamomi ℥ß.
Mellis albi & crudi ℥iv.
Croci ſcrup. j.
Zingiberis ʒij.
Moſchi in aqua roſ. diſſoluti ℈ß.

Miſce abſque igne, ac ſerua in loco ſicco. Doſis à ℥iv. ad ʒvij.

Quadrimeron Arnoldi Villanouani.

℞. *Enulæ campanæ* ℥j. ʒiij. *Cymini* ℥vj.
Piperis ℥ß. *Marathri, mellis deſpumati lib.* j. ℥j.

Incorporentur. Doſis à ℥j. ad ℥iij.

Achariſtum Nicolai.

℞. *Coſti, Opii,*
Galbani,
Phœnici Indici,
Hyſſopi,
Sem. Lini an. ʒj.
Spicæ, Myrrhæ,
Croci, olibani,
Coralli
Xylobalſami
Caſsiæ Fiſtlæ
Xylocaſsiæ
Calam. aromatici

Digitized by Google

Rhapontici
Styracis calamitæ
Opopanacis ana drach.ij.
Bdellii, Cicidon,
Ammoniaci,
Spicæ celticæ
Abrotani
Aſari, acori,
Brathyos
Roris Syriaci
Scyllæ, pyrethri,
Diaphiridon
Amomi, aniſi
Pſyllii, dauci
Ocymi, Leuiſtici
Marath. i
Meconis
Melanopiperis ana drach.ij.
Macropiperis
Leucopiperis
Floris Syriaci ana drach.ij.
Zingiberis ℈j.
Elenii ℈j.ß.
Hellebori ℈j.
Mellis q.ſ.

Electuaria cor calefacientia.

Aromaticum roſatum Gabrielis.

℞ *Roſ. rub. drach.*xv.
*Glycirrhizæ raſæ drach.*vij.
Ligni aloes
*Santali citrini ana drach.*iij.
Cinnam. electi drach. v.
Caryophyllorum
*Macis ana drach.*ij.ß.
Gummi Arabici
Tragacanthæ ana ʒij ℈ij.
Nucis moſchatæ
Cardamomi minoris
Galangæ ana ʒj.
Spicæ Indicæ
Ambræ griſeæ ana ℈ij.
Moſchi ℈j.
Syr. roſati
è Cort. citri
*Sachari albi ana drach.*IX.

Trita prius omnia quæ ſunt terenda, deinde miſceantur cum ſyrupis & coquantur in electuarium iuſtæ conſiſtentiæ.

Aromaticum Roſatum Meſuæ.

℞ *Roſ. rub. drach.*j.ß.
Ligni aloes
Macis
Galangæ
Caryophyllorum
Zingiberis
Trochiſ. Diarrhod.
Nucis moſchatæ
*Galliæ moſchatæ ana drach.*ij.ß.
*Glycirrhizæ raſæ vnc.*j.
Cinnamomi ʒiij.
Cardamomi
Spicænardi ana drach. j.
Syrupi roſati
Syrupi corticum
Citri ana q.ſuff.

Fiat

Fiat Electuarium. Doſis ℥iij. ad ℥v.

Aromaticum Roſatum Meſuæ minus.

℞. Roſ. rubrarum ʒx.
Ligni aloes
Santali Citrini an. ℥ij.
Cinnamomi ʒ. ß.
Maſticis ℈iv.
Ambræ ℈ij.
Moſchi ℈j.
Syrupi roſ. q. ſ.

Aromaticum Moſchatum Meſuæ.

℞. Ligni aloes ʒvij.
Cinnamomi craſſi ℥x.
Ambræ ℥iij.
Moſchi ℈ij.
Syrupi roſati q. ſ.

Aromaticum Nardinum Meſuæ.

℞. Spicæ Nardi ℥ij.
Roſarum Rub. ʒ ß.
Cubebarum
Ligni aloes
Maſticis
Caryophyllorum
Cinnamomi
Folij Indi
Aniſi
Cort. mali Citri,
Trochiſ. Diarrhodon an. ℈iv.
Galliæ ſebellinæ ℈iv.
Pinearum mundatarum
Amygdal. purgat. an. ʒv.
Gummi Arabici
Tragacanthi an. ʒij.
Moſchi ℈. ß.
Syrupi roſ. q. ſ.
F. Electuarium.

Aromaticum Caryophyllatum Meſuæ.

℞. Caryophyll. ʒvij.
Macis
Zedoariæ
Galangæ
Santali Citrini
Trochiſ. Diarrhodon,
Cinnamomi
Ligni aloes
Spicæ Indicæ
Piperis longi
Cardamomi maioris an. ℥j.
Roſarum ℥iv.
Glycyrrhizæ raſæ
Galliæ Moſchatæ veræ an ℥ij.
Cinnam. ℈iv. ß.
Cubebarum ℈ij. gr. v.
Ambræ ℥j.
Moſchi ℈. ß.
Tritis adde ſyr. è citro.
Sachari albi ana q. ſ.
Permiſtis F. Electuarium.

Nucis Moſchatæ	*Macropiperis an.* ℥ ij.
Macis an. ʒ j.	*Cinnamomi* ℥ j.
Been vtriuſque	*Sachari q. ſ.*
Piperis nigri	F. Electuarium.

Electuarium de gemmis calidum.

℞. *Margarit. albarum* ℥iij.	*Sem. Ocymi an.* ℥iß.
Saphyri	*Coralliorum rub.*
Hyacinthi	*Succi albi*
Sardæ	*Limaturæ eboris an.* ℥j. ℈ij.
Granatorum	*Fol. auri & argenti an.* ℈ij.
Been albi ac rub.	*Spicæ Indicæ*
Caryophyllorum	*Folii*
Zingiberis	*Cardamomi maior. an.* ℥j.
Piperis longi	*Trochiſ. Diarrhodon*
Croci	*Ligni aloes an.* ℥v.
Smaragdi an. ℥j. ß.	*Cinnamomi*
Zedoariæ	*Galangæ*
Galangæ	*Zedoariæ rot. an.* ℥j. ß.
Cort. Citri mali	*Moſchi* ℥. ß.
Macis	*Ambræ* ʒij.

Conſice cum melle Emblicorum & colato melle roſato ana q. ſ.

Electuarium lætificans Galeni.

℞. *Flor. Ocymi caryophyllati,*	*Raſuræ Eboris,*
Croci	*Thymi,*
Zedoariæ,	*Epithymi an.* ʒj.
Ligni aloes,	*Camphoræ,*
Caryophyllorum,	*Moſchi,*
Cort. Citrei mali,	*Ambræ*
Galangæ,	*Margarit. perforat.*
Macis	*Oſsium de corde cerui an.* ʒ. ß.
Nucis moſchatæ,	*Auri foliati meri,*
Styracis calamitæ an. ℥ij. ß.	*Argenti foliati meri an.* ℈j.
Aniſi, ʒj.	*Sacchari albiſsimi.*

Fiat

rina probe ſiccata ſit & ea perforata, ſtylo ligneo tentabis, num ſcylla vndiq; tenera ſit. Ea exempta, partem interiorem diligenter teres: cui admiſcebis farinæ erui tenuiſſime cribratæ vnc. viij. ad ſingulas libras, & formabis in trochiſcos ponderis duarum drachmarum, & ſiccabis in ſuperiore parte ædium, in cella probe mundata, meridiem ſpectante, ſæpius obuertendo, donec probe ſiccati ſint, deinde repones: vt ſupra dictum eſt de paſtillis viperinis.

Reformatio horum trochiſcorum talis eſt I. Q.

In horum trochiſcorum correctione ſequenti progrediemur Methodo. Accipiēda eſt ſcyllæ pars media, optima & tenerrima, quam cor vocant, ea minutim incidenda ſoliq; exponenda eſt, donec molleſcere, & fere in liquorē redigi incipiat: ea videl. ratione, qua Galenus ſcyllas præparare, & viribus ipſarum integris ſeruatis: ad ſolē æſtiualem coquere ſolebat. Quibus vero tantum otii non ſupereſt, vt æſtatis tempus huic coctioni ob intenſiſſimum ſolis ardorem dicatum expectent, hanc ſequantur formulam.

℞. Eandem ſcyllæ partem optimam, cor vocatam, hanc minutim inciſam iniice in matracium aut vas vitreum cum collo longo, ita vt ad mediam impleatur partem.

Hoc vas minime vel leuiter tantum, ſi velis, clauſum, nullo affuſo alio liquore ponatur in Baln. Mar. feruens per vnum aut duos dies tantum, aut donec ſcylla redigatur in pultis formam, aut liquorem ſpiſſum, edulcatum, omnibuſq; ſuis viribus inſignitum, qui ſolus ſine quauis alia admixtione idoneus eſt, vt recipiatur in theriacæ compoſitionem, vel ſi placet poſt temporis aliquod ſpatium eundem adhuc calentem tranſcola per ſetaceum, & exſicca, aut ad ignem lentum cinerum, & erit inſtar fæculæ, aut amyli ſicci, quod ſeruabitur diu omnibus ſuis virtutibus dotatum. Adde, ſi velis, tantillum gummi tragacanthi, aut amyli, & inde forma trochiſcos: tantillū, inquam, gummi & amyli additum, incidendi, detergendi ſcyllæ vires minime obtundet: hæcq; eadem magis familiaria & amica ſunt naturæ noſtræ, quā farina erui. Sed hanc de induſtria addi quidam contendunt, ad ſcyllæ nimirum vim incidentem & detergentem actuoſiorem reddendam: ſed hoc ſimpliciter negatur. Farina enim in tanta quantitate addita potius obſtruendi & oppilandi vim exeret. Adhæc cum eiuſdem vi detergendi, vt & ſupra

Digitized by Google

notauimus, pernicioſa ſimul atque adeo noxia coniuncta eſt facultas, vt ſanguinis fluxum prouocet, tam per vẽtrem, quam per veſicã. Quod ſi velis ſcyllam paſta inuolutam, juxta craſſam cómuneq; viam, in furno quodam coquere, ita, vt nullæ in ipſa nocẽdi vires remaneant, licet minus cocta ſit, & incidendi vi acrique qualitate abunde vigeat: Scylla probe trita per ſetaceũ traiicienda eſt, cuius vnc. iv. iniice in oct. vel dec. vnc. ſacchari, in tantillo aceti ſcyllitici diſſoluti & ad perfectionem cocti: recoquendo totum adhuc ſupra ignem, agitando & probe miſcendo cum ſpatula, donec amplius non adhæreat vaſculi fundo: ita facies ſaccharum ſcylliticum excellentiſſimum, ex quo formare poteris trochiſcos, rotulas, ſeu cuiuſcunque formæ aliæ: tum ad theriacæ, tum ad quoſuis alios vſus, quibus ſcylla deſtinata eſt, cuius venenum per hanc vltimam coctionem, & ſacchari admixtionem penitus ſecernitur.

Optima, emendatior, certior & ſecurior præparatio ſcyllæ eſt, ſi ea in extracti formam redigatur, vt ſequitur.

℞. Optimam eius partem ſiue cor, vt ſupra, hanc craſſo modo inciſam iniice in vas vitreum aptum, ſuperaffundendo acetum roſatum, vt duos digitos materiã ſupernatet: omnia in infuſione ſtẽt in loco frigido per 24. horas: deinde effunde acetum per inclinationem, quo cepa fermentata, omne venenum deponet: dein adde lac vaccinum vel ouinum optimum, & recens mulctum: omnia ſinantur in Bal. M. bulliente, donec liquefacta ſint, colentur per linteum: dein ad ignem lentum cinerum fiat euaporatio & reductio in extractũ ſiccum, cuius vſus erit, ſi velis, loco trochiſcorum in dicta theriaca, & in doſi debita. Hactenus illa quę theriacam attinent. Sequitur nunc caput 7. de electuariis & miſturis.

CAPVT VII.

De Electuariis & Miſturis.

DEductum potius & corruptum eſt hoc vocabulum à Græcorum nomine ἐκλεικτὸν vel ἐλεικτὸν, quo nomine ipſi medicamentum appellant, quod lingendo quaſi abſumi poteſt. ἐκλείχειν enim & ἐλείχειν eſt lingere & lingendo abſumere. Electuarii nomen iis præcipue medicamentis tribuendum cenſemus, quæ melle, vel ſyrupo ſachari ſimplici, vel alio conueniente excepta, ad conſiſtentiam ſyrupo craſſiorem & minus

minus fluidam, liquidam tamen, adhuc rediguntur. Quando ſolidæ confectiones Electuarii nomine inſigniuntur, ex eo factum eſt, quod confectiones illæ, quæ plerumque hodie cum ſacharo in tabulas, vt guſtui conſulatur, concinnantur, olim cum melle, vel aliquo ſyrupo maiori proculdubio efficacia parabantur, & vere Electuaria erant, vt paſſim ex Meſue videre eſt. Ita confectionem diambræ, quæ hodie in rotulas redigitur, Meſues cum ſyrupo roſar. & aqua roſarum in Electuarium redigere iubet. Et confect. Diaxyloaloes cum melle emblicorum Electuarii forma parare decet. Et ſic pleraſque alias confectiones aromaticas, quæ hodie in tabulis habentur, cum melle aut ſyrupis conuenientibus in Electuarii formam redigit. Atque ita retenta eſt appellatio, forma mutata. Sed rectius rotulæ, vel morſuli, aut alio nomine appellantur. Nonnullis parum apte opiatæ nominantur, non quod opium recipiant, ſed quod medicamentis illis antiquorum, quæ opium recipiunt, quale theriaca, & opiatæ hinc appellari poſſunt, conſiſtentia ſint ſimilia.

Electuariorum autem pro ſimplicium, è quibus componuntur, natura, varii vſus eſſe poſſunt. Alia enim ad alterandum & confortãdum, alia contra venena (hæc nos referemus inter Antidota) alia ad purgandum apta ſunt, de quibus etiam ſingulariter acturi ſumus: Nonnulli miſturas vocant, de his etiam, verum in hoc capite ſeorſim Deo dante agemus: quod proſpere cadat initium ſumemus ab Elect. calefacientibus caput.

Electuaria caput calefacientia ſunt: Diambra Meſuæ.

℞. *Cinnamomi*	*Cardamomi vtriuſque an.* ʒj.
Zedoariæ	*Zingiberis* ʒj.ß.
Caryophyllorum	*Ligni aloes*
Macis	*Santali Citrini*
Nucis Moſchatæ	*Piperis longi an.* ʒij.
Folij	*Ambræ* ʒj.
Galangæ an. ʒiij.	*Moſchi* ʒ.ß.
Spicæ Indicæ ʒj.	*Syrupi roſati*
Sachari albi q. ſ.	*Aquæ roſaceæ an. q. ſ.*

Doſis ʒiij. ad ʒiv.

Digitized by Google

Diacaſtoreum Nicolai.

℞. *Caſtorei*
Myrobal. Citrinorū *an.* ℥iij.
Aloes ℥ j. ß.
Pyrethri
Folij
Glycyrrhizæ
Tragacanthæ
Calami aromatici
Nitri, Galbani,
Spica Indica,
Schænanthi
Opoponacis
Caßia lignea
Leucopiperis
Macropiperis
Melanopiperis
Xylobalſami
Carpobalſami
Colocynthidis
Sagapeni
Rheupontici
Styracis calamita
Styracis calamitæ rub.
Sanguinis draconis
Cardamomi
Thuris
Agarici
Maſticis
Salis Ammoniaci
Zedoaria
Aniſi an. ℈j. *gr.* ij.
Thymbra
Hyſſopi
Pulegij
Chamædryos
Origani
Balſamita
Ocymi
Rad. Branchæ Vrſinæ
Dictamni Cretenſis
Sem. Rutæ
Ariſtol. longæ ac rot.
Mabathematicon
Azari
Zingiberis
Cinnamomi an. ℥j. *gr.* ij.
Aſa fœtida
Myrrhæ
Euphorbij an. ℥j. *gr.* xvij.
Staphiſagria
Dauci
Fœniculi
Petroſelini
Apij
Sileris montani
Baccarum lauri
Petreoli
Sem. ſinonis an. ℈j. *gr.* ij.
Mellis deſpumati triplum.
Saluia minoris
Roſarum
Bdellii ana gr. xvij.
Epithymi
Polypodij quercini
Opobalſami an. gr. XIV.
Alpiadas
Rad. Capparorum an. gr. xj.
Peucedani
Abſinthij an. gr. vij.
Anacardij

Sabina

Digitized by Google

Sabina	*Cort.mandrag.an.g.xj.*
Gentiana	*Ireos gr.iij.*

Fiat electuarium in vaſe vitreo ſeruandum.

Pleres Archonticon Nicolai.

R. *Cinnamomi,*	*Menthæ aquaticæ,*
Caryophyllorum,	*vel Siſimbrii*
Ligni aloes,	*Cardamomi,*
Galangæ,	*Piperis longi,*
Spicæ Indicæ,	*Albi,*
Nucis moſchatæ,	*Sem. Baſilici,*
Zingiberis,	*Baccarum myrti,*
Spodij,	*Cort. citri an.*℈ij.*g.*v.
Schænanthi,	*Margaritarum,*
Cyperi,	*Been albi,*
Roſarum,	*Rubri,*
*Violarum an.*ʒj.*g.*xv.	*Coralli rubri,*
Folij,	*Serici vſti an.*℈j.g.ij.ß.
Seu macis,	*Moſchi g.* vij.ß.
Glycyrrhizæ,	*Caphuræ g.* v.
Maſticis,	*Syrupi Roſati,*
Styracis,	*Sacchari albi an.*℥IIX.
Maioranæ,	

Fiat electuarium. Seruatur in vaſe fictili vitrato per annos duos.

Opopyra Coſmi & Damiani.

R *Herbæ paralyſeos,*	*Zedoariæ,*
Saluiæ,	*Xylobalſami,*
Raſuræ eboris ana ʒj.*g.* xiij.	*Rheupontici,*
Opii Thebaici ʒij *g.* IV.℈ij.	*Pyrethri,*
Cinnamomi electi,	*Coralli rub.*
Spicæ nardi,	*Caryophyllorum,*
Galangæ,	*Tragacanthi,*
Croci,	*Myrrhæ,*
Coſti,	*Caſtorei,*
Zingiberis,	*Opopanacis,*

Digitized by Google

Piperis longi,
*Piperis nigri ana drach.*ij.*g.*vj.
Balſami,
Moſchi,
Ligni aloes,
Schenanthi,
Medullæ caſſiæ fiſt.
Styracis calamitæ,
Styracis rubeæ,
Maſticis,
Galbani,
Serapini,
Aſſæ fœtidæ,
Meliloti,
Ariſtolochiæ longæ & rotundæ,
*Dragonteæ, ana vnc.*ß.
Aſari,
Hellebori nigri,
Meu,
Rad. Pæoniæ,
Rad. Raphani domeſtici,
Rad. Acori,
Cort. Peucedani,
Cort. mandragoræ,
Betonicæ,
Gentianæ,
Chamædryos,
Pulegii,
Centaurii maior. & min.
Spicæ Celticæ,
Capillorum Veneris recent.
Abſinthii recent.
Sponſæ ſolis,
Hyperici,
Tormentillæ,
Praſſii viridis, millefolii,
Sem. Rutæ ſyl.
Calamenthi,
Fœniculi,
Sem. Hyoſcyami albi,
Cardamomi,
Carpobalſami,
Leuiſtici,
Farinæ orobi,
Sem. Petroſelini,
Baccar. Lauri,
Sileris montani,
Lupinorum,
*Marathri an.*ʒ ß.*g.*xiix.
*Mellis deſpumati lib.*ij.℥ij.

In cuius parte ſoluatur caſſia fiſt. & poſt pulueres cæterarum ſpecierum, & vltimo imponatur balſamus in modico melle vel vino diſſolutus, incorporentur, & reſeruentur, vt decet.

Hygiia Græca.

R. *Sem. Hyoſcyami drach.*ij.℈ij.
Opii drach ij.℈j.
*Coſti drach.*j.*g.*xv.
Myrrhæ,
Opopanacis,
Scordii,
Origani ℥j.*g.*x.
Styracis calamitæ,
Galbani,
Agarici,

Gentia-

Gentianæ, Pigani,
Stachados,
Praßii.
Cardamomi ana ſcrup.ij.ß.
Balſami,
Nardi,
Croci, an. ℈ij.
Schœnanthi,
Thymiamatis,
Ammoniaci,
Terebinthinæ,
Caßia lignea,
Mandragoræ,
Rad. Eryngij,
Roſarum,
Eupatorij,
Euphorbij,
Melanopiperis,
Leuiſtici,
Dauci,
Fœniculi,
Trifolij ſem. an. ℈ij.
Mellis q. ſ. eſt.

Acorus conditus, vulgaris.

℞. *Conſeruæ rad. acori lib.j.ß.*
Mellis deſpumati (vel eius loco, brodij Zingiberis conditi) lib.j.
Amygdalarum inciſarum lib.ß.
Piperis nigri, nucis moſchatæ,
Zingiberis albi an. vnc.ß.
Miſce, & fiat conditum.

Electuaria calefacientia pectus.

Diaireos ſimplex Magiſtralis.

℞. *Ireos vnc.ß.*
Sacchari candi,
Spec. Diatragacanthi frig. an. ℥j.
Sacchari albiſſimi, quant. ſuff.
Fiat confectio.

Diaireos Salomonis.

℞. *Ireos vnc. j.*
Pulegij,
Hyſſopi,
Glycyrrhizæ an. ℥vj.
Tragacanthæ,
Amyli
Amygdal. amarar. ana ℥iij.
Cinnamomi,
Zingiberis,
Piperis ana drach. iij.
Caricarum,
Paſſularum enucleatarum,
Carnium dactylorum an. ℥iij.ß.
Styracis calamitæ rubeæ ℥ij.℈j.
Pinearum an. ℥iij.
Mellis quant. ſuff.
Fiat electuarium. Conſeruatur per annum.

Calami aromatici
Cinnamomi an. drach. j ß.
Scordij
Ceterach
Succi glycyrrhizæ an. drach. ij.ß.
Mellis deſpumati q. ſ.
Fiat electuarium.

Diacurcuma minor eiuſdem.

℞. *Spicæ Nardi*
Myrrhæ
Caßiæ ligneæ
Croci ana ℥j.
Schœnanthi
Coſti
Cinnamomi ana ℥j.
Mellis deſpumati q. ſ.

Dialacca Maior Meſuæ.

℞. *Rhabarbari*
Laccæ lotæ an. ℥iij.
Spicæ Nardi
Maſticis
Sem. Apij
Succi abſinthii
Eupat. Meſuæ
Sem. Ammi
Sabinæ
Amygdal. amar.
Zedoariæ
Myrrhæ
Rad. Rubiæ an. ℥j.ß.
Sem. Aniſi
Fœniculi
Aſari
Rad. Ariſtol. rot.
Gentianæ
Croci
Cinnamomi
Hyſſopi
Caßiæ ligneæ veræ
Schœnanthi
Bdellii an. ʒj.ß.
Piperis
Zingiberis an. ʒj.
Mellis q. ſ. F.

Dialacca Minor eiuſdem.

℞. *Croci*
Coſti
Laccæ
Schœnanthos
Rubiæ
Ariſtol. longæ an. ʒj.ß.
Glycyrrhizæ
Piperis an. ℥j.ß.
Rhabarbari ℥iij.
Myrrhæ
Bdellii an. ʒj.
F. vt maior.

Cyphoides Andromachi.

℞. *Pulpæ paſſarum pinguium* ℥iij.
Croci
Calami aromatici
Bdellii an. ʒij.ß.

Caßia

Digitized by Google

Caſsiæ ligneæ
Cinnamomi an. ʒj.ß.
*Spicæ nardi drach.*iij.
Schœnanthi ʒij.ß.
*Myrrhæ drach.*IV.
*Rad. Aſpalathi drach.*ij.
*Terebinthinæ drach.*IV.
Mellis
Vini odorati ana q.ſ.
Fiat electuarium.

Electuarium excalefaciens Matricem

R. *Croci* ʒij.℈j.ß.
*Opii Thebaici drach.*v.
*Seſeleos drach.*ij.
Calami aromatici
Caſtorei
Carpobalſami
Cardamomi
*Petroſelini ana drach.*j.℈j.
Zingiberis
Caſsiæ
Sagapeni
Piperis albi
Hyoſciami
Sem. Lini
Rutæ ſyl.
Marathri ana ℈.j.
Nardi
Pyrethri
Meu
Euphorbii
Aniſi
Trifolii acuti
Dauci Cretici an. ℈j.ß.
Mellis q.ſuff.
Doſis eſt cum vino.

Electuarium imperiale, Fiorauanti ad eundem affectum.

R. *Cinnam. electi* ℥j.
Macis
Zingiberis
*Caryophyll. ana drach.*j.
*Caſsiæ drach.*vj.
Diacytonii ℥xij.
Ligni aloes ℥ß.
*Santali rubri drach.*ij.
Aquæ vitæ ℥iij.
Moſchi ℈ß.
*Mellis cocti & deſpumati lib.*j.
M. F. Electuarium.
Doſis ℥ß. ad ℥j.

Electuarium refrigerans caput.
Diacodion compoſitum Meſuæ.

R. *Cap. papau. flaccid. num.* x. *Aquæ cœleſtis* lib.j.ß.
Coquantur ad tertias: colaturæ expreſſæ adde
Sapæ optimæ ad tertias coctæ ℥iij.
*Mellis optimi vnc.*j.
Coquantur ad perfectionem: deinde addantur Acaciæ, Croci,

Hypoci-

Digitized by Google

Hypociſtidis, Balauſtiorum an. ʒj. *Ramich* ℥iv.
Fiat Electuarium : conſeruatur per annos tres.

Diacodion aliud.

℞. *Capitum papau. num.* xiij.	*Balauſtiorum an.* ʒj.
Roſ. rubearum drach. ij.ß.	*Myrti,*
Croci	*Dauci ana* ʒj.
Acacia	*Coralli candidi*
Glycyrrhizæ an. ʒj.	*Coralli rubri*
Boli Armeni ℥ß.	*Sumach*
Cinnamomi.	*Sang. Draconis*
Rad. Conſolidæ maior.	*Flor. Althea an. drach.* ij.
Hypociſtidis	*Sem. portulacæ* ℈j.ß.

Capita papaueris in cœleſti imbre ſufficienti duos dies macerato: poſtridie ad tertias coquito, & decoctum expreſſum ad iuſtam conſiſtentiam cum ſuff. q. ſachari vel mellis coquito: poſtremo depoſito ab igne vaſe, ſpecies ſubtiliſſime tritas adijcito, & bene vnito.

Electuarium refrigerans pectus.
Diapapauer Nicolai.

℞. *Succi liquiritiæ*	*Sem. portulacæ drach.* v.
Tragacanthi	*Sem. Melonis*
Gummi Arabici an. drach. x.	*Cucurbitæ*
Sem. papau. albi	*Cucumeris*
Penidiorum an. ʒxx.	*Lactucæ*
Amygdal. dul. ʒx.	*Maluæ an.* ʒiix.
Amyli	*Syrupi viol. q. ſ.*
Sem. Cytoniorum an. ʒv.	Fiat electuarium.

Diatragacanthum frigidum Nicolai.

℞. *Tragacanthæ albiß.* ℥ij.	*Sem. Melonis an. drach.* ij.
Gummi Arabici ℥j. ʒij.	*Sem. Vrticæ*
Amyli drach. ß.	*Papaueris albi an.* ℥iij.
Glycyrrhizæ	*Caphuræ* ℈ß.
Sem. Cucurbit. mund.	*Penidiorum* ℥iij.
Cucumeris	*Sachari albi q. ſ.*
Citrulli	Fiat Electuarium.

Diapenidion ſine ſpeciebus calidis Nicolai.

R. Penidiorum ℥ij. ʒ ß.
Pinearum
Amygdal. dul.
Sem. papaueris albi an ʒiij. ℈j.
Cinnamomi
Caryophyllorum
Zingiberis
Succi glycyrrhizæ
Tragacanthæ
Gummi Arabici an. drach. j. ß.
Amyli
Sem. Cucurbitæ
Citrulli
Cucumeris
Melonis an. drach. j. ß.
Caphuræ gr. vij.
Sachari albi q. ſ.
Fiat electuarium.

Electuaria cor refrigerantia.

Diarrhodon Abbatis Nicolai.

R. Santali albi
Rubri ana ʒij. ß.
Tragacanthæ
Gummi Arabici
Spodii ana ℈ij.
Aſari
Maſticis
Spicæ Indicæ
Cardamomi
Succi glycyrrhizæ
Croci, ligni aloes,
Caryophyllorum
Cinnamomi
Galliæ moſchatæ ana ℈j.
Margaritarum
Oſſis de corde cerui ana ℈ß.
Caphuræ gr. xv.
Sachari albi q. ſ.
Rhabarbari electi
Berberis
Sem. Aniſi
Fœniculi
Baſiliconis
Cucurbitæ
Citrulli
Cucumeris
Melonis
Papaueris albi
Scariolæ
Portulacæ
Lactucæ an. ℈j.
Moſchi gr. iij. ß.
Sachari candi
Roſ. rub. an. ʒvij.
Syrupi roſati q. ſ.
F. Electuarium.

Diarrhodon commune Meſuæ.

R. Roſ. rub. ʒxxx.
Glycyrrhizæ ℥ ß.
Trochiſ. Diarrhodon
E ſpodio an. ℥ ß.
Caryophyllorum
Trium ſantalorum
Galliæ moſchatæ an. ʒiij.
Spodii

Croci

Digitized by Google

Croci
Maſtichis
Ligni aloes an. ℥ij.
Aſari
Spicæ Indicæ
Macis
Cardamomi an. ℥j.
Sem. Portulacæ
Lactucæ
Scariolæ an. ℥j.
Sem. cucurbitæ
Citrulli
Cucumeris
Melonis
Margarit. alb.
Ocymi Caryophyll.
Raſuræ eboris
Tragacanthi
Gummi Arabici an. ℥j.
Caphuræ ℥j. ß.
Moſchi ℈ß.
Syrupi roſati
Aquæ Roſaceæ an. q. ſ.
Fiat.

Diatrion ſantalon Nicolai.

℞. *Santali albi*
Rubri
Citrini
Roſarum
Sachari candi an. ℥ iij.
Rhabarbari
Spodii
Succi glycyrrhizæ
Sem. portulacæ an. ℈vj. ß.
Sachari q. ſ.
Amyli
Gummi Arabici
Tragacanthæ
Sem. Melonis
Cucumeris
Citrulli
Cucurbitæ
Scariolæ an. ʒj. ß.
Caphuræ ℈j.
F. Electuarium.

Diamargariton frigidum Nicolai.

℞. *Sem. Citrulli*
Cucurbitæ
Melonum
Cucumeris
Portulacæ
Papaueris albi
Santali Moſchatellini
Citrini
Ligni aloes
Zingiberis an. ʒj.
Roſ. rub.
Flor. Nymphea
Borraginis
Baccarum Myrti an. ʒj.
Coralli rubri
Albi ana ℥. ß.
Margaritarum ℥iij.
Sachari q. ſ.
F. Electuarium.

Electuarium ex acetoſa Galeni.

Xyloaloes
Cubebarum ana unc. ß.
Roſ. rub.
Margaritarum
Santali citrini
Auellanarum Indicarum ana drach. ij.
Berberorum
Sem. Cucumeris
Cucurbitæ
Citrulli an. ℥. ß.
Sem. Oxalidis
Portulacæ
Bugloſſi an. drach. iij. ß.
Spodij
Charabe
Gummi Arabici
Tragacanthi an. drach. iij.
Boli Armeni drach. j. ß.
Caphura drach. j.
Excipe ſucco citri aut Omphacij.
F. Electuarium
Doſis drach. ij. ad unc. ß. cum aqua frigida.

Electuaria ſtomachum refrigerantia.

Electuarium de ſorbis Meſuæ.

℞. Carnis *ſorborum propemodum maturorum, coctorum in aqua, cui roſa prius incocta fuerint, & cortices granatorum lib.* iv.
Mellis aut Sachari *lib. ij. ß.*

Coque ad craſſitudinem, & reconde vaſe. Doſis ℥j.

Electuarium de Baccis Myrti Meſuæ.

℞. *Baccarum Myrti tenuiſſ. tritarum lib. j.*
Myrobal. nigrarum, Belliricarum,
Emblicarum in aqua cotoneorum & vino coct. an. ʒvij.
Sem. Aniſi, Cymini, Api aceto horis 24. macerat. & ſiccat. an. ʒv.

Conficitur cum miua aromatizata. Datur cum ſyrupo decoctionis cydoniorum.

Electuarium Conſolidæ maioris aſtringens.

℞. *Rad. Conſolidæ maioris contuſa & crib. lib. j.*
Cort. granat. ℥j.
Ligni aloes ʒvj.
Myrrhæ
Maſticis
Sarcocollæ an. ʒij.
Sang. Draconis ʒij.
Mellis communis ℥xvj.
M. F. Electuarium ſ. a.

Digitized by Google

Electuaria calculum frangentia.

Electuarium Reginæ, magiſtrale & vſuale.

℞. *Sem. ſaxifragiæ*
Milii ſolis
Succi liquiritiæ an. ℥.ß.
Sem. Carui
Aniſi
Fœniculi
Apii
Petroſelini Maced.
Dauci
Bruſci
Aſparagi
Leviſtici
Cumini
Iuniperi
Rutæ
Sileris montani
Baccarum Lauri
Rad. Acori veri
Pulegii
Rad. Pentaphylli an. ʒij.
Spicæ Indicæ
Squinanthi
Peucedani
Valerianæ
Carabæ
Lapidis Lyncis an. ʒj.ß.
Galangæ
Zingiberis
Turbith an. ʒij.
Senæ Alexand. ℥j.
Sang. Hirci præpar. ℥.ß.
Sachari vel
Mellis q.ſ.
F. Electuarium.

Electuarium de Cineribus Avicennæ.

℞. *Cinerum vitri*
Scorpionum
Rad. Braſſicæ
Leporis
Putam. ovorum
Lap. Spongiæ
Sang. Hirci prap.
Lap. Iudaici an. ʒj.
Piperis nigri ʒj.ß.
Gummi Iuglandis
Acori an. ʒj.
Petroſelini
Dauci
Pulegii
Gummi Arabici
Sem. altheæ an. ʒj.ß.
Mellis q.ſ.
Fiat Electuarium.

Electuarium Diureticum Bart. Montagnanæ.

℞. Cineris *Putaminum ovorum, ex quibus pulli ſunt excluſi drach.* j.ß.
Vitri combuſti
Lap. Spongiæ
Lap. Iudaici an. ʒj.ß.

Sem.

Digitized by Google

Semi. Aſparagi, an. ℨ.ß.
Muſcelini ana gr. xv.
Mellis deſpumati q. ſ.
Fiat Electuarium.
Doſis ℨij. ad ℥iij.

Electuaria Venerem ſtimulantia.

Tryphera Galeni.

℞. *Myrob. omnium an.* ℥.x.
Maſticis
Zingiberis
Cinnamomi
Caryophyll. an. ℥viij.
Galangæ
Spicæ nardi
Aſari
Croci
Sem. Fœniculi
Aniſi an. ℥.ß.
Been albi ac rubei
Piperis
Cyperi an. ℥iij.ß.
Apii
Ameos an. ℥.ß.
Coſti
Piperis nigri & longi
Caßiæ an ℥iij.
Nucis Moſchata
Cardam. vtriuſque
Macis
Calami aromatici
Ligni aloes an. ℥j.
Ambræ ℥j.
Moſchi ℈j.
Mellis deſpumati q. ſ.
Fiat electuarium.

Tryphera Muſcata Meſuæ.

℞. *Myrobal. chebul.*
Nigrarum
Emblicarum
Belliricarum
Piperis nigri & longi
Zingiberis
Caßiæ
Spicæ nardi an. ℥v.
Sem. Anethi
Porri an. ℨij.
Naſturtii ℨx.
Sem. Dauci
Roſ. rub.
Cinnamomi
Nucis Moſchatæ
Caryophyllorum an. ℥j.ß.
Macis
Cardamomi maioris
Galangæ
Ligni aloes
Moſchi an. ℥j.
Mellis q. ſ. Fiat.

Electuarium ad morbos capitis frigidos.

℞. *Conſerua capill. Ven.* ℥j. *Conſerua anthos Zingib. condi. an. drach.* iij. *Cineris Hirundinis, Caſtorei an. vnc. ſ. Coralli rubri vſti drach.* j. *Piperis tenuißime puluerisati drach.* j. ſ. *Syrupi ſtœchados q. ſ.*

Electuarium opticum Adolphi Occonis.

℞. Spec. Pliriſarcotici
Sem. Fœnic. an. drach. j.
Macis
Cubebarum,
Cinnamomi
Piperis longi
Caryophyllorum an. ℈ß.
Euphragiæ ℥.ß.
Succi ſaluiæ
Succi rutæ
Succi Chelidonii an. ℥j.ß.
Sachari clarif. ℥j.
Mellis roſati ℥v.
Mellis q. ſ.

Electuarium ad memoriam Arnoldi Villanouani.

℞. Maioranæ,
Saluiæ ana ℥ iij.
Marathri an. ʒj.
Aniſi
Sinapis
Tormentillæ
Cinnamomi
Zedoariæ
Coriandri aceto paſſulato
prepar. ℥.ß.
Myrobal. Chebul.
Bellericorum an. ʒij.
Been albi
Moſchi ℈j.
Meliſſæ,
Balſamitæ
Bacc. Lauri
Anthos ana ʒiij.
Sileris montani an. ℥j.
Cubebarum
Piperis longi
Cardamomi
Citrinorum
Polii
Rubri
Sachari ℥ij.
Betonicæ
Squinanthi
Sem. pæoniæ
Sem. Ocymi
Cyperi ℥ iij.
Nucis Moſchatæ
Caryophyllorum
Zingiberis an. ℥ij.
Glycyrrhizæ raſæ
Indorum
Maſticis
Coralli ana ℥j.
F. puluis.

℞. Huius pulv. ℥j.
Conſeruæ Anthos,
Citri an. ℥j.
Carnis Citoneorum,
Vuarum paſſarum an. ℥ij.

Cum aqua meliſſæ & maioranæ, Fiat Electuarium.

Aliud

Digitized by Google

Aliud eiuſdem.

℞. *Myrobal. omnium,*
Coſti
Anacardi
Baccarum Lauri
Piperis longi an. ℥ij.
Butyri vaccini
Sachari ana ℥vj.
Cyperi ℥ij.
Cum melle & butyro. F.

Electuarium ad cor frigidum Heurnij.

℞. *Zedoariæ*
Carabe
Coralli rubri
Macis
Cinnamomi
Cardamomi
Caryophyllorum
Rad. Acori ana ʒj.
Margaritarum
Stœchados an. p. j.
Tormentillæ
Sem. Baſilici
Spodii
Piperis longi ana ℈j.
Moſchi parum
Sachari q. ſ.
Fiat Electuarium.

Electuarium pro palpitatione cordis.

℞. *Spec. Aromatici roſ.* ʒj.
Diarrhodon Abb.
Confect. Alkermes
Cort. Citri ſacharo conditi vnc. j.
Conſeruæ Bugloſſæ,
Anthos an. ʒ. ß.
Syrupi conſeruat.
Citri q. ſ.
Fiat.

Electuarium Cordiale aliud.

℞. *Corall. rub.*
Ambræ
Auri colli
Saphyri
Balſami ℥ij.
Spodii
Galangæ
Spicæ Indicæ,
Cardamomi
Pyrethri ana ʒiij.
Myrrhæ
Flor. lilifragi
Ameos
Croci Orient. ʒ. ß.
Sachari q. ſ.
Oßis de corde cerui,
Margaritarum,
Argenti meri
Rubini
Moſchi ʒ. ß.
Santalorum
Cubebarum

Digitized by Google

Cort. phiſticorum,	*Anthos*
Piperis longi	*Caryophyllorum*
Styracis calam.	*Calami aromatici*
Opii Thebaici an. ℥j.	*Sem. Baſiliconis*
Maiorana	*Baccarum Lauri*
Anthos	*Magnetis*
Ligni aloes	*Sem. Pœoniæ*
Macis	*Balſamitæ*
Cryſtalli	*Ariſtol. an.* ℈iij.
Oſsis eboris	*Papau. alb. ana* ℥ij.
Hyacinthi an. ℈v.	Fiat Electuarium: Doſis ʒ iij.

Electuarium confortans Arnoldi Villanouani.

℞. *Roris Maialis deſtillati lib.* ij. *Sachari* ℥xix.

Coquantur ad conſumptionem roris Maialis, adde dein

Aquæ deſtill. *Flor. vel cort. citri,* *Aquæ meliſſæ ana* ℥j.

Incorpora ad ſolem fortiſſime, bene agitando cum ſpatula: & ſic permitte ſtare in vaſe panno ſubtili cooperto, per tres dies, donec inſpiſſetur: poſtea

℞. *Aquæ ſtillatitiæ* *Sanguinis humani* ℥ij. *Sang. Dracon.* ℥.ß.

Diſtempera totum miſcendo cum iam ſupradicto ſacharo, & fortiter incorporentur ad ſolem: Deinde

℞. *Croci Orientalis* ℈iv.	*Ligni aloes* ℥j.
Moſchi ℈.ß.	*Coralli rubri* ℈.ß.
Auri foliati ℈j.	*Roſarum ſiccarum* ʒ.ß.
Balſami electiſsimi ℈j.	*Margarit.* ʒ.ß.

M. Fiat electuarium confortans mineram omnium virtutum.

Electuarium Cordiale Marſilij.

℞. *Amygdalarum dul.* ℥iv. *Pinearum mundat.* *Sem. cucum. an* ℥ij.
Sachari candi ʒiv. *Sachari albiſsimi lib.* j. ß.

Funde cuncta hæc aqua Roſ. atque limonis & citri in qua extinctum fuerit ignitum aurum, & argentum, ſimul coque ſuauiter, demum adde

Cinnamomi	*Smaragdi*
Margaritarum	*Ambræ*
Fol. Argenti	*Been rubri*

Croci

Digitized by Google

Croci
Fol. Auri ana gr.xij.
Saphyri
Moſchi ana gr.ij.
Coralli rubri ana drach.j.
Serici triti ana drach.ß.
Hyacinthi
Carbunculi ana ℈j.
M.F. electuarium.

Electuarium pectorale Adolphi Occonis.

R. *Succi glycyrrhizæ* ℥ß.
Ireos
Piperis Nigri
Auellanarum
Mellis ℥xiv.
Hyſſopi,
Sem. Vrticæ
Sem. Naſturtij
Amygdal.dul.an.℥ß.
Capillorum Veneris
Ariſtol.rot.ana ℥j.ß.
*Rad.enulæ an.*ʒß.
Pinearum ʒj.
M.F. electuarium.

Electuarium ad Tuſsim Fiorauanti.

R. *Enulæ campanæ, Rad. Altheæ ana* ʒiix. *Cotoneor. vnc.* xvj.
*Mellis albi lib.*iij.

Contuſa miſceantur cum melle, & coquantur: in fine decoctionis auferatur ab igne, addanturque pro qualibet libra

Croci ℈j.
Glycyrrhizæ ℈j.
Cinnamomi ʒj.
Moſchi ℈ß.
Sulphuris triti ℥iv.
M.F. Electuarium.

Electuarium pro refrigerato Ventriculo.

R. *Spec. Arom. roſ. drach.j.*
Vel Roſatæ nouellæ ana ʒiij.
Syrupi cort. citri q.ſ.
Diagalanga Diarrhodon abb.
Sacchari parum.
M.F. electuarium.

Electuarium confortans & conſtringens.

R. *Conſerua Enulæ camp.*
*Sem. Viticis ana drach.*j.
Rad. Biſtortæ
*Rad. Cyperi drach.*ß.
Conſer. Anthos an ʒij. *Rutæ,*
Pul. Iridis Venetæ drach iij.
Sem. vuarum ana drach.j.
Syrupi Menthæ q.ſ.

Fiat Electuarium.

Electuarium confortans Digeſtionem.

R. *Roſarum rub.*
Sem. Cucum. ana drach.j.ß.
Spodii
Spicæ Nardi

g 3 Traga-

Tragacanthi
Ambræ
Sachari lib.iij.
Nucis moſch.
Flor. Violarum
Amyli
Santali albi
Sem. Citrulli an. ʒij.ß.
Limat. auri
Glycyrrhizæ raſæ
Caryophyllorum
Sem. Meliſſæ an. ℈j.
Rubri ana
Margaritarum
Argenti ana drach.j.
M. Fiat.
Doſis ℥ß.

Electuarium aliud ſtomachale Fiorauanti.

R. *Coton. inciſorum, Mellis albi an. p. j. Aquæ roſ. p. ß.*

Coquantur omnia ad conſumptionem aquæ, per ſetaceum pellantur omnia: & pro qualibet libra adde Mellis ℥vj. Denuo coquantur: in fine adde

Zingiberis albi ℈j.
Nucis moſchatæ
Piperis nigri an. ℈j.
5. *Eſſentiæ noſtræ* ʒj.
Olei Vitrioli ana ℈j.
Cinnamo. ℥j.
Ligni aloes
Croci ℥j.
Olei Tartari,
Maſticis ℥ß.
Caryophyllorum
Calami aromatici
Moſchi gr. v.
Olei ſulphuris
M. F. Electuarium.

Electuarium ad Icterum.

R. *Conſeruarum capill. Veneris, Rad. Apij ana* ℥j ß.
Florum calendulæ ℥j.
Spec. Diarrhod. abb. ʒj.
Syrupi Endiuiæ q. ſ. Fiat.
Spe. Triaſandali ℥ij.
4. *ſem. frig. maior. inciſ. an.* ℥j.

Electuarium ad aquam intercutem.

R. *Conſer. Flor. cichorii,*
Spec. Diarrhod. abb.
Spec. Triaſantali ℥ij.
Capillorum Veneris an. ℥j.
Aromat. roſ. an. ʒj. *Hepatis lupi* ℥j.
Cineris inteſtinorum lupi ℥ij.
Syrupi Eupatorij vel Abſinthij q. ſ. Fiat.

Electuarium pro ſplene.

R. *Conſer. Rad. apii* ℥j.
Conſ. ceterach, capil. Ven. an. ℥ ß.

Spe.

Spe. Diarrhod. abb.
Syrupi acetoſi q.ſ.
Trochiſcor. de cappar. an. ʒj.
Fiat Electuarium.

Electuarium ad cor calidum Heurnij.

℞. *Elect. Diamarg. frig. drach.* j ß.
Trochiſ. de camphora ℈j.
Cort. citri ana ℈j.
Tormentillæ,
Margarit. prepar. ℈j.
Rad. dictamni,
Conſer. Bugloſſæ,
Nenupharis.
Roſarum a.q.v. ſachari in aqua Borrag. diſſ. q.ſ.

Electuarium reſtauratiuum Ranzouii.

℞. *Conſer. Roſarum* ʒj.
Rad. Cichorii condit.
Spe. Diarrhodon abb. ſcrup. ij.
Margarit. præpar. an. ſcrup j.
Borrag. Violarum ana ʒß.
Cort. citri conditi an. drach. iij.
Spodij
Violarum ana ʒß.
Diambræ drach. ß.
Coralli rub. prap.
Syrupi citri conditi q.ſ. Fiat.

Electuarium ad humiditatem reſtaurandam Arnoldi V.

℞. *Roſarum rub.*
Sachari albi an. drach. ij.
Santali albi
Succi glycyrrhizæ
Sem. ſcariolæ
Sem. cydon. mundat. ſcrup. ij.
Sebeſten
Styracis calamitæ.
Nenupharis
Glycyrrhizæ raſæ
Gummi Arabici,
Santali rub. an. ſcrup. xv.
Amyli
Lactucæ an. ʒ ß.
Amygd.
Cinnamomi
Sem. Maluæ
Berberis ana drach. ij.
Aniſi
Tragacanthi ana drach. iij.
Sem. papau. albi
Sem. portulacæ
4. *Sem. frig. mundat.*
Pinearum,
Bombacis
Violarum

Cum ſyrupo decoct. gummi A*rabici,* T*ragacanthi & Roſ.*
Fiat Electuarium. Doſis ʒj. ad ʒß.

Electuarium pro ventriculo lixatiuo.

℞. *Myrobal. conditor. num.* j. *Carnium citoniorum, citri conditi*
Zingiberis conditi ana ʒj. *Spe. Arom. roſ.* ʒij. *Raſuræ eboris*
Coralli rub. vſti, loti in aqua menthæ an. ʒij.

Cineris

Cineris inteſtinorum gallinæ,
Conſeruæ corticum citri q.ſ.
Cin. inteſt. lupi ana ℥ iij.
Fiat electuarium.

Electuarium pro Lienteria.

R. Myrobal. Emblicor. num. j.
Corti. citri conditi ℥ j.
Spec. Diarrhod. abb.
Coralli rubri vſti ʒ j. ß.
Miuæ cydoniorum q.ſ.
Carnis citoniorum ℥ j.
Pulueris diacitonites ʒ ij.
Roſatæ nouellæ an. ʒ j.
Conſeruæ acori drach. vj.
Fiat Electuarium.

Electuarium pro Dyſenteria.

R. Carnis cytoniorum conditæ ℥ j.
Coralli rubri. Boli Armeni an. ʒ ij.
Miuæ cytoniorum q.ſ.
Conſ. Roſ. antiquæ ℥ j. ß.
Spe. Diamar. frig.
F. Electuarium.

Electuarium ad vrinam & Menſes mouendos.

R. Conſeruæ eringii, conſ. Rad. paſtinacæ agreſtis ana ℥ j.
Trochiſ. de Myrrha ℥ ij.
Syrupi Artemiſiæ q.ſ.
Cinnamomi ʒ ij.
Fiat electuarium.

Electuarium ad Calculum.

R. Succi portulacæ,
Sem. palyuri ℥ j.
Cinnamomi
Fœniculi Marini ana ℥ ß.
Aſari, ochræ an. ʒ iij.
Seſeli an. ʒ j. *ſyr. de 5. Rad. q.ſ.* fiat.

Electuarium ad Venerem.

R. Conſeruæ rad. Eringij. Zingiberis conditi ana ℥ j.
Conſeruæ ſatyrionis ʒ ij. *Teſticulorum galli in lacte decoct.* ℥ ß.
Pinearum mundat. lacte maceratarum ℥ j.
Amygdalarum dulcium, Auellan. in melle macerat. ana ℥ ß.
Sem. bulbi ʒ j. *Syrupi conſeruæ cort. citri q.ſ.*

Electuarium, quibus ſperma eſt acre.

R. Pinearum conditarum cum ſacharo ℥ ij. *Rad. paſtinacæ agr.* ʒ j.
Caulium lactucæ, carnium cucurbitæ ſacharo conditæ an. ℥ j. ß.
Carnis teſtudinis coctæ cum Oryza ℥ iij.
Syrupi conſeruationis ſatyrionis q.ſ. F. Electuarium.

Electua-

Digitized by Google

Electuarium ad Venerem Auicennæ.

℞. *Caudæ ſcinci vnc.i.ſ.*	*Cepæ muris aſſæ vnc.ſ.*
Cepæ albæ	*Linguæ auis drach.vi.*
Erucæ an.vnc.i.	*Butyri & mellis q.ſ.*
Macropiperis an.drach.v.	*Bauciæ*
Pyrethri vnc.ſ.	*Vrticæ*
Teſticulorum galli vnc.i.	*Leucopiperis*
Sem.napi	*Pinearum vnc.ij.ſ.*
Aleſt	*Cerebel. paſſerum vnc.ſ.*
Melanopiperis,	

Fiat Electuarium ad coitum augmentandum Iſaaci.

℞. *Sileris montani,*	*Satyrionis drach.v.*
Zingiberis drach.xv.	*Sem.vrticæ an.drach.x.*
Pinearum mundatarum ℥xx.	*Aniſi drach.vi.*
Cymini	*Frica cum butyro.*

Fiat electuarium ad libidinem augendam Arnoldi V.

℞. Vuam paſſam, daucum domeſticum, abiice interiora, tere diutiſſime cortices, & adiunge gummi Arabici lib.ſ.

Pone in frixorium ſtanneum, & ſuperadde olei ſeſamini ℥j. frica, & pone mellis lib.iij.

Dimitte vſque quo condenſentur: admiſce vitellos oui Num.x. ab igne remoue: & adde

Galangæ drach.ij.	*Dauci an.drach.ij.*
Cinnamomi	*Piperis longi*
Ceparum	*Sem.rapæ*
Sem.vrticæ	*Croci drach.* ij. Fiat:
Caryophyllorum	

Aliud eiuſdem ad Venerem.

℞. *Sem.aſparagi*	*Zingiberis an.drach.iij.*
Been albi	*Ceparum.*
Sem.Erucæ	*Vrticæ an.drach.ij.*
Satyrionis an.vnc.i.	*Sem.ſileris mont.aſſi,*
Rubri	*Vmbilic.ſcincorum an.vnc.ſ.*
Dauci	*Cardamomi an.drach.iij.*
Bedeguar	*Linguæ auis ℥j.* ſacchari q.ſ.

b Electua-

Electuarium contra ſterilitatem Arnoldi Villan.

℞. *Vitell. ouor. N. vj.*
Priapi tauri
Zingiberis conditi
Teſtic. gallorum
Cerebellorum paſſerum aſſatorũ
Pinearum
Amygdal. dul.
Sem. maluæ
Caryophyllorum
Piperis albi & nigri
Butyri recentis
Satyrionis
Menthæ
Teſtic. mutonis
Piſtaceorum an. vn. i. ſ.
Dactylorum
Mercurialis
Zingiberis
Sem. linguæ ouis
Seui capræ an. quart. i.
Zedoariæ
Teſtic. vulpium
Teſtic. verris an. vnc. i.
Medullæ nucis Indicæ
Fiſticorum
Auellan. coctar. an. vnc. j. ſ.
Erucæ
Piperis longi
Cinnam. an. vnc. ij.

Mundificentur iſta omnia, temperentur & coquantur in lacte ouino vel vaccino, & poſt fortiter terantur, & addantur

Caudarum ſcincorum vnc. ſ.
Panis ſachari lib. vij.
Mellis roſ. lib. ij.
M. Fiat.

Electuarium pro dolore colico.

℞. *Opii drach. ij.*
Styracis
Piperis nigri an. ſcrup. i.
Sem. cumini, cinnam. an. ℈. ij.
Caſtorei
Myrrhæ
Sem. apii
Euphorbii
Piperis longi
Petroſelini
Mellis deſpumati q. ſ.

Aliud ad eundem affectum.

℞. *Opii in vino maluatico diſſol. vnc. j.*
Caſtorei
Croci an. ſcrup. j.
Galangæ vel aromati roſati
vel diambræ,
vel diamoſchi drach. ſ.
Syrupi Stæchados q. ſ.
F. Electuarium.

Electuarium pro dolore nephritico.

℞. *Glycyrrhizæ*
Styracis

Sem.

Digitized by Google

Sem.paliuri
Biſmaluæ an.℥ j.
Rubia maioris an.drach.ſ.
Roſarum
Aſari
Schænanthi
Sem.Apii
Apii drach.ij.
Myrrha
Spicæ celticæ
Sem.halicacabi
Petroſelini
Croci ſcrup.i.

Cum ſyrupo capillorũ Veneris & pauca Terebinthina loto in aqua graminis, vino albo F.electuarium: Doſis ℈j.ad ℥j.

Electuarium ad dolorem veſicæ cum vlcere.

℞ *Succi glycyrrhizæ drach.i.*
Myrrha
Thuris
Styracis
Maſticis an.drach.i.
Gummi Arabici
Gummi Tragacantha an.℈ij.
Cort.Mandrag.drach.ij.
Sem.Endiuiæ
Sem.papaueris.
Sem.Alkekengi
Biſmaluæ an.ſcrup.ij.
Syrupi Iuiubarum q.ſ.

Fiat Electuarium.

Electuarium ad eundem dolorem.

℞.*Succi glycyrrhizæ*
Styracis
Tragacanthæ
Gummi Arabici
Amyli an.drach.iij.
Boli Armeni drach.ij.
Opii vnc.j.ſ.
*Syrupi iuiubarum quantum ſ.*Fiat.

Electuarium pro dolore in fluxu ventris.

℞.*Acaciæ*
Hypociſtidis
Carnis cytoniorum
Sumach
Gallarum an.drach.j.
Coralli rub.prep.drach.ſ.
Opii drach.j.
Cinnamomi
Cyperi an.drach ſ.
Syrupi de roſis ſiccis q.ſ. Fiat Electuarium.

Electuarium ad vteri dolores.

℞. *Caſtorei, Myrrhæ, Croci ſtyracis an.℥ij. Rad.Ireos Spicæ nardi Folii Malabathri Aſari ana drach.j. Opii drach.1.ſ. Syrupi Artemiſiæ q.ſ.* Fiat elect.doſis ℥j.

h 2 Aliud

Digitized by Google

Aliud ad eundem affectum.

℞. *Spe. Diamoſchi,*	*Opii drach. ſ.*
Diambræ ana drach. ij.	*Syrupi artemiſiæ q. ſ.*
Caſtorei ſcrup. j.	Fiat.

Aliud ad dolores cum vlcere.

℞. *Badellii*	*Styracis ana drach. ij.*
Myrrhæ an. drach. i.	*Sem. endiuiæ*
Cort. Thuris	*Papau. albi*
Sarcocollæ	*Sem. plantag. an. drach. i. ſ.*
Maſticis ana drach. i. ſ.	*Syrupi iuiubini q. ſ. Fiat.*
Amyli	*Opii adde drach. iij.*

Si dolor non ſedetur ſed augeatur.

Hactenus electuaria, ſequuntur mixturæ.

DE MIXTVRIS.

Mixtura noſtris eſt medicamentum ex pluribus liquidis debita proportione commiſtis in fama liquida concinnatum.

Ea eſt vel ſimplex, vel compoſita: ſimplex dicitur, non quod reuera ſimplex & vnicum ſit medicamentum, ſed reſpectu mixturæ noſtræ cõpoſitæ conſiderata, & quod ex vnius formæ ſimplicibus ſit comparata. Vera autem Arcana & Philoſophica mixtura conſtabit ex tribus ſpiritibus ad triplices noſtros ſpiritus, nempe naturalem, vitalem, & animalem accommodatis: & vt videãt noſtri præceptores Galenici, chymicos etiam in penetralioribus naturę verſatos, tres ordinabimus, videl. ſpiritum aquæ theriacalis camphoratæ, ſpiritum vitrioli optime rectificatũ ac philoſophicum, & denique ſpiritum Tartari vini optime correctum. Præparatio ſpirituum hæc erit:

Spiritus aquæ theriacalis camphoratæ:

℞. *Alkoholis vini optime rectificati, & in tenuiſſimam omnia peruadentem eſſentiam redacti vnc. ij. ſ.*

Theriacæ Andromachi veteris vnc. 5. *Myrrhæ rubeæ,*
Croci Orientalis an. vnc. ſ.

Indantur omnia cucurbitæ erectæ, apponaturq; alembicus (in quo drach. ij. camphoræ ponantur) & vas recipiens, claudãturque iuncturæ optime in B. M. igne quantum fieri poteſt lentiſſimo, & calore tepidiſſimo, ſtent ſpatio 3. vel 4. dierum, ita vt ex toto tempore exiguum quid-dam.

Digitized by

dam tantum exſtillet, tandem lentiſſimo igne, ita vt inter ſingulas guttas in vas recipiens illabentes ad 7. minimum numerare poſſis, exſtilletur liquor, donec nihil amplius ex gradu ignis extillauerit, tãdem ignis augeatur ad ebullitionem aquæ in B. M. cumque etiam hoc ignis gradu nihil amplius extillauerit, ſinuntur vaſa refrigerari, refrigeratis vaſis & apertis clauſuris, eximitur liquor extillatus & refunditur materiæ à qua euocatus fuerat, clauſiſque iuncturis, prior labor tam digerendo quam deſtillando repetitur, idq; ter, ita accipies ſpiritum aquæ theriacalis omnium præſtantiſſimum cum aliquot guttulis olei theriacalis penetrãtiſſimi & optimi, quod per infundibulum ſecernitur & reſeruatur tanquam pretioſiſſimus balſamus, contra omnis generis venena & peſtem: ſpiritus vero ſeorſim reſeruatur.

Quod ad ſpiritum Tartari attinet, cum eius præparatio ſat nobis cõſtet ex baſilica noſtra chymica, & præcedenti cap. 2. huius libri, de eius præparatione hic dicere ſuperſedebo, hoc ſolum admoneo, vt toties à colchotare eleuetur & corrigatur, donec omnem fætorem amiſerit, planeq; inſipidus factus fuerit, aliquãdo enim miſturam tam ſimplicẽ, quam alias compoſitas reddet guſtui ingratas. Quod vero attinet ſpiritum vitrioli, licet etiam eius præparatio ex noſtris baſilicis omnib. notiſſima ſit & ſatis obuia, tamen cum eius diuerſæ ſint præparationes, in quarum aliquibus tamen ſic ſpiritus corroſiua qualitate non omnino deſtituitur, neceſſarium putaui peculiarem eius ſpiritus tradere præparationem, in qua eius omnis & viſcoſitas & corroſiuitas tollitur, citra quarum ablationem hic ſpiritus inutilis redditur humano corpori, præparatio eius hæc eſt. *Spiritus Tartari.*

Vitriolum optimum in aqua communi ſtillatitia diſſolue; ſolutum per filtrum cola, colatum ad tertias igne lento ſinito euaporare, dum pelliculam contraxerit, tunc inde vaſi oblongum baculum, vt ei ſal vitrioli in loco frigido adhæreſcat; ſalem hunc exſiccatum, ſi non ſatis depuratus fuerit, item ſolue, cola, depuraque ſuperiori modo. Hunc ſalem ſatis depuratum inde cucurbitæ vitreæ ſatis amplioriſicii luto obductæ, ſuperaffunde ſpiritus vini optimi, vt fiat paſta, appoſitoque alembico, clauſiſque iuncturis immitte furno aperti ignis, applica recipiens ſatis amplum clauſiſque rite omnibus iuncturis inſtitue deſtillationem, primo lentiſſimo igne, vt ſpiritus vini euocetur, mox auge ignem, vt phlegma quoque aſcendat, tandem incipientibus prouenire *Spir. vitr*

ſpiritibus ſiccis ſenſim ignis augeatur, dum fiat fortiſſimus, ita vt vitrum liqueſcere incipiat, præ nimio calore, quo peracto ſine ignem extingui, vaſaque refrigerari, refrigeratiſque vaſis, exime liquorem, In B. ſepara ſpiritum vini à phlegmate & ſpiritu vitrioli: deinde quoque abſtrahe phlegma à ſpiritu vitrioli, dum incipiant aceſcere guttæ, tum appoſito nouo recipienti pellatur quoque ſpiritus per arenam: hac ratione attenuabitur viſcoſitas, quemadmodum & corroſiuitas, ſpiritus tollitur affuſione ſpiritus vini. Porro hiſce tribus enumeratis ſpiritibus bene præparatis & correctis fit artificialis & philoſophica commixtio (ſpiritus aquæ theriacalis camphoratæ part. 5. ſpiritus Tartari correcti par. 3. ſpiritus vitrioli opt. rectificati p. j.) in vitro anguſtioris, quod optime clauditur, ponunturque ad digeſtionem in calore hypocauſti lentiſſimo ſpatio trium & quatuor ſeptimanarum.

Virtus mixturæ ſimplicis. Et ita elaborata eſt noſtra mixtura ſimplex ſpirituoſa, medicamentum nunquam ſatis laudatum: Epilepſia enim vix medicamentum aliud hac mixtura præſtantius exoptari poteſt. Pleuriticis præſens eſt remedium.

Omnes obſtructiones viſcerum mirifice reſerat.

Omne venenum à corde ad exteriores partes per ſudores expellit.

Inflammationes & febrium æſtus ſedat ac compeſcit, earumq; etiam materiam conſumit.

Melancholicis prodeſt, cum aqua bugloſſ. aut Borrag. Matricem frigidam calefacit, aſcenſumque eius curat. Menſtrua prouocat, ſuperfluaque ſiſtit.

In ſumma in infinitis grauiſſimis morbis eſt diaphoreticum prędſtantiſſimum: partium enim tenuitate citiſſime abſque vlla moleſtia vniuerſum corpus penetrat.

Doſis huius mixturæ ſimplicis eſt drach. j. cõuenienti liquore aut vehiculo, pro perſonarum vel affectuum varietate adminiſtrata. Ex hac mixtura ſimplici tanquam baſi fiunt multæ compoſitæ mixturę, ex ſimplicibus extractis & ſyrupis diuerſis: E.G.

Mixtura compoſita Antiapoplectica.

℞. Mixturæ ſimplicis è tribus ſpiritibus vnc. ix.
Liquoris cornu cerui vnc. j.

Extract.

Extract. granorum Iuniperi vnc. ſ.
Roriſmarini
Saluiæ
Betonicæ an. drach. j.
Serpilli an. drach. j.
Lauendulæ drach. ſ.
Ambræ ſcrup. i.
Moſchi ſcrup. i.
Syr. de betonica vnc. iij.
Syrup. flor. lauendulæ
De pæonia an. vnc. iij.

Miſceantur omnia exacte, detur in cucurbita vitrea, appoſitoque alembico & recipiente, clauſiſque iuncturis ſtent in digeſtione ignis lentiſſ. ſpatio 2. vel 3. dierũ, donec in fundo vaſis appareat hypoſtaſis quædam ſiue ſedimentum ſpiſſum, craſſumque, reliquum clareſieri & rubeſcere incipiat rubini inſtar, aut vini rubicundiſſimi, purum ab impuro ſeparabis per inclinationẽ, hoc clarum à turbido ſeu fæcibus, quod ſi quid in digeſtione extillauerit, illud adde colaturæ, quæ iterum per filtrum coletur. Colatura detur in vitro bene claudendo, vitrum indatur capſulæ ligneæ ex ligno ſicco: ſignetur mixtura Antiapoplectica. Doſis ℥j. ad ℥iij.

Mixtura compoſita antepileptica.

℞. Mixturæ ſimplicis ex tribus ſpiritibus vnc. ix.
Liquoris cornu cerui vnc. i.
Extract. granorum iuniperi vnc. ſ.
Viſci querni
Pæoniæ
Cornu cerui an. drach. j.
Cinnam. an. drach. j.
Extract. moſchi
Ambræ an. ℈. i.
Eſſentiæ quintæ anthos drach. ſ.
Syrup. de pæonia,
Syr. flor. tiliæ vnc. iij.
Lilii conual. an. vnc. iij.
De corallis rub. vnc. i.

M. omnia exacte, detur in cucurbita vitrea, appoſitoque alembico & recipiente, clauſiſque iuncturis ſtent in digeſtione ignis lentiſſimi ſpatio 2. vel 3. dierum, donec in fundo vaſis appareat hypoſtaſis quædam ſiue ſedimentum ſpiſſum, craſſumque, reliquum clareſieri & rubeſcere incipiat rubini inſtar & vini rubicundiſſimi: purum ab impuro ſeparabis per inclinationem, hoc eſt, turbido ſeu fæcibus, quod ſi quid in digeſtione extillauerit, illud adde colaturæ, quæ iterum per filtrum coletur: colatura detur in vitrum bene claudendum: ſignetur vt ſupra mixtura antepileptica.

Mixtura antiparalytica compoſita.

℞. Mixturæ noſtræ de tribus ſpiritibus vnc. ix. *Liquoris cornu cerui mi ℥j.*

Ext.

Digitized by Google

Ext.gran.iuniperi vnc.ſ.
Calendulæ,
Maioranæ an.drach.i.
Eſſent.ſaluiæ drach.ſ.
Syr.calendulæ
Stæchados an.vnc.iij.
Primulæ veris
Calami aromatici ana drach.i.
Moſchi
Ambræ an.ſcrup.i.
Syr.cinnam.vnc.iij.

Miſceantur omnia exacte, digerantur, clarificentur, colentur vt ſuperius, colatura detur in vitrum bene claudendum, capſulæ ligneæ ex ligno ſicco indendum. ſ. mixtura antiparalytica. Doſis drach. i. ad drach.iij.

Mixtura Antilethargica compoſita.

℞.Spiritus aquæ Theriac. Camphor.vnc.v.
Spiritus Tartari correcti
Spiritus vitrioli rectificati ana vnc.iij.
Liquoris cornu ceruini vnc.i.
Ext.Betonicæ
Eſſent.thymi drach.ſ.
Meliſſæ an.drach.ij.
Piperis
Moſchi
Ambræ an.ſcrup.ſ.
Caryophyll.an.drach.i.
Syrup.de acetoſitate
Citri & cort.eiuſdem
Piperis,
Garyophyllor.an.vnc.ij.

M.omnia exacte, digerantur, clarificentur, colentur mundiſſime vt ſupra, colatura detur in vitrum bene claudendum capſulæ ligneæ ex ligno ſicco: ſignetur mixtura antilethargica, doſis vt ſupra, ſæpius in paroxyſmo reiterando.

Mixtura compoſita anodyna capitalis, ſeu antinephritica, & contra ſuperfluas vigilias.

℞. Mixturæ noſtræ de tribus ſpiritibus vnc.ix.
Liquoris cornu cerui vnc.i.
Extract.granorum iuniperi vnc.ſ.
Rutæ
Rad.lactucæ
Cornu cerui an.drach.i.
Nymphæ an.drach.i.
Croci Orientalis optimi drach.ſ.
Moſchi
Eſſent.flor.ſambuci
Ambræ ana ℈j.
Roſ.rub.an.℈ij.
Syrupi è ſucco violarum,

de ro-

de roſis ſiccis vnc.iij. *de papauere rubro an.vnc.iij.*

Miſce omnia vt artis eſt, digere, clarifica, cola: colatura reſeruetur cum vitro in capſula ligni ſicci. Doſis drach.iij.

Mixtura ophthalmica & auditui conferens compoſita.

℞. *Mixturæ noſtræ ſimplicis* ℥ ix.	*Chelidon.an.drach.ſ.*
Extr.rad.Valerianæ	*Cyani cærulei an.drach.ſ.*
Ext.Fœniculi drach.ij.	*Moſchi ſcrup.i.*
Cichorii an.drach.ij.	*Syr.maioranæ*
Eſſ.roſ.rub.	*Syr.nucis moſch.vnc.iij.*
Eſſent.florum euphraſiæ	*de roſis pallidis an vnc.iij.*

Miſceantur inuicem omnia perquam optime, digerantur, colentur ac clarificentur, colatura detur in vitrum bene claudendum, capſulæ ligneæ ex ligno ſicco indendum, ſ.mixtura ophthalmica, quæ etiam auditui confert: Doſis ℥.j.ad ℥.iii.

Mixtura Antiaſthmatica compoſita.

℞. *Mixturæ ſimplicis noſtræ vnc.ix.*	*Iridis an.drach.ij.*
Spiritus ligni ſaſſafras vnc.i.	*Eſſent.thymi*
Extract.enulæ campanæ drach.ij.	*Saluiæ an.drach.ſ.*
Liquiritiæ	*E ſucco violarum an.vnc.iij.*
Croci Orientalis ℈i.	*Syr.de peto.vnc.i.*

Miſceantur, digerantur, clarificentur ac colentur: colatura detur ad vitrum mundum claudendum reſeruandumque in capſula ligni ſicci. Fiat Mixtura Antiaſthmatica. Doſis drach.j.ad drach.iij.

Mixtura compoſita Antipleuritica & contra Peripneumoniam.

℞. *Spiritus aquæ theriacalis*	*Liquiritiæ drach.ij.*
Spiritus tartari vini correcti an.vnc.iv.	*Eſſent.papaueris ſub.ſcrup.iiij.*
Spiritus vitrioli rectificati vnc.j.	*Florum tuſſilaginis ſcrup.ij.*
Liquoris cornu cerui vnc.i.	*Syrup.papaueris rubei vnc.vj.*
Extract.granorum iuniperi vnc.ſ.	*E ſucco violarum* ℥ *iij.*

Digitized by Google

M.omnia exacte, digerantur, clarificentur, colenturque mundiſſ. colatura detur & reſeruetur vt reliquæ. Doſis ℥j. ad ℥iij. ſæpius in paroxyiſmo repetendo: ſignetur mixtura antipleuritica.

Mixtura contra Tuſſim compoſita.

℞. Spiritus aquæ noſtræ theriacalis vnc.v.
Spiritus Tartari correcti ℥iij.
Spiritus ſulphuris acidi vnc.ſ.
Spiritus vitrioli rectificati ʒvi.
Extract. polypodii
Liquiritiæ
Betonicæ ana drach.ij.
Syr. iuiubini vnc.iij.
Eſſent. flor. violarum
Nymphee ana drach.i.
Syr. liquiritiæ
E ſucco viol. ana vnc.iij.

M.omnia, digerantur, clarificentur & colentur, colatura detur in vitrum bene claudendum, & capſulæ ligneæ ex ligno ſicco indendum. ſ. mixtura contra Tuſſim. Doſis drach.j, ad drach.iij.

Mixtura contra Hæmoptoſin.

℞. Spiritus aquæ theriacalis ℥.v.
Spiritus Tartari correcti vnc.iij.
Spiritus ſulphuris acidi
Spiritus roſarum rubearum
Liquoris è cornu cerui ana vnc.i.
Extract. rad. ſymphiti maioris drach.ij.
Biſtortæ
Tormentillæ ana drach.ij
Eſſ. flor. cydoniorum.
Roſarum rub.
Nymphee ana ſcrup.ij.
Syr. ſymphiti maior.
Burſæ paſtoris
Plantaginis an. drach.i.
Syr. de roſis ſiccis
Myrtillorum ana vnc.iij.
De ſucco hed. terr. vnc.ij.
Deſcript. Fernelii vnc.iij.

M.digerantur, clarificentur & colentur: colatura detur in vitrum bene claudendum. Doſis vt ſupra, ſed pro diuerſitate perſonarum varianda.

DE MIXTVRIS CORDIALIBVS.

Mixtura contra deliquium animi ſeu ſyncopem.

℞. Spiritus aquæ theriacalis camph. vnc.v.
Spiritus Tartari correcti
Spiritus violarum
Spiritus vitrioli opt. rectificati

Liquoris

Liquoris cornu cerui an. vn. i. ſ.
Extract. cornu cerui
Meliſſæ an. drach. ij.
Eſſent. cinnamomi drach. i.
Croci Orientalis drach. ſ.
Moſchi,
Ambræ
Ligni aloes an. ſcrup. i.
Eſſent. violarum
Florum Tunicæ
Roriſmarini ana ſcrup. ij.
Syrup. Garyophyll. Indicor.
De acetoſitate citri ana vnc. iij.
De corticibus citri
De ceraſis cum garyophyll. an. vnc. iij.

M. omnia exacte, digerantur, clarificentur, colenturque mundiſſime, vt ſupra: Colatura detur in vitrum bene claudendum & capſulæ ligneæ ex ligno ſicco indendum: Doſis drach. j. ad drach. iij. pro mulieribus dematur extr. moſchi, eiuſque loco ſubſtituatur ext. caſtorei vel piperis. Hæc mixtura quoque prodeſt Lethargicis, quemadmodum mixtura antilethargica vtiliter exhibetur in deliquio animi.

Mixtura compoſita Antihypochondriaco contra melancholiam.

℞. *Mixturæ noſtræ ſimplicis ℥ ix.*
Liquoris cornu ceruini vnc. ij.
Extract. granor. iuniperi vnc. ſ.
Pimpinellæ
Tormentillæ
Cornu cerui an. ſcrup. iv.
Meliſſæ ana ſcrup. iv.
Calami aromat.
Liquiritiæ an. drach. j.
Syr. de pomis redolentibus
De Meliſſa
De cort. citri.
De bugloſſa an. vnc. ij.
Croci Orientalis
Cinnam. ana ſcrup. j.
Eſſent. flor. tunicæ
Eſſent. flor. calendulæ ana ſcrup. ij.

Miſce omnia exacte, digerantur, clarificentur & colentur: colatura adhibetur & appropriatur vel per ſe, vel cum conuenienti vehiculo ad affectus melancholicos.

Mixtura contra Tartarum cordis.

℞. *Mixturæ noſtræ ſimplicis ℥ ix.*
Liquoris è cornu cerui vnc. ij.
Spiritus violar. vnc. i.
Extract. granor. iuniperi vnc. ſ.
Aquilegii ſpinoſi
Benedictæ caryophyll.
Carduibenedicti
Cornu ceruini ana ſcrup. iv.
Ligni aloes
Ambræ an. ſcrup. j.
Eſſent. florum anthos
Bugloſſæ ana ſcrup. ij.
Syr. de acetoſitate citri
De ceraſis ſeu garyophyllis

Digitized by Google

De Bugloſſa ana vnc.iv.

M omnia exacte, digerantur, clarificentur, colenturque mundiſſime vt ſupra. Colatura detur in vitrum bene claudendum, & capſulæ ligneæ ligno ſicco indendum.

Mixtura contra morbum ſ. Viti.

℞. *Mixturæ noſtræ ſimplicis vnc.ix.*
Extract. papaueris rubri,
Lolii
Verbaſci
Chamomillæ nobilis an. drach. ij.
Croci Orientalis drach. ſ.
Laudani opiati
Moſchi an ſcrup. j.
Eſſent. florum verbaſci
Chamomillæ nobilis
Sambuci ana ℈ ij.
Syr. papaueris rubei
Flor. chamomillæ nob.
Nucis moſch.
Florum ſambuci. an. ℥. ij.

Miſc. omnia, digerantur, clarificentur & colentur: colatura detur in vitrum bene claudendum, indendumque capſulæ ligneæ ex ligno ſicco. Doſis drach. j. ad drach. iij. In aliis morbis etiam ſummis doloribus cruciatis, anodynum ſpecificum eſt ſummum.

Mixtura ſtomachum confortans.

℞. *Mixturæ noſtræ ſimplicis ℥ ix.*
Extracti calami Aromatici drac. iij.
Carduibenedicti
Piperis an. drach. ij.
Cinnamomi drach. ſ.
Syr. de mentha maior. vnc. iij.
Menthæ
Cort. arant. an. drach ij.
Syr. cinnamomi.
Garyophyll. Indicor. an. vn. iij.

M. omnia exacte, in cæteris procedatur vti ſupra dictum eſt: Doſis ℥ ij, pro ſumma confortatione.

Mixtura contra Tartarum ſtomachi.

℞. *Mixturæ noſtræ ſimplicis ℥ ix.*
Extract. granor. iuniperi ℥. ſ.
Benedictæ garyophyllatæ
Carduibenedicti
Aquilegii ſpinoſi an. drach. ij.
Macis ſcrup. ij.
Syrup. ex ſucco Carduibenedicti
De acetoſitate limonum
De abſynthio ana vnc. iij.

Mixta omnia: Fiant vt reliquæ dictæ mixturæ ſ. vti mandauimus cum reliquis.

Mixtu-

Digitized by Google

Mixtura anodyna ſtomachalis.

℞. Mixturæ noſtræ ſimplicis ℥ix.
Spiritus florum verbaſci
Violarum an. vnc. j.
Extract. granor. iuniperi ℥ſ.
Chamomillæ nobilis
Cornu cerui
Macis an. drach. ij.
Croci Orientalis ſcrup. j.
Ambræ
Moſchi ana ſcrup. ſ.
Eſſent. florum violarum
Verbaſci
Roſ. rub. an. ℈ ij.
Syr. è ſucco violarum
De roſis ſiccis
Nucis moſch. an. vnc. iij.
Flor. chamomillæ nobilis vnc. ij.

Miſceantur omnia & exactè digerantur, clarificentur, colentur mũdiſſime vt ſupra: colatura detur in vitrum bene claudendum, vitrum indatur capſulæ ligneæ ex ligno ſicco. Hæc mixtura eſt ſpecificum anodymum & verum ſudatiuum omnium dolorum, tam à flatibus, quam aliunde profectorum, tum in ventriculo, tum in ventre exiſtentium.

Mixtura ſtomachalis contra vomitum.

℞. Mixturæ noſtræ ſimplicis ℥ix.
Extract. calami aromatici
Menthæ
Macis an. drach. ij.
Cinnamomi ſcrup. j.
Eſſent. florum aquilegii drach. iij.
Syrupi è ſucco cydoniorum,
De ribes
De berberis an. vnc. iij.

M. omnia exactè & in omnibus vt ſupra procedatur. Hæc mixtura omnes bilioſos vomitus, quemadmodum & ex laxitate ventriculi, ex aſſumpto venenato medicamento; ortos vomitus ſiſtit, ſi cochlearii menſura bis terue ad ſummum ſumatur. ſ. mixtura ſtomachalis contra vomitum.

Mixtura contra colicam paſſionem.

℞. Mixturæ noſtræ ſimplicis ℥ix.
Liquoris cornu cerui vnc. j.
Extract. ſpecierum diacymini
Abrotani
Tanaceti an. drach. ij.
Chamomillæ nobilis
Cornu cerui an. ſcrup. iv.
Corticum arantiorum ʒ j.
Cinnamomi ſcrup. j.
Caſtorei
Moſchi an. ſcrup. ſ.
Eſſent. florum chamomillæ ſcrup. iv.
Syrupi è corticum arantiorum
Coralliorum rubeorum
De corticibus citri
Florum chamomillæ an. vnc. ij. ſ.

i 3 Miſce

Digitized by Google

Miſce omnia exacte, digerantur, clarificentur, colentur mundiſſime, in colatura diſſoluātur zibettæ, laudani opiati an. ſcrup. ij. Colatura datur in vitrum bene claudendum. Hæc mixtura eſt verum ſudatiuum omnium dolorum colicorum, ſopitis a. doloribus, peccans materia educenda eſt conuenienti aliquo purgante, vel extracto rhabarbari & ſimili.

Mixtura contra vermes.

℞. Mixturæ noſtræ ſimplicis ℥ ix.
Liquoris cornu cerui
Spiritus guaiacini an. vnc. i.
Extr. centaurii minoris
Hypericonis,
Zedoariæ
Dictamni albi, Rutæ
Abſynthi an. drach. i.
Cornu cerui an. drach. i.
Syr. florum hypericonis
Centaurii minoris
Zedoariæ
Abſynthii an. vnc. iij.

Omnia exacte miſcendo, digerantur, clarificētur, colentur mundiſſime, vt ſupra, colatura detur in vitrum bene claudendum. Doſis drach. j. ad drach. iij. in aqua graminis vel abſynthii.

Mixtura contra dyſenteriam.

℞. Mixturæ noſtræ ſimplicis vnc. ix.
Spiritus roſar. rubearum
Liquoris cornu cerui an. vnc. j.
Extract. rad. tormentillæ ℥ iij.
Pentaphylli
Biſtortæ
Burſæ paſtoris
Symphiti
Plantaginis an. drach. ij.
Cornu cerui drach. i.
Croci Orientalis,
Nucis moſch. an. ſcrup. j.
Syr. de corallis rubeis
De roſis ſiccis
Myrtillorum
Nucis moſch. an. vnc. iij.

Miſta digerantur & pręparentur: ſ. mixtura dyſenterica. Doſis drac. j. ad drach. iij. cum aqua plantaginis, vel dyſenterica noſtra, quā merito omnes pharmacopæi ſemper in promptu paratam habere debent.

Mixtura ad ſiſtendas Hæmorrhoides.

℞. Mixturæ noſtræ ſimplicis ℥ [illegible]
Liquoris cornu cerui vn[illegible]
Extr. rad. chelidoniæ minoris
Verbaſci an. ſcrup. iv.
Syr. de corallis rubeis
De roſis ſiccis
Myrtillorum ana vnc. iij.

M. omnia exacte digerendo, clarificando, & colando: Colatura detur in

tur in vitrum bene claudendum, capſulæ ligneæ ex ſicco ligno indendum. Fiat mixtura ad ſiſtendas hæmorrhoides. Doſis à ʒ i. ad ʒiij. in aqua plantaginis, chelidoniæ minoris, vel per ſe.

Mixtura hepatica compoſita.

℞. *Spiritus aquæ theriac. vnc. i. ſ.*	*Eupatorii ana drach. i. ſ.*
Spiritus tartari correcti vnc. i.	*Extr. trochiſ. de rhabarb. drach. ij.*
Spiritus vitrioli rectificati ʒvi.	*Diarrhodonis*
Liquoris cornu cerui vnc. i.	*Dialaccæ maioris*
Eſſent. roſar. rubearum vnc. i. ſ.	*Diacurcumæ minoris an. ſcrup. ij. ſ.*
Eſſent. croci Martis drach. ij.	*Syrup. roſarum rubearum*
Eſſent. coralliorum rubeor.	*De ſucco endiuiæ*
Meliſſæ	*De ſucco cichoreæ an. vnc. iij. ſ.*

Miſta digerantur & clarificentur, colatis cuſtodiantur vt reliquæ: Fiat mixtura nobiliſſima in confortando hepate. Doſis ʒi. ad ʒ ij. cum appropriatis hepaticis, vel vino chalybeato.

Mixtura hepatica alia.

℞. *Spiritus aquæ theriac. ʒ. ij. ſ.*	*Eſſent. chelidoniæ*
Spiritus tartari correcti vnc. i. ſ.	*Q. Eſſent. Martis an. drach. iij.*
Spir. vitrioli optime rectificati ʒſ.	*Tartari vitriolati drach. ij.*
Extr. granor. iuniperi drach. ij.	*Extr. hepatis lupi ac vituli an. vnc. ſ.*
Liquoris de cornu cerui vnc. i.	*Santalorum omnium drach. iij.*
Eſſent. corall. rubeorum	*Syrup. coralliorum rubeor. vnc. iv.*
Spir. ſulphuris acidi an. vnc. ſ.	*Tinctura violarum vnc. viiij.*

M. omnia probe ac colentur: colatura in vitro clauſo mundetur ad cuſtodiendum in capſulam ligneam, vt ante dictum, ſic conſtat generoſa mixtura arcana, ac chymica.

Mixtura ſplenitica compoſita.

℞. *Mixturæ noſtræ ſimplicis ʒix.*	*to ſolutorum ana drach. i.*
Liquoris de cornu cerui vnc. i.	*Extr. Diacoſti*
Extr. lienis bouis vnc. ij.	*Diatrionpipereon*
Eſſent. croci Martis drach. ij. ſ.	*Diacapparis latit. Galeni an. ʒ. i. ſ.*
Extr. feculæ rad. Aronis ʒij.	*Syrup. de pomis redolentib. vnc. vi.*
Salis fraxini,	*De ſucco fumariæ*
Salis ceterach in vino chalybea-	*De ſucco ſcolopendriæ an. vnc. iv.*

F. lege a. mixtura, quæ nobilis eſt & bona ad omnes durities & oppilationes lienis, & totius Meſenterii, & ad quæuis vitia ac ſymptomata,

mata, quæ inde promanare queunt, veluti ſunt cachexiæ, febres quartanæ, icterus niger, ſuppreſſiones menſium & ſimilia. Doſis obſeruatur ex perſona & morbo à ℥i. ad ℥ij. cum vehiculis appropriatis.

Mixtura nephritica compoſita.

℞. *Mixturæ noſtræ ſimplicis ℥ix.*
Liquoris cornu cerui vnc.j.
Extracti oculorum cancri
Solut. cryſtalli
Teſtarum ouorum an. ℨij.
Eſſent. lapidis Iudaici
Lapidis lyncis an. drach.j.
Ludi microcoſmici drach.ſ.
Salis reſtæ bouis
Salis prunellæ an. drach.j.ſ.
Olei Therebintinæ gutt. xx.
Syrupi de althææ
Fructuum alkekengi
Succi limonum ana ℥iv.

Miſta digerant, clareſiant ac colentur, colatura ad vſum probe reſeruetur. Hæc mixtura magnam habet vim & poteſtatem penetrandi, ita vt nulla iſchuria aut vrinæ ſuppreſſio tam fortis ſit, quin prædicta mixtura ſolui & euinci queat.

Mixtura hyſterica compoſita.

℞. *Mixturæ noſtræ ſimplicis ℥ix.*
Liquoris è cornu cerui ℥j.
Eſſentiæ caſtorei drach.ij.
Succini albi clarificati ℨij.ſ.
Matricis leporis vnc.ſ.
Extracti feculæ bryoniæ ℨv.
Spiritus roſarum
Spiritus meliſſæ an. vnc.ſ.
Extract. myrrhæ
Extract. croci an. drach.j.
Aquæ cinnamomi vnc.j.
Syrup. de arthemiſia
Mercurialis
Cinnamomi ana vnc.iv.

Miſc. omnia, lege artis digerantur, clarificentur & tranſcolentur, inque vſum medicum reſeruentur. Hæc mixtura medetur omni præfocationi ſiue epilepticæ ſiue alterius generis: albis item menſium fluoribus, cruditatibus, flatibus & doloribus inde excitatis confert: ſterilib. etiam prodeſt ad conceptionem & prolis fæcunditatem.

Mixtura ad icteritiam compoſita.

R. *Mixturæ noſtræ ſimplicis ℥ix.*
Liquoris cornu cerui vnc.j.
Eſſent. roſar. rubearum
Coralliorum rubeorum
Spodii,
Fraxini
Tamariſci
Ebuli
Carduibenedicti,
Chelidoniæ

Cin-

Digitized by Google

Cinnamomi	*Syr. de ſucco fumaria*
Croci	*De pomis redolentibus*
Centaurii minoris an. drach. i.	*De ſucco roſarum montani an. ℥iij. ſ.*

Miſceantur omnia, digeſtione facta clarificentur, poſt clarefactionem colentur, colata ſeruentur, vt ante diximus. Doſis eſt vt in cæteris.

Mixtura peſtilentialis compoſita.

℞. *Mixturæ noſtræ ſimplicis ℥ ix.*	*Croci an. drach. j. ſ.*
Liquoris cornu cerui	*Eſſent. camphoræ drach. i.*
Extract. granor. iuniperi an. ℥i.	*Salis abſinthii*
Extract. Zedoariæ	*Salis prunellæ aqua theriacal. ſolut. ana drach. iij.*
Cardui benedicti	*Balſami ſulphuris drach. ij.*
Angelicæ	*Eſſent. antimonii fixi vnc. ſ.*
Tormentillæ	*Syrupi margaritarum vnc. ſ.*
Santali rubei	*Syrupi acetoſit. citri vnc. iij.*
Cinnam. an. drach. ij.	*Tincturæ corallorum vnc. x.*
Eſſent. corall. rubeorum	
Margaritarum	

M. omnia & f. lege artis mixtura generoſiſſima, digeſta, clarefacta & colata reſeruata detur ad ſuos vſus. Doſis drach. j. ad drac. j. ſ. cum vehiculis appropriatis.

Mixtura peſtilentialis alia.

℞. *Mixturæ noſtræ ſimplicis vnc. viiij.*	*Corallorum rubeorum*
Liquoris cornu cerui vnc. i.	*Specierum de gemmis*
Extract. theriaces	*Diambræ ana drach. ij.*
Granorum iuniperi an. ℥ ij.	*Tincturæ vnicornu drach. i.*
Eſſentiæ lapidis Bezoartici vnc. ſ.	*Syrupi de ſucco rutæ*
Eſſentiæ perlarum	*Cardui benedicti*
	Vlmariæ, ſaluiæ ana vnc. iiij.

Miſta omnia digerantur, clarificentur & colentur, colatura detur ſeruanda ad vitrum bonum, in pixide lignea de ſicco ligno reſeruandum. Datur cum aqua Theriacali vel alia aqua appropriata peſtilentiali.

Digitized by Google

Mixtura ad lepram compoſita.

℞. *Spiritus aquæ theriacalis noſtræ vnc. ij.*	*Eſſ. gemmar. omnium an.* ℥. ſ.
Spiritus tartari correcti ℥. i. ſ.	*Eſſ. Antimonii fixi vnc. ſ.*
Spiritus vitrioli rectificati ℥i.	*Extract. ſpec. diamb. vnc. i.*
Spiritus corall. rubeor. vnc. ſ.	*Eſſentiæ croci drach. ij.*
Liquoris cornu ceruini vnc. i.	*Syrupi coralliorum vnc. iij.*
Tincturæ auri drach. ij.	*Syr. margaritarum vnc. i.*
Tincturæ argenti vnc. ſ.	*Syrupi gemmarum an. drach. i.*
Eſſ. confectionis viperinæ noſtræ vnc. i.	*Syrupi de terra ſigillata vnc. ſ.*
	Tincturæ theriacæ q. v.

Miſceantur omnia ac digerantur, clarificentur colenturque: colatura ad vſus reſeruetur. Doſis drach. j. per ſe, vel cum aqua Theriacali.

Hactenus electuaria & miſturæ, ſequitur nunc caput 8. de decoctis.

CAPVT VIII.

DE DECOCTIS.

DEcocta, Græcis ἀποζέματα, medicamenta ſunt poculenta ex plantis earumque partibus elixatione in liquoribus conuenientib. parata. Notanda autem ſunt præcipua duo in decoctionibus: Primo, ne omnimodæ corruptioni ſint obnoxia, poſtquam perfecte decocta & per manicam tranſcolata, cumque oui albumine clarificata, debent digeſtioni & fermentationi mandari, quarum ope & vi paucis poſt horis ſeparari percipies materiam quandam craſſam ac terream in eis, quæ corruptionis cauſa exiſtant: Vti & mandauimus in præparatione ſyruporum; Digeſtis, fermentatis & perfecte depuratis, exinde citra ſachari additionem vel mellis, in longiſſimum tempus reſeruari poſſunt. Secundo, decoctiones non debent fieri in aperto vaſe, ſed in vitris circulatoriis, ſiue ſint vitrea, ſiue ſtannea, ſiue cuprea, Galenici vocant vaſa duplicia: apertis enim vaſis virtutes & proprietates vegetabilium &c. pereunt, & Mercuriales, acidæ, ſulphureæ vel oleoſæ energiæ, in multis ſtudioſe deſideratæ, imminuuntur aut prorſus euolant vel euaporatione exhalant in auras, & ſic balſamici, ac ſubtiliſſimi quæſiti Bezoartici aliquan-

1. *Duo in decoctionibus reformanda.*

Digitized by Google

aliquando ſpiritus amittuntur. Fit etiam decoctio multarum plantarum accuratius balneo vaporoſo, quam quouis alio calore: ſi vſus fueris cornuta vel alembico, ea, quæ deſtillaueris, fæcibus ſuis rurſus addenda erunt, & dein totum decoctum per manicam traiiciendum, clarificandum, digerendum ſiue fermentandum ac depurandum.

Decocta varia ſunt apud Galenicos, & ne ordo nos confundat, primo reformata ſecundum Ioſephũ Quercetanum introducemus, deinde & antiquorum præceptorum Galenicorum proferemus ſaluberrima atque medicamentoſa.

Decoctio lenitiua aperitiua refrigerans.

℞. Rad. Taraxaci
Graminis
Acetoſæ
Oxylapathi an. vnc. i.
Paſſularum
Liquiritiæ an. drach. vi.
Cichorii
Endiuiæ
Scariolæ
Agrimoniæ
Portulacæ an. m. i.
Acetoſæ
Lactucæ
Fumariæ
Capill. Ven. omnium an. m. i.
Sem. 4. frig. maior.
Altheæ an. vnc. ſ.
Prun. Damaſ. N. x.
Iuiubarum paria vi.
Flor. violarum
Bugloſſæ
Roſ. rub. an. p. i.

Fiat decoctum, aromatizetur, ſi placuerit, pauco cinnamomo, & edulcoretur ſacharo, vel addatur ſyrupus violaceus, vel acetoſus, limonum, & ſimiles.

Decoctio lenitiua aperitiua calefaciens.

℞. Cort. fraxini
Tamariſci ana vnc. ſ.
Rad. petroſelini
Fœniculi
Polypodii an. vnc. i.
Prunorum Damaſc.
Iuiubarum an. par. vi.
Paſſularum
Liquiritiæ ana vnc. ſ.
Herb. lupuli
Agrimoniæ
Betonicæ
Primulæ veris
Fumariæ
Ceterach
Polytrichi

Abſynthii | *Sem.maluæ*
Petroſelini an.m.i. | *Althea*
Aſari drach.ij. | *Citoniorum an.drach.ij.ſ.*
Sem.citrii | *Flor.geniſtæ*
Carduibenedicti | *Bugloſſæ*
Cort.citri an.drach.iij. | *Borraginis an.p.i.*

Fiat decoctio, coletur, clarificetur, aromatiſetur & dulcoretur ſacharo, vel adde ſyrup. de duabus vel 5. radicibus & capillorum Veneris q. ſufficit.

Decoctio carminatiua.

R. *Rad.fœniculi* | *Aniſi*
Fol.thymi | *Dauci*
Pulegii | *Cumini an.drach.iij.*
Serpilli an.mj. | *Cinnam.vnc.ſ.*
Paſſul.cor.vnc.i. | *Flor.anthos*
Sem.fœniculi dulcis | *Camomillæ an.p.ij.*

Decoquantur in hydromelite malüatico. Doſis vnc.ij. vel iii.

Decoctio diuretica.

R. *Rad.vincetoxici* | *Fœniculi*
Rubiæ tinctorum | *Milii ſolis*
Valerianæ | *Aniſi*
Pimpinellæ an.vnc.i. | *Cuſcutæ*
Liquiritiæ vnc.ſ. | *Bacc.iuniperi ana drach.iij.*
Fol.betonicæ | *Fructuum Alkekengi N.x.*
Capill.Veneris an.m i. | *Florum geniſtæ p. ij.*
Sem.Bardanæ drach.iij.

Coquantur & aromatizentur cinnamomo, & dulcorentur melle anthoſato.

Decoctio præparans bilem.

R. *Rad.Taraxaci* | *Scariolæ*
Graminis | *Agrimoniæ*
Petroſelini vnc.i. | *Cuſcutæ*
Paſſul.Corinth drach.vi. | *Fumariæ*
Liquiritiæ vnc.ſ. | *Lupulorum*
Fol.Cichorii cum toto | *Acetoſæ*

Eryn-

Digitized by Google

Eryngiorum an. vnc. i. in aceto maceratorum
Hepaticæ
Polytrichi
Adianthi an. m. i.
Sem. 4. frig. maior. & min.
Sem. & cort. citri an. drach. iij.
Florum geniſtæ
Violarum, Borraginis
Buglosſæ an. p. i.

Coquantur in ſero lactis: huic decocto adde, ſi velis,

Oxymelitis ſimplicis
Syr. acetoſi compoſiti
De limonibus.
De ſucco acetoſæ q. ſufficit.

Decoctum ad bilis tenuitatem emendandam.

℞. *Rad. acetoſæ*
Cichorii
Buglosſæ an. vn. i.
Iuiubarum p. vi.
Fol. andiuiæ
Portulacæ
Acetoſæ an. m. i.
Sem. cuſcutæ
Cucumeris
Melonum an. vnc. ſ.
Lactucæ
Pſillii
Citoniorum
Papau. albi an. vnc. ſ.
Florum violarum
Nenupharis an. p. ij.
Gummi Arabici
Tragacanthi an. drach. ij.

Fiat decoctio, in colatura diſſolui poterunt

Syrup. de papauere
De Nenuphare
Violarum, de roſis ſiccis
Diacodii ſine ſpeciebus q. ſ.

Decoctum præparans pituitam.

℞. *Rad. acori*
Cyperi
Fæniculi
Petroſelini
Apii an. vnc. i.
Polypodii
Paſſularum an. drach. vi.
Fol. betonicæ
Chamædr.
Chamæpit.
Thymi an. m. i.
Hyſſopi m. j.
Sem. aniſi
Fæniculi
Cort. citrii an. drach. iij.
Florum anthos
Primulæ veris
Stæchados
Betonicæ an. p. i.
Zingiberis
Cinnamomi

Coquantur in hydromelite, in colatura diſſolue

Syr. de calamintha
Byzant. compoſ.
De Betonica vtriuſq.
De praſſio, &c.
De cort. citri

Decoctio ad parandum ſuccum melancholicum.

℞.Cort.cappar.
Tamariſci
Fraxini an.vnc.ſ.
Rad.Enulæ campanæ
Oxylapathi
Polypodii
Graminis
Aſparagi
Fœniculi an.vnc.i.
Herb.bugloſſæ vtriuſq;
Fumariæ
Lupuli
Agrimoniæ
Meliſſæ
Thymi
Epithymi
Capill.Ven.an.m.i.
Sem.cuſcutæ
Carduibened.an.vnc.ſ.
Flor. geniſtæ
Tamariſci
Violarum
Borraginis
Bugloſſæ an.p.i.

Coquantur in ſero lactis, addendo ſub finem decoctionis ſuccorum depuratorum pomorum redolentium

Fumariæ, *Bugloſſæ ana vnc.iij.*

Dein colentur & aromatizentur cinnamomo: his adde

Syrup.Fumariæ *Scolopendriæ*
Sabor, Bugloſſæ q.ſuff.

Decoctum Catholicum.

℞.Polypodii querni
Sem.Carthami contuſi an ℥x.
Paſſularum
Liquiritiæ an.drach.vi.
Cort.Fraxini
Tamariſci an.vnc.ſ.
Prunorum Damaſc.par.x.
Fol.Fumariæ
Meliſſæ
Eupatorii Meſuæ
Lupuli
Agrimoniæ
Chamed.
Chamepit.
Capillor.om.an.m.i.
Flor.centaur.min.
Hyperici
Geniſtæ
Tamariſci an.p.i.ſ.
Trium cordialium
Nymphea an.p.i.
Rad.Helleb.veri
Hermodactylorum
Agarici troch.in nodulo an.vnc.ſ.

Coquantur in æquis partibus ſeri lactis, & aquæ pomorum redolentium vel fumariæ, in colatura clarificata, infunde, ac tandem parum decoque.

℞. *Fol. ſenæ vnc. i. ſ.* *Caryophyllorum an. drach. i.*
Rhabarbari elect. drach. iv. *Epithymi p. i.*
Cinnamomi

Facta tandem expreſſione, & colatura reducta ad vnc. xvi. diſſolue
Syr. violati ex nouem infuſionibus
Oxymelitis Maioris Iuliani an. vnc. ij.

Fiat apozema in 4. doſes

Decoctum hydroticum.

℞. *Raſuræ ligni guaiaci vnc. vi.* *Corticis eiuſdem vnc. iv.*
Salſæ parillæ *Raſuræ Eboris drach. vi.*
Rad. petaſidis an. vnc. ij. *Sem. Carduibenedicti vnc. i.*
Rad. ligni Rhodii drach. vi.

Macerentur per 24. horas, deinde coquantur, addendo ſub finem decoctionis
Karabes conquaſſatæ *Stæchados*
Summitatum Lupuli *Anthos an. p. i.*
Fumariæ an p. i. *Cinnabrii in nodulo linteo ligati vnc. i.*
Flor. bugloſſæ p. i.

Hoc decoctum tranſcoletur per Manicam Hippocratis, Doſis vnc. iiij.

Hydroticum aliud.

℞. *Raſuræ corticis ligni ſancti ℥. vi.* *Saſſafras vnc. ij.*
Rad. Chinæ ſectæ vnc. i. *Nucis moſch.*
Herb. ſiccarum Vlmariæ *Cinnam. an. ℥. ſ.*
Carduibened. an. m. i. *Epithymi p. ſ.*
Fol. ſenæ vnc. iij. *Aquæ Meliſſæ*
Hermodactylorum *Fumariæ an. lib. i.*
Turbith an. drach. i. ſ. *Vini albi opt. lib. iv.*

Macerentur ad ignem Bal. Mar. tepidum, vaſe optime clauſo, per 3. vel 4. dies, dein fiat expreſſio, & colatura dulcoretur, ſi velis, ſacharo: Doſis vnc. iv.

Decoctum ſudorificum contra luem Veneream.

℞. *Ligni ſancti vel Indici lib. iij.* *Gratiolæ m. ſ.*
Salſæ parillæ *Carduibenedicti m. iij.*
Stæchados Arab. an. lib. ſ. *Sem. eiuſd. vnc. vi.*

Auri-

Digitized by Google

Auriculæ muris cum rad. *Rhabarb.drach.ij.*
Scabioſæ an.mj. *Polypodii drach.i.*
Tormentillæ vnc.i.

Contuſa infundantur per ſex dies in aquæ fontanæ lib. 30. vel 40. Dein omnia bulliant in vaſe magno, oleorum extractioni apto eoque clauſo, vel in alembico cœco, vt nihil reſpirare poſſit per 5. vel 6. horas. Adde huic decoctioni fruſtulorum ferri & chalybis an. lib. ii. quibus peractis, denuo in vini menſ. iv. ſeorſim macera:

Corticis ligni guaiaci lib.ſ. *Turbith*
Hermodactylorum *Gran.paradiſi an.℥.iv.*

Omnibus contuſis per horam integram adhuc coquantur: deinde confundantur decoctiones, & denuo bulliant, ac ſimul per manicam tranſiiciantur.

Hydroticum aduerſus epilepſiam.

℞.*Raſuræ ligni buxi vnc.ij.ſ.* *Raſ.cornu cerui drach.vi.*
Ligni iuniperi *Raſ.eboris*
Rad.pæoniæ *Rad.chinæ an.vnc.ſ.*
Viſci querni an.vnc.i.ſ. *Sem.carduibenedicti*
Raſ.ligniRhodii drach.vi. *Cort.citri ana vnc.j.*

Macerentur per viginti quatuor horas in lib. viij. aquæ fontanæ tepidæ: dein coquantur ad vnius tertiæ conſumptionem, addendo ſub finem decoctionis,

Flor.Tiliæ arboris, *Lilii conual.an.p ij.*

Fiat colatura per manicam Hippocratis, cuius doſis vnc. v. ad vi. in potu.

Hydroticum ſpecificum ad paralyſim.

℞.*Aquar.fumariæ* *Fol.ſaluiæ lib.ſ.*
Vlmariæ, *Aciditatis ſulphuris q.ſ.*
Flor.calendulæ an.lib.i. F.remedium acidulum: Doſis ℥.ij.

Sudatiuum ſpecificum ad Hydropem.

℞.*Fumariæ* *Bacc.iuniperi vnc.ij.*
Eupatorii Meſ.an.m.j. *Raſ.eboris drach.vi.*
Rad.Aſari *Nucis moſch.*
Hirundinariæ an.vnc.i. *Santali citr.ana vnc.ſ.*

Mace-

Macerentur per 24. horas in ſ. q. aquarum florum ebuli & geniſtæ & vini albi: de hoc decocto traiecto per colatorium vini aromatici æger capiat vnc. v.

Sudorificum contra lapſum & concuſſionem.

℞. *Buglossa*
Carduiben. an. vnc. ij.
Sem. Carduiben. vnc. ſ.
Butyr. recentis vnc. ſ.
Spermatis ceti vnc. ſ.
Mumia vera drach. i. ſ.
Croci ſcrup. i.

Bulliant in lib. 1. ſ. vini albi lento igne, ad conſumptionem tertiæ partis: de colatura exhibe vnc. iv. vel vnc. vi. calide.

Decoctio hydrotica aduerſus febres intermittentes.

℞. Milii à ſuperiore cortice mundati lib. i. coquatur in ſuff. quantitate aquæ fumariæ ad crepaturā, cape huius decoct. colatæ ℥. iv. vini albi vnc. ij. exhibe ægrotanti calide, qui exſpectabit ſudorem in lecto.

Potio vulneraria I. Q.

℞. *Rad. Tormentilla*
Conſolida vtriusque an. vnc. i.
Herb. limonii vtriusq;
Sanicula
Pyrola
Verbena
Alchymilla
Perſicaria an. m. i.
Vinca per vinca
Herba Roberti an. m. ſ.
Flor. verbaſci
Hyperici
Centaurii minoris an. p. ij.
Aſtacorum purgatorum & exſiccatorum Num. vi.
Mumia vnc. ſ.

Macerentur per duos dies in vini albi & aquæ veronicæ an. lib. ij. in vaſe circulatorio ad calorem B. M. vaporoſum: Dein fiat expreſſio & colatura per Manicam Hippocratis, aromatizata pauco cinnamomo, vel coriandro in ſucco citoniorum præparato. Doſis cochlearia ij. vel iij. mane ac veſperi.

Potio vulneraria alia.

℞. *Oculorum cancri vnc. ſ.*
Mumia drach. ij.
Boli armeni veri drach. i. ſ.
Herb. agrimonia
Ophiogloſſi
Veronica
Cyclaminis an. m. i.
Spermatis ceti vnc. i.

Macerentur in vino albo per 2. aut 3. dies: Dein fiat expreſſio & co-

ſturæ clarificatio: Doſis cochlearia ii. vel. iij. *Vel*: R. Zedoariæ, galangæ ana drach. iij. herb. virgæ aureæ pyrolæ ana m. j. cochlearum Aſtacorum conquaſſatarum N. iv. coquantur in vino & aqua.

Vel pro vulneribus ſclopetariis: R. Rad. Angelicæ, galangæ, zedoariæ ana vnc. ſ. flor. Vincæ pervincæ, lilii conual. an. p. j. Mumiæ, boli armeni veri ana drach. j. ſ. ſpermatis ceti drach. ij. Digerantur & circulentur in M. B. per 4. dies in ſ. q. vini albi & aquæ vlmariæ.

Vel in fracto oſſe ab ictu: R. Ariſtolochiæ, cyclaminis, ſerpentariæ maioris, conſolidæ vtriuſque, Geranii ana m. j. ſaniculæ m. ſ. macis, zedoariæ, oculorum cancri ana vnc. ſ. Mumiæ, galangæ minoris ana drach. i. ſ. conquaſſatæ & minutim conciſæ herbæ, & reliqua in puluerem craſſiuſculum redacta, circulentur in vaſe duplici horis 4. cum menſura vna vini.

Vel potio vulneraria cephalica: R. Acori vulgaris vnc. ſ. herb. limonii ſylueſtris, meliſſæ, vincæ pervincæ, Perſicariæ, Chelidoniæ, Pyrolę, Veronicæ, Verbenæ an. m. i. flor. verbaſci, lilii conuall. betonicæ ana p. i. macerentur vt ſupra.

Vel potio ſanguinem è vulneribus erumpentem prohibens: R. Cinerum teſtarum Aſtacorum & Ranarum an. vnc. ſ. Coralli rubri, ſpodii ana drach. iii, Mumiæ drach. ij. macerentur in lib. i. aquæ ſpermatis ranarum ad calorem M. B. per 24. horas, dein fiat expreſſio & colatura; Doſis cochlearia ij.

Potio ad renum & veſicæ vlcera: R. Rad. conſolidæ maioris, ſigilli Salomonis an. vnc. i. fol. Polygoni, alchymillæ plantaginis ana m. j. Croci Martis opt. præparati vnc. i. macerentur in æquis partibus hydromelitis ſimplicis & tincturæ roſarum præparatæ.

Ad Gonorrhœam virulentam ſeu fœtidam. R. Herb. vermicularis m. i. ſem. cytoniorum, rutæ, Agni caſti, plantaginis ana vnc. i. Rad. tormentillæ vnc. ſ. flor. roſ. rub. p ij. verbaſci p. i. ſucci limoniorum vnc. vi. aquæ flor. maluæ arboreſcentis lib. i. ſ. macerentur per tres quatuorue dies ad calorem Mar. Baln. lentum; Dein tranſcolentur: Doſis cochlearia ij. ad iij.

Decoctum purgans ad quartanam.

R. *Folicul. ſenæ*	*Flor. bugloſſæ*
Epithymi ana vnc. ij.	*Centaurii minoris*

Myro-

Digitized by Google

Myrobal. Citrinorum unc.ſ. *Hyperici an.p.i.*

F. omnium decoctio in ſ.q. ſeri lactis, in cuius colatura macera per 12. horas.

Rhabarbari electi vnc.ſ. *Cinnamomi drach.ſ.*
Rad. eſulæ præparatæ drach.i.

Dein exprimantur, addendo ſyrupi de pomis redolentibus compoſ. vnc.iij. Fiat apozema in tres doſes.

Decoctum ad prouocandos menſes.

℞. *Milii Solis, aniſi* *Viſci quercini an.drach.iij.*
Dictamni drach.j. *Croci ſcrup.j.*

Contuſa macerentur per 24. horas in vino albo generoſo: dein bulliant: doſis decocti vnc.iv.

Ad ſiſtenda menſtrua.

℞. *Rad. Tormentillæ* *Gummi Arabici*
Conſolidæ maioris ana vnc.i. *Tragacanthi ana drach.ij.*
Sem. Berberis *Succi plantaginis depurati lib.i.ſ.*
Acetoſæ ana vnc.ſ.

Macerentur per 24. horas, deinde coquantur, exprimantur, colentur, addendo ſyrupi citoniorum vel myrtillorum q.ſ. Fiat apozema in duas doſes.

Vel ad præcipitationem vteri: ℞. Fol. lauri, myrtillorum ana vnc.ſ. paſtinacæ domeſticæ drach.iii. macerentur, poſtea coquantur cum vino generoſo. Doſis vnc.iij.

Ad iuuandam conceptionem: ℞. Teſticulorum veruecis præparatorum in vino & exſiccatorum, vuluæ leporis identidem præpar. & exſiccatæ, macis, cinnamomi, caryophyll. zingiberis albi, ameos ana drach.ij. croci drach.i.ſ. medullæ vel carnis nucum communium auellanarum, piſtaciorum ana drach.vi. Contuſa ac macerata decoquantur in lib.ij. Vini maluatici ad tertiæ partis conſumptionem: Doſis vnc.iij. ad vnc. iiij.

Ad morſum canis vel ſerpentis: ℞. Rad. Gentianæ, Valerianæ ana vnc.i. ſ. Fol. conſolidæ minoris, rutæ ſiccæ, pulegii ana m.i. Mumiæ, cancrorum calcinatorum ana vnc.j. coquantur cum vino: Doſis vnc.ij. vel iii.

Ad febres chronicas: ℞. Fol. ſcolopendriæ, abſynthii, centaur. min. an. m. i. vuarum Corinth. Hordei an. vnc.i. aſari ℥iij. coquãtur in æquis partib.

ſeri acti s & vini albi, in colatura diſſolue ſachari & cinnamomi quantum ſuff. ad dulcorandum & aromatiſandum. Fiant doſes i j.

Sin febres à verminatione: R. Vermium terreſtrium in vino albo lotorum & exſiccatorum vnc. ſ. Florum hyperici p. ij. Fiat decoctio cum vino albo: doſis vnc. iij.

Ad febres intermittentes: ℞. Rad. & cort. ſambuci ana vnc. j. Aſari ℥iij. cinnamomi drach. i. ſ. coquantur ex lacte.

Ad hydropem & purgandas aquas: ℞. Rad. ireos recentium vnc. j. ſ. ſoldanellæ, Aſari, ſpe. Diacarthami ana drach. iij. ſem. ebuli, cinnamomi ana drach. j. ſachari vnc. j. ſ. vini albi & aquæ ſambuci an. q. ſ. & F. maceratio & decoctio in tres doſes.

Ad icterum expertum: ℞. Chelidoniæ cum toto m. j. fol. & flo l. Hyperici an. m. ſ. Raſ. eboris, pulu. ſtercoris Anſerini ana drach. iij. Croci drach. ſ. Puluis ſtercoris & crocus parantur in linteolo linteo; deinde coquantur omnia æquis partibus vini albi & aquæ ſcolopendriæ, colentur & ſacharo dulcorentur. Fiat decoctum pro iij. doſibus.

Ad duritiem ſplenis: ℞ Raſuræ ligni ſancti vnc. iv. cort. eiuſdem, corticis fraxini ana vnc. ij. Aſari drach. vj. Liquiritiæ, polypodii quercini ana vnc. j. Ceterach, adianti, polytrichi, chamædr. chamæpit. an. m. j. flor. geniſtæ, macerentur & decoquantur in aquæ ſcolopendriæ & vini ana lib. iij. dulcorentur & aromatiſentur ſacharo & cinnamomo: Doſis vnc. iv.

Decoctum galli ad varios affectus: ℞. Polypod. querc. ſem. carthami ana vnc. j. ſ. thymi, epithymi ana p. i. ſem. cumini, anethi, aniſi, fæniculi, carui, carduibenedicti an. drach. ij. fol. ſenæ vnc. j. turbith gummoſi vnc. ſ. cinnamomi drach. i. ſ. criſtallorũ Tartari albi vnc. ij. ſalis gemmę vnc. ſ. contundantur & miſceantur ſimul, ex qua miſtura venter galli euiſcerati impleatur; dein coquantur tribus aquæ partibus, & vna vini albi, quouſque galli caro ab oſſibus ſeparetur.

Decoctum ad comminuendum calculũ: R. Rad. reſtæ bouis ℥j. fol. ſaxifrag. virgæ paſtoris ana m. i. fruct. ſenelorum, alkekengi ana par. x x. Milii Solis vnc. j. cinnamom. ſem. Bardanæ, ſaxifragiæ, aniſi, fæniculi ana drach. iij. gran. hederæ vnc. ſ. ſtraminis vel ſtipitum fabarum exſiccatorum vnc. ſ. coquantur in æquis partibus aquarum parietariæ, argentariæ, & vini albi ad vnius tertiæ conſumptionem: exhibe pro doſi vnc. iii.

Vel

Vel ℞. Ciner. rad. reſtæ bouis, cineris ſtipitum fabarum ana vnc. i ſ. indantur in nodulo lineo & aquarum parietariæ, fenelorum, & Betonicæ ana lib. i. coquantur, donec fiat lixiuium ſatis forte, quod tranſcoletur & aromatiſetur cum cinnam. Doſis vnc. ij. vel iij. ſ. cum drach. vi. ſyrupi limonum.

Decoctum ſeri lactis: ℞. Seri lactis lib. iv. huic adde ſucci limonum vnc. iv. ſucci pomorum redolentium recens extracti vnc. vi. clarificentur cum ouo, adde ſachari: Doſis vnc. vi. vel adde huic clarificationi, flor. violarum, bugloſſæ q. v. deinde adde ſachari.

Decoctum ad dyſenteriam & lienteriam: R. Rad. tormentillæ, acetoſæ, ſantali rubri ana vnc. i. ſem. berberis, plantaginis, portulacæ, gran. myrthi ana vnc. ſ. coriandri præpar. cinnam. macis ana drach. ii. Been albi ac rubri ana drach. i. flor. thapſi barbati, roſ. rub. ſpicæ nardi an. p. j. aquarum plantaginis, acetoſæ, agrimo. abſynthii ana lib. i. ſ. coquantur ad medium, dein fiat expreſſio, colaturæ adde ſyrupi de granatis acidis, citoniorum, & de roſis ſiccis ana vnc. ii. Fiat apozema in quatuor doſes.

Decoctum Chinæ: R. Rad. chinæ vnc. i. aquæ fontanæ lib. vi. ſucci limonum vnc. i. decoquantur ac percolentur: Doſis vnc. vi. Hactenus Spagyrorum decocta, nunc Galenicorum inſequuntur.

Decoctio aperitiua lenitiua maior.

℞. Herbarum endiuiæ	*Rad. petroſelini*
Cichoreæ	*Paſſularum an. vnc. ſ.*
Fumiterræ an. m. j.	*Sem. aniſi*
Herbarum eupatorii	*Fœniculi an. drach. ij.*
Borraginis	*Comarum thymi*
Bugloſſæ	*Epithymi ana drach. i. ſ.*
Cuſcutæ	*Cort. rad. tamariſci drach. ij.*
Scolopendrii veri ana m. ſ.	*Cort. rad. capparorum drach. ij.*
Glycyrrhizæ raræ	*Fol. ſenæ vnc. ij.*
Rad. fœniculi	*Polypodii quercini vnc. i.*
Rad. apii	*Agarici electi vnc. ſ.*

Incidenda incidantur, & quæ contundi debent, conterantur, & miſceantur omnia ſimul, ſeruenturque pro vſu.

Decoctio aperitiua lenitiua minor.

℞. *Herbarum agrimoniæ*
Lupulorum
Cichoreæ
Cuſcutæ
Betonicæ
Ceterach
Endiuiæ
Fumiterræ an. vnc. ij.
Rad. apii
Fœniculi
Petroſelini
Acori
Glyzyrrhizæ an. vnc. iv.
Aſari vnc. i.
Sem. aniſi
Fœniculi an. vnc. i.
Polypodii quercini vnc. xij.
Prunorum Damaſcen.
Ficuum pinguium an. num. xxxij.
Paſſularum vnc. iv.
Senæ Alexandrinæ vnc. i.
Florum Borraginis
Bugloſſæ
Violarum
Roſarum rubrarum an. vnc. i.

Incidantur & contundantur, & miſceantur omnia ſimul.

Decoctio aperitiua maior cum rhabarbaro.

℞. Specierum decoctionis aperitiuæ maioris, ſpecierum decoctionis lenitiuæ minoris ana vnc. iij.

Decoquantur in aquæ lib. vi. adde conſumptionem duar. lib. Colaturæ feruidæ infunde

Rhabarb. electi vnc. ſ.
Cinnam. drach. ij.
Salis gemmæ ſcrup. i.
Spicæ Indicæ ſcrup. ij.
Species diarrhodon abbatis ſcrup. iv.
Sacchari vnc. xij.

Miſceantur pro vſu.

Decoctum laxatiuum in Maio.

℞. *Fumiterræ m. iij.*
Lupulorum
Hyſſopi
Rad. cichorii ana m. ij.
Abſinthii m. i.
Senæ vnc. i. ſ.
Polypodii vnc. i.
Seri caprini menſ. ij.

Bulliant ad conſumptionem tertiæ partis: prodeſt ſcabioſis & delicatis.

Decoctum bilem educens.

℞. *Intybi,*
Bugloſſæ,

Cicho-

Digitized by Google

Cichorii
id eſt,
Agrimoniæ m.ſ.
Flor. Borraginis
Violarum an.p.ſ.
Tamarindorum vnc.i.
Prunorum Damaſc.num.v.
Glycyrrhizæ raſæ vnc.i.ſ.

Decoquantur,vt ſupra,in aqua ad tertias.

Decoctum in febri Tertiana Heurnii.

℞.*Rad.cichorii*
Acetoſæ
Endiuiæ an.m.i.
Sem.4.frig.maior vnc.ſ.
Rad.graminis
Aſparagi cum aceto macerati an. drac.iij.

Fiat decoctio ex aqua ad lib.j.Colaturæ adde
Sachari albi
Succi Arantiorum
Syrupi de acredine citriorum ana vnc.iij.

Vel in fine decoctionis adde aceti acerrimi & mellis optime deſpumati ana vnc.iij. Fiat apozema quod aroma trahat ex ſantal.alborum ſcrup.ii.

Aliud decoctum mixtos educens humores.

℞.*Paſſularum vnc.ſ.*
Galangæ inciſæ drach.i.
Flor.Borraginis
Violarum an. drach.i.
Senæ drach.vi.

Horum decoctio & infuſio ſtet per noctem,& mane rurſus ebulliat, & fortiter exprimatur.Poſt.
R.*Expreſſi vnc.iv.*
Syrupi roſ.lax.mannæ an.vnc.i.
Syrupi conſeruæ Zingiberis drach.i.
Aquæ cinnamomi cochlearium vnum.
Miſce,& fiat potus.

Decoctum fructuum.

℞.*Prunor.nu.xl.*
Sebeſten,
Siue myxariorum num.xxx.
Iuiubarum num.xxx.
Tamarindorum vnc.ij.
Caſſiæ recens extractæ vnc.iij.
Mannæ vnc.i.

Macerentur fructus in aquæ libris tribus : deinde adde caſſiam, tamarindos, & mannam:fiat,vt ſupra.

Deco-

Digitized by Google

Decoctum thymi.

R. *Thymi*	*Stachados*
Caſſutha	*Polypodii ana drach. v.*
Hyſſopi an. vnc i.	*Eupatorii Meſuæ drach. iij.*
Paſſularum purg. drach. xx.	*Rad. Apii*
Myrobal. emblicarum	*Fœniculi ana drach. vij.*
Chebularum ana vnc. i.	*Abſinthii, aniſi,*
Turbith drach. iv.	*Dauci ana vnc. iij.*

Coque omnia in libris tribus aquæ, ad librarum duarum conſumptionem: cola. Colato adde

Turbith *Agarici, drah. j.* *Zingiberis drach. ſ.*

Macerari noctem ſine: poſtridie cola, & vtere.

Decoctum ſtæchados.

R. *Stæchadis*	*Schænanthi*
Origani cretici an. ℥ iv.	*Hyſſopi ana drach. ij.*
Sem. Apii	*Paſſularum mund. drach. i.*
Fœnic. Eupatorii Meſuæ an. ℥ iij.	*Turbith drach. iv.*

Coque, vt ſupra, & vtere.

Decoctum epithymi.

R. *Myrobal. Indarum*	*Summitatum fumariæ ana drach. iv.*
Stæchados Arabici	*Folliculor. ſenæ vnc. j.*
Epithymi	*Polypodii drach. vi.*
Paſſularum mund. an. vnc. j.	*Turbith drach. iv.*
Myrobal. chebul.	*Agrimoniæ drach. v.*

Omnia præter epithymum coquantur in ſeri caprini libris tribus, ad duar. librar. conſumptionem; tunc adde epithymum, & ſemel ferueſac: tolle ab igne & adde

Hellebori nigri drach. i. *Agarici drach. ſ.* *Salis Indi drach. j. ſ.*

Frica, cola, & vtere.

Decoctio ſenæ D. Gereonis.

R. *Folliculor. ſenæ vnc j. ſ.*	*Violarum*
Foliorum ſenæ vnc. j.	*Roſar. rubr.*
Zingiberis drach. j.	*Arantiarum an. drach. ij.*
Flor. Borraginis	*Polypodii quercini vnc. ſ.*

Paſſu-

Digitized by Google

Paſſular.purgatar.vnc.ij. *Prunorum an.num.xij.*
Sebeſten, *Aqua.fontis lib.iv.*

Fiat decoctio ſ.a.modo ſena parum ebulliat, & vas optime obturatum per 6.horas dimittatur, deinde exprimatur.

Decoctum myrobalanorum.

R. *Myrobal.citrinarum,* *Comarum fumariæ vnc.i.*
Chebularum *Abſynthii drach.ij.*
Indarum an.vnc.i. *Prunorum num.xx.*
Tamarindorum vnc.i.ſ. *Paſſular.mundat.vnc.i.*

Coque in lib.tribus aquæ, ad duarum librar.conſumptionem: cum imbecillum voles medicamentum, reliquæ libræ dimidio adde Pulpæ caſſiæ vnc.ii Cum autem valentius, adde Pulpæ caſſiæ vnc.j. Turbith, Agarici an.drach.ſ.Frica, cola. Præſtantius fiet, ſi in ſero lactis caprini coquantur.

Decoctum Eupatorii.

R. *Eupatorii* *Comarum fumariæ an.drach.iv.*
Abſynthii *Bedeguar*
Aſari *Secacul an.drach.iv.*
Nardi Indicæ *Myrobal.chebularum*
Capill.Veneris *Indarum an.drach.viij.*
Cyperi *Paſſularum purgatarum vnc.i.*
Rhabarbari

Coque, & vtere.

Decoctum Adianthi.

R. *Adianthi veri recentis vnc.i.ſ.* *Prunor.Damaſ.nu.xl.*
Summitatum fumariæ, *Ziziphorum num.x.*
Summitatum lupuli *Iuiubarum num.xx.*
Violarum ſiccarum an vnc.i.

Coque libris tribus aquæ lento igne ad lib.ij. conſumptionem, infunde tandem

Pulpæ caſſiæ ſolutiuæ vnc.iij. *Mannæ vnc.i.*
Tamarindorum vnc.ij. *Rhabarbari boni drach.iij.*

Frigidum manibus frica, cola, & propina.

Decoctum fumariæ.

R. *Succi cichorii* *Succi borraginis an.vnc.iv.*

m *Succi*

Succi Endiuiæ *Succi fumiterræ vnc.viij.*
Succi lupulorum.

Quibus coctis & purgatis, adde

Myrob. citrinorum *Paſſularum mund. an. vnc.i.*
Myrob. Indorum an. drach.ij. *Tamarindor. vnc.iij.*

Frica, cola, & ſerua.

Galli decrepiti decoctum.

R. *Hyſſopi* *Sem. carthami vnc.ij.*
Calaminthæ an. m.i. *Polypodii quercini vnc.i.ſ.*
Paſſular. mundatar. ℥.i.ſ. *Trium florum cordi dicator. an. p.j.*
Aniſi *Flor. Chamæmeli*
Fœniculi *Meliloti an. p.ſ.*
Cari ana drach. vi.

Includantur omnia in ventre galli decrepiti, præparati vt decet: in fine coctionis adde

Foliorum ſenæ vnc.ij. *Agarici trochiſcati drach.x.*

Fiat colatura ad lib. ij. ac reponatur. Accipiemus præſcripti decocti vnc.iv. ſerapii violati vnc.j. Fiat hauſtus: ſi robuſtior fuerit æger, adde drach.ij. Diaphœnici, aut benedictæ laxatiuæ.

Decoctum atram bilem vacuans.

℞. *Bugloſſæ* *Sem. aniſi*
Scolopendrii ana m.ſ. *Fœniculi ana drach.ſ.*
Senæ Alexandrinæ vnc.j. *Zingiberis ſcrup.i.ſ.*
Flor. violarum *Paſſularum vnc.ſ.*
Thymi *Prunor. Damaſc. num.x.*
Epithymi ana p.i.

Decoquantur in aqua ad tertias. Ex iure hoc ſumantur vnc.iv.

Decoctum hellebori nigri.

R. *Cort. rad. helleb. nigri preparati drach.ij.* *Cinnamomi*
Aniſi, *Garyophyll. an. g.iij.*
Sem. fœniculi ana drach.i.

Fiat decoctio ſ.a. cuius doſis vnc. iij. cum confectionis Hamech ℥ſ.

Aliud.

Myrobalanorum omnium an. vnc.ſ. Comminuantur craſſe, & macerentur per diem & noctem in aquæ fumariæ lib. vii.

Poly-

Digitized by Google

Polypodii — *Hermodactylorum vnc.ſ.*
Grithymi ſenæ ana vn.i. — *Caryophyllorum an.drach.ij.*
Glycyrrhizæ — *Cort.præparator.hellebori nigri ℥.ſ.*
Sem.Citri

Coquantur ad medietatis exhauſtionem cum tenui expreſſione. Accipe huius decocti partem ſextam.

Syrupi de fumaria compoſiti, — *De corticibus Citriorum ℥.ſ.*
Syrupi roſati ſolutiui ana vnc.j.

Miſce, bibat: medetur hypochondriacis & laborantibus ex malo venereo.

Decoctum Cordiale.

℞. Prunorum num.xij. — *Violarum*
Paſſularum vnc.i. — *Meliſſophylli*
Sebeſten num.xvi. — *Capill.Vener.an.m.ſ.*
Iuiubarum num.x. — *Sem.baſilici*
Flor.Borraginis — *Glycyrrhizæ*
Buglosſa — *Dauci ana drach.ij.*

Coque, vt ſupra; decoctum vero cordiale refrigerans fit, additis ſeminibus communibus, iiſque ſeminibus quæ decoctum refrigerans ſupra deſcriptum ingrediuntur.

Decoctum Cordiale.

℞. Prunor.Damaſc.num.vi. — *Buglosſa*
Palmular.Indicar. — *Violarum*
Paſſarum ana vnc.ſ. — *Hordei an.p.j.*
Glycyrrhizæ drach.i.ſ. — *Sem.4.com.frig.an.drach.ſ.*
Flor.Borraginis.

Aquæ fontanæ quant.alia medicamenta tres digitos ſuperare poſſit: in qua reliqua omnia coquuntur ad tertias: deinde ex iure colato datur triens, aut quincunx. Si ſæpius exhiberi debet, maior tum aquæ, tum medicamentorum modus adhibeatur.

Decoctum pectorale.

℞. Paſſularum vnc.j. — *Hordei purgati vnc.j.*
Sebeſten — *Glycyrrhiza vnc.ſ.*
Iuiubarum ana Num.xv.

Dactylorum num.vi.
Caricarum pinguium N.iv.
Adianthi m.ſ.
Hyſſopi drach.ij.decoque.

Decoctio florum & fructuum.

R. *Caricarum Num.v.*
Prun.Damaſc.Num.xv.
Iuiubarum
Sebeſten an.Num.xx.
Tamarindorum vnc.i.
Capillorum Ven.m.ſ.
Glyzyrrhizæ drach.ij.
Florum roſarum
Violarum
Borraginis
Buglosſæ an.drach.ij.
Lupulorum
Endiuiæ an.m.ſ.

Incidantur ac decoquantur pro vſu.

Decoctum ad maceranda medicamenta.

R. *Prunorum Num.xij.*
Sebeſten Num.x.
Paſſularum vnc.i.
Hordei decorticati vnc.ſ.
Glycyrrhizæ raſæ
Violarum
Cinnam.an.drach.ij.
Folliculorum ſenæ
Polypodii
Epithymi
Carthami
Aniſi
Dauci an.drach.ij.

Coque in lib.ii.aquæ communis ad medietatem.

Decoctum carminatiuum.

R. *Aniſi, Dauci*
Fœniculi
Cumini Carui an.ℨ.iij.
Glycyrrhizæ vnc.ſ.
Flor.Chamomillæ m.ſ.
Paſſarum vnc.i.ſ.

Coque in lib.ii.aquæ ad medietatem.

Decoctum ligni guaiaci cum corticibus.

R. Ligni guaiaci vnc.x.cort.ligni guaiaci vnc.iv. Aquæ fontanæ lib. xii. Infundantur, vt ſupra: & decoquantur vſque ad conſumptionem librar.ix.deinde addantur vini optimi lib.iii. & iterum feruere modice ſinito, poſtea refrigeratum colato, & in vaſe vitreo pro ſyrupo ſeruato.

Decoctum guaiaci Fiorauanti.

R. *Cortic.ligni guaiaci triti lib.i.*
Aquæ Fontanæ lib.xiv.

Macerentur horis 24. deinde coquantur vſque ad lib. iv. conſumptionem: poſtea adde

Poly-

Polypodii quercini vnc.ij. Cichorii m.i.

Aloes hepaticæ vnc.ſ.

His iterum per horam decoctis, adde

Fol. ſenæ, epithymi ana vnc.i.

Colocynthidis drach.vi. Sacchari vnc.viij.

Denuo coquantur, dum pars dimidia fuerit conſumpta, & lib.viij. remanſerint: coletur & ſeruetur in vaſe vitreo obturato, ad vſum. Doſis cyathus vnus mane & ſero, & ſudet: ſicque continuet per dies 20. & liberabitur. Pro potu autem vtatur ſequenti decocto.

R. *Ligni Guaiaci inciſi lib.i. Vini albi lib.x.*

Macerentur per noctem: deinde cum per horam 1. bullierint, adde aquæ lib.xv. Denuo coquantur non diu, & erit factum.

Decoctum aliud ligni guaiaci.

R. *Remanentiam prioris decoctionis, aquæ puriſſimæ lib.xv.*

Iterum coques ad tertias: ſub decoctionis finem addes

Glycyrrhizæ raſæ, & contuſæ vnc.ſ.

Paſſularum mundatarum vnc.ij.

Abſoluta decoctione, addes

Cinnamomi drach.v. ad ſaporis iucunditatem.

Eoque decocto vtetur in paſtu. Nonnulli ſub finem primæ decoctionis addunt:

Fumariæ, Lupulorum, Borraginis, Bugloſſæ an.m.j.

Alii vero addunt: Cyclaminis, Carduibenedicti, Olibani ana vnc. j. Alii rad. Enulæ in pul. redactæ, mumiæ ſing. vnc.ſ. carabæ drach.ii.ſ. pulueris hermodactylorum drach.ij. ſenæ orientalis vnc.ſ. Alii mediã partem vini albi: alii tres partes vini; & vnã aquæ iniiciunt: quod profuturum putauerim corporibus pituitoſis, ac robuſtis, atque cum nerui ac tendines non afficiuntur. Cum vero corpora ſint imbecilla, ſatius duxerim, magiſque profuturum; ſi decoctio in ſola aqua fiat: imo cum corpus imbecillum bilioſum, aut ad tabem propenſum, ſæpe guaiaci vſu ipſum contabeſcit: inflammantur vrinæ, dolores augentur. Itaque cum corpus eſt bilioſum; loco aquæ communis, vtimur aquis cichorii, bugloſſæ, violarum, fumariæ in decoctione, &c.

Decoctum zarſæ parillæ compoſitum.

R. *Zarzæ parillæ vnc.iij. Cap.Ven.*

Cort.ligni vnc.i.
Rad.chinæ drach.ij.
Hermodactyl.vnc.i.
Polypodii
Raponrici
Turbith
Rad.liliorum alborum
Apii
Aſparagi
Fœniculi
Petroſelini
Glycyrrhizæ an.drach.ij.
Fol.ſenæ vnc.ſ.

Decoquantur omnia ſ.a.in lib. xx. aquæ ad lib.v. & hoc pro ſyrupo. Capiat bis in die manc & veſperi vnc. vi. calide. In reſiduo infunde lib. xx. aquæ, & decoquantur ad lib. xii. & iſtam aquam bibat loco vini, & de octo in octo dies purget humorem peccantem: & debet ſumi per dies xv. ad minus.

Decoctum guaiaci cum zarza parilla.

R. *Zarzæparillæ*
Cort.ligni guaiaci an vnc.ij.
Polypodii quercini vnc.ſ.
Cinnamomi electi ℥j.
Aqua lib.xij.

Coquantur vſque ad duarum menſ.conſumptionem, coletur & ſeruetur pro potu ordinario. In fine adde cinnamomi electi vnc. ſ. vel vnc.i.

Potio pro phthiſicis, noſtra.

R. *Cort.ligni guaiaci vnc.i.*
Tuſſilaginis
Virgæ aureæ
Plantaginis an.m.j.
Conſolidæ maioris vnc.ʃ.
Paſſularum
Iniubarum
Sebeſten
Glycyrrhizæ ana vnc.ſ.
Cinnamomi electi vnc.ſ.
Aquæ ferratæ menſ.iv.

Coquantur ad cõſumptionem quartæ partis, cui adde olei ſulphuris, quantum ad acorem inducendum ſufficit. Vſus in prandio & cœna loco vini.

Decoctio vulneraria.

R. *Virgæ aureæ*
Saniculæ
Polygonati
Plantaginis
Saluiæ minoris
Pulegii
Ariſtolochiæ rotundæ
Centaurii minoris ana m.j.

Coquan-

Digitized by

Coquantur in vino & aqua menſ. j. ſ. vſque ad conſumptionem duorum digitorum, coletur, & vtatur mane ſtomacho ieiuno, hauſtu vno.

Potio vulneraria, qua vulnera mirum in modum curantur.

℞. Ceruiſiæ menſ. ij.	*Arthemiſiæ rub.*
Clematis m. j.	*Peruincæ ana parum.*

Decoque ad medietatem in vaſe fictili cooperto. Deinde excola in ollam lapideam, ſiue lagenam, ſic vt orificium eius probe obſtrui poſſit, ne aer ingrediatur poſtea vſui ſerua.

Potio alia vulneraria.

℞. Limonii ſylueſtris	*Betonicæ ana vnc. j.*
Saniculæ	*Vini opt. menſ. ij.*
Pedis leonis ana drach. ſ.	

Coquantur in olla vitreata, bene obturata, per ſpatium duarum horarum. Ex hac potione homini ſauciato ſingulis diebus mane & veſperi ad quantitatem vnius cochlearis exhibe bibendum: & loco affecto braſſicæ folia, vel aliquod emplaſtrum vulnerarium impone.

Potio vulneraria cephalica.

℞. Flor. lilii conuall.	*Chelidoniæ*
Betonicæ an. p. j.	*Vincaperuincæ*
Galangæ	*Veronicæ*
Macis drach. iij.	*Centaurii an. m. ſ.*
Perſicariæ	

Macerentur vt ſupra, & ad vſum ſeruentur.

Potio alexipharmaca, contra vulnera ſcolopetica venenata.

℞. Mithridatii	*Syrupi de limonibus vnc. j.*
Theriacæ opt. an. drach. ſ.	*Aquarum bugloſſæ*
Margar. præpar.	*Scabioſæ*
Coralli rub. præp. an. ℈j.	*Ana q. ſ.*
Boli armeni drach. ſ.	

Fiat potio. Reiteretur bis, vel ter, ſi opus videatur.

Alia pro ditioribus.

℞. Auri vitæ,	*Terræ ſigillatæ electæ ℈j.*
Eſſent. margar. an. gr. vi.	*Aquæ theriac. noſtræ vnc. ij.*

Eſſen-

Eſſentiæ corallorum g.viij.

Fiat potus, ſtatim ſumendus. Cor mirifice ab omni veneno & contagione tuetur.

Potio vulneraria in fracto oſſe, ab ictu ſclopetario.

R. *Ariſtolochiæ,*	*Macis*
Cyclamini	*Zedoariæ*
Serpentariæ,	*Oculor. cancri ana vnc.ſ.*
Conſolidæ vtriusq;	*Mumiæ*
Geranii ana m.i.	*Galangæ min. an. drach.i.ſ.*
Sabinæ m.ſ.	

Conquaſſatæ, ac minutatim conciſæ herbæ, & reliqua in puluerem craſſiuſculum redacta coquantur in duplici vaſe horis quatuor cum menſ.i. vini. Vtatur mane & veſperi.

Hactenus decocta. Sequitur nunc caput 9. de vinis medicatis.

CAPVT IX.

DE VINIS.

VINA medicata in multos vſus parari poſſunt: Omnia tamen erunt vel corroborantia, vel alterantia ſolum, vel purgantia. Sunt quidem gratiora talia medicamenta, & præſertim iis, qui alias potiones abhorrent, ſapor enim purgantium, aliorumue hac ratione occultari videtur. Diuidemus autem vina ſicut & aquas in ſimplicia & compoſita, nempe quod ex variis rebus componantur, cum ſimplicia ex vna tantum conſtent, vnde & ipſorum orta differentia.

Conficiũtur a. vina duobus modis: primo cum muſto tempore vindemiarum: vbi aliquot doliola parua 12. 15. aut plurium menſuratum comparanda erunt. Exempli loco deſcribemus abſynthiacũ, ad cuius normam cætera omnia facile concinnabuntur.

Vinum abſynthiacũ. Accipe abſynthii Romani exſiccati q. v. hoc iniice in vas aliquot idoneum, ſuperaffunde muſtum recens, & ſine bullire per aliquot dies, nouum perpetuo muſtum alternis diebus reaffundendo, quo vas ſemper repletum maneat, vinumq; à fæcibus ſuis exquiſitius repurgetur, peracta ebullitione, reple totum dolium eodemmet muſto & optime claude. Macerentur & digerantur omnia per 24. dies aut menſem, nec

priuſquam

Digitized by Google

priuſquam hoc temporis ſpatio perfecte digeſtum & clarificatum fuerit, hoc bibendum exhibe, ſeruatur ad annum vnum aut amplius.

Deinde parantur etiam vina quouis tempore. Exempli gratia: Recipe idem abſynthium minutim inciſum, immitte in vas vitreum, ita vt tertia pars vaſis vel paulo plus eo impleatur, affunde vinum albũ optimum vaſe probe obturato, quod deinde in repoſitorio vel loco quodã tepido ponatur ad macerandum per 10. aut 12. dies: Interea temporis vinum attrahet abſynthii virtutem atque ſaporem, & ita in phiola ſiue vitro relinquatur, & loco eius, quod in vſum quotidianum detrahitur, reaffunde vinum nouum generoſum: ſi hoc vinum ſpecificum vis reddere ad expellendos vermes, adde flores hyperici vel centaurii minoris, & in reliquis procedatur vti diximus.

Sic fient varia vina ſimplicia vt vinum Acori, Angelicæ, Antholatum, ſaluiatum, ad frigidos cerebri affectus.

Vinũ Euphragiæ & fœniculi oculorũ aciei & corroborationi cõfert.

Vinum Enulatum ac Tuſſilaginis, aſthmati & pulmonum vitiis medetur, valetq; ad detergendos pulmones, & iuuãdam expectorationẽ.

Vinum hypericonis & cẽtaurii minoris liberat iecur ab obſtructionibus, ſimul ac roborat.

Vinum bugloſſatum cordi, omnibuſque melancholicis affectibus commodatum eſt, fitque vel cum floribus vel radicibus eiuſdem.

Vinum aniſi ad colicum dolorem ex flatu prouectum, ſiue is in ſtomacho, ſiue in vniuerſo ventre exiſtat, laudatur.

Vinum epithymi & tamariſci confert lieni.

Vinum paſſulatum in ſenibus maxima eſt virium reſtauratio.

Vina alkekengi & eryngiorum nephriticos & calculoſos leuant.

Vinum vero iuniperinum, cor, cerebrum, ac partes nobiles roborat.

Vinum ſcilliticum præparat humores, & incidit attenuatq; craſſas, pituitoſas ac melancholicas materias, nullum etiam excellentius eſt remedium ad reſoluendos humores mucilaginoſos ac tartareos.

Vinum ſenæ melancholicos ac varios humores purgat.

Vina hermodactylorum & turbith, ſeroſos ac pituitoſos humores ex ipſis iuncturis euacuant: Vnde ad arthritidem vſurpantur.

Vina ſeminis ebuli & ſambuci aquas potenter ducunt, & ad hydropis curationem adhibentur, veluti & vinum hederæ.

Hactenus vina præcipua ſimplicia, eorumq; virtutes & proprietates

ordine enumerauimus: Ad eorum v. præparationem quod attinet, alia hic inſtructione opus non eſt, quandoquidem illa per ſe facilis eſt, & ex duob. exemplis ſupra propoſitis nullo negotio addiſci poſſit. At v. vina ſeminum ebuli & ſambuci, quod hæc ſemina vinoſa, & eo ſolum tempore, quo vuæ, matura ſint, paulo aliter, quam dictum eſt, præparari debent. Quare prædictorum ſeminum vtrumlibet exprimendum eſt, & ſuccus extrahendus, qui cum dupla muſti optimi vini albi quantitate admiſceatur, & in dolium magnitudinis conuenientis ad ſolitam digeſtionem & fermentationem infundatur. Notandum vero, hic melius eſſe, ſi id obturato dolio peragatur, hoc eſt, ſi dolium penitus non repleatur, & obturetur bene, ne quid exhalet. Quo facto & fermentatione per menſem integrum abſoluta, dolium aperiendum, vinoq; ad ſummum vſque adimplendum eſt. Hæc vina purgant ſeroſos humores & conducunt hydropicis.

Vinum præterea ſcylliticum paulo etiam diuerſa ratione, quam prędicta vina, parari debet. Scylla enim cultro ligneo aut eburneo, vel quouis alio, qui tamen ferreus non ſit, mundari, & in talleolas ſecari, ſolique per vigintiquinque aut triginta dies ad exſiccandum exponi debet. De qua ſic præparata accipe lib. j. & in vas vitreum aptum iniice, ſuperaffundendo vini albi optimi lib. viij. omnia vaſe bene clauſo digerantur in Baln. Mar. calido per quinque aut ſex dies: dein tranſcolentur per manicam Hippocratis, adiectiſque mellis optime depurati lib. iij. parum bulliant & purificentur: & ſic vinum habebis ſcylliticum, quod ad vſum reſeruabis in vaſe accuratiſſime occluſo. Remedium eſt præſtantiſſimum ad omnes humores præparandos, vt iam dictum.

Verum vt vina purgantia ingratum ſuum ſaporem amittant; guſtui grata fiant, poſt prædictam illam macerationem, per manicam Hippocratis ſæpius tranſcolanda, & ſaccharo, paucoque cinnamomo & coriandro aromatizanda ſunt, ad quam eandem methodum parabuntur etiam alia vina tam roborantia, quam purgantia; quæ grata & vtilia erunt, nec adeo magno conſtabunt precio, ſed promiſcue omnibus, tam infimæ, quam ſummæ conditionis hominibus commodiſſime exhibebuntur.

Reſtat iam, vt de vinorum etiam compoſitorum præparatione, ducto à vinis purgantibus exordio, verba faciamus.

Vinum

Vinum purgans ſenæ vindemiarum tempore parandum.

℞. *Foliculorum ſenæ lib. iv.*	*Prun. Damaſc. lib. iv.*
Caryophyll. vnc. ij.	*Liquiritiæ inciſæ lib. j.*
Cinnamomi	*Polypodii*
Macis ana vnc. iij.	*Sem. Carthami contuſi ana lib. ij.*
Sem. fœniculi vnc. ij. ſ.	

Omnibus probe inuicem mixtis indantur vaſe (cuius magnitudo erit 20. menſurarum Pariſienſium) & affuſo muſto generoſo bulliant, ſuperaffundendo ſemper vinum nouum. Poſt perfectam coctionem vaſe optime clauſo omnia macerentur & fermententur ad viginti aut vigintiquinque dies: Et ſic habebis vinum purgans, quod integris validiſque viribus per integrum annum præſtabit: huius doſis eſt vitrum paruum in aurora, vel vnc. iij. aut vnc. iv. mane ac veſperi, ſecundum morbi genus.

Si facultatem eius purgatricem reddere cupis generaliorem, adeo vt inſtar Catholici omnes humores ſimul trahat & expurget, addere oportet rad. exſiccatarum oxylapathi, ſiue rhabarbari Monachorum, Hermodactylorum, Mechoacæ, Turbith q. lubet. Et ſic medicamen habebis ſummum aduerſus podagram, Luem Veneream, & ſimiles affectus, addendo ſalſæ parillæ & Raſuræ ligni guaiacini ad libitum. Ex cuius vſu continuato ad pluſculos dies, ſingulares & eximios percipies effectus.

Vinum Catholicum purgans facilis præparationis

I. Q.

℞. *Rad. Acori vnc. ſ.*	*Macis ℈iv.*
Polyp. quercini	*Conſ. flor. geniſtæ*
Sem. Carthami ana ʒj.	*Violarum*
Fœniculi	*Maluæ ana ʒ. ſ.*
Aniſi ana ʒiij.	*Hermodact. alborum ʒvj.*
Cort. myrobal. citrin.	*Turbith ʒ. ſ.*
Chebulorum ana ʒij.	*Folic. ſenæ vnc. ij.*
Cynnamomi	*Vini albi generoſi lib. iij.*
Caryophyll. ana ℈iv.	

Omnibus probe inuicẽ mixtis in vaſe vitreo optime lutato & clauſo macerentur ad calorem lentum Baln. Mar. per 4. aut 5. dies, am-

pliuſue. Colentur aliquot vicibus per Manicam, addendo ſachari vnc. vi. Doſis vnc. ij.

Vinum purgans aliud.

℞. *Sena vnc. ſ.* *Caryophyllorum num. vi.*
Cinnamomi contuſi drach. ſ. *Vini albi q. ſ.*

Claudatur vas addendo ſi placet ſachari: macerentur in loco frigido per 3. dies, quod vinum ſufficienter tinctum ſit.

Vinum purgans ex floribus prunorum.

℞. *Florum prunorum q. v.* *Dactylorum abſq; nucleis lib. i.*
Vuarum Corinth. lib. v. *Fœniculi vnc. iij.*
Prunorum dulcium lib. iij. *Cinnamomi vnc. ij.*
Iuiubarum lib. ij.

Affundatur vinum optimum recens, tempore verni, quoad vſque doliū in quo confecturus ad ſummum ſit repletum, macerentur omnia ad dies 20. ſiue menſem vnum.

Ad eundem modum parari poteſt, tempore veris vinum purgans contra vermes ſiue lumbricos ex Perſicæ arboris floribus: Item ex floribus hyperici, ſummitatibus centaurii, minoris ac fumiterræ ſit vinum ad mundificationem ſanguinis, purgandam flauam & atram bilem, ſi addere placet ſenam, fortius erit, amaritudo ſi quæ inſit corrigitur vuis Corinthiacis & liquiritia.

Sic eodem modo purgans vinum præparetur ex roſis pallidis & albis tam hortenſibus quam ſylueſtribus, quod purgat ſeroſos humores, addita radice vincetoxici confert hydropi, & purgat per vrinas: Ex ebuli ſemine cum hedera idem ſit vinum, &c.

Vinum helleboratum.

℞. Radices hellebori nigri bene mundatas, & ab omni terreſtri impuritate purgatas, quas minutim conciſas in B. M. cum ſufficienti vini vel aceti quantitate, & ſemine aniſi per viginti quatuor horas macerabis: hinc poſt quatuor aut quinque dies vnum prædictum ſeparabis: Eo enim modo omne venenum ex prædicta radice extrahetur, quæ dein exſiccari debet.

℞. *Rad. hellebori, ea qua dictum eſt ratione præpar. vnc. ij. ſ.* *Fœniculi dulcis*
Aniſi ana drach. vi.
Folicul. ſenæ vnc. iij. *Cort. citri ana vnc. ſ.*

Macc-

Digitized by Google

Macerentur omnia in duabus vini albi optimi, & iam purificati mẽſuris per quatuor aut quinque dies in Bal. Mar. calido, coleturque vinum abſque expreſſione vlla, dein bis terue per manicam Hippocratis tranſmittatur, dulcoretur & aromatizetur cum ſachari ſufficienti quantitate, & pauculo cinnamomo. Sequuntur nunc vina corroborantia.

Vinum Hippocraticum.

℞. Cinnam. vnc. ij. vel vnc. iij.
Caryophyllorum ℥ſ.
Piperis longi
Cardamomi
Granorum paradyſi
Galangæ ana drach. ij.
Nucis moſch. drach. i. ſ.

Omnibus craſſe contuſis in inuicem mixtis macerentur in ſpiritu vini, in vitro optime clauſo, poſitoque in B.M. per 3. aut 4. dies, aut donec ſpiritus vini colores & virtutes aromatum omnes extraxerit. Frigefactum vas aperi, & ſepara tincturam per inclinationem, quam in phiola ſeorſim ſerua ad vſum. Fæcibus ſeparatis reliquam aromatum partem fortiter exprime per linteum, quam in phialis aliis reſeruabis ad vſum. Sed prior tinctura poſt macerationem filtretur & coletur per manicam, idque ob extractionem faciliorem virtutum rerum aromaticarum. Eiuſmodi extracta diutiſſime ad vſum ſeruari poſſunt. Quoties igitur libuerit, cũ vini optimi menſura vna infundes drachmam vnam atque alteram extracti, & ſachari q. voles: & habebis ſic vinum aromaticum.

Claretum Excellens I. Q.

℞. Cinnamomi vnc. ij.
Macis vnc. ſ.
Dactylor. ſine nucleis minutim inciſorum n. xx.
Myrobal. n. iv.
Sem. aniſi
Fœniculi an. vnc. i.
Vuarum Damaſ. vnc. vi.
Coriandri præp. v. ſ.

Aromatibus & ſeminibus craſſo modo contuſis, omnia indantur vitro, affundendo aquæ vitæ rectificatæ, vini Canariæ, vel vini albi generoſi, ſingulorum menſuram j. Pariſienſem, quæ facit tres libras aut circiter: Occluſo vaſe macerentur in loco frigido per quatuor aut quinque dies, citra ſeparationem liquoris à fæcibus ſuis: aut ſi placet, poſt macerationem tranſcola per manicam inſtar vini Hippocratici,

ſerua in phialis clauſis ad vſum. Doſis eſt vnum atq; alterum cochleare, tempore matutino: Poteſt hoc claretum dulcificari ſacharo.

Claretum eiuſdem aliud.

℞. *Vini maluatici aut vini albi optimi menſ.j.ſ. vel iv. aut v.*

Indatur in vitrum aut Pellecanum, addendo

Caryophyllorum	*Fæniculi ana drach.ij.*
Nucis moſch.	*Diptamni*
Macis ana vnc.j.ſ.	*Flor. roſmarini*
Zingiberis	*Buglоſſæ ana p.ij. vel illorum conſeruarum an. vnc.j.ſ.*
Cardamomi ana vnc.ſ.	
Coriandri, aniſi ana drach.ij.	*Tabell. aron. roſ. vnc.j.ſ.*
Sachari albiſsimi lib.j.	

Omnibus craſſo modo contuſis & inuicem mixtis, infundantur cũ vino & ad macerandum ponantur in B.M. tepido, vaſe bene clauſo per 2. aut 3. dies. Poſtea colentur per manicam aliquot vicibus, vt ſpecierũ virtus melius extrahatur. Huius vini, quod diutiſſime ſeruatur in lagenis clauſis, mane exhibe 1. aut 2. cochlearia.

Vinum Antepilepticum I. Q.

℞. *Raſuræ cranii humani recent. vnc.ij.*	*Sem. pæoniæ*
Viſci querni minutim inciſi vnc.j.ſ.	*Carduib. contuſi an. drach.vj.*
Flor. pæoniæ	*Cinnamomi ℥ ſ.*
Lilli conuallium	*Nucis moſch.*
Tiliæ an. p.iij. vel iv.	

Indantur in vas vitreum colli oblõgi: affundatur vinum optimum: occluſo vaſe, macerentur omnia in B.M. tepidiſſimo per 4. aut 5. dies, colentur bis vel ter, & ſi velis dulcificare colaturam, adde paululum ſachari. Hoc vinum curat epilepſiam. Eius doſis ſunt aliquot cochlearia tempore matutino, idque in quouis lunæ ſeptenario.

Vinum Antapoplecticum.

℞. *Florum Lauendulæ*	*Anthos p.iv.*
Saluiæ p.iv.	*Baccarum iuniperi vnc.ij.*

Affundatur vinum opt. & in cęteris procedatur vt ſupra.

Vinum zedoariæ compoſitum.

℞. Ze-

Digitized by Google

℞. *Zedoariæ vnc. ij.* *Macis* *Caryophyllorum* *Cinnamomi an. drach. j. ſ.* *Zingiberis* *Piperis longi ana vnc. i.* *Nucis moſch. vnc. ſ.*

Omnia craſſiuſcule conquaſſata, vno pluribuſue nodulis lineis includantur & ſuſpendantur, per dolioli foramen, in dolio muſti pleno 40. dier. aut ad minus menſis vnius ſpatio ad macerationem, quibus poſtea ſublatis, vinum ad cerebri ventriculiq; corroborationem tempore neceſſitatis exhiberi poteſt.

Egregium fit vinum Antiparalyticum ex floribus. Calendulæ & lauendulæ, per extractionem tincturæ, &c.

Vinum Ophthalmicum.

℞. *Enulæ campanæ in taleolas ſecta & exſiccata ℥ij.* *Fol. Euphragiæ ℥ij. Sem. fœniculi, Sileris montani an. ℥j.*

Contundantur craſſiuſcule & omnia in vnũ, vel in plures nodulos concluſa, ſuſpendantur in dolio, vt dictum eſt, aut in phiala vitrea, & macerentur per menſem. De quo vna atque altera vncia ad acuendum viſum exhibeatur, idque ſingulis matutinis.

Vinum Chalybeatum I. Q.

℞. *Limaturæ chalybis ℥iv.* *Rad. Eryngiorum* *Enulæ campanæ ana vnc. j. ſ.* *Santali citrini vnc. j.* *Coralli rubri* *Raſuræ eboris ana drach. vi.* *Caryophyllorum* *Macis* *Cinnamomi* *Zingiberis ana drach. iij.* *Ceterach* *Flor. geniſtæ* *Anthos* *Epithymi an. p. ij.* *Vini albi generoſi lib. vi.*

Macerentur per octiduum ad minimum ad ignem B. M. calidum, dein tranſcolentur per manicam Hippocratis ter quaterue, vt vinum optime clarificetur, quod dulcorari ſacharo poterit, vt fiat vinum guſtui gratum: Doſis vnum aut alterum cochleare in principio, deinceps ſi opus, augeatur.

Vinum aliud Chalybeatum I. Q.

℞. Laminas chalybis puriſſimi vi ignis ſcintillantis atque liquefactioni proximi, mergantur in magdaleones ſulphuris, vt liqueſcat chalybs inſtar ceræ Hiſpanicæ, recipiatur in vaſe ſemipleno vini albi gene-

Digitized by Google

generoſi vel aceti ſambucini, dein in tigillo ad ignem ardentem ſinatur per vnam atque alteram horam, vt optime exſiccetur, leuigeturq; tandem vt Alkohol in porphyrite, huius ſic præparati chalybis cape vnc. iij.

Rad. Eryngiorum	*Fol. ſiccor. chamædr.*
Rubiæ tinctor. an. drach. vi.	*Ceterach*
Cort. med. fraxini	*Flor. geniſtæ ana p. i.*
Rad. filicis ana vnc. ſ.	*Caryophyllorum*
Sem. fœniculi	*Macis ana drach. ij.*
Baccar. iuniperi recent.	*Cinnam. interio. drach. ij. ſ.*
Gran. Alkermes ana drach. iij.	*Vini albi generoſi lib. x.*

Indantur omnia in vas vitreum, & exponantur ad radios ſolares æſtatis tempore, vel ad ignem lentum per 20. dies, materiam bis terue baculo agitando, dein transcolentur per manicam Hippocratis. Ad cachexiam & hydropem ineuntem ſingulare illud eſt præſidium: Doſis primis diebus ab ℥i. ad ℥ij. deinde in dies augenda cenſeatur.

Vinum Antinephriticum.

Vt vinum Antinephriticum conficias, dolium iuſtæ magnitudinis vino generoſiſſimo, repleatur: quod quidem vinum prius decoctum, & ab aquea ſua humiditate depuratum ſit. Super huius vini Heminis octo dolio incluſis, vt ſupra, addes

Fructuum Alkekengi lib. i.	*Saxifragiæ*
Rad. reſtæ bouis	*Biſmaluæ ana vnc. ij.*
Eryngiorum in taleolas diſſect. & exſic. an. vnc. iij.	*Fol. Herniariæ*
Sem. Bardanæ	*Flor. geniſtæ ana p. iv.*
Milii ſolis	

Macerentur omnia per menſem integrum, deinde ad vſum referuetur vinum. Si poſt prædictam macerationem illud transcolaueris, melliſque optime depurati tertiam partem addideris, & vt ſupra, in vino ſcyllitico ebullire ſiueris: Vinum efficies, quod diu conſeruari poterit, neque ingratum guſtui erit. Cuius vnc. ij. aut vnc. iii. (præmiſſa tamen primæ corporis regionis purgatione cum bolo aliquo ex caſſia aut ſimili) ad calculi expulſionem, & prohibendam eius generationem exhibentur: Hactenus Chymiæ reformatæ verba, nunc & ſapientum Galenicorum auctoritates.

Vina,

Digitized by Google

Vina, caput calefacientia ſunt: Vinum è Betonica, Euphragiæ, Roſmarini, ſtæchados, ſaluiæ, fœniculi, &c. In præparatione non confundimus, ſed noſtra coniungimus.

Vinum ad memoriam & obliuionem Arnoldi.

R. Zingiberis, Piperis longi, Galangæ ana ℥j.
Caryophyllorum, Cubebarum an. ℥ß.
Nucis Indicæ ʒiij.ß.

F. puluis, qui ligetur lente in ſacculo, & ponatur in vini boni bullientis lib. IV. & cooperiatur ne reſpiret, & permittatur clarificari: Et cum opus eſt, aſſiduetur: ne ſacculus de vino remoueatur.

Vina cor calefacientia ſunt: Vinum Borraginatum, Bugloſſatum, ſacharatum, Hippocraticum & Nectar.

Vinum Hippocraticum Alex. Benedicti.

R. Vini auſteri odorati ſextarium, ſacchari albi lib. ß. Cinnamomi, Zingiberis an. ℥ß. Galangæ ʒj. miſce, & cola ſecundum artem.

Infuſum pro vino Hippocratico.

R. Cinnamomi ℥j ß. Zingiberis albi ʒiij. Caryophyl. Nucis moſchatæ an. ʒß. Granorum paradiſi ℈ij. Piperis ℈j. pulueriſentur craſſiuſcule ac macerentur in ſemilibra aquæ vitæ, & probe obturato vaſe luto ex farina & aqua, fiat infuſio dies ſex: ac in cella vinaria interim ponatur, & quotidie bis concutiatur, vt ſe motu res variæ mixtæ feriant: Guttulæ aliquot huius liquoris remixtæ cyatho vini, Hippocraticum vinum illico præbent.

Nectar.

R. Cinnamomi ℥j.ß.
Zingiberis ʒiij.
Cardamomi ʒij.
Folii,
Galangæ an. ʒj.
Spicæ nardi,
Carui an. ʒß.
Piperis longi ʒIV.
Caryophyllorum,
Nucis moſchatæ,
Macis,
Granorum paradiſi an. ʒij.
Mellis deſpumati vel ſachari lib.j.
Vini boni lotum Burgenſ.

Et ſi potes, loco mellis, pone ſachari libram.

Vina Thoracem calfacientia ſunt.

Thoracem calefaciunt vinum Hyſſopites, vinum è Marrubio, Enulatum, paſſulatum, Aniſi & Fœniculi, item & Hippocraticum, quale eſt.

R. Cinnam. optimi ℥j.
Aniſi, Fœniculi an. ʒj.
Macis, Ireos an. ʒß.
Sachari albiſſimi ℥iij.
Caryphyllorum ʒj.ß.
Glycyrrhiza ʒiij.
Cardamomi ʒß.

Singula diligenter trita infundantur cum ſequentibus:

R. Vini Maluatici ℥ix.
Aquæ Roſaceæ ℥j.ß.
Aquæ Borraginis lib. j.
Aqua mellis ℥iij.

Fiat vinum Hippocraticum clarum, ponendo omnia per horas aliquot iuxta fornacem, tandem per ſaccum filtri ſæpius colato.

Vina excalefacientia ventriculum.

Ventriculum excalefaciunt vinum Abſinthites, vinum ceraſorum, nigrorum acetoſorum, vinum raſpatium, vinum Aniſatum, &c.

Vinum Hippocraticum Alexandri Benedicti.

R. Cinnamomi electi ℥ß.
Zingiberis albi ʒij.
Sachari lib. ſ.
Caryophyllorum
Nucis Moſchatæ
Piperis longi an. obolos iv.

Bene tuſa cum ſacharo, in meri albi congio commiſceto, deinde percolato: optimum diſſolutis ſtomacho remedium eſt.

Vinum Hippocraticum Ioannis Langij.

R. Cinnamomi electi ℥j. ʒv.
Zingiberis ʒvj.
Caryophyllorum
Galangæ ana ʒj.
Macis
Nucis Moſchatæ an. ℈ij.
Granorum Paradiſi
Cardamomi
Coriandri an. ℈j.
Aniſi ℈ß.
Sachari lib. ij.
Vini rubri Menſ. ij.

Fiat ſecundum artem vinum Hippocraticum.

Vinum Hippocraticum Auguſtani.

R. Cinnamomi ℥j. ß.
Zingiberis ℥ß
Caryophyllorum. ʒß.
Macis
Gran. Paradiſi ana ʒj.
Galangæ ʒj. ß.

Carda-

Digitized by Google

Cardamomi ʒj. *Sem. Aniſi* ʒß.
Vini lib. x. *Sachari albi lib.* j.ß.

Fiat potus ſecundum artem.

Vinum ſeu Nectar optimum.

℞. *Cinnamomi lib.* ſ. ʒß. *Cardamomi* ʒij.
Zingiberis, galangæ *Piperis longi* ℈j.
Granorum paradiſi *Spicæ nardi*
Caryophyllorum *Squinanthi an.* ℈j.
Cubebarum, Macis an. ʒij. *Nucis Moſchatæ* ℈ß.

Croci ad pondus denarii: omnia minutiſſime trita miſce, & habebis ſpecies abunde pro loto nectaris: Deinde accipe libram j. mellis cū pinta aquæ fontanæ decoctam, vſque ad conſumptionem aquæ: & refrigerandam ſepone: tunc accipe circiter lotum boni vini, & ſucco cū prædictis ſpeciebus in vas immiſſo, vinum percolando, infundito paulatim, mel etiam cum vini parte prius mixtum paulatim infundendo, ita vt ſuccus non comprimatur. Quod fierit pretioſius, adde pro melle ſacharum. Item agallochi opt. folii ana gr. ij. & Moſchi aliquantulum vel gr. j.

Claretum cum ſacharo.

℞. *Cinnamomi electi* ʒvj. *Zingiberis* ʒß.
Caryophyllorum ʒiij. *Nucis Moſchatæ* ʒij.
Macis, Cardamomi an. ʒß. *Coriandri præpar.* ʒj.ß.
Sachari albi lib. j. *Vini optimi lib.* iiij.

M. & ſecundum artem fiat claretum.

Claretum cum melle & ſacharo.

℞. *Cinnamomi electi* ℥j. *Caryophyllorum*
Zingiberis ℥ß. *Piperis longi*
Vini albi odoriferi lib. vj. *Cardamomi an.* ℥j.
Sachari albi lib. j. *Mellis albi deſpumati quart.* iij.

M. & fiat claretum ſecundum artem.

Vinum chamædrites, excalfacit Hepar: Vinum Tamaricis, excalefacit lienem: Vinum Alkekengi & ſaluiatum, excalefaciunt Renes & Veſicam, ſic vinum ad calculum, quod tale eſt.

℞. *Rad. Ononidis* ℥ij. *Fol. Betonicæ*
Ruſci *Fol. ſaxifragiæ an.* M iij.

Digitized by Google

Aſparagi	*Flor. Ononidis*
Rubiæ Tinct. an. ℥j.	*Flor. ſaxifragiæ. an. p.* ij.
Sem. Alkekengi ℥iij.	*Sem. Vrticæ* ℥j.
Vini vel Muſti Menſ. xv.	

Incidenda incidantur, contundenda contundantur, & ferueant ſimul in dolio paruo.

Vina Aſtringentia ſunt: Vinum Cydonites, ex piris, Vinum œnanthinum, ex punicis, roſaceum, Myrtites, Palmeum, è prunis ſylueſtribus, &c.

Vinum prouocans ſudorem Matthioli.

R. Ligni quaiaci præſtantiſſimi, lima in ſcobem tenuiſſimam attriti lib. iv.

Cort. quaiaci lib ij.	*Carduibenedicti lib.* j. ß.
Adianthi, Aſpleni	*Caſsiæ odoratæ* ʒvj.
Florum Borraginis	*Seminis Aniſi* ℥j. ß.
Florum Bugloſſæ an. lib. j.	*Sachari lib.* v.

Coniiciantur omnia in cado vinario mundo aptæ capacitatis, deſuper affuſis vini albi quam optimi & feruentis q. ſ. poſt triduum linteo percolentur.

Vina venenis reſiſtentia. Claretum.

R. *Vini optimi Menſ.* j.	*Angelicæ* ℥ß.
Boli Armeni ʒj.	*Nucis Moſchatæ* ʒij.
Galangæ	*Zingiberis* ʒj. ß.
Piperis longi	*Cinnamomi* ʒvj.
Coriandri an. ʒß.	*Sachari lib.* ß.

Miſce, & fiat claretum ſecundum artem.

Species pro vino zedoardico.

R. *Cinnamomi* ℥iij.	*Zedoariæ* ʒvj.
Caryophyllorum	*Cubebarum*
Nucis Moſchatæ	*Piperis longi an.* ʒij.
Granorum paradyſi an. ℥ß.	*Vini quantum ſufficit.*

Vina purgantia Pituitam.

Pituitam purgant, vinum Scilliticum, Acetum Scilliticum, &c.

Clare-

Digitized by Google

Claretum laxatiuum.

R. *Galangæ* ʒvj.	*Turbit,*
Cinnamomi ℥j.	*Eſula,*
Hermodactylorum ʒß.	*Cataputiæ an.* ʒß.

Tere & fiat claretum cum melle & ſacharo.

Claretum pro Epilepticis.

R. *Rad.pæoniæ*	*Galangæ*
Sem.Pæoniæ decort.an. ʒj.ß.	*Macis, Zingiberis,*
Cinnamomi ʒj.	*Caryophyllorum an.* ʒj.
Fol.Senæ ℥j.	*Turpeti* ʒvj.
Rhabarbari ʒiij.	*Sachari* ℥vj.
Vini quantum vis	*Aquæ* ℥viij.

Macera per 24. horas: Deinde addito ſacharo quantum ſufficit, per filtrum ſæpius colentur.

Vinum purgatorium in Epilepſia.

R: *Abſinthii*	*Cinnamomi*
Carduibenedicti	*Macis*
Verbenæ	*Galangæ*
Betonicæ	*Zingiberis an.* ʒj. *vel.* ij.
Eupatorii	*Sem.citri.* ʒß.
Aſpleni	*Fol. ſenæ* ℥ij.
Tamariſci	*Turpeti inciſi*
*Rad.Cappar.an.M*j.	*Agarici ana* ʒß.
Flor.vel. Rad.pæoniæ	*Vini Veteris Menſ.* iij.
Sem.pæoniæ an. ʒj.ß.	

Miſceantur in vaſe diligenter clauſo.

Vinum ſcammonites purgat Bilem flauam.

Vinum è veratro nigro purgat Bilem Atram.

Vinum Ebulatum, è Thymelæa & Chamelæa purgant aquam.

Vinum ad Hydropem.

R: *Rad.5. aperientium*	*Abſynthii pontici,*
Glycyrrhizæ	*Carduibenedicti,*
Cort.Rad. Cappar.	*Hyſſopi*
Cort. Med.fraxini an. ℥j.	*Praſſii an.M.ſ.*

Feruefiant omnia l.a in duplici vaſe per horas 6. dein permaneant in infuſione per horas 12. poſtea fiat fortis expreſſio, & colentur per ſaccum mundum ſexies aut ſepties. Tandem adde ſachari puri, & albi diſſoluti lib. j. ſ. & fiat in modum nectaris. Doſis ℥ij. ad ℥iiij.

Vinum quaiacinum purgans.

℞. *Ligni quaiaci inciſi lib.* IV.	*Carduibenedicti M* vj.
Adianthi	*Polypodii* ℥ij
Scolopendrii	*Sem. Carthami lib.* j.
Flor Borraginis	*Sem. Aniſi* ℥iij.
Bugloſſæ	*Fol ſenæ lib.* j.
Rad. Cichorii an. M iij.	*Hellebori nigri* ℥j.
Betonicæ	*Turbith.* ℥iij.
Lupulorum	*Macis* ℨj.
Cort. Tamaricis	*Cinnam. electi* drach. vj.
Epithymi ana M j. ß.	*Calami aromat.* drach. ij.
Nucis Moſchatæ	
Caryophyllorum an. ℨß.	

Incidenda incidantur, contundenda contundantur craſſe, in ſacculo ligentur, ſuſpendantur in cado vinario mundo aptæ capacitatis, ſuperinfundendo muſti optimi lib. c. omniaque ſic macerari ſinito, donec deferueſcat, clarumque euadat, &c. curat morbum Gallicum, & alios innumeros morbos. Doſis ℥v. ad ℥vj.

Vinum purgans.

℞. *Abſynthij M* j.	*Rhabarbari* drach. vj.
Centaurii	*Agarici* ℥ß.
Carduibenedicti	*Rad. Mechoacæ* ℥j.
Quinquefolii an. M. ſ.	*Spicæ Indicæ* drach. j.
Rad. Gentianæ drach. j. ß.	*Zingiberis* drach. j.
Senæ ℥ij.	

Inciſa omnia in ſacculo linteo mundo ponantur, ſuperinfundendo vini albi boni menſuram vnam: febres tertianas ſpurias radicitus tollit.

Claretum purgans D. H. Wolffii.

℞. *Ruſci*

R. Ruſci,
Aſparagi,
Acori
Fœniculi ana ʒiij.
4. *Sem. frig. maior. an.* ʒij.
Sem. Endiuiæ, Cichorii,
Scariolæ an. ʒj.
Turpeti ℥ß.
Hermodactyl. ʒx.
Polypodii quercini,
Fol. ſenæ ana ℥ij.
Zingiberis ℥j.
Vini albi lib. iij.
Sachari q. v.

Claretum laxatiuum Medici Regis Daniæ.

R. Fol. ſenæ Alexandrinæ mundatæ ℥j.
Rhabarbari electi ʒij. *Agarici optimi* ʒiij.
Cinnamomi electi ℥j.ß.

Hæc omnia miſceantur in duobus ſextariis vini optimi, ac in loco calido ponantur per horas 12. Deinde colentur per laneum ſaccum ſepties, & poſtea addatur ſachari albi lib. ſ. & bene miſceatur. Quotieſcunq; igitur quis ſe purgabit, ſumet dimidium ſextariũ huius potionis.

Claretum laxatiuum pro delicatis.

R. Vini optimi lib. iv.
Polypodii
Mellis ana lib. ſ.
Agarici ʒij.
Senæ ʒiv.
Cardamomi ʒj.
Galangæ
Caryophyllorum
Cinnamomi
Zingiberis an. ℥ß.
Piperis

Bulliat polypodium coctum cum vino & melle ad conſumptionem tertiæ partis: Deinde alia purgantia addantur, colentur per ſaccum bis v[illegible]ter.

CAP. X.

De Oxymelitum & Hydromelitum medicatorum varia compoſitione.

HActenus tradidimus vina medicata, ad varios vſus varia: Eodem modo & Cereuiſias medicatas ex abſinthio, lingua ceruina, ſaluia, Betonica, Roremarino atque aliis herbis parare licet. Item fiunt etiam tali modo aceta medicata, eaque quoniam in medicina frequentiora, paucis de his præmittemus: Inter Aceta Medicata frequentiora ſunt Acetum

Cereuiſia Medicata.

Aceta medicata.

Digitized by Google

Acetum ſcylliticum, acetum roſaceum, acetum florum calendulæ, acetum florum caryophylli, acetum ſaluiatum, menthaceum, anthoſatum ſambucinum, acetum paſſulatum & acetum caryophyllatum, &c. exẽpli gratia præmittemus acetum Scylliticum, in cuius imitationem fient & reliqua.

Scyllæ laminæ inter corticem & cor mediæ, ex arte purgatæ & in orbiculos ſiue taleolas ſectæ, ſoli, aut remiſſo calori exponantur per 30. aut 40. dies, dein libra minutim conciſa, (cultro è candidiore ligno parato aut eburneo) in lagenam demittatur optimi aceti lib. vj. vel viij. affuſis: vaſculum rite obturatum, ne quid exhalet, exponetur æſtiuo tẽpore, radiis ſolaribus, 30. aut 40. dies. Poſtea aperto vaſe totum tranſcolabitur, indeque acetum Scylliticum conficies, quod lagenis diligenter occluſis adſeruabis. Quidam vnicam vel plures Scyllas accipiunt decorticatas, quas Maza ſiue paſta inuoluunt, vt ſingulæ, panis figuram videantur adeptæ, tum demum furno calido aptoque pani coquendo illas cõmittunt, & ita tempore multo breuiore Scyllas ſuas præparant, quam ſi per 40. dies ſoli obiicerentur. Scyllarũ ita coctarum in clibano, & poſtea ad lentum calorem deſiccatarum ſeſquilibram accipere oportet, aceti fortiſſimi lib. vij. excipiantur lagena vitrea bene clauſa, quæ ad ſolem aut ſimilem tepidum calorem per 30. aut 40. dierum ſpacium poſita ſinantur. Quod ſi in athanore, vel alio furno digeſtorio id fieret, dimidium temporis compẽdium eſſet. Tandem materia per colum tranſmiſſa, ſeruabitur vitreis vaſculis diligenter obturatis. Hæc præparatio præparatur: nullum n. vomitum ciet, vt in pleriſq; facere ſolet, breuiore etiam tempore perficitur, tutiuſque exhibetur. *Acetum Scylliticum.*

Vt acetum roſaceum conficiatur accipere oportet roſas rubras exſiccatas, quibus lagenam implebis, & acetum optimum affundes, donec illud lagenæ ceruicem fere pertingat: Vaſculi oſculum arctiſſime occludes, & ad ſolis calorem expones per ſetaceum temporis iam expoſitum, vel ad Hypocauſtum transferes, vel igni cineritio committes. Eodem prorſus modo compones acetum paſſulatum, florum reſiccatorum, ſaluiæ, roriſmarini, ſambuci, calendulæ, veronicæ ſeu floris garyophilli: imo tot formas & ſpecies acetorum licebit tibi parare, quot ſunt ſimpliciũ vinorum, quæ etiam in variis morbis debellandis propter eoſdem ſcopos vſurpabuntur: verum acetum quodlibet ſemper erit facultate magis attenuante, incidente, & magis idonea diſſoluen-

dis & liquandis humoribus viſcoſioribus & tartareis. Præterea validius etiam aduerſabitur cuilibet putredini & corruptionibus omnibus, quã vina ſuperius enarrata. Vſus horum ſimplicium acetorũ præcipui erunt, vt ſint Baſes in componendis diuerſis oxymelitum formulis, tum purgantibus, tum robur conciliantibus, vt quoque ſatisfaciant ſcopis & medicationibus, quæ ſeſe offerunt in plurium & magnorum affectuũ cura &c.

Vſus acetorum medicatorum.

Claretа & vina Hippocratica quid.

Vina medicata quæ ſacharo vel melle dulcorantur, clareta & vina Hippocratica nominantur: Horum compoſitiones etiam præceſſere.

Vinũ mulſum ſimplex.

Si loco ſacchari melle vinum dulcoretur ἀνόμελι, mulſum & vinum mulſum dicitur. Paratur ex vna mellis duabus vel tribus, vel pluribus etiam vini partibus miſtis & ſimul decoctis: poſſunt & omnis generis aromata addi.

Vinũ mulſum compoſitum.

R. Cinnam. Electi ℥j. *Zingiberis* ℥ij. *Macis* ʒvj.
Nucis Moſch. ℥ß. *Caryophyll.* ʒj. *Piperis*
Coriandri prep. *Calam arom.* *gran. paradiſi,*
Cardamomi an ʒj.ß.

Contuſis craſſo modo, affundantur menſuræ vini iiij. Mellis deſpumati lib. j. Bulliant in M. B. per horam dimidiam, deinde traiiciantur per manicam Hippocratis.

Vinum ad Aſtma R. vini albi optimi, hydromelitis ana lib. j. infunde per 24. horas Rad. Helenii ℥iij. Poſtea ebulliant, & colentur, &c.

Oxymel.

Mulſæ proximum eſt Oxymel, quod ab eo ſaltem aceti admiſtione differt: potus apud antiquos frequentiſſimus, vt ex Hippocrate, Galeno, Aetio, Oribaſio, Tralliano, aliiſque antiquis medicis videre eſt, qui hodie multo rarior & parcior eſt. Cui rei anſam præcipue dederunt Arabes, qui ſacharum, ſiue eo medicamenta rectius aſſeruari, ſiue quod paulato gratius eſſe crediderunt, in frequentẽ vſum duxerũt, & pro Hydromelitum & Oxymelitum variis generibus infinitas ſyruporum formas ſubſtituerunt. Antiqui etiam Oxymel in febribus & acutis morbis vſurparunt: vt patet ex Hippocrate. 3. de vict. rat. in ac. t. 24. & ſeqq. Item Galeno lib. 8. meth. med. cap. 4. & Oribaſio ex Galeno collect. lib. 5. cap. 24. Item Hippocrate 1. de rat. vict. in ac. t. 43. & Gal. lib. 3. de vict. rat. in ac. t. 31. &c.

Porro oxymelita & Hydromelita diuiduntur in ſimplicia & compoſita. Oxymel ſimplex duobus modis à nobis paratur. Prior eſt, ſi ſumas

mas vnam mellis partem, cui tantundem aquæ pluuię primo admiſcebitur, miſcellam igni lento admouebis, perfecte deſpumabis, donec mel omnem ſorditiem depoſuerit, purumque appareat. Tum melli affunde optimi aceti tantum quantum, guſtui gratificando ſufficit, ſicq; regulam & normam certam habebis, ne iuſto acidius, aut plus æquo dulcius, oxymel componatur. Iterum igne lento hæc coquantur, inter coquendum paulatim & per vices inſtilletur aqua, q. ſufficit quæ ſecernendis heterogeneis operam ſuppeditabit, & magis defæcatum reddet: proderit etiam ad dulcorem comparandum, id eſt, vt remedium γλυκύπικρον & dulcoacidum fiat, quo etiam in paſtu, potionis loco, vti quis poterit in diuerſis corporis affectibus potius, quam hydromelite aut vino, vt ſuperius annotauimus. Vt vulgare oxymel componatur ex tempore, hac ſerie progredi oportet.

R. Mellis à ſordibus liberi & expurgati
ſextarios quatuor ſiue duas pintas
Pariſienſis
Optimi aceti ſextarios duos
Aquæ octo ſextarios ſiue quatuor pintas.

Imprimis miſceas baculo aquam iam tepefactam cum melle, totum feruere ſinas, mitiori igne abſque magnis bullis & ebullitionibus, tum ſpumam auferas & coqui permittas, donec aqua ad medium reſoluta & conſumpta fuerit, tum demum acetum adiiciatur, cui affuſo tres aut quatuor ebullitiones ſatis erunt, facta legitima omnium ſimul confuſor: coctione, per manicam ſiue pannum denſum tranſmittentur, colatura diligenter aſſeruetur.

Quod ſi vice vulgaris aceti, Scylliticum, roſaceum, ſaluiatum, anthoſatum, ſambucinum, paſſulatum, & ſimiles aceti ſimplicis compoſitiones, quarum ſupra meminimus, admiſcuerimus, efficiemus oxymel ſimplex roſaceum, paſſulatum, anthoſatum, &c. quorum ſingula variis affectibus aptiſſima exiſtunt. Verbi gratia, quando ea vſurpamus, vt humores lenti & viſcidi incidantur, plurimorum morborum cauſæ, etiamſi cum febre complicentur, oxymel paratum cum aceto roſaceo, bugloſſato, violaceo, & ſimilibus accommdatius

erit ſaluiato, vel anthoſato, quæ magis idonea ſunt melancholicis, hypochondriacis, epilepſiis, apoplexiis, cachexiis & huiuſmodi affectibus, quarum cauſa terreſtris potius & frigidus humor ſtatuitur, quam calidus.

Et quando voles in morbis cõtumacioribus & peruicacioribus humores validius attenuare & incidere, Oxymel ſimplex & Scyllinum hoc modo compones.

*R. Mellis depurati lib.*3.	*Aceti Scillitici lib.*ij.

Coquantur ad perfectam mixtionem & conſiſtentiam, hoc oxymelite & aliis ſupra deſcriptis obſeruatis ſeligendo ſemper magis accõmodata morbis, quos expugnare voles, poteris tot ſpecies oxymelitis compoſiti fabricare, quot decoctorum aut vinorum, quæ diuerſis medendi ſcopis inſeruient, vt verbi cauſa oxymel cephalicum hoc modo tibi erit faciendum.

R. Rad. Fæniculi	*Polypodii*	*Acori vulg. an.*℥vj.
Fol. Betonicæ	*Meliſſæ an. M.*j.	*Sem. ſeſeleos* ℥j.
Flor. Stæchados	*Bugloſſ. an. p.* ij.	*Cinnamomi* ℥iij.
Macis	*Caryophyll. an.* ℥j.ß.	*Croci.* drach. j.

Macerentur per 24. horas in lib. iij. oxymelitis anthoſati, dein coquantur ad vnius tertiæ conſumptionem. doſis ℥iij. vel iiij. conducit omnibus cerebri affectibus frigidis & melancholicis: ſpiritus animales fouet & illuſtrat, prodeſt ad memoriam, itemque ad mæſtitiam à quauis cauſa subortam. Prout particulares cerebri affectus poſtulabunt, adiicere poteris, quæ ſpecifica proprietate ipſis aduerſantur, vt ſi epilepſia curanda proponatur, addes viſcum quernum, rad pæoniæ, flores tiliæ, lilium conual. & ſimilia. Idem iudicium relinquitur, ſi morbi & ſymptomata alteri cuidam parti infixa hæreant.

Oxymel pectorale ſiue thoracium.

R. Rad. Enulæ campan.	*Tuſſilaginis*	*Et Iridis Florẽt. an.* ℥j.ß.
Fol. Capill. Ven.	*Polytrichi*	*Scabioſæ*
*Hyſſopi an. M.*j.	*Dactylor.*	*Iuiubar. an. p.* vj.
Sem. Carduibenedicti	*Bombacis*	*Vrticæ an.* ℥j.
Flor. Tuſſilaginis	*Violar.*	*Bugloſſæ*
Nymphææ	*Papaueris rheadis an. p.* ij.	

Macerentur in oxymelitis paſſulati & Bugloſſati an. lib. j. ſ. & aquar. Carduibenedicti & ſcabioſæ in lib. j. per 24. horas: dein coquantur ad

ignem

ignem lentum ad vnius tertiæ conſumptionem, ac tandem tranſcolentur per manicam Hippocratis, & aromatizentur pauco Cinnamomi. Doſis ℥iij. vel iiij.

Oxymel de peto purgatorium.

℞. Nicotianæ ſeu peti exſiccator. ad ſolem & pulueriſatorum, inditorumque in modulo linteo ℥j ß.

Rad. Iridis ſiccatæ, & in taleolas ſectæ ℥j.

Polypodii	*Liquiritiæ,*	*Sem. Carthami tuſi an.* ʒvj.
Spicanardi	*Thymi*	*Epithymi*
Hyſſopi	*Menthæ an. M.* j.	*Sem. Aniſi*
Fœniculi	*Carduiben. an.* ʒiij.	*Flor. Tuſſilaginis*
Et Buglosſæ an. p. j.	*Fol Senæ* ℥ij.	*Agarici trochiſc. in nodulo concluſ.* ℥j.
Nucis Moſchatæ	*Caryophyll.*	*Cinnamom. an.* ʒij.

Contundantur & macerentur per triduum in aceti paſſulati & ſambucini an. lib. ij. deinde coquantur, exprimantur & clarificentur, addendo mellis Narbonenſis opt. deſpumati lib. *j. ß.* denuo coquantur ad bonam conſiſtentiam vſu poſtulante, præbe cochlearia aliquot, vel per ſe, vel cum aliqua aqua pectorali.

Oxymel accōmodatum humoribus ſeroſis euacuandis.

℞. *Rad. Irid. vulg.* ℥j. *ß.*	*Vincetoxici* ℥ij.	*Taraxaci*
Valeriæ	*Mechoacæ*	*Rubiæ tinctorum*
Polypodii an. ℥j.	*Cort. Fraxini*	*Tamariſci*
Ebuli an ʒvj.	*Raſ. ligni rhodii*	*Eboris in nodulo an.* ℥ß.
Herb. Eupatorii Meſuæ	*Fumariæ*	*Hepaticæ*
Ceterach an. M. j.	*Sem. Cuſcutæ*	*Melonum*
Acetoſæ an. ʒij.	*Carthami*	*Ebuli*
Halicacabi an. ʒv.	*Fœniculi*	*Aniſi an.* ʒiij.
Flor. Geniſtæ	*Ebuli*	*Sambuci*
Centaurii min. an. p. ij.	*Flor. Cichorii*	*Spicanardi an. p.* j.

Trochiſcor. de Rhabarb. ʒx.	*Trochiſc. de capparib.* ʒß.
Agarici trochiſcati in nodulo ʒvj	*Aceti Sambucini*
Aceti Scyllitici an lib. j.	*Aquæ flor. Ebuli lib.* j. *ß.*

Macerentur per tres quatuorue dies ad ignem Bal. Mar. dein coquantur ad vnius tertiæ conſumptionem, in colatura clarificata adde

Syrup. Roſ. ſolutiu. Flor. Perſicæ arboris an. ℥iij.
Mellis Narbon. opt. prius deſpumati. ℥x.

P. 3 Et

Et coquito ad ignem materiam opt.deſpumando, addendo ſub finem coctionis elaterii ʒij. ſcammoneæ ℥ß.fiat oxymel coctum ad legitimam conſiſtentiam. Doſis cochlearia duo vel tria pro robuſtioribus. Remedium eſt ad cachexias,hydropes, obſtructiones & ſcirrhoſos tumores iecoris & lienis maxime accōmodatum, vt iam ſupra diximus. Eius vſus per aliquot vices repetendus,prout mallem facile aut difficile permanſerit,per ſe aſſumetur,aut commixtum vni aut duabus vnciis aquæ noſtræ ſcorbuticæ, quā ante deſcripſimus, aut alteri cōuenienti.

Oxymel Benedictum.

R. Scobis ligni quaiacini — *Cort. eiuſdem an. ℥ij.*
Sarſæ Parillæ ℥j.ß. — *Fol. ſenæ orient.al. ℥iij.*
Hermodactylor. — *Turpethi an. ℥j.*
Raſ. Eboris — *Et cornu cerui*
Sem. Fœniculi — *Cinnamomi an ℥ß.*
Flor. Anthos — *Stachados*
Hyperici — *Epithymi an. p j.*
Flor. Bugloſſæ — *Cichorii an. p. j ß.*

Raſuræ ligni & Cort.quaiacini,eboris, & cornu ceruini nodulo includantur,& alia,quæ ſuperſunt, craſſiuſcule piſtillo frangantur & cōquaſſentur, omnia excipiantur alembico vitreo conuenienti, eoque cæco,id eſt,cuius os optime occludi poſſit,affundendo

Aquarum Carduibenedicti — *Vlmariæ an. lib. ß.*
Oxymelitis ſimplicis — *aut Bugloſſati lib.* ij.

Omnia rite commixta macerentur balneo Mariæ, blandoque calore (imo abſque eo, ſi voles, in frigido hor.infuſio fieri poteſt) ſi per quatuor aut quinq; dies foueātur. Interea ipſum oxymel alliciet ad ſeſe & imbibet dictorum ſimplicium facultates: deinde poſt vnam aut alteram ebullitionem fiat valida expreſſio, & collatura per manicam trāſmittatur, imo etiam depuretur, ſi ita libuerit, vt exquiſitioribus & delicatioribus hominibus ſatisfacias, in quorum gratiam dulcedinē quoque ſacharo, ſi velis, conciliabis, ne vllas guſtus moleſtias perſentiant. Doſis erit quatuor aut quinque vniarum, quandoque etiam plurium pro validioribus.

Oxymel Diureticum.

R. Mellis albi Narbonenſis Prouincialis aut Hiſpanici lib.ij.
Aquæ itidem lib.ij.

Blan-

Blando igni hæc committantur, vt ſecundum artis præſcriptum fæculentia deponatur, quæ tamen pauca erit: qua penitus ablata, admiſcebis lib. vj. aquæ & duas aceti generoſi, ſiue albi, ſiue rubri, non refert, vel vnam & ſemiſſem, ſi minus acidum affectes: huic miſcellæ fictili vitreato conuenienti contentæ adiicies quæ ſequuntur.

℞. Rad. Taraxaci	*Valerianæ*	*Vincetoxici*
Rubiæ tinctor.	*Aſari*	*Eringii*
Fœniculi	*Petroſelini an. ℥ij.*	*Ononidis*
Roſ. corticis Fraxini	*Capparum*	*Tamariſci an. ℥x.*
Sem. Raphani.	*Bardanæ*	*Aniſi*
Coriandri	*Fœniculi dulcis.*	*Petroſelini*
Aſparagi	*Cinnamomi electi*	*Caſsiæ ligneæ an. ℥ß.*
Flor. Hyperici	*Geniſtæ*	*Sambuci an. p. ij.*

Omnia ſimul coquantur ad medietatum conſumptionem, poſt traiiciantur ſemel atque iterum per manicam Hippocratis ad meliorem clarificationem, habebis oxymel ad ea accommodatum, quę ſupra cōmemorauimus, de quo vtendum ad pluſculos dies, doſis ℥iv. Huius oxymelitis parandi ratio valde facilis eſt, ad cuius normam infinitas alias formulas componere licebit, quæ non maiorem quam apozemata difficultatem, ſi parandi modum ſpectes, præ ſe ferent. Hactenus chymicos audiuimus de oxymelitum differentiis, nunc & Deo dante præceptores honorandos percipiemus Galenicos.

Oxymel compoſitum Meſuæ.

℞. Rad. Fæniculi, Apii, Rad. Petroſelini, Ruſci, Aſparagi an. ℥ij. ſem. Apii, Fœniculi, Petroſelini an. ℥j. coquantur in aquæ claræ lib. vi. aut quant. ſuff. colaturæ adde Aceti acerrimi lib. 1. ß. mellis optimi deſpumati lib. iij. Coquantur ſecundum artem.

Oxymel Scilliticum compoſitum.

℞. Rad. Apii, Fæniculi an. ℥iv. Rad Petroſelini, Ruſci, Aſparagi, ſem. Apii, Fæniculi an. ℥j. Coquantur in aquæ lib. vj. q. ſufficit. Colaturæ adde aceti Scillitici lib. *j.* mellis optimi deſpumati lib. ij. Fiat ſecundum artem.

Oxymel Scilliticum Democriti.

℞. Origani, Hiſſopi, Thymi, Liguſtici, Cardamomi, ſtæchados an. ʒv.

Aquæ

Digitized by Google

Aquæ lib.iij.Coque ad librar.duar.conſumptionem:adde mellis lib.ij. mellis paſſul. lib.ſ. ſucci Bryoniæ ℥v. Aceti Scyllini lib. ſ. coque iterum ſemper deſpumando.

Oxymel noſtrum,compoſitum.

R.Rad.Fæniculi,Rad.Petroſelini an ℥ß.Sem. Fænic.Aniſi,Petroſel. an. ʒj. Gentianæ tritæ ʒij. Zingiberis ʒij. coquantur in aqua ſufficienti vſque ad remanentiam ℥v. Quibus adde mellis ℥vj. Acet Scillitici ℥iv. iterum coquantur ad ſyrupi vſque conſiſtentiam.

Oxymel ex Liguſtico.

R.Rad.Apii,Rad.Fæniculi,Rad Petroſ.&c.Calaminthes,Dauci an. ℥j. Zingiberis, ſem. Liguſtici,ſem. Apii, ſem. Fæniculi, ſem. Aniſi,ſem. Cari,Eupatorii, Aſari,Abſinthii an. ℥ß.Caryophyllorum,Galangæ an. drach.iij.Spicænardi drach. ij. Aceti lib. x. coque ad dimimidias : adde mellis lib.v.coque iterum ad ſyrupi conſiſtentiam.

Oxymel ex Calamintha.

R. Rad. Apii , rad. Fæniculi , rad. Intybi an. vnc. j. Schænanthi ʒij. ſem. Apii , ſem. Fæniculi , ſem. Aniſi an. ʒvj. Calaminthæ montanæ & domeſticæ,ſpicæ,aſari,caſſiæ,maſticis, dauci,petroſelini an.℥ß. Caryophyllorum, liguſtici , zingiberis , galangæ an.drach.ij. Aceti lib. iix. Aquæ lib. vj. coque ad duarum partium conſumptionem , adde mellis deſpumati lib.v.coque, datur ab ℥j.vſque ad ℥ij.

Oxymel vacuans melancholiam.

R. Thymi,calaminthes,agarici,Bugloſſi hortenſ.& erratici, glycyrrhizę an.℥j polypodii ℥iij.chamædryos,chamæpityos,ſtęchados,ſpinę albæ an.ʒv. paſſular. lib. ſ.macera 24. horis,adde aceti albi , ſucci Bugloſſi an.lib.ij.ſ. Aquæ lib. ij.coque igne lento ad dimidias, cola & adde mellis lib. iij. percoque,inter coquendum autem epithymi ℥j. elle-bori nigri aur. iij. nodulo ligata merſaque ſæpe confricentur.

Oxymel Diureticum.

R. Mellis deſpumati ℥xv. Aceti,aquæ an. lib.ij. Rad. Raphani ℥j.Fæniculi,apii,petroſelini,geniſtæ,aſari,leuiſtici an.drach.iij.ſem. Fæniculi,petroſelini,aſparagi , ruſci an.drach. ij. Coriandri præparati , cumini an.

Digitized by Google

an. ℥ß. Coquantur ſecundum artem. Hæc ſufficiant de oxymelitis, ſi plura, vide præterea aliquot oxymelita præcedenti capite in fine de ſyrupis: Nunc de Hydromelitis.

Hydromel, mulſa & mellicratum eiuſdem potus nomina ſunt, ex aqua ſcilicet & melle confecta, aut ſi quæ inter hæc eſt differẽtia, in ſola vetuſtate eſt. Meliçratum enim ſubito ad præſentem vſum ex mellis & aquæ miſtura fit: ὑδρόμελι vero paratur, vt diutius durare, & vetuſtatem aliquam referre poſſit. *Differentia quadam inter melicratum & Hydromel.*

Eſt autem mulſa alia dilutior, alia meracior. Alias n. octuplum, alias decuplum, alias duodecuplum aquæ fontanæ ſumitur. Coquuntur ad deſpumationem mellis, ſeu quartæ aut quintæ partis conſumtionem. Deinde per pannum colantur. Inter mulſæ genera, quæ ætatem ferre poſſunt, hodie notiſſimus eſt potus ille, quem medonem vulgo nominant, ac præſtantiſſimus quidem in Lituania paratur. Sumũt partem vnam mellis, & partes octo aquæ, vel etiam plures, prout mulſam dilutiorem vel meraciorẽ parare lubet. Coquantur & deſpumentur, donec ouum recens iniectum in eo ſupernatet & non ſubmergatur. Colentur & in dolea lignea, quæ antea vinum continuerunt, fundantur, & fermentari ac deferuere permittantur, quod commodiſſime fit diebus canicularibus ad ſolis radios, vel etiam in loco alias calido. Ad fermentationem promouendam, & feruorem conciliandum alii in ſacculo in vas ſuſpendunt ſemen ſinapi, alii fæces cereuiſię addunt, & vt diutius duret, flores lupuli ſalictarii adiiciunt. Potionis genus eſt ſuauiſſimum, æque alimentarium, ac medicamentoſum, iis affectibus maxime peculiare, quibus vinum damnoſum eſt & nociuum, vt ſunt paralyſes, Arthritides &c. audiamus de hoc Chymicos. *Medo Lituania vſitatus.*

Hydromel noſtrum vinoſum.

℞. Mellis albi Narbonenſis optimi & granulati p. j.
Aquæ pluuialis partes quinque.

Ponantur in cacabum æneum ſtanno incruſtatum, his liquoribus recipiendis ſatis capacem, mel & aquam ſimul confunde, hæc tamen plus quã tepida & calidiuſcula eſſe debet, dum melli ſociatur, fiat horum coctio, ſed blãdo calorẽ procurata, id eſt, quam minimũ ſines ferueſcere, atq; interim ſpumam cochleari ſolido vel perforato diligenter auferes, ipſumq; decoctum ad vnius tertiæ conſumptionem conſumi permittes, adæquatæ coctionis nota tibi erit, ſi ouum recens iniectum

q non

non demergatur,ſed ſupernatet. Totum artificium in coctionis modo conſiſtit, proinde induſtrium te & accuratum eſſe oportet, ne in illius defectu aut exceſſu pecces. In mellis bonitatem & attendere debes. Si enim primæ notæ fuerit, minorem expoſcit coctionem, ſi ab illa recedat, maiorem. Porro materiam perfecte coctam adhuc mediocriter calentem per duplicatum pannum tranſmittes, vel per Hippocratis manicam,ſed amplam & huic miniſterio tantum dicatam,vt ita exquiſitius craſſior fæx ſecernatur. Tum transfundes in doliola vinum maluaticum olim recipientia, vel in alia, quæ ex vaſe,quod vinum album idque generoſiſſimũ continuit,fabricata fuerint. Expones deinde diebus canicularibus ad ſolis radios, vel potius in hypocauſtum calidum transferes, vel etiam ſupra furnum collocabis,in quo quotidie panificia coquuntur. Relinques illic menſem vel ſex hebdomadas in fermẽtationis & defæcationis gratiam. Tandem vaſcula in cellam traduces. Vſus erit non ante trimeſtre: interea temporis hydromel vinoſum penitus fit, ſimileque redditur vino maluatico è Creta aſportato, atque hic modus vulgatis eſt.

Qui enim tartari tincturam elicere norunt,illiuſq; tantum in ſingula dolia addunt, quantum poteſt capere putamen oui,& qui artem tenent fermentum adiungendi ipſi hydromeliti,vt augeatur & producatur ebullitio, potionem multo præſtantiorem efficiunt,quæ nihil mellei ſaporis guſtui repræſentat, nunquam aceſcit,& quæ diutiſſime integra ſeruatur,imo hydromel ita paratum indies melius redditur,& quo antiquius,eo generoſius euadit.

Huiuſmodi hydromel, quemadmodum nuper deſcriptum,vtile eſt prouectæ iam ætatis hominibus,pituitoſis,aſthmaticis,paralyticis,epilepticis, podagricis, calculoſis & ſimilibus, quibus vini vſus interdicitur.

Ex commemorato maluatico vino noſtro artificiali extrahitur præſtantiſſima aqua vitæ, vino longe accõmodatior ad eliciendas rerum eſſentias. Idem etiam hydromel vinoſum non deſtillatum optimum organum ad plurimorum medicamentorum extracta conficienda. Ex illo quoque acetum componitur validum ac vegetum, quod vinoſo aceto non cedit, ad diuerſa remedia, & diuerſis oxymelitis compoſitionibus æque conueniens ac acetum vulgare.

Hydromel ſimplex officinarum.

Hydro-

Hydromel ſimplex quo communiter pharmacopæi vtuntur ita fit:

*R. Mellis optimi lib.*j. *Aquæ lib.*viij.

Fiat commiſtorum coctio ad perfectam mellis deſpumationem. Tot hydromelitis ſpecies præparari poſſunt, quæ vel morbificum humorem excernunt, vel excretioni idoneum reddunt, quot oxymelitis, eademque etiam medicamenta recipere poterunt, prout agendorum ſcopi dictitabunt & inſinuabunt.

Hydromel cum ſucco ceraſorum ad ſitim ſedandum.

*R. Aquæ fontanæ lib.*xij. *Mellis albi lib.*ij.

Coquantur ſimul, donec expurgata ſint, hoc eſt, mel amplius ſpumam non emittat. Adiice

*Succi Ceraſorum acidulorum lib.*ij.

Rurſus bulliant parum, ſpumam auferendo, quam fieri poteſt accuratiſſime, tum hydromel è ceraſis habebis ſaporis iucundiſſimi. Eodem plane modo conficies è ſucco citri aliiſque ſuccis acidis & gratis, vt inde fiant potiones dulcacidæ, ſuauiſſimæ, & ad omnes febres oxyſaccharo potiores & aptiores.

Melicratum vinoſum cum Aromatibus, Illuſtriſſimi principis Friderici, piæ memoriæ Electoris Palatini.

*R. Mellis optimi & albiſſimi p.*j. *vel lib.*x.
*Aquæ pluuiæ, aut fluuiatilis par.*vj. *vel lib.* LX.

Imponito in cacubum reſpondentem copiæ hydromelitis, quam componendam ſuſcepiſti: vtrumque ſimul confundito, coquito, & craſſiorem fæcem deſpumando detrahito, deinde herbas, quę ſequuntur, reſiccatas imponito, ſacculoque concludito, videlicet

Saluiæ	*Arthemiſiæ*	*Hyſſopi*
Origani	*Hormini*	*Betonicæ an.M.*j.

Præterea alio nodulo recipito

*Baccar. Lauri craßiuſcule conquaſſatar. lib.*j.
Flor. Lupuli M. iij. *Hordei integri p.* iij.

Omnia ſimul bulliant, & à ſpuma expurgentur ad partis tertiæ conſumptionem ita vt liquor ouum recens immiſſum in ſuperficie ſine demerſione contineat, vt iam ante demonſtrauimus: fiat omniũ exquiſita

q 2 per

Digitized by Google

per pannum traiectio. Colatura recondantur vno aut pluribus doliolis, prout quantitas liquoris poſtulat. Vaſe autem vinum album generoſum ante adſeruarint, quæ etiam firmiſſime ligneis circulis coagmẽtata ſint, ne diſſiliant aut diſrumpantur ſpirituum agitatorum efferueſcentia. Elapſis tribus aut quatuor diebus à feruore per vaſorum latiuſcula & ſuperna orificia nodulum ſuſpendito, cuius hæc eſt materia.

R. Cinnamomi
Caryophyllorum
Galangæ
Piperis
Granorum paradiſi ana ℥ß.

Aliquot dies feruefcendo & fermentando liquori concedito: Tandem ſingula vaſa ad eorum capedinem replebis eodem liquore, quem quibuſdam lagenis ſeruatum oportuit, & arcte obturabis appoſito operculo, ſed memineris aromaticum nodulum relinquendum eſſe. Poſt tres Menſes liquorem habebis plane vinoſum, linguam iucundiſſime afficientem & oblectantem, nec minus vtilem, maxime hyemalibus frigoribus, ſi mane ieiuno ventre quotidie ad duas aut tres vnc. aſſumatur. Mirifice enim ſpiritus exhauſtos reparat, obtuſiores ſenſus illuſtrat & acuit, oculos imbecilliores corroborat, hebetiores iuuat, auditus grauitatem & difficultatem ſanat, omnibus principibus partibus robur & firmitatem addit, cordi ſcilicet, cerebro, quinetiam ventriculo maxime languenti & debilitato. Et, vt vno verbo dicam, eſt languidæ ſenectutis refocillatio, leuamen, caloriſque reſtauratio; deniquead contracturas, paralyſes & ſimiles affectus frigidos, quibus ſenectus obnoxia eſt, ſalutare præſidium iudicatur.

Hydromel D. Sennerti.

R. mell. op. lib. ſ. fontanæ lib. vj. deſpumentur. Poſtea adde ſaluiæ M. j pulegii, betonicæ, hyſſopi an. M. ſ. coq. pene ad tertias, colentur. In colatura ebulliant cinnam. opt. ʒj. ß. trium piper an. ℈ß. Gran. paradiſi, Cardamomi an. ℈j. F. Hydromel. clarum paralytico.

Hydromel compoſitum Auguſtani.

R. Aquæ fontis lib. xx.
Origani ana p. ſ.
Glycyrrhizæ ʒij.
Mellis deſpumati lib. j.
Aniſi
Cinnamomi ℥j. ß.
Saluiæ
Coriandri an. ʒj.
Bulliant vt a. & F.

CAP.

CAP. XI.

De electuariis purgantibus.

VAcuatio fit per medicamenta purgantia, & ſecundum Galeni ſententiam duplicis ſunt naturæ lib.5.c.20. ſimpl. Alia in genere dicta ſunt purgantia, quæ promiſcue tantum & ſine delectu hominis excrementa educunt: alia vero proprie ſic dicta κατ' ἐξοχὴν, à certa quadã facultate ſiue proprietate, aut à totius ſubſtantiæ, vt volunt, ſimilitudine, vim & efficaciam habent trahendi & vacuandi humores, quorum alia ducunt pitnitoſos, alia bilioſos, alia v. Melancholicos & aduſtos ſuccos, vel per vomitum, vel per ſeceſſum, idque vel blande, aut vehementer aut mediocriter. Diuiduntur à nobis enarrata medicamenta in tres claſſes. 1. in Benigna ſeu moderata: vt ſunt

Caſſia, ſuccus prunorum dulcium,
Manna, ſyrupus violarum, ſeu lactis, &c.

2. In mediocria, qualia ſunt

Rhabarbarum, Agaricus, ſena
Aloe, Turbith, Hermodactylus
Polypodium, Myrobalani:

3. In violenta: vt ſunt

Colocynthis,	*Scammonium,*
Elaterium,	*Peplium,*
Helleborus	*Thymelea*
Chamalea	*Thapſia*
Catapotia	& aliæ Tithymali ſpecies.

Ex cunctis enarratis parantur varia compoſita medicamenta, quæ purgant vel bilem, vel pituitam, vel melancholiam, vel craſſos ac viſcidos, & aqueos, ſiue ſeroſos humores, modo vnum, modo binos ſeorſim, modo omnes ſimul, ob quam cauſam talia remedia nuncupantur cholagoga, phlegmagoga & hydragoga.

Differunt & eadem remedia ratione conſiſtentiæ, vbi alia mediocritatem inter molle & durũ obtinent, & dicuntur electuaria liquida: alia ſunt ſolidæ conſiſtentiæ & ſiccæ, ex quibus rurſus triplicia efformantur genera, electuaria videlicet ſolida, pulueres & pilulæ, ita à figura ſua rotunda, quaſi paruæ pilæ dictæ, quas Græci à ſumendi modo καταπότια appellant.

Digitized by Google

Inter purgantia primum aſſignabimus locum Electuariis mollibus & liquidis,eaque hic,quę maxime in vſu eſſe ſolent,deſcribemus,quorum alia humoribus acribus & bilioſis,alia pituitoſis,alia Melancholicis vacuandis magis conueniunt.

Remedia lenientia, bilemque purgantia talia ſunt.

Caſſia extracta ſimplex & compoſita.
Diaprunum lenitiuum ſeu diamaſcenum Nicolai.
Antidotus catholica Nicolai præpoſiti.
Electuarium Diaſebeſten Montagnanæ.
Electuarium lenitiuum cum manna Nicolai Alexandrini.

Hæc ſunt purgantia illa Eccoprotica vt vocant, ad primam corporis regionem purgandam apta:ab omnibus authoribus inter benigna recenſentur, vt quæ humores humectando & leniendo clementer educant. Eorum præparationes ſequentur paulo poſt.

Vera cholagoga ſunt.

Diaprunum ſolutiuum Nicolai,
Electuarium de ſucco Roſarum Nicolai
Electuarium Roſatum Meſuæ & Montagnanæ,
Electuarium de pſyllio Meſuæ

Phlegmagoga ſunt.

Diaphænicum Meſuæ.
Diacarthamum Arnoldi de Villa Noua.
Diaturbith maius Petri de Tuſſignano.
Benedicta Laxatiua Nicolai.
Electuarium Indum maius Meſuæ.
Hiera picra Galeni cum Agarico.
Hiera pachi & ſimilia.

Melanagoga ſunt.

Confectio maior & minor Hamech Meſuæ, Diaſena Nicolai, Triphera perſica Alexandri,&c.

Exordium purgantium primo ſumemus à noſtris ſpagyricis reformatis, deinde & ſapientiſſimos audiemus præceptores Galenicos.

Catholicum purgans I. Q.

℞. *Succi Fumiterræ*	*Succi Roſ.pallid.lib.ij.*
Cichorii	*Limonum lib.j.*
Lupulorum an.lib ſ.	

Hi

Hi omnes ſucci perfecte depurentur in B. M. donec nullæ amplius fæces appareant, his adde

Foliorum ſenæ mundat. ℥vj. *Macis, Cinnamomi,*
Agarici recenter trochiſ. ℥iij. *Fœnic. dulcis an.* ℥j.

Omnia hæc ſtent in infuſione B. M. feruido per 3. dies, Deinde expreſſio, quæ digeratur & iuxta artem depuretur: Interim dum hæc fit Digeſtio, cape quoque ſeorſim

Pulpæ Caſſiæ, *Tamarindorum ana* ℥vj.

Hæc diſſolue in ſuff. q. aquæ violarum, Maluæ & Citrullorum, vel in decoctione lenitiua optime clarificata: Digerantur donec materia appareat clariſſima, collige ſeorſim, quod depuratum fuerit, & miſce cum priore infuſione depurata: his adde

Mannæ Calabrinæ lib. ſ. *Sachari albiſſimi lib.* ij.

Diſſoluantur in ſ. q. aquæ & depurentur, cum duabus his infuſionibus permiſceantur. Dein coquantur omnia ad ignem lentum ad mellis ſpiſſitudinem & cõſiſtentiam, vel vlterius. Remoueantur ab igne, & ſub finem addantur

Pulueris ſenæ *Spe. Diatragacanthi frigidi*
Rhabarbari an. ℥ij. *Aniſi ana* ʒß.

Probe diuque miſceantur omnia piſtillo ligneo, & fiat Electuarium ad iuſtam conſiſtentiam. Doſis ℥ß. ad ℥vj.

Cholagogum I. Q.

℞. *Succorum depuratorum Centaurii minoris,*
Roſ. rubearum, Pallidarum ana lib. j.
Succi Rad. oxylapathi depurati lib. ſ.

In quibus macera ad ignem B. M. per triduum

Rhabarbari Electi ℥ij *Santali rubri*
Foliculorum ſenæ ℥iv. *Aniſi ana* ʒß.
Cinnamomi ʒß.

Hæc omnia in vas vitreum indita macerentur & digerantur per tres dies: Dein fiat expreſſio & colatura, cui adde

Pulpæ prunorum dulcium lib. ſ. *Sachari lib.* j.
Syr. ex nou. m infuſionibus violarum. *Mu. g. ſem. pſyll. ana* ℥iiij.

Coquantur lento igne ad mellitam conſiſtentiam, cui adde

Scammon. præpar. ʒj. *Trochiſcorum de berb.* ʒiij.

Pulue-

Digitized by Google

Pulueris Rhabarbari
Fol. ſenæ ana ℥j ß.
Spec. Diatriaſantali ʒiij.
Sem. Scariolæ
Portulacæ
Lactucæ an. ʒij.

Fiat lege a. Electuarium, ſi velis, omitte ſcammonium.

Electuarium purgans pituitam.

℞. *Rad. Helenii* ℥j.
Polypodii
Sem. Carthami an. ℥ij.
Fol. Chamædryos
Camæpityos
Thymi
Hyſſopi an. M j.
Sem. Aniſi
Fœniculi an. ℥ß.
Flor. Stæchados
Betonicæ an. p. ij.
Calendulæ
Hyperici an. p. ij.

Coquantur in aqua Betonicæ: Dein fiat expreſſio & colatura, de qua cape lib. ij.

Succorum depurat. Citon. & Roſar. Damaſcen. an. lib. j.

In quibus mixtis macera ad ignem M. B. calidum vt ſupra

Agarici recens trochiſ. ℥ij.
Turbith gummoſi ℥ij. ß.
Fol. ſenæ ℥iij.
Aſari ℥j. ß.
Scammon. præpar. ʒvj.
Caryophyllorum
Cinnamomi
Zingiberis ana ℥ß.

Dein fiat fortis expreſſio, defæcatio, ſeu depuratio ac tandem tranſcolatio: in qua adde mannæ granatæ purificatæ lib. j. penidiorum ℥iiij. Coquantur lento igne donec reducantur ad bonam electuarii conſiſtentiam: Doſis ℥ß. vel ʒvj. pro robuſtioribus.

Electuarium purgans Melancholiam & atram bilem.

℞. *Rad. Hellebori nigri veri* ℥ij.
Polypodii quercini ℥j. ß.
Cort. Capparum
Tamariſci ana ℥j.
Summitatum meliſſæ
Thymi, Epithymi, ana p. j.
Folicul. ſenæ ℥iiij.
Turbith gummoſi ℥ij ß.
Myrobal. omnium ana ℥ß.
Sem. Ireos.
Carduibenedicti.
Fœniculi
Aniſi ana ʒvj.
Cubebarum
Cinnamomi
Macis
Caryophyllorum ana ʒij.
Conſ. florum Bugloſſæ

Agari-

Agarici recenter trochiſ. ℥j ß. *Violar. Nymphea ana* ℥j.

Hæc omnia contuſa & permixta macerentur in ſuff. q. ſeri lactis & ſuccorum optime depuratorum fumariæ, Bugloſſæ, pomorum redolentium, idque in B.M vaporoſo, vaſe optime clauſo per quatriduum: Dein fiat expreſſio, colatura itemque depuratio: cui adde

Manna Granata *Pulpa tamarindorum*
Sachari violati *Pulpa racemor. recent prap. an.* ℥vj.

Coquantur lento igne ad conſiſtentiam ſyrupi bene cocti, cui ſubſequentes pulueres paulatim inſperge, rudicula omnia ſemper commouendo.

Pulueris Diaſena querc. ℥ij. *Trochiſ. de Capparibus* ℥ß.
Trochiſcorum de Rhabarbaro *Scammonea prapar.* ʒvj.
De Eupatorio an. ℥ß.

Miſce & F. Electuarium vt a. eſt. Doſis ℥ß.

Electuarium lenitiuum Antinephriticum I. Q.

℞. *Rad. Althea* 4. *Sem. frig. maior.*
Polypodii quer. ana ℥j. ß. *Lactuca*
Taraxaci *Portulaca*
Aſparagi *Malua*
Petroſelini *Papau. albi an.* ʒiij.
Fæniculi *Sen. Aniſi.*
Eryngiorum an. ℥j. *Fæniculi*
Iuiubarum *Bardana*
Sebeſten ana par. vj. *Milii ſolis*
Herb. Cichorii *Saxifragia an.* ℥ß.
Scariola *Fruct. Alkekengi*
Agrimonia *Senelorum*
Pimpinella *Prun. Damaſcen. an. p.* xij
Saxifragia *Flor. Geniſta*
Capillorum ana Mj. *Violarum*
Sem. Carthami ℥j. ß. *Nimphea an. p.* ij.

Coquantur vt artis eſt, in ſuff. aquæ q. in lib. j. ß. Colaturæ clarificatæ adde ſucci limonum optime depurati ℥iiij. in quibus macera per 24. horas ad ignem B.M.

Folic. ſena ℥iij. *Macis, Cinnamomi an.* ʒij.

r Dein

Dein fortiter exprimantur, & in hoc expreſſo denuo macera, & parum decoque folicul. oriental. ℥ij.ß. in colatura adde

Penidiorum *Pulpæ Caßiæ*
Saccbari violati an. ℥iiij. *Tamarindorum extract. cum aqua viol. an.* ℥iiij.

Coquantur ad mellis conſiſtentiam addendo

Pulueris ſenæ ℥ij. *Cryſtall. Tartari* ℥j.ß.
Pul. Diatriaſant. frigidi ℥ß.

Omnia ſimul rite miſceãtur & F. Electuariũ ſ. artem. Doſis ℥ß. ad ℥vj.

Electuarium Hyſtericum I. Q.

R. Succor opt. depur. Mercurialis
Betæ Fumariæ ana lib. j. ß.
Succor. depurat. Artemiſiæ
Matricariæ, Ebuli,
Centaurii minoris ana lib. ß.
Folicul. ſenæ ℥iiij.
Sem. Fœniculi ℥j.
Sem. Aniſi
Pæoniæ ana ℥j.
Althææ ℥ß.
Flor. violarum
Chamomillæ
Sambuci
Hyperici an. p. ij.

Fiat decoctio, expreſſio & colatura, cui adde

Pulpæ prunorum ℥vj. *Pulpæ Caſſiæ* ℥vj.
Mannæ *Sachari an.* ℥viij.

Lente coquendo reducantur omnia in elect. addendo ſub finem pulueris ſubtiliſſimi

Folicul. ſenæ ℥ij.ß. *Sem. Aniſi fœniculi,*
Fæculæ Bryoniæ ℥j. *Cinnamomi an.* ℥ß.

Miſce fiat electuarium. Doſis ℥ß. Hactenus ſpagyrici reformati: nũc Galenici loquentur.

Electuaria Lenitiua.

Flores Caſſiæ.

R. Cannas ſeu ſiliquas Caſſiæ ponderoſas, & quæ non reſonant cõcuſſæ: aperi eas, & contentam in eis pulpam ſeu medullam cum laminis & ſeminibus ſuis diligenter euacua: & exempta proiice ſuper inuerſum & anguſtum cribrum, ſetis equinis contextum. Cribrum deinde pone ſupra bullientis aquæ vaporem, & auerſo cochlearis conuexo medullam caſſiæ hinc & inde ducito, vt per cribrum paulatim excernatur: & ſi quid excretum eſt, aut penetrauerit, confeſtim ſubinde auferto,

Digitized by Google

ferto, ne pluſquam neceſſe eſt, de vapore imbibat: idque tamdiu facito, donec quantum voles, collegeris. Porro cum neceſſitas requirit, ſemper recentes exprime caſſię flores: repoſiti n. aceſcunt. Si quis caſſiæ flores ſiue pulpam magis ſolutiuam reddere volet, in bullienté aquam proiiciat folia perſici, aut flores perſici, & prunellorum ſylueſtrium, aut omnia hæc ſimul: horum enim vapor & deſtillata aqua ſoluit aluũ.

Caſſia extracta.

℞. *Prunorum num.* xij.	*Paſſularum* ℥ß.
Violarum M. j.	*Sem. Fæniculi* ℥ij.
Hordei mundi,	*Sem. Portulacæ*
Aniſi,	*Sem. Maluæ an.* ʒiij.
Polipodii,	*Glycyrhizæ* ℥ß.
Sem. Carthami an. ʒv.	*Capillorum Veneris M.* ſ.
Thymi	
Epithymi an. M. ſ.	

Fiat horum decoctio in ſufficienti quantitate aquæ, colentur: in colatura diſſolue

Pulpæ Caſſiæ lib. ij.	*Cinnamomi* ʒiij.
Pulpæ tamarindorum. ℥j.	*Sacchari optimi lib.* j.

Coquantur ad perfectionem, ſecundum artem.

Diacaſſia Nicolai.

℞. *Pulpæ Caſſiæ lib.* j.	*Sacchari violati*
Pulpæ tamar.	*Sacch. Candi an.* ℥ß.
Mannæ electæ,	*Syrupi violati.* ℥iij.
Penidiorum.	

Hæc omnia diſſolue in decocto ſequenti:

R. Prunorum,	*Polypodii an.* ʒj.
Violarum,	*Foliorum ſenæ.* ℥ß.
Glycyrrhizæ,	*Aniſi,*
Sem. Communium frig.	*Fæniculi an.* ʒj.
Maiorum enucleatorum,	

Coquantur in aqua ad tertiæ partis conſumptionem, & colaturæ bene expreſſæ addantur ſupradicta, ac in electuarii formam reducantur.

Digitized by Google

Caſſia Extracta cum foliis ſena.

R. Confectionis caſſiæ extractæ ſine foliis ſenæ lib. ij. pulueris folior. ſenæ ℥ij. miſce ſecundum artem.

Diacaſſia magiſtralis.

R. Iuiubarum, prunorum, capillorum Veneris, Tamarindorum, ſebeſten, violarum an. Mj. coquantur in aqua, ſecundum artem, & in colatura diſſolue pulpæ caſſiæ lib. x. ſachari albi lib. v. coquantur ad perfectam conſiſtentiam.

Diacaſſia Meſua.

R. ſucci violarum, ſucci Betæ, ſucci Mercurialis, ſucci maluæ, ſucci muralis herbæ an. quart. j. ſucci Abſinthii pontici ℥ij. mellis q. ſ. eſt. Coque ad iuſtam craſſitiem: tunc adde medullæ.

Caſsia communis extracta.

R. Violaria,	*Beta,*
Malua,	*Parietaria,*
Mercurialis,	*Flor. Violarum an M. j.*

Fiat horum viridium decoctio in Aquæ communis lib. x. Bulliant ad dimidii conſumptionem: hac colatura bene expreſſa extrahitur caſſia, & ad ſingulas libras pulpæ adduntur mellis deſpumati ℥vj. coquitur in forma electuarii.

Diacaſsia cum manna, Auguſtani.

R. Prun. Damaſ. ℥ij. Violarum M. j. ſ. Aquæ puræ ℥xviij. Bulliant, vt artis eſt, ad medietatis conſumptionem, cola & in colatura diſſolue pulpæ caſſiæ ℥vj. pulpæ Tamarind. ℥j mannæ electæ ℥ij. ſyrupi violati ℥iv. ſaccari candi, Penidii an. ℥j. ſacchari violati ℥iv. confice, vt artis eſt.

Diacatholicon Nicolai.

R. Pulpæ caſſiæ, pulpæ tamarindorum, ſenæ mundatæ an. ℥ij. Rhabarbari, polypodii, violarum, Ani an. ℥j. Glycyrrhizæ raſę, penidiorum, ſachari candi, Quatuor ſem. frig. maior an. ʒij. conteranda conterantur, & ſume polypodii recentis ℥iij. ſem. fœniculi ʒvj. Aquæ communis lib. ix. coque ad dimidii conſumptionem, & cola, colaturæ adde ſachari albi lib ij. Coquantur ad ſyrupi conſiſtentiam, & ſupra ſcriptis additis, fiat electuarium.

Dia-

Diaprunum ſimplex.

R. Prunorum magnorum acetoſorum & vinoſorum quantitatem quam volueris, & exemptis nucleis in fictili vitreato magno coquito: deinde per cribrum ſetaceum exprimito: expreſſam pulpam iterũ lento igne ad perfectam & iuſtam ſpiſſitudinem coquito, & ſine ſaccharo reponito.

Diaprunum compoſitum, lenitiuum.

R. Pruna Damaſcena electa num. c. Coquantur perfecte in aqua ſufficienti, deinde cribro raro tranſmittantur: & reſeruata pulpa decoctioni affunde violarum ℥ß. Bulliant ſufficienter, & colentur: colaturæ addantur ſacchari lib. ij. pulpæ ſupradictæ lib. j. pulpæ caſſiæ, pulpæ tamarindor ℥j. Coquantur lento igne, & addantur ſubſequentes ſpecies, tenuiſſime tritæ, ſemper cõmouendo: ſantali albi, rubri, ſpodii, Rhabarbari electi, Cinnam. an. ʒiij roſar. rubr. violarum, ſem. Portulacæ, ſem. ſcariolæ, ſem Berberis, ſucci Glycyrrhizæ, tragacanthæ an. ʒij. ſem. cucurbitæ, cucumeris, melonum an. ʒj. contundantur vt ſupra.

Electuarium lenitiuum.

R. Paſſularum enucleatarum ℥ij. Capil. Vener. violarũ, hordi mundi an. M. j. Iuiubarũ, ſebeſten an. num. xx. Glycyrrhizæ ℥ß. Prunorum, tamarindorum an ʒvj. ſenæ, Polypodii an. ℥ij mercurialis M. j. ſ. Decoquantur ſecundum artem in ſufficienti aqua, colá: & in colatura diſſolue pulpæ caſſiæ, pulp. tamarindorũ, pulp. prunor. ſacchari opt. ſacchari violati an. ℥xj. pulueris ſenæ ℥iij. ſ. confice ſecundum artem.

Electuarium lenitiuum, magiſtrale.

R. Myrobal. flauorum, Chebulorum, Indorum an. ʒij. myrobal. Belliricorum, emblicorum an. ʒj. ß. ſachari optimi ℥ß. terantur triduum in vaſe lapideo, ſingulis diebus bis vel ter aquam fontanam inſpergendo, deinde ſiccata terantur in puluerem tenuem: cuius ſumes ℥j. Turbith boni ʒiij. Zingiberis ʒj. ß. Cinnamomi, Aniſi, ſantali rubri an ʒj. Scammonii præparati ʒj ß. ſacchari q. ſ. Fiat electuarium.

Electuarium lenitiuum de manna.

R. Capillor. Veneris, ſcolopẽdriæ, id eſt, ceterach, epaticæ, id eſt, Lichenis an. ʒiij. ſem. cucurbitæ, ſem. citrulli, ſem. melonis, ſem. Cucumeris, violarum an. ℥j. Prun. Damaſcenorum num. xx. coquantur in aqua ad dimidias, deinde percolentur cum expreſſione: in colato diſſolua-

tur mannę opt. puræ, conſeruæ violarum, Pulpæ Caſſiæ recens extractę an. ℥j. ſacchari albiſſ. lib. iv. Coquantur ad mellis conſiſtentiam: poſtremo ſpecies ſequentes iniiciantur: Nucleor. ſem. melonis, Item ſem. Cucumeris, ſem. Cucurbitæ, ſem. Citrulli, Flor. violarum, Flor. Nenupharis, ſem. Lactucæ, ſem. Scariolæ, ſem. Portulacæ, Rhabarbari electi, foliorum ſenæ an. ℥j. His accurate ſubactis conficiatur electuarium.

Electuarium de Sebeſten.

R. Sebeſten ſine nucleis, prunorum ſiccorum enucleatorum, pulpæ Tamarindorum an. ℥v. Aquæ violarum lib. j. Aquæ Ireos, ſucci anguriæ an. ℥vj. ſucci Mercurialis depurati ℥iiij. Penidiorum ℥viij. Diapruni ſimplicis lib. j. ß. Nucleorum ſem. cucurbitæ, ſem. cucumeris, ſem. Melonis, ſem citrulli an. ʒij Diagridii ʒiij. caro ſiue pulpa, ſebeſten, prunorum & tamarindorum minutiſſime teratur, & cum aquis extrahatur, ſemina vero minutiſſime incidantur, & reliquis miſceantur, & fiat ſecundum artem electuarium.

Diamanna Galeni.

R. Mannę electæ lib. j. Scammonii præparati ℥j. ſucci roſarum rubrarum lib. j. diſſoluatur in ſucco manna, & coquatur ſufficienter lento igne. Deinde adde maſticis pulueriza tæ ʒiij. Fiat electuarium.

Diamanna aliter.

R. Mannæ bonæ ℥iv. Tamarindorum immat. ℥vj. medullæ caſſiæ, ſachari violati an. ℥xvj. ſucci intybi, ſucci Apii, ſucci mal. dulcium, ſucci mal. acidorum an. ℥iij. In quibus purgatis prædicta tria diſſolue & cola. Deinde R. Radic. intybi, rad apii an. ʒiij. Fol. lupuli, adianti albi an. ʒij. prunorum ſiccorũ num. C. violarum ʒj. ß. Roſarum ʒj. ſpicæ nardi ʒiij. Coque hæc libris tribus aquæ fontanæ ad dimidias: colato adde ſacchari lib iij. aceti boni lib. j. ſemel ferueſiant. Adde colatum prius, & percoque ad mellis craſſitudinem: poſtremo adde ſantali citrini, roſarum, ſpodii, ſuccini, Berberorum, ſem. portulacæ, ſem. oxalidis, ſem. melonum, ſem. citrulli, ſem. cucurbitæ, ſem. cucumeris an. ʒiij. Ligni aloes ℥ß. cubebarum ʒv. caphuræ ʒj. Repone vaſe vitreo. Datur æſtate cum aqua frigida ab ℥j. ad. ℥ij.

Electuaria Bilem purgantia.

Electuarium de ſucco Roſarum Nicolai.

R. ſuc-

℞. ſucci Roſar. rubrar. ſacchari albi an. lib. j. ℥iv. ſcammonii præparati ℥j. ß ſantali rubri, albi, citrini an. ʒvj. ſpodii ʒiij. caphuræ ℈j. Coquatur ſaccharum cum ſucco roſarum, deinde reliqua trita adiiciantur, & fiat electuarium. Seruatur per annos duos. Datur à ʒij. ad ℥ß.

Electuarium roſatum Meſuæ.

℞. ſucci roſarum rubrarum lib. iv. ſacchari opt. lib. j. ß. Mannę electę & recentis ℥vj. ſcammonii præparati ℥j. ß. Coque igne lento ad mellis craſſitudinem, tunc adde ſubſequentia bene trita, & per cribrum transmiſſa, Trochiſcorum de ſpodio ℥j. Galliæ moſchatæ, croci an. ℥ij. trochiſcorum de Berberis ℥ß. confice ſecundum artem. Hoc electuario vtimur in cataporiis conficiendis aggregatiuis, & de hermodactylis. Doſis eſt ʒv.

Electuarium de pſyllio.

℞. ſucci Bugloſſi, ſiue Borraginis domeſticæ, & ſylueſtris, ſucci endiuiæ, ſucci apii an. lib. ij. ſucci fumariæ ℥iv. clarificentur, & in his infunde cuſcutæ, Aniſi. ſenæ, an. ℥ß. capill. Ven. M. j. Aſari ℥j. Nardi Indicę ʒij. macerentur viginti quatuor horas. deinde ſemel ferueſiant, & adde violarum recentium ℥iij. Epithymi ℥ij. Rurſus ferueſiant, colentur: colaturæ addantur pſyllii, id eſt. ſeminis ℥iij macerentur 24. horas, identidem agitando, poſt exprime totam mucilaginem: in cuius lib. iv. coque igne lento ſacchari optimi lib. ij. ß. ſcãmonii præparati ℥iij. ß. coctis omnibus adde ſuſequentia ſubtiliſſime trita. Trochiſcorum diarrhodon, trochiſcorum de ſpodio, Rhabarbari an. ℥j. Trochiſcorum de Berberis ℥ß. fiat electuarium.

Electuarium de pſyllio Montagnanæ.

℞. Polypodii recentis lib. j. ſenæ violarum, prunorum, tamarindor. paſſularum, an. ʒiij. Aquæ fontis lib. x. macerentur horis 24. poſtea decoquantur ad medietatem, colentur, & exprimantur, colaturæ portio reſeruetur pro extractione Caſſiæ, & tamarindorum, reſiduo adde ſeminum pſyllii ℥iij. macerentur rurſus totidem horis ſemper agitando: poſt exprime mucilaginem, cuius libræ vni adde ſacchari lib. iv. Decoquantur iterum lento igne, & addantur caſſiæ fiſtulæ, pulpæ tamarindorum diſſolutorum cum prædicta decoctione an. lib. ß. diagridii ℥iv. ſpodii, Rhabarbari, ſantali albi, rubri, roſarum rub. violarum, ſem. papaueris albi, ſem. portulacæ, ſem. endiuiæ. ſem. ſcariolæ, ſem. lactucæ, ſem. fœniculi, ſem. aniſi, ſem. Berberorum, tragacanthæ, amyli, gummi

Ara-

Arabici,Raſuræ Eboris,Fumiterræ,Glycyrrhizæ an.ʒiij.Myrob.Indor. Myrob.Emblicor.an.ʒv.ß.miſce,& fiat electuarium.

Oxylatiuum.

R.ſucci mali granatorum acet.& dulc.an.℥viij.Prunor.ſiccor.lib.ij. coquantur in x.lib. aquæ vſque ad medietatem, & extrahatur poſt de aqua,& ponantur in cribrum,catino ſuppoſito, tam diu fricentur manibus, donec tota pulpa exeat, & in aqua, in qua pruna fuerint cocta, bulliat ℥ß.viol. poſt fiat ſyrupus in hac decoctione,nõ decoctus ad plenum cum lib.ij. ſ. ſacchari, & prædicto ſucco,ſeu pulpa prunorum addito,bulliat ad ſpiſſitudinem, & addantur poſt Tamarindorum mundat.à nucleis ℥iv. Caſſiæ fiſt. mundæ, & diſſ. cum aqua roſ.℥ij.ponatur cum ſyrupo,& cum inceperit inſpiſſari,ponantur ibi ſucci vtrorumque granatorum, & agitetur continue, donec perueniat ad perfectionem cum ſpatula de oliua,& depoſito ab igne, adde pulueres harũ ſpecierũ.

R.ſantali albi,& rub.ſpodii an. ʒß. Portulacæ ʒvj. Roſarum, Tragacanthi, Berberis an. ℈ij. & ſi volueris facere laxatiuum, pone in vnaquaque libra diagridii puluerizati ʒj. cum deponitur ab igne. Doſis ʒß. ad ʒj.

Alcantalum Arnoldi Villanouani.

R.cort.myrobal.citrin.myrob.Emblicor.myrobal.chebulorum an. ʒxij. myrobal.Indorum ʒvj.ſem.portulacæ,violarum, ſem.ſcariolæ an. drach.j.myrob.bellicorum ʒj.Gr.vj.marathri ʒij.Gr.i x.calami aroma. ʒij. Gr.ij.Cinnamomi, Spicæ nardi, Croci, Coſti, Maſticis an. ʒij. ℈j. Tamarindor.mundat ʒij.Nenupharis, Been rub.an.ʒj. gr. iv. medullæ caſſiæ fiſtularis ℥iv. ſyrupi violacei quantum ſufficit.

Electuarium frigidum Nicolai. R.ſantali albi, rubei,ſpodii ana ʒj.Gummi Arabici, Amyli,Raſuræ Eboris, Rhabarbari,ſenæ,Roſarum, violarum,fumiterræ,Berberis, ſebeſten, ſem.portulacæ aniſi,marathri, papaueris,Glycyrrhizæ,ſem.Lactucæ an.ʒiij.Myrobal.citrinorum,Belliricorum, capillorum Veneris ana ʒj.ß. myrob. emblicorum ʒj. confectionem qui appetit videat Weckerum.

Electuarium Euangelon dictum Nicolai. R. Myrobal.citrinor. chebulorũ an. ʒj. Indorũ ʒvij.ſem. portulacæ, violarum,ſcariolæ an.ʒß.myrob. belliricorum,emblicorũ an.ʒj.gr.vij.Maſticis ʒij ℈j. Tamarindorũ ℥iij. Flor.Nenupharis,berberis,Been Rubri,Rhabarb.an.ʒj.gr.iv.medullę caſſiæ fiſt.ʒiiij cum aqua, ſyrupo violato & ſacharo fiat.

Electua-

Digitized by Google

Electuarium Diacarthami Cholagogum Felicis Plateri. R. Diagridii ℥ß. Turpeti ʒj. Medullæ ſem. Carthami ℥ß. Cort. citri ſicci, carnis cydoniorum ana ʒj. Cinnamomi, Zingiberis, Diatragacanthi frigidi an. ʒij. Syr. Roſ. laxat. q. ſ. F. Doſis ℥ß.

Aliud eiuſdem. R. ſcammoneæ præpar. ℥j. ß. Turpeti ℥ß. ſachari candi ℥ß. Zingiberis ʒj. Cinnamomi ʒj. ß. galangæ ʒß. pulpæ ficuum extract. cum vino opt. lib. ſ. ſyrupi liquiritiæ ℥iij.

Cholagogum Eiuſdem. R. Diagridii ℥ß. Cinnamomi ʒj. ſantali albi, rubri ana ʒß. conſer Roſ. recent. ʒv. Rob de Ribes ℥j. ſucci liquiritiæ ℥j. maſticis ʒß. M. F. Electuarium.

Vel. R. ſcammoneæ præpar ℥j. ß. Turpeti ℥j. Caryophyllorum, Zingiberis, Piperis, Cinnamomi, pulpę citoneorũ coctæ cũ ſacharo quart. j. fiat electuarium. Doſis. ʒij.

Electuaria purgantia pituitam.

Benedicta Laxatiua.

R. *Turbith electi,*	*Sachari an.* ʒx.	*Diagridii*
Eſulæ præpar.	*Hermodactyl.*	*Roſarum an.* ʒv.
Caryophyllorum,	*Spicæ Indicæ,*	*Zingiberis*
Croci,	*Saxifragiæ,*	*Macropiperis*
Calam. arom.	*Cardam. minor.*	*Sem. Apii*
Salis gemmæ	*Galangæ,*	*Macis*
Sem. Carui	*Fæniculi*	*Petroſelini*
Aſparagi	*Ruſci*	*Milii ſolis ana* ʒj.

Mellis deſpumati quantum ſufficit, fiat electuarium.

Diaphœnicon Meſuæ.

R. *Dactyl. mundat.* ʒc.	*Penidiorum* ʒl.	*Amygdal. dulc.* ʒ. xxx.
Turbit electi ʒxxxv.	*Scammonii* ʒxij.	*Zingiberis*
Piperis longi,	*Fol. Rutæ*	*Cinnamomi*
Ligni aloes,	*Macis*	*Aniſi*
Fæniculi	*Dauci*	*Galangæ an.* ʒij ß.

Mellis deſpumati lib. vj. fiat.

Electuarium Indum maius Meſuæ.

R. *Cinnamomi,*	*Caryophyllorum*	*Spicæ nardi Indicæ*
Roſarum rub.	*Caſſia lignea vera,*	*Macis*

Cyperi ana ℥ß.	*Santal. citrini* ʒij.ß.	*Ligni aloes*
Nucis Moſchatæ an. ʒij.	*Maſticis.* ʒj.ß.	*Turbith.ele.* ℥L.
Sachari optimi	*Penidiorum ana* ʒxx.	*Galangæ*
Cardamomi vtriuſque,	*Aſari an.* ʒj.ß.	*Scammon.præ.* ʒj.ß.

Omnia tenuiſſime conterantur, & manibus oleo amygdalarum dulcium recens extracto, bene inunctis, fricentur, & F. electuariũ cum ſyrupo ſubſequenti, qui

R. Succi Apii, Fœniculi; Cydoniorum Allii lib.iv.ß. Mellis deſpum.lib.iij.ß. Granatorum omnium depuratorum ana ℥vj. *coquantur in ſyrupum.*

Electuarium Indum minus Meſuæ.

R. Turbith electi,	*Sachari an.* ʒvj.	*Caryophyllorum,*
Macis,	*Piperis*	*Zingiberis*
Cinnamomi,	*Nucis Moſchatæ,*	*Cardamomi an.* ʒvij.
Scammonii præpar. ℥j.ß.	*Mellis deſpumati lib.*iij. F.	

Electuarium Eleſ. oph. Meſuæ.

R. Scam.præpar.	*Turbith an.* ʒvj.	*Caryophyllorum*
Cinnamomi,	*Zingiberis,*	*Nucis Moſchatæ*
Myrobal Emblic.	*Polypodii an.* ʒij.ß.	*Sachari opti.* ℥vj.
*Mellis deſpumati lib.*j.℥iiij. F. *electuarium.*		

Diaturbith maius. Zezar.

R. Turbith albi & gummoſi. ʒx. *Zingiberis.* ʒv. *Maſticis* ʒiij. *Sachari albi* ℥ij.ß. *Mellis quantum ſufficit. F. Electuarium.*

Diaturbith minus.

R. Turbith opt. ℥j.	*Diagridii,*	*Zingiberis an.* ʒiv.
Cinnamomi,	*Caryophyll. an.* ʒij.	*Galangæ*
Piperis longi	*Macis an.* ʒj.	*Mellis* ℥viij. ʒv. F.

Hiera Prica Galeni.

R. Cinnamomi,	*Xylobalſami,*	*Rad. Aſari*
Spicæ Indicæ,	*Maſtiches*	*Chiæ*
Croci an. ʒvj.	*Aloes electæ* ʒc.	*Mellis q.ſ. Fiat.*

Hiera Picra Conſtantini Nicolai.

R. Myrob.

Digitized by Google

℞. Myrob. Chebul.	Indorum,	Citrinorum
Violarum	Abſinthii ana ℥ß.	Myrob. Emblic.
Belliricorum	Caßiæ	Epithymi
Agarici	Senæ	Cuſcutæ
Schœnanthi	Rhabarbari	Xylocaßiæ an. ʒij.
Spicæ,	Aniſi	Maſticis
Xyloaloes	Salis gemmæ	Nitri an. ʒj.

Mellis quantum ſufficit. F.

Hiera compoſita Galeni.

℞. Colocynthidis ʒviij.	Scyllæ Aßatæ,	Agarici
Ammoniaci,	Scammonii,	Cort. Rad. Helleb. veri
Stæchados	Hyperici	Pulegii
Gentianæ	Spicænardi	Schœnanthi an. ʒxvj.
Epithymi	Polii Montani	Polypodii
Bdellii	Aloes	Chamædryos
Euphorbii	Marrubii	Caßiæ an. ʒviij.
Myrrhæ	Sagapeni	Croci
Ariſtol. rot.	Trium piperum	Cinnamomi
Opopanacis	Caſtorei	Petroſelini an. ʒiv.

Mellis ad ſpecierum pondus F.

Hiera compoſita alia Nicolai.

℞. Spicæ Indicæ	Cinnamomi,	Schœnanthi
Croci	Aſari	Xylocaßiæ
Xylobalſami	Carpobalſami	Violarum,
Abſinthii	Epithymi	Agarici
Turbith	Roſarum	Colocynthidis
Maſticis an. ℈ij.	Aloes Crudæ ʒx. ℈ij.	Mellis deſpu. ℥viij.

Hiera picra compoſita alia Meſuæ.

℞. Aloes ʒxv.	Epithymi	Coſti an. ʒv.
Euphorbii	Croci	Spicænardi
Chamædry an. ʒvj.	Agarici ʒix.	Caryophyll. ʒij.
Calami arom.	Maſticis	Caßiæ an. ʒvij.
Xylobalſami ℥ß.	Piperis albi,	Piperis nigri
Gentianæ	Amomi an. ʒj.	Diagridii ʒij.

Mellis q. ſ. F.

Hiera picra cum Agarico.

R. Specierum hieræ ſimplicis ſine aloe,

Agarici trochiſcati an. ℥ß.	*Aloes non lotæ* ℥j.
Mellis deſpumati ℥vj.	*F. Electuarium.*

Hiera Pachij: Nicolai Alexandrini.

R. Stachados,	*Marrubii,*	*Chamædryos*
Agarici	*Colocynthid. an.* ʒx.	*Opopanacis*
Sagapeni	*Petroſelini*	*Ariſtol. rot.*
Piperis albi an. ʒv.	*Cinnamomi,*	*Spica nardi*
Myrrhæ,	*Folii*	*Croci ana* ℥ß.

Mellis deſpumati Triplum. F.

Hiera Archigenis, Aetij.

R. Colocynthidos ℥j.	*Chamædryos,*	*Agarici*
Marrubii	*Stachados an.* ʒx.	*Opopanacis*
Sagapeni an. ℥j.	*Petroſelini*	*Ariſtol. rotundæ*
Piperis albi an. ʒv.	*Cinnamomi,*	*Spicæ Indicæ*
Myrrhæ	*Polii Montani*	*Croci an.* ʒiv.

Mellis deſpumati ad pondus ſpecierum.

Hiera Archigenis Meſuæ.

R. Pulpæ Colocynthid. ʒij.	*Praſſii*	*Stachados*
Hellebori nigri,	*Chamædryos*	*Scammonii*
Leucopiperis	*Macropiperis an.* ʒij.	*Scyllæ aſſatæ*
Euphorbii	*Aloes*	*Croci*
Gentianæ	*Petroſelini*	*Hammoniaci*
Opopanacis an. ʒj.	*Polii*	*Cinnamomi*
Sagapeni	*Myrrhæ*	*Spicæ nardi*
Schœnanthi	*Calam. montanæ*	*Ariſtol. rot. an.* ʒij.

Melle ſufficienti excipiantur omnia Epithymi decocto, & Vuarum paſſarum mundatarum.

Hiera Archigenis Pauli.

R. Praſſii	*Agarici*	*Chamædryos*
Pulpæ Colocynth.	*Stachad. an. aur. x.*	*Opopanacis*
Sagapeni	*Petroſelini*	*Ariſtol. rot.*

Piperis

*Piperis albi an.aur.*v.	*Cinnamomi*	*Spica nardi*
Polii	*Croci an.aur.*IV.	

Sicca terantur, liquores frangantur, Hydromelite infundantur, & omnia melle excipiantur.

Hiera Archigenis cum Dracumculo Meſuæ.

R. *Aloes* ℥j.	*Trochiſcorum Albandali aur.* viij. *Stæchad.* ʒj.	
Turbith	*Agarici*	*Ireos*
Dracũculi vtriuſque ſicci,	*Sagapeni,*	*Myrob. Chebulorum*
Citrinorum,	*Indorũm an.* ℥j. *ß.*	*Zingiberis*
Cinnamomi	*Maſticis*	*Bdellii*
Hellebori nigri	*Euphorbii*	*Aſari*
Caßiæ ligneæ	*Salis Indi*	*Caſtorei*
Croci	*Apii*	*Liguſtici*
Coccignidii an ʒj.	*Scyllæ aſſatæ* ʒij *ß.*	*Scammonii* ʒij.

Vini Odoriferi q.ſ. ſucci Cucu. agreſt. q.ſ. Mellis, olei q.ſ. Mellis deſpumati q.ſ. Fiat.

Hiera Diacolorynthidos. Ruſi.

R. *Stachados,*	*Agarici*	*Chamadryos an* ʒx.
Colocynthidos ʒxx.	*Sagapeni*	*Opopanacis an.* ʒviij.
Petroſelini	*Ariſtol. Rot.*	*Piperis albi an* ʒv.
Caßiæ ʒvij.	*Croci*	*Cinnamomi*
Spicanardi	*Myrrhæ*	*Polii ana* ʒIV.
Vini	*Mellis deſpumati ana q.ſ. Fiat*	

Hiera fortiſſima Galeni, Nicolai.

R. *Colocynthidis,*	*Scyllæ*	*Agarici*
Ammoniaci	*Helleb. nigri*	*Sylphii*
Hyperici an. ʒv.	*Epithymi*	*Bdellii*
Chamadryos	*Succi Braßicæ*	*Caßiæ ana* ℥IV.
Smirnii,	*Sagapeni,*	*Ariſtol. longæ*
Piperis albi	*Cinnamomi*	*Piperis longi*
Opopanacis	*Caſtorei an.* ℥iij. *ß.*	*Petroſelini*
Abſinthii	*Piperis nigri an.* ℥ij.	*Aloes* ℥j. *ß.*

Mellis q.ſ. *Fiat Doſis* drach. ij. *ad* drach. iij.

Blanca Nicolai.

℞. Therebinthinæ,
Aſſæ
Antimonii
Aſphalati
Carnis leonis,
Agarici
Polypodii
Schænanthi
Cyperi
Chamædryos
Leuiſtici
Cinnamomi
Cardamomi
Balſami an. ℈ſ.
Opoponacis,
Sagapeni
Sulphuris
Ammoniaci
Diagridii,
Elleb. nigri
Thapſiæ,
Peucedani
Pæoniæ
Polii
Sem. Rutæ
Caryophyllorum
Aniſi
Ambræ gr. v.
Galbani
Caſtorei
Bdellii
Styracis liquidæ
Euphorbii
Pulpæ Colocynthidis
Pyrethri
Aſari
Betonicæ
Amomi
Sang. Draconis an. ʒj.
Macis
Marathri
Mellis q.ſ.

Electuarium Diabryonias Democriti.

℞. Rad. Bryoniæ purgat. & trit. lib. ſ. Mellis paſſul. lib. iv.
Scyllæ aſſatæ, pinearum mundat an. ℥j ß. Cardamomi
Nucis Moſchatæ,
Caryophyllorum
Seſeleos,
Agarici ʒiij.
Macis
Piperis longi
Salis gemmæ
Fiat.
Zingiberis an. ʒij.
Stæchad. an ʒj ß.
Galliæ an. ʒj.

Theodoricon Anacardinum Nicolai.

℞. Aloes Hepat. ℥j ß.
Zingiberis
Cort. Myrob.
Meu
Rhapontici
Ireos
Anacardi
Folii
Epithymi an. ʒiij. ℈j.
Maſticis
Caſsiæ an. ʒvij.
Carpobalſami a. ʒiij. ß.
Spicæ
Caryophyllorum
Schænanthi an. ʒj.
Mellis q.ſ. Fiat. cum decoct. Fœniculi lib. j.
Aceti lib. ij. coquendo ad tertiæ partis conſumt. addito
Melle fiat Electuarium.

Theodoricon Hyperiſton Nicolai.

℞. Aloes Hepat. ʒiij. gr. iij. ß.
Chamædrios ana ʒiij.
Acori,
Croci
Cinnamomi
Caſsiæ ligneæ

Rhapon-

Rhapont. an. ʒij *gr. xvj.*	*Nardi*	*Maſticis*
Coſti	*Aſari*	*Silphii*
Scyllæ	*Aſſæ*	*Bdellii*
Ammoniaci an. drach. j. ß.	*Agarici* ʒij ß.	*Helleb. nigri*
Piperis	*Epithymi*	*Polypodii*
Succi Braßicæ	*Piperis albi*	*Longi an.* ʒj
Schœnanthi	*Zingiberis*	*Smyrnæ*
Myrobalan.	*Colocynthid.*	*Sagapeni*
Opopanacis	*Caſtorei*	*Abſinthii*
Ariſtol. longæ	*Petroſelini*	*Gentianæ*
Amomi an. ℈ij.	*Diagridii*	*Piperis nigri an.* ℈j.
Mellis q. ſ.	*Doſis* ʒiij.	

Electuarium purgans pituitam Heurnij.

R. *Sem. Cnici* ℥iv.	*Turpeti gum.*	*Fol. ſenæ an.* ℥j ß.
Diacrydii drach. v.	*Rhabarbari* ℥j.	*Agar. trochiſ.* drach. vj.
Mannæ ℥ij. ß.	*Myrob. Chebul.* ℥iij.	*Polypodii* ℥ij.
Zingiberis drach. ij.	*Aquæ vitæ cum* ℥j.	*Diambræ impregna-*

tæ: macerentur & exprimantur: deinde inſpißentur in iuſtam conſiſtentiam.

Electuarium Fumanelli.

R. *Turpeti electi* ℥ß.	*Acor.* ℥j. ß.	*Carthami*
Hermodactylorum an. ʒiij.	*Stachados,*	*Zingiberis*
Aſari	*Origani*	*Anthos*
Nucis Moſchatæ	*Caryophyll.*	*Herbæ paralyſis an.* ʒ. j.
Sem. Apii.	*Aniſi*	*Liguſtici an.* ℈ij.

Mellis deſpumati quantum ſufficit. Doſis drach. ß.

Aliud eiuſdem.

R. *Caßiæ Fiſtularis* ℥ij.	*Mannæ electæ* ℥j. ß.
Sachari Violacei ℥j.	*Succi Roſarum* ℥ß.
M. F. Doſis ℥ß. *ad* ℥j.	

Electuaria purgantia Bilem atram.

Diaſena Nicolai.

R. *Senæ* ℥iij.	*Auellanas toſtas* N. L.	*Serici vſti* drach. ij.
Lap. Armeni loti ʒj.	*Lap. Lazuli lauati* ʒiij.	*Sachari.* drach. vj.

Cinna-

Digitized by Google

Cinnamomi ℥j.	*Caryophyllorum,*	*Galangæ*
Piperis nigri	*Spicæ Indicæ*	*Folii*
Sem. Ocymi,	*Cardamomi*	*Croci*
Zingiberis,	*Zedoariæ*	*Flor. Roriſmarini*
Piperis longi an. drach.ij.	*Mellis deſpumati lib.*ij.	

Diaſena Gentilis de Fulgino.

R. *Fol. ſenæ* ℥iij.	*Auellan.* N.L.	*Serici vſti* drach.ij.
Lap. Armeni drach.j.	*Sachari* ℥v.	*Mellis deſp. a.* ℥vj.

Confectio Hamech maior Meſuæ.

R. *Myrob. Citrin.* ℥iv.	*Chebulorum,*	*Indorum*
Rhabarb. electi an. ℥ij.	*Agarici*	*Colocynthidos,*
Polypodii an. ʒxiix.	*Thymi*	*Abſinthii*
Senæ an ʒvj.	*Violarum* ℥j.ß.	*Epithymi* ℥ij.
Sem. Aniſi	*Fœniculi*	*Roſ. rubrarum an.* ʒvj.
Succi fumariæ lib j.	*Prunorum* N.LX.	*Paſſul.* ℥vj.

Macerentur omnia in ſero lactis Caprini ſufficiente, in vaſe vitrato anguſti oris, per dies 5. deinde ferueſiant vna vel altera ebullitione, colentur, colaturæ bene expreſſæ adde

Pulpæ Caßiæ, ℥iv. *Pulpæ Tamarin.* ℥v. *Mannæ* ℥iij.

Frica manu, cola & adde

*Sachari albi lib.*j.ſ. *Scammonii præpar.* ℥j.ß.

Coque ad mellis conſiſtentiam, & adde

Myrob. Citrinorum,	*Chebulorum,*	*Indorum an.* ℥ß.
Emblicorum.	*Belliricorum*	*Rhabarbari*
Sem fumariæ an. drach.iij.	*Aniſi*	*Spicæ Indicæ an.* ʒij.

Fiat

Confectio Hamech minor Meſuæ.

R. *Myrobal. Indorum*	*Chebulorum,*	*Epithymi an.* drach.L.
Fumi terræ	*Abſinthii an* drach.xx.	*Thymi*
Calamenthæ	*Polypodii*	*Agari*
Glycyrrhizæ	*Buglοſſæ an.* drach.x.	*Stæchad. Arabicæ*
Chamædryos,	*Bedeguaris,*	*Chamæpityos*
Aniſi an. ʒv.	*Prunorum*	*Iniubarum*

Sebeſten an. N.LXX. *Paſſularum enucleatarum lib.*j.

Deco-

Digitized by Google

Decoquantur in aqua ſufficienti vſque ad tertias: colentur, colaturæ addantur,

Sapæ lib.ij. Mellis deſpumati lib.j.ſcammon. præp.℥ij.

Coquantur lento igne vſque ad mellis ſpiſſitudinem.

Diapolypodion Magiſtrale Florentini.

℞ *Polypodij mundati lib.ij.*
Aceti ſcyllitici lib.j.℥ij.
Mellis deſpumati lib.vj.
Zingiberis ʒvj. F.

Hiera logodium Aetii.

℞. *Colocynthidis* ʒxx.
Ammoniaci
*Cort. Rad. Hellebori nigri veri an.*ʒj.
Epithymi
Chamædryos
Myrrhæ
Cinnamomi
Sagapeni
Ariſtolochiæ ana ʒ ß.
Agarici
Scammonii
Polypodii
Marrubii
Piperis albi
Croci
Caſtorei
Scyllæ aſſatæ
Hyperici
Aloes
Bdellii
Caßiæ an. ʒj.
Nigri
Opopanacis
Petroſelini
Mellis deſpumati ad pondus omnium.

Hiera-logodium Nicolai.

℞. *Pulpæ colocynth.*
Polij montani,
Abſinthii
Centaurii
Folij
Scam. præp. ana drach.j.
Caßia lignea
Marrubii an.℈j.g. XIV.
Opopanacis
Croci
Hellebori nigri,
Polypodii ana ʒij.
Sem. Thymelææ ana ʒj. ß.gr. vj.
Myrrhæ ana drach.j.gr.xij.
Agarici
Scyllæ
Aloes
Chamædryos,
Caſtorei
Ariſtol. longæ
Sagapeni
Albi an.gr.vſ.
Euphorbii
Ammoniaci

Digitized by Google

Nardi Indicæ
Comarum Thymi
Bdellii
Cinnamomi
Trium piperum
Petroſelini an. ʒß.
Mellis deſp. lib.j.ß.

Electuarium Hydragogum Gordonii.

℞. *Succi cucum. aſini, Rad. cucumeris aſinini*
Succo: Laureolæ, Ireos purpurei, abſinthij.
Succi Eupatorij ana ℥iij.

Reſideat: quæ ſupernatat aqua, abiiciatur; Craſſiori vero parti inſperge

Rhabarbari
Spicæ Indicæ
Sem. ſcariolæ,
Maſticis
Tragacanthæ
Mellis colati ℥ß.
Agarici an. ℥ß.
Sem. Endiuiæ
Portulacæ
Lappæ
Salis gemmæ an. ʒj.

Electuarium purgans aquam Meſuæ.

℞. *Fol. Thymelææ præpar. part.* x.
Carnis cydoniorum in aceto coctor. ſachari an. p. LXXX.
Mannæ part. XL. *Olei ex coccognidio part.* xij.

Sacharum & Manna diſſoluantur in ſero lactis, cui infuſus erit Agaricus, part. xxx. Miſce carnem cydoniorum, coque igne lento ad mellis craſſitudinem. Puluis foliorum thymelææ miſtus prædicto oleo reliquis addatur. Doſis ℥ß.

Catharticum imperiale Nicolai.

℞. *Scammon. præpar.*
Cinnamomi
Rad. ſaxifragiæ
Zingiberis an. ℥ß.
Piperis longi
Cardamomi
Caryophyllorum an. ʒiij.
Sachari an. ʒj.
Spicæ Nardi,
Polypodij
Spicæ celticæ
Piperis albi,
Amomi
Mellis deſpumati q. ſ. Tritis F.

Diacarthamum Arnoldi Villanouani.

℞. *Specierum Diatragacanthi frigidi* ℥ß.
Pulpæ cydonio. ʒj.

Pulpæ

Digitized by Google

Pulpæ carthami ʒ ß.
Scamm. præp. ℈iij.
Mannæ drach. ij.
Sachari candi an. ℥j.
Sachari albiſ. ℥x. ß.
Zingib. ʒij.
Turbith ʒvj.
Mellis *Roſ. colati*
Hermodactyl. ʒ ß.

Diaturbith cum Rhabarbaro Montagnana.

℞. *Turbith,*
Rhabarbari ʒx.
Santali albi
Violarum
Maſticis
Cinnamomi
Sachari albi lib. j. ℥iij.
Hermodactyl. an. ʒj.
Scammo. præp. ʒß.
Rubri
Zingiberis ana ʒj. ß.
Aniſi
Croci an. ʒß.
Fiat Electuarium.

Hiera Ruffi, Nicolai.

℞. Aloes ʒj.
Nigri an. ʒß.
Colocynthidis an. ℈iij.
Euphorbii
Salis Ammon. *drach.* ij. *g.* xv.
Chamædryos
Agarici
Epithymi an. drach. j. ß.
Xylobalſami
Gith ana drach. ij.
Mellis q. ſ.
Hellebori albi,
Diagridij,
Nitri
Polypodii
Piperis
Croci
Maſticis
Caſsiæ ligneæ,
Opopanacis
Myrrhæ gr. xv.

Hiera Abbatis Nicolai.

℞. *Agarici*
Epithymi
Carpobalſami,
Croci
Maſticis
Abſinthij
Lap. Lazuli an. drach. ij.
Turbith
Cuſcutæ an. drach. ij. *gr.* v.
Xyloaloes,
Aſari
Roſarum
Rhapontici
Diagridii drach. j. ß.
Colocynthidis
Schœnanthi

Digitized by Google

Xylocaſſiæ — *Folii*
Cinnamomi — *Aloes Hepa.* ℥ v. ß.
Violarum — Mellis q. ſuff. F. Electuarium.

Antimoron Nicolai.

℞. *Aloes* ℥ v. ß. *gr.* vj. — *Euphorbii*
Maſticis an. ℈ ij. *gr.* v. — *Petroſelini an.* ℈ ij. *gr.* v.
Xylobalſami ℈ ij. *gr.* ij. ß. — *Coccognidii an.* ℈ ij. *gr.* v.
Dragont. an. ℈ j. *gr.* ij. ß. — *Marathri*
Nitri — *Aſari* ℈ ij. *gr.* v.
Apii Maced. — *Aronis*
Diagridii — *Colocynthidis*
Caſſiæ fiſt. ʒ j. *gr.* vj. ß. — *Caſtorei an.* ℈ ij. *gr.* v.
Croci drach. ß. — *Elleb. nigri* ʒ ß.
Ireos drach. j. — *Mellis q. ſ.*
Agarici

Electuarium Angelicum Fiorauanti.

℞. *Croci* — *S. Eſſentiæ noſtræ* ℥ ij.
Corall. rub. an. ℈ j. — *Meſuæ* ℥ vj.
Moſchi ʒ j. — *Cinnamomi*
Elect. de ſucco roſ. — *Conſeruæ roſ.* ℥ iv.
Ligni aloes — *Lapid. philoſ.* ℥ iij.
Eleb. nigri ℥ j. — *Mellis deſpumati q. ſ.*

Electuarium Albarif Meſuæ.

℞. *Myrob. chebularum, Citrinorum, Nigrorum an. part.* ij.
Emblicorum Belliricorum an. part. j. ß.
Tere, cribra, de hac maſſa accipe ʒ xiv. Turpeti ʒ vij.

Zingiberis — *Pinearum*
Cinnamomi — *Cubebarum*
Cardamomi — *Sem. apii an.* ʒ j. ß.
Ligni aloes — *Sachari albi*
Maſticis — *Galangæ*
Caryophyllorum — *Spicæ nardi* ℈ ij.
Piperis — *Candi an.* ℥ xij.
Macis

Mellis deſpumati q. ſ. fiat.

Electuarium

Digitized by Google

Electuarium Albariſ eiuſdem aliud.

R. Myrobal. citrinorum, chebulorum, Indorum an. p. æquales. Tere & cribra & cum oleo amygdal. dulcium inſola triduo; frica manibus ſæpe: oleum nouum ſuffice, q. abſumitur. Iterum eadem triduo tere in aqua fontana, in qua ſachari partem decimam diſſolueris, affuſa identidem pauca aqua. Hoc fac donec Myrobalanorum ſapor ingratus auferatur, poſt ſicca in vmbra.

℞. *Huius maſſæ* ℥xv.	*Spicæ Nardi an. drach.* j. ß.
Turpeti ℥vj.	*Violarum ſicc. drach.* vij.
Aniſi	*Sachari albi*
Maſticis an. drach. ij.	*Candi an. drach.* x.
Sem. Apii	*Mellis deſpumati q. ſ.*
	F. Doſis drach. iij.

Electuarium de Eupatorio Meſuæ.

℞. *Succi Eupatorii*	*Sem. Citrulli*
Rhabarbari ana ℥. ß.	*Sem. Cucumeris*
Croci ℈ij.	*Portulacæ*
Laccæ	*Succi Abſinthii an. drach.* iij.
Sem. Cuſcutæ	*Diagridii drach.* ij. ſ.
Schœnanthi	Fiat.

Diaphyſalidon Meſuæ.

℞. *Succi lupuli ſalict.*	*Agarici*
Intybi	*Ireos an. drach.* x.
Apii purgat. an. lib. IV.	*Abſinthii*
Myrob. citrinorum,	*Caſſutæ*
Chebulor. an. vnc. xij.	*Rad. Apii*
Emblicorum drach. L.	*Fœniculi*
Indorum	*Aniſi ana vnc.* ß.
Belliricorum an. vnc. j.	*Vuarum paſſularum* ℥LXXX.

Coquantur igne lento ad conſumptionem dimidii ſuccorum, frica probe manibus, colla. Vni huius parti adde

Tamarindorum	*Caßiæ fiſt. an. vnc.* IIX.
Chyron,	*Mannæ vnc.* iij.

Cola & munda. Alteri ſuccorum parti adde

Penidiorum hordeatorum lib. IV.

M. omnia ſimul: bis ferueſiant: tunc adde

Olei ſeſamini recentis ℥xv.

Percoque ad mellis craſſitudinem: ab igne depoſitis, adde

Trochiſcorum Diarrhodon,	*De Eupatorio,*
De Abſynthio,	*De Rhabarbaro an.* ℥j. ß.
Ireos ℥j.	*Agarici*
Fol. Thymelaa prapar. an. aur. IIX.	*Scammonii*
Succi Eupatorii,	*Abſinthii*
Croci	*Lacca lota*
Myrobal. Citrin.	*Chebul. an. aur.* IV.
Emblicorum	*Belliricorum*
Indorum ana aur, iiſ.	*Turpeti* ℥vj.
Olei Thymelaa ℥iij.	Mixta F.

CAPVT XII.

De Pilulis.

Pilulæ à paruæ pilæ ſimilitudine Latinis dicuntur: Græcis *καταπότια* à *καταπίνειν*, id eſt, deglutiendo. Sunt autem pilulæ medicamenta in formam globulorum redacta, eum præcipue ob finem, vt integra hæc deglutiantur, atque inſuauitas medicamenti minus guſtu percipiatur. Etſi vero pilulæ plerumque omnes purgantes ſint, & per pilulas vulgo purgans medicamentum accipiatur: Tamen & alia medicamenta in hanc formam redigi poſſunt, habenturque inter vſuales pilulas, pilulæ de cynogloſſa, quæ ad dolores mitigandos, & tenues catharros ſiſtendos, & pilulæ bechicæ, quæ aduerſus tuſſim comparatæ ſunt: ſic nos per pilulas etiam vomitoria, & alia ſumma Diaphoretica atque Anodyna abſcondimus & appropriamus: Verum hic purgantes ſolummodo examinabimus, deinde ſi tempus nobis reliquum eſt videbimus & alias.

Pilulæ Galenicorum purgantes flauam bilem tales ſunt.

Pilulæ aureæ Nicolai.

℞. *Aloes*	*Sem. Apii* ʒij. ß.
Scammonii prapar. ſeu	*Sem. Fœniculi* ʒj. ß.

Diagridii

Digitized by Google

Diagridii an. ℥v.
Roſarum rub. ℥ij.ß.
Croci ℥j.
Maſticis
Pulpæ colocynth. an. ℥j.

Trita craſſius excipiantur, tragacantha macerata in aqua fœniculi, & fiat maſſa, quæ ſiccanda, & in veſica, vel charta, ceræ liquefactæ intincta, aſſeruanda per annum. Doſis ʒj. ad ℈iv.

Pilulæ Arabicæ Nicolai.

℞. *Aloes optimæ* ℥iv.
Rad. Bryoniæ
Myrobal. Citrinarum
Chebularum
Indarum
Belliricarum
Emblicarum, an. ℥j.
Maſticis
Diagridii an. ʒj.
Caſtorei ℥iij.
Croci ʒj.
Succi fœniculi q. ſ.
F. Maſſa pilularum.

P*ilulæ ex Rhabarbaro Meſuæ.*

℞. *Rhabarbari electi* ʒiij.
Succi glycyrrhizæ
Succi Abſynthii
Maſtiches ana ʒj.
Myrobal. Citrinarum ʒiij.ß.
Aquæ Fœniculi q. ſufficit.
Sem. Apii
Fœniculi ana ʒ.ß.
Trochiſc. Diarrhodon ʒiij.ß.
Spec. Hieræ ſimpl. ℥x.

Fiat Maſſa. Doſis ℈j. ad ʒij.

P*ilulæ Sabelliæ Meſuæ.*

℞. *Spicæ Indicæ* ʒv.
Spicæ Romanæ ℥ij.
Rhabarbari
Agarici
Epithymi an. ʒiij.
Coſti
Maſticis an. ʒiij.
Aloes ʒx.
Chamædryos
Amomi an. ℥iij.
Croci ℥ij.
Myrrhæ
Cinnamomi
Caryophyllorum
Schœnanthi an. ℥j.
Fiat Maſſa cum vino.

P*ilulæ de Euphorbio Meſuæ.*

℞. *Myrobalan. Citrinarum*
Succi Eupatorii Meſ.

Succi

Succi Abſinthii an. drac. iij. *Croci drach. ß.*
Rhabarbari drach. iij. *ß.* *Aloes drach.* x.
Maſtiches drach. j. *Succi Endiuiæ q. ſ.*

Pilulæ ad Bilem in febribus Rondiletij.

℞. *Rhabarbari electi drach. ß.* *Tamarindorum* ℈j.
Cinnamomi *Succi Apii* ℈ß.
Spicæ an. gr. vj. *Syr. Roſati Laxatiui q. ſ.*
Diagridii gr. ij. F. Maſſa.

Pilulæ aliæ Andernaci.

℞. *Rhabarbari* ℈j. *Spicæ nardi*
Aloes *Nucis Moſcha. an. gr.* iij.
Maſtiches an. ℈. *ß.* *Syrupi laxatiui q. ſ.*
Diagridii gr. vj. F. Maſſa.

Pilulæ purgantes pituitam.

Pilulæ Cochiæ Rhaſis.

℞. *Spec. Hieræ ſimpl. drach.* x. *Turbith*
Pulpæ Colocynthid. drach. iij. *Stœchados an. drach.* v.
℈j. *Vini albi q. ſ.*
Scammonii præparati ℨij. *ß.* Fiat.

Pilulæ Hieræ cum Agarico Antonii.

℞. Cinnamomi *Violarum*
Nardi Indicæ *Epithymi*
Croci, Aſari *Colocynthidis an. drach.* j.
Schœnanthi *Agarici*
Maſticis *Turbith an. drach.* ij.
Caßiæ *Rhabarbari*
Xylobalſami *Scammonii præpar. an.* ℥. *ß.*
Carpobalſami an. ℨj.

Cum vino albo & theriaca conficce. Doſis ℈j. ad ʒj.

Pilulæ ex Colocynthide Galeni.

℞. *Colocynthidis* *Scammon. præparati* ʒj.
Succi Abſinthii an. ℥. *ß.* *Rhabarbari electi* ʒiij.
Aloes ʒj. F. Maſſa.

Pilulæ

Pilulæ ex colocynthide Meſuæ.

℞. *Pulpæ colocynthidis drach.* vj.
Myrobal. Indarum
Citrinarum
Sagapeni
Bdelli mollis
Sarcocollæ an. ʒ v.
Aloes ʒ vij.
Nigellæ ʒ j.
Cymini
Origani Perſici
Naſturtii albi
Salis gemmei
Abſinthii Romani an. ʒ j.
Succi porri q. ſ.
Fiat Maſſa.

Pilulæ Alhandal Meſuæ.

℞. *Trochiſcorum Alhandal* ʒ xij.
Spec. Hieræ ſimpl. ℥ vij.
Maſticis ʒ ij.
Salis gemmei ʒ j. ß.
Ladani ℥ j.
Olei nucum q. ſ. F.

Pilulæ ex ſex rebus Galeni.

℞. *Aloes, Scammonii*
Colocynthidis
Rhabarbari an. ℥. ß.
Agarici, Bdellii
Gummi Arabici an. ℥. ß.
Doſis ℈ j. *ad* ʒ j.

Pilulæ de octo rebus Nicolai.

℞. *Scammonii præparati*
Aloes ana ʒ ij.
Pulpæ colocynthidis
Epithymi
Agarici
Maſtiches
Dauci Cretici an. ʒ j.
Myrobal. chebularum
Abſinthii an. ʒ j.
Succi ſolani q. ſuff.
Fiat maſſa pilularum.
Doſis ℈ j. ad. ʒ j.

Pilulæ contra catharrum capitis.

℞. *Stœchad. Arabicæ*
Nucis Moſchatæ
Macis an. gr. v.
Caryophyllorum
Cinnamomi an. ℈ ß.
Squinanthi
Spicæ Indicæ ℈. ß.
Turpethi ʒ j. ß.
Agarici optimi
Fol. ſenæ an. ʒ ij. ß.
Salis gemmæ ʒ. ß.
Aloes ſucco citrin. ʒ j. ß.

n *Aſari*

Aſari,
Carpobalſami,
Cubebarum an. gr. vij.
5. Genera Myrobal. an. ʒj.
Rhabarbari electi ℥ij.
Roſarum ℈ ß.
Diagridii ℈ij. ß.
Succi caulium
vel aquæ maior.
vel ſaluiæ.
Fiat.

Pilulæ expertæ ad fluxum capitis.

℞. *Aloes Hepaticæ* ʒj *gr.* xv.
Agarici ℈j. *gr.* iij.
Maſticis ℈. ß.
Zingiberis gr. v.
Spicæ Indicæ gr. iv.
Salis gemmæ
Trochiſ. Albandali an. gr. iij.
Syr. Stœch. q. ſufficit.

Pilulæ *Epilepticæ.*

℞. Cranii Humani ʒij.
Pulpæ colocynthidis
Trochiſcorum *Albandali*
Stœchadis Arabici
Caſtorei an. ℥j.
Hieræ Galeni ℥iv.
Agarici
Turpeti an. ℥j.
Aquæ pæoniæ
Vel Stœchad.
Fiat.

Pilulæ Hieræ cum Agarico.

℞. *Spec. Hieræ ſimpl. Gal.*
Agarici trochiſcati an. ʒß.
Aloes ℥j.
Mellis colati q. ſ.
Fiat.

Pilula ex Agarico Meſuæ.

℞. *Agarici* ℥iij.
Maſticis,
Iridis,
Marrubii an. ʒj.
Turbith ʒv.
Spec. Hierapicræ ℥ß.
Myrrhæ ℥j.
Colocynthidis,
Sarcocollæ an. ℥ij.

Agaricum lima in puluerem redigitur: reliqua contunduntur, fiuntque pilulæ cum ſa[illegible] ſufficienti quantitate. Colocynthidis loco ſatius erit trochiſcos Alhandal ſumere. Seruantur ad annum dimidium, vel integrum. Doſis à ℥. ß. ad ʒj ß.

Pilulæ bechicæ, Meſuæ.

℞. *Succi Glycyrrhizæ,*
Amygdalar. dulc. an. ʒvj

Sacchari

Digitized by Google

Sacchari albi an. ℥x.
Amyli,
Tragacanthæ,
Mucilaginis, Sem. Cydoniorum quant. ſuff.

Tere, fiant pilulæ.

Pilulæ bechicæ, Raſis.

℞. *Amyli,*
Tragacanthæ,
Amygdalar. purgatar.
Fabarum decorticatarum,
Sem. Papaueris,
Capitum Papaueris,
Gummi Arabici,
Boli Armeni an. ℈ij.
Mucilaginis Pſyllii q. ſ.

Fiant pilulæ.

Pilulæ bechicæ albæ, magiſtrales.

℞. *Sacchari candi,*
Amyli an. ʒvj.
Penidiorum ʒiij.
Tragacanthæ ʒij.

Tragacantha diſſoluatur in aqua roſacea per diem, & fiant pilulæ.

Pilulæ bechicæ emplaſticæ.

℞. *Gummi,*
Tragacanthæ an. ℥.ß.
Succi Glycyrrhizæ ℥j.
Sapæ q. ſ.

Fiant pilulæ.

Pilulæ bechicæ cum Terebinthina.

℞. *Piperis,*
Caſsiæ,
Cinnamomi an. ʒij.
Galbani,
Terebinthinæ an. ℥j.
Mellis deſpumati q. ſ.

Fiant pilulæ.

Pilulæ Bechicæ.

℞. *Pinearum nucleorum,*
Amygdalar. amar. an. ℥j. ß.
Glycyrrhizæ ʒvj.
Succi Glycyrrhizæ ℥iv.

Cum aqua roſacea fiat maſſa.

Pilulæ bonæ.

℞. *Pilular. cochiar.* ℈j.
Azaiaret ℥.ß.
Agarici trochiſcati ℈ß.
Trochiſc. Alhand. gr. iix.

Cum ſyrupo de Hyſſopo fiant pilulæ num. xx. Doſis pil. v.

Pilulæ Alephanginæ Meſuæ.

℞. *Cubebarum*, Cinnamomi, *Ligni aloes, Calami aromatici, Macis, Nucis Moſchatæ*, C*ardamomi, Caryophyllorum, Maſticis, Rad. Aſari, Schœnanthi, Nardi Indicæ, Carpobalſami ana vnc.* j. *Abſynthii, roſarum rubrarum ana drach.* v.

Terantur craſſius & in lib. xij. aquæ communis per diem macerata, coquantur ad dimidii conſumptionem, deinde fricentur, & colentur: & in colaturæ lib. ij. iniice

Aloes lotæ ſ. artem & in puluerem redactæ lib. j.

Inſolabis donec ſiccentur, ſæpius agitando, & addes

Myrrhæ, Maſticis an. drach. v. Croci ℥iij.

Tere curioſe: prædicti decocti reliquum ipſis affunde, agita in ſole donec ſiccentur, & in iſtam craſſitiem reducantur, vt fieri poſſint pilulæ ſ. artem. Doſis drach. j. ad drach. ij.

Pilulæ Galeni ſimiles Alephanginis.

℞. Cinnamomi, *Calami aromatici, Caſſiæ, Xylobalſami, Schœnanthi, Dactylorum ana vnc.* j.

Trita omnia macerentur in aqua pluuiæ ſuff. quantitate, in olla noua, deinde excoquantur ad medias. Cola, colaturæ impone Aloes ſæpius lotæ in aqua pluuiæ, & pulueriſatæ lib. j. permiſceantur & inſolentur per dies caniculæ, donec exſiccata fuerint; deinde addito

Croci, myrrhæ, maſticis ana vnc. j.

Miſce, fiant pilulæ, quæ idem præſtant quod præcedentes.

Pilulæ ante cibum Medicorum Colonienſium.

℞. *Ligni aloes,*	*Caryophyllorum,*
Macis	*Nucis Moſchatæ,*
Zedoariæ,	*Zingiberis,*
Spicæ,	*Galangæ,*
Croci	*Calami arom.*
Xylobalſami,	*Gran. paradiſi,*
Cardamomi,	*Cubebarum,*

Abſynthii

Digitized by Google

Abſynthii
Sem. Apii,
Fœniculi,
Sileris Montani,
Maſticis ana drach. j.
Menthæ rubeæ,
Aniſi
Petroſelini,
Leuiſtici
Rhabarbari ad pondus omnium, id eſt, ℥iij.
Aloes ℥vj.

M. & F. Maſſa cum oleo nucis moſchatæ per expreſſionem facto: vel cum vino optimo.

Pilulæ ante cibum & poſt Arnoldi Villanou.

℞. *Aloes* ℥ XLIV.
Ligni aloes,
Folii,
Xylobalſami,
Spicænardi
Cinnamomi,
Cubebarum ana ℥iij.
Rhabarbari ℥j.ß.
Caryophyllorum,
Maſticis
Carpobalſami,
Croci,
Caſſiæ ligneæ
F. cum vino.

Pilulæ ante cibum Andernaci.

℞. *Ligni aloes,*
Folii
Sem. Balſami,
Maceris,
Cinnamomi,
Croci,
Rad. Nardi,
Rhabarbari
Caryophyllorum,
Xylobalſami,
Caſſiæ ligneæ,
Nucis moſchatæ,
Cubebarum,
Sileris montani
Maſticis an. ʒij.
Aloes ſucco citrina ana ℥iij.ß.
F. cum Vino odorato.

Pilulæ ante cibum & poſt, Nicolai.

℞. *Cinnamomi,*
Galangæ
Macis,
Cardamomi,
Styracis cal. an. ʒj.
Caryophyllorum,
Nucis moſchatæ,
Zingiberis
Xyloaloes

Digitized by Google

Xylocaſſiæ
Cinnamomi
Violarum
Folii
Aloes Hepa. ℥ v.ß.
Mellis q. ſuff. F. Electuarium.

Antimoron Nicolai.

℞. Aloes ℥v.ß.gr.vj.
Maſticis an.℈ij.gr.v.
Xylobalſami ℈ij.gr.ij.ß.
Dragont.an.℈j.gr.ij.ß.
Nitri
Apii Maced.
Diagridii
*Caſſiæ fiſt.*ʒj.gr.vj.ß.
*Croci drach.*ß.
*Ireos drach.*j.
Agarici
Euphorbii
Petroſelini an.℈j.gr.v.
Coccognidii an.℈ij.gr.v.
Marathri
Aſari ℈ij.gr.v.
Aronis
Colocynthidis
Caſtorei an.℈ij.gr.v.
Elleb.nigri ʒ ß.
Mellis q.ſ.

Electuarium Angelicum Fiorauanti.

℞. *Croci*
Corall.rub.an.℈j.
Moſchi ʒj.
Elect.de ſucco roſ.
Ligni aloes
Eleb.nigri ℥j.
S.Eſſentiæ noſtræ ℥ij.
Meſuæ ℥vj.
Cinnamomi
Conſeruæ roſ.℥iv.
Lapid.philoſ ℥iij.
Mellis deſpumati q.ſ.

Electuarium Alharif Meſuæ.

℞. *Myrob.chebularum, Citrinorum, Nigrorum an.part.ij.*
Emblicorum Belliricorum an.part.j.ß.
Tere, cribra, de hac maſſa accipe ʒxiv. Turpeti ʒvij.
Zingiberis
Cinnamomi
Cardamomi
Ligni aloes
Maſticis
Caryophyllorum
Piperis
Macis
Pinearum
Cubebarum
*Sem.apii an.*ʒj.ß.
Sachari albi
Galangæ
Spicæ nardi ℈ij.
Candi an.℥xij.
Mellis deſpumati q.ſ. fiat.

Electuarium

Digitized by Google

Electuarium Albarif eiuſdem aliud.

R. Myrobal. citrinorum, chebulorum, Indorum an. p. æquales. Tere & cribra & cum oleo amygdal. dulcium inſola triduo; frica manibus ſæpe: oleum nouum ſuffice, q. abſumitur. Iterum eadem triduo tere in aqua fontana, in qua ſachari partem decimam diſſolueris, affuſa identidem pauca aqua. Hoc fac donec Myrobalanorum ſapor ingratus auferatur, poſt ſicca in vmbra.

℞. *Huius maſſæ* ℥xv.
Turpeti ℥vj.
Aniſi
Maſticis an. drach. ij.
Sem. Apii
Spica Nardi an. drach. j. ß.
Violarum ſicc. drach. vij.
Sachari albi
Candi an. drach. x.
Mellis deſpumati q. ſ.
F. Doſis drach. iij.

Electuarium de Eupatorio Meſuæ.

℞. *Succi Eupatorii*
Rhabarbari ana ℥.ß.
Croci ʒij.
Laccæ
Sem. Cuſcutæ
Schœnanthi
Sem. Citrulli
Sem. Cucumeris
Portulacæ
Succi Abſinthii an. drach. iij.
Diagridii drach. ij. ſ.
Fiat.

Diaphyſalidon Meſuæ.

℞. *Succi lupuli ſalict.*
Intybi
Apii purgat. an. lib. IV.
Myrob. citrinorum,
Chebulor. an. vnc. xij.
Emblicorum drach. L.
Indorum
Belliricorum an. vnc. j.
Agarici
Ireos an. drach. x.
Abſinthii
Caſſuta
Rad. Apii
Fœniculi
Aniſi ana vnc. ß.
Vuarum paſſularum ℥LXXX.

Coquantur igne lento ad conſumptionem dimidii ſuccorum, frica probe manibus, colla. Vni huius parti adde

Tamarindorum
Chyron,
Caſſia fiſt. an. vnc. IIX.
Manna vnc. iij.

t 5 Cola

Cola & munda. Alteri ſuccorum parti adde

Penidiorum hordeatorum lib. IV.

M. omnia ſimul: bis ferueſiant: tunc adde

Olei ſeſamini recentis ℥xv.

Percoque ad mellis craſſitudinem: ab igne depoſitis, adde

Trochiſcorum Diarrhodon, *De Eupatorio*,
De Abſynthio, *De Rhabarbaro an.* ℥j.ß.
Ireos ℥j. *Agarici*
Fol. Thymelaa prapar. an. aur. IIX. *Scammonii*
Succi Eupatorii, *Abſinthii*
Croci *Lacca lota*
Myrobal. Citrin. *Chebul. an. aur.* IV.
Emblicorum *Belliricorum*
Indorum ana aur. iiſ. *Turpeti* ℥vj.
Olei Thymelaa ℥iij. Mixta F.

CAPVT XII.

De Pilulis.

Pilulæ à paruæ pilæ ſimilitudine Latinis dicuntur: Græcis καταπότια à καταπίνειν, id eſt, deglutiendo. Sunt autem pilulæ medicamenta in formam globulorum redacta, eum præcipue ob finem, vt integra hæc deglutiantur, atque inſuauitas medicamenti minus guſtu percipiatur. Etſi vero pilulæ plerumque omnes purgantes ſint, & per pilulas vulgo purgans medicamentum accipiatur: Tamen & alia medicamenta in hanc formam redigi poſſunt, habenturque inter vſuales pilulas, pilulæ de cynogloſſa, quæ ad dolores mitigandos, & tenues catharros ſiſtendos, & pilulæ bechicæ, quæ aduerſus tuſſim comparatæ ſunt: ſic nos per pilulas etiam vomitoria, & alia ſumma Diaphoretica atque Anodyna abſcondimus & appropriamus: Verum hic purgantes ſolummodo examinabimus, deinde ſi tempus nobis reliquum eſt videbimus & alias.

Pilula Galenicorum purgantes flauam bilem tales ſunt.

Pilula aurea Nicolai.

℞. *Aloes* *Sem. Apii* ʒij.ß.
Scammonii prapar. ſeu *Sem. Fœniculi* ʒj.ß.

Diagridii

Diagridii an. ʒv.
Roſarum rub. ʒij.ß.
Croci ʒj.
Maſticis
Pulpæ colocynth. an. ʒj.

Trita craſſius excipiantur, tragacantha macerata in aqua fœniculi, & fiat maſſa, quæ ſiccanda, & in veſica, vel charta, ceræ liquefactæ intincta, aſſeruanda per annum. Doſis ℈j. ad ℈iv.

Pilulæ Arabicæ Nicolai.

℞. *Aloes optimæ* ℥iv.
Rad. Bryoniæ
Myrobal. Citrinarum
Chebularum
Indarum
Bellıricarum
Emblicarum, an. ℥j.
Maſticis
Diagridii an. ℥j.
Caſtorei ʒiij.
Croci ℈j.
Succi fœniculi q. ſ.
F. Maſſa pilularum.

P*ilulæ ex Rhabarbaro Meſuæ.*

℞. *Rhabarbari electi* ℈iij.
Succi glycyrrhizæ
Succi Abſynthii
Maſtiches ana ℈j.
Myrobal. Citrinarum ℈iij.ß.
Aquæ Fœniculi q. ſufficit.
Sem. Apii
Fœniculi ana ℈.ß.
Trochiſc. Diarrhodon ℈iij.ß.
Spec. Hieræ ſimpl. ʒx.

Fiat Maſſa. Doſis ℈j. ad ℈ij.

P*ilulæ Sabelliæ Meſuæ.*

℞. *Spicæ Indicæ* ℈v.
Spicæ Romanæ ʒij.
Rhabarbari
Agarici
Epithymi an. ℈iij.
Coſti
Maſticis an. ℈iij.
Aloes ℈x.
Chamædryos
Amomi an. ʒiij.
Croci ʒij.
Myrrhæ
Cinnamomi
Caryophyllorum
Schœnanthi an. ʒj.
Fiat Maſſa cum vino.

P*ilulæ de Euphorbio Meſuæ.*

℞. *Myrobalan.* Citrinarum
Succi Eupatorii Meſ.

Digitized by Google

Succi Abſinthii an. drac. iij.	*Croci drach.* ß.
Rhabarbari drach. iij. ß.	*Aloes drach.* x.
Maſtiches drach. j.	*Succi Endiuiæ q. ſ.*

Pilulæ ad Bilem in febribus Rondiletij.

℞. *Rhabarbari electi drach.* ß.	*Tamarindorum* ℈j.
Cinnamomi	*Succi Apii* ℈ß.
Spicæ an a gr. vj.	*Syr. Roſati Laxatiui q. ſ.*
Diagridii gr. ij.	F. Maſſa.

Pilulæ aliæ Andernaci.

℞. *Rhabarbari* ℈j.	*Spicæ nardi*
Aloes	*Nucis Moſcha. an. gr.* iij.
Maſtiches an. ℈. ß.	*Syrupi laxatiui q. ſ.*
Diagridii gr. vj.	F. Maſſa.

Pilulæ purgantes pituitam.

Pilulæ Cochiæ Rhaſis.

℞. *Spec. Hieræ ſimpl. drach.* x.	*Turbith*
Pulpæ Colocynthid. drach. iij. ℈j.	*Stœchados an. drach.* v.
	Vini albi q. ſ.
Scammonii præparati ʒij. ß.	Fiat.

Pilulæ Hieræ cum Agarico Antonii.

℞. Cinnamomi	*Violarum*
Nardi Indicæ	*Epithymi*
Croci, Aſari	*Colocynthidis an. drach.* j.
Schœnanthi	*Agarici*
Maſticis	*Turbith an. drach.* ij.
Caſsiæ	*Rhabarbari*
Xylobalſami	*Scammonii præpar. an.* ℥. ß.
Carpobalſami an. ʒj.	

Cum vino albo & theriaca confice. Doſis ℈j. ad ʒj.

Pilulæ ex Colocynthide Galeni.

℞. *Colocynthidis*	*Scammon. præparati* ʒj.
Succi Abſinthii an. ℥. ß.	*Rhabarbari electi* ʒiij.
Aloes ʒj.	F. Maſſa.

Pilulæ

Digitized by Google

Pilulæ ex colocynthide Meſuæ.

℞. Pulpæ colocynthidis drach. vj.
Myrobal. Indarum
Citrinarum
Sagapeni
Bdelli mollis
Sarcocollæ an. ʒ v.
Aloes ʒ vij.
Nigellæ ℥j.
Cymini
Origani Perſici
Naſturtii albi
Salis gemmei
Abſinthii Romani an. ℥j.
Succi porri q. ſ.
Fiat Maſſa.

Pilulæ Alhandal Meſuæ.

℞. Trochiſcorum Alhandal ℥xij.
Spec. Hieræ ſimpl. ℥vij.
Maſticis ʒij.
Salis gemmei ʒj. *ß.*
Ladani ʒj.
Olei nucum q. ſ. F.

Pilulæ ex ſex rebus Galeni.

℞. Aloes, Scammonii
Colocynthidis
Rhabarbari an. ℥. *ß.*
Agarici, Bdellii
Gummi Arabici an. ℥. *ß.*
Doſis ℈j. *ad* ʒj.

Pilulæ de octo rebus Nicolai.

℞. Scammonii præparati
Aloes ana ℥ij.
Pulpæ colocynthidis
Epithymi
Agarici
Maſtiches
Dauci Cretici an. ʒj.
Myrobal. chebularum
Abſinthii an. ℥j.
Succi ſolani q. ſuff.
Fiat maſſa pilularum.
Doſis ℈j. ad. ℥j.

Pilula contra catharrum capitis.

℞. Stœchad. Arabicæ
Nucis Moſchatæ
Macis an. gr. v.
Caryophyllorum
Cinnamomi an. ℈ß.
Squinanthi
Spicæ Indicæ ℈. *ß.*
Turpethi ʒj. *ß.*
Agarici optimi
Fol. ſenæ an. ʒij. *ß.*
Salis gemmæ ʒ. *ß.*
Aloes ſucco citrin. ʒj. *ß.*

Digitized by Google

Aſari,
Carpobalſami,
Cubebarum an. gr. vij.
5. *Genera Myrobal. an.* ʒj.
Rhabarbari electi ℥ij.
Roſarum ℈ ß.
Diagridii ℈ij. ß.
Succi caulium
vel aquæ maior.
vel ſaluiæ.
Fiat.

Pilulæ expertæ ad fluxum capitis.

℞. *Aloes Hepaticæ* ʒj *gr.* xv.
Agarici ℈j. *gr.* iij.
Maſticis ℈. ß.
Zingiberis gr. v.
Spicæ Indicæ gr. iv.
Salis gemmæ
Trochiſ. Albandali an. gr. iij.
Syr. Stœch. q. ſufficit.

Pilulæ Epilepticæ.

℞. *Cranii Humani* ʒij.
Pulpæ colocynthidis
Trochiſcorum Albandali
Stœchadis Arabici
Caſtorei an. ʒj.
Hieræ Galeni ℥iv.
Agarici
Turpeti an. ℥j.
Aquæ pæoniæ
Vel Stœchad.
Fiat.

Pilulæ Hieræ cum Agarico.

℞. *Spec. Hieræ ſimpl. Gal.*
Agarici trochiſcati an. ʒß.
Aloes ℥j.
Mellis colati q. ſ.
Fiat.

Pilulæ ex Agarico Meſuæ.

℞. *Agarici* ℥iij.
Maſticis,
Iridis,
Marrubii an. ʒj.
Turbith ʒv.
Spec. Hierapicræ ʒß.
Myrrhæ ℥j.
Colocynthidis,
Sarcocollæ an. ℥ ij.

Agaricum lima in pulueerem redigitur: reliqua contunduntur, fiuntque pilulæ cum ſapæ ſufficienti quantitate. Colocynthidis loco ſatius erit trochiſcos Alhandal ſumere. Seruantur ad annum dimidium, vel integrum. Doſis à ℥. ß. ad ʒj ß.

Pilulæ bechicæ, Meſuæ.

℞. *Succi Glycyrrhizæ,*
Amygdalar. dulc. an. ʒvj

Sacchari

Digitized by Google

Saccari albi an. ʒx.
Amyli,
Tragacanthæ,
Mucilaginis, Sem. Cydoniorum quant. ſuff.

Tere, fiant pilulæ.

Pilulæ bechicæ, Raſis.

℞. *Amyli,*
Tragacanthæ,
Amygdalar. purgatar.
Fabarum decorticatarum,
Sem. Papaueris,
Capitum Papaueris,
Gummi Arabici,
Boli Armeni an. ʒij.
Mucilaginis Pſyllii q. ſ.

Fiant pilulæ.

Pilulæ bechicæ albæ, magiſtrales.

℞. *Sacchari candi,*
Amyli an. ℥vj.
Penidiorum ℥iij.
Tragacanthæ ℥ij.

Tragacantha diſſoluatur in aqua roſacea per diem, & fiant pilulæ.

Pilulæ bechicæ emplaſticæ.

℞. *Gummi,*
Tragacanthæ an. ℥. ß.
Succi Glycyrrhizæ ℥j.
Sapæ q. ſ.

Fiant pilulæ.

Pilulæ bechicæ cum Terebinthina.

℞. *Piperis,*
Caßiæ,
Cinnamomi an. ʒij.
Galbani,
Terebinthinæ an. ℥j.
Mellis deſpumati q. ſ.

Fiant pilulæ.

Pilulæ Bechicæ.

℞. *Pinearum nucleorum,*
Amygdalar. amar. an. ℥j. ß.
Glycyrrhizæ ʒvj.
Succi Glycyrrhizæ ℥iv.

Cum aqua roſacea fiat maſſa.

Pilulæ bonæ.

℞. *Pilular. cochiar. ʒj.*
Azaiaret ʒ. ß.
Agarici trochiſcati ℈ß.
Trochiſc. Alband. gr. iix.

Digitized by Google

Abſynthii
Sem. Apii,
Fœniculi,
Sileris Montani,
Maſticis ana drach. j.
Rhabarbari ad pondus omnium, id eſt, ℥iij.
Aloes ℥vj.
Menthæ rubeæ,
Aniſi
Petroſelini,
Leuiſtici

M. & F. Maſſa cum oleo nucis moſchatæ per expreſſionem facto: vel cum vino optimo.

Pilulæ ante cibum & poſt Arnoldi Villanou.

℞. *Aloes* ℥ XLIV.
Ligni aloes,
Folii,
Xylobalſami,
Spicanardi
Cinnamomi,
Cubebarum ana ℥iij.
Rhabarbari ℥j.ß.
Caryophyllorum,
Maſticis
Carpobalſami,
Croci,
Caſsiæ ligneæ
F. cum vino.

Pilulæ ante cibum Andernaci.

℞. *Ligni aloes,*
Folii
Sem. Balſami,
Maceris,
Cinnamomi,
Croci,
Rad. Nardi,
Rhabarbari
Caryophyllorum,
Xylobalſami,
Caſsiæ ligneæ,
Nucis moſchatæ,
Cubebarum,
Sileris montani
Maſticis an. ʒij.
Aloes ſucco citrinæ ana ℥iij.ß.

F. cum Vino odorato.

Pilulæ ante cibum & poſt, Nicolai.

℞. *Cinnamomi,*
Galangæ
Macis,
Cardamomi,
Styracis cal. an. ʒj.
Caryophyllorum,
Nucis moſchatæ,
Zingiberis
Xyloaloes

Digitized by Google

Rhabarbari ad pondus omnium ſupradictorum,
Et Aloes ad pondus omnium dictorum. F. cum Vino.

Pilulæ Maſtichinæ Conciliatoris.

R. Maſticis ℥ß. Aloes drach. x. Agarici opt. drach. iij.

Agaricum elimatum aut eraſum maceretur in oxymelite. F. Maſſa pilularum.

Pilulæ ſtomachicæ Meſuæ.

R. Myrobal. Citrinarum, Aloes, Turbith. an. ℥x.
Roſarum, Spicæ Indicæ, Maſticis an. drach. ij. ß.
Aniſi drach. j ß. Salis gemmæ, Croci *ana drach. j.*

Cum ſucco abſinthii formetur Maſſa.

Pilulæ ſtomachicæ Alkindi.

℞ Myrob. citrinarum,
Chebularum ana drach. iij.
Maſticis ana drach. ij.
Ligni aloes,
Cubebarum
Nucis moſchatæ
Rhabarbari ℥ß.
Aloes ad pondus omnium.
Indarum,
Roſarum,
Cardamomi
Santali citrini,
Caryophyllorum,
Schœnanthi an. ʒij.
Turbith drach. vij.

Fiat maſſa: Doſis drach. j. ad drach. ij. ſeruatur ad annum.

Pilulæ ſtomachicæ Meſuæ.

R. Hieræ picræ ℥vij.
Chebularum,
Indarum an. ʒiij.
Scammonii
Succi cichorii q. ſ.
Myrobalan.
Citrinarum,
Agarici drach. ij.
Abſinthii an. drach. iij.

Pilulæ ſtomachicæ eiuſdem.

R. Hieræ picræ drach. x.
Abſinthii an. ʒij.
Aniſi
Emblicarum,
Zingiberis drach. ij.
Schœnanthi an. drach. j.
Succi Abſinthii *q. ſ.*
Trium Myrobalanorum
Maſticis,
Myrob. Belliricar.
Agarici an. drach. iij. ß.
Caryophyllorum, Salis gemmæ
Turbith ℥xij.

Pilulæ

Digitized by Google

Pilulæ ex Turbith ſtomachicæ eiuſdem.

℞. Turbith gummoſi drach. x.
Aloes ℥ij. drach. j.
Succi abſinthii quant. ſuffic.
Maſtiches ℥ß.
Roſar. Rub. ʒiij.

Fiat pilularum maſſa. Doſis drach. j. ad drach. iij.

Pilulæ ex Turbith eiuſdem.

℞. Turbith,
Myrob. citrin. an. drach. x.
Roſarum,
Aniſi drach. j. ß.
Salis Indi drach. ij.
Aloes,
Maſticis,
Spicæ an. drach. ij. ß.
Croci drach. j.

Pilulæ Aureæ ex Turbith Meſuæ.

℞. Aloes drach. xij.
Roſ. rub. ana drach. vij.
Croci drach. iij.
Succi abſinthii quantum ſufficit.
Maſtiches,
Myrob. flauarum drach. x.
Turbith drach. xvj.

Pilulæ communes peſtilentiales Ruffi.

℞. Aloes,
Myrrhæ ʒß.
Ammoniaci an. ʒj.
Cum ſucco Limonum F. Maſſa.

Pilulæ peſtilentiales Auicennæ.

℞. Aloes ℥j.
Croci ana ʒß.
Myrrhæ,
Vini albi q. ſ. Fiat Maſſa.

Pilulæ contra peſtem, Magiſtrales.

℞. Myrrhæ,
Boli Armeni,
Charabe an. drach. j.
Croci,
Coralli rubri,
Aloes drach. vij.
Myrobalanorum chebularum drach. ij.
Vini albi quantum ſufficit. F. Maſſa.

Pilulæ peſtilentiales Baſilienſium.

℞. Aloes opt. drach. ij.
Myrrhæ ana drach. j.
Rhabarb. electi,
Zedoariæ ſelectæ, Croci an. ℈j.
Cum ſucco citri, vel limonum, vel aurantiorum,
Vel acetoſæ F. Maſſa. Doſis drach. ß. in ſeptimana.

Pilulæ

Digitized by Google

Pilulæ peſtilentiales Antonii de Bononia.

℞. *Aloes lotæ* ʒj.	*Myrrhæ* ʒß.
Agarici ℥j.	*Maſticis* ℥j.ß.
Croci	*Rhabarbari an.* ʒ ß.
Boli armeni ℥ß.	*Diagridii* ʒij.
Spe. Hieræpicræ ʒj.	

Cum vino fiant pilulæ.

Pilulæ contra vermes Hieron. Mercurialis.

℞. *Aloes* ʒij.	*Myrrhæ,*
Dictamni	*Scordij ana* ℈j.
Syr. Ab*ſynthii q. ſufficit.*	

Pilulæ de Hermodactylis maiores Meſuæ.

℞. *Hermodactyl.*	M*yrob. Citrinar.*
Aloes,	*Turbith,*
Bdellii	*Colocynthidis*
Sagapeni an. ʒvj.	*Caſtorei,*
Sarcocollæ	*Euphorbij,*
Opopanacis	*Sem. Rutæ*
Sem. Apii an. ℥iij.	*Croci* ʒj.ß.
Succi Braßicæ q. ſ.	

Pilulæ Arthriticæ Nicolai.

℞. *Hermodactyl.*	Agarici
Turbith an. ʒ ß.	C*aßiæ ligneæ,*
Spicæ Indicæ,	*Caryophyllorum,*
Xylobalſami,	C*arpobalſami,*
Macis	*Galangæ,*
Zingiberis,	*Maſticis*
Aſæ fætidæ,	*Fœniculi,*
Aniſi	*Saxifragiæ,*
Roſarum	*Sem. Ruſci*
Sem. Aſparagi,	*Milii ſolis,*
Salis gemmæ an. ℥ij.	*Scammon.* ʒj.
Succi fœniculi q. ſ.	Aloes ad pondus omnium.

Pilulæ Arthriticæ aliæ.

℞. *Boli armeni præp.*	*Myrrhæ,*

Betonica,

Betonicæ,
Pimpinellæ
Aloes ana ℥ij.
Mellis roſ. colati q.ſ.
Iuæ Arthriticæ an. ℥j.
Chamædryos,
Croci ℈ß.

Pilulæ Arthriticæ 4. Magiſtrorum, Arnoldi Villanou.

℞. Hermodactyl.
Turpeti
Pulpæ colocynth.
Euphorbii,
Sarcocollæ
Serapini
Amonii an. ℥j.
Salis gemmæ
Petroſelini
Sem. Cicutæ ana ʒß.
Diagridii drach. j.
Gummi Hederæ an. ℥vj.
Myrob. Chebul.
Agarici an. ʒij.
Diagridii,
Opopanacis
Bdellii
Sem. Apii,
Rutæ domeſticæ,
Rad. Acori
Aloes ʒiij.
Succi Iuæ, vel Fœniculi q.ſ.

Fiat Maſſa.

Pilulæ podagricæ D. H. VVolffij.

℞. Agarici opt.
Maſtiche ana drach. j.
Succi fumariæ,
Rhabarbari pul.
Croci drach ß.
Extr. Helleb. nigri,
Extract colocynthidis, Extr. Gentianæ,
Extracti Rhabarbari, Extracti petaſitæ an. drach. j.

Pilulæ fœtidæ maiores Meſuæ.

℞. Sagapeni,
Opopanacis,
Colocynthidis,
Aloes,
Hermodactylorum
Scammon. præp. drach. iij.
Cinnamomi,
Caſtorei
Zingiberis drach. j. ß.
Ammoniaci,
Bdellii,
Rutæ agreſtis,
Epithymi ana ʒv.
Eſulæ an. drach. ij.
Turbith ℥ß.
Nardi Indicæ,
Croci an. drach. j.
Euphorb. ℈. j.

Diſſoluantur lacrymæ in ſucco porri & F. Maſſa.

Pilulæ fœtidæ eiuſdem.

R. Sagapeni,	*Ammoniaci,*	*Opopanacis*
Bdellii,	*Myrrhæ ana drach. v.*	*Turbith drach. x.*

Colocynthidis drach. vj. F. vt priores.

Pilulæ ex ſagapeno Meſuæ.

R. Sagapeni,	*Ammoniaci,*
Bdellii	*Opopanacis,*
Aloes,	*Rutæ agreſtis,*

Caſtorei an. drach. iij. ſalis gemmæ, ſucc. porri q. ſ.

Pilulæ ex opopanace Meſuæ.

R. Opopanacis,	*Hermodactylorum,*
Sagapeni,	*Bdellii,*
Ammoniaci,	*Colocynth. an. drach. v.*
Croci,	*Caſtorei,*
Myrrhæ	*Zingiberis,*
Piperis longi,	*Piperis nigri,*
Caßiæ ligneæ,	*Myrobal. citrin.*
Indarum	*Belliricarum,*
Emblicarum, an. drach. j.	*Scamm. præp. ʒ ij.*
Turbith ʒß.	*Aloes ℥j. ß.*
Succi Braßicæ q. ſ.	

Pilulæ de ſarcocolla eiuſdem.

R. Sarcocollæ drach. iij.	*Turbith ʒß.*
Colocynthidis	*Zingiberis an. ʒj. ß.*
Salis gemmæ drach. j.	*Aquæ Roſarum q. ſ.*

Pilulæ Benedictæ Nicolai.

R. Spec. Benedictæ laxatiuæ ʒ vj.	*Mellis roſati q. ſ.*

F. Maſſa. Doſis drach. j. ad drach. ij.

Pilulæ de Nitro Alexandri Tralliani.

R. Aloes,	*Colocynthidis,*
Scammonii,	*Bdellii*
Hellebori nigri	*Gummi Arab. an. ʒ ij.*

Euphorbii. *Nitri ana ʒj.* *Succi Braßicæ q. ſ.*

Pilulæ purgantes Melancholiam.

Pilulæ ex Fumaria Auicennæ:

R. Myrobal. flauatum, Chebularum, Indarum an. ʒ v. *Aloes.*

Aloes drach. vij. Scammonii præpar. ℨv. Succi fumariæ q. ſ.

Pilulæ Indæ Meſuæ.

℞. *Myrob. Indarum, Polypodii an. drach. v. Stœchados an. drach. vj. Lap. Lazuli loti, Salis Indi an. ℥ß. Succi Eupatorii inſpiſſati an. ℨj. Succi Apii q. ſ.*
Hellebori nigri, Epithymi, Agarici Colocynthidis, Nardi Indicæ, Zingiberis drach. j. Spe. Hieræ ſimpl. ℥j. ß.

Pilulæ de Lapide Lazuli Meſuæ.

℞. *Lap. Lazuli loti ℨvj. Polypodii ana ℥j. Aniſi an. ℥ß. Hellebori nigri Agarici electi ℥j. Succi Endiuiæ q. ſ.*
Epithymi, Caryophyllorum, Scammon. prap. Salis Indi an. ʒij. ß. Spec. Hieræ ſimpl. ʒxv.

Fiat Maſſa pilularum, Doſis ℈ij. ad drach. j.

Pilulæ de Lapide Armeno Meſuæ.

℞. *Lap. Armeni loti. ſpec. Hieræ ſimplicis ana drach. v. Polypodii, Epithymi, ana ℥j. Salis Indi, drach. j. ß. Scammon. prap. drach. iij. Caryophyll. drach. ij. Succi ſolani q. ſ.*

Pilulæ contra Morbum Gallicum Fiorauanti.

℞. *Ellebori nigri triti ℥j. Fol. ſenæ Alexandrinæ ℥ij.*
Præcipitati ℥ß. Croci ℨj.

M. & cum melle albo fiat Maſſa pilularum.

Pilulæ purgantes ſeroſos Humores.

Pilulæ de Mezereo Meſuæ.

℞. *Foliorum Thymelææ aceto infuſorum & exiccat. ℨv. Myrobal. flauarum, ℥ß. Chebularum ʒiij. Mannæ q. ſ. Tamarindorum aqua cichorii ſolut. q. ſ.* ad formandum.

Pilulæ Heurnii Hydragogæ.

℞. *Hieræ ſimpl. cum Agarico ℥ß. Rhabarbari ʒj. Myrobal. Chebul. ʒj.* Foliorum Chamelææ infuſorum in aceto vini, cui incoxere mala cydonia & exempta, extra ſolem areſcant, repetitaq; infuſione à recentato aceto, & maceratione facta per horas 24. & deinde exiccatorum ℥ß.

Trochiſ. orum albandali ℥ß. *Nucis Myriſticæ,* [illegible]

Caryophyllorum ana ℈ß. Fiat maſſa cum ſucco Lidis. Doſis ℈j.

Pilulæ de Euphorbio Meſuæ.

℞. *Euphorbii,* *Colocynthidis,*
Agarici *Bdellii,*
Sagapeni an. drach. ij. *Aloes drach. v.*
Succi porri q. ſ. Fiat Maſſa.

Pilulæ purgantes mixtos humores à capite.

Pilulæ ſine quibus Nicolai.

℞. *Aloes lotæ drach.* XIV. *Myrobal. flauarum,*
Chebularum, *Indarum,*
Belliricarum, *Emblicarum,*
Rhabarbari *Maſtiches,*
Abſinthii *Roſarum,*
Violarum *Senæ*
Agarici ℥j. *Scammonii præp.* ʒvj. ß.
Cuſcutæ drach. j.

Macerato ſcammonio in ſucci Fœniculi q. ſ. infuſionem panno lineo colligatam fortiter exprime manibus oleo violaceo inunctis, & cum expreſſione fiat Maſſa. Doſis drach. j.

Pilulæ lucis maioris Meſuæ.

℞. *Roſarum,* *Violarum,*
Abſinthii *Colocynthidis,*
Turbith, *Cucebarum*
Calami arom. *Nucis moſch.*
Spicæ Indicæ, *Epithymi,*
Carpobalſami, *Xylobalſami*
Sem. Seſeleos, *Sem. Rutæ,*
Schœnanthi, *Rad. Aſari,*
Maſticis, *Caryophyllorum,*
Cinnamomi, *Aniſi,*
Fœniculi *Apii*
Caſſiæ ligneæ, *Croci*
Macis an. ʒij. *Myrob. citrin. Chebularum*
Indarum

Indarum, *Belliricarum,*
Emblicarum *Rhabarbari an.* ℥.ß.
Agarici *Senæ an.* ℥v.
Euphragiæ ℥vj. *Aloes ſucco citrinæ* ℥xj.ʒij.
Succi Fœniculi quantum ſufficit. Fiat Maſſa.

Pilulæ *Lucis minores Meſuæ.*

℞. *Xylobalſami,* *Carpobalſami an.* ʒj.
Roſarum, *Violarum,*
Abſynthii, *Euphragiæ an.* ʒiij.
Rad. Chelidon. ʒv. *Senæ,*
Epithymi *Myrob. flauarum,*
Indarum, *Chebularum*
Belliricarum, *Emblicarum,*
Agarici *Colocynthidis*
Schœnanthi, *Lycii,*
Lap. LaZuli loti ʒij.ß. *Aloes lotæ* ℥vj.
Succi fœniculi aut Chelidoniæ q. ſ. Fiat Maſſa.

Pilulæ Capitales Nicolai.

℞. *Artanitæ,* *Colocynthidis,*
Agarici *Turpeti*
Hermodactylorum ana gr. xxiv.
Zingiberis, *Caryophyllorum,*
Macis *Ligni aloes*
Salis gemmæ ana gr. xij.
Diagridii ℈j. *Aloes lotæ* ʒx.

Cum Hiera ſimplici fiant pilulæ vij. pro drachma.

Pilulæ ad dolorem capitis Franciſci Gozad.

℞. *Aloes hepaticæ lotæ* ℥iij. *Bryoniæ,*
Maſtic is an. ℥j. Cum vino Fiant pilulæ.

Pilulæ ad dolorem capitis Auicennæ.

℞. *Myrobal. Chebul.* *Belliricorum,*

Emblicorum an. ʒiij.
Stœchados ʒ j.
Pulpæ colocyn. ℥ ß.
Agarici ℥j.
Turpeti
Salis ʒß.
Hieræ picræ ℥j.
Absynthii ℈ij.
Hellebori nigri ʒv.
Epithymi an. ʒxv.
Fiant.

Pilulæ ſaluæ mundificantes caput Auicennæ.

℞. *Turpeti*
Colocynthidis
Aniſi
Vini quantum ſufficit.
Aloes an. drach. x.
Scammon. an. drach. iij.
Salis an. drach. ij.
F. Maſſa.

Pilulæ eiuſdem Auicennæ.

℞. *Epithymi,*
Polypodii ℈iij.
Salis drach. ij. ß.
Lapidis Lazuli drach. ij.
Agarici ana ℥. ß.
Hiera drach. vij.
Myrob. Indar. drach. v.
Fiat maſſa: Doſis drach. ij.

Melancholiam ex capite ducunt eiuſdem.

℞. *Pœoniæ,*
Stœchad. Arabicæ
Thuris,
3. *Myrobal.*
Trochiſ. de Agarico,
Epithymi,
Myrrhæ,
Meliſſæ,
Croci
Roſarum an. drach. j.
Polypodii,
Senæ
Lap. Lazuli loti & prepar. drach. iij.
Aloes lotæ vnc. j.
Boli armeni preparati drach. iij.
Vini quantum ſufficit. F.

Pilulæ purgantes mixtos humores à Stomacho.

Pilulæ Hieræ ſimplices Galeni.

℞. *Aloes drach.* L.
Xylobalſami
Spicæ Indicæ,
Maſtiches an. drach. Lij.
Cinnamomi,
Aſari,
Croci
Mellis roſati q. ſ.

Pilulæ

Pilulæ de Hiera compoſita.

℞. *Spicæ Indicæ,* — *Cinnamomi,*
Schœnanthi — *Croci,*
Aſari, — *Xylocaßiæ*
Xylobalſami — *Violarum,*
Carpobalſami — *Abſynthii,*
Epithymi — *Agarici*
Roſarum — *Turbith*
Maſtiches — *Colocynthidis an.* ℈iij.
Aloes drach. x. ℈ ij. — *Aquæ Endiuiæ, quantum ſufficit.*

Pilulæ Aſſaieret Auicennæ.

℞ *Spec. Hieræ picræ Galeni drach.* ij.
Myrob. Citrinarum — *Maſtiches an. drach.* j.
Aloes vnc. ß. — *Succi maioranæ q. ſ.*

Pilulæ de Aloe & Maſtiche Nicolai.

℞. *Aloes vnc.* j. — *Maſtiches vnc. ß.*
Caryophyllorum — *Roſ. rub. an. drach.* j.
Croci, — *Diagridii an.* ℈ ij.
Succi abſynthii vel fœniculi quantum ſufficit.
F. Maſſa.

Pilulæ de Aloe lota.

℞. *Aloes lotæ cum ſucco roſarum vnc.* j.
Maſtiches drach ij. — *Agarici trochiſ. drach.* iij.
Spec. Diamoſchi dulcis ℥. *ß.* — *Vini maluatici q. ſ.*
F. Maſſa.

Pilulæ de Aloe roſata Auguſtani.

℞. *Aloes roſatæ optimæ & pellucidæ vnc.* j.
Cum vino formentur pilulæ.

Pilulæ de Aloe roſata Arnoldi Villanouani.

℞. *Foliorum roſarum viridium minutiſſime inciſarum* ℥ iv. *Aloes* ℥ vj.

Incorporentur, quibus exſiccatis, denuo addantur totidem roſæ, & tertium reiterentur: poſtea formetur maſſa, quæ reſeruatur vſui.

Heurnius

Heurnius dicit: Aloen parant multi, ita vt omnem noxam exuat hoc modo: Cum ſyrius æſtiuo ſolſtitio flagrat, pulueri aloes remiſcent ſerum lactis, dum pultis characterem trahat: ſoli exponunt dum induреſcat. Iterum in puluerem comminuunt & ſuccum endiuiæ affundunt, denuoque ſiccant, tandem in pollinem vertunt, & roſarum Perſicarum ſucco imbuunt, & ſæpius eundem laborem peragunt: Vltimo ſiccatum in vſum reponunt, & ex ea pilulas efformant.

Pilulæ Imperiales Magiſtrales.

℞. Cinnamomi,	*Amomi,*
Maſticis	*Aniſi*
Zingiberis,	*Cardam. minoris*
Zedoariæ	*Maceris,*
Nucis Moſchatæ,	*Caryophyllorum,*
Croci	*Cubebarum*
Ligni aloes	*Turbith*
Mannæ	*Agarici*
Fol. Senæ	*Spicæ Indicæ*
Myrobal. Citrin.	*Chebularum*
Indarum	*Bellericarum,*
Emblicarum an. ℈j.	*Rhabarbari an* ʒj.
Aloes ʒij.	*Syrupi roſati laxatiui, quantum ſufficit.*

Pilula aurea Marſilii Ficini.

℞. *Thuris,*	*Myrrhæ,*
Croci	*Ligni aloes,*
Cinnamomi,	Cort. *mal. citri*
Meliſſæ,	*Serici coc. crudi,*
Menthæ	*Been albi*
Been rubri an. ʒß.	*Roſ. rubrarum*
Santali *rubri*	Coralli *rubri*
Myrob. emblicarum,	*Chebularum,*
Indarum an. ʒj.	*Aloes lotæ ad pondus omnium*
Vini quantum ſufficit.	Fiat.

Pilula

Pilulæ Angelicæ Fiorauanti.

R. *Colocynthidis drach iv.* *Aquæ vitæ opt. Circul. lib. i.*

Macerentur per tres dies: inde fiat fortis expreſſio: cui adde

Aloes Hepaticæ, *Ellebori nigri,*
Myrrhæ an. vnc. i.

Miſceantur trita, & ponantur in loco calido dum ferè exiccentur: mox adde

Croci, *Cinnamomi*
Sulphuris flaui an vnc. ſ.

Incorpora bene, & permitte dum perfectè exiccētur: Inde cum melle fiat maſſa. Doſis drach. i. in vaſe plumbeo conſeruanda.

Pilulæ Aquilinæ Fiorauanti.

R. *Conſeruæ Roſarum vnc. iii.* *Ligni aloes drach. i.*
Olei vitrioli gr. x. *Cinnamomi electi ſcrup. ij.*
Lapidis philoſophici vnc. i. *Sachari albi vnc. ii.*
Syrupi Acetoſi q. ſ. *Doſis drach. ij.* *F. Maſſa.*

Pilulæ Magiſtrales Fiorauanti.

R. *Olibani* *Maſtiches*
Myrrhæ *Sarcocollæ*
Aloes hepaticæ *Ellebori nigri*
Turpeti *Colocynthidis*
Croci an. q. ſ. *Moſchi ſcrup. ſ.*
Mellis roſ. q. ſ. *F. pilulæ.*

Pilulæ Galeni ad laxandum.

R. *Diagridii drach. iii.* *Colocynthidis,*
Aloes an. vnc. ſ. *Myrrhæ drach. ii.*
Maſticis drach. i. *Vini q. ſ. Fiat.*

Pilulæ ſaluberrimæ.

R. *Croci* *Myrrhæ Electæ*

Digitized by Google

Caphura
ſem. Ocymi an. drac. ſ.
Boli armeni aqua roſ. loti ſcrup. i.
Flor. Bugloſſæ drac. i.
Caryophyll.
Zingiberis an. ſcrup. i.
Hyacinthorum,
Agarici optimi
Spicæ Indicæ ſcrup. ſ.
Oſſis de Corde C. ſpodii
Ligni aloes ſcrup. i. gr. v.
Been albi ſcrup. ſ. gr. v.
ſem. Citri
Cort. mali citri,
Ambræ griſeæ elect. gr. v.
Granatorum an. ſcrup. ſ.
Rhabarbari electi an. drac. i.
Aloes Hepaticæ electæ & elotæ ad pondus omnium.
Aquæ Bugloſſæ q. ſufficit. F. Pilulæ.

Pilulæ Marſilii Ficini.

R. Myrob. Chebulorum drach. ii.
Santali rubri,
Cinnamomi,
Cort. Mali citri
Meliſſæ an. drach. i.
Roſ. rub.
Emblicorum,
Croci,
Been albi,
Been rubri,
Aloes electæ riteque ablutæ drac. xii. Vini q. ſufficit. Fiant Pilulæ.

Pilulæ de Elaterio Nicolai.

R. Aloes vnc. ii.
Elaterii vnc. iii.
Maſticis vnc. i.
Succi cucumeris Aſinini q. ſ. Fiat Maſſa.

Pilulæ aliæ Marſilij Ficini.

R. Aloes lotæ vnc. i.
Chebul. an. drac. ii.
Roſarum Rub. an. drac. ii.
Myrob. Emblicor.
Maſticis,
Vini q. ſ.

Pilulæ purgantes Humores mixtos ab Hepate.

Pilulæ de Tribus.

R. Rhabarbari,
Aloes lotæ an. drach. ii. ſ.
Agarici,

Syrupi

Syrupi roſati laxatiui q. ſ. F. maſſa.

Pilulæ ex Halicacabo Meſuæ.

R. *Abſinthii,*	*Aloes,*
Myrobal. flauarum	*Maſtiches,*
Rhabarbari	*Croci*
Caucami loti,	*Aſari,*
Aniſi	*ſucci Abſinthii,*
Succi Eupatorii.	*Caßiæ ligneæ*
ſem. Fumariæ an. drac. ii.	*Hieræ picræ drac. iii.*

Aquæ ſolani quantum ſufficit. Fiat Maſſa.

Pilulæ ad Hydropem Galeni.

R. *Spicæ Indicæ & Romanæ an.* ℥ſ.	*Agarici*
Ariſtolochiæ	*Amomi*
Croci	*Æris combuſti,*
Epithymi,	*Maſticis*
Hyperici,	*Coſti*
Chamædryos an. drach. iii.	*Myrrhæ*
Kerſe Medicinalis	*Squinanthi*
Tithymali an. drach. i.	*Aloes vnc. i.* *Cum vino F.*

Pilulæ philagrii Meſuæ.

R. *Trochiſ. Diarrhodon, de Rhabarbaro an. vnc. ſ.*

ſucci Eupatorii	*Abſinthii,*
ſucci ſpinæ albæ an. drach. ii.	*Myrobal. Citrin.*
ſem. Cuſcutæ	*Turpeti an. vnc. ſ.*
Agarici	*Aloes an. vnc. i.*

ſalis Indi vnc. i. ſ.

Aquæ Fœniculi q. ſufficit F. Maſſa.

Pilulæ purgantes Humores mixtos à toto.

Pilulæ aggregatiuæ maiores Meſuæ.

R. *Myrobal. flauarum,*	*Rhabarbari an. vnc. ſ.*

Digitized by Google

Succi Eupatorii	*Succi Abſynthii an. vnc. iii.*
Scammonii praparati drach. vi.	*Myrobal.*
Chebul. Indarum,	*Agarici*
Colocynthidis,	*Polypodii an. drach. ii.*
Turbith	*Aloes an. drach. vi.*
Maſtiches,	*Roſ. rubrarum*
Salis gemmæ,	*Epithymi,*
Aniſi	*Zingiberis an. drach. i.*
Electuarii roſati Meſuæ q. ſ.	*Fiat maſſa pilularum.*

Pilulæ aggregatiuæ Minores eiuſdem.

R. *Myrob. Citrinorum,*	*Indorum,*
Emblicorum an. drach. iij.	*Maſticis,*
Aniſi,	*Succi Eupatorii, ſucci Abſinthii*
Succi Roſ. an. drach. ii.	*Rhabarbari drach. v.*
ſpec. Hieræ picræ Galeni ℥i. ſ.	*Succi Apii q. ſ. Fiat.*

Pilulæ Aſtringentes.

Pilulæ ex Bdellio.

R. *Bdellii vnc. i. ſ.*	*Myrobal. Chebularum,*
Indarum	*Belliricarum,*
Emblicarum,	*Conchar. Venerearum*
Ammi drach. iii.	*vſtarum an drac. ii. ſ.*
Fiat Maſſa.	*Charabæ drach. ii. ſ.*
	Succi porri q. ſufficit.

Pilulæ contra fluxum ventris Nicolai.

R. *Myrtillorum,*	*Balauſtiorum,*
Pſidiæ	*Symphyti,*
ſang. Draconis,	*Boli Armeni,*
Acaciæ,	*Hypociſtidis,*
Roſarum	*Tartari*
Sumach	*Croci*

Galliæ

Digitized by Google

Gallia Moſch.	*Galla,*
Cinnamomi	*Spodii*
Maſticis	*Gummi Arab. an. drach. i.*
Opii Thebaici drach. ſ.	*Cum ſucco cymarum Myrti, Lentiſci.*

Tempera, & fac pilulas cum aqua roſarum.

Pilulæ ſtipticæ Arnoldi Villanouani.

R. *Summach*	*Myrtillorum*
Pſidia	*Balauſtia,*
Conſol. maior.	*ſang. Draconis*
Boli Armeni,	*Acaciæ, Hypociſtidos*
Roſ. rub.	*Tamarind. an. drac. i.*
Croci	*Gallia Moſch.*
Spodii	*Macis*

Gummi Arabici torrefacti an. drach. i.
Cum ſucco Cymarum Myrti F. Pilulæ.

Pilulæ de Cynogloſſa Meſuæ.

R. *Myrrhæ drach. vi.*	*Thuris drach. v.*
Opii	*Hyoſciami an. vnc. ſ.*
Croci drach. i. ſ.	*Rad. linguæ canis vnc. ſ. drac. ſ.*
F. Maſſa.	*Doſis drac. ſ. ad drac. i.*

Pilulæ Hypoglottides Aſtrictoriæ.

R. *Acaciæ vnc. ſ.*	*Hypociſtidis*
Boli Armeni	*Terræ ſigillatæ an. drach. i.*
Roſarum,	*Spongiæ*
Spinæ albæ Rad.	*Rad. Biſtortæ an. drach. ii.*

Amyli drach. iij.
Syr. Roſarum ſiccarum aut myrtorum q. ſ. Fiat.

Pilulæ ad defluxiones tenues, in articulos & vlcera pulmonis, Rondeletij.

R. *Tragacanthi,*	*Gummi Arabici an. drac. i.*

Digitized by Google

Amyli drac.ſ. *Cort. Thuris,*
Styracis an.ſcrup.i. *Myrrhæ*
ſucci glycyrrhizæ an.ſcrup.i. *Opii ℈i. F.cum ſapa Maſſa.*

Pilulæ ad eoſdem affectus Andernaci.

R *glycyrrhizæ purg.vnc.ſ.* *Tragacanthæ drac.iii.*
Croci drac.i. *Gummi Arabici*
Reſinæ Terebinthinæ an.drac.ii. *Pulpæ paſſarum, acinis exemptis ℥ſ.*
Vini Cretici q.ſ.

Pilulæ ad pituitam educendam & inſpiſſandam.

R. *Pilularum penidiorum, ſachari candi an.vnc.ſ.*
Tragacanthi *Gummi Arabici an. drac.i.*
Amyli drach.ſ. *Succi glycyrrh.ſcrup.i.*
Syrupi zizyphorum q.ſ.

Pilulæ pectorales Adolphi Occonis.

R. *Spec. Diatrag. frigidi, penidiarum an. vnc.ſ.*
Succi glycyrrhizæ drach.iii. *Zingiberis ſcrup.i.*
Ireos ſcrup.i. *ſem. Vrticæ,*
Hyſſopi *Flor. Anthos an.ſcrup.ſ.*
Croci orient. *Sulphur. an.gr.vii.*
Loch ſani q.ſufficit F.Magdaleones cum pul. Cinna.

Hypoglottides pectorales.

R. *Glycyrrhizæ mundæ contuſaque vnc.i. Hordei integri P.i.*
Vuarum paſſarum, acinis exemptis vnc.ii.
Decoquantur in libra aquæ ad tertias. Colato iuri adde
Tragacanthi vnc.ſ. *Penidiorum vnc.iii.* *Sachari candi vnc.ii.*
Modico Amylo fingantur.

Alia ad eundem affectum.

R. *Tragacanthi, gummi Arabici an.drach.ii.*
Acaciæ, *Balauſtii an drac.ii.*

Cinnam.

Cinnam.craſſi drac.ſ.

Balauſtium contundatur: ſiccatum mortario teratur. Cætera poſtridie ex aqua macerentur: deinde omnia ex ſyrupo Roſarum ſiccarum redigantur in pilulas.

Pilulæ Aperientes.

Pilulæ ad iecoris obſtructionem, Rondile.

R. *Trochiſ.de Abſinthio drac.i.* *ſucci Apii vel*
Syrupi Bizantini quantum ſufficit.

Pilulæ Hepaticæ aliæ.

R. *Succi abſinthii depurati & exſiccati drac.i.*
Spicæ Indicæ, Squinanthi an.drach.ſ. *ſem. Apii, petroſel.an.ſcrup.i.*
Cum ſyrupo Endiuiæ F.

Pilulæ ad Lienem obſtructum eiuſdem.

R. *Trochiſcorum de Cappar.* *de Myrrha an.drach.i.*
Oxymelitis q.ſufficit. Fiant Pilulæ.

Pilulæ ad Lienem fortiores.

R. *Myrrhæ,*	*Ariſtoloch. vtriuſque*
Aſari	*ſem.vel flor. Capparorum an. drac.ii.*
Squinanthi	*Spicæ Indicæ an. drac.ſ.*
ſem. Apii	*Petroſelini*
Agni Caſti an. drac.ſ.	*Syrupi Acetoſi q.ſufficit. F.*

Pilulæ ad Hydropem.

R. *Spicæ Nardi Indicæ,*	*Hepatis lupini an. drac. i.*
Eupatorii ſcrup.i.	*Syr. de Abſinthio q.ſuff.*
Olei Vitrioli q.v.	*Fiant Pilulæ.*

Pilulæ ad Quartanam.

R. *Piperis contuſi gr. iv.* *Cum ſucco gentianæ F.*

Pilula ſuperbibendo aquam Theriacalem, vel liquorem tartari correcti.

Pilulæ

Pilulæ in morbo Venereo Heurnii.

R. Ligni Guiaci iam in ſcobem redacti drach.i.
Corticis eiuſdem ligni pulueriſati drach.ſ.
Salſæparillæ pulueriſatæ ſcrup.i.
Cum ſyrupo de ſoncho. Fiant pilulæ 30. Doſis. 3.

Pilulæ ad Renum & veſicæ Vlcera Rondiletij.

R. Tragacanthi leuiter aſſi,
Gummi Arabici parum vſti,
Coralli rubri,
ſanguin. Drac.
Boli armeni an. drac.ſ.
Maſticis,
Lap. Iudaici an. ſcrup.i.
ſem. Melonum.
Alkekengi an. ſcrup.ii.
ſem. Biſmaluæ ſcrup.i.
Succi Caudæ equinæ, vel Narciſſi q. ſufficit.

Pilulæ ad menſtrua mouenda Bauhini.

R. Aloes opt. lotæ drac.i.ſ.
Myrrhæ electæ drach.i.
Sagapeni, Boracis an. drac.ſ.
Caſtorei ſcrup.ii.
Croci ſcrup.i.
ſpe. Diambæ ſcrup.ſ.
Olei Aniſi
Carui an. gutt.vi.
Vini Maluatici q. ſufficit. Fiat.

Pilulæ eiuſdem ad vrinas & menſtrua.

R. ſucci Abſinthii ſiccati ʒii.
Spicæ Nardi,
Iunci odorati an. drach.ſ.
ſem. Apii
Petroſelini an. ſcrup.i.
Trochiſcorum ex Rhabarb. ʒi.
Syrupi Endiuiæ q. ſufficit. F.

Pilulæ ex Terebinthina Cratonis.

R. Terebinthinæ coctæ vnc. i.
Rhabarbari Electiſſ. drac.iii.
Succini albi,
Succi glycyrrhizæ an. drac.ſ.
Cinnamomi Electi drach.i. M.F.

Pilulæ

Digitized by Google

Pilulæ ad Vrinam Rondeletii.

R. *Carabæ drach. i.*
Aſari,
ſem. Apii
Spicæ celcitæ an. ſcrup. ſ.
Gummi prunorum vel ceraſorum ſcrup. i.
Seſeli an. ſcrup. i.
Petroſelini,
Sucii Apii vel Braſſicæ Marinæ q. ſ. F.

Pilulæ ad Matricem Auicennæ.

R. *Doronici,*
Nucis Moſchatæ
ſem. Apii
Margaritarum an. ſcrup. iv.
Zedoariæ,
Caſtorei an. drac. i.
Anethi
Hyoſciami gr. iii.
A*quæ Artemiſiæ quantum ſufficit* F.

Pilulæ de Caſtoreo Auicennæ.

R. *Caſtorei, galangæ,*
Nucis Moſch.
Anethi
Zedoariæ,
ſem. Apii
Hyoſciami gr. iii.
Syrupi de Artemiſia q. ſ.

Pilulæ ad Renum & Veſicæ Calculum, Rondel.

R. *Pilularum ad vrinam iamiam deſcriptarum Rondeletii drac. ſ.*
Ochræ, *ſem. paliuri an. drach. i.* *Cineris ſcorpionum ſcrup. i.*
Oxymelitis vel ſucci Limonum q. ſ. F.

Pilulæ ad dolorem colicum eiuſdem.

R. *Spec. arom. roſ. drach. ii.*
Caſtorei drach. ſ.
Opii cum vino maluatico diſſoluti ℈ *i. ſ.*
Croci,
Spec. Diagalangæ drach. ii.
Euphorbii gr. x.
Piperis,
Myrrhæ an. ſcrup. ſ. F.

Pilulæ A*nodynæ ſiue Colicæ aliæ.*

R. *Piperis Indici in aceto per noctem macerati & pulueriſati drach. i.*

z Croci

Vera Aloes præparatio Chymica.

R. Aloes ſuccotrinæ optimæ & laudatiſſimæ ex veſica vnc. vj. aut lib. ſ. vel tantum, quantum lubet: quam redactam in puluerem immittas in matracium ſeu cucurbitam vitream: affunde aquæ endiuiæ aut acetoſæ, vt 4. vel 5. digitos supereminear: pone in Baln. Mar. calido ac fere bulliente, vaſe optime clauſo cum ſubere ac cera Hiſpanica. Stet ita per 2. vel 3. dies integros & conflabis aquam ab aloes eſſentia, tinctam & rubicundiſſimam rubini inſtar, quam lente per inclinationem à fæcibus ſeparabis, ne quod craſſum eſt, exeat ſimul, liquorem effuſum ſeorſim aſſerua in alembico probe clauſo. Materiæ relictæ aliam affunde aquam endiuiæ, ſed non tantum quantum prius. Denuo digere vt ante, colaturam ſepara, priorique adiice, ac rurſus aliam affunde, donec aqua nullum amplius eliciat colorem, & videbis reſiduum, quod eſt in fundo arenæ inſtar, aut cineris, in magna ſatis copia. Ex media libra duæ vel tres vnciæ reſtabunt: eſt autem fæx aloes inutilis, nec in aqua diſſoluitur. Aquam omnem tinctam deſtilla per alembicum, aut fac exhalare in patina argentea, carbonibus ac cineribus calidis impoſita, donec materia reſtet craſſitudine mellis quæ erit lucidiſſima rubini inſtar & maiori artificio atque iudicio præparata, quam ſolet vulgo ſimplici illa ablutione, ſi vel centies abluatur. Hæc aloes ſic præparata & depurata, baſis vicem obibit ad plures effingendas pilulas: quæque iam per ſe ad vnius ſcrupuli doſin exhibita excellens medicina eſt.

In pluribus etiam pilulis formandis recipiuntur gummi ammoniacum, bdellium, opoponax, Myrrha, ſcammonium, quæ ipſa quoq; imprimis præparatione opus habent, vtpote quæ multis adhuc fæcibus craſſis & inutilibus ſcateant.

Antequam igitur gummi ammoniacum, bdellium, opopanax, & ſimilia in vſum veniant, ea in aceto roſato aut vino albo diſſoluenda ſunt, & per ſetaceum traiicienda.

Myrrha quoque in vino ignem Baln. Mar. diſſoluta, adhuc calens per linteum tranſcolenda eſt.

Vera ſcammoneæ præparatio fit cum ſucco limonum depurato, idque in eodem B. M. calido, in quo diſſoluatur, & feruens etiam adhuc per linteum tranſmittatur, & hoc pacto craſſa eius & impura ſubſtantia, quæ non niſi noxam parit, ab ea ſecernatur.

Digitized by Google

Chymici, qui certa quadam & infallibili experientia edocti, elegantes illas & ſingulares vitrioli proprietates occulte in eo deliteſcentes eruere norunt, haud verebuntur ſcammoneam, myrrham, & ipſa etiam gummi præparare & diſſoluere cum phlegmate vitrioli, toto ſuo ſpiritu imprægnato. In hoc ſolo enim ſpiritu latet vera illorum ſimplicium præparatio, quæ cum exuperante calefaciendi qualitate inſignita ſint, hac via exquiſite & perfecte corriguntur: hic etiam ſpiritus verum euphorbii, tum in aliis inde concinnandis remediis penitus abdicandum puto.

Pilulæ panchymagogæ Quercetani.

℞ *Aloës præparatæ vt ſupra lib. ſ.*

Hanc inde in vitrum ampliſſimum capax & ſimul affunde ſuccum violarum, variis coctionibus & ſeparationibus puri ab impuro, per ſolam digeſtionem in Baln. Mar. mediocriter calido, adeo depurati & cocti, vt tandem ad ſyrupi conſiſtentiam reduci poſſit citra mellis ſacchariue additionem.

Hic ſuccus ita præparatus cum prædicta aloe miſceatur, & vitrum, in quo continetur materia, radiis ſolaribus æſtiuo tempore aut ſimili calori, vt hypocauſti exponatur, & prædictus ſuccus inſpiſſabitur, atque paucis diebus, adeo cum aloe permiſcebitur, vt omnia in vnum corpus & in vnam conſiſtentiam reducta eſſe videantur. Nota: Materia ſingulis diebus, rudicula lignea optime agitetur, vt omnia probe inuicem miſceantur, cui mixtioni ſuo tempore adde:

Succor. Flor. primulæ veris	*Bugloſſæ*
Perſicæ arboris	*Et Hyperici,*
Roſar. Pallidar.	*Singulorum ad modum ſucc.*
Cichorii	*Violar. præparator. vnc. iiij.*

Et ſic intra 4. vel 5. menſes, quod temporis ſpatium, huius operis perfectio requirit, propter flores, qui diuerſo tempore naſcentes, ſimul colligi nequeunt, ſemilibram aloes tuæ ad lib. i. ſ. auctam inuenies: omnes enim ſucci perfecte cum illa incorporati ſunt: huius materiæ ſeſquilibræ, inſuper adde eſſentiæ ſiue extracti

Sennæ vnc. iij.	*Pulueris Fæniculi dulcis*
Extracti Rhabarbari	*Aniſi an. drac. i.*
Agarici an. vnc. ij.	*ſpec. diatria ſantali ſcrup. iiij.*
Cinnamomi	

Omnia

Omnia reducantur ad bonam pilularum conſiſtentiam, quæ ad ſcrup.i.ſ. exhibitæ in vniuerſum omnes purgant humores, & ipſum etiã ſanguinem: vnde hoc remedium panchymagogum appellandum duxi. Hæ pilulæ citra extractorum purgantium additionem per ſe ſunt præſtantiſſimæ ad corporis ſanitatem conſeruandam, ex virtute ſua balſamica: vnde etiam vermium generationem prohibent: in genere omnes humores corruptos noxios & ſuperfluos euacuant, totam ſanguinis maſſàm purificant, & ad alios diuerſos affectus curandos conducunt.

Si quis voluerit ex ea parare remedium ſimplex purgans bilem, vnc.iiij. aloes, vt ſupra preparatæ, addat vnc.i. eſſentiæ ſiue extracti Rhabarbari, vel vnc.i. Extracti agarici aut turbith, ſi pituitam purgare velit: vel eandem doſin extracti helleb. nigri & ſenæ, ſi ſolam melanchol. educere animus ſit: non hic opus habes correctiuis (quæ potius molem corpoream in pleriſque medicamentis augent, quam nimiam illorum vim purgatoriam minuant) ea tamen addi vidiſti in capite de extractis, vbi de eorundem ſimplicium vera præparatione & correctione actum.

Si generale quoddam remedium ad omnes humores ſimul, vt par eſt, purgandos conficere velis: miſce ſimul omnia illa extracta, augendo doſim aloes ad eorundem proportionem.

Si quis de labore & longiori tempore conqueratur, & craſſiori quadam horum remediorum præparatione cantentus eſſe velit: is quatuor his vnciis aloes præparatæ admiſceat Rhabarbari ſubtiliſſime pulnerizati vnc.i. Cinnamomi ſcrúp, ij. Croci ſcrup. i. ſpec. Diatriaſantali drach.ſ. ex his omnibus formentur pilulæ ad purgandam bilem.

Ad pituitam deturbandam eidem aloes ponderi adiice agarici trochiſati & in puluerẽ redacti vnc.i. maſticis drac.j. ſalis gemmæ drac. ſ. vel agarici trochiſcati loco adde ſpec. diacarth. drac.x.

Vt fiat Melanagogum ſimplex, adde ſennæ, ſubtiliſſime puluerizatæ: vnc.j. Aniſi, fœniculi, epithymi an.drach.ſ.

Pilulæ cholagogæ de centaurio Quercet.

R. *Succor. optime depurator: centauri minoris,*

Roſarum pallidarum,	*Eupatorii Meſuæ*
Rad. oxylapathi an. vnc. iiii.	*Aloes præparatæ vnc. vi.*

 Digeran-

Succi Eupatorii
Scammonii præparati drach.vi.
Chebul. Indarum,
Colocynthidis,
Turbith
Maſtiches,
Salis gemmæ,
Aniſi
Electuarii roſati Meſuæ q ſ.
Succi Abſynthii an.vnc.iii.
Myrobal.
Agarici
Polypodii an.drach.ii.
Aloes an.drach. vi.
Roſ.rubrarum
Epithymi,
Zingiberis an.drach.i.
Fiat maſſa pilularum.

Pilulæ aggregatiuæ Minores eiuſdem.

R. *Myrob.Citrinorum,*
Embli corum an.drach.iij.
Aniſi,
Succi Roſ. an.drach.ii.
ſpec.Hieræ picræ Galeni ℥i.ſ.
Indorum,
Maſticis,
Succi Eupatorii, ſucci Abſinthii
Rhabarbari drach.v.
Succi Apii q.ſ.Fiat.

Pilulæ Aſtringentes.

Pilulæ ex Bdellio.

R. *Bdellii vnc.i.ſ.*
Indarum
Embſicarum,
Ammi drach.iii.
Fiat Maſſa.
Myrobal.Chebularum,
Belliricarum,
Conchar.Venerearum
vſtarum an drac.ii.ſ.
Charabæ drach.ii.ſ.
Succi porri q.ſufficit.

Pilulæ contra fluxum ventris Nicolai.

R. *Myrtillorum,*
Pſidiæ
ſang.Draconis,
Acaciæ,
Roſarum
Sumach
Balauſtiorum,
Symphyti,
Boli Armeni,
Hypociſtidis,
Tartari
Croci

Galliæ

Digitized by Google

Gallia Moſch.	*Galle,*
Cinnamomi	*Spodii*
Maſticis	*Gummi Arab. an. drach. i.*
Opii Thebaici drach. ſ.	*Cum ſucco cymarum Myrti, Lentiſci.*

Tempera, & fac pilulas cum aqua roſarum.

Pilulæ ſtipticæ Arnoldi Villanouani.

R. *Summach*	*Myrtillorum*
Pſidiæ	*Balauſtiæ,*
Conſol. maior.	*ſang. Draconis*
Boli Armeni,	*Acaciæ, Hypociſtidos*
Roſ. rub.	*Tamarind. an. drac. i.*
Croci	*Galliæ Moſch.*
Spodii	*Macis*

Gummi Arabici torrefacti an. drach. i.
Cum ſucco Cymarum Myrti F. Pilulæ.

Pilulæ de Cynogloſſa Meſuæ.

R. *Myrrhæ drach. vi.*	*Thuris drach. v.*
Opii	*Hyoſciami an. vnc. ſ.*
Croci drach. i. ſ.	*Rad. linguæ canis vnc. ſ. drac. ſ.*
F. Maſſa.	*Doſis drac. ſ. ad drac. i.*

Pilulæ Hypoglottides Aſtrictoriæ.

R. *Acaciæ vnc. ſ.*	*Hypociſtidis*
Boli Armeni	*Terræ ſigillatæ an. drach. i.*
Roſarum,	*Spongiæ*
Spinæ albæ Rad.	*Rad. Biſtortæ an. drach. ii.*

Amyli drach. iij.
Syr. Roſarum ſiccarum aut myrtorum q. ſ. Fiat.

Pilulæ ad defluxiones tenues, in articulos & vlcera pulmonis, Rondeletij.

R. *Tragacanthi,*	*Gummi Arabici an. drac. i.*

Digitized by Google

Amyli drac.ſ.
Styracis an.ſcrup.i.
ſucci glycyrrhizæ an.ſcrup.i.
Cort. Thuris,
Myrrhæ
Opii ℈i. F.cum ſapa Maſſa.

Pilulæ ad eaſdem affectus Andernaci.

R *glycyrrhizæ purg.vnc.ſ.*
Croci drac.i.
Reſinæ Terebinthinæ an.drac.ii.
Vini Cretici q.ſ.
Tragacanthæ drac.iii.
Gummi Arabici
Pulpæ paſſarum, acinis exemptis ℥ſ.

Pilulæ ad pituitam educendam & inſpiſſandam.

R.*Pilularum penidiorum, ſachari candi an.vnc.ſ.*
Tragacanthi
Amyli drach.ſ.
Syrupi zizyphorum q.ſ.
Gummi Arabici an. drac.i.
Succi glycyrrh.ſcrup.i.

Pilulæ pectorales Adolphi Occonis.

R.*Spec.Diatrag.frigidi, penidiarum an. vnc.ſ.*
Succi glycyrrhizæ drach.iii.
Ireos ſcrup.i.
Hyſſopi
Croci orient.
Zingiberis ſcrup.i.
ſem.Vrticæ,
Flor.Anthos an.ſcrup.ſ.
Sulphur.an.gr.vii.
Loch ſani q.ſufficit F.Magdaleones cum pul. Cinna.

Hypoglottides pectorales.

R. *Glycyrrhizæ mundæ contuſæque vnc.i.Hordei integri P.i.*
Vuarum paſſarum, acinis exemptis vnc.ii.
Decoquantur in libra aquæ ad tertias. Colato iuri adde
Tragacanthi vnc.ſ. Penidiorum vnc.iii. Sachari candi vnc.ii.
Modico Amylo fingantur.

Alia ad eundem affectum.

R.*Tragacanthi, gummi Arabici an.drach.ii.*
Acaciæ,
Balauſtii an drac.ii.

Cinnam.

Digitized by Google

Cinnam. craſſi drac. ſ.

Balauſtium contundatur: ſiccatum mortario teratur. Cætera poſtridie ex aqua macerentur: deinde omnia ex ſyrupo Roſarum ſiccarum redigantur in pilulas.

Pilulæ Aperientes.

Pilulæ ad iecoris obſtructionem, Rondile.

R. *Trochiſ. de Abſinthio drac. i.* *ſucci Apii vel Syrupi Bizantini quantum ſufficit.*

Pilulæ Hepaticæ aliæ.

R. *Succi abſinthii depurati & exſiccati drac. i.*
Spicæ Indicæ, Squinanthi an. drach. ſ. *ſem. Apii, petroſel. an. ſcrup. i.*
Cum ſyrupo Endiuiæ F.

Pilulæ ad Lienem obſtructum eiuſdem.

R. *Trochiſcorum de Cappar.* *de Myrrha an. drach. i.*
Oxymelitis q. ſufficit. Fiant Pilulæ.

Pilulæ ad Lienem fortiores.

R. *Myrrhæ,*
Aſari
Squinanthi
ſem. Apii
Agni Caſti an. drac. ſ.
Ariſtoloch. vtriuſque
ſem. vel flor. Capparorum an. drac. ii.
Spicæ Indicæ an. drac. ſ.
Petroſelini
Syrupi Acetoſi q. ſufficit. F.

Pilulæ ad Hydropem.

R. *Spicæ Nardi Indicæ,*
Eupatorii ſcrup. i.
Olei Vitrioli q. v.
Hepatis lupini an. drac. i.
Syr. de Abſinthio q. ſuff.
Fiant Pilulæ.

Pilulæ ad Quartanam.

R. *Piperis contuſi gr. iv.* *Cum ſucco gentianæ F.*

Pilula ſuperbibendo aquam Theriacalem, vel liquorem tartari correcti.

Pilulæ

Pilulæ in morbo Venereo Heurnii.

℞. Ligni Guiaci iam in ſcobem redacti drach. i.
Corticis eiuſdem ligni pulueriſati drach. ſ.
Salſaparillæ puluerisatæ ſcrup. i.
Cum ſyrupo de ſoncho. Fiant pilulæ 50. Doſis. 3.

Pilulæ ad Renum & veſicæ Vlcera Rondiletij.

℞. Tragacanthi leuiter aſsi, Gummi Arabici parum vſti,
Coralli rubri, ſanguin. Drac.
Boli armeni an. drac. ſ. Maſticis,
Lap. Iudaici an. ſcrup. i. ſem. Melonum.
Alkekengi an. ſcrup. ii. ſem. Biſmaluæ ſcrup. i.
Succi Caudæ equinæ, vel Narciſsi q. ſufficit.

Pilulæ ad menſtrua mouenda Bauhini.

℞. Aloes opt. lotæ drac. i. ſ. Myrrhæ electæ drach. i.
Sagapeni, Boracis an. drac. ſ. Caſtorei ſcrup. ii.
Croci ſcrup. i. ſpe. Diambæ ſcrup. ſ.
Olei Aniſi Carui an. gutt. vi.
Vini Maluatici q. ſufficit. Fiat.

Pilulæ eiuſdem ad vrinas & menſtrua.

℞. ſucci Abſinthii ſiccati ʒii. Spicæ Nardi,
Iunci odorati an. drach. ſ. ſem. Apii
Petroſelini an. ſcrup. i. Trochiſcorum ex Rhabarb. ʒi.
Syrupi Endiuiæ q. ſufficit. F.

Pilulæ ex Terebinthina Cratonis.

℞. Terebinthinæ coctæ vnc. i. Rhabarbari Electiſſ. drac. iii.
Succini albi, Succi glycyrrhizæ an. drac. ſ.
Cinnamomi Electi drach. i. M. F.

Pilulæ

Digitized by Google

Pilulæ ad Vrinam Rondeletii.

R. *Carabæ drach. i.*
Aſari,
ſem. Apii
Spicæ celcitæ an. ſcrup. ſ.
Gummi prunorum vel ceraſorum ſcrup. i.
Seſeli an. ſcrup. i.
Petroſelini,
Sucii Apii vel Braſſicæ Marinæ q. ſ. F.

Pilulæ ad Matricem Auicennæ.

R. *Doronici,*
Nucis Moſchatæ
ſem. Apii
Margaritarum an. ſcrup. iv.
Zedoariæ,
Caſtorei an. drac. i.
Anethi
Hyoſciami gr. iii.
Aquæ Artemiſiæ *quantum ſufficit* F.

Pilulæ de Caſtoreo Auicennæ.

R. *Caſtorei, galangæ,*
Nucis Moſch.
Anethi
Zedoariæ,
ſem. Apii
Hyoſciami gr. iii.
Syrupi de Artemiſia q. ſ.

Pilulæ ad Renum & Veſicæ Calculum, Rondel.

R. *Pilularum ad vrinam iamiam deſcriptarum Rondeletii drac. ſ.*
Ochræ, *ſem. paliuri an. drach. i.* *Cineris ſcorpionum ſcrup. i.*
Oxymelitis vel ſucci Limonum q. ſ. F.

Pilulæ ad dolorem colicum eiuſdem.

R. *Spec. arom. roſ. drach. ii.*
Caſtorei drach. ſ.
Opii cum vino maluatico diſſoluti ℈ i. ſ.
Croci,
Spec. Diagalangæ drach. ii.
Euphorbii gr. x.
Piperis,
Myrrhæ an. ſcrup. ſ. F.

Pilulæ Anodynæ ſiue Colicæ aliæ.

R. *Piperis Indici in aceto per noctem macerati & pulueriſati drach. i.*

Digitized by Google

Vera Aloes præparatio Chymica.

R. Aloes ſuccotrinæ optimæ & laudatiſſimæ ex veſica vnc. vj. aut lib. ſ. vel tantum, quantum lubet: quam redactam in puluerem immittas in matracium ſeu cucurbitam vitream: affunde aquæ endiuiæ aut acetoſæ, vt 4. vel 5. digitos ſupereemineat: pone in Baln. Mar. calido ac fere bulliente, vaſe optime clauſo cum ſubere ac cera Hiſpanica. Stet ita per 2. vel 3. dies integros & conflabis aquam ab aloes eſſentia, tinctam & rubicundiſſimam rubini inſtar, quam lente per inclinationem à fæcibus ſeparabis, ne quod craſſum eſt, exeat ſimul, liquorem effuſum ſeorſim aſſerua in alembico probe clauſo. Materiæ relictæ aliam affunde aquam endiuiæ, ſed non tantum quantum prius. Denuo digere vt ante, colaturam ſepara, priorique adiice, ac rurſus aliam affunde, donec aqua nullum amplius eliciat colorem, & videbis reſiduum, quod eſt in fundo arenæ inſtar, aut cineris, in magna ſatis copia. Ex media libra duæ vel tres vnciæ reſtabunt: eſt autem fæx aloes inutilis, nec in aqua diſſoluitur. Aquam omnem tinctam deſtilla per alembicum, aut fac exhalare in patina argentea, carbonibus ac cineribus calidis impoſita, donec materia reſtet craſſitudine mellis quæ erit lucidiſſima rubini inſtar & maiori artificio atque iudicio præparata, quam ſolet vulgo ſimplici illa ablutione, ſi vel centies abluatur. Hæc aloes ſic præparata & depurata, baſis vicem obibit ad plures effingendas pilulas: quæque iam per ſe ad vnius ſcrupuli doſin exhibita excellens medicina eſt.

In pluribus etiam pilulis formandis recipiuntur gummi ammoniacum, bdellium, opoponax, Myrrha, ſcammonium, quæ ipſa quoq; imprimis præparatione opus habent, vtpote quæ multis adhuc fæcibus craſſis & inutilibus ſcateant.

Antequam igitur gummi ammoniacum, bdellium, opopanax, & ſimilia in vſum veniant, ea in aceto roſato aut vino albo diſſoluenda ſunt, & per ſetaceum traiicienda.

Myrrha quoque in vino ignem Baln. Mar. diſſoluta, adhuc calens per linteum tranſcolenda eſt.

Vera ſcammoneæ præparatio fit cum ſucco limonum depurato, idque in eodem B.M. calido, in quo diſſoluatur, & feruens etiam adhuc per linteum tranſmittatur, & hoc pacto craſſa eius & impura ſubſtantia, quæ non niſi noxam parit, ab ea ſecernatur.

Omnia reducantur ad bonam pilularum conſiſtentiam, quæ ad ſcrup.i.ſ.exhibitæ in vniuerſum omnes purgant humores, & ipſum etiã ſanguinem: vnde hoc remedium panchymagogum appellandum duxi. Hæ pilulæ citra extractorum purgantium additionem per ſe ſunt præſtantiſſimæ ad corporis ſanitatem conſeruandam, ex virtute ſua balſamica: vnde etiam vermium generationem prohibent: in genere omnes humores corruptos noxios & ſuperfluos euacuant, totam ſanguinis maſſam purificant, & ad alios diuerſos affectus curandos conducunt.

Si quis voluerit ex ea parare remedium ſimplex purgans bilem, vnc.iiij.aloes, vt ſupra preparatæ, addat vnc.i.eſſentiæ ſiue extracti Rhabarbari, vel vnc.i. Extracti agarici aut turbith, ſi pituitam purgare velit: vel eandem doſin extracti helleb. nigri & ſenæ; ſi ſolam melanchol. educere animus ſit: non hic opus habes correctiuis (quæ potius molem corpoream in pleriſque medicamentis augent, quam nimiam illorum vim purgatoriam minuant) ea tamen addi vidiſti in capite de extractis, vbi de eorundem ſimplicium vera præparatione & correctione actum.

Si generale quoddam remedium ad omnes humores ſimul, vt par eſt, purgandos conficere velis: miſce ſimul omnia illa extracta, augendo doſim aloes ad eorundem proportionem.

Si quis de labore & longiori tempore conqueratur, & craſſiori quadam horum remediorum præparatione cantentus eſſe velit: is quatuor his vnciis aloes præparatæ admiſceat Rhabarbari ſubtiliſſime puluerizati vnc.i. Cinnamomi ſcrup.ij. Croci ſcrup.i. ſpec. Diatriaſantali drach.ſ. ex his omnibus formentur pilulæ ad purgandam bilem.

Ad pituitam deturbandam eidem aloes ponderi adiice agarici trochiſati & in puluerẽ redacti vnc.i. maſticis drac.j. ſalis gemmæ drac. ſ. vel agarici trochiſcati loco adde ſpec. diacarth. drac. x.

Vt fiat Melanagogum ſimplex, adde ſennæ, ſubtiliſſime pulueriz atæ: vnc.j. Aniſi, fœniculi, epithymi an. drach. ſ.

Pilulæ cholagogæ de centaurio Quercet.

R. *Succor. optime depurator: centauri minoris,*

Roſarum pallidarum,	*Eupatorii Meſuæ*
Rad. oxylapathi an. vnc. iiii.	*Aloes præparatæ vnc. vi.*

z 3 Digeran-

Digerantur ad ignem Bal. Mar. per 12. horas, vt fiat perfecta diſſolutio & mixtio, dein omnia coagulentur ad mellis conſiſtentiam: cui adde

Pulueris Rhabarbari vnc. i.
Xyloaloes
Myrrhæ an. drach. ii.
Croci
Cinnamomi an. drac. ſ.
ſpec. Diatriaſantali
Trochiſc. Diarrhodon an. drac. i.

Miſce fiat pilularum maſſa: doſis ſcrup. i. ſ. vel ſcrup. ii.

Proſunt in omnibus febribus bilioſis, arquato morbo & cachexiæ iecoris, item cæterarumque partium, nutritioni dicatar: obſtructionibus mirifice auxiliantur.

Pilulæ phlegmagogæ de abſinthio Quercetani.

R. *ſpec. Hieræ ſimplicis Gal. vnc. i. ſ.*
Trochiſc. albandal drac. vi.
Agarici recenter trochiſcati vnc. ij.
ſem. Carthami
Hermodactylorum
Aſari
Turbith gummoſi, an. vnc. i.
Myrrhæ elect. drach. vi.
Cinnamomi
Macis
Piperis
ſem. Fœniculi an. drach. ij.

Macerentur in lib. j. ſ. ſucci abſinthii optime depurati, & lib. j. vini albi optimi, idque in vaſe vitreo optime clauſo ad ignem Bal. Mar. ſatis luculentum per triduum, dein materia adhuc feruida per ſetaceum traiiciatur, his adde aloes vt ſupra præp. vnc. iij. tandem omnia ad ignem cinerum coagulentur, donec acquirant bonam pilularum conſiſtentiam. De his pilulis in extracti modum præparatis, ſufficiet exhibere pro doſi ſcrup. j. vel ſcrup. j. ſ. ad ſummum. Pituitam à cerebro, pectore, ventriculo, cæteriſque partibus nutritioni dicatis, & ſeroſa excrementa à partibus etiam profundioribus & neroſis bulande educunt: atque idcirco morbis omnibus à cauſa frigida genitis cõferunt, vt cephalalgiæ, apoplexiæ, paralyſi, cruditatibus ventriculi, doloribus item arthriticis, tum ad præſeruationem, tũ ad curationẽ non paruas afferunt ſuppetias.

Pilulæ tartareæ melanagogæ Quercetani.

R. *Cryſtallor. vel cremoris tartari vnc. iij.*
Polypodii querni vnc. ij.
Paſſul. Corinthiacar. vnc. i. ſ.
Myrobalanor. omnium an. vnc. ſ.
Flor. Bugloſſæ
Borraginis.
Nymphææ, an. p. i.

Coquan-

Digitized by Google

Coquantur in ſuff. quantitate aquar. fumariæ & ſcolopendriæ ad medietatis conſumptionem. De hoc decocto acidulo & guſtui grato, optime depurato & clarificato cape lib. ij. ſucci optime depurati, pomorum redolentium lib. j. quibus adde

Folicul. Senæ mundator. vnc. iii.
Turbith
Rad. Helleb. nigri veri an. ℥ i. ſ.
Myrrhæ electæ vnc. i.
Macis
Caryophyllorum
Cinnamomi
Epithymi an. vnc. ſ.

Macerentur ac digerantur ad ignem Baln. Mar. per quatriduum, idque in vaſe vitreo optime clauſo: dein dum materia adhuc feruet, fiat expreſſio vel per ſetaceum traiectio, cui adde aloes, vt ſupra præparatæ vnc. iiij. omnia ſufficienter coagulentur ad ignem lentum: addendo ſub finem, dum fere refrigerata erit materia.

ſpec. Diarrhod. Abb.
Lætificantis Gal.
Trochiſc. dialacca an. drach. i.
Salis Abſinthii &
Fraxini an. drach. ii.
Eſſentiæ Croci ſcrup. ii.
Olei Aniſi aliquot guttulas.

Reducantur in bonam pilularum conſiſtentiam.

Doſis harum pilularum eſt quoque ſcrup. i. vel ſcrup. j. ſ. ad ſummum admiranda.

Pilulæ de Ammoniaco.

R. *Aloes vt ſupra prap. ℥ iiii.*
Gummi ammoniaci in aceto ſcyllitico
Diſſoluti & per ſetaceum traiecti
Myrrhæ præparatæ an. vnc. ſ.
Maſtiches
ſpec. Diatriaſantali, an. drach. i ſ.
Croci ſcrup. ii.
Salis fraxini, vel
Abſinthii ſcrup. iiii.
Cum ſyrupo de ſtæchade,
Vel de ſucco roſarum fiat pilul. maſſa.

Pilulæ de ſagapeno Camilli.

R. *Sagapeni gummoſi prap. drach. vi.*
Ammoniaci identidem optime prep. drach. iii.
Extracti trochiſc. albandal vnc. i.
Scammonii præparati vnc. ſ.
Salis gemmæ drach. i. ſ.

Cum

Cum ſyrupo violato acidulo & tincto fiat maſſa, ex qua conficiãtur pilulæ in piſi vel Ciceris formam.

Pilulæ hydragoga Quercetani.

R. *Succor. quam optime depuratorum*
Summitatum fraxini lib. i. *Centaurii min. an. lib. ſ.*
Valerianæ

In quibus macera & digere ad ignem Baln. Mar.

Fol. ſenæ oriental. vnc. iii. *Cinnamomi*
Hermodactylorum *Santali Citrini*
Turbith *Spicæ nardi an. vnc. ſ.*
Aſari an. vnc. ii.

Dein fortiter exprimantur & coquantur ad mellitam conſiſtentiam, cui adde

Aloes prap. vnc. iii. *Elaterii prap. vt docebitur ʒi.*
Facul. bryoniæ *Salis Ceterach*
Facul. Iridis an. vnc. i. *Salis prunellæ an. drach. i. ſ.*
Scammoneæ prap. *Trochiſc. de eupatorio drach. i.*
Extracti troch. albandal an. drach. iii.

Cum ſyrupo roſ. ſol. fiat pilular. maſſa. doſis ſcrup. j. ſ.

Pilulæ de Euphorbio.

R. *Euphorbii præparati, vt mox docebitur, vnc. i.*
Spicæ nardi
Maſtiches an. drac. vi.
Opopanacis
Sagapeni præparati
Bdellii an. vnc. ſ.
Agarici Trochiſcati
Et Trochiſ. albandal an. drach. iii.
Syr. Violati aciduli & tincti colore purpureo, q. ſufficit
Et F. pillularum Maſſa.
Doſis à ſcrup. i. ad ſcrup. ii.

Præparatio Euphorbii.

Primo omnium optime mundetur ab omni fæce: poſtea in exigua redigatur fruſtula, ex quibus cum limonibus ſiue Citriis, in orbiculos ſiue rotulas diſſectis, vna cum ſuis corticibus fiat S. S. S. adeo vt primum & vltimum ſtratum conſtet ex limonum orbiculis, & totum

Digitized by Google

& totum hoc paſtæ involucro includatur in panis formam, qui in furno mediocriter calefacto coquatur, idque in modum bis cocti, hoc eſt, panis ille ſemel coctus remittatur in furnum, & coquatur ſecunda vice.

Quo facto, aperi panem, & euphorbium inde perquam accuratiſſime ſepara, ſimul cum orbiculis limonum, quibus illud adhærebit, & albiſſimum ſimul apparebit, ſeparata & abolita omni eius vi venenata.

Hoc Euphorbium præparatum in matracium aut vitrum aptum & capax iniicio, ſuperaffundendo ſucci limonum vel granatorum acidorum optimè depurati tantum, vt ſupernatet tribus vel quatuor digitis: dein omnia colloco in B. M. feruentiſſimum ad digerendum, donec Euphorbium diſſoluatur à dictis ſuccis, quibus omnibus per linteũ traiectis, ſucci poſtea per euaporationem ſeparentur, & euphorbium remanebit in fundo depuratiſſimum, vtpote à quo omnis calor exuperans & qualitas venenata penitus ſit ſeparata. Sed vt ad chymicos ſermonem noſtrum conuertamus, cum phlegmate vitrioli totali & integro ſuo ſpiritu imprægnato, vel cum citoniorum aut pomorum curtipendulorum aquis, acido ſulphuris vel ipſius vitrioli ſpiritu tinctis & acidulis redditis, multo adhuc præſtantior fiet eiuſdem euphorbii præparatio, quod licet alibi iam dixerimus, non tamen hic piget idem adhuc ſemel obiter tantum repetere.

Vt igitur ex euphorbio concinnentur pilulæ, aduerſus peſtem efficacaciſſimæ, hoc ſequenti modo procedendum erit.

Pilulæ de Euphorbio contra peſtem Quercetani.

℞. *Euphorbii vt ſupra præparati vnc. i.*
Extracti nucis vomicæ
Extracti Croci orientalis an drach. ii.
Extracti rad. Angelicæ
Et Tormentillæ an. vnc. i. ſ.
Extracti theriaces vnc. ii.
Confect. Alkermes
Et de hyacintho an. vnc. i.
Eſſentiæ corallorum drach. i. ſ.
Terræ ſigillatæ veræ q. ſ. vt

Reducantur in pilularum conſiſtentiam: doſis ſcrup.i.ſ. Qui peſte correpti ſunt vtentur iis mane in doſi præſcripta, confeſtim ſuperbibendo aquæ benedictæ vnc.ii.& ſtragulis tecti multum ſudabunt: quo modo venenum à centro ad circumferentiam prouocabitur, & admirandum percipietur remedium.

Pilulæ mirabiles ad tremorem & ſpaſmum.

R. *Caſtorei*	*Extracti trochiſc. albandal*
Pyrethri	*Et hiera picra Gal.an.vnc.ſ.*
Caßiæ ligneæ an.drac.iii.	
Sagapeni præparati,vnc.ſ.	

Miſce, fiat pilularum maſſa: Doſis ſcrup.i. vel ſcrup.ii.

Pilulæ Peſtilentiales Alberti Ducis Bauariæ.

R. *Croci*	*Caryophyllorum*
Myrrhæ	*Zingiberis albi an.ſcrup.ii.*
Camphoræ	*Ambræ ſcrup.i.*
Oßis de corde cerui	*Fragmentor. hyacinthi*
Spodii an.drach.i.	*Smaragdorum*
Ligni aloes	*Granatorum an.ſcrup.i.ſ.*
Been albi an.drach.ſ.	*Agarici electi*
Terræ ſigillatæ veræ drach.ii.	*Rhabarb.opt.an.vnc.ſ.*
Flor.Sulphuris drac.i.	*Aloes ex veſica ad pondus omnium*
Cort. & ſem. citrii	

Miſce, fiat pilularum maſſa: doſis drac.i.

Si loco horum ingredientium craſſo tantum modo præparatorum recipiantur, illorum extracta remedium euadet multo præſtantius & vtilius.

CAP. XIII.

De Pulueribus purgantibus, confortantibus &c.

PVlueres purgatorii ita diuiduntur, vt alii, vel ſimpliciter purgent quemlibet humorem ſeorſim, bilem videlicet, pituitam, vel ſuccum melancholicum: alii vel duos ſaltem, vel omnes pariter educant: alii vero

Digitized by Google

vero apti & appropriati ſint certis corporis partibus, veluti capiti, ſtomacho, ventri, lieni, peculiariter à varia fæcum illuuie, putredine & corruptione repurgandis, de quibus ſolis pulueribus purgatiuis, ne longius ab inſtituto diſcedamus, hic agemus. Quib. ſi acceſſerint nonnulli pulueres morbis quibuſdam peculiares ac ſpecifici, eos ideo addimus, quod tanquam ſelectiſſimi propriaque experientia diutius à nobis cõprobati ſint, quibus lucem aſpiciendam publici commodi cauſa nullo modo denegauimus. De cæteris puluerib. tam alterantibus quam roborantibus, variiſque aliis medendi ſcopis accommodatis, ampliſſima quidem dicendi occaſio hic eſſet: ſed illos reiicimus in cap. de confectionibus aromaticis, vbi de maxima illorum parte tractaturi ſumus: plures vero alios in ſcriptis hinc inde noſtris ſparſim iam tradidimus.

Puluis Cholagogus.

R. Rhabarbari electi vnc. iii. | *Maſtiches*
Flor. Violarum drach. ii. | *Cinnamomi an. ſcrup. ſ.*
Roſ. Pallidarum | *Scammoniæ præp. ſcrup. i.*
Hyperici an. drach. i. | *Sacchari violati vnc. ſ.*
ſpec. Diatriaſantali ſcrup. ſ.

Miſce, Fiat puluis: doſis drach. i. ſumatur ex iuſculo.

Puluis Phlegmagogus.

R. ſpec. Diacarthami drac. ii. | *Turbith*
Agarici trochiſcati drac. ſ. | *Hermodactyl. an. drac. i.*

Miſce: Doſis ſcrup. ii. cum iuſculo vino.

Puluis melanagogus Quercetani.

R. Senæ vnc. i. | *Aniſi, Fænic. dulcis an. drach. i.*
Cinnamomi ſcrup. ii. | *Sacchari vnc. i. ſ.*
Cryſtallor. tartari drac. vi.

Doſis drach. ii.

Puluis panchymagogus.

Cryſtallor. tartari vnc. i. | *Senæ drac. x.* | *Hermodactylorum*
Turbith an. vnc. ſ. | *Rhabarb.* | *Agarici trochiſcati an. ℥iii.*
Scammoneæ præp. drac. ii. | *Macis* | *Cinnamomi*
Galangæ an. vnc. i. ſ. | *Sacchari violati ad pondus omnium.*

Doſis drac. i. cum iuſculo.

Digitized by Google

Alius.

℞. Fol. ſenæ vnc. i. ſ.
Ligni aloes
Salis abſinthii drach. i. ſ.
Turbith
Epithymi
Macis
ſpec. Diatria ſantali ſcr. i. ſ.
Hermodactil. an. vnc. ſ.
Rhabarbari an. drach. iii.
Zingiberis an. ſcrup. ii.
Sacch. a. ad pondus omnium.

Miſce, fiat puluis: doſis ſemicochlear argenteum ſuperbibendo iuſculum.

Puluis purgatorius conducens ad omnes morbos frigidos cerebri.

℞. Cryſtallor. tartari
Folicular. ſenæ an. vnc. i.
Hermodactylorum
Turbith an. vnc. ſ.
Pulueris foliorum peti drac. iii.
Calami aromatici
Zedoariæ an. drach. i.
ſem. pæoniæ
Sileris montani
Fœniculi
Aniſi
Ameos
Nardi Indici an. ſcrup. iiii.
Coralli prep.
Margaritar. prep. an. drac. i.
Cubebarum
Macis
Caryophyllor. an. drac. ſ.
Salis euphragiæ
Salis Betonicæ an. drach. i. ſ.
Sacchari antho ſati ad pondus omn.

Miſce, fiat puluis: doſis drach. i. Superbibendo ſtatim iuſculo.

Puluis purgans hydropicorum aquas.

℞. Rad. Aſari,
Mechoacæ an. drac. ii.
Eſulæ præparatæ
Soldanellæ an. drach. i.
ſpec. Diacarthami drach. i. ſ.
Scammoneæ præparatæ
Fæculæ bryoniæ & ireos an. ſcrup. iiii.
Trochiſcorum de Rhabarbaro
De Eupatorio an. ſcrup. ij.
ſpec. Diatriaſantali
Cinnamomi
Macis an. ſcrup. i.
Croci Martis drach. ſ.
Sacchari roſati ad pondus omn.

Miſce, fiat puluis: doſis drachm. i. cum iuſculo aut vino iuniperino.

Puluis

Puluis ad expellendos lumbricos, & ad deturbandum eorum ſeminarium.

R. *Pulu. flor. hyperici*	*Centaurii min. an. drac. ii.*
Cornu cerui prap.	*Coralli*
ſem. Portulaca	*Citri an. drach. ſ.*
Corallina	*Gentiana*
Diptamni an. ſcrup. i.	*Rhabarbari*
Aſari an. ſcrup. iiii.	*Myrrha*
Croci	*Scammonea prap.*
Trochiſc. alband. an. ſcrup. i.	*Cinnamomi*
Coriandri an. drach. ii.	

Sacchari parum ad gratiam guſtus.

Doſis ſcrup. j.

Puluis alius paratu facilis ad eorundemmet vermium infantum expulſionem.

R. *Pulueris lumbricorum, ſupra praepar. drach. iii.*

Rhabarbari	*Cornu cerui prap.*
Spodii	*Corall. rubr.*
ſem. Acetoſa an. ſcrup. i.	*Coriandri prapar. ſcrup. ii.*

Miſce: doſis drach. i. vel drac. i. ſ.

Puluis cachecticus Quercetani.

R. *Limatura chalybis in tenuiſſimum alkool per ſimplicem aquam redacta, vel cum ſulphure calcinata, vt artis eſt drac. i.*

Facula rad. Aronis drac. i. ſ. Ambra griſea drac. i. ſ.

Eſſentia corallor. margarit an. drach. ii.

Succini praparati, Cinnamomi an. ſcrup. iiij.

Sacchari q. ſ. vt fiat puluis guſtui gratus.

Doſis ſemicochlear argenteum mane.

Hactenus pulueres noſtri purgantes, audiamus & pulueres ſeu Tragæas confortantes.

Tragea ad frigidos omnes capitis affectus.

R. *Pulu. Rad. Acori drach. vi.* *Coralli praparati drach. ii.*

Pulu. Flor. Calendulæ	*Betonicæ*
Stachados	*Anthos an. ſcrup. i.*
Coriandri præparati	*Nucis moſchatæ*
Cinnamomi an. vnc. ſ.	*ſem. Aniſi*
Fæniculi dulcis	*Pæoniæ*
Sileris montani an. drach. iii.	*Cardamomi*
Caryophyllorum an. drach. i.	*Sacchar. anthoſati q. ſuff.*

Vt fiat puluis guſtui gratus, doſis ſemicochleare argenteum, mane.

Tragema capitale Longij contra vertiginem & apoplexiam.

R. *Maioranæ*	*Betonicæ*
Saluiæ	*Roſmarini*
Lauendulæ	*Meliſſæ*
Stachados an. ſcrup. i.	*Nucis moſchatæ*
Cinnamomi	*Coriandri præp. an. drach. iii.*
Cubebarum	*Cardamomi*
Galangæ	*Piperis longi*
ſem. Gallitrichi	*Gran. Pæoniæ an. drach. i.*
Caryophyllorum	*Macis*
Zedoariæ	*Zingiberis*
Fæniculi	*Carpobalſami*
Xyloaloes an. drac. ſ.	*Sacchari lib. i.*

Miſce, fiat puluis.

Tragema ad vertiginem expertum Cratonis.

R. *Cinabrii non factitii, ſed mineralis veri vnc. ſ.*
Coralli rubri præp. Margaritar. præparatar. an. ſcrup. ii.
Croci ſcrup. i. *Fol. auri num. xv.*

Omnia terantur ſubtiliſſime ſupra marmor, & miſceantur: doſis gr. x. xij. vel xvj. cum aqua lilii conuall. prouocat ſudores. Excellens eſt, & multo vſu comprobatum remedium contra vertiginem.

Tragea antepileptica Quercetani.

R. *Eſſentiæ Corallor.*	*Margaritar. an. ſcrup. iiii.*
Vngulæ Alcis veræ	*Vnicornu an. drac. ſ.*

Saliu

Salis cranii humani drac. i.ſ. *Pulu. Flor. lilior. conuall.*
Calendulæ *Tiliæ arboris*
Anthos an. ſcrup. i.ſ. *ſem. Pæoniæ*
Rutæ *Viſci querni an. ſcrup. ii.*
Lapidis bezoardici veri *Ambræ griſeæ an. ſcrup. i.*
Cinnamomi *Cardamomi*
Ligni aloes an. drach. i. *Camphoræ ſcrup. ſ.*
Sacchari anthoſati quant. ſuff.

Tragea ad omnes pectoris affectus.

R. *Spec. Diarieos* *Pulmonis vulpis præp. drach. ſ.*
Diatrachacanthi frigidi an. ℥i.ſ. *Flor. Sulphuris præpar. drac. i.ſ.*
Pulu. Rad. vngullæ caballinæ *Eſſentiæ Margar.*
Summitatum hyſſopi *Coralli an. drac. i.*
ſem. Vrticæ an ſcrup. iiii. *Sacchari violati q. ſuff.*
Miſce, fiat puluis, vel ſi velis, elect. vel tab. concinnabis.

Tragea antipleuritica.

R. *Salis prunellæ (quem anodynum minerale vocant veri Chymici drac. ii.)*
Pulu Flor. papaueris rheadis, *Coralli rubri an. drach. i.*
Sacchari violati vnc. ſ. *M. Fiat Tragea.* Doſis drach. ij.

Puluis ad omnes ventriculi affectus mirabilis.

R. *Pulu. Rad. Aronis præparatæ, vt docebitur vnc. ii.*
Rad. Acori vulgi *Salis Abſinthii*
Pimpinellæ an. vnc. i. *Et Iuniperi an. drach. i.*
Oculorum cancri vnc. ſ. *Sacchari roſati q. ſuff.*
Cinnamomi drach. iii. *M. Fiat Tragea.*

Tragea ad effectus hepatis.

R. *Coralli rubri præp.* *Spodij*
ſpec. Diatragac. an. drach. ii. *Pulueris hepaticæ*
ſem. Acetoſæ *Portulacæ*
Berberis an. drac. i. *Croci martis opt. præp. ℥ii.ſ. Croci olei ſulphu. ℈. ii.*
Conſeruæ roſ. è ſiccis, vel ſacchari roſati q. libuerit.
Miſce, fiat puluis: doſis drach. i.

Tragea

Digitized by Google

Tragea ad icterum: Horum remedior. vnum paratur ex anſerculo, qui veris tempore herbis paſcitur, ſtercore ſeu excremento: hoc collectum, & in ſole vel alio loco moderate calido exſiccatum, puluerizandum eſt, de quo puluere exhibeatur drach. ſ. vel drach. j. ſi malum inueteratum fuerit, vel per ſe, vel cum vino albo. Non eſt morbus auriginoſus, quin hoc medicamine perfecte eradicetur & euellatur, idque in tertia vel quarta eiuſdem exhibitione: huic pulueri addere poteris cinnamomi, & ſacchari ad libitum.

Ad idem: Summum & certiſſimum ad eandem icteritiam medicamentum eſt pullorum gallinaceorum, vel gallinarum excrementum album, ſeorſim collectum, de cuius puluere mane exhibe drach. ſ. & continuando 4. vel 5. matutinis mira percipies. Idem puluis ſumitur ad calculi contritionem & expulſionem, & vrinæ ſuppreſſionem.

Tragea ſplenitica.

R. *Pulueris rad. aronis, vt ſupra preparata vnc. ſ.*

Carpobalſami	*Xyl. balſami*
Zedoariæ an. vnc. i.	*Pulu. Flor. geniſtæ*
ſem. Naſturtii	*Erucæ*
Cardui benedicti	*Fæniculi*
Aniſi an. drach. i. ſ.	*Caryophyllorum*
Zingiberis	*Cubebarum an. drach. ſ.*
Cinnamomi drac. i.	*Salis Fraxini*
Tamariſci	

Ceterach an. ſcrup. iiij. Sacchari antboſati ad pondus omnium. Miſce, fiat puluis. Doſis ij. cochlearia argentea, conducit ad obſtructiones & ſcirrhoſas durities lienis, & cæteros affectus inde promanantes.

Tragea antinephritica & ad colicam paſſionem.

R. *Tunicæ interioris ventriculi gallinæ, & ſtercoris albi eiuſdem an. drach. ſ.*
Pulueris pelliculæ interioris, quæ in putaminibus ouor. reperitur drach. ii. ſ.

Herniariæ	*Cinnamomi an. ſcrup. iiij.*
Nucleor. meſpilorum drach. ii.	*ſem. Aniſi*
Fæniculi an. drach. i.	

Reducan-

Digitized by Google

Reducantur in puluerem tenuiſſimum & miſceantur. Doſis drac. ſ. vel vnc. i. ad ſummum cum vino albo.

Tragea hiſterica.

℞. *Caßiæ ligneæ*	*Calami aromatici an. vnc. ſ.*
ſem. Agni *caſti*	*Paſtinacæ*
Rutæ	*Pæoniæ*
Aniſi	*Fœniculi an. drach. ii.*
Cardamomi	*Macis*
Cinnamomi	*Caryophyllorum an. drach. i.*
Fæculæ bryoniæ drach. i. ſ.	*Sachari anthoſati ad pondus omnium.*

Miſce, fiat puluis. Doſis drach. i. ſ. Prodeſt albo mulierum fluori & vteri ſuffocationi.

Tragea granorum actes ad dyſenteriam.

Exprimatur ſuccus baccarum ſambuci maturarum, tempore videlicet Autumni. Ex quo ſucco & farina ſecalina conficiatur paſta ſiue maſſa optime elaborata, ex qua formentur exigui panes, qui in furno ad biſcocti duritiem coquantur, adeo vt in puluerem tenuiſſimum redigi queant: qui puluis cum eodem ſucco iterum imbibatur, omniaq; denuo reducantur in paſtam, quæ in biſcocti forma coquatur in furno: idque tertio repetatur. Poſtremo omnib. probe coctis & reſiccatis, fiat puluis ſubtiliſſimus, qui longiſſimo tempore adſeruabitur: ſpecificum eſt arcanum aduerſus dyſenterias. De eo accipe drach. j. & nucis moſchatæ tantundem, mixtis ſimul omnibus cum ouo parum cocto incorporentur: & ſic omnia ſorbenda exhibeantur, vel miſceantur cum aquæ noſtræ dyſentericæ ſupra deſcriptæ ſuff. quantitate, & propinentur.

Tragea ad bronchocelem.

℞. *Spongiarum vel excreſcentiarum ſpongioſarum, quales in cynosbatis naſci ſolent vnc. ii. ſpongiæ marinæ tantundem.*

Hæ ſpongiæ ſimul reducantur in cineres, vt artis eſt.

℞. C*inerum harum ſpongiar.* ℥i.	*Cin. chartæ leucophæ combuſtæ* ℥ii.
Cinnamomi vnc. ſ.	*Coralli rubri puluerizati* ℥i. ſ.

Miſce omnia inuicem, & fiat puluis.

Puluis ad omnes herniæ ſpecies, & ipſam enterocelem.

R. *Pulu. rad. Conſolidæ maior.* ℥ſ.	*Pulu. herniariæ. vnc. i.*
Pulu. ſpongiarum, cynosbatis adnaſcentium drach. iii.	
Eſſentiæ coralli	*Eſſentiæ perlarum an. drach. ii. ſ.*
Magiſterii lapidis hæmatitis ℈iiii.	*Spodii*
Terræ ſigillatæ an. drach. ii.	*Cinnamomi*
Fœniculi dulcis an drach. i.	*Sacchari roſ. ad lubitum, fiat puluis.*

De quo vtatur hernioſus mane ad pluſculos dies: non neglectis interim perpetuis & commodis ligamentis, ac præſertim balſamo diakibric noſtro ſumme igneo exſiccante, ac partes membranoſas præhumidas & relaxatas contrahente.

Præparatio Radicis Aronis.

Colligenda eſt hæc radix, dum vix inter dumeta germinare incipit, ac antequam eius virtus in folia ſe diſpergat, mundanda optime & lauanda: poſtea in orbiculos diſſecta infundatur cum vino albo, & maceretur in loco frigido per inclinationem: & rurſus affundatur nouum vinum album, repetita adhuc maceratione eadem per 12. horas, vt nimia acrimonia & vis pungens eiuſdem ſalis aronici mitigetur, quæ alias tangentis manibus bullas ſiue puſtulas inducit eaſque exulcerat. Sed in eo tamen acri ſale latet vis illa diſſoluens, quæ vero artificio inde eruenda eſt, hoc eſt, adeo edulcanda eſt, vt amplius linguam non pungat acrius ac ipſum piper, citra vllam exulcerationem, idque ex guſtu facile percipitur. Radix itaque poſt macerationem reſiccetur ad ignem lentũ. in furno videlicet, in quo panifica modo cocta fuerint, dein reducatur in puluerem ad ſuum vſum.

Puluis Rhabarbari purgans Bilem Fuchſii.

R: *Rhabarbari electi* ʒii.	*Spicæ Indicæ*	*Maſticis an. gr. vi.*
Sachari ſcrup. ii.	M. F. puluis.	

Puluis Alius Fumanelli.

R. *Rhabarbari*	*Diagridii an. drac. iii.*	*Zingiberis drach. ſ.*
Sachari electi vnc. i.	M. F. puluis.	

Puluis

Digitized by Google

Puluis alius Andernaci.

R. *Senæ mundatæ*, *Violarum purpur. an. ʒſ.* *Glycyrrhizæ raſæ*
Zingiberis an. ſcrup. i. ſ. *Tartari ſcrup. ſ.* M.F.Puluis.

Puluis è *Turbith Magiſtralis Florentini.*

R. *Turbith boni drac. i.* *Zingiberis albi ſcrup. ii.* *Hermodactylorum drach. ſ.*
Sachari albi vnc. ſ. M. F. puluis.

P*uluis alius Auicennæ.*

R. *Zingiberis albi*, *Maſticis* *Tubith electi an. drach. x.*
Sachari drach. xxx. M.F. puluis.

Puluis ſenæ Montagnanæ.

R. *Fol. Senæ vnc. ſ.* *Zingiberis* *Macis an. drac. iii.*
Cinnamomi *Tartari an. drac. i. ſ.* M.F. puluis.

P*uluis ad Hydropem Eraſti.*

R. *Pulu. fol. ſoldanellæ ʒ i. ſ.* *Senæ drac. ii.* *Rhabarbari vel*
Turpeti ſcrup. i. *Sachari drac. i.* M.F.puluis.

Alius eiuſdem pro Mulieribus.

R. *Turpeti drach. i.* *Rhabarbari drac. ſ.* *Soldanellæ ſcrup. ii.*
Zingiberis *Sachari an. drach. i.* M.F.puluis.

P*ulueres purgantes Humores Mixtos.*

Puluis Laxatiuus Magiſtralis.

R. *Turbith vnc. i.* *Zingiberis* *Cinnamomi*
Maſticis *Galangæ* *Cardamomi*
Caryophyllorum *Aniſi* *Hermodactylorum*
Scammonii præp. an. ʒſ. *Fol. Senæ vnc. ii.* *Sachari albi vnc. iv.* F.

P*uluis Steckſtaldi.*

R. *Turbith electi ʒſ.* *Cinnamomi* *Zingiberis an. drac. ii.*

Digitized by Google

Caryophyllorum *Cardamomi* *Galangæ*
Maſticis an.drac.ſ. *Aniſi drac.i.* *Hermodactylorum*
Diagridii *Senæ an.vnc.ſ.* *Sachari vnc.iii.F.*

Puluis alius Trincavelli.

R. *Senæ vnc. ix.* *Diagridii vnc.i.ſ.* *Salis Indi vnc.ſ.*
Facum vini vnc. iv. *Maceris vnc.iij.* *Cinnamomi drach.i.ſ.*
M.Fiat puluis.

Puluis ſolutiuus de Tribus Auguſtani.

R.*Senæ drac.vi.* *Turbith vnc.ſ.* *Rhabarbari drac.ii.*
Glycyrrhizæ *Aniſi* *ſem.Fæniculi an.drach.i.*
Spicæ Indicæ ſcrup.ſ. M.Fiat puluis.

Puluis paſſauant Colonienſium.

R.*Flor. Borrag.* *Violarum an.ſcrup.ii.* *Zingiberis*
Spicæ Nardi an.vnc.i. *Glycyrrhizæ* *Aniſi an.drach.ij.*
Diagridii drach.iij. *Rhabarbari electi drac.vi.* *Turbith gum.vnc.i.*
Senæ vnc.ii. M.Fiat puluis.

Puluis purgatorius Hermanni.

R.*Fol.ſenæ,* *Sachari an. drach. vi.* *Zedoariæ*
Zingiberis *Liquiritiæ an.drach.ii.* *Tartari ad pondus omnium.*
Miſce F.puluis. Doſis drac.i.ſ.

Puluis purgatorius Baſſani.

R. *Cinnamomi* *Zingiberis* *Galangæ an.drach.i.*
Caryophyllorum *Nucis Moſchatæ* *Croci*
Macis an. drac.ſ. *Tartari vnc.ſ.* *Senæ vnc. i.*
Diagridii drach.i. *Roſ.rub.drach.ſ.* M.F.puluis.

Puluis Purgatorius Ioan.Stockſtal.

R. *Turpeti electi drac.i.Zingiberis* *Cinnamomi an.drac.ſ.*
Galangæ *Maſticis* *Calami aromatici*
Caryophyllorum an. ℥*i.Aniſi ſcrup. i.* *Diagridii*
Hermodactyl.prep. *Senæ an.drac.i.Sachari* ℥*i.M. F.puluis.*
Doſis drach.i. ad ℈iv.

Puluis

Digitized by Google

Puluis Laxatiuus Arnoldi Villanouani.

R. *Eſulæ repreſſæ in aceto infuſionis Tragacanthi drach. vii.*

Caryophyllorum	*Macis*	*Nucis Moſchatæ*
Zingiberis	*Galangæ*	*Aniſi*
Cymini an.drac.i.	*Sachari adplacitum.*	M.F.Puluis.

Puluis Laxatiuus alius.

R.*Cinnamomi*	*Zingiberis an.drac.i.*	*Nucis Moſchatæ*
Galangæ	*Maſticis*	*Caryophyllorum*
Cardamomi an.ſcrup.i.	*Xyloaloes ſcrup ſ.*	*Aniſi drac.ſ.*
Turpeti optimi drac.ii.	*Senæ drach.ii.*	*Hermodactyl. drach.v.*
Sachari vnc.i.ſ.	*M.F.puluis*	Doſis drach.j.

Puluis contra Lumbricos Colonienſium.

R.*Comarum Centaurij min.*	*Lupinorum an.lib.ſ.*	*Gentianæ*
Abſinthii	*Bacc.Lauri an.vnc.iv.*	*Ariſtolochiæ rot.*
Pyrethri	*Polypodij*	*Petroſel.Macedonici*
Zedoariæ	*Myrrhæ an.vnc.ii.*	*Abrotani vnc.i.*
ſem.Athanaſiæ vnc.iii.	*Flor.perſicorum vnc.ii.ſ.*	*Coriandri præp.vnc.i.ſ.*
Senæ Alexandrinæ	*ſem.Santonici an.ʒ.ii.ʒ.ii.*	*Aloes*
ſem. Portulacæ,	*Rad.Dictamni albi an.* ℥ii.	M.Fiat puluis.

Alius Auguſtani.

R.*ſem.ſancti vnc.iv.*	*Fol. Senæ drac.i.*	*Coriandri præpar.*
*Cornu cerui an.*ʒſ.	M.F.Puluis.	

Alius Laurentij Iouberti.

R. *Corallinæ;*	*Cornu cerui vſti*	*Raſuræ Eboris*
Coralli rubri	*ſem. Caulium*	*Acetoſæ*
Portulacæ	*Coriandri præp.an.vnc.ſ.*	*Rad. Dictamni albi,*
Filicis Maſcul.an.℥*ii.*	*ſem. Citri* ℥*ii.*	*ſem.Contræ* ℥*i.*

Puluerata irrorentur aceto acerrimo,& in vmbra ſiccentur per tres vices.

Alius puluis.

R. *ſem. Contra vnc.i.* *Fol. ſenæ mundatæ drac.vi.* *ſem. Tanaceti*
Portulacæ *Lupinorum an.drac.iii.* *ſem.* Acetoſæ
Rhabarbari opt. *Rad. Diſclaminiæ* *Zedoariæ*
Corallinæ, *Cornu C.vſti an.drach.ii.* F. Doſis drach.i.

Alius Caſpari Bauhini.

R. *Rad. Mecoocb albiſſ.*℈ii. *Cornu cerui uſti* ʒſ. *Diagridii gr.i.*
M. Fiat puluis in lacte ſumendus, & tertio iterandus.

Puluis ad ſuppoſitoria ſicca Auguſtani.

R. *ſpec. Hierapicræ* ℥i.ſ. *Colocynthidis drach.vi.* *Hellebori albi vnc.i.*
Salis communis vnc.iii. *Farinæ frumenti vnc. xiiz.*
Cum vitello ouorum & melle deſpumato q.ſ. Fiant ſuppoſitoria.

A*lius acutior Medici Florentini.*

R. *Aloes* *Hellebori nigri,* *Centaurii*
Cymini *Rutæ an.ſcrup.ii.* M.F. puluis, &c.

Hactenus pulueres purgantes à Galenicis ſapientiſſimis præſcripti, qui omnes etiam poſſunt ad Chymicum vſum accommodari & appropriari, eſſenſificando extrahendoue, videbimus nunc pulueres præceptorum antiquorum confortantes, etiam ab intra ſumendi.

Pulueres calef cientes & ſiccantes caput.

Puluis Rondeletij.

R. *Cranei vnc.* iv. *Cineris cuculi* *Hirundinis an.vnc.ii.*
Cineris priapi Tauri, vel Caſtorei vnc.ſ. *Galangæ drach.ſ.*
Sachari q.ſ. M.F. puluis.

P*uluis Epilepticus Mercurialis.*

R. *ſem. Pæoniæ* *Viſci quercini an.drac.ii.* Cardamomi *drac.* i.
Cantharidum præparatarum ſcrup.ii. Mellis q. ſ. ſi placet bolus.

Puluis

Digitized by

Puluis Epilepticus Angeli de *Tarento.*

R. *Cranei Hominis,*	*ſem. Pæoniæ*	*ſem. vel Rad. gallitrici*
Rad. Tormentillæ	M.F.puluis.	Doſis drach.j.

Puluis ad Tuſſim Meſuæ.

R. *Amygdal. dulcium,* *Sachari an. vnc. ii.* *ſem. Fæniculi vnc. i.*
M. Fiat puluis. Datur cum Iulapio violaceo.

Puluis Bezoarticus contra peſtem Meſuæ.

R. *Boli Armeni vnc. ii.*	*Roſarum Rub. drach. i.*	*ſem. Acetoſæ*
ſem. Citri mundati,	*ſem. Rutæ*	*Cornu cerui vſti*
Doronici Romani,	*Carabe,*	*ſem. Carduiben. an. ſcrup. iv.*
Coralli vtriuſque	*Ligni aloes*	*Serici crudi*
Santalorum omnium	*Margaritarum,*	*Oſsis de Corde C. an. ʒ. i.*
Spec. Diamarg. frig.	*Tormentillæ*	*Dictamni*
Tunicis	*Scabioſæ*	*Coriandri*
Terræ ſigillatæ an. ʒii.	*Caphuræ ſcrup. ii.*	*Ambræ ſcrup. ii.*
Croci gr. xv.	*Moſchi ſcrup. iv.*	M. F. puluis.

Puluis contra peſtem alius:

R. *Rad. Tormentillæ*	*Dictamni*	*Tunicis*
Scabioſæ	*Rad. Bugloſſæ an. vnc. ſ.*	*ſem. Citri*
Acetoſæ an. vnc. ſ.	*Coriandri prep. drac. ii.*	*Roſ. rub. drac. i.*
ſem. Portulacæ drac. ii.	*Raſuræ Eboris drach. ii.*	*Coralli albi*
Rubri an. drach. i. ſ.	*Terræ ſigill. vnc. ſ.*	*Boli Armeni vnc. ii.* M.F.pul.

Puluis griſeus Cæſaris contra peſtem Auguſtani.

R. *Rad. Pimpinellæ*	*Gentianæ*	*Tormentillæ*
Serpentariæ an. vnc. i.	*Rutæ*	*Abſinthii*
Nucum iuglandium	*gran. Iuniperi*	*Aceti Roſar.*
Theriacæ electæ an. ʒ. i.	*Caſtorei vnc. ſ.*	Doſis drac. ſ.

Puluis Rubeus Cæſaris contra peſtem Auguſtani.

R. *Myrrhæ electæ*	*Croci an. drac. i.*	*Oſsis de Corde C. ſcrup. ii.*
Cornu cerui ʒii.	*Dictamni Cretici,*	*Tormentillæ*

Digitized by Google

Gentianæ *Pimpinellæ an. ℥ii.ſcrup.ii.* *Zedoariæ*
Zingiberis an.drach.iii. *Sulphuris viui* *Boli armeni an.vnc.ſ.*
Caphuræ ſcrup.IV. *Theriacæ* Androma. *Mithridat.an.drach.vi.*
M.F. omnium puluis aſpergendo aquam vitæ.

P*uluis Electuarij de Bolo.*

R. *Santalorum omnium,* *Galangæ,* *Ligni aloes*
Cinnamomi *Coralli rubri* *Roſ.rubrarum*
ſem.Melonum an drach.ſ. *Rad.Tunicis* *Tormentillæ an. drac. iii.*
Raſuræ Eboris *Cornu Cerui an.drach.ſ.* *N. Moſch. N.i.*
Maceris *Cubebarum an.drach.i.* *Aniſi*
Marathri *Zingiberis an.gr.xv.* *ſem. Acetoſæ*
ſem.Citri, *Iuniperi* *ſem. Coti*
Caryophyllorum an.drach.ſ. *Boli* Armeni *drach.ii.* M.F.Puluis.

Puluis præſeruatiuus in peſte. A.*L.*

R.*Rad. Angelicæ* *Gentianæ* *Zedoariæ*
Tormentillæ *Pimpinellæ* *Valerianæ*
Oſtrutii *Ariſtolochiæ rot.* *Dictamni Cretici*
Zingiberis *Carduibenedicti* *Scordii*
Rutæ *Flor.Calendulæ* *ſem Acetoſæ*
ſem.Citri an.℥ii. *Croci* *Myrrhæ*
Coralli rubri præp. Cornu *C.præp.* *Caphuræ an.drac.ii.*
Oßis de Corde C. *drac.i.* *Boli armeni* *Terræ ſigillatæ*
Flor. Sulphuris an.vnc.ſ.Theriacæ Androm*.vnc.ſ.Mithridatii vnc.i.*
F.Cum aqua vitæ.

P*uluis præſeruatiuus pro Familia.*

R. *Rad.Gentianæ,* *Valerianæ,* *Ariſtol.rot.*
Oſtrutii *Pimpinellæ* *Tormentillæ*
Rutæ *Carduibenedicti* *Cubebarum an.vnc.i.*
gran.Iuniperi vnc.ii. *Boli* Armeni *vnc.i.* *Aloes drac.ii.F.*

Antidotus Illuſtriſſima Saxonica.

R.*Rad.Valerianæ vnc.ſ.* *Vrticæ vrentis vnc.i.* *Vince toxici vnc.i.*

Rad.

Rad. polypodii,	*Althea*	*Angelicæ vtriuſque an.* ℥ii.
Cort. Rad. Laureolæ ℥i.ſ.	*Baccar. herbæ paris* N.xxvi.	

M.F. puluis Doſis drach.i.

Puluis Ranzonii contra peſtem puerorum.

R. *Oſsis Vnicornis,*	*Coralli rubri,*	*Succini albi*
Margaritarum,	*Ramentorum* Auri	*Vngulæ alcinæ an p. æqua.*

P*uluis Bezoarticus Medici Regis* A*ngliæ.*

R. *Pimpinellæ*	*Tormentillæ*	*Cinnamomi an. vnc.ſ.*
Ligni aloes	*gran. Iuniperi*	*Zingiberis an. drach. i.*
Carduibened.	*Angelicæ an. drach. ſ.*	M.F. puluis.

P*uluis calefaciens ſtomachum Meſuæ.*

R. *Ligni aloes drach. ſ.*	*Galliæ aur. i. ſ.*	*Sachari albi vnc. i. ſ.*
Miſce F. puluis.	Doſis drach. iii. cum Miua.	

Puluis eiuſdem alius.

R. *Ligni aloes vnc. iij.*	*Cardamomi*	*Menthæ ſicca*
Spicæ	*Marrubii*	*Cyperi*
Cort. Citri an. drac. ii.	*Galliæ*	*Schænanthi an. drach. i.*
Maſticis	*Aniſi*	*Apii an. drach. ii.*

Sachari ad pondus omnium. M.F. puluis.

P*uluis Diarrhodon Meſuæ.*

R. *Trochiſ. Diarrhodon*	*Maſticis an. drach. iii.*	*Ligni aloes,*
Succi Menthæ ſiccæ an. ʒ.ii ſ.	M.F. Puluis Doſis drach. i.	

P*uluis cum cibo ſumendus.*

R. *ſem. Leuiſtici*	*Amomi*	*Ameos*
Cardamomi	*ſem. Aniſi*	*Apii*
Rutæ	*Origani*	*Anethi*
Carui	*Fœniculi*	*Zedoariæ*
ſem. Cimini	*Saluiæ*	*Calamenthi*

Thymi	*Betonicæ*	*ſem. Sileris Montani*
Piperis longi	*Piperis nigri,*	*Hyſſopi*
Serpilli	*ſem. Petroſelini an. ʒii.*	*Pyrethri*
Liquiritiæ	*Nucis Moſch an. vnc. ſ.*	*Cinnamomi vnc. i.*
Caryophyllorum	*Galangæ*	*Croci an. vnc. i.*
Pulegii vnc. ii. ſ.	M.F. puluis.	

Puluis pro condiendis cibis.

R. *Cinnamomi electi ʒii.*	*Zingiberis vnc. i.*	*Piperis longi*
gran. Paradiſi	*Galangæ an. drac. ii.*	*Cardamomi*
Nucis Moſchatæ an. ʒi.	*Caryophyllorum*	*Macis an. drach. ſ.*
Croci Orient. ʒiii.	*Santali rub.*	*Roſ. rub. an. drach. i.*
M.F. puluis.		

Species ad Carnes & piſces Bertholdi.

R. *Cinnamomi vnc. i.*	*Zingiberis drach. x.*	*Piperis longi*
gran. Paradiſi	*Galangæ an. drach. ii. ſ.*	*Cardamomi ʒi. ſcrup. i.*
Nucis Moſchatæ	*Macis an. ʒi.*	*Croci vnc. ſ.*
Sachari albi lib. i.	M.F. puluis.	

Puluis ſtomachalis.

R. *ſem. Aniſi*	*Fœniculi*	*Carui*
Cimini	*Petroſelini*	*Apii*
Betonicæ	*Calamenthi*	*Hyſſopi*
Pulegii an. drach. i.	*Piperis longi drach ſ.*	M.F. puluis.

Puluis ſtomachalis alius.

R. *Confect. fœniculi,*	*Confect. Aniſi*	*Confect. Carui*
Confect. Coriandri,	*Glycyrrhizæ raſæ*	*ſem. Siſami an. p. æ.*
Galangæ	*Zingiberis*	*Piperis longi an. parum.*

Puluis ſtomachalis etiam talis eſt.

R. *Sachari lib. v.*	*Zingiberis inciſi vnc. iii. ſ.*	*Zingib. pulu. ʒiii. ſ.*
Cinnam. Inciſi vnc. i. ſ.	*Caryophyllorum,*	*Macis*
Nucis Moſch. an. vnc. ſ.	*Confect. Aniſi lib. i.*	M. F.

Puluis

Digitized by Google

Puluis ſtomachicus rubeus.

℞. *Cinnam. lib. i.*	*Zingiberis albi quar. i.*	*Caryophyl. vnc. i.*
Macis	*Nucis Moſch. an. vnc. i.*	*Piperis longi*
Galangæ an. vnc. i.	*gran. Paradiſi vnc. ſ.*	*Cardamomi vnc. ſ.*
Sachari lib. IV.	*Croci vino infuſi vnc. i.*	M.F. puluis.

Puluis pro mulieribus in puerperio.

℞. *Cinnamomi electi ℥ ii.*	*Macis*	*Nucis Moſchatæ an. ℥ i.*
Coriandri præpar. ſcrup. i.	*ſpe. Clareti vnc. ſ.*	*Sachari lib. ſ.*
Macis integræ drac. ii.	M.F. puluis.	

Puluis ad ſtomachum eructuoſum.

℞. *Cinnamomi vnc. ſ.*	*Galangæ*	*Zingiberis*
Nucis Moſchatæ	*Zedoariæ*	*Cubebarum an. drac. ii.*
Caryophyllorum	*Macis an. drach. i. ſ.*	*Aniſi vnc. i.*
Sachari q. ſ.	M. F. Puluis.	

Puluis ad ſtomachum frigidum.

℞. *Coriandri præpar.*	*Aniſi*	*Fœniculi*
Cinnamomi	*Maceris*	*Carui an. drach. ii. ſ.*
Zingiberis albi drac. i.	*Caryophyll. ſcrup. ii.*	*Nucis Moſch. drac. i. F.*

Puluis ſeu ſpecies Imperiales.

℞. *Cinnam. electi*	*Zingiberis an. drach. ii.*	*Macis*
Galangæ	*Nucis Moſchatæ*	*Cardamomi*
gran. Paradiſi	*Piperis longi an. ſcrup. i.*	*Calami arom. drac. i.*
Cubebarum	*Caryophyll. inciſorum an. ʒ. ſ.*	M.F. puluis.

Puluis ad iuuandam conceptionem Rondeletij.

℞. *Aniſi conditi drac. ii.*	*Galangæ*	*Cinnamomi an. drac. iii.*
Piperis longi ſcrup. ſ.	*Cort. citri ſicci drac. i.*	*Sachari ſolidi vnc. vi.*

Alius Caſpari Bauhini.

℞. *ſem. Coriandri præpar. ʒiii.* *Fœniculi drac. ii.* *Aniſi*
Cinnamomi an. drac. i. *Sachari roſati ad quadruplum.*

Alius eiuſdem.

R *ſem. Aniſi*	*Fæniculi*	*Coriandri*
Sacharo obductorum an.vnc.i.	*Maceris*	*Nucis Moſchatæ an. drac.ſ.*
Cinnamomi electi ℨ. *ii. Caryophyllorum* ℈.		M. F.puluis.

Species inciſa, ſacharo obducta.

R. *Glycyrrhizæ* ℥i.	*Cinnamomi drac.vi.*	*Zingib.*℥*v.ſcrup.i.*
Calami aromat.℥*ſ.*	*Macis*	*Nucis Moſch.an.*℥*ii.ſcrup.iii*
Galangæ	*Caryophyll.an.drach.ii.*	*Cubebarum ſcrup.iv.*
ſem. Aniſi	*ſem. Carui*	*Fœniculi*
ſem.Coriandri præparati an.℥*ii.*	*Conficiantur cum ſacharo.*	

Tragea groſſa pro ſtomacho, inciſa.

R. *Calami Aromatici,*	*Glycyrrhizæ*	*Gentianæ an. vnc.iv.*
Rad. Tormentillæ	*Zedoariæ*	*gran. paradiſi*
Galangæ an.vnc.i.	*Zingiberis*	*Nucis Moſch.*
Piperis longi an.℥*ſ.*	*Cinnamomi*	*Caryophyll. an.*ℨ*vi.*
ſem. Aniſi	*Fæniculi*	*Carui*
Coriandri præparati an.vnc.i.	Miſce Inciſa F.Puluis.	

Tragea alia Auguſtani.

R. *Glycyrrhizæ inciſæ,*	*Aniſi confecti an.lib. i.*	*Confect. Carui*
Confect. fœniculi	*Conf. Coriandri prap.*	*Zingiberis albi an. vnc.iix.*
Cinnamomi electi ℥*.ii.*	*Calami arom.*℥*.i.*	*Nucis Moſchi vnc.ſ.*

Conciſa groſſo modo F.puluis.

Puluis aduerſus flatus, Magiſtralis.

R.*Coriandri præpar.*	*Aniſi purgati an.vnc.ii.*	*Cinnam.drach.ii.*
Caryophyllorum drac.i.	*Macis ſcrup.ſ.*	*Sachari opt.vnc.iv.* F.

Puluis Aromatum Meſuæ.

R. *Aniſi aur.xii.*	*ſem. Fænic.aur.iv.*	*Zingiberis*
Glycyrrhizæ an.aur.iii.	*Macis*	*Caryophyllorum*
Cinnam. electi	*Galangæ*	*Galliæ Moſch.an.aur.ii.*

Ligni

Digitized by Google

Ligni aloes	*Cort.an.aur.i.ſ.*	*Moſchi boni drach.i.*

Sachari albi ad pondus omnium,ſachari candi,dimidium pondus omnium. M. F.puluis.

Species dulces pro cibariis, Auguſtani.

R. *Cinnamomi vnc.ii.*	*Zingiberis albi*	*Sachari an.vnc.i.*
Croci Orientalis drac.ii.	*Caryophyllorum*	*Nucis Moſchatæ*
Galangæ	*Macis an.drach.ſ.*	M.F. puluis.

Puluis ad Hydropem & Cachexiam Rondeletij.

R.*Inteſtinorum gallinæ præpar.& vſtorum,inque aqua abſynthii extinctor. & vino ablutor.vnc.i.*

Galangæ	*Cinnamomi an.drac.i.*	*Sachari roſ.tab.vnc.i.*	M.F.Pul.

Puluis refrigerans ſtomachum & corroborans.

R.*Spec.Triaſantali,*	*Diatrag.frigi.an.drac.i.*	*Roſ.rub.ſicc.*
Coriandri præpar.	*Corall.rub.an.ſcrup.i.*	*ſem.Portulacæ ſcrup.iii.*
Sachari roſ.tab.drac.iii. M.F.puluis.		

Puluis de granis Myrti Meſuæ.

R.*Baccarum Myrti*	*gran.Granatorum toſt.an.drac.xx.*	*Polentæ,*
Coriandri præpar.tor.	*Succi* Meſpilorum,	*Cerationum*
Cymini *aceto prap.*	*Rhois*	*Glandium an.drac.x.*
Acaciæ	*Hypociſtidos an.vnc.v.*	M & confice.

Puluis *Antonij Chalmetei ſtomachicus.*

R.*Coriandri præpar.vnc.v.*	*Diacydonitis ſine aromatibus drac.iii.*	
Cinnamomi *drac.ii.ſ.*	*Macis drac.ſ.*	*Pul.Roſ.nouellæ drac.i.*
Sachari roſati tabellati ad pondus omnium M. F. Puluis.		

Puluis refrigerans & confortans Hepar,Fuchſii.

R.*Spec.Diarrhod.Abb.*	*Triaſantali an.drac.i.ſ.*	*ſem.Indiuiæ*
Cichorii an.drac.i.	*ſem.Melonum*	*Citrulli*
Cucurbitæ *an. drac.i.ſ.*	*Roſ.rub.drach.ſ.*	*Santal.omnium an.ſcrup.i*
Sachari albiſſimi vnc.v.	M.F.Puluis.	

P*uluis ad conſtringendum orificium ventriculi.*

R. C*oriandri præpar.vnc.ii.* Co*ralli rub.vſti ac loti vnc.ſ.* Ani*ſi drach.ii.*

Roſ. rub. *Cort.Citri ſicci* *Carnium Cytoniorum*
Vel ſorborum *Vel pyrorum agreſtium exiccatorum*
Vel pul.Diacitonites an.drach.i. *Sachari roſ.tab.q.ſ.* Miſce.

Puluis ad vomitum & ventris fluxum Rondeletij.

R.*Carnis Cytonior.exicc.vnc.i.* *Corall.rub.vnc.ſ.* *Cort. Citri ſicci* *ſem.Vuarum* *Vel flor.Labruſcæ an.drac.ii.* *Roſ.rub.p.i.* *Cinnamomi craßi* ℥.*i.ſ.* *Sachari roſ.tab.q.ſuff.* M.Fiat.

P*uluis ad Menſium prouocationem Rondiletii.*

R. *Myrrhæ* *Cinnamomi an.drach.i.* *Sabinæ drach.ſ.* *ſem.* Apii *petroſelini* *Spicæ nardi* A*ſari* *Squinanthi an.ſcrup.i.* M.F.puluis.

Puluis Vrinas mouens.

R.*Gummi prunorum,* *Carabe,* *Cineris cancro.an.drach.i.* *ſem.*Apii *Petroſelini* *Alkekengi an.drach.ſ.* *Cinnamomi,* A*ſari,* *Squinanthi anſcrupii.* M.F.puluis.

P*uluis ad Calculum ex Cineribus, Auicennæ.*

Cinerum Vitri *Cinerum ſcorpionum,* Ciner.Rad.Bra*ßicæ,* *Cinerum leporis* *Cin.putam.ouorum,* *Lapidis ſpongiæ* *ſang.* Hirci *præp.* *Lapidis Iudaici* *Gummi iuglandis* *Acori an.drach.i.* *Petroſelini* *Dauci* *Pulegii* *Gummi Arabici* *ſem.* Althe*æ* *Piperis nigri an.drac.i.ſ.* Trita M.Fiatque puluis.

Puluis ad Calculum Auguſtani.

R.*ſem.Milii ſolis* *Saxifragiæ an.drac.i.* *Lactucæ* *Hyoſciami* *Papa.albi an.ſcrup.ii.ſ.* 4.*ſem. frig. mai.an.ſcru.ii.* *Trochiſ.halicacabi drach.i.ſ.* *Glycyrrh.ſcrup.*IV. *Rad. Pimpinellæ* *ſem.geniſtæ an.drac.ſ.* *Sachari vnc.ii.* F.

P*uluis contra Calculum alius.*

R.*ſem.Fœniculi* *Raphani* *Petroſelini*

Aniſi

Aniſi	*Anethi*	*Alkekengi*
Saxifragiæ an. drac. ii.	*Cicerum rub. drach. i.*	*Cardamomi*
Oculorum Cancri	*Dentium piſcis lupi,*	*Macis an. drach. ii.*

M. F. puluis. Doſis drac. i.

Heurnius ad arenas Calculoſas.

R. *ſem. Petroſelini*	*Rad. petroſ. purgat. an. vnc. ſ.*
Florum Cardui ſtellati vnc. i.	*Furno ſiccata pulueriſentur.*

Alius ad Calculum.

R. *Gummi ceraſorum,*	*Milii ſolis an. drach. ii.*	*ſem. Petroſelini*
Liquiritiæ raſæ,	*Maluæ*	*Melonum an. drach. iii.*
Sachari candi drac. x.	M. F. puluis.	

Puluis ad Venerem ſtimulandam.

R. *Cinnam. electi drac. ii.*	*Macis*	*Caryophyll. an. ſcrup. ſ.*
Piperis longi ſcrup. v.	*ſem. Erucæ drac. i. ſ.*	*ſem. Raparum drac. i.*
ſem. Paſtinacæ ſcrup. i.	*Priapi Cerui vel Tauri,*	*Scincor. Mar. an. drac. i.*
Boletorum cerui ſicc. drac. i. ſ.	*Cantharidum gr. vi.*	*Sachari albiſ. vnc. v.*

M. F. Puluis.

Puluis prouocans partum Auguſtani.

R. *Cinnamomi drach. i.*	*Croci drac. ſ.*	*Caſsiæ ligneæ ſcrup. iii.*

M. F. Puluis; alii addunt Boracis. q. ſufficit.

Puluis pro vlceribus gutturis Auguſtani.

R. *Sulphuris viui ℥. iv.*	*Myrrhæ rub.*	*Alum. ſachari. an. vnc. ii.*
Maſticis,	*Thuris an. vnc. i.*	*Pyrethri drach. vi.*
M. F. Puluis.	*Huius pulueris vnc. i.*	*Vini ſublimati lib. i. M.*

Tragema ad pulmones exulceratos.

R. *Cineris Cancrorum, priapi Tauri in aqua roſ. lotorum an. drach. ij.*

Boli Armeni,	*Terræ ſigillatæ*	*Gummi Tragacanthi*
Gummi Arabici an. drac. i.	*ſem. papau. albi,*	*4. ſem. frig. mai. an. ſcrup. i.*
Glycyrrhizæ raſæ ſcrup. ii.	*Penidiarum vnc. i.*	*Sachari roſati tab. ad*
pondus omnium.	M. F. Puluis.	

Digitized by Google

Puluis coutra caſum.

R. *Mumiæ*	*Scabioſæ*	*Piloſellæ*
Hyperici an. vnc.ſ.	*Coſti dulcis*	*Coſti amari*
Nucis Moſch.an.drac.i.ſ.	*Terræ ſigillatæ*	*Boli armeni an.ſcrup.xv.*
Rubiæ Tinctorum,	*Rhapontici*	*ſem.Nigellæ an.drac.vi.*
Rhabarbari	*Spermatis ceti an.vnc ii.*	*Trochiſ. de agarico,*

Cum ſale gemmæ praeparatorum, Cymini præpar.an.drach.i. F.

P*uluis alius Auguſtani.*

R. *Terræ ſigillatæ aut*	*Boli armeni,*	*ſang. Draconis*
Mumiæ an. drac.ii.	*Spermatis* Ceti drac.i.	*Rhabarbari drac.ſ.* M.F.

P*uluis* I*mpinguans Meſuæ.*

R. *Farinæ Cicerum in lacte infuſ. & ſiccat.vnc.vi.*
Orizæ lotæ vnc.ii. *Tritici excorticati lacte infuſi*
Hordei excorticati lacte infuſ an. vnc. iii.
A*mygdalarum dulcium drach.v.* *Papaueris albi*
Panis bis cocti an.vnc.iv. *Sachari albi lib i.*
M.Trita. Da ſorbendas in die mane vnc.iii. Coctas cum lacte, & aqua Cicerum.

P*uluis ſedans dolores ad ſuppoſitoria, Florentini.*

R. *Cymini, Rutæ, Caſtorei, opii an.drach.i.*
M.F. puluis Melle excipiendus.

CAP. XIIII.

De Eclegmatis & lohoch.

HÆc remedia veteribus dicta ſua Arteriaca: recentioribus bechica & Eclegmata: Arabibus loch & looch, quod ſenſim lambendo deglutiantur.

Diſtinguuntur à nobis in duas claſſes, vel in calefacientia, attenuantia, incidentia, detergentia humores frigidos, lentos, viſcidos & craſſos, qui thoracis cauo continentur, vel in refrigerantia, incraſſantia & lenientia humores calidos, acres & tenues qui eroſionum & exulcerationum auctores exiſtunt. Vtriuſque generis exempla petenda ſunt ex Galen.lib.1.ſecundum loca. Ex his porro duobus remediorum generib. componitur vnum tertium, quod inter vtrumq; mediũ obtinet,

attenuando

Digitized by Google

attenuando & incraſſando ſimul, quodque confert tam ad cauſam cõiunctam, quam antecedentem, ad humorem nempe craſſum, in pulmonibus iam collectum, qui incidendus & detergendus eſt, & ad tenuem, per aſperam arteriam in pulmones influĕtem: qui incraſſandus, quod breuiter exemplis illuſtrandum erit.

Eclegmata ſeu Loch incidentia detergentia ſunt.

Loch è ſucco ſcillæ Galeni.

℞. Succi ſcillæ, diebus canicularibus excepti lib.j. Mellis lib.j.ſ.
Coque vt Fiat Loch.

Loch de ſcilla compoſitum Meſuæ.

℞. Scillæ in pane aſſata drach.iv.	*Marrubii,*	*Hyſſopi. an drach.j.*
Iridis drach.ij.	*Myrrhæ*	*Croci an.drach.ſ.*

Mellis quantum ſufficit, Fiat Loch.

Loch ſanum & expertum Meſuæ.

℞. Cinnamom.	*Hyſſopi*	*Glycyrrhizæ an.vnc.ſ.*
Iuiubarum	*Sebeſten an.n.xxx.*	*Vuarum paſſarum*
Ficuum ping.	*Dactyl. ping. an. vnc.ij.*	*Fœnigraci drach. v.*
Capill. Vene.m.i.	*Aniſi,*	*Sem. Fœniculi.*
Ireos	*Calamenthæ*	*Sem. lini an.vnc.ſ.*

Coquantur in lib. IV. aquæ ad dimidii conſumptionem: Colaturæ bene expreſſæ adde penidiarum albarum lib.ij.

Coquantur ad perfectionem; poſtea inſperge ſubſequentia minutiſſime trita.

Nucleor. pinearum mundat. Amygdal. mundat. an.drach.v. Succi glycyrrhizæ, Tragacanthi, Gummi Arabici, Amyli candidi an. vnc.ſ. Ireos drach.ij. F. Doſis *ad drach.x.*

Loch de praſſio Pauli.

℞. Comarum Marrubii,	*Iridis*	*Hyſſopi*
Pulegii	*Glycyrrhizæ*	*Sem. Apii an.drach.iv.*

Ficuum paſſarum pinguium, Nuclear. pinear. mundat an. drach.vi.

Macerata in aqua ſ. per noctem, decoquantur: & percolatis addatur mellis pars media: coquatur ad perfectionem.

Loch de eruo Pauli.

R. *Amygdal. amar. vnc. ſ. Farinæ Orobi, Hyſſopi an. vnc. i. Mellis quantum ſufficit.* Fiat Loch.

Loch de carthamo Meſuæ.

R. *Medullæ Sem. Carthami drach. vi. Amygdal. mundat. drach. ii. Nucleorum pinearum mundat. drach. i. Mellis cocti, ſucci ſcillæ ana. quantum ſufficit.* Fiat Loch.

Eclegmata minus incidentia & detergentia.

Loch paſſularum Auguſtani.

R. *Rad. pæoniæ vnc. ſ. Hyſſopi, Meliſſæ, ſcolopendrii an. m. ſ. Glycyrrhizæ* ℥ ſ.
Fiat omnium decoctio in ſ. q. aquæ pluuiæ, facta colatura cum forti expreſſione, adde paſſularum minorum in mortario bene cõtuſarum, prius bene mundatarum à gigartis, & cerillis lib. i. decoquantur, & per pannum linteum fortiter exprimantur, expreſſioni adde
Sacchari lib. j. Fiat vt artis eſt Loch.

Loch de caulibus, Gordonii.

R. *Succi caulium rubeorum lib. i. Croci drach. ii. ſacchari, mellis an lib. ſ.* M. Fiat Loch.

Loch de pulmone vulpis Meſuæ.

R. *Pulmonis Vulpini præparati, ſucci glycyrrhizæ. Sem. Fœniculi, Aniſi, Capillor. Veneris an. vnc. i. Mellis vnc. xvi.* Fiat Loch.

Loch de tuſſilagine ſimplex.

R. *Rad. Tuſſilaginis lib. i. coquantur in aqua, donec diſſoluta ſint, contundantur & colentur: deinde additis Mellis lib ii.*
Coquitur in iuſtam conſiſtentiam vt F.

Loch de tuſſilagine compoſitum Magiſtrale.

R. *Rad. Tuſſilaginis vnc. vi. Coctis, contuſis & diſſolutis in ipſa decoctione adde, ſacchari lib. i. ſ.*

Igni

Igni deponuntur & agitantur, donec in commodam formam redigantur: adde

Nucleorum pinearum denudat. unc. i. ſ. Paſſular. purgat. unc. ii.

Contuſis in mortario lapideo, & permiſtis, adde

Croci, Caryophyllorum an. ſcrup. ſ. Cinnamomi Macis an. ſcrup. i. Succi glycyrrhizæ ſcrup. iii. ſ. M. Fiat.

Eclegmata incraſſantia fortiora.

Loch è papauere Meſuæ.

℞. *Papaueris albi drach. xxv. Amygdal. dul. depellatarum, Nucleor. pinearum, gummi Arabici, Tragacanthi, ſucci glycyrrhizæ an. drach. x. Amyli Sem. portulacæ, Sem. Lactucæ, Sem. Cytonior. an. drach. iv. Croci drach. i. penidiorum alborum unc. iv.*

Inciſa omnia & contuſa cum ſyrupi, de Papauere excipiantur lib. iii. Fiat Loch.

Dracodion ſimplex Galeni.

℞ Capita papaueris albi, mediocri magnitudine, nec nimium viridia, nec nimium matura Num. xx. Aquæ pluuiæ aut fontanæ lib. iii.

Macera horis 24. poſt coque, donec capita contabuerint, cola, & adde Mellis lib. ii.

Coque ad iuſtam conſiſtentiam. Fit cum ſacharo eodem modo, item cum ſapa hac ratione:

℞. *Decoctionis prædictæ lib. ii. Succi glycyrrh. unc. ii. Sapæ Vini dulcis lib. ii. coque ad iuſtam conſiſtentiam.*

Diacodion Montani.

℞. *Capitum papaueris albi cum ſeminibus Num. xx. ſiliquarum dulcium unc. iii. Rad. Althææ, Glycyrrhizæ raſæ an. unc. ii. Aquæ fontis lib. i.*

Eximantur è ſiliquis grana, poſtea decoquantur ad remanentiam librarum trium, deinde exprimantur & colentur, poſtea adde ſachari candi roſ. lib ſ. penidiorum lib. i. Decoquantur ad Mellis conſiſtentiam.

Loch incraſſantia leniora ſunt.

Loch de Pſyllio.

℞. *Mucilaginis pſyllii ſ artem extracta vnc.ij. ſachari clarificati lib.i.*

Coquatur ſacharum ſufficienter, donec candidum fiat: deinde miſceatur mucilago, & tamdiu agitantur, donec probe vnita ſint, & albeſcant.

Loch de pſyllio Meſuæ.

℞. *Pſyllii, gra: Cytoniorum an. drach. v. Sebeſten Num. L. ſem. Papau. albi drach. x. Iuiubarum N. xxx. Glyrrhizæ drach. vii. Paſſularum exacinatarum drach. xv. Caßiæ fiſtulæ mundæ vnc. i.*

Decoque in lib. iix. aquæ, donec impinguentur: Deinde cola & proiice ſuper ea:

Rob. lib. ij. Sachari ſaliemini, Syrupi violati, penidiarum an. vnc. vi. Farinæ fabarum drach. iii. Tragacanthi, gummi Arabici an. Aur. iv.

Coquantur vſquedum tranſeant in conſiſtentiam mellis: Deinde

℞. *Sem. Cucurbitæ Sem. Melonis, Cucumeris, Citrulli an. aur. ij. Sem. papau. albi aur. ij. Sem. Aniſi, Fœniculi, an. aur. ij. Confice vt F.*

Loch è portulaca Auguſtani.

℞. *Succi portulacæ lib. ij. Trochiſ. de Terra lemnia vnc. ij. Trochiſcorum de Carabe, gummi Arabici, ſanguinis Draconis an. drach. i. Lap. Hæmatitis, pilorum leporis vſtorum an. ſcrup. ij. Sachari albi lib. i. F.*

Loch ex Tragacantho Auguſtani.

℞. *Gummi Arabici, Tragacanthi an. drach. i.*

Infundantur in aqua roſacea, donec mucilago fiat, adde

Terræ lemniæ, Boli armeni, Lap. Hæmatit. an. drach. i. Conſerua roſ. antiquæ, Syrupi è roſis ſiccis an. q. ſ.

Loch de pino abſtergens Meſuæ.

℞. *Nucleorum pinearum mundat. vnc. xxx. Amygdalarum, Auellanarum aſſatarum, Tragacanthi, gummi Arabici, ſucci Glycyrrhizæ, Amyli, Capill. Veneris, Ireos an. vnc. ſ. Carnis Dactyl. drach. xxxv. Amygd. amar. vnc. iii. Mellis paſſularum, ideſt, ſapæ Butyri recentis, ſachari optimi an. vnc. iv. Mellis opt. lib. iii. vnc. ij.* Fiat Loch, Doſis vnc. j.

Loch

Digitized by Google

Loch Antipatri.

℞. *Nucleorum pinear. mundatarum drach. xii. Tragacanthi, Ireos an. drach. xii. Sem. lini aßi drach. ix. Carnis Dactylorum drach. xiix. Amygdal. dul. drach. xvi. Diſſoluatur Tragacantha in aqua Violarum, & reliquis contuſis, cum Melle:* Fiat Loch.

Loch de Amygdalis Meſuæ.

℞. *Amygdal. dulcium, Amygdal. amar. pinearum, Sem. lini torrefacti, Tragacanthi, Aniſi, gummi Arabici, Glycyrrhizæ an. drach. i. ſ. Sachari, penidiarum an. drach. iii. Mellis, ſucci fœniculi an. q. ſ.*

Loch de Alliis.

℞. *Alliorum purgatorum lib. ſ.*

In cicerum & Hyſſopi iure decoquetur: Deinde tundetur, medulla exprimetur, incerneturque, & cum mellis & Butyri recentis ſingulis libris, igne lento ad eclegmatis ſpiſſitudinem percoquetur.

Loch de caulibus Meſuæ.

℞. *Succi caulium lib. v.*

Lento igne coque, auferendo ſpumam eius, vſque dum redeat ad lib. ij. Deinde decoquatur cum Rob, id eſt, ſapæ vini & mellis an. lib. j. vſque dum ingroſſentur, agitetur vt F. Loch.

Loch ſputum ſanguinis Rondeletii.

℞. *Conſeruæ ſymphiti, Conſer. Roſarum antiquæ an. vnc. ſ. gelatinæ, Cytoniorum conditorum ſacharo vnc. i. Trochiſcorum de terra ſigillata, vel de Carabe drach. ii. Syrupi Myrtillorum q. ſ.* Fiat Loch.

Loch ad eundem affectum eiuſdem.

℞. *Gelatinæ Cytoniorum, vel ſucci eorundem vnc. i. Amyli, Tragacanthæ an. drach. iii. Terræ ſigill. ſang. Draconis an. drach. ii. Carabæ drach. i. Lapidis Hematitis drach. ſ.* Incorporentur F.

Aliud cum albumine Oui.

℞. *Sang. Draconis drach. ii. Amyli, Tragacanthæ an. drach. i. Sem. portulacæ, papaueris, ſem. Vuarum an. drach. i. Terræ ſigillatæ vel Boli Armeni: Roſ. ſub. an. drach. ſ.*

Fiat puluis tenuiſſimus: qui albumine Oui crudo fortiter agitato, vt ſit tenuium partium, excipiatur ſumaturque eclegmatis loco: cui ſaporis gratia ſacharum roſatum Tabulatum addatur.

Aliud ex ſuccis recentibus.

℞. Succi Burſæ paſtoris, ſucci herbæ ſanguinariæ, ſucci plantaginis, depuratorum an. vnc. ij. Amyli,

Sang. Draconis an. ʒiij.	*Coralli rubri*
Tragacanthæ an. drach. iij.	*Sachari roſati q. ſ.*

Loch ad incipientem inflammationem laterum & pulmonis.

℞. Spec. Diatragacanthi frig. ʒiij. Sachari candi, penidiarum an. ℥j. Syrupi Iuiubarum q. ſ.

Loch ad inflammationem declinantem.

℞. Spec. Diairis ſimpli. drach. ij. Diatrag. frigidi ſcrup. j. ſachari candi ℈ij. ſyrupi capillorum Veneris, Syr. de glycyrrhiza an. vnc. j. M. Fiat Loch.

Loch ad defluxionem tenuem incraſſandam.

℞. Pulpæ Iuiubarum ℥j.	*Amyli ʒij.*	*Tragacanthæ*
Gummi Arabici an. drach. j.	*Syrupi de papauere q. ſ.*	Fiat

Loch ad acres & erodentes deſtillationes.

℞. Spec. Diatrag frig. ℥ſ. Boli armeni aqua Roſ. loti drach. ij. Trochiſcorum de terra ſigillata ℈ij. ſyrupi de papauere.

Loch ad caliditatem, aſperitatem pectoris, & Tuſſim calidam Meſuæ.

℞. Glycyrrhizæ ʒxv. Paſſularum ℥ij. Zizypharum Myxarum an. Num. xxv. Coque igne lento in aquæ lib. iv. ad librarum trium conſumptionem, adde Caſſiæ fiſtulæ ℥j. colatum percoque cum penid. lib. ſ. ſapæ ℥iv. ad iuſtam craſſitiem: Tunc miſce Farinæ fabarum ℥ij.

Aliud ad idem Meſuæ.

℞. Sem. Papaueris drach. x. Glycyrrhizæ drach. vij. Myxarum, nu. xx. ſem. Pſyllii,

Pſyllii, Cydoniorum an. drach. v. Aqua lib. iij. Coque ad dimidii conſumptionem: colatum percoque cum ſapa, penidiorum an. vnc. iv. Deinde miſ. e Tragacanthi, gummi an. drach. v. Sem. Melonum, papaueris albi, Citrulli, Cucumeris an. drach. ij.

Loch abſtergens & concoquens Rondel.

R. Pulpæ paſſularum vnc. j. Mucilag. ficuum decoct. hordei ext. ℥ſ. enulæ campanæ ſiccæ drach. j. Spe. Diaireos ſ. drac. j. Syrupi de Glycyrrhiza q. ſ. Fiat Loch.

Aliud eiuſdem.

R. *Amygdal. dul. vnc. j ſ. Pulpa paſſul. vnc. ſ. Sem. Malua, Sem. Bombacis an. drach. j. Succi Glycyrrhi. drach. ij. Sem. Aniſi drach. j pinearum infuſarum in decocto hordei & glycyrrh. vnc. j. ſ. Syrupi de praſsio vel glycyrrhiza q. ſ.* Fiat Loch.

Aliud fortius.

R. *Scilla in paſta inuoluta, & in furno aſſa vnc. ſ. contunde & adde ſucci glycyrrhiza vnc. ij. Conſ. enula Camp. vnc. ſ. Sapa, oxymelitis ſimpl. an. vnc. ij. Auellan. vnc. ſ. 4. Sem. frig. maior. inciſ. an. drach. iij. Pinearum, Amygdalarum dulcium an. vnc. j. Piſtentur ſimul &* F.

Vel: *R. Marrubii, Capillorum Veneris, Hyſſopi, Calamint. an. m. i. Paſſularum, Ficuum, Dactylorum an Num. xxx. Aniſi drach. ii. Glycyrrh. raſa drach. iii. 4. Sem. frig. an. drach. ii.* F. Decoctio in aqua hordei ad quatt. j. cui adde

Pinearum drach. iii. Tragacantha, gummi Arabici an. drach. i. Pulpa paſſularum, Dactylorum, Ficuum an ℥ſ. ſapa parum. F. Loch.

Loch ad humorem pituitoſum.

R. *Spec. Diaireos ſalomonis, Diaireos ſimpl. an. drach. ii. Enula Campana drach. j. ſ. Oximelitis ſcyllitici q. ſufficit.*

Loch ad pus retentum.

R. *Syrupi Roſati laxatiui ℥ii. Succi glycyrrhiza drach. i. Farina hordei ℥ſ. Tragacantha drach. i.* Fiat Loch.

Loch ad vlcera pulmonis.

R. *Conſerua ſymphyti, Roſ. antiqua an. ℥j. Tragac. torreſ. Gummi Arabici leuiter torrefacti, Cin. Cancrorum fluuiat. lotorũ in aqua roſ. an. drach. ii. Terra Sigillata, Coralli rubri, Boli armeni an. drach. i. Sem. papau. albi, Sem. plantaginis an. drach. i. ſ. Syrupi de Roſis ſiccis,*

Loch

Loch ad phthiſim Meſuæ.

℞ *Sem. papaueris albi, ſem. lini torrefacti, ſpodii, Amygdal. dulcium, Croci an. drach. iii. Tragacanthi, Amyli, Gummi, Sem. Citrulli, Sem. Cytoniorum an. drach. vi. Sem. Naſturtii torrefacti, Amygdal. amar. Fabarum an. drach. i. ſ. Penidiorum drach. LX.*

Hæ aqua fontana diſſolutæ coquantur, reliqua M.

Loch ad Aſthma Geſneri.

℞. *Fœnigraci vnc. i.*	*Aniſi vnc. ſ.*	*Sachari vnc. ii.*
Aquæ lib. ii.	*Decoque ſ. a.*	Fiat Loch.

Loch de althea I. Quercetani.

℞. Rad. Biſmaluæ opt. mundat. lib. ſ. Bulliant in Hydromelite communi ad ſufficientem decoctionẽ, coctas traiice per ſetaceum. Accipe huius mucag. vnc. ii. Spe. Diatragacanthi, Diaireos an. drach. iii. Sachari candi, penidiorum an. vnc. ſ. Florum ſulphuris drach. ii. Syr. Capill. Vene. Tuſſilag. an. q. ſ.

Loch paſſulatum Quercetani.

℞. *Rad. Tuſſilag.*	*Liquiritiæ an. vnc. i.*	*Enulæ Campan. an. vnc. ſ.*
Herb. Scabioſæ,	*Capillorum*	*Hyſſopi an. m. i.*
Flor. Tuſſilag.	*Violarum*	*Buglоſſæ*

Nymphea an. p. ii. Sem. Aniſi drach. vi. Fiat decoctio in Hydromelite ſimplici: colatura clariſi. cape lib. IV. in quibus decoque paſſul. purgat. iuiubar. ſebeſten an. vnc. ii.

Coquantur ad medium: prælo exprime & adde ſachari Candi, penidiorum an. vnc. IV. Coque ad mellis conſiſtentiam: cui adde Flor. ſulphuris vnc. ſ. miſce. Fiat Loch.

Loch ad Empyema, phthiſin, & exulceratos Pulmones.

℞. *Syr. de ſucco hederæ terreſtris vnc. ii. Flor. ſulphuris q. ſ. ad reducenda omnia in Loch.*

CAP.

Digitized by Google

CAPVT XV.

De Trochiſcis.

Τροχίσκοι & κυκλίσκοι ἀρτίσκοι, Latinis paſtilli, ſunt medicamenta ſolida, figura ſeminis lupinorum, eo fine præcipue inuenta, vt medicamenta in puluerem redacta ſub hac ſolida figura aduerſus aeris iniurias tutius conſeruari poſſint. Sunt a. Trochiſci è πολυχρέστων genere, atque in omnes fere vſus pro medicamentorum, è quibus componuntur, natura adhiberi poſſunt, & cōmunem pluribus aliis compoſitionibus præbent materiam. Alii enim Trochiſci intra corpus tum in potu, tum in pilulis, electuariis, tabulis ſumuntur, & quidem ad diuerſos fines. Quidam enim purgant, vt Trochiſci alhandal, de Agarico: quidam obſtructiones epatis & lienis aperiunt, vt Trochiſci de Rhabarbaro, de Abſinthio, de lacca, de Eupatorio, de Roſis, cappatibus: quidam menſes mouent, vt Trochiſci de Myrrha: quidam renum obſtructiones liberant, vt Trochiſci de Alkekengi: Quidam æſtum mitigant, vt Trochiſci de Camphora: Quidam pectori & pulmonibus ſunt dicati, vt Trochiſci Bechii albi nigri: quidam cerebrum confortant, vt Trochiſci Galliæ Moſchatæ: Quidam fluxus & ſanguinem ſiſtunt, vt de ſpodio, de Terra Sigillata, de Berberis, de Carrabe. Alii extra adhibentur, vel vt affluentes humores deprimant. vel vt carnem noxiam abſumant, quales ſunt paſtilli Polyidæ & Andronij.

Trochiſci calidi ſunt.

Trochiſci ligni aloes Meſuæ.

℞. *Ligni aloes*	*Roſ. rub. an.* ℥ij.	*Maſtiches*
Cinnamomi	*Caryophyllorum*	*Nardi Indicæ*
Macis	*Nucis Moſchatæ*	*Cubebarum*
Cardamomi vtriuſq;	*Paſtinacæ*	*Galliæ Moſchatæ,*
Cort. Citri an. ℥j. ß.	*Moſchi*	*Ambræ an.* ℈ß.

Mellis paſſulati quantum ſufficit. Formentur Trochiſci.

Trochiſci de Croco Nicolai.

℞. *Croci* ʒiij.	*Roſ. rubrarum*	*Ammi*
Myrrhæ an. ℥j. ß.	*Ligni aloes* ℈ij.	*Aquæ Roſ. q. ſ.*

F. Trochiſci

Croco-Magna Damocratis Galeni.

℞. Croci ℥c. *Myrrhæ* *Roſ. rub. an.* ℥x.
Amyli *Gummi Arabici an.* ℥xxx. *Vini q. ſufficit.*
F. Trochiſci.

Paſtillus calefaciens ad vitia ventris ex frigore.

℞. *Abſinthii* *Sem. Apii* *Cinnamomi*
Aniſi *Caſiæ odoratæ an.* ℥iij. *Myrrhæ*
Spicæ Indicæ *Caſtorei an.* ʒj. *Piperis longi*
Lachrymæ papaue. *Croci an.* ℈ij. *Succi fœniculi q. ſ.*
F. Trochiſci.

Trochiſci frigidi.

Trochiſci de ſpodio Meſuæ.

℞. *Roſarum rub.* ℥j. ß. *Spodii* ʒx. *Sem. Acetoſæ* ʒvj.
Sem. Portulacæ *Coriandri præp.* *Sumach an.* ℥ij. ß.
Amyli vſti *Balauſtiorum* *Berberis an.* ʒij.
Gummi Arabici aſſati ʒj. ß. *Agreſtæ quantum ſufficit.*
Fiat.

Trochiſci ſantalorum Meſuæ.

℞. *Trium Santalorum an.* ʒiix. *Spodii,* *Sem. Cucumeris*
Sem. Cucurbitæ *Sem. Citrulli* *Sem. Portulacæ*
Boli Armeni an. ʒiv. *Roſarum* ʒvj. *Caphuræ* ℥. ß.
Berberorum aut ſucci eius ℥iij. *Aquæ portulacæ q. ſ.*

Trochiſci ſantalorum eiuſdem alii.

℞. *Santalorum Citrin.* ʒij. *Sem. Citrulli* *Gummi Arab. an.* ℥j.
Sem. Lactucæ, *Sem. portulacæ* *Tragacanthi*
Succi Glycyrrhizæ an. ʒß. Fiant Trochiſci.

Trochiſci de Caphura Meſuæ.

℞. *Fol. roſarum rub.* ℥. ß. *Spodii* ℥ij. *Santal. Citrin.* ℥ij. ß.
Croci ℥j. *Glycyrrhizæ* ʒij. *Sem. Citrulli*
Melonis *Cucumeris* *Cucurbitæ*
Tragacan-

Tragacanthæ	*Gummi Arabici*	*Nardi Indicæ an.* ℥j.
Ligni aloes	*Cardamomi maior.*	*Amyli*
Caphuræ an. ℈ij.	*Sachari albi*	*Mannæ an.* ʒiij.

Mucilaginis ſem. Pſyllii cum aqua roſacea extractæ q. ſ.
Fiant.

Trochiſci aſtringentes.

Trochiſci de terra ſigillata Meſuæ.

℞. *Sang. Draconis,*	*Gummi Arab. Aſſi,*	*Trochiſ. Ramich*
Roſ. rubrarum	*Sem. roſarum*	*Amyli aſſati*
Acaciæ	*Hypociſtidis*	*Lap. Hæmatitis,*
Balauſtiorum	*Boli Armeni*	*Terræ ſigillatæ*
Coralli rub.	*Charabæ ana* ʒj.	*Spodii*
Margaritarum	*Tragacanthæ*	*Sem. Papau. nigri an.* ʒj ß.
Sem. portulacæ	*Cornu cerui vſti*	*Thuris*
Gallarum	*Croci an.* ℈ij.	*Opii ſi placet* ℈ij.

Aquæ plantaginis q. ſufficit. F. Trochiſci.

Trochiſci de Charabe Meſuæ.

℞. *Charabe* ℥ix.	*Cornu Cerui vſti,*	*Gummi Arab. aſſi*
Corall. rubri vſti,	*Tragacanthæ*	*Hypociſtidis*
Acaciæ	*Balauſtiorum*	*Maſtiches*
Laccæ	*Papau. nigri aſſati an.* ʒiij.	*Thuris*
Croci	*Opii an.* ℈ij. g. xv.	*Mucilag. pſyllii q. ſ.*

Trochiſci de Berberis Meſuæ.

℞. *Berberis* ʒij.	*Spodii*	*Ligni aloes*
Sem. acetoſæ	*Maſtiches*	*Galliæ Moſchatæ*
Nardi Indicæ an. ℥j.	*Roſ. rub.* ℥v.	*Gummi Arab.* ℥iij.

Aquæ roſarum quantum ſufficit. F. Trochiſci.

Trochiſci ad fluxum Meſuæ.

℞. *Balauſtiorum,*	*Rhois*	*Baccarum Myrti*

Digitized by Google

Hippociſtidos	*Cort. glandium aceto. macerat. & toſtorum an.* ℥ij.	
Cymini,	*Capitum granat.*	*Fructus Tamaricis*
Macis	*Gallarum aceto prepar.*	*Xyloaloes*
Galliæ aromaticæ	*Maſtiches*	*Spicæ Indicæ an.* ʒj.
Sem. oxalidis	*Gummi*	*Boli Armeni*
Sem. vuæ	*Paſſerum toſtorum ana drach.* j. ß.	
Sem. Coriandri aceto prepar. drach. ij.		*Vini Pontici q. ſufficit.*

Trochiſci alii ad exulcerationem inteſtinorum eiuſdem.

℞. *Spodii* ʒ vij.	*Sem. Roſarum*	*Balauſtii*
Roſarum	*Acaciæ*	*Sang. Draconis ana*
Sem. acetoſæ ʒj. *ß.*	*Oxyacanthæ*	*Carnis Rhu* (℥ij. *ſ.*
Sem. Plantaginis,	*Portulacæ aſſati an.* ʒj. *gr.* x.	
Gummi aſſati ℥j.	Fiant Trochiſci ponderis ʒ. ß.	

Trochiſci de Corallo Nicolai.

℞. *Coralli rubri*	*Cinnamomi*	*Myrrhæ*
Sem. papav. albi	*Amomi an.* ℥. *ß.*	*Schœnanthi*
Croci an. ℥ij.	*Calami aromatici*	*Xylobalſami*
Maſtiches	*Caßiæ*	*Folii*
Polii montani	*Phu*	*Aſari*
Pedis columbini an. ℥j.	*Vini q. ſufficit.*	

Diacorallum Galeni.

℞. *Coralli rubri*	*Terræ ſamiæ ana* ℥j.	*Balauſtiorum*
Amyli	*Terræ Lemniæ an.* ℥. *ſ.*	*Sem. Hyoſciami*
Opii	*Hypociſtidis an.* ʒij.	*Succi plantaginis q. ſ.*

Trochiſci de Agno Caſto, Rhaſis.

℞. *Agni caſti,*	*Tamaricis ana* ℥v.	*Sem. Endiuiæ*
Sem. portulacæ an. ʒij. *ſ.*	*Aquæ ſcolopendriæ q. ſ.*	F. Trochiſci.

Trochiſci Diaſpermaton Galeni.

℞. *Sem. Apii*	*Sem. Ameos ana* ℥. *ß.*	*Sem. Aniſi*
Sem. Fœniculi *an.* ℥ij.	*Opii*	*Caßiæ ana* ʒj.
Aquæ pluuialis quantum ſufficit.		F. Trochiſci.

Trochiſci

Trochiſci ad Phthiſin & vlcera pulmonum Auicennæ.

R. *Balauſtiorum*	*Roſar. ſiccarum an.* ʒ ß.	*Sang. Draconis*
Medullæ tritici	*Olibani ana* ʒij.	*Gum. Arabici*
Tragacanthi	*Maſticis ana drach.* iij.	*Acaciæ*
Croci an. drach. ß.	*Carabe*	*Myrrhæ ana drach. j.*
Anarcinæ drach. v.	*Miuæ cydoniorum q. ſ.*	

Trochiſci emollientes.

Trochiſci de capparibus Meſuæ.

R. *Cort. Rad. capparum,*	*Sem. Agni an. drach.* vj.	*Sem. Nigellæ*
Calamenthi	*Succi Eupatorii*	*Acori*
Amygdal. amar.	*Fol. Rutæ,*	*Ariſtol. rotundæ*
Sem. Naſturtii	*Ammoniaci an.* ℥ij.	*Cyperi*
Ceterach an. ʒj.	F. lege artis Trochiſci	

Trochiſci Aperientes.

Trochiſci Hepatici, Aſclepiadis, Galeni.

R. *Sem. Aniſi*	*Apii*	*Aſari*
Amygdalarum,	*Abſinthii an.* ʒß.	*Aquæ pluuiæ q. ſ.*

Paſtilli ex amygdalis amaris Paulini.

R. *Aniſi*	*Apii*	*Comarum Abſinthii.*
Amygdalarum amararum an. ℥ij.	*Aqua q. ſ.* Fiat.	

Trochiſci de Abſinthio Meſuæ.

R. *Roſarum*	*Abſinthii*	*Aniſi an. drach.* ij.
Rhabarbari	*Succi Eupatorii*	*Aſari*
Sem. Apii	*Amygdal. amararum*	*Nardi Indicæ*
Maſtiches	*Spicæ Rom. an.* ℥j.	*Succi Endiuiæ q. ſ.*

Trochiſci de Roſis, Rhaſis.

R. *Roſ. rubrarum* ʒ ß.	*Ligni aloes* ℥ij.	*Maſtiches drach. j.* ß.
Abſinthii	Cinnamomi	*Nardi Indicæ*
Caſsiæ	*Schœnanthi an.* ʒj.	*Vini antiqui q. ſ.*

Trochiſci de Lacca Meſuæ.

℞. *Laccæ*	*Succi glycyrrhizæ*	*Succi Eupatorij*
Succi Abſinthii	*Berberis*	*Rhabarbari*
Ariſtol. longæ	*Coſti*	*Aſari*
Amygdal. amar.	*Rubiæ*	*Sem. Apii*
Sem. Aniſi	*Schœnanthi ana drach. j.*	*Vini q. ſ.*

Trochiſci de Alkekengi Meſuæ.

℞. *Fructus Alkekengi* ℥iij.	*Sem. citrulli,*	*Cucumeris,*
Cucurbitæ ana ℥iij. ß.	*Boli Armeni,*	*Gummi Arabici*
Thuris	*Sang. Draconis*	*Sem. papau. albi*
Amygdal. amar.	*Tragacanthæ*	*Succi glycyrrhizæ*
Amyli	*Pinearum mundat. an.* ʒvj.	*Carabe*
Sem. Apii,	*Terræ ſigillatæ*	*Sem. Hyoſciami*
Opii ana drach. ij.	*Iulepi roſati q. ſ.*	Fiant.

Trochiſci de Eupatorio Meſuæ.

℞. *Mannæ Electæ*	*Succi Eupatorii an. drach. j.*	*Roſ. rubrarum* ℥ß.
Nardi Indicæ ℥iij.	*Spodii drach. iij. ß.*	*Rhabarbari electi*
Aſari	*Aniſi an.* ʒij. ß.	*Succi Eupatorij q. ſ.*

Trochiſci aliptæ Moſchatæ.

℞. *Ladani* ʒiij.	*Styracis* ℥j. ß.	*Styracis rub.* ℥j.
Ligni aloes ʒij.	*Ambræ drach. j.*	*Camphoræ ſcrup. j. ß.*
Moſchi ℈ß.	*Aquæ Roſarum q. ſ.* Fiant.	

Trochiſci de Benzoi Auguſtani.

℞. *Benzoi* ʒvj.	*Ligni aloes* ℥iix.	*Moſchi drach. ß.*
Styracis calam. ℥iiii.	*Ireos* ʒij.	*Sacchari candi lib. iiß.*
Aquæ roſarum quantum ſ.	F. Trochiſci.	

Trochiſci de Myrrha Rhaſis.

℞. *Myrrhæ* ℥iij.	*Lupinorum drach. v.*	*Fol. Rutæ*
Mentaſtri	*Pulegii*	*Cumini*
Rubiæ	*Aſæ fœtidæ*	*Sagapeni*
Opopanacis ana ʒij.	*Succi Abſinthii q. ſ.*	*Aceti ad gummata q. ſ.*

Trochi-

Trochiſci de Aniſo Meſuæ.

℞. *Aniſi,*	*Succi Eupatorii an.* ʒij.	*Nardi Indicæ*
Sem: Anethi	*Maſtiches*	*Folii*
Fol. Abſinthii	*Aſari*	*Apii*
Amygdal. amar. an. ʒ ß.	*Aloes drach.* ij.	*Syrupi Abſinthii q. ſ.*

Trochiſci de Aniſo Meſuæ alii cum 10. *ſimplicibus.*

℞. *Aniſi*	*Succi Eupatorii an.* ℥ ß.	*Maſtiches*
Spicæ Indicæ	*Apii*	*Abſinth. Romani*
Aſari	*Folii ana drach.* j.	*Amygdal. amar.* ʒj. ß.
Aloes bonæ ℥iij.	*Decocti Abſinthii quantum ſufficit.*	

Trochiſci cyphi abſtergentes Damocratis.

℞. *Pulpæ paſſularum,*	*Terebinth. coctæ an.* ℥iij.	*Myrrhæ*
Schœnanthi an. ℥j. ß.	*Calami aromat.* ʒix.	*Cinnam.* ℥ß.
Vnguis Odorati	*Bdellii*	*Nardi Indicæ*
Caſsiæ ligneæ	*Cyperi*	*Bacc. Iuniperi an.* ʒiij.
Aſpalathi ʒij. ß.	*Croci drach.* j.	*Mellis q. ſ.*

Vini Modicum F. Trochiſci

Trochiſci contra peſtem tempore Æſtatis.

℞. *Roſar. rubrarum,*	*Violarum*	*Flor. Nymphææ an.* ʒj.
Cort. citri	*Sem. citri an. drach.* ß.	*Coriandri*
Santali rubri	*Spe. Diarrhodon an.* ℈iij.	*Boli armeni drach.* j.

Mucilaginis Tragacanthæ cum aqua Roſ. extractæ q. ſ. Fiant.

Trochiſci contra aerem peſtilentialem Caſpari Bauhini.

℞. *Mithridatii opt.* ʒj.	*Rad. Angelicæ,*	*Zedoariæ*
Spec. Diamar. frig.	*Cinnam. electi*	*Santali citrini ana dr.* ß.
Myrrhæ electæ	*Boli armeni præp. an.* ℈j.	*Moſchi gr.* iij.

Cum mucilagine gummi Tragacanthæ infuſi in aqua ſcabioſæ & pauculo ſucci Limonum vel citri Fiant Trochiſci.

Trochiſci Diarrhodon Meſuæ: ſedantes dolores.

℞. *Roſarum rub. drach.* ix.	*Ligni aloes*	*Nardi Indicæ an.* ʒiij.
Glycyrrhizæ drach. IV. *ſ.*	*Spodii drach.* j. ß.	*Maſtiches drach.* ij.
Croci ℈ij. ß.	*Vini albi q. ſ.*	F. Trochiſci.

Trochi-

Trochiſci Diaſpermaton Galeni.

℞. *Sem.* Apii *Sem.* Ammi *ana* ʒj. *Fœniculi*
Aniſi ana ʒß. *Opii* *Caſſiæ ana* ʒij.
Aquæ pluuiæ quantum ſufficit: fiant Trochiſci.

Trochiſci de Rhabarbaro Meſuæ.

℞. *Rhabarbari boni* ʒx. *Succi Eupatorii.* *Amygdal. amar. an.* ℥ß.
Roſarum ʒiij. *Nardi Indicæ* *Rubiæ*
Aniſi *Sem. Apii* *Abſinthii*
Aſari ana drach. j. *Aqua cuſcutæ q. ſ.* F. Trochiſci.

Trochiſci alii purgantes bilem.

℞. *Maſtiches* *Nucis pineæ* *Vuarum paſſarum detra-ctis acinis an. gr.* v. *Gummi gr.* vij. *Diagridii* ℈j.
Mellis quantum ſufficit. Fiant Trochiſci.

Trochiſci de Agarico Meſuæ.

℞. *Agarici* ʒiij. *Salis gemmæ* ℥ß. *Zingiberis* ʒiij.
Oxymelitis quantum ſufficit. Fiant Trochiſci.

Trochiſci Alhandali Meſuæ.

℞. *Pulpæ colocynthidis* ʒx. *Inciſa fricentur cum olei Roſati* ℥j.
Tragacanthi, *Gummi Arabici* *Bdellii ana drach.* vj.
Aqua Roſacea quantum ſufficit F. Trochiſci.

Trochiſci Hamech Meſuæ.

℞. *Violarum aur.* xij. *Turbith gummoſi aur.* vj. *Mannæ drach.* iiij.
Succi glycyrrhizæ aur. iij. Fiant Trochiſci.

Trochiſci de Violis, Magiſtrales.

℞. *Violarum nigrarum* ℥vj. *Turbith* ʒiij. *Succi glycirrhizæ*
Diagridii ana drach. ij. F. Trochiſci.

Trochiſci Ramich Meſuæ.

℞. *Succi Acetoſæ* ℥xvj. *Roſarum* ℥j. *Baccar. Myrti* ℥ij.
Boli pauxillum. *Colatis adiunge* *Gallarum tritarum* ʒiij.
Coque aliquantulum: cola, & adde inſuper ſubſequentia bene tri-turata.

Roſarum

Digitized by Google

Roſarum ℥j. *Santali Citrini ʒx.* *Gummi Arabici ℥j.ſ.*
Sumach *Spodij an. ℥j.* *Omphacij ʒvij.*
Baccar. Myrti ℥iv. *Ligni aloes* *Garyophyllorum*
Macis *Nucis Moſch. an. ʒiv.* *Caphuræ ʒj.ſ.*
Moſchi gr. xiix. *Succi acetoſæ vel vini Cydoniati q.ſ.*
Aquæ roſaceæ q.ſ. Fiant Trochiſci.

Trochiſci hedychroi Andromachi ex Galeno.

℞. *Mari* *Aſari* *Maioranæ*
Aſpalathi ana ʒij. *Schœnanthi* *Calami odorati*
Xylobalſami *Phu* *Opobalſami*
Cinnamomi *Coſti ana ʒiij.* *Myrrhæ*
Folij *Nardi Indicæ* *Croci*
Caſsiæ ana ʒvj. *Amomi ʒxij.* *Maſtiches ʒj.*
Vini albi q. ſufficit. F. Trochiſci.

Trochiſci Galliæ Moſchatæ Meſuæ.

℞. *Ligni aloes ʒv.* *Ambræ ʒiij.* *Moſchi ʒj.*
Mucilag. Tragacanthæ cum aqua Roſarum extractæ q.ſ.

Trochiſci Diarrhodon Nicolai.

℞. *Roſarum recentium ℥ſ.* *Spodij ʒij.* *Santali rubri ʒj.ſ.gr.vij.*
Santali albi ʒj.gr.xij. *Croci ℈ij.gr.vij.* *Caphuræ gr.xij.*
Aquæ roſaceæ q. ſufficit. F. Trochiſci.

Trochiſci Diani Nicolai.

℞. *Violarum purpur. viridium ℥v.* *Amyli ℥iij.* *Papau. albi ʒij.℈j.*
Sem. plantag. ʒj. *Rhabarbari ℈v.* *Olei Caryophyll. ℈j.*
Aquæ roſ. q. ſuff. Fiant Trochiſci.

P*aſtillus Andronius, Andromachi.*

℞. *Flor. mali punici ʒx.* *Gallæ omphacit. ʒiix.* *Myrrhæ*
Ariſtolochiæ ana ℥ſ. *Chalcanthi* *Aluminis ſciſsilis*
Miſii ana ʒij. *Sapæ q.ſ.* Fiant Trochiſci.

Trochiſci Polyidæ, Andromachi.

℞. *Flor. mali punici ʒxij.* *Thuris* *Myrrhæ ana ℥ſ.*
Aluminis ſciſsilis ʒiij. *Chalcanthi ʒij.* *Fellis Taurini ʒvj.*
Aloes ʒiix. *Vini auſteri q.ſ.* Fiant Trochiſci.

Trochiſci Meſuæ.

℞. Aluminis ſciſſilis, Aloes, Myrrhæ, Calcanthi ana drach. vj. Croci, Crocomagmatis ana drach. iij. Flor mal. punic. drach. iv. Vini odorati, Mellis ana q. ſuff. Fiant Trochiſci.

Trochiſci de Minio.

℞. Medullæ panis non cocti, bene fermentati ℥ ß. ſublimati electi ʒ j. Minii ʒ ß. Aquæ Roſarum q. ſuff. F. Trochiſci.

CAPVT XVI.

De Conſeruis.

CONſeruæ à conſeruando dicuntur, quod flores inprimis hoc modo conditi in plures annos conſeruantur: ſacchara etiam ac flores ſaccharati, à ſaccharo, quo condiuntur & aſſeruantur.

Inter has Conſeruas ad partes corroborandas, & tollendas morbi malas qualitates, aliæ ſunt Cephalicæ ſeu capitales, ad cerebrum, aliæ Thoracicæ ſiue pectorales, aliæ ad cor, ventriculum, iecur & alias partes nobiles deſtinatæ.

Capitales ſunt: Conſeruæ Roſmarini, Lauendulæ, Calendulæ, Maioranæ, Meliſſæ, Primulæ veris, Pœoniæ, Lilii Conuall. Tiliæ arboris, Euphragiæ, Betonicæ, Saluiæ.

Thoracicæ ſunt: Conſ. Rad. & Flor. Tuſſilaginis, Roris ſolis, Enulæ Campanæ, Hyſſopi, Flor. Violar. Capill. Veneris, Papau. Rheadis, &c.

Cordiales ſunt: Conſeruæ florum Borraginis, Bugloſſæ, Aceroſæ, Rad. Angelicæ, & Cort. Citri.

Stomachicæ ſunt: Conſeruæ Rad. Acori, Arãtiorum, Menthæ, Diacydonium ſiue Citonia condita, &c.

Hepaticæ ſunt: Conſeruæ flor. Cichorii, Berberis, Ribes, Roſarum rubrarum, &c.

Spleneticæ ſunt: Ceterach, Fumariæ, &c.

Renales ſunt: Conſerua Symphyti maioris, &c.

Enarratarum Conſeruarum præparationes non vſque adeo magni momenti ſunt, vt de iis plura dicere neceſſe ſit. In capitis vero decorationem aliquot tantum Conſeruarum præparandarum formulas adiiciemus, quæ non tam tritæ & vulgares ſunt, ac deſcribemus inſuper quaſ-

per quaſdam compoſitiones, ad præcipuos & grauiſſimos corporis affectus accommodandas, quibus Lector benigne ac periucunde perfruetur. Paradigmatis loco proponemus Conſeruas quorundam florum, radicum & fructuum, ad quarum normam alias plures componere licebit.

Prima Conſeruarum præparatio: Comparandum primo eſt vitrum Conſeruis adſeruandis aptum, capax & amplum, in quo fiat ſtratum ex Saccharo pulueriʒato ad digiti tranſuerſi altitudinem: huic ſuperſpargantur flores, qualeſcunque condire volueris, ad eiuſdem menſuræ quantitatem. Oportet autem flores colligere tunc, cum a Solis radiis illuminati omni rore & ſuperflua humiditate vacant, dein huic florum ſtrato ſuperiniiciatur nouum Sacchar. & adhuc alii flores, & ita fiat S.S.S. vltimumque ſtratum ex Saccharo conficiatur. Vitrum corio vel membrana craſſiuſcula optimum clauſum, exponatur in æſtate feruentiſſimo Solis ardori per tres ſeptimanas, vel vnum menſem, quo temporis ſpatio materia duriuſcula reddetur, & optime condietur diuque reſeruabitur.

Sic quoque Conſeruæ parabuntur ex omnibus floribus purgantibus, ex roſis pallidis, violis, floribus Perſicæ arboris, floribus centaurii & hyperici, & prunorum ſylueſtrium, quæ purgabunt, & infantibus, aliiſque, qui potionibus Medicis plerunque abhorrent commode exhibebuntur.

Altera Conſeruarum præparatio, quæ non gregaria eſt aut communis, & qua flores non ſolum integri permanent, ſed ſuos inſuper colores, odores & ſapores totos conſeruant, (res ſane perquam eximia & elegans) fit vt ſequitur. Accipe flor. (quoſcunq; ad Conſeruas parandas volueris) optime mundatorum & exſiccatorum ℥iv. Miſce cũ ſacchari calidi, & ad perfectionem decocti (ſicut decoqui ſolet ſaccharum roſatum) lib. j. Idem ſaccharum cum admixtis floribus, denuo bulliat ad ignem, donec perfecte coctum apparuerit, cuius perfectionis ſignũ eſt, dum eiectum cum ſpatula, bracteas quaſdam & veluti folia facit: tunc vas æneum, quo materia continetur, ab igne remoueatur, rotula continuo commouendo, donec in puluerem reducatur ſaccharum, & additi flores ab eo ſeparabiles, & nihilominus in conſeruam conditi exiſtant, integros adhuc conſeruantes ſuos colores, odores & ſapores. Hæc eſt altera Cõſeruarum omnium flor. præparatio, q̃ prout ex

ſaporis,qua fruuntur,bonitate facile colligitur,cæteris vulgaribus longe prȩſtantior eſt,ex ſimplici contuſione & mixtione præparatis,fit autem hoc modo:

℞. Flor.ſelector.mundator.& contuſor.lib.j.ſacchari triti lib.ij. Omnibus ſimul contuſis & mixtis fiat Conſerua.

Vſurpamus ad condiendos fructus & radices aliam viam & methodum:ſed ex elegantioribus & ad medicum vſum præſtãtioribus,vnam atque alteram tantum in medium proferemus formulam,ne gulæ potius gratificandæ,quam Medicinæ amplificandæ gratia, huiuſcemodi cupediarum delicias hic introduxiſſe videamur,quæ magis muliercu-lis,quam pharmacopœis tractandæ conueniunt, nec quicquam niſi vulgatius & commune ſuſcipiunt.

Proponemus exempli gratia ex fructibus, citria limonia & arantia, & ex radicibus radicem angelicæ,idque ob ſingularem horum omniũ virtutem & præſtantiam, qua ad varios vſus excellent: ad medicinam quippe ſummopere laudãtur,cum ex iis pharmaca ad cordis,aliarumque partium corroborationem,& peſtis præſeruationem componantur.

Accipiatur igitur vnum atque alterum malum citrium ſumme flauum,de cuius cortice,qui omnium maxime ſulphureus, odoratus, & cordialis exiſtit,ſcalpro apto deradatur omne flauum in eius ſuperficie,quantitas raſuræ ex quolibet malo citrio(etiam ſatis magno)collectæ,erit ad ſummum ℥ ſ.

Hæc raſura vt ſubtilior & delicatior euadat, optime contundenda eſt in mortario marmoreo, adeo, vt plane fiat impalpabilis, imo ſi ita videbitur,inſtar ipſius caſſiæ per cribrum tranſmittatur.

Sacchari lib j. pauca aqua roſarum diſſoluti inſtar ſacchari roſati, hoc eſt,ad perfectionem coquatur,in quo ſic bene cocto,miſce raſuræ prȩdictæ citri ℥j.ſaccharum adhuc parum bulliat,raſuram cum eodem optime permiſcendo, dein effundantur omnia,vt in conſerua roſar.è ſiccis fieri ſolet, & ſic erit conſerua citri,ſuauiſſimi & iucundiſſimi ſaporis.

Hæc eſt prima illa methodus conficiendi conſeruas ex citriis,limoniis & arantiis,hoc eſt,ex eorundem corticum raſuris.

Raſura arantiorum amarior quodammodo eſt cæcitas,vnde per diẽ vnum atq; alterum maceranda eſt in vino albo,dein linteolis optime extergen-

Digitized by Google

extergenda, ad cuius ℥j. adiiciatur ſacchari perfecte decocti, vt ſupra, lib. j.

Reliqua cort. pars carnoſior, ſuccis ſiue medullis interioribus ſeparatis, (ſeparantur autem facili momento) bulliat in aqua vel ſola, vel pauco vino albo permixta, per vnam horam, atque alteram donec ex tactu molliſſima & probe cocta iudicetur, dein ſeparata aqua, cortices hi, quorum ſuperflua humiditas linteolis exquiſite exterſa fuerit, in mortario marmoreo contundantur, & per ſetaceum traiiciantur. Ad lib. j. ſaccha. ad perfectionem decocti, adiice ℥iiij. paſtæ horum corticum: omnibus ſimul optime mixtis & contuſis, coquantur ad ignem lentum, donec paſta vaſculo æneo non amplius adhæreſcat, dein ſupra chartam madidam effundatur, ad formandas inde, ſi velis, tabellas aut rotulas in forma biſcocti. Hoc conditum eſt ſingulare cordiale, nec tanto calore præditum eſt, ac illud alterum de raſura, eorundem fructuum.

Vt eiuſmodi conſeruæ guſtui gratiores, magis cordiales & medicamentoſæ fiant, ad enumeratæ vtriuſque paſtæ ℥j. addatur cinnamomi optime pulueriƶati ʒj. Moſchi gr. xij. ambræ gr. viij. paſtæ inſuper ab igne remotæ, & iam effundendæ adiiciantur adhuc olei aniſi guttulæ decem vel duodecim, olei caryophyll. guttulæ quatuor. Et ſic habebis conſeruam, & palato gratiſſimam, & ad cor aliasque nobiles partes corroborandas vtiliſſimam. Eadem quoque contra peſtem eſt optimũ præſeruatiuum, ſi ſingulis matutinis, antequam domo exeas, parum de ea ſumas.

Ad radicum condituram eadem fere methodo progrediendum eſt. Verbi gratia: Accipe rad. Angelicæ, quantum voles, coquatur in aqua, donec optime contundi, & in paſtam redigi poſſit, huius paſtę per ſetaceum traiectæ ℥ij. adde

Confectionis alkermes ʒij.	*Margaritarum præparat. an.* ʒ ſ.
Confect. de Hyacyntho ʒj.	*Pulueris lapidis bezoardici veri* ℈j.
Corallor. præparat.	*Ambræ gr. xij.*

Omnia ſimul miſta, & in ſacchari cum pura aqua Cinnamomi diſſoluti, & ad perfectionem cocti ℥x. vel xij. iniecta denuo coquantur, donec paſta non amplius adhęreat vaſculo æneo, quam ſupra chartam humectatam, aut lapidem marmoreum, effundes, redigesque in eam, quam volueris, formam. Ad peſtem excellens præſeruatiuum, de quo

ſingulis matutinis drach.j.pondere intro aſſumendum eſt.Sed hęc medicina diuitibus aſſignatur. Solam etiam,ſi velis,& ſimplicem radicem angelicam coques, & in paſtam reductam condies eadem ſacchari propoitione, qua ſupra in conſeruis fructuum ſeruata. Ad eundem quoque modum Zedoaria ſola condiri poteſt. Et huiuſmodi condita ad peſtem pauperibus inſeruient.

Ad enarratarum conſeruarum normam multas alias componere licebit,ad diuerſos corporis affectus pro vario puluerum & cordialium rerum additarum diſcrimine.

CAPVT XVII.

De Conditis.

VOcabulum conditi in Medicina accipitur in anguſta & lata ſignificatione. In prima ſignificatione denotat compoſitionem quandam,ex ſpeciebus ſiue pulueribus roborantibus & conſeruis,affectibus,quos edomare voles,congruis paratã,idq; in forma pulueris gummoſi,qui cochleari argenteo porrigitur,huncq; Medici proprie dicunt conditum. In altera vero lata & generali ſignificatione ſumitur pro quouis remedio,quod ſaccharo vel melle conditur, ſiue ſint fructus, ſiue radices aut flores, vt guſtum acquirant ſuauiorem,& conſeruationi diuturniori aptiores fiant. Vnde à quibuſdam inter condita conſeruæ annumerantur,de his vide Meſuæum ſect.1.ſui Antidotarii.

Condita calefacientia & cor confortantia ſunt:Nux Moſch.Indica condita Aurantia condita,Citria condita, Myrobalani chebulæ conditæ:Conditum de pomis & Electuar.de pomis Meſuæ,quod tale eſt:

℞. *Carnium pomorum dulcium & redolentium,intus & foris purgatorum, & in fruſta inciſorum lib.vj.* *Sacchari albiſſ.lib.v.*
Aquæ roſatæ lib.ij. *Ligni aloes* ʒv. *Santali Citr.*ʒv.
Caryophyll.℥ß. *Cinnam.*ʒiv.ß. *Ambra* ʒij.
Moſchi ℈j. M.F.Electuarium.

Condita ventriculum calefacientia ſunt:Zingiber conditum,Calamus Aromaticus conditus, Cytonia condita, Diacytonium ſimplex Nicolai,Pyra condita,Iuglandes conditæ,&c.

Eryngium conditum excalefacit renes ſic ſunt refrigerantia condita ad ventriculum:Myrobalani Emblicæ conditæ,Conditum ex Perſicis Meſuæ:Item conditum hoc Meſuæ Perſicorum.

℞. Perſi-

Digitized by Google

℞. Perſicorum propemodum maturorum ab intra & extra purg.
Succi Perſicorum ana lib. iij. Sacchari albi lib. ij.

Tere Perſica in medullæ conſiſtentiam, coque cum Syrupo, vt in Condito ex Cydoniis fiet: poſt coctionem miſce

Ligni aloes, Santali Citrini ana ʒij.
Cinnamomi Cubebarum Macis ana ℥ß.
Moſchi ℈ß. Fit etiam aliquando ſine Aromatibus.

Conditum ex fructibus Meſuæ.

℞. Carnis Cotoneorum, Carnis pyrorum auſterorum, Carn. Malorum acidorum ana lib. j. Coque ex aceto forti, in quo Rhus 24. horis maceratus fuerit: deinde adde

Omphacii ex acinis expreſſi lib. j. Sacchari lib. iv.
Carnis ſorborum immaturorum ℥v.

Coquantur omnia ad mellis craſſitudinem: Deinde adde

Succi Berberorum ℥ij. Spodii, Sem. acetoſæ ana ℥j.

Percoctum conde vitreo vaſe. Doſis drach. ij. ad drach. iij.

Præterea ventriculum roborant: Conditum ex Prunis, Ceraſa condita, Meſpila condita, Rad. Cichoreæ conditæ, &c.

Conditum ad omnes vires roborandas.

℞. Conſeruæ Anthos Roſarum Cirſii
Buglоſſæ Adianthi Cichorii ana drach. ij.
Cort. Citri conditi Nucis Indicæ conditæ ana drach. j. ß.
Spe. Pliriſarcoticon Diamoſchi Diarrhod. Abb.
Triaſantali ana ʒß. Fol. auri N. vj. Fiat Conditũ auro coopertũ.

Vel: ℞. Spec. Pliriſarcotici, Diamoſchi, Diarrhod. Abb.
Conſeruæ Adianthi, Triaſantali ana drach. ß. Conſ. Roſarum,
Cichorii ana drach. ij. Sacchari albiſſimi in aqua roſarum q. ſufficit diſſoluti. Fiat.

Conditum Cordiacum Fernelij.

℞. Conſeruæ Nymphææ, Bugloſſi Roſarum
Cort. Citri conditi ana ℥ß. Diambræ, Spe. de gemmis
Diamargariti frig. ana ℈ß. Oſſis de Cordec. Sem. Citri
Sem. Carduibened. Rad. Tunicæ Tormentillæ ana ℈j.
Scobis vnicornis gr. viij. Fol. Auri conciſorum N. vj.
Sacchari albi q. ſufficit. Fiat Electuarium.

Diacyto-

Diacytonium Compoſitum Nicolai.

℞. Carnium Citoniorum comminut. & coctura inſpiſſat. lib. iij.
Mellis puri optimeq; deſpumati lib. iv.

Coquantur ſimul ad iuſtam conſiſtentiam, & poſtquam ab igne depoſueris, antequam refrigerentur, inſperge ſubſequentes ſpecies, in tenuiſſimum puluerem contritas.

Cinnamomi ℥j.ß.	*Zingiberis* ℥j.	*Piperis*
Galangæ ana ℥ß.	*Caryophyll.*	*Nucis Moſch. ana* ʒiij.
Spica Nardi	*Ligni aloes*	*Macis*
Cardamomi ana ʒij.	*Zedoariæ* ʒj.	Fiat Conditum.

Diacytonium Compoſitum Meſuæ.

℞. Carnis Cotoneor. in vino coctorum, Mellis deſpumati ana lib. iij.

Coque igne lento, tunc adde

Cinnamomi	*Caryophyllorum*	*Cardamomi*
Galangæ ana ʒj.	*Cinnamomi craſsi* ʒiij.	*Macis*
Zingiberis	*Piperis longi ana* ℥ß.	

Si autem affectus eſt calidus, coquenda ſunt cotonea cum aceti parte tertia. Et quandoque permiſcetur ſuccus granatorum: quandoq; ſuccus citri, quandoq; adduntur ſpodii, berberis, ſem. acetoſæ, trium ſantalorum, Roſ. rubr. p. æquales.

Diacytonium eiuſdem aliud.

℞. Succi Cotoneorum	*Mellis deſpumati ana lib. iij.*	
Aceti lib. ij.	*Piperis longi*	*Zingiberis*
Cinnamomi ana ℥j.	*Caryophyll.*	*Ligni aloes ana* ℥ß.
Moſchi ℈iij.	Fiat lege artis Conditum.	

Diacytonium è ſucco Citoniorum.

℞. Succi Citoniorum deſpumati lib. xij.
Mellis opt. deſpumati, Sacchari albiſſ. clarif. ana lib. ij.

Coquantur ſimul ad iuſtam ſpiſſitudinem: Deinde ab igne remoue, & adhuc tepentibus inſperge ſubſequentium pulueres minutiſſime tritos, & per cribrum excuſſos.

℞. Cinnamomi	*Nucis Moſch. an.* ℥iv.	*Caryophyllorum*
Zingiberis	*Galangæ ana* ℥ij.	*Nardi Celticæ*
Piperis nigri	*Ligni aloes*	*Zedoariæ*
Cubebarum	*Macis*	*Cardamomi ana* ℥j.

Fiat ſ. artem Conditum.

Diacyto-

Digitized by Google

Diacytonium Galeni.

℞. *Carnis Cotoneorum* *Mellis* *Aceti albi ana lib. ij.*
Zingiberis *Piperis ana* ℥ *iij.* *Petroſ. Macedon.* ℥ j.
F. Conditum.

Aliud: ℞. *Succi Cotoneorum* *Mellis Attici ana ſextar. Rom. ij.*
Aceti ſextarium ſ. *Zingiberis* ℥ *iij.* *Piperis* ℥ *ij.*

Conditum ad frigidum humorem.

℞. *Trochiſ. de Cappar.* *Conditi citri ana* ʒ ß. *Diagemmæ* ʒ *ij.*
Sem. Cumini *Fœniculi* *Aniſi ana* ʒ *ij.*
Sacchari q. ſuff. Fiat Conditum.

Conditum aliud Meſuæ.

℞. *Carnis Cotoneorum in vino coctor.* *Mellis deſpum. ana lib. ij. ß.*
Cinnamomi *Caryophyll.* *Galangæ*
Cardamomi ana ℥ ß. *Cinnamomi* ℥ *iij.*
Zingiberis *Piperis longi* *Macis ana* ʒ j. ſ.

Carnem & mel igne lento percoque; tunc adde reliqua.

Conditum pro ventriculo laxo Bauhini.

℞. *Corticis Citri conditi ſicci* ℥ ſ. *Car. Nucis Moſch. conditæ* ʒ j.
Nucis communis conditæ N. j. *Conſeru. Roſar.* ʒ *ij.*
Sacchari roſati ad pondus omnium.

Conditum ad cor calidum Heurnij.

℞. *Conſer. Anthos* *Roſarum* *Borraginis*
Bugloſſi *Capill. Ven. an.* ʒ *ij.* *Cort. citri cond.* ʒ j. ſ.
Spec. Plereſarchon. *Diarrhod. Abb.* *Triaſantali ana* ʒ ſ.
Fol. Auri N. vj. *Sacchari q. ſuff.* Fiat.

Conditum ad humorem calidum.

℞. *Conſer. Bugloſſi* *Roſarum* *Nymphææ ana* ʒ *ij.* ſ.
Diamar. frigidi *Corall. rub. ana* ʒ *ij.* *Sem. Oxalydis*
Sem. Portulacæ *Sem. Cichorij ana* ʒ j. *Lap. pretioſ. omnium ana* ℈ j.
Fol. Auri N. iv. *Sacchari albi q. ſufficit.*

Conditum ad inflammationem pulmonis.

℞. *Conſer. violar.* ℥ ß. *Bugloſſæ* ℥ *ij.* *Diamar. frig.* ʒ j.
Sacchari candi *Sacchari albiſſimi ana q. ſuff.* Fiat.

Digitized by Google

Conditum refrigerans & conſtringens ſtomachum.

℞. *Conſeru.Roſarum* ℥j. *Spec.Diamargarit.frig.*ʒj.
Coralli rubri ʒß. *Sacchari q.ſ.* Fiat Conditum.

Conditum à paſtu conueniens Rondeletij.

℞. *Myrobal.Emblicorum in aqua roſ.ablut.Num x.*
Cort.Citri *Carnium Cotoneor.* *Conſer.Roſ.antiqua ana* ℥ß.
Corall.rub. *Margaritarum ana drach.ij.*
Spe.Diarrhod. *Diacytoniten ſine ſpeciebus calid.ana* ʒß.
Sacchari roſati tabulis q.ſuff. Fiat Conditum.

Conditum ad calorem iecoris.

℞. *Conſer.Cichorij* *Violarum* *Nymphea*
Bugloſſi ana ℥ij.ß. *Conſer.Roſ.*ʒj.ß. *Triaſantalorum*
*Diamargarit.frig.an.*ʒß. *Fol.Auri Num.viij.*
Sacchari albiſsimi q.ſuff. Fiat.

Aliud ad idem.

℞. *Spec.Triaſantali drach.ij.* *Diamargar.frigid.*
Diarrhodon Abb.ana ℈ij. *Conſerua Cichorij*
Violarum ana drach.j.ß. *Sacchari albiſsimi,ex aqua*
Intybi vel Cichorij diſſoluti q.ſufficit vel ℥iij.ß.

Diacytonium purgans Meſuæ.

℞. *Succi Citoniorum lib.iij.* *Mellis albi lib.ij.*

Coque continenter deſpumando,donec manus non inficiat,quæ forma eſt Myuæ ſimplicis vſitatæ:Deinde iniice ſequentia,

Scammonii in malo Citonio correcti ℥j.ß.
Caryophyllorum *Zingiberis* *Maſticis*
Piperis longi *Nucis Moſchatæ* *Cinnamomi ana drach.iij.*

M.Fiat Diacytonium purgans.

Vel: ℞. *Scammonij drach.v.* *Turbith drach.xij.*

Fiet ſic Cholagogum,& Phlegmagogum.Aut abiecto Scammonio miſce

Turbith drach.xxv. *Carthami drach.v.*

Phlegmagogum ſolum erit. Aut ſi bilem atram vacuare velis,horum loco:

℞. *Helle-*

℞. *Helleborum nigrum, vel huius loco Epithymum.*
Quidam cum ſaccharo coquunt, alii cum carnibus tantum, alii cum ambobus.

Pruna purgantia.

℞. *Fol. Senæ mundatæ* ℥ij.ß. *Cinnamomi*
Sem. Fœniculi ana ℥ß. *Rad. Galangæ drach. ij.*

F. Infuſio per noctem: dein mane fiat leuis ebullitio, poſtmodum coletur, colaturæ addatur Prunorum Damaſcenorum lib. ß. Coquantur, decoctum clarificetur, dulcoretur cum ſaccharo, & ad perfectionem ſupra Prunas coquatur.

P*aſſulæ purgantes Caſpari Bauhini.*

℞. *Paſſularum Corinthiacarum mundatarum lib. j.*
Infuſionis roſarum lib. j.ß. *Fol. Senæ* ℥iv.

Infundantur folia Senæ ſ. artem in infuſionem Roſarum tepentem per noctem, dein bulliant parum, coletur: colaturæ addantur Sacchari rubri ℥viij. Coquantur ad conſtitutionem Syrupi, in cuius fine imponantur paſſulæ; & parum bulliant rurſus.

P*aſſulatum leniens Heurnij.*

℞. *Fol. Senæ mundat.* ℥ij. *Aniſi drach. vj.* *Aquæ* ℥ix.

Infundantur per diē ac noctem, & bulliant vnica ebullitione, fiatq; fortis expreſſio, cui inde
Paſſularum Corinthiacarum ℥vj.
Bulliant ad exhauſtionem decocti, in fine adde
Sacchari rubri ℥iv. *Cinnamomi* ʒj.ß.

Serapii æmula in ideam coquatur dum abeat ſaccharum. Doſis ℥ij. antequam paſtum ineat; affundi poterit aliquid Serapii roſati ſolutiui, quo vberius madeſcat.

Aliud eiuſdem.

℞. *Rad. Polypodij quercini* ℥iij. *Fol. Senæ*
Rad. Altheæ recentium ana ℥ij. *Aniſi* ℥ij.

Omnia infundantur in vaſe vitreato, & coquantur ſ.a. Fiat Expreſſio: adde
Pulpæ paſſular. per ſetaceum tranſmiſſarum ſemilibram. *Sacchari albi* ℥ij.
Coquantur rurſus ad Cydoniati craſſitudinem. Doſis ʒvj. vel ℥j.

Conditum Capitale I. Quercetani.

℞. *Conſer. Florum Anthos*	*Saluiæ*	*Betonicæ*	*Calendulæ ana* ℥j.
Conſ. Diacaſtorei	*Diacori Anacardinæ ana* ʒß.		
Diamoſ. dulcis	*Diambræ ana* ℈ſ.	*Syrupi Conſeruæ citri q. ſ.*	

Fiat Conditum; Ille vocat Opiatam ab excellentia.

Conditum ad cordis roborationem eiuſdem.

℞. *Conſer. cort. citri conditi* ℥j.	*Flor. Bugloſſ.*	*Violarum ana* ℥ſ.
Confect. alkermes ʒj. ſ.	*Conf. liberantis*	*Cordialis*
Elect. de gemmis ana ʒſ.	*Aromatici roſati*	*Dianthos ana* ℈j.
Corall. præparat.	*Marg. prap an.* ʒj.	*Vnicornu* ℈j.
Oßis de corde C. ʒſ.	*Lap. Bezoar* ℈ſ.	*Ambræ gr. x.*

Foliorum Auri aliquot. M. contundantur. Fiat Conditum.

CAPVT XVIII.

De Confectionibus.

VT palato & ſapori inprimis conſuleretur, Medicamenta quædam ſaccharo condita, forma etiam ſicca, à Medicis inuenta ſunt. Inter quæ ſunt primo confecta appellata, quæ nihil aliud ſunt, quam condita arida. *Confecta.*

Parantur autem hoc modo: ℞. Semina cruda ſiue præparata, Nuclei decorticati, Aromata, radices ac cortices, prius ſi amariores ſint, aqua macerati, & in vmbra ſiccantur, atque in vaſe homogeneo ſaccharum liquatum ipſis guttatim affunditur, & vas, (plerunque vero peluis cuprea) continuo verſatur & varie ſuccurritur, atque ita cruſta quaſi ex ſaccharo Medicamenta inducuntur.

Atque vt iſta ex integris, aut ſaltem ſi maiora ſunt, ſecundum longitudinem diſciſſis, parantur: Ita alia ex pulueribus & contuſis ſimplicibus, ſaccharo exceptis, parantur, quæ diuerſa nomina à figura inprimis, quam obtinent acceperunt. Quæ enim formam habent rotundam, rotulæ & orbiculi appellantur: quæ oblongam & quadratam, Tabulæ ac Morſuli. Poſſunt autem omnis generis Medicamenta in hanc formam redigi, atque ita non ſolum Tabulæ & Morſuli alterantes & roborantes, ſed & purgantes, & quæ venenis reſiſtunt, confici. *Rotulæ. Orbiculi. Tabulæ. Morſuli.*

Rotulæ

Digitized by Google

Rotulæ parantur hoc modo: ℞.Species vel pulueres Medicamentorum, Sacchari ſeptuplum, plerunque octuplum, in purgantibus etiam triplum vel quadruplum,in aquæ ſ.deſtillatæ appropriatæ quantitate diſſoluitur,atque ad iuſtam conſiſtentiam coquitur. Huic ſaccharo pulueres vel ſpecies paulatim iniiciuntur,atque agitando ſimul accurate miſcentur,& in lapidem porphyritidem,aut in tabulã cupream vel ligneam guttatim quaſi effunduntur,vt materia refrigerata in rotulas & orbiculos concreſcat. *Rotulas parandi modus.*

Tabulæ Diambræ: ℞. Specierum Diambræ ℥vj. Sacchari albi in aqua Fœniculi vel Maioranæ diſſoluti lib.j. Fiant Rotulæ ad calefaciendum caput. Eodem modo fiunt & Orbiculi ex Spec. Diamoſchi dulcis.

Vel etiam ſic pro capite: ℞. Spec.Diambræ,Diamoſchi dulcis ana ʒj.ſ. Sacchari in aqua Betonicæ diſſol.℥iij. Fiant Rotulæ.

Aliæ Hepaticæ: ℞.Spec.Diarrhod.Abb.℈iv.Diacurcumæ ℈ij.Dialaccæ ʒß. Trochiſ.de Abſynthio,de Rhabarbaro ana ℈j.Sacchari in aqua Hepatica diſſ.q.ſ. Fiant.

Vel: ℞. Spec.Diarrhodon Abb.Diairis ana ℈j.Trochiſc.de Eupatorio,de Rhabarbaro ana ℈ij.Rhabarbari opt.Sem.aniſi,Rad.Aſari ana ℈ß.Sacchari in aqua Agrimoniæ diſſoluti q.ſuff. Fiant.

Vel purgantes: ℞.Rad.Mechoacannæ ℥j. Diagridii gr.ij. Cinnamomi ℈ß. cum Sacchari ſ.q. Fiant Rotulæ.

Vel Aſtringentes: ℞.Boli Armeni drach.ß.Margarit.præpar. Terræ ſigillatæ,Coralli rubr.præp.ſpec.liberantis ana drach.ß. Sacchari q.ſuff. Fiant Rotulæ.

Nonnunquam loco ſpecierum ſumimus Olea,Tincturas,Extracta ſiue Eſſentias,atque Extractorum alterantium,prout magis vel minus ſunt efficacia,odore & ſapore excellunt. Capiuntur gr. v.vj. viij. ad x. pro ℥j.Sacchari. Ita & de Oleis deſtillatis ſumuntur gutt.iv.v.vj.ad ℥j. Sacchari.Interdum ſimul ſumuntur,Species,Extracta,Olea. Sic dantur Exempla.

℞.Olei Aniſi,Nucis Moſchatæ ana gutt.ij.Succini albiſſ.gutt.j.Manus Chriſti perlat.℥ij. Diſſoluantur in aqua roſarum,& fiat Confectio in Rotulis.

Aliæ ad intemperiem frigidam capitis: ℞. Sacchari in Aqua roſ.diſſol.

℥iij. Olei aniſi gutt. vj. Ambræ griſeæ gran. iv. Fiat Confectio in Rotulis.

Aliæ contra flatus: ℞. Oleorum Carui, Aniſi, Fœniculi ana gutt. iv. Extracti Calami Aromatici, Galangæ ana gr. ij. Sacchari in aqua Veronicæ diſſoluti ℥j. Fiat Confectio in Rotulis.

Aliæ ad calorem roborandum, & contra inflationes: ℞. Extracti Aromatici roſati ℈ß. gr. v. Calami Aromat. Ligni aloes ana gr. iij. Sacchari albiſſ. in Aqua roſ. deſtill. diſſol. ℥iv. affuſis ol. Cinnamomi gut. iij. Macis gut. ij. Caryophyllor. gut. j. Fiant Rotulæ.

Aliæ pectorales: ℞. Spec. Diaireos ſ. Diahyſſopi ana drach. j. Diatragcal. drach. ß. Extracti Glycyrrhizæ ℈ß. Olei fœniculi gut. iv. Conſeruæ flor. Scabioſæ drach. ß. Sacchari in aqua Scabioſæ diſſol. ℥iv. Fiant Rotulæ.

Aliæ purgantes: ℞. Extracti Rhabarbari drach. ß. Rhabarbari puluerіſati drach. ij. Sacchari in aqua Cinnamomi diſſoluti ℥ij. Fiant Rotulæ.

Rotulæ Perlatæ: ℞. Eſſentiæ Perlarum ʒß. Magiſterii Perlarum ʒj. Ambræ griſeæ gr. v. Sacchari in Spiritu roſarum diſſol. q. ſ. Fiant Rotulæ.

Rotulæ Corallinæ: ℞. Tincturæ Corallorum rubr. ʒj. Magiſterii Corall. rub. drach. j. Eſſ. Meliſſæ drachm. j. Ambræ griſeæ gr. iij. Sacchari in ſpiritu Violaceo diſſoluti q. ſ. Fiat Confectio in Rotulis.

Rotulæ Aureæ: ℞. Tincturæ Solis drach. ij. Tincturæ Corallorum drach. j. Eſſent. Margarit. drach. ß. Olei Cinnamomi gut. iv. Sacchari in Aqua florum Calendulæ q. ſ. diſſoluti. Fiant Rotulæ aureæ, non deauratæ, &c.

Eadem fere eſt ratio parandi Morſulos, niſi quod Medicamenta in Morſulis plerumque minus ſubtiliter conteruntur, ſed craſſiore modo.

Quibus & alia adduntur, quæ in Rotulas non recipiuntur, vt fructus & ſemina, vt Amygdalæ, Nuclei pinei, Piſtacia, Sem. Melonum, Citrulli, Conſeruæ.

Licet & hæc interdum ad Rotulas, ſed minore quantitate recipiantur. Proportio ea certis legibus adſtringi non poteſt, ſed ea obſeruatur, quæ Medici intentioni conuenientiſſima eſt. Atque omnia vt in rotulis

Digitized by Google

rotulis dictum, ſufficiente quantitate,hoc eſt, fere ſextuplo vel octuplo ſacchari in conueniente liquore diſſoluti excipiuntur.

Nonnunquam fructus ipſi in ſubſtantia non ſumuntur, ſed cum conueniente aqua ex iis fit emulſio,atque in emulſione ſaccharum diſſoluitur.

Præter hæc etiam,eodem modo,vt in rotulis,extracta & olea deſtillata miſceri poſſunt.

Interdum loco ſacchari Manna in purgantibus recipi poteſt. Vbi omnia exacte ſuper igne miſta fuerint, antequam refrigerentur, maſſa tota lapidi porphyritidi, vel tabulæ cupreæ inducitur & dilatatur ac complanatur,ac teſſalatim,vel quacunque figura placet,in tabulas diſcinditur.

Paratæ tabulæ vel morſuli etiam oleis deſtillatis,vel Moſcho & Ambra,in aqua roſarum diſſolutis illini poſſunt. Quomodo & Morſuli Imperatorii vulgares præſtantiores atque efficaciores reddi poſſunt, ſi recipiantur Morſulorum lib.ß. Ambræ, Moſchi ana gr.iij. diſſoluanturque hæc in aqua roſarum, & additis Olei Caryophyllorum ſtillat. gut.vj.Morſuli iis illinantur:Exempla.

℞. Spec.Diacucurmæ ℨj.Dialaccæ,Diahyſſopi ana ℨß. Trochiſc.de Rhabarb.de Eupatorio,de Abſynthio ana ℈j.Rhabarb.electi,Calami Aromat. Rad.Ireos ana ℥ß. Sacchari albiſſ.in aqua Agrimoniæ diſſoluti q.ſ. Fiat Confectio in Morſulis.

Alij: ℞. Piſtaciorum, Amygdal. dulcium, Pinearum mundat.ana ℥ß.Sem.Melonum,Citrulli,Cucurbitæ ana drachm.ij. Papau.albi ℨj. Tragacanthi,Gummi Arabici, Sem. Cydoniorum drach.j. Cinnamomi ℨß. Sacchari in aqua roſ.diſſol. q.ſuff. Fiat Confectio.

Vel: ℞. Cort.Myrobalan. Chebul.condit. Conſeruæ Borrag. Bugloſſæ,Roſarum ana ℥ß. Acori conditi, Cort. Citri condit. ana drach. vj.Diamoſchi dulcis,Aromatici roſati ana drachm.ß.cum ſ.q ſacchari. Fiant Morſuli.

Alij: ℞. Sem.Papau.albi, Amygdal. dulcium, Pinearum mundat. ana drach.iij ſem.4.frig. Maior.excort. ana drach.j.Lactucæ ℈ij. cum aqua Tuſſilaginis.Fiat Emulſio. Add.ſacchar.albiſſ.lib.ß.Spec.Diatragac.frig.ℨj.ſ. Fiant Morſuli.

Vel: ℞. Man-

Vel: ℞. Mannæ opt.drach.iij.Rhabarbari,aquæ Cinnam.aſperſi drach.iij.Conſer.Roſar.rec.drach.ij.Manna parum lento igne coquẽda,adiecta parua ſacchari quantitate: deinde Rhabarbarum & Conſeruæ adduntur. Fiant Morſuli.

Alii: ℞. Turbith albi & gummoſi drach.j. Diagridii ℈j.Zingiberis, Cinnamomi ana ℈j.Galangæ ℈ ſ.Garyophyll. Calami Aromat. Macis ana gr.v.Olei aniſi deſtill.gutt.ij. Sacchari ℥ij. Fiant Morſuli.

Poſſunt purgantes Morſuli & alio modo concinnari. Recipitur Extractorum purgantium debita quantitas,vel iis aliquid puluerum purgantium iungitur: his adduntur pulueres Aromatici, vel extracta Aromatica,& cum Manna ac ſaccharo fiant Morſuli. Proportio autem ſacchari ad Extracta ſit dupla vel tripla,Mannæ rurſum ad ſaccharum dupla; Vt exempli gratia:

℞. Extracti Catholici,Rhabarbari ana ℈j.Spec.Diarrhod.Abb.℈ ſ. Sacch.drach.ij.Mannæ ℥ſ. Fiant Morſuli.

Vel etiam cum ſola Manna licet tales morſulos parare, vt exemplum eſto:

℞. Mannæ Calab.in aqua roſa.& Cinnam. diſſol.℥ij. extract.Rhabarb.drachm.j.Rhab.opt.pulu.℈ij. Cinnamo.electi ℈j. Fiant Morſuli iv.

Hoc autem in genere in omnibus Morſulis purgantibus,quæ in plures doſes parantur,eſt obſeruandum , vt purgantia accurate cum ſaccharo permiſceantur,ne in vnum Morſulum plus de purgantibus aggregetur, in alium minus,& vna Doſis excedat in purgando,alia deficiat.

Rotulis,Tabulis,Morſulis non incommode ſubiungitur Medicamentum, quod pandaleon, vndecunque etiam appellatio ſumta ſit, iuniores Medici vocant. Quod materia quidem & fine plane cum Eclegmate conuenit,& ad pectoris pulmonumque affectus deſtinatum eſt: forma vero à Rotulis, Tabulis & Morſulis non differt, niſi quod rotulæ & tabulæ in certam vel rotundam , vel quadratam figuram conformantur; Pandaleum v. informe manet,atque in Pandaleo ſpecies cum ſaccharo in pixide condenſari permittitur,ac tempore vſus fruſtum aliquod cultello vel cochleari effringitur , atque in ore donec liqueſcat, detinetur. Recipiuntur nimirum ſpecies vel pulueres, interdum etiam fructus & ſemina , & cum ſaccharo in aqua conue-

Digitized by Google

conueniente diſſoluto coquuntur vel miſcentur, & in pixide, plerumque lignea, condenſari permittuntur.

R. Spec. Diatrag. frig. ℥ij. ſachari candi, penidio, in aqua viol. diſſol. ana q. ſ. F. pandaleon.

Vel R. conſer. Violarum drach. ij. ſpe. Diatragacanthi frig. drach. ij. ſachari diſſol. & ad perfect. cocti q. ſ. reponantur in pixide.

Vel. R. ſachari albiſſ. ℥ij. candi, penidii an. ℥j. coq. ſimul in aq. hyſſopi, adde Nucleor. pini mundat. exſiccat. piſtacior. recent. an. ℥j. Rad. Ireos drach. j. M. Fiat pandaleon.

Tandem ad hanc claſſem pertinent variæ confectiones, quæ ad inſtaurandas vires inprimis paratæ ſunt, & à baſi præcipue nominantur, quales ſunt Diamygdalarum ſeu Mazapanis, Diateſtudinatum, pineatum & ſimilia.

Primo Diamygdalatum, quod alii paſtam regiam, alii panem dulciarium, vulgo Mazapanem, vel Marzipanem vel panem Martium nominant, componitur ex amygdalis dulcibus, ſacharo & aqua roſarum. Verum ad vſum medicum in Atrophia, phthiſi, pulmonumque affectibus aliis etiam, fructus & ſemina, condita item atq; aromata adduntur, paranturq; inde placentæ hoc modo; Amygdalæ dulces decorticatæ ſubtiliter contunduntur: Quibus nuclei pinei, piſtacia, auellanæ, cortices citri conditi, myrobalani conditæ, ſemina melonum, cucurbitæ, papaueris, conciſa omnia; aromata item, cinnamomum, caryophylli, lignum aloes, moſchus, ambra, adduntur, nonnunquam & pulpa caponis; atque omnia cum ſufficiente quantitate ſachari, ſub duplo ſcilicet, duplo, vel æquali, pondere ſenſim affuſa aqua roſarum ſubiguntur, & exacte miſcentur, atque inde placentæ formantur, & ſubſtrato pane azymo ſeu nebula in vaſe cupreo ſubiectis carbonibus coquuntur.

R. Amygdal. dul. ℥xij. contundantur affuſa aq. roſarum, adde cinnam. drach. vj. Macis drach. iij. Caryophyll. drach. ij. cardamomi ℥ij. ſachari albiſſimi ℥xij. fiat panis Martius.

Vel: R. amygdal. dulc. excort. ℥j. pinear. piſtacior. ana ℥ß. ſem. 4. frig. maior. excort. ana ℥j. pulpæ caponis elixæ ℥iij. Gummi Arab. ℥j. pulu. cinnamomi, Nucis moſcha. macis ana drach. ß. Fructus omnes prius aliquandiu in aqua roſ. macerentur, poſtea contundantur, & cum aqua Roſa. & ſuff. quant. ſachari F. maſſa.

Teſtudinatum eodem fere modo fit, carne teſtudinum addita; &

hh pinea-

pineatum ſeu pincolatũ ex pineis cum ſacharo cocto & clarificato miſtis, & in buccellas vel placentas efformatis. Hæ ſunt variæ apud medicos confectiones, paucis adhuc placet perſtringere Doctiſſimorum virorum Tabulas ad varios morbos ſapienter ordinatas.

Noſtri ſapientiſſimi Galenici Tabulas nuncupant cephalicas quæ conficiuntur ex ſpec. Diambræ, ſpec. Diamoſchi dul. oleo fœniculi &c. Pectori appropriant Tabula Diaireos, & orbiculos Bechicos.

Tabulæ Diaireos tales ſunt: R. ſpec. Diaireos ʒ. vnc. ſem. ſachari albi in aqua capill. Vene. vel fœniculi diſſol. lib. ſ.

Orbiculi Bechici: R. ſachari albiſſimi lib. j. ſachari candi optimi, ſachari penidij an. vnc. iv. Ireos vnc. j. drach. vij. Amyli vnc. ij. ſem. mucilag. Tragacanthæ cum aqua roſacea factæ, quantum ſufficit. Fiant.

Tabulæ excalefacientes ventriculum ſunt: Tabulæ aromatici roſati, Diacymini, Dianiſi, caryophyllorum, item confectio Zingiberis cocti, qualis eſt Auguſtani:

R. Cinnamomi electi drach. ij. *Nucis moſchatæ drach. j.*
Caryophyllorum ſcrup. iij. *Macis ſcrup. j. Inciſa, adde*
Zingiberis tenuiſſime triti drach. vj. Sachari in aqua roſarum diſſoluti ℥xvj.
F. confectio in Morſulis.

Hepar excalefaciunt Tabulæ Diacurcumæ, Dialaccæ &c. Matricem calefaciunt Tabulæ de gemmis.

Caput refrigerant Diacodion ſolidum Auguſtani. Pectus refrigerant Tabulæ Diatragacanthi frigidi, Tabulæ Diapenidii ſine ſpeciebus calidis, item ſaponea Auguſtani qualis eſt:

R. Amygdal. dulcium mundatarum vnc. ij. *Amyli puriſſimi & noui vnc. ſem. ſachari albi clari lib. j.* Fiant.

Cor refrigerant, Tabulæ Diamargaritonis frigidi, Item manus Chriſti perlata.

Hepar refrigerant Tabulæ Diarrhodon, & Tabulæ Triaſantali.

Bilem purgant, Tabulæ ex Electuario de ſucco Roſarum, vt: R. Electuarii de ſucco roſarum drach. vj. ſachari albi in aqua Endiuiæ diſſoluti lib. ſem. vel ℥iv. F. Doſis ℥ß.

Zingiber laxatiuum: R. Zingiberis drach. ij. Caryophyllorum, cinnamomi ana drach j. Nucis moſchatæ, Galangæ an. ℈j. Croci gr. xiv. Turbith ℈j. ſ. Diagridii ʒiij. ſachari ℥iv. Fiat confectio in Morſulis.

Pituitam purgant, Tabula Diaturbith cum Rhabarbaro: R. Turbith optimi ℥j. Zingiberis drach. j. ſ. Hermodact. ℥j. Rhabarbari ʒ. x. Diagridii ʒ. ſem.

ſantali albi, rubri, violarum ana ℥j. ß. Aniſi, maſticis, cinnam. croci ana drach. ſem. ſachari albi lib. j. vnc. ij. drach. ij. F. Tabulæ.

Tabula Diaphœniconis: R. Dactyl. triduo aceto maceratorum N. vj. ſem. Libiſtici drach. ij. pinearum, Amyg. dulcium an. drach. xv. Turbith. ʒxij. Diagridii dr. xj. ſachari candi ℥ij. piperis longi, zingiberis, fol. rutæ ſicc. cinnam. macis, fœniculi, Aniſi, dauci, galangæ, Ligni aloes ana drach. j. ſachari lib. j. Fiat confectio.

Tabula Vnicornu calefacientes caput: R. ſuccini albi, vnicornu an. drach. ſ. Margaritarum drach. j. Ambræ gr. iij. ſachari in aqua cinnamomi diſſoluti ℥x. olei Aniſi g. iv. olei ſuccini gr. ij. F. confectio in orbiculis.

Tabulæ ſaluberrimæ Hieron. Brunſuicenſis: R. Cinnam. Zingiberis ana ℥j. ſ. Nucis moſcha. caryophyll. piperis longi an. drach. j. maceris, Galangæ Dictamni, Zedoariæ, calam. arom. ana drach. j. Rhabarb. optimi vnc. ſ. pimpinellæ, Angelicæ ana drach. j. Rhapontici drach. ij. Croci drach. ſ. ſachari in aqua roſ. diſſol. lib. j. vnc. j. F. Tabulæ.

Tabulæ confortantes ſtomachum: R. Aromat. roſ. drach. ij. ſpe. Diarrhod. Abb. drach. j. ſachari albi diſſoluti in aqua menthæ ℥iij. F. Tabulæ D. ʒij.

Tabulæ ſulphuratæ noſtræ: R. Florum ſulphuris drach. iij. ſachari in aqua roſ. diſſol. ℥iij, olei fœniculi g. xv. moſchi gr. iij. F. Tabulæ ſ. artem.

Tabulæ confortantes aliæ: R. ſpec. Imperialium ʒ. ſ. pinearum electarũ, & ſubtiliter inciſarum drach. ij. ſpec. Aromat. roſ. drach. j. ſ. ſachari in aqua roſarum diſſoluti ℥xij. olei cinnam. gr. iij. Moſchi gr. ij. F.

Morſelli confortantes Langii: R. pinear. præp. drach. iij. Amygdal. dul. drach. ij. ſ. cinnam. electi ℈ſ. Macis ſcrup. j caryophyll. drach. ſ. phiſticorum viridium drach. j. ſ. Zingiberis albi, inciſi ſcrup. ij. Margarit. præp. ſcrup. ſ. fol. auri N. iv. ſachari albi in aqua roſ. diſſoluti vnc. viij. F.

Morſelli confortantes alii: R. ſpec. Aromat. roſ. drachm. j. ſpe. Diarrhod. abb. drach. ſ. ſpe. Diambræ ſcrup. j. cinn. electi drach. j. Zingib. ſcrup. iij. ſ. Macis drach. ſ. ſantali citrini ſcrup. ſ. pinearum mundat. drach. iv. ſachari opt. in aqua roſ. diſſoluti lib. ſ. F.

Morſelli ad impinguanda corpora emaciata, Mercurialis: R. pulpæ caponum elixorum, pulpæ perdicis ana ℥ß. Nucleorum pini, piſtaceorum in vino Maluatico maceratorum ana vnc. ſ. Amygdal. dul. vnc. j. cinnam. caryophyll. Nucis moſch. ana vnc. i. ſ. ſachari fini q. ſ.

Tabulæ orificium ſtomachi claudentes: R. coriandri præp. ℥i. cinnam. electi ℥ij. coralli præp. ℥i. ſantali albi, maſtiches an. ℈i. ſachari albi in aqua roſ. diſſ. ℥x. conſ. roſ. ℥ß. F.

Tabulæ purgantes Caſpari Bauhini: R. Turpeti gummoſi, ſcammon. præpar. ana vnc. j. Medullæ ſem. carthami vnc. ß. ſpe. Diatrag. frig. Zingiberis, cinnamomi electi ana drach. ij. carnis Cydoniorum, cort. citri ſicci ana drach. ſ. ſachari candi vnc. j. ſachari albi diſſoluti in aqua Roſarum vnc. x. Fiant. Doſis drach. ij. ſ.

Tabula Diaturbith cum Rhabarbaro Langii: R. Turbith in oleo amygdal. per noctem macerati drach. v. Zingiberis, cinnamomi ana drach. j. Caryophyllorum ℈iij. ß. Agarici trochiſcati drach. j. ß. fol. ſenæ drach. ij. ℈. ſ. Hermodactylorum drach. ij. Rhabarbari drach. iij. ſchœnanthi ſcrup. j. Galangæ, macis ana ſcrup. ij. Diagridii drach. iij. ſ. ſachari in vino citoniorum & aqua Roſ. diſſoluti ℥xviij. F. Tabulæ. Doſis ʒ ß.

Tabulæ purgantes aliæ: R. ſpec. Aromat. roſati ſcrup. ſ. cinnam. electi, Zingiberis ana drach. ſ. macis, galangæ, calami aromat. ana ſcrup. ſem. Rhabarbari electi drach. j. ſ. ſpicæ Indicæ ſcrup. ſ. Turbith. opt. drach. iij. Agarici Trochiſcati drach. ij. fol. ſenæ mundat. ſcrup. iv. Diagridii ʒj. ß. Tragacanthæ, maſticis ana ſcrup. ſ. ſachari in aqua cotoneorum diſſoluti vnc. ix. olei caryophyll. ſcrup. ſ. olei cinnamomi gum. v. Doſis drach. ſ. Fiant.

Tabulæ peſtilentiales: R. Fragmentorum ſaphiri, hyacinthi, ſmaragdi, Rubini, granati, Margarit. Rad. Biſtortæ, Angelicæ, Tormentillæ, carlinæ, fol. carduibened. ana drach. j. Raſuræ eboris, cornu cerui, coralli rubri, carabæ ana ſcrup. iv. Boli Armeni drach. ij. Doronici, Zedoariæ, caryophyllorum, rad. cyperi, ſchœnanthi, Roſ. rubrarum ana drach. ſ. fol. Meliſſæ, olymi, croci ana gr. xv. ſachari in aqua roſ. diſſoluti q. ſufficit. Fiat.

Tabulæ peſtilentiales Bauhini: R. pulu. Roſar. rub. Boli præparati ana drach. ij. Corall. rubri, Margaritarum, cornu cerui, ſpodii ana drach. ſ. rad. Angelicæ, carlinæ, Macis ana drach. j. Croci ſcrup. j. fol. meliſſæ, ocimi ana ſcrup. ſem. ſachari in aqua roſarum diſſoluti quantum ſufficit: adde ſi placet moſchi parum & Tragacanthæ q. par erit. Fiant Tabulæ.

Tabulæ eiuſdem aliæ: R. pulueris roſ. rub. drach. ſ. coralli rubri, Margaritarum, cornu cerui, ſpodii ana ſcrup. ij. corticis citri ſicci, rad. Angelicæ, macis ana ſcrup. ſ. ſachari ſoluti in aqua roſarum quant. ſatis. Fiant Tabulæ.

CAPVT

Digitized by

CAPVT XIX.

De Iulebiis, emulſionibus & ſuccis medicatis.

SYrupis cognati ſunt Iulebi & Iulebia, & Zulapia dicta, & quidem vt Medici non raro pro eodem medicamento ſumant, ac potiones ex aquis & ſyrupis miſtas Iulebos appellent. Eſt enim Iulep ſi aliqua inter eum & ſyrupum eſt differentia, medicamẽtum ſyrupo dilutius, & propterea delicatius & gratius, paraturque ex aquis deſtillatis, ſuccis depuratis & ſacharo. Et quia ſunt dilutiores, diu non durant, niſi coquantur ad ſyrupi conſiſtentiam. Parantur autem ſine decoctione, & cum decoctione.

Sine decoctione hoc modo. Sumitur aqua communis vel deſtillata, vel decoctum hordei, cui etiam ſuccus aliquis, citri, limonum, granatorum, cydoniorum, vel acetum aut ſpiritus vitrioli vel ſulphuris addi poteſt, affunditurque ſacharum album & clarificatum, vel huius loco Iulebi vſuales roſarum & violarum, qui ad ſyrupi conſiſtentiam decocti aſſeruantur, & diligenter confunduntur, ac, ſi opus, per Manicam Hippocratis traiiciuntur. Sachari autem vel Iuleborum vſualium proportio ad aquas & ſuccos varia ſeruatur, prout res præſens id exigit. Plærumque ægri palato inſeruitur, & nunc aquæ ac ſuccorum ad ſyrupos vel ſacharum proportio tripla, nunc quadrupla, ſextupla, octupla, vel etiam duodecupla ſeruatur.

Nonnunquam Iulebi ſpeciebus aromaticis condiuntur, vel rotulæ conuenientes in iis diſſoluuntur. Addere etiam aliquibus morbis ſpiritum vitrioli, vt diximus, eſt conuenientiſſimum. Exemplum eſto:

Recipe aquæ borraginis, ex floribus diligenter deſtillatæ vnc. v. ſyrupi de ſucco borraginis vnc. j. Iulebi roſacei, aquæ cinnamomi an. vnc. ſ. Margarit. diſſolut. vnc. ij. M. F. potio.

Hanc Crato conſil. 104. ad miraculum in cordis palpitatione ſcribit, ipſe etiam addit auri diſſoluti drach. j.

Non ſolum autem ex ſacharo & aquis ac ſuccis fluidus, verum etiam ex conſeruis ac ſuccis medicatis, cum aquis conuenientibus, admixtis noſtris magiſteriis, tincturis, arcanis atque eſſentiis, Iulebi fieri poſſunt.

Sumuntur nimirum conſeruæ præſenti vſui neceſſariæ, & ſucci medicati, Rob ribium, ceraſorum, berberorum, affuſiſque deſtillatis conuenien-

uenientibus, vel decocto Hordei, in mortario marmoreo contunduntur, vel ſuper igne lento commiſcentur, colanturque: colaturæ ſi placet adde tincturæ vel eſſentiæ gutt. aliquot. Exempli gratia.

R. Conſeruæ roſarum vnc.j. violarum vn.j Borrag. Bugloſ. an vnc.ſ. Rob ribium drach. vj. vel vnc.j. Diſſoluuntur in aqua Hordei vel ſola, vel addita aquæ acetoſæ, cichorii, vel aliarum ſuff. quant. nimirum lib. ij. vel lib. iij. & colentur. Si libet, poſſunt in vaſe clauſo ſemel ſaltem ad ignem ebullire, & poſtea colari: colaturæ adde eſs. roſarum gutt. x. Eſſentiæ margaritarum gut. vj. Miſce ac parum digere. Qui vero cum decoctione parari dicuntur Iubi, nihil aliud ſunt, quam ſyrupi vel decocta dilutiora & puriora, eademque eorum parandi ratio eſt, quæ decoctorum & ſyruporum, niſi quod ab igne remouentur, antequam craſſiorem accipiant conſiſtentiam.

R. Flor. roſar. M. j. violarum M. ſ. ſachari candi vnc. ij. Coq. in aqua com. lib. ij. ſ. ad lib. ſ. conſumtionem: colentur, paucis adhuc exemplis abſoluemus.

Iulepus Roſaceus: R. Aquæ roſ. lib. iv. ſachari clarif. lib. ij. vel iv. F.

Iulapium violarum: R. Aquæ viol. lib. iv. ſachari lib. ij. vel iv.

Iulapium Oxalydis: Fit ter coquendo herbam acetoſæ reiteratam ſeu renouatam ex aqua modica, quantum pro tegenda ſeu mergenda herba ſufficit: & poſtea decoque ad cõſiſtentiã, cum æquali põdere ſachari.

Iulepus in calore flagrante Italis vſitatus, Heurnii: R. Aquæ limpidiſſimæ, ſachari optimi ana: Quæque lib. aquæ, accipiat Alumen oui recentiſſimi, vehementerque quatiantur: hinc affunde ſacharum: lentoq; igne coquantur, vt tota ſpuma abiiciatur. Deinde bis terue per filtrum traiiciatur: hinc iterum coquatur dum cereuiſiæ craſſitudinẽ referat. Aqua autem hæc primo accipit vim roſarum ex frequenti infuſione, vel quarumcunq; herbarũ vim bibit. ad vnc. ij. huius Iulepi, remiſces aquæ limpidiſſimæ vnc. iiij. Poterit etiam ex aquis componi: vt aquæ bugloſſi & ſachari lib. coque dum ſpumant & ſantali lutei drachmæ imbuatur.

Vel: R. Aquæ roſarum li. j. ſ. ſachari lib. j. oui albo perpurgetur & ad formam Iulepi coquatur. Doſis vnc. j. aquæ vnc. iv. M.

Vel: R. Aquæ Cichorii, endiuiæ ana lib. ſ. ſyrupi de acredine citrinum drach. iij. & vt gratius fiat adde olei vitrioli guttulas aliquot: quidam aromata afflant cum drach. ſ. ſantalorum.

Iulapium ad ſiſtendum ſanguinem. R. Aquæ pediculi roſ. ſanguinariæ, id eſt,

Digitized by Google

eſt,centinodiæ, aquæ burſæ paſtoris ana vnc. iv. ſachari albi lib. ſ. Fiat Iulapium.

Iulapium ad Hepatis refrigerationem: R. Aquæ Cichorii, lactucæ, endiuiæ,ſolani ana vnc.iij.ſachari clarificati lib.ſ.vel j. coque ad Iulapii conſiſtentiam.

Iulapium ad pectus: R. Aquæ violarum, bugloſſæ ana vnc. iij. ſachari albi lib.ſ. Fiat Iulapium.

Iulapium ad phthiſim: R. Aquar. Petroſelini,Helenii,Althææ ana lib.j. ſachari q.ſ. Fiat Iulapium. Valentius redditur, ſi antea in ipſis ebullierint gummi Arabici, tragacanthæ an. ʒiij. amyli ʒ ß. glycyrrhizæ ʒj.Fiat.

Iulapium ad Hecticam febrem Rubei: R. Glycyrrhizæ raſæ vnc.ſ. 4. ſem. frig. an.vnc.j. Trium ſantalorum ana drach.j.ſem. citoniorum, gummi Arabici,tragacanthæ ana drach.ij. Coriandri ſcrup.iſ. caryophyllorum, cinnam. an. ℈jv. caphuræ ℈. ſ. pomorum dulcium q. ſ. Accipe deinde carnis caponis, vel phaſiani,vel perdicis, vel teſtudinum nemoralium, q.ſ.eſt: eamque vbi viſcera ex animali detracta fuerint, cum fructibus optime terito,mox pulueribus commixtis atque agitatis,deſtillet aqua, è qua conficiatur Iulapium, vt lubet.

Iulapium Mercuriale Fioraunanti: R. Menſe Majo,ſucci herbæ Mercurialis filtrati lib. j. Iulapii ſimplicis vnc. iix. Aquæ vitæ optime circulatæ vnc.vj. olei vitrioli ʒij. Moſchi orientalis ℈. ſ. M. & in vaſe vitreo,optime obturato ponantur ad ſolem, vel calore calnei circulentur: & erit factum:doſis ʒjv. ſi loco aquæ vitæ ſumpſeris aliquã tincturam vel aromaticam, vel ex vegetabilibus vnam, &c. annon præſtantior? Artifex me intelligit,& philoſophus chymicus intelligendo ſapit.

De Emulſionibus.

Emulſio non ex eo,vt nonnulli putant, dicta,quod affectus demulceat, ſed quod lacti ſimilis ſit, quo nomine & vulgo appellatur, & emulgendo quaſi paretur, medicamentum potulentum eſt, ex medulla ſeminum, & fructuum nonnullorum inprimis affuſione aquarum conuenientium ac contuſione & expreſſione paratum. Quidam ſaltem inter thoracica medicamenta, & quæ renibus & vrinæ ductibus dicata ſunt,numerant emulſiones: verum & alios vſus habere poſſunt, & ad ſitim exſtinguendam, ſomnum conciliandum, alioſque vſus parantur.

Parantur

Parantur a. hoc modo: amygdalæ dulces excorticatæ, 4. ſem. frig. maiora excorticata, papaueris, portulacæ, lactucæ, pineæ, piſtacia, nuclei Perſicorum, nuclei mali armeniaci & ſimilia pro vario vſu in pila lapidea contunduntur, ſenſim affuſa aqua fontana, roſarum, aliiſque deſtillatis conuenientibus, vel etiam decocto Hordei, radicis glycyrrhizæ, vel alio conueniente clarificato. Contuſa colantur. Cui, ſi libet, ſyrupi vel julebi aliqui conuenientes, vt violarum & roſarum addi poſſunt. Facta emulſio nonnunquam dulcoratur ſacharo vel rotulis Diamargar. frig. Manus Chriſti perlati, & ſimilibus. Poteſt interdum & aliquid aquæ cinnamomi tinctæ cum confortatiuo, ſi morbus patitur, addi. Exempla.

Recipe amygdal. dul. excort. vnc. j. ſem. 4. frig. maior. excort. ana drach. j. contundantur affuſa aq. hordei lib. j. roſar. vnc. j. Emulſio facta dulcoretur ſach. candi vnc. *ß.*

Alia: R. Amygdal. dul. excortic. drach. ij. ſem. 4. frig. maj. ana drac. j. Papaueris drach. j. cum aqua endiuiæ, fragorum, cichor. ana vnc. ij. fœniculi, apii ana vnc. j. ſ. F. emulſio dulcoretur rot. Manus Chriſti perlat. vnc. j.

Vel: R. Sem. 4. frig. maior. ana vnc. ſ. cum decocto Cicer. rub. in quo Rad. Petroſelini & fœniculi ebullierint, clarificato lib. j. ſ. Fiat emulſio ad pus per vrinas euacuandum. Poſſunt & emulſionibus margarit. & corallorum aliorumque magiſteriorum Doſes addi, Item Cornu C. præparatum, &c.

Imo nonnunquam ex his ſolis cum aquis conuenientibus fieri poſſunt potulenta medicamenta, quę & ipſa, ob colorē lacteum, quem habent emulſiones ſi placet nominantur. Talis eſt margaritarum emulſio montagnanæ, quæ in morbis grauiſſimis & ſenibus valde cōmendatur.

Recipe aquæ borrag è floribus deſtill. lib. j. Margarit. præpar. drach. iiij. aquæ cinnamomi vnc. j. M. Fiat emulſio. Parantur & emulſiones ad ſudores ciendos, & materiam ad cutem expellendam in febribus malignis.

R. Sem. napi, citri ana drach. j. Aq. Carduibened. vnc. iij. F. Emulſio: cui adde ſyrupi de ſcordio vnc. ſ. Miſce.

Alia: Recipe Sem. Carduibenedicti drach. j. Aquæ Veronicæ, Carduibenedicti ana vnc. j. ſ. Fiat emulſio. Cui adde ſyr. acetoſ. citri vnc. j. Margaritarum præpar. ℈j. C. Cerui vſti præparati ℈ij. M.

Vel

Digitized by Google

Vel: Recipe Margarit. præpar. Cornu Cerui vſti præpar. ana drach. j. Corall. rub. præpar. drach. ſ. Amygdal. dulcium excort. drach. ij. Aquæ roſ. vnc. iij. liquoris noſtri de Cornu Cerui, Borrag. acetoſæ ana vnc. j ſ. cinnam. drach. ij. Fiat emulſio. Dulcoretur rotulis Manus Chriſti perlati vnc. ſ.

Lac Amygdalarum dulcium: Recipe Amygdal. dul. lib. ſ. mundata ac contuſa in mortario, diluantur cum aqua hordei menſ. j. expreſſione. Fiat.

Vel Hordeatum Heurnii: Recipe Hordei mundati vnc. j. coque ex ſeſquilibra aquæ vt artis, traiice per ſetaceum: & adde emulſionis 4. ſem. frig. maj. ſem. papau. albi ana drach. j. cum aquæ Hordei vnc. iij. Fiat emulſio: adde ſyrupi de papauere: ſachari albi ana vnc. j.

Alio modo: Hordei mundati cocti dum crepet vnc. iij. Amygdalarum infuſorum in aqua roſarum vnc. ij. ſem. melonum & papau. albi ana drach. j. Fiat emulſio in aqua Hordei ad ſemilibram: cui adde Iulepi roſati vnc. j. Miſce.

Emulſio ad renum & veſicæ affectus: Recipe ſem. melonum, cucurbitæ, citrulli, cucum. recent. & mundat. vnc. ſ. Amygdal. mundatarum dul. vnc. j contundantur in mortario lapideo, ex aqua fontana prius cocta: Deinde colentur ad libram, quæ vitreo vaſe condatur.

Vel: R. Sem. frigid. maior. vnc. ij. ſem. papaueris vnc. ſ. ſem. Lactucæ drach. j. Amygdal. dulc. vnc. j. contuſa decoquantur, & ex decocto glycyrrhizæ colentur ad ſeſquilibram.

Emulſio alia: R. Sem. papau. albi vnc. ſ. 4. ſem. frig. maior. an. drach. iij. Amygdal. dulcium vnc. ſ. coquantur ex quadrante decocti glyzyrrhizæ: ſyr. violacei, adianthi & myrtorum ſing. vnc. ſ. in iure decocti diſſoluantur.

De ſuccis medicatis.

Succi inſpiſſati & medicati, Arabibus Rob dicuntur. Parantur plerumque è ſucco fructuum, nonnunquam etiam florum, & quidem hoc modo. Succus expreſſus lento igne ad dimidiæ & tertiæ partis conſumtionem coquitur. Hinc dum adhuc feruet, per colum denſius traiicitur, colatum per ſubſidentiam clareſieri permittatur, vel etiam oui albumine adiecto clarificetur. Quod clarum eſt, iterum coquitur, donec iuſtam conſiſtentiam acquirat. Verum quia per ſe, niſi ad maiorem

Digitized by Google

craſſitiem vſque coquantur, & aquoſitas omnis abſumetur, non facilè durant ſucci, mellis vel ſachari ſubduplum, vel par etiam quantitas additur. Poſſunt etiam aliqua aromata, vel nodulo incluſa in decocto macerari, vel refrigerato iniici. Atque hoc modo ex ceraſorum, prunorum, pyrorum, malorum, ribes, berberis, bacc. ſambuci, ſucco rob parantur & aſſeruantur.

Solent etiam tales ſucci puriores, clariores ac pellucidiores inſtar gelu in ſcatulas, quas vocant, effuſi conſeruari, qui gelatinæ vulgo, ſeu gelati ſucci appellantur, paranturq; inprimis è ſucco ſine expreſſione parato, puriore & defecatiore cydoniorum, pomorum, pyrorum, ribium, &c.

Rob de ribes ſimplex: R. Succi ribes lib. iix. coquantur per ſe ad ſpiſſitudinem mellis.

Rob de ribes compoſitum: Recipe ſucci ribes lib. iv. ſachari optimi lib. ij. coquantur ſecundum artem.

Tali modo fit & de berberis ſimplex ac compoſitum, item rob de cornis, de agreſta, nucum, &c.

Diamoron vſitatum Nicolai: R. Succi mororum Celſi lib. ſ. ſucci mororum rubi lib j. mellis opt. deſpumati lib. j. ſapæ vnc. iij. Coquantur ſecundum artem.

Diamoron ſimplex Galeni: R. Succi mororum domeſticorum lib. ſ. mellis lib. j. clarificetur primum ſuccus, deinde cum melle coquatur ad juſtam conſiſtentiam.

Diamoron compoſitum Galeni: Præter ſupra dicta adde myrrhæ, croci an. vnc. j. ſ. omphacii vnc. ſ. coquatur omphacium cũ ſucco, & melle, myrrha vero & crocus ſub finem adiiciantur, cum ſcilicet ab igne fuerit remotum medicamentum.

Diamoron Meſue: Recipe Succi mororum domeſtic. mororum rubi an. lib. j. ſ. mellis, ſapæ ana lib. j. coquantur lento igne ad ſpiſſitudinem mellis.

CAPVT XX.

De Antidotis opiaticis.

TAnta eſt opii dignitas ac præſtantia, vt quam multæ ac præclaræ reperiantur

periantur Antidoti, quę magnificis & ſuperbis nominibus, ob egregios & mirandos effectus, quos in grauibus & deploratis morbis, propulſandis exerunt, inſignitæ ſunt, quæque opium, quamuis nulla arte præparatum, pro baſi tamen & fundamento primario recipiant.

Hinc opium, cum in tot remediorum compoſitionibus fulcri vicē obeat, plurimum in eo ſitum eſſe videtur, vt probe & exacte cognoſcatur, quid ſit, antequam in vſum recipiatur.

Ex papauere nigro elicitur duplex liquor concretus, alter ex eiuſdem papaueris capitibus, herbis, foliis & caulibus contuſis, præloque ſubiectis fortiter exprimitur, idq́ue circa finem menſis Maij aut Iunij, huncque extractum liquorem in trochiſcos redigunt, & nominant meconium iuxta Actuar. meth. med. cap. 6. de Antidotis. Quod extracti genus vnum eſt de extractis antiquorum, vbi in noſtris hodie conficiendis longe exquiſitius & ingenioſius adhibetur artificium, ad tollendam omnem impuritatem, & purum ab impuro ſeparandum.

Alter liquor, proprie opium dictus, eſt ſola lachryma, quæ effluens ex capitibus tantum papaueris inciſis, menſe quoque Maio aut Iunio colligitur.

Veri opii ſigna & indicia ſunt ſecundum Oribaſium fere hæc: Probatiſſimus autem liquor eſt denſus, ponderoſus, odore ſoporiferus, guſtu amarus, qui facile aqua diluitur, leuis, albus, non aſper, non grumoſus, quique inter colandum non coeat veluti cera, & in ſole diffunditur, & ad lucernam, non atra tamen flamma ardet, quique, vbi reſtinctus ſit, odoris vim conſeruat. (Sed addit Oribaſius citato loco.) Hunc adulterant miſcendo glaucium, aut gummi, aut agreſtis lactucæ ſuccum.

Idem Oribaſius in ſequentibus quoque oſtendit modum colligendi liquorem papaueris ad conficiendum opium, quem locum de induſtria huc transferre placet.

Nos enim iuxta eandem normam & rationem docebimus ex noſtro quoque papauere opium educere, quod ſua præſtantia ac viribus veterum opio longe lateque anteferendum erit. Sed ornamentum hoc acceſſorium ſoli veræ chymiæ debetur. Aliqui igitur (addit Oribaſius) capita & folia contundunt & prælo exprimunt, tum in mortario

 terunt,

Digitized by Google

terunt, & in paſtillos redigunt, idque meconium nominatur, poteſtate multo ignauius, quam liquor ſit. In liquore autem colligendo oportet, cum ros exaruerit, cultello aſteriſco circumdante, ne ad interiora deſcendat, ex obliquo in rectum ſummam capitum ſuperficiem incidere, ſiquidem concreta inuenietur, &c. Hæc igitur eſt ratio & methodus verum opium more veterum concinnandi: Remedia Narcotica Antiquorum talia ſunt:

Philonium Tharſenſe Galeni.

℞. Croci drach. v.	*Pyrethri*	*Euphorbii*
Nardi Indicæ an. ℥j.	*Piperis albi,*	*Sem. Hyoſciami an.*
Opii drach x.	*Mellis quant. ſuff.*	ʒxx.

Confice ſecundum artem.

Philonium maius, ſiue Romanum Nicolai.

℞. *Piperis albi,*	*Sem. Hyoſcyami albi an.* ℥v. *Opii drach. ſ.*	
Caſſiæ veræ drac. j. *ſ.*	*Sem. Apii drach.* j.	*Sem. Petroſelini,*
Sem. Fœniculi,	*Sem. Dauci an.* ℈ij. *gr.* v.	*Croci drach. ß.*
Nardi Indicæ,	*Pyrethri,*	*Zedoariæ an. gr.* xv.
Cinnamomi ℥j. *ß.*	*Euphorbii,*	*Coſti an. drach.* j.
Mellis deſpumati quantum ſufficit.		

Confice vt artis eſt.

Philonium Perſicum Meſuæ.

℞. *Piperis albi,*	*Hyoſcyami an.* ℥xx.	*Opii,*
Terræ Lemniæ an. ℥x.	*Lapidis Hæmatitis,*	*Croci an. drach.* v.
Caſtorii,	*Nardi Indicæ,*	*Euphorbii,*
Pyrethri,	*Margaritarum,*	*Carabæ,*
Doronici	*Zedoariæ,*	*Trochiſc. Ramich.*
Caphuræ ℈j.	*Mellis quant. ſuff.*	*an. drach.* j.

Confice.

Paulina Galeni.

℞. *Cinnamomi*	*Coſti,*	*Galbani,*
Caſtorii,	*Opii,*	*Piperis longi,*
Nigri,	*Styracis an. drach.* j.	*Mellis quantum ſufficit.*

Tundun-

Tunduntur quæ tundenda ſunt, & cribrantur per anguſtiſſimum cribrum: Galbanum in melle diſſoluitur, & factum electuarium in conſiſtenti forma reponitur in pyxidem vitream, aut argenteam.

Requies Nicolai.

℞. *Roſar. rubr.*	*Violar. an.* ʒiij.	*Opij,*
Sem. Hyoſcyami,	*Sem. Papaueris albi.*	*Nigri,*
Cort. Mandragoræ,	*Sem. ſcariolæ,*	*Sem. Lactucæ,*
Sem. Portulacæ,	*Sem. Pſyllii,*	*Nucis moſchatæ.*
Cinnamomi,	*Zingiberis,*	*Sacchari an.* ℥j. ß.
Santali albi,	*Rubri,*	*Citrini,*
Spodij,	*Tragacanthæ an.* ℈. j. g. v.	*Mellis deſpumati q. ſ.*

Confice ſecundum artem. Durat ad decennium.

Sotera Pauli.

℞. *Nardi Indicæ,*	*Caſtorii ana* ℈xxxix.	*Myrrhæ* ℈xxvij.
Croci ℈xxxvij.	*Opii,*	*Schœnanthi an.* ℈xxxvj.
Petroſelini ℈xlv.	*Aniſi* ℈ix.	*Apii* ℈vij.
Caſſiæ ℈xij.	*Piperis longi,*	*Amomi,*
Seſeli an. ℈xij.	*Siſonis* ℈vj.	*Styracis Hedycroi,*
Coſti,	*Aſari an. ſcrup.* xxix.	*Mellis quant. ſuff.*

Fiat opiata. Seruatur ad decennium.

Muſa Enea, ſiue Zazenea, Meſuæ.

℞. *Caſtorii,*	*Myrrhæ,*	*Opii,*
Piperis nigri,	*Longi,*	*Galbani,*
Coſti,	*Cinnamomi,*	*Phu,*
Meu,	*Dauci,*	*Aſari,*
Croci an. ʒ ß.	*Mellis Hiſpanici deſpumati triplum.*	

Miſce. Seruatur ad annos decem.

Diaolibanum Nicolai.

℞. *Caſtorei,*	*Opii,*	*Hyoſcyami ana drach.* iv.
Caſſiæ ligneæ ʒij. ℈ij.	*Folii,*	*Croci,*
Thuris maſculi an. ʒij.	*Rheupontici,*	*Amomi an.* ℥j. ℈ij.
Myrrhæ ℥j. ß.	*Spicæ Indicæ,*	*Pyrethri,*
Euphorbii,	*Leucopiperis an.* ℈ij. ß.	*Pæoniæ,*
Styracis calamitæ,	*Macropiperis an.* ℥j.	*Mellis deſpumati triplex pondus.*

Fiat opiata. Seruatur ad annos tres.

Athanaſia maior Meſuæ.

℞. Croci,	*Myrrhæ,*	*Opij,*
Caſtorij,	*Sem. Iuſquiami albi,*	*Coſti,*
Cardumemi,	*Sem. Papaueris nigri,*	*Spicænardi,*
Eupatorij,	*Hepatis Lupi,*	

Cornu dextri capræ vel cerui ana partes æquales. Terenda terantur, & alia in vino liquefiant. Excipe omnia melle deſpumato, & poſt ſex menſes vtere cum vino dulci & grato, aut cum ſapa & ſucco intybi & apii. Seruantur annis tribus.

Athanaſia alia Nicolai.

℞. Cinnamomi,	*Caſsiæ lign. an* ℥iij. g vij.	*Croci,*
Schænanthi,	*Styracis calamitæ,*	*Phu. ſeſeli,*
Sem. Hyoſcyami,	*Betonicæ,*	*Sem. Apij,*
Sem. Dauci,	*Aniſi,*	*Opii an.* ℥j. ſ. *gr.* iij.
Nardi Indicæ,	*Folij,*	*Caſtorii,*
Myrrhæ,	*Lapidis hæmatitis,*	*Carabæ,*
Sanguinis Draconis,	*Coralli rubri,*	*Coſti,*
Boli Armeni,	*Mumiæ,*	*Conſolidæ maioris,*
Terræ ſigillatæ,	*Acori,*	*Aſari,*
Cort. rad. mandragoræ,	*Polii montani,*	*Pulegii,*
Baccar. Lauri,	*Meu,*	*Piperis albi longi,*
Sem. Petroſelini an. ʒ. ſ.	*Mellis q. ſ.*	

Confice, vt artis eſt, & ſerua in vaſe fictili vitreato ad annos tres.

Opiata Antonij Chalmetei.

℞. Pyrethri, *Euphorbii* *Spicæ nardi ana* ℈j.
Croci optimi ʒj. *drach* ij. *Lachrymæ papaueris* ℥iij. ℈j.
Sem. Hyoſcyami albi drach ij. ℈j. *Sem. papau. albi* ʒv. ℈ij.
Mellis optimi non cocti q. ſ. Miſce Fiat Opiata.

Opiata Caſpari Bauhini.

℞. Theriacæ optimæ, Mithridatii optimi ana ℈ß.
Opii Thebaici mund. g. ij. *vel* iij. *conſ. anthos* ℈j.
M. pro Doſi. Vſus in vehementiſſ. doloribus colicis.

Pilulæ

Digitized by Google

Pilulæ ex opio magiſtrales med. Florentini.

℞. *Opii, Croci, Caſſiæ an.* ℥ß. *Vini albi quant. ſuffic.* Miſce.

Pilula opiata Andernaci.

R. Opij Thebaici minutim inciſi ʒij. Mumiæ gr. iij. ſucci rad. Alterci, dum adhuc eſt ſucculenta, collectæ purgatæq; ℥ß. Hæc ſimul mixta recondātur vitro, macerenturq; ad ſolem, vel in loco calido per dies quatuordecim. Poſtea ſpec. Diambræ ℥j. Cum vini ardentis quinquies correcti libra, vaſe optime conditur, & in loco calido, ſiue in ſole ſtare per dies octo vel decem ſinitur, ita vt ſingulis diebus ter quaterq; agitetur. Huius vini rubicundiſſimi per inclinationē à confectione ſeparati, modicum ſuper opium, vt antea docui, præparatum, funditur, & in pulticulām redigitur, idq; per triduum iterum in ſole alioue loco calido, vaſe diligenter clauſo digeritur: atq; hic labor ter reiterari debet. Tandem medicamentū exiccari ſinito, donec indureſcat hoc in puluerem ſuper lapidem cōterito vino, quod dixi, ſubinde adiecto, dum pultis craſſitudo ſit, cui adde coralli rubri, ſuccini flaui, præparati ana ℈j. vnicornu gr. iv. moſchi optimi, vel olei ex moſcho, vel ex ambra gr. iij. Croci orientalis ℈j. Probe ſubigūtur, iunguntur q; , & formantur pilulæ minutiſſimæ, quarū ſingulæ pendeant gr. iij. vel iv. Ex his vnicum noctu dormituro, datur ex vino, decumbenti in lecto.

Vera præparatio opii.

Primum accipe opii ℥iij. vel iiij. aut quantum voles, habita ratione quantitatis laudani conficiendi. Hoc opiū cultro quodā in exigua incidatur fruſtula, quæ appoſite in patina aut orbe quadraue quadā collocantur, ne ſe inuicem attingant; vt melius in ea operari queat calor moderatus, cuius ope & virtute ſenſim exhalabit enarratum ſulphur vaporoſum, fœtidum & narcoticum, fiat autē hæc operatio ſub camino quodam, vbi cauendum, ne fumus forte naribus exceptus damnum inferat, hicque ignis eouſque continuabitur, donec opium omnem fere amittat odorem, & omnino ſiccum reddatur inſtar aloes, facileque in puluerem redigi poſſit. Hæc eſt prima ratio & methodus veræ præparationis opii, quod vix tunc temporis concipiet flammam.

Pulueriz atum iniiciatur in matracium vitreū capax, & inde extrahatur

tur eſſentia ſiue extractum, & loco aquæ vitæ, qua alias plerique vtuntur ad hanc extractionem, accipiatur acetum fortiſſimum album, vel ſuccus limonum: hi enim liquores vitriolati ſola veriſſima opii correctiua exiſtunt. Modus huius extracti ſiue eſſentiæ educendæ idem eſt ac cæterorum, hoc eſt, oportet opio pulueriſato alterutrum ex his liquoribus affundere, vt tres quatuorue digitos ſupereminеat, & omnia digere Baln. Mar. mediocriter calido, donec liquor tinctus ſit, & clarus rubicunduſque inſtar granati appareat. Separa id, quod clarum eſt, per inclinationem, & rurſus affunde nouum liquorem acidulum, iterumq; omnium fiat digeſtio, donec tinctus ſit liquor, non tamen tam intenſe, vt prius: hæc ita continuabis, donec aqua non amplius tingatur, niſi colore ad flauedinem tendente, quam non miſceas cum cætero liquore, quia inutilis plane eſt: Tincturam rubicundam & claram in Alembicū indas, & per Baln. Vaporoſum liquorem ſepara, & remanebit in fundo opii eſſentia. Fæces quæ poſt tincturam extractam remanent, ſeruentur. Vſus enim illarum erit, vel ad cataplaſmata anodyna, & dolorificis affectibus, qualis eſt podagra, apta, paranda, vel ad aquas hypnoticas, & ſimilia alia remedia inde concinnanda. Ex ℥iv. opij veri extracti ſiue eſſentiæ ℥ j aut circiter remanebunt, quod extractum præcipuum laudani tui fundamentum erit, cuius compoſitio ſe habet, vt ſequitur.

Laudanum præſtantiſſimum.

R. Eſſentiæ opii à ſuo diſſoluente per B. Vaporoſum, vt ſupra ſeparatæ ℥ij. Eſſentiæ croci, cum aqua limon. extractæ ℥j. Hæ duæ eſſentiæ confundantur inuicem in paruo quodam vaſculo argenteo: his adde

Magiſt. Gemmarum	*Pulueris bezoardici veri*
Hyacinthorum	*Vnicornu*
Et Corallorum an ℥j.ß.	*Ambræ griſeæ an* ℈j.
*Terræ ſigillatæ veræ drach.*j.	

Hi pulueres ſufficient ad bonam conſiſtentiam laudano inducendam, miſcendo & agitando omnia continuo ad ignem lentum, donec ex materia frigefacta pilulæ formari poſſint, ſufficit exhibere de hoc laudano, magnitudine piperis grani.

Alius modus Laudani.

Recipe menſe Mart. vel Septemb. quando radices ſunt in vigore, copiam rad. hyoſcyami in veris principio, ſimul cum germinibus ſuis tenellis

Digitized by Google

nellis adhuc, & vix è terra protuberantibus accipiendæ ſunt: omnibus rite contuſis, ſuccus prælo perquam exquiſitiſſime exprimatur, ita vt ad minimum lib. j. & dimidiam, vel lib. ij. ſucci habeas, qui depuretur in Baln. Mar. mediocriter calido: ſeparando inde fæces, vt iam ſupra docuimus modum depurandi omnes ſuccos tam rad. quam herbarum & florum. Nota: ſuccus hic, qui antea colore albus exiſtebat, per digeſtionem hanc vertitur in ſummam rubedinem, inſtar vini rubicundiſſimi. Et hæc eſt eius perfecta depuratio, quam accurate ſeorſim ſerues: Dum interim præparas extractum hyoſcyami iuxta modum præſcriptum, circa idem tempus, ſi voles, præparabis opium vulgare, illud nēpe in exigua incides fruſtula, quæ ad ignem lentum collocabis, vt vi caloris ſulphur eius narcoticum exhalet & puluериſari facile queat, vt ſupra docuimus.

℞. Itaque commemorati ſucci hyoſcyami depurati perfecte rubicundi vt ſupra vnc. x. Opii præparati, & in puluerem redacti, vt ſupra vnc. v. vel vnc. vj. Omnibus ſimul coniunctis, & in patinam paruam terream vitreatam inditis, videbis horum duorum narcoticorum tam firmam & indiſſolubilem fieri copulationem, vt in vnum corpus & conſiſtentiam vnam duriuſculam coiuiſſe videantur. Quibus omnibus ſoli aut lento calori cinerum per tres aut quatuor dies expoſitis, opium attrahet tantum ſucci hyoſcyami, quant. ſufficiet, quod reſiduū erit, ſeorſim ſeparabitur per inclinationem, vt vocant, vel exhalabitur, quicquid coagulatum fuerit, fruſtulatim, in matracium vitreum capax iniiciendum eſt: ſuperaffundendo ſuccum limonum perfecte depuratum, vt quatuor vel quinque digitos ſupernatet, iſque tingetur in Baln. M. in rubini colorem, quem ſeparabis per inclinationem, quam potes ſtudioſiſſime, ne quid craſſi aut impuri ſimul immiſceatur, affundendo iterum nouum ſuccum limonum, & digerendo in Baln. M. donec denuo tingatur colore rubini, & ita progredieris donec aduertas, ſuccum non amplius colorari rubini colore, ſed ſubpallidum manere, qui tum inutilis erit ad hanc operationem. Omnis tuus liquor in rubini colorem tinctus reponatur in digeſtione Baln. M. vt denuo digeratur, omniſque ſubſtantia craſſa fundum petens inde ſecernatur. Et ita ſummam & perfectam depurationem ei conciliabis, veramque eſſentiam opii & hyoſcyami coniunctim præparabis, quam curioſe adſeruabis, huius eſſentiæ habebis circiter vnc. 6.

Interim dum circa hanc depurandi operationem verſaris, extra-ctum hoc,ſiue eſſentiam,vt ſequitur,parabis.

℞. *Rad.angelicæ*	*Zedoariæ*	*Galangæ*
Tormentillæ	*Cort.citrii*	*Ligni aloes*
Santali rubri & citrini an. ℥j.	*Granor. Alkermes*	*Diptamni*
Cinnamomi	*Spicæ nardi*	*Caryophyllorum*
Nucis moſch.	*Macis*	*Cardamomi*
Been albi rubei an. vnc.ſ.	*Camphoræ drach.i.*	

Omnibus conquaſſatis in matracio vitreo cum aqua vitæ iuniperi fiat extractum iuxta modum,quem cap.de extractis docuimus.

Item: ℞.*Myrrhæ* *Mumiæ an.vnc.ſ.*

Diſſolue in patina ad ignem cum hydromelite vinoſo, aut cũ quodam alio vino,& quoniam ipſa ſunt viſcoſa, calentia adhuc per linteũ traiicienda, & cum ſupradicto extracto bezoardico coniungenda ſunt.

Item: ℞. Croci vnc.iij ex quo extrahe eſſentiam cum aqua deſtillata ex ſucco limoniorum,vel cum aqua pomorum redolentium (quam prius acidulam reddideris cum ſpiritu vitrioli, vel liquore ſulphuris) omnia colabis iterum atq; iterum per chartam leucophæam. Et ex his tribus croci vnciis reſtabit ℥j. eſſentiæ, quam ipſam quoque miſcebis cum extracto illo bezoardico.

Item: ℞. Ambræ flauæ ſelectiſſimæ vnc.ſ.hanc impone patinæ argẽteæ, affundendo ſpiritum vini optimum, & prædicto ambræ puluere rite miſcendo: Poſtea charta accenſa admoue ignem, agitando ſemper omnia cum ſpatula: Spiritu vini conſumpto, alium nouum affunde, admoto igne, vt prius, idque continuando quater. Tandem omnem humiditatem igne ſepara,& enarratam ambram ſiue ſuccinum contere in puluerem ſiccum bene præparatum, quem ſeruabis ad vſum, vt mox dicetur.

Item: Extrahe ſalem corallorum & gemmarum cum ſucco limonum ſiue berberorum optime depurato.

Et hæ ſunt omnes illæ præparationes, quas ad hoc inſtitutum in promptu habere conuenit.

Extractum deinde totum bezoardicum, vna cum extractis myrrhę, mumiæ,

mumiæ, coniungatur & miſceatur cum tota eſſentia opii, & hyoſcyami reſeruata, vt ſupra, & omnibus in alembicum poſitis, fiat exhalatio ſiue deſtillatio ad ignem lentum, donec materia in ſyrupi conſiſtentiã redigatur, quam adhuc calentem eximes ex alembico, & effundes in patinam argenteam, vt eo melius & perfectius fieri poſſit omnium mixtio & coctio.

Quando materia redacta fuerit in bonam mellis, vel ſapæ conſiſtentiam, ei admiſcebis & incorporabis hunc ſequentem puluerem.

Succini præp. vt ſupra ℈iv.	*Pulueris bezoardici veri*
Salis perlarum	*Oſſis de corde cerui*
Salis corall. an. drach. ij.	*Vnicornu ana ʒi.*
Terræ ſigill. opt. ʒ. ſ.	*Ambræ griſeæ ʒ. ſ.*

Omnia puluerata ſubtiliſſime inuicem miſceantur, hæcque mixtura ſenſim admiſceatur materiæ in formam mellitam redactæ, quã ſemper igni lento admotam tenebis, agitando & probe miſcendo omnia diu cum ſpatula eburnea vel argentea, donec percipies omnia in bonã conſiſtentiam redacta eſſe, & ex materia refrigerata pilulas formare poſſis: adde rurſus (materia videlicet ab igne dimota) oleorum aniſi & fœniculi dulcis Chymice extractorum ana gutt. 12. vel 15. omnia optime commiſcendo, & ſerua hanc compoſitionem in vaſculis eburneis vel argenteis. Doſis eſt magnitudo grani piperis, & eoſdem quos primum laudanum effectus demonſtrabit, quorum virtus non minuitur temporis longitudine, ſed potius augetur, tanquam res in præſtantiorem commutata ſubſtantiam.

Ad normam & exemplar horum duorum laudanorum, quæ modo deſcripſimus, poterit verus Philoſophus & Medicus tot alia, quot voluerit, parare, & præclara inde alexiteria & veras theriacas componere, aliaque remedia aduerſus omnis generis venena vbi tantum opus erit additione pulueris ſalium theriacalium, ſiue extractorum viperarum, præparatorum eo, quo ſupra edocuimus, modo.

Vt ſpecifica fiant ad certum quendam morbum, grauem & deploratum, qualis eſt epilepſia, adde parum extracti cuiuſdam epileptici & eſſentiæ caſtorei.

In vteri ſuffocatione adiice parti vni dimidiam extracti cuiuſdam hyſterici, cuius deſcriptio ſeq. cap. dabitur: Laudana enim ſunt gene-

ralia remedia, & pluribus grauiſſimis affectibus quibuſcunque corporis noſtri partibus inhærentibus accommodata.

Elegans methodus conficiendi opium ex papauere noſtro domeſtico & tranſplantato in hortis naſcente.

℞. Capitum ſelectiſſimorum papaueris tranſplantati & ſatiui, numero centum, aut plus minus pro opii, quod conficies, quantitatis ratione. Colligenda ſunt tum, cum flores erumpunt: quo tempore ſucco maxime abundant. Id accidit in quibuſdam regionibus ſub finem Maii: in aliis ſub finem Iunii, prout regiones aliæ aliis ſunt calidiores: In ſumma, colligenda ſunt in ἀκμῇ prima, ſiue cum primi flores iam explicati appareant. Inter diuerſa autem papaueris genera eligendum eſt id, quod flores ferat rubicundos, quorum inopia aliæ ſufficiantur.

Enarrata capita optime contunde in mortario marmoreo cum piſtillo ligneo: materiam hanc pone in matracio vitreo capaci, ſuperaffundendo hydromel vinoſum vel vinum canariæ, donec materia optime irrigata & humectata ſit: vinumque vno atque altero digito tranſuerſo ſuperemineat. Omnia ſtent in digeſtione balnei Mariæ, per duodecim vel quindecim dies, quo temporis ſpatio liquor intenſiſſime rubeſcere incipiet. Tum exime hanc materiam è matracio, & ſacculo linteo incluſam cola, & fortiter exprime, vt omnis virtus eius ſubſtantifica, gummoſa & reſina, indè eliciatur. Hæc expreſſio, quæ propter admixtum hydromel liquidior adhuc erit, tota iniiciatur in alembicum ſiue cornutam, ad ſeparandum inde omnem liquorem per Baln. vaporoſum, qui modus omnium tutiſſimus eſt, & in fundo remanebit gummoſa quædam & reſinoſa materia: quam, ſi voles, adhuc calentem, liquidam, & quaſi fuſam immittes in patinam terream vitreatam, aqua frigida plenam & ſubito coagulabitur in opium, quod manu exime & humiditatem omnem abſterge. Hoc eſt verum probatumque opium ac nullo modo ſophiſticum.

Laudanum opiatum Paracelſi.

℞. Opii Thebaici vnc. iij. Succi Hyoſciami inſpiſſati ſ. an. vn. i. ſ.
Spec. Diambra, Diamoſchi ana vnc. ij. ſ. Mumiæ ſel. vnc. ſ.
Salis perlarum, Corallorum ana drach. iij. Extracti ſuccini,

Oſſis

Oſſis de corde cerui ana drach.i. Moſchi, Ambræ ana ℈i.
Auri potabilis genuini non ſophiſticati q.p.
Lapidis Bezoartici, Vnicornu mineralis ana drach.i.

In defectu auri potabilis addantur

Oleum aniſi, Carui, Arantiorum, Citriorum,
Nuciſtæ caryoph. cinnam ſuccini an.g.xij.

Fiat ex his ſ.a. chymicam maſſa ſiue extractum, è quo ad neceſſarios vſus poſſunt fieri pilulæ.

Laudanum aliud.

℞. *Spec. diambræ ℥i.ſ.*	*Opii Thebaici ℥ij.*	*Mumiæ ℈i.*
Succi hyoſciami ℥i.ſ.	*Coral. rub. præp. ℈i.*	*Vnicor. gr. iv.*
Succini albi ℥ſ.	*Croci Orient. ℈i.*	*Moſchi opt. gr. iv.*
Alcool vini lib. ſ. vel q.ſ.		

Macerentur ad Solem, vel in loco calido per menſem: deinde exprimantur, & euaporentur ad iuſtam conſiſtentiam: Formentur pilulæ, dentur cum vino.

Laudanum Beguini.

℞. Tincturam ex hyoſciami vnciis duabus cum ſ. vini, per ſpiritum vitrioli vel ſulphuris acido facto, extractum vt a.eſt: ex opii vncia vna, vt ſupra extractam, Croci Orientalis vnciis duabus extractam. M. & pone in loco tepido per dies 15. quotidie agitando. Quibus finitis, ſpiritum V. per B. euoca: Deinde maſſæ in fundo remanenti adde: Extracti caſtorei drach.ii. Tincturam ex vnciis duabus, Diambræ per ſpiritũ vini Iuniperatum, in B. Vaporoſo extractam vna cum diſſoluente: ſtent in digeſtione per menſem, ſæpius agitando: dum omnis odor grauis euaneſcat. Tandem adde tincturæ corallorum, ſuccini pellucidi præparati an. drach.j. Oſſis de corde cerui ℈j. Tincturæ auri ℥.ſ. Omnibus in mortario marmoreo mixtis, & prius contuſis contundendis, adde: Olei ſuccini, macis, cinnam. an. ℈j. Extracti moſchi (quod tamen in mulieribus omittendum eſt) ℈.ſ. Hæc omnia pone in loco temperato, vt exſiccentur, ad pilulas facile inde formandas. Doſis gr.j. ad iv.

Facilior & nobilior via ad laudanum hæc eſt:

℞. *Eſſent. opii cum ſ.v. extracta vnc.j.*
Magiſterii coralliorum & perlarum ana vnc.ſ.
Tincturæ croci drach.ij.

Digitized by Google

Olei Caryophyllorum ſcrup.ſ.
Miſce diligenter vt artis eſt. Doſis gr.i.ad iv.

CAPVT XXI.

De ſalibus, magiſteriis, crocis, floribus & præcipitatis.

RATIO conficiendi ſales antiquis plane non fuit ignota. Id teſtatur Ariſt, 2. Met. c. 3. vbi deſcribit ſalis ex plantis conficiendi rationem, vt vix clarius poſſit.

ἔστι τις τόπος, inquit, ἐν ὀμβρικοῖς, ἐν ᾧ πεφύκασι κάλαμοι καὶ σχοῖνος· τούτων οὖν κατακαίουσι, καὶ τὴν τέφραν ἐμβάλλοντες εἰς ὕδωρ ἀφέψουσιν· ὅταν δὲ λίπωσί τι τοῦ ὕδατος, τοῦτο ψυχθὲν ἁλῶν γίνεται πλῆθος. Hinc ſequitur antiquiores etiam calluiſſe modos calcinandi & incerandi: quando n. mentionem faciunt de cineribus, notum eſt omnibus in eo contineri ſal, quod leui artificio à parte terreſtri ſeparari & elui poteſt. Salium theriacalium crebra apud plurimos eſt mentio. Galenus lib. de theriaca ad Piſonem, c. 18. & 19. de iis agit: Paul. item Ægineta, lib. 7. cap. 11. Aetius, tetrab. 4. ſerm. 1. c. 97. Aliorum autem cinerum mentionem facit Galenus lib. 6. de compoſ. Pharmac. ſ. locos, cap. 7. lib. 8. de ſimpl. medicament. facult. §. Tephra ſeu cinis, & alibi, Aetius, tetrab. 1. ſerm. 2. c. 156. & ſeqq. quibuſdam plurimis. Et clarius quidem alludit ad ſalis conficiendi rationem Galenus citato loco ex lib. 8. de ſimpl. med. fac. vbi docet, cinerem habere in ſe partim terrenum, partim οἷον αἰθαλῶδες ἢ λιγνυῶδες. Atque has partes eſſe tenuiores, & quæ maceratis aqua cineribus, & percolata vna aſportantur; quod vero reliquum eſt, terreum eſſe & infirmum & morſu vacans, in lixiuium calidum facultate depoſita. Ab hoc enim modo non differt recentiorum ſalis conficiendi ratio, niſi quod recentiores aquam illam lixiuii exhalare ſinunt, vt ſalem ſine aqua habeant, eumque adhuc impuriorem poſtea crebris ſolutionibus, filtrationibus, & coagulationibus ad ſummam & cryſtallinam puritatem redigunt, &c. Exemplis ordine demonſtrabimus, qua methodo ac forma à ſpagyricis ſalia ex rebus fiant, conſtent atque extrahantur, principium ſit ex vegetabili aliquo nobiliſſimo tale.

℞. Herbam Imperatoriæ ſiccatam in aere, hanc calcina in cineres albi-

Digitized by

cantes, ſuper ferrea tabula, aut alio lapide prout ars noſtra requirit: calcinata Imperatoria, ſalem extrahe, vel cum aqua eiuſdem herbæ propria ac ſtillatitia, vel communi calida, per noctem digerendo; poſtmodum aquam per inclinationem effundendo ſepara, cauendo tamen ac proſpiciendo, ne feces violenta commotione turbentur; aliam aquam vſque ad tertiam vicem reaffunde, viciſſim digere, & omnia vt ſupra peracta perfice. Tandem omnes depletiones filtra & coagula: ſi coagulum non ſatis ſit album; calcina in crucibulo, donec crucibulum ab igne rubeſcat, & caue ne materia tua liquefiat: (hi enim ſales raro conſiſtunt, ſed plerique in liquores ab aere reſoluuntur:) deinde reſolue viciſſim ac coagula. Sic extrahitur ſal ex omnibus herbis, verum tali calcinatione perit ſal volatilis, ſiue eſſentialis, manetque ſolum elementalis fixus, ſiue terreus.

Hic ſal ſi ex rad. Imperatoriæ iuxta dictam ſententiam factus conſtet, 4. vel 8. grana in rob. ſambucino exhibita, tollunt omnes febres intermittentes, nec non quartanam, ſi continue vtatur cum ſuo appropriato &c. nunc ad ſalem eſſentialem herbarum deſcribendum tranſgrediemur, qui modus talis eſt.

℞. Carduibenedicti quantitatem magnam, contunde in mortario lapideo vel ligneo: poſtea in alueo amplo, vel æneo, vel ferreo, aut orichalcino, cum magna aquæ vulgaris quantitate coque vſque ad mediocritatem: deinde fortiter exprime & cola, colaturam vero vſque ad exquiſitam ſpiſſitudinem mellis coque. Succus iſte Carduibenedicti ponatur in vaſe vitreo, in loco frigido, per aliquot dies: & generabit in fundo vaſis ſalem criſtallinum, ac pellucidum. Effuſo ſucco colligitur & aqua Carduibenedicti cito abluitur & exſiccatur, quod diligenter ſerua. Eſt enim præſtantiſſimum remedium in peſte, ſi eius grana ij. plus minus, in Carduibenedicti ſpiritu exhibentur; ſudores abunde prouocant: in defectu ſpiritus Carduibenedicti ſumitur aqua aut ſpiritus vlmariæ vel ſyderitis. Eadem quoque ratione fit ſal ex aliis herbis, qui multis modis antecellit ſalem, qui ex cineribus herbarum conficitur; Integritas enim ſalis volatilis, in quo eſſentialis poteſtas latet, ſalua manet hoc modo. Quod vero attinet ſpiritum Carduibenedicti, cuius facta eſt mentio, hic deſtillatur, tam ex herba, quam ex ſale fixo, legitima methodo, ex noſtræ ſpagyriæ doctrina procedendo.

Sal eſſentialis Tartari: ℞. Tartarum Vngaricum, vel Hiſpanicum, vel

Mon-

Montiſpelenſe albũ, quod eſt optimũ: reduc in puluerẽ craſſum, & laua in aqua clara fontana, reiectis ſemper turbulentis fecib. tantiſper, donec ad extremum, aqua clara, ceu infuſa eſt exinde abeat; fac deinde in magna aquæ quantitate, in cacabo æneo, vel ferreo bullire ad mediæ partis conſumptionem. Tũc amoue ab igne, & ſi vis traiice per manicam Hippocratis, vel panum lineum, in vas figulinum firmum. Vbi refrixerit ſpumam inſtar glaciei, aquæ congelatam, ſepara, deinde, aquã per inclinationem effunde: & ſalem parietibus ac fundo vaſis adhærentem collige: Feces iterum frequenti aquæ affuſione, vt ſupra decoque, ac ſalem ſeu cremorem Tartari, vt antea collige, hoc toties reiterato, quoad vſque opus fuerit. Tandem ſalem exſiccatum in puluerem reducito, & habebis digeſtiuum excellens, in omnibus obſtructionibus admodum vtile. In melancholia hypochondriaca nihil melius eſt, ſi aliquot diebus quotidie eius drach. ſ. vel ſcrup. ij. in iuſculo cum capparibus cocto exhibeantur, & exterius ad hypochondrium ſiniſtrũ emplaſtrum ex Ammoniaco in aceto ſquillitico ſoluto applicetur. Si in decoctione huius Tartari purgans aliquod, vt folia ſenæ inieceris fient inde cryſtalli efficaciores ad purgandos melancholicos humores. Dátur etiam hi criſtalli cum aliis extractis purgantibus, & fiunt inde efficaciores: Vt ℞. huius cremoris ℈i. Extracti ſcammoneæ (ſpiritu vini perfecti) gran. viij. vel x. propina in iuſculo vel vino, & inſigne inde conſtabit catharcticum purgans: Melancholicum enim non ſolum expurgat, ſed etiam extrahit.

De ſalibus vegetabilium præterea hoc notabis, ſi eos tranſparentes vel cryſtallinos volueris inſtar ſalis petræ: ℞. denuo cineres cuiuſcunque vegetabilis poſt calcinationem, & viciſſim cum æquali parte ſulphuris commiſce, & ſimul igne non admodum leui calcina, tandem beneficio aquæ communis extrahe, filtra, & euapora, donec tandem aqua cum ſale reſtiterit, ex qua lege artis in frigido perficientur criſtalli. Hi ſales ſunt omnium optimi, nec non facile in deliquium abeunt, nec inſtar lixiuii ſapiunt, quin imo hoc modo ſales præparati mirifice operantur: ſic ſal abſynthii hac methodo præparatus, purgat per vomitus, ventriculi & pectoris impuritates, expediendo, ſi eius ſcrup. j. vel drach. ſ. in vnc. ij. aquæ abſynthii exhibeatur; magnum etiam ſecretum eſt in Tertiana hic dictus ſal, item & ſpiritus ſalis abſynthii, qui hydropicis maximum eſt medicamentum. Quidam pro maiori purificatione

Digitized by Google

ficatione ſalium ſoluunt cum aquis appropriatis, irrigendo ſuper marmore in cella, vt abeant per deliquium, deinde viciſſim coagulant.

Tali modo fit ſal Hyperici ad pleuritin. ſal ex chamæmelo ad Dyſuriam: è cimini herba tota, item ſaxifraga & Thapſia ad calculum & lumbricos: è Bimbinella ad cruditates, & Hydropem, peſtem, phthiſin &c. è gentiana ad Febres, obſtructiones, menſes ceſſantes &c. è gratiola ad Hydropem: ononide & ſtipitibus fabarum ad calculum: è toto Iunipero ad venena: ex Artemiſia ad vterum expurgandum, ſic ex Meliſſa ad palpitationem cordis: Item ex polypodio, Lignis Buxi, fraxini, guaiaci &c. qui mouent ſudorem. Doſis ℈j. ad ʒj. Hoc etiam mandat Dominus I. Quercetanus obſeruari, vt ſinguli ſales propriis diſſoluantur aquis, vt ſal cephalicus qui conficitur ex cranio microcoſmi debet ſolui & præparari aqua pæoniæ, vel flor. tiliæ aut lil. conuallium: ſic ſal Radicis reſtę bouis cum aqua ſaxifragiæ, ſal ceterach cum aqua capillorum Veneris, &c. Adhæc fiunt etiam ſales ex partibus animalium, ex quorum numero iam denominatus eſt ſal cranis Microcoſmi, ſic etiam fit ex ſanguine humano, oſſibus, vrina ſpinis ſerpentum contra venena, item ſal ſanguinis de ſue contra phthiſin &c.

Præterea etiam inueniuntur apud authores ſales compoſiti, inter quos primus eſt ſal Theriacalis Galeni, de quo dictum eſt ſupra in cap. de Theriaca: Alius vult quod & ſic parari poſſit: Theriacam Andromachi miſce cum valeriana, ſcordio & ſimilibus, affuſa aliqua parte ſpiritus vitrioli, vt fiat paſta, calcina in reuerberio, & ſic habebis ſalem. *Sales compoſiti.* *Sal Theriacalis.*

Sic fiet ſal ſtomachalis: Extrahe aquam è cinnamomo: reliquiis adde abſinthium ponticum, Galangam, Nucem moſchatam, mentham, Zingiber &c. Calcina in cineres vaſe clauſo: Extrahe alkali per dictam aquam deſtillatam cinnamomi, vel per aquam abſinthii, & poſtea cum coagulaueris, ſolue cum aqua cinnamomi, filtra & coagula denuo. *Sal ſtomachicus.*

Sal ad Tympanitem: Iuniperi tota ſubſtantia conciſa, ebulus, radix ſambuci, illius quidem manipuli ſex, horum ſinguli manipuli: Fœniculi, ruſci, meu, aſplenii, epaticæ, cuſcutæ, ſingulæ ſemunciæ, limati chalybis aceto præparati libra. Miſta calcinentur in reuerberio, quoad ſatis. Extrahatur ſal cum aqua Alkekengi. *Sal ad Tympanitem.*

Eo modo potes conficere & concinnare ſales epaticos, cordiales, renales, Lienares, vterinos, Arthriticos &c.

Sal Epaticus. Veluti epaticus ſal fieri poſſet ex Lauri foliis & baccis, Rhabarbaro, abſinthio, calamo aromatico, eupatorio, ſantalo, roſis &c.

Sal cordialis. Sal cordialis, ex floribus cordialibus, meliſſa, roremarino, Margaritis, coralliis, cinnamomo, croco, ligno aloes, caryophyllis &c.

Sal Renalis. Sal Renalis, ex pipere, Zingibere, veſicariæ fructu, petroſelino, pimpinella, ſem. & rad. vrticæ, Iunipero &c.

Sal Lienalis. Sal Lienalis, ex ſcolopendrio, fumaria, cuſcuta, rad. aſparagi, Tamaricis, Iuniperi, capparum, calam. aromatico &c.

Sal ad morbum gallicũ. Sal ad gallicum morbum, ex fumaria, ſchænantho, guaiaco &c.

Sal ad vterum. Sal ad vterum: ex meliſſa, roremarino, pulegio &c.

Sal arthriticus. Sal arthriticus: Ex verbaſco, ebulo, chamæpithyde, cornu hircino, verbena, guaiaco, Lauri baccis &c.

Solent porro eiuſmodi ſalibus non tantum colores ſuarum rerum, ſed & ſapores odoresque conciliari, per imbibitionem propriorum ſuccorum, ſeu Tincturarum, veluti ſal violaceus tingitur ſucco violæ expreſſo & colato: ſiccatur lentiſſimo igne, & teritur: ſal abſynthii ſucco eiuſdem, &c. ſic ſal ſandalinus, Tinctura ſandali aſpergitur: Ita ſal cinnamomi ſaporem ſuum accipit ab extracto per ſ. vini &c.

Tali modo fit ſal Tartari fixum: Sternitur Tartarum, in vaſe terreo non vitreato plani fundi, craſſitie digitali: Reuerberatur poſtea ad albedinem vſque ſpatio quinque vel ſex horarum, igne ita moderato, propter fuſionem, vt vas ſaltem candeat. Tartarum ita ad albedinem calcinatum, perfunditur aqua communi; digeritur, filtratur & coagulatur. Nonnulli Tartarum ad nigredinem tantum exurunt, & poſtea ſalem exinde conficiunt, quem ſoluunt in cella vt fiat oleum per deliquium, hoc vtimur ad Magiſterium Tartari Vitriolati.

Sal vitrioli vomitiuum: Diſſolue vitriolum album in aqua communi, filtra & coagula, repete hoc ſecundo, Tertio diſſolue in aqua roſacea & coagula.

Sal colcotharis vitrioli: Colchotar ſeu caput Mortuum vitrioli aqua pluuiali perfunditur, & ſal digeſtione vnius diei vel noctis in eam ingreditur, filtratur ac coagulatur. Rubedo reliqua ſi ſexies aut quinquies iterum calcinetur, & ſalſedo ſemper eluatur: tandem dulcis relinquitur, & vocatur dulcedo vitrioli, quæ maior eſt, ſi ex vitriolo Veneris paretur, & præſens eſt remedium in vlceribus malignis, inſpergendo ſolummodo. *Terra dulcis vitrioli.*

Vſus

Digitized by Google

Vſus quidam eſt hoc ſale ſingulis menſibus, qui retulit ſe ſanitatem in longum vſque traxiſſe terminum. Terra v. vitrioli habet vim emplaſticam, & ſticticam adhibetur in Emplaſtris & Hæmorrhagiis vulnerum.

Gilla Theophraſti: Diſſolue vitriolum album in aqua deſtillata: filtra, & in vaſe vitreo aquam exhala, donec cuticulam ſuperne contrahat. Tum vas pone in loco frigido per quatuor dies, vt criſtallos producat: quibus ſeparatis reliquum humorem euapora: & vt ſupra criſtalliſa, hoc ſecundo repete. Tertio criſtallos in aqua roſacea diſſolue: exhala, & vt ſupra criſtalliſa, igneque lento exſicca. Doſis à ſcrup. j. ad drach. ß. in hauſtu vini vel cereuiſiæ, aut conſerua roſarum. Operatur feliciter in febribus, ventriculi affectibus, catharris, lumbricis, peſte &c. vide eius inſuper vires in Baſilica noſtra chymica lib. de mineralibus, capite de vitriolo.

Gilla Theophraſti ſecundum noſtrum Crollium: Criſtalli vitrioli è Venere ſeu Marte præparati reſoluantur in phlegmate acido vitrioli, quantum ſoluere poteſt, circulentur per dies octo. Doſis huius liquoris drach. ſem. ad ℈ij.

Sal ſiue vitriolum Martis: ℞. Ferri laminati q. vis, ſcinde in fruſta magnitudinis ſemidaleri, fac S. S. S. cum ſulphure puluériſato in tigillo lutato, pone igne rotæ: Ignis ab initio Tigillum non attingat, ſed paulatim admouendo augendus eſt ignis, quem vltimo fortificabis: Ita accenſo ſulphure calcinantur prædictæ laminæ, quod intra horam abſoluitur: vbi omnia refrixerunt, exime materiam & contere in puluerem ſubtilem, & in olla terrea, moue diligenter ſuper ignem cum baculo cupreo vel ferreo, donec totum ſulphur combuſtum fuerit, calx denuo teritur; & cum octaua parte ſui ponderis ſulphuris triti calcinatur; vt ſupra teritur, & in aquam feruentem proiicitur baculo ſæpius mouendo, dum calx fundum vaſis petit, donec aqua refrigeretur: quæ filtrata euaporatur ex tribus partibus, & ponitur in locum frigidum; vt cryſtallos cæruleos producat, vel ex toto euaporet.

Aliud vitriolum Martis ad Aſthmata inueterata, tuſſes, aliaſque pectoris infirmitates: ℞. limaturam chalybis tenuē puram, & neutiquam puluerulentam: ſuperfunde guttatim in ſcutella vitrea olei ſulphuris per campanã facti nõ rectificati, ſtatim incaleſcit & totus Mars ſoluitur, ſine quieſcere & refrigerari, fiunt cryſtalli. Doſis gr. ij. vel iij. in ſyrupis pectoralibus

aliquoties exhibita, mirifice aſthmata expediunt, idque nec per vomitum neque per ſedes: ſed ſudoribus aliquando prorumpentibus facilis poſtea ſuccedit expectoratio.

Vitriolum Veneris: Recipe cuprum calcinatum, ſiue ſquamas cupri, vel æs vſtum, aut æs viride: reduc in puluerem ſubtilem, quem in aceto deſtillato per diem naturalem digere. Tinctum acetum per inclinationem effunde: & aliud reaffunde toties; donec non tingatur vlterius. Depletiones filtra: & ex tribus partibus euapora, vel deſtilla: quod relinquitur in fundo vaſis; ponatur in locum frigidum, ſic generabitur vitriolum, viride, obſcurum, ſplendens. Vel ſi placet potes ſtratificare cum ſulphure & deinceps procedere vt cum vitriolo Martis ſupra eſt proceſſum.

Sal Iouis: R. Cinerem ſtanni aperto igne ſine ſophiſticatione præparatum, ex illo ſalem cum aceto deſtillato extrahas, quem poſtea à ſuo ſale aqua pluuiali, ſoluendo, filtrando & leniſſime in Balneo euaporando ſepties edulcora. Doſis gr. iij. aut iv. Aqua Artemiſiæ vel aquis cordialibus.

Sal Saturni: Calx Saturni ſiue minium perfunditur aceto deſtillato, vel ſaltem eius phlegmate: Digeritur per diem naturalem, ſæpius agitando: menſtruum decantando detrahitur, aliudque ſubſtituitur, donec omnis ſalſedo abſtrahatur: depletiones filtrantur, & in cineribus vel arena coagulantur. Si acetum tertio deſtilletur à ſale Saturni cum cohobiis: poſtea ſuperfundatur ſpiritus vini, & deſtilletur cum trina cohobatione, ſal admirandam acquirit virtutem, in diuerſis ſanandis morbis. Si eius vj. grana dentur in peſte, cum vino albo: curatur æger intra 24. horas. In Hydrope dantur iij. grana in vino albo, quatuor diebus continuis: In colica vj. grana cum vino albo: In Lepra vj. cum aqua Fumariæ continue per 18. dies. Sacharum hoc intra corpus ſumptum frigiditate ſua, Libidinem etiam Veneream extinguit: ac propterea etiam iis vtile eſt, qui in cœlibatu viuunt. Extrinſecus vſurpatum mira præſtat in vlceribus corroſiuis, malignis, cancroſis, Lupo & ſimilibus. Contra putredinem oris etiam, & impetigines, ambuſta, inflammationes, Tumores, puſtulas faciei rubeas, præſtantiſſimum eſt Medicamentum: ſi cum oleis aut aquis conuenientibus applicetur.

De vitrio-

Digitized by Google

De vitriolo & ſale ex auro, vide Baſilicæ noſtræ Chymicæ librum primum.

Sal corallorum ſiue margaritarum, fit digerendo corallos tritos, in aceto ter deſtillato, & acetum ad ſiccitatem euaporando, ſic ſal corallorum, vel margaritarum manet in fundo. Vide librum Baſilicæ Chymicæ de gemmis.

Sal ſuccini: Hic ſublimatur in deſtillatione olei eius, vt videre poteris in lib. Baſilicæ Chymicæ de vegetabilib. hunc aliquoties ſolutum ac filtratum coagulatumque maximum fit diureticum. In eodem lib. habes etiam ſalem vrinæ, & præterea multos alios. Salem prunel'æ ſiue ſalis nitri, vide in eadem Baſilica lib. de mineralibus, cap. de ſale nitri.

Sic ſal fit contra calculum à Crollio noſtro: R. Oculorum cancri, calculi microcoſmi, lapidis Iudaici, lyncis, ſpongiæ, aquilæ, cryſtalli, ſilicum, lapidum è percis piſcibus. Reſolue ex his ſingulis vel omnibus quantum velis aceto deſtillato, toties repetendo affuſionem, donec omnes ſoluti ſint, ac inde para ſalem, abſtrahendo acetum: Hoc ſale ſæpius per aquam pluuialem prius dulcificato & purificato (ſoluendo ſcilicet filtrando & euaporando) per ſe vtere vel in liquore reſoluto.

Sic fiet ſal ſerpentum contra Venena: ℞. 4. ſerpentes præparatos & exenteratos, ſine capite, ſanguine, inteſtinis, cauda & felle, ſolummodo corda, hepata, carnemq; cum ſpinis, his parum ſeu artificioſe exſiccatis adde Rad. Angelicæ, valerianæ, tormentillæ, gentianæ, ariſtolochiæ an. ℥j. ſem. rutæ ℥iij. abſinthii vnc. j. cornu cerui, corallorũ rubeorum an. ℥j. Miſceantur hæc omnia, & ex artis noſtræ lege methodica calcinentur in cineres, habitis cineribus cum vino ſimplici extrahe ſalem, quem ſemel aut bis adhuc correctum habebis pro magno ſecreto. Doſis eius eſt ſcrupulus integer cum ſuis homogeneis appropriatis. Vel recipe huius ſalis vnc. j. magiſt. perlarum, magiſterii gemmarum, Bezoartici ſolis an. drach. j. Vnicornu, Ambræ an. ℈ij. Lapidis Bezoartici præparati ʒ. ß. Miſce. Doſis ſcrup. ſ. vel cum vino, aut ſyrupo, aut conſerua vel aqua appropriata, aut aqua theriacali. Vel ſolummodo miſce hunc ſalem cum puluerifata terra ſigill. opt. & exhibe cum aqua carduibened. ſiue Vlmariæ. *Sal ſerpentum.*

Sal ad Cancrum: Auripigmenti quincunx. fuliginis ſemuncia, ſalis ammonii quadrans, calcinentur gradu ignis horis 24. Extrahe deinde ſal.

Sal ad ſtrumas: Recipe tutiæ trientem, ſalis fuſi, calcis viuæ ſingulas ſelibras. Ex calce & ſale fac S.S.S. calcina in igne reuerberatorio, deinde ſalem aqua ſtillatitia elice.

Sal ad vlcera cruenta: Hæmatitæ quadrans, lut orientalis, boli armeni ſingulorum tantundem. Cum gummi tragacanthæ, aceto ſoluto fiat bolus. Reuerbera hnnc 4. gradu ignis. Ex calce fiat ſal.

Sal ad vlcera varia: Colcotaris & florum æris ſingulos trientes miſce & cum antimonii duabus vnciis viciſſim ſterne, calcina in reuerberio, collige ſal.

Vel: Antimonii libra, ſalis ammonii præparati quadruplum, miſcentur & digeruntur in fimo per menſem in aquam, quæ effunditur & filtratur. Colatura coagulatur. Coagulum ſoluitur ſpiritu vini rectificato, extrahiturq; ſal, qui viciſſim coagulandus.

Sic ſunt miſturæ apud medicos, quas vocant ſales, vt ſal catharticum Arnoldi Villanouani.

R. Salis armoniaci vnc.j. ſ. Diagridii, euphorbii ana drach. ij. Piperis, cymini, zingiberis, marathri, aniſi, ſem. apii, ameos, leuiſtici, petroſelini, cardamomi an. drach ij. Fiat puluis. Cuius doſis vnc. iij. cum vino calido. Purgat caput, & caliginem oculorum, tollit dolorem aurium, & curat Paralyticos.

Sal Marcelli: R. Salis Armoniaci vnc. iv. coſti ℥. iij. Piperis nigri vnc. j. drach. ij. cymini, zingiberis, piperis albi, marathri, cinnamomi electi an. vnc. j. caryophyllorum, galangæ, cubebarum, cardamomi, ana drach. j. gr. v. hyſſopi, thymi, origani, carui, aniſi ſem. apii, petroſelini, leuiſtici, ana drach. iij omnia puluerientur, & de iſto puluere vtatur in prandio loco ſalis, & ſi volueris facere laxatiuum, adde doſi ipſius ſcrup. ij. Diagridii, & da mane cum mulſa, vel vino vnc. j. Expertum ad omnes humores capitis frigidos, phlegma de cerebro educit: Hydropicis, ſciaticis, & arteticis mirifice ſubuenit.

Sal ſacerdotale Henrici VVolffii: R. Salis calcinati, piperis ana vnc. j. cumini vnc. ſ. carui, cinnamomi, zedoariæ ana drach. ij. zingiberis drach. j. ſ. macis drach. ij. M. Fiat puluis. Defluxionibus confert, ſtomachum confortat & exiccat.

Sal ſacerdotale Nicolai: R. Salis communis vnc. xvj. cinnamomi vnc. iv. zingiberis, amomi, pyrethri, cymini, ameos, piperis, ſileris, ſatureiæ, hyſſopi, origani, pulegii ana vnc. j. quæ omnia terendo in puluerem redige:

& in

Digitized by Google

& in omni cibo vtere: & vſui ſerua. Dolorem capitis, & oculorum caliginem ſanat, & ſtomachi & dentium dolorem, tuſſim & anhelitum emendat, os odoratum reddit, & corpus humanum incolume ſeruat.

Sal ſpagyricum purgans compoſitum: Recipe Magiſterii Tartari vitriolati vnc.j. Spec. Diacarthami drach.ij. Flor. roſarum pallidarum drach.j. cinnamomi ſcrup.ij. ſachari violati vnc. ſ. Miſce fiat ſal catharcticum purgans doſis drach. j.

Sal ſpagyricum digerens compoſitum: Recipe cryſtallorum tartari puluerisatorum vnc. ij. ſpec. diatriaſantali ſcrup. j. cinnamomi drach. j. rhabarbari drach. ij. macis drach. ſ. zingiberis vſti non in totum calcinati, ſachari ana vnc. j. ſ. Doſis drach. ij.

Sal ſpagyricum compoſitum ſudorificum: Recipe ſalis abſinthii vnc.ij. ſ. ſulphuris aurati diaphoretici drach. ſ. cornu cerui vnc. ſ. Terræ ſigillatæ ſcrup. ij. Miſce fiat ſal ſudorificum.

Sal ſpagyricum ſudorificum aliud: Recipe ſalis ligni Quaiaci vnc.j.ſ. ſalis, Fraxini, è buxo ana drach.ij. Magiſterii perlarum, corallorum, lapidis Bezoar. drach. ſ. ſuccini præparati, ſalis cranii microcoſmi an. ſcrup.ij. cornu cerui vnc.ſ. M. fiat ſal ſudorificum.

Sal ſpagyricum adſtringens in dyſenteria: Recipe ſalis de rhabarbaro vnc. j.ſ. ſalis corallorum ſcrup. ſ. ſalis è Rad. Tormentillæ drach. ij. Boli armeni, Terræ ſigillatæ an ℥j.ſ. M. Fiat ſal adſtringens.

Sal confortans ſudorificum ac Bezoarticum. ℞. ſalis perlarum, omnium gemmarum, theriacalis, ſerpentum ana ℨij. Lapidis Bezoar. drach. ſ. Bezoartici mineralis ℨij. Bezoartici Solis ℨj. Antimonii Diaphoreti fixiſſimi ℨſ. Terræ ſigillatæ ℨj. M. Fiat puluis Regius, Diaphoreticus, Bezoarticus ac curatiuus in multis deploratiſſimis morbis.

Hęc ſufficiant paucis de ſalibus compoſitis, reſtat vt etiam commendem ſalia ex gemmis; ſic ſal ſaphyri ad inſaniam, peſtilentiam, carbunculos & cordis palpitationem eſt vtilis.

Sal Smaragdi Melancholicis affectibus confert, & ne caducus redeat, arcet.

Sal Hyacinthi venenis, venenatiſque morſibus obſtat.

Sal Iaſpidis ſtomachum confortat & partum accelerat.

Sal Granatorum ad cordis tremorem, ſputumque ſanguinis eſt commodum, &c. Horum ſalium præparationem vide in noſtra Baſilica Chymica lib. de gemmis.

Vltimo

Digitized by Google

Vltimo paucis occurrit mihi adhuc enarrandum, de vitrioli rectificati purgantibus qui taliter fiunt; ℞. Vitrioli Romani cœrulei q. v. pulueriſa, in calidoque loco poſt fornacem exſicca ſuper chartam, ſiccato ſolue per aquam centaurii minoris, filtra & purum ab impuro ſepara. Liquorem in B. ad tertiam partem deſtilla, & vas in locum refrigerationi accommodum, repone, vt concreſcant cryſtalli, quos ſeparatim ſeruabis & ſiccabis reſeruato colore cœruleo. Cryſtallos toties collige, quoties neceſſitas exigit, nempe ſemper deſtillando ad tertiam partem & frigori poſtea exponendo. Collectos cryſtallos ſerua in vitro bene occluſo. Purgant per vomitum & ſeceſſum. doſis gr. v. ad x. cum appropriatis, in febribus peſtilentialibus. Hæc dicta ſint de ſalibus, quorum vſus præſtantiſſimus occurrit in medicina, reſtaret vt etiam enarrarem quomodo ſalia fixa fierent volatilia, & volatilia fixa, &c. quia de his ſupra egimus, quo lectorem remittimus, ſi cupidus ſit eius ſcientiæ, legat lib. de mineralibus in Baſilica noſtra Chymica, vbi multa dicta ſunt de ſalibus.

Ad ſales non incommode referri poſſunt Magiſteria, vt nobiſcum vult doctiſſimus D. Doctor Sennertus, quæ ita appellantur à Chymicis nonnullis, cum nihil aliud ferè ſint, quàm ſal fixus volatili iterum vnitus. Sunt autem magiſteria varia ex gemmis, coralliis, perlis, lap. lazuli, &c. Hæc omnia vide in Baſilica Chymica noſtra lib. de gemmis 4.

Magiſterium Tartari, & Tartari vitriolati vide in eadem Baſilica lib. 5. de mineralibus cap. de Tartaro & capite de vitriolo.

Bezoarticum vero minerale, quod etiam inter magiſteria relatum volo, vide inter metalla lib. 2. Baſilicæ Chymicæ.

Bezoarticum ſolis vide lib. 1. Baſilicæ Chymicæ, Diaphoreticum vero Antimonii, & ſulphur auratum Diaphoreticum vide lib. 5. Baſil. Chymicæ, cap. de Antimonio, Magiſterium v. ſulphuris cap. de ſulphure.

Magiſterium vitrioli tale etiam eſt apud D. D. Sennertum: Recipe terram ſigillatam ſtrigenſem, affunde ſpiritum vitrioli, ſtet in loco calido: vbi refrixerint ſimul coagulabuntur: In calido iterum ſoluentur, & in frigido rurſum coagulabuntur. Hunc ſpiritum coagulatum, ſi placet inde retortæ vitreæ, quam pone in arenam, & deſtillabis liquor minus, quam ſpiritus vitrioli acidus. Deſtillatum iterum affunde terræ, atque tertia vice hoc repete, & nihil niſi phlegma deſtillabit, atque ita ſal

Digitized by Google

ſal vitrioli in retorta manebit coniunctus cum terra ſigillata, qui in loco humido iterum liqueſcit. Huic coagulato ſi affundatur ſpiritus vini, & is coagulabitur.

Fiunt etiam Magiſteria & ſalia artificioſa ex oculis cancri, lap. carpionum, perdicarum, lap. iudaico, lyncis. ſpongiæ, cryſtallis, ſilicibus, cornu cerui, cranio humano, &c. Duriora cum ſulphure calcinantur, reliqua vero pulueriſantur, deinde ſoluuntur ſuis menſtruis, filtrantur, & vt artis coagulantur: nunc de crocis:

Magiſteriis & ſalibus merito ſubiicimus ea, quæ crocos, flores, & præcipitatos appellamus, qui nihil aliud ſunt, quam pulueres, ſuis ſalibus etiam prægnantes.

Croci quidem nomen quibuſdam medicamentis indiderunt à colore croceo. Sunt vero nihil aliud, quam ſubtiles pulueres, vel tincturæ in puluerum formam redactæ, crocei coloris. Sic præcipue nominantur crocus metallorum, & crocus Martis.

Crocus metallorum deſcriptus extat in hoc libro ſiue Antidotario lib. 4. cap. 2. de aquis, inſuper etiam vide Baſilicæ Chymicæ lib. 5. cap. de Antimonio.

Crocus Martis deſcribitur lib. 3. Baſilicæ Chymicæ.

Crocum ſolis, item aurum vitæ, vide lib. 1. Baſilicæ Chymicæ.

Crocum vitrioli vide eadem Baſilica lib. 1. de mineralibus cap. de Vitriolo.

Crocus olei ſulphuris fit: Infundendo olei partem vnam, & tantundem ſpiritus vini, in cochlear ferreum: Vbi omnia bulliunt ad ignē lentum vſque ad conſumptionem; poſtea reſident vt conſpiciantur per tempus in crocum eſſe conuerſa: Huius Doſis parua eſt in iuſculo vel liquore congruo, maximum eſt confortatiuum Hepatis.

Crocum veneris vide in Baſilica Chymica, lib. 3. vbi de Veneris Anatomia conſtat: & hæc de crocis: Nunc de floribus.

Flores fiunt ex Auro: hos vide lib. 1. Baſilicæ Chym.

Flores fiunt ex ære: hos vide lib. 3. Baſ. Chym.

Flores fiunt ex ſulphure: vide eadem Baſil. lib. 5.

Flores fiunt ex Ioue: vide eadem Baſil. lib 3.

Flores fiunt ex Antimonio: vide cap. de Antimonio: lib. 5. de mineralibus &c.

mm Præ-

Præcipitationes metallorum quod attinet; de his tradit Baſilicæ Chymicæ lib. primus vti de auro præcipitato: lib. ſecũdus docet præcipitare lunam, & Mercurium in multis formis, liber tertius docet & præcipitare reliqua metalla, quare ne hic omnia & ſingula repetam, puto me eſſe excuſandum, in eis enim locis clara extant.

CAP. XXII.

De oleis & Balſamis.

QVod ad olea attinet deſtillãda, illa omnia communia ſunt admodum, earumque præparatio omnibus fere, etiam ipſis Tyronibus, nota & perſpecta eſt, ſiue ſint olea aromatum, veluti Cinnamomi, Caryophyllorum, macis, nucis moſchatæ; piperis & ſimilium: ſiue ſeminum, Baccarum & granorum, vt Lauri; Iuniperi, Aniſi, Fœniculi, pæoniæ, &c. Siue corticum & fructuum, vt arantiorum & citriorum, ſiue omnium etiam herbarum calidarum, vt ſaluiæ, Roſmarini, menthæ, Betonicæ, Maioranæ, Thymi, hyſſopi & infinitarum aliarum, quæ omnia vna eademque via ac methodo conficiuntur; nempe ea conquaſſando & macerando in 5. aut 6. aquæ tepidæ partibus per 24. horas: & poſtea deſtillando per magnum alembicum cupreum cum ſuo refrigerio, &c. Confectiones & proprietates cõſtarent ac paterent quidem ex ſupra dictis, ſed vt etiam lectori ſatisfiat, paucis ea adhuc perſtringemus.

Deſtillatio oleorum ex herbis: R. herbas virides vel ſiccas, (nam ſiccæ per aerem non per ſolem, plus ſuppeditant olei) adde ſalis communis, vel Tartari vini optimi M. ii. iij. vel iv. affunde aquam vt ſupra dixi, fiat digeſtio per aliquot dies, deinde accende lentum ignem per horas ii. tres ſub veſica: Hinc deſtillabitur oleum, quod ab aquæ ſeparabitur tribus modis vel infundibulum, ſeparatorium, aut tritorium: vel per filtrum, aut fila lanea craſſiora: aut tertio per chartam bibulam: ſic fiat deſtill. ex floribus lauendu'ç, Chamomillæ, &c.

Deſtillatio oleorum ex ſeminibus: R. Aniſi vel Fœniculi vel Sem. carui. Iniiciatur ad lib. i. ſeminis contuſi, ſalis communis vel Cryſtall. Tartari ℥. i. vel vnc. i. ſalii ſumunt M. i. ſtent in digeſtione per dies 9. Hinc adde ad huc m. i. ſalis, deinde ſat digeſtis deſtillentur: & oleum ab aqua ſepare-

pare-

paretur. Quod autem Baccas Iuniperi, vel alia ſucculentiora attinet, his debetur longior Digeſtio.

Deſtillatio ex aromatibus: R. Caryophyllorum vel nucis moſchatæ lib. iiii. vel vi. &c. Caryophyllos integros, vel parum contuſos, nuces moſchatas v. craſſo modo contuſas, pone in vas Waldenburgicum, & adde ſingulis libris vnc. i. vel vnc. i. ſ. ſalis cõmunis, affunde aquam tepidam, & ſtent in loco frigido per dies 4. aut 5. poſtea imponantur in veſicam, & adiiciantur adhuc ſalis communis vel Tartari cryſtal. M. ii. deſtillentur per veſicam: Aqua ſeparetur, & oleum ad ſuos vſus reſeruetur.

Scribunt nonnulli, quod tali modo multum olei ex Cinnamomo poſſit elici. R. Cinnamomi craſſo modo contriti lib. i. Iniiciatur cucurbitæ vitreæ, imbibaturque ſaltem ſpiritu vini rectificato. Deinde addatur ſulphuris citrini ſcrup. ſ. Fermenti ad pondus oui gallinæ dimidii, vermium naſcentium in caſeis ſcrup. ii. ſtent in loco non admodum calido in infuſione per tres dies: Dein in arenam pone ſeu cineres, & deſtilla. Tali modo etiam procedi poteſt cum aniſo, Caryophyllis & aliis ſi placet. De ſpiritu vini, & fermento ſcio verum eſſe, ſed de ſulphure & vermibus dubito.

Ex corticibus etiam citri oleum præſtantiſſimum elicitur: cortices vſque ad album illud ſeparantur & deſtillantur. In cinnamomi & talium aromatum deſtillatione monent plerique, ne aromata in puluerem conterantur, ſed tantum in fruſta confringantur, aut modice cõtundantur: Alioqui exhaltantibus ſpiritibus & partibus tenuioribus minus olei elicitur.

Ex lignis olea deſtillantur per retortam, vel deſcenſum, quæ etiam à ſe inuicem more ſolito ſeparantur. Vide cap. 2. huius lib. Ex Reſinis & gummatibus olea ſic fiunt: Qua ratione ſpiritus ex Terebinthina fiat, ſupra dictum eſt. Eundem ignem, ſi continuaris, tandem etiam oleũ flauum elicies. Poſtquam oleum flauum exſtillauit, vel etiã mox poſtquam ſpiritus exſtillauit, accipe cucurbitam calẽtem, & colophoniam in ea fluentem infunde in ollam vitreatam ſiccam. Colophoniæ refrigeratæ adde in ſingulas libras ſalis fuſi vnc. iv. vel vi. lib. i. arenę vel farinæ laterum, & deſtilla ex retorta in arena per gradus.

Oleum ſuccini hoc modo paratur: R. ſuccini albi lib. i. vel ii. deſtilla, ut artis eſt per retortam lento igne, & ne ſal (qui obſtruit aliquando

orificium vaſis) aliquid in deſtillatione peruertat, erit retorta amplioris orificii; ſic deſtillabit primo oleum album, deinde flauum, tertio rubeum, hæc ſingula ſeorſim ſunt excipienda, & ſi placet cum ſale rectificanda. Alii digerunt lib. i. ſuccini triti, in vini albi lib. i. Tunc addunt m i. ſalis præparati ſiue fuſi & deſtillāt per retortam ſeruatis ignis gradibus. Rectificant, bis deſtillando cum ſale tantum Sacrum hoc oleum olim appellatum fuit: ob vires eius eximias, quas cum per ſe; tum cum aliis mixtū præſtat: In epilepſia, apoplexia, melancholia, ſpaſmo, vertigine, peſte, calculo, frigidis capitis defluxionibus, cordis palpitationibus, animi deliquiis, Ictero, difficultate reſpirandi, dyſuriis partum difficili, vteri ſtrangulationibus, menſium retenſionibus, fluore matricis albo, vermibus, febribus, &c. De hoc vide plura in lib. 2. præcedenti.

Gummata etiam deſtillantur, Exempli gratia; ℞. lib. i. Maſtiches, miſce cum vnc. vi. ſalis communis, ſilicum calcinatorum & contuſorū lib. i. ſ. Deſtillentur per retortam vitream in arena. Primo deſtillabit liquor albus cum oleo flauo, qui vbi ceſſarit deſtillare, muta recipiens, & auge ignem, vt arena fere incandeſcat, tum exſtillat rubrum oleum, atque pars collo adhæreſcit. Hoc in parua retorta rectifica, atque extillabit oleum flauum, quod priori oleo flauo addas: & poſtea deſtillabit oleum rubrum & Balſamus nigricans: ſingula ſeorſim collige.

Generalis modus oleum ceræ, Butyri, maſtiches, myrrhæ, thuris, omniumque gummatum deſtillandi facilis eſt. Deſtillantur ex cucurbita vel retorta vitrea, cum cineribus, vel ſilicibus, vel arena, &c. quantum a. ſit addendum materia indicabit, quæ in aliis eſt mollior, in aliis durior: plerique ſumunt partem tertiam, vel quartam, interdum etiam pondus æquale. Pleraque etiam macerantur vino maluatico, ſpiritu vini, aqua, aceto, &c. Laſer, ſtyrax, benzoin, præmacerantur aqua vel ſpiritu vini: ſic laudanum quidam deſtillant cum vino maluatico: Camphura artificioſe miſcetur cum cineribus abſinthii, deinde cum luto figulino rediguntur in globulos, qui exiccati deſtillantur lento igne per Arenam. Thus & maſtix etiam cum aqua vitæ deſtillari poſſunt: Bdellium ſoluitur aceto, deinde miſcetur cum puluere ſilicum calcinatorum dimidia quantitate, deſtillatur per 12. horas. Oleum picis, fit coquendo cum vino donec conſumatur, deinde ad lib. i. additur

Alum.

Digitized by Google

Alum.lib.ſ. ſaluiæ m.i. oleum per alembicum deſtillatum ter rectificatur.

Ceræ oleum ſic fit; coquitur cum vino generoſo ſepties, deinde miſcetur cum lapill. fluuiatilium m. aliquot, vel cum fragmentis laterum.

Oleum è caſtoreo fit vel ſoluendo cum aceto aut ſpiritu vini. Oleum è mumia fit cum ſale & Terebinthina, vel cũ theriaca & moſcho. Oleum ſcorpionum fit, ſuffocando eos in oleo, deinde deſtillãdo: addunt nõnulli dictamum album, roremarinum, verbenam, betonicam, abſynthium, &c.

Oleum mellis fit; primo in fimo per menſem digerendo, deinde cũ momento ſalis & puluere ſilicum caute deſtillando. Vide ſpiritum mellis

Olea metallorum, gemmarum & mineralium, omnia inuenies & ſingula in Baſilicæ Chymicæ noſtræ lib. 1. 2. 3. 4. 5. &c. His etiam addenda ſunt olea expreſſitia, quæ è rebus comminutis ſub prælo exprimuntur, Item & olea per elixationem excocta, de his talis erit noſter ſermo, & quia officinarum longum ſunt complementum, verãm de his præparationem tali methodo damus. R. Oleum omphacinum, ex oliuis expreſſum, recens, & odoratum, hoc ablue aqua communi deſtillata, ipſumque purifica in B.M. donec nullas amplius fæces ſeponat. Huius deinde olei ſic præparati cape lib. i. Roſar Rubr. recentium vnguibus expurgatarũ, & tritatum in marmore lib. i. ſ. Indãtur omnia in matratio vitreo bene obturato, vt putrefiant in fimo præparato & calenti per 12. dies: poſt expreſſis omnibus & abiecto magmate, recentia & trita in marmore folia oleo reſeruato, denuo immittantur, ac in matratio obturato putrefiant, vt prius in putri vtero calido per 12. dies; idque reiterabis tertio, vt perfectum & optimum oleum aſſequaris. Sic cætera olea refrigerantia pro topicis medicamentis optime conficies. Sic olea cytoniorum & myrtillorum, quæ refrigerant & adſtringunt, ventriculo, lieni, cerebro, ano, inteſtiniſque imbecillioribus accommoda ſunt. Eadem via olea chamæmeli, & liliorum, quæ neruos corroborãt, modice reſoluunt, & dolores apprime ſedant, niſi quod cum oleo dulci maturo præparato fiunt Ex mentha autem, abſynthio, nardo, lentiſco, & reliquis, quæ modice calefaciunt, ventriculum, & alias partes illita corroborant, concoctionemque iuuant, cum omphacino extrahitur eodem modo oleum: ſed prius præparatur, cum propria ipſorum

aqua, & vino aſtringente, & ab omnibus fecibus depurari debet in B. M. per aliquot dies, vt dictum eſt. Quod ſi quis potentius per ipſa olea calefacere, attenuare, & digerere velit, ſumat æquas partes olei in B. M. depurati, & S. vini. Sic ex Baccis lauri, & ſimilibus præſtantiora elicies olea, ſi per menſem in fimo calido omnia digerantur, deinde exprimátur, & ad vſus reſeruentur. Conferunt a. frigidis cerebri, & neruorum affectibus, flatuſque diſcutiunt. Præſtantiora a. multo omnia hæc calidæ qualitatis olea fient, ſi per ſe cum ſolo ſpiritu vini per Bal. Mariæ vaporoſum extrahantur, ſine olei additione.

Olea hæc craſſo modo parata ſic appropriantur à præceptoribus noſtris Galenicis: Oleum menthæ, abſinthii, maſtichinum, nardinum ſimplex & compoſitum excalefaciunt ventriculum, ab extra intellige vſurpatis. Oleum amygdalarum & nucleorum perſicorum, excalefaciunt Hepar. Oleum de cappatibus, de Behen, liliorum ſimplex ac compoſitum excalefaciunt lienem. Oleum Irinum ſimplex ac compoſitũ, item anethinum, cheyrinum, crocinum, de caſtareo compoſitum excalefaciunt vterum.

Oleum ſulphuris, nucum, rutaceum, nucis moſchatæ, de nuce Indica, ex Beniouino excalefaciunt articulos. Oleum coſtinum compoſitum Meſuæ, de piperibus compoſitum Meſuæ, piperis ſimplex, de euphorbio, enulatum, lũbricorum, ſampſuchinum compoſitum, liguſtrinum, Regis Dauid excalefaciunt neruos. Oleum de papauere Meſuæ, mandragoræ Nicolai refrigerant caput. Oleum cytoniorum, myrtinum Actuarii & Meſuæ, item lentiſcinum, omphacinum, roſaceum, refrigerant & corroborant ventriculum. Oleum violaceum & nenupharinum refrigerant pectus. Oleum cucurbitarum refrigerat vterum. Oleum ricinum ſiccat. Sic humectant oleum oliuarũ recens, amygdal. dulcium, ſeſaminum, melonum & cucumeris. Oleum oenanthinum adſtringit. Sic oleum lini, narciſſinum, ex ſtyrace emolliunt. Oleum iaſminum laxat. Oleum chamæmelinum rarefacit. Detergentia olea ſunt, oleum de myrrha, tartari, frumenti, ouorum, ſambucinum, raphaninum, gentianæ, &c. Olea glutinantia ſunt: Oleum Nicotianæ balſaminæ, liquidambar, balſamum Nicolai, oleũ vulnerum Antonii, & oleum vulnerarium Heurnii.

Olea ſomnum inducentia ſunt; oleum malorum aureorum, oleum hyoſciami; Olea frangũt calculum, è granis citri, ſcorpionum ſimplex ac com-

Digitized by Google

ac compoſitum,oleum de ceraſis. Olea coitum iuuantia ſunt: oleum formicarum, ex piſtaciis. Do'orem ſedant oleum laurinum, ſambucinum Auguſtani oleum hyperici Florentini, liliorum cōuallium, moſchellinū Nicolai Alexandri, populinum Nicolai, vulpinum Meſuæ, ex ſem.ebuli & auellanarum Auguſtani. Olea quæ purgant ſunt oleum cnicinum Meſuæ,& oleum thymelææ Rondeletii, &c. Hæc ſufficiant de oleis, nunc de Balſamis.

A nonnullis hodie, & non paucis balſamum accipitur pro medicamento linimēti forma, ex oleis deſtillatis, parato, quod colorem, odorem ac ſaporem ipſius plantæ vel aromatis refert. Cum enim olea ſint, tenuium partium,& facile exhalent, præterea vitra, in quibus aſſeruantur, facile frangi poſſint: Modus eſt, quo linimenti quaſi forma aſſeruantur in argenteis capſulis,& intra corpus exhiberi, ac loco odoramentorum & vnguentorum vſurpari poſſunt; modus parandi hic eſt: ſumitur cera alba optime depurata raſa: Huic additur oleum deſtillatum, quodcunque lubet & miſcetur, donec linimenti formam acquiſiuerit; quæ mixtura iam odorem & ſaporem rei refert. Vt & colore non careat, extrahenda eſt ex re illa tinctura cum ſpiritu vini optimo, atque ſpiritu vini iterum ſeparato, tincturæ illius quantitas ſufficiens ad colorem conciliandum admiſcetur. Poteſt etiam tinctura primo loco ceræ admiſceri,& hinc oleum addi.

Quidam ceram hoc modo præparant: R. ceræ albæ vnc. vi. Olei amygdalarum dulcium recenter expreſſi vnc.ii ſoluantur; Affunde ſpiritū vini, vt digitum tranſuerſum emineat: ſtent in digeſtione tres dies: detrahatur humidum per balneum; cera in fundo remanet, quæ ad vſum ſeruanda. Nonnulli loco ceræ mannam optime depuratam ſumere malunt, veluti vult noſter præceptor D. Ioſephus Quercetanus. Alii medullam crurum vituli lotam falſo approbant: Et omnino in materia oleis excipiendis apta, neſcio, quid ſecreti vel artificii quærere nonnulli conantur: Vt in colore retinendo, quem etiam Mangonio quodam male conciliant. Verum prudens ſapienſque medicus, qui, in quibus vires illorum medicamentorum conſiſtant, nouit, quo loco talia habere debeat, nouerit. Vix quidquam plus olei, quam cera imbibit; verum tardius cum oleis exacte miſcetur. Non vero ſolum ſimplices, ſed compoſiti tales balſami concinnantur. Exempli gratia, Balſamum apoplecticum hoc modo parare licet.

R.Con-

R. Confect. anacardinæ drach. ii. olei ſuccini, lauendulæ an. gut. ii. vel plures, Zybethi ſcrup. ii. Ambræ griſeæ drach. i. Moſchi opt. drach. i. olei nucis moſchatæ per expreſſionem drach. vi. Miſce. contra peſtem talis eſt: R. olei nucis moſchatæ per expreſſ. vnc. ſ. olei rutæ deſtillati, olei ex corticibus citri, ol. Angelicæ, Caryophyllorum an. gut. iv. vel plures, Miſce.

Balſamus Apoplecticus præſtantiſſimus talis etiam fit: R. Olei nucis moſch. expreſſi ℥. ii. ambræ griſeæ drach. i. nigræ drach. i. ſ. moſchi ʒ j. ſ. Zibittæ drach. ii. ſ. olei liliorum coūall. cum lauendula deſtill. drach. ſ. ol. cinnam. ſcrup. i. Maioranæ drach. ſ. Caryophyll. gut. vi. ſuccini drach. i. ſ. Ex his omnibus ſ. a. mixtis fiat in iuſta conſiſtentia balſamus. Tales etiam in alios vſus ex oleis cōuenientibus parari poſſunt. Deinde ſunt etiam olea parata compoſita, è quibus quædam hodie vocantur balſama. Etſi enim balſamum olim nobiliſſimo & ſuauiſſimo odore præditi liquoris ἀνθρώπου nomen fuerit: Tamen cum iam dudum nobis is incognitus ſit: Medici in eam curam incubuerunt, vt alios liquores compoſitos ipſi ſubſtituerent, qui, quātum fieri poteſt, eius vires æmularentur. Tales plurimi, qui & intra corpus ſumuntur, & externi corporis adhibentur, paſſim deſcripti extant, collegitque plurimos Geſnerus, in parte 1. & 2. Item Weckerus &c. paucis percurremus aliquot.

Balſamum Heurnii.

℞. Florum Lauendulæ,
Flor. 3. Cordialium,
Meliſſæ
Saluiæ
Abſinthii Rom. an. m. i.
Rad. Zedoariæ,
Enulæ
Calami aromat.
Sem. Citri
Cinnamomi
Macis
Rhabarbari
Styracis
Maſticis
Maioranæ,
Spicæ,
Hyperici
Rutæ
Scordii
Peucedani
Iridis
Valerianæ
Ocimi an. ℥ ſ.
Galangæ
Caryophyll. an. ℥ i.
Cubebarum an. ʒ iij.
Myrrhæ an. ℥ iii.
Benzoini an. ℥ i.
Stoechados
Fol. Lauri
Betonicæ
Menthæ
Dictamni an. m. ſ.
Angelicæ
Pæoniæ vtriuſque
Struthii
Cort. Citri
Nucis Moſchatæ.
Gentianæ
Croci drach. ij.
Thuris
Camphoræ drach. ij.

Moſchi

Moſchi drach.i.	*Olei*	*Terebinthinæ deſtill.lib.iii.*
Spiritus vini vnc.iv.	*Digere ac deſtilla per B. Mariæ.*	

Balſamum artificiale aliud.

℞. *Olei Terebinthinæ cum ſ. vini rectificatæ lib. i. vnc.iii.*

Florum Borraginis,	*Roſarum,*	*Bugloſſæ*
Stoechados	*Spicæ*	*Lauendulæ*
Roſmarini	*Chamomillæ an.p.i.*	*Sem. Aniſi*
Fœniculi	*Baſiliconis,*	*Pæoniæ an.drach.ſ.*
Rad. Angelicæ	*Enulæ*	*Phu*
Ireos	*Acori veri*	*Dictamni*
Glycyrrhizæ,	*Rad. Pæoniæ*	*Spicæ Indicæ an.drach.i.*
Cort. Citri	*Arant.an.ſcrup.ii.*	*Saluiæ*
Maioranæ	*Lauendulæ*	*Roriſmarini*
Hyſsopi	*Menthæ*	*Betonicæ*

Fol. lauri an.p.i. M. Deſtillentur cum aqua Aniſi, vel Caryophyllorum per Bociam cupream, Deſtillatis, oleum rectifica cum vnc. iii. Styracis liquidæ, peracta rectificatione in Bocia ſine fœcibus cum aqua quæ tranſit ſimul in deſtillatione, R. oleum rectificatum & adde de nouo ſtyracis calamitæ, Myrrhæ an.vnc.ii. Laccæ, ſuccini albi an. vnc.i.ſ. Maſticis, Thuris, Aſſæ dulcis an. vnc.i.ſ. quibus pulueriſatis, affundatur oleum & aqua, & viciſsim deſtillentur, peracta & hac deſtillatione adde

Zingiberis,	*Zedoariæ,*	*Galangæ an.drach.i.ſ.*
Rhabarbari drach.ſ.	*Gentianæ,*	*Cubebarum an.drach.i.ſ.*
Croci drach.ſ.	*Cinnamomi vnc.i.*	*Nucis Moſchatæ,*
Macis	*Caryophyll. an.drach. vi.*	*Calami odor. vnc.ſ.*

M. & deſtilla vt ante, deinde ſepara oleum & ſerua pro Balſamo.

Balſamum aliud.

℞. *Rad. Angelicæ*	*Valerianæ*	*Chamæleonis albi*
Chelidonii	*Enulæ*	*Cichorii ana drach.i.ſ.*
Herb. Chelidonii	*Meliſſæ*	*Adianti*
Chamædrios	*Maioranæ*	*Verbenæ*
Roſmarini	*Saluiæ*	*Menthæ*
Chamæpityos	*Hyſſopi*	*Stœchados*
Fol. lauri an.p.i.	*Florum verbaſci*	*Hyperici*

Cent.minor.	*Viol.lutearum*	*Betonicæ*
Chamomillæ	*Nardi Celticæ*	*Flor.roſ.ana p.i.*
Sem.aniſi	*Ocymi*	*Carduibenedicti.*
Sem.pæoniæ an ℥i.	*Baccar.iuniperi*	*Cort.citri an.vnc.ſ.*

Omnia inciduntur, & mixta induntur ampullæ, macerant urque ex olei è reſina abiegna lib.i.vnc.iv.aquæ cinnamomi ſtillatitiæ lib.4. Deinde deſtillantur vt oleum è ſemine aniſi: poſtea

℞.Styracis liquidæ vnc.iij. Myrrhæ, Styracis calam.ana vnc.ij. Thuris, Maſticis, Laſeris ana vnc.i.ſ.

Hæc liquore ſuperiore ſtillatitio perfunduntur, vrgenturque ex argilla: Tum

℞.Rhabarbari ℥i.	*Gentianæ ſcrup.iv.*	*Zedoariæ*
Galangæ ana ℥ij.	*Cinnam.vnc.i.*	*Nucis moſch.*
Caryoph.an.℥vi.	*Croci drach.ſ.*	*Cubebarum ſcrup.iv.*

Hæc conteruntur, imponunturque ampullæ mundatæ, & oleo deſtillato permixta, item per operculum euocantur, tandem ſeparata aqua, oleum reconditur vaſi pro balſamo.

Balſamum aliud Villanouani.

℞.Galbani lib.i. *Gummi hederæ vnc.iij.*

Minutim conterantur & miſceantur terendo ſimul, & mittantur in Bociam vitreatam cum ſuo alembico, & deſtillentur in B. M. hoc deſtillatum commiſce cum olei Laurini drach.j. Terebinthinæ lib.j.

Deſtillentur & oleum ab aqua ſeparetur.

Balſamum Vigonis.

℞.Styracis calamitæ	*Ladani*	*Croci*
Thuris maſculi	*Gummi Arab.*	*Rubiæ tinctorum*
Gummi hederæ	*Aloes ſuccocitr.*	*Maſticis*
Caryophyll.	*Galangæ*	*Cinnamomi*
Nucis moſch.	*Cubebarum an.vnc.ij.*	*Myrrhæ*
Gummi elemi	*Bdellii ana ℥i.*	*Sagapeni*
Ammoniaci	*Opopanacis an.drach.x.*	

Olei omphacini lib.ij. Miſc.ac deſtilla, ſemelque vt artis eſt, rectifica.

Balſa-

Digitized by Google

Balſamum ad capitis dolorem.

℞. *Maſticis*	*Nucis moſch.*	*Cinnam. an. drach. i.*
Caryophyll.	*Galangæ*	*Zedoariæ*
Ladani an. vnc. i. ſ.	*Succi Ebuli*	*Succi cucum. ſyl. an. vnc. i.*

M. deſtillentur ſecundum artem.

Balſamum diuinum.

℞. *Spermatis Ceti, Sang. humani, Medullæ tauri ana lib. i.*
Cineris oliuarum vnc. ij. Moſchi vnc. i.

M. & deſtilla per retortam.

Balſamus ad paralyſin.

℞. *Macis* *Styracis ana vnc. i.* *Belzoini vnc. ſ.*
Terebint. lib. ij. Laterum antiquorum oleo Iaſmino extinct. q. ſ.

Fiat deſtillatio in alembico vitreo: tres fluent liquores, tertius eſt optimus.

Balſamus ad contracturas.

℞. *Caſtorei vnc. i.*	*Euphorbii vnc. ij.*	*Caryophyllorum*
Macis	*Nucis moſch.*	*Cinnam. an. vnc. i. ſ.*
Flor. ſaluiæ	*Lauendulæ*	*Lilii conual. an. m. ij.*
Maſticis	*Myrrhæ*	*Thuris ana vnc. ij.*
Mumiæ vnc. i. ſ.	*Olei ſpicæ vnc. i. ſ.*	*Gran. iunip. lib. ſ.*
Olei Laurini ℥iv.	*Terebint. lib. ſ.*	*Olei hyperic. lib. i.*

Digerantur, deinde deſtillentur.

Balſamus ad memoriam.

℞. *Cubebarum*	*Macis*	*Zingiberis ana vnc. i.*
Moſch. ſcrup. ſ.	*Piperis longi ℥i.*	*Croci drach. iij.*
Galangæ drach. ij.	*Nucis moſch.*	*Caryophyll.*
Granor. parad.	*Cinnam. an. ℥i.*	*Aqua flor. roſ. lib. i.*

Terantur, miſceantur ac deſtillentur, deſtillationi adde

Olei veteris lib. i.	*Olei de Been ℥i.*	*Caſtorei*
Euphorbii an. ℥iv.	*Synapi vnc. vi.*	*Olei citri*
Olei ſeſamini	*Hypericonis*	*Olei de ſpica.*
Olei de zibetto an. ℥ ſ.		

M. digere & deſtilla.

Digitized by Google

Balſamus ad vulnera.

℞. *Thuris*	*Maſticis.*	*Myrrhæ ana vnc.ij.*
Aloes	*Xyloaloes*	*Galangæ*
Cinnamomi	*Caryophyll.*	*Nucis moſch.*
Cubebarum an. ℥i.	*Aquæ vitæ vnc.iij.*	*Galbani vnc.ij.*
Terebint. lib.i.	*Gummi elemi vnc.ij.*	*Gummi hederæ vnc.ij.*

Maceratis ac digeſtis deſtillentur.

Balſamus ſulphuris, Antimonii, Martis, &c. tractatur à nobis in baſilica chymica lib. de metallis & mineralibus, &c.

CAPVT XXIII.

De vomitoriis.

VNiuerſales purgationes fiunt per ſeceſſum & vomitum, vt docet Galenus. Vacuatio per vomitum in longe maiore frequentioreque olim vſu erat, quam iam apud nos. Remedia, quæ vomitum prouocare ſolent, communi nomine vomitoria nuncupentur. Eorũ qualitas ab arte producta, ex iis cauſis indaganda eſt, quæ naturaliter vomitum concitant. Quod cum ita ſit, vomitus naturalis eſt opus & beneficium facultatis expultricis ventriculi, dum ea, quæ ob aggrauantem copiam, aut moleſtam qualitatem, aut ſubſtantiam venenatam & prorſus alienam illi aduerſantur & noxia ſunt, per œſophagum vi & impetu expellit, inferioribus ſuis partibus contractis: ſuperioribus vero dilatatis, vt docet Galenus pluribus in locis. Vomitiones arte concitatæ iſtorum ſunt generum, vt vel ventriculum nimia copia & quantitate preſſum moleſtent, ſiue ſit aqua, ſiue vinum, ſiue ſimilis quæuis potio, aut eundem qualitate ſua acri & mordicante vellicent, lácinent aut diſſoluant, & ſic ad vomitum excitent: aut tota ſua ſubſtantia prorſus ipſi contraria ſint, qualia ſunt quæcunque in venenorum numerum veniunt.

Hinc tres differentiæ medicamentorum vomitoriorum aquæ, ac ſupra purgantium efficiuntur: ſuntque vel benigna, vel mediocria, vel violenta, hoc eſt, quæ ſumma vi vomitum eliciunt.

Quas tres differentias vomitoriorũ remediorum vel ex ipſius Galeni ſcri-

ni ſcriptis eruere licet lib.1.de alimentis.cap.de ſeſamo & l.15.c.4.de vſu partium quo lectorem ablegamus.

Materia igitur, ex qua tria illa vomitoriorum genera componuntur, neceſſario quoque triplex ſtatuatur. Benignis fabricandis ſufficiet aqua tepida cum ſyrupo acetoſo vel oxymelite ſimplici, vel oleo oliuar. amygdalar.dulc, quæ in quantitate ſatis magna ſunt exhibenda. Mediocria paulo magis prioribus iſtis ſtimulant, & irritant expultricem ventriculi facultatem, quibus ſola & ſimplex accedit decoctio cum rad. & ſem.raphani, atriplicis, erucæ, naſturtii, cæpe: quibus addi poteſt, vel ſyrupus acetoſus compoſitus, vel oxymel ſcylliticum, aut hydromel quoddam compoſitum cum rad.aſari, prout vomitum tuum plus minus efficacius reddere voles.

Hic notandum eſt, quod vomitoria enarrata primi & ſecundi ordinis tum vſurpari queant, quando ſuperflui & noxii humores tunicis ſtomachi adhæreſcens euacuandi veniunt, qui alias progignunt cruditates: vnde ventriculi imbecillitas, flatus, ἀτροφία, & ſimilia ſymptomata, tanquam illatum comites indiuidui conſequuntur: in quibus purgantibus huic ſcopo deſtinatis, ſemper addenda erunt detergentia. Commemorata vomitoria tam benigna illa, quam mediocria, etiam vtiliter exhiberi poſſunt, quando ventriculus nimis repletus eſt vel vino vel cibo, nimiaque horum copia moleſtatur & grauatur, vt diſerte monet Hippocr. l.3.de diæta & alibi. Quod ad tertiam vomitoriorum ſpeciem attinet, quæ ſunt violenta, vt veratrum album, ab eorum qualitate, quæ ventriculo prorſus infenſa eſt; & è diametro ipſi aduerſatur, ſupra ſatis diximus. Vſus eorundem non vacat periculo. Nam vt Celſus inquit, illud ſcire oportet, omne eiuſmodi medicamentum (de elleboro verba faciens) quod potui datur, ægris non ſemper prodeſſe, ſemper vero nocere ſanis. Si igitur ex neceſſitate quis coactus ea præſcribere, & ægrotis propinare cogitet, varias prius circumſtantias conſiderare debet. Nam prima corporis regio ſemper prius purganda eſt: humores craſſi & viſcidi incidendi & attenuandi, & vacuationi per vomitum aptiores reddendi: omnes meatus corporis reſerandi, corpuſque optime nutriendum & humectandum, tam alimentis boni ſucci, quam balneis & fomentationibus peculiaribus: ſicut id dilucide docent Hippocr. & Galen. Aphoriſ.ſect.5. 6.Epid. Aphoriſ.9.

rik9.l.2.&13.l.4.& Celſus l.2.c. 13. Exempli gratia videbimus vomitoria antiquorum & aliorum.

Vomitorium Andreæ ex Arnoldo Villanouan.

R. Cort.Rad.Thapſiæ vnc. vi. Cartami excorticati vnc. iii. Cancellæ, Gummi Arabici an.vnc.1. Succi cucumeris aſinini drach. i:. mellis aſari q.ſ. Conficitur ſic. R. Duas partes mellis, & vnam ſucci aſari, & fac bullire ſimul, donec poſsit bene deſpumari: quo deſpumato, & colato, incorpora puluerem ſpecierum, denique reſeruetur in optimo vaſe ad vſum per annum.

V*omitiuum Nicolai.*

R. Thapſiæ Panormitanæ, Maio vel Iulio collectæ vnc. iii. croci Aphricani, vnc.i.ſ. Nucis vomicæ vnc.ſ. Cort.Rad.Raphani vnc.i.ſ. Aſari vnc.i. Mellis Aſari q.ſ.eſt.

In duabus libris mellis deſpumati adde vnc.iv.ſucci aſari, & bulliat ad ſucci conſumptionem. Et ſi ſuccum habere non volueris, pone thapſiæ, aſari an. vnc.ij.ſ. & dimidiam catapuciarum, & totum depone in aqua marina & bulliat vſque ad medietatem, & aqua ponatur in lib. ij. mellis deſpumati, & coque vſque ad aquæ conſumptionem, & cum tali melle confice.

Vomitiuum Patriarchæ.

R.Thapſiæ lib.1.	*Croci Aphricani*	*Cinnamomi*
Aſari an.vnc.ii.	*Catapuciæ vnc.ii.*	*mellis q.ſ.eſt.*

Detur cum tepida ante acceſſionem.

Aliud Patriarchæ.

R.Thapſiæ lib. iii. Aſari lib.ii. Caſtaneolæ vomicæ lib.1. Canellæ vnc.iix. Sem. Atriplicis lib.1. Granor. Catapuciæ excort. vnc.iii. Gummi Arabici vnc.iv. mellis quant: ſuff.

Doſis eius eſt vſque ad drach.ij. ſeruatur per annum.

Vomitiuum aliud Nicolai.

R.Thapſiæ drach. iv.	*Aſari baccari vnc.i.*	*Cinnamomi vnc.i.*
Croci hortulani ℥i.	*Sem. Atriplicis vnc.ſ.*	*Mellis quant. ſuff.*

Detur in modum caſtaneæ cum calida. Valet tertianariis, & quartanariis, ſed maxime competit quotidianariis.

Vomi-

Digitized by Google

Vomitorium ſcarpellæ Arnoldi Villanoui.

℞. Cort. Rad. Thapſiæ lib. i. — *Aſari an. vnc. ii.*
Sem. Carthami excort. vnc. iv. — *Gran. Catapuciæ excort. vnc. i.*
Auellanarum, — *mellis quant. ſufficit.*

Conficitur ſic: Tollæ lib. ſ. Cort. thapſiæ & vnc. ij. tere aliquantulum, & coque cum aqua marina vſque ad conſumptionem medietatis aquæ: deinde commiſce aquam colatam cum aqua marina vſque ad conſumptionem aquæ: quo facto catapuciam cum aliquantulum melle adiice: deinde adde puluerem ſpecierum, & commiſce totum diligenter, & reconde, & ſi vis, adde gummi Arabici: & vtere ſic ad omnes quotidianarios, & tertianarios, ad ſuperius cum calida, & ad inferius cum frigida. Doſis eius ad drach. iij. Probatiſſimum febribus interpolatis poſt ſeptem acceſſiones.

Electuarium ex elleboro vomitorium Heurnii.

R. Ellobori alb. ſicci & inciſi lib. i. — *Aquæ lib. xii. vel xiii.*

Fiat infuſio per tres dies naturales: hinc fiat decoctio ad medietatis exhalationem: factaque diligenti expreſſione, abiiciatur elleborum: adde mellis libras tres: repetatur coctio tam diu dum mellis ideam & conſiſtentiam induat: hoc electuarium in vitreo vaſe exceptum, vſui reponatur. Doſis eſt ab vnc. 1. ſ. ad vnc. ij. in tenuioribus à ʒ ij. ad vnc. ß exhibetur ex mulſa, vel aqua ſaccharata: & omniũ optime cum decocto aniſi. Si quis boli conſiſtentiam malit, coquatur prunis ardentibus in bolum. Quod ſi decipiendi ſint ægri, placentulis aut paſtillis illud includemus.

Hæc ſunt vomitoria noſtrorum Galenicorum; Chymica varia habet Rulandus in centuriis 1. Habet vomitorium ruptorium, quod rũpit abſceſſus & Apoſtemata, confert & anginæ, vide cent. 1. Curat cap. 14. cent. 2. cap. 52. 53. & 62. cent. 3. cap. 18. cent. 4. cap. 11. & 16. cent. 9. cap. 14. 35. & 36. 2. Eſt ſpiritus aureus quo curauit Hydropem, icterũ & aſtma cent. 1. cap. 25. 35. 3. Eſt vomitiuum ſudorificum, quod vocat aquam terræ ſanctæ, quæ curauit Epilepſiam, ſtranguriã & Iſchuriam cent. 4. cap. 31. & 33.

4. Eſt calix vomitorius ad curam omnium febrium.

5. Eſt crocus metallorum, ex quo concinnat vomitiuum purgatorium

rium pantagogum vide cent.5.cap. 13. Quod attinet crocum metallorum, is à nobis ex mente præceptorum meorum ſupra in c. 2. de Aquis expoſitus eſt; ſpiritum aureum & aquam terræ ſanctæ putat Doctiſſ. Quercetanus eſſe præparatoria ex antimonio & Mercurio: De his medicamentis vide noſtram Baſilicam Chymicam, ſunt præterea varia vomitiua inter Spagyricos præparata, vt ſal vitrioli vomitiuum, Arcanum præparatum ex vnguibus microcoſmi &c. De his omnibus & aliis in ſuo loco & noſtris Baſilicis ſat bene conſtat, tempus expoſtulat, vt ad reliqua huius libri requiſita nos exponenda accingamus.

Capvt XXIV.

De collutionibus oris & gargariſmis.

Collutiones oris, Græcis διακλύσματα, Medicamenta ſunt fluida, quæ in ore continentur, & ſine deglutitione, linguæ beneficio, hinc inde agitantur, doloribus dentium & gingiuarum affectibus inprimis deſtinata.

℞. Rad. pentaphylli, filicis an. ℥ iij. rad. biſtortæ drach. ij. fol. Betonicæ, rutæ, ſaluiæ, flor. Roſar. rubr. an. M. ſ. Coq. in ſ. q. vini rubri aſtringentis ad tertias pro oris collutione in dolore dentium. His finitima ſunt Gargariſmata, medicaméta ſcilicet fluida quibus fauces ſine deglutitione colluuntur, dum nimirum humor ore contentus verſus caput aſperæ arteriæ ſua grauitate, reclinato capite, defluens ſpiritu erúpente repellitur, motuq; reciproco agitatur. Varios autem ob fines adhibentur gargariſmi. Alii enim adhibentur ad repellendum; paranturque ex roſis, balauſtiis, plãtagine, prunella, myrto, acacia agreſta, diamoro, rob. nucum, ſyrupo myrtino, cydoniorum, & ſimilibus.

Alii ſunt diaphoretici, qui habent vim reſoluendi & diſcutiendi paranturque ex chamæmelo, meliloto, origano, ſaluia, ruta, hyſſopo, calamintha, pulegio, thymo, ſatureia, calamo aromatico, & ſimilibus, qui non ſolum in tonſillarum & gargareonis inflammationibus ac tumoribus, ſed & in paralyſi vſurpantur.

Alii ſunt maturantes, ex ſemine althææ, maluæ, lini, fœnigræci, caricis. paſſulis, croco, chamæmelo, oleo amygdalar. dulcium. Alii ſunt abſtergentes, ex ſaluia, hyſſopo, agrimonia, ceterach, maiorana, radice gly-

Digitized by Google

glycyrrhizæ.paſſulis,corticibus capparum,melle roſato,oxymelite,ſyrupo de praſſio,de glycyrrhiza parantur.

Alii conſolidantes,alii ἀποφλεγματίζοντες, de quibus mox in ſpecie dicetur.

Ex Medicamentorum autem ad quemcunq; etiam ſcopum ea ſolũ ſeligenda ſunt,quæ nec ſapore, nec odore ingrata ſunt,nec venenoſitatem & malignitatem aliquam habent; cum facile fieri poſſit,vt aliquid præter voluntatem etiam deglutiatur.

Parantur autem alias ex aquis deſtillatis, alias ex decoctis conuenientibus,in quibus rob vel ſyrupi diſſoluuntur,proportione ſubtripla, ſubquatripla,vel ſubſextupla,ita vt ad lib.j.aquarum deſtillatarum vel decoctionis ſumantur ℥ij. ℥iij. ℥iv.quibus interdum aliquid ſpecierum Aromaticarum adiicitur,atque miſta omnia tepide adhibentur.

℞. Aq.prunellæ ℥iv.acetoſæ,roſar.ana ℥ij. diamori ℥j.ſ.nitri præp. ʒß.F.collutio oris,in inflammatione faucium & æſtu.

Alius. ℞. Aqu.prunellæ,plantag.fragariæ,acetoſæ,lactucæ ana ℥iij. ſyr.de roſis ſiccis,mell.roſati col.an.℥j.diamori,rob berber.an.ʒvj.aceti roſac.℥ß. F.Gargariſmus incipiente inflammatione.

Alius. ℞.Aq.plantag.prunellæ,lac caprinum,M.pro gargariſmo.

Alius. ℞.Saluiæ,hyſſopi,origani ana m.j.Cort.rad.apii ʒij. paſſul.℥j. hordei p.j. Coqu.in ſ.q.aq.ſ. Colaturæ R.lib.ſ.adde mell.roſat.col.ſyr. de praſſio ana ℥j.ſem.Nigellæ ℈ij. Fiat Gargariſmus detergens.

CAPVT XXV.

De Apophlegmatiſmis.

APophlegmatiſmi & ipſi Medicamenta ſunt, quæ ore detinentur, pituitamque è capite & vicinis locis proliciunt, vnde & nomen habent. Plerique etiam appellant μασσητήρια ſeu maſticatoria. Verũ hæc appellatio vni ſaltem τῷ ἀποφλεγματισμῷ differentiæ competit. Nam Apophlegmatiſmi ſeu Medicaměta,quæ ori & faucibus,ad fundendos & eluendos humores craſſos & pituitoſos adhibentur,non vna forma ac modo fiunt,etſi materia conueniant,vt iam dicemus.

Primo enim forma gargariſmi ἀποφλεγματίζοντα vſurpantur: Exempli gratia,

℞. *Origani* *Pulegii* *Maiorana*

Digitized by Google

Betonica *Ruta* *Zingiberis*
Piperis *Pyrethri* *Stœchad. Arab. ana vnc. ß.*
Maſtiches *Gran. Pæon. ana ℨiij.* *Staphidis agriæ*
N. Moſch. ana drach. ß. *Sinapi drach. vj.*

Contuſa coquantur in vini ſ.q. ad tertias. Colatura ſeruetur in Epilepſia pro Apophlegmatiſmo, quo os collui, cum vel ſine gargariſatione poteſt.

Deinde Medicamenta teri, & cum liquore conuenienti in formam Electuarii redigi poſſunt, quo palatum inungitur. Exemplum eſto:

℞. *Pulu. Macis* *Caryophyllorum* *Synapis*
Pyrethri *Zingiberis ana* ℈ß. *Mellis vnc. ß.* Miſce.

Tertio ſunt Maſticatoria dicta, quæ diutius in ore retenta & maſticata, partim calore ſuo pituitam liquant, fundunt, ac eliciunt, partim vi, qua pollent, ſtimulandi facultatem cerebri expultricem ad ea, quæ moleſta ſunt, eiicienda irritant. Hæc iterum tribus modis fieri poſſunt.

Primo enim ſaltem Medicamenta ſimplicia, vel integra, vel conciſa nonnihil, ore detinentur, & maſticantur.

Ita Maſtichæ, Vuæ paſſæ, Pyrethrum, & ſimilia vel ſola, vel miſta pro Apophlegmatiſmo maſticantur.

℞. *Maſtiches* ℨij. *Rad. Pyrethri* *Sem. Staphidis Agriæ ana* ℨß.

Conciſa concidantur, atq; ſi lubet, addantur Vuarum paſſarum ℥ij. & maſticentur.

Secundo eadem Medicamenta trita, & mellis vel ceræ, ſufficiente quantitate excepta in Trochiſcos, inſtar lupinorum vel auellanarum pondere ℈j. formantur.

℞. *Piperis longi* *Nucis Moſch. ana* ℨj. *Pyrethri*
Staphid. agriæ ana ℈ij. *Sinapis* ℈j. *Mellis q. ſ.* F.

Vel: ℞. *Piperis albi* *Pyrethri* *Zingiberis*
Cubebarum ana drach. j. Trita excipiantur Maſtiche.

Tertio eadem Medicamenta trita linteo forti excepta in nodulum conformantur, qui dentibus teri & maſticari poſſunt.

℞. *Cubebarum* *Piperis albi ana drach. j.* *Pyrethri drach. ß.*
Maſtiches ℥ß. Contuſa & commiſta nodulo vel ſacculo linteo includantur & maſticentur.

Cum autem his Medicamentis omnibus hoc commune ſit, vt humores à cerebro, inprimis circa baſin eius hærentes in fauces, vt per os eiician-

Digitized by Google

triiciantur, deriuent: facile hinc patet, iis, quibus fauces, & interior oris regio læſa eſt, aut qui alias deſtillationibus ad fauces & pulmones obnoxii ſunt, Apophlegmatiſmos non conuenire; cum iis potius humores à faucibus auertendi, quam ad fauces trahendi ſint.

Maſticatorium I. Quercetani.

℞. *Sem. ſtaphyſagriæ*	*Erucæ*	*Sinapis ana ʒij.*
Pul. flor. Betonicæ	*Hyſſopi ana ℈j.*	*Salis Ammon. ʒß.*
Pyrethri ʒj.	*Maſtiches*	*Ceræ q. ſ.*

Fiant Trochiſci forma fabæ ſimiles.

Maſticatorium diuulſorium ad Paralyſim.

℞. *Diatrag. calidi ʒij.*	*Maſtiches ℥ß.*	*Pyrethri*
Staphyſagriæ	*Gran. Paradiſi*	*Coſti*
Zingiberis ana ʒj.	*Piperis longi*	*Caryophyll. ana ℈j.*
Pul. Rad. Ireos	*Turbith gummoſi ana ʒß.*	

Diſſoluantur cum Syrupo de Stœchade, F. Maſticatorium.

Maſticatorium pro delicatis.

℞. *Rad. Pyrethri in Oxymelite macerata, exſiccata & puluerata,*
Staphyſagriæ, *Sacchari candi ana ℥ß.*

Excipiuntur mucilagine Gummi Tragacanthi, & fiat Maſticatorium.

CAPVT XXVI.

De Dentifriciis.

DEntifricia, Græcis *ὀδοντοτρίμματα, καὶ σμήγματα ὀδόντων*, inprimis ad dealbandos, extergendosque & ſtabiliendos dentes, gingiuasq; laxas comprimendas parantur. Eſt autem dentifriciorum non vnus modus. Primo enim liquoribus conuenientibus ablui, aut goſſypio vel panno lineo apto liquore imbuti dentes fricari poſſint.

℞. Aq. Prunellæ, Saluiæ, Fragar. an. ℥ij. Aluminis vſti drach. j. Camphoræ ℈j. Mell. roſati colati, Diamor. ana ℥j. M. ad dentes emundandos.

Poteſt talibus & ſpiritus vitrioli admiſceri. Nam, vt Crato, conſil. 72. ſcribit, ad dentium putredinem & cariem tollendam vix vlla res melior eſt, quam ſpiritus vitrioli.

Deinde forma linimenti eadem adhiberi poſſunt,ſi pulueres,melle, oxymelite ſimplici,ſcillitico,melle roſato,vel ſyrupo roſarum excipiantur.

℞.Rad.Ireos ℥j.pumicis ʒij.alumin.vſti ʒß.oculorum cancri,corall. rubr.ana ʒj. In puluerem redacta, excipiantur melle roſato,cui etiam aliquid oxymel.ſcyllit.addi poteſt. F.Linimentum.

Vel: ℞. Pulu.ireos,rad.fragor.roriſmarini ana ʒj.ſanguinis dracon. ʒj.ß.Caryophyll.corall.rub.ana ʒß.Maſtiches ℈j. roſ.rub.aluminis vſti ana ℈ß. Aſpergantur primo aqua roſar.Deinde cum oxymelite ſcillitico redigantur ad craſſitiem Electuarii vel Linimenti ad gingiuas tabeſcentes. Crato.

Tertio, forma pulueris dentibus affricantur.

℞. Corall.ʒij.oculorum cancri,pumicis ana ʒj. cinnam. maſtiches ana ʒß. Fiat Puluis.

Quarto formantur trochiſci vel penicilli inſtar ſuppoſitoriorum, quibus exſiccatis & induratis dentes fricentur.

℞.Farinæ Laterum,C.C.vſti præp.pumicis,corall.rubr.præpar.ana ʒj.Galliæ moſchatæ q.v.Miſceatur cum Tragacantha in aqua roſarum ſolut.Formentur paſtilli,qui exſiccentur ad dentifricia.

Poſt Dentifricia cõmodum eſt,ſi os colluatur vino inprimis,in quo radix ireos,vel aliud quid conueniens maceratum ſit.

CAP. XXVII.

De Glandibus & Clyſteribus.

GLandes Græcis βάλανοι,vulgo ſuppoſitoria,ſunt Medicamenta ſolida,quæ ano immittuntur,figura oblonga & tereti, inſtar glandis, vel candelæ cereæ,4.vel 5.digitos tranſuerſos longa.Nam nimia longitudo vix vtilis eſt;cum ſi facultatem expultricem irritare debeant,non pręſtent id,niſi qua parte inteſtini recti extremũ tangant.Verum enimuero glandes non ſemper in eundem vſum parantur. Frequentiſſime quidem adhibentur,vt aluum laxent,facultatemq; expultricem ſtimulent:Interdum tamen ob alios quoq; effectus. Cum ſcilicet vlcus eſt in inteſtino recto,vt detergeant,conſolident & exſiccent:cum dolor adeſt,vt eum ſedent & demulceant:cum humores verſus ſuperiora ruũt, vt retrahant,& reuellant:cum aſcarides adſunt,vt eaſdem interficiant.

Tria genera glandiũ. Glandium tria ſunt genera:Lenes,quæ infantibus ſufficiũt,ex lardo, ficu

ficu inuerſa, ſeuo Hircino, Bubulo, caulibus & radicibus Betæ, Braſſicæ, Bliti, Mercurialis, fiunt. Mediocres parantur ex melle ad craſſitiem cocto, ſtercoris muris nonnunquam addito, ex vitello oui, Sale, & modico Croci, & melle, ſapore albo. Fortiores componuntur ex melle, ſale, & ſpecierum purgantium puluere, vt Hieræ ſ. Hieræ cum Agarico, Hieræ Logadii, Aloe. Fortiſſimi cum ſpeciebus ad ſuppoſitoria parãda cõuenientibus, puluere Ellebori albi, Euphorbii, Scammonii, Turbith, Colocynthidis, Sale Indo, Ammoniaco, nitro, felle Taurino: quibus vtimur tantummodo, cum facultas ſopita eſt, & à diſtantioribus locis retrahere conamur. Exempla hæc ſunt:

℞. Mellis crudi vnc. j. Spec. Hieræ ʒj. Salis ʒß. Coq. melle ac ſale ſpeciebus adiectis. Fiat ſuppoſitorium.

Vel: ℞. Pulu. Agarici, Colocynthid. ana ℈ß. Hieræ, Salis gemmæ an. ℈j. Mellis q. ſ. Fiat ſuppoſitorium.

Vel: ℞. Mellis ad ſpiſſitudinem cocti vnc. ß. Hellebori albi, Scammonii, Salis gemmæ ana ℈ß. Fiat ſuppoſitor.

Glandes de iis, qui in ano habent vlcera, fiſſuras, inflammationes, atque alios tumores, & cum ex Hæmorrhoidibus dolores infeſtant, incommode applicantur: dolorem enim exaſperant; Ad dolorem v. ſedandum tale ſuppoſitorium parari poteſt.

℞. Opii. Croci, Caſtorei ana ℈ß: cum melle cocto aut cera & oleo Nymphææ, vel Violarum formetur ſuppoſitorium.

Imo cum ne duritiem glandium, dum anus clauditur, ægri hoc modo affecti ferre poſſint, ex linteis & floccis mollibus in turundam conformatis, Medicamenta, quibus opus eſt, tum applicantur.

℞. Spumæ argenti, Ceruſſæ ana vnc. ß. Pompholygos, Croci, adipis Anſeris ana ʒij. Vitelli oui aſſati N. j. vini antiqui & ol. roſacei q. ſ. Fiat Linimentum ad inflammationes Rhagadas & vlcera ani, quo turunda illinatur. Nunc de Clyſteribus.

Clyſter Græcis κλυστὴρ, κλυσμὸς, κλύσμα & ἔγκλυσμα ab eluendo dictus, etſi id genere omni Medicamenti genus ſignificet, quod liquidum in partem aliquam infunditur: tamen in ſpecie, vt & ἔνεμα, ab iniiciendo, plerunque accipitur ſolum pro Medicamento, quod per anum in inteſtina iniicitur. *Clyſter.*

Varios autem ob fines iniiciuntur Clyſteres, variæ oriuntur Clyſterum differentiæ: Quidam. n. aluum laxant; atq; horum alii emolliendo *Clyſteres varij.* *Clyſteres emollientes.*

id præſtant, qui fiunt ex fol. Maluæ, Altheæ, Parietariæ, Brancæ Vrſinæ, Atriplicis, Violariæ, Rad. Altheæ, Lilior. alborum, Sem. Lini, Fœnugræci, Althææ, Pſyllii, Prunis, ficubus, oleo communi, Violarum, Chamæmelino, Amygdal. dul. Butyro ſine ſale, mucilaginib. pulpa caſſiæ.

Clyſteres purgantes. Alii purgando, quibus purgantia Medicamenta adiiciuntur. Quidam abſtergunt, qui nimirum componuntur ex hordeo, Mercuriali, Parietaria, Abſynthio, Agrimonia, Cent. minor. Piſis, Ciceribus, Lupinis, Furfuribus, Melle roſatō, Hiera.

Clyſteres ad flatus. Quidam ad flatus diſcutiendos & excludendos componuntur, ex Chamæmelo, Ruta, Origano, Calamintha, Aneto, Baccis lauri, ſemin. Rutæ, Aniſi, Cumini, Carui, oleo Rutaceo, Laurino, Anethino, Chamæmelino, Elect. de Baccis Lauri.

Clyſteres aſtringentes. Quidam aſtringunt, paranturq; è Polygono, Plantagine, Roſis Eubæis, Equiſeto, Myrto, Balauſtiis, Nuce Cupreſſi, Gallis, Acacia, Cydoniis, Berber. cupulis glandium, Sem. Acetoſæ, Portulacæ, ſanguine Draconis.

Clyſteres glutinantes. Quidam glutinant, componunturque è ſanguine Draconis, Thure, Myrrha, Sarcocolla, Terra ſigillata, Bolo Armeno.

Clyſteres ad dolores ſedandos. Nonnunquam & ad dolores inteſtinorum & renum fiunt ex Anodynis clyſteres: Exempla quædam in media allata, veritatem dicent.

Clyſter emolliens: ℞. Rad. Althææ, Liliorum albor. ana ℥j. Maluæ, Parietariæ, Mercurialis, Brancæ Vrſinæ ana m.j. Sem. Lini, Fœnugræci ana ℥ß. Ficuum N. iij. Coqu. in ſ. q. aquæ. Colaturæ R. lib. j. adde Caſſiæ extractæ ℥j. Diaprunis ſolu. ʒvj. Olei violacei, Chamæmel. ping. anſerinæ ana ℥j. F. Clyſter.

In febribus ſi aluus ſit adſtricta, & lumborum calor adſit, ex emollientibus & refrigerantibus Clyſteres componimus tales.

℞. Maluæ, Violariæ, Parietariæ, Endiuiæ ana m.j. Fumariæ m.ſ. Flor. Chamæmel. p.j. Sem. 4. frigid. maior. ana ʒj. Tamarindorum ʒvj. Paſſularum ℥ß. Coq. in ſ. q. aquæ. Colaturæ R. lib. j. adde Caſſiæ pro Clyſter. ℥j. Elect. Diacathol. ʒiij. Olei violacei ℥iij. F. Clyſter.

Alius purgans materiam craſſam in Paralyſi: ℞. Calamenthi, Pulegii, Origani, Centaur. min. Mercurialis ana m.j. Polypodii querni, Sem. Carthami in petia ligati ana ʒvj. Stœchad. Arab. ʒj.ß. Agarici in petia ligati ʒij. Coq. in ſ. q. aquæ. Colaturæ R. lib. j. Adde Elect. hieræ ſ. hieræ Logadii, Benedict. Laxat. ana ℥iij. olei Anethini ℥iij. Salis gemmæ drach. ſ. F. Clyſter.

Clyſter

Clyſter abſtergens in Dyſenteria: ℞. Hordei torrefacti m.j. Furfurum p. ĵ Verbaſci, Agrimoniæ ana m.ß. Coq. in ſ.q. aquæ. Colaturæ R. ℥xviij. Olei roſ. compl. ℥j. vel mellis roſati, Sacchari rubri ℥j.ß. F. Clyſter.

Clyſter adſtringens in Dyſenteria: ℞. Seri lactis, in quo chalybs ſit extinctus lib. j.ß. Seui hircini ℥ß. olei Roſar. completi, omphacini vel cydonior. ℥j. Succi Plantaginis ℥ß. Boli armeni ℥j. F. Clyſter.

Clyſter in calculo: ℞. Maluæ, Parietariæ, Veronicæ ana m.j. Abſynthii m.ß. Colaturæ R. ℥xv. ol. Amygdal. dulc. amar. an. ℥j.ß. Sacchari ℥j. Fiat Clyſter.

Clyſter in Colica: ℞. Veronicæ m.iij. flor. Sambuci m.j. Abſynthii m.ſ. R. Colaturæ lib. j.ß. Sacchari ℥iij. Aloes drach. j.ß. ebulliant rurſus. Fiat Clyſter.

Clyſter in Mania: ℞. Maluæ, Althææ, Violarum ana m.j. Lactucæ, fol. Cucurbitæ an. m.ß. Prunorum N.x: 4. ſem. frig. maior. ana ʒj. Decoque in ſ.q. aquæ ad tertias: Iuris decocti R. lib. j.ß. Caſſiæ extractæ ſacchari ana ℥j. Olei violacei ℥iij. Fiat Clyſter.

Clyſter in Phrenitide: ℞. 4. Emollientium, Lactucæ ana m.j. Prunor. N. xx. Sem. 4. frig. maior. ana ℥ß. flor. Violarum, Nymphææ ana p.j. hordei integri p.j. Fiat decoctio: In colatura diſſolue Sacchari rubiæ, Caſſiæ ana ℥j. Olei violacei ℥iv. ſalis parum, M. Fiat.

Clyſter in Apoplexia: ℞. Centaur. minor. Mercurialis ana m.j. Stœchados, Aſari ana p.j. Sem. Carthami, Cumini Roma. Carui ana ʒij. Coque in ſ.q. aquæ ad tertias: Colaturæ R. ℥x. in quibus diſſolue hieræ logadii drach. vj. Mellis roſati ℥j. Olei rutacei ℥ij.ß. Salis drach. j.ß. Fiat Clyſter.

Clyſter in Paralyſi: ℞. Centaurii, Rutæ, Hyſſopi, Origani, Roriſmarini, Maioranæ, Betonicæ, Saluiæ vtriuſque, Iuæ, Aſari, Stœchados ana m.j. Agarici drach. v. Pulpæ Colocynth. ℥ß. Coque in ſ.q. aquæ: Collaturæ R. lib. j. Hieræ Pachii ℥j. Salis gemmæ drach. j.ß. Miſce. F. Enema.

Clyſter in Letharga: ℞. Rad. Enulæ, Pœoniæ, Acori, Calami Aromat. ana ℥j.ß. Colocynth. drach. ij. Polypodii quercini ℥j. Sem. ſeſeleos, Cumini, Ameos ana drach. ij. Aniſi ℥ß. Sem. Cartha. drachm. vj. Menthæ, Verbenæ, Centaurii minor. Hyſſopi, Origani, Abſynthii ana m.j. Caricarum N. xiij. Fiat omnium decoctio in ſ.q. aquæ. In colaturæ ℥v. diſſolue Electuarii Indi, Benedictæ Laxatiuæ ana ℥ß. Oleo. Rutæ, Chamomillæ, Coſtini ana ℥j. Mellis Anthos ℥j.ß. Salis communis, Salis gemmæ ana drach. j. Fiat Clyſter.

Clyſter

Digitized by Google

Clyſter in Caro: ℞. Parietariæ, Maluæ, Hyſſopi ana m.j. Origani calamint. Centaurii minor. Sampſuchi ana m.j. Agarici albiſſ. Sem. Carthami an. ℥j. polyp. querc. ℥ß. ſacchari q.v. Stœchad. Arab. p.ij. Decoque in ſ.q. aquę, donec dimidium relinquatur, iuris decocti R. lib.j Diaphœn. ʒvj. hieræ picræ Galeni ℥j. olei Rutacei ℥iij ſalis foſſilis ℥ ſ. M.F. Enema.

Clyſter in Conuulſione: ℞. Maluæ, Biſmaluæ, flor. Camomillæ, origani, fol. Lauri, Betonicæ, Maioranæ an. m.j. Agarici in petia ligati ℥j. Coque in ſ.q. aquæ ad lib.j. In Colatura diſſolue Hieræ ſimpl. ʒj. Turpeti electi ℥ß. Olei Camomillæ ℥ij. M. Fiat.

Clyſter in Catalepſi: ℞. Mercurialis, Betæ, Saluiæ, Pulegii, Rutæ ana m.j. Flor. Stœchados, Chamomillæ, Meliloti, ana p.j. Polypodii quercini, Fol. Senæ Alexand. ana ℥ß. Cẽtaurii m.ſ. Rad. Altheæ ℥j. ſem. Carthami ℥ß. Hellebori ʒj. Fiat decoctio in decocto galli antiqui, Colaturæ adde Confect. Hamech ℥ß. Hieræ Logadii ʒvj. Trochiſcorum Alhandali ℈j. Mellis Anthoſati ℥j. Olei Rutacei, Anethini, Chamœmelini ana ℥j. Salis communis ʒj.ſ. M. Fiat.

Clyſter in Melancholia Hypochondriaca. ℞. Herb. Matricariæ, Thymi, Mercurialis, Parietariæ, Biſmaluæ an. m.j. flor. Geniſtæ, Sambuci, Chamomillæ, Roriſmarini, Borraginis, Epithymi ana m.ſ. Rad. Polypodii drach.vj. Sem. Cumini, Anethi, Aniſi, Vrticæ ana drach.ij. Rutacei ʒj. Decoque in ſ.q. aquæ ad tertias, colentur, Colaturæ R. ℥xiv. Mellis roſati colati vnc.j. Olei Camomillæ, Violarum ana drach.ß. Hieræ picræ ſimpl. Benedict. Laxatiuæ ana drach.iij. Vitelli oui j. Salis parum M.F.

Clyſter in podagra: ℞. Rad. Altheæ, Helenii, Polyp. quercini ana vnc.j. Centaurii min. Abſynthii, Rutæ, florum Camomillæ, Meliloti ana m.j. Fiat decoctio ad lib.j. In Colatura diſſolue Hieræ ſimpl. Terebinth. an. vnc.ß. Mellis roſacei vnc.j. Olei Rutacei, Anethini ana vnc.j.ß. Fiat.

Clyſter in inflammatione Hepatis: ℞. Decocti communis lib.j. Olei violacei vnc.iij. In quo diſſolue Caſſiæ ʒvj. Mellis roſacei, Sacchari rubei ana vnc.ß. Fiat Clyſter.

Clyſter in impetu doloris à calculo: ℞. Rad. Althææ ℥ij. Rad. graminis. Apii, Petroſelini ana ℥j. Maluæ, Parietariæ, Mercurialis ana m.j. Ficuum N.xx.4. Sem. frigid. maior. Sem. Aniſi, fœniculi ana ʒiij. Sem. Seſeleos, Apii, Petroſelini ana ʒj. Lini, Fœnugræci ana ℥j. Flor. Camo. Rom. Meliloti ana m.ß. Coque in ſ.q. aquæ ad tertias. Huius Colati R. ℥x. Mellis roſat. ℥iij. Bened. Laxat. ʒj.ß. M. Fiat Enema. Ab extra etiam pro fomento conuenit.

Clyſter

Clyſter in dolore toxendico: R. Maluæ, biſmaluæ, violarum, centaur. minoris, chamædryos, chamæpit. origani, pulegii, calament. an. m. ſ. ſem. aniſi, fœniculi, rutæ an drach. j. Flor. roriſmarini, chamomillæ ana p. j. F. Decoctio ad lib. j. In colatura diſſolue Hieræ ſimplicis, diaphœnic. drach. ij. mellis anthoſati vnc. j. olei liliorum, camomillæ ana vnc. j. ſ. Miſce fiat clyſter.

Clyſter adſtringens in dyſenteria: R. Pſidiarum, balauſt. N. cupreſſi, ſumach, myrtillorum ana drach. iij. roſ. rubearum, plantaginis ana M. ſ. Coque in aqua ad tertiam partem, in colat. lib. j. diſſolue acaciæ drach. iij. hypociſt. drach. j. gummi Arabici, tragacanthi, maſticis ana drach. ſ. Trochiſc. carabe drach. ij. Boli armeni præparati, lap. hæmatit. an. dr. j. Vitell. ouorum num. iij. M. Fiat clyſter.

Oleum diacolocynthidos carminatiuum purgatiuum Quercetani.

℞. *Herb. ſicc. rutæ*	*Calamenti*	*Origani*
Pulegii an. M. j.	*Sem. Dauci*	*Cumini*
Fœniculi	*Bacc. Lauri an.* ℥ j.	*Ol. Oliuar. lib. ij.*
Vini rubri lib. j.		

Coquantur ad vini conſumptionem, cum hoc oleo ſic præparato decoque pulpæ colocynthidos vnc. ij. digerantur ad ignem B. M. cal. per 12. horas, dein bulliant per 2. horas donec oleum vim totam colocynthidos attraxerit, tandemque exprimantur & colentur. Hoc oleum in officinis parari, diuq; adſeruari poteſt: doſis vnc. j. vel vnc. ij. prout maiori vel minori operandi efficacia opus fuerit, cum iure ad omnes ſoporiferos affectus, apoplexiam, lethargum, & ſimiles.

Oleum aliud carminatiuum purgatiuum I. Q.

℞. *Ariſtolo. rot.*	*Gentianæ an.* ℨ. ß.	*Tormentillæ* ℥ j.
Centaur. minor.	*Summit. oleæ,*	*Marrubii*
Abſinthii pontici,	*Perſicariæ*	*Lupulorum*
Diptamni an. M. j.	*Sem. Polii monta.*	*Portulacæ*
Citrii	*Carduibened.*	*Lupinorum*
Sem. conta an. ℥ j.	*Amygd. amar.* ℥ iij.	*Flor. Hyperici*
Perſicæ arboris	*Stœchados an. p. ij.*	*Myrrhæ vnc. ß.*
Turbith	*Hermodactyl. an.* ℥ j.	*Pulpæ colocynthidos* ℥ ij.

PP Contun-

Digitized by Google

Contundenda contundantur & M. cum lb. iv. olei oliuarum & lib. j.ſ. vini albi generoſi: Dein bulliant ad vini conſumptionem, in fine addendo ij. vel iij. bouis fella, prius ad B.M. optime depurata ſeu defæcata & fiat oleum. Hoc oleum mixtum cum lacte aut iure quodam cōgruo in ſ. q. ad fingendum Enema, ſumma erit medela aduerſus lumbricos quoſuis. Doſis infantibus vnc.ſem. vel drach. vj. cum lactis ℥iv. aut v. vt F. Clyſter, medioctiter robuſtis ſat eſt vnc. j. ℥j.ß. ad ℥ij.

CAPVT XXVIII.

De Errhinis & Ptarmicis.

ERrhina vt nomen Indicat, ſunt Medicamenta, quæ intra nares adhibentur: quod vario fine fit, aut ob excrementa è cerebro euacuāda, ſternutationemque mouendam, quod quæ faciunt in ſpecie ptarmica nominantur; aut ob meatuum obſtructionem aperiendam; aut ob exulcerationem ſanandam; aut ſanguinem ſiſtendum. Vnde & Materia Errhinorum non ſemper eadem, ſed varia, pro variis ſcopis; in genere dicuntur Naſalia ſiue caputpurgia; Eorum effectus ſic demonſtramus. 1. Aut enim liquida infunduntur & attrahuntur. 2. Aut in oblongam figuram formata naribus induntur. 3. Aut in forma linimenti naribus illinuntur. 4. Aut per Inſtrumentum, quod *ῥινεγχύτης* dicitur, iniiciuntur 5. Aut ſicca naribus inſlantur.

Caputpurgium in 1. Forma.

Caputpurgia ſiue errhina formæ liquidæ fiunt ex aquis ſiue ſuccis, aut decoctionibus rad. herbar. & flor. conuenientium. Huic ſcopo maxime inſeruient aquæ maioranæ, ſaluiæ, roſmarini, betonicæ, hyſſopi, pæoniæ, aliæque cephalicæ, quarū vel binæ, vel plures inuicem mixtæ & tepefactæ, in nares infunduntur, quibus quarta vel ſexta pars vini promptioris penetrationis ergo additur, hæ & ſimilia errhina omnium ſunt mitiſſima. Vt validius attrahant, adde enarratis aquis ſuccos depuratos maioranæ, anagallidis, ſyrupum ſtæchados, & oxymel ſcylliticum. Si opus fuerit maiori attractione & euacuatione, macera radices cyclaminis iridis, ac vnum atque alterum folium peti reſiccatum, pulueratum, & in nodulum inditum, & ſic habebis inſigne medicamentum.

Digitized by Google

mentum, quod cerebrum à nubiloſis & turbulentis vaporibus expediet: vertiginibus quoque, lethargis & epilepſiis idem conueniet, additis horum affectuum ſpecificis, ſicut epilepſiæ eſt viſcus quernus, radix pæoniæ, flores tiliæ: Hæ ſunt formulæ liquidorum caputpurgiorum ſiue errhinorum, tam benignorum, quam mediocrium & fortiſſimorum.

Caputpurgium in 2. forma.

R. Pulu. herb. abſinthii	*Maiorana*	*Morſus gallinæ*
Betonica	*Saluia*	*Diptamni an drach.ij.*
Sem. Nigellæ	*Ameos*	*Rutæ an. drach.j.*
Trochiſc. albandal ℈iiij.		

Coquantur cum ſucco betæ & Mercurialis ad ſuccorum conſumptionem, dein incorporentur, cum terebinthina, & fiant naſalia ad longitudinem digiti & cordulæ ligata naribus indantur.

Caputpurgium 3. in forma linimenti paratum.

R. Pulu. flor. calendulæ	*Lauendulæ*	*Tiliæ arboris an. ʒj.*
Pulu.	*ſem. Pæoniæ Nigellæ*	*Sileris montani an. ʒß.*
Caſtorei ℈j.	*Hellebori drach.j.*	*Piperis gr. vj.*
Ligni aloes ℈ß.	*Moſchi*	*Ambræ an. gr. vj.*

Olei terebinthinæ & ceræ q. ſ. ad fingendum linimentum.

De hoc parum digito minimo inde in profundiſſimum narium locum, & optatos in purgando cerebro effectus videbis. Eſt quoq; aptiſſimum remedium ad vertigines, epilepſias, & ad ipſum repurgandum in infantibus ad hæc mala procliuibus cerebrum, quod acidis & ſeroſis humoribus plerunque obſidetur, ex quibus commemorata mala originem ducunt.

Caputpurgium aliud ad humores à capite in pectus defluentes reuellendos, & per nares expurgandos.

R. Gummi ammoniaci ʒj. *Pyrethri ſubtiliſſ. puluerizati* ʒiij.

Incorporentur optime cum ſucco radicis ireos in vnguenti conſiſtentiam. De hac mixtione parum baculi ad id aptati extremitati impone, & in narium profunditatem immitte, & ſtatim deſtiliari videbis magnam aquæ ſeroſæ quantitatem.

Digitized by Google

In quarta forma errhinorum, quæ per inſtrumentum, quod ῥινεγχύτης dicitur, apparantur, vt ſupra, ſi remedium liquidum profundius in nares iniici debet, ita vt nulla alia ratione validius attrahi poſſit. Ad eiuſdem compoſitionem inſeruient aquæ & decoctiones radicum, herbarum, ſem. & flor. huic ſcopo congruentium, vti iam ſupra diximus. Supereſt, vt loquamur de caputpurgiis in conſiſtentia ſicca, nempe de pulueribus, qui in nares penna vel ſimili inſtrumento inſufflantur. Huiuſmodi remedia, licet in genere quidem inter caputpurgia annumerentur: in ſpecie tamen ſternutamentis prouocandis inſeruiunt, idq; ſemper ad ipſius naturæ imitationem. Sicut enim ſternutatio à natura ſecundum Galenum excitatur, ſiue per rarefactionem aut fuſionem humorum ſeroſorum & acrium, qui in cerebro continentur, ſiue per vim naturæ, quæ conatur reiicere & expellere ea, quæ naribus noxia & infeſta ſunt: Sic etiam ars excogitauit ſternutamenti concitandi rationem, qua ipſi cerebro vacuando ſubuenit, idque medicamentis, quæ vel cerebrum calefaciunt, humores craſſos & pituitoſos in eodem ſedem figentes incidunt & liquefaciunt, & ſic aptiores expulſioni & euacuationi reddunt: vel mordicant & vellicant nares, vel vtrumque ſimul efficiunt, & ea ratione ſternutationem eliciunt. Vnde materia ſternutatoriorum plerumque eſt calida, ſicca, acris, pungens, & omnino tenuium partium: Hæc in ſpecie dicuntur Ptarmica.

Puluis ſternutationem prouocans.

℞. *Rad. Ireos*	*Fol. Maioranæ an.* ℥j.	*Sem. ſinapis*
Cubebarum	*Caryophyllorum*	*Piperis albi an.* ℈j.
Caſtorei ℈.ſ.	M.F. Puluis ex quo parum inſuffla naribus.	

Vel: ℞. *Pul. maiora.*	*Rad. Cyclaminis,*	*Hyſſopi an. drach.* j.
Sem. Nigellæ	*Pyrethri an.* ʒ j.ſ.	*Macis* ℈j.
Hellebori albi ℈.ſ.	*Moſchi gr.* viij.	M. F. Puluis.

Sternutatorium Martini Rulandi.

℞. *Sem. Nigellæ,*	*Hellebori albi an.* ℈j.	*Maioranæ*
Roſmarini	*Saluiæ an.* ʒß.	*Moſchi gr.* ij. F.
Vel: ℞. *Pyrethri* ℈.ß.	*Hellebori nigri* ʒj.	*Naſturtii* ʒ.ß.

Pulue-

Digitized by Google

Pulueréntur & includantur in nodulo: Maceretur nodulus in aqua roſarum & naſo admoueatur ſubodorandus; ſternutamentum citra moleſtiam excitat. Nunc ad Errhina varia accedemus illuſtranda Galenicorum.

Errhinum purgans & trahens bilem.

℞. Succi Roſarum ℥ ß. Vel ſyr. roſ. laxat. Diagridij drach. j. Mellis parum. M. ſi placet adde Farina lupinorum, vel hordei aut orobi parum.

Errhinum purgans pituitam.

℞. Rad. Pyrethi,	*Ireos an. ℥j.*	*Pulegii,*
Calamintha,	*Origani an. m. j.*	*Agarici trochiſcati ʒiij.*
Flor. Anthos,	*Stachados an. p. j.*	

Fiat decoctio in lib. j. diſſolue mellis anthoſati, mellis ſcillitici ana ℥iij. Fiat caputpurgium.

Aliud.

℞. Succi Ciclæ,	*Anagallidis depuratorum ana ℥iij.*
Vini albi ℥iv.	*Mellis ℥ij. Miſce.*

Quod ſi efficaciora optes, adde Diagridium, vel Agaricum; vel colocinthidem, vel veratrum.

Aliud purgans pituitam.

℞. Succi Cucum. Aſinini, vel ciclæ, vel Mercurialis, vel ciclaminis ℥ij. Agarici trochiſ. ʒij. Vini parum.

F. decoctio, in colatura diſſolue mellis. q. ſ.

Errhinum detergens pituitam Rondeletij.

℞. Hordei integri p. j.	*Lentium, vel Lupulorum p. ſ.*
Marrubij vel pulegii m. ſ.	*Maiorana m. ſ.*

F. decoctio in lib. j. diſſolue mellis Anthoſati, Mellis ſquillitici ana vnc. j. ſ. M. Fiat.

Errhinum ad vlcera narium detergenda & exiccanda.

℞. ſummitatum myrti vel Lentiſci m. j.

Malorum punicorum integrorum, immatur. contuſ. N. ij. F. decoctio cum aqua & vino, ſi non adſit inflammatio: quæ ſi adſit, cum aceto contundantur, deinde fortiter exprimantur. Colatura adde

Mellis roſ. col. ℥iv. Fiat Errhinum.

Errhinum ad vlcera purganda & conſolidanda.

℞. *ſucci plantaginis, ſolani, Roſarum ana* ℥iv.
Vini albi aut ſucci mal. punicorum,
Mellis ana ℥j. *ſ.* M. Fiat Errhinum.

Errhinum ad dolorem capitis ex pituita.

℞. *ſucci betæ, vel Ireos, vel Helenii, ſucci Maioranæ an.* ℥j. ß. *Vini albi vnc. j.*
Zingiberis pyrethri ana p. j. M. Fiat.

Errhinum ad vetuſtum capitis dolorem & lippitudinem.

℞. *Nigellæ drach. ij. ß.* *Elaterii* ℈iv. *Salis Ammon.* ℈j.
Trita excipiuntur oleo Irino F.
Vel: ℞. *ſucci Maioranæ* ℥j. ß. *Nigellæ torrefactæ vnc. j.*
Vel: ℞. *Decocti Maioranæ* ℥j. ß. *Mannæ granatæ drach. vj.*
Auicennæ: ℞. *Nigellæ aur. ij.* *Salis ammoniaci aur. ij.*
Succi cucumeris Aſinini aur. j.
Terantur cum oleo nigellæ q. ſ. Fiat.

Errhinum ad ſanguinem reprimendum.

℞. *Thuris* ℈ij. *Aloes* ℈j. *Confice cum albumine Oui.*
Vel: ℞. *ſucci polygoni, plantaginis ana* ℥j. ß.
Succi ſtercoris Aſinini ℥ij. *Pollinis vnc. j. ß.*

Penicillum ex panno lineo formetur, quod his imbutum, naribus indatur.

Errhinum ad fœtorem narium.

℞. *ſucci Roſarum, vel maioranæ* ℥ij. *Aquæ roſaceæ vel florum Arancio-rum, vel myrti vnc. j. Mellis roſati colati, ad adhæſionem parum: vel adde modicum gummi Tragacanthi & Arabici ad inſpiſſationem: Naribus admoueantur.*

CAPVT XXIX.

De iniectione in vterum & peſſis.

CLyſteribus, qui in inteſtina inijciuntur, merito ſubijcimus eos, qui in vterum iniiciuntur, & propterea clyſteres vterini appellãtur. Inſtrumen-

ſtrumentum ſeu ſipho, quo liquor in vterum infunditur, Græcis nominatur, μητρεγχύτης: medicamenta, quæ iniiciuntur, μητρέγχυτα nominantur varus autem de cauſſis, & ob varios affectus, hæ iniectiones inſtituuntur, vel ob vteri inflammationes, exulcerationes, vel dolores, vel flatus, vel menſes ſuppreſſos, vel menſes nimium fluentes, vel vteri prolapſum, vel alias cauſas.

Itaque ſimplicium conuenientium debita quantitas ſumitur, coquitur, decoctiq; aut loco eius aquæ deſtillatæ ℥ ij. vel ℥iiij. recipiuntur, adduntutque olei ℥ij. vel ℥iij. puluereſque ad ʒiij. & miſta vtero iniiciuntur.

R. Decocti artemiſiæ ℥iij. ol. liliacei, irini, laurini an. ℥ʃ. myrrhæ, ſagapeni an. drach. j. ß. caſtorei ℈j. F. clyſter vterinus menſes ciens.

Alius: R. ſucci depurati plantag. polygoni an. ℥ j. ol. myrthini, maſtichini ana ℥ j. ß. thuris ℈ij. trochiſc. de ſpodio, terra ſigillata ana drach. j. boli armeni ℈j. F. Clyſter vterinus adſtringens.

Iiſdem fere de cauſſis, ob quas vtero clyſteres dicti iniiciuntur, & peſſi, & peſſaria, Barbaris naſcalia dicta, induntur, medicamenta ſcilicet, quæ lana concerpta, & in teretem, ad formam digiti, figuram contorta & conglobata, excipiuntur atque vtero induntur. Parandi autem peſſos modi plures ſunt. Primo goſſypium vel lana carpta & bene carminata, atque ad digiti figuram contorta, ſucco & liquore aliquo, vel ſolo, vel cui pulueres conuenientes admiſti ſint, imbuitur, & genitalibus mulierum partibus inditur. Quantitas medicamentorum tritorum fere eſt ℥j.

R. Myrrhæ, ſem. Nigellæ, ſaluiæ an. drachm. iß. caſtorei drach. ß. cum ſucco Mercurialis, miſceantur, iiſque lana pexa in digiti modum contorta imbuatur, fiatque peſſarium.

Deinde trita medicamenta conuenientibus liquoribus, vt oleo, adipe, cera, ladano, galbano, ſtyrace, melle excipiuntur, & in pila ſubiguntur ac miſcentur, ac in figuram peſſi formantur, quibus filum alligatur. Qui etiam ſyndone vel tenui ſerico obduci poſſunt.

R. Galliæ moſch. ℈ß. benzoes, caryophyll. an. drach. j. cinnam. macis an. ℈j. ambræ, moſchi an. gr. ij. ladani, ſtyracis an. q. ſ. Fiat quaſi ſuppoſitorium, quod etiam ſyndone obduci poteſt.

Nonnunquam herbæ virides & ſucculentæ adhuc paululum contunduntur, filoque obligantur, & in formam peſſi vinciuntur.

Recipe

Digitized by Google

R. Mercurialis recentis, parum contundatur, in figuram ſuppoſitorii conglobetur, filoque obducatur, & fiat peſſarium. Eſt etiam vbi pulueres ſaltem tenui lana vel goſſypio excepti tereti ſacculo ex panno raro confecto induntur.

R. Arthemiſiæ, ſaluiæ, maioranæ, dictamni, abſinthii ana ʒ. ſ. colocynthidis ℈ij. F. puluis, atque addito goſſypio ſacculo raro indantur, fiatque peſſus.

Solent autem peſſi veſperi & ſub ſomnum inijci, & horis 6. vel 7. in vtero detineri.

CAPVT XXX.

De iis, quæ peni & veſicæ immittuntur.

CVm medicamenta per os aſſumpta vix integris viribus ad veſicam penetrare poſſint: Iniectione per meatum vrinarium vtuntur medici, & clyſteribus quibuſdam peculiaribus veſicam eluunt, quando mucus quidam lentus veſicæ orificio adhærens vrinæ viam præcludit, quor. materia ſunt attenuantia & incidentia, vt hydromel, ſerum lactis, decoctum vuarum paſſar: & caricar. mel, vel ſyrupi conuenientes.

R. Hydromel vnc. iiij. ſyr. de abſinthio vnc. j. mell. roſat. col. ℥ij. In præparandis autem hiſce medicamentis, peculiaris apparatus non requiritur: totum artificium in iniectione ſitum eſt. Interdum enim ſaltem per ſyphonem iniicere hunc clyſterem ſatis: interdum catetherem, qui viam quaſi aperiat, præmittere opus eſt.

Accidit quoque interdum, vt in penem iniectione opus ſit, vbi nimirum vel ob calculum læſus & dolore affectus, vel vlceratus eſt internus meatus.

Parantur ex iis, quæ ſcopo conueniunt. Ad vlcera ſcilicet ex iis, quæ ad abſtergendum & conſolidandum ſunt vtilia. In dolore ex iis, quæ eum mulcendi vim habent, vt ex lacte recens mulcto & calente, in quo etiam ſemen fœnigræci, chamæmelumque incoquitur; vel ex 4. ſeminum frigidorum maiorum & papaueris emulſionibus.

R. Agrimoniæ, betonicæ, centaurii minoris an. m. ſ. flor. roſar. meliloti an. p. j. coq. in vino & aqua parietariæ pro lib. ſ. colaturæ adde alum. rochæ, myrrhæ, tartari an. ʒ ß. tutiæ ℈j. mell. roſat. ℥j. m. F. iniectio ad abſtergendum.

Alia:

Digitized by Google

Alia: Recipe Radic. conſolidæ vnc. j. caudæ equinæ, piloſellæ ana m. ſ. Flor. Roſar. hyperici ana p. j. F. decoctio in aq. chalybeata. In colaturæ vnc. iij. diſſolue mellis roſati colati vnc. j. Iniiciatur per ſyphonem in veſicam ad conſudandum.

Non ſolum autem in penis vlceribus, & carnis in eius interna cavitate excreſcentiis, medicamenta forma fluida injiciuntur, ſed & vnguenta hoc modo immittuntur. Recipitur candela cerea, cui aliquid terebinthinæ addi poteſt, ea craſſitie & longitudine, quæ meatui huic & canali reſpondet. Hæc candela conueniente vnguento illinitur, atque immittitur. Videndum tamen, vt candela ita præparetur, & tam diu hæreat, ne calore penis liqueſcat.

Licet & emplaſtrum aliquod conueniens coquere, ac candelæ cereæ vel virgulæ plumbeæ inducere, vt:

Recipe ol. roſacei vnc. ij. lithargyri vnc. j. coq. ad emplaſtri conſiſtentiam, & ſub finem adde vnc. j. pulueris conuenientis, omniaque miſceantur, vt candelæ cereæ vel virgulæ plumbeæ induci poſſint.

CAPVT XXXI.

De iis quæ auribus immittuntur.

REquiritur quoque neceſſitas ſæpe, vt auribus quædam medicamenta immittantur, ad dolores earum ſedandos, ad inflammationes, vlcera, ſibilum, tinnitum & alia vitia.

Variis autem modis adhibentur. Alia enim ſunt liquida: atque hæc vel in aurem inſtillantur.

Vt Recipe Ol. viol. nymphææ ana vnc. ſ. M. Inſtilletur ſæpius gutta vna vel altera.

Vel: Recipe Rad. cyclamin. purgatæ drachm. vj. nucleor. perſicor. num. 5. amygdal. amarar. n. iiij. Contuſis omnibus affunde ſpir. vini vnc. v. Macerentur tribus diebus in vitro clauſo. Poſtea exprimatur fortiter, & ſeruetur vſui.

Secundò decoctorum & liquorum conuenientium vapor calidus per infundibulum, embotum vulgo vocant, auri immittitur; vel ſimplicia conuenientia ſacculo includuntur, coquuntur, & auribus imponuntur.

R. Hellebori albi drach. ij. pulpæ colocynthidis ſcrup. ſ. caſtorei ʒ. ſ. origani, ſerpilli, rutæ ana m. ſ. fol. lauri vnc. ſ. cubebar. drach. ſ. coq. in aquæ & vini partibus æqualibus. Vapor auri immittatur; vel ſacculis incluſa coquantur, & auri imponantur, in difficultate auditus.

Tertio forma cinimentor. auri adhiberi ſolent medicamenta.

Vt: Recipe Ol. Amygdal. amarar. pingued. gallinæ, aceti vini ana vnc. ſ. fellis taurini drach. ij. Caſtorei hellebori albi ana ſcrup. j. bulliãt ad conſumt. aceti, fiat linimentum, cuius gutta vna atque altera tenta, vt appellant, ſeu goſſypio excipiatur & auri imponatur.

Quartò ſimplicia medicamenta in puluerem redigi, atque auribus inſufflari poſſunt.

CAPVT XXXII.

De collyriis.

Κολλύριον & κολλούριον, quia κολλύριον, id eſt, κολοβὸν τὴν οὐρὰν vel κολοβὴ οὐρὰ dicitur, quaſi ſit inſtar mutilatæ caudæ. Erant enim, vt ex Oribaſ. lib. 10. coll. cap. 23. patet, collyria medicamenta figuræ caudæ muris ſimilia, & non ſaltem oculis adhibebantur, ſed & fiſtulis & ſinibus & vtero immittebantur, atque ad omnis generis vſus parata, atque in talem, vt diximus, figuram conformata aſſeruabantur, quibus poſtea vel integris, vel contritis, vel diſſolutis vtebantur. Qua figura cum medicamenta quædam oculorum affectibus vtilia in vſum parata haberentur: factum eſt poſtea, vt iis ſolum appellatio collyrii tribueretur; vt iam collyrii nomine medicamenta externa oculis propria ſaltem intelligantur.

Etſi autem omnia, quæ oculis adhibentur, mollia & humida eſſe oporteat, non ſicca & aſpera: tamen quia quæ in vſum neceſſarium parata habentur, ſicca forma commodius aſſeruantur: diuiduntur vulgo collyria in ſicca & arida, ac humida.

Sicca hoc modo parantur. Medicamenta minutiſſime trita in lapide porphyritide læuigantur, & ſ. q. albumin. oui, mucilaginiſue alicuius exceptæ in formam pyramidis vel trochiſcor. formantur, atque in vmbra exſiccantur. Vbi vſus poſtulat, iterum marmori ſeu lapidi porphyritidi reddita, affuſo liquore idoneo teruntur, atque inde guttatim liquor oculis inſtillandus paratur.

Recipe Tutiæ præp. ſarcocollæ in lacte muliebri nutritæ, maſtiches,

ceruſſæ

Digitized by Google

ceruſſæ in aq. roſar. lotæ & ſiccatæ ana drach. ſ. aloes ſcrup. ſ. cum aqua roſar. F. trochiſci.

Humida verò ſunt duplicia. Vel enim liquoris forma oculis inſtillantur, vel linimenti forma inunguntur. Illa fiunt ex ſuccis, aquis deſtillatis, decoctis, vel pluribus horum miſtis, additis & pulueribus, atque iis præcipue, quæ in humido liqueſcunt, medicamentis.

Recipe Aloes epaticæ drach. j. ſang. draconis ſcrup. ſ. tutiæ præpar. drach. j. ſ. camphoræ ſcrup. iſ. caryophyl. ſcrup. ſ. vini maluatici vnc. iij. aq. roſar. vnc. ij. ponantur in vaſe vitreo.

Aliud: Recipe ſem. fœnugræci vnc. j. lauetur & contundatur, addita roſar. rubr. drach. ſ. coq. in aq. roſaceæ lib. j. ad med. conſumt. colaturæ adde ſacch. candi drach. j. aloes opt. drach. ij. coq. rurſus, & ſeruentur in vitro.

Aliud: Recipe Aq. Euphrag. fænic. roſar. fragor. ana vnc. j. ſacch. candi vnc. ſ. vitrioli albi ſcrup. ſ. colentur ſæpe & ſeruentur in vitro.

Aliud: Recipe ſarcocollæ nutritæ drach. iſ. tutiæ præp. drach. j. aloes drach. ſ. ſacch. candi drach. ſ. camphoræ croci an. g. ij. aq. roſar. vnc. iij. m. ad dolorem ſedandum & digerendum.

Aliud: R. ſacch. candi drach. j. aloes hepat. aqua euphrag. lotæ, vitrioli albi an. ſcrup. j. corall. albor. ſcrup. ſ. caryophyll. camphoræ an. g. vij. aq. cichorii vnc. j. aq. roſar. euphragiæ, verbenæ, vini maluat. ana vnc. ſ. ſtent in infuſione horis 24. Poſtea ferueant ſemel atque iterum & colentur. Vnguentum tale poteſt fieri.

R. Tutiæ præp. aq. roſar. lotæ drach. ij. pomadæ drachm. iij. vnguenti dialthææ drach. ſ. amyli drach. j. agitentur in mortario. F. vnguentum, quo extremæ palpebræ illinantur, & momentum etiam oculo immittatur.

Aliud: R. butyri maialis, lauetur vino maluatico. Addatur cochleari; tutiæ præp. drach. j. camphoræ drach. j. ſ. m.

Tandem etiam medicamenta conuenientia in aqua coquuntur vaporque tepidus ex olla exhalans capite, linteo tecto, excipitur.

R. Herbar. Euphragiæ, leuiſtici an. m. ſ. chamæmeli, meliloti an. m. j. ſem. fæniculi, fœnugræci an. ℥j. rad. valerianæ ℥i. F. decoctum, cuius vapor tepidus oculis excipiatur.

Hactenus de generalioribus, ad noſtrum Antidotarium Medicochymicum neceſſariis, reſtaret vt adhuc loqueremur de quibuſdam

 externis

externis Medicamentis microcoſmo appropriatis; vt odoramentis, ſuffitibus, linimentis, vnguentis, cerotis, emplaſtris, dropace, ſinapiſmo, phœnigmis, veſicatoriis, epithemat. oxyrrhodinis, anacollematis, fomentis, ſacculis, embrochis, lotionibus, balneis & cauteriis, de his omnibus tanquam externis in alio trademus loco. Hoc coronidis loco admonitum volo lectorem, vt in legendis receptis ſummam intentionem adhibeat, ſcimus enim aliquid vitii ſub prœlo eſſe commiſſum, quod extemplo mutari non potuit.

Soli Deo Iehouæ meo vni ac Triuno, ſit laus & gloria in ſempiterna ſecula. Alleluja. Amen.

Digitized by Google

INDEX RERVM MEMORABILIVM,

QVÆ IN IV. HISCE ANTIDOTARII Medico-Chymici libris continentur,

Secundum Alphabeti ſeriem digeſtus.

A.

Ablatio quid ſit 350
Ablatio quot modis perficiatur ibid.
Ablationi quæ famulentur 350. & 351
Ablatio aquoſarum partium ab oleoſis quomodo fieri debeat 351
Ablatio quid ſit 262. Vide Lotio.
Acacia quid 150
Acacia quot ſint ſpecies. ibid.
Acacia vbi proueniat 150
Acacia vna ab altera quomodo differat. ibid.
Accipitre cur non veſcendum 36
Acetum deſtillatum quomodo fiat 338
Acetum radicatum quomodo conficiatur 338. & 339.
Acharistum Nicolai 763
Acini mali Punici quam ſignaturam habeant 54. & quibus adfectibus medeantur ibid.
Acini vuarum quam ſignaturam habeant. 58
Aconitum ex vino tepido datum quibus vtile 90
Aconitum pharmacum toxicum 80. oculorum medicamentis leuandi doloris gratia adiicitur ibid.
Aconiti ſalutiferi grana quam ſignaturam habeant, & quibus medeantur 54. oleum inde prolectum vel expreſſum quas vires habeat ibid.
Aconitum medetur morſui viperarum & ſcorpionum 82
Acorus conditus vulgaris 759
Acori aquatici lutei radix in Maio effo-

ſa & collecta, ſingulare amuletum contra dyſenteriam, appenſum ad vẽtriculi regionem. 73
Acorus paluſtris Eryſipelatis remedium. 73
Adamãtes veri probatiq; an poſſint comminui. 231
Adiantum qualem ſignaturam gerat, & quorſum conducat. 53
Adrianum. 213
Adrianum Nicolai. 738
Ægroti debent parere Medicis, & in nullo propriæ indulgere voluptati. 12. patienter omnia ferre, quæ fiunt à Medico, nec timere, nec de ſalute deſperare. ibid.
Ærugo quomodo vratur. 241
Aethyopes, Hydaſpidis fluuii incolæ, à Scorpionib. lædi nunquã potuerũt. 80
Aetites lapis quid præſtet. 62.73 74
Agallochũ quid. 130 eius odor qualis. 131
Agallochi ſpecies quot. 131
Agallochi & Aſpalathi differẽtia quæ. ib.
Agaricum quid. 52
Agaricum, & reliquæ arborum excreſcẽtiæ, quæ ſupra ramos & frondes contra naturæ ordinem excreſcũt, quorſum conducant. 73
Ahenum quid. 18
Alauda criſtata aſſata vel elixa, & comeſta, quo conducat. 40
Alcedinis mortui cutis diſtricta & ſuſpẽſa, quid miri quotãnis operetur. 66
Alea quas incommoditates pariat. 9. hãc Pharmacopæus cauere debet. ibid.
[Alim]entum Medicamento è diametro eſt oppoſitum. 35
Alimentum Medicamentoſum quale. 36. quæ eius effecta. ibid.
Alkekengi quam ſignaturam habeat, & quem vſum. 56
Alkekengi fructus calculi remedium. 72
Alkermes confectio. 709
Alleluia quam ſignaturam habeat. 55
Allium quale alimentum ſit. 36
Allium maculârum remedium. 75
Amalgamatio ſecũdum Libauium quid. 346. alia eius definitio. ibid.
Amalgamationis vſus quotuplex. 346
Amalgamationis modus. ibid.
Amalgamationis modus ſecundum Libauiũm qualis. 347
Ambarũ griſeũ qd. 137. quomodo fiat. ib.
Ambarum quomodo probandum. 138
Ambari effectus qui. ibid.
Ambarum ſenibus quam ſalutare. 139
Ambræ pomum quomodo conficiendum. 125.139.202.214.215.
Ambræ fumus quo conducat. 138
Ambra citrina. Vide Succinum.
Ambra ſubalbida. Vide Bitumen.
Amfium. vide Opium.
Ammoniacum gummi quale. 153. alias quibus nominibus indigitetur. ibid.
Ammoniacum quomodo probãdum. 154
Ammoniacum quoto gradu ſit calidum, quoto ſiccum. ibid.
Ammoniaci virtutes quæ. ibid.
Ammoniacum oleum quomodo conficiatur. 154
Amomum Scythicum cur aliis præſtantius. 90

Amule-

Amuleta ſiue pentacula quanam medicamenta dicantur. 60
Amuletorum quotnam ſint genera. ibid.
Amuletis quantam vim & efficaciam tribuat Fernelius, ſummus Medicus & Philoſophus. 60
Amuletum ad Podagram. ibid.
ad dentium dolorem. ibid.
ad fluxum ſanguinis ſiſtendum. ibid.
ad canis rabidi morſum. ibid.
aduerſus lippitudinem. 61
ad profluentem ſanguinem ſiſtēdum. ibid.
ad paronychiam. ibid.
ad Epilepſiam. 62. 92
ad colicos dolores. ibid.
ad linguæ nigredinem. ibid.
ad morbos peſtilentes. ibid.
ad dyſenteriam. 73
ad ficus ani. ibid.
Anacardina confectio Nicolai. 706
Anacardina confectio Meſuæ. 705
Anagallis mas ſanguineo flore, manibus detenta, quantas vires in ſiſtendo ſanguinis profluuio habeat. 70
Anchora linea eſt linea apoplexiæ. 84
Anchuſa aruenſis radix colore rubro & ſapore amaro, Icteritiæ remedium. 71
Angelica Hiſpanica cur aliis præſtantior. 90
Ani ficus ſignatura quæ. 73. *& quæ illis remedia ſint vtilia.* ibid.
Animalia quadam ſimul & alimentum & medicamentum, & nonnunquam venenum homini ſuggerunt. 81
Animalcula multa homini venefica ſunt. 81.
Anthemis quas vires habeat. 54
Anthora radices duæ quam ſignaturam gerant. 55
Anthos roſarum peculiare Icteritiæ remedium. 71
Anthracis ſignatura quæ. 75
Anthralus remedium. 76
Antidotus ἰχώρεσος, quare ſic dicatur. 3
Antidotus ἐκλογή. 4
Antidotus ἰσόθεος, quare ſic dicta. 3
Antidot. θεοδώρητος, quare ſic vocetur. ib.
Antidotus ἀθανασία, quare ſic dicta. ibid.
Antidotus σύμφωνος, antidotus πάγχρηστος, antidotus σωτήριος, antidotus πανάκεια, antidotus ἀργυροφόρος, antidotus ſanitas, & antidotus myſteriorum. 4
Antidoti vocabulum quale. 704
Antidoti voce quanam remediorum genera comprehendantur. ibid.
Antidoti definitio ſecundum Galenum. 704
Antidotus Regis Mithridatis contra omne venenum & peſtilentiam. 725
Antidotus Nicomedis regis contra venena. ibid.
Antidotum contra venena lethalia & peſtem. 725
Antidotus contra peſtem A. L. 727
Antidotus Eſdræ ſecundum Aetium. 737
Antimonium tanquam lethale venenum à multis proclamatur. 28. *ſed qualem facultatem habeat iuxta Dioſcoridem.* ibid. *iuxta Galenum quamnam vim habeat.* 29

Antimo-

Antimonii purgandi vis & violentia 29
Antimonii præparatio an in vitrificatione conſiſtat ibid.
Antimonio vitrificato quorſum aliqui vtantur 29
Antimonium cur nunc, tanquam lethale venenum reiiciatur 31
Antimonio etiam aliqui Hippocraticæ Medicinæ addicti vtuntur 33. *quid felix Platerus de eo ſentiat.* ibid.
Antimonii in corpore humano turbando quanta ſit actio & violentia. 33
Antirrhinum quam ſignaturam, quaſq; vires habeat. 70
Apochyma. Vide Zopiſſa.
Apophlegmatiſmus ad dolores dentium ex materia influxu. 204
Apophlegmatiſmus ad dolorem capitis ex bile. ibid.
Apophlegmatiſmus ad deſtillationem capitis. 204
Apophlegmatiſmus ad morbum Comitialem. ibid.
Apoplexiam quænam deſignent 68
Apothecarius quis dicatur. 4. *olim Seplaſiarius dictus, & vnde.* 5
Apum aculeos fixos mel ſanat. 82
Aqua quid ſit. 420
Aqua quotuplex. 421
Aqua ſimplex quæ. ibid.
Aqua compoſita quæ. ibid.
Aquæ ex quibus rebus & quomodo eliciendæ. 121.122
Aquæ calidæ, frigidæ, mediæ inter vtrasque quæ. 428
Aquarum calidarum Catalogus. 429
Aquarum frigidarum Catalogus. ibid.
Aquarum temperatarum Catalogus. 430.
Aquarum ſoluentium varia genera. 338.
Aqua fortis & aqua regia quo modo differant. 340
Aqua cinnamomi compoſita. 443
Aqua antiepileptica ex hirundinibus, quibus vtilis. 92
Aqua ad morbum Gallicum. 110
Aqua ad melancholiam. 132
Aqua ſerpilli. 443
Aqua deſtillata ad palpationem cordis. 139
Aqua ad oculorum nebulas & ſuffuſiones. 164
Aquæ Cephalicæ quæ. 431
Aqua è cornu cerui. 448
Aquæ antapoplecticæ, contra paralyſin, antepilepticæ, cōtra ſurditatem, ophthalmicæ, pectorales, pleuriſiticæ, aſthmaticæ, ad aſciten, ad Arthriticos dolores. 431
Aqua mellis ſpirituoſa 448
Aquæ ad ſanguinem concretum, cordiales, ſtomachales, hepaticæ, ſpleneticæ, Renales, Diureticæ, vulnerariæ, Diaphoreticæ, Hiſtericæ, ad colicam, ad morſum canis rabidi. 432
Aquæ ad calculum, ad lumbricos, ad Tertianam, ad vſtiones, ad phlegmonas corporis. 433
Aqua roſarum correcta nobilior. ibid.
Aquæ calorem retinentes 434
Aquæ cum odore & colore. ibid.

Aqua-

Digitized by Google

Aquarum ἰατρικῶν. 435
Aquæ ex ſiccis herbis. 435
Aquarum deſtillatarum rectificatio quomodo fiat. ibid.
Aquæ color ac odor quomodo imprimendus. 436
Aquæ incorruptio quomodo efficienda. ibid.
Aquæ extrahendæ ratio per B. vaporoſum. 437
Aquæ extrahuntur per digeſtionem & fermentationis viam. ibid.
Aquam roſarum deſtillandi modi varii. 441
Aquæ roſarum rectificatio ſuper fæces. 439
Aquæ fortificatio cum ſale. 440
Aquæ ex ſtirpibus deſtillatio. ibid.
Aquæ vitæ, ex tritico, granis, ſeminibus, &c. 440
Aqua ex aromatibus. 444
Aqua caryophyllorum cum aqua vulgari. 446
Aqua panis ſpirituoſa. 450
Aqua ſanguinis humani. 451
Aqua Bezoartica ſeu alexipharmaca contra peſtem Iacobi Theodori. 469
Aqua Bezoartica Ioannis Langii 470
Aqua Imperialis Ioſephi Quercetani. 471
Aqua Imperialis Monſpelienſium. 473
Aqua Theriacalis cordialis ac Bezoartica Ioſephi Quercetani. 483
Aqua Theriacalis Crollii. 484. eius vires vſus ac doſis. ibid & 485
Aqua Theriacalis Cephalica alia Ioſephi Quercetani. 485
Aqua Theriacalis Syluii. ibid.
Aqua Theriacalis Ioſephi Quercetani alia. 486. eius doſis. ib.
Aqua Theriacalis Andernaci. 486
Aqua Diaphoretica eiuſdem. 487
Aqua peſtilentialis Geſneri. 489
Aqua Theriacalis Medicorum Baſileenſium. 487
Aqua Diaphoretica in peſte Ioan. Bauhini iunioris. ibid. alia eiuſdem Bauhini. 488
Aqua peſtilentialis Hieronym. Rubei. ibid.
Aqua peſtilentialis Guaineri. 490
Aqua peſtilentialis alia. 491
Aqua peſtilentialis Ioſephi Quercetani. 491
Aqua peſtilentialis ſudorifera alia. 492
Aqua ad præcauendam peſtem Heurnii. ibid.
Aqua peſtilentialis Camphorata Andernaci. ib.
Aqua Theriacalis Rondeletii. 493. alia eiuſdem authoris. ibid.
Aqua Cardiaca contra venena ac peſtem Ioſephi Quercetani. 494. alia eiuſdem authoris. ibid.
Aqua peſtilentialis Norinbergica. 495
Aqua Theriacalis ſudorifera alia. 496
Aqua Theriacalis deſtillata cum aceto. ib. alia cum aceto. ib.
Aqua Theriacalis D. Sennerti. 497
Aqua contra venena lethalia & peſtem Matthioli. ib.

Digitized by Google

Aqua Theriacalis ad venena erodentia Rubei 497
Aqua Theriacalis Antonij Chalmetai in morbo Gallico 498
Aqua cephalica D. Sennerti 498
Aqua cephalica, dicta donum gratiæ, ad memoriam D. Mulleri 499
Aqua cephalica Langij ibi.
Aqua capitalis Apoplectica D. Sennerti 500
Aqua confortans caput ac reliqua membra, ibi. alia eiuſdem contra vertiginem 501
Aqua contra Apoplexiam, vertiginem & Epilepſiam D. Sennerti 500
Aqua Antapoplectica maior Ioſephi Quercetani 501
Aqua Antapoplectica & Antepileptica Caſpari Batholini Dani 502
Aqua Apoplectica D. A. 503
Aqua Antapoplectica Ioſephi Quercetani minor ibid.
Aqua Apoplectica alia 504
Aqua cephalica Apoplectica Langij, ibidem.
Aqua confortatiua cephalica 513
Aqua vitæ nobiliſſima 514
Aqua pretioſa præſtans contra venena, 519
Aqua vitæ Microcoſmica 514
Aqua præſeruatiua Catholica 515
Aqua vitæ Apoplectica R. K. V. ib.
Aqua Theriacalis Rhenodæi 515
Aqua Theriacalis alia Galenicorum facilior 516
Aqua vitæ Adolphi Occonis ibid.
Aqua vitæ alia, 517. eius conficiendæ aliquot modi 517. 518
Aqua Cephalica alia 518
Aqua Diaphoretica nobiliſſima ibid.
Aqua prophthiſicis & hecticis 519
Aqua ad vires deperditas 520
Aqua mirabilis Balſamica Bertapaliæ, ibid.
Aqua ſudorifera Baniſteri 521
Aqua Bezoartica eiuſdem, ibidem. alia 522
Aqua cordialis in peſte 522
Aqua Theriacalis Fernelij, 522. & 523
Aqua Bezoartica Beyeri 523
Aqua Theriacalis Pontani, ib. Paræi, ib. alia ib.
Aqua vitæ apoplectica Crollij 524
Aqua epileptica Rubei, ibidem. Sennerti 525.
Aqua antepileptica Ioſ. Querc. ibid. alia eiuſdem ibid.
Aqua Epileptica Langii, 526. alia Eraſti, ibid. alia Ioſ. Querc. 527
Aqua picarum compoſita ad Epilepſiam ſpecifica Ioſ. Querc 529
Aqua antepileptica vulgaris 530
Aqua Epileptica Langii, ibi. alia Zvvingeri 531
Aqua hirundinum 531
Aqua ad Melancholiam Rubei ib.
Aqua ſomnum inducens Guainerii, 532
Aqua Fumanelli ad producendum ſomnum 533
Aqua ſomnifera Rubei 532
Aqua Epileptica optima 533
Aqua picarum D. I. Cratonis, 534. eiuſdem

Digitized by Google

dem aquæ Epileptica ibid.
Aqua confortans omnia membra principalia 535
Aqua ad 7. membra principaliora præſtans 536
Aqua aurea Auguſtani 505
Aqua Cæſaris aurea & nobiliſſima 506
Aqua vitæ pretioſiſſima 511
Aqua apoplectica 506
Aqua ad apoplexiam, Epilepſiam & Paralyſin alia Ioſ. Quer. ibid.
Aqua vitæ Cephalica & Cordialis 507
Aqua vitæ Ranzouii 508
Aqua vitæ Geſneri 509
Aqua vitæ Theophraſti Paracelſi, ib. alia eiuſdem, ibid itemq́ alia eiuſdem miraculoſa 510
Aqua vitæ ad iuuẽtutem conſeruandam & ſenectutem retardandam, Fiorauanti 511
Aqua vitæ pretioſiſſima ibid.
Aqua vitæ artificioſa alia 512
Aqua ſomnifera 538
Aqua ophthalmica Ranzouii 543
Aqua ophthalmica Rhenodæi ibid.
Aqua magnanimitatis ad confortationẽ memoriæ 538
Aqua Cephalica ex cerebro Microcoſmi ibid.
Aqua ophthalmica Quercetani, 539. alia eiuſdem authoris 540
Aqua ophthalmica alia, ibidem. alia D. VVolffii Caſſellanii, ib. alia 541
Aqua mirabilis ad viſum Ioannĩs de Vigo 542
Aqua Ophthalmica Rubei, ibidem. alia eiuſdem ibid.
Aqua Ophthalmica Auguſtani 542
Aqua communitatis Rhenodæi 543
Aqua eiuſdem ad epiphoram & oculorum ruborem ibid.
Aqua ad oculorum nebulas & ſuffuſiones ib. alia optima Altomari 544
Aqua ad viſus imbecillitatem Mulleri ib.
Aqua ad oculorum vlcera Ioannis de Vigo, 545. vel in materia frigida ibid.
Aqua viſum conſeruans Fiorauanti 545
Aqua ad hæmoptoſim ſeu ſanguinis ſputum I. Querc. 547
Aqua ad cruentam ſpuitionem ibid.
Aqua ad ſputa cruenta & phthiſin Hieron. Rubei 548
Aqua eiuſdem ad oris halitum ac nariũ, ibid.
Aqua ad phthiſin & vlcera pulmonum I. Querc. 548
Aqua ad phthiſin alia 549
Aqua Hermetica in empyemate ibid.
Aqua antipleuritica Ioſ. Querc. 550
Aqua mirabilis ad collapſas vires in corpore humano reſtaurandas I. Querc. ibid.
Aqua confortans caponis Ioſ. Quercetani ibid.
Aqua caponis Andr. à Lacuna 551
Aqua caponis Geſneri, ibi. alia eiuſdem, ib. alia Auguſtani ibid.
Aqua caponis Colonienſium 552
Aqua caponis Florentini ib.
Aqua caponis Langii, 552. eius conficiendæ modi varii 553
Aqua antifebritica I. Querc. 554

Aqua alia contra omnis generis febres, præcipueque contra intermittentes, eiuſdem authoris. 555
Aqua confortans in febribus. ib.
Aqua Nephritica. 556 *alia.* ibid.
Aqua Antinephritica I. Quercetani. 556 *alia eiuſdem.* ib. *alia prædictæ aquæ præparatio.* 557
Aqua ad Calculum, Colicam & Iſchuriam. ib.
Aqua ad comminuendum Calculum etiam in veſica. 558. *varii eius conficiendæ modi.* ib. & 559
Aqua contra calculum Rhenodæi. 559
Aqua ad præſeruationem Calculi. ib.
Aqua hiſterica I. Q. 560
Aqua hiſterica Oſvvaldi Crollii. ib.
Aqua contra Colicam I. Q. ib.
Aqua Scorbutica & hydropica. 561
Aqua ad hydropem. ib.
Aqua Hydropica. 562. *alia.* ib.
Aqua Tartarea Paracelſi. 563
Aqua ad Aſthma & Orthopnæam. ib.
Aqua in Empyemate & Phtiſi. 563. *alia* ib.
Aqua ad corroborandum ventriculum. 563
Aqua ad confortandum ventriculum, cor, hepar, &c. item ad febres malignas. 564
Aqua in aſthmate & diſpnæa. ib.
Aqua Dyſenterica I. Q. 565
Aqua Hypnotica I. Q. 566
Aqua ad Gonorrhæam. ib.
Aqua ad Gonorrhæam fætidam, & virulentam, atque inveteratam, I. Q. 566
Aqua ad morbum Gallicum Hieronymi Rubei. 567. *alia eiuſdem ad idem.* ibid.
Aqua ad ictus ſclopetariorum I. Q. 567
Aqua Balſamica ad apoſtemata, vlcera interna & externa I. Q. 568
Aqua podagrica 569. *antipodagrica.* ib. *alia podagrica.* ib.
Aqua Antipodagrica Thomæ Tantini. 570
Aqua ad ſtrumas. ib.
Aqua ſordidis & corrodentibus vlceribus conferens. 570
Aqua ad ambuſta I. Q. ib.
Aqua Cancrorum. 571
Aqua purgans I. Q. ib.
Aqua purgans Rubei. 572. *alia ibid. alia eiuſdem.* ib.
Aqua benedicta ex Croco Metallorum ſecundum Ioſephum Quercetanum. 573
Aqua Ophthalmica ex Croco Metallorũ. ibid.
Aqua Antepileptica ex Magneſia dicta. 574
Aqua benedicta ſecundum D. I. Hartmanni. ibid. *eius decem vtilitates.* 575
Aqua ſiue liquor mouens vomitũ Heurnii. ib.
Aqua ſpermatis Ranarum. 576. *eius vſus ac vires.* ib.
Aqua ſachari deſtillata Rubei. 577
Aqua ſachari eiuſdem. ib.
Aqua abſinthij compoſita egregia. 577

Aqua

Aqua Cinnamomi compoſita ad peſtem ibid.
Aqua deſtillata odorata ac virtuoſa Hieron. Rubei. 578
Aqua ad dolorem dentium. ib.
Aqua vitæ ad dentium dolorem Mulleri. ibid.
Aquila cur non veſcendum. 36
Araneus mus quid præſtet, appoſitus ictui à ſe facto. 82
Aratus quare à Galeno damnetur. 79
Aurantia ex agro Narbonenſi aduecta cur aliis præſtantiora. 90
Arbuta ſeu piceæ coni ſquamulis loricati quo conducant. 76
Archangelica ſeu vrtica alba qualem ſignaturam habeat, & cui adfectui medeatur. 75
Architectam lineam in manu habens, Colicæ eſt obnoxius. 84
Areulæ quadrilateræ in Officina Pharmaceutica quorſum conducant. 21
Ardea, qua ratione Clyſteres inueniendi anſam dederit. 66
Ariſarum macularum remedium. 75
Ariſtolochia rotunda quam ſignaturam habeat. 58. *puerperis optime opitulatur.* ib.
Aromata reſpicientia ventriculum. 314
Aromata reſpicientia iecur quæ. ib.
Aromata omnia an ſint calida. 314
Aromata reſpicientia cerebrum quæ. ib.
Aromata reſpicientia cor quæ. 314
Aromaticon Caryophyllatum. 110
Aromaticum roſatum. 314
Aromatiſatio quid. 314
Armaticum Roſatum Meſuæ minus. 765
Aromaticum Moſchatum Meſuæ. ib.
Aromaticum Roſatum Gabrielis. 764
Aromaticum Nardinum Meſuæ. 765
Aromaticum Roſatum Meſuæ. 764
Aromaticum Caryophyllatum Meſuæ. 765
Aromaticæ Confectiones plures Meſuæ. ibid.
Aromatiſatio Syruporum quomodo fiat. 315
Aromatiſationem vini quomodo faciāt Oenopolæ. ibid.
Aromatiſatio Iuleporum qualis. 315
Aron quam ſignaturam habeat. 56
Aronis radix herniæ & rupturæ remedium. 74
Aron minus hæmorrhoidum remedium. 75
Arſenicum ad carnem vlcerum cadaueroſam vtiliter aliquando adhibetur. 79
Arſenicus vlceribus arſenicalibus ſubuenit. 90
Artemiſia rubra in ſiſtendis & corrigendis menſibus ſuperfluis qua virtute polleat. 72
Arum macularum remedium. 75
Aſa fœtida quæ. 160
Aſa quotuplex. ibid. *& vnde proueniat.* ibid.
Aſæ varietates quot. 162
Aſæ vires quænam ſecundum Dioſcoridem. 162
Aſari folia quam ſignaturam habeant. 53

Aſcyrum quibus proſit 79
Aſpalatus vel Aſphaltus quid, 129. eius deſcriptio ſecundum Dioſcoridem, 132
Aſpalati quot ſint genera ib.
Aſpalatus quam vim habeat, ibidem, eius decoctum quibus vtile 130
Aſphaltus. Vide Bitumen.
Aſpidis ſenecta pulverata ex melle illita, quo conducat 40
Aſſatio quid Galenicis 252
Aſſatio quot modis fiat ib.
Aſſatio finitima eſt vſtioni 241
Aſſatio & frixio quomodo differant, 252
Aſſatio ſecundum Philoſophos quid, 253
Aſſatio an artificioſior ſit, quam elixatio ibid.
Aſſatio an omnis fiat ſine humore externo 254
Aſtra ſuperiora an maximam morborum partem hominibus infligant, 68
Aſtrorum ac Planetarum caleſtium influentia an in corpus humanum agere queat 67
Athanaſia Mithridatis 119
Athenagoras Argivus à Scorpionib. nunquam lædi potuit 80
Aulici eduliorum auidiſſimi liguritores, 80
Aurea Alexandrina 714
Auripigmentum vbi torreatur, & quomodo 241
Axungia ſerpentum quo conducat, 81

B.

Balneum maris 360
Balneum roris ib.
Balſamum quid 127
Balſamum vbi naſcatur ibid.
Balſamum apoplecticum quomodo fiat, 146. eius vires & vſus ib.
Balſamum artificiale Fioraranti 151
Balſamus Caryophyllatus 110
Balſamum ad articulorum dolores, 164
Balſamum ex Galbano 165
Balſamum pro vulneribus conglutinãdis 169
Balſamum Terebinthinæ quadruplex, 195
Balſamum de ſarcocolla 167
Balſamum de Tolu quale 129
Balſamũ rubicundiſſimum, inſtar Rubini, Philoſophice extractum, quanta virtute ſit præditum 26
Balſamum Peruvianum quod 129
Balſamum Leonelli 132
Balſamum pro vulneribus nervorum & tuſſi 166
Balſamum ex gummi hederæ 168
Balſami & Terpentinæ ſeparatio quomodo fiat 189
Balſami ſeparatio à Terpentina prima quæ, 190. quæ reliqua ibid.
Balſamum magiſtrale 194
Balſamum ſeu oleum benedictum, 195. 196
Balſamum artificiale duplex 197
Bdellium quid 209
Bdellii optimi ſigna quæ ib.

Bdellium

Digitized by Google

Bdellium Scythicum quale ib.
Bdellium Bactryanum Plinio optimum; 209
Bdellium Sarracenicum Dioſcoridi præſtantiſſimum ib.
Bdellium Indicum peſſimum 209
Bdellium Parthicum quale ibid.
Bdellium ex qua ſtirpe habeatur 210
Bdellium officinarum quod ibid.
Bdellii effectus qui 210
Behen vel Ben qualis vox, & quid ſit, 124
Behen vbi naſcatur ibid.
Ben ſecundum Rhaſim & Arabes Muſcillinum dicitur ibid.
Ben quid ſit, iuxta Avicennam 124
Ben quoto gradu calidum & ſiccum ſit, ibid.
Ben quotuplex, ib. eius odor qualis, 124. & 125
Ben quos effectus, ex ſententia Arabum, progignat 125
Beniuinum quid, 174. alias Belzoinum ibid.
Beniuinum vnde aduehatur, 174. vbi naſcatur & quomodo ib.
Beniuini diſcrimina quot ib.
Beniuinum Amygdaloides quale 174
Beniuini de Boninas quale 175
Beniuinum quodnam optimum ibid.
Beniuinum quibus facultatibus polleat, 175
Beniuinum quibus diſſoluatur ib.
Betonica lancinatis & inciſis foliis, quibus vtilis ſit 78
Betulæ cortex interior viridis quam ſignaturam habeat, 58. eius decoctum purgat matricem ibid.
Betulæ cortex albis interlitus maculis lentigines & faciei maculas abſtergit 75
Biſtorta quo conducat 82
Bitumen quid 173
Bitumen quomodo fiat ib.
Bitumina quotuplicia ib.
Bitumen iudaicum cur aliis præſtantius 90
Bituminoſi lacus qui 173
Bitumen an omne denſum ac durum ſit, ibid.
Bituminis proprietates & effecta quæ, 173. 174
Boletus ceruinus, quid 91
Boletus ceruinus quam ſignaturam habeat, & quibus adfectibus conducat 58
Bouis aſtragalus cum oxymelite potus quo conducat 41
Braſſica quas vires habeat 41
Braſſicæ decoctum quid efficiat, 40. & quid Braſſica ipſa ib.
Bufo peſtis remedium 75
Bufonius lapis in capite bufonis repertus quid præſtet 82
Bofonius puluis quam vtilis, ibidem.
Bufone permicti, quomodo ſanandi, 83

Bupre-

Bupreſtis, animalculum homini veneficum. 81

C.

Cadmia quomodo cremetur. 241
Calami anſerini medulla in concauitate contenta, quo conducat. 78
Calamus aromaticus quam ſignaturam habeat. 56
Calcinatio proprie dicta vbi locum habeat. 328
Calcinatio in animalib. quouſque ſe extendat. ib.
Calcinationis definitio ex Gebro qualis tradatur. 329
Calcinata metalla an reduci poſſint. ibid.
Calcinatio in metallis & ſimilib. quantum vſum habeat. 329
Calcinatio in quem finem fiat. ib.
Calcinatum Tartarum quale. 329
Calcinentur quænam. 329
Calcinationis metallorum quotuplex ſit finis. ib.
Calcinationis ſpirituum finis quis. 329
Calcinati genus omne fixius eſt, quam nõ calcinatum. ibid.
Calcinatio quot modis fiat. 330
Calcinatio per ignem actualem qualis. ibid.
Calcinatio per ignem potentialem quomodo fiat. 330
In Calcinatione omni quid cauendum. ibid.
Calcinandarum rerum quanta ſit diuerſitas. 330
Calcinatio ſecundum Paracelſum quid. ibid.
Calcinatum quod eſt, non eſt propterea reuerberatum & cæmentatum. 331
Calcinatio violenta quæ. ib.
Calcinatio vera quæ. 331
Calcinationis quantus ſit vſus. ibidem.
Calcinatione an opus ſit in præparandis medicamentis 331. & 332.
Calcinatio an requiratur ad tincturas & eſſentias extrahendas. 332
Calcinatione an opus ſit in deſtillationibus. ib.
Calcinatio nonnunquam præcedit ſublimationem. 332
Calcinatio actualis quæ. 333
Calcinationis actualis apparatus. ibidem.
Calcinatio potentialis quæ. 334
Calcinandi præſtantiſſima forma quæ. ibid.
Calcinatio quomodo à Libauio definiatur. 334
Calcinatio an ſeruet homogeniam omnium partium ad ſe mutuo. ib.
Calcinatio eſt duplex reuerberatio ſiue Alcoliſmus. 334
Calcinationis tempus quod. 335
Calcinatione quomodo nonnunquam abutantur. ib.
Calcinatio per reuerberium quotuplex. 335

Calcinatio

Calcinatio ſpecialis quæ, ibid. & quæ eius ſit ſpecies. ibid.
Calcinatio per aquas fortes quotuplex. 341. & quomodo vtraq; fiat. ibid.
Calcinatio metallorum per fumigationem quomodo fiat. 343
Calcinationis metallorum per fumigationem apparatus qualis. ibid.
Calcinatio Mercurij cum Saturno qualis, & quo modo fiat. 344
Calcinatio Martis per aquam fortem. ibid.
Calcinatio Saturni. 344
Calcitis quomodo vratur. 241
Calculi ſignatura quæ. 72
Calculum pellentia, omnia Magice ſunt ſignata à ſimilitudine, & morbum ſignificant ſuis imaginibus. ibid.
Calculus Microcoſmi, calculi remedium. 72.
Calefactio quid. 305
Calefactio inſolationi quam ſit finitima ibid.
Calthæ quas vires habeat. 54
Calx quid. 331. 334
Calx quotuplex. ibid.
Cambyſes quam ob cauſam Ægyptiorum regi vnguenta & aromata miſerit. 3
Camphora quid. 205. eius ligni materia cuius ſit coloris. ibid.
Camphora quæ præ alia ſeligenda. 205
Camphoræ differentia quænam. ibid.
Camphora de Burneo quæ. 205
Camphora de Chyna quæ. ibid.
Camphoræ quinta eſſentia. 206
Camphora frigidane ſit an calida. 24. & 205.
Camphoræ vtilitates quæ. 205. 206
Camphoræ nimius vſus quare cauendus 206
Cancamum. Vide Lacca.
Cancer quorſum vtilis. 91
Cancrorum fluuiatilium cinis quibus conducat. ibid.
Cancer viuus ligatis chelis cancro, morbo, impoſitus quid efficiat. 91
Cancri pedes & chelides anteriores quid præſtent. 63
Cancri, morbi ſignatura quæ. 72
Cancri remedia. ibid.
Canes per æſtatem feruidiſsimam facile rabie percelluntur. 79
Carbunculus. Vide Anthrax.
Cardamomum quid, qualiſque plantæ ſit. 113
Cardamonum vbi naſcatur. ibid.
Cardamomi genera quot. 113 ab Arabibus quomodo vocentur. ibid.
Cardamomũ minus an præſtantius. 114.
Cardamomum quas vtilitates habeat. ibid.
Caro leporis quo conducat. 40
Carpeſia quid. 117
Caryophyllon quid, vbi & qua forma naſcatur. 109. quoto gradu calefaciat & ſiccet ibid.
Caryophyllorum vſus & commoda. 109.
Caryophyllorum confectum quantarum ſit virtutum. ibid.
Caryophyllorum claretum quomodo cõficiatur. 110

ſs Caſsia

Caſſia fiſtula quam ſignaturã habeat. 56
Caſſutha. Vide Cuſcuta.
Caxcax. Vide Opium.
Cæmentatio quid. 389
Cæmentationis vſus quotuplex. ibid.
Cæmentationis materia quæ. 390
Cæmentationis apparatus quis. ibid.
Cæmentatio ſecundum Libauiũ quid. 391
Cæmentationis ratio quæ. ibid.
Cæmentatio per tegulas lateritias excauatas qualis. 392
Cæmentatio an ſtratificationem & emplaſtrationem requirat. 390
Cæmentatio an ad ſeparationem referri poſsit. 391
Cæmentum quid. 391
Cæmentum quotuplex. ibid.
Cæmentum an interdum etiam præparationibus inſeruiat. 391
Cæmenti forma cur nonnunquam abutamur. 392
Centaurea Icteritiæ remedium. 70
Cerebrum ſuillum quibus proſit. 91
Chalcantum combuſtum quam miram in ſiſtẽdo ſanguinis profluuio efficaciam habeat. 70
Chamameli flores quas vires habeãt. 40
Characteres & verba anne aliquam vim & efficaciam habeant. 60. *recondita in illis latensque alia vis deprehenditur.* 65
Chelidonia icteritiæ medetur. 70
Chelidonium minus, ſiue ſcrophularia minor, cui adfectui medeatur. 76 *propter foliorum Magicam ſignaturam ſugillationibus prodeſt, non ſolum externa vnguenti illinitione, ſed etiam in vino macerata, & quotidie ter vel quater hauſta.* 78
Chiromantica lineæ an remedia homini conuenientia demonſtrent. 84
Cholagogum Quercetani. 116
Cholcothar vitrioli fortiſsime calcinatũ Eryſipelatis remedium. 73. *ideo exterius in aqua plantaginis ſolutum vtiliter imponitur.* ibid.
Chryſocolla quomodo vtatur. 241
Chyna qualis. 121. *in ſolo patrio quomodo vocetur.* ibid.
Chyna vbi proueniat, & quib. locis gaudeat. 121
Chynæ radix qualis. ibid.
Chyna quibus proſit. ibid.
Chyna quod leuamẽ Carolo Quinto Imp. attulerit. 121
Chynæ incommoda quæ 122
Chynæ decoctum quale. 122
Cicatricum ſignata quæ. 73. *& vtiliſsima ad illas experimenta.* ibid.
Ciconiarum quinta eſſentia quo conducat. 95
Ciconiæ ventriculus quibus vtilis. 96
Cicuta ſacros ignes & vlcera ſerpentia illitu reſtinguit. 80
Cicuta magnam ſæpe quantitatem anus quædam Athenienſis eſitauit. 81
Cinefactio quid ſit, & quomodo fiat. 242. 243
Cinefactio finitima eſt calcinationi. 242
Cinefactionis adminiſtratio quotuplex ſit. 243
Cinnamomum quid. 102

Digitized by Google

Cinnamomi cortex quomodo probetur. ibid.
Cinnamomum Moſyleticum quale. 103
Cinnamomum montanum, aſperũ, craſſum, quale. ibid.
Cinnamomum nigricans quale. ibid.
Cinnamomum fungoſum quale. 103
Cinnamomum cortice rufum quale. ib.
Cinnamomum Caryopon quod. 103
Cinnamomi ſpecies à locorum differentia quotnam Aetius numeret. ibid.
Cinnamomi proprietates quæ. ibid.
Cinnamomum optimum quo gradu calidum & ſiccum ſit. 103
Cinnamomi vtilitates quæ. ibid.
Cinnamomi oleum quomodo conficiendum. 104
Circulatio quid. 404
Circulationis cum digeſtione quanta ſit adfinitas. ibid.
Circulatio circa quid verſetur. 404
Circulatio an etiam ad figẽdum vſurpetur. 405
Circulationis apparatus quis. ibid.
Circulatio ſecundũ Libauium quid. 405 in eius adminiſtratione quæ concurrant. ibid.
Circulationis quanta ſit excellentia in quintis eſſentiis conficiendis 406
Claretum Caryophyllorum. 110
Claretum ex granis paradiſi. 135. aliud. ibid.
Clarificatio quid. 314
Clarificatio ſucci pomorum arantiorum & citrinorũ quomodo fiat. ibid.
Clarificatio bugloſſi & acetoſæ quomodo fiat. 314
Clarificatio quot modis fieri dicatur. ib.
Clarificatio decoctorum & ſyruporum quomodo fieri debeat 314
Claretum quid. 840. eius varia genera. 842. 843. & ſeqq.
Clepſydria quid. 351
Clepſydria olim vbi facta. ibid.
Clyſter quid. 1029
Clyſteres quam ſint varij. ibid.
Clyſteres purgantes qui. 1030
Clyſteres ad flatus, Clyſteres aſtringẽtes, glutinantes, ad dolores ſedandos, quinam. ibid.
Clyſter emolliens. 1030
Clyſter purgans materiam craſſam in Paralyſi. ibid. Clyſter abſtergens in Dyſenteria, in calculo, in colica, in Mania, in Phrenitide, in Apoplexia, in Paralyſi, in Lethargo. 1031
Clyſter in conuulſione, catalepſi, melancholia hypochondriaca, podagra, inflammatione hepatis, impetu doloris à calculo. 1032
Clyſterum genera alia quamplurima. 1033. & ſeqq.
Coagulatio ſecundum Gebrum quid. 384 ſecundum Libauium. 311
Coagulatio ſecũdum Theophraſtum quæ 385.
Coagulatio quotuplex. ibid. & 310.
Coagulatio ab igne Minerali qualis. 385
Coagulationi quæ inſeruiant. ibid.
Coagulationis definitio. 386
Coagulationis apparatus quis. 386. 387. 311.
Coagulatio quot modis abſoluatur. 386

Digitized by Google

Coagulatio per ſeparationẽ qualis ſit. ib.
Coagulatio per cõprehenſionem. 388. 313
Coagulatio per ſegregationẽ quanã. 389
Coagulatio per elixationẽ & coctionẽ. 313
Cochlea peſtis remedium. 75
Cochlearia in officina Pharmaceutica neceſſaria. 17. ex qua materia conficiantur. ibid.
Cochlearia parva, ex ebore & cornu, quẽ in finem adhibeantur. 17
Coctio quid. 244
Coctionis ſpecies quot ſecundũ Ariſtotelẽ. 258. Coctionis differentia. 244
Coctio leuis quæ. ibid.
Coctio valida quæ. 244
Coctio mediocris quæ. ibid.
Cohobatio quid. 326
Cohobationis finis quotuplex. ibid.
Cohobatio quam cognationem habeat cum maceratione. 326
Cohobatio à I. Quercetano quomodo deſcribatur. ibid. quomodo à Sennerto. ib. & 327 quomodo à Paracelſo. ibid.
Coli cruciatus quomodo ſedandus. 91
Colatio quid. 300
Colationis inſtitutio quæ. ibid.
Colicæ ſignatura. 72
Colicæ ſingulare remedium. 73
Colicæ peſtis remedium quod. ibid.
Coloratio quid. 319
Color quibus modis acquiratur. ibid.
Colubrina quo conducat. 82
Colubrorum Caro apparata ad multa venena præſtãtiſſimũ eſt alexipharmacum. 81. Collutio. Vide Gargariſmus.
Concoctionis differentia quæ. 416
Conditura quid. 316
Conditura vſus quis ibid.
Conditura Zingiberis, nucis Moſchatæ, myrobalanorum, aliorumq; fructuũ exoticorum quomodo fiat. 317
Conditura humida quæ, & quomodo parentur. 317
Conditura ſicca q̃, & quomodo fiant. ib.
Conditura quam affinis ſit Confectio, & quomodo fiat. 318
Condita quæ. 966 quid conditorum nomine intelligatur. ibid.
Condita quotuplicia. 966
Conditorum varia genera, & quibus ſingula vſibus deſtinata ſint. 966. 967 & ſeqq.
Confecta ſiue Confectiones quænam ſint 972. quomodo parentur. ibid.
Cõfectiones quot ſint generum, & quomodo ſingula ſint apparanda. 972 973 & ſeqq. (770
Cõfectio cordialis Alexandri Benedicti.
Confectio liberantis. 769
Confectio viperina Aromatica. 749
Confectio viperina ſacharina. 750
Confectio viperina iuniperina. 751
Confectio Hamech maior Meſuæ. 880
Confectio Hamech minor Meſuæ. ibid.
Conſeruæ vnde dictæ. 962
Conſerva quotuplices. ibid.
Cõſeruæ capitales, Thoracicæ, cordiales, ſtomachicæ, hepaticæ, ſpleneticæ, renales quæ. 962
Conſeruarum prima præparatio qualis. 963 ſecunda qualis. ibid. & 964
Conſolida regalis puncturis in corpore medetur, ſi tres vel nouẽ eius flores comedantur. 71

Cõuoluulus in ſegetibus prouenient quid repræſentet. 72. eius decoctum in Colica eſt ſingulare. 73
Conyſa quas vires habeat 41
Corroſio ſiue Calcinatio per aquas fortes quotuplex 341
Corallium qua efficacia ſit præditum. 70
Cor hominis quo conducat. 91
Cor motacillæ quibus vtile. 91
Corruptio late & ſtricte ſumta quid. 218. 219
Corruptio lege naturæ præcedit generationem. 219
Corruptio quot operationes ſub ſe contineat. ibid.
Coruo cur non veſcendum. 25
Coſtus, planta qualis. 132
Coſti genera quot. ibid.
Coſtus Arabicus qualis 132. Coſtus Indicus quis 133
Coſtus Syriacus flaueſcens quis ibid.
Coſti genera quot Arabes conſtituant, 133
Coſtus vbi naſcatur. ibid.
Coſtus Belgarum & Coſtus officinarum qualis. ibid.
Coſtus qua facultate ſit præditus 133. eiuſque effecta ibid.
Coſtinum oleum quomodo fiat 134
Cranium & cerebrum hominis epilepſiæ ſubuenit. 91. & quomodo applicãdũ. ib.
Cibra in officina Pharmaceutica neceſſaria, quibusq; vſibus inſeruiant. 19
Cibra è crinibus equorum tela in modũ contexta quorſum conducant. ibid. è ligno, ut cortice tileaceo, in fibras tenues & longas diſcerpto, quorſũ. ibid.
Cribratio quid. 299
Cribrationis vſus quis. ibid.
Cribrationis inſtrumenta quæ 300
Crocodili adeps quo conducat. 81 83
Crocus, Icteritiæ remedium. 70
Crocus Martis, eiuſdemque oleum ſquãmoſis pedibus medetur 77
Cruciata. Vide Gentianella.
Crudorum pharmacorum & ſine artificio digeſtorum quanta ſint incommoda. 416
Cryſtallus quam ſignaturã habeat, & quo conducat. 54
Cryſtallus calculi remedium. 72
Cubeba quid 126. earũ planta qualis. ib.
Cucumeris ſylveſtris fructus maturi quibus vtiles. 92
Cucurbita quale alimentũ ſit 36
Culmorum nodi qualem ſignaturã habeant. 78. & quibus adfectibus medeantur. ibid.
Cultri in Pharmacopœia quotuplices. 16. oblongi & mucronati. ibid. breviores quidam & obtuſi, alii breves quidem, ſed latiſſimi, figura lunari, & quando quemue in finem ex his quolibet vtendum. ibid.
Cuminum Æthiopicum cur aliis præſtantius. 90
Curcũma radix Icteritiæ remediũ 70. 71
Cuſcuta ſugillationum ſignaturam habet. 78 eius decoctũ quibus profit. ib.
Cyclaminũ folia quam ſignaturam & quem vſum habeant. 56
Cyclaminus quam ſignaturã gerat. 58 eius bulbum ad amatoria valere dixit

Digitized by Google

xit Theophraſtus. ibid.
Cynogloſſi radix circa collum alligata, quid praſtet. 62
Cynoſorchi flores quas vires habeant. 58
Cyphoides Andromachi. 777

D.

Dactyletus Cancri remedium. 72
Darius quanti fecerit quoddā Balſamū. 3
Decocta qua. 810
In Decoctionibus quot ſint reformāda. ibi.
Decoctio lenitiua aperitiua refrigerans. 811
Decoctio lenitiua aperitiua calefaciēs. ib.
Decoctio Carminatiua, diuretica, praparans bilem. 812 (dam. 813
Decoctum ad bilis tenuitatem emendan-
Decoctum praparans pituitam. ibid.
Decoctio ad parandum ſuccum melancholicum. 814
Decoctum Catholicum. ibid.
Decoctum hydroticum. 815. eius ſpecies plures. ibid. & 816
Decoctio hydrotica adverſus febres intermittentes. 817
Decoctum purgans ad quartanam. 818
Decoctum ad provocandos menſes, ad ſiſtenda menſtrua, ad pracipitationem vteri, ad iuuandam conceptionem, ad morſum canis vel ſerpentis. 819
Decoctum myrobalanorum, Eupatorii, Adianthi. 825
Decoctum fumaria, galli, decrepiti, hellebori nigri. 826
Decoctum radicis Chyna. 112. (ibid.
Decoctū radicis Chyna pro potu ordinario
Decoctum Chyna Quercetani. 122
Decoctum Sarſaparilla. 123
Decoctum ſudorificum contra luem Veneream. 815
Decoctorum genera quam plurima, & quibus ſingula vſibus inſerviāt. 819 820. & ſeqq.
Deliquium quid. 281
Deliquium quotuplex. ibid.
Deliquium vaporoſum quale. 281
Deliquii tempus. 290
Deliquii vaporoſi adminiſtratio quotuplex. 282
Deliquium embapticum quale. 283
Deliquium embapticum quotupliciter fiat. ibid. (um qua. 285
Deliquii diviſio ex natura liquabili-
Deliquii diviſio ex ambientis diverſitate qua. ibid.
Deliquii embaptici operatio praparatoria qua. 283
Deliquii embaptici operatio purificatoria qua. ibid.
Deliquium an ſit, cum olea concreta, glacies & ſimilia ſolvuntur aqua calida. 288
Deliquium an ſit, quādo calces ſoluuntur per ſales additos, & alia acria. ib.
Deliquium crypticum quale. 289
Deliquii fines principales qui. 290
Dentaria herba qua. 55. inflationis Hydropica ſignaturam habet, atque ad illam conducit. 70
Dentifricium ad candorem dentibus conciliandum. 160
Deſcenſio per deliquium qua. 364
Deſcenſoria inhumatio. 365
Deſpumatio quid. 306

Digitized by Google

Deſpumatio mellis quomodo fiat. ibid.
Deſpumatio ſacchari qualis, 377
Deſpumatio ſi videatur imperfecta, quid faciendum. ibid.
Deſtillatio quid. 354.410
Deſtillationis differentia quot. ibid.
Deſtillationis differentia prima quæ. 411
Deſtillationis differentia ſecunda à liquore. ibid.
Deſtillationis differẽtia tertia à materia & figura vaſis. 411
Deſtillationis differentia quarta à vaſis ſitu. ibid.
Deſtillationis differentia quinta à gradibus ignis. 412
Deſtillatio ſpiritus Vitrioli cum terra ſigillata. 415
Ad Deſtillationis doctrinā Canones Chymicorum neceſſarii ibid. & quinam illi ſint. 426
Deſtillationis methodus varia. 433.
Deſtillatis aquis odor quomodo comparetur. 433
Deſtillatio herbarum cum aqua cõmuni frigida. ibid. 435.
Deſtillatio herbarum cum aqua calida.
Deſtillandi aquas methodus noua ac nobilior. ibid.
Deſtillatio per aſcenſum, quæ. 358
Deſtillatio per balneum roris. 360
Deſtillatio per cineres. ibid.
Deſtillatio per balneum ſiccum. ibid.
Deſtillatio per veſicam. 360
Deſtillatio per Cacabos. ibid.
Deſtillatio ad ſolem. ibid.
Deſtillatio per parabolam. 361
Deſtillatio per cryſtallos. ibid.
Deſtillatio per patinam. 361
Deſtillatio per patinam & balneum. ibid.
Deſtillatio ad latus vel per retortā. 361
Deſtillatio per inclinationem. 362
Deſtillatio per deſcenſum. 363
Deſtillatio per tabulam. 364
Deſtillatio deſcenſoria per lignum. 367
Deſtillationis finis. 368
Deſtillationis cauſa. ibid.
Deſudatio quæ. 364
Diaboli ſtercus. Vide Aſa fœtida
Diacalaminthon Galeni. 762. aliud ibi.
Diacalamenthum Nicolai. 762
Diacapparis Gilberti de Anglia. 712
Diacaſtoreum Hieronymi Fracaſtorii. 721.
Diacaſtoreum Nicolai. 756
Diacinnamomum Meſuæ. 772
Diacitonium Galeni. 710
Diacodion compoſitum Meſuæ. 778
Diacodion Actuarii. 717
Diacodion ſimplex Meſuæ. ibid.
Diacorum. 707
Diacurcuma Meſuæ magna. 776. minor eiuſdem. 777
Diacoſtum Meſuæ. 711
Diagalanga Meſuæ. 770
Diacuminum Meſuæ. 771
Diacyminum Nicolai. 771
Diahyſſopum. 760
Diaireos ſimplex Magiſtralis. 759
Diaireos Salomonis. ibid.
Diaireos vſitata. 760
Dialacca maior Meſuæ. 777. minor eiuſdem. ibid.
Diamoruſia Meſuæ. 711
Diamargaritum calidũ Auicennæ. 766

Diamo-

Diamoſchum amarum Meſuæ. 706
Diamoſchum dulce Meſuæ. 707
Dianthon. 766
Diapapauer Nicolai. 779
Diapenidion Nicolai. 760
Diapenidion ſine ſpeciebus calidis. 780
Dianiſum Meſuæ. 721
Diarceuthidon Damocratis, Galeni. 728
Diarrhodon Abbatis Nicolai. 780
Diarrhodon commune Meſuæ. ibid.
Diaſatyrium Nicolai. 713
Diaſatyrium Meſuæ. ibid.
Diaſatyrion Meſuæ aliud. 714
Diaſpoliticum Galeni. 773
Diaſulphur Meſuæ 763
Diathamaron. 762
Diatragacanthum calidum. 760
Diatragacanthũ frigidum Nicolai. 779
Diatrionpipereon Galeni. 773
Diatrionpipereon Meſuæ. ibid.
Diatrionſantalon Nicolai. 781
Diamargariton frigidum Nicolai. ibid.
Diaxyloaloes Meſuæ. 766
Diazingiber Nicolai. 772
Dictamus quas vires habeat. 41
Dictamnus ſpicula incredibili proprietate trahit. 61
Digeſtio & maceratio quantam inter ſe adfinitatem habeant. 377
Digeſtio an cum circulatione aliquando conueniat. 378
Digeſtionis definitio. ibid.
Digeſtionis vſus quotuplex. 379
Digeſtio penetrationi ſubiecta. ibid.
Digeſtionis apparatus. 380
Digeſtionis finis ſecundum Sennertum quotuplex. 381
Digeſtio noua formæ inductio. 382
Digeſtio crudorum correctio. ibid.
Digeſtionis inſtrumentũ quodnã ſit. 382
Digeſtioni inſeruiẽs fornacis genus quodnam. ibid.
Digeſtio eſt concoctio. ibid.
Digeſtionis vocabulum Libauio ambiguum. 383
Digeſtionis modus quis. ibid.
Digeſtionis fines qui. 383
Digeſtio inſeruit rectificationi. 384
Digeſtio ſuccurrit edulcorationi. ibid.
Digeſtio concurrit cum inceratione & extractione. 384
Digeſtionis neceſſitas & vtilitas quanta. 417.
Difflatio quid ſit. 310
Difflatio exhalationi quã ſit affinis. ibid.
Difflatio quomodo fiat. 310
Dilutio quid. 353
Diptamus, cerui medicina. 66
Diſſaphaltum quid. 171. ad quem finem olim vſurpatum. ibid.
Diſſaphaltum vbi naſcatur. ibid.
Diſſaphaltũ an mixtura ſit artificioſe parata, an vero naturaliter ſit talis. 171
Diſceſſus quid. 353
Diſceſſus quomodo & quotupliciter fiat. ibid.
Diſceſſus per euaporationem quis. 353
Diſſolutio quid. 268
Diſſolutio medicamentorũ varia ob quas cauſas fiat. ibid.
Diſſolutio medicamentorum, quæ calculos atterunt, quomodo fiat. 268
Diſſolutioni quænam inſeruiant. ibid.
Diſſolu-

Diſſolutio ſpecierum aromaticarum quo modo fiat. 269
Diſſolutio Catapotiorum qualis. ibid.
Diſſolutio à liquatione quomodo differat. 269.
Diſſolutio cum & ſine calore qualis. 278.
Diſſolutio metallorum quæ. ibid.
Diſſolutio mediorum mineralium quæ. 278.
Diſſolutio ſalium mineralium quæ. ibid.
Diſſolutio animalium quæ. 278
Diſſolutio vegetabilium quæ. ibid.
Diſſolutio totalis quæ. 279
Dodones herbane an arbor ſit. 198. cuius facultatis ſit. ibid.
Draco marinus. 81. aculeũ oſſeum in dorſo gerit, quo lethaliter pungit. ibid.
Draconis marini caro qualis. 81
Dracontium macularum remedium. 75
Dracontium maius quam ſignaturam habeat. 82. eius decoctum contra ictus ſerpentum efficaciſſimum. ib.
Dracunculus maior radice bulboſa quo conducat. 58
Dracunculus minor quam ſignaturam habeat, & quid operetur. 82
Dragaganthum. Vide Gummi Tragacanthum.
Duratio in Pharmacia quem locum habeat. 294
Duratio medicamentorum quot modis fiat. ib.
Duratio an etiam in Chymia locum habeat. 295
Duratio Mercurii per fumum Saturni quomodo adminiſtretur. 295
Duratio artificioſa ferri, mediante genere Carbonum in Haſſia inuentorum, qualis. ibid.
Dyſenteriæ ſignatura quæ. 73
Dyſenteriæ remedia quæ. ibid.

E.

EBrietati quæ reſiſtant. 41
Eclegma. Vide Loch.
Elaboratio quid, ſecundum Libauium. 270
Elaboratio quotuplex. ibid.
Electuarium vnde dicatur. 754. quibus medicamentis hoc nomen competat. ibid.
Electuaria caput calefacientia quæ. 755
Electuaria calefacientia pectus. 759
Electuaria cor calefacientia. 764
Electuarium de ouo. 728. aliud maximum. ibid.
Electuarium contra peſtem Ferdinandi Imperatoris. 721
Electuarium Guidonis contra peſtem. 720
Electuarium è ſcoria ferri Rhaſis. 711
Electuarium Ducis. 712
Electuarium ex Aſa. 713
Electuarium Iuſtinum Nicolai. 718
Electuarium de nucibus Antonii. 722
Electuarium peſtilentiale Medicorum Baſileenſium. 723
Electuarium præſeruatiuum in peſte Adami Loniceri. 724
Electuarium lætificans Galeni. 765
Electuarium Nicolai de Craſſis. 722

Digitized by Google

Electuarium cor calidum alterans & refrigerans. 115
Electuarium ad libidinem augmentandam. 119
Electuarium ad vteri dolores. 212
Electuarium reſumtiuum. 708
Electuarium ex libro Meſuæ. 709
Electuarium è baccis lauri. 718
Electuarium præſeruatiuum Priſciani. 722
Electuarium contra peſtem Ioannis Bauhini. 725. aliud eiuſdem cõtra peſtem. ibid.
Electuarium lætificans Rhaſis. 768. aliud. ibid.
Electuarium lætificans Meſuæ. 768. 769
Electuarium de gemmis calidum. 765
Electuarium Sulphuratum Fiorauanti. 763
Electuarium regium Meſuæ. 770. regiũ alterum. ibid.
Electuaria ventriculum calefacientia. 770
Electuarium de aromatibus. 774
Electuarium Petri Arnoldi Villanouani. ibid.
Electuarium Meſuæ. 774. eiuſdem aliud. 775
Electuarium Alcanzi. 775
Electuarium vitæ Arnoldi Villanouani. 776
Electuarium de ſeminibus. ibid.
Electuaria hepar excalefacientia quæ. 776
Electuarium excalefaciens matricẽ. 778
Electuarium Imperiale Fiorauanti ad eundem effectum. ibid.
Electuarium refrigerans caput. 778
Electuarium refrigerans pectus. 779
Electuaria cor refrigerantia, quænam. 780
Electuarium ex acetoſa Galeni. 782
Electuaria ſtomachum refrigerantia. ib.
Electuarium de ſorbis Meſuæ. 782
Electuarium de baccis myrti, Meſuæ. ib.
Electuarium conſolidæ maioris aſtringens. 782
Electuaria Calculum frangentia. 783
Electuarium de cineribus Auicennæ. ib.
Electuarium Diureticum Bart. Montagnanæ. 783
Electuarium confortans digeſtionem. 789
Electuariũ ſtomachale Fiorauanti. 790
Electuarium ad cor calidum Heurnii. 791
Electuarium reſtauratiuum Ranzouii. ibid.
Electuarium ad humiditatem reſtaurãdam Arnoldi Villanouani. 791
Electuarium pro ventriculo laxatiuo. ibid.
Electuarium pro dyſenteria. 792
Electuarium ad vrinam & menſes mouendos. ibid.
Electuarium ad Calculum. 792
Electuarium ad Venerem. ibid.
Electuarium, quibus ſperma eſt acre. 792
Electuarium ad Venerem Auicennæ. 793.

Ele-

Electuarium ad Coitum augmentandũ Iſaaci. ibid.

Electuarium ad libidinem augendam Arnoldi Villanouani. 793. *aliud eiuſdem ad Venerem.* ibid.

Electuarium contra ſterilitatem Arnoldi Villanouani. 794

Electuarium pro dolore Colico. ibid. *aliud ad eundem affectum.* ibid.

Electuarium pro dolore nephritico. 794

Electuarium ad dolorem veſicæ cum vlcere. 795

Electuarium pro dolore influxu ventris. ibid.

Electuarium ad vteri dolores. 795. *aliud ad eundem affectum.* 796

Electuarium ad dolores cum vlcere. 796

Electuarium Arnoldi Villanouani, Philanthropos dictum. 784

Electuaria Venerem ſtimulantia. 785

Electuarium pro lienteria. 792

Electuarium ad morbos capitis frigidos. 785

Electuarium opticum Adolphi Occonis. 786

Electuarium ad memoriam Arnoldi Villanouani. ibid. *aliud eiuſdem.* 787

Electuarium ad cor frigidum Heurnii. 787

Electuarium ad intercutem aquã. 787

Electuariũ pro palpitatione cordis. 787

Electuarium ad Icterum. 790

Electuarium Cordiale. 787

Electuarium pro ſplene. 790

Electuarium confortans Arnoldi Villanouani. 788

Electuarium cordiale Marſilii. ib.

Electuarium pectorale Adolphi Occonis. 789

Electuarium ad Tuſſim, Fiorauanti. ib.

Electuarium pro refrigerato Ventriculo. 789

Electuarium confortans & conſtringens. ibid.

Elixatio quid ſit. 245

Elixationis vſus quotuplex. ibi. & 246.

Elixatio Philoſophica quæ. 249

Elixatio quotuplex requirat humidum. ibid.

Elixata quare intus fiant ſicciora. 249

Elixationes quare ſint inæquales. 249. & 250

Elixationes finibus quomodo differant. 250

Elixir vitæ, Leonhardi Fiorauanti. 472 *& quæ eius ſint vtilitates.* ibidem. & 473.

Elixir vitæ Thadæi Florentini. 473. *quæ eius ſint commoda.* ibid.

Elixir Ioſephi Quercetani maius. 474

Elixir vitæ Colonienſium. 476

Elixir vitæ minus Ioſephi Quercetani. 477

Elixir vitæ Fiorauanti. 478. *quæ eius ſint effecta.* 479

Elixir aliud Ioſephi Quercetani. 479

Elixir magnum ad Phthiſin. 480

Elixir vitæ confortans maximum. ibidem.

Elixir vitæ aliud. 481

Elixir confortans aliud. 482

Elixir vitæ confortans aliud Baniſteri. ibid.
EmplaſticatioſiveEmplaſtratio an ſit vera calcinatio. 345
Emplaſtratio quomodo calcinationem acceleret. ibid.
Emplaſtrationis vſus. 345
Emplaſtrationis apparatus. ibid.
Emplaſtrum Cereneum. 164
Epilepſia vnde conciteur, 68
Epilepſiam quænam deſignent. 68. & 69
Epilepſiæ præſtantiſſimum ſecundum aliquos Medicamentum quodnam ſit. 69
Epilepticum Theophraſti Paracelſi. 529
Epilepticum medicamentum Oſvvaldi Crollii. 528. Vide etiam *Aqua.*
Equiſetum quam ſignaturam habeat. 59. *eius decoctum quibus adfectibus medeatur.* ibid.
Eruca quas vires habeat. 41
Eryſipelatis ſignatura quæ. 73
Eryſipelatis remedia quænam. ib.
Eſdra Actuar.i. 737
Eſſentia. Vide Tinctura.
Eſula Dioſcoridi eſt venenum. 80
Euaporatio quid. 307
Euaporationis vſus quis. ibid.
Euaporationis apparatus qualis. 307
Euaporatio ab exhalatione quomodo differat. 308
Euaporatio à Libauio quomodo definiatur. ibid. *in quibus vaſibus inſtituatur.* ibid.
Euaporatio quomodo ſublimationi aliquando inſeruiat. 309
Euphorbium quid. 198. *vnde nomen ſuũ acceperit.* ibid.
Euphorbii plantæ qualis. 198. *quam facultatem habeat.* ibid.
Euphraſia flos quam ſignaturam habeat, & cui morbo medeatur. 54
Exagon, ex Pſylliorum familia natus, Conſulum Romanorum iuſſu in doliũ ſerpentibus plenum iniectus, intactus euaſit. 80
Exanthematum ſignatura quæ. 73. & *quænam remedia illis cõducentia.* ib.
Excreſcentiæ ſignatura quæ 73. & *quænam illis vtiliter medeantur.* ibid.
Exhalatio quid. 309
Exhalatio ab euaporatione quomodo differat. ibid.
Exhalationis apparatus quis. 309
Exhalatio quomodo à Libauio definiatur. ib.
Exhalatio in quib. potiſſimum fiat. 309
Exhalantia difficulter, quomodo adiuuentur. 310
Expreſſio quid. 374. & 377. 297
Expreſſio quid Libauio ſignificet. 298
Expreſſionis vſus quis, & vbi excellat. ibid.
Expreſſionis præparatio quæ. 298
Extinctio quid. 243
Extinctio à refrigeratione quomodo differat. 306
Extractum ligni guaiaci. 612
Extractum Diaphoreticum ac Bezoarticum. 613
Extractum è ligno Saſſafras. ibid.

Ex-

Extractum ligni Buxi. 614
Extractum ligni & corticum iuniperi. ibid.
Extracta è radicibus. 615
Extractum ligni aloes. 614
Extractum ligni Rhodij & Santali. ib.
Extractum radicum angelicæ. 615. *eius vſus ac doſis.* 616
Extractum corticum fraxini. 614
Extractum corticum tamariſci ſiue capparorum. ibid.
Extractum radicum arborum. 614
Extractum radicum tormentillæ, Imperialis, Zedoariæ, Gentianæ, Ariſtolochiæ. 616
Extractum radicum Enulæ campanæ. ibid.
Extractum Zingiberis ſudatiuum. 616
Extractum radicum pæoniæ & viſci coryli. ibid.
Extractum radicum hyoſciami. 618
Extractum è radicibus eſulæ ibid.
Extractum radicis fæculæ Bryoniæ. 618
Extractum radicis fæculæ Iridis ibid.
Extractum radicis Aronis. 618
Extractum ſiue ſanguis ſymphyti quomodo paretur. 619
Extractum Satyrionis. 620
Extractum granorum iuniperi. ibid.
Extractum baccarum lauri 620
Extractum purgans hederæ. 621
Extractum vuarum. ibid.
Extractum granorum Sambuci & Ebuli. 621
Extractum granorum actes. ibid. *eius vſus.* 622
Extractum granorum ebuli. 622
Extractum ceraſorum nigrorum. ibid.
Extractum florum pæoniæ. 622
Extractum fructuum Alkekengi. ibid.
Extractum ſenelorum. ibid.
Extractum florum papaueris rubeorum. 622
Extracta herbarum quot modis fieri ſoleant. 623
modus primus. ibid.
modus ſecundus. 623
modus tertius. ibid.
Extractum chelidoniæ 624
Extractum Meliſſæ, Carduibenedicti, Vlmariæ. ibid.
Extractum Cephalicum. 625. *aliud Cephalicum.* 626
Extractum thoracicum. ibid. *aliud.* 627
Extractum cordiale. 627. *cordiale aliud.* 628
Extractum ſtomachicum. 629. *aliud.* 630
Extractum hepaticum. 630. *hepaticum aliud.* 631
Extractum ſpleniticum. 632. *ſpleniticum aliud.* ibid.
Extractum Nephriticum. 633. *aliud Nephriticum.* 634
Extractum hiſtericum. 634. *hiſtericum aliud.* ibid.
Extractum peſtilentiale. 635. *aliud.* 636
Extractum compoſitum peſtilentiale aliud. 637
Extractum carminatiuum. ibid.
Extractum Catholicum Ioſephi Quercetani. 638

Extractum panchymagagon purgãs Oſvvaldi Crollij quomodo parari debeat. 639. *aliud eiuſdem deſcriptionis extractum* 640

Extractum panchymagogon purgans Beguini. ibid.

Extractum panchymagogon aliud purgans. 641

Extractum panchymagogon Phadronis. ibid.

Extractum panchymagogon aliud. 641

Extractum cholagogum ſolutiuum. ibi. & 642

Extractum phlegmagogon. 642

Extractum melanagogon. ibid.

Extractum ex ſemine Cnici compoſitũ. 642

Extractum ſolutorium compoſitum aliud. 643

Extractum aliud purgans. ibid.

Extractum purgans Norimbergæ in vſu. 643

Extractum purgans omnes humores. ib. & 644

Extractum valenter purgans. 644

Extractum ſolutorium Heurnij. ibid.

Extractum ſolutorium aliud. 645.

Extractio capitalis purgans. ibid. *purgans aliud.* ibid.

Extractum in Icteritia. 645

Extractum Aſthmaticum. ibid.

Extractum digerens humores in hepate & liene. 646

Extractum aliud in obſtructione lienis. ibid.

Extractum caſsia & manna. 646

Extractum mannæ cum caſsia & ſenæ. ibid.

Extractum confectionis Hamech. 647

Extractum Hiera Pachij. ibid. *eius præparatio quomodo alia ratione fiat.* ibid.

Extractum Rhabarbari Paracelſi. 648

Extractum Rhabarbari aliter, Euonymi. ibid.

Extractum Rhabarbari aliter, Quercetani. ibid.

Extractum Rhabarbari aliud, Heurnij. 649.

Extractum Rhabarbari aliud, Beguini. ibid.

Extractum Rhabarbari aliud. 649

Extractum Gentianæ. 650

Extractum Mechoacæ. ibid.

Extractum Saniculæ. 650

Extractum Senæ. ibid.

Extractum roſarum pallidarum. 650

Extractum violarum. ibid.

Extractum florum Perſicæ. ibid.

Extractum florum prunorum. ibid.

Extractum Centaurij, fumiterræ, agarici. 650

Extractum ſem. Ebuli, ſileris montani. ibid.

Extractum Eſulæ. 650

Extractum ex Thymelæa, Chamelæa, Mezerea, Tithymalo. 652

Extractum Hellebori nigri. ibid. & 653

Extractum Hellebori nigri, Heurnij. 653 *aliud.* ibid.

Extractum Hellebori nigri compoſitum contra Epilepſiam. 653

Digitized by Google

Extractum hellebori nigri compoſitum aliud in Apoplexia & hydrope. 654
Extractum Scammonij, ibid. alia Scammonij extractio. 654. & 655
Extractum elaterij. 655
Extractum Scyllæ. ibid. & 656
Extractum Turpeti. 656
Extractum Colocynthidis. ibid.
Extractum Euphorbij. ibid.
Extractio quid. 374. 376
Extractio Pharmacopœorum & Chymicorum quomodo ſit diuerſa. 375
Extractio Spagyrica qualis. 376
Extractum eſt eſſentia à corpore ſeparata. 375
Extractum Cholagogum ſolutiuum. 117
Extracta Galenicorum ſimplicia & cōpoſita. 375.
Extractum & tinctura quomodo differant. 377. 580
Extractorum præparādorum ratio muliercalis haud ignota. 415.
Extractum Euphorbij. 200
Extractionis modus quiſnam frequentiſſimus. 579
Extracta parandi modus generalis quis. 581
Extractum quando dicatur. ibid.
Extractiones ſimplices & cōpoſitæ quomodo fiant. 581
Extractiones artificioſiores quomodo fieri ſoleant. 251

F.

Fabæ quam ſignaturam habeant. 56
cur à Pythagora damnata. 57.
farina illarum ad inflationem pudendorum vtilis. ibid.
Fartura quid. 316
Fartura quo conducat. ibid.
Fartura proprie quid ſit. 318
Faſcini ſignatura quæ. 74
Fermentatio quid. 327
Fermentationis apparatus. ibid.
Fermētatio in arcano Philoſophico quomodo fiat. 327. & 328
Fermentum quali præſidio agat. 328
Fermentationes in vegetabilibus quæ, & quomodo fiant. ibid.
Fermentatio panis quam vtilis. 413
Fermentationis cognitio quam ſit neceſſaria. 414
Fermentationis effectus qui. ibid.
Fermentatio herbarum quomodo fiat. 435
Fermentatio potuum quomodo fiat. 328
Fermentatio in medicinis ſuccisq́; commiſtis, quomodo fiat. ibid.
Fermentum ſi fixum eſt, quid inde fiat. 328
Ferrum cur in puluerem non poſſit comminui. 231
Ficus ſtrumæ remedium. 77
Filex vel filicula ſquammas cutis aufert. 76
Filtratio quid. 301. 304
Filtratio & deſtillatio per lacinias quomodo differant. 301
Filtrationis modi quot & quales. 302
in Filtratione quæ notanda. 303

Filtra-

Filtratio à Libauio quomodo deſcribatur. 304
Filtrationis procurationem qualem idē Libauius tradat. ibid.
Fiſtulæ ſignatura quæ. 73. *& quibus remediis curanda.* ibid.
Fixatio quid. 407
Fixatio quotuplex. ibid.
Fixationis vſus quis. 407
Fixatio Mineralium in lapidem vt fiat. 373
Fixationi adfinis alia operatio quænā. 407
Flores ex auro. 1009
Flores ex ære. ibid.
Flores Caſsiæ. 866
Flores ex ſulphure. 1009
Flores ex Ioue. ibid.
Flores ex Antimonio. 1009
Flos maris. Vide Bitumen.
Fluxuum acriū materia quænam. 274
Fœtus in vtero ſignatura quæ. 73
Fœtus vtero adnati ſignata quæ. 74. *quæq; hic conducant remedia.* ibid.
Forgenſes thermæ quibus morbis atque affectibus conducant. 34
Fornaces in officinis Pharmaceuticis neceſſariæ. 22. *quomodo conficiendæ, & quibus ſingulæ pro varietate extructionum vſibus ſint dicandæ.* ibid. & 23
Fraga lepræ ſignaturam habent. 71. *illorum deſtillata aqua quibus commoda.* ibid.
Fraxinus quas vires habeat. 4
Fraxini folia quam ſignaturā habeant. 74. *oleum è fraxino deſtillatum, illitum, Herniæ & rupturæ efficax remedium.* ibid.
Friab.lia quænam. 223
Friabilitas quid, & vnde dicta. 228. 229
Frictio dentium, ſiue dentifricium, quo conducat. 1027. *quot eius ſint modi.* ibid.
poſt Frictionem dentium quid faciendum. 1028
Fulminatio quid. 392
Fulminationis vſus. 393
Fulminationis adminiſtratio an varies nonnunquam. ibid.
Fulminatio probatoria quando adhiberi poſsit. 394
Fulminatio quomodo fiat. 394. & 395
Fumigatio quid. 342
Fumigatio quotupliciter fiat ibid.
Fumigationis apparatus. 343
Fumigatio ſecundum Libauium quid. 344. *quot modis fiat.* ibid.
Fumus ex aſa fœtida, galbano & ammoniaco quid efficiat. 154
Fungi aliquando dicuntur Medicamenta, aliquando alimenta, aliquando venena. 80. *horum vſu quinq; ingenui adoleſcentes, Lutetiæ literis operā dantes, interierunt.* ibid.
Fungi in agro Neapolitano prope vrbem Sanam, quotannis è lapidibus, terra ſaltem obrutis, enati, ſiccati & pulueriſati, quibus ſint vtiles. 92
Fuſio quid. 273
Fuſionis adminiſtratio quæ. ibid.

Digitized by Google

Fuſionis modus quotuplex. 273
Fuſionis finis quis. 274
Fuſum quomodo ad ſoliditatem priſtinam reducatur. 275
Fuſilia quæ. ibid.
Fuſile quodlibet habet humidum quoddam colliquatile, & quale iſtud ſit. 275
Fuſio Philoſophorum quæ. ibid.
Fuſione frequente res ſeipſa fit ſiccior, aut conſumitur 276
Fuſio quomodo diuerſimode fiat. ibid.
Fuſionis vſus quis. ibid.
Fuſione an tranſmutatio fieri queat. 277.
Fuſum omne an ſtatim redeat ad conſiſtentiam. ibid.

G.

Gagates quid. 173
Galanga quot ſit generum. 99
Galanga vbi proueniat. ibid.
Galanga Zingiberi quam ſit ſimilis. ib. hac quorſum Chinenſes & Malabarenſes vtantur. 99.
Galangæ effectus qui. 99.100
Galbanum quid. 164
Galbanum aſpectu aſarum refert, odore Opoponacem. ibid.
Galbani boni requiſita quæ. ibid.
Galbanum qualem vim habeat. 165
Galbani effecta quæ. ibid.
Galeopſis Gonorrheæ remedium. 76. eius decoctum à Carrichtero commendatur. ibid.
Galerita aſſata vel elixa, & comeſta quo conducat. 40
Gallinæ ventriculus quibus vtilis. 96
Gallorum vetulorum ius quo conducat. 39. eorundem caro quid efficiat. 40
Gamandræa cum rotundo pomo quam ſignaturam habeat. 76. peſte infecti herbam hanc, ſed ſub ſuo climate productam magno iuuamine macerant in quotidiano potu. ibid.
Gargariſmata, ſiue Gargariſmi, quid ſint. 1024
Gargariſmi in quem finem adhiberi ſoleant. ibid.
Gargariſmi Diaphoretici quinam ſint, & ex quibus parentur. 1024. & quibus ſint vtiles. ibid.
Gargariſmi maturantes vnde conficiãtur. ibid.
Gargariſmi abſtergentes ex quibus parentur. 1024
Gargariſmi conſolidantes quinam ſint. ibid. alias Apophlegmatiſmi dicti. ib.
Gargariſmus quadruplex. 1025
Garyophyllum. Vide Caryophyllũ.
Generatio in lata ſignificatione quid. 396
Generatio quot modis perficiatur. ibid.
Generationis materia quæ. ibid. & 398
Generationi quot inſeruiant. 397
Generatio naturalis quotuplex. 398
Generationis primus gradus eſt putrefactio. 399
Gentianella ſeu Cruciata, quibus proſit. 79.
Geranium, ſiue Gratia Dei, quam ſignaturam habeat. 59. eius puluis quo cõducat. ibid.

Digitized by Google

Geranij ſextum genus, dictum ſanguinarium. radice rubra, quam ſit efficax in ſiſtẽdo ſanguinis profluuio. 70
Gilla Theophraſti. 1003
Gilla Theophraſti ſecundum Crollium. ibid.
Gingiber. Vide Zingiber.
Gladiolus radice geniculata, paruorum bulborum modo ſuper alium inſidente, cui adfectui medeatur. 77
Gladiolus tuſus & impoſitus ſpicula & ſpinas extrahit. 92
Glans. Vide Clyſter.
Glans dolorem ſedans. 212
Glandium genera quot, & vnde ſingula fiant. 1028. 1029
Globuli contra aerem peſtilentem. 216
Globus, ſeu pila à ſcarabæo conglomerata ſuppoſita, extrahit globos plumbeos è corpore. 92
Globus vitreus, in pauimentum lapideum incuſſus, ad tectum integer reſiluit. 231
Gonorrhœæ ſignatura quæ. 76
Gonorrhœæ remedia. ibid.
Grana Paradiſi quæ. 135. ab amomo maiore quomodo differant. ibid. eorum fructus quam figuram referant. ibid.
Grana paradiſi quomodo naſcantur. 135
Grana paradiſi quos effectus habeant. ibid.
Gryphe cur non veſcendum. 36
Guaiacum quot habeat proprietates. 29 diuretica in quo ſpiritu, ibid. ſudorifera in quo. 39
Gummi Arabicum quid. 150. vnde proueniat ibid.
Gummi Arabici quot ſint ſpecies. 150
Gummi Arabicum in quoto gradu ſit calidum. 151
Gummi Arabici effectus qui. ibid.
Gummi Tragacanthum quale. 151. vbi naſcatur. ibid. in quo gradu frigidum & humidum ſit. 152
Gummi hederæ quid. 168. eius vis & facultas quænam ſit. 169

H.

HÆmatites quibus viribus ſit praeditus. 70
Hæmorrhagiam quænam ſignent. 70
Hæmorrhagiæ remedia. ibid.
Hæmorrhoidum ſignatura quæ. 74
Hæmorrhoidum remedia quænam. ibid. & 75
Hæmorrhoides in locis obſcœnis quomodo curentur. 92
Halecis anima vrinam retentam efficaciſſime propellit. 78
Halicacabum quam ſignaturam gerat, & quo conducat. 56
Hebræorum Mechubales ſecretiores ex literarum figura & ſimplicitate, compoſitione, tortuoſitate, defectu, abundantia, coronatione, apertura, ordine, tranſmutatione, colligantia & reuolutione literarum, punctorũ & apicũ omnia explicare promittũt. 60
Hebræi maiorem in verbis, quam in rebus vim ſtatuunt. ibid.
Hedera quid. 168
Hederæ genera quot. ibid.

Hedera.

Hedera quas habeat vires. 41
Hedera alba qualis. 168
Hedera nigra quæ. ibid.
Hedera omnis eſt calida. 169.
Hederæ proprietates quæ. ibid.
Heliodorus Athenienſis qua de cauſa à Galeno damnetur. 79
Helleborus rite præparatus quibus affectibus medeatur. 34. eo & Hippocrates, & poſt illum Meſuaus ſunt vſi. ibid. eius venenata & maligna qualitas quomodo ſecernenda. 34. ſternutationem mouet. 41
Helleboriſmo ſi morbus tolli nequeat, quorſum ſit confugiendum 34
Herba Paris & venenum & medicamẽtum eſt. 80
Hermodactylus Dioſcoridi eſt venenum. 80
Hernia & rupturæ ſignata quæ. 74. eiuſq; remedia. ibid.
Herniaria Herniæ remedium. 74
Hiera Abbatis Nicolai. 883
Hiera Diacolorynthidos, Ruſi. 877
Hiera Pachij, Nicolai Alexandrini. 876
Hiera picra Galeni. 874
Hiera picra Conſtantini Nicolai. ibid. & 875
Hiera compoſita Galeni. 875
Hiera compoſita Nicolai. ibid.
Hiera compoſita Meſuæ. ibid.
Hiera picra cum Agarico. 876
Hiera Archigenis, Aetij. ibid.
Hiera Archigenis Meſuæ. ibid.
Hiera Archigenis Pauli. 876. & 877
Hiera Archigenis cum Dracunculo Meſuæ. 877
Hiera fortiſſima Galeni, Nicolai. ibid.
Hiera Ruffi, Nicolai. 883.
Hieracium quas vires habeat. 54
Hieracij caulis concauus quam ſignaturam gerat. 57. eius decocti vis atque efficacia in inflammatione purulenti penis. ibid.
Hiera-logodium Aetij. 881
Hiera-logodium Nicolai. ibid.
Hippogloſſum punctura laterum remedium. 71
Hirudinis ſpinoſæ aqua deſtillata, vel cinis combuſtus quo conducat. 74
Hirundinaria minor macularum remedium. 75
Hiſtoria de Puella quadam. 80
Horus Mendoſius quare à Galeno damnetur. 79
Humectatio quem vſum habeat. 265
Humectentur quænam. ibid.
Humectatio aromatum, vt Caryophylli, ambræ, moſchi, quomodo fiat. 265.
Humectatio fructuum condiendorum atq; à corticibus repurgandorum vtiliſsima. ibid.
Humectatio amygdalarum ſiccarum, nucleorum pineorum, qualis. 265
Humectatio Camphoræ, Colocynthidos, Euphorbij, quomodo fiat. ibid.
Humectatio metallurgis frequens quæ. 265. & 266
Humor quotuplex. 419
Humor aquoſus quis. ibid.
Humor elementaris quis. 420.
Humor oleoſus quis. 419

Digitized by Google

Humor alimentarius qualis. 420
Humor alimentarius quando poſſit corrigi. ibid.
Hyacinthi confectio. 708
Hydrargyrus ſeu Mercurius viuus geſtatus, quibus morbis medeatur. 62.
Hydromel quid. 857. à mellicrato & mulſo quomodo differat. ibid.
Hydromel vinoſum. 857. quibus conducat. 858
Hydromel ſimplex officinarum. 858. 859
Hydromel cum ſucco ceraſorum ad ſitim ſedandam. ibid.
Hydromel ſiue Melicratū vinoſum cum aromatibus, Illuſtriſſimi Pr. Friderici, Elect. Palat. 859.
Hydromel D. Sennerti. 860
Hydromel compoſitum Auguſtani. ibid.
Hydropiper, in aquis pigro lapſu repentibus naſcens, vulnerum efficax remedium. 78.
Hydropis remedia quæ. 70
Hydrophobia quomodo curetur. 93
Hygiia Græca. 758
Hyoſciamum Galenici inter venenatas plantas numerant. 80
Hyoſciamus quam habeat ſignaturam, & oleum ſiue liquor eius per ſe expreſſus quorſum conducat 54
Hypericon vnde nomen habeat. 69. inter herbas ſolares præcipua. ibid.
Hypericonis folia perforata quam ſignaturam gerant. 59. quibus adfectibus medeantur. ibid.
Hypericonis foliorum fibra quam ſignaturam habeant. 69
Hypericonis ſeminis fumigatio fugat Dæmones à proprietate corporis, vel à domo. ibid.
Hypericon à Paracelſo Solis terreſtris nomine inſignitur 69.
Hypericonis folia innumeris foraminulis quaſi acu traiectis perforata, ad omnes externas & internas cutis læſiones proſunt. 78. eiuſdem flores quā ſignaturam habeant. ibid.

I.

IAſpis viridis quid præſtet. 63
Icteritia ſignaturam quanam teneāt. 70.
Icteritia remedia. 70. 71
Iecoris ſignaturam quanam gerant. 55
Iecoraria quas vires habeat. ibid.
Iecur lapideum quid. 92. quibus vtile. ibid.
Iecur lupinum quibus infirmitatibus medeatur. 93
Ilicum quot ſint differentiæ. 136
Ilices glandiferæ quæ. ibid.
Ilices coccigeræ quæ. ibid.
Ilices bacciferæ quæ 136
Imperatores olim ſecum portabant medicamenta. 2
Inceratio quid. 402
Incerationis apparatus quis. ib. & 403
Inceratio metallis propria qualis. 403. & vnde incipiat. ibid.
Inceratio ſecundum Libauium quid. 403
Inceratio via eſt ad fixationem. 404.

Infuſio-

Infuſionis apud Galenicos quot tradantur vſus. 264
Infuſum pro vino Hippocratico. 841
Inhumatio deſcenſoria quæ. 366
Ioſolatio quid. 305
Ioſolatio Calefactioni quam ſit finitima. ibid.
Inſolationis effectus quis. 305
Inſolatio Hydromelitis quomodo fiat. 305 & 306.
Inſolatio conſeruarum recentium quomodo fiat. 306
Inſolatio oleorum qualis. ibid.
Inſtrumenta ad Officinam Pharmaceuticam neceſſaria quænam ſint. 15
Inſtrumenta præparatoria quænam ſint, & quam varia. ibid. & 16
Inſtrumenta Pharmaceutica ferrea ſiue areane æruginem contrahant, & ſordida fiant, miniſtris ſedulo curandũ. 18
Inſtrumenta Chymica in Officina Pharmaceutica quænam ſint neceſſaria. 22
Inteſtina quænam ſignent. 56
Intinctio metallorum quomodo fiat. 341
Iris Florentina cur præſtantior reliquis. 90
Iris Illyrica cur melior aliis. 90
Iris, radix ſtrumoſa, ſtrumarum remedium. 77
Iuglandes quam ſignaturam habeant. 52. earum cortex exterior, ſeu herbaceum inuolucrum, quam ſignaturam gerat: ibid. earum cortex interior durior quam. ibid. pellicula circumdans nucleum quam. ibidem. Nucleus ipſe quam ſignaturam gerat. ibid.
Iuglandis herbaceum viride inuolucrum quam ſignaturam habeat. 56. conducit ad fellis expurgationem. ibid.
Iulebi ſine Iulepia quid ſint. 981
Iulebi quam ſint adfines Syrupis. ibidem. & quomodo ab iiſdem differant. ibid.
Iulebi quot modis parentur. 981
Iulebi quomodo ſine decoctione parentur. ibid.
Iulebi an ſpeciebus aromaticis ſint condiendi. 981
Iulebus roſaceus. 982
Iulebus Violarum. ibid.
Iulebus Oxalydis. 982
Iulebus in calore flagrante Italis vſitatus, Heurnii. ibid.
Iulebus ad ſiſtendum ſanguinem. 982. & 983
Iulebus ad hepatis refrigerationem, ad pectus. 983
Iulebus ad phthiſim, ad hecticam febrẽ. ibid.
Iulebus Mercurialis Fiorauanti. 983
Iuncus aquaticus fiſtulæ remedium. 73
Iuniperinæ baccæ quam ſignaturam habeant. 69. in agro Neapolitano nucis auellanæ quantitate proueniunt. ibi. proſunt maximopere à Spiritibus malignis obſeſſis. ib.

K.

Karmas. Vide Karmes.
Kermes, quid. 136. in quibus regionibus. 3

nibus prouenire ſoleat. ibid. inter aculeatas ilices reponitur. ibid.
Kermes grana qualia. 137. bis poſt maturitatem perfectam innaſcuntur vermiculi, & quales illi ſint. ibidem. Syrupus de Kermes apparatus. ibid.
Kermes quam efficaciam habeat. 137
Kermes neruis præciſis & vulneribus quomodo vtiliter adhibeatur. ibid.

L.

LAcca quid. 155
Lacca vbi naſcatur. ibid.
Lacca quot ſint ſpecies. 156
Lacca vulgaris quæ. ibid.
Lacca factitia quæ. ibid.
Lacca effectus qui. 157
Lacerti, animacula homini venefica. 81
Lactis pars ſeroſa ac butyroſa ventrem ſubducit, caſeoſa cohibet & ſiccat. 40
Lactuca non oportune, & nimia quantitate ſumpta, interficere poteſt. 11.
Lactuca quale alimentum ſit. 36
Ladanum. Vide Laudanum.
Laminatio quid. 237. eius vſus vbinam demonſtretur. ibid.
Lapathi folia quid cauſentur. 40. quid ſemen. ibid.
Lapis Armenius, & Lapis lazuli, licet ambo inter venena annumerentur, an ex remediorum purgantium numero excludi debeant. 29
Lapis Beloculus, quam ſignaturam habeat, & quas vires habeat. 54
Lapis ſabuloſus quam ſignaturam habet, & quem vſum. 59. vbi reperiatur. ib.
Lapis Heraclius, Magnes vulgo dictus, qua ſit virtute præditus. 63
Lapis Carpionis ſemilunari forma ſupra oculos exiſtens commendatur in illa Apoplexia, quæ cum commotione & contractione muſculorum ſupra oculos inuadit. 68
Lapis corneolus qua ſit efficacia præditus. 70
Lapis in felle bouis repertus flauus Icteria efficax remedium. 71
Lapis Citrinus, Iudaicus, Lyncis, calculi remedia ſunt. 72
Lapis Lyncis vnde enaſcatur. ibid.
Lapis Bufonius quo conducat. 82
Lapis Obſidianus. Vide Gagates.
Laudanum quid. 213
Laudanum præſtantiſſimum quod ib. & 991
Laudanum Arabicum quale. 213
Laudanum qualem vim habeat. ibid.
Laudani flores qui. ibid.
Laudani effectus quinam. 214
Laudanum Beguini. 997
Laudanum Opiatum Paracelſi. 996. aliud. 997
Laxatiua Benedicta. 873
Lentes Exanthematum remedium. 73
Lentium decoctum quibus vtile. 95
Lentiginum ſignatura quæ. 75
Lentiginum remedia. ibid.
Lentiſcus quid. 203. eius folia qualia. ibid. ex eius ligno quid fiat, ib.
Leonina carne cur non veſcendum. 36
Leontopetalon quam ſignaturam gerat. 58. quas vires habeat. 59

Lepo-

Digitized by Google

Leporis poples, ſpaſmi remedium. 77
Lepræ ſignatura quænam. 71
Lepræ remedia quæ. ibid.
Lepus marinus, animalculum homini veneficum. 81
Lienis ſignata quænam ſint. 56
Lignum aloes. Vide Agallochum.
Lignum paradiſi. Vide ibid.
Lilii conuallium flos quam ob cauſam Apoplexiæ medeatur. 68
Limacum natura quæ. 77. *oſsiculũ exiguum in limacibus albis per medium ſciſsis ſpaſmi efficaciſsimum eſt remedium.* ibid.
Limatio quid. 220. *quem vſum in Metallis habeat.* ibid.
Linguæ hircinæ ſemen, Echium, viperinis capitulis ſimile, quibus adfectibus medeatur. 93
Liquatio quid. 269
Liquatio à diſſolutione quomodo differat. ibid.
Liquatio plumbi, ſulphuris, picis, reſinæ, ſalis, ſacchari, gummi hederæ, prunorum, iuniperorum quomodo fiat. 270
Liquationis vſus quis ibid.
Lithontriptica ſeu ſaxifraga quo conducat. 48. 72
Lithoſpermon quas vires habeat. 41. *calculi eſt remedium.* 72
Lithontribon Nicolai. 719.
Loch ſiue Lohoch quid. 944
Loch in quot claſſes diſtribuantur. ibidem.
Loch incidentia detergentia quæ. 945
Loch ad phthiſin Meſuæ. 952
Loch è ſucco ſcillæ Galeni. 945
Loch ad aſthma Geſneri. 952
Loch de althea Ioſephi Quercetani. ibid.
Loch de ſcilla compoſitum Meſuæ. 945
Loch ſanum & expertum Meſuæ. ibidem.
Loch paſſulatum Quercetani. 952
Loch de praſsio Pauli. 945
Loch ad Empyema, phthiſin, & exulceratos pulmones. 952
Loch de eruo Pauli. 946
Loch de Carthamo Meſuæ. ibid.
Loch abſtergens & concoquens triplex, Rondel. 951
Loch minus incidentia & detergentia quænam. 946
Loch paſſularum Auguſtani. ibid.
Loch ad humorem pituitoſum. 951
Loch de caulibus Gordonii. 946
Loch ad pus retentum. 951
Loch de pulmone vulpis Meſuæ. 946
Loch ad vlcera pulmonis. 951
Loch de tuſsilagine ſimplex. 946
Loch de tuſsilagine compoſitum magiſtrale. ibid.
Loch ad incipientem inflammationem laterum & pulmonis. 950
Loch ad inflammationem declinantem. ibid.
Loch è papauere Meſuæ. 947
Loch ad defluxionem tenuem incraſſandam. 950
Loch diacodion ſimplex Galeni. 947
Loch ad acres & erodentes deſtillationes. 950

Digitized by Google

Loch diacodion Montani. 947
Loch ad caliditatem, aſperitatem pectoris, & tuſsim calidam, Meſua. 950.
aliud ad idem eiuſdem. ibid.
Loch incraſſantia leniora quaenam. 948
Loch Antipatri. 949
Loch de pſyllio. 948
Loch de pſyllio Meſuae. ibid.
Loch de amygdalis Meſuae. 949
Loch de alliis. ibid.
Loch è portulaca Auguſtani. 948
Loch de caulibus Meſuae. 949
Loch ex tragacantho Auguſtani. 948
Loch ad ſputum ſanguinis Rondeletij. 249
Loch ad eundem adfectum eiuſdem. ibid.
Loch de pino abſtergens Meſuae. 948
Lotio quotuplex. 259
Lotio ſuperficiaria ſiue ab extra quae ſit, & quomodo fiat. ibid.
Lotio intima ſiue ab intra quae, & quomodo fiat. 259
Lotio fontana, pluuialis quae. ibid.
Lotio medicamentoſa, ſulphurea, marina, bituminoſa qualis. 259
Lotio multa, fortis, pauca, leuis, mediocris, qualiter fiat. ibid.
Lotio aloes quomodo fiat. 260
Lotionis vſus quibus. ibid.
Lotio adipum & medullarum quomodo fiat. 260
Lotio iecoris lupi qualiter fiat. ib.
Lotio inteſtini lupi qualis. 260
Lotio olei in aqua. ibid.
Lotio reſinarum, cerae, picis, quomodo fiat. 261
Lotio calcis quae. ib.
Lotio Metallicorum qua ratione commode fieri poſsit. 261
Lotio Ceruſſae, Pompholygis, Cadmiae, plumbi quomodo fiat. ibid.
Lucii piſcis maxilla ſeu crux puncturis in corpore medetur. 71
Lumbricus virus Panaricium quomodo interficiat. 93
Lumbricorum ſignatura quae. 71
Lumbricorum remedia. 71.72
Lumbrici maioris & minoris mundi quo conducant. 93
Lumen Apothecariorum maiorum, aut lumen Alchimiſtarum praeparationũ. 192
Lunaria Cancri remedium. 72. *quam ſignaturam habeat.* ibid.
Lupina carne cur non veſcendum. 36
Lupi hepar quo conducat. 40
Lupinus quam ſignaturam habeat. 56. *eius decoctum lienoſis prodeſt.* ibid.
Lupi ſtercus ad ilia geſtum, quas vires habeat. 62. & *quas inteſtina lupina.* ibid.
Lupina cauda, herba, quo conducat, & quam ſignaturam habeat. 75
Lupini vitem cur meliorem reddant. 90
Lupus corporis humani, quibus mediis curetur. 93

M.

M*Aceratio quid.* 266
Maceratio zingiberis, radicum duriorum, amygdalarum viridium & durorum fructuum quomodo fieri debeat,

debeat. ibid.
Maceratio quid ſit Libauie. 267
Macerationis apparatus qualis, ibid.
Macerationis vſus in eſſentiis & extractis quantus. 267
In Maceratione quot ſint conſideranda. 268.
Macularum ſignaturæ quæ. 75
Macularum remedia. ibid.
Madefactio quid. 343
Magiſterium quid. 998. vnde nomen acceperit. 1008
Magiſteria quam ſint varia. ibid.
Magiſterium ſuccini quomodo fiat. 147
Magiſterium Tartari. 1008
Magiſterium vitrioli. 1008. & 1009
Magiſterium Bezoarticum minerale. 1008.
Magiſterium Bezoarticum ſolis. ibid.
Magiſteria ex oculis cancri, lapidibus carpionum, perdicarum, lap. Iudaico, lyncis ſpongiæ, cryſtallis, ſilicibus, cornu cerui, cranio humano, &c. 1009
Malum Granatum ſeu Punicum quam ſignaturam habeat. 58.
Mala perſica quam ſignaturam gerant. 70. ideoque flores Perſici & folia cum nucleo ſiccata & pulueriſata in tumoribus & hydrope conducunt. ibid.
Mammarum muliebrium fiſſuris quid medeatur. 93
Mandragoram Galenici inter plantas venenatas numerant. 80.
Manna Calabrienſis cur aliis praſtantior. 90.
Manna thuris Vide Thus.
Mare mortuum vnde dicatur. 173
Marſi quinam, & quo victu vſi. 80
Martis Crocus. 1009.
Maſticatorium I. Quercetani. 1027
Maſticatorium diuulſorium ad paralyſin. ibid.
Maſticatorium pro delicatis. ibid.
Maſtiche quid. 203
Maſtiches vſus quinam. 204
Maſtiche Chia cur aliis præſtantior. 90. 203.
Matricis gallinæ puluis quorſum vtilis. 93.
Mechoacæ radix in Hydrope quid præſtet. 70
Medicamentorum diuiſio. 409
Medicamenta interna quæ. ibid.
Medicamenta externa quæ. ibid.
Medicina donum Dei. 2
Medicamenta Deorũ manus. ibid. & 3
Medicamentum ſalutare pluris faciendum, quam Theſaurus. 3
Medici olim quomodo vocati. 3. & apud Galenum quomodo. ibid.
Medicinæ ſubiectum quodnam. 5
Medicus quomodo deſcribendus. 5. debet eſſe pius, Logicus, Philoſophus naturalis & moralis, Medicinæ peritus, Chymicæ artifex: reminiſcentia facili, recto iudicio, tenaci memoria &c. 5. & plurima alia eius requiſita. 6.
Medicus quoad corpus quomodo gerere ſeſe debeat. ibid.
Medicamentum antequam ſeligatur, quodnam & quid illud ſit, conſiderandum. 11

Medici, in Chymia eruditi, libertate donandi. 12
Medicorum juſiurandũ ſecundum Hippocratem. 13
Medicamentum quid ſit. 35
Medicamento quid è diametro ſit oppoſitum. ibid.
Medicamentum quotuplex. 36
Medicamentum ſimplex quale. ibid. medicamentum compoſitum quale. ibid.
Medicamentorum ſimplicium differentia vnde ſumantur. 36
Medicamentorum generales differentia tres ſtatuuntur. ibid. in primo, ſecundo. & tertio genere quænam contineantur. 36
Medicamentorum omnium tam ſimplicium quam compoſitorum materia, vnde depromatur. 37. & in quibus perfecta eorum cognitio conſiſtat. ibid.
Medicamenta ſimplicia quando duas habent facultates, quomodo tunc prima, & quomodo ſecunda vocetur. 38. an etiam tertia nonnunquam detur, & quomodo appelletur. ibid.
Medicamentorum ſimplicium quotnam in vniuerſum facultates conſtituat Sylvius. 38
Medicamẽtorum facultas prima qua. 38. in quibus conſiſtat, & quot gradibus agat. ibid. (qualitates, qualia 38. 39
Medicamẽta, qua coniugatas ſortiuntur
Medicamentorũ facultates ſecunda q̃. 39
Medicamentorum facultas tertia qua ibid.
Medicamentorum quarta qualitates qua, 39
Medicamenta ſimplicia, qua certis partibus tanta amicitia cõiungũtur, vt eas vel ſumta, vel admota, vel ſæpe ſolo odore iuuent, quanam ſint. 42
Medicamenta Cephalica qua dicantur. 42. (ſint. 42 43
Medicamenta Ophthalmica quanam
Medicamenta auribus conuenientia qua. 43
Medicamenta naribus appropriata qua ibid.
Medicamenta faciem reſpicientia q̃ 43
Medicamenta linguam ac fauces curantia qua ibid.
Medicamenta pulmonibus conuenientia qua. 43
Medicamenta thoraci in genere conducentia qua. ibid.
Medicamenta Cardiaca qua. 43
Medicamenta ſtomachica quanam ſint. ibid. & 44
Medicamenta hepatica quanam ſint. 44.
Medicamenta quanam fellis accidentia curent. ibid.
Medicamenta ſplenetica qua. 44
Medicamenta meſenterio appropriata qua. ibid.
Medicamenta, qua inteſtina reſpiciunt quanam. 44
Medicamenta, qua ani curam gerunt, qua. ibid.
Medicamenta, qua renibus proſpiciunt qua. 45
Medicamenta veſica opitulantia qua ibid.

Medi-

Digitized by Google

Medicamenta ſcroto convenientia quænam. 45
Medicamenta uterum reſpicientia quæ ibid.
Medicamenta ad ſiſtenda menſtrua quæ 45.
Medicamenta ad menſes prouocandos, quæ. ibid.
Medicamenta in affectibus matricis præſentanea quænam ſint. 46. *ad procidentiam matricis quæ* ibid.
Medicamẽta articulos ac nervos proprietate ſua roborantia ac curantia quænam. 46. (*dicatur*.47.*eius effectus*.ib.
Medicamentum Carharticum quodnam
Medicamentũ Cholagogon quodnam.47
Medicamentũ Phlegmagogon quodnã.ib.
Medicamentum Melanagogon quod. 47
Medicamentum Hydragogum quodnam dicatur. ibid.
Medicamentũ Panchymagogon quod.47
Medicamentũ Polichreſtũ quodnam. ibi.
Medicamentum Eccoproticon quod.ibid.
Medicamenta Hypercathartica quænam dicantur. 47
Medicamenta Emetica quæ. ibid.
Medicamenta Alliotica, quæ. 48
Medicamenta Euchyma & Cacochyma quæ vocantur. ibid.
Medicamenta Epiceraſtica quæ. 48
Medicamentum Hypnoticum, Narcoticũ, Vreticum, anodynum, paregoricũ, Lyſiponium, Lithontripticon, chalaſticũ anaſtomoticon, quodnam. 48
Medicamentum repercuſsiuum quodnam dicatur.48. *quod eius effectum.* 49
Medicamenta repellentia quando ſint admouenda. 49
Medicamentum Helcticum ſeu Rupipaſticum quod appelletur. ibidem.
Medicamentorum attrahentium quodnam ſint differentia 49.*Medicamẽta qualitate elementari trahentia quæ*.ibid.*caſu* ibid. *quadam ſimilitudine.* ibid.
Medicamentum Diaphoreticum quod. 49.*quæ illius ſint differentia.* ibid.
Medicamentum ſtipans ſeu obſtruens, quodnam. 49
Medicamentum condenſans,quod. 50
Medicamentum emblaſticum,quod.50. *emphracticum*. ibid.*incraſſans*.ibid. *huic contrarium.* ibid.
Medicamẽtum ecpharcticum, infarctu liberans, quale. 50
Medicamentum emolliens quod appelletur. ibid. (*nam*.50
Medicamentum ſuppuratorium quod-
Medicamentum pepaſticum quod.51 *detergens ac mundificatiuum.* ibid.
Medicamentũ catagmaticũ quodnã.51
Medicamentum ſynuloticum quod dicatur. ibid.
Medicamentum cathereticum quodnã ſit 51.& 52. *à quibusdam ſarcophagum nominatur*.52. *in quoto gradu ſit calidum.* ibid.
Medicamentum cruſtificum quale.52
Medicamentum putrefaciens quodnam. ibidem.
Medicamenta ſimplicia ſignaturam habentia, quænam ſint. ibid.

Medicamenta, occulta & magnetica vi ægritudines ſoluentia, quænam ſint. 60 (da. 84

Medicamenta quomodo ritè ſint ſeligen-

Medicamenta quomodo ritè ſint præparanda ibid. (ponenda. 84

Medicamenta quomodo rite ſint com-

Medicamentorum electio qualis. ibid.

Medicamentorum præparatio quid præſupponat. ibid.

Medicamẽtorum compoſitio ſine electione & præparatione nulla. 84

Medicamentum delectus, primum Pharmacopæorum officium, quomodo deſinatur. ibid. (le. 84.

Medicamentum benignum purgãs qua-

Medicamentũ malignũ & inſalubre. ibi.

Medicamentum malignũ quotuplex. ibi.

Medicamenti purgantis electio vnde deſumenda ſit. 85. eiusdem eſſentiã quã oſtendant. ibid. delectus ſecundo vnde ſumatur. ibid. delectus tertio vnde ſumatur. ibid. delectus quarto vnde ſumatur. ibid. delectus quinto vnde ſumatur. 85. delectus ſexto vnde ſumatur. ibid. (acquiſita, qua 86

Medicamenta à diſpoſitione extrinſecus

Medicamenti qualitas quomodo validior aut imbecillior reddi poſſit. ibid.

Medicamenti benignitas vel malitia vnde dependeat. 86 (immutari. ibid.

Medicamenti calor extrinſecus an poſſit

Medicamentorum benignitatis vel malignitatis indicatio à ſono & à colore certane ſit, an incerta. 86

Medicamenta colligendi tempus. 86 quot de illo ſitu digniſſima ſint, ſecundum Galenicos. ibid.

Medicamentorum vis integra ad quod uſque tempus perduret. 87

Medicamentorum vis quo tempore melior ac vtilior exiſtat. ibid.

Medicamenti vis non modo purgantis ſed etiam alterantis & roborantis quamdiu perduret. 87.

Medicamentorum purgantium vis quo tempore ſit melior. 88

Medicamenta & plantæ quibus & quotuplicibus locis proveniant. 89

Medicamentorum materia quotupliciter peccet. 217

Medo, Lithuaniæ vſitatus, vnde conficiatur. 857. quibus affectibus & morbis potio hæc conducat. ibid.

Mel anacardinum ſecundum Arnoldum de Villa noua. 298

Melanagoga plectuaria quænã ſint. 862

Mel apum aculeos infixos ſanat. 82

Melicratum. Vide Hydromel.

Meliſſophilon quã ſignaturam habeat. 55

Membra ſupra modum incaleſcentia quomodo reſtauranda ſint. 83

Membrorum tabilorum ſignatura. 71. eorundemque remedia. ibid.

Menſtrua quænam medicamenta moveant. 46

Menſtrui rubei ſignaturæ. 72

Menſtrui remedia. ibid.

Menſtrui profluviũ immodicum quomodo ſiſtendum. 94

Mentaſtri aquatici foliũ quam ſignaturam habeat, atq; eius extractũ ſpecificum quò conducat. 54

Mercurialis cum nodis decoctum cum Mechoaca nodos corporis tollit. 25

Digitized by Google

Mercurius viuus geſtatus à quibus morbis tueatur. 62
Mercurius terreſtris quinam à Paracelſo vocitetur. 78
Metalla in Officina Pharmaceutica neceſſaria. 23
Metallica remedia non ſunt repudianda. 34
Metalla & lapides, æque ac radices, herbæ & cæteri fructus, vita ſua pollent. 64
Metallorum Crocus. 1009
Metopium. Vide Galbanum.
Micleta Nicolai. 717
Microcoſmo quænam inſeruiant. 1
Milium ſolis, vide Lithoſpermon.
Millefolium quibus vtile. 78
Mineralia in Officina Pharmaceutica neceſſaria. 23. *ex his omne medicamẽtorum genus habemus.* ibid.
Mineralium turpetorum correctio. 380
Mineralium calces quomodo in oleum redigantur. 381
Miſtio quid. 319.
Miſtionis quot ſint ſpecies. ibid.
Mithridates ab omni peſte & veneno ſe vindicauit, 2. antidotum nomen ab ipſo accepit. ibid.
Mithridates ferro in viſcera adacto ſibi mortem conſciuit. 3
Miua Cydoniorum ſimplex Meſuæ. 680 710
Miua Cydoniorum aromatica Nicolai. ibid. & 710
Mixtura quid. 796
Mixtura quotuplex. ibid.
Mixturæ ſimplicis virtus quanta. 798
Mixtura cõpoſita antiapoplectica. 798
Mixtura compoſita antepileptica. 799
Mixtura antiparalytica compoſita. ibidem.
Mixtura antilethargica compoſita. 800
Mixtura compoſita anodyna capitalis, ſeu antinephritica, & contra ſuperfluas vigilias. ibid.
Mixtura ophthalmica & auditui conferens compoſita. 801
Mixturæ antiaſthmatica compoſita. ibid.
Mixtura compoſita antipleuritica, & cõtra peripneumoniam. 801
Mixtura contra tuſſim compoſita. 802
Mixtura contra Hæmoptoſin. ibid.
Mixtura cordiales. ibid.
Mixturæ contra deliquium animi ſeu ſyncopen. 802
Mixtura compoſita antihypochondriaca contra Melancholiam. 803
Mixtura contra Tartarum cordis. ibid.
Mixtura contra morbum S. Viti. 804
Mixtura ſtomachum confortans. ibidem.
Mixtura anodyna ſtomachalis. 805
Mixtura contra tartarum ſtomachi 804
Mixtura ſtomachalis contra vomitum. 805
Mixtura contra Colicam paßionem. ibid.
Mixtura contra vermes. 806
Mixtura contra dyſenteriam. ibid.
Mixtura ad ſiſtendas hæmorrhoides. 806

Mixtura hepatica compoſita. 807.
Mixtura hepatica alia. ibid.
Mixtura ſplenitica compoſita. 807
Mixtura nephritica compoſita. 808
Mixtura hyſterica compoſita. ibid.
Mixtura ad Icteritiam compoſita. 808
Mixtura peſtilentialis compoſita. 809
Mixtura peſtilentialis alia. ibid.
Mixtura ad lepram compoſita. 810
Mollefactio quid. 277
Mollefactio Libauii quid. 292
Mollitio quid. 291
Mollitio quot modis fiat. 291. & 292.
Mollitio vnionum, concharum, putaminũ ouorum, eboris, cornuum, coralliorum, margaritarum, lapidum, quomodo fiat. 292. 293. 294.
Mollitionem lapidum qualem quidam promittant. 292. 293
Monocerotis Cornu quas vires habeat 41
Mori fructus quam ſignaturam habeant. 76. eius folia ac ſuccus, gargariſando conducunt optime ad ſquinantiã. ibi.
Morſelli ad impinguanda corpora emaciata. 113
Mortarium neceſſarium in Officina Pharmaceutica inſtrumentum. 16. ex qua materia conficiendum. ibid.
Mortaria multiplicis ſunt magnitudinis & quibus quæq; vſibus ſint mãcipata. 17
Moſchata Vide Nux moſchata.
Mulſum. Vide Oxymel & Hydromel.
Muriũ capita quo conducant. 40
Murium morſus quomodo ſanandus. 83
A muribus permiſti quid facere debeãt. ibi
Muſcus oblongus arboribus adhæreſcens pilorũ inſtar, quorſum conducat. 53
Myrrha quid. 206
Myrrha ubi proveniat. ibid.
Myrrha à Terebintho & Lentiſco quomodo differat. 207
Myrrha quæ præſtantior. ibid.
Myrrha Troglodytica quæ. 207
Myrrha Pediaſmos quæ. ibid.
Myrrha Caucalis quæ. ibid.
Myrrha Mynæa qualis. 208
Myrrha quoto gradu calefaciat & quoto ſiccet. ibid.
Myrobalanum quas vires habeat. 55

N.

Napellus & venenum & medicamentum eſt. 80
Naphta quid. 173
Naphta vera an ad nos adferatur. ibid.
Naphta quas vires vel proprietates habeat. 174
Narcoticorum correctio. 380
Nardus quo conducat. 55
Nectar laxatiuum Ranzouii. 846
Nectar optimum. 843 (vani. 719
Nephrocatharticum Arnoldi Villano-
Nerium, è vino potum, ſerpentum morſibus efficaciter medetur. 80
Nodorum in carne ſignatura quæ. 75. & quibus mediis curentur. ibid.
Nuciſtarum maceratarum puluis applicatus venenum extrahit. 76
Nutritio quid. 318
Nutritio ſarcocollæ quomodo fiat. ibidem.
Nutritio aloes quomodo fiat. 318
Nutritio lithargyri qualis. ibid.

Nux

Digitized by Google

Nux moſchata, nux myriſtica & Myrepſica quæ. 110. nux vnguentaria cur ab aliquibus dicta. 110. & 111

Nux moſchata vbi naſcatur. 111. in inſula Banda quomodo nominetur. ib. eius vtilitas atque commoda quæ. ibid.

Nux moſchata quomodo probetur. 111

Nux moſchata quomodo à Valerio Cordo deſcribatur. 111

Nux moſchata & myriſtica quos effectus pariat. 112

Nucis moſchatæ oleum quomodo conficiendum. ibid.

Nuces moſchatæ Indicæ recentes conditæ quem uſum habeant. 113

Nymphæa quas vires habeat. 41. quam ſignaturam gerat. 59 Secundinam expellit. ibid.

O.

Oculi bouis humor cryſtallinus deſtillatus quibus vitiis medeatur. 23

Odor quid ſit. 85

Odoris quot ſint ſpecies. ibid.

Odores ſaporibus an proportione reſpondeant. 68. & an denominationem ab his plerumque mutuentur. ibid.

Odoratus ſenſus in hominibus admodum eſt obtuſus. 86

Odorabilia quomodo diſtinguantur. ibidem.

Officina Medica in quali loco debeat eſſe ſita. 8. eius laboratorium quale eſſe debeat. ibid.

Opium Vide Opium.

Oleorum deſtillatio quomodo fiat. 1010

Oleorum deſtillatio ex herbis quomodo fiat. ibid.

Oleorum deſtillatio ex ſeminibus qualis 1010

Oleorum deſtillatio ex aromatibus qualis. 1110

Olea Cicatricum remedium. 73

Oleum viperarum ad luis Indicæ ſtigmata, puſtulas & duritates gummoſas vtiliter aliquando adhibetur. 79.

Oleum Scorpionum ad ipſorum ictus prodeſt. ibid. & 85

Oleum Cinnamomi quomodo conficiendum. 104

Oleum nucis Moſchatæ quomodo conficiendum. 112

Oleum macis quomodo. ibid.

Oleum piperis quomodo fiat. 120

Oleum de piperibus Meſuæi. ibid.

Oleum coſtinum. 134

Oleum ſuccini. 141. 142. eius vires quales. 143

Olei ſuccini XXXVI. vtilitates quæ. 147 148. 149. 150.

Oleum Ammoniacum. 154

Oleum ad paralyſin. 169

Oleum Belzoinum triplex. 175

Oleum Thuris. 177

Oleum Terebinthinæ. 193. eius aliquot ſpecies. & 194. ibid.

Oleum Balſami. 194

Oleum Philoſophorum. 196

Oleum mira potentia polychreſton. 200

Oleum de Euphorbio. ibid.

Oleum Ladani. 214

Oleum ex Styrace. 202

Olei

Olei multum quomodo ex Cinnamomo eliciatur. 1011

Oleum ex corticibus citri quale extrahatur. ibid.

Olea quomodo ex lignis deſtillentur. 1011

Oleum ſuccini quomodo paretur. ibid. & 1012.

Oleum ceræ, Oleum è caſtoreo, Oleum è Mumia, Oleum ſcorpionum, quomodo fiant. 1013

Oleum mellis, metallorum, gemmarum & mineralium, quomodo parandum. ibid.

Olea expreſſitia, & per elixationem excocta. 1013

Olea refrigerantia qualiter fiant. ibid.

Olea Chamameli & liliorum. 1013

Olea ex mentha, abſinthio, nardo, lentiſco, &c. quomodo extrahantur. ibid.

Oleum ſulphuris, nucum, rutaceum, de euphorbio, enulatum, lumbricorum, ſampſuchinum compoſitum, liguſtrinum, & multa alia. 1014

Olibanum. Vide Thus.

Ononidis fructus & ſiliquæ calculi ſunt remedia. 72

Ophiogenes quinam dicti. 80

Ophiogloſſum quo conducat. 82

Opium quibus adfectibus medeatur. 41

Opium quid. 211

Opii vnciam dimidiam Lyſides ſine ſanitatis iactura vorabat. 81. *ſemidracbmam Nemoxij quædam mulier ſumebat.* ibid.

Opium Thebaicum cur aliis præſtantius. 90

Opii differentiæ quæ 21

Opium optimum quod. ibid.

Opii qualitates quæ. ibid.

Opii incommoda quæ. 211. *vſus & commoda quot & quanta.* ibid.

Opio cur Turcæ caſtra ſequẽtes vtãtur. 211

Opium an Venerem excitet. 212

Ophioſcorodon quibus vtile. 82

Opobalſamum. Vide Balſamum & carpobalſamum.

Opobalſamum Europæum quale. 143

Opoponax quid. 165

Opoponax vbi locum reperiat. 166

Opoponax quoto gradu calefaciat, quoto ſiccet. ibid.

Opoponacis effecta & vtilitates quæ. 166

Opoponax quomodo probetur. ibid.

Opopyra Coſmi & Damiani. 757

Orbiculi diãbra quomodo conficiẽdi. 140

Orchidum ſpecies è Bulbaceo genere quã ſignaturam gerant. 57

Orpheus quare à Galeno damnetur. 79

Os cordis cerui venenata cauda ceruina depaſtata ſuccurrit. 83

Oſſiſana quam ſignaturam habeat, quẽque vſum. 59

Oxylapathi ſemen, quod ſemper carneum colorem, nõ plane rubrum habet, eryſipelatis remedium. 73

Oxylatiuum. 872

Oxymel ebleboratũ maius Iuliani, purgans phlegma & melancholiam. 687

Oxymel elleboratum minus. 688

Oxymel compoſitũ Geſneri, valide Melancholiam purgans. ibid.

Oxymel à Mulſo quomodo differat. 850

Oxyme-

Oxymelite etiam antiqui in febribus & acutis morbis vſi ſunt. ibid.
Oxymelita quomodo diuidantur. 850
Oxymel ſimplex quot modis parari ſoleat. ibid.
Oxymel vulgare quomodo praparãdum. 851
Oxymel ſimplex & ſcyllinum quomodo componendum. 852.
Oxymel pectorale ſiue thoracicum. ibid.
Oxymel de peto purgatorium. 853
Oxymel accommodatum humoribus ſeroſis euacuandis. ibid.
Oxymel benedictum. 854
Oxymel diureticum. 854.855.856
Oxymel compoſitum Meſue. 855
Oxymel Scilliticum compoſitum. ibid.
Oxymel Scilliticum Democriti. 855.& 856
Oxymel ex Liguſtico. 856
Oxymel ex Calamintha. ibid.
Oxymel vacuans melancholiam. 856

P.

Palimpiſſa quid. 171.
Palimpiſſa vnde dicta. ibid.
Palma Chriſti quam ſignaturam, & quas vires habeat. 59. articulorum doloribus confert. ibid.
Panacea qualis vis. 25
Panaritÿ ſignatura qua. 75. & aduerſus idem, remedium. ibid.
Panificÿ preparatio. 413
Papauerum genera inter plantas venenatas Galenici numerant. 80
Patina quale vas ſit. 18
Patina quale vas ſit affine. ibid.
Pauonis pennarum ſpecula quam ſignaturam habeant, & quo conducant. 55.
Pediculi Icteritia remedium. 71.
Pedum anſerinorũ abſtracta cutis quibus ſit vtilis. 93
Pentacula. Vide Amuleta.
Perfoliata Hernia & ruptura remediũ. 74.
Perſicaria macularum remedium. 75.
Perſicaria folium quo conducat. 77
Perſicaria pedunculus vulnerib. prodeſt. 78
Pes leporis herba, eiuſque decoctum, cui adfectui medeatur. 75
Peſtis ſignatura qua. 75
Peſtis remedia. ibid.
Peſtis interdum ſponte ſine cauſa manifeſta in corpore generatur. 79
Petroleum quid. 173
Petroſelinum Macedoniũ cur aliis praſtantius. 90
Phallus quo conducat. 58
Phantaſiam qua pra ſe ferant. 69. & quibus remediis curetur. ibid.
Pharmaceutica officina gynaceo quouis eſt praſtantior, & qua de cauſa. 2.4
Pharmacopolium Medico-Chymicum, quibus diuitiis luxuriet. ibid. inſtrumenta atque medicamenta ſuppeditat. ibid. hoc à primordio mundi extitit, atq; ab altiſſimo ortũ habet. ib.
Pharmacia, quanti à Ioſepho Patriarcha facta. 4
Pharmacia ſubiectum quodnam. 5

Digitized by Google

Pharmacia Medicina eſt adminiſtra. ib.
Pharmacopœus quis dicatur, & quodnam eius ſit officium. 4. in illo probitas requiritur. 5. ſit circumſpectus. 8
Pharmacopolam præſtat eſſe virum bonum, quam Socratem. ibid.
Pharmacopola quis dicatur. 4
Pharmacopœus aleæ non ſit deditus. 9. nec vinoſus, nec amoribus fœdis implicitus. ibid. munditiei ſtudeat, & animo ſit liberali. ibid. miniſtros quales habere debeat. 10. in Chymia eruditus libertate donandus. 12. communem medicamentorum taxationem non tranſcendat. ibid.
Pharmacopœi nomine quinam ſint indigni. 10
Pharmacopœorum iuſiurandum ſecundum Hippocratem. 14. eorum primum officium quodnam ſit. 84
Phlegmagoga Electuaria quænam ſint. 862
Pilus canis rabidi quo conducat. 79
Pilulæ vnde dictæ. 886
Pilulæ quid ſint. ibid.
Pilularum nomine quæ intelligantur. ib.
Pilulæ ad dolorē calculi mitigandū. 212
Pilulæ Alephangina. 129
Pilulæ de Styrace. 202
Pilulæ Anodynæ. 120
Pilulæ Bechicæ cum Terebinthina. ibid. & 891
Pilulæ ad vrinam. 142
Pilulæ aduerſus tuſſim. 152
Pilulæ ad fluxiones tenues in articulos & vlcera pulmonum. 153. aliæ eiuſdē. ib.
Pilulæ Bechicæ Emplaſticæ. 153. 891
Pilulæ de Ammoniaco Quercetani. 155
Pilulæ Scribonij. 163
Pilulæ fœtidæ maiores. ibid.
Pilulæ fœtidæ minores. 163
Pilulæ ex Sagapeno. ibid.
Pilulæ ex Opoponace. 166
Pilulæ de Sarcocolla. 167.
Pilulæ ex Terebinthina. 180
Pilulæ de Euphorbio Quercetani. 192
Pilulæ de Euphorbio cōtra peſtem, Quercetani. 200.
Pilulæ ex Bdellio. 210
Pilulæ ex Opio Magiſtrales. 212
Pilulæ Alhandal 214. 889
Pilulæ Galenicorum purgantes flauam bilem. 886
Pilulæ Arabicæ Nicolai. 887
Pilulæ ex Rhabarbaro Meſuæ. ibid.
Pilulæ Sabelliæ Meſuæ. ibid.
Pilulæ purgantes pituitam. 888
Pilulæ de Euphorbio Meſuæ. 887
Pilulæ ad bilem in febribus, Rondeletij. 888
Pilulæ peſtilentiales Antonij de Bononia. 896
Pilulæ ex Colocynthide Meſuæ. 889
Pilulæ Hieræ cum Agarico, Antonij. 888. 890
Pilulæ contra vermes, Hieron. Mercurialis. 896
Pilulæ ex Colocynthide Galeni. 888.
Pilulæ de Hermodactylis maiores Meſuæ. 896
Pilulæ ex ſex rebus Galeni. 889
Pilulæ de octo rebus Nicolai. ibid.

Pilulæ

Pilulæ Arthritica Nicolai. 896. *aliæ. ibid.*
Pilulæ contra catarrhum capitis. 889
Pilulæ experta ad fluxum capitis. 890
Pilulæ ex Turbith ſtomachica. 895
Pilulæ aureæ ex Turbith, Meſuæ. ibid.
Pilulæ Epileptica. 890
Pilulæ Maſtichinæ Conciliatoris. 894
Pilulæ ſtomachicæ Meſuæ, Alkindi, &c. ibid.
Pilulæ ex Agarico Meſuæ. 890
Pilulæ Bechica, Rhaſis. 891
Pilulæ bechicæ albæ, magiſtrales. ibidem.
Pilulæ ante cibum & poſt, Arnoldi Villanouani. 893
Pilulæ ante cibum Andernaci. ibid.
Pilulæ ante cibum, & poſt, Nicolai. ibidem.
Pilulæ Alephangina Meſuæ. 892. *his ſimiles Galeni.* ibid.
Pilulæ ante cibum Medicorum Colonienſium. 892
Pilulæ communes peſtilentiales, Ruffi, Auicennæ, Magiſtrales, Baſileenſium. 895
Pilulæ Arthetica 4. Magiſtrorum, Arnoldi Villanouani. 897
Pilulæ Imperiales Magiſtrales. 904
Pilulæ podagricæ D. Hieronymi VVolffij. 897
Pilulæ aureæ Marſilij Ficini. 904
Pilulæ fœtidæ maiores Meſuæ. 897
Pilulæ ex Sagapeno Meſuæ. 898
Pilulæ purgantes mixtos humores à ſtomacho. 902
Pilulæ Hieræ ſimplices Galeni. ibid. & 903
Pilulæ de Hiera compoſita. 903
Pilulæ ex Opopanace Meſuæ. 898
Pilulæ de Sarcocolla eiuſdem. ibid.
Pilulæ Aſſaieret Auicennæ. 903
Pilulæ Benedictæ Nicolai. 898
Pilulæ de Aloe & Maſtiche, Nicolai. 903
Pilulæ de Aloe lota. ibid.
Pilulæ de nitro, Alexandri Tralliani. 898.
Pilulæ de Aloe roſata Auguſtani. 903
Pilulæ de Aloe roſata Arnoldi Villanouani. ibid.
Pilulæ purgantes Melancholiam quæ. 898
Pilulæ ex fumaria Auicennæ. ibid.
Pilulæ Indæ Meſuæ. 899
Pilulæ mundificantes caput, Auicennæ. 902.
Pilulæ eiuſdem Auicennæ. ibid.
Pilulæ de lapide Lazuli, Meſuæ. 899
Pilulæ de lapide Armeno, Meſuæ. ibidem.
Pilulæ Melancholiam ex capite educentes. 902
Pilulæ contra morbum Gallicum, Fioravanti. 899.
Pilulæ purgantes mixtos humores à capite. 900
Pilulæ ſine quibus, Nicolai. ibid.
Pilulæ Lucis minores, Meſuæ. 901
Pilulæ Lucis maiores, Meſuæ. 900

Digitized by Google

Pilulæ capitales Nicolai. 901

Pilulæ ad dolorem capitis, Franciſci Gozad. ibid.

Pilulæ ad dolorem capitis, Auicēna. 901 902

Pilulæ ex opio Magiſtrales Med. Florentini. 991

Pilulæ opiatæ Andernaci. ibid.

Pilulæ Angelicæ Fiorauanti. 905

Pilulæ in morbo Venereo, Heurnij. 912.

Pilulæ Aquilinæ, Fiorauanti. 905

Pilulæ ex Bdellio. 908

Pilulæ ad renum & veſicæ vlcera, Rondiletij. 912

Pilulæ Magiſtrales Fiorauanti. 905

Pilulæ ſtiptice Arnoldi Villanouani. 902

Pilulæ de Cynogloſſa Meſuæ. ibid.

Pilulæ Galeni ad laxandum. 905

Pilulæ ad menſtrua mouenda Bauhini. 912

Pilulæ eiuſdem ad vrinas & menſtrua. ibid.

Pilulæ ſaluberrimæ. 905

Pilulæ ex Terebinthina Cratonis. 912

Pilulæ aggregatiuæ maiores Meſuæ. 907

Pilulæ aggregatiuæ minores eiuſdem. 908

Pilulæ Hypoglottides aſtrictoriæ. 909

Pilulæ contra fluxum ventris Nicolai. 908.

Pilulæ ad defluxiones tenues, in articulos & vlcera pulmonis, Rondiletij. 909

Pilulæ Marſilij Ficini. 906

Pilulæ de Elaterio Nicolai. ibid.

Pilulæ ad iecoris obſtructionem, Rondiletij. 911

Pilulæ Hepaticæ aliæ. ibid.

Pilulæ purgantes humores mixtos ab hepate. 906

Pilulæ ad lienem obſtructum. 911

Pilulæ ad lienem fortiores. ibid.

Pilulæ de Tribus. 906

Pilulæ ad Hydropem. 911

Pilulæ ad Quartanam. ibid

Pilulæ ad pituitam educendam & inſpiſſandam. 910

Pilulæ ex Halicacabo Meſuæ. 907

Pilulæ pectorales Adolphi Occonis. 910

Pilulæ ad hydropem Galeni. 907

Pilulæ hypoglottides pectorales. 910. *aliæ ad eundem adfectum.* ibid. & 911.

Pilulæ philagrij Meſuæ. 907

Pilulæ purgantes mixtos humores à toto. ibid.

Pilulæ ad vrinam Rondiletij. 913

Pilulæ hydragogæ Quercetani. 920

Pilulæ ad matricem Auicennæ. 915

Pilulæ de Caſtoreo Auicennæ. ibidem.

Pilulæ de Euphorbio. 920

Pilulæ ad renum & veſicæ calculum, Rondiletij. 913

Pilulæ ad dolorem colicum eiuſdem. ibid.

Pilulæ anodynæ ſiue colicæ aliæ. 913. 914

Pilulæ panchymagogæ Quercetani. 916

Digitized by Google

Pilulæ chologoga de Centaurio Querc. 117
Pilulæ de cynogloſſa, arnogloſſo, ſtyrace Meſuæ, ſtyrace Galeni Harmonia Galeni, Scribonii Galeni, contra venena 914
Pilulæ de Ammoniaco 919
Pilulæ de ſagapeno Camilli ibid.
Pilulæ phlegmagogæ de abſynthio, Quercetani 918
Pilulæ tartareæ melanagogæ Quercetani ibid.
Pilulæ de Euphorbio contra peſtẽ Querc. 921
Pilulæ mirabiles ad tremorem & ſpaſmum 922
Pilulæ peſtilentiales Alberti, Ducis Bauariæ ib.
Pinei nuclei quam ſignaturam habeant 55
Pini folia cum aceto decocta quo conducant ib.
Pini fructus quid ſignent 57
Pinorum erucæ venenoſæ 81
Piper, qualis planta 117
Piper quotuplex ib.
Piperis fructus ab initio qualis ibi.
Piper vbi proueniat 117
Piperis collectio quomodo fiat 118
Piperis radix qualis, ibid. an fortior ſit fructu 119
Piperis qualis facultas 118
Piper nigrum albo an ſit acrius & ſuauius ibid.
Piper optimum quomodo probetur, 118. & 119
Piperis vtilitas quæ 119
Piperis grana quinque aut ſex ad horam vnam duaſve ante cibum commanducata, aut integra ſtomacho ingeſta, quo conducant ibid.
Piperis decoctum quibus vtile 119
Pipereon diatrion Galeni ib.
Piperis oleum quomodo fiat 120
Pira quam ſignaturam habeant, & quo conducant 55
Piſa quam ſignaturam gerant 58
Piſſaphaltum quid 173
Pix quid 171
Pix naualis quæ ibid.
Pix à reſina quomodo differat ib.
Pix quomodo educatur 171
Picis proprietates & effecta quæ 172
Pixides in officina Pharmaceutica quales 21
Plantago quam ſignaturam habeat, 59
Plantæ perforatis foliis quibus adfectibus mederi ſoleant 29
Plantæ venenatæ quænam ſint 80
Plantæ venenatæ ad morborum curationem aliquando vtiliter adhibẽtur 80
Plantæ, quæ ſerpentis exuuium maculoſum exprimunt, & verſicolores viperarum maculas oſtendunt, contra earum morſus valent 82
Pleres Archonticon Nicolai 757
Plumbi præparatio qualis 224
Pæoniæ floris folliculus quam ſignaturã habeat 52
Pæoniæ radix collo appenſa cuius ſit virtutis

tutis 62
pœoniæ grana circularia ac nigricantia quo conducant 68. & 69
pœoniæ radix in hydropicis quid præſtet 70
polypodium quernum optimum 90
polypodium ſcabiei corporis & pedum remedium 76
polytrichon Apuleij quam ſignaturã gerat, & quo conducat 53
populi arboris oculi, oleo oliuarum macerati & inſolati, quem vſum habeãt 75
porrum quam ſignaturam habeat & quo conducat 58
portulaca quam ſignaturam gerat. 59
Porus Indorum rex ſerpentibus & venenis quotidie veſcebatur 80
potentillæ flos quam ſignaturam habeat, & aqua eius deſtillata quas vires habeat 54
potio vulneraria I. Q. 817
potio vulneraria alia ibid.
potio pro vulneribus ſclopetariis 818
potio vulneraria cephalica 818
potio ſanguinem è vulneribus erumpentem prohibens ibid.
potio ad venum & veſicæ vlcera 818
potio ad gonorrheam virulẽtam ſeu fœtidam ibid.
præcipitatio quid 336
præcipitationis effectus ibid.
præcipitationis apparatus 336
præcipitatio Mercurij 337
præcipitationes metallorum quæ & quales 1010
priapus cerui ſiccatus, in puluerem contritus, & cum aqua cardui aut tuſsilaginis ſumptus, quas habeat vires. 41
priapus tauri aut cerui quo conducat. 93
pruna Damaſcena cur aliis præſtantiora 90
prunella ſignatura & remedia quæ. 71
prunellæ flores, ad quem finem commendentur ibid.
pſylli quinam & quo victu vſi 80
pudenda quænam ſignent 56
pulmonaria quam ſignaturam gerat. 55
eius decoctum in variis pulmonum adfectibus conducit ibi.
pulmo vulpis quibus vtilis 94
pulueriſationum ſpecies quot 224
pulueres purgatorij quomodo diuidãtur. 922
puluis cholagogus 923
puluis phlegmagogus ibid.
puluis melanagogus Ioſeph. Quercetani. 923
puluis panchymagogus ibid.
puluis purgatorius conducens ad omnes morbos frigidos cerebri 294
puluis ad expellendos lumbricos, & ad deturbandum eorum ſeminarium. 925
puluis purgans hydropicorum aquas. 924
puluis paratu facilis ad vermium infantum expulſionem 925

puluis

puluis cachecticus Quercetani ibi.
puluis ad omnes ventriculi affectus mirabilis 927
puluis ad omnes herniæ ſpecies, & ipſam enterocelem 930
puluis epilepticus Angeli de Tarento. 935
puluis ad tuſſim Meſuæ ibid.
puluis Rhabarbari purgans bilem, Fuchſii 930
puluis Bezoarticus contra peſtem, Meſuæ 935
puluis contra peſtem alius ibid.
puluis Fumanelli 930
puluis griſeus Cæſaris contra peſtem, Auguſtani 935
Puluis rubeus Cæſaris contra peſtem Auguſtani ibid.
puluis electuarij de Bolo 936
puluis præſeruatiuus in peſte ibid.
puluis præſeruatiuus pro familia, 936
puluis Trincauelli 932
puluis laxatiuus Arnoldi Villanouani. 933
puluis laxatiuus alius ibid.
puluis ſolutiuus de Tribus Auguſtani. 932
puluis contra lumbricos Colonienſium. 933
puluis paſſauant Colonienſium 932
puluis purgatorius Hermanni ibidem.
puluis purgatorius Baſſani 932
puluis purgatorius Ioannis Stockſtal. ibidem.
puluis contra lumbricos Auguſtani. 935 alius, ibidem, alius Bauhini, 934
puluis Andernaci 931
puluis ad ſuppoſitoria ſicca Auguſtani. 934
puluis è Turbith Magiſtralis Florentini. 931
puluis alius Auicennæ ibid.
puluis acutior Medici Florentini, 934
puluis ſenæ Montagnanæ 931
pulueres calefacientes & ſiccantes caput. 434
puluis Rondiletij ibid.
puluis incarnans 178
puluis Magiſtralis 113
puluis ad calfaciendum caput, ibidem.
puluis capitalis temperatus 115
puluis cephalicus 178
puluis pro epithemate cordis refrigerans. ibid.
puluis pro epithemate hepatis refrigerãs. ibid.
puluis cholagogus 116
puluis ad cicatricem 178
puluis purgans hydropicorum aquas. 117
puluis ad omnem hæmorrhagiam. 178
puluis ad hydropem Eraſti 931

Puluis

Puluis epilepticus Mercurialis 934
Puluis laxatiuus Magiſtralis ibid.
Puluis Ranzouij contra peſtem puerorũ, 937
Puluis contra caſum 944
Puluis Bezoarticus Medici Regis Angliæ 937
Puluis calefaciens ſtomachum Meſuæ ib.
alius ib.
Puluis Auguſtani 944
Puluis diarrhodon Meſuæ 937
Puluis impinguans Meſuæ 944
Puluis cum cibo ſumendus 937
Puluis ſedans dolores ad ſuppoſitoria, Florentini 944
Puluis pro condiendis cibis, 938. alius ad carnes & piſces Bertholdi ib.
Puluis ad calculum 943
Puluis ſtomachalis, 938. alius ib.
Puluis ad Venerem ſtimulandam 943
Puluis prouocans partum Auguſtani, ibid.
Puluis ad hydropem & cachexiam Rondiletij 941
Puluis pro vlceribus gutturis, Auguſtani 943
Puluis refrigerans ſtomachum, & corroborans 941
Puluis de granis Myrti 941
Puluis ad calculum ex cineribus 942
Puluis Anthonij Chalmetæi ſtomachicus 941
Puluis refrigerans & confortans hepar ibid.
Puluis ad conſtringendum orificium vẽtriculi 941
Puluis aduerſus flatus, Magiſtralis, 940
Puluis aromatum Meſuæ ibid.
Puluis ad vomitum & ventris fluxum Rondiletij 942
Puluis ſtomachicus rubeus 939
Puluis ad menſium prouocationem Rondiletij 942
Puluis pro mulieribus in puerperio 939
Puluis vrinas mouens 942
Puluis ad calculum Auguſtani ib.
Puluis ad ſtomachum eructuoſum 939
Puluis ad ſtomachum frigidum. ibid.
Puluis contra calculum 942
Puluis ſeu ſpecies Imperiales 939
Puluis ad iuuandam conceptionem, Rondiletii, ib. alius Caſpari Bauhini ibid.
Puluis ſternutationem prouocans 1036
Pumex quomodo cremetur 241
Punctura laterum ſignatura quænam, 71
Punctura laterum remedia ibid.
Puncturis in corpore maxilla ſeu crux Lucii piſcis contrita & potui data ſubuenit 71
Putrefactio quid 329
Putrefactio vnde oriatur 320
in Putrefactione obſeruationes quædam 321
Putrefactionis apparatus 322
Putrefactionis efficacia 323
Putrefactionis liquor, menſtruum, 325
Pyrola quam ſignaturam habeant, 55. & quorſum iis vtendum, ibi.

Qua-

Q.

QVadrimeron Arnoldi Villanovani 763
Quaiaci ſpiritus quomodo fiat. 450. quas vtilitates habeat ibid.
Qualitatum primarum quot conſtituantur differentiæ. 85. & quomodo à ſe inuicem recedant ib.
Qualitates ſecundæ quæ 85
Qualitates ſecundæ quotuplices ibid.
Qualitates tactiles quænam ſint 85
Quercini ligni ſpiritus quomodo fiat. 450. quibus vtilis ibid.
Quercinis foliis adnaſcentia quo anni tempore colligenda, & qua ratione in liquorem redigenda. 74. & quorſum liquor ille conducat ibid.
Quercinus viſcus. Vide viſcus Quercinus.
Quercubus adnaſcentia tubercula rotunda, ſiue recentia, ſiue puluerisata quem vſum in peſte habeant 76
Quinta eſſentia Camphoræ 206
Quinta eſſentia Ciconiarum quibus vtilis 95

R.

RAna paluſtris muta, animalculum homini veneficum 81
Rana peſtis remedium 75
Ranunculus Dioſcoridi eſt venenum, 80
Raparum decoctum quibus vtile 95
Raparum ſemen, exanthematum remedium 73
Rapunculus, herba Carrichteri, flore cæruleo quamnam habeat ſignaturam & efficaciam 73
Raſio quid 226
Rauedſeni confectio Meſuæ 711
Refrigeratio medicamentorum ad quem ſpectet 306
Refrigeratio ab extinctione quomodo differat ibid.
Renes ſtincorum triti, & cum vino poti, quo conducant 49
Reſina quid 169
Reſina αὐτόῤῥυτος quæ ib.
Reſina πρωτόῤῥυτος qualis ibid.
Reſinarum quotnam ſint generales differentiæ 169
Reſina humida qualis 170
Reſina frigida vel toſta quæ ibid.
Reſinarum vtilitates quantæ 171
Reſinarum omnium quænam præſtantiſſima 170
Reſiniferæ arbores omnes cicatricũ ſunt remedia 73
Reuerberatio quid 334
Reuerberium quomodo permutari poßit 335
Rhabarbarum quando recens ſit ac maſculum 87
Rhabarbarum, h.e. radix Barbariæ, cur aliis præſtantior 90
Rhabarbarum flauam bilem expellit 92
Rhaphanus quale alimentum ſit 36
Rhaphanus cur hermodactylus meliores faciat 90
Rhinocerotis cornu quas vires habeat, 41
Roſata nouella Nicolai 773
Roſæ quomodo colligendæ 438
Roſarum ſpiritus quomodo extrahēdus. ibid.

Roſarum fermentatio ibid.
Roſarum diſtinctio 441
Roſæ albæ quæ ibid.
Roſæ incarnatæ quæ 441
Roſa canina quam ſignaturam habeat. 72. *hac pulveriſata ad expellendos inteſtinorum vermes multi felici ſucceſſu vtuntur* ibid.
Roſella ſiue Ros ſolis cancri remedium. 72
Rubeta, animalculum homini veneficũ. 81
Ruta qualem ſignaturam gerat 69. *prodeſt maximopere à ſpiritibus malignis obſeßis* 70

S.

Salina quas vires habeat. 42. *quam ſignaturam habeat.* 58. *diſſoluit Tartarum in venis mulieribus* ibid.
Saccharum nec purgat, nec refrigerat. 419
Sagapenum quid 162
Sagapenum bonum quas habeat proprietates 163
Sagapenum quoto gradu calefaciat, ibi. *& quoto ſiccet* ibid.
Sagapeni effectus qui 163
Sagittæ quomodo extrahenda 94
Salamandra animalculum homini veneficum 81
Salitura quid 316
Salitura quo conducat ibid.
Sal Armoniacum Prunellæ remedium. 71. *eius liquor deſtillatus cum ſucco Aizoi eſt medicamentum cuporiſtõ.* ibid. *extrahit Tartaricum ſublimatum Realgar* ibid.
Sal Vngaricum ſeu Tranſyluanicum quo conducat 77
Sal ſuccini quale 143
Sal theriacum Galeni 746
Sal conficiendi ratio antiquis an nota fuerit 998
Sal ex herbis quomodo extrahatur. 999
Sal eſſentialis Tartari ibid.
Sales vegetabilium quomodo tranſparentes & cryſtallini reddendi 1000
Sales compoſiti 1001
Sal Theriacalis ibid.
Sal ſtomachicus 1001
Sal ad Tympaniten ibid.
Sal epaticus, cordialis, renalis, lienalis. 1002
Sal ſpagyricum purgans compoſitum. 1007
Sal ſpargyricum digerens compoſitum. ibid.
Sal ad morbum Gallicum 1002
Sal ſpagyricum compoſitum ſudorificum 1007
Sal ſpagyricum ſudorificum aliud. ibid.
Sal ad vterum 1002
Sal ſpagyricum adſtringens in dyſenteria 1007
Sal arthriticus 1002
Sal confortans ſudorificum ac Bezoarticum 1007
Sal Tartari fixum 1002
Sal ſmaragdi quibus conferat 1007
Sal hyacinthi quibus ibid.
Sal vitrioli vomitiuum 1002

Digitized by Google

Sal iaſpidis quibus vtile 1007
Sal Granatorum quibus ibid.
Sal Colcotharis vitrioli 1002
Sal Iouis 1004
Sal Martis 1003
Sal Saturni 1004
Sal Corallorum ſiue margaritarum. 1005
Sal contra calculum ibid.
Sal ſerpentum contra venena 1005
Sal ad cancrum ib.
Sal ad ſtrumas 1006
Sal ad vlcera cruenta ib.
Salicis natura quæ. 72. balneum è decocto ſalicis præſtantiſſimum ad membra tabida ib.
Sambuci cortex medianus flauus, icteritiæ remedium 71
Sambuci medulla quam ſignaturam habeat. 70. eius ſuccus hydropicis vtilis. ibid.
Sambucinorum fungorum deſtillata aqua cui adfectui conducat 70
Sambuci baccæ dyſenteriæ remedium. 73
Sambuci flores lentiginum remedium. 75
Sandaraca, atrociſſimum venenum. 32. quomodo vratur 241
Sanguis draconis quid 159
Sanguinis draconis perueſtigatio quomodo inſtituatur 158
Sanguinis draconis origo quæ 159
Sanguinis draconis quot Braſſavolus diſcrimina conſtituat 159
Sanguis draconis an animantis alicuius ſanies ſit, an vero arboris lachryma. ibidem. & qualis arbor iſta ſit. ibidem.
Sanguis draconis quam vim habeat. 160
Sanguis draconis in quoto gradu frigidus & ſiccus ſit ibid.
Sanguinis fluxus remedia 70
Sanguis hirci quas vires habeat 41
Sanguis è naribus & venis profluens, torrendo friabilis factus, quo conducat 94. è vulneribus profluens, quib. ſit vtilis ibid.
Santalum quid. 114. vbi naſcatur, & quibus nominibus alias appelletur. ibid.
Santalorum genera quot 114
Santalorum arbores quantam inter ſe adfinitatem habeant 114
Santalorũ arbor pallida vbinam latius proueniat ibid.
Santalum rubrum quale ibid.
Santali rubri decoctum quibus proſit. 70
Sapena riparum vulnerum remedium. 78
Sapor quid 86
Saporis differentiæ quot ibid.
Sapores tres, à vincenti caliditate, à ſubſtantia craſſa vel tenui, ortum habentes, quinam 86
Sapores tres ab exuperante frigiditate qui ibid.
Sapores tres à moderato colore qui. ibidem.

Digitized by Google

Saporum, an odorum, magis ſint ſpecies diſcreta ibid.
Sapor acer, amarus, ſalſus, qui & vnde 86
Sapor acidus ſeu acetoſus, auſterus, acerbus vnde oriantur ib.
Sapor dulcis, pinguis inſipidus, vnde. ibidem.
Sapphirus Anthracis & Carbunculi remedium 76
Sarcocolla quid 116
Sarcocolla vbi naſcatur ib.
Sorcocolla quoto gradu calefaciat, & quoto ſiccet 167
Sorcocolla nomen vnde ib.
Sorcocolla proprietates & effecta, quæ. 167
Sorcocolla ex Arabum ſententia quid praſtet ibid.
Sarcocolla quam efficaciter vulnera conglutinet, & oculorum fluxiones inhibeat 169
Sarda qua efficacia ſit prædita ib.
Sarſaparilla quæ, & vnde ad nos deferatur 123. quomodo alias vocetur ib.
Sarſaparilla quomodo cum ſmilace aſpera conueniat, & quomodo ab eadē differat 123
Sarſaparilla quotu gradu calefaciat. 123
Sarſeparillæ cremore quem in finem vtantur Indi ib.
Sarſaparillæ decoctum quomodo fiat 123
Sartago, quale vaſculi genus. 18. à Græcis & Barbaris quomodo vocetur ib.
Saſſafras quid, & qualis arbor 122
Saſſafras vbinam læta frutificet 123. eius radix quantarum ſit virium ibid.
Saſſafras cortex quoto gradu calidus & ſiccus ſit 123
Saſſafras decoctum ad quem finem commendetur ibid.
Satyrion erythronaum quale 56
Satyrium erythronium quas vires habeat 57
Satyrium quas habeat vires 41
Satyrii eſſentia in viris frigidis quomodo efficaciſsima 57
Saxifraga. Vide Lithontriptica.
Saxoleum quid 173
Scabiei corporis & pedum ſignatura, itemq; remedia quænam 76
Scabioſa virtus ib.
Scarabæi flaui Icteritiæ remedium 71
Scarabæi in excrementis equorum latitantes, quorſum conducant 92
Scecachul quid. 125. vbi naſcatur. 126. quibus inſeruiat ibid.
Scincorum caro pigrioribus maritis ad ciendum libidinis æſtrum datur 81
Scolopēdrium quam ſignaturam habeat & quo conducat 56
Scoria ferri quā ſignaturam efficaciamque habeat 76.77
Scorpii ictus quomodo ſanandus 83
Scorzoneræ radix quibus vtilis 94
Strophulæ remedia. ib. maior & minor ficuum ani ſunt remedia. 73. quæ tuberculis & papilloſis capitulis ſcatet, hæmorrhoidum remedium 75
Scrophularia mas & fœmina, item ſcrophularia minor, cuius ſtrumoſa radix

Digitized by Google

dix è multis granis frumenti videtur coaluiſſe, quo conducat. 76
Scylla cui morbo medeatur. 53
Scylliticum acetum. 849
Secundinam quæ educant. 94
Sedum maius Eryſipelata & Herpetas extinguit. 80
Sedum minus muris adhærens quam ſignaturam habeat, & ſuccus eius expreſſus quo conducat. 54
Selenites annulo incluſus quid præſtet. 63
Semen in mulieribus hiſtericis retentum venenatæ qualitatis eſt particeps. 79
Sena Orientalis cur melior aliis. 90
Separatio quid. 348
Separatio quotuplex. ibid.
Separatio ſubſtantialis quæ. 348
Separatio ſuperficialis, quæ. ibid.
Separatio ſuperficialis circa quot verſetur, & quæ illa ſint. 348.
Separatio ſubſtantialis quid efficiat. 350
Separatio ſubſtantialis quotuplex. ibid.
Separationis ſubſtantialis quotnam ſint operationes. 350
Separatio per abſtractionem quæ. ibid.
& quotupliciter fiat. ibid.
Separatio per abſceſſum quæ. 353. & quotuplex illa ſit. ibid.
Separatio per dilutionem quæ. 353
Separatio per dilatationem quæ. 354. huius vſus qualis ſit. ibid.
Serapinum. Vide Sagapenum.
Serpentaria quo conducat. 82
Serpentum capita trita quem vſum habeant. 83
Siccatio quid. 295
Siccari quænam debeant. ibid.
Siccentur ignis calore quænam. 296.
Siccentur ſolis calore quænam. ibid.
Siccatio radicum quæ melior. ibid.
Siccatio Nenupharis qualis. 296
Siccata folia vbi reponenda. 296
Siccatæ radices, flores & ſemina, vbi reponenda. ibid.
Siccatio corticum arantiorum, & limonum granatorum qualis 296
Siccatio quid præſtet. ibid.
Signa, Characteres & literæ quas vires & efficacias habeant. 64.
Silex calculi remedium. 72
Siliquaſtrum quid. 134. piperi ſimile. ib. ab Auicenna quomodo appelletur. ib. & quomodo alias. ibid.
Siliquaſtri quot ſint genera. 134. quæ eius natura & effecta. 135
Simplicia quænam in Officinis Medicis vocitentur. 37
Simplicium cumulus confuſio eſt, non compoſitio. 84
Solanum omne adhibitum dolores quoſuis mitigat. 80
Sol ſplendorem & lucem nobis adfert, ac res occultas penetrat. 67. luce ſua fugat omnes malignos ſpiritus in tenebris gaudentes. 69
Solis crocus. 1009
Solutio quid. 270
Solutio quotuplex. ibid.
Solutionis vox quomodo amplietur. 271
Solutioni quid opponatur. ibid.
Solutionis quot ſint formæ. 271. & 272

Solutio Philoſophorum quænam ſit. 272
Solutum quid ſit. ibid.
Spagyricæ artis proprium eſt, impurum à puro ſequeſtrare. 80
Spaſmi ſignatura & remedia quæ. 77
Spatula in Officina Pharmaceutica neceſſaria. 17. *vnde nomen acceperint.* ibid.
Spatularum figura omnium fere eſt eadem, ſed materia diuerſa. 17. *quadã fiunt ex argento, & qui illis vtantur, quædam ex ligno.* ibid.
Sperma ceti. Vide Bitumen.
Spiritus definitio. 423. *quomodo dignoſcatur.* ibid.
Spiritus ſimplex & compoſitus. 424
Spiritus roſarum. 442
Spiritus Tartari fœtor quid præſtet. 94
Spiritus Terebinthinæ quomodo fiat. 180. 449. *eius vſus.* ibid.
Spiritus Abſinthij. 442
Spiritus Maſtiches. 448
Spiritus ſalis quomodo paretur. 339
Spiritus ſalis nitri quomodo. ibid.
Spiritus & aqua ex ſeminibus. 443
Spiritus ſambuci. ibid.
Spiritus baccarum iuniperi 444
Spiritus è lignis. ibid.
Spiritus ligni guaiaci. 450
Spiritus ſanguinis humani. 451
Spiritus ſalis. 452.
Spiritus Tartari. 451. 797
Spiritus vrinæ. 451
Spiritus ſalis nitri. 453
Spiritus Tartari Crollianus. 452
Spiritus ſulphuris. 454
Spiritus vini. ibid.
Spiritus vitrioli 456. 797
Spiritus vitrioli Beguini. 457. *quas vires habeat.* 458
Spiritus vitrioli compoſitus. ibid. *hic tutiſſimum epilepſiarum eſt remedium.* 459
Spiritus vitrioli antepilepticus compoſitus quomodo fiat. ibid.
Spiritu vitrioli in febribus malignis an vtendum. 460.
Spiritus Saturni. 462
Spiritus Corallorum. 464
Spiritus perlarum & gemmarum. ibid.
Spiritus aceti. ibid.
Spiritus Mercurij. ibid.
Spiritus aquæ theriacalis compoſitus. 466.
Spiritus vini cum auro diaphoreticus. ibid.
Spiritus eſſenſificatus argenti. 467
Spiritus Antimonij eſſenſificatus quomodo fiat. ibid.
Spiritus terræ ſigillatæ. 468
Spiritus Antimonij purgans. ibid.
Spiritus aquæ theriacalis alius. ibid.
Spiritus aquæ theriacalis camphoratæ. 796
Spongiæ marinæ, ſtrumæ remedium. 77
Sportulæ, ex ramulis vimineis vel iuncis contextæ, quorſum in Officina Pharmaceutica conducant. 21
Squammarum cutis ſignaturæ quæ. 76
Squammas capitis quænam herba auferat. ibid.

Squam-

Digitized by Google

Squamoſorum pedum ſignatura. 76
Squamoſorum pedum remedia. ibid.
Squinanthiæ ſignatura quæ. 76
Squinanthiæ remedium. ibid.
Stacte quas vtilitates habeat. 208
Staphyſagria quas vires habeat. 41
Stibium venenum eſſe quinam contendant. 31
Stibium venenũ eſt & medicamentũ. 80
Stœchas Arabica cur aliis præſtantior. 90
Stomachi lupi corium geſtatum quo cõducat. 94
Storax quid. 201
Stratificatio quid. 345
Stratificatio an ſit vera calcinatio. ibid.
Stratificatio eſt corroſio per pulueres. 345. *per paſtam.* 346
Strumarum ſignatura quæ. 77
Strumis conuenientia remedia quæ. ibid.
Styrax quid. 201
Styrax optimus vnde veniat 202
Styrax à Stacte quomodo differat. 201
Styrax qualitatem quam habeat. ibid.
Styrax quinam improbetur. 202
Styracis flos qualis. ibid.
Styrax quos effectus pariat. 202
Subductio quid. 351
Subductio quotuplex. ibid.
Sublimatio quid. 369
Sublimatio perfecta quot requirat. ib.
Sublimatio an ſit vnius materiæ vel plurium. 370
Sublimationis vehiculum ſal Armoniacum. ibid.
Sublimatio quotuplex. 370
Sublimationis apparatus qualis. ibid.
Sublimatio Philoſophica qualis. 371
Sublimatio Libauij qualis. ibid.
Sublimatoria vaſa quæ. 371
Sublimatio an vno Alembico vel pluribus, & quando fieri debeat. ibid.
Sublimatio an quandoq; diuerſificetur. 372
Sublimatio ex Gebro quomodo ſit inſtituenda. ibid.
Sublimationis finis quis. 372
Sublimatio ſecundum Paracelſum quid, & quot eius ſint ſpecies. 373
Subſtantiæ nomine quid intelligatur. 85
Succinum quid. 140. *vnde proueniat.* ibid. *vbi reperiatur.* ibid.
Succini materia quæ. 140
Succini ſpecies quot. ibid.
Succinum candidum quale. ibid.
Succinum fuluum quale. ibid.
Succinum pulueratũ quo conducat. 140
Succini oleum. 141
Sudorificum contra lapſum & concuſſionem. 817
Sugillationum ſignatura & remedia quænam ſint. 77
Sulphur cur à multis calidiſſimum & prorſus igneũ iudicetur. 24. *in quanto olim fuerit precio.* 25. 26
Syderica qualem ſignaturã habeat. 82
Symphitũ maius, quas vires habeat. 42
Syrupus quid. 663
Syruporum differentia quæ. ibid.
Syrupus ſimplex quot modis dicatur. ib.
Syrupus ſimplex propter compoſitionem qualis. ibid.

Syrupus

Digitized by Google

Syrupus ſimplex ratione effectus quis. 663
Syrupus compoſitus quis ibid.
Syruporum vſus quantus. 664
Syrupi purgantes, non purgantes, calefacientes, refrigerantes, temperati, præparantes pituitam, digerẽtes Melancholiam, concoquẽtes bilem. 664
Syrupi calefacientes qui ibid.
Syrupi refrigerantes qui. ibid. 665
Syrupi temperati qui. 665
Syrupi præparantes pituitam qui. ibid.
Syrupi digerentes ſuccum Melancholicũ. 665
Syrupi digerentes bilem flauam qui. 666
Syrupi cephalici. ibid.
Syrupi ſtomachici. 667
Syrupi pectorales. 666
Syrupi hepatici. 667.
Syrupi cardiaci. 666
Syrupi ſplenitici. 667
Syrupi Nephritici. ibid.
Syrupi Hiſterici. ibid.
Syrupus Galenicorum violatus ſimplex. 667. *alius de ſucco violarum.* ibid.
Syrupus violatus compoſitus Meſuæ. 667
Syrupus roſarum ſimplex. ibid.
Syrupus roſatus ſolutiuus cõpoſitus Montani. 668. *alius ſine hellebоro.* ibid.
Syrupus roſatus ſolutiuus compoſitus cũ Rhabarbaro. 668
Syrupus roſarum ſiccarum, Fernelij. ibi.
Syrupus de fumaria ſimplex. 669
Syrupus Regius Alexandrinus. 668
Syrupus de Endiuia ſimplex. ibid.
Syrupus de Endiuia compoſitus. ibid.
Syrupus de Endiuia compoſitus alius, Gentilis. 669
Syrupus de fumaria Meſuæ. ibid.
Syrupus fumariæ minor eiuſdem. 669
Syrupus de ſucco bugloßi. ibid.
Syrupus de Tußilagine. 669
Syrupus de Nymphæa ſimplex. 672.
Syrupus de Nymphæa compoſitus Franciſci Pedemontani. ibid.
Syrupus florum Perſicor. recentiũ. 669
Syrupus è Lupulo. 670.
Syrupus de Betonica. ibid.
Syrupus de Abſinthio Meſuæ. 671
Syrupus è Betonica compoſitus Auguſtani. 670
Syrupus de ſtœchade. ibid.
Syrupus de ſtœchade Meſuæ compoſitus. 670
Syrupus de ſtœchade Fernelij ibid.
Syrupus ex Artemiſia magiſtralis. 671.
Syrupus de Artemiſia Fernelij. ibid.
Syrupus de Artemiſia ſimplicior. 671
Syrupus de Artemiſia Matthæi de Gradibus. ibid.
Syrupus de Eupatorio D. Meſuæ. 672
Syrupus de Iuiubis. ibid.
Syrupus de Iuiubis Meſuæ. 672
Syrupus de Papauere ſimplex. 673
Syrupus de Papauere compoſitus. ibid.
Syrupus de Papauere Nicolai contra omnem ventris ſolutionem 673
Syrupus Papaueris erratici. ibid.
Syrupus Ribes vel Berberis. 680
Syrupus Granatorum dulcium & amarorum. 673

Syrupus

Syrupus de Moris. 680
Syrupus de Glycyrrhiza Meſue. 673
Syrupus de Hyſſopo D. Meſue. ibi.
Syrupus myrtinus ſimplex. 674
Syrupus myrtinus compoſitus D. Meſue. ibid.
Syrupus compoſitus myrtinus ſecundum Rhenodæum. ibid.
Syrupus myrtinus compoſitus magiſtralis. 674
Syrupus è Cichorio Wilhelmi Placentini. 679
Syrupus de Cichorea cum Rhabarbara, Nicolai Florentini. ibid.
Syrupus de mentha minor D. Meſue. 674
Syrupus de mentha maior D. M. ibid.
Syrupus de Olibano Rhaſis. 679
Syrupus de praſſio D. M. 674
Syrupus ex Bryoniæ radicum ſucco. 679
Syrupus de Bryonia compoſitus Meſue. ibidem.
Syrupus de Cydoniis. 679
Syrupus capillorum Veneris ſimplex. 675
Syrupus capillorum Veneris compoſitus magiſtralis. ibid.
Syrupus capillorum Veneris compoſitus alius. 675
Syrupus capillorum Veneris ex deſcriptione Rhenodæi. ibid.
Syrupus capilli Veneris Monſpelienſis. ib.
Syrupus acetoſus diarrhodon. 678
Syrupus acetoſus de ſuccis herbarum cum aromatibus D. Meſue. ibid.
Syrupus de hiſpidula ſeu pede cati. 675
Syrupus de Agreſta. 678
Syrupus de calamintha. D. M. R. 675
Syrupus de Althea, D. Fernelii. 678
Syrupus de Epithemo Meſue. ibi.
Syrupus Bizantinus compoſitus Meſue. ibid.
Syrupus pro ſplene Mich. Sauanarolæ. 678
Syrupus ſpleneticus Franc. Pedemontani. ibid.
Sypurus è ſucco ſcabioſæ. 676
Syrupus è ſucco borraginis. ibid.
Syrupus de duabus radicibus. 677
Syrupus de 5. Radicibus, Meſue. ibid.
Syrupus de pomis ſimplex. 676
Syrupus è pomis regis Saboris. ibi.
Syrupus de ſcolopendrio Petri de Tuſſignano. 677
Syrupus è pomis compoſitus. 676
Syrupus à Pomis Meſue alius. ibid. alius Weckerii. ibid.
Syrupus acetoſitatis Citri. 677
Syrupus de Thymo Meſue. 680
Syrupus è corticibus citri. ibid.
Syrupus è pomis Rondeletii. 675
Syrupus de Limonibus. 677
Syrupus Limonum & Granatorum. 680
Syrupus de ſucco acetoſæ. ibid.
Syrupus acetoſus ſimplex Meſue. 677
Syrupus acetoſus compoſitus Meſue. ibid.
Syrupus de Portulaca Meſue. 680
Syrupus domeſticus, ſiue de ſpina infectoria. ibid.
Syrupus de Rhabarbaro ſolutiuus. 681
Syrupus Hermodactylorum Nicolai. ibid.
Syrupus ad Aſcitem. 688. alii ad idem. ibidem.
Syrupus Dianicus Andernaci. 681

Digitized by Google

Syrupus è Meliſſophyllo Fernelii. ibid.
Syrupus purgans pituitã ex thorace. 687
Syrupus ex polypodio Heurnii. 682. alius, Gentilis. ibid.
Syrupus purgans melancholiam. 687
Syrupus ex Iua Nicolai. 682
Syrupus è cucurbita Meſuæ. ibid.
Syrupus è Saluia. 682
Syrupus è Teſtudine Guainerii. ibid.
Syrupus reſumptiuus. 683
Syrupus alterans bilem atram. 686. alius ibid.
Syrupus exhilarans D. Dom. Laurent. 683
Syrupus Diaſereos Andernaci ibid.
Syrupus ad atram bilem alius. 686
Syrupus de Elleboro Heurnii. 683
Syrupus ad Melancholiam. 686
Syrupus purgans bilem. ibid.
Syrupus alterans bilem flauam. 684
Syrupus ad Epilepſiam. 685
Syrupus contra pleureſin, & peripneumoniam, phthiſicos & hecticos. 684
Syrupus alterans pituitam. 685
Syrupus Ambroſii prouocans ſudorem & ſitim extinguens, vtilis in febribus. 684.
Syrupus ex quinta eſſentia Fiorauanti. 685
Syrupus contra acutas & peracutas paſſiones. 684
Syrupus ſaccharatus. 685
Syrupus ad menſes prouocandos. ibid.
Syrupus contra omnem fluxum ventris. 684
Syrupus de cinnamomo. 685. alius. ibid.
Syrupus ad menſes prouocandos. ibid.
Syrupus ad anaſarcam. 689
Syrupus ad tympanitem. ibid.
Syrupus ſcordii compoſitus. 696
Syrupus Hepaticus ad humores mixtos. 689
Syrupus ſolutiuus Fiorauanti. ibid. alius. 690
Syrupus Hyperici, centaurii, minoris Ebuli, Hederæ, geniſtæ. 696
Syrupus in febre bilioſa cũ pituita. 690
Syrupus diureticus. ibid.
Syrupus calendulæ. 694
Syrupus florum Lauendulæ, florum tiliæ arboris, liliorum conuallium. ibid.
Syrupus de peto ſimplex Quercet. 694
Syrupus de peto compoſitus. 695
Syrupus de ſucco hederæ terreſtris. ibid.
Syrupus ſcordii compoſitus. 696
Syrupus hyperici, centaurii minoris, Ebuli, hederæ geniſtæ. ibid.
Syrupus florũ geniſtæ cõpoſitus I. Q. 696
Syrupus compoſitus aquas ducens. 691
Syrupus ad calculum. ibid.
Syrupus violatus violaceus Quercetani. 691. eius modus triplex conficiendi. 692
Syrupus infuſionis roſarum. 692
Syrupi vt diu conſeruentur. 693
Syrupus Citoniorum. ibid.
Syrupus de pomis cum ſena Quercetani. 693
Syrupus fenelorum ſimplex. I. Q. 697
Syrupus fenelorum compoſitus I. Q. ibid.
Syrupus de ſucco Alchymillæ plãtaginis, ſaniculæ, Mercurialis, Bryoniæ. 698
Syrupus helleboratus I. Q. minor. ibid.

Syrupu

Digitized by Google

Syrupus helleboratus maior I.Q. 698
Syrupus cinnamomi ex propria aqua. 699
Syrupus ſimplex cinnamomi cum vino. ibid.
Syrupus nucis moſchatæ quibus affectib. conducat. 699
Syrupus piperis quibus morbis medeatur. ibid.
Syrupus Caryophyllorum quibus ſit vtilis ibid.
Syrupus aniſi. 699
Syrupus aniſi ſimplex cum vino. 700
Syrupus florum roſmarini ſimplex cum vino. ibid.
Syrupus ex aquis & vinis. 700
Syrupus ſimplex cinnamomi, alio modo paratus cum aqua vitæ. 701
Syrupus antepilepticus I.Q. 702
Syrupus de corallis Quercetani. ibid.
Syrupi de gemmis quomodo parari poſſint. 714
Syrupi egregiæ virtutis. 443

T.

Tabulæ triaſantali. 116
Tabulæ ad hepatis refrigerationē. ib.
Tabulæ diatragacanthi frigidi. 153
Tabula Dialacca. 158
Tapſia folio fœniculaceo ſeu capillaceo, quas vires habeat. 53
Tartari ventriculi quo conducant. 78
Tartarus ſeu ſal vrinæ hominis, quorſum vtilis. 95
Taxus venenum & medicamentū eſt. 80
Teda quid. 171
Telephii radix Herniæ & torturæ remedium. 74
Temperamenti quotnam conſtituantur differentiæ, & quænam illæ ſint. 85
temperamenta quantum à ſe inuicem recedant. ibid.
tenca viua ſuper vmbilicum poſita 18. *rittia efficax eſt remedium, præſertim in Ictero peſtis.* 71
terebintbina quid. 179
terebinthina optimæ ſigna quæ. ibid.
terebintina quas vires habeat. 42
terebinthina Lybica quæ. 179
terebintina balſamum eſt, & omniū balſamorū artificialiū veluti mater. 129
terebinthina Pontica quæ. 179
terebinthina Chia qualis. 179
terebinthina vbi naſcatur. 180
terebinthina Cypria, Syriaca, Iudaica, Arabica qualis. 179
terebinthinæ efficacia & præſtantia quæ 180
terebinthus qualis arbor. 179
terebinthus quotuplex. ibid.
terpentina qualis balſamus. 185. *eius virtutes quænam.* 186. 187
Teſtium ſeu genitaliū ſignatura quæ. 57
Teſtudinis calcinatæ puluis quo cōducat. 74
Theodoricon Anacardinum Nicolai. 878
theodoricō Hyperiſton Nicolai. ib. & 879
theriaces quot ſtatuantur genera. 731
theriaca Andromachi Galeni. ibid.
theriaca Andromachi, à Medicis Rom. & Bononieſ. correcta, & præparata. 732
theriaca communis Auguſtani. 734
theriaca ex Lilio Pauli ab Armeno. 734 & 735

Theriaca Democratis. 735
Theriaca ex Bryonia Oribaſii. 735
Theriaca Andromachi vulgaris deſcriptio. 736
Theriaca reformatio ſecundum Quercetanum. 738. 739
Theriaca benedicta Ioſ. Quercetani. 741
Theriaca in cœleſtem & ſublimiorem redacta eſſentiam. 743
Theriaca cœleſtis dicta. 744
Theriaca Diateſſaron regia I. Quercetani. 745
Theriacum ſal Galeni. 746
Thus quid. 176
Thuris genera quot. ibid.
Thus olibanum quale. ibid.
Thus fœmininum quale. 176
Thus vnde proueniat. ibid.
Thuris cortex qualis. ibid.
Thuris vires quæ 177
Thus quoto gradu calidum ſit & ſiccum. ibid.
Thuris oleum quid. ibid.
Thymus Creticus cur aliis præſtantior. 90
Tiberius Imperator, quanti Troch ſcos ad Herpetas fecerit. 3
Tiliæ florum grana fœtus vtero adnati remedia. 74
Tinctura quid. 579
Tinctura in medicina quem in finem adhibeatur. ibid.
Tinctura quid dicatur. 581
Tinctura roſarum ſiccarum ſecundum Beguinum quomodo fiat. 582
Tinctura violarum. ibid.
Tinctura Bulgoſſi vel Borraginis. ibid.
Tinctura ſerici. 583
Tinctura ſuccini. ibid.
Tinctura mellis. 583
Tinctura croci. ibid.
Tinctura ſachari. ibid.
Tinctura Coralli. 584
Tinctura antimonii. 586
Tinctura perlarum. 587
Tinctura externa in dolore capitis à frigiditate. 589
Tinctura in do'ore capitis à caliditate. ib.
Tinctura in phreneſi digeſtiua 590
alia. ibid.
Tinctura ſulphuris. 584. alia. 585. quæ eius ſint vtilitates. ibid.
Tinctura gemmarum. 586
Tinctura argenti. 587
Tinctura ad incubum. 589
Tinctura ſomnum producens. 590
Tinctura in paralyſi. 591. alia in paralyſi digeſtiua. ibid.
Tinctura Solis. 587
Tinctura in vertigine digeſtiua. 589
Tinctura Apoplectica. 590. alia. 591.
Tinctura Epileptica 592. alia ibid. antepileptica alia. ibid. purgans in hoc affectu. ibid.
Tinctura pretioſiſſima in vertigine digeſtiua. 589
Tinctura præparans humores in Lethargo. 591
Tinctura digeſtiua in cõuulſionibus. 592
Tinctura ſtomachalis interna. 600
alia. ibid.
Tinctura ad memoriam in obliuione. 591

Tin-

Tinctura confortans pro confortatione viſus. 593
Tinctura antipodagrica purgans. 600
Tinctura in catalepſi. 593
Tinctura in angina. 594
Tinctura præparans humores in ſurditate à cauſa calida. 593
Tinctura in ſurditate à materia Melancholica. ibid.
Tinctura antipodagrica digerens. 600
Tinctura confortans in Melancholicis affectibus. 594
Tinctura ad omnes affectus melancholicos. 593
Tinctura egregia digeſtiua in hoc affectu. ibid.
Tinctura alia in Melancholicis affectibus 593.
Tinctura virtuoſa in Melancholia. 594. *alia digeſtiua in hoc affectu.* ibid.
Tinctura digeſtiua in melancholia hypochondriaca. 594
Tinctura digerens ac confortans in tuſſi. 595
Tinctura in tuſſi pro Principe Haſſiæ aliquando ordinata. ibid.
Tinctura cordialis externa. 598
Tinctura purgans in tuſſi. 595
Tinctura digeſtiua in tuſſi. ibid.
Tinctura cordialis confortans. 598
Tinctura in pulmonis affectibus. 595
Tinctura in cruenta ſputitione. 596
Tinctura pro tremore cordis. 597
Tinctura externa in ſcyrrho lienis. 601
Tictura in dolore aurium ab impuro ſanguine. 596
Tinctura externa in tinnitu aurium. 596
Tinctura ab extra in podagra. 601
Tinctura in empyemate. 596
Tinctura in Diabete egregia ac præſtans. 601
Tinctura cordialis ad conciliandum ſomnum, ſiſtendum fluxus, & omnis generis tuſſes. 597
Tinctura cordialis ad crapulam, lipothymiam, & cordis palpitationem. ibid.
Tinctura cordialis externa. 598. *alia.* ibid.
Tinctura in Gonorrhœa. 601
Tinctura peſtilentialis. 608
Tinctura externa in ſyncope. 598
Tinctura impotentias & incantationes auertens. 601
Tinctura cordialis confortans. 598
Tinctura in ſuppreſſione menſium. 601
Tinctura in morbo virgineo & menſium retentione. ibid.
Tinctura contra aſſumta venena. 608
Tinctura ad ſanguinem concretum. 599 *alia.* ibid.
Tinctura ad fœdum virginum colorem. 602
Tinctura ad dolorem dentium. 599
Tinctura ad dolorem dentium Crolliana. ibid.
Tinctura pro confortando hepate. 602
Tinctura digerens hepatica. ibid.
Tinctura ad caſum vuulæ. 599
Tinctura ad hepar obſtructum. 602
Tinctura externa pro ſtomacho ad nauſeam vomitus. 599

Digitized by Google

Tinctura ad Icterum confortans & alterans. 602
Tinctura externa in vomitu ſanguinis. 599
Tinctura ab extra in ſcirrho hepatis. 603
Tinctura in obſtructione venarum Meſaraicarum. 606
Tinctura ad herniam. 608. alia ibid.
Tinctura hydropica. 603
Tinctura in diarrhœa. 606. alia ibid. & 607
Tinctura in calculo renum. 603
Tinctura in colica. 606. alia. ibid.
Tinctura in calculo tempore hyemali vſurpanda. 603
Tinctura alia pro æſtate in calculo. 603
Tinctura diuretica in calculo ſoluens. 604
Tinctura ad expellendos vermes infantum. 605
Tinctura in exulceratione renum. 604
Tinctura in dolore coxendico. 605. alia ibid. alia Principibus appropriata. ibid.
Tinctura ad Iſchuriam. 604
Tinctura ad menſes immoderate fluentes mulierum vel fœminarum. ibid.
Tinctura educens fœtum mortuum. 605
Tinctura ad ſuffocationem matricis, & ſtrangulationem eiuſdem. 604
Tinctura ad colicam & calculum. 607
Tinctura ad morbum Gallicum. ibid.
Tinctura corrigens præcipitatũ ad luem Gallicam. 607. alia. ibid.
Tinctura ad tumorem teſticulorum ex frigiditate. 608. vel à caliditate. ibid.
Tinctura Diaphoretica in peſte alia. 609
Tinctura pro vulgaribus. ibid.
Tinctura peſtilentialis alia 609
Tinctura in omnibus morbis peſtilentialibus Baniſteri. ibid.
Tinctura in febri quotidiana intermittente. ibid.
Tinctura in quartana intermittente pura. 910
Tinctura vulneraria. ibid.
Tinctura Nephritica. 611
Tinctura Catholica. 610
Tinctura olim pro Abbate Hirsfeldenſi. 612
Tinctura pro perſona Illuſtriſſima. ibid.
Tinctura purgantes illuſtriſſimis Principib. aliquando ordinata. 611
Tinctura purgans alia. ibid.
Tinctura cholagoga. 610
Tinctura hydragoga. ibid.
Tinctura phlegmagoga. 610
Tinctura in delicatis. 611
Tinctura in podagricis. ibid.
Tinctura Melanagoga. 610
Tinctura Hiſterica. ibid.
Tinctura ad flatus Hypochondriacos. ibid.
Tinctura digeſtiua. 611. alia. ibid.
Tinctura infuſionis olim pro excellentiſſimo D. D. Vulteio Wetterano. 612
Tinctura & extractum quomodo differant. 377
Torcularia in Officina Pharmaceutica qualia requirantur. 18. & quomodo

ſint conficienda. ibid.& 19
Tormetillæ radix quæ polleat efficacia. 70
Tormentillæ radix nodoſa, tuſa & impoſita, quorſum vtilis. 95
Torreantur quænam medicamenta. 238
Torſionibus inteſtinorum in Colica quæ conducant. 95
Toſtio quomodo perficiatur. 238
Tragea ad frigidos omnes capitis adfectus 92
Tragema capitale Langij contra vertiginem & apoplexiam. 926
Tragema ad vertiginem expertum Cratonis. ibid.
Tragea antepileptica Quercetani. 926
Tragea ad omnes pectoris affectus. 927
Tragea antipleuritica. ibid.
Tragea ad icterum. 928
Tragea ad affectus hepatis. 927
Tragea ſplenitica. 928
Tragea antinephritica & ad Colicam paſsionem. ibid.
Tragea hiſterica. 929
Tragea granorum actes ad dyſenteriam. ibid.
Tragea ad bronchocelem. 929
Tragema ad pulmones exulceratos. 943
Tragea groſſa pro ſtomacho inciſa. 940
Tragea alia Auguſtani. ibid.
Tragema hepar refrigerans corroboransque. 115
Tragorchis hircinus teſticulus qui, & quo conducat. 57
Tranſudatio quæ. 365
Tranſudatio quot modis fiat. ibid.
Tranſudationis modus primus. 365. ſecundus. 366. tertius. 367. quartus. ibid.
Trichomanes quam ſignaturam gerat, & quo conducat. 53
Trifolij decoctū quas habeat virtutes. 40
Tritio ſecundum antiquos myſtica. 227
Tritio quotuplex. ibid.
Tritura Gemmarum apud Galenū. 222
Triturationis ſcopi apud Galenicos quotnam ſint. 221
Trituram multam quæ requirant. 222
Triomphyllon Nicolai. 712
Trochiſci pro fumo Comitiſſæ Arnſpurgenſis 75. & 176
Trochiſci de vipera intus & extra ad venenatos quoſdam affectus vtiliter adhibentur. 79
Trochiſci ſantalorum. 116
Trochiſci de Lacca. 158
Trochiſci pro fumo. 139
Trochiſci de Charabe. 142
Trochiſci ad phthiſin & vlcera pulmonis 160
Trochiſci de Benzoino. 175
Trochiſci de ſcylla Galeni. 752
Trochiſci alipta Moſchata. 214
Trochiſci de vipera Galeni. 748
Trochiſcorum de viperis reformatio ſecundum. I.Q. 749
Tryphera magna. 212
Tryphera minor Phenonis. 715
Tryphera Phenonis minor præſtantior. ibid. Tryphera Saracenica. 716
Tryphera perſica Ioannis Damaſceni. ib.
Tryphera muſcata Meſuæ. 785
Tumori ſeu Gummi, quod noſtris membris innaſcitur, quænam medeantur. 95

Vario-

Digitized by Google

V.

Varioliſ infantum quænam medeantur. 95
Venena deleteria conſuetudine aliquando fiunt alimenta. 80
Venena Dioſcoridi quænam ſint. ibid.
Venena occultas & Magneticas facultates habentia quæ & vnde deſumantur. 79. de his loquitur Medicus, vt Logicus de Sophiſmate & fallaciis. ibid.
Venenorum tractatio pernicioſa. 79. & quare Galenus illos damnet, qui horum compoſitionem docuerunt. ibid.
Venenata ſimplicia quinam deſcribant. 79.
Venena non ſolum venena trahunt, ſed plurima etiam ſpicula & aculeos è corporibus noſtris ſine dolore foras educunt. 81
Venenatorum ſignatura quæ. 82
Veneream luem quæ curent. 41
Veneris capillus Mompellienſis cur aliis præſtantior. 90
Veneris crocus. 1009
Ventriculum quænam ſignent. 56
Ventriculus gallinæ ſiue ciconiæ quibus proſit. 96
Verbaſci folia, Hæmorrhoidum remedia. 75.
Vermes inteſtinorum quomodo expellendi. 71. 7 .
Veronica quas vires habeat. 42
Verrucarum ſignatura & remedia. 78
Vertigini quænam obuient. 95
Veſicaria quæ, & cuius vſus. 56
Veſicaria repens quæ. ibid.
Veſicæ ſignatura quæ 56
Veſica conceptaculum eſt vrinæ 65
Veſica bouis quibus vtilis. 95
Veſica ſuis quibus proſit. ibid.
Veſica ouilla vel caprina cremata qua efficacia polleat. 95
Veſica carpionis quos vſus habeat. ibid.
Veſicæ nigræ in pedibus ſubortæ quomodo ſananda. 96
Vina medicata quotuplicia. 832
Vina quomodo conficiantur. ibid.
Vinum abſinthiacum. 832
Vinum acori, angelicæ, anthoſatum, ſaluiatum ad quos affectus proſit. 833
Vinum antinephriticum. 840
Vinum Euphragiæ & fœniculi quo conducat. 833
Vinum enulatum ac Tuſſilaginis cui medeatur. ibid.
Vinorum medicabilium genera quã plurima, quibus ſingula morbis medeantur. 833. 834. 835
Vinum purgans ſine vindemiarum tempore parandum. 835
Vinum catholicum purgans facilis præparationis, I. Q. ibid aliud. 836
Vinum purgans ex floribus prunorum 836
Vinum helleboratum. ibid.
Vinum Hippocraticum. 837
Vinum antepilepticum, I. Q. 838
Vinum antapoplecticum. ibid.
Vinum Zedoariæ compoſitum. 838

Vinum Ophthalmicum. 839
Vinum ad memoriam & obliuionem Arnoldi. 841
Vinum Chalybeatum I.Q. 839
Vinum Hippocraticum Alex. Benedicti. 841
Vina thoracem calefacientia quæ. 842
Vinum Guaiacum purgans. 847. aliud. ibid.
Vina excalefacientia ventriculum. 842
Vinum ſeu Nectar optimum 843
Vinum Hippocraticũ Ioan. Langij. 842
Vinum Hippocraticum Auguſtani. ibid.
Vinum prouocans ſudorem, Matthioli. 844.
Vina venenis reſiſtentia. ibid.
Vinum purgatorium in Epilepſia. 845
Vina purgantia pituitam. 844
Vinum ad hydropem. 845
Vinum abſinthite purgans aquas. 846
Vina purgantia mixtos humores. 847. & ſeq.
Vinum Hippocraticum laxatiuum. 846
Vinum mulſum ſimplex. 850
Vinum mulſum compoſitum. ibid.
Vinum Hippocraticum. 100
Vinum Zedoarticum. 101
Vino plures pereunt, quàm gladio. 11
Vinum valde eſt cardiacum, & veluti ſenum lac, ac principiorum vitæ reſtauratiuum. ibid.
Vinum in quo vipera quodam caſu extincta fuit, Elephanticum iamdiu à communi ciuium ſocietate ſeiũctum perfectè ſanauit. 82
Viperæ caro lepræ remedium propter ſignaturam. 71
Viperæ exuuium quas habeat vires. 40
Viperæ elephanticis & venenatis adfectibus detentis quaſi miraculo proſunt. 81
Viperina ſaccharina confectio. 750
Viperina iuniperina confectio. 751
Viſcus quercinus cum ſuo glutine Epilepſiam ſignat. 68
Viſcus quercinus collo appenſus, cuius ſit virtutis. 62.
Viſcus quernus tritus & potus quo conducat. 41
Vitex quas vires habeat. ibid.
Vitrioli crocus. 1009
Vitriolum optima, etiam interna, præbet medicamenta. 26. quod ſub tam inſigni eius adſtrictione tanta caliditas deliteſcat, miratur Galenus. ibid. duæ qualitates plane cõtrariæ ſub eadem Vitrioli aciditate deprehenduntur à peritis artificibus. 27. & quorſum vtraq; conducat. ibid.
Vitriolo Dioſcorides ad quoſnam affectus vtatur. 27.
Vitrioli naturam obtinent Chalcitis, Miſi & alumen, & quorſum tria hæc conducant. 28
Vitrioli oleum quanta ſit acrimonia, & ad quas morborum ſpecies Matthiolus eo vſus fuerit. ibid.
Vlmus cicatricũ remedium. 73. in vlmi foliis folliculi quidam ſeu veſiculæ erumpunt, & innaſcuntur menſe Maio, humore plena, quæ ad Enterocela valent. 74

Vlmi perforata folia quibus ſint vtilia. 79
Vmbilicum quæ ſignent. 56
Vmbilicus Veneris ſeu Cotyledon concauum, quo conducat. ibid.
Vnguentum capillos conſeruans. 215
Vnguentum ad ſcirrhum ſplenis. 210
Vnguentum Caphuratum album. 206
Vnguentum Caphuratum rubeum. ibid.
Vnguentum Apoſtolicum. 208
Vnguentum ad Hemorrhoidas. ibid.
Vnguentum Gleucinum Andromachi. 209
Vnguentum ſomniferum. 212
Vngula Alces collo appenſa quid præſtet. 62
Vngula Capræ, aut eius veſica, vel etiam ouilla, cremata & ex poſca ſumta, cui medeatur. 40
Vrina ſanguinolẽta cur fiat, ſi Cantharides manu ſaltem quis contineat. 66
Vrſus quomodo viſum labefactatum recuperet. ibid.
Vrtica alba qualem ſignaturam habeat, & cui adfectui medeatur. 75
Vrtica mortua Gonorrhœa ſeu profluuij feminis remedium. 76
Vſtio quomodo perficiatur. 238. & quænam medicamenta vrantur? 239
Vſtionis modi quot & quam varij. ibid.
Vſtio finitima eſt cinefactioni. 241
Vua paſſa quas vires habeat. 41
Vulnerum ſignaturæ quæ. 78
Vulnerum remedia quæ. ibid.
Vulpina carne cur non veſcendum. 36.
Vulture cur non veſcendum. ibid.

X.

Xyloaloe quid 130
Xylobalſamum quid 127
Xylobalſami loco quid plerumque ſubſtituatur 204

Z.

Zedoaria, alias quomodo dicatur, & qualis ſit 101
Zedoaria vnde ad nos deuehatur, ibid.
Zerumbeto quam ſit affinis. ibid.
Zedoariæ quænam ſint effecta 101
Zedoarticum vinum, ibidem. quot ſpecies & quales ad illud requirantur. 844.
Zerumbet, quomodo alias vocetur, 101. & quales eius ſint radices ibid.
Zerumbet, qualis ſtirps ſit, & vbi ſeratur 102. quomodo à zingibere differat, ibid. eius effecta quæ ibid.
Zibetta quas vires habeat 96
Zingiberis ſignatura & vſus qualis, 56.
Zingiber vbi naſcatur, 97. eius radix qualis ibid.
Zingiber optimum quodnam cenſeatur. 98.
Zinziber, zedoaria & zerumbet quomodo differant 98
Zingiber in quoto gradu ſit calidum, ibi. in quoto humidum ibid.
Zingiber cur cariei ſit obnoxium, 89. hoc quorſum Arabia & Troglodytica regio-

Digitized by Google

regionis vtantur ibid.
Zingiberis radix qualem vim habeat, ibid.
Zingiberis confectum quomodo fiat, 99
Zingiber ſylueſtre quale 102
Zingiberis decoctum 824
Zopiſſa quid 171
Zopiſſa quare omni alia pice ad exiccādum & diſcutiendum ſit efficacior, ibid.
Zopiſſa quomodo alias dicatur 171
Zulapium. Vide Iulebus.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google